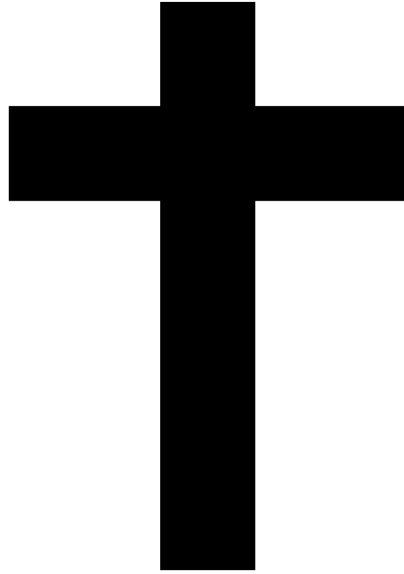

Godindi Hoafi

The New Testament in the Angor language of Papua New Guinea

Godindɨ Hoafi
The New Testament in the Angor language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Angor long Niugini

Copyright © 2001 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Angor

Contributor: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-01-07

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020
c500d379-d0cf-5c22-9613-91d7bcc63af3

Contents

Godɨndɨ Hoafɨ	1
Matyu	3
Mak	85
Ruk	128
Son	206
Ratɨpuri	263
Rom	331
1 Korin	366
2 Korin	397
Garesia	420
Efesus	432
Firipai	442
Korosi	449
1 Tesaronaika	457
2 Tesaronaika	463
1 Timoti	467
2 Timoti	476
Taitus	482
Firemon	486
Hibru	488
Sems	517
1 Pita	526
2 Pita	536
1 Son	542
2 Son	549
3 Son	550
Sud	552
Weindahɨfembo	555
Read the New Testament	593

Godindï Hoafi

The New Testament in the Angor language of Papua New Guinea

Nupela Testamen long tokples Angor long Niugini [agg]

There are approximately 1,000 Angors living in the Amanab district of the Sandaun Province of Papua New Guinea

Translation by Wycliffe Bible Translators

Print publication © 2001 by The Bible Society of Papua New Guinea
Print version ISBN 9980 63 852 4

Web version
2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.
www.Wycliffe.org

<http://pngscriptures.org>

www.ScriptureEarth.org

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons license (Attribution-Noncommercial-No Derivative Works).
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0>

Your are free to share — to copy, distribute and transmit the text under the following conditions:

- **Attribution.** You must attribute the work to *Wycliffe Bible Translators* (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- **Noncommercial.** You may not use this work for commercial purposes.
- **No Derivative Works.** You may not alter, transform, or build upon this work.
- **In addition,** you have permission to port the text to different file formats, as long as you don't change any of the text or punctuation of the Bible.

Notice — For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work.

Tok Orait

Dispela Buk Baibel i kam wantaim tok orait na lo bilong Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works license. Em i tok olsem **yu ken givim kopi long narepela manmeri.** Yu ken wokim kopi na givim long husat i laikim. Tasol, yu mas tok klia dispela samting i kam long <http://tokplesbaibel.org>. Yu no ken kisim mani na salim dispela. **Yu mas givim nating.** Na tu, **yu no ken senisim Tok.**

Ol piksa i kam wantim ol Baibel na narapela buk i stap long dispela sait i gat tok orait long usim wantaim dispela samting tasol. Sapos yu laik

narapela tok orait, yu mas askim husat i papa bilong copyright long dispela ol piksa.

Sapos yu laik stretim samting i no orait long dispela tok orait, stretim tok, salim Buk Baibel, o tainim Tok bilong God long nupela tok ples, yu ken **askim mipela**.

Olgeta tok orait na lo long tok ples English i stap long

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/legalcode>.

Sapos yu gat askim long dispela, **plis askim mipela**.

God+i Hoafi

Buk+i yafe Ndür+i [tab] Bod+i fo Ndür+i [tab] Pes

Matyu

Aboedi Hoafi Matyu ai sürü papimarandi

Sisas Kraisiñdi amoa mamî nüngurumboemo tüküyafu manîngomo hoafi (Ruk 3:23-38)

¹ Sisas Kraisiñdi amoa mamî nüngurumboemo tüküyafu manîngomo hoafane nda. Sapo Sisas ai Defitiñdi amoa ambeahiñdi tükümeñiyua asu Defit ai Abrahamiñdi amoaombofi tükümeñiyu rani hoafane nda. ² Abraham ai Aisakiñdi afiñdiyuane. Asu Aisak ai Sekopiñdi afiñdiyuane. Asu Sekop ai Suda ahandi apodoho mamî rani babidiñbo-memo ranahamundi afiñdiyuane. ³ Asu Suda ai Peres Sarayafandi afiñdiyuane. Ahafandi hondi rani Tamarîyoane. Asu Peres ai Hesroniñdi afiñdiyuane. Asu Hesron ai Ramiñdi afiñdiyuane. ⁴ Asu Ram ai Aminadapiñdi afiñdiyuane. Asu Aminadap ai Nasoniñdi afiñdiyuane. Asu Nason ai Sarmoniñdi afiñdiyuane. ⁵ Asu Sarmon ai Boasiñdi afiñdiyuane. Ahandi hondi rani Rahapiyoane. Asu Boas ai Obetiñdi afiñdiyuane. Ahandi hondi rani Rutîyo. Asu Obet ai Sesindi afiñdiyuane. ⁶ Asu Sesi ai sapo Defit adükari bogori nindumbofi manîngu ranahandi afiñdiyuane. Asu Defit ai Soromoniñdi afiñdiyuane. Ahandi hondi raniyo horombo Uriandi nîmorehi-mayo. ⁷ Asu Soromon ai Rehoboamiñdi afiñdiyuane. Asu Rehoboam ai Abaisandi afiñdiyuane. Asu Abaisa ai Asandi afiñdiyuane. ⁸ Asu Asa ai Sehosafatiñdi afiñdiyuane. Asu Sehosafat ai Sehoramiñdi afiñdiyuane. Asu Sehoram ai Usiandi afiñdiyuane. ⁹ Asu Usia ai Sotamiñdi afiñdiyuane. Asu Sotam ai Ahasiñdi afiñdiyuane. Asu Ahas ai Hesekiandi afiñdiyuane. ¹⁰ Asu Hesekia ai Manasendi afiñdiyuane. Asu Manase ai Emoniñdi afiñdiyuane. Asu Emon ai Sosaiandi afiñdiyuane. ¹¹ Asu Sosaia ai Sekoniandi apodoho mamî ranahamundi afiñdiyuane. Sapo rani-simboani Babiron ami Israer nendi ranaheimbo Babiron hifina ahamundi moani ratüpurimbohünda sowandümondürî mahomo. ¹² Ai Babiron hifina sowandümondürî houmbo Sekonia ai Searitieriñdi afiñdiyuane. Asu Searitier ai Serubaberiñdi afiñdiyuane. ¹³ Asu Serubaber ai Abiutiñdi afiñdiyuane. Asu Abiut ai Eriakimiñdi afiñdiyuane. Asu Eriakim ai Asoriñdi afiñdiyuane. ¹⁴ Asu Asor ai Sadokiñdi afiñdiyuane. Asu Sadok ai Akimiñdi afiñdiyuane. Asu Akim ai Eriutiñdi afiñdiyuane. ¹⁵ Asu Eriut ai Ereasarîñdi afiñdiyuane. Asu Ereasar ai Mataniñdi afiñdiyuane. Asu Matan ai Sekopiñdi afiñdiyuane. ¹⁶ Asu Sekop ai Sosepiñdi afiñdiyuane. Asu Sosep rani Mariandi nindowenihi-mayu. Maria ai Sisas ranahambo wakîmarîmîndo, sapo ahambo Kraisi* sei arîhündi ra. ¹⁷ Raniñboane muñguambo nindou Abraham nînguambe peyo haya ho hombo Defit nînguambe tükümeñeyo rani 14 amoa boagiñiyomo nîmorîyomo marundi ra tükümeñeyo. Asu Defit nînguambe peyo haya ho hombo Babiron hifina sowandümondürî homondambe amboani, mare yahurai 14 amoa kareandeimbambe ramîndümbi boagiñiyomo nîmorîyomo marundi ra tükümeñeyo. Asu Babiron hifina sowandümondürî homondambe peyo haya ho hombo Kraisiñbo Maria wakîrîmîndoambe amboani mare yahurai 14 amoa kareandeimbambe ramîndümbi boagiñiyomo nîmorîyomo marundi ra tükümeñeyo.

* **1:16:** Ndürî Kraisi ranana nindou God ai nindou aboedambofembohünda adükari bogorîmbofembohünda kamafoariri.

*Sisas Kraisimbo Maria wakimarimindo hoafi
(Ruk 2:1-7)*

¹⁸ Sisas Krais ai tüküme fiyu hoafi ra ndahuraiane. Ahandi hondi Maria ranahambo Sosepimbo segodimbo momo kürihi hini ngimarihindi. Maria ranai Sosepidibo ningokoateyoambeyo asu ahambo hoeirihindane ai furumbi maningo moani Yifafi Aboedindi nginindinambo. ¹⁹ Ahandi nindowenihi Sosep ranai nindou mbumundi hamindiyu, nga ai Maria ranahambo nindou himboahü amoaningambofembo-mayo ranimbo yiboarükumbo asu ai moani dibo ahambo randihe hini ngindihea yahu haya hohoanimomayu. ²⁰ Sosep ai ranimbo dibo hohoanimoyu-ane asu Adükarindi sünambeahindi nendi ranai ahamboso yafogoadinambo tüküfi hoafiyundühi yahuya, “Sosep, Defitindi amoa, se Maria sifahifi nimorehimbofe semindimbo yihimbondamboyafi. Yifafi Aboedindi hoafi süngwane Maria ai fi masemindo. ²¹ Nimorehi ranai nindowenihi niori nderimindimboe. Asu se ndüri Sisas ra kaboadiwori nimboe sapo ai animbo ahandi nindou ranaheimbo ahei moaruwai hohoanimo ranambeahindi aboedambondearümbui,” mehundo. ²² Muṅguambo ranimoatükuni rahurai tüküme fiyo ra, sapo Adükari ai ahandi hoafi hoafiyu randeimbindi yafambe süngure haya hoafimayu. Ai yare hoafiyuhü yahuya,

²³ “E, nimorehi mamai ai nindowenihi dibo hokoatendowohü ai fi ndemindi haya asu nindowenihi niori nderimindimboe.

Ranimbo asu ahambo ndüri ra kaboadihorühi Emanuer mbisahündomboyei,” *Aisaia 7:14*

mehu ra. Rani hoafi ranahandi nimindi hoafi ana God ai sihiri babidimbo anüguane. ²⁴ Raniyu asu Sosep ai yangirifi haya Adükarindi sünambeahindi nendi hoafimayundo süngu rareandühi Mariambo ahandi nimorehimboe masemündu. ²⁵ Sosep ranai moai nimorehi ranidibo mamühi apafe rinandi, nga moani nimorehi ranaipoanimbo ningo himboyo asu ai nindowenihi niori maserimindo. Raniyu asu Sosep ai niori ranahambo ndüri Sisasani mehu.

2

Hüfihamindi süfuanipoedi ndüfosi nendi Sisas hoeifimbo tüküme fundi

¹ Herot ai Sudia hifambe bogorimbofi nunguambe rani simboani Maria ai Sisas ranahambo Betrethemühi wakimarimindo. Hondi ai Sisas ranahambo serimindi hayamboyo-ane ranambe nindou bogori fifirundeimbi ranai hüfihamindi süfuanipoedi Serusarem ngoafambe tüküme fundi. ² Ai düduyafundühi yahomoya, “Niori simbori masa-horimindei sapo Suda-yafe bogorimayu ra nungufiyua? Ro hoeirihundani ahandi mupui ranai hüfihamindi süfuan tüküfe mamaroamboanefi asu ro ahambo hohoanimoyondowohü ngüsüfo pefimbohünda masühifi,” mehomondamboyu. ³ Raniyu asu Herot Adükari Bogorimayu ranai rani hoafi ra himboriyu haya ngüsüfoambe afindi hohoanimomarira asu muṅguambo nindou Serusarem ngoafihü mamarei amboani ramare-andüri. ⁴ Raniyu asu Herot ai Godimbo sesi shou-rundeimbi bogori nindou-memo raniyomo asu ahinümbi hohoanimo fifirundeimbi nindou-memo raniyomo muṅguambo ahamumbo mamühi gugureapur mbura düdufipurühi yahuya, “Krais ranahambo ngoafi nahü mandahorimindeia?” yahu düdumefipuramboemo. ⁵ Asu simbori ai ahambo yahomoya, “Betrethem ngoafihü Sudia hifambe. Sapu horombo God ai ahandi hoafi

hoafiyu-randeimbi nindou ahandi süngu hoafi ra ndahuraiyu yare sürü pare masihendi. Ai Bukambe yare hoafiyuhü yahuya,

⁶ “Betreheimhündi, se Sudia hifambe-anei aniboadei ra awi se Sudiambo hifandundeimbi bogori ngoafi ranahamundi daboadanipoedi hamindiyeipoani, nga wani.

Sihei ngoafi mbusümodidi animbo nindou adükari mamai ai tükündüfi haya wandi Israer nindou ranaheimbo hibadarümbui,” *Maika 5:2*

mehu. ⁷ Raniyu asu Herot ai sapo nindou hüfhamindi süfuanipoedi ndüfosi nendi masifomo ranahamumbo dibo mborai yahupuri hürühepuri haya yahuya, “Nini simboani hondü hamindiyo mupui ra tüküfe mamaro?” yahu haya düdu düdumefipuri. ⁸ Raniyu ai nindou memo ranahamumbo Betreheimnambo koamarhepuri ndani süngundafundi yahuhaya hoafiyupurühi yahuya, “Se ngifomo moani ndondu nimori ranahambo nahi ai ahambo masahorimindei ranahambo kokondurü. Nga asu hoeindurühi ana, asu se wambo ranühi mbisimo hoafindimondani animbo asu ro-amboani dügi ahambo hohoanimondahandowohü ngusüfo pandihinimboane,” yahu koamarhepuri. ⁹ Ndüfusi nendi-memo ranai ahandi hoafi ra himboriyomo houmbo ndamefundü. Ai nafina hifomondane, sapo mupui hüfhamindi süfuan tüküfe mamaro ra asükaiyomo hoeimarundi. Mupui ranai ahamundi hanjifoani hifo nimori nimarümbi wori rani nimoamo mamaro. ¹⁰ Raniyomo mupui ra hoeirundani mayowa ai afindi hihifi-hihifimemo. ¹¹ Raniyomo asu ai worimayo ranambe kefou hifomo nimori ranahambo hoeimarüwuri ahandi hondü Maria radiho. Raniyomo asu ai ahandi fikimi pütapoyomo yiri yimbu pusiru nimarimombo ahambo hohoanimoyomondühi ngusüfo pamarüwuri. Raniyomo ai ahamundi arambeahindi napo ra bokaründümo houmbo masabudo. Rani-moatükuni ra gorio, fisinjarümbi mbimbrayo asu sanda aboediyoy, nginindi napo ra masabudo. ¹² Nindou ranahamumbo God ai yafogoad-namboya, “Se Herot nimarunafi ngomboemo,” mehupuramboemo. Asu süngunambo ai raninafi hiniñgiru hou ngorü nafi ahamundi hifina mahomo.

Isip hifina Sosep ai ahandi ambori babidimbo aboeda mafefoehindi

¹³ Nindou ranai ndaweyafundane rani-simboani Adükarindi nendi ranai Sosepimbo yafogoadnambo tüküme fiyu. Asu ai hoafiyundühi yahuya, “Botindafo, nimori ranani asu ahandi hondane ra ndowapindifi hawa Isip hifina feboehi ngei ranühi nimboeiani asu ro hombo hoafindahani animbo ngoründühi ngei. Nimboe Herot ai nimori ranahambo hifokoeffimbo kokonduri wakindirümbui,” yahu hoafimenduamboyu. ¹⁴ Raniyu Sosep ai botifi nimori ra serümündü haya ahandi hondü ranidibo mare rani nimbokoani Isip hifinambo mahei. ¹⁵ Hifi ranühanimbo ai nimboeiani Herot ai yifindümbui. Adükari ai ahandi hoafiyu-randeimbi ahandi yafambe süngure haya hoafiyuhüya, “Ro wandi Nimori Isip hifambeahindi mborai masahando,” mehu. Hoafi ra moani anihondü hondü tükündifemboe yaho hayamboyo rani moatükuni ranai yare yahurai tüküme feyo.

Herotindi hoafi süngu nimori hifokoakomarhündi

¹⁶ Hüfhamindi süfuanipoedi ndüfosi nendi masifomo ranai ahambo ngorü-süngumarüwuri ra Herot ai kirihai fifi re hayamboyo asu ranimbo ahambo nginindi ngusüfoambe fondirimindi mahafu. Raniyu asu

ai munḡuambo nindoweniḡ nḡmorḡ yimbu ḡmbanḡkoateyeimbi Betre-
hem ḡgoafiḡhündḡ asu ḡgoafiḡ amurḡ ranḡ ḡgoafiḡ-kḡmḡ adaburo ranam-
beahḡndḡ ḡfokoakofefembo hoafiḡ masendḡ. Sapo nindou ḡfḡhamḡndḡ
sḡfuanḡpoedḡ ranai hoafiḡmemo ranḡ-sḡmboanḡ mupui tḡkḡmefeyo hoafiḡ ra
fḡfḡre hayamboyu asu ai yare hoafiḡmepurḡ nḡmorḡ ra ḡfokoakofefembo.
¹⁷ Ndanḡ-moatḡkunḡ tḡkḡmefeyo ra sapo Godḡndḡ hoafiḡ hoafiḡyu randeimbḡ
nindou Seremaiandḡ yafambe sḡḡgure haya horombo hoafiḡmareandḡ ra
sḡmogodḡhḡ tḡkḡfemboyo yare tḡkḡmefeyo. ¹⁸ Sapo ai yare hoafiḡyuhḡ
yahuya,

“Ramahündḡ ai yasḡmondḡ mamḡ ḡmborḡyei.

Aranḡ hoafiḡ afḡndḡ pukḡna asu aranḡ hoafiḡ yambohai tḡkḡfeyowa
ḡmboraye.

Reser ai ahandḡ amoao mamḡ Israerḡhündḡ nḡmorḡ ranaheimbo
aranḡnamborandḡra

asu munḡuambo nindou ranai ḡḡrḡ ahambo dḡdḡboadondḡhḡndḡ
ahandḡ ḡḡsḡfoambe farḡhefembo.

Nḡmboe sapo ahandḡ nḡmorḡ ranai nḡḡgokoatemayeiambo wambo,” mehu
ranḡ-sḡḡgumbo. *Jeremaia 31:15*

Sosep ai ahandḡ amborḡ babḡdḡ asḡkaiyei masḡhḡsi

¹⁹⁻²⁰ Sḡḡḡnambo Herot ai yḡfḡyuane asu Adḡkarḡndḡ nendḡ ranai yafo-
goadambe Sosepḡmbo Isip ḡfḡfḡhḡ tḡkḡfḡ hoafiḡyundḡhḡ yahuya, “Se amborḡ
ndowapḡndḡfḡ hawa ḡḡḡrḡndafo Israerḡnambo ḡḡafi. Nindou sapo nḡmorḡ
ranahambo ḡfokoefimbo hohooanḡmomemo ranai ana yḡfḡmemo,” mehun-
doamboyu. ²¹ Ranḡyu asu Sosep ai botḡfi nḡmorḡ ra serḡmḡndḡ haya hon-
dambo kameihḡ asu ai ḡḡḡrḡyahi Israerḡḡnambo mahḡsi. ²² Asu Arkeraus
ai ahandḡ afḡndḡ Herot ranahandḡ fondḡhḡ Sudia-yafe adḡkarḡ bogorḡmbofi
manḡḡḡ ranḡ hoafiḡ ra Sosep ai ḡmborḡyu haya ranḡhḡ nḡḡḡombo hombo
ra yḡḡmbomayu. ḡḡa asu God ai yafogoadambe Sosepḡmbo bḡdḡfḡrḡ hoafiḡ
masagadoamboyu asu ai Gariri ḡfḡnambo mahu. ²³ Ranḡyu asu ai hu ḡgoafi
mamḡ ahandḡ ndḡrḡ Nasaret ranḡhḡ manḡḡḡ. Sapo mamḡ ranḡ-sḡḡgumbo
anḡmbo God ai ahandḡ hoafiḡyomo rundeimbiḡ sḡḡḡ hoafiḡyomondḡhḡya,
“Nindou ranahambo Nasaretḡhündḡ nindou mbḡseimboyei,” mehomo yahu-
rai anḡhondḡ tḡkḡfemboḡndamboyo yahurai tḡkḡmefeyo.

3

Son ḡḡmonḡ ḡndḡrḡrarandeimbḡ nindou ranai Godḡndḡ hoafiḡ bogarḡhefembo tḡkḡmefiyu

(Mak 1:1-8; Ruk 3:1-9; Son 1:19-29)

¹ Ranḡ-sḡmboanḡ Son ḡḡmonḡ ḡndḡrḡra-randeimbḡmayu tḡkḡmefiyu.
Nindou ranai nḡmḡ wohḡ furḡkoatereandḡhḡ Sudia ḡfambe ranḡhḡ
manḡḡḡ. Ai piyu haya nindou ranḡ ḡfḡfḡhḡ amarei ranaheimbo Godḡndḡ
hoafiḡ ra bokarḡhai marandḡ. ² Ranḡyu asu ai yare hoafiḡyuhḡ yahuya, “Awi,
se sḡhei moaruwai hohooanḡmo ranahambo daboadanambondḡhḡndḡ, ḡḡa
God ḡḡnḡndḡ ḡfandarandḡ ra ndeara moanḡ akḡmane,” mehu. ³ Sapo
Son ranahamboyu God ahandḡ hoafiḡ hoafiḡyu randeimbiḡ nindou Aisaia
ranahandḡ yafambe sḡḡgure hoafiḡyuhḡya, “Nindou mamḡ ai nḡmḡ wohḡ
furḡkoatereandḡhḡ munḡyuhḡ yare hoafiḡyuhḡya,
‘Adḡkarḡndḡ nafḡ se dḡdḡboadondḡhḡndḡ.

Ai hombo-memo nafḡ ra ndondondḡhi ḡnḡḡḡndḡhḡndḡ,’ *Aisaia 40:4*
mehu ra,” mehu.

⁴ Son ai hoeari ahandi güdemarandi ranana kamer ninihondi ninendinambo nafiyoweimbihündiyo. Asu ai ninihondi hoearihündi titapürimbore güdehaya botifohü asu wohi yitihü nimambeahindi, efu hoe raniyu sesü marandi. ⁵ Raniyei asu nindou ranai Serusarem ngoafihündi, munguambo Sudia hifi ranihündi asu munguambo hifi Sodan Hoe ranikimi adaburo ranühündambo ai Son sowana masühüsi. ⁶ Raniyei nindou ranai ahei moaruwai hohoanimo süngumarühi hei ranahambo weindahimarhinda asu ai aheimbo Sodan himo hundürürarü marandi.

⁷ Nga Son ai hoeireapurane Farisi asu Sadyusi afindi ranai ahamboya, “Yihoeombo ai himoni hundürümbiramuni,” yahomo houmbo ahambo sowana mahomonda hoeimareapuri. Raniyu asu ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Awi seana amoasirindi nimor-anemo! God ai sihamumbo nginindinduhü moaruwaimbo ndeapürimbui. Se nüngundafu mafebou? ⁸ Se moaruwai hohoanimo ranahambo daboadanamborundeimbihündi ana asu sihamundi nine ratüpurü rawarundi ra se moaruwai hohoanimo hiningifembo nafuimbendüramboane. ⁹ Se ngiri randu borindimondühiya, Roana Suda anefi, Roana Abrahamindi amoa mamiwambo aboedambo-ndahumboyefi, mbisimo. Awi ro sihamumbo hoafehapurü God aiana moani nimoie kurayo ranamboani ndemündi haya Abrahamindi amoa mamimbonde hiningindeambui! ¹⁰ Nimi sirahambe pirifirihfembohünda ndeara time ranai ndoramindi engoro. Munguambo nimi ra nahanayo ai aboedi hisikoateayo ana, ranahambo time ranambo hitihefe hefe haiambe pütifemboane. ¹¹ Roana se moaruwai hohoanimo ra hiningirihimboanei ranimbo nafuimbohünda himoni hundürarüharü. Nga nindou ngorü ai wandi wagabe tüküfemboayu ranai ana siheimbo Yifafi Aboedinambo asu hai ranambo hundüründarümbui. Aiana moani adükari hondüyuwanü asu ro rani hoarehanahi. Roana awi aboedi ndearihamindiyahipoani ahandi su ra semindindombo. ¹² Rananimbo ai fok warambe ndemündi haya ranambo wit hipiri ra futinde findamündi pindendambui. Asu ai wit safi aboedi rani-yangiri ndemündi ahandi wit sihefembo wori-mayo ranambe digembui. Nga asu hipiri moaruwai moani yangorombo rananimbo ai ndemündi sapo hai dikirifekoate moani yare koadürümbo koadürümbo horoweimbi ranambe pütindifimbui,” mehu.

*Son ai Sisasimbo hundürümarüri
(Mak 1:9-11; Ruk 3:21-22)*

¹³ Mami rani-simboani Sisas ai Gariri hifi hiningire haya Sodan himona mahanu. Son sowana ngahani ai wambo ahandi warina himoni hundürümbirandiri, mehu. ¹⁴ Nga asu Son ai ahambo ngorü hohoanimonambo yare hoafiyundowohü yahuya, “Seanimbo wambo hundürüyondirimbo-mayafi asu simbori se wambo-sowana asinifi ro sihambo hundürüyoninimbo,” mehundoamboyu. ¹⁵ Asu Sisas ai simbori ahambo hoafiyundühi yahuya, “I ambe, nga hapondani ana moani ro hoafayahü süngu randowandi. Se randowandani moani rani süngu mbumundi hohoanimo mungu sihiri nafindihumindefomboane, nga ra aboedane,” mehundoamboyu. Asu Son ai himboriyu haya refembo-ane mehu.

¹⁶ Son ai Sisasimbo himoni hundürüri hayamboyu ane, Sisas ai mamihari himonindi tüküme fiyu. Raniyo asu sünambe sünü ahambo bureandühiyo asu Godindi Yifafi ranai wupufu nahurai kosi ahandiwami pühimayoa hoeimareandi. ¹⁷ Raniyo asu yasimondi mami ranai sünambeahindi kosowohü yare hoafiyowohü yahoya, “Nindou ranana

wandi n̄morani, nga moani ro ngusüfo pari hineimbani. Ahamboane Ro wambo ngusüfoambe siaoweheandi,” meho.

4

Sisasimbo refe hoifembo moatükunî (Mak 1:12-13; Ruk 4:1-13)

¹ Raniyo asu rani-simboani Yifiafi Aboedi ranai Sisasimbo Satan ai sisihimomböhünda n̄mi wohi furikoatereandühi serimindi maho. ² 40 si ra Sisas ai sesikoate n̄nggu mbura asu ai wembombomayu. ³ Asu Satan, nindou sisiinda-randeimbi ai ahambo-so tüküfi hoafiyundühi yahuya, “Se Godindi N̄morayafi ana, n̄moei kurayo ndanahambo hoafindafani sesimbofe tükümbifeyowamboane,” mehundoamboyu. ⁴ Asu simbori Sisas ai hoafiyuhü yahuya, “Godindi Bukambe yahoya, ‘Sesi yangiri ana ai ngiri nindoundi yangiri n̄ngombo ndendi. Nindou ai yangiri n̄ngombo sahümündi arihündi ra muṅgu hoafi Godindi yafambeahündi süṅgu mbisahümündi,’ meho,” mehu. ⁵ Raniyu asu Satan ai Sisasimbo Godindi adükari ngoafi Serusarem rani-nambo serümündü hu haya hafumbo n̄moamo hamindi Godindi Worî Adükari bogimondi raniwami hin̄ngimariri. ⁶ Raniyu asu ai Sisasimbo hoafiyundühi yahuya, “Asu se Godindi N̄morayafi ana, n̄moamo ndani-wamin̄ndi hifini horipindafo pindafi. Sapo Baiborambe yare hoafiyowohü yahoya, ‘God ai sihambo ahandi sünambeahindi nendi ranahamumbo hoafinduanî asu ai sihambo ahamundi warinambo mbundin̄nimboemo asu ngiri n̄moei hoarehi kurayo ranai sihambo futindeanini,’ meho,” *Buk*

Song 91:11-12

mehundoamboyu. ⁷ Asu Sisas ai ahambo yahuya, “Nga awi Baiborambe hoafi ranamboani ai yare hoafiyowohü yahoya, ‘Se Adükari sapo sihafî God ranahambo rando hoeindorimboyafi, nga yowani,’ meho,” mehundoamboyu. ⁸ Raniyu asükaiyu Satan ranai Sisasimbo serümündü hifi wafu n̄moamo hamindi-mayo raniwami mahafu. Raniyu ai raniwami n̄ngumbo Sisasimbo muṅguambo nindou-yafe hifandarundi raniyo asu ahamundi muṅguambo aboedi adükari moatükunî engoro ranahambo nafuimefoendo. ⁹ Raniyu asu Satan ai hoafiyundühi yahuya, “Asu se yiri yimbu pusrowandühi wambo hohoan̄moyafindirühi ngusüfo pararowandiri ana, asu ro sihambo muṅgu moatükunî nafuimehanini ra ndahanin̄mboyahi,” mehundoamboyu. ¹⁰ Asu Sisas ai ahambo hoafiyundühi yahuya, “E! Satan, se andai ragu ngafi! Baiborambe hoafi ranai yare hoafiyowohü yahoya, ‘Adükari sapo sihafî Godimayu ranahambo yangiranambo se hohoan̄mondafi ngusüfo pandoworühi asu ahandi ratüpurî yangiri ratüpurindafi,’ meho,” mehundo-amboyu. ¹¹ Asu Satan ai Sisasimbo yare hin̄ngimarira ndamefiyua asu Godindi nendi ranai kosimo ahambo farihouwurühi hifandimariri.

Sisas ai Gariri hifambe piyu haya Godindi hoafi wataporimbomarani (Mak 1:14-15; Ruk 4:14-15)

¹² Sonimbo sowaründümo karabusambe hin̄ngimarüwuri hoafi Sisas ai hamboriyu haya Gariri hifina mahu. ¹³ Asu ai Nasaret ngoafihü hin̄ngire haya Kaperneam ngoafi sapo Gariri kurihoe ranikimi ngoafi ranina mahu. Kaperneam Seburun hifi, Naptari hifambe engoro ranühi man̄nggu. ¹⁴⁻¹⁵ Sapo God ai ahandi hoafi hoafiyu-randeimbi nindou Aisaiandi yasimondi süṅgu yare hoafiyuhüya, “Seburun hifi, Naptari hifi, Gariri hoe nafî howani gogu ra,

Sodan hoe gogoanini ra nindou Sudayafe ndifoyei Gariri hifane.

¹⁶ Nindou didiyei ai nimbini maroambe animboei
ranai ana si adukari ra hoeirhimboanei.

Yifiyorambo hifi ranambe nimbini maroani nindou animboei

ranaheimbo ana si ranai boakifoareandurimboane,” *Aisaia 9:1-2*
mehu, nga rani-simongoruhumboyo rani-moatukuni ra yahurai
tukumefeyo. ¹⁷ Raniyu asu rani-simboani piyu haya Sisas ai ahandi hoafi
ra bokarihenduhi yahuya, “Awi se sihei moaruwai hohoanimo ranahambo
daboadanambondihindi, nimboe sapo God nginindi hifandarandi engoro
ranai ndeara akimi tukufembo yangirane,” mehu.

*Sisas ai ahandi sunguferambo nindou yimbuyimbu weangurui mborai
mehupuri*

(Mak 1:16-20; Ruk 5:1-11)

¹⁸ Sisas ai Gariri kurihokimi huane kini wowariyafani rinandeimbi
apodoho ranai manimbafanda hoeimareapiri. Ahafandi nduri ra Sai-
mon, Pitamboyu-randeimbi asu ahandi akidi Andruyu. Apodoho ranai
andurinambo kurihoe ranambe kini wowariyafanduhi manimbafani.

¹⁹ Raniyu asu Sisas ai hoafiyupirui yahuya, “Se mborai wandi sungu
sinifandani animbo asu ro sihafanimbo nindou semindimbo se kini
rawarinandi nou nafuindahapirimboyahi,” mehupiramboyafani. ²⁰ Asu
ai moani hoafi ningoambe ahafandi anduri ra rarine sihene hena
Sisasindi sungu ndamefianeandi. ²¹ Asukaiyu ai sühüfi huhündamboyu ngoru
apodoho ahafandi nduri Sems, Son ai ahafandi afindi Sebedi babidi bo-
tambe nimarimombo ahamundi anduri ra diboadorunduhi mamarimonda
hoeimareapuri. Asu ai ahafanimbo mborai mehupiri. ²² Asu moani hoafi
ningoambe ahafandi bot asu afindambo rarine hiningirine hena Sisasindi
sungu ndamefianeandi.

*Sisas ai hoafi bokarihenduhi asu angunimboyeimbi nindou
aboedimarearu*

(Ruk 6:17-19)

²³ Raniyu asu Sisas ai Gariri hifi mungu ranambe nungu wakimareandi.
Raniyu asu ai rephi Suda-yafe rotu wori nindou ranambe aheimbo ya-
mundimareanduri. Asu ai rephi God nginindi hifandarandi engoro Aboedi
Hoafi ranahambo bokarimarhenduri. Mami rani simboani nindou rana-
hei fi ranai moani ranipoanimbo ranipoanimbo anguni fi moaruwaim-
boareanduri ranahambo aboedimarearu. ²⁴ Ai rani-moatukuni raware-
andi ranahambo Siria hifi mungu ranambe nindou amarei ranai
himbormayei. Asu raniyei munguambo nindou ranai nindou didiyei ai
moani mamikari anguni moaruwai asu asubusi afindi mamikararanduri
ranaheimbo ahambo-so fufuruhumundihunduri mafandihindi. Bidifiri
nindou moaruwai nendi ahei flambe nimarumbi, wununimboyeimbi asu
yiri wari yifisafeimbi raniyei ai mafandihinda asu Sisas ai aheimbo
aboedimarearu. ²⁵ Raniyo asu nindou afindi ranai Gariri hifihundi,
Dekaporis ngoafihundi, Serusarem ngoafihundi, Sudia hifihundi asu Sodan
hoe gogoaninipoedi ranai mami mungu ahambo sungumarhorhei.

5

Sisas hifi wafuambe Godindi hoafi bokamarhendi

¹ Sisas ai hoeireandurane nindou afindi ranai ahandi sungu
tumareandamboyu asu ai hafu hifi wafu mami raniwami nimarane asu

ahambo sünggururü-rundeimbi ai ahambo sowanambo masifomo. ² Ranıyu asu Sisas ai ahamumbo piyu haya yamundımareapurı.

Anıhondü hondü hıhıfı hıhıfane
(Ruk 6:20-23)

- ³ Ranıyu ai ahamumbo yare hoafıyupurühi yahuya,
“Nındou dıdıyei ai rarıhi hoafıyeihüya, Roana Godındı aboedı sürühoeimbi hohoanımo ra mbonımborı humındefı-mboanefı, aseı ana, nındou ranai hıhıfı-hıhıfımbeyei-amboane,
nga God ngınındı hıfandarandı ranı hoarehi anıboadeı.
- ⁴ Nındou dıdıyei ai aranı aranıyei hei ranai ana hıhıfı hıhıfımbeyei-amboane,
nga nındou ranaheimbo ana God ai dıdıboado-ndearühi yırümondearümbui.
- ⁵ Nındou dıdıyei ai hımboarı yangırı hıfandühündeimbi-mayei aiana hıhıfı-hıhıfımbeyei-amboane,
nga nındou ranai ana nını-moatükunı God ai aheimbo saimbo yahuhaya masıhendı ra ndahümündimboyei.
- ⁶ Nındou dıdıyei ai Godındı mbumundı hohoanımo ranahambo semındımbı wembohühi nouehındı
asu hoe sımındımbı amındanıngombo nouehındı ana, aiana hıhıfı-hıhıfımbeyei-amboane,
nga God ai aheimbo mbumundı hohoanımo ra dagadürümbui.
- ⁷ Nındou dıdıyei ai nındou ngörümbo moanı hıpoambarıhındı ranai ana hıhıfı-hıhıfımbeyei-amboane,
nga God ai hıpoambondearümbui.
- ⁸ Nındou dıdıyei ai ahei ngüsüfoambe moanı aboedı sürühoeıyoweimbi hohoanımo ra amarondürı ana, aiana hıhıfı-hıhıfımbeyei-amboane,
nga aiana God amaru ranahambo hoeındıhorımboyei.
- ⁹ Nındou dıdıyei ai moanı nındouyei mbusümo raranı moatükunımbı borıfoeferambo yangırı nındouayei ana, aiana hıhıfı-hıhıfımbeyei-amboane,
nga nındou ranai ana aheimboya aiana Godındı nımoranei, mbıseımboyei.
- ¹⁰ Nındou dıdıyei ai mbumundı hohoanımo yangırı sünggurıhindanı,
asu ranımbı nındou amurı ai aheimbo tıngırıfo sahündürühi moaruwai moaruwaimbo-arıhindürı ana,
asu nındou ranai ana hıhıfı-hıhıfımbeyei-amboane,
nga God ngınındı hıfandarandı sünambe ra ahei-ane.

¹¹ Nındou bodımondı ai sıhamumboya, Aiana Sisasımbı sünggururü rundeimb-anemo, mbıseihümbo, sıhamumbo moaruwai moaruwaimbo ndıhipurühümbo, moanı moaruwai wosıhoafı moatükunı wataporı hoafındühüpuranı ana, asu se ranımbı hıhıfı-hıhıfındımo. ¹² Asu se ngüsüfoambe aboedı kündündühi afındı hıhıfı-hıhıfına nıngomo sapo adükarı moatükunı takını ra ai sünambe mbengörıpurı. Sapo Godındı hoafı hoafıyomo-rundeimbi se nıngomondı daboadanı manıngomo ranahamumbo amboanı nındou ai rarıhi yahurai moaruwaimbo marıhipurı.”

Anıhondümbıfımbı nındou ana sor namı asu sı nahurai ane
(Mak 9:50; Ruk 14:34-35)

- ¹³ “Seana hıfınındı nındou ranahei aparümbı namı nahurai-anemo. Nga asu namı ranai ahandı aparı ra hınıngıreandühi wanayo ana, asu namı ra budesowanı aparı-koatendoanı ngırı ahandı aparı ra

koadürü koadüründife h+n+ng+ndifeyo, nga waní. Ranana rani moatükuni ranai ndeara moaruwaimayoa nindou ai ng+rí ndahümündi ranambo ran+mbondihindi, nga pifeyoani nindou ai pütap+yeihanei. ¹⁴ Seana munguambo hif+n+ndi nindou ranahei si nahurai-anemo. Ngoafi adükari hifi wafuambe anango ranai ng+rí d+bo nanjo. ¹⁵ Nindou ngorü ai ng+rí ram hai ra yimunde mbundambo wambüri hoarehi ragu nindeandi, nga waní. Nga ai moani nimoamo moanambühi an+mbö nindeandani asu si ranai nindou munguambo rani worambe amarei ranaheimbo si boak+boadeandür+imboe. ¹⁶ Moani mamí rani-süngumbo an+mbö s+hamundi si ranamboani nindou ranahei h+imboahü si boak+boadeandüran+, asu ai n+ne aboed+ moatükuni rawarund+ ra hoeind+hindüh+ ranan+mbö asu ai s+hamund+ Ape sünambe amaru ranahambo aboedani mb+sei-amboane.”

Ah+nümbi hohoan+mombo yamundife hoafi

¹⁷ “Ro masin+hi nda sapo God+ndi hoafi hoafiyomo rundeimbi yomondi hoafi menjoro asu Moses+ndi ah+nümbi hohoan+mo ra raguanam-bofembo s+n+mbayah+poani, nga asu se randu hohoan+mond+imboemo, nga waní. Nga roana rani hoafimayo rani+fihi simonjori+y+m+nd+imboyahi masin+hi. ¹⁸ S+hamumbo ndanahambo an+hondümbö anahi hoafiyah+purí, süngunambo sünü hifi ranai munguyoambe ra ah+nümbi hohoan+mo rana-handi sürü pamefeyo ane, asu ranahandi s+samane rani-moatükuni ra ak+dou amboani ng+rí awar+ndi+hoayo, nga waní. Nga ah+nümbi hohoan+mo moatükuni ra rande moani yagodi ngo ngombo munguambo moatükuni ranai tükünd+femboe. ¹⁹ Ran+imboane nindou düdi ai moani ak+dou amboani ah+nümbi hoafimayo ranahambo h+imbor+koateyuhü, asu ai nindou bod+mondambo mare rani hohoan+mo süngu yamundare-andürí ana, nindou rani+mayu ranahandi ndürí ra moani ak+dou ham+ndi God ng+n+ndi hifandarandi ranambe yagodomboe. Nga asu nindou düdi ai ah+nümbi hohoan+mo ranahambo h+imbor+yu rani-süngureandühí, asu ai nindou bod+mondambo mare rani hohoan+mo süngu yamundareandürí ana, nindou rani+mayu ahandi ndürí ra God ng+n+ndi hifandarandi ranambe adükari ham+ndi yagodomboe. ²⁰ Ro s+hamumbo nda hoafehapurí, s+hamundi mbumundi hohoan+mo ranai ah+nümbi hohoan+mo yamundu-rundeimbi nindou-anemo asu Farisi nindou-anemo ranahamundi mbumundi hohoan+mo ranahambo ngasünd+fekoateayo ana, se ng+rí God ng+n+ndi hifandarandi rani-hoarehi n+mand+mo, nga waní.”

Nindou ng+n+ndi hohoan+mo ranahandi yamundife hoafi (Ruk 12:57-59)

²¹ “Se h+imbor+yomombo-anemo horombo s+hamundi amoa ai hoafi ra masowandümo. Yare hoafiyohü yahoya, Se yowani nindou h+fokoefepoani. Nindou düdi ai ngorümbö h+fokoarariri ana, ahambo nindou y+bobore-randeimbi+mayu ranahandi h+imboahü semündü homboani, mehomo ra. ²² Nga asu hapo ro s+hamumbo hoafehapurí nda, nindou düdi ai ahandi wandafi ranahambo ng+n+ndi h+imboahoeyu ana, sapo y+bobore-randeimbi+mayu ranahandi h+imboahü semündü homboani. Asu nindou düdi ai ahandi wandafi ranahambo yare hoafiyundühíya, Seana f+fir+ife koate-anafi, ehundo ana, nindou ranahambo kans+r bogori ranahamundi h+imboahü semündü homboani. Asu nindou düdi ai

ahandi wandafi ranahambo yare hoafiyundühiya, Seana hohoan+mokoate-anafi, ehundo ana, nindou ranai hibadambo, hai ngoafambe homboani asu ranühi hai ahambo tikindirimboe. ²³⁻²⁴ Ranimboane asu se ninimoatükun+ Godimbo sailimbo fondi-mayo ran+wani sihefembo safi hawamboayafihunda asu sihaf+ wandafindandi-mayo hoafi sihambo engoro ra hohoan+mondafühi ana, asu se ninimoatükun+ Godimbo sailimbo mayafi fondi+kim+ rando digoefi hawa ngafi. Sapo sihaf+ wandafimayu ranidibo aboedi aboedindafine mbundinambo animbo sünguna ngafi sihaf+ sihefembo moatükun+mayo ra Godimbo dabado. ²⁵ Asu nindou ngörü ai sihambo pap+hoafiyoninimbo mbüsü haya yibobore randeimb+ nindou ahambo sowanimbo hombo sihambo ndemündüninani ana, se nimai ngafi nafin+ aboedi aboedindafineandi. Nga asu hibadambo sihambo ai pap+hoafi ranambe sindeaninimbui. Asu se ranambe efoandi ana, asu ai sihambo yibobore-randeimb+ ranahandi warambendeaninani asu ai ndemündünin+ prisman+ndi war+hündeaninani asu ai sihambo karabusambe hin+ng+ndeaninimbui. ²⁶ Ro sihambo an+hondumbo-anahi hoafehanini. Asu se sihaf+ pap+ hoafi ranahambo kaki sihefekoateayafi ana, asu se ngiri karabus ra hin+ng+ndo hawa aboedambondafandi, nga wani. Nga se moan+ rando karabus ranambe nimboamboayafi.”

Nimorehi ngörü sem+ndi yamundife hoafi

²⁷ “Se himbor+yomombo-anemo horombo yaru hoafiyomondühi yahomoya, ‘Se yowan+ nimorehi sisihimo asu nindowenih+ birabiripoani,’ mehomo. ²⁸ Nga asu hapo ro sihamumbo hoafehapuri+ nda, nindou düdi ai nimorehi hoeire haya ahambo hohoan+areandi ana, nindou ranai ahandi ngüsüfoambe nimorehi sisihimoyumboani. ²⁹ Ranimboane asu sihaf+ himboari mam+ ranai randeaninani se moaruwai hohoan+mondafani ana, himboari ra hündandifi+ ragu pindowandi. Himboari mam+ ranahambo yangiri+ ragu moenda pife ranane aboedayo, nga asu munquambo fi ra haiambe ho ana, aboedi hamindiyopoani. ³⁰ Asu sihaf+ wari+ mam+ ranai randeaninani se moaruwai hohoan+mondafani ana, wari+ ra kandandifi+ pindowandi. Wari+ mam+ ranahambo yangiri+ ragu moenda pife ranane aboedayo, nga asu munquambo fi ra haiambe ho ana, aboedi hamindiyopoani.”

*Nimorehi sem+ndihünda hin+ng+ife yamundife hoafi
(Matyu 19:9; Mak 10:11-12; Ruk 16:18)*

³¹ “Asükaiyo horombo hoafi+ ra yare hoafiyowohü yahoya, Nindou düdi ai ahandi nimorehi ranahambo moi yahuh+ hin+ng+ifembo mbüsühi ana, ai nimorehi ranahambo hin+ng+ife hoafi pepafih+ sürü pap+ndandühi+ animboya, Ro nimorehi ndanahambo hin+ng+ifembo anahi, mbüsü, mehomo. ³² Nga asu ro hapo sihamumbo hoafehapuri+ nda, nimorehi ranai nindou ngörü-dibo hokoateyowan+, asu ahandi nindowenih+ ai moi yahuhü hin+ng+reanda asu ai nindowenih+ ngörü aser+mindo ana, nindou ranai nimorehi sem+ndi ah+n+ ra gogonimbo-foareandühani.”

Se hoafiyowohüya, Nimooamo nda, yahopoani

³³ “Asükaiyomo se himbor+yomombo-anemo, horombo sihamundi+ amoao ranahamumbo yare hoafiyowohü yahoya, Se tikando hawa hoafindafühi+ nimoamo nda mbisamboayafi. Nga asu se ninimoatükunimbo dabar+fihi+ nimoamo nda yahombo mbisafombo ana, se moani an+hondumbo mamanimbo randowadühi+ amboani Adükar+ndi himboahü yahurai dabar+ndafoandi, meho. ³⁴ Nga asu ro hapo sihamumbo hoafehapuri+ nda.

Se n̄n̄imbo dabar̄fih̄i n̄imoamo nda yahopoan̄i, nga wan̄i. Se s̄unambe ranahambo d̄ukefih̄i n̄n̄i-moat̄ukun̄imbo nḡinem̄ind̄uh̄i dabar̄fepoan̄i. Nga sapo s̄un̄u ranana God̄ind̄i mun̄gu moat̄ukun̄i ra h̄ifand̄iyo n̄imar̄imbo fondane. ³⁵ Asu se n̄n̄imbo dabar̄fih̄i h̄if̄i ndanahambo d̄ukefeh̄umbo dabar̄fepoan̄i. Nga h̄if̄i ranana sapo God̄ ai n̄imoamo ahand̄i fond̄iwam̄i n̄imar̄umbo h̄if̄i ran̄i-fihani t̄iŋar̄i t̄ure amaru. Asu se Serusarem ngoafi ra nd̄ur̄i d̄ukefih̄i ran̄ifih̄i dabar̄fepoan̄i. Nga Serusarem ranana Ad̄ukari Bogor̄ind̄i ngoafane. ³⁶ Asu n̄ine-hoafi ranahambo nḡinem̄ind̄imboh̄unda mb̄irofih̄i kife dabar̄fepoan̄i. Nḡir̄i s̄ihafihoari mb̄ir̄inaŋi mamamboan̄i ra randowadan̄i k̄ifoh̄indo asu n̄imband̄indo ndand̄i, nga wan̄i. ³⁷ Se ȳin̄i ehomo ana, ȳin̄i yanḡir̄i ȳin̄i mb̄is̄imo. Se wan̄i ehomo ana, wan̄i yanḡir̄i wan̄i mb̄is̄imo. Ran̄i-hoafi ra moan̄i ndearane. Nga n̄ine-hoafi ran̄ifih̄i t̄ure haya aho ranahambo se hoafemo ranana Satan̄ind̄i-mayo hohoan̄imoane.”

*Se n̄indoumbo s̄imbor̄i moaruwaimbofepoan̄i
(Ruk 6:29-30)*

³⁸ “Se h̄imbor̄iyomombo-anemo hoafi ra yare hoafiyowoh̄u yahoya, Nindou nḡor̄u ai s̄ihafi h̄imboari n̄ikondeandan̄i s̄imbor̄i amboan̄i ahand̄i n̄ikondowand̄i. Asu ai s̄ihafi yahafi kaboadeandan̄i s̄imbor̄i amboan̄i ahand̄i kaboadowand̄i, meho. ³⁹ Nga asu hapo ro s̄ihamumbo hoafehapuri nda, nindou ai s̄ihambo moaruwaimbo-ndean̄inan̄i asu se s̄imbor̄i moaruwaimbo-nd̄iwor̄imboyafi, nga wan̄i. Nindou nḡor̄u ai s̄ihafi koeho ra pakar̄ind̄ihen̄inan̄i asu nḡor̄ugoan̄in̄i amboan̄i ahambo h̄ih̄ir̄indowand̄i. ⁴⁰ Nindou d̄udi ai s̄ihafi war̄i ambeimbi hoear̄i ra ai ndaham̄ind̄i yahu haya s̄ihambo pap̄i hoafifembo rand̄ifiyuwan̄i ana, asu s̄ihafi nḡis̄ihari hoear̄i nḡor̄u ranamboa kameih̄i dabado. ⁴¹ Nindou ai ahand̄i napo sem̄ind̄imbo, Se wand̄i napo ra ndowand̄ifi hawa mam̄i kiromita nafi gebuai ra ngafi, mb̄usuan̄i ana, asu se nḡor̄u kiromita nafi gebuai ra tapandand̄ifi hawa napo ra ndowand̄ifi ngafi. ⁴² Nindou nḡor̄u ai s̄ihambo n̄n̄i moat̄ukun̄imboyu d̄und̄und̄ifin̄inan̄i moan̄i ahambo dabado. Asu nindou d̄udi ai s̄ihafi-mayo n̄n̄i-moat̄ukun̄imboyu sem̄ind̄i mburumbo saimbo mb̄us̄üwan̄i nḡir̄i ahambo daboad̄i h̄ih̄ind̄iwor̄i.”

*H̄ürüt̄umbi n̄indoumbo nḡunind̄imbofembo yamundife hoafi
(Ruk 6:27-28, 32-36)*

⁴³ “Se h̄imbor̄iyomombo-anemo hoafi ra yare hoafiyowoh̄u yahoya, ‘Se s̄ihafi nḡunindamb̄ur̄i ranaheimbo hohoan̄imo pandowand̄ur̄i asu s̄ihafi h̄ürüt̄umbi nend̄i-mayei ranaheimbo moaruwai moaruwaimbo ndoand̄ur̄i,’ meho. ⁴⁴ Nga asu hapo s̄ihamumbo ro hoafehapuri nda. Nindou s̄ihamund̄i h̄ürüt̄umb̄oyei ranaheimbo se hohoan̄imo pandund̄ur̄i asu nindou s̄ihamumbo moaruwaimbo-ar̄ihind̄i ranaheimboh̄unda God̄imbo d̄id̄ibaf̄indafund̄i. ⁴⁵ Ranan̄imbo se sapo s̄ihamund̄i Ape God̄ s̄unambe amaru ranahand̄i n̄imor̄i n̄ngomboemo. Sapo ahand̄i h̄üf̄iham̄ind̄i ra ai nindou moaruwai-anei asu aboedanei ranaheiwam̄i ai rareandan̄i boak̄ifoareand̄uhane. Asu ai hoe ra rareandan̄i nindou moaruwaiayei ranaheiwam̄i peyo asu nindou mbumundayei ranaheiwam̄i amboan̄i peyo rand̄uhane. ⁴⁶ Asu se nindou s̄ihamumbo aboed̄i hohoan̄imoyei r̄ih̄ündeimb̄imbo s̄imbor̄i aheimbo aboed̄i hohoan̄imoemond̄ur̄i ana, ran̄imbo asu God̄ ai s̄ihamumbo n̄n̄i-tak̄in̄i madagapuriyo? Nindouyei-mayo takis kaki sowand̄umo-rundeimbi aiamboan̄i yahurai yaru arund̄i. ⁴⁷ Asu se s̄ihamund̄i wandafi ranaheimbo yanḡir̄i h̄ih̄ifar̄ünd̄ur̄i ana, asu s̄ihamund̄i hohoan̄imo ra nindou amur̄i

ranaheimbo nūngundo ngasūndimandowora? Nindou sapo Godimbo fīfirifekoate-mayei ranai ranī hohoanimo se sūnguarundi ra aiamboani sūngurihindūhanei. ⁴⁸ Ranimboane asu se moanī mbumundi hamīndī hondū niŋgomo sapo sihamundi Ape sūnambe moanī mbumundi hamīndī hondū anūngu nou.”

6

Nindou ŋgorūmbo fehefembo hohoanimoane

¹ Sisas yahuya, “Se hiḅadūmbo! Se sihamundi aboedī ratūpuri ra nindou hiḅmboahū randundanī asu nindou ai hoeindihimboyei, ŋga yowanī. Se ra sūngu yaru randundanī ana, asu se ŋgirī aboedī takīnī moatūkuni sihamundi Ape sūnambe amarundi-mayo ra ndowandūmo, ŋga wanī. ² Ranimboane asu se nini-moatūkuniyo nindou napokoateyeimbi ranaheimbo saimbo mbisafimbo ana, asu se nindou ŋgorūmbo yinafoaimbohūdambo, Se wambo horombondafo ŋgafanī animbo nindou muṅguambo hoeimbiḅirihindiramboane, mbisamboyaḅi. Se nindou yafuiyambo horombo aho nou refe weindahī weindahīyo hopoanī sapo yimbu yafambeimbi nindou ai rawarundi nou. Nindou ranai Suda-yafe rotu worambe asu nafi bogori sūngu yinafoai tūturu houmbo homo-arundi, ŋga se ai rarundi nou refepoanī, ŋga yowanī. Nindou ranai rawarundi ranana sapo nindou amuri ranai yihoefimboya, Aiana moanī nindou aboedī hamīndanemo, mbiseiya yahomombo-anemo rawarundi. Ro sihamumbo anihondūmbo-anahi hoafayahī nda, nindou ranai ana takīnī ahamundi ra ai ndeara sowandūmombo-anemo. ³ ŋga asu se nindou napokoateyeimbi ranahambo farihembo hohoanīmondafūhī ana, dībo animbo ahambo fandihawori asu sihafi fikiminīndi-amboanī nīne-moatūkuni se rawarowandi ranimbo ai fīfirifekoatembeyeamboane. ⁴ Ranimboane asu sihafi saimbo hohoanimo ra dībo yanḅoromboane. Rananimbo asu sihafi Ape sapo nini-moatūkuni dībo enḅoro ra hoeireandeimbi-mayu ranai simborī sihambo takīnī masihendi-mayo ra daganinimbui.”

Godimbo didibafife yamundife hoafi (Ruk 11:2-4)

⁵ “Se Godimbo didibafīndafundūhī sapo yimbu yafambe hoafūmbi nindou rawefundi nou randafumboemo. Ranī nindou ana muṅguambo nindou ai yihoefimbo hoeimbiḅirihimuna yahomo houmbo-anemo. Suda-yafe rotu worī muṅguambo asu nafi tūkūfihī aho ra botiyafu weindahī niŋgomombo Godimbo didibafimbo hohoanīmoyomondūhanemo. Ro sihamumbo anihondūmbo-anahi hoafayahī, nindou ranai ana takīnī ahamundi ra ai ndeara hifi ndanūhūnda sowandūmombo-anemo. ⁶ ŋga asu se didibafifembo mbisafombo ana, se worī safambe keboao ŋgūfi yipurī pando hawambo animbo sihafi Ape moanī dībo amaru ranahambo didibafīndafoandi. Rananimbo asu sihafi Ape sapo nīne-moatūkuni dībo enḅoro ra hoeireandeimbi-mayu ranai simborī sihambo takīnī daganinimbui. ⁷ Se didibafīndafundanī Godimbo fīfirife-koateyeimbi nindou rawarihindi nou randafundūmboemo, ŋga yowanī. Nindou ranai Godimboya, Ai yihoefi hoafi hiḅborīndūmbui, sei hehi moanī afīndī hoandari hoafi hoafiyeihī didibafehindi. ŋga se yahurai Godimbo moanī fīfirife-koate hoafi afīndī didibafīndafu-mboemo, ŋga yowanī. ⁸ Asu se ranī-nindou yahuraindīmondūhī ahamundi-mayo

hohoanimo rani-süngundumboemo, nga yowaní. Sıhamundi Ape ai nıne-moatükunı semındımbıo hohoanımoayomo ranahambo se ahambo düdufekoateyomondambe fıfıreamboane.

⁹ Se dıdıbafıfembo mbısimombo ana, ndandu houmbo anımbıo dıdıbafındafundı,

‘Yıhoefı Ape sünambe amarıfı,

sıhafı ndürı ranahambo moanı ahınümbı hamındımbeyowamboane.

¹⁰ Sıhafı ngınındı hıfandarandı ra ndühı mbokoso-amboane.

Se hohoanımoayafı süngu yangırı hıfı ndanühı süngufemboane

sapo sünambe-amboanı sünguarundı nou.

¹¹ Yıhoefımbıo sesı ndanı sımboanı sesımbıo sımogodühı ndawamunı.

¹² Se yıhoefımbıo nıne-moatükunı moaruwai ramarıhundı ranımbıo amboawıyeı mbısafımunı

sapo ro nındou ai moaruwai yıhoefımbıo rarıhimuna aheimbo amboawıyeı sefı arıhundı nou.

¹³ Se yıhoefımbıo refe hoefımunı moatükunı ranambe ndowandıfımunı ngamboayafı,

nga se yıhoefımbıo moaruwai nendı ahandı warambeahındı aboedühı ndowandıfı hınıngındowamunı,’ mbısimıo.

¹⁴ Nındou ai sıhamumbo moaruwaimbo-rıhipuranı asu se ranaheimbo amboawı ehomondürı ana, asu sıhamundi Ape sünambe amaru ranai-amboanı sıhamundi moaruwai hohoanımo ranahambo amboawı mbüsumbui. ¹⁵ Nga asu se nındou ngorumbo ranahambo amboawı yahokoateyomo ana, asu sıhamundi Ape sünambe amaru ranai amboanı ngırı se nıne-moatükunı moaruwai rarumboemo ranahambo amboawı mbüsu, nga wanı.”

Sesı wehsao yamundıfe hoafane

¹⁶ “Asu se nınımbıo sesı wehındımondühı ana, se ngusumboarı sıhamundi ra amomongo-amomongondımondühı wembombofı ndımbıoemo yımbı yafambeımbı nındou rawefundı nou, nga yowanı. Nındou ranai wembombofıayomo houmbo ai nındou hımbıoahü hoahomondühanemo nındou ai ahamumboya ai ana sesı wehyomondühanemo, mbıseyıa yahomo houmbo. Ro sıhamumbo anıhındumbo-anahı hoafehapurı, nındou ahamumbo aboedanemo aseı ana, ai ranıhünda ahamundi takını sowandümmombo-anemo. ¹⁷ Nga asu se sesı ra wehındafühı ana, sıhafı ngusumboarı ra popoında asu mbıro sıbada mbundambo anımbıo ngafı.

¹⁸ Rananımbıo nındou amurı ai ngırı sıhambo fıfırındıhınını se sesı wehayafı ranahambo. Nga sıhafı Ape sapo dıbo anüngu ai yangırı anımbıo fıfırındeandımbıo. Rananımbıo asu sıhafı Ape sapo nıne-moatükunı dıbo engoro ra hoeıreandımbıo-mayu ranai sıhambo takını masıhendı-mayo ra daganınımbıo.”

Napo afındı sünambe mbenjorı

(Ruk 12:33-34)

¹⁹ “Se hıfı ndanühı nıngomombo moanı ngınındı napo ra sıhamumbo püpındı gafomboemo. Hıfı ndanühı ana nıne-moatükunı engoro ra kıdaboarı ai taparühı, samı ai sesı, asu hümbühünı nendı ai worı bırıhehi sahümundı raraorıhündühaneı. ²⁰ Nga asu se sıhamundi ngınındı napo ra se sünambe anımbıo püpındı gafomo. Ranühı ana ngırı kıdaboarı ai tapandühı, samı ai dedı asu hümbühünı nendı ai worı bırındıhehi ndahümundı raro ndühündı, nga wanı. ²¹ Nga sıhafı aboedı napo ra püpıra hafo yangorowohü ranühı anımbıo sıhafı ngusüfo amboanı kındarımbıo.”

*Fi ranahandi si
(Ruk 11:34-36)*

²² “Himboari ranana sihafi fi munguambo ranahandi ram hai nouane. Sihafi himboari ranai surarahoayo ana, asu hohoanimo sihafi fiambe munguambo ranai si nahuraindimboe. ²³ Nga sihafi himboari ranai moaruwaiayo ana, asu hohoanimo sihafi fiambe munguambo ranai nimbini mandimboe. Asu si sihafi fiambe amaro ranai nimbini nouayo ana, nimbini ra moaruwai hamindindimboe!”

*Nindou ngoru ai ngiri yimbu bogori nindouyafandi ratupurindu
(Ruk 16:13)*

²⁴ “Nindou ngoru ai ngiri yimbu bogori nindouyafandi ratupuriyu randeimbi nungu. Nga nindou ranai ana bogori ngoru ranahambo moaruwaimbondiruhi asu ngoru bogori ranahambo diboadondirumbui. Ai ngorundi hoafi yangiri sungundeanduhi asu ngorundi hoafi daboadanambo-ndeambui. Se ngiri God asu kaki mamini ngusufoambe hohoanimo pandowapiri.”

*Ngusüfo puküyowohü afindi hohoanimooyo hoanjo hoafi
(Ruk 12:22-31)*

²⁵ “Ranimoanahi ro sihamumbo hoafehapuri nda, se sihamundi yangiri ningombo ranahambo afindi hohoanimo-ndimboemo. Se yaru hoafiyomonduhiya, Sihiri ninimoatükuni madagudifi? asu Sihiri ninimoatükuni mandimidefi? mbisimboemo. Asu sihamundi fi ranahambo ngiri afindi hohoanimo-ndimonduhiya, Sihiri ninimoatükuni maguduhu? mbisimboemo, nga wani. Yangiri ningombo ra ai sesi moatükuni yangiriyopoani. Asu fi ra ai yihuru moatükuni yangiriyopoani. ²⁶ Asu awi se ndu nimoamo ahahabodei ranaheimbo hoeirunduri. Ndu ranai ana moai ninimoatükuni hoari hifi karahi, sesi yimungurihumundi hei sesi wori ranambe gugurahi sihehi raraorihundi. Nga sihamundi Ape sunambe amaru ranai-ani aheimbo sesi sagaduruhi hifandanduri arandi. Se ndu ranaheimbo ngasundundur houmbo ndeari hamindanemo. ²⁷ Nga asu nindou sehundi ranai-amboani ngiri moani ahandi hohoanimo ranambo yangiri ahandi yangiri ningo ra suhinde ngu! ²⁸ Asu nimboe se hoeari napo ranimbo afindi hohoanimoemoa? Awi se amindafuri ahuri tukufe ninouayo ranahambo hoeiru. Ai ana moai tinirifoyeihi momo yibuduh rihundi, nga wani. ²⁹ Nga asu awi ro sihamumbo hoafehapuri horombo nindou adukari bogori Soromon amboani ai yihuru napo moani simbafi hamindimayusi, nga asu ai moai hoeari ra ahuri moani aboedi himboyo haya tutukiyo ninouayo yahurai yihururamundu. ³⁰ Wohi amindafurambe amaro haponda ra asu sumbo siambe hifitiriyimindi haiambe pitifemboane. Moaruwai yahurai wohi ranamboani God ai ahambo aboedi yihurure hiningareandi ana, asu ai sihamumbo amboani yihurundeapurumbui. Se yihuru ranahambo afindi hohoanimooyo, nga sihamundi anihondumbofe hohoanimo ana akidou ane! ³¹ Nga asu se refe afindi hohoanimo-yomonduhiya, Nahanihunda sesi yihoefti ranai tukumandife? Yihoefti simindimbo moatükuni amboani? Asu yihoefti hoeari napo amboani? Rani-moatükuni ranahambo yahurai afindi hohoanimooyo hoanjopoani. ³² Yahurai rani hohoanimo ranana nindou Godimbo fifirifekoate-yeimbi-mayei rananei ai yahurai rarahi hohoanimoeyei hei arihundi. Sihamundi Ape sunambe amaru ranai

rani-moatükunî se semîndimbo hohoanîmoayomo ra ai fifire türüfoare-amboani. ³³ Asu se sapo God ahandî hîfandarandane asu ahandî mbumundi hohoanîmomayo ranane rani-boatei-anîmbo se hohoanîmondîmo hoangomo. Rananîmbo asu ranîwamî amurî bîdîfirî moatükunî ranamboani ai rani-moatükunî kapeihî ndaiyapurûmbui. ³⁴ Ranîmboane asu se nîni-moatükunî sümbo tüküfemboayo ranahambo afîndî hohoanîmondîmboemo. Nîni-moatükunî sümbo tüküfemboayo sümbo se ranahambo hohoanîmondîmo. Mamamî si ranai moanî ahandî tîñîrîfo rani-sîmboanî ndearane,” mehu.

7

Nindou ñgorûmbo ahandî nîngo ranîmbo yîbobofepoanî (Ruk 6:37-38, 41-42)

¹ Sisas yahuya, “Se nindou ñgorûmbo yîbobo-ndundûrîmboemo. Hîbadûmbo, ñga sîhamumbo asûkai hîhîndîfe yîbobo-ndeapurîmboe. ² Sapo se nindou ñgorûndî hohoanîmo yîboboarundî ranî sîmogodûhî anîmbo God ai-amboanî sîhamundi hohoanîmo yîbobo-ndeapurûmbui. Sapo se nindou ñgorûmbo yîbumarundî mamî ranî sîmogodîhü God ai sîhamumbo yîmbundeapurîmbui. ³ Nîmboe asu se sîhafî wandafî ranahandî hîmboarambe dîdûbudî akîdou apaiaro ra hoeiaroworî, ñga asu nîmoko afîndî sîhafî hîmboarambe amaro ranahambo awi se moai fifîrowandîyo? ⁴ Asu se nînguro hawamboyafî sîhafî wandafî ranahambo raro hoafîyafûhîya, Wandafî, sîhafî hîmboarambe dîdûbudî ra hîndîhehea samboanahî, asafî, ñga asu sîhafî hîmboarambe nîmoko ra nîngumando-a? ⁵ Awi seana yîmbu yafambeimbî nindou-anafî! Se boatei sîhafî hîmboarambe nîmoko ra hîndandîfî raguanambondo hawambo anîmbo asu sîhafî wandafî-mayu ranahandî hîmboarambeahîndî dîdûbudî akîdou ra hîndîhoefîndo. ⁶ Se Godîndî moatükunî ra yaforî moaruwaimbo dîgoemboemo, ñga asu ai hîhîrîndahîndûhî sîhamumbo kîndarîmboyei. Asu sîhamundi nînemmoatükunî aboedî-mayo ra moateiyei wagabe pîndumboemo, ñga asu ai tîñarînambo anîmî boagîndûhî dîgegîmboyei.”

Nindou ai Godîmbo dîdîbafehîndî ana, dagadûrîmbui (Ruk 11:9-13)

⁷ “Se dîduyafu arundî ana, dagapurûmbui. Se kokoru arundî ana, hoeîndumboemo. Se pîrako pîrako arundî ana, yîpurî sîhamumbo sîbûdûhepurîmboe. Asu dîdî ai pîrako pîrako arandî ana, ahambo yîpurî sîbûdûhoemboe. ⁸ Ñga nindou dîdî ai dîdufî arandî ana, ndemûndûmbui. Asu dîdî ai kokora arandî ana, hoeîndeambui. Asu dîdî ai pîrako pîrakora arandî ana, ahambo yîpurî sîbûdûhoendombue. ⁹ Nindou sîhamumbo mbûsûmo ahandî nîmorî ai mbanîmbo sao yahumbo dîduwefîndo ra ahambo moanî nîmoei meñgoro ra madagadoyo? ¹⁰ Asu ahandî nîmorî ranai kinîmbo dîdufîndoanî ra ahambo amoasîrî madagadoyo? ¹¹ Se nindou moaruwai-anemos, ñga se sîhamundi nîmorî ranaheimbo aboedî moatükunî yangîrî sabudûrî arundî. Yahurai anîmbo sîhamundi Ape sînambe amaru ranai nindou dîdî ahambo dîdufîyu ana, ranahambo aboedî moatükunî dagadombui. ¹² Munguambo moatükunî hohoanîmo ra nindou amurî ai sîhamumbo yahurai rambîrîhimunî ayahomo yahurai hamîndî anîmbo se moanî aheimbo randundûrî. Rani-moatükunî hohoanîmo ranana Mosesîndî ahînûmbî hohoanîmo

asu Godɪndɪ hoafɪ hoafɪyomo-rundeimbɪ-yomondɪ yamundɪfe hoafɪmayo ranahandɪ nɪmɪndane.”

*Nafɪtambe akɪdou nafɪ ho
(Ruk 13:24)*

¹³ “Nafɪtambe akɪdou ranɪ nafanɪmbo se kebou ɲgomo. Sapo nafɪtambe adɹkarɪ ahandɪ nafɪ fuiriyandeimbɪ ranana moaruwaimbo ɲgoafɪnamboane aho. Nga nindou afɪndɪ ai nafɪ ranɪ-sɹngu hei rɪhɹndɹhanei. ¹⁴ Nga yipurɪ nafɪtambe hɪhɪforeandeimbɪ ranai akɪdouyo haya asu ahandɪ nafɪ tɪɲɹmbane. Nga nafɪ ra yangɪrɪ koadɹrɹmbo nɪɲgombo nafane aho, ɲga ranane asu nindou yimbu mamɪ yangɪranei ai nafɪ ranahambo hoeirɪhindɹhɪ ranɪ-sɹngu ahei.”

*Nɪmɪ nɪmɪndɪ asu ahandɪ hɪsɪ ranane
(Ruk 6:43-44; 13:25-27)*

¹⁵ “Godɪndɪ hoafɪ tɪkai hoafɪyomo-rundeimbɪ nindou ranahamumbo awi se hɪbadɹmbo. Moanambɹhɪ sɪpsɪp hɪmboarɪ hoafendɪ hɪmboemo nahurai sɪhamumbo sowana asɪfomo, ɲga asu wagabe ragu ana nɪmambeahɪndɪ yaforanemo. ¹⁶ Se ahamundɪ ratɹpurɪ ranambo ahamundɪ hohoanɪmo fɪfɪrɪndumboemo. Nga anɲnanɪ tɪhoarɪ tɪhoarɹmbɪ wofɪ nɪmɪndɪ ranɪfɪhɪ hɪsɪmandɪyo? Asu hoandasɹfo sosoweimbɪ werɪfoai nɪmɪndɪ ranɪfɪhɪ hɪsɪmandɪyo? Ra wanɪ. ¹⁷ Nga sapo nɪne-nɪmɪ aboedayo ranai aboedɪ nɪmɪ hɪsɪ yangɪrɪ hɪsɪndɪmboe. Asu moaruwai nɪmɪmayo ranai moaruwai nɪmɪ hɪsɪ ranɪ yangɪrɪ hɪsɪndombɹe. ¹⁸ Nga asu moaruwai nɪmɪ ranɪfɪhɪ ɲɲrɪ aboedɪ nɪmɪ hɪsɪ ra hɪsɪndo. Asu aboedɪ nɪmɪ ranɪfɪhɪ ɲɲrɪ moaruwai nɪmɪ hɪsɪ ranai hɪsɪndo, ɲga wanɪ. ¹⁹ Munɲuambo nɪmɪ ranai nɪmɪndɪ ranɪfɪhɪ moaruwai hɪsɪyowanɪ ana, ahambo hɪfɪtɪrɪyɪmɪndɪ haiambe mandɪfeyowohane. ²⁰ Ranɪmboane asu se Godɪndɪ hoafɪ tɪkai hoafɪyomo-rundeimbɪ ranahamumbo ahamundɪ ratɹpurɪ hohoanɪmo ranambo fɪfɪrɪndɹpurɪ. ²¹ Se yaru hohoanɪmo-ndɪmondɹhɪya, Munɲuambo nindou ai wambo hoafɪyeihɪ, Adɹkarɪ Adɹkarayeɪ ranai God sɹnambe hɪfandarandɪ ranambe gagɹsimboyeɪ, mbɪsɪmboemo, ɲga wanɪ. Nga nindou dɪdɪyeɪ ai moanɪ wandɪ Ape sɹnambe amaru ranahandɪ hohoanɪmo sɹngurɪhɪ arɪhɹndɪ ranai yangɪrɪ anɪmbo God ɲɲnɪndɪ hɪfandarandɪ ranambe keboehimboyeɪ. ²² Nga asu yɪbobofembo si ranai tɹkɹfeyoambe anɪmbo nindou afɪndɪ ai dɹkandɪhindɪrɪ hoafɪndeiɪhɪ anɪmboya, ‘Adɹkarɪ, Adɹkarɪ, sɪhafɪ ndɹrɪnamboyeɪfɪ Godɪndɪ hoafɪ ra hefɪ wataporɪmbo-rɪhundɹhɪ bokarɪhehu marɪhundɪ. Sɪhafɪ ndɹrɪnamboyeɪfɪ moaruwai nendɪ nindouyeɪ fiambeahɪndɪ raguanambo-rɪhundɹhɪ hepɹnɪfeimbɪ moatɹkunɪ rarɪhu marɪhundɪ,’ mbɪseimboyeɪ. ²³ Rananɪmbo asu ro hoafɪndahɹhɪ anɪmboya, ‘Ro moai sɪheimbo fɪfɪrɪhearɹ. Moaruwai hohoanɪmo ratɹpurɪyeɪ rɹhɹndeimbɪ nindou-anei. Wambo sowana ndɹhɪ sɪnɪpoanɪ, ɲga andai ragu ɲgei!’ mbɪsamboyahɪ.”

*Worɪmborɪnɪ rɪnandeimbɪ nindou yimbu
(Ruk 6:47-49)*

²⁴ “Asu, nindou dɹdɪ ai wandɪmayo hoafɪyaheimbɪ hoafɪ ranahambo hɪmborɪyu mburambo asu ai ranɪ-sɹnguareandɪ ana, nindou ranai sapo fɪfɪreandeimbɪ nindou ai ahandɪ worɪ kambohoanɪ ɲɲnɪndɪ ranɪwamɪ worɪmboarandɪ nahurai-ani. ²⁵ Asu hoe afɪndɪ ranai hoeyowohɹ, hohoambu afɪndɪ ranai tɹkɹfeyowohɹ werɪ ranai worɪ ranahambo fandɪhendɹhanesɪ, ɲga asu worɪ ra kambohoanɪ fondarɪmbo-wambo moai bɪrefoai hɪfɪnɪ peyo. ²⁶ Asu nindou dɹdɪ ai wandɪmayo hoafɪyaheimbɪ

hoafi ranahambo hĩmborĩyu haya asu ai ranĩ-sũngufekoateayu ana, nindou hohoanĩmokoate-ani. Sapo nindou worĩ moanĩ kambohoanĩ kaihurĩ yangĩrĩ ranĩwamĩ worĩmboarandĩ nahurai-ani. ²⁷ Hoe afĩndĩ ranai hoeyo, hohoambu afĩndĩ ranai hohoambuyo, asu werĩ afĩndĩ ranai worĩ ranahambo fandĩhenda asu worĩ ranai bĩrefoai peyowohane ranĩ-moatũkunĩ ranambo. Worĩ ra bĩrefoendĩ ranana moanĩ moaruwai hamĩndĩ hondane!” mehu.

²⁸ Sisas ai hoafi ranahambo hoafĩyu kĩkĩmaramũndua, nindou afĩndĩ ranai ahandĩ yamundĩfe hoafi hĩmborĩyei-ani mayowa mahepũnehĩndĩ.

²⁹ Nga Sisas ai moai ahĩnũmbĩ hohoanĩmo yamundu-rundeimbĩ nindou yahurai tũkũfi yamundeandũrĩ, nga ai moanĩ ranĩ-poanĩmbo ngĩnĩndĩnamboyu aheimbo yamundĩ-mareandũrĩ.

8

Sisas ai nindou mĩmanĩho anğũnũmbĩ aboedĩmarĩrĩ (Mak 1:40-44; Ruk 5:12-14)

¹ Sisas ai yamundĩfe hoafi ra hoafĩyu haya hĩfĩ wafu-mayo ranĩ-wamĩnĩndĩ hĩfĩna mahanua, awai nindou ranai ahandĩ sũngu tũmareandĩ.

² Ranĩyu asu nindou mĩmanĩhoeimbĩ-mayu ranai Sisasĩmboso tũkũfi Adũkarani yahu hohoanĩmoyuhũ yirĩ yimbu pusĩreapĩrĩ ahandĩ fikĩmĩ piyu nĩmarũhĩ hoafiyundowohũ yahuya, “Adũkarĩ, se refembo hohoanĩmondafũhĩ ana, wambo aboedĩndowandĩrĩ,” mehundo-amboyu.

³ Asu Sisas ai warĩfi hu nindou-mayu ahambo sũndĩrũhĩ hoafiyuhũ yahuya, “Yĩnĩ, ro randĩheamboyahĩsĩ. Nga se haponda aboedĩ tũkũyafu,” mehuamboyu. Asu moanĩ mamĩharĩ ranĩ-sĩmboanĩ nindou ranai mĩmanĩhoeimbĩ-mayuhũndĩ aboedĩmefiyu. ⁴ Ranĩyu asu Sisas ai ahambo hoafiyundũhĩ yahuya, “E, Se ndũhĩ hĩmborĩyafĩ! Ndani-moatũkunĩ ndanahambo se nindou amurambo hoafĩndamboyafĩ. Nga se moanĩ ngafĩ Godĩmbo sĩhai-randeimbĩ nindou-mayu ranahambo anĩmbo sĩhafĩ fi ra nafuindafĩ. Asu Godĩmbo sĩhefembo moatũkunĩ Moses refemboane mehu ra randowandĩ ai hoafi-mayu sũngu. Ranĩmboane sĩhafĩ fi hoearĩ anğũnĩ ra munğumayo mbĩsei-amboane,” mehundo.

Sisas ai Romĩhũndĩ amiyomondĩ bogorĩndĩ ratũpurĩyurandeimbĩ aboedĩmarĩrĩ (Ruk 7:1-10)

⁵ Ranĩyu asu Sisas ai Kaperneam ngoafambe tũkũfiyuwane Romĩhũndĩ ami-yomondĩ bogorĩ ai ahambo ranũhĩ hoeirĩrĩ hayambo Sisas ai mbĩfarĩhendĩrĩ yahu haya dũdu dũdumarũrĩ. ⁶ Ai yare hoafiyundũhĩ yahuya, “Nindou Adũkarĩ, wandĩ ratũpurĩyu-randeimbĩ nindou ranai anğũnĩmbo worambe mbeņguri. Ai ahandĩ tĩņarĩ yĩfĩyo haya asũbusĩ afĩndĩ semũndũ haya mbeņguri,” mehundo-amboyu. ⁷ Asu Sisas ai hoafiyundũhĩ yahuya, “Awi ro nga ahambo aboedĩndĩhinĩmboyahĩ,” mehundo-amboyu.

⁸ Asu sĩmborĩ ai hoafiyundũhĩ yahuya, “Nindou adũkarĩ, ngĩrĩ se randafuandĩ. Ro ndearĩ hamĩndĩyahĩ anĩmbo se wandĩ worambe keboao manğũfĩ. Nga se moanĩ hoafi yangĩrĩ anĩmbo hoafĩndafanĩ amboanĩ asu wandĩ ratũpurĩyu-randeimbĩ ranai aboedĩmbiyu-wamboane. ⁹ Ro-amboanĩ wambo hĩfandĩyĩndĩrĩmbo nindou ami bogorĩ adũkarĩ nũņguwanĩ anahĩ asu ami bĩdĩfĩrĩ ai wandĩ hoarehanemo anĩņgomo. Rananahĩ asu ro nindou ndanahambo, Se hafĩ, asahando ra ai huhani, asu nindou nğorũ ranahambo, Se sũhũfĩ,

asahi ra ai süfuhani. Asu nindou wandi ratüpuriyu-randeimbi rana-hambo, Se rani-moatükunî raro, asahi ra ai moani rareandühani,” mehundo-amboyu. ¹⁰ Asu Sisas ai rani hoafi ranahambo himboriyu haya, hepünüfihî nindou afîndî ahandî süngu tümareandî ranaheimbo hoafiyundürühi yahuya, “Ro siheimbo hoafehandürî, horombo ro moai nindou mamî Israer ngoafi-hündî ndahurai anihondümbo-reandeimbi nüngua hoeirihini. ¹¹ Awi ro nda siheimbo hoafehandürî, nindou afîndî bidîfirî ai hüfîhamîndî süfuanîpoedî asu hüfîhamîndî hanüwanîpoedî ranai fandîhi sesesî fondî manîngo ranîkimî Abraham, Aisak asu Sekop babîdî God ngînîndî hîfandarandî ranambe nîmandeimboyei. ¹² Nga asu sapo hîfandarandî ranambeahîndî nendî-mayei ranaheimbo anîmbo nîmbî nîmarîwanî ndemündündürî pindeiranî ranühi ai hasîheindeihî ahei yahafi hitîhümboyei,” mehündürî. ¹³ Raniyu asu Sisas ai amiyomondî bogorî ranahambo hoafiyundühi yahuya, “Se ngoafînambo ngafi, nga asu se nîne-hohoanîmo raro anihondümbo-arowandî rani-süngu anîmbo sihambo randeanînimboe,” mehundoamboyu. Asu moani hoafi nîngoambe amiyomondî bogorîndî ratüpuriyu-randeimbi nindou ranai aboedîmefiyu.

*Sisas ai Pitandî yamongoamîndî aboedîmareandî
(Mak 1:29-31; Ruk 4:38-39)*

¹⁴ Refi mbura Sisas ai Pitandî worambe kefuai hüfuhünda Pitandî yamongoamîndî ranai fi hüfîyohü anğünîmbo fondühi menjorowa hoeimareandî. ¹⁵ Raniyu asu Sisas ai ahambo watînarühi masündeanda anğünî ranai nîmorehimbo hîningîre haya makosîfoendî. Raniyo asu ai botîfe Sisasîmbo sesî kanîmarerî.

*Pitandî yamongoamîndî aboedîmareandî
(Mak 1:32-34; Ruk 4:40-41)*

¹⁶ Raniyo asu rani nîmbambe nindou bidîfirî moaruwai nendî ahei fiambe nîmarîndüreimbi ranaheimbo Sisas sowana fufurühümündî-hündürî mahüsi. Raniyu Sisas ai nindou ranahei fiambeahîndî moaruwai nendî ranaheimbo hoafînambo yangîrî raguanambo-mareandüra asu nindou rani anğünümü-mayei ranai munğuanambo aboedîmehindî. ¹⁷ Sisas ai rani-moatükunî ramareandî ra, sapo Godîndî hoafi hoafiyu randeimbi Aisaia ai yare hoafiyuhü yahuya,

“Ai ahandîhoari anğünî moaruwai sihefî ra ndemündühi
asu sihefî rani-moatükunî ra raguanambo-mareandî,” *Aisaia 53:4*
mehu rani simogodühi tüküfemboyo ramareandî.

*Nindou yimbu ai Sisasîndî süngu hombo masafanî
(Ruk 9:57-60)*

¹⁸ Sisas ai hoeireandane nindou afîndî ranai ahandî fikîmî rerembo menjoroamboyu, asu ai ahambo süngururü-rundeimbi-memo ranahamumbo kurîhoe Gariri ra ngorü himboranî barîhoemo nîngomo yahumbo hoafîmayupurî. ¹⁹ Raniyu asu ahînümü hohoanîmo yamunde-randeimbi-mayu ranai Sisasîmbo-so tüküfi hoafiyundühi yahuya, “Yamundo-randeimbi, se nahanîniyo ahafi ra roana sihafî süngu hombo yangîranahi,” mehundo-amboyu. ²⁰ Asu ai simborî hoafiyundühi yahuya, “Koko ai ahei nîmarî rambo ambe mbanîngondürî, asu ndu ai-amboanî ahei apo rambo ngerî mbanîngondürî. Nga Nindou Hondü ro nîmarî apo rambo fondî-koate anahi,” mehuamboyu. ²¹ Raniyu asu Sisasîmbo süngurürî-randeimbi ngorü ahambo hoafiyundühi yahuya, “Adükari, awi ro hîhîrîndahe, nga wandî apembo boatei hîfi kandîhinî heheambo

an+imbo,” mehundo-amboyu. ²² Asu Sisas ai s+imbori hoafi+yundühi yahuya, “Wambo mborai se süngundandiri didifi, nga nindou yifiyeimbi aheihoari yifi nimoko hifi kamb+reand-amboane,” mehundo.

*Sisas hoewer+imbo hoafi+mayua afur+mareandi
(Mak 4:36-41; Ruk 8:22-25)*

²³ Raniyu asu Sisas ai botambe farifi haya mahua ahambo süngururü rundeimbi ai ahandi süngu mam+ mahomo. ²⁴ Asu raniyomo ai botambe nafi hifomondane n+mai hoeweri ng+n+indi ranai tüküfih+ kur+hoe ranahambo yabad+marandi. Raniyo asu bot ai n+mar+mondeimbi ranai ndeara himoni han+imbo yang+rimayo. Nga asu Sisas ai d+bo boti+mayo ranambe yapombofi haya apu. ²⁵ Raniyomo ahambo süngururü-rundeimbi ranai ahambo hifomo yang+rüwuri hoafi+yomondühi yahomoya, “Adükari, y+hoe+imbo far+hawamuni. Sihiri ana ndeara yifombo yang+ranefi,” mehomondamboyu. ²⁶ Asu s+imbori ai hoafi+yupurühi yahuya, “Se ra n+imboe moani yahurai y+himboemo rana? Awi se aki+dou ham+indi an+hondümboru-rundeimbanemo,” yahupuri haya, botifi hoeweriyo asu hoe ranai f+f+m+yowohü han+ hafo marandi ranahambo rühi safi k+k+indandifi mehua asu hoafi n+ngoambe munquambo moatükuni ranai afure p+imayo. ²⁷ Munquambo botambe mamar+imo ranai hepünafundühi yaru hoafi+yomondühi yahomoya, “Nindou ndahurai nda n+n+ nindouyu yahuraia? Asu hoeweri hoe han+ hafo marandi ranai moani ahandi hoafi h+imbor+yondo haya afur+mareandi,” mehomo.

*Sisas ai nindou yimbuyafandi fiambeah+indi moaruwai nendi hemafoareandi
(Mak 5:1-20; Ruk 8:26-37)*

²⁸ Raniyu Sisas ai kur+hoe ra gogoasürün+ Gadara hifambe tüküme+fiyu. Raniyafani asu nindou yimbu moaruwai nendi ahafandi fiambe n+mar+p+reimbi ranai honquambeah+indi tüküyaf+ne s+n+fani Sisas+imbo-so tüküme+f+neandi. Nindou yimbu ranai moaruwai ham+indi h+imbomefanda asu nindou amuri ai ahafan+imbo moai hei ngasünd+hip+ri r+hündi. ²⁹ Raniyafani asu ai puküna heiyafandühi hoafi+yafandühi safaniya, “God+indi N+imori, se y+hoe+himbo nüngufemun+imboyafi? Y+hoe+himbo t+ri+ifo semun+imbo safomboyafi sapo refembo si ranai awi moai tüküfeyo, nga asu se y+hoe+himbo nüngufemun+imboyafi?” safani düdumef+neando. ³⁰ Ran+fik+m+ moatei af+indi ranai ses+ sahüsi wak+r+hindühi bur+yei. ³¹ Raniyei asu moaruwai nendi nindou yimbuyafandi fiambe mamarei ranai Sisas+imbo düduyahihündühi hoafi+yohündowohü seiya, “Se y+hoe+himbo nindou yimbu ranahafandi fiambeah+indi hefoefemun+imbo mb+safombo ana, moatei af+indi burayei ranaheimbo sowana ahei fiambefembo koand+hawamuni,” masahündoamboyu. ³² Asu Sisas ai moaruwai nendi ranaheimbo yare hoafi+yundürühi yahuya, “Se andai hei,” mehundüramboyei. Asu ai nindou yimbumbo h+n+ng+r+hip+ri hehi moatei bur+mayeri ranahei fiambemehindi. Raniyei asu moatei af+indi bur+mayeri ranai h+r+p+n+n+ p+p+yeihanei h+imoni pütap+yei hoe karühüsihü yif+saf+mayeri. ³³ Raniyomo asu nindou sapo moatei moanqui mafandundi ranai adükari ngoafi manango ran+nambo fefou mahomo. N+ne-moatükuni nindou moaruwai nendümb+mefani ranahafan+imbo tüküme+fep+ri rani hoafi ra watapor+imbomarundi. ³⁴ Raniyei asu munquambo nindou adükari ngoafi ranüh+indambo-mayeri ranai Sisas+imbo hoeifimbo hei-mar+hündi.

Asu ai hei hoeirihorühi ahei hifi ra hinjigife hefe ngorügoanini hombo Sisasimbo andai, sei hehi hoafimehündo habodei.

9

*Sisas ai nindou tñari moaruwaimbü aboedimariri
(Mak 2:1-12; Ruk 5:17-26)*

¹ Sisas ai asükaiyu botambe farifi haya Gariri kurihoe ra barihoei haya ahandi ngoafi Kaperneamina mahu. ² Nindou bidifiri ai Sisas sowana nindou tñari moaruwaimbü fondiwami mananguwa sahorimindei maei. Sisas ai nindou ranahei anihondümbofe ra hoeire haya asu nindou tñari moaruwaimbü-mayu ranahambo hoafiyundühi yahuya, “Wandi nïmori, ngusüfoambe afurindo kündowandi. Sihafi moaruwai hohoanimo ranahambo amboawi sambo-anahi,” mehu. ³ Ranïyomo asu ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbi ranai moani ahamundihoari simbori hoafiyomondühi yahomoya, “Nindou ndanai ana Godimbo moaruwaimbofe hoafi hoafimayu,” yahomo dibo hoafimemo. ⁴ Sisas ai fifireandi nïne-moatükuni nindou ranai ahamundi hohoanimoambe wataporimboarundi ranimbo. Ranïyu asu ai ahamumbo hoafiyuhü yahuya, “Nimboe se hohoanimo moaruwai ra yahurai yaru ngusüfoambe hohoanimoemo rana? ⁵ Ro hoafiyahühi sahiya ‘Sihafi moaruwai hohoanimo ranahambo amboawi,’ asahiyo asu ‘Botiyafo hawa hafi,’ asahiyo, yimbu ra hoafimbo ro nginindeimbanahi. Asu yimbu hoafi ra hoafimbo nahanïyo hinjigirouayo asu nahanïyo tñumbayo? Yibobo ro hoafindahani anihondümbo tükündifemboe. ⁶ Nga Nindou Hondü hifi ndanühi moaruwai hohoanimo ranahambo amboawi yaho hoafi ra nginindi hifandamboayu ranahambo ra anihondümbo nafuindamboyahï,” mehupuri. Ranïyu asu ai nindou tñari moaruwaimbü-mayu ranahambo hoafiyundühi yahuya, “Se botiyafo sihafi fondi ra sowandifi hawa worinambo ngafi,” mehundo-amboyu. ⁷ Asu nindou ranai aboedi botifi haya ahandi worina mahu. ⁸ Nindou afindi ranühi burimayei ranai Sisas ramareandi moatükuni ranahambo hoeirihï hehi yihimbo sisirimehindi. Ranïyei asu ai Godimbo adükarani sei hoafimehündo moani yahurai hamindi nginindi ra nindumbo masendi sei hehi.

*Sisas ai Matyumbo Se wambo süngurandiri mehundo
(Mak 2:13-17; Ruk 5:27-32)*

⁹ Sisas ai ranihünda botifi haya nafini huhündamboyu, nindou mamï ahandi nduri Matyu takis kaki semündü-randeimbi ranai ahandi ratüpuri worambe mamaruwa hoeimariri. Ranïyu Sisas ai yahuya, “Se wambo süngurandiri,” mehundu-amboyu. Asu ai botifi haya ahandi süngu ndamefiyu. ¹⁰ Mamï Sisas ai worambe nïmarumbo sesi sesühi nïmaru-ane, takis kaki sowandümo-rundeimbi nindou afindi ranïyomo asu nindou moaruwai hohoanimoyomo-rundeimbi ranïyomo ranai tüküme fundi. Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi-memo ranï-babidimbo mamï sesi fondi-mayo ranikimï guguriyafu mamarimo. ¹¹ Ranïyomo Farisi nindou ai ranï-moatükuni ranahambo hoeirunda mayoa, asu Sisasimbo süngururü-rundeimbi-memo ranahamumbo düduyafupurühi yahomoya, “Nimboe sihamundi yamunde-randeimbi ranai yahurai nindou babidimbo mamï nïmarimombo asesu rana?” mehomondamboyu. ¹² Asu Sisas ai hoafi ra himboriyu haya, simbori hoafiyupurühi yahuya, “Nindou angüni-koate ana, dokta sowana moai hei rihündi, nga nindou angüneimbaneï dokta sowanambo hei arihündi. ¹³ Awi se ngomo Bukambe hoafi ndare hoafimayo

ranahambo türüboadundi. Hoafi ranai ndare hoafiyowohü yahoya, 'Hipoambofe hohoanimo ranimbo-anahi ro yifirayahi, nga sesi moani sihefe hohoanimo ranimboyahipoani,' God ra-mehu. Ro tükümeheandi nda nindou aheiharimbo mbumundi hohoanimoyefeimbanefi asei ranaheimbo mborai yahomboyahipoani, nga moaruwai hohoanimoyeimb+ nindou ranaheimbo mborai yahomboyahi tükümeheandi," mehu.

*Sisas ai sesi wehsaombo hoafi ra yamundimareandi
(Mak 2:18-22; Ruk 5:33-39)*

¹⁴ Asu Son hundür+rarü-randeimb+imbo süngururü-rundeimb+ nindou ai Sisas+imbo-so tüküyafu düdururühi yahomoya, "Nimboe Farisi nindou bab+d+imbo ro sesi ra wehsaoayefi, nga asu sihambo süngurun+in+rundeimb+ nindou aiana moai wehsaoyomo rundi?" mehomo. ¹⁵ Sisas ai ahamumbo yare hoafiyupurühi yahuya, "Nindou mam+ ai n+moreh+ simbori ndemündü haya asu ahandi ngunindi seses+yeih+ rani+bab+d+imbo ni+boadei-ambe ranai nindou ranahambo afindi hohoanimo-mandahünduyo? Awi ra ai ng+r+ randahindi, nga wani. Nga ngorü nindou ranai sesi ranambeah+ndi ndowar+ndümo ngorünambonduran+ rani+simboani an+imbo ahandi ngunindi-mayei ranai sesi wehsaondeimboyei. ¹⁶ Nindou mam+ ai-amboani moai wam+ndafi hoeari ranai ambe ni+ngowani asu simbori hoeari bidifiri+ k+kamündi ambe ranahambo pare kak+yu randi. Nindou ai simbori k+kamündi+u wam+ndafi+fihi parareandi ana, asu wam+ndafi hoeari ranai ambe afindi ham+ndi ni+ngomboe. ¹⁷ Asu nindou ai simbori wain hoe ra wam+ndafi wain hoe ni+n+hondi hoeari hi+pi+r+ ranambe karareandi ana, asu hi+pi+r+ ranai ti+pondifeyowohü asu wain hoe ranai keboendühi hi+pi+r+ ranai moaruwaimbo-ndifemboe. Nga simbori wain hoe ranana simbori hi+pi+rambe an+imbo kefeyoani amboani asu yiboboambo moani aboedi ni+mboamboyafe," mehu.

*Sisas ai bogori nindoundi nimorehi nimori aboedimareandi asu nimorehi ai Sisas+ndi hoeari sündimareandi
(Mak 5:22-43; Ruk 8:41-56)*

¹⁸ Sisas ai rani hoafi ra hoafiyuhü nüngu ane, Suda-yomondi bogori nindou mam+ ahambo-so süni yiri yimbu pusire ni+marumbo ahandi han+ifoani hoafiyundühi yahuya, "Wandi nimori ai ndeara yifiyo haya mbenjori. Nga asu se sinifi sihaf+i war+ ahandi wam+ nandowandani an+imbo asu ai aboedi yang+iri botife mb+ni+ngo-wamboane," mehundu-amboyu. ¹⁹ Raniyu asu Sisas ai botifi haya nindou ranahambo süngumarüri huamboemo asu ahambo süngururü-rundeimb+ ai botiyafu houmbo Sisas bab+d+ mahomo.

²⁰ Nimorehi mam+ ai ni+ngo hayamboyo 12 hi+mbani amoamo wati+koafira marandi ranai sin+ Sisas+ndi daboadan+ ni+ngombo ahandi hoeari bidifiri+mayo rani+fihi masündeandi. ²¹ Ai ahandi hohoanimonambo yang+iri yare hoafiyowohü yahoya, "Ro moani ahandi hoeari rani+yang+iri asündi+heandi amboani aboed+ndaheamboyah+," meho. ²² Sisas ai hi+hi+r+fihi hoeire-andühi hoafiyuhü yahuya, "Wandi nimori, se moani ngusüfo afur+ndo kündowandi. Sihafi an+hondümbafe ranambo aboed+rean+ni+mboane," mehundo-amboyo. Asu moani mam+ rani+ simboani ham+ndi nimorehi ranai aboed+mayo. ²³ Raniyu Sisas ai bogori nindou-mayu ranahandi wor+na mahu. Ranühi ai hoeireandane nindou y+nafoai tütüre haya menjoro nimorehi nimori ai yif+imayoambo asu nimorehi nindowenihi afindi ranai hoafi afindi afindiyei wak+mar+hindi. ²⁴ Raniyu asu ai aheimbo hoafiyundürühi yahuya, "Munquambo nindou se ragu andai!

Nimorî akîdou ndanana moai yîfeyo, nḡa ai moanî apomboane ana,” mehu-
amboyei. Asu muḡguambo nindou ranai ahambo tikîfînambo-marîhorî.
²⁵ Nindou afîndî ranaheimbo bukürîmafoareandüra nimorî akîdou-mayo
ranahandî fondanî kefuai hüfu warühî kümefindoa aboedî botîmefeyo.
²⁶ Sisas ai ahambo ramareandî hoafî ranai muḡgu ranî hîfîhü nindou
amarei ranai hîmborîyei pamarîhindî.

Sisas ai hîmboatîharî nindou yimbu aboedîmareapîrî

²⁷ Sisas ai ranîhünda botîfî haya nafîni hu ane, nindou yimbu
hîmboatîharî ranai ahambo süḡgumarînrî hafanî. Ai hafanî Sisas
ranahambo puküna hoafîyafînandowohü safanîya, “Defitîndî nimorî,*
yîhoehîmbo se hîpoambondowamunî,” masafînando. ²⁸ Sisas ai
worambe kefuai hüfu ane hîmboatîharî nindou yimbumefanî ai
ahambo-so tükümeîneanda, asu ai ahafanîmbo düdureapîrühî
yahuya, “Se wamboya, Ai yîhoehîmbo aboedîndeamunümbui safanî
hena anîhondümborîneandai?” mehupîramboyafanî. Asu ai
hoafîyafandühî safanîya, “Yîni, Adükari,” masafandamboyu. ²⁹ Asu
Sisas ai ahafandî hîmboarî ra sündeapîrühî hoafîyuhü yahuya,
“Se sîhafandî anîhondümbofe ranîmbohünda ranî-moatükunî ranai
sîhafanîmbo aboedîmbeyopîramboane,” mehupîrî. ³⁰ Ranîyo asu ahafandî
hîmboarî ranai bîrîmarîhoepîrî. Ranîyu asu Sisas ai ahafanîmbo
ahîni hoafîyupîrühî yahuya, “Se ndanî-moatükunî ndanahambo nindou
amurambo weindahî hoafîndamboyaafanî,” mehupîrîyosî. ³¹ Nḡa asu ai
ranîhünda botîyafîne hena hafanî ranî hoafî ranahambo, muḡguambo ranî
hîfîhü nindou ranaheimbo hoafühîmarîneanda hîmborîyei pamarîhindî.

Sisas hoafîkoate nindou aboedîmarîrî

³² Ai ranîhünda botîyafîne henambo nafî hafandane, nindou bîdîfîrî ai
nindou ahandî flambe moaruwai nendî nimarî hayambo ranîmbohünda
hoafî-koateayu-randeimbî ranahambo Sisas sowana sahorîmîndei
tükümehindî. ³³ Sisas ai nindou ranahandî flambeahîndî moaruwai
nendî ra raguanambo-mareanda asu moanî mamî ranî-sîmboanî nindou
ranai hoafî wataporîmayua muḡguambo nindou ranai mahepühîndî.
Ai rarîhi hoafîyeihî seiya, “Ro moai Israer hîfambe yahurai moatükunî
horombo tüküfeyoanî hoeirîhundî,” masei. ³⁴ Nḡa asu Farisi nindou ai
yaru hoafîyomondühî yahomoya, “Moaruwai nendî-yafe bogorani ai
ahandî ḡḡîndî ranambo moaruwai nendî ranaheimbo hemafoarearü,”
mehomo.

Sisas ai nindoumbo hîpoambomareandürî

³⁵ Sisas ai adükari ḡgoafî asu akîdou ḡgoafî ranambe ndüfosi ndüfosiyuhü
hoahoangu wakîmareandî. Ai refîhî muḡguambo Suda-yafe rotu worambe
nindoumbo yamundîreandürühî Aboedî Hoafî sapo God ḡḡîndî
hîfandarandî ranahambo bokarîhendürî marandî. Asu nindou moanî
ranî-poanîmbo ranî-poanîmbo ḡḡünümbî ranaheimbo aboedîreandürî
marandî. ³⁶ Asu ai nindou afîndî ranaheimbo hoeireandürühî ahandî
ḡḡusüfo ranai aheimbo hîpoambo afîndî hîpoamborandürî marandî.
Nîmboe sapo ai afîndî hohoanîmoyeihî moanî fehefe nindou-koateyei
sipo sipsip aheimbo hîfandî-koate burîyei wakarîhindî nou ramehindî.
³⁷ Ranîyu ai ahambo süḡgururü-rundeimbî-memo ranahamumbo
hoafîyuhü yahuya, “Sesî ra yimuḡgurî yîmîndîmbo ranana afîndane

* **9:27:** Suda ai sünambeahîndî adükari bogorî ai kosombo hohoanîmoyeihî mamarei. Ahandî
ndürî ḡḡorü Defitîndî nimorani aseî. Nîmboe horombo hondü Defitî ai Israerî-yafe adükari bogorani.

an+nggo, nga asu yimunguri yimindi nindou ranana moani yikoarifo-ane. ³⁸ Yimunguri Aharamburi ahambo didibafifeyoani animbo asu ai yimunguri yimindimbo nindou bidifiri koandihenda ahandi yimunguri ra yimungurihümündi mbüsühüsi-amboane,” mehupuri.

10

Sisasindi hoafi sowandümo homorundeimbi 12

(Mak 3:13-19; Ruk 6:12-16)

¹ Sisas ai ahandi süngururü-rundeimbi 12 ranahamumbo mborai yahupuri hühüreapuri haya mamühi asu ai ahamumbo moaruwai nendi nindou fiambeahindi raguanambofe asu muḅguambo rani-poanimbo rani-poanimbo angüni ra aboediferambo ḅḅinindi masagapuri. ² Kraisindi hoafi sowandümo homo-rundeimbi-yomondi ndüranepuri nda: Saimonimboyu Pitamboyu-randeimbi, ahandi akidi Andru, Sems asu ahandi akidi Son ai Sebedindi nimoranafani. ³ Firip, Bartoromyu, Tomas anemo, Matyu nindou ra ai takis kaki semündü-randeimbani. Sems Arfiusindi nimorani, asu Tadiusani. ⁴ Saimon Serot* asu Sudas Iskariot nindou sapo Sisasimbo hürütümbi-yomondi warühi hin+ḅḅindirümbui. Ahamundi ndüranepuri ra.

Sisas ai ahandi hoafi sowandümo homorundeimbi 12 ranahamumbo ratüपुरi masagapuri

(Mak 6:7-13; Ruk 9:1-5)

⁵ Sisas ai nindou 12 ranahamumbo randafu-randafu ndundi yahuhaya hoafi sagapuri mbura koar+hepurühi yahuya, “Se nindou ḅḅorü sir+hündiyei hifambe-ane asu bidifiri Samariayei† ḅḅoafi ranambe-ane ra ḅḅomboemo, nga yowan. ⁶ Nga ranini himbo-memohündi asu se moani h+hindafu sapo far+hehindeimbi sipsip nin+hondi nou Israer nindou bur+yeiani animbo ḅḅomo. ⁷ Ranini animbo se ḅḅomo watapor+imbondühi animboya, God ḅḅinindi hifandarandi ranai ana ndeara ak+mane, mb+s+mo. ⁸ Asu se nindouyei angüni aboed+ndündüri, y+fiyeimbi+mo yangiri aboedambo bot+ndu hin+ḅḅ+ndündüri, mi+man+hoeimbi aheimbo aboed+ndündüri asu moaruwai nendi ranaheimbo raguanambondündüri. Se moani masowandümo-ane, nga rananimbo se moani ndoundi. ⁹ Se ḅḅomondühi sihamundi hoearambe gor, sirfa, kaki ra ndowandü+moemo. ¹⁰ Se arü, hoeari yimbu, su, nimi-n+mi, muḅguambo rani-napo ra fih+ ndowandümo ḅḅomboemo, nga wan. Nindou ratüपुरi+yu-randeimbi ranai animbo nindou ḅḅorü ahambo sesi napo ra mb+sagado-amboane. ¹¹ Se adükari ḅḅoaf+hüyo asu ak+dou ḅḅoaf+hüyo nahanü+yo se tükefund+ ra nindou mbumundi+yuweimbi ranahambo animbo kokonduri. Asu se yahurai nindou hoeindurühündoani se ai-bab+dimbo niḅḅomo mbundu ḅḅorün+ni ḅḅomondühi animbo ahambo randu hin+ḅḅ+ndüwuri. ¹² Se nindouyei worambe fandafundühi ana, nindou rani worambeahindi-mayei ranaheimbo hoaf+ndimondühi animboya, ‘God ai siheimbo aboedi aboedi-mb+reandüramboane,’ mb+s+mondüri. ¹³ Nindou rani worambeahindi ai sihamumbo wor+n+nd+hipuran+ ana, sihamundi h+h+fi hoafi ra randu ranaheimbo-so diḅgau houmbo ḅḅomo. Nga asu nindou ai sihamumbo

* **10:4:** Serot ai Suda+hündanemo, nga mam+ hohoan+mo sünguru-rundeimbanemo. Rom gafman ai Suda-yafe hifi hifand+marundi, nga Serot ai Rom bab+di yifiar+imbo mehomo. † **10:5:** Samaria hünd+ana Suda hondüyeipoani, nga am+ḅḅir+hoandi nahurai anei. Suda ai Samariahündi y+boaruko-mar+hündi.

refe worinifepuri-koatendeiani ana, sihamundi hihifi hoafi ra hihindu ndowandümo ngomo. ¹⁴ Asu nindou bidifiri ai worambeyo adükari ngoafihüyo nahi ra ai sihamumbo worinifepuri-koatendei, sihamundi hoafi ranahambo himbori-koatendeiani ane, ranana se sihamundi tinar fihi ndi hifi hasufi ra kiki boadu houmbo ngomo ranaheimbo God ai moaruwaimbo-mbireanduri yaho refe nafuiyondurimbohünda. ¹⁵ Ro sihamumbo anihondumbo-anahi nda hoafehapuri, Yibobofe si ra tüküfeyoambe ana, Sodom Gomora ngoafihü ndi nindou ranaheimbo tinirifo afindi tükündifemboesi, nga nindou sihamumbo worinifepuri-koatendeiani, nindou rani ngoafambe amarei ranaheimbo tinirifo afindi safi tükündifemboe.”

Sisas ai ahandi hoafi sowandümo homorundeimbimboya, Afindi tinirifo tükündifemboe mehupuri

(Mak 13:9-13; Ruk 21:12-17)

¹⁶ “Se himboryomo. Sihamumbo ro sipsip nou nimambeahindi yafori afindi buriyei-ambe koararheheapuri. Nga se moani sapo amoasiri rawefeyo nou hohoanimo-ndimondühi hibadundi. Asu ndu wupufo rawefeyo nou yahurai himboari hoafendühi niamandimo. ¹⁷ Awi se hibadumbo, nga sihamumbo nindou bidifiri ai mbundüpundümo mbundu kotambe papi-hoafindupurimboemo asu ahamundi rotu wori ranambe ndufuriboadipurimboemo. ¹⁸ Wambohündambo sihamumbo nindou ranai gafmani-yomondi bogori nindou asu bidifiri adükari bogoranemo ranahamumbo sowana papi-hoafiyopurimbo kündafu hündüpundümo ngomboemo. Asu se nindou ranaheimbo-ane asu ngorü nindou ngorü srambe-ahindane ra Aboedi Hoafi wataporimbondünduri. ¹⁹ Ai sihamumbo papi-hoafiyopurühi refe hoeifepurimbo ndowapundümo ngomondani wani asu nungu-nahurai hoafi hoafindefühi asu nungundihu hoafimandefi mbisimo houmbo afindi hohoanimo-ndimboemo, nga wani. Se hoafombo-yomondi simboani animbo God ai sihamumbo nine-hoafi hoafombo-memo ra nafuindupurühi rani-sünguru hoafiyomo mbüsüpurimbui. ²⁰ Rani hoafi se wataporimboarundi ra sihamundi-mayo hoafiyopoani, nga wani. Hoafi ranana sihamundi Ape God ranahandi Yifiafi ranai-animbo sihamundi yafambe süngunde haya moani aimbo wataporimbondamboe. ²¹ Nindou bidifiri ai ahamundi apodoho ranahamumbo hifokoefembohünda ngorü nindou-yomondi warühindupurimboemo. Asu afindi mamai ai ahamundi nimori ranaheimbo amboani moani mamai rani-süngundundurimboemo. Asu nimori ai-amboani ahei boagiri ranaheimbo daboadi hihirindihindühi aheimbo hifokoandi-hindurimboeyi. ²² Wambohündambo nindou ai sihamumbo yiboarukondhipurimboeyi. Nga asu düdi ai rani-moatükuni tinirifo ranahambo moanane yahu nginindi kikihamündi hu humbo bidifirani tükefiyu aiana aboedambo-ndifimbui. ²³ Sihamumbo ngorü ngoafihü moaruwai moaruwaimbo-ndhipuranai ana, rani ngoafi ra hiningindu houmbo ngorü ngoafini febou ngomo. Ro sihamumbo anihondumbo-anahi hoafehapuri, Se Israeri-yafe ngoafi munguambo hokoateyomondambe animbo Nindou Hondü ai kudümbui. ²⁴ Yamundihindeimbi nindou ranai moai ahandi yamunde-randeimbi nindou ranahambo ngasündiri. Asu ratupuriyu-randeimbi nindou ranai moai ahandi bogori nindou ranahambo ngasündirü, nga wani. ²⁵ Nga yamundihindeimbi nindou ranai animbo ahandi yamunde-randeimbi nindou rani simogodühi tükefiyu ana, hihifi-hihifiyu-wamboane. Asu

yahurai an+mbou nindou ngoründi ratüpur+yu-randeimbi ai-amboani ahandi bogori nindou rani simogodühi tükefiyu ana, ranai hihifi hihifiyu-wamboane. Wor+ ahambür+mayu ranahambo ndür+ moaruwai dükarihorüh+ Bersebur asahündo ana, nindou mam+ rani worambe amarei ranaheimbo amboani moani moaruwai ham+ndi ndür+ hondü an+mbou dükand+hindür+imboyei.”

*Sih+ri God+imbo an+mbou yih+imbond+hurümbouane
(Ruk 12:2-7)*

²⁶ “Ran+mbouane asu se nindoumbo yih+imbo sisi+rifepoani. N+ne-moatükun+ hapondanambe gabudambe engoro ranana asu süngunambo weindah+ gabud+wami nimoamo yagodomboe. N+ne-moatükun+ munguambo d+bo mengoro ranai weindah+ fifinde-fifindendamboe. ²⁷ N+ne-moatükun+ ro sihamumbo n+mb+ n+maro-ambe hoafehapuri ra asu se sirüh+ si peyoani ro hoaf+mayah+ süngu kaind+mo hoaf+ndomo. N+ne-moatükun+ se d+bo h+mboreyomo ra asu se weindah+ wor+ bog+mondi wami puküna bokarihoemo. ²⁸ Nindou ai fi hoear+ ranahambo h+fokoarundühanemosi, nga asu ngiri yifiafi h+fokoandundi se ranahamumbo yih+imbond+pur+imboemo. Nga God+imbo an+mbou yih+imbonduri, nga aian+imbo fi hoear+ asu yifiafi rani kameih+ munguambo Haiambe rani-nambo ndemündü moaruwaimbo-ndeambuimbohünda. ²⁹ Ndu ak+idou yimbu ra mam+ toeanambo yang+rane pem+yei sahümündi ar+hündi. Nga asu sihamundi Ape ranai refembo moei ehu ana, asu ngiri ndu ak+idou yahurai amboani hifini pindo, nga wani. ³⁰ Sihamumbo ana, sihamundi mbir+nan+ amboani munguambo mam+ mam+ ra tapuiyoweimbanepuri. ³¹ Se God+ndi h+imboahü adükaranei, nga ndu af+ndi ak+idou ane. Ran+imbohündambo an+imbo se n+ni-moatükun+imbo yih+imbond+imboemo.”

*Sisas+ndi ndür+ weindah+fe hohoan+mo
(Ruk 12:8-9)*

³² “Nindou düdi ai wandi ndür+ ranahambo nindou h+imboahü weindahareandür+ ana, asu simbor+ nindou ranahandi ndür+ wandi Ape sünambe amaru ranahandi h+imboahü weindah+ndi+heamboyah+. ³³ Nga asu nindou düdi ai wandi ndür+ ranahambo nindou h+imboahü weindah+fe watapor+imbo moei ehu ana, asu simbor+ amboani ranahandi ndür+ ranahambo wandi Ape sünambe amaru ranahandi h+imboahü weindah+fembo moei mb+samboyah+.”

*Munguambo nindou ai Sisas+imbo hohoan+mo pand+hor+
(Ruk 12:51-53; 14:26-27)*

³⁴ “Se wambo rand+hi hohoan+mondeih+ya, Ai yifiari-yifiari hifi ndanühi engoro ra kikifembo makusu-ane mb+seimboyei, nga wani. Ro moai yifiari-yifiari ranahambo kikifemboyah+poani makosah+, nga roana pisao yih+m+ndi nahurai saham+ndi heheamboyah+ makosah+. ³⁵ Ranan+imbo ro rand+heiaran+, Nindowenih+ n+mor+ ai af+ndambo hürütündürümbui. Asu n+moreh+ n+mor+ ai ahandi hondambo hürütündamboe. Asu n+moreh+ ahandi ah+boarambo hürütündamboe.

³⁶ Nindowenih+mayu ahandi fik+m+n+ndi an+mbou

ai ahambo hürütündi+hor+imboyei.

Maika 7:6

³⁷ Nindou düdi ai ahandi af+ndamboyu asu ahandi hondamboyo ahafembo af+ndi hohoan+moyup+rüh+ asu wambo ak+idou yang+r+ hohoan+moayu

ana, nindou ranai ngiri wandi süngureandeimbi nindoundu. Asu nindou düdi ai ahandi nindowenihi nimirimboyu asu ahandi nimorehi nimirimboyo ahafembo afindi hohoanimoypurühi asu wambo akidou yangiri hohoanimoayu ana, nindou ranai ngiri wandi süngureandeimbi nindoundu. ³⁸ Nindou düdi ai ahandi nimi keimbi karihedeimbi ra semündü haya ro ahahi anümi süngu ho-koateayu ana, nindou ranai ngiri wandi süngureandeimbi nindoundu. ³⁹ Nindou düdi ai ahandi yangiri ningo ranahambo kikiharimüdu ana, rani-moatükuni ra ai awarindihoemboe, nga asu nindou düdi ai wambohündambo ahandi yangiri ningo ranahambo hinigareandi ana, nindou ranai ahandi yangiri ningo hondü ra ndemündümbui.”

Nindou Kraisandi nendambo farihinduranı aboedi takini ndahümundimboyei

(Mak 9:41)

⁴⁰ “Nindou düdi sishamumbo aboedi ndindoareapuri ranai ana, wambo kameihi ndindoreandirühani. Asu ai wambo ndindoareandiri ana, Nindou sapo wambo koamarihendira makosahi ranahambo amboani ndindorirühani. ⁴¹ Nindou düdi ai Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi ranahambo ndindoariri ana, sapo Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi mayuambo wambo, nindou ranai Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi nindou ranahandi takini ra simongodi ai-amboani ndemündümbui. Nindou düdi ai nindou mbumundi ranahambo ndindoariri ana, sapo nindou mbumundi-mayuambo wambo, nindou ranai mbumundi nindou ranahandi takini ra simogodi ai-amboani ndemündümbui. ⁴² Ro nda sishamumbo anihondumbo-anahi hoafehapuri, nindou mamı ai-amboani ahambo horirühi awi ai Sisasimbo sünguriri-randeimbi nindou-ani nda, nga ro ahambo hoe ngisihari fuihando ehu ana, nindou ranahandi takini ra ngiri awandihoayo,” mehu.

11

Son ai Sisas sowana ahambo süngururürundeimbi koamarihepuri

(Ruk 7:18-35)

¹ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi 12 ranahamumbo ra-süngundundi hoafi ra yahu sagapuri haya, ranihünda botifi haya nindou rani ngoafikimı amarei ranaheimbo Aboedi Hoafi bokarihendürimbo asu yamundi findürimbo ahei ngoafina mahu. ² Son hundürirarü-randeimbi ai karabusambe nüngumbo nıne-moatükuni ratüpurı Kraıs ai ratüpurayu ranahambo himborıyu haya, asu ai ahambo süngururürundeimbiimbo koarihapura ahambo sowana mahomo. ³ Ai homo Sisasimbo düduyafundowohü yahomoya, “Se yıhoefimbo hoafıyafımuni. Son ai hoafıyuhüya, ‘Awi nindou wandi süngu düdümbui,’ mehu raniyafi se ndane asu ro nindou ngörümbo tükündüfimbui mbısefi hoahu himbomandefıyo?” mehomondamboyu. ⁴ Asu Sisas ai simborı hoafıyupurühi yahuya, “Se nını-moatükunıyo himborayomo-ane asu hoeiarundi ranane rani-moatükuni ranahambo hıhırındafu ngomo Sonımbo hoafındımondo. ⁵ Nindou himboatıharı ai aboedi himboarayeı, tıjarı moaruwaimbi ai asükaiyeı aboedi ahahabodeı, nindou nımanıho fı hoearı-mayeı ai fı aboedayeı asu nindou himbotühüfu güreareimbi-mayeı ai asükaiyeı hoafi himborayeı. Nindou yıfiyeimbıhündı ai yangiri botehindi asu nindou napo-koateyeimbi ranai Godindi Aboedi Hoafi ra aheimbo bokarihendüra ai himborayeı. ⁶ Nindou ai wambo yimbu hohoanımo-koatendühi ana, nindou ranai

h+hifi-h+hifiyu-wamboane,” mehu. ⁷ Son+ndi süngururü-rundeimbi ranai ndamefundamboyu mamî rani-simboani Sisas ai nindou afîndi burimayei ranaheimbo Sonimbohünda hoafiyundürühi yahuya, “Sapo se nîmî wohî furî-koateyoweimbi hîfîhü Son sowana mahei ra nîni-moatükunimboyei tüküfeyoani hoiefemboane maseia? Awi se werinambo boabodari momoanğorü-marandamboyu hoiefembo maheia? ⁸ Asu se nîni-moatükunî hoiefemboyei rani nî mahei rana? Nindou ai moani rani-poanimbo hoearî yihururamündü haya manüngu rani hoiefemboyei mahei? Nindou yahurai hoearî yihururündümondeimbi ana bogorî adükari nindou-yomondi worî ranambe-ane niğomo arundi. ⁹ Se nîni-moatükunî ranahambo hoiefemboyei rani nî mahei rana? Godîndi hoafi hoafiyu-randeimbi ranahambo hoiefemboyei? Yinî, ro siheimbo hoafehandürî nindou se hoeimarîhorî ranana Godîndi hoafi hoafiyu-randeimbi nindou ranahambo ngasündireimbi adükari hamîndiyu se ahambo hoeimarîhorî. ¹⁰ Nga Son ranahamboyo Baiborambe God ai hoafiyuhü yahuya,

‘Ro wandî hoafi semîndi hombo nindou ranahambo boatei horombo sihafî nafi di boadî fembo koandî hehinîmboyahi,’ mehu. *Maiakai 3:1*

¹¹ Ro siheimbo anîhondumbo-anahi hoafehandürî nda, Son hundürîrarü-randeimbi aiana sapo nindou muᅅgu ndani hîfîhü manimboadei ranaheimbo ngasündeandürî haya moani adükari hamîndani. Nga asu nindou moani akîdou ai God ngî nîndi hîfandarandî ranambe anîmboei ana, ranai Sonimbo ngasündîhorîmboanei. ¹² Son hundürîrarü-randeimbi ai rani-simboani ranambe piyu haya ho ho hombo hapondanambe-amboani, nindou ai seiya, Sihrî yifiarî yifiarîndefani anîmbo God ngî nîndi sünambe hîfandarandî ra tükündî femboe, masei. ¹³ Ho ho hombo Son ai nünğambeyo Godîndi hoafi hoafiyomo-rundeimbiyomo asu Mosesîndi-mayo ahî nûmbi hohoanîmo raniyo muᅅguambo rani-moatükunî tükündî femboe yahomo ranahambo wataporîmbo-marundi. ¹⁴ Nga asu se wandî hoafi ranahambo hîmborîmboayei ana, hîmborîndei. Son aiana Eraisa-ani nindou awi tükümbîfiyuwambo-ane masei horombo. ¹⁵ Se hîmboambeimbîndeihi ana, awi se hoafi nda hîmborîndei. ¹⁶ Nindou hapo ndanambe burayei ndanaheimbo ra nîni-moatükunî fihî aheimbo pandîhe simonğorîndîhe hoeimandîheiyara? Nindou ndanai ana nîmori bidîfirî nahurai-anei. Nîmori akîdîbou maket fikîmî nîmareimbo, ahei bodîmondambo hoafiyehüya.

¹⁷ Ro siheimbo fufuᅅî fufuᅅayefî,
nga asu se herumbo moei aseî.

Ro arani hoafi herü herayefî,
nga asu se aranîmbo moei aseî.

¹⁸ Son ai tüküfihî sesî wehiyuhü wain hoe ranamboani simîndi-koatemayu-amboyei, asu ahambo muᅅguambo nindou ranai hoafiyhündowohü seiya, Ahandî fiambe ana moaruwai nendi nîmarîndo-mboane! masahündo. ¹⁹ Asu Nindou Hondü ai tüküfi sesî ra sesü asu wain hoe ra sümündî raraomarandamboyei, asu muᅅguambo nindou ranai hoafiyehî seiya, ‘Awi se nindou ndanahambo hoeirîhorî! Nindou ndanai ana sesî afîndeimbiyü, asu wain hoe simîndi afîndeimbani. Aiana takis kakî sowandümo-rundeimbi nindou-anemo asu moaruwai hohoanîmoyomo-rundeimbi nindou-anemo ranahamundi ngunindani,’ masei. Nga asu God ai di boadore fîfirîre haya rareandanî aboedî moatükunî tüküfeyo ranühündambo nindou ai rani-moatükunî anîhondane mbîsei fîfirîndîhimboyei,” mehu.

*Nindou bidifiri ngoafihündi Godindi hoafi anihondümbofe koateyeyi ai hipoanimbembouanei
(Ruk 10:13-15)*

²⁰ Sisas ai hepünifeimbi moatükuni afindi safi bidifiri adükari ngoafihü ramareandi, nga rani ngoafihündi nindou ranai ana moai ahei moaruwai hohoanimo ra daboadanambo-rihindi. Raniyu asu Sisas ai rani ngoafi ranahambo watikoafimarandi. ²¹ Ai yare aheimbo hoafiyuhü yahuya, “Korasin se hipoanimbembou-anei! Betsaida se hipoanimbembou-anei! Siheimbo tñirifo adükari safi tükündifendürimboe! Nindou ngorü ai Tair Saidon ngoafambe hepünifeimbi moatükuni rambarea-mbonana sapo ro sihei ngoafambe ramarheandi nou, ranana asu Tair, Saidon ranai horombo hasüfi parhi sisi soweimbi hoeari güdühi hehi nimarei ahei moaruwai hohoanimo daboadanambo-fembo nafuimbohünda. ²² Nga ro siheimbo hoafehandüri nda, Godindi yibobofe si tüküfeyo-ambe ana, Tair, Saidon ngoafihündi nindou ranaheimbo tñirifo afindi tükündifemboesi, nga siheimbo ana moani adükari hamindi tñirifo animbo tükündifemboe. ²³ Asu Kaperneam se ra. Asu sünambe botife hafombo hohoanimoyeyiai? Nga seana Haiambe hifini gadeimboyei. Nindou ngorü ai Sodom ngoafambe hepünifeimbi moatükuni rambarea-mbonana sapo ro sihei ngoafambe ramarheandi nou, Sodom ai aboedi yangiri yare ho. ²⁴ Nga ro siheimbo hoafehandüri nda, Godindi yibobofe si tüküfeyo-ambe ana Sodom ngoafihündi nindou ranaheimbo tñirifo tükündifemboesi, nga siheimbo ana moani adükari hamindi tñirifo animbo tükündifemboe,” mehu.

*Se wamboso tüküyahi nimarei yikunim harhi
(Ruk 10:21-22)*

²⁵ Mami rani-simboani Sisas ai yare hoafiyuhü yahuya, “Ape, sünü hifi ranahandi Adükari bogori, ro sihambo hihifarhanini. Sapo se sihaf ho-hoanimo ra nindou hohoanimo fifirihindeimbi-mayeyi ranahei himboahü dibonapiro mbura asu nimori akidibou ranaheimbo nafuiyafindürimboanaf. ²⁶ Yin Ape, seana rani-moatükuni ra yahurai yare tükümbifeyo safi hawamboyafi hohoanimomayafi. ²⁷ Munquambo moatükuni ra wambo wandi Ape ranai wandi wariwami manandeandi. Nindou düdi ngorü ai moai Nimorimbo fifiriri, nga moani Afindi ai yangirani fifiririmboayu. Asu nindou düdi ngorü ai moai Afindambo fifiriri, nga moani Nimori ai yangirani fifiririmboayu. Asu nindou bidifirambo Nimori ai ahandihoari Afindambo nafuimbo yahumbo rananimbo ai-amboani Afindambo fifiririmboayu.

²⁸ Nindou se didiyeyi afindi tñirifoayeih fiambe yiboarukoarandüri habodei ranana se mborai wambo sowana ndühi dügüsiani animbo ro siheimbo afurindihe hininğindiheandürimboyahi. Asu wandi nimbori nimühi kündiho se rodibo yibobondahoaminde. ²⁹ Rananimbo asu wambo fifirindi-hindirimboyei, nimboe sapo roana nindoumbo himboari hoafendühi hininğirou safi rarhearühanahi asu wandihoari fi hifinambo-rheandühanahi. Rananimbo asu se sihei ngusüfo ranahambo afurife kifembo hoeindihimboyei. ³⁰ Nga nimi ro siheimbo segodürimboyahi ranana tñjümbiyopoani, nga ro siheimbo semindimbo asahandüri ranana ai nimboreimbiyopoani,” mehu.

12

Moani n+mar+imbo sihi ratüpur+ikoatembo hoafi (Mak 2:23-28; Ruk 6:1-5)

¹ Rani-simboani moani n+mar+imbo si tüküfeyo-ane, Sisas ai wit nümbürambe mahu. Asu ahambo süngururü-rundeimbi ai ranühi wembomboyondühiyo ai nümbüri ranambeah+ndi witi-mayo ra hüründümo masowasümo. ² Asu Farisi ai ra hoeiru houmbo Sisas+imbo hoafi+yomondühi yahomoya, “Awi se rando hoeindowandi, sihafi süngurun+ni-rundeimbi ai rani-moatükun+ rarawarundi ra yihoefi moani n+mar+imbo si ah+nümbi hohoanimo ranahambo gogon+imbo-foarundühanemo!” mehomondamboyu. ³ Asu Sisas ai simbori hoafi+yupurühi yahuya “Asu se Bukambe moai hoeirundiyo, sapo n+ne-moatükun+ Defit ai ahandi nendi bidifiri ra babidi+imbo wembomboyomondühi ramareandi rana? ⁴ Sapo ai God+ndi wori ranambe kefuai hüfu ahandi nendi bidifiri-memo rani-babidi+imbo bret God+imbo hoafiyo sihefeimbi+hündi masowasümo ra. Rani-moatükun+ ra ai sesimbo ah+nümbiyo, sapo nindou God+imbo sihou-rundeimbi rani yangiri bret ra sesimbo-mayo. ⁵ Asu awi se moai Moses+ndi ah+nümbi hohoanimo ra hoeirundiyo? Sapo munguambo moani n+mar+imbo si ranambe nindou sihou-rundeimbi sapo God+ndi wori ranambeah+ ah+nümbi hohoanimo ra gogon+imbofoaru marundi, nga hütiyomopoani. ⁶ Awi ro nda sihamumbo hoafehapuri. God+ndi wori ranahambo ngasündeandeimbi nindou ndanühi anü+ngu. ⁷ Baiborambe yare hoafi+yowohü yahoya ‘Hi+poambo hohoanimo ranahambo roana yifirayahi, nga asu nin+hondi hifokoefe sihefe hohoanimo ranahambo ana moai yifiriyahi,’ meho. Asu se rani hoafi ra n+ni n+m+ndi+hündi+imboyo yare hoafi+mayo ranahambo fifiri+hi-mbonana, asu nindou ai n+ne-moatükun+ hüti refe-koatemayomo se ng+ri ranahamumbo papi-hoafi+ndüpur+ni. ⁸ Nindou Hondü ranai ana moani n+mar+imbo si ranahandi aharambürani,” mehu.

Sisas nindou wat+inari moaruwaimbü aboed+mariri (Mak 3:1-6; Ruk 6:6-11)

⁹ Sisas ai rani+hünda botifi haya, Suda-yafe rotu worina mahu. ¹⁰ Ranühi nindou mam+ wat+inari moaruwaimbü ranai mamaru. Asu nindou bidifiri ai Sisas+imbo papi-hoafi+yumbo yahomo houmbo mamar+imo, ai ahambo düduyafundowohü yahomoya, “Moani n+mar+imbo sihi nindou ai aboedifembo ratüpur+ni ratüpurayu ana, asu ai yihoefi ah+nümbi hohoanimo gogon+imbi+foareandühiyo waniyo?” mehomondamboyu. ¹¹ Asu Sisas ai ahamumbo simbori hoafi+yuhü yahuya, “Asu sehündi nindou mam+ ai sipsip ra moanguirandani n+ngo haya asu moani n+mar+imbo sihi hifambe ambe p+rayo ra ai nüngumandea? Nindou ranai si rani+fihi ahandi sipsip ranahambo hifambe ambeah+ndi n+moamo hündamündi tükümandüfiyo waniyo? ¹² Nindouyei n+ngo ranana sipsip+yei n+ngo ranahambo ngasünde haya adükar+ moatükun+ ane! Rani+mayomboane nindou moani n+mar+imbo sihi nindoumbo fari+hefembo hohoanimo ra wangeiayo,” mehu. ¹³ Raniyu asu Sisas ai nindou wat+inari moaruwaimbü-mayu ranahambo hoafi+yunduwohü yahuya, “Se sihafi wat+inari ra nguri+hoefi,” mehundu-amboyu. Raniyu asu nindou-mayu ranai wat+inari ahandi ra nguri+mar+henda asu ngorü rahurai aboed+mayo. ¹⁴ Raniyomo asu Farisi nindou-memo ranai homo Sisas+imbo hifokoefimbo hoafi fifiri+marundi.

Sisas ana God ai wand+ ratüpur+imboani yahu haya di+bon+mayundoani

¹⁵ Sisas ai ahambo hifokoeffimbo hoafi ra himboriyu haya, ranühinda botifi haya ndamefiyu. Raniyei nindou afindi ranai ahambo süngumarihori hei. Raniyu asu Sisas ai aheimbo mungu anguni ra aboedimareandüri. ¹⁶ Ai hoafiyundürühi yahuya, “Se nindou amurambo wandi ndüri hoafindei-ani fifirindihindirimboyei,” mehu. ¹⁷ Rani-moatükuni ai ramareandi ra sapo God ai ahandi hoafi hoafiyu-randeimbi Aisaia ahandi yafambihai ai hoafimayu yahurai anihondü tükumbifeyo yahu hayamboyu ramareandi.

¹⁸ Sapo Aisaia ai yare hoafiyuhü yahuya,

“Wandi ratüpuriyu-randeimbi nda kafoarhini hini ngimarhini.

Asu ro ahambo ngusüfo parihinühi siaowehini.

Ro wandi Yifiafi ahandi flambe hini ngi indiheandomboyahi

asu ai wandi mbumundi hohoanimo ranahambo munguambo nindou ngorü sirambeahindi ranaheimbo bokandihendürümbui.

¹⁹ Nindou ranai ana ngiri watikoafi hoafinduhü hoafi puki kandihendi.

Ngiri nindou ai himborindei ai nafi bogori ra pukuna hoafindu wakinde ndandi, nga wani.

²⁰ Ai ngiri wohi emündü bürühoai yangoroweimbi ranahambo munguna bübüriboade digendi.

Asu ai ngiri ram hai akidou nimbirani reandeimbi ahoro ranahambo munguna dikinde kosiboadeandi.

Nga aiana moani ratüpurindühü ngu ngumbo moani aboedi mbumundi hohoanimo tükündifemboe.

²¹ Ranaimbo asu nindou ngorü sirambeahindi mungu ranai ahambo yangiri anihondumbo-ndihori ngeihai ahambo himbondeimboyei,”

Aisaia 42:1-4

mehu.

Sisas ai Bersebur kameihai ratüpurayu masei

(Mak 3:20-30; Ruk 11:14-23; 12:10)

²² Raniyei asu nindou bidifiri ai Sisasimbo sowana nindou mami moaruwai nendi ahandi flambe nimarindo haya hoafi-koate himboatihari nimarümbimayu ranahambo sahorimindei mahei. Sisas ai nindou ranahambo aboedimarira hoafiyu himboariyu arandi. ²³ Raniyei asu nindou afindi ranai nini-moatükuniyo Sisas ramareandi ranimbo hoeirihai hei mahepühendi. Raniyei asu ai rarihi hoafiyehi seiya, “Awi nindou nda Defitindi nimorimbeyu?” masei. ²⁴ Farisi nendi ai rani hoafi himboriyomo houmbo simbori hoafiyomondühü yahomoya, “Sisas ai moaruwai nendi raguanambore arandi ra sapo Bersebur moaruwai nendi-yafe bogori ranai nginindi sagadowan-ani ai ranahandi nginindinambo rani-moatükuni ra yare arandi,” mehomo. ²⁵ Sisas ai fifireandi Farisi ai ninimboyo hohoanimoemo ranimbo. Raniyu asu ai ahamumbo hoafiyuhü yahuya, “Ngorü bidifiri hifi ranai ahafehoari ngorügoanini, yibobore ngorügoanini yibobore haya simbori yifari, simbori yifarayo ana, hifi ra ngiri amitata yikürübunde pindowohü awarindihoye. Asu bidifiri ngoafiyu mami rani worambeahindiyo ranai ahafehoari yibobore ngorügoanini, yibobore ngorügoanini yibobore haya simbori yifarayo ana, ngiri gedambo ni ngo. ²⁶ Satan ai ahandi nendi bidifirambo hihai boadi purani ana, ahandi nendi ranai ndeara yikürübireandühani. Ranimboane ahandi hifandarandi ra nginindi ningombo nungunde maningo? ²⁷ Se yaru hoafiyomondühüya Bersebur ai nginindi sendanane ai ranahandi nginindinambo moaruwai nendi ranaheimbo raguanamboareandüri mehomondiri. Refeana, asu nindou düdi sapo nindou se

mamambeyafundeimbi-memo ranahamumbo moaruwai nendi raguanambofe rambo nginindi masagapura? Ranimbohündambo animbo asu sapo nindou se mamimemo ranai se hütianemo mbisimo houmbo sïhamumbo papindüpurimboemo! ²⁸ Bersebur ranaiyopoani, nga Godindi Yifiafi wambo nginindi sendirani raninambo moaruwai nendi ranaheimbo raguanamboarheandüri. Ranane asu God nginindi hifandirandi ranai sïhamumbo sowahi ndeara tüküfembo-ane ranahambo se ffindundi. ²⁹ Asu nüngunde nindou ngorü ai sapo nginindi hamindi harümbi ahandi worambe birindihai fandifi ahandi napo ra fufumandamünda? Nindou ranai harümbimayu ranahambo mbundürümündi yiri wari hüpütüpündürümündi hayambo animbo ai ahandi worambe birindihai fandüfi napo ra fufundamündümbui. Nga moani ana ngirindu. ³⁰ Nindou düdi ai wambo ngunindimbofendiri-koateayu ana, ai wandi hürütümbani. Nindou düdi ai rodibo nïne-moatükunï mamühi gugurife-koateayu ana, nindou ranai mamikare pütüyu wakireandühani. ³¹ Ranimboane asu ro ndani-moatükunimbo-anahi hoafehapuri. Nindou ai moaruwai hohoanimoayei ane asu nïne-moatükunï moaruwai hoafayei-ane ranahambo God ai amboawiyeyi mbüsümbui. Nga asu nindou düdi ai Yifiafi Aboedimayo ranahambo moaruwai hoafayu ana, asu God ai ngiri ahambo amboawi mbüsü, nga wani. ³² Nindou düdi ai Nindou Hondümayu ranahambo nïne-moaruwai hoafendu ana, God ai nindou ranahambo amboawi mbüsündombui. Nga asu nindou düdi ai Yifiafi Aboedi ranahambo nïne-moaruwai hoafayu ana, God ai nindou ranahambo ngiri amboawi mbüsü hapondanane asu süngunambo aho ranamboani.

*Nïmi moaruwai ranai hisi moaruwai hisiyowohane
(Ruk 6:43-45)*

³³ Nïmi nïmindi ranai aboedayo ana, hisi ranai-amboani aboedindimboe. Asu nïmi nïmindi ranai moaruwaiayo ana, hisi ranai-amboani moaruwaindimboe. Nindou ai hisi ra hoeindihindühi animbo nïmi nïmindi aboedïyo, moaruwaiyo ra fïfirindihimboeyi. ³⁴ Awi seana nindou amoasiri moaruwai nahurai-anemo. Asu se nindou moaruwai-anemo asu nüngundu aboedi moatükunï ranahambo wataporimbo-mandundi? Nïne-moatükunï ngusüfoambe tüküra pire haya anïngo ranane asu yafambe ai ranahambo wataporimbora arandi. ³⁵ Nindou aboedi ai ahandi ngusüfoambe aboedi hohoanimo afindi amarondo. Ranane asu ranihündambo aboedi ratüpurï hohoanimo ra tüküfe arandi. Nindou moaruwai ai ahandi ngusüfoambe moaruwai hohoanimo afindi amarondo. Ranane asu ranihündambo moaruwai ratüpurï hohoanimo ra tüküfe arandi. ³⁶ Ro sïhamumbo nda rarihe hoafehapuri, Godindi yïbobofe si tüküfeyo-ambe ana, muŋguambo nindou ai nïne-mamïkari wataporimayeyi ranahambo asükaindo hihinde Godindi hïmboahü yïbobondeandürimboe. ³⁷ Sïhamundi hoafi rani-süngumbo animbo God ai türüboade yïbobondeapurühi nindou moaruwai hohoanïmomayafi mbüsü asu nindou mbumundi hohoanïmomayafi mbüsündambui,” mehupuri.

Nindou bidifiri ai hepünifeimbi moatükunï Sisas randeanda hoeindïhu sei hehi hoafimayeyi

(Mak 8:11-12; Ruk 11:29-32)

³⁸ Ranïyomo rani-simboani ahinümbi hohoanimo yamundurundeimbiyomo asu Farisi nindouyomo ai hoafiyomondühi yahomoya, “Yamundo-randeimbi nindou, se hepünifeimbi moatükunï rarowanda hoeindïhu sefombo-anefti,” mehomondamboyu. ³⁹ Asu ai ahamumbo

simbóri hoafiyupurühi yahuya, “Godimbo hohoanimo-koateyeimbi nindou moaruwai hamindi hapondanambe animboei se wamboya, Ai hepünifeimbi moatükuní nafiimbiyu, yahomo houmbo-anemo. Nga asu ro ngírí raní-moatükuní nafiindahí. Sapo Sona Godíndí hoafí hoafiyu-randeimbi nindou-mayu ranahandí hepünifeimbi moatükuní yangírí animbo nafiindahani se hoeindíhimboyei. ⁴⁰ Sona ai kiní adükaríndí bodoambe ngími si ngími nímbyu haya tükümeñiyu nou yahurai-animbo asu Nindou Hondü ranai-amboani hífambe ragu ngími si ngími nímbindümbui. ⁴¹ Yíbobofe si tüküfeyo-ambe ana, nindou Ninifehündí ai botíndahi nímboeimbo nindou se hapondanambe animboei síheimbo papí-hoafíndíhündürímboyei. Nímboe sapo nindou raní ngoafíhündí aiana horombo Sona bokarímaríhendí wataporí ra hímboaríyei hehi ahei moaruwai hohoanimo ranahambo daboadanamboríhi hehimbohündí wambo. Nga awi ro síhamumbo hoafehapurí, nindou mamí Sonambo ngasündireimbi adükarí awi ndanüngu! ⁴² Yíbobofe si tüküfeyo-ambe ana, Siba-yafe bogorí nímoréhí ngorügoaníní-poedí ranai nindou hapondanambe animboei síheimbo botíndífe níngombo papí-hoafíndandürímboe. Nímboe sapo ai adükarí bogorí Soromoníndí fífírífeimbi hoafí raní hímborímbo anguní-poedí sífo hayambo-hündíwambo. Nga awi ro síhamumbo hoafehapurí, nindou mamí bogorí Soromonímbo ngasündireimbi ndanüngu!”

*Moaruwai nendí koadürana híhírífe maho
(Ruk 11:24-26)*

⁴³ “Moaruwai nendí nindou ranahambo híníngareandí ana, asu ai hoe-koatereandí hífíhü warí hefe nímarímbo kokora howohane, nga ai fondí ra moai horeandí. ⁴⁴ Asu ai rande hoafíndowohü anímboya, Awi ro asükainda koadürü nímboahí ana, híhíndahe nga, mbísímboe. Asu ai ho hoeireandane worí sapo horombo ranambe maníngo-mayo ra nindou ai yíhoaríyo díboadore híníngímareandí. ⁴⁵ Rananímbo asu ai ngo moaruwai nendí 7 bídífirí ranaheimbo fíhíndamündündürí haya ngei worí ranambe nímandeimboyei. Weangurühídídí-mayo ranahambo ngasündíhi hehi 7 bídífirí ranai ana moaní muñguna moaruwai hamíndanímbondeimboyei. Moaruwai nendí ranai nindou ranahandí fiambe nafíndühümündí nímandei-aní anímbo asu nindou ranai muñguna moaruwai hímbondu haya nímandümbui horombo rasafí mamaru yahurai nímarí-koate. Moaruwai hohoanímoyeimbi nindou hapondanambe anímboei aheimbo amboani yahurai-anímbo tüküfendíndürímboe,” mehu.

*Sisasíndí hondí asu akohoandí mamí
(Mak 3:31-35; Ruk 8:19-21)*

⁴⁶ Sisas ai nindou afíndí ranaheimbo wataporímbo-randühí nünngu-ane asu ahandí hondí akohoandí raní babídí ahambo-so tükümehíndí. Ai hífíní tüküyahi nímboeimbo ahambo hoafímbo masei. ⁴⁷ Raníyei asu nindou mamí ranambeahíndí ai Sisasímbo hoafíyundowohü yahuya, “Se ndühí hímboyafí, síhafí me ai amondí mamí babídímbo hífíní anímboei ra ai sedíbo wataporímbo seimboanei,” mehundo. ⁴⁸ Nga Sisas ai simborí hoafíyuhü yahuya, “Díde wandí me rana? Dídemo wandí akohoandí rana?” mehu. ⁴⁹ Raníyu asu ai ahambo süngururü-rundeimbi-memo ranahamumbo warí nümboirapurühí hoafíyuhü yahuya, “Ndühí hímboyei, ndananemo wandí me, wandí akohoandíyomo! ⁵⁰ Nindou düdi ai wandí Ape sünambe amaru ranai refembo hohoanímoyeimbi raní-süngu rawareandí ana, ai wandí rehane, wandí akídani, wandí meane,” mehu.

13

*Nindou sesi ahurî nûmbûrambe bubuarandi hoafi
(Mak 4:1-9; Ruk 8:4-8)*

¹ Moanî mamî ranî-simboanî Sisas ai worî ra hinîngîre haya kurîhoe-mayo ranî himborîkîmî hu mamaru. ² Nindou afîndî ahambo wakîmarîhorî ranai afîndîwambo fondî tîre koamarandamboyu Sisas ai botambe kefuai nîmaru ane asu nindou afîndî ranai gudihî hoekîmî burîmayei. ³ Ranîyu asu ai afîndî kafoefe hoafi ranambo aheimbo hoafîmayu. Ranîyu ai aheimbo yare hoafîyuhû yahuya, “Nindou mamî ai mamîmbo sesi ahurî bubumbo ahandî nûmbûrîna mahu. ⁴ Ai hu sesi ahurî ra buburandane bîdîfirî ai nafînî pûtapîmayoa ndu ai tûkûyahi fufumarîhûsi. ⁵ Bîdîfirî hîfî akîdou yangîrî nîngî-ambe nîmoei yahafî safambe pûtapîyo. Hîfî ranai ragu hanî-koate nîngî-ambe. Hîfî ranai ragu han-koate-wambo sesi ahurî ranai nîmai tûtûkîmayo. ⁶ Asu hûfîhamîndî ai peyowohûyo ranambo ahurî hapoadûmbo maforo ranahambo sore-soremarandî. Sapo ahasîharî ai ragu hîfambe hanî hanî ra-koateyo hayambo-wambo ranîyo asu ai munîgu yapatîparîmayo. ⁷ Asu bîdîfirî ahurî ranai tîhoarî-tîhoarûmbî wofambe pûtapîyo haya, asu tîhoarî ranambo gabudandûhî moaruwaimbo-mareanda hîsî-koatemayo. ⁸ Asu ahurî bîdîfirî ai hîfî aboedambe safî pûtapîyowohû ai aboedî hîsîmayo. Nîmîndî mamî ranahandambo bîdîfirî ai 100 hîsîyo, bîdîfirî ai 60 hîsîyo, asu bîdîfirî ai 30 hîsîyo marandî,” mehu. ⁹ Sisas ai hoafi moendîfembo yahumbo hoafîyuhû yahuya, “Hîmboambeimbîndeihi ana, himborîmbeyei-amboane” mehundûrî.

Sisas ai nûngure hohoanîmoyuhûyo kafoefe hoafînambo wataporîmbora marandî

(Mak 4:10-12; Ruk 8:9-10)

¹⁰ Ranîyomo asu Sisasîmbo sîngururû-rundeimbî ai Sisas sowana sîfomo ahambo dîdururûhî yahomoya, “Nîmboyafî se nindou ranaheimbo wataporîmborarûhî kafoefe hoafîmefîndûra?” mehomondo-amboyu. ¹¹ Asu sîmborî Sisas ai ahamumbo hoafîyupurûhî yahuya, “God ngînîndî hîfandarandî ranahandî hoafî dîbo engoro ahandî nîmîndî ranahambo sîhamumboyo masayo, ngî asu nindou ranaheimbo moai sayo. ¹² Nindou dîdi ai bîdîfirî moatûkunî asîhendî ana, asu God ai ahambo bîdîfirî moatûkunî ranîwamî dagadombui. Rananîmbo asu ai ranî-moatûkunî ndearîndûmbui. Ngî asu nindou dîdi ai ranî-koateayu ana God ai nîne-moatûkunî sapo akîdou masîhendî ra munîgu hîhînde ndemündûmbui. ¹³ Ranîmboane asu ro aheimbo kafoefe hoafînambo wataporîmbo-marîhandûrî.

Sapo nindou ranai hoeirîhindûhaneisî,
ngî asu ai ngîrî ndondîhi hoeindîhindî.

Ai himborîyehaneisî,

ngî asu ai ngîrî nînî-moatûkunîmboyo hoafayo ranahambo ndondîhi himborîndei fîfirîndîhindî.

¹⁴ Nindou ranaheimboyo Godîndî hoafî hoafîyu-randeimbî nindou Aisaia hoafîmayu hoafî ra hapoana anîhondû tûkûmefeyo. Hoafî ranai yare hoafîyowohû yahoya,

‘Se hoafî ranahambo afîndîmbo himborîndeimboyei,

ngî asu se ngîrî fîfirîndîhindî.

Se afîndîmbo himboapondeimboyei,

ngî ngîrî hoeindîhindî.

¹⁵ Sapo nindou ranai ahei hohoanimo ra tapihamiyonduri,
 asu ai ahei himboambe ra güre papireanduri
 asu ahei himboari ra tütümöndeanduri hayambo wambo.

Nga asu refe-koatembeyei-mbonana ahei himboarinambo hoeirih,
 ahei himboambenambo himboriyehi hohoanimo ra fifirih
 mburihumbo
 asu wambo sowana sineih ro didiboado-riheandürani aboediyei,

Aisaia 6:9-10

mehu. ¹⁶ Nga asu moani seana hihifi-hihifindimo. Sishamundi himboari
 ranai ana hoeireandühi türüfoareandühane. Asu sishamundi himboambe
 ranai-amboani nin hoafiy ranahambo himboriyowohü fifireandühane.
¹⁷ Ro sishamumbo anihondumbo-anahi nda hoafehapur. Horombo Godindi
 hoafi hoafiyomo-rundeimbi nindou afindi asu mbumundi nindou afindi
 ai nime-moatükuni se hoeiarundi ranahambo hoeifembo masei, nga asu ai
 moai hoeirihindi. Asu se nime-moatükuni hoafi himborayei rani hoafi ra
 himborimbo masei, nga asu ai moai himboriyei.”

*Sisas ai sesi ahuri ranahandi kafeefe hoafi nimindi türüfoare hoafimayu
 (Mak 4:13-20; Ruk 8:11-15)*

¹⁸ “Se ndühi himborindei. Nindou sesi ahuri bubumarandi kafeefe
 hoafi ranahandi nimindi ra türüboadihindi. ¹⁹ Nindou sapo God nginindi
 hifandarandi ranahambo himboriyehi hehi asu ndofe türüfoefe-koateyehi
 nindou ranana sapo sesi ahuri nafini pütapimayo nahurai-ane. Nime-
 moatükuni ahei ngusüfoambe sesi ahuri nou bubumayo ra moaruwai
 nendi-mayu Satan ranai tüküfi kosamündühani. ²⁰ Sapo sesi ahuri
 nimeiwami pütapimayo ranana nindou sapo hoafi himboriyu simboani
 ai nimai hihifi-hihifyuhü masemüdu nahurai-ane. ²¹ Nga ai ahuri
 ahasihari-koate nahurai hoafi ranai moai ahandi ngusüfoambe nginindi
 nimarondowohü ai moai gedambo nginindi nungu. Ranimboane nin-
 dou ranai afindi hohoanimo asu papi hoafiy ranai Aboedi Hoafi ra
 süngufembo tükündifendoani asu ai ahandi anihondümbofe hohoanimo
 ra nimai hinngimareandi. ²² Sesi ahuri thohari thohariyoweimbi
 wofambe pütapimayo ranana, sapo nindou ai hoafi ra himboriyu haya
 mitanaramüdu nahurai-ani. Hifinindi moatükuni ranahambo afindi ho-
 hoanimoyuhü asu napo afindi shefembo ranahambo ngusüfo pareandühi
 rani-moatükuni ranai Godindi hoafi ranahambo gabudimareandi, asu
 ahuri ranai ngirihisindo. ²³ Nga asu sesi ahuri hifi aboedambe bubumayoa
 aboedi tüküme fayo ranana, sapo nindou düdi ai hoafi ra himboriyu haya
 asu ai hoafi ranahambo fifireandühi tümäfoareandi nahurai-ane. Raniyo
 ai hisi aboedi hisimayo. Bidifiri ai 100 hisimayo, bidifiri ai 60 hisimayo
 asu bidifiri ai 30 hisimayo,” mehu.

²⁴ Sisas ai aheimbo ngörü kafeefe hoafi hoafiyuhü yahuya, “God nginindi
 hifandarandi ranana nindou ai aboedi sesi ahuri ahandi nümbürambe
 bubuarandi nahurai-ane. ²⁵ Mamimbo nimbokoani munguambo nindou
 ai apusiyehi-ane, hürütümbi nindou moaruwai ranai tüküfi wohi ahuri
 ra nindou sapo wit ahuri bubumarandi ranambe bubura hinngire
 haya ndamefiyu. ²⁶ Wit mangiri ranai tütüküyowohüyo asu hisi
 ranai ndeara tüküfe-tüküfe marandi. Raniyo asu rani mbusümo
 wohi ahuri amboani tüküme fayo. ²⁷ Nümbüri aharambüri-mayu rana-
 handi ratüpuriyomo-rundeimbi-memo ranai nindou ahambo-so tüküyafu
 hoafiyomondühiya, ‘Nindou adükari, se sapo sesi ahuri ra moaruwaiy-
 opoani, nga aboediyohi sifahi nümbürambe bubumarandisi. Asu dagüda

wohi ra tüküfemboyo furayo rana?’ mehomondamboyo. ²⁸ Asu nindoumayu ranai simbori ahamumbo hoafi-yuhüya, ‘Nindou hürütümbi ai dibo tüküfi wohi ahuri ra bubumarandane furayo,’ mehu-amboemo. Asu ai simbori ahambo düdurüwurühi yahomoya, ‘Ro wohi ra ho wohirihéfembo se hohoanimoyafai?’ mehomondamboyo. ²⁹ Asu simbori ai ahamumbo hoafi-yuhüya, ‘Yowan refepoani! Se wohi digoundühi wit mangiri ra wohi bitapindu firibadigoumboemo, nga ambe. ³⁰ Wohi ranai moani rande wit bitapinde mam tütükindo ngombo asu sesi ra yimunguriyimind-ambe firibadhefemboane. Ra-simboani ro nindou yimungurindümo-rundeimbi ranahamumbo wohi ra boatei wohi digau mbundu hüputüpendu haiambe fufusindundühi, asu moani wit safi rani yangiri gururindu wandi sesi sihefe worambe kurindundi mbisamboyah!’ mehupuri,” mehu.

Sisas ai hoari akidouhündi adükari tüküfembo kafeefe hoafi hoafimayu
(Mak 4:30-32; Ruk 13:18-19)

³¹ Sisas ai ngorü kafeefe hoafi hoafimayundüri. Ai yahuya, “God nginindi hifandarandi ranana ndahurai-ane. Nindou ai mastet hoari hambomo nahurai ra semündü haya ahandi nübürambe hifi kariruhani. ³² Hoari ra ai moani moaruwai akidou tikaimboanisi, nga asu ai hifambeahindi tüküfe nimoamo ahafo ranana moani ngasündeandeimbi moatükuni ane, asu munguambo ndu ranai tükündahi nimi düdudu raniwami ngeri ahei ngerambo-ndühümboyei,” mehu.

Sisas ai mam moatükuni ahandi ndüri yis ranahambo süngunambore
haya kafeere hoafimayu
(Ruk 13:20-21)

³³ Sisas ai kafeefe hoafi ngorü hoafimayu. Ai hoafi-yuhü yahuya, “God nginindi hifandarandi ranana ndahurai-ane. Nimorehi ai bret mandifembo yahombo ana, ai sapo fufudigoyo-randeimbi moatükuni, ahandi ndüri yis, ra akidou yangiri praua adükari ranambe bubufoare haya fande yamunderandani munguambo praua ranai nimoamo fufudigoyo hafohane.”

Sisas ai kafeefe hoafinambo hoafimayu ranahandi nimirindi
(Mak 4:33-34)

³⁴ Sisas ai kafeefe hoafinambo munguambo moatükuni ranahambo nindou afindi ranaheimbo hoafimayundüri. Nga asu ai ngiri ninehoafi aheimbo hoafombo mbüsümbo ra kafeefe hoafinambo hoafi-koate hoafindundüri, nga wani. ³⁵ Horombo, Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi nindou ai hoafimayu rani simogodühi yahurai tüküfemboyo Sisas ai yare kafeere hoafimayu ra. Sapo nindou ranai yare hoafi-yuhü yahuya, ‘Ro aheimbo wataporimboarhandüri ana, kafeefe hoafinambo wataporindamboyah.’

Ro mungu moatükuni dibo engoro hifi asu
mungu moatükuni nafi-koateyo-ambe ho hombo hapondanambe fifirife-
koatemayo
ra aheimbo hoafindaharümboyah,’ *Buk Song 78:2*
mehu.

Sisas ai wohimbo kafeefe hoafimayu ranahambo türüfoare hoafimayu

³⁶ Raniyu Sisas ai nindou afindi ranaheimbo ranühi yare hininngirearü haya worambe kefuai mahüfu. Raniyomo asu ahambo süngururü-rundeimbi ai ahambo-so kefoau hifomo hoafiyomondowohü yahomoya, “Se yihoeimbo nübürambe wohi tüküme feyo ranahandi kafeefe hoafi

nimindi ranahambo türüfoaro hoafiyafimuni,” mehomondamboyu. ³⁷ Asu Sisas ai ahamumbo simbori hoafiyuhü yahuya, “Nindou düdi ai sapo sesi ahuri aboedi nübürambe bubumarandi ranana Nindou Hondü ranani. ³⁸ Nga asu nübürü ana hifi ndanane. Ahuri aboedi ranana nindou sapo God nginindi hifandarandi ranambe aniboadei ranane. Nga asu wohi moaruwai ranana nindou sapo Satanindaye ranane. ³⁹ Nga asu hürütümbi nindou wohi ahuri bubumarandi ranana Satanani. Asu yimunguri yimindimbo si ranana hifi ndanai mungumbo si-ane. Nga asu yimungurindümo-rundeimbi nindou ranana Godindi sünambeahindi nendi rananemo. ⁴⁰ Sapo ai wohi ra firu hüputüpuru haiambe fufusarundi yahurai-animbo hifi nda munguyo-ambe nindumbo tükündifemboe. ⁴¹ Rananimbo Nindou Hondü ranai ahandi sünambeahindi nendi koandihapurümbui. Asu ai mungu moatükunü nindouyei anihondümböfe hohoanimo ranahambo moaruwaimbo-reandüri arandi asu nindou bidifiri moaruwai hohoanimoyei arihündi rananei aheimbo God nginindi hifandarandi-ambeahindi fufundündimo raguanambondündürimboemo. ⁴² Rananimbo aheimbo hai hüfi afindi ranambe pinduwurani ranühi ai ahei yahafi hitihündühi hasiheindeimboyei. ⁴³ Rananimbo asu Godindi nindou mbumundi-maye ranai ahei Ape nginindi hifandarandi ranambe hüfihamindi nou si boakiboadhimboyei. Se himboambembündehi ana, himborindei. ⁴⁴ God nginindi hifandarandi ranana ndahurai-ane. Nindou ai nginindi napo dibo hifambe samboeroa hoeireandühi ana, asu ai dibo yare gabude sihendühi-ani. Ranani asu ai ranimbo hihifi-hihifi haya asu hu mungu moatükunü ai masihendi ra nindou ngorumbo fufusendühi ranihündi kakü semündü haya asu ai hihirifi hu nginindi napo yangoroweimbi hifi ra pemimayu.”

Sisas ai boagiriyafe kakü finambore hoafimayu

⁴⁵ “Asu God nginindi hifandarandi ra ndahurai ane. Nindou ai moani nginindi moatükunü boagiri kakü nahurai ranahambo kokora randühani. ⁴⁶ Asu ai rani-moatükunü ra moani aboedi hamindi hoeireandühi animbo asu ai hu mungu moatükunü ai masihendi ra nindou ngorumbo fufusendühi ranihündi kakü semündü haya asu kakü ra pemimayu.”

Sisas ai andürimbo süngure haya kajoare hoafimayu

⁴⁷ “Asu God nginindi hifandarandi ra ndahurai-ane. Nindou bidifiri kinü wowariyomo-rundeimbi ai ahamundi andüri ranambo himonü safoarandühi mamikarambo kinü gümarüwuri. ⁴⁸ Asu andüri ranai kinü ranambo tüküfeyo-ani ane ai gudiani hüründümo shoemo houmbo kinü ra yiboboarundi. Rananemo asu ai nimarimombo kinü aboedi aboedi ra wambürambe wambürihirundühi asu moaruwai moaruwai moani yangorombo ra ragu moenda pütüyefu arundi. ⁴⁹ Hifi nda bidifirani si rani-simboani moani yahurai hamindi animbo tükündifemboe. Rananimbo asu sünambeahindi nendi ai nindou moaruwai hohoanimoyeimbi ranaheimbo gugundüwurü maminindüwurumboemo aboedi-maye ranambeahindi. ⁵⁰ Rananimbo aheimbo hai hüfi afindi ranambe pinduwurani ai ahei yahafi hitihündühi hasiheindeimboyei.”

Simboriyamundife hoafi asu wamindafi yamundife hoafi

⁵¹ Sisas ai ahamumbo düdufipurühi yahuya, “Se ndani-moatükunü ranahambo fifiru türüfoarundai?” mehuamboemo. Asu ai hoafiyomondühi yahomoya, “Yini, ro fifirihumboanefi,” mehomondamboyu. ⁵² Asu asükaiyu

ahamumbo yahuya, “Rani-mboane asu munḡuambo nindou ahinũmbi ho-
hoanimo yamundu-rundeimbi-memo ai God ḡḡinĩndi hifandarandi rana-
hambo ndoru fifirarundi ranai wori aharamburi nahurai anemo. Ai kefuai
hũfu ahandi napo wori-mayo ranambeahĩndi simbori napo asu wamĩndafi
napo fufuaramũdu nahurai anemo.”

Nasaretihũndi ai Sisasimbo yiboarukomarihori

(Mak 6:1-6; Ruk 4:16-30)

⁵³ Sisas ai rani kafoefe hoafi ra hoafiyu moendire haya, ranũhĩnda
botifi haya ahandi ḡoafina hihirifi mahafu. ⁵⁴ Ai hafu ahei rotu wori
ranambe hoafi yamundi-mareandũra nindou ahandi hoafi himborimayei
ranai ranimbo mahepũnehĩndi. Ai dũduyahĩndũhĩ seiya, “Ai dagũdamboe
fifirife ra yahurai masemũndu-a? Asu ahandi hepũnifeimbi moatũkunĩ
ranambo-ana? ⁵⁵ Nindou nda dadĩ nimoriyua? Ai awi nindou worimbora
randeimbĩndi nimorimbeyu? Asu awi Maria ana ahandi hondĩmbai? Awi
Sems, Sosep, Saimon, Sudas ra ahandi akohoandĩmbemo? ⁵⁶ Awi ahandi
munḡuambo rehĩhoandi ranai ndanũhĩ nimboeiai? Asu ai dagũdamboe
munḡuambo rani-moatũkunĩ ra masemũndu rana?” rarihi hoafimayei.
⁵⁷ Raniyei asu ai Sisas ahambo yiboaruko-marihori. Raniyu asu Sisas ai
hoafiyundũrũhĩ yahuya, “Godĩndi hoafi hoafiyu-randeimbĩ nindou rana-
hambo munḡuambo nindou ai ahambo hihifi-hihifiyeihĩ nindou adũkar-
ani sahũndo arĩhũndi, ḡḡa asu ahandi ḡoafihũndi ai ana wanĩ,” mehu.
⁵⁸ Nindou rani ḡoafihũndi ai anihondũmbofe hohoanimo-koatemayei-
amboyu asu ai moai ranũhĩ hepũnifeimbi moatũkunĩ afĩndi ahei himboahũ
rareandi.

14

Son nindou hundũrũrarandeimbimayu ranai yifimayu hoafi

(Mak 6:14-29; Ruk 9:7-9)

¹ Rani-simboani Gariri hifi hifandira-randeimbĩ nindou ahandi ndũri
Herot ranai Sisas nĩne-moatũkunĩ ratũpurimayu rani hoafi himborimayu.
² Raniyu asu ai ahandi hoarehĩ nindou bidifiri ratũpuriyomo-rundeimbĩ
ranahamumbo hoafiyupurũhĩ yahuya, “Ai ana sapo Son nindou
hundũrũra-randeimbimayu ranai ana yifihũndi botifimboani. Ranimbo
ani anasi ai rani ḡḡinĩndi ra semũndũ haya ranambo hepũnifeimbi
moatũkunĩ rawareandi,” mehupuri. ³ Nimboe sapo Horombo Herot ai
Sonimbo karabusifimbo hoafimayu. Raniyomo Son ahambo mburundũmo
hĩputũpurihauwuri mburu karabusambe hĩnĩḡḡimarũwuri. Sapo Herot ai
ahandi akĩdi, ahandi ndũri Firip, ahandi nĩmorehĩ, ahandi ndũri Herodias,
ra ndahamĩndi mehu. ⁴ Horombo Son ai Herotimbo hoafiyundũhĩ yahuya,
“Herot, se nĩmorehĩ ra asowandifi ana, aboediyopoani,” mehundo.
⁵ Raniyu asu ai Sonimbo hifokoandihini yahu haya ramefiyu. ḡḡa asu
ai Sudambo yihimbomarandũri sapo ai Son ahamboyo Aiana Godĩndi
hoafi hoafiyu-randeimbani sei hoafimayei. ⁶ Mamimbo Herotimbo hondĩ
ai wakĩmarĩmĩndo si ranahambo hohoanĩmoyomondũhĩ nindou bidifiri
ai fandihĩ nĩmareimbo sesesimayei. Raniyo asu Herodiasĩndi nĩmorehĩ
nĩmori ranai ahei hanḡifoani moporiyo wakĩmareandi. Raniyu asu Herot
ai nĩmorehĩ moporimayo ranimbo siaomefiyu. ⁷ Raniyu asu ai hoafiyuhũ
yahuya, “Ro sihambo nda dabareheandi se nĩnĩ-moatũkunĩmboyafi wambo
dũduwefoandi ra ndahanĩnimboyahi!” mehundo. ⁸ Nĩmorehĩ nĩmori
ranai ahandi hondĩ hoafimayo sũḡu nĩḡombo Herotimbo hoafiyohũ
yahoya, “Moani haponda hamĩndi ndũhĩ Son hundũrũra-randeimbimayu

ranahandi mbiro pretiwami nando ndawandi,” mehoamboyu. ⁹ Asu Herot ai rani hoafi ra himboriyu haya afindi hohoanmomayu. Nga asu sapo ai nimoamo ranifih dukare dabarimefiyuwambo asu nindou afindi aibabidimbo nimarei masahusi ranimbo ai hoafiyuhü yahuya, “Ahandi hohoanmo süngu-ndundi,” mehu. ¹⁰ Raniyu asu ai nindou ahandi hoarehi ratüpuriyomo-rundeimbi ranahamumbo Sonindi mbiro kikirihelimbo hoafimepura ai homo karabus-ambe-ahindi mbiro kikimarihauwuri. ¹¹ Raniyomo ai ahandi mbiro ra preti-mayo raniwami nandu sowandümo hifomo nimorehi nimori-mayo ranahambo masabudoa ahandi hondi sowana semindi maho. ¹² Raniyomo asu Sonimbo süngururü-rundeimbi ranai homo ahandi fi nimoko sowaründümo homo hifikariwuri houmbo asu ai homo Sisasimbo hoafimemondo.

*Sisas ai 5,000 nindou sesi masagadüri
(Mak 6:31-44; Ruk 9:10-17; Son 6:1-13)*

¹³ Sisas ai Son ramefiyu hoafi ra himboriyu haya, ranihünda botambe farifi haya moani aimbo nindou kikifoefe-koatereandi hifini mahu. Nindou bidifiri ai Sisas ranini mahu hoafi ra himboriyei hehi asu ai ahei ngoafi hinigirih hehi moani hifi nafi süngumarior hehi. ¹⁴ Sisas ai botambeahindi kusifoendane asu nindou afindi ranai gudih menjorowa hoeireandürühi aheimbo ngusüfo afindi hipoamborandürühi ahei angüni ra aboedimarearu. ¹⁵ Mami rani nimbü hoafombo ahambo süngururü-rundeimbi-memo ranai ahambo-so homo tüküyafu hoafiyomondowohü yahomoya, “Ndanana nindou koate-reandühane, nga ndeara hüfihamindi hürimindühane. Nga se nindou ranaheimbo koarhawandürani animbo ai ngoafina nimai ahei sesi kokofefembo ndambeyahindi,” mehomondamboyu. ¹⁶ Asu Sisas ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Ai ngiri botindahi hehi sesi kokombo ragu ngei. Nga seanimbo sifhamundihoari sesi ra ai sesimbo dabudüri!” mehuamboemo. ¹⁷ Asu ai simbori hoafiyomondowohü yahomoya, “Roana hondahüfeimbü (5) bret anemo asu kini akidou yimbu-anafani rani yangirane sahumindifimboayefi,” mehomondamboyu. ¹⁸ Asu ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Refe ana ndühi wambo sowana sesi ra sowandümo sifomo,” mehu. ¹⁹ Raniyu asu ai nindou afindi ranaheimbo wohiwami nimandei mehua mamei. Raniyu asu ai mami hondahüfimbü bret-memo raniyomo asu kini akidou yimbumevani raniyafani ra semündü haya sünambe himboyu hafuhü Godimbo hihifimarüri. Refi mbura ai bret-mayo ra hifitire ahambo süngururü-rundeimbimbo masagapura asu ai nindou afindi ranaheimbo yimbumarundüri. ²⁰ Munguambo nindou ai sesi ra sahüsimbo ndeara nafimarihümüdi. Raniyomo asu ahambo süngururü-rundeimbi ai sesi moani bode menjoro ra 12 wambüri tüküfimbü masowandümo. ²¹ Nimorehi, nimori akidibou tapuife-koate nindowenihü yangiri sesi ra masowasümo ranana ai 5,000 nahurai nindouyomo masowasümo.

*Sisas ai Gariri kurihoe hanjifo süngu nimoamo pütapimayu hüfu
(Mak 6:45-52; Son 6:16-21)*

²² Raniyu Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbimbo botambe fandafu houmbo se-boatei Gariri kurihoe rani goesürüni ngomo mehuamboyu asu ai nimorehi nindowenihimbo ahei worinambo koarihendürimbo mehu. ²³ Ai aheimbo koarhendürü haya hifi wafuwami ahand-amboani mahafu Godimbo didibafifendombo. Ndeara nimbü ai akimiyowohüyo asu Sisas ai moani ahand-amboani hamindi ranühi manüngu. ²⁴ Asu rani-simboani bot ai ndeara angüni hoe mbusümondühü weri ra hanjifoani sifohiyoy

asu hoe ranai fandihoyohü bot ranahambo semindi pire semindi pire randühi maho. ²⁵ Raniyu asu Sisas ai si hoafombo ahambo sünggururü-rundeimbi ranhamumbo-so hoe hanjifo süngu pütap+yu hüfu tüküme fiyu. ²⁶ Asu ai ahambo hoeirüwura hoe hanjifo süngu pütap+mayu hüfuwa hihamindariyomondühi yihimboyondühi yahomoya, “Rani-moatükuni ranana yifafane,” mehomo. Raniyomo ai yihimbombo hisheimemo. ²⁷ Asu Sisas ai mamihari hoafi ningoambe hoafi karthoeihü yahuya, “Se nginindi ningoamo, roanahi nda, nga se yihimbondimboemo!” mehupuramboemo. ²⁸ Raniyu asu Pita ai ahambo hoafiyundühi yahundoya, “Adükari, anihondü sendafühi ana, wambo hoafiyafindira ro sihambo sowana hoe hanjifo süngu pütap+inda dügi,” mehundo-amboyu. ²⁹ Asu Sisas ai Pitambo hoafiyundowohü yahuya, “Se mborai sühüfi,” mehundo-amboyu. Raniyu asu ai botambeahindi tüküfi haya Sisas sowana hoe hanjifo süngu mahüfu. ³⁰ Nga asu ai weri ra hoeireandanü mayowamboyu nginindi hamindimayoa yihimboyuhü ndeara himoni tiporikomefiyu hanu. Raniyu asu ai heiyuhü hoafiyuhü yahuya, “Adükari, se wambo aboeda farthawandiri!” mehundo-amboyu. ³¹ Raniyu asu Sisas ai nimai mamihari warifi hu kikihirümündühi hoafiyundühi yahuya, “Sihafi anihondümbofe ra akidou ane. Se nimboe hohoanimo yimbombomarowanda?” mehundo. ³² Asu ai yibobo botambe kefoeneandühimboyo asu weri ai afurimareandi. ³³ Raniyomo asu nindou botambe mamarimo ranai Sisasimbo Adükari hondani yahomo hohoanimoyomondühi yahomoya, “Awi seana moani Godindi Nimori hond-anafi!” mehomondo.

Sisas nindou afindi Genesaret hifihündi anjünü aboedimareandüri (Mak 6:53-56)

³⁴ Ai botambe kurthoe ra barthoemo hou homo Genesaret hifambe tüküme fundi. ³⁵ Raniei asu nindou rani hifihündi ai Sisasimbo fihirimarhori. Raniei asu nindou ranihindambo-mayei ranai ngoafi daburi wakimareandi ranaheimbo Sisas tüküfimboani hoafi ra hoafühimarhündi. Raniei asu nindou ranai anjünümboyeimbi ranaheimbo fufurühümündi-hündüri mafandihindi Sisas sowana. ³⁶ Raniei asu nindou anjünümboyeimbi ai moani Sisasindi hoeari ranahambo sündifimbo hoafimehündo habodei. Ranio asu ai rani hoeari ahandi ra sündihündühi ahei anjünü ra muñguambo aboedimehindi.

15

God ai amoa mamiei ahinümbi hohoanimo hifinambomareandi (Mak 7:1-13)

¹ Ranio asu Farisi nindouyomo asu ahinümbi hohoanimo yamundu rundeimbiyomo ranai Serusarem ngoafihündi botiyafu houmbo sinimo Sisasimbo-so tüküyafu hoafiyomondühi yahomoya, ² “Asu nimboe sihafü sünggurunini-rundeimbi ranai horombo yihoe fi amoa mamü ai ahamundi hohoanimo yamunde sihai mamaro ra süngufe-koateayomoa? Aiana moai ndoru koadürü refe-arandi süngu ahamundi warü ra popoairthoemo mburu sesi ra sowasümo rundi,” mehomondamboyu. ³ Asu Sisas ai simbori ahamumbo hoafiyuhü yahuya, “Asu se nimboe God ai hoafiyumbi hoafi ra ndofe süngufe-koate moani sihamundi yamundife hohoanimo rani-süngu yangiri sünguaru homoa? ⁴ Sapo God ai yare hoafiyuhü yahuya, ‘Se sihafü meapembo ahinindafühi fandihawapiri ndandi.’ Asu ‘Nindou düdi ai ahandi hondafindambo hoafi moaruwai hoafinduanü ana, nindou ranahambo hifokoefimboane,’ mehu. ⁵⁻⁶ Nga asu se hoafiyomo rundühi

yahomoya, ‘Nindou mamî ai kakî napo moatükunî hondafîndî ahafembo farîhefepîrimbo asîhendî ana, ai ahafembo hoafînduhî anîmboya, Ranî-moatükunî ranana ro Godîmbo masîheheandane ehu ana, asu ai ahandî hondafîndambo ranînambo ngîrî fandîhepîrî,’ yahomo arund. Ranî hohoanîmo süngu ana, asu se Godîndî hoafî ra mbahîrîhaundühî moanî sîhamundî yamundîfe hohoanîmo ranî-süngu yangîrî sünguru homondühanemo. ⁷ Awi seana nindou yimbu yafambeimbanemo! Aisaia ai anîhondümboyu sîhamumbo horombo hoafîyuhü yahuya,

⁸ ‘God ai yahuya, “Nindou ranai wambo yafambe ranambo Adükarani aseindîrî,

nga asu ngusüfoambe ana moai wamboso akîmîyo, nga angunanendürî.

⁹ Ai nindou-yomondî ahînümbî hohoanîmo ranahambo bokarîhehindühî yangîrî hoafîyeihüya, ‘Ndanana Godîndî hoafane,’ masei.

Ranînambo ai wambo ndürî adükarümbani, mbîsahündîrîmboyei,” ’ ’ ”
meu. *Aisaia 29:13*

Nînemooatükunî nindoumbo rareanda nindou ai moaruwai hohoanîmoyei arîhündî

(Mak 7:14-23)

¹⁰ Ranîyu asu Sisas ai nindou afîndî ranaheimbo mborai yahundürî haya hoafîyundürühî yahuya, “Se hoafî ndanahambo hîmborîndei hehi fîfîrîndîhindî. ¹¹ Nîne-moatükunî nindou ranahandî yahamo ahano ranaiyopoaî nindou ranahambo rareranî ai moaruwai hohoanîmombî nindouayu Godîndî hîmboahü. Nga nîne-moatükunî ahandî yahamo nafîpoedî tükefeyo ranane rareranî ai moaruwai hohoanîmombî nindouayu Godîndî hîmboahü,” mehundürî. ¹² Ranîyomo asu ahambo süngururü-rundeimbî ai ahambo-so homo hoafîyomondowohü yahomoya, “Awi se moai fîfîrowandîyo, Farisi ai se ranî hoafî hoafîmayafî ranîmbo hîmborîyomo houmbo ahamumbo ngusüfoambe moaruwaiarapuri rana?” mehomondamboyu. ¹³ Asu Sisas ai sîmborî hoafîyuhü yahuya, “Munnguambo mangîrî wandî Ape sünambe amaru ai hîfîfe-koatemayu ranana fîrîbadî hefemboane. Farisi ai nindou yahurai anemo. ¹⁴ Se ahamumbo hohoanîmoyopurîpoanî. Nindou ranai ana hîmboatîhari nindou anemosî, nga hîmboatîhari bodîmondambo nafî nafuimbo yahomombo-anemo. Nga asu hîmboatîhari ngorü ai hîmboatîhari ngorümbö nafî nafuiarürî ana, yîbobo hoeaparambe pîndamboyafanî.”

¹⁵ Nga asu Pita ai hoafîyundühî yahuya, “Awi se yîhoefîmbo ranî kafeefe hoafî ra fîfîro hoafîyafîmunî,” mehuamboyu. ¹⁶ Ranîyu asu Sisas ai ahamumbo hoafîyupurühî yahuya, “Awi se-amboanî ranî-moatükunî ranahambo awi fîfîrîfe-koateyomoa? ¹⁷ Munngu moatükunî yahamo nafî ahano ana, asu ranî moatükunî ranai hanî bodoambe tüküfeyoanî ahandî fî ranambe hasîfî tüküfihane. Se ra moai fîfîrîndî-yo? ¹⁸ Nga asu nîne-moatükunî ngusüfoambeahîndî hohoanîmoyo haya yahamo nafî tükefeyo ranane ai nindou ranahambo rareranî asu ai moaruwai hohoanîmombî nindouayu Godîndî hîmboahü. ¹⁹ Nindou ranahandî ngusüfoambeahîndî nîne-moatükunî hohoanîmo tükefeyo ranana, sapo nindou ngorümbö hîfokoeefe hohoanîmo, nîmorehî sîsîhîmo, nîndowenihî bîrabîreimbî hohoanîmo, hîmbuhünî hohoanîmo, tîkai hoafî, asu bodîmondambo moaruwaimbofe hoafî ranane. ²⁰ Ranî-moatükunî ranane nindoumbo rareranî asu ai Godîndî hîmboahü moaruwaimboarerî. Nga asu nindou ai warî popoai hefe-koate asesu ana, ranî-moatükunî ranai ngîrî nindou ahambo randeandanî nindou ai moaruwai hohoanîmombî nünngu, nga wanî,” meu.

*Nimorehi mamî ai Sisasimbo anihondümbomareri
(Mak 7:24-30)*

²¹ Sisas ai ranühinda botifi haya Tair Saidon ngoafi anambafe hifi ranikimi mahüfu. ²² Nimorehi mamî Kenan+hündi ai rani hifihü nimari hayamboyo Sisas sowana sini puküna hoafiyondowohü yahoya, “Adükari, Defitindi Ahuri, se wambo hipoamborowandiri. Wandî nimorehi nimorindi fiambe moaruwai nendi ranai nimarindo hayamboane asu ahambo fi ra moaruwai mamikarandi,” mehondo. ²³ Nga asu Sisas ai nimorehi ranahambo moai hoafi akidou-amboani kareandi. Asu ahambo süngururü-rundeimbi ai hoafiyomondo hoangomondühi yahomoya, “Se nimorehi ranahambo koarhawanda mbïho! Ai sihefimbo süngu sünguramuni hoangohane rani-moatükuni ranahambo himboso papara hoango,” mehomondamboyu. ²⁴ Asu Sisas ai ahamumbo simbori hoafiyupurühi yahuya, “God ai wambo Israer nindou sipsip nahurai ranaheimbo sowanamboyu yangiriyu farihendürimbo koamarhendiri.” ²⁵ Nga asu nimorehi-mayo ranai sini Sisasindi yirikimi peyo nimari hoafiyowohü yahoya, “Adükari, awi se wambo farihawandiri,” meho. ²⁶ Asu Sisas ai ahambo hoafiyuhü yahuya, “Awi nimori akidibou-yafemayo sesi ra semindi hefe yaforimbo pife ana, aboedi hamindiyopoani,” mehu. ²⁷ Asu nimorehi ranai hoafiyondowohü yahoya, “Adükari, ranana anihondanesi. Nga asu yafori ranai-amboani sesi fu ra fondi waminindi ahandi afindandi-mayo ra peyoani sesowohane,” mehoamboyu. ²⁸ Raniyu asu Sisas ai ahambo simbori hoafiyundühi yahuya, “Nimorehi, sihafî anihondümbofe hohoanimo ra adükari hamindane. Nîne-moatükuni ro sihambo refembo se hohoanimoayafi ranana sihambo randiheaninimboyahi,” mehundo. Raniyo hoafi niangoambe ahandi nimorehi nimori-mayo ranai aboedimayo.

Sisas ai nindou afindi aboedimarearü

²⁹ Raniyu asu Sisas ai ranihünda botifi haya Gariri kurihoe-mayo ranikimi mahu. Ai hu haya hifi wafu-mayo raniwami farifi hafu mamaru. ³⁰ Raniyei nindou afindi hamindi ranai nindou tñari moaruwaimbi, himboatihari, nimari titirinambo yangiri hahabudimbi, hoafi-koate, asu bidifiri amuri mamikarambo angünümbi ra mungu aheimbo sahümündihündürî Sisas sowana mahei. Ai hei Sisasindi yirikimi hinngimarhindüramboyu asu ai aheimbo aboedimarearü. ³¹ Asu nindou afindi hamindi ranai mahepünimehindi hoafi-koatemayei ranai watoriyei, nimari yangiri nimoreimbi ai aboediyei, tñari moaruwaimbi ai hahabodei, himboatihari ai himboariyei raraomarihünda horihi hehi. Raniyei asu ai Israeriyei God ranahambo Adükarani sei hoafimehüdo.

*Sisas ai 4,000 nindoumbo sesi masagadürî
(Mak 8:1-10)*

³² Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi-mbo mborai yahupuri hürühepuri haya hoafiyupurühi yahuya, “Ro nindou ndanaheimbo hipoambarihariü sapo ai ndanühi ro babidi ngimi si nimoreimbo asu sesi-koatemayei-ambo ai sesimbomayo ra. Ro aheimbo sesi segodürî-koate koarihendürimbo ana moeisahi. Asu ai ngoafina ngeihünda nafini himboawurindeimboyei samboanahi,” mehuamboemo. ³³ Asu ahambo süngururü-rundeimbi-memo ai düdururühi yahomoya, “Asu sihiri dagüda sesi afindi yahurai ndare nini kikefoefe-koateyowohü nda ndahumindefi hohu nindou afindi ranheimbo sesi ra mandahundüra?” mehomondamboyu. ³⁴ Sisas ai düdureapurühi yahuya, “Se bret ra

nüŋgunimbiyo sowandümomboemo?” mehupuramboemo. Asu ai simbori hoafiyomondowohü yahomoya, “Bret 7 anemo asu kinî akîdîmondou-anemo,” mehomondamboyu. ³⁵ Raniyu asu Sisas ai nindou afîndî ranaheimbo hîfîñî nînouyei mehundûra asu ai mamarei. ³⁶ Sisas ai bret 7-yomo asu kinî akîdîbou-memo raniyomo ra semündü haya, Godîmbo hîhîfirürî mbura, hîfîtîre ahambo süŋgururü-rundeimbimbo masagapura asu ai nindou afîndî-mayei ranaheimbo yimbumarundürî. ³⁷ Nindou ai sesi ra sahüsi nafîrîhümündihîyei asu sesi wambürî 7 ranai bode meŋgorowa ahambo süŋgururü-rundeimbi ai fufumaründîmo. ³⁸ Nindou ai sesi masahüsi ra nîmorehî nîmorî akîdîbou kameihî tapui-koate nindowenihî yangîrî ana 4,000 nindouyomo. ³⁹ Raniyu refi mbura Sisas ai nindou ranaheimbo koakorîhendürî haya asu ai botambe farîfi haya Magadan hîfîna mahüfu.

16

Hepünifeimbi moatükunî sünambeahîndî hoeifembo hoafimemo (Mak 8:11-13; Ruk 12:54-56)

¹ Farisi asu Sadyusi nindou ai Sisasimbo refi hoeifimbo yahomo houmbo ahambo-so tükümefundî. Ai hepünifeimbi moatükunî sünambeahîndî ŋgîñîndî rarowanda hoeindîhu yahomo houmbo hoafimemondo. ² Nga asu Sisas ai simbori ahamumbo hoafiyuhü yahuya, “Hüfîhamîndî ai hürîmîndîhî sünü hamburî aboedî kakîrandanî se yaru hoafiyomondühîya, ‘Hapoana ŋgîrî hoendo, nga yahîmo aboedî nîŋgomboe,’ yahomondühanemo. ³ Asu siambeahî se yaru hoafiyomondühîya, ‘Hapoana hoewerîndîmboe, nga hoenîmbañiyowohü asu sünü aŋüsahayo,’ yahomondühanemo. Yinî, se ana sünambe nîne-moatükunî tükefeyo ranahambo ndoru hoerundühîmboya, ‘Ranî-moatükunî ra randîfemboe,’ yahomondühanemosî. Nga asu se ana nîne-moatükunîyo hapondanambe tüküfemboayo ranahambo moai ndoru fîfîrundî. ⁴ Moaruwai hamîndî hondü nindou anei hapondanambe anîboadei! Godîmbo hohoanîmo-koateyeimbi nindou ra ro hepünifeimbi moatükunî nafuimbo düduyahindîrühîyei, nga ro ŋgîrî sîheimbo ranî-moatükunî ra nafuindahandürî. Ranî-moatükunî ana ndearamboyo sîheimbo horombo Sona ai nafuiyundürî masagadürî ranî yangîrî hoeindîhimboyei,” mehupurî. Raniyu asu ai ahamumbo yare hîñîŋgîrepurî haya ndamefîyu.

Farisi asu Sadyusi nindouyomondî fufudîgoyorandeimbi moatükunî yis ranahandî kaföefe hoafî (Mak 8:14-21)

⁵ Sisasimbo süŋgururü-rundeimbi ai Gariri kurîhoe ra barîhoemo gogoanîñî mahomo, asu ai moai bret sowandümo, nga mîtanîmarundümo. ⁶ Raniyu asu Sisas ai ahamumbo hoafiyuhü yahuya, “Farisi asu Sadyusi nindou-yomondî fufudîgoyo-randeimbi moatükunî yis ranahambo awi se hîbadümo,” mehu. ⁷ Raniyomo asu ai ahamundîhoarî simbori hoafiyomondühî yahomoya, “Ai ra-mehu awi sapo sîhîrî bret semîndî sîfokoate-mayefî ranîmboyumunî yare hoafîmemunî,” mehomo. ⁸ Sisas ai nîne-moatükunî hoafî ai wataporî mboarundî ranahambo fîfîreapurî. Raniyu asu ai ahamumbo hoafiyupurühî yahuya, “Se sîhamundî anîhondümböfe hohoanîmo ra akîdou safane! Se ra nîmboe sîhamundîhoarî wataporîmboarundî bret semîndî-koateayefî yahomo houmbo rana? ⁹ Awi se fîfîrundai? Sapo ro hondahüfeimbi bret hîfîtîrîhe

heheya 5,000 nindoumbo yimbumar+heandi ra se hohoan+moyomondai? Asu nüngunümbi wambür+yo se wambür+h+ru manindunda? ¹⁰ Asu bret 7 raniyo 4,000 nindoumbo hifitir+he maseheandambo asu se wambür+ 7 wambür+h+ru manindundi ra fifirundai? ¹¹ Awi se ra n+nünguyafumboyomo fifirife-koateayomo rana? Ro ana moai s+hamumbo bretimbo watapor+imbor+hapuri, nga wani. Ro ana Farisi asu Sadyusi nindou-yomondi fufud+goyoweimbi moatükun+ yis ranahamboyah+ awi hibadumbo masahi,” mehu. ¹² Raniyomo asu ahambo süngururü-rundeimbi-memo ranai ngusüfo masowandümo Sisas ai fufud+goyorandeimbi moatükun+ yis bretambe pefe arandi ranahambo se hibadumbo yahumboyupoan+, nga Farisi Sadyusi nindou-yomondi yamundife hoafi hohoan+mo ranahamboyu hoafi mayu.

*Pita ai Sisasimbo Kraisani mehu
(Mak 8:27-30; Ruk 9:18-21)*

¹³ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi bab+di Sisaria Firipai hifina homondüh+yomo asu rani+s+imboani ai ranahamumbo düdufi hoafiyupurühi yahuya, “Nindou ai Nindou Hondü ranahambo düdi sei hoafiyehiyeia?” mehupuramboemo. ¹⁴ Asu ai simbori hoafiyomondühi yahomoya, “Bidifiri ai seiya ‘Son sapo nindou hundurarü-randeimbimbeyu,’ asu bidifiri ai ‘Seremaiambeyu’ asu ‘God+ndi hoafi hoafiyu-randeimbi mamimbeyu’ asei,” mehomo. ¹⁵ Raniyu asu Sisas ai düdureapurühi yahuya, “Asu s+hamundihoari ro nindou didiyahi se nünguru hohoan+moyomondüh+yomoa?” mehupuramboemo. ¹⁶ Asu Saimon Pita ai simbori ahambo hoafiyundühi yahuya, “Seanafi Kraisyafi.* Seana God sapo yangiri koadürümbo nüngumbü-mayu ranahandi Nimoranafi,” mehundo-amboyu. ¹⁷ Asu simbori Sisas ai hoafiyuhü yahuya, “Saimon, Son+ndi n+mor+i, se hihifi-hihifindafi! Rani hoafi ra moai nindou hifi ndanühünda ranahandi-mayo tüküfenini, nga moani wandi Ape sünambe amaru ahandihoari s+hambo masaganini. ¹⁸ Nga s+hambo ro hoafehanini nda, se Pita-anafi. (Ndüri Pita ana Grik hoafinambo n+moei yitifo ane). Asu n+moei yitifo rani+wami an+ambo ro wandi nendi gugur+ndihearümboyahi. Ranan+ambo asu ngiri yifimbo ngin+ndi amboani wandi nendi ranaheimbo hifinambondeandi. ¹⁹ Ranan+ambo asu ro s+hambo God ngin+ndi sünambe hifandarandi ranahandi yipur+ ki ndahan+n+mboyahi. N+ne-moatükun+ hifi ndanühi se pararowandi ranana asu God ai-amboani sünambe pandeambui. Asu n+ne-moatükun+ hifi ndanühi se tirihoefti asihoefti ana, asu God ai-amboani sünambe tindihai digembui,” mehundo. ²⁰ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbimbo nindou amurambo yowani Kraisi ani yahopoani yahu haya hoafimepuri. Sisas ai ro yifinda mbundiha botindaheamboyah+ yahu haya hoafimayu rani+ambo.

*Sisas ai yifindümbui mehu
(Mak 8:31-9:1; Ruk 9:22-27)*

²¹ Mami rani+s+imboani Sisas ai piyu haya ahambo süngururü-rundeimbimbo nafuimefoepuri ai Serusarem ngoafinambo mbühuwamboane. Ndanühüdambo bogori nindou, bogori God+ambo sesi s+hou-rundeimbi nindou asu ah+nümbi hohoan+mo fifirundeimbi-yomondi-mayo af+ndi t+ng+rifo tüküfendombomayo ranahambo hoafimayu. Ai yare nafuiyupuri hoafiyuhü yahuya, “Nindou ranai wambo hifokoandu ndr+imboemosi, nga asu ngim+ si süngunambo asükainda ro yangiri

* **16:16:** Ndüri Kraisi ranana nindou God ai nindoumbo aboedambo-fendürambo adükari bogor+imbofemböndünda kamafoariri ani.

botindaheamboyahî,” mehupurî. ²² Ranîyu asu Pita ai ahambo ngorükîmi serümündü hu hîniŋgirîri haya ngîniŋdi hoafiyundühi yahuya, “Adükari, ranî-moatükunî ra se yowanî sîhambo yahurai tükündîfenînimboe, nga yowanî,” mehunduamboyu. ²³ Asu Sisas ai hîhîrîfi nüngumbo Pitambo hoafiyundühi yahuya, “Satan, se wambo-sowahîndî andai ragu biyafô! Awi se wambo nafî gûrarowandîrî. Awi se sîhafî hohoanîmoayafî ranana Godîndî-mayo sowandîfimbo-yafîpoanî, nga ranana hîfîniŋdi nindou-yafe-mayo masowandîfi,” mehundo. Ai muŋguambo ahamumbo hoafiyupurühî yahuya, “Nindou dîdîyei ai wandî süngu hombo hohoanîmondeihî ana, asu ai ahei hohoanîmo ra hîfînambondîhi hehi nîmî keimbî karîhendîfeimbî fihî yîfîmbo noundahi hehi muŋguambo si aho ra wambo süngumbîrîhindîramboane.”

²⁴ Ranîyu asu Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbî-memo ranahamumbo hoafiyuhü yahuya, “Nindou düdi ai wandî süngu hombo hohoanîmoayu ana, ai moanî ahandî fimbo hîfînambonde haya nîmî keimbî karîhendeimbî fihî yîfîmbo nounde wambo süngundandîrî. ²⁵ Nindou düdi ai ahandî fi ranahambo aboedambofemböhdünda ahandîhoarî kîkîharamündu ana, asu ahandî fi yangîrî nîngombo awandhoemboe. Nga asu nindou düdi ai wambohdünda ahandî fi ra moanî yare hohoanîmo-koate hîniŋgireandî ana, asu ai süngunambo ahandî fi yangîrî nîngombo ra gedühî nîngomboe. ²⁶ Asu nindou düdi ai hîfîniŋdi moatükunî muŋguambo ra semündü hîfanda huhü asu ahandî fi nîngo awandîhoeihî ranana ahandî muŋgu moatükunî nüngunde nindou ranahambo mafandîhera? I ra wanî! Nindou mamî ai nîni-moatükunînambo sîsemandendî ahandî yangîrî nîngo hohoanîmo ra hîhîrîfe semîndîmbohdünda? ²⁷ Nindou Hondü ai ahandî Afîndandî hîmboamupuimborandeimbî moatükunî ranî mbusümo ahandî sünambeahîndî nendî-memo ranî-babîdîmbo ndeara akîmî kosîmbo yangîrani. Ra-sîmboanî asu ai kusühî nindou dîdîyei nîne ratüpurî ramarîhindî ranî sîmogodühî takîni dagadürümbui. ²⁸ Ro sîhamumbo anîhondümböanahî hoafehapurî nda, nindou ndanühî anîboadei nda bîdîfîrî ai ngîrî yîfîndei, nga nîboadeimbo Nindou Hondü ranai bogorî nindoumbondüfi akusu ra hoeindîhorîmboyei,” mehupurî.

17

Sisasîndî fi ra ranîpoanîmbo hîmbomayo

(Mak 9:2-13; Ruk 9:28-36)

¹ Refe haya 6 si ranai howane, asu ranambe Sisas ai Pita, asu Sems Son apodoho ranahamumbo sepurümündî haya hîfî wafu nîmoamo hamîndî-mayo ranîwamî moanî ahamund-amboanî mahafomo. ² Asu ai hîmboyomondane ahamundî hîmboahü Sisas ai moanî ranî-poanîmbo fi tükümefero. Ranîyo asu ahandî ngusümboarî ranai hüfîhamîndî nahurai sîsîŋarambo randühîyo asu hoearî magüdeandî ranai si nahurai kîfohî hamîndî tükümefero. ³ Ranîyomo asu ahambo süngururü-rundeimbî ngîmî-memo ranai Moses Erasais ai Sisas babîdîmbo wataporîmemonda hoeimarüpurî. ⁴ Ranîyu asu Pita ai ranîmbo Sisasîmbo hoafiyundühi yahuya, “Adükari, awi aboedî safanefî sîhîrî ndanühî sühîfî anîmboefî! Se refembo hohoanîmoayafî ana, awi ro dago ngîmî hüründîhapurîmboyahî, sîhambo mamî, Mosesîmbo mamî, asu Erasaisambo mamî,” mehundo. ⁵ Ranîyo asu Pita ai hoafiyuhü nüngu ane kîfohî sîsîŋarambo-randeimbî mburüŋgai ranai ahamumbo gabudîmafoareapurî asu hoafî mamî ranai

mburungai-ambeah^{ndi} tüküfihⁱ hoafiyowohü yahoya, “Nindou ndanana wandⁱ nⁱmorⁱ hondü ro ahambo ngusüfo parⁱhineimbani. Ro ahambo siaoyamboanahⁱ, nga ahambo hⁱmborⁱndⁱmondo,” meho. ⁶ Sisasⁱmbosüngururü-rundeimbⁱ-memo ranai ranⁱ hoafⁱ ra hⁱmborⁱyomo houmbo yⁱhⁱmboyomondüⁱ hⁱfⁱnⁱ hⁱfambe mbⁱro pütapⁱmemo. ⁷ Ranⁱyu asu Sisas ai ahamumbo-so süⁿi süⁿdiapurüⁱ hoafiyuhü yahuya, “Boteyafu. Se yⁱhⁱmbondⁱmboemo,” mehupuramboemo. ⁸ Ranⁱyomo asu ai mbⁱro faründümo hⁱmboyomondane moai dⁱdⁱ ai ranüⁱ n^üngu, nga Sisas ai yangⁱrⁱ manüngu. ⁹ Ranⁱyomo asu hⁱfⁱ wafu-mayo ranⁱwamⁱnⁱndⁱ hⁱfⁱna hanⁱmondüⁱ nafⁱnⁱ Sisas ai ahamumbo yowanⁱ hoafⁱ hoafiyupurüⁱ yahuya, “Yowanⁱ se nindou amurambo hoafⁱndⁱmboemo sapo nⁱne-moatükunⁱ tüküme^feyoa hoeimarundⁱ ranahambo. Nga ranⁱ-moatükunⁱ ra moanⁱ rande yagodⁱ ngombo Nindou Hondü ranai yⁱfⁱhündⁱ botⁱfiyu-ambe tükümbⁱfeyo-wamboane,” mehupurⁱ. ¹⁰ Ranⁱyomo asu ai sⁱmborⁱ ahambo düduyafundowohü yahomoya, “Asu nⁱmboe ahⁱn^ümbⁱ hohoanⁱmo yamundu-rundeimbⁱ ai hoafiyomondüⁱya Godⁱndⁱ hoafⁱ hoafiyu-randeimbⁱ Erasaisa boatei tükümbⁱfiyu-wamboane mehomoa?” mehomondamboyu. ¹¹ Asu Sisas ai ahamumbo sⁱmborⁱ hoafiyuhü yahuya, “Yⁱnⁱ, anⁱhondane Erasaisa ai boatei tüküfi mun^guambo moatükunⁱ ra ai nafⁱyⁱmⁱndⁱ sⁱhefemboani. ¹² Nga asu ro sⁱhamumbo hoafehapurⁱ, Erasaisa ai ndeara tüküfimboani, nga asu nindou ai moai ahambo ndorⁱhorⁱ fⁱfⁱrⁱhorⁱ. Nga asu ai moanⁱ ahambo ai hohoanⁱmoayei ranⁱ-süngurⁱhorⁱ mamⁱkarⁱ moatükunⁱ raroarⁱhorⁱ hei. Mamⁱ ranⁱ-süngumbo anⁱmb^o Nindou Hondü ranahambo amboanⁱ randⁱhorⁱ moaruwaimbondⁱhorⁱmboyei,” mehu. ¹³ Ranⁱyomo asu ahambo süngururü-rundeimbⁱ ai ranⁱ hoafⁱ ra hⁱmborⁱyomo houmbo ai Son sapo hundürüra-randeimbⁱmayu ranahamboani wataporⁱmboaramunⁱ mehomo.

Sisas ai moaruwai nendⁱ nⁱmorⁱ akⁱdoundⁱ fiambeahⁱndⁱ hemafoareandⁱ (Mak 9:14-29; Ruk 9:37-42)

¹⁴ Asu ai nindou afⁱndⁱ mengoro ranaheimbo sowana homo tüküyafundane, nindou mamⁱ ai Sisasⁱmbosotüküfi hu yirⁱ yimbu pusⁱreandüⁱ hoafiyundüⁱ yahuya, ¹⁵ “Adükari, awi se wandⁱ nⁱmorⁱ ranahambo hⁱpoamborⁱworⁱ! Ai ana wunünümboyu randüⁱ ranani asu ahandⁱ fi moaruwai tüküfihⁱ hⁱmboawuwure piyu arandⁱ asu ai afⁱndⁱmbo haiambe piyu asu hⁱmonⁱ piyu arandⁱ. ¹⁶ Ro sⁱhafⁱ süngurunⁱnⁱ-rundeimbⁱ-memo ranahamumbo-so sahümⁱndⁱ mahahⁱ, nga asu ai ngⁱrⁱ ahambo aboedⁱndüwuri,” mehundo-amboyu. ¹⁷ Ranⁱyu asu Sisas ai n^üngumbo hoafiyuhü yahuya, “Awi nindou se ana anⁱhondümbofe hohoanⁱmo-koateyeyei hehi hohoanⁱmo ndofe kife-koate nindou-anei. N^üngunⁱmbⁱmbo ro se babⁱdⁱmbo manⁱmboahⁱ rana? N^üngunⁱmbⁱmbo ro ra awi hⁱpoambomandⁱheandüra? Ndüⁱ se nⁱmorⁱ ra wambo sowana sahorⁱmⁱndei sühüsi,” mehündürⁱ. ¹⁸ Ranⁱyu asu Sisas ai moaruwai nendⁱ nⁱmorⁱmayu ranahandⁱ fiambe mamaro ranahambo andai ragu hafⁱ mehundoa asu ai nⁱmorⁱndⁱ fiambeahⁱndⁱ kosⁱfoai haya ragu mahoa, asu mamⁱ ranⁱ-sⁱmboanⁱ hamⁱndⁱ nⁱmorⁱ ranai aboedⁱmayu. ¹⁹ Ranⁱyomo asu Sisasⁱmbosüngururü-rundeimbⁱ ai ahambo-so ai yangⁱrⁱ tüküyafu düduyafu hoafiyomondowohü yahomoya, “Nⁱmboe asu ro moaruwai nendⁱ ranahambo raguanambofe-koatemayefa?” mehomondamboyu. ²⁰⁻²¹ Ai sⁱmborⁱ hoafiyuhü yahuya, “Nⁱmboe sapo se ranⁱ-moatükunⁱ refe ranahambo anⁱhondümbofe akⁱdou yangⁱrⁱ-memo ranⁱmböhünda se ngⁱrⁱndⁱmo. Ro sⁱhamumbo anⁱhondümboanahⁱ hoafehapurⁱ nda,

sìhamundi anìhondümbofe hohoanìmo ranai akìdou hambomo hoari yahurai-ayopurì ana, asu se nìngomombo hìfì wafu ndanahambo ndühünda fìrìhoefì hawa gogu ranühi hafì nìmarìfì ehomo ana, ra ai ngomboe. Asu se nìne-moatükunì refembo ra ngìrì sìhamumbo tìngìndapurì, nga se moanì raranì-moatükunì ra randumboemo!” mehu.

Sisas ai asükaiyu sapo ai yifimboayu ranahambo wataporimbomarandì (Mak 9:30-32; Ruk 9:43-45)

²²⁻²³ Sisasìmbo sünggururü-rundeimbì ai-babìdì Gariri hìfambe gugurìyafu mburümbo ai hoafiyuhü yahuya, “Nindou Hondü ra ndeara nindou ranahamundi warühifembo yanggìrani, nga ahambo hìfokoandüwurìmboemo. Nga asu ai randìfi haya süngunambo ngìmì si yagudì mbunda yanggìrì botìndüfimbui,” mehupuramboemo. Ranìyomo asu ahambo sünggururü-rundeimbì ai afìndì hohoanìmomemo.

Sisas ai Godìndì worì ranahambohünda kakì masìhendì

²⁴ Sisas ai ahambo sünggururü-rundeimbì babìdìmbo Kaperneam ngoafìthü tüküyafundane, Godìndì worìmbohünda nindou takis kakì sowandümo-rundeimbì ai Pitambo-so tüküyafu düduwurühì yahomoya, “Sìhafì yamunderandeimbì nindou ranai Godìndì worìmbo takis kakì ra sìhendai?” mehomondoamboyu. ²⁵ Asu Pita ai sìmborì hoafiyupurühì yahuya, “Yinì, ai sìhendìsì,” mehu. Asu Pita ai worambe tükümeffyua, Sisas ai ranì hoafì boatei düdufihì yahuya, “Saimon, se sìhafì hohoanìmo ra nùngu-nahuraiyoya? Hìfì ndanühündambo bogorì nindou ra dadìmayoyo mamìkarambo takis ra sowandümo arunda? Ai ra nindou mamì ranì sìrìmayei ranaheimayoyo asu nindou amurìyei-mayoyo sowandümo arundì?” mehuamboyu. ²⁶ Asu Pita ai sìmborì hoafiyundühì yahuya, “Nindou amurìyei-mayo,” mehuamboyu. Ranìyu asu Sisas ai asükaiyu hoafiyuhü yahuya, “Refe anasì, nindou mamì ranì sìrì ranai kakì ra sìhefepoanìsì, nga moanìmboane. ²⁷ Nga asu sìhìrì takisìmbo kakì sìhefe-koateayefì ana, sìhefìmbo yìboaruko-ndìhimunìmboyei. Nga se ngafì Gariri hoe ranambe batüründandanì kinì weangurühì hürarìhoefì ranahandì yahamo hìmbondafanì kakì ngüsarìmboe. Ranana wangei Godìndì worì ranahambo kakì sìhefemböhünda ndearane. Rananìmbo ndowandìfì hawa ahamumbo dabapurì sìhehì takisìmbo sìhefemböhünda,” mehu.

18

Nindou düdi God ngìnìndì hìfandarandì ranambe adükarì hamìndì hondayu

(Mak 9:33-37; Ruk 9:46-48)

¹ Mamì ranì-sìmboanì ahambo sünggururü-rundeimbì-memo ranai Sisasìmbo-so tüküyafu düduyafu hoafiyomondowohü yahomoya, “Nindou düdi God ngìnìndì hìfandarandì ranambe adükarì hamìndì hondayua?” mehomondamboyu. ²⁻³ Ranìyu asu Sisas ai nìmorì akìdou serümündü ahamundi mbusümo hìnìngìrìrì haya hoafiyuhü yahuya, “Ro sìhamumbo anìhondümbohanì hoafehapurì nda. Se hìhìrìfe nìmorì akìdou ndahurai tüküfekoateayomo ana, asu se ngìrì God ngìnìndì hìfandarandì ranambe keboundì. ⁴ Nindou düdi ai moanì ahandì fi hìfìnamboreandühì nìmorì akìdou ndahuraiayu ana, nindou ranai God ngìnìndì hìfandarandì ranambe adükarì hamìndì hondü tükündüfimbui. ⁵ Nindou düdi ai wambohünda nìmorì ndahuraimbo amboanì hohoanìmoayundürì ana, asu ai wambo amboanì hohoanìmoyundürühani,” mehu.

Moaruwai hohoanimo ana nindouyafe niŋgo hohoanimo ranahambo moaruwaimboreandühane

(Mak 9:42-48; Ruk 17:1-2)

⁶ Nga asu nindou düdi ai ni-mori akidibou mamî ndahurai wambo anihondumboareandiri ranahambo randeandanî ni-mori ranai moaruwai hohoanimo sünguareandî ana, awi nindou ranahambo ni-moei hondü ra kife mburumbo ahandî amindasümoambe foefendo hefe sirîwara hohoeambe safoefimbo ra aboedane. ⁷ Hîfi ndanühi moaruwai moatükunî afîndî rareandanî nindou moaruwai hohoanîmoyei arîhündî. Anihondane hohoanimo ra tükündife gedühi yagodomboesi, ŋga hîpoanîmboembou-anei nindou ranai rarîhindanî moaruwai hohoanimo ra tüküfe arandî. ⁸ Sîhafî warî, yirî ranai randeandanî se moaruwai hohoanîmoayafî ana, kandandîfî ragu pütindafoandî! Aboedane se warî mamümbîyo asu yirî mamümbîyo hefe yangîrî koadürümbo niŋgoweimbî semîndî ra. Nga asu yirî yîboboyopîrî, warî yîboboyopîrî hefe sapo hai koadürümbo koadürümbo horoweimbî-mayo ranambe sîhambo pifenîni ana, moaruwai-ane. ⁹ Asu sîhafî hîmboarî ranai randeandanî se moaruwai hohoanîmoayafî ana, hündandîfî ragu pütindafoandî! Se hîmboarî mamümbîyo hefe yangîrî koadürümbo niŋgombo ra aboedane. Nga asu hîmboarî yîboboyopîrî hefe sapo haiambe sîhambo pifenîni ana, moaruwai-ane.

Sipsip mamî mafarîhoayo kafoefe hoafi

(Ruk 15:3-7)

¹⁰ Se hîbadümbo sapo akidibou ndahurai ranheimbo ŋgîrî moanane yahomondühi hîniŋgîndündürî. Ro sîhamumbo anihondumboanahî hoafehapurî, ahei sünambeahîndî nendî ranai ana muŋguambo si ra wandî Ape sünambe amaru ranahandî ŋgusümboarî hoeirüwurî rundühanemo. [¹¹ Nga Nindou Hondü ana sapo didîyei ai awarîhehindeimbî-mayei aheimbo aboedambofendürîmboyu tükümeŋfiyu.]

¹² “Se nŋguru hohoanîmoyomo-ndühîyomoa? Nindou mamî ai ahandî 100 sipsip moanġui fandandeimbîhündî asu mamî ai afarîhoayo ra nŋgumandîfia? Ai amurî 99 ranaheimbo rande hîniŋgîndeiaranî wafuwamî wohî dagüdi wakîndîhindanî anîmbo asu ai ŋgorü mafarîhoayo ranahambo kokonda wakîndeambui. ¹³ Ro sîhamumbo hoafehapurî, nindou ranai sipsip mafarîhoayo-mayo ra kokora hoeiareandî ana, ai ahandî sipsip ranahambo moanî afîndî hamîndî hîhîfî-hîhîfîndümbui ŋga, asu ŋgîrî amurî farîhefe-koate burîmayei ranaheimbo yahurai hîhîfî-hîhîfîndü. ¹⁴ Mare yahurai ane sîhamundî Ape sünambe amaru ai-amboanî akidîmondou ndahurai ranaheimbo hohoanîmoayu refe farîhefepoanî yahu haya.”

Sîhafî wandafî ai sîhambo moaruwai hohoanîmonduanî nŋgumandowora

¹⁵ “Asu sîhafî wandafî ranai sîhambo moaruwai hohoanîmonduanî ana, asu se ŋgafî ahambo-so tükündäfo sapo nîne-moatükunî ai hüti sîhambo ramareandî ra nafuindafîndo. Asu ranî-moatükunî ra moanî dîbo sîhafandamboanî yangîrî anîmbo randîneandî sîhafandî mbusümo. Ai sîhafî hoafi ra hîmborayunîni ana, asu se sîhafî wandafî ranahambo aboedambo ŋgunîndîmboro sowarîndîfîmbo-anafi. ¹⁶ Nga asu nindou ranai sîhafî hoafi ra hîmborî-koatenduanî ana, asu se nindou mamînduanî, yimbundafandanî yahurai ndowapîndîfî hawa ŋgafî. Rananîmbo asu ai sapo nîne-moatükunî tükümeŋfeyo ranahambo anihondane mbîseimboyei.

17 Asu nindou ranai ahei hoafi himbori-koatenduanî Kraisindî nendi-mayei munquambo fandîhindanî ranaheimbo ranî-moatükunî ranahambo hoafîndafîndürî. Bidîfiranî nindou ranai ahei hoafi ra himbori-koate hîmbosîhîmo-ndîhoayuanî ana, ranahambo randîhi hohoanîmondeihîya nindou ranai Godîmbo anîhondümböfe-koate nindou asu nindou takis kaki semündü-randeimbî nahurai-ani, mbîsei-amboane,” mehu.

18 “Ro sihamumbo anîhondümbö-anahî hoafayahî nda. Nîne-moatükunî hîfî ndanühî se kîkîharündümo ranana asu God ai-amboanî sünambe kîkîhindamündîmbui. Asu nîne-moatükunî se hîfî ndanühî moanî raru hînîngarundî ranana asu God ai-amboanî sünambe moanî hînîngîndeambui. 19 Awi asükai sihamumbo hoafehapurî nda. Nînî-simboanîyo nindou yimbu se hîfî ndanühî nîmbafanîmbo nînî-moatükunîmboyo se refemboane safanî hena ranahambo Godîmbo didîbafefîneandî ana, ranî-moatükunî ra wandî Ape sünambe amaru ranahandî warî süngu sîhafanîmbo tükündîfepîrîmboe. 20 Nga nindou yimbu-yafe, ngîmîyei ranai wandî ndürînambo mamühîyahindanî ana, ro ranühî ahei mbusümo nîmboambo-anahî,” mehu.

Amboawi yaho hohoanîmo

21 Ranîyu asu Pita ai Sisasîmbo-so tüküfi düdufi hoafîyundühî yahuya, “Adükari, asu wandî wandafî ai moaruwai hohoanîmondupündunda nguwanî wambo ra, asu ro nüngunümbîmbo ahambo amboawi mbîsa hînîngîmandîhina? 7 ambefimbî ramandîhinîyo?” mehuamboyo. 22 Asu Sisas ai hoafîyuhü yahuya, “Yowanî, 7ambe ramîndeimbî asükai 7ambe ramîndeimbî asükai 7ambe ramîndeimbî aho ra. 23 Nga God ngînîndî hîfandarandî ranai ndahurai-ane. Adükari bogorî nindou mamî ai ahandî ratüpurîyomo-rundeimbî nindou ranhamundî nînî-moatükunîyo ahandî-mayo sowandümo marundî ra sîmogodühî tûmara hu. 24 Ai hapoadümbö kaki nindou ahandî-mayo masowandümo ra didîboadoreandühî nîmaru-ane, nindou mamî ahandî-mayo ten mirian (10,000,000) kaki semündümbîmayu ranahambo sowaründümo tükümefundî. 25 Nga asu nindou ranai moai kaki yahurai sîhendî asükaiyo sîmborî ahambo segodîmbo. Ranîmboyo asu bogorî nindoumayu ranai nindou ranahambo hoafîyhüya, ‘Nindou ranahambo, ahandî aborüdü asu ahandî munqu moatükunî ra sahündürühî ranî fihîndî kaki sîmborî segodîmbo mbîsahümündî-amboane,’ mehu. 26 Ranîyu asu nindou ranai bogorî nindoumayu ranahandî fikîmî yimündîho kare pusîre nîmarümbö hoafîyuhüya, ‘Se awi wambo hîpoamborowandîrühî hîmboarînambo yangîrî hîfandandîrî. Nga awi ro sîhafî-mayo munquambo moatükunî masahamîndîhî ra sîhambo asükainda ndahanînimboyahî!’ yahu hütî-hoafîmayundo. 27 Ranîyu asu bogorî nindoumayu ranai nindou ranahambo hîpoamborîrühî ahandî sîmborî segodîmbo-mayo ra hînîngîre haya asu moanî aboedî koamarîheira mahu. 28 Ranîyu asu ai nafînî huhündamboyo ahandî ngorü afîndî mamî ratüpurîyafanî-rînandeimbî ai kaki akîdou sîmborî ahambo segodîmbo engoro ranahambo hoeimarîrî. Ranîyu asu ai ahambo mburümbü haya amîndasümöhü fufure waramberamündühü hoafîyuhü yahuya, ‘Se wandî-mayo ngîmî kina sîmborî süngu ra ndawandîrî!’ mehu. 29 Ranîyu asu ahandî ngorü afîndîmayu ranai ahandî fikîmî yimîndoho kare pusîre nîmarîmbo hoafîyundühî yahuya, ‘Se awi wambo hîpoamborowandîrühî hîmboarînambo yangîrî hîfandandîrî, nga awi ro sîhafî-mayo masahamîndîhî ra sîmborî hîhîrîndîhe ndahanînimboyahî,’ mehundo. 30 Nga asu ngorü afîndî ai ahandî hoafî

himbora-koate refembo moei mehu. Raniyu asu ngorü afindambo serümündü hu karabusimariri mamí ahandi kaki akidou ra dagadowani animbo hinngindirumbui. ³¹ Asu ratüpuriyomo-rundeimbi bidifiri ai rani-moatükuní ramefeyo ranahambo hoeiru houmbo ai nginindi hoafimemo. Raniyomo asu ai bogori nindoumayu ranahambo-so tüküyafu nime-moatükuní tüküme feyo ranahambo wataporimbomarundi. ³² Raniyu asu bogori nindou ai ratüpuriyu-randeimbimayu ranahambo mborai yahundo hühüriri hoafiyundühi yahuya, ‘Se ana nindou ratüpuriyafi-randeimbi moaruwai hamindanafi. Se wambo düdumefoandi asu ro afindi kaki se wandi-mayo masowandifi ranahambo i amboawi saheheya moani hinngimaritheanini. ³³ Se shafi mamí ratüpuriyafani-rinandeimbi-mayu ranahambo hipoamboroworühi amboawi safindosi sapo ro shambo ramaritheanini süngumbo,’ mehundo. ³⁴ Raniyu asu bogori nindoumayu ranai ahambo nginindirürühi karabusambe asübusi semindimbo koamaritheiri. Ai karabusambe nüngumbo-animbo asu simbori saimbo ra dagadombui,” Sisas ra-mehu. ³⁵ Raniyu Sisas ai hoafi moendireandühi hoafiyuhü yahuya, “Moani mamí yahurai safi wandi Ape sünambe amaru ranai nindou munguambo shamumbo randeapürümbui se shamundi ngusüfoambe shamundi wandafi ranahambo amboawi yaho-koateayomo ana,” mehu.

19

*Sisas ai nindowenihí nimorehí semindihündambo hinngife ranimbo yamundimareandi
(Mak 10:1-12; Ruk 16:18)*

¹ Sisas ai rani hoafi wataporimbomariandi ra moendire haya asu ai Gariri hifi ra hinngire haya Sudia hifina Sodian hoe ngorü goesürini barihoei mahu. ² Rani-simboani nindou afindi safi ranai ahandi süngu maheia asu aheimbo ranühi aboedimarearü. ³ Raniyomo asu Farisi nindou bidifiri ai Sisasimbo-so tüküyafu ahambo refi hoeifimbo yahomo houmbo düdururühi yahomoya, “Nindou mamí ahandi hohoanimo yangiri ahandi nimorehí hinngifembo ehü ana, asu shefi ahinümbi hohoanimo ranahambo wanjeimandiyo?” mehomondamboyu. ⁴ Asu Sisas ai simbori hoafiyuhü yahuya, “Awi se moai Baiborambe hoeirundiyo sapo hoafi ranai yare hoafiyowohüya ‘Weangurühi hondü Nafira-randeimbi ai nimorehí nindowenihí nafimariari,’ meho ra? ⁵ Sapó God ai yare hoafiyuhü, ‘Ranimbohündambo animbo nindou ahandi hondi afindambo hinngindeapiri haya ahandi nimorehí rani díbo mamí tapeimbi nimbafehi asu yimbu ai moani mamí tükündafine nimboambo-yafe,’ mehu. ⁶ Asu ngiri ai yimbundafe, nga ai fi manafe. Sapó God ai mamambere hinngimareandi ra asu nindou ai yükürübfepoani,” mehupuri. ⁷ Raniyomo asu Farisi nindou ai Sisasimbo düdururühi yahomoya, “Nimboe asu nindowenihí ranai ahandi nimorehí ranahambo moei-yaho hinngife ranahambo Mosesindi ahinümbi hohoanimo ranambe yare hoafiyohüya ‘Se shafi nimorehí hinngarowandi ana, ahambo moei yahombo sürü pando dabado,’” mehomondamboyu. ⁸ Asu Sisas ai asükaiyu simbori ahamumbo hoafiyuhü yahuya, “Se afindafindeimbanemo ranimboane asu Moses ai shamundi nimorehí hinngifembo hohoanimo ranahambo moani yare himboana wamarapuri. Nga asu horombo hondü mungu-moatükuní God ai nafirandambe ana hohoanimo yahurai moai yangoro. ⁹ Asu ro shamumbo hoafehapuri nda,

nindou mamî ai ahandî nîmorehî ra nindowenihî ngorü-dîbo hoanepoanî, nga ai moanî hoanîre haya nîmorehî ranahambo moei yahu hîningîre haya, asu ai nîmorehî ngorü asemündu ana, nindou ranai nîmorehî semîndî hohoanîmomayo ra moaruwaimbo-reandühani.”¹⁰ Sisasîmbo süngururü-rundeimbî ai ahambo hoafîyomondowohü yahomoya, “Asu nindowenihî nîmorehühîfembo hohoanîmo yahurai rawefeyo ana, asu nindowenihî nîmorehühîfe-koate ra aboedane,” mehomondamboyu.¹¹ Asu Sisas ai sîmborî hoafîyuhü yahuya, “Ndanî hoafî nda munnguambo nindou ranahamumbo hoafîyowohüyopoanî, nga nindou sapo ahamumbo God ai ranî ngîndî masagapurî ranahamumboane hoafî ra.”¹² Nga ranî-poanîmbo hohoanîmomboane nindou ai sapo nîmorehî semîndî-koate anîngo ra. Nindou bîdîfîrî ra nîmboe sapo ai moanî yahurai nîngombo boagîrî ai masahûpurîmîndei, asu nindou bîdîfîrî ra nîmboe nindou ai ahamumbo moanî-poanîmbo mbînûnguwa seihehi tîmoefî kamarîhorî. Asu nindou bîdîfîrî ai moanî God hîfandarandî ranahambo hohoanîmombo yangîrîwambo ranîmboane nîmorehî semîndîkoateyomo arundî. Nindou düdi ndanî yamundîfe hoafî ra semîndîmboayu ana, ai moanî mbîsemündu-wamboane,” mehupurî.

*Sisas ai nîmoakîdîboumbo-hündambo didîbafîmayu
(Mak 10:13-16; Ruk 18:15-17)*

¹³ Ranîyei nindou ai Sisas sowana nîmoakîdîbou ra fufurühmündî-hündürî tükümehindî, ai aheimbo ahandî warî nandearühî didîbafîmbîfindüra sei hehi. Nga asu ahambo süngururü-rundeimbî-memo ranai nindou ranaheimbo ngîndîmarundürî.¹⁴ Nga asu Sisas ai hoafîyuhü yahuya, “Nîmoakîdîbou ra ndühî aheimbo hîningîrîhindüra wambo sowana mbîsühîsi, nga ngîrî güdüwuri. Nga God ngîndî hîfandarandî ra nindou nîmoakîdîbou ndahuraiyei-ane,” mehu.¹⁵ Ranîyu ai aheiwamî warî nandearündürî mbura asu ndamefiyu.

*Nindou hoarîfî napo afîndeimbî
(Mak 10:17-31; Ruk 18:18-30)*

¹⁶ Nindou mamî ai mamîmbo Sisasîmbo-so tükümefiyu. Ai ahambo düdufi hoafîyundühî yahuya, “Yamundo-randeimbî, ro yangîrî koadürümbo nîngombo ra semîndîmbo mbîsambo asu nîndî aboedî moatükunî ramandîhea?” mehundo-amboyu.¹⁷ Asu Sisas ai ahambo hoafîyundühî yahuya, “Se ra nîmboe wambo nîndî-moatükunî ai aboedayo ranahambo hoafîyafühî düduwefoandîr-a? Aboedî mamî-yangîrani moanî aboedayu. Se gedühî aboedî yangîrî nîngombo hohoanîmondafühî ana, se moanî sapo ahînûmbî hohoanîmomayo munngu ranîmbo kîkîhîsafîndandîfî,” mehundo-amboyu.¹⁸ Asu nindou-mayu ranai düdufinduhî yahuya, “Nîne ahînûmbî hoafî rana?” mehundo-amboyu. Asu Sisas ai sîmborî hoafîyundühî yahuya, “Se nindou hîfokoefepoanî, se nîmorehî sîsîhîmopoanî, se hûmbuhînpoanî, se nindou ngorümbo tîkefehefe papî hoafîpoanî,¹⁹ se sîhafî meapembo ndondondîwapîrühî ahafe hoafî hîmborîndafî, se sîhafî wandafî mamîmbo ngusüfo pandoworü sîhafî fimbo ngusüfo pararowandî nou,” mehuamboyu.²⁰ Asu nindou hoarîfîmayu ranai sîmborî ahambo hoafîyundühî yahuya, “Ro munnguambo ranî ahînûmbî hoafî ranahambo hîmborîya süngurîheambo-anahî. Asu ngorü nîndî-moatükunî ramandîhe-a?” mehundo-amboyu.²¹ Asu Sisas ai ahambo hoafîyundühî yahuya, “Asu se moanî aboedî nindou hondü nîngombo mbîsafombo ana, se ngafî sîhafî munngu-moatükunî masîhoefî ra

nindou ngorümbo fufundawandühi rani-fih+ndi kaki ndowandifi mbunda, nindou moaruwai napokoate-mayei ranaheimbo kaki ra dabaduri. Rananimbo asu se sunambe napo afindeimbi-ndamboyafi. Nga asu se mborai wandi süngu,” mehundo. ²² Raniyu asu nindou hoarifi-mayu ranai rani hoafi ra himboriyu haya afindi hohoanimo kapeih ndamefiyu sapo ahandi napo afindi ranimbo wambo.

²³ Raniyu asu Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi+mba hoafiyupurühi yahuya, “Ro nda sihamumbo anihondumboanahi hoafehapuri, nindou napo afindeimbi ranai God nginindi hifandarandi ranambe kefoefembo ana, awi tñümbi safane. ²⁴ Asukai ro sihamumbo hoafehapuri nda, kemor, adukari ninihondi hos nahurai, ranai ana hoeari kakimbo nurambe akidou rani nafi kefoefembo ana, ahambo tñümb-ane, nga nindou napo afindeimbi ai God nginindi hifandarandi ranambe kefoefe hifombo tñümbi safane,” mehupuri. ²⁵ Asu ahambo süngururü-rundeimbi ai rani hoafi ra himboriyomo houmbo asu ranimbo mahepünafundi. Raniyomo asu ai ahambo düdururühi yahomoya, “Asu nindou didi ai refe ana, aboedambomandifi?” mehomondamboyu. ²⁶ Sisas ai ahamumbo himboari pareapurühi simbori hoafiyuhü yahuya, “Ndan moatükuni ranana nindou ai refembo tñümbi safane, nga God ai refembo ana, mungu-moatükuni ra tñümbiyopoani,” mehuamboyu.

²⁷ Raniyu asu Pita ai hoafiyuhü yahuya, “Awi se ndühi himboyafi, ro munguambo moatükuni rarihu kokosi+foarihu hohu sihaf süngufemboanefi, nga nini takini mandahumindexa?” mehuamboyu. ²⁸ Sisas ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Ro sihamumbo anihondumboanahi hoafehapuri nda, hifi simbori tükufemboayo rani sihi Nindou Hondü ranai sürühoeyoweimbi nimari fondi raniwami nimanuani, asu wambo süngurundi+ri-rundeimbi se-amboani mamini nimanini fondi 12 raniwami nimaninimoemo 12 mamisiri Israerihündi ranaheimbo hifandiyondurimbohünda. ²⁹ Rananimbo asu nindou munguambo didiyei ai ahei wori, akohoandi, rehi mamini, hondafindi, nimori, asu nümbüri ra wambohünda rarihi hiningarhindi ana, asu ai 100 yimbumbondihi ndahümündih asu aheimbo yangiri koadürümbo ningombo-mayo ra God ai dagadürimbui. ³⁰ Nga nindou afindi didiyei ai haponda adukarimbofemboayei ana, süngunambo ai akidoumbo-ndahimboyei, nga asu nindou afindi didiyei ai haponda akidou-mboehindi ana, asu ai süngunambo adukarimbo-ndahimboyei,” mehu.

20

Wofi hisi nümbürambe ratüpuriyomorundeimbi nindou kafeefe hoafi

¹ Sisas ai hoafiyuhü yahuya, “God nginindi hifandarandi ranana sapo nindou mamini nümbüri aharamburi nahurai-ane. Ranani asu ai siambe hamindi hu nindou ahandi wofi hisi nümbüri ranambe ratüpurimbo masepurimünda. ² Nindou ranai ratüpuriyomo-rundeimbi rani-babidimbo mamini si mamini kaki ra ai segopurimbo hoafi mamuhiru houmbo asu ahamumbo ahandi nümbüri ranambe ratüpurimbo koamarihapuri. ³ Asukaiyu ai hüfhamindi nginindiyuambe safi huane nindou bidifiri ai maketambe moani ratüpurikoate burimemonda hoeimareapuri. ⁴ Raniyu asu ai ahamumbo hoafiyupurühüya, ‘Seamboani ngomo wandi wofi hisi nümbüri ranambe ratüpurindimo. Nga ro sihamumbo kaki ndeara segopurimbo-mayo rani-simogodühi ndahapurimboyahi,’ mehupuri. ⁵ Raniyomo asu ai ratüpurimbo mahomo. Hüfningimbo

asükaiyu nimbambe safi ai hu mamî ranî-süngumareandi. ⁶ Ndeara nimbambe hondü hu hoeireapurani nindou bidifiri ai moani ratüpurî-koate ranühi yaru manîngomondamboyu. Ranîyu asu ai ahamumbo düdureapurühi yahuya, ‘Se ra nîmboe moani ndanühi ratüpurî-koate hüfîhamîndî gebuai afîndî ra manîngomo rana?’ mehuamboemo. ⁷ Asu ai ahambo hoafiyomondühi yahomoya, ‘Yîhoefîmbo nindou ai ratüpurî saikoate-memo-ndamboanefî anîmboefî,’ mehomondamboyu. Asu ai hoafiyupurühi yahuya, ‘I refe anasi, se-amboani ngomo wandî nûmbûrambe ratüpurîndîmo,’ mehupurî. ⁸ Ndeara bidifirana kinîni hoafambe nûmbûrî aharambûrî bogorî-mayu ranai ahandî ratüpurîyomorundeimbîmbo bogorîmbofi hîfandapurî randeimbî-mayu ranahambo hoafiyuhü yahuya, ‘Ratüpurîyomorundeimbî nindou ranahamumbo mborai mbîsafîpurî hawa ahamundî kaki ra dabapurî. Nindou bidifirani süngunambo hondü ratüpurî masahapurî ranhamundî fihî pîndafî hawa ngafî weangurühi ratüpurîmemo ranhamundî fihî tündowandî,’ mehundo. ⁹ Ranîyo asu nindou ndeara nimbambe hondü peyomo houmbo ratüpurîmemo ranai kaki mamamîru masowandümo. ¹⁰ Ranîyomo asu nindou weangurühi peyomo houmbo ratüpurîmemo ranai-amboani kaki semîndîmbo tükümefundî. Ndanana ro afîndî safî ndahumîndemboyefî yahomo houmbo. Nga asu ai-amboani moani mamî yahurai kaki mamamîru masowandümo. ¹¹ Ranîyomo ai kaki ra sowandümo houmbo asu ratüpurî masagapurî nindoumayu ranahambo ‘Kaki ranîmbo nîmboe ndahurai masawamunî,’ yahomo houmbo nîngepomemo. ¹² Ai yahomoya, ‘Nindou süngunî se ratüpurî masagapura moani bodîfombo yangîrî ratüpurîmemo-anemo asu se ahamumbo kaki ra yîhoefîmbo masawamunî nahurai masabapurî. Roana siambe peyefî hohu hüfünî gebuai ra ratüpurî tîngîrîfomayefî hüfîhamîndî kîkîrîhundühi,’ mehomondamboyu. ¹³ Nûmbûrî aharambûrî ai nindou ngorümayu ranahambo sîmborî hoafiyundühi yahuya, ‘Wandafî, se hîmborîyafî, ro sîhamumbo moai moaruwai dîbo nînungurîheapurî, nga wanî. Asu sapo sîhîrî moai mamî si ratüpurîmbo weangurühi mamî si ratüpurîyowohü, kaki mamamîfe semîndîmbo hoafî mamî süngurîhundîyo? ¹⁴ Haponda hamîndî se sîhafî kaki ra ndowandîfî hawambo ngoafînambo ngafî. Sapo ro kaki sîhamumbo masahapurî yahurai nindou süngunî ratüpurîmemo ranahamumbo amboani segopurîmbo saheheamboyahî masahapurî. ¹⁵ Awi wandî kaki ra ro hohoanîmomayahî süngu refembo ra wanîmandîyo? Ranî-moatükunî ranana ai moani wandî moatükunî yangîrane. Ro sapo aboedî moatükunî ramarîheanda asu se ranîmbo wambo garîbîrowandîrühüyafî?’ mehu.” ¹⁶ Sisai ai ndeara hoafî moendîfembo yahumbo hoafiyupurühi yahuya, “Nga nindou dîdîyei ai haponda adûkarîmbo-femboayei ana, süngunambo ai akîdoumbo-ndahimboyei, nga asu nindou dîdîyei ai haponda akîdoumboehindî ana, asu ai süngunambo adûkarîmbo-ndahimboyei,” mehu.

*Ngîmîmbo Sisai ai yîfîmbo ranîmbo wataporîmbomarandi
(Mak 10:32-34; Ruk 18:31-33)*

¹⁷⁻¹⁸ Sisai Serusaremînambo hafuhüyu ai ahandî süngururü-rundeimbî 12 memo ranahamumbo ahamundîhoari bogo hoafiyupurühi yahuya, “Awi se hîmborîyomo. Haponda sîhîrî nda Serusarem ngoafînambo hahîfûhanefî, nga ranühi anîmbo Nindou Hondü ranai Godîmbo sîhou-rundeimbî bogorî nindou asu ahînûmbî hohoanîmo yamundu-rundeimbî

nindou ranahamundi warühindifimbui. Rananimbo asu ai ahambo yifimbo papihofa-ndurimboemo. ¹⁹ Rananimbo asu ai ahambo nindou amuri ranahei warambe hinngindurumboemo. Rananimbo asu nindou amuri ranai ahambo nindou himboahü tikifinambondihori habudihü ahambo ndufuri ndufuriboaduwurimboemo. Asu ahambo nim keimbi karihendeimbifih panduwurimboemo. Nga asu randife hayambondoni süngunambo ngim sindu mbunda asükaindu yangir botindifimbui,” mehupuri.

*Sems Son ai adükarimbofembo masafani
(Mak 10:35-45)*

²⁰ Ranıyo asu Sebedindi nimorehi ahandi nimori yimbu babidi Sisasimbo-so tükufe ahandi hangifoani peyo yiri kakire nimarimbo ai mamimoatükuni rambireandi yaho haya düdumareri. ²¹ Ranıyu asu Sisas ai ahambo düdureandühı yahuya, “Nimorehi ra se nini-moatükunimboyafi rana?” mehundo-amboyo. Asu ai ahambo simbori hoafiyondowohü yahoya, “Se wambo randiheamboyahi mbisafindiri se bogorimbofeyoani asu wandi nimori yimbu nda shafi wari-hondüni nımari, shafi kadüdanı nımari rambohünda,” mehoamboyu. ²² Ranıyu asu Sisas ai tıñirifo ahambo tükufemboayo ranimbo nimori yimbumbo hoafiyupırühı yahuya, “Se-ana moai fıfirineandi se nini-mboyafanı düduetineandi ranimbo. Se ra ro tıñirifo semındimboyahi ra mandowandifanıyo?” mehupıramboyafanı. Asu ai simbori ahambo hoafiyafınandowohü safanıya, “Yını, ro randıhoamboyehısi,” masafanı. ²³ Sisas ai ahafanımbo hoafiyupırühü yahuya, “Yını, wandi tıñirifo ndowandimboyafanısi. Nga asu ro shafanımbo hoafındahapırı, düdi wandi wari-hondüni nımari asu kadüdanı nımari rambo ra ngırındahi, nga wanı. Fondi ranana wandi Ape ai nindumbo didıboadoramüdi hinngımareandane,” mehu. ²⁴ Ranıyomo asu Sisasimbo süngururü-rundeimbi 10 memo ranai ranı hoafi ra himborıyomo houmbo asu ai apodoho yimbumefanı ahafanımbo ngınındımarupırı. ²⁵ Ranıyu asu Sisas ai ahamumbo mamı gugureapurı mbura hoafiyupırühı yahuya, “Se awi ranahambo fıfirumbo-anemo, ngorü sırambeahındı-mayei ranahei bogori nindou ranai ana nindou ranaheimbo ngınındı hıfandırundürühanemo. Rananemo asu ahei adükari nindou ranai-amboanı ngınındı aheimbo hıfandarundürı. ²⁶ Nga awi ndahurai hohoanımo ndanana sıhamundi mbusümo yangorıpoanı, nga wanı. Sıhamundi mbusümo nindou mamı ai adükarımbofe tükufembo hohoanımoayu ana, asu ranai nindou sıhamundi ratüpurıyu-randeimbi nindumbofi mbününgu-wamboane. ²⁷ Asu nindou mamı ai sıhamundi mbusümo ro horombonıpoedi nindou-anahi yahu anüngu ana, nindou ranai sıhamundi moanı ratüpurıyu-randeimbi nindumbofi mbününgu-wamboane. ²⁸ Sapo rahurai ane Nindou Hondü aiana hıfınambo makusu ra ahambo nindou ai farıhefımboyupoanı. Nga ai nindou afındı ranaheimbo aboedambo-fendürımbo-hündamboyu yifimbo makusu,” mehu.

*Sisas ai nindou yimbu himboatihari aboedımareapırı
(Mak 10:46-52; Ruk 18:35-43)*

²⁹ Ranıyomo ai Seriko ngoafi hinngıru hou mahomonda, asu nindou afındı safı ranai Sisasimbo süngumarıhori hei. ³⁰ Himboatihari nindou yimbu ranai nafıkimı nımarıfanı himborıyafandane, Sisas ai mahuwamboyanı, asu ai hoafi puküna karıhoetineandühı hoafıyafandühı safanıya, “Defıtındı ahıri! Adükari, se yıhoehımbo hıpoambo-rowamunı,” masafanı. ³¹ Nindou afındı ranai ahafanımbo

se moani yafambe kikihandifani sei hehi nginindi hoafimehupiri. Nga asu ai moani pukuna hamindi hoafi karthoefi-neandühi hoafiyafandühi safaniya, “Defitindi ahuir! Adükari, se yihoehimbo hipoamborowamuni,” masafani. ³² Ranıyu asu Sisas ai ranühi nginini mareandi. Asu ai ahafanimbo düdureapirühi yahuya, “Ro sihafanimbo nini nününgufepirimboyahi asu se ranimbo hohoanimoayafana?” mehupiramboyafani. ³³ Asu ai simbori ahambo hoafiyafi-nandowohü safaniya, “Adükari, se yihoehi himboari aboedi birihawamuni semboanehi hohoanimoayehi,” masafani. ³⁴ Ranıyu asu Sisas ai ahafanimbo hipoamboreapiri haya warı ahafandi himboarambe pamareapira moani mamı rani-simboani himboari aboedi birimarthoayopira himboariyafandühi, asu ai Sisasindi süngu mahafani.

21

*Sisas ai bogori nindou nahurai Serusarem ngoafambe tüküme fiyu
(Mak 11:1-11; Ruk 19:28-40; Son 12:12-19)*

¹ Sisas ai ahambo sünggururü-rundeimbi babidi Serusarem ngoafikimi akimi tiferundühiyomo asu ai ndeara Betfage ngoafambe Orif Nimi Wafukimi tüküme fundi. Ai ranühi tüküyafundühiyomo Sisas ai ahandi süngunerı-rınandeimbi ranahafanimbo hoafi rani bitapire horombo koarhepirühi yahuya, ² “Ngoafi akimi anango ranihünda ngafani nimehünou hoeindineandanı dongi mamı ahandı nimori ranidıbo wofihı kife hinıngıfımbı-mayo ra fufurındı-heneapiri mbundına wambo sowana ndowandıfanı dügüfanı. ³ Asu nindou ngorü ai ranahambo nini hoafi hoafınduanı ana, asu se hoafındafandühiya, ‘Adükari ai ranahambo hoafımayu-amboanehi,’ mbısafandanı anımbı asu ai moanı rande hinıngındeandanı amboanı ndowandıfanı dügüfanı,” mehu. ⁴ Ranımoatükunı ranana sapo horombo Godındı hoafi hoafıyu randeimbi ai hoafımayu simogodühi tüküfemboyo ramefeyo. Sapo ai yare horombo hoafıyuhüya,

⁵ “Saion nindou ranaheimbo hoafındafındürühi anımbıya,
‘Awi se ndühi himbondei sıhei adükari bogori nindou ranai sıheimbo
sowana asüfu!

Aiana moanı himboari hoafendühi dongi ranıwamı nımarü haya asüfu.

Asu aiana dongi nımorı mamı ranıwamanı nımarü haya asüfu,” meho.

Sekaraia 9:9

⁶ Ranıyafanı asu ahambo sünggurınerı rınandeimbi ai hafanı Sisas ai hoafımayupiri rani-süngu ramarıneandı. ⁷ Ranıyafanı asu ai dongi hondı nımorı kameihı ra sowapındıfanı hüfanı ahafandı hoearı ra ahafewamı nandıne hinıngımarıneapira asu Sisas ai ranıwamı farıfi mamaru. ⁸ Ranıyei nindou afındı safı ranai ahei warı hoandarı hoearı fufurühümündi nafını korımarıhında asu bıdıfiri ai nımi warı emündi kameihı hutühümündi nafını korımarıhi hei. ⁹ Nindou afındı bıdıfiri ranai Sisasındı hanğıfoanı kefoehi hehi hei asu bıdıfiri süngunımayei ranai hoafi pukuna karıhehindühi hoafıyeihü seiya,

“Defitindi ahuirı, ranahambo hıhıfi-hıhıfındahündo!

God ai ahambo aboedi aboedi-mbirıramboane ai Adükarındı
ndürınambo asüfu ranahambo.

Godındı ndürı adükarane mbısefomboane,” masei.

Buk Song 118:26

¹⁰ Sisas ai Serusarem ngoafambe tüküme fiyua asu ngoafi adükari ranai hepünı kıkırandühi nindou ranai düduyahındühi seiya, “Nindou düdi rana?” masei. ¹¹ Nindou afındı-mayei ranai hoafıyeihı seiya, “Nindou

ndanana Nasaretihündi Gariri hifihündi Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi nindou Sisas ani,” masei.

*Sisas ai Godindi worambe kefuai mahüfu
(Mak 11:15-19; Ruk 19:45-48; Son 2:13-22)*

¹² Sisas ai Godindi Worikim hufu nindou ranühi sesi napo kakifihisi simbori siseyei wakirihindühi ninoumayei ranaheimbo bukürümafoarearü. Raniyu ai kaki sisefe rambo fondiyo asu nindou bidifiri ai wupufo nimarimombo siseru-rundeimbi ninari fondi ra hihirimafoareapuri. ¹³ Raniyu ai hoafiyundürühü yahuya, “Sapo Baiborambe sürü mapaiaro ra yare hoafiyohü yahoya, ‘Wandi wori ranana didibafife worane mbiseimboyei,’ mehu. Nga asu se wori nda nimboe hühühündi nindouyei dibonapife worimbo-arihinda?” mehupuri. ¹⁴ Nindou himboatihari asu nindou tihari moaruwaimbi ranai Godindi wori ranambe tükümehinda Sisas ai aboedimareandüri. ¹⁵ Godimbo sesi shou-rundeimbi bogoriyomo asu ahinümbi hohoanimo yamundurundeimbiyomo ranai hoeirundane, Sisas ai hepünifeimbi moatükuni ramareanda asu nimoakidibou ai pukuna hoafi karihindühi Godindi wori ranambe seiya, “Defitindi ahiri ranahambo hihifi-hihifimboani,” maseiamboemo asu ai rani-moatükuni ranahambo nginindimemo. ¹⁶ Raniyomo asu ai Sisasimbo düdururühi yahomoya, “Se nine-hoafi ai hoafaye ra himboriyafai?” mehomondamboyu. Asu Sisas ai simbori ahamumbo hoafiyuhü yahuya, “Anihondane, ro ra himboriyamboanahi. Asu se moai hoafi Baiborambe mengoro nda hoeirundiyoy? Sapo ai yare hoafiyowohü yahoya, ‘God, Se nimori akidibou asu akidibou hondü tihündi ranahei yafambe boaroworani animbo asu ai Sishambo adükarani sei ndorihhi hoafimbeyai-amboane,’ meho ra,”

Buk Song 8:2

mehu. ¹⁷ Raniyu Sisas ai ahamumbo yare hinngireapuri haya Betani ngoafina ranühi apombo mahu.

*Sisas ai hoafimayua nimifiki süfuri nahurai nimbimayo
(Mak 11:12-14, 20-24)*

¹⁸ Hapoadumbo siambe hondü Sisas ai adükari ngoafina hihirifi nafihühü asu ai wembombomayu. ¹⁹ Raniyu ai huhünda nafikimifi fiknimindi ranai maningowa hoeire haya rani sowana mahu. Asu moai nimindi ranifihifi fik hisi ranai kiaro, nga moani emündi yangiri maningowa hoeimareandi. Raniyu asu ai nimi ranahambo hoafiyuhü yahuya, “Nimi ndanimbafisi ndani se ngiri asükaindafi hisindafi,” mehua, asu nimi ranai moani mamihari hoafi ningoambe nimbimayo. ²⁰ Raniyomo asu ahambo süngururü-rundeimbi ranai ai ramareandi ranahambo hoeiru houmbo hepünafundühi düduyafundühi yahomoya, “Nüngumareandamboyo fiknimindi ranai moani yahurai nimai hamindi nimbimayo rana?” mehomo. ²¹ Raniyu Sisas ai simbori ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Ro sishamumbo anihondumboanahi hoafehapuri, asu se anihondumbondundühi moani yimbu hohoanimo-koateayomo ana, seamboani ro nimi ndanahambo ramarheandi nou randumboemosi. Nga se hifi wafu ndanahambo hoafindimondühiya, ‘Se firihoe fi hawa sifahifhoari hanifi siriwara himo peyafi,’ ehomo ana, ra ai randifemboe. ²² Asu se anihondumboru houmbo nini-moatükunimboyo sishamundi didibafife ra hoafemo ana, asu se rani-moatükuni ra ndowandumboemo,” mehupuri.

*Sisasimbo düdi nginindi masagado yahomo houmbo düdumefundi
(Mak 11:27-33; Ruk 20:1-8)*

²³ Sisas ai Godindi worimayo ranambe kefuai hu tüküfi nindou bidifirambo hoafi yamundeandürühi maninggu. Raniyo asu Godimbo sesi sishou-rundeimbi bogori nindouyomo asu nindouyei bogori nindouyomo ranai ahambo-so tüküyafu düdururühi yahomoya, “Nüngu-nahurai nginindiyo se yahurai nda sowandifi hawa ndani-moatükuni refembo rana? Nindou düdi sishambo nginindi yahurai ra masagan-a?” mehomondamboyu. ²⁴ Asu simbori Sisas ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Ro-amboani sishamumbo awi mamü düdufe düdundaheapurimboyahi. Asu se wandi düdufe ranahambo hoafi weindaharundi ana, sishamumbo nene-nginindi ro sahamindi hehea rani-moatükuni rarihe arihandi ranahambo hoafindahapurimboyahi. ²⁵ Asu dagüdamboe Son himoni nindou hundüriyo rambo hohoanimo masemüdu rana? Rani-moatükuni ra Godindi-mayo tüküfemboyo asu nindouyei-mayo tüküfemboyo?” mehupuramboemo. Raniyomo asu ai ahamundihoari bogo simbori hoafiyomondühi yahomoya, “Nini hoafi sihiri ra hoafimandefa? Asu sihiri ahambo hoafiyahundowohüya, Godindi-mayo tüküme feyo ane asefi ana, asu ai simbori sifehimbo rande hoafindümunühiya, Nimboe refe ana, asu se Sonimbo anihondümbofekoatememoa? mbüsü düdündüfimünimbui. ²⁶ Asu sihiri rarihu hoafiyefühi, Rani-moatükuni ra nindou-yafe-mayo tüküme feyo ane, asefi ana, asu nindou ranaheimbo yhimbo-ndihurimboyefi, nimboe sapo nindou ranai Sonimboya, Aiana Godindi hoafi hoafiyu randeimbi nindoumayu ani aseimbohünda,” mehomo. ²⁷ Raniyomo asu ai Sisasimbo hoafiyomondühi yahomoya, “Rani-moatükuni ra ro moai fifirihundi,” mehomondamboyu. Asu ai ahamumbo simbori hoafiyuhü yahuya, “Roamboani ro ngiri sishamumbo hoafindahapuri dagüdamboe ro hohoanimo ra sahamindi hehea rani-moatükuni rarihe arihandi ra,” mehu.

Sisas ai afindi mamü ranahandambo nimori yimbu ranahandi kafeefe hoafi hoafimayu

²⁸ Sisas ai yahuya, “Asu haponda se ra nünguru hohoanimoyomondühiyomoa? Mamimbo nindou mamü ai nindowenihü nimori yimburapiri henüngumboyu. Ai hu ahandi amongo nimorimayu ranahambo hoafiyundühi yahuya, ‘Wandi nimori nda, se ngafi wofi hisi nümbüri ranambe ratüpurindafi,’ mehu. ²⁹ Asu nimori ai yahuya, ‘Ro ratüpurimbo moei samboanahi,’ mehu, nga asu süngunambo hohoanimoyu hoeireanda mayoa ai ratüpurimbo mahu. ³⁰ Raniyu asu afindi ai akidambo sowana hu mamü hoafi yahurai yare hoafimayundo. Asu nimori ai yahuya, ‘Yini Ape, ro ngamboyahü rani ratüpurimbo,’ mehu, nga asu süngunambo ai moai hu. ³¹ Nimori yimbu ranai nahaniyu sapo afindi ai hoafimayu süngu himboriyu haya ramareanda?” mehuamboemo. Asu nindou ai hoafiyomondühi yahomoya, “Amongo nimori ai,” mehomondamboyu. Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Ro sishamumbo haponda hoafehapuri nda, Nindou takis kaki sowandümo-rundeimbi asu nimorehi nindowenihü birabiriyeyi rihündeimbi ranai sishamumbo ngasündhipuri hehi ai boatei God nginindi hifandarandi ranambe karefoehindi. ³² Nga nimboe Son sishamumbo sowahi tüküme fiyu ra ai sishamumbo sapo nafi aboedi süngumbeyafunda yahumboyu nafuimayupuri. Nga asu se moai ahambo anihondümborüwuri. Nga asu nindou takis kaki sowandümo-rundeimbi-memoyomo, asu nimorehi nindowenihü birabiriyeyi

rîhündembî ai yangîrîyei ahambo anîhondümbö-marîhorî. Ranî-moatükunî ra se hoerundîsî, nga asu se moai süngunambo yaru nîngomo hohoanîmoyomondanî wanî asu ahambo anîhondümböwuri,” mehu.

*Nindou moaruwai wofî hîsî nümbürî hîfandîmarundî kafeefe hoafî
(Mak 12:1-12; Ruk 20:9-19)*

³³ Sîsas ai hoafîyuhî yahuya, “Awi se ngorü kafeefe hoafî rana-hambo hîmborîndîmo. Mamîmbo nindou mamî hîfî aharambüri ai wofî hîsî hîfoare mbura ginîrîmayu. Asu nümbürî ranambe wofî hîsî ra boboeyo-rambohünda hîpîrî nafîmarandî. Asu nümbürî ranambe nîmoamo hafo gîgüdiyo ramböhünda yibadî ngerîra hafu hînîngîmareandî. Ranîyu asu ai munngu-moatükunî ra raraore mbura nindou kakî semîndîmbo ratüpurîyomo-rundeimbî ranahamundî warambe hînîngîre haya, ngorü hîfîna angunî mahu. ³⁴ Ndeara wofî hîsî ranai süfîyoanî nindou ranai ratüpurîyomo rundeimbî ranahamumbo nindou nümbürambe ratüpurîmemo ranahamumbo sowana koamarîhepura mahomo wofî hîsî ra semîndîmbo. ³⁵ Ranîyomo asu nindou wofî hîsî nümbürambe ratüpurîyomondühî manîngomo ranai nindou ahandî koamarîhepura mahomo ranahamumbo mbumarîpundümo. Ngorümbö bubururî, ngorümbö hîfokoarüwuri asu ngorümbö nîmoeinambo-marurî.

³⁶ Ranîyu asükaiyu nindou ranai ahandî ratüpurîyomo-rundeimbî bîdîfîrî afîndî safî koarîhepurane, nindou nümbürambe manîngomo-memo ranai ahamumbo mamî horombo bîdîfîrambo ramarüpurî nou yahurai ramarüpurî. ³⁷ Ranîyu nindou ranai bîdîfîranambo hondü ahandî nîmorî ranahambo ahamumbo sowana koamarîheirü. Ranîyu ai yare hoafîyuhü yahuya, ‘Nindou ranai awi wandî nîmorî ranahambo ndondüwurühî ahandî hoafî hîmborîndîmboemosî,’ mehu. ³⁸ Nga asu ai ahandî nîmorî ranahambo hoeirüwurühî ahamundîhoarî yahomoya, ‘Nîmorî ndanana sapo nümbürî aharambüri ndî nîmor-ani. Awi sîhîrî ahambo haponda hîfokoandîhurühî anîmbo asu sîhîrî ahandî-mayo napo ra fufundîhumündefomboane,’ mehomo. ³⁹ Ranîyomo asu ai ahambo mburündümo nümbürambeahîndî hîmboranî pirüwuri houmbo houmbo hîfokoamarüwuri.”

⁴⁰ Sîsas ai yare düdufîhî yahuya, “Asu wofî hîsî nümbürî aharambüri ai asükaindu tükündüfîhî ra, nindou ahandî nümbürî hîfandîmarundî ranahamumbo nüngumandeapura?” mehuamboemo. ⁴¹ Asu ai hoafîyomondühî yahomoya, “Nindou moaruwai ranahamumbo nindou ranai hîfokoa-ndeapurümbui. Rananîmbo asu ai nindou bodîmondambo ahandî nümbürî ra dagapuranî asu ai hîfandündühî wofî hîsî süfî-ambe nindou ranai nümbürî aharambüri mbo bîdîfîrî dabudomboemo,” mehomo. ⁴² Ranîyu asu Sîsas ai ahamumbo hoafîyuhüya, “Awi, se moai hoafî Baiborambe apenîngo ra hoeiründîyo? Hoafî ra yare hoafîyowohüya,

‘Worîmboru-rundeimbî nindou ai worîmbombo kambohoanî moaruwai ra moanî yaru moei yahomo masîhoemo,
asu kambohoanî ranai moanî ndorîhoeimbî hamîndî kambohoanîmbofe tüküme feyo.

Ranî-moatükunî ra Adükari ai ramareandane,

nga ranî-moatükunî ra ro hoeirîhunda aboedî hamîndane, asefî,’ *Buk Song 118:22-23*

meho. ⁴³ Ranîmboane asu sîhamumbo hoafehapurî, ‘God ngînîndî hîfandarandî ranamboanî sîhamumbo saihündî-mayo ra ndemündü haya asu nindou dîdîyei ai hîsî aboedî hîfandarandambe tüküfembohünda

ranaheimbo dagadürimbui. ⁴⁴ Nindou düdi ai kambohoani ranıwami pırayu ana, ai munğuna hürühümbo yagudümbui. Asu kambohoani ranai nindou ranahandı wami pırayo ana, ranambo ndünınderımboe,” mehu. ⁴⁵ Ranıyomo asu Godımbo sesi sıhou-rundeımbı nindou bogoriyomo asu Farisi nindouyomo ranai Sisasındı kafoefe hoafi ranahamboya ‘Yıhoefomboani yare kafoare hoafayu,’ yahomo fıfırımarundı. ⁴⁶ Ranıyomo asu ai ahambo mbuımündümbo yahomo houmbo hoanımomemo. Nga asu ai nindou afındı ahambo wakırerı meğoro ranaheimbo yıhımbomarundı, nımböe sapo ai Sisasımböya, Ai Godındı hoafi hoafıyu-randeımbı nındoumbofımboani masei ranımbö wambo.

22

Sisas ai nımorehi semındı sımböanı sesesımbö kafoefe hoafi hoafımayu (Ruk 14:16-24)

¹⁻² Asu asükai Sisas ai kafoefe hoafınambo hoafıyundürühıyahuya, “God ęęınındı hıfandarandı ranana ndahurai-ane. Mamımbö adükari bogori nindou ai nımorehi semındı sesesımbö sesi raraore fıkımı-fıkımıre masıhendı ahandı nındowenihı nımorı ai nımorehi semındımbömayua. ³ Ranıyu ai nımarümbo ahandı ratüpuriyomo-rundeımbı nındoumbo koamarıhepurı nindou bıdıfırambo sesesı sı ranıfihı tükündafundı yaho hoafıyopurımbö. Nga asu ranı-sımböanı nındou ranai moai tüküfembo hohoanımoyomo. ⁴ Ranıyu asükaiyu ai ahandı ratüpuriyomo-rundeımbı nındou bıdıfırambo koamarıhepurı. Ai yare hoafıyuhü yahuya, ‘Wandı sesesımbö sı ranai ndeara nafıramındımböane. Burmakau ananındı asu nınıhondı bıdıfırı wowondümı wandı hıfokoaru mandu dıdıboadıru nafıramındımböane. Nga se dıfomo nımorehi semındımbö sesesı ra sesımbö,’ yahu hoafıyu koamarıhendı. ⁵ Nga asu nındou ranai moai ahamundı hoafi hımboriyomo hou homo, nga wanı. Nga ai ahamundı hohoanımomemo süngu ahamundı ratüpuriımbö bukürımefoundı. Nındou mamı ai ahandı nümbürınambo-ndefı, mamı ai ahandı stoa worınambofı raraomarundı. ⁶ Asu bıdıfırı ai nındou ranahandı ratüpuriyomo-rundeımbı ranahamumbo mburüpundümo houmbo bubuhaiyomopurühı hıfokoakomarüpuri. ⁷ Ranıyu asu bogori nındou-mayu ranai ranımbö ęęusüfoambe moaruwairırühıyu ahandı ami ranahamumbo koamarıhepura ai homo nındou hıfokoaru rundeımbı-memo ranahamumbo hıfokoako-foarupurühı ahamundı ęęoafi ra hai kamandu kamandu marundı. ⁸ Ranıyu asu ai ahandı ratüpuriyomo-rundeımbı ranahamumbo hoafıyuhü yahuya, ‘Wandı nımorehi semındımbö sesesı sı ranai ndeara nafıramındımböanesı, nga asu nındou fandıfembo hoafımayahı ranai moei mehomo, nga ęęırı wandı worambe dıfomo. ⁹ Nga haponda se ęęomo munğambo bogori nafı ranıhünda munğambo nındou hoeındundühı ana, hoafındımondanı nındou afındı safı wandı sesesımbö sı ranühı ai mbıfandund-amboane!’ mehuamboemo. ¹⁰ Ranıyomo asu ahandı ratüpuriyomo-rundeımbı ranai munğambo nafı bogori ra homondühı munğambo nındou hoeırüpurühı gugurımarundı. Nındou bıdıfırı aboedı, bıdıfırı moaruwai kapeihı, ranai munğı fandafandambo nımorehi semındı sesesımbö fondı ra nındou yangırı güremareandı.

¹¹ Ranıyu bogori nındou ai nındou mafandandı ranaheimbo hımböasafımbö huwane nındou mamı ranai sesesımbö hombo hoearı yihuruyımındı-koate mamaruwa hoeımarırı. ¹² Ranıyu asu bogori nındou ai ahambo düdurırühı yahuya, ‘Wandafı, se ra nüńğuyaföamboayafı

sesesimbo sihi hombo hoeari yihuruyimindi-koate tükümefoandi ndana?’ mehundoa asu nindou ranai moani hoafi-koate siri yare mamaru. ¹³ Raniyu bogori nindou ai ahandi ratüpuriyomo-rundeimbi ranahamumbo hoafiyuhü yahuya, ‘Nindou ranahambo yiri wari hüputüpundümo houmbo weindani nimbü nimarö-ambe pinduwuri. Rananimbo ai heindühi yahafi hitimbirandamboane,’ mehu.” ¹⁴ Ndeara Sisas ai hoafiyuhüya, “Nindou afindimboyo fandifembo hoafimayondüri, nga asu moani yimbu mamü yangiri ranaheimbo dibonimayondüri,” mehu.

*Takis kaki sai hohoanimö ranahambo Sisasimbo düdumarihori
(Mak 12:13-17; Ruk 20:20-26)*

¹⁵ Farisi nindou ai homo Sisas hoafayu ranahambo ninü düdufe hoafi siri hoafindefühi ranambo yirümondihurimbo yahomo fifiramarundi. ¹⁶ Raniyomo ai nindou ahamumbo sünguripurirundeimbi asu Herotindi süngururü-rundeimbi bidifiri ranahamumbo Sisas-sowana koamarihoupuri. Ai homo Sisasimbo-so tüküyafu hoafiyomondohü yahomoya, “Nindou yamundo-randeimbi, ro sishambo fifirihuninimboanefi se anihondümbö hondü hoafiyafi arandi ra. Nindou ai nüne-hohoanimö hohoanimöyeyi ranahambo se afindi hohoanimö-koate seana Godindi anihondü hohoanimö ranahambo yamundo randühanafi. Asu seana shafi himboahü muḡua nindou simogodühane. ¹⁷ Ranana asu se yihoeffimbo hoafiyafimuni. Se ra ranimbo nüḡuro hohoanimöyafühüyafa? Romi-yomondi nindou bogori Sisar ranahambo takis kaki saimbo ra aboedüyo waniyo?” mehomondamboyu. ¹⁸ Nga asu Sisas ai ahamundi nüne-hoafi moaruwai fifirarundi ranimbo fifireandi. Raniyu asu ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Awi seana nindou yimbu yafambeimbanemo! Se ra nimboe wambo ḡgorü-süḡgufendirimbo yahomo houmboemo rana? ¹⁹ Naha ndühi wambo kaki hoari takisambe shiefembo-mayo ra nafui-yomondiri,” mehuamboemo. Asu ai ahambo kaki hoari ra sowandümo homo nafuimemondo. ²⁰ Raniyu asu ai ahamumbo hoafiyuhü yahuya, “Se ra dade ḡgusumboariyo asu ndüriyo kaki ndanifihi apaiaro rana?” mehuamboemo. ²¹ Asu ai ahambo simbori yahomoya, “Adükari bogori nindou Sisar ranahandane,” mehomondamboyu. Asu Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “I awi refeanasi nüne-moatükuni Sisarindayo ahambo shiefemboane, asu nüne-moatükuni Godindayo ahambo shiefemboanesi,” mehuamboemo. ²² Raniyomo asu ai rani hoafi ra himboriyomo houmbo hepünafundühi ahambo ranühi yaru hinḡgürüwuri houmbo ndamefundü.

*Nindou yifihündi botife hoafi ranimbo Sisasimbo düdumemondo
(Mak 12:18-27; Ruk 20:27-40)*

²³ Mamü rani sihi Sadyusi nindou bidifiri ai Sisas sowana tükümefundü. Rani nindou ai-ana ḡgiri nindou yifihündi botindife-ndandi yahomo rundeimbi nindouyomo. ²⁴ Raniyomo asu ai Sisasimbo düdurüwurihi yahomoya, “Nindou yamundo-randeimbi, Moses ai yare hoafiyuhü yahuya, ‘Nindou mamü ai nimori-koate yifinduanü ana, asu ahandi akidi ai ahandi-mayo nimorehi kai ra ndemündi haya yifimayu ranahandi fondühi farihiefembo-hünda ahandi nimori ra amonḡoandi nimorimbiyuwamboane,’ mehu. ²⁵ Horombo yihoeffi mbusümo apodoho mamü 7 ranai manḡgomo. Amonḡo hondü ai nimorehi ra semündü haya nimori mbuimindi-koate yifiyuhüyu asu ai nimorehi ahandi ra ranikimi akidimayu ranahambo hinḡḡimareandi. ²⁶ Ranikimi akidimayu amboani

yahurai amonjo hondü ai ramefiyu nou ramefiyu. Raniyu asu ai ranikimi akidi ngorü mbusümondi amboani ngorü yahurai ramefiyu. Moani mamihai yahurai yangiri homo-homombo bidifirani akidi hondü 7-mayu rana-handifihitümareandi. ²⁷ Ndeara bidifiranambo hondü nimorehi ranai yifimayo. ²⁸ Nga asu süngunambo nindou yifihündi yangiri botifembo si tüküfeambe ra nimorehi ranai nindou daditnimorehimanda? Apodohomamihai ranai sapo ahambo muṅguambo masowandümo anesi,” mehomondamboyu. ²⁹ Asu Sisas ai ahamumbo simbori hoafiyuhü yahuya, “Awi seana hihindi hohoanimombü nindou-anemo! Awi seana nimboe sapo Baiborambeahindi hoafiyu asu Godindi nginindiyo ra fifirifekoate-wambo ranimboanemo. ³⁰ Nindou yifihündi botehindi ana, ai sapo sünambeahindi nendi sünambe amarimo yahurai tükündahindühi animbo asu ai ngiri nimorehi nindowenihühi ndahindi, nga wani. ³¹ Asu sapo nindou ai yifihündi botife ranimbo ra, awi se moai God ai Bukambe siheimbo hoafimayundüri ra hoeirihindiyo? ³² Sapo ai yare hoafiyuhü yahuya, ‘Ro-ana Abrahamindi God-anahi, Aisakindi God-anahi, asu Sekopindi God-anahi!’ mehu. Aiana yangiri nüṅgumbi nindou-yafe God-ani asu ai yifihündi-yafe Godiyupoani,” Sisas ra mehu. ³³ Nindou afindi ranai ran hoafi ra himboriyei hehi Sisasindi yamundife hoafi ranimbo mahepünahindi.

*Nine ahinümbi hohoanimo bogorayo ranahambo hoafimayu
(Mak 12:28-31; Ruk 10:25-28)*

³⁴ Rani hoafinambo Sisas ai Sadyusi nindou ahamundi hoafikikimareapuri. Raniyomo asu Farisi nindou ai rani hoafi ranahambo himboriyomo houmbo ai mamühi gugurimefundi. ³⁵ Raniyu asu nindou mamihai ahamundi mbusümo ahinümbi hohoanimo fifireandeimbi ranai mamihai düdufe Sisasimbo randihin hoeindihin yahu-haya düdumariri. ³⁶ Ai ahambo düdurirühi yahuya, “Yamundo-randeimbi nindou, naha ahinümbi hoafi ranaiyo moani adükari hamindayo?” mehuamboyu. ³⁷ Asu Sisas ai simbori ahambo hoafiyundühi yahuya, “‘Adükari sapo sihafihai God ranahambo, sihafihai ngusüfo muṅguambo, sihafihai hohoanimo muṅguambo, yifiafi muṅguambo ranambo ngusüfo pandowori.’ ³⁸ Rani ahinümbi hohoanimo ranane ai weangurühididi asu moani adükari hamindayo. ³⁹ Asu ngorü ahinümbi hoafi adükari rani-kiminindi ra ndahurai-ane, ‘Se ngunindambüri ranaheimbo ngusüfo pandowandüri sapo se sihafihai fimbo rawarowandi nou.’ ⁴⁰ Mosesindi muṅguambo ahinümbi hohoanimo aho ranane asu Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi nindouyomondi yamundife hohoanimo ranane muṅguambo ranana yimbu adükari ahinümbi hoafi ra nimindühane,” mehu.

*Sisas ai düdi Kraisayu yahu haya düdumefiyu
(Mak 12:35-37; Ruk 20:41-44)*

⁴¹ Farisi nindou ai guguriyafu mamarimonda Sisas ai ahamumbo düdufipurühi yahuya, ⁴² “Se ra Kraisimbo nüṅguru hohoanimoyomondühiyomoa? Ai ra dadit amoao mamiyomondambehahindiyua?” mehuamboemo. Asu ai simbori hoafiyomondühi yahomoya, “Ai-ana Defitindi amoao-ambeahindani,” mehomondamboyu. ⁴³ Asu ai ahamumbo düdureapurühi yahuya, “Asu nüṅgufemboyo Yifiafi Aboedi ranai Defitimbo hohoanimo ngusüfoambe horimarera asu ai Kraisanahambo Adükari-ani mehundoa? Defit ai yare hoafiyuhü yahuya, ⁴⁴ ‘Adükari Ai wandi Adükariimbo yare hoafiyuhü yahuya,

“Wandi wari hondüni ndanühi ndando ni mandifi ngafimbo asu sünguna sihambo hürütümbi nindou sihafu yirümbo hoarehi hini ngi ndi heamboyahi,”’ *Buk Song 110:1*
 Defit ra-mehu. ⁴⁵ Defit ai Kraisi ahambo Adükari yahundo marandane. Asu nungufimboyu Kraisi Ai Defitindi ahuirayu rana?” mehupuri. ⁴⁶ Asu nindou mamai ai-amboani moai Sisi sindi düdufe hoafi ranimbo simbori hoafiyundo, nga wani. Raniyomo asu ai rihunda peyomo houmbo ahambo düdufembo ahinirurühi asu ai moai ahambo mamai düdufe amboani düduyafundo rundi, nga wani.

23

Sisi ai ahinümbi hohoanimo yamundurundeimbi asu Farisi nindou ranahamundi hoafi ranimbo ahini hoafimayu
(Mak 12:38-39; Ruk 11:43, 46; 20:45-46)

¹ Raniyu asu Sisi ai nindou afindi ahambo wakireri mengoro ranaiyei asu ahambo süngururü-rundeimbi-memo ranaiyomo aheimbo wataporimbomalanduri. ² Ai yare hoafiyundürühü yahuya, “Ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbi asu Farisi nindou-anemo ai siheimbo yamundifembo Mosesindi fondi kosiründümo houmbo aningomo. ³ Ranimbohündambo animbo asu se himborindei süngundhindi ninimoatükunimboyu ai se rarihi yahomo houmbo hoafemonduri ranimbo. Nga asu se nime-moatükuni ai rawarundi rasüngu randihimboyei, nga wani. Aiana hoafi yangirane ai rarihi rarihi-emo, nga asu ai ahamundihoari refembo ana, ngiri randundi. ⁴ Ahamundi ahinümbi yamundife hoafi ra tinjümbi moatükunane. Ai-ana nindou amuriyei daboahamindiwami nimboreimbi moatükuni ai mbisahümundia yahomo houmbo hüputüpuründümo nandundühanemo. Asu aiana ahamundihoari ngiri akidou amboani nimboreimbi moatükuni ai manandundi ranahambo semindimbo moai farihouwuri, nga wani. ⁵ Nindou ai yihoeimbo hoeimborihimuni yahomondühanemo ai nindou himboahü munjumoatükuni ra yaru arundi. Ai didibafife wadagi adükari güdu mburu yihururündümo arundi. Asu ai ahamundi hoari rani himborifihimoi moani rani-poanimbo yihuru yihurumarundi. ⁶ Aiana nimarifondi aboedühi nimarimboane hohoanimo yomo arundi afindi sesesimbo si simboanane asu Suda-yafe rotu wori ranambe diridühi nimarimbo-anemo hohoanimoemo. ⁷ Aiana nindou ai ahamumbo nindou afindi fandifeambe yihoeimbo hihifimborihimuni, yahomo asu yihoeimbo yamundurundeimbi nindou-anemo mbisahümunimborihündi, yahomombo-anemo hohoanimo yomo arundi. ⁸ Nindou ai siheimbo yowani yamunde-randeimbi nindou mbisahindürimboyei, nga wani. Seana moani mamai apodoho apodoho mamai yangirane, nga sihei Yamunde-randeimbi Nindou aiana moani mamai ai yangirani anüngu. ⁹ Asu se nindou mamai hifi ndanühinda ranahambo ahinindihorühi hoafindeihiya ‘Ape’ mbiseimboyei, nimboe sapo sihei Ape mamai yangirani sunambe amaru. ¹⁰ Asu nindou ngörü siheimbo hoafindeihiya ‘Yamundo-randeimbi’ mbiseimboyei, nimboe sapo sihei yamunde-randeimbi Kraisi yangirani. ¹¹ Nindou düdi ai sihei mbüsümo nindou adükari hamindi anüngu ana, asu ai sihei ratüpuriyu-randeimbi nindoumbofi mbününguwamboane. ¹² Nindou düdi ai ahandihoari nindou adükaranahi ehu ana, ahandi nduri hifinambo gadimboe. Nga asu nindou düdi ai ahandihoari hifinamboareandi ranai ana ahandi nduri adükarindimboe.”

Sisas ai ahamundi yimbu yafambe moaruwai hohoanimo yaru arundi ranimbo hoafimayu

(Mak 12:40; Ruk 11:39-52; 20:47)

¹³ “Ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbi nindou-anemo asu Farisi nindou-anemo, hipoanimoembou-anemo. Awi seana yafambe yimbumbiyomo houmbo-anemo! Seana nindouyei ngusumboarühi God nginindi hifandarandi ranahambo yipurü papiru hinngiru arundi. Asu se sïhamundihoari amboani moai ranambe kefoau homorundi. Asu asukai se moai nindou didiyei ai ranambe kefoefembo yifrayei ranaheimbo hinngiwura kefoehi hüsi, nga nafi gürarundi.

¹⁴ [Ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbi nindou-anemo asu Farisi nindou-anemo, se hipoanimoembou anemo. Awi seana yafambe yimbumbiyomo houmbo-anemo! Seana sapo nimorehi kai animboei ranaheimbo wosïhoafori hoafiyomo-ndündürühanemo asu se ahei wori kosaründimo. Rananemo asu se nindou ai hoembirihimuna yahomo houmbo Godimbo moani gedühi didibafiyomondühi homo arundi. Raninimbohündambo animbo süngunambo sïhamundi tñirifo ra moaruwai hamindi tükündifepurimboe!]

¹⁵ Ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbi nindou-anemo asu Farisi nindou-anemo se boboharindümo! Awi seana yafambe yimbumbiyomo houmbo-anemo! Seana botiwami hoe hanngifo-süngu homo arundane asu hifi-süngu homo arundane ra nindou mamï sïhamundi süngurapuri randeimbi tükife nngombo kokombohündambo-anemo. Nindou ranai sïhamundi süngurapuri-randeimbi nindou tüküfiyuwanane asu randüwuranï ai haiambe nafi gadümbui sapo se-amboani rawefundi nou. Ranani nindou ranai se rarundanï ahandï moaruwai hohoanimo sïhamundi moaruwai hohoanimo ranahambo ngasündearandi. ¹⁶ Nindou himboatïharï nindou amurambo nafi nafuimbo-memo, se hipoanimoembou-anemo! Seana nindou yamundundühiya, Nindou düdi ai ninimboyu dabarïfihï Godïndï wori ranahambo dükare ranïfihï dabarefiyu ana, ra moanane. Nga asu nindou düdi ai gor Godïndï wori ranambe engoro ranïfihï dükare dabarefiyu ana, asu ai ranï-moatükunï refembomayu ra anïhondümbö rambïreandamboane yahomo arundi. ¹⁷ Seana himboatïharï hohoanimo-koate nindou-anemo! Ninï-moatükunïyo ai moani ahinümbi moatükunayo, gor ranaiyo asu Godïndï wori ranïyo? Gor ai Godïndï worambe yanngoromboane asu Godïndï moatükunï hondü nahurai tükefeyo. ¹⁸ Asu asukai seana yamundundühiya, Nindou düdi ai sesi sïhefe hasïhonï ranahambo dükare ranïfihï dabarefiyu ana, ra moanane. Nga asu nindou düdi ai sapo sesi sïhefe hasïhonï ranïwami sesi asïhefeyo ranahambo dükare ranïfihï dabarefiyu ana, asu ai ranï-moatükunï refembomayu ra anïhondümbö rambïreandamboane yahomo arundi. ¹⁹ Awi seana nindou himboatïharanemo! Ninï-moatükunïyo ai moani ahinümbi moatükunayo, sesi asïhefeyo ranaiyo asu sesi sïhefe hasïhonï ranïyo? Sesi, sesi sïhefe hasïhonï ranïwami yanngoromboane asu sesi ra Godïndï yanngirï tükefeyo.

²⁰ Ranimboane asu nindou düdi ai sesi sïhefe hasïhonï ranahambo dükare dabarefiyu ana, muñgu moatükunï ranïwami engoro ranahambo kameihï ranïfihï dabarïfihani. ²¹ Asu nindou düdi ai Godïndï wori ranahambo dükare ranïfihï dabarefiyu ana, asu God ai wori ranambe anüñgu ranïfihï kameihï dabarïfihani. ²² Asu nindou düdi ai süñü ranahambo dükare ranïfihï dabarefiyu ana, asu ai sapo Godïndï nïmarï hifandimbo fondi asu ai mare fondi ranïwami amaru ranahandï-ihï kameihü dabarïfihani.

²³ Ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbi nindou-anemo asu Farisi

nindou-anemo, se hipoan+imboembou-anemo! Awi seana yafambe yimbumbanemo! Se-ana munquambo akidibou sesambefembo moatükun+ wambifi nahurai ranane se yimunguründümo mburu asu 10 ranahandi ngorü bidifiri ra Godimbo yiboboru asihoemo. Nga asu seana adükari ahinümbi hoafi bidifiri ranahambo ana se hinngirumbo-anemo. Sapo ran+moatükun+ hoafi ranana ini ra, nindou munquambo ranaheimbo mam+simogodi hohoan+mombo hohoan+mo, nindou ngorumbo hipoambo hohoan+mo, asu anihondümbofe hohoan+mo ranane. Godimbo nin+moatükun+yo 10 ranahanda mam+bidifiri yibobofe sihefe ahinümbi hoafi ra se hinngindumboemo, nga adükari moatükun+ hohoan+mo hoafi+mayahi ranamboan+ se süngundu ndundi. ²⁴ Seana himboat+har+yo hefe nindou ngorumbo nafi nafuimbo nindou-anemo! Seana himboafifi ranahamumbo sim+ndi hoe ranambe foer+monda hürühoupurühanemo, nga asu kamer nin+hondi adükari ra kameihuru sirifoarundühanemo! ²⁵ Ahinümbi hohoan+mo yamundu-rundeimbi nindou-anemo asu Farisi nindou-anemo, se hipoan+imboembou-anemo! Awi seana yafambe yimbumbanemo! Se-ana sesi hipiri napo ra himboran+ moanambühi ranane popoaiar+hoemo, nga asu wagabe ragu ana hühübün+ hohoan+mo asu moan+ sihamundi fi ranahambo hohoan+mo ran+imboane foafusafu hinngirundan+ tüküra piareandi. ²⁶ Farisi nindou seana himboat+har+ nindouanemo! Awi se hipiri ranambe ra, wagabe ragu ran+ boatei popoaind+hoemondan+ an+imbo asu himboran+ moanambühi ranamboan+ kameih+ aboedi himbond+imboe! ²⁷ Ahinümbi hohoan+mo yamundu-rundeimbi nindou-anemo asu Farisi nindou-anemo, se hipoan+imboembou-anemo! Awi seana yafambe yimbumbanemo! Se-ana yifambe ranahambo yihuruyo hinngifeyoan+ an+ngo yahurai-anemo! Ranane sapo yifambe ranai moanambühi himboran+ ranai aboedi himboyo haya an+ngo, nga asu ragu wagabe ranana yifi hambomham+ndi fisinarümbi moaruwai ranai mam+kar+yombo foer+imboane. Se sihamundi fiambe ragu ra moan+ yahurai ham+ndanemo! ²⁸ Yahurai-anemo se-amboan+ fi moanambühi nindouyei himboahü mbumundi nindou himboemo, nga asu sihamundi fiambe ragu ranana yafambe yimbumbi hohoan+mo asu moaruwai hohoan+mo ranambo güre pirea-pur+imboane.

²⁹ Ahinümbi hohoan+mo yamundu-rundeimbi nindou-anemo asu Farisi nindou-anemo, se hipoan+imboembou-anemo! Awi se-ana yafambe yimbumbanemo! Se-ana God+ndi hoafi hoafiyomo-rundeimbi ranahamundi yifambe nafiru arundi. Asu nindou aboedi mbumundi man+amboei-mayei ahei yifambe-wam+ se yihururu hinngiru arundi. ³⁰ Asu rananemo se yaru hoafiyomondühiya, 'Ro horombo sihefi amoao mam+ man+ngomo ranambe mban+imboefi-mbonana ngiri ro God+ndi hoafi hoafiyomo-rundeimbi nindou ranahamumbo hifokoefembo far+hehupuri.' ³¹ Asu se ran+ hoafi yaru hoafemo ranana asu se maru sapo nindou didemo God+ndi hoafi hoafiyomo-rundeimbi+imbo hifokoamarüpuri ranahamumbo nahurai-anemo weindah+ nafuiayomo. ³² Refe ana, awi koe se nine-moatükun+ sihamundi amoao mam+ ai ramarundi ran+fihi randu ngomo naf+ndundümo! ³³ Awi seana amoas+ranemo! Seana moaruwai amoas+r+ndi nin+mor+ hondanemo! God ai sihamumbo pap+fe hoaf+nduan+ se haiambe gad+imboemo. Nüngundu se ranahambo mafebou-a? ³⁴ Ran+imboane asu se himbor+ndi+monda. Ro sihamumbo sowana God+ndi hoafi hoafiyomo-rundeimbi nindou, fifirundeimbi nindou asu yamundu-rundeimbi nindou ranahamumbo koand+heheapur+imboyahi. Ranan+imbo asu se bidifiri

hifokoandupurimboemo, b'idifirambo n'im+filhi hifokoefembohünda pandupurimboemo, b'idifirambo God'indi worambe bubundüpurimboemo. Asu b'idifirambo ngorü ngoafihündi heboadüpurü houmbo wandüpurü ngomo ngorü ngoafihü tükündafundi. ³⁵ Ranimboane asu nindou mbumundi hifi ndanühi manimboei ranaheimbo hifokoamarundüra yifimayei, rani mungu moatükunü ranahambo se hütüyomo. S'hamundi hütü sünguyo sapo nindou ai mbumundi hohoanimo süngurühindeimbi Eber'indi s'rambeah'indi peyo haya ho hombo Sekaraia sapo Berekiandi n'imorimayu ranahandifihü tümareandi ranahambo hifokoamarüwuri. Se God'indi wori asu sesi s'hefembo fondi mbusümo ranambeyo hifokoamarüwuri. Ranimbohündambo animbo s'hamundi-wami t'ijirifo ranai nangopurimboe. ³⁶ Ro s'hamumbo an'hondumboanahü hoafehapurü nda. Nindou hifokoaru marundi ranahambohünda t'ijirifo af'ndanimbo God ai nindou haponda animboei aheiwami nandeandürümbui."

*Sisas ai Serusarem ngoafi ranahambo hohoanimomayu
(Ruk 13:34-35; 19:41-44)*

³⁷ "Serusaremihündi, Serusaremihündi, se God'indi hoafi hoafiyomo rundeimbi nindou ranahamumbo hifokoarhipurühi asu se God'indi hoafi sem'indi hombo nindou s'heimbo sowana koamar'hepurü ranahamumbo hifokoefepurimbo safombo n'imoeinambo-r'ihüpurü mar'hündi! Ro s'hafi mbusümo nindou animboei ranaheimbo wag'idem'ind'indürühi wari gabudifoefendürimbo af'ndi hohoanimomayahü kakaroko hondü ai ahandi weihoandi mbanendi hoareharam'ind'indürü nou. Nga asu se wambo moai refembo raro-saf'ind'iri, nga moei masafi. ³⁸ Asu se h'imbör'indei. God ai Ahandi wori s'hei mbusümo h'in'ingimareandi asu moan' fondarimboe. ³⁹ Ro nda s'heimbo hoafehandürü, hapondanambe ana se ng'iri asükai wambo hoeindihind'iri, nga ngo ngombo süngunambo animbo se rand'ihü hoaf'indeihüya, 'God, Se nindou ai Adükari'ndi ndür'ina tükefiyu ranahambo aboedi aboed'indiwori,' mbiseimboyei," mehu.

24

*Sisas ai God'indi wori ra b'ir'iboemboe yahu haya wataporimbomarandi
(Mak 13:1-2; Ruk 21:5-6)*

¹ Sisas ai God'indi wori ranambeah'indi tüküfi haya huwane asu ahambo süngururü-rundeimbi ai ahambo sowana mahomo God'indi wori worimbomarundi ra nafuiyondowohü hoafiyondombohünda. ² Raniyu asu Sisas ai ahamumbo hoafiyuhü yahuya, "Yini, ro an'hondumbo-anahü nda hoafehapurü. Se haponda munquambo moatükunü ra hoeirundai? Ng'iri n'imoei nda süngunambo ana rande atüboaki-atüboak'indo gafuwani hoeindundi, nga munquambo n'imoei ra hif'ini pind'himboyei," mehupurü.

Sisas ai ahambo süngururürundeimboya t'ijirifo tükündifemboe yahu hoafimayu

(Mak 13:3-13; Ruk 21:7-19)

³ Sisas ai Orif Nimi Hifi Wafuambe n'imaru ane asu ahambo süngururü-rundeimbi ai yang'iri hafomo ahambo-so tüküme fundi. Raniyomo asu ai düduyafu hoafiyomondühü yahomoya, "Se y'hoefimbo hoafiyafimuni nüngu-simboani rani-moatükunü ra tükümandife? Asu n'ini-moatükunü boatei tükündifeyoani hoeimandihu sapo se kosimboayafi ranane asu ndeara b'idifiranambo si tüküfemboayo ranane ranahambo f'fir'ind'ihumboyei?" mehomondamboyu. ⁴ Raniyu asu Sisas ai simbori

hoafi yuhü yahuya, “Awi se h+badümbö nindou ai s+hamumbo wos+hoafori hoaf+indeimboyei. ⁵ Nga nindou af+ndi ai tükündafu wandi ndüri dükandu hoaf+ndimondühi an+amboya, ‘Ro nda Krai-anah!’ mb+s+imondühi an+ambo ai nindou af+ndi ranaheimbo wos+hoafori hoaf+ndimondani ai an+hondümbond+himboyei. ⁶ Se yifiari hoafi asu yifiari yafui hoafi h+mbor+ndimboemo. Nga asu se rani+moatükuni ranahambo h+badümbö, nga hepünündafumboemo rani+ambo. Rani+moatükuni ra tükünd+femboesi, nga asu rani+moatükuni tükefeyo ranahambo ndeara b+di+fir+anambo si ane yahopoani, nga awi wani. ⁷ Hifi hifi ranai s+mbori yifiari+ndimboe. Asu adükari bogori nindou mam+ ahandi nendi ranai ngorü adükari bogori nindoundi nendi rani+babi+di s+mbori+s+mbor+ndimboemo. Hifi b+di+fir+ rani+fih+ sesi ai wan+ndohü asu hifi+he ranai tükünd+fendamboe. ⁸ Muṅguambo moatükuni ra tükefeyo ranana moan+ n+moreh+ ai n+more+ wakem+ndimbo asübus+ boatei asem+ndo yahurai boatei+ane tükefeyo. ⁹ Ranan+ambo s+heimbo mbundüründümo t+ṅ+r+i+fombi moatükunambe s+indundürühi hifokoandundür+imboemo. Ranan+ambo muṅguambo hifi+ndi nindou ai wandi sünguna s+hamumbo yi+boarukondühüpur+imboyei. ¹⁰ Rani+s+imboani nindou af+ndi ranai ahei an+hondümböfe hohoan+mo ra h+n+ṅ+ndi+hindühi, asu ai ahei ṅunindi ranaheimbo nindou amuri hürütümbi nindouyei warüh+ndi+hindürühi asu aheihoari amboani s+mbori yi+boarukofir+indeimboyei. ¹¹ Ranan+ambo asu God+ndi t+kai hoafi hoafi+yomo-rundeimbi nindou af+ndi ranai tükündafundühi an+ambo asu ai nindou af+ndi ranaheimbo wos+hoafori hoaf+ndimondani an+hondümbond+himboyei. ¹² Rani+fih+ an+ambo asu sapo moaruwai hohoan+mo ranai af+ndi tükünd+feyohü nindou ṅgorümbö h+poambofeih+ ṅgusüfo pefe hohoan+mo ranai ak+dound+imboe. ¹³ Nga asu nindou düdi ai n+ni+moatükuni ahambo tükefeyo ranahambo moanane yahu k+k+h+ramündi anṅgu ai ṅgu ṅgumbo b+di+fir+ani si tüküfiyuambe ranana ai aboedambond+fimbui. ¹⁴ God ṅg+n+ndi hifandarandi Aboedi Hoafi ranahambo muṅguambo hifi ranühi nindou muṅgu ranaheimbo weindahi bokari+hefendürani an+ambo asu ndeara b+di+fir+ani si ra tükünd+femboe.”

Moaruwai ham+ndi moatükuni tükünd+femboe

(Mak 13:14-23; Ruk 21:20-24)

¹⁵ “Asu moaruwai moatükuni n+ṅgombo-mayo sürühoeimbi fondi ranahambo moaruwaimbondeambui ranahambo God+ndi hoafi hoafi+yurandeimbi nindou ahandi ndüri Danier ai watapor+imbomarandi ra se hoeindumboemo. (Nindou düdi ai ndani hoafi ra hoeifemboayu ranai hoafi ranahambo ndore f+fir+mb+reandamboane.) ¹⁶ Rani+s+imboani an+ambo nindou di+di+yei ai Sudia hifambe an+amboei ranai hifi wafu+nambo n+mai mbifefoehindamboane. ¹⁷ Rani+s+imboani ana sapo nindou ahandi wor+k+m+ amaru ranai ahandi napo worambe kurayo ranahambo hani sem+ndimbo h+h+n+ṅ+ndeambui. ¹⁸ Asu nindou düdi ai ahandi nümbürambe anṅgu ranai ṅg+r+ ahandi hoeari mas+hendi ra sem+ndimbo h+h+r+ndi+fi ṅgu, nga wani. ¹⁹ Rani+s+imboani n+moreh+ di+di+yei ai n+more+ furümbaye+ane asu n+moreh+ n+more+ t+ti s+im+ndeimbaye+ ranane ranaheimbo moaruwai ham+ndi tükünd+femboe. ²⁰ Se God+mbö di+di+baf+ndi+mo ranan+ambo asu se ṅg+r+ af+ndi ṅg+s+har+ tüküfeyoambe ane asu moani n+mar+imbo si ranambe ane ra se ṅg+r+ febound+! ²¹ Rani+s+imboani t+ṅ+r+i+fo af+ndi tükünd+femboe. Horombo God ai hifi sünü naf+marandambe peyo haya ho hombo hapondani tükefeyombe ana, moai af+ndi t+ṅ+r+i+fo ndahurai tüküfeyo. Nga süngunambo rani s+imboani ana moani muṅgunambo t+ṅ+r+i+fo af+ndi ham+ndi moatükuni an+ambo tükünd+femboe. Asu randife

hayambo ra süngunambo ana ngiri asükaindo tiriifo yahurai tükündifeyo.
²² Nga asu God ai rani-simboani ranahambo bodifombofe kikihiyimindi-koatembembonana munguambo nindou ranai ngiri aboedamboyahindi. Nga asu God ai munguambo nindou sapo ranaheimbo wandanei yahu dibonimayunduri ranimbohündambo wambo animbo asu hapondani ana God ai rani si ra awi bodifombonde kikihindamündumbui. ²³ Rasimboani nindou bidifiri ai sishamumbo hoafiyehüya, 'Se ndühi himboemo, nga Krais ana ini nda!' mbisei-anane, asu 'Ai ana ini gogu ra!' mbisei-anane ra se nindou ranahei hoafi anihondumbo-ndundurimboemo. ²⁴ Nimboe sapo nindou bidifiri ai tüküyafundühi woshoafori hoafindimondühiya, 'Ro Krais-anahi,' asu 'Ro Godindi hoafi hoafiya-rhandeimbi nindou-anahi,' mbisimbo-memo. Asu ai hepünifeimbi moatükuni nafuindimondühi ranipoanimbo nginindi nafuimbo ratupuri ratupurindimboemo. Ai nindou sapo God wandanei mehu ranaheimbo amboani ndahurimindimbo mbisimboemo, nga ngirindimo. ²⁵ Rani-moatükuni ranahambo ro horombonamborthe hoafimehapurane, nga se ranahambo himborindimo. ²⁶ Asu nindou ai randihi hoafindeihüya, 'Hoeirühi, Krais-mayu ranai ana nimi wohi furikoate-reandi hifuhani anüngu,' mbiseiani asu se ranini ngomboemo, nga wani. Asu nindou ai randihi hoafindeihüya, 'Aiana dibo ndanambe ndanüngu nda,' mbiseiani wani asu se ranahambo anihondumbondumboemo, nga wani. ²⁷ Nga Nindou Hondü ranai ana, sapo wabürüsi sünü mungu ranifihü hufihamindi süfuanipoedi ngu hafuani si boakiboadeamboe yahurai-animbo nindou himboahü tükündüfimbui. ²⁸ Sapo nahanühüyo nindou ai yifiyo haya yifi nimoko ranai moanambühi engoro ana, ranühi koahoeimbi ranai hei gugurhindühane."

*Nindou Hondüendi kosimbo si
(Mak 13:24-27; Ruk 21:25-28)*

²⁹ "Rani tiriifombü moatükuni si ranai ndeara mungunoani animbo nimehüno,

hufihamindi ai nimbiranjinderühi

asu amoamo ai ngiri sindu.

Mupui ai sünambeahindi firibadiyiboai pütapindowohü

asu munguambo nginindi moatükuni sünambe aninggo ranai fifimindimboe. *Aisaia 13:10; 34:4*

³⁰ Rani-simboani animbo Nindou Hondü ai tüküfembo nafuimbo moatükuni ranai sünambe weindah tükündifemboe. Asu hifi ndanühündambo munguambo sirihündi nindou ranai arasiranindeimboyei. Asu Nindou Hondü ai sünambeahindi mburüngaiwami nüngumbo ahandi nginindi asu adükari himboamupuimbo-randeimbi moatükuni ndemündü haya ra dibonde kuduani ranahambo hoeindihimboyei. ³¹ Rananimbo fufuñi afindi ranai hoafindimboe. Rananimbo asu ai ahandi sünambeahindi nendi ranhamumbo yimbuyimbu hifi ra himboranipoedi nindou mungu God ai wandanei mehu gugurifendurimbohünda koandihapura ngomboemo."

*Hoandasüfo nimindi ranahambo yamundife hoafi
(Mak 13:28-31; Ruk 21:29-33)*

³² "Asu se hoandasüfo nimindi türüfoarundühi hohoanimondimo. Rani nimi ranai ahandi düdüdü ranifihü hoehoai tütüküyohü emündü aforo ana, se fifirundi sapo ranana ndeara hoemboane. ³³ Mami rani-süngumbo animbo asu se hoeindundani munguambo rani moatükuni ranai tükündifeyoani hoeindundühi rananimbo se Nindou Hondü ai ngiri amitata kudu, nga yipurü kimanü anüngu, ra fifirindumboemo. ³⁴ Ro

sìhamumbo anìhondümbòanahì hoafehapuri nda. Bìdìfìrì nindou hìfì ndanühi anìmboei yìfìhai-koateayei-ambe anìmbo ranì-moatükunì ranai tükündìfemboe. ³⁵ Sünü hìfì ranai ana awarìndìhoemboe, nga asu wandì hoafì ranana ngìrì awandìhoayo, nga wanì.”

*Nindou mamì aiamboanì moai Adükari ai tüküfembo si ra fìfìreandì
(Mak 13:32-37; Ruk 17:26-30, 34-36)*

³⁶ “Nga asu Nindou Hondü ai tüküfembo si ranìnambo nindou mamai-amboanì moai fìfìreandì. Asu ranì si tüküfemboayo ra sünambeahìndì nendanemo asu Nìmorì aiani ra moai fìfìrundì. Nga moanì Afìndì ai yangìrani ranì-moatükunì ranahambo fìfìreamboayu. ³⁷ Nindou Hondü ranai tüküfembo si ranana Noa nüngambe ra sìmbòanì nahuraindìmboe. ³⁸ Sapo horombo hohoambu ai tüküfe-koateyoambe ranì-sìmbòanì ra nindou ai moanì sesì sahüsi hoe sìmindei asu nìmorehì nindowenihì anamìndühìyahi heimbo bìdìfìranì hondü ranambe Noa ai botambe aboeda kamefuendì. ³⁹ Ranì-sìmbòanì ra nindou ranai ranì-moatükunì tüküfemboayo ranahambo moai fìfìrìhìndì, nga ai moanì sirì mbìrowohì ratüpurìyeyi hei-ane asu hohoambu ranai tüküfehü aheimbo pare gogomaramìndìndürì. Moanì yahurai-anìmbo sünguna Nindou Hondü ai tüküfiyuambe tükündìfemboe. ⁴⁰ Ranì-sìmbòanì ana nindou yimbu ai nùmbürambe ratüpurìndafandühì nìmbafandani anìmbo, nindou ngorümbo nderümündühì asu ngorü ai moanì rande bodìboadìranì nüngumbui. ⁴¹ Nìmorehì yimbu ai mbanì hìrìndafìhì nìmbafeanì anìmbo asu ngorümbo ndemüduanì asu ngorü ai moanì rande bodìboadeandanì nìngomboe. ⁴² Awi se hìbadümbo nìngomo, nga nìnì-sìmbòanìyo sìhamundì Adükari ai tüküfemboayu ra se moai fìfìrundì. ⁴³ Awi se randu hohoanìmondìmo. Worì aharambüryu haya hùmbühünì nindou ai nìnì-sìmbòanìyü ahandì worambe hùmbühünìmbo tüküfemboayu ra fìfìrareandì ana, nindou ranai ngìrì apu. Nga ai hùmbühünì nindou worambe tükündüfimbui mbüsü haya yangìrì günde nìmandü ngumbui. ⁴⁴ Ranìmbohündambo anìmbo se-amboanì muṅguambo si aho ra hìbadundühì nafìndündümo nìmandìmo. Nga Nindou Hondü ranai tüküfembo ranahambo se mìtanìründümo houmbo hìdìbo-hìdìbòyomondambeanìmbo moanì ai sümbundamündü tükündüfimbui.”

*Nindou ratüpurìyafanìrìnandeimbì aboedì asu moaruwai ranahafandì
kafoefe hoafì*

(Ruk 12:42-46)

⁴⁵ “Asu düdi ratüpurìyü-randeimbì kaoworì hohoanìmo-koate dìdìboadìre-randeimbì fìfìreandeimbì nindouayua? Nindou ranai ana sapo ahandì bogorì nindou-mayu ranai ahamboya, ‘Se nindou ratüpurìyomo-rundeimbì bìdìfìrì-memo ranahamumbo hìbadapuri,’ yahu haya kafoarirì hìnìngìmarirì ranani sapo ai ahamumbo sesì segopurìmbo sìmbòanì yìbobofe segopurìmbohünda. ⁴⁶ Nindou ranahandì bogorì nindou ai worambe tüküfi hoeiriranì asu nindou-mayu ranai sapo ahandì bogorì nindou ai refembo hoafìmayu süngu rawareandì ranana nindou ranai moanì hìhìfì-hìhìfìmbiyuwamboane! ⁴⁷ Ro nda sìhamumbo anìhondümbòanahì hoafehapuri, bogorì nindou ranai nindou ranahambo ahandì muṅguambo moatükunì ranahambo hìfandìmbo bogorìmbondirì hìnìngìndirümbui. ⁴⁸ Nga asu nindou ranai, moaruwai ratüpurìyü-randeimbì nindouayu ana, asu ai ahandì fimbo rande hoafìndühü anìmboya, Wandì bogorì nindou ai ngìrì awi nìmai

tükündüfiyu mbüsümbui. ⁴⁹ Rananimbo asu ai ahandi mamî ratüpurîyomorundeimbi-memo ranahamumbo piyu haya bubuhaindüpurühi asu sesi dedü wakindeandühi bia ra ndümündi, nindou bia simindimo-rundeimbi rani-babidi hoanguhü rarandu wakindeambui. ⁵⁰ Rananimbo asu mamî simboani sapo ratüpurîyu-randeimbi-mayu ranai ahandi bogori nindou ranai tüküfemboayu ra mitaniramündü haya hidibo-hidiboyuambe animbo tükündüfimbui. ⁵¹ Rananimbo asu ahandi bogori nindou ai ahambo kibodirindirî mbunda asu nindou wosihofori hoafiyembi ranambendirimbui. Rananimbo asu ai ranambendihî heindühi yahafi sisinderimboe.”

25

Yihoarîfamborî 10 ranahei kafeje hoafi

¹ “Rani-simboani ana God nginindi sünambe hifandarandi ra ndahurai animbo tükündüfemboe. Mamimbo yihoarîfamborî 10 ranai nindou mamî nimorehi semündü haya masüfuwa asu ai ahei ram hai ra fufurühümündi hehi ahambo nafinî nafoarîfihofihambo mahei. ² Hondahüyahindeimbi-mayei (5) ranai moani hohoanimo-koateyei, nga asu ngorü hondahüyahindeimbi-mayei (5) ranai aboedi fifirihindeimbiyei. ³ Sapo nimorehi hohoanimo-koate-mayei ranai ahei ram ra sahümündi, nga asu moai ram hoe bidifiri fuihümündi. ⁴ Nga asu nimorehi diboadore fifirihindeimbi-mayei ranai ahei hoe hipiri-mayo ranambe hoe fuihümündihî ahei ram diboadorihî masahümündi. ⁵ Raniyei asu sapo nindou nimorehi semündümbi-mayu ranai nimai tüküfe-koatemayuwamboyei asu aheimbo yapombo himbo-marandüramboyei moani rarihi yapombo boarihehi hehi kurimayei. ⁶ Raniyo hombo nimbî mbusümondühi nindou mamî ranai mîngiyowuhü yahuya, ‘Sapo nindou nimorehi semündümbi-mayu ana nda! Nga asu se ahambo sühüsi nafoarîhorî fihirîhorîmîndei!’ mehu. ⁷ Raniyei nimorehi-mayei ranai munju botiyahindühi ahei ram hai ra yimundüfembo didiboadomafandihündi. ⁸ Raniyei asu nimorehi hohoanimo-koateyeimbi-mayei ranai nimorehi aboedi fifirihindeimbi-mayei ranai hoafiyehü seiya, ‘Awi se yihofimbo ndühi shei-mayo hoe bidifiri fuisehi, nga yihofî ana hûmaraso,’ maseiamboyei. ⁹ Asu nimorehi aboedi fifirihirihündimbi ranai hoafiyehü seiya, ‘Yowanî, ngiri ndehündi. Hoe ndanana sheimboane asu yihofimboane ra ngiri simongoründamîndîmunî. Nga awi hihirîndahi ngei stoa worambeahîndî se-amboani sheipoanimbo pemîndei,’ masahündüramboyei. ¹⁰ Asu raniyei hohoanimo-koate nimorehi-mayei ranai stoanambo hoe pemimbo hihiriyahi mbahei nou ranambo amogonimbo nindou nimorehi semündümbi-mayu ranai tüküme fiyu. Raniyei asu hondahüyahindeimbi nimorehi nafirihümündimbü-mayei ranai nimorehi semindimbo sesesi fondi-mayo ranambe nindou-mayu rani-babidi kefoehi mahüsi. Raniyo asu ranambe kefoefe hombo yipuri ra pamaiaro. ¹¹ Raniyei asu süngunambo hondahüyahindeimbi nimorehi bidifiri-mayei ranai tüküme hindî. Raniyei asu ai rarihi pukuna hoafiyehü seiya, ‘Adükari, Adükari, se yihofimbo yipuri sübüdühawamunî digifo,’ sei hoafimayei. ¹² Raniyu asu nindou ranai simborî aheimbo hoafiyundürühi yahuya, ‘Ro sheimbo anihondümboanahî hoafayahî, se ngiri kebohîndî, nga roana moai sheimbo fifirîhearü,’ mehündürî.” ¹³ Sisas ai ndeara hoafi

moendireandühi yahuya, “Awi se hibadumbo, nga moai se Nindou Hondü ai tüküfembo si ane asu raní simboanane ra fifirundi,” mehu.

*Nindou ngimí ratüpuríyomorundeimbí ranahamundi kafeje hoafi
(Ruk 19:11-27)*

¹⁴ Sisas ai asükai hoafiyuhü yahuya, “Raní si tüküfe simboani ranana ndahurai-ane. Mami simboani nindou mami ai ahandi wori ra hiniñgife hefe ngorü hifina hombo mehu. Raníyu asu ai ahandi ratüpuríyomorundeimbí ahamumbo mborai yahupuri mbura ahandi munguambo moatükuni ahamundi warambe hiniñgimareandi. ¹⁵ Nindou-mayu ranai ahandi ratüpuríyomorundeimbí ranahamundi ngusüfo nginindi küru hohoanimoemo raní simogodühi kaki hoari ra ahamumbo yibobore yimbumareapuri. Nindou ngorumbo 5,000 kaki hoari sagado. Ngorumbo 2,000 kaki hoari sagado. Asu ngorü-mayu ranahambo 1,000 kaki hoari ra sagado marandi. Raníyu asu ai ahamumbo yare hiniñgireapuri haya ngorünamefiyu. ¹⁶ Ratüpuríyu-randeimbí nindou sapo 5,000 kaki hoari masemündu-mayu ranai nimehünou kaki ranambo kaki semindi ratüpurambe síhai haya ratüpuríyuhü raní-fihindi 5,000 asükaiyu raníwami masemündu. ¹⁷ Asu mami yahurai safi nindou sapo 2,000 kaki hoari masemündu-mayu ranai kaki raní-fihindi 2,000 asükaiyu raníwami masemündu. ¹⁸ Nga asu nindou sapo 1,000 masemündu-mayu ranai ahandi bogorindi kaki ra semündü hu hifambe kakirihai mbura hifambe díbo samboare hiniñgimareandi. ¹⁹ Nindou ranahamundi bogori-mayu ranai anguni hu gedühi nünгу nüngumbo asu ai ngoafina hihirifi hu tüküme fiyu. Raníyu asu ai ahandi kaki nindoumbo yibobomareapuri-mayo ranahambo nindou raní babdímbo hoafi díboadondiheapuri yahu haya. ²⁰ Nindou 5,000 kaki masemündu-mayu ranai tüküfi ahandi bogori nindou-mayu ranahambo 5,000 ngorü-mayo ra masagado. Asu ai ranahambo hoafiyundühi yahuya, ‘Adükari, se wambo 5,000 kaki masowandiri, nga awi se nda hoeiro. 5,000 kaki-mayo se masawandiri raní-fihindi ro ngorü 5,000 kaki masahamindihí nda,’ mehuamboyu. ²¹ Asu ahandi bogori nindou-mayu ai hoafiyuhü yahuya, ‘Se aboedi hamindi ramarowandi. Seana aboedi asu anihondumbo hondü ratüpuríyafi-randeimbanafi. Seana moani akidou moatükuni díboadiro-randeimbanafi. Nga asu ranímbohündambo anímbo hapondani ana síhambo ro adükari moatükuni hifandímbo amboani bogorímbondihe hiniñgindiheaninímboyahi. Asu se mborai sühüfi ranahambo rodíbo hihifi-hihifinde,’ mehundo. ²² Raníyu asu nindou 2,000 kaki masemündu-mayu ranai-amboani tüküfi ahandi bogori nindou-mayu ranahambo hoafiyundühi yahuya, ‘Adükari, se wambo 2,000 kaki masawandiri, nga awi se nda hoeiro. 2,000 kaki-mayo se masawandiri raní-fihindi ro ngorü 2,000 kaki masahamindihí nda,’ mehuamboyu. ²³ Asu ahandi bogori nindou-mayu ai hoafiyuhü yahuya, ‘Se aboedi hamindi ramarowandi. Seana aboedi asu anihondumbo hondü ratüpuríyafi-randeimbanafi. Seana moani akidou moatükuni díboadiro-randeimbanafi. Nga asu ranímbohündambo anímbo hapondani ana síhambo ro adükari moatükuni hifandímbo amboani bogorímbondihe hiniñgindiheaninímboyahi. Asu se mborai sühüfi ranahambo rodíbo hihifi-hihifinde,’ mehundo. ²⁴ Raníyu asu nindou 1,000 kaki masemündu-mayu ranai-amboani tüküfi bogori nindou-mayu ranahambo hoafiyundühi yahuya, ‘Adükari, ro síhambo fifiríheaninímboanahi. Seana nindou awi himboari handini-yafeimbi nginindi hamindanafi. Seana nime-moatükuni se hifírowandeimbi-hündiyopoani nümbürambeahindi sesi ra

yimungurandifi arandi. Asu nindou amuri ai nini-moatükuni manjiriyo bubufoarhindeimbihündane seana sesi ra guguro arandi. ²⁵ Ranimboyahi asu ro sihambo yihimbombo sihafı kaka ra sahamındı ha hıfambe kakırıhi dıbo masamboarheandı. Sıhafı munquambo kaka ini nda, nga se rando hoeindowandı, mehundo-amboyu. ²⁶ Asu ahandı bogorı nindou-mayu ai hoafıyuhü yahuya, 'Awi se ana ratüpurıyafı-randeımbı nindou moaruwai, ratüpurı-koate yıboaruko yıboaruko-yafeımbı nindouanafı. Nindou ngorü ai ratüpurıyumbü ranahandı ro sesi yimungurahamındı asu nindou ai nıne ahurı buburandeımbı ranahandambohündı ro sesi ra yimungurıhamındı gugurıhe arıhandı ranahambo awı se wambo ndoro fıfırıwandırımbowamboyafı? ²⁷ Asu awı refe anası, se kaka wandı ra sapo kaka sıhefe arandı worambe sıhoefanı anımbı, asu ro tükündaheandühi amboanı kaka bıdıfırı ranıwamı nandıhe ndahamındımbıhündısi. ²⁸ Haponda ahandı warambeahındı kaka ra ndowandümo mbundu nindou sapo 5,000 kakümbımayu ranahambo dabudo. ²⁹ Nga ai sapo nıne-moatükunı sımongorı-maramüdü ranıfıhi bıdıfırı pandeamboe. Nga asu nindou düdi ai nini-moatükunıyo ranahambo wanayu ana, asu ai nini-moatükunıyo ai akıdou asıhendı ra ahandı-mayo munqu fufuımındımbıoane. ³⁰ Nga yıboaruko-yıboarukoyumbü nindou ranahambo weıdanı hondü nımbı nımaroambe pıduwurü. Rananımbı ai ranambe nımandümbı heınduhü yahafı sısınderımbıoe,' mehu.

Nindou Hondü ai munquambo nindou ranaheimbo yıbobondearümbui

³¹ "Süngunambo Nindou Hondü ranai bogorımbondüfi tükündüfıhi ahandı sünambeahındı nendı ranı-babıdımbı ana, asu ai ahandı munquambo moatükunı hıfandımbı nımarı fondı ranıwamı nımandümbui. ³² Rananımbı asu munquambo hıfı ranı-hündambo nindou ranai ahandı hanjıfohü gugurındearümbui. Rananımbı asu nindou ranaheimbo sapo sıpsıp hıfandırandeımbı nindou sıpsıp ngorünıni yıbobore asu meme ngorünıni yıbobore arandı nou rande yımbumbonde yıbobondearümbui. ³³ Randeandühi anımbı ai sıpsıp ahandı warı hondünı hınıngındearühi asu meme ahandı warı kadüdanı hınıngındearümbui. ³⁴ Rananımbı asu Bogorı nindou ai nindou ahandı warı hondünı amarei ranaheimbo hoafındundürühi anımbıya, 'Se ana sıheimbo wandı Ape ai aboedı-aboedımareandürane, nga se mborai sühüsi. Rananımbı asu se sühüsi God nğınındı hıfandırandı ranahambo sapo wandı Ape ai sıheimbo semındımbı horombo hıfı sünü hapoadümbı sımborıyoambe raraore nafıramüdü masıhendı ra sahümündı. ³⁵ Sapo ro wembombıyahanı asu se wambo sesi masehındırı. Ro amındanııombıyahanı asu se wambo hoe sımındımbı masehındırı. Ro nindou amurı tüküyaheandanı asu se wambo sahümündıhındırı sıhei worınımarıhındırı. ³⁶ Ro hoearı-koate nımbıoahanı asu se wambo hoearınambo yıhurumarıhındırı. Ro anğünümboyanı asu se wambo hıfandımarıhındırı. Ro karabusambe nımbıoahanı asu se wambo hei wakımafoarıhındırı. Ro hoearı napo-koateyanı se wambo hoearınambo wandı fı yıhurumarıhındırı,' mehu. ³⁷ Nindou mbumundı-mayei ranai ahambo sımborı hoafındahındowohü anımbıya, 'Adükarı, nünğusümboanıyo sıhambo hoerıhunına wembombımeffa sesi masahunıni, asu sıhambo hoerıhunına amındanııombımeffa hoe sımındımbı mafııhunıni ra? ³⁸ Nünğusümboanıyo ro sıhambo hoerıhunına nindou amurımbıyafı tüküyafoanda sahımındefınıni yıhoefı worınırıhunıni, asu hoearı-koateyanı hoearı yıhurumarıhunına? ³⁹ Asu nünğusümboanıyo ro

sihambo hoeirihunina anğünümboyafi asu karabusambe nimbafi randani ro hefi wakimafoarahunina? mbiseimboyei. ⁴⁰ Asu Bogori nindou ai aheimbo simbori hoafinduhü animboya, ‘Ro siheimbo anihondumbo-anahi hoafayahandüri, nine-moatükunî se moanî ndürî-koateyeimbi nindou wandî ranahambo se ramarîhindî ranana wambo rîhündîrî rarîhi marîhündîrî!’ mbüsümbui.

⁴¹ Rananimbo asu ai nindou ahandî warî kadüdanî animboei ranaheimbo hoafindundürühî animboya, ‘Se awarîhehindeimbi nindou-anei. Andai se wambo hinîngîrîhindîrî ragu ŋgei! Seana hai moanî yare koadürümbo horoweimbi God ai dîdîboadore nafamündü Satan asu ahandî nendî ranahamumbo hinîngîmareandî ranambe ŋgei!

⁴² Sapo ro wembomboyahanî ra se moai wambo sesi sehindîrî. Ro amîndanîŋomboyahanî se moai wambo hoe simîndîmbo sehindîrî. ⁴³ Ro nindou amurîmboyahe heheya tüküyahindanî se moai wambo sahümündîhündîrî sihei worînrîhindîrî. Ro hoearî-koate nîmboahanî se moai wambo hoearînambo yihururîhindîrî. Ro anğünîmboya, karabusambe nîmboaha raraorîhanda se moai wambo farîhehindîrî rîhündî,’ mbüsümbui. ⁴⁴ Asu ai-amboanî simborî ahambo hoafindahîndowohü anîmboya, ‘Adükari, nünğû-sümboanîyo ro sihambo hoeirîhunînanî se wembomboyafi, hoeimbo amîndanîŋomboyafi, nindou amurîmboyafo tüküyafo, hoearî-koate nîmbafi, anğünümboyafi asu karabusambe nîmbafanî ro sihambo farîhefenînrî-koatemayefa?’ mbiseimboyei. ⁴⁵ Asu Bogori nindou ai aheimbo simborî hoafîndühî anîmboya, ‘Ro siheimbo anihondumbo-anahi hoafehandürî, se sapo moanî ndürî-koateyeimbi nindou wandî ranaheimbo farîhefendürîmbo moi asei ranana asu se wambo amboanî farîhefendürîmbo moi seihane!’ mbüsümbui.

⁴⁶ Rananimbo asu nindou ndanai koadürümbo koadürümbo tîŋîrîfo adükari nîngoweimbi ranambe mbîhei-amboane, ŋga asu nindou aboedî mbumundî-mayei ranai-anîmbo yangîrî koadürümbo koadürümbo nîngoweimbi ranambe mbîhei-amboane,” mehu.

26

*Suda-yafe bogori nindou ai Sisasimbo hîfokoefimbo hoafi fifîrîmarundî
(Mak 14:1-2; Ruk 22:1-2; Son 11:45-53)*

¹ Sisas ai ranî yamundife hoafi ra moendîreandühî asu ahandî süngururü-rundeimbi mbo hoafiyupurühî yahuya, ² “Se fifîrumboanemo, ŋga awi asouŋgu God Israer aboedambomareandî hohoanîmombo Si (Pasofa) tükündîfemboe. Asu sesi sesimbo si ranambe anîmbo Nindou Hondü ranahambo hürütümbî nindou-yomondî warîhündîfimbui ahambo hîfokoefimbo-hündambo nîmîfihî tîkondüründîmo pandüwurîmboemo,” mehupurî. ³ Ranîyomo asu Godîmbo sihou-rundeimbi bogori nindouyomo, asu Suda-yafe bogori nindouyomo ranai bogori hondü nindou Godîmbo sesi sihai-randeimbi ahandî ndürî Kaiafas ranahandî adükari worambe mamî gugurîmefundî. ⁴ Ranîyomo asu ai Sisasimbo dîbo kîkîhîyimündî hefi hîfokoefimbo yahomo houmbo hoafi ra fifîrîmarundî. ⁵ Asu ai yaru hoafiyomondühî yahomoya, “Ranî-moatükunî ra nindou afîndî fandife sesesambe ana refepoanî, ŋga asu nindou afîndî ranai hoafi afîndafîndîndeihi ŋgoafi moaruwaimbo-ndîhimboyei,” mehomo.

*Betani ŋgoafîhü nîmorehî mamî ranai Sisasîndîwamî fisîŋarümbî
moatükunî kamareando
(Mak 14:3-9; Son 12:1-8)*

⁶ Mami, Betani ngoafihü Sisas ai Saimonindi worambe mamaru. Nindou ranai horombo mīmantho masimeiyu haya mamaru. ⁷ Sisas ai nindou ranahandi worambe sesühi nīmaru-ane nīmorehi mami ranai ahambo sowana tüküme feyo. Ai nīmoei hīpīrambe sanda aboedi fisīnarūmbi kaki afīndīfihī semīndī-weimbihūndi ra semīndī haya tüküme feyo. Ranīyo asu Sisas ai sesi fondi-mayo ranīkīmī nīmaruambe ai sanda ra ahandi mīro wafuambe kamareando. ⁸ Ranīyomo asu Sisasimbo süngururū-rundeimbi ai ranī-moatükunī ramareandi ranimbo hoeiru houmbo ngīnīndi hoafiyomondühi düduyafundühi yahomoya “Nīmboe nīmorehi ndanai sanda nda yatīkiri-yatīkiri ra wakareandi?” ⁹ Awi sanda ndanana kaki adūkarīfihī anīmbo koarīhefihī kaki semīndī mburumbo nindou napo-koate-mayei ranaheimbo kaki ra saimboyosi,” mehomomo. ¹⁰ Sisas ai fīfīreandi ahambo süngururū-rundeimbi ai nīnīmboe hoafīmemo ranimbo ra. Ranīyu asu ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Se ra nīmboe nīmorehi ndanahambo moaruwaimboarundi rana? Ai ana moanī sīmbamīndī hamīndī moatükunīyo wambo ramareandi rananasī. ¹¹ Nindou napo-koateyeimbi ranai ana se babīdī muṅguambo si ra nīboadeimboyei, nga asu roana ngiri se-babīdīmbo muṅguambo si ra nīmboahi. ¹² Aiana sanda ranīyo wandīwamī kamareandi sapo wambo samboefendīrimbo dīdīboadoreandühi. ¹³ Haponda ro sīhamumbo anīhondūmbo-anahī nda hoafehapuri, muṅguambo hīfī ndanühi nīnī ngoafihüyo Godīndi hoafī ra wataporīmboayo ana, nīne-moatükunī ai wambo ramareandi ra ahandi hoafomböhünda wataporīmbondühi-ndühīmboyei,” mehu.

Sudas ai Sisasimbo bogori nindouyomondi warühīndīhinīmboyahī mehu (Mak 14:10-11; Ruk 22:3-6)

¹⁴⁻¹⁵ Ranīyu asu Sisasimbo süngururū-rundeimbi nindou mami ahandi ndürī Sudas Iskariot ai Godimbo sīhourundeimbi nindou bogori-memo ranahamumbo sowana hüfu düdufipurühi yahuya, “Se wambo nīnī-moatükunī mandaundīri ro Sisasimbo sīhamundi warühī yirūmondīhinanī rana?” mehupuramboemo. Ranīyomo asu ai ahambo kaki hoarī 30 ra tapuiyafu masabudo. ¹⁶ Ranīyu ranī-sīmboanī piyu haya Sudas ai Sisasimbo ahamundi warühī yirūmofi hohoanīmo tūmarandi.

Sisas ai ahambo süngururūrundeimbi babīdī sesesī sesī ra masowasūmo (Mak 14:12-21; Ruk 22:7-14; Son 13:21-30)

¹⁷ Adūkarī si bret yis pefe-koate weangurühi tüküfeyoambe ranī sīmboanī Sisasimbo süngururū-rundeimbi ai tüküyafu ahambo düdururühi yahomoya, “Nahanīnīyo sesesī sesī ra ro sīhambo dīdīboadofembo se hohoanīmoayafa?” mehomondamboyu. ¹⁸ Ranīyu asu Sisas ai ahamumbo yare hoafiyupurühi yahuya, “Ngoafi adūkarī ranühī anīmbo ngomo, nindou mami ranahambo hoafīndīmondühi anīmboya, ‘Nindou yamunde-randeimbi ai yare hoafiyuhü-randeimbi ai yare hoafiyuhü yahuya, “Wandi si ndeara tüküfemboane, nga ro wambo süngurundīri-rundeimbi babīdī sīhafi worambe Pasofa sesesīndefo sefīmboanefī,” ’ mbīsīmo,” mehupuri. ¹⁹ Ahandi süngururū-rundeimbi-memo ranai moanī mami Sisas ai hoafīmayupuri süngu sapo sesi ra dīdīboadomarundi. ²⁰ Ndeara nīmbambe Sisas ai ahambo süngururū-rundeimbi 12-memo ranī-babīdī sowasūmondühi mamarīmo. ²¹ Sesambe Sisas hoafiyuhü yahuya, “Ro sīhamumbo anīhondūmbo-anahī hoafehapuri nda. Sehündi mami ai wambo hūrütūmbi-yomondi warühī yirūmondandīrimbui,” mehuamboemo. ²² Ahandi süngururū-rundeimbi ranai ranī hoafī ra hīmborīyomo

houmbo ngusüfoambe afindi hohoan+morapurühi asu ahambo ngorü ai düdufe, ngorü ai düdufeyomondühi yahomoya, “Adükari, royahi? royahi?” memo. ²³ Ran+yu asu Sisas ai s+mbori hoafi+yupurühi yahuya, “Nindou mam+ wak+r+hu n+maref+mbi bret h+p+r+ mam+ ranambe foare haya asesu ranai-an+mbi wambo nindou hürütümbi-yomondi warühi yirümondand+r+mbui. ²⁴ Baibor ai Nindou Hondü ranahambo hoafi+mayo süngu ai yif+indümbui. H+poan+imboembou ani nindou düdi ai Nindou Hondü ahambo nindou hürütümbi-yomondi warühi yirümoariri. Nindou ranai ana n+mbi hondi ai wak+mar+m+ndo, nga ambemboyu!” mehupuri. ²⁵ Sudas sapo ai ahambo nindou hürütümbi-yomondi warühi yirümoreimbi+mayu ranai hoafi kar+hoeihü ahambo düdurirühi yahuya, “Nindou yamundo-randeimbi, awi se yaro hohoan+moyafühi rombayahi safimboyafi?” mehundo-amboyu. Asu Sisas ai ahambo hoafi+yundühi yahundoya, “I sapo se hoafi+mayafi mb+sesi,” mehu.

Adükari+ndi ses+ Sisas ahand+hoari sünggurürundeimbi+mbi masagapuri (Mak 14:22-26; Ruk 22:15-20; 1 Korin 11:23-25)

²⁶ Ai mam+ sowasümondühi n+mar+m+mbi Sisas ai bret b+id+f+r+ ra semündü God+imbo h+h+f+r+r+ d+d+b+af+fi mbura h+f+t+re haya ahambo sünggurürü-rundeimbi ranahamumbo sagapurühi yahuya, “Ndanana wandi fi safane, nga sowandümo mburu sowasümo,” mehupuri. ²⁷ Ran+yu ai asükaiyu h+p+r+ ra semündü haya God+imbo h+h+f+r+r+ mbura sagapurühi yahuya, “Muñguambo se h+p+r+ ndanambe nd+m+nd+imo. ²⁸ Ndanana wandi horane, sapo God+ndi hoafi fem+ndi s+hefe ng+nem+nd+imbo moatükunane. Wand+ hor+ ra nindou af+ndi ahei moaruwai hohoan+mo-ambeah+ndi aboedambo-fembohünda kamefoendane. ²⁹ Ro nda s+hamumbo hoafepuri, ro wain hoe nda ng+r+ asükainda nd+m+nd+hi, nga awi nga ngambo wandi Ape ng+n+ndi h+fand+randi ranambeyahi an+mbi ro s+mbori wain hoe ra se-bab+id+imbo nd+m+nd+imboyahi,” mehu. ³⁰ Ran+yomo asu ai herü mam+ herüyomo mburu Orif n+m+ wafunambo mahafomo.

Sisas ai Pitamboya, Ro moai ahambo fif+r+hin+ mbüsümbui, mehu (Mak 14:27-31; Ruk 22:31-34)

³¹ Ran+yu asu Sisas ai ahamumbo hoafi+yupurühi yahuya, “Ndani n+mbokoani ana muñguambo se wambohündambo s+hamundi an+hondümbife hohoan+mo h+n+ng+indumboemo. Sapo Baibor ai yare hoafi+yowohü yahoya,

‘Ro sipsip hifand+ra-randeimbi nindou ranahambo h+fokoand+hinani an+mbi
asü sipsip ranai bukürüdei wak+nd+himboyei,’ *Sekaraia 13:7*

meho süngu. ³² Nga asu süngunambo ro yang+r+ bot+ndahe heheambo ana, Gariri h+f+nambo s+hamundi wagabe ro boatei ngümboyahi,” mehupuri. ³³ Ran+yu Pita ai hoafi kar+hoeihü Sisas+mbi hoafi+yundühi yahuya, “Muñguambo nindou s+hambohünda ahamundi an+hondümbife hohoan+mo h+n+ng+arundi amboani asu roana ng+r+ wandi an+hondümbife hohoan+mo h+n+ng+ind+heandi,” mehundo. ³⁴ Asu Sisas ai Pitambo hoafi+yundühi yahuya, “Pita, ro nda s+hambo an+hondümbi an+hoafepuri, n+mbokoani kakaro ai hoafi-koateayuambe an+mbi se rando hoaf+ndafühi an+mbi ng+m+imbo ‘Ro moai Sisas+mbi fif+r+hin+,’ mb+samboyafi,” mehundo. ³⁵ Ran+yu Pita ai s+mbori hoafi+yundühi yahuya, “Ro sed+bo yifayahi amboani i ambe, nga asu ro ng+r+ rand+he yahurai hoaf+ndahi,” mehu. Ran+yomo asu ahambo sünggurürü-rundeimbi-memo muñgu amboani maru Pita hoafi+mayu süngu yaru hoafi+memo.

*Sisas ai Getsemanihî Godimbo didibafimayu
(Mak 14:32-42; Ruk 22:39-46)*

³⁶ Raniyu Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidi nîmi nûmbürî mamî Getsemanihî hîfomo tüküyafundühî hoafiyupurühî yahuya, “Awi se ndanühî nîmandîmondanî anîmbo asu ro gogu ranühî nga Godimbo didibafinda,” mehupurî. ³⁷ Ai Pita Sebedindi nîmorî yimbuyafanî ahamumbo sepurümündî haya mahu. Raniyu Sisas ai rani-simboanî ngusüfo afîndî hohoanîmoyuhü asu ahambo afîndî ngusüfoambe moaruwaimarîrî. ³⁸ Raniyu asu ai hoafiyupurühî yahuya, “Afîndî hohoanîmo wandî ngusüfoambe amaro ranai afîndî hamîndî tüküfendîrühane asu ai wambo borife pefendîrîmbo yangîrayo. Nga awi se ndanühî nîmandîmombo ro-babidîmbo moanî himboarî yangîrî hîbadundî,” mehupurî. ³⁹ Raniyu asu ai akîdou sühüfi hu ahandî mbîro ra hîfîni hîfambe amofihü Godimbo didibafiyuhü yahuya, “Wandî Ape, nûngurîhî refemboayo ana, moanî yahurai tîrîrîfombü hîpîrî wandî waminîndî ra sowandîfî raguanamboro! Nga asu rani-moatükunî refembo ra ro randîhea sambo hohoanîmoyahühî-yahîpoanî, nga moanî se hohoanîmoayafî süngu,” yahu didibafimayu. ⁴⁰ Raniyu asu ai hîhîrîfî ahambo süngururü-rundeimbi ranahamumbo hoeireapurane ai yapomboyafu houmbo mapomo. Raniyu asu ai Pitambo hoafiyundühî yahuya, “Nîdou ngîmî ra awi se nîmboe moanî bodîfombo amboanî ro-babidîmbo himboarî yangîrî hîfandühî nîmarî-koatememoa? ⁴¹ Se moanî hîbadûmbo didibafîndîmondühî nîmandîmo. Rananîmbo asu nîne-moatükunî sîhamumbo moaruwai hohoanîmo ranahambo süngu hühîndeapurîmboe. Sîhamundî ngusüfo aiana refembo yaho, nga asu sîhamundî fi ranane ai awi mbosîhoasîrayo,” mehupurî. ⁴² Asükaiyu mamîmbo Sisas hu didibafîfîhî yahuya, “Wandî Ape, tîrîrîfombü hîpîrî ndanai wambo gübüsîfoefendîrî-koateyowanî, asu ro rani-moatükunî ra asîmîndîhî ana, sapo se nînimboyo refembo hohoanîmoayafî rani-süngu refemboane,” mehu. ⁴³ Asükaiyu hîhîrîfî hu ahambo süngururü-rundeimbi-mbo hoeireapurane ai moanî mapomo. Ai moai ahamundî himboarî ra yangîrî bîrîhoai nîngopurî. ⁴⁴ Raniyu asu Sisas ai asükaiyu ahamumbo yare hînîngîreapurî haya ngîmîmbo noure mamî weangurühî hoafîmayu hoafî yahurai hoafiyuhü didibafîmayu. ⁴⁵ Asükaiyu ai ahambo süngururü-rundeimbi ranahamumbo-so tüküfi hoafiyupurühî yahuya, “Awi se moanî fîharu apomondühîyomoa? Awi Nîdou Hondü ranahambo moaruwai hohoanîmo-yomondeimbi nîdou ranahamundî warîhüfembo akîmî tîfîreamboane. ⁴⁶ Botîyafu houmbo mborai ngefo. Awi se hoeiru nîdou mamî ndanai wambo hürütümbî-yomondî warühî yirümoyondîrîmbo ndanüngu,” mehupurî.

*Sisasimbo mbumaründümo
(Mak 14:43-50; Ruk 22:47-53; Son 18:3-12)*

⁴⁷ Sisas ai wataporîmborandühî nûngu ane asu Sudas, süngururü rundeimbi 12-ambeahîndî nîdou mamî, ai tüküme fiyu. Godimbo sîhou-rundeimbi bogorî nîdouyomo asu Suda-yafe bogorîyomo ranai nîdou afîndî safî ranahamumbo koamarîhoupura pisao yihîmîndî asu nîmîhari adükarî ra fufuründümo houmbo Sudas babidîmbo tüküme fundî. ⁴⁸ Nîdou sapo Sisasimbo nîdou hürütümbî-yomondî warühî yirümo fimbo-mayu ranai nîdou afîndî ranahamumbo dîbo hoafî hoafiyupurühî yahuya, “Nîdou ro ahambo wakîkîhîndühînanî anîmbo aiani, nga se ahambo

mbundüründümo,” mehupuri. ⁴⁹ Raniyu asu nimai Sudas ai Sisasiambo-so hüfu hoafiyundühi yahuya, “Yamundo-randeimbi, karisasi,” yahuhü wakikihimarüri. ⁵⁰ Raniyu asu Sisas ai simbori ahambo hoafiyundühi yahuya, “Wandafi, rani-moatükun+ ra se refembo asafi, nimai raro,” mehundo. Raniyomo asu nindou afindi ranai tüküyafu Sisasiambo mburündümo mburu kikihisafi-marürindümo. ⁵¹ Raniyu asu nindou mami Sisas dibo manüngu ranai sisirifihiyu ahandi pisao hoearambeahindi hüramündi nüngumboyu bogori nindou, Kaiafas, ranahandi ratüpuriyu-randeimbi-mayu ranahandi himbohoeari mafoafoareandi. ⁵² Raniyu Sisas ai nüngumbo ahambo hoafiyundühi yahuya, “Pisao ra se sowandifi koadürambe sando. Nindou muḅguambo düdi ai pisao asowandümo ana, asu ai pisao ranambo yifindimboemo. ⁵³ Asu ro wandi Apembo wambo farhefendirimbohünda miḅḅḅndahan+ asu ai sünambeahindi nendi bidifiri ami 12 ḅḅḅsüdeapureimbi ai koarhefemboayu ra awi se moai fifirowandiyo? ⁵⁴ Nga asu rani-süngumbo ana, nüngunde sapo Baiborambe yare hoafiyowohüya, ‘Rani-moatükun+ ra moani yaurai rambifeyo-wamboane,’ meho ra yahurai tükümandifea?” mehundo. ⁵⁵ Raniyu asu Sisas ai nindou afindi ahambo mbuimündümo tüküfund+ ranahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Awi ro hümühünümbi nindou meha raniambo wambo mbuimindindiri+ambo se pisao asu nimihari ra fufuründümo houmbo sifomomboemo? Ro afindimbo God+ndi worambe nimarimbo hoafi yamundihandüri habodi marihandi, nga rani-simboani moai se wambo mburündümondiri. ⁵⁶ Nga asu rani-moatükun+ ramefeyo ra God+ndi hoafi hoafiyu-randeimbi nindou ai Baiborambe randifemboe yahu haya sürü pamareandi rani simogodühiyo ramefeyo,” mehu. Asu muḅḅḅ süngururü-randeimbi ranai Sisasiambo hinḅḅḅrürüwuri houmbo mafoar+hoemo.

*Sisas ai kansiri+yomondi himboahü tüküfi hoafi did+boadomareandi
(Mak 14:53-65; Ruk 22:54-55; Son 18:13-14, 19-24)*

⁵⁷ Godimbo sihou-rundeimbi bogori hondü, Kaiafasiyu ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbiyomo asu bogori nindouyomo ranai guguru mamüh+yafu mamarimo. Raniyomo asu nindou ranai Sisasiambo mburündümo houmbo nindou guguriyafu nimarimondühi worina sowaründümo mahomo. ⁵⁸ Pita ai ahambo süngumarüri hüfu, nga asu ai moai ahandi fikimi akimi papühifiyu, nga ai Kaiafasindi wori giniri-mayo ranambe kefuoi hüfu hifandi-rundeimbi-memo rani-babidi+ambo mamaru. Ai nin+moatükun+ Sisasiambo tükümandifendo yahu haya rani himboasafomboyu. ⁵⁹ Godimbo sihou-rundeimbi bogori asu muḅḅḅguambo Suda-yafe kansir ai Sisasiambo hifokoefimbo-hündambo nindou ahambo tikefehifembo papi-hoafifimbo kokomarurü. ⁶⁰⁻⁶¹ Nindou afindi ai tüküyafundühi Sisasiambo tikefehife papi-hoafifimbosi, nga asu ai moai n+ne moaruwai hohoanimo ramareandi ra mami amboani ahambo hifokoefembo-hünda fifirirundi. Ndeara bidifiranambo hondü nindou yimbu ai botiyafine hafani hoafiyafinandowohü safaniya, “Nindou ndanai yare hoafiyuhi yahuya, ‘Ro God+ndi wori nda biriboadihe mbundiha asu moani ḅḅḅm+sihi yangiri asükainda fondihe hinḅḅḅndiheamboyahi,’ mehu,” masafani. ⁶² Raniyu asu Godimbo sihou-rundeimbi-yomondi bogori hondü ranai botifi nüngumbo Sisasiambo hoafiyunduhü yahundoya, “Se moai nin+ hoafi simbori nindou sihambo papi-hoafimarinan+ni ranahafanimbo hoafiyopiri+ambo sihawandiyo?” mehundo. ⁶³ Nga asu Sisas ai moai nin+ hoafi ahambo simbori hoafiyundo, nga moani ai sisi+koate

manüngu. Asükaiyu bogori nindou-mayu ranai ahambo hoafiyundühi yahuya, “God yangiri nüngumbü-mayu ranahandi ndürinambo ro nda sihambo hoafiyahanini, nga hapo se nimoamo nda dabarifimbi hoafi simbori hoafindafi. Se Krai, Godindi Nimorindafühi ana, haponda hamindi yihoeifimbo hoafindafimuni,” mehundo-amboyu. ⁶⁴ Asu Sisas ai ahambo simbori hoafiyundühi yahuya, “Ndeara se rani hoafi ra hoafiyafomboanafi. Nga ro sihamumbo munguambo hoafehapuri nda. Ngiri amitata Nindou Hondü ranai bogorimbondüfi God munguambo nginindeimbi ranahandi warihondani nmandü asu ai mburüngaiwami sünambeahindi kuduan hoeindüwurumboemo,” mehupuri. ⁶⁵ Raniyu asu bogori nindou-mayu ranai ngusüfoambe hüfirürühi ahandi hoeari ra hireandühi hoafiyuhü yahuya, “Ai Godimbo tirifoefe hoafi hoafayu. Hapondani ana nindou ngorü ai Sisas ranahambo nine hoafi hoafombo tüküfepoani, nga wani. Se ndeara ai Godimbo tirifoefe hoafi hoafimayu ra himboriyomombo-anemo! ⁶⁶ Asu se ra ahambo nünguru hohoanmoyomondühiyomo-a?” mehupuramboemo. Asu ai simbori hoafiyomondühi yahomoya, “Ai ana sapo ai hüti ramefiyumbowambo yifiyumbiyuwamboane,” mehomo. ⁶⁷⁻⁶⁸ Raniyomo asu ai ahandi ngusumboarambe nguri tifiyafundowohü bubumarüri. Asu nindou bidifiri ai pakarihourühi hoafiyomondühi yahomoya, “Krais, se nindou düdi ai sihambo harayunini ranahambo Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi nahurai hoafindafi,” mehomo.

*Pita ai Sisasimbo Ro moai ahambo fifirihini, mehu
(Mak 14:66-72; Ruk 22:56-62; Son 18:15-18, 25-27)*

⁶⁹ Pita ai weindani rani hifini ginrambe nimiru-ane Godimbo sihou-rundeimbi bogori hondündi ratüpurio-randeimbi mamani ranai ahambo-so tüküfe hifo hoafiyohü yahoya, “Se-amboani Sisas Garirihündi rani dibomefoandane,” mehondoamboyu. ⁷⁰ Asu munguambo ahei himboahü ai wani yahuhüya, “Roana se wataporimbo arandi ranahambo moai fifirihendi,” mehu. ⁷¹ Raniyu asu ai ginri-mayo rani nafitambekimi mapenüngu. Raniyo asu nimorehi ngorü ai hoeirerühi nindou burimemo ranahamumbo hoafiyohü yahoya, “Nindou aiyu Nasaretihündi Sisas ranidibo manüngu,” meho. ⁷² Asükaiyu Pita ai wani yahumbo hoafiyuhü yahuya, “Roana haponda dabareheandi, ro nindou ranahambo ana moai fifirihini,” mehu. ⁷³ Akidou hihinngire safoareambo nindou ranühi burimemo ranai Pitambo-so tüküfundü. Ai yaru hoafiyomondühi yahomoya, “Se ana ai-babidihindi nindou-anafi. Nga shafi hoafi hoafayafi ranai Garirihüdanafi yaho weindahimareanini,” mehomo. ⁷⁴ Raniyu Pita ai dabarifihi hoafiyuhü yahuya, “Ro tikai hoafindahani God ai wambo moaruwaimbo-mbireandira-mboane! Nga roana nindou ranahambo moai fifirihini,” mehu. Raniyo asu kakaro ranai hoafimayu. ⁷⁵ Asu Pita ai ngusüfo pumaramüdu sapo nine hoafi Sisas ai ahambo hoafimeindo ranahambo. Sapo ai yare hoafiyuhü yahuya, “Kakaro ai hoafikoateayambe animbo se ngimimbo rando wambo hoafindafühiya, ‘Ro moai ahambo fifirihini,’ mbisamboyafi,” mehundo ranimbo. Raniyu asu Pita ai ginrambeahindi tüküfi haya afindi hamindi arani aranimayu.

27

*Pairatimbo sowana Sisasimbo sowaründümo mahifomo
(Mak 14:1; Ruk 23:1-2; Son 18:28-32)*

¹ Ndeara siambe hondü Godimbo s̄hou-rundeimb̄i bogoriyomo asu Suda-yafe bogori nindouyomo ranai Sisasimbo h̄fokoeffimbo hoafi ra f̄firimarundi. ² Raniyomo asu Sisas ahambo hüputüpurihou sowaründümo h̄fomo Romi-yomondi Israer h̄fi h̄fanda-randeimb̄i bogori nindou ahandi ndür̄i Pairat̄indi warüh̄imarüwuri.

*Sudas ai ȳf̄imayu
(Ratüpur̄i 1:18-19)*

³ Asu Sudas sapo Sisasimbo hürütürümb̄i nindou-yomondi warüh̄imariri ahambo papi hoafiyu h̄fokoeffimbo hoafi ra himborimayu. Ranimboane ngusüfoambe af̄indi hohoan̄imoyuhü ai kaki hoari 30 ra h̄hire semündü hu Godimbo s̄hou-rundeimb̄i bogoriyomo asu bogori nindouyomo ranahamumbo masagapuri. ⁴ Raniyu asu Sudas ai ahamumbo yare hoafiyuhü yahuya, “Awi ro h̄tiyah̄i moaruwai hohoan̄imomayah̄i. Ro nindou ai nin̄i-moatükuniyo moaruwai refekoate ranahambo nindou hürütümb̄i-yomondi warüh̄i yirümomarihin̄i,” mehuamboemo. Asu ai simbori ahambo hoafiyomondüh̄i yahomoya, “Awi ro ranahambo ra nimboe mamb̄isefiyo? Rani-moatükuni ra ȳhoēfi moatükuniyo, nga s̄haf̄i moatükuni yanḡrane ranana,” mehomondo. ⁵ Raniyu asu Sudas ai kaki hoari-mayo ra God̄indi wori ranambe pire haya ndamefiyu. Raniyu asu ai hu wof̄ifihi kiarü ahandi fi ra ahandihoari h̄fokoamareandi. ⁶ Raniyomo asu Godimbo s̄hou-rundeimb̄i ranai kaki pimareandi ra fufuründümo houmbo hoafiyomondüh̄i yahomoya, “Kaki ndanana nindou h̄fokoamefiyu ranahandi hori tak̄ini kakane. Sapo s̄hefi ah̄inümb̄i hohoan̄imo süngumbo God̄indi worambeah̄indi kaki gugurife s̄hefe arandi ranambe pefepoani,” mehomo. ⁷ Kaki ranahambo wataporimboru homo mam̄i nim̄indüh̄iru s̄hoemo houmbo asu ai kaki ranambo h̄fi mam̄i ahandi ndür̄i H̄fi Sospen Naf̄imbo H̄fi pemayomo. H̄fi ra an̄gunpoedi nindou ȳfiyeiani h̄fik̄efendür̄imbo h̄fane. ⁸ Ranimbohündamboane haponda h̄fi ranahambo rarihi dükarihindüh̄iya Nindou Hor̄i H̄fane, sei ar̄ihündi. ⁹ God̄indi hoafi hoafiyu-randeimb̄i mam̄i, Seremaia, ai hoafimayu simogodüh̄i raurai tüküme feyo. Ai yare horombo hoafireandüh̄i yahuya, “Ai kaki hoari 30 ra masowandümo sapo Israer nindou b̄idif̄iri ai horombo hoafimayu süngu ai nindou ranahambo pem̄imbohünda. ¹⁰ Ran̄yo asu kaki ranambo H̄fi Sospen Naf̄imbo H̄fi ra pem̄imemo. Rani hoafi ra Adükari ai wambo randowandi mehu nou ane,” mehu. Asu moani an̄ihondü rani yahurai safi tüküme feyo.

*Pairat ai Sisasimbo düdu düdumariri
(Mak 15:2-5; Ruk 23:3-5; Son 18:33-38)*

¹¹ Sisas ai Romi-yomondi bogori nindou, Pairat, ranahandi himboarüh̄i manüngu. Raniyu asu Pairat ai ahambo düdurirüh̄i yahuya, “Se ra Suda-yomondi adükari bogori nindouyafi?” mehundo-amboyu. Asu Sisas ai simbori ahambo hoafiyundüh̄i yahuya, “Se ndeara raro hoafiyafomboanafisi,” mehundo. ¹² Godimbo s̄hou-rundeimb̄i bogori nindouyomo asu bogori nindouyomo ranai awi ahambo papi-hoafirür̄i hoangomosi, nga asu Sisas ai moai nin̄i hoafi ak̄dou ahandi yahamo tüküfendo. ¹³ Raniyu asu Pairat ai ahambo hoafiyundüh̄i yahundoya, “Awi se moai hoafi ra himboriyafiyo s̄hambo ai papi-hoafarun̄ini ranahambo rana?” mehundo. ¹⁴ Nga asu Sisas ai simbori mam̄i hoafi ak̄dou-amboani hoafombo moai hoafiyu. Raniyu asu Romi-yomondi bogori nindou-mayu ranai moani adükari ham̄indi hepün̄ife mahepün̄ifiyu.

*Pairat ai Sisasimboya Ai yifiyumbiyuwamboane mehu
(Mak 15:6-15; Ruk 23:13-25; Son 18:38; 19:16)*

¹⁵ Mungu himbani Pasofa adukari si tukufeyoambe, munguambo nindou ranai nindou karabusambeahindi hiningfiyuwani aboedühi tukufembo hohoan+moyei marihündi. Ranahambo ana Romi-yomondi bogori nindou ranahamboyo hoafiyeani ai nindou ranahambo aboedühi koarheiri marandi. ¹⁶ Rani-simboani ana, munguambo nindou ai fifirihoreimbi nindou ahandi nduri Barabas ai karabusambe manungu. ¹⁷ Asu rani-simboani nindou afindi ranai guguriyahi mamareiamboyu Pairat ai aheimbo dudureandürühi yahuya, “Se ra nindou daboe ro ahambo karabusambeahindi aboedühi koarhefimbo hohoan+moayeia? Barabasiyu asu Sisas ranahambo Kraiani sei arihündi raniyu?” mehu. ¹⁸ Nga Pairat Suda nindou Sisasimbo ngusüfoambe moaruwairürühiyomo wandi waruhimaruru yahu haya ai raniimbo ndore fifirimareandi. ¹⁹ Pairat ai nindou hoafi yiboboferambo wori safambe nimaru-ane, ahandi nimorehi ai hoafi koarhendühi yahoya, “Nindou ra ninimoatükunyo ai refe-koatemayu ranahambo hoafi ana moai yangoro, nga se ahambo nininüngundorimboyafti. Hamani nimbokoani ro ahambo yafogoadnambo hoeirihini hehea hididimo apoyahühi afindi hohoan+momayahi,” meho. ²⁰ Nga Godimbo shou-rundeimbi bogoriyomo asu bogori nindou-memo ranai-yomo ai nindou afindi ranühi mengoro ranaheimboya “Se hoafindeiani animbo Pairat ai Barabasimbo aboedühi koarheirühi asu Sisasimbo hifokoambiriramboane,” yahomo houmbo aheimbo hohoan+mombo ngusüfoambe botimarunduri. ²¹ Asu Pairat ai nindou afindi ranaheimbo dudufindürühi yahuya, “Se nindou yimbu ra nindou daboeysi ro ahambo karabusambeahindi aboeda koarhefimbo hohoan+moayeia?” mehunduramboysi. Asu ai simbori ahambo hoafiyahündowohü seiya, “Barabasimbo,” masei. ²² Asu Pairat ai hoafiyundürühi yahuya, “Asu refe ana, Sisasimbo Krai sei arihündi ranahambo ra nüngumandihina?” mehuamboysi. Simbori mungu ai ahambo hoafiyehü seiya, “Nimifihitokoemündi pefimboani,” masei. ²³ Asu Pairat ai aheimbo dudufindürühi yahuya, “Nindou ndanai ninimoatükun moaruwai ramareanda?” mehuamboysi. Asu ai moani pukuna hoafi nimoamo karhehindühi hoafiyehü seiya, “Nindou ranahambo nimifihitokoemündi pefimboani,” masei. ²⁴ Pairat ai ndare hoeireandane hoafi ranahambo wataporimboyo hombo ra waniyowohü ai ro ngirindahi, nga yifiri tukündüfihü hoafi afindi yagodomböe mehu. Raniyu asu hoe fuiyamündi haya nindou ranahei himboahü war ahandi ra popoaifoareandühi hoafiyuhü yahuya, “Nindou ndani ahandi yifi ra i ro hütirühünipoani, nga rani moatükuni ra sheihoaranei,” mehu. ²⁵ Raniyei asu nindou afindi munguambo ranai simbori ahambo hoafiyehü seiya, “Ai huti yifimboayu rani-moatükuni ra yihofane asu yihofeni niori ranahei ane!” masei. ²⁶ Raniyu Pairat ai Barabasimbo aboeda koamarheira aheimbo sowana mahu. Raniyu asu ai Sisasimbo dabodani ndüfuri-ndüfurifoarüwuri mehua ahambo nimifihitokoemündi pefimbohünda ami-yomondi warihumariri.

*Ami ai Sisasimbo tikifinamborüwurihi tirifoeffe hoafimaruri
(Mak 15:16-20; Son 19:2-3)*

²⁷ Raniyomo asu Pairatindi ami ai Sisasimbo sowaründümo gafmani yomondi wori ranambe mahifomondamboemo, asu munguambo ami

nindou ranai Sisasimbo wakimaruwuri. ²⁸ Raniyomo asu ai ahandi hoeari ra yimindi badi houndowohuyomo asu hamburi hoeari hoandari ra magudundo. ²⁹ Raniyomo asu ai wofi tihoiaritihoarumbinambo mbiroambe kikimafoarundi. Asu nimihari sowandumo ahandi warihondü warani wamberundühi yimindiho pusiru nimarimondühi ahambo tikifinamboruwurühi hoafiyomondowohü yahomoya, “Suda-yafe adükari bogori, karihasou-anafi,” mehomondo. ³⁰ Raniyomo asu ai ahambo nguri titifiyomondowohü ahandi wamambeahindi nimihari-mayo ra kosiründumo ahambo mbihapiri kakimaruwuri. ³¹ Ai ahambo tikifinamboruwuri tirifoefe hoafiyomondo mburumboemo asu ahandi fihindi hamburi hoeari hoandari-mayo ra yimündündumo-ndühiyomo asu hoeari ahandi hondü ra sowandumo güdu hinngimarundo. Raniyomo asu ai ahambo nimifihipefi hifokoeffimbohünda sowaründumo mahomo.

*Sisasimbo nimikeimbi karihendeimbifihitikoründimo pamaruwuri
(Mak 15:21-32; Ruk 23:26-43; Son 19:17-27)*

³² Ahambo sowaründumo hou homondühiyomo asu ai nindou mami Sairinihündi, ahandi nduri Saimon, ranahambo hoeimarihori. Raniyomo asu ai nindou ranahambo Sisasindi nimikeimbi karihendeimbi-mayo ra sowandifindo yahomo houmbo hütihütimaruru. ³³ Raniyomo ai homo Gorgotahü tüküme fundi. Gorgota ranahamboane ai mbihapiri nahurai hifi sei arihündi. ³⁴ Rani hifihüyomo ami ai Sisasimbo wain hoe hühütimbü moatükuni fandu yamundu mburu masabudo. Asu Sisas ai rani-moatükuni ra sümündü hoeireanda mayoa asu ai moai sümündü. ³⁵ Raniyomo ai ahambo nimikeimbi karihendeimbifihiparuwuri hou asu ai ahandi-mayo hoeari ra ahamundi mbusumo sowandumo yiboborundumo hou ranambo ngörü ai mbisemündua yahomo houmbo piraimemo. ³⁶ Raniyomo asu ai raraoyafu mburu ranühi nimarimo Sisas ahambo yifimbiyu yahomo houmbo homo himboana wamaruru. ³⁷ Ahandi mbiro wafusifohü ahambo papi-hoafi sürü papiru mburu tikoründimo pamarundi ranai yare hoafiyohü yahoya, NDANANA SISAS SUDAYAFE BOGORI ADÜKARI NINDOUANI, yahomo paru hinngimarundi. ³⁸ Raniyomo asu ai nindou yimbu hühühüniyafani-rinandeimbi ranahafanimbo Sisas babidi ahandi fikimi pamarupiri. Ngörü Sisasindi warihondü warani paruwuri asu ngörü kadüdü warani paruwuri marupiri. ³⁹⁻⁴⁰ Raniei nindou afindi ranai hei ngasündihori hei rühündühi mbiro hirihirihündühi ahambo tirifoariorühi hoafiyahündowohü sahündoya, “Sapo se Godindi wori ra birifoefe mburumbo moani ngimi sihi yangiri fondife hinngifembo mayafiyosi! Se Godindi nimoriyafühanasi, se sihafihoiari yaro aboedamboyafosi. Se ndahoni nimikeimbi karihendeimbi-fihindi hifina foarefoao peyafisi!” sei hoafimehüdo. ⁴¹ Nindou ai ramehindi rani-sungu yahurai Godimbo sihou-rundeimbi bogori nindou, ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbi asu ranihündambo bogori nindou ranai-amboani yaru tikifinambo-ruwurühi tirifoaruwurühi yahomoya, ⁴² “Sisas ai nindou bidifiramboyu ai aboedamboreanduri marandi, nga asu ai ngiri ahandi fimbo ana aboedambondeandi! Awi aiana Israeri-yafe adükari bogorimbeipoani! Asu ai haponda nimikeimbi karihendeimbi rani-fihindi hifini akusifoendi ana, asu ro ahambo anihondümbondihurimboyefi! ⁴³ Ai Godimbo anihondümborirühi Ahandi nimoranahi mehu. Refeansi, awi sihiri hoeindihu God ai ahambo farihfimboayu ranahambo,” mehomondo. ⁴⁴ Asu nindou hühühüniyafani-rinandeimbi

Sisasɪndɪ fikimɪ mapaiarɪfanɪ amboanɪ ai mare moanɪ nindou bɪdɪfɪrɪ ai ramarɪhorɪ nou yahurai rarɪnerɪ tirɪmafoarɪnerɪ.

*Sisas ai ndeara munɟuna yɪfɪmayu
(Mak 15:33-41; Ruk 23:44-49; Son 19:28-30)*

⁴⁵ Refe hayamboyo-ane hɪfɪnɪmbo peyo haya hɪfɪ munɟu ranai nɪmbɪ nɪmarɪ ho ho hombo nɪmbambe hondɔ hɪfɪwuyuambe tɔkɔmefeyo. ⁴⁶ Hɪfɪwuyuambe safɪ sɪmogodɔhɪ Sisas ai pukɔna heiyuhɔ yahuya, “Eri, Eri, rema, sabaktani?” mehu. Ranɪ hoafɪ ra yare yahurai hoafɪyowohɔ yahoya, “Wandɪ God, wandɪ God, se nɪmboe wambo hɪnɪŋɟɪro-wandɪrɪmboayafɪ?” meho. ⁴⁷ Nindou bɪdɪfɪrɪ ranɔhɪ manɪmboei ranai ranɪ hoafɪ ra hɪmborɪyei hehi hoafɪyeihɔ seiya, “Nindou ranai ana Eras-amboani dɔkarɪrɪ mɪŋɟayundo,” masei. ⁴⁸ Nɪmai nindou mamɪ ahei mbusɔmo ranai pɪpɪyu hu worapo-worapoyoweimbɪ moatɔkunɪ nou semɔndɔ mbura nɪmɪharɪfɪhɪ pare hɪmondamɔndɔ mbura hɔhɔtɪmbɔ wain hoe ranambe foare hɔramɔndɪ haya Sisas ai ranɪ moatɔkunɪ ra mbɪsɔmɔndɔ yahu haya segodɪmbo mehu. ⁴⁹ Nɟa asu bodɪmondɪ ai hoafɪyahɔndowohɔ seiya, “Awi, hoeindɪhu mbundɪhumbo Erasɪa ai ahambo farɪhefembo tɔkɔmandɪfɪyu wanɪmandɪyo,” masei. ⁵⁰ Ranɪyu asu Sisas ai asɔkaiyu pukɔna heiyuhɔ ahandɪ yɪfɪafɪ hɪnɪŋɟɪrirɔhɪ nɪmokomayu. ⁵¹ Ranɪyo asu Godɪndɪ worɪ safambe hoearɪ yipurɪ nafɪtambehɔ mahetaro ranai nɪmoamo nɟahɪ peyo haya hanɪ hɪfɪnɪ gebɔ tɔreandɔhɪ yimbu kɪkɪmareandɪ. Hɪfɪ ai fɪfɪmɪyowohɔyo munɟuambo nɪmoei ranai gɔbɔdɔmarɪhoayo. ⁵² Yɪfambe ranai nafɪtambe tihoaitihoairandɔhɪ asu Godɪndɪ nindou afɪndɪ horombo yɪfɪsafɪmayei ranai yanɟɪrɪ botɪyahi-botɪyahi marɪhɔndɪ. ⁵³ Ai yɪfambe ra hɪnɪŋɟɪrɪhi hehi Sisas yanɟɪrɪ asɔkaiyu botɪmefɪyu ranɪ-sɔŋɟunambo ai Sɔrɔhoeimbɪ Nɟoafɪ adɔkarɪ (Serusarem) ranɪna mahei. Ranɪyo nindou afɪndɪ ranai aheimbo ranɔhɪ hoeimarɪhindɔrɪ. ⁵⁴ Ami-yomondɪ bogorɪyu asu bɪdɪfɪrɪ amiyomo ranai ai-babɪdɪmbo nɪŋɟomombo Sisasɪmbo hɪmboanawarɔrɔhɪ manɪŋɟomo ranai sapo hɪfɪheyowohɔ asu munɟuambo moatɔkunɪ tɔkɔmefeyoa hoeimarundɪ ranɪmbo yɪhɪmboyomondɔhɪ hoafɪyomondɔhɪ yahomoya, “Awi aiana Godɪndɪ Nɪmorɪ hondɔyu,” mehomo. ⁵⁵ Nɪmorehɪ afɪndɪ bɪdɪfɪrɪ Gariri hɪfɪ hɪnɪŋɟɪrɪhi hehi Sisasɪmbo farɪhefɪmbo sɔŋɟumarɪhorɪ masɔhɔsi-mayeɪ ranai burɪyei. Ai moai akɪmɪ papɔhɔyahɪndɪ, nɟa moanɪ anɟunɪ goagu safɪ nɪmboeimbo hɪmboarɪ papɪmayei. ⁵⁶ Nɪmorehɪ burɪmayei ranahei mbusɔmo ra nɟorɔ Maria Makdarahɔndɪyo, nɟorɔ ra Maria Sems Sosepɪyafandɪ hondɪyo asu sapo Sebedɪndɪ nɪmorehɪyo rarɪhi ai manɪmboei.

*Sisasɪmbo Sosep Arimateahɔndɪ ai honɟu ambe masɪherɔ
(Mak 15:42-47; Ruk 23:50-55; Son 19:38-42)*

⁵⁷ Ndeara nɪmbambe nindou napo afɪndeimbɪ ahandɪ ndɔrɪ Sosep Arimateahɔndɪ-mayu ranai tɔkɔmefɪyu. Nindou ranai-amboanɪ Sisasɪmbo sɔŋɟurɔrɪ-randeimbɪ nindouyu. ⁵⁸ Ai hɔfu Pairatɪndɪ hɪmboahɔ tɔkɔfɪ nɔŋɟumbo Sisasɪndɪ yɪfɪnɪmoko ranahambo ndahamɪndɪ yahu haya dɔdumefɪndɔ. Ranɪyu asu Pairat ai Sisasɪndɪ yɪfɪnɪmoko ra Sosepɪmbo dabudo mehu. ⁵⁹ Sosep ai yɪfɪnɪmoko serɔmɔndɔ mbura sɪmborɪ kɪfohɪ hoearɪfɪhɪ parɪrɪ hɪmondɪmarɪrɪ. ⁶⁰ Ranɪyu ai ahandɪ honɟu nɪmoei nɟɪnɪndambe sɪmborɪ nafɪrɪhai hɪnɪŋɟɪmareandɪ ranambe masɪherɔ. Ai nɪmoei yɪtɪfo afɪndɪ ra gɔgɔrɪhai nafɪtambembo gɔre pare mbura ndamefɪyu. ⁶¹ Ranɪ-yafe Maria Makdarɪhɔndɪ-mayo ranaiyo asu nɟorɔ

Maria-mayo ranaiyo ai honḡu ra hanḡfohü mamarife. ⁶²⁻⁶³ Nḡorü sina moani nimarimbo si tüküfeyoambe Godimbo sihou-rundeimbi bogoriyomo asu Farisi nindouyomo ranai Pairat babidi mamüh+yafu fandu nimarimo hoafiyomondühi yahomoya, “Nindou adükari, ro hoanimo yefimboanefi hoafi mamü sapo nindou wosihoafori hoafümbimayu ranai yare hoafiyuhüya, ‘Ro ḡimü sinda mbundiha asu asükainda yangiri botindaheamboyahü,’ mehu ra! ⁶⁴ Ranimbohündambo animbo asu se hoafindafani honḡu ra ndore ḡinindi hifandiyo ho ḡimü si ranühi tüküfemboane. Rananimbo asu ahambo süngururü-rundeimbi ranai ḡiri ahandi finimoko ra dibo hühbühünimbo ndowandümo houmbo asu ai nindou ranaheimbo hoafindimondühiya, ‘Ai yifihündi yangiri botimefiyu,’ mbisimo. Süngunambo wosihoafori hoafi ranai asu horombo wosihoafori hoafimayu ranahambo ḡasündeamboe,” mehomo. ⁶⁵ Ranüyo asu Pairat ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Se hifandiru-rundeimbi nindou bidifiri sowapundümo houmbo ḡgomo moani honḡu ambe ra ḡinindi hamindi papü papindu hininḡindundi,” mehupuri. ⁶⁶ Ranüyo asu ai ranihünda botiyafu homo honḡu ambe ranahambo yowanü yahomombo paru hininḡiru houmbo asu nindou bidifirambo hifandiyo nimarimbo hininḡimarupuri.

28

Sisas ai yifihündi yangiri botimefiyu (Mak 16:1-10; Ruk 24:1-10; Son 20:1-18)

¹ Moani nimarimbo si ranai munḡuyo ane, asu weanḡurühi sihi hapoadumbo siambe hondü hühhamindi sifo-koateyuambe, Maria Makdarahündüyo asu ḡorü Maria ranaiyo ai honḡu Sisas yangurümbü-mayo ra himboambo mahafe. ² Ranüyo moani nimai hamindi hifihe afindi ranai tüküfihüyo, Adükarindi nendi ranai sünambeahindi kusü nimoei afindi nafitambihü mapaiaro ra gügürühai sihai hayambo ranüwami mamaru. ³ Ai wabürüsü nahuraiyowohüyo asu ahandi hoeari ranai moani mburüḡai kifohi hamindi nahurai tüküfeyo. ⁴ Ranüyomo asu nindou honḡu ambe ranahambo hifandu manḡgomo-memo ranai ahambo yihimbombo hihamindariyomondühi yifi nahurai korimemo. ⁵ Asu sünambeahindi nendi-mayu ranai nimorehi yimbumefe ahafembo hoafiyupürüh yahuya, “Se awi yihimbo-ndamboyafe. Ro sihafembo fifiriheapirimbo-anahi, sapo seana Sisas nümü keimbi karihendeimbifihü hifokoamefiyu ranahambo kokombo-anafe nda. ⁶ Aiana moai ndühi yanguru. Aiana sapo horombo hoafimayu süḡu yangiri aboeda asükai botimefiyu. Awi naha fondi ai meḡuru nda hoeirine. ⁷ Nḡa se nimai ḡafe ahambo süngururü-rundeimbi nindou-memo ranahamumbo hoafindafinapurühiya, ‘Ai yangiri aboeda botimefiyu. Asu haponda ai Garirinambo horombofi sihamundi wagabe ahu, ḡa se ranühi animbo ahambo hoeindurümboemo!’ mbisafe. Hapoana ro sihafembo hoafiyahipirimbo-anahi,” mehupuri. ⁸ Ranüyafe ai honḡu ra hininḡirine hena yihimboyafesi, ḡa asu ai hihifi-hihifi kameihü pipina Sisasimbo süngururü-rundeimbiimbo hoafombo mahafe. ⁹ Moani nimai Sisas ai ahafembo-so tüküfi hoafiyupürühü yahuya, “Karihapisi,” mehupuri. Ai ahambo-so tüküyafine yitḡarühü kikihirinandife henambo ahambo Adükarani safe hena hohanimomefinando. ¹⁰ Sisas ai ahafembo hoafiyupürühü yahuya, “Se yihimbondamboyafe. Se ḡafe wandi wandafi mamimbo hoafindafeani animbo asu ai Garirinambo ḡifomo tükündafu ranühi animbo ai wambo hoeindurüimboemo,” mehu.

Nindou hifandu maningomo ranai hoafi sowandümo homo wataporimbomarundi

¹¹ Nimorehi yimbume fe ranai nafi mbahafe nou ranambo, bidifiri hifandu-rundeimbi nindou ranai ngoafi adukari-mayo ranina homo bogori Godimbo s'hou-rundeimbi nindou ranahamumbo mun'guambo watapori nine-moatükuni ahamundi himboahü tüküme feyo ranahambo wataporimbomarundi. ¹²⁻¹³ Raniyomo Godimbo s'hou-rundeimbi nindou bogoriyomo asu bogori nindou-memo ranaiyomo ai mamüh'yafu houmbo hoafi fifirimarundi. Ai kaki afindi ra ami-memo ranahamumbo sabupurühi yahomoya, "Se randu hoafindimondühi animboya, 'Nimbokoani ro yapomboyahu mboapofe nou ranambo ahambo süngururü-rundeimbi ai tüküyafu hüm'bhünimbo ahandi finimoko ra masowaründümo,' mbisimo. ¹⁴ Rani hifi bogorimbofi hifanda-randeimbi ai rani hoafi ra himborinduan' asu ro ahambo bidifiri hoafindahundoani rananimbo asu se ngiri ranimbo t'ngirifo tükündifemboe mbisimo hou afindi hohoanimondimo," mehomopuri. ¹⁵ Ranimboane ami-memo ranai kaki masabupuri-mayo ra sowandümo hou asu ai ahamumbo hoafimemopuri süngu yaru homo hoafimemo. Ranane asu rani hoafi ra Suda-yafe mbusümo hapondanambe amboani yangorü wakareandi.

*Sisas ai ahambo süngururürundeimbimboso tüküme fiyu
(Mak 16:14-18; Ruk 24:36-49; Son 20:19-23)*

¹⁶ Sisasimbo süngururü-rundeimbi 11memo ranai Gariri wafunambo mahafomo sapo horombo Sisas ai ranühi ngomo mehupuri süngu. ¹⁷ Ai homo ahambo hoeirüwurihüyomo asu ahambo ngusüfo parüwuri hohoanimomomondo. Nga asu bidifiri ai ahambo hohoanimomo yimbumborurü. ¹⁸ Sisas ai akimi ahamumbo-so sühöfi hüfu hoafiyupurühi yahuya, "God ai wambo mun'guambo nginindi sünambeahindiyo asu hifinindiyo ra sendirimboani. ¹⁹ Ranimbohündambo animbo asu se ngomo mun'guambo nindou ranaheimbo ai wambo sünguyondiri-rambo nindou tüküfembohündambo randu ndundi. Asu se aheimbo Apendi ndürinambo, Nimorindi ndürinambo, asu Yifafi Aboedindi ndürinambo himoni hundüründündüri. ²⁰ Asu ro s'hamumbo hoafimehapuri ra mun'guambo moatükuni süngufe homböhünda yamundündüri. Asu ro se babidi nimboa ngambo bidifirani si tükündifemboe," mehupuri.

Mak **Aboedi Hoafi Mak ai sürü papimarandi**

*Son hundürüra randeimbi ai hoafi bokamarihendi
(Matyu 3:1-12; Ruk 3:1-2; 3:15-17; Son 1:19-28)*

¹ Sisas Kraisi Godindi nimirimbo aboedi hoafane nda. ² Hoafi nda boatei tüküme feyo Godindi hoafi hoafiyu randeimbi Aisaia ai sürü papimarandi nahurai. God ai yahuya,

“Ro nindou mam wandi hoafi bokarih efembohünda koandih ehinanai si hamböhünda horombondifi ngumbui.

Asu ai animbo si hamböhünda nafi didi boadondeambui.

³ Nim wohi furikoatereandühi, nindou mamindi yasimondi mingingyo hoafiyowohü yahoya,

‘Adükari mböhünda nafi nandih ehindi.

Ahandi nafi didi boadondihindi,’ meho,” mehu.

Aisaia 40:3

⁴ Son nindou hundürüra randeimbi mayu ranai nim wohi furikoatereandühi tüküfi nimorehi nindowenihimbo Godindi hoafi bokarihendühi yahuya, “Se moaruwai hohoanimo hiningife aboedi hohoanimo süngufembo nafuimbohünda hundüründeianai animbo, God ai shei moaruwai hohoanimo raguanambondeambui,” mehu. ⁵ Raniyei nindou afindi Sudahündiyei asu Serusaremi hündiyei ai Sonindi hoafi himborimbo mahei. Ai ahei moaruwai hohoanimo ra weindahi hoafimayeia Son ai Sodan himo hundürümarandüri. ⁶ Asu Son aiana hoeari kamer ninendinambo nafümbi güde mbura titapürinambo kikihirihaimarandi. Ahandi sesi ana yitih asu efu hoe ranayo sesumarandi. ⁷ Son ai nindou ranaheimbo hoafi bokarihendühi ndare hoafiyuhi yahuya, “Nindou ngörü süngu düdümbui ahandi nginindi ra wandi nginindimbo ngasündeamboane. Roana amofe ahandi sufihindi wofi ra fufurifembo nindou aboedi hamindiyahipoani. ⁸ Ro sheimbo hoenambo hundürühandüri arhandi, nga ai animbo Yifiafi Aboedinambo hundürü-ndandürümbui,” mehu.

*Son ai Sisasimbo hundürümarüri
(Matyu 3:13-17; Ruk 3:21-22)*

⁹ Rani-simboani Sisasi Nasaret ngoafi Gariri hifihü hiningire haya masünuwamboyu Son ai Sodan himo hundürümarüri. ¹⁰ Asu nimehünou hoe hiningire haya tüküfi süfu hoeireandane sünü ai bureandühiyo Yifiafi Aboedi ranai ahambo sowana wupufu nahurai makoso. ¹¹ Hoafi mamü sünambeahindi tüküfehü yahoya, “Se ana wandi ngüsüfo parih eanineimbi nimir-anafi. Asu ro sihamboane ngüsüfoambe siaoeheandi,” meho.

*Satan ai Sisasimbo moaruwai hohoanimombiyuwa yahuhaya rari
hoeimariri
(Matyu 4:1-11; Ruk 4:1-13)*

¹² Nimehünou Yifiafi Aboedi ai Sisasimbo nim wohi furikoatereandühi koamarihera mahu. ¹³ Ranühi 40 si manünguwa Satan ahambo moaruwai hohoanimombiyuwa yahuhaya rari hoeimariri. Sisasi afoendi ninihondi babidimbo nünquwanai asu sünambeahindi nendi ai ahambo mafarhawuri.

*Sisasi Gariri hifambe piyu haya Godindi hoafi wataporimbomarandi
(Matyu 4:12-17; Ruk 4:14-15)*

¹⁴ Son ai karabus+meŋiyua asu Sisas ai Garirihü tüküfi, God+nd+mayo aboedi hoafi ra bokamar+hendi. ¹⁵ Ai aboedi hoafi ra watapor+mborandühi yahuya, “God ai hoafi+mayu si ra ndeara tüküfehü asu ahandi ng+n+ndi h+ŋfandarandi ra ndeara ak+mi tüküfemboane. Nga se moaruwai hohoan+mo ra h+n+ng+nd+hi hehi aboedi hohoan+mo süngund+hindi,” mehu.

*Sisas ai nindou yimbuyimbu hoafi+mayua ahandi süngu mahomo
(Matyu 4:18-22; Ruk 5:1-11)*

¹⁶ Sisas ai kur+hoe Gariri h+mbor+k+mi huhü Saimon Andru apodohombo hoeimareap+ri. Ai andür+ kur+hoeambe mafoar+neandi, ai kini wowar+yafani r+nandeimbi nindou wambo. ¹⁷ Sisas ai ahafan+mbu hoafi+yup+rühi yahuya, “Se mborai wambo süngund+nand+ri nd+nandi, ranan+mbu ro s+hafan+mbu nindou sem+nd+imbu yamund+heap+r+mbayah,” mehu. ¹⁸ Asu ai n+mehünou andür+ s+hene hena ahandi süngu mahafani.

¹⁹ Ai ak+dou sühüfi hu Sebedindi n+mor+ yimbu, Sems Son apodohombo botambe n+mar+fan+mbu andür+ d+boadomar+neanda hoeimareap+ri. ²⁰ Sisas ai ahafan+mbu hoafi+mayup+ramboyafani, ahafandi af+ndi Sebedi asu mam+ ratüpuri+yomo rundeimbi nindou botambe h+n+ng+r+neapuri hena, Sisas+ndi süngu mahafani.

*Sisas ai nindou mam+ndi flambeah+ndi moaruwai nendi
h+haimafoareandi
(Ruk 4:31-37)*

²¹ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi bab+d+imbu moani ngoafi+mbu n+mar+ sih+ Kaperneam ngoafi+nambo mah+fomo. Ran+s+imboan+ ai Suda-yei rotu worambe kefuai hafu n+moreh+ nindowenih+imbu God+ndi hoafi yamund+mareandür+. ²² Ran+yei asu ai ahandi yamund+fe hoafi rana-hambo hepün+mehindi. Sapo ai moai ah+nümb+ hohoan+mo yamundu rundeimbi nahurai yamundeandi, nga nindou adükari ng+n+ndeimbi nahurai yamund+mareandür+. ²³⁻²⁴ Ran+s+imboan+ nindou mam+ moaruwai nendi n+marümb+mayu ranai Suda-yei rotu worambe n+marü puküna hoafi kar+hoeheü yahuya, “Sisas, Nasaret+hündi, se yohoef+imbu n+n+ nününgufemun+imboyafi mas+n+fi? Y+hoefombo moaruwaimbo-fimun+imbu saf+imboyafi? Ro fif+r+hean+ni. Se ana God+ndi mbumundi nindou-anafi,” meho. ²⁵ Asu Sisas ai moaruwai nendambo ng+n+ndi hoafi+yuh+ yahuya, “Se hoafi k+k+r+nd+fi hawa kos+foao,” mehundoamboyo. ²⁶ Asu moaruwai nendi ranai nindou ranahambo yabad+r+ h+n+ng+r+rer+ mbura hoafi moani puküna kar+hoei haya nindou ranahandi flambeah+ndi makos+foendi. ²⁷ Ran+yo asu muŋguambo n+moreh+ nindowenih+ ranai hepünahindühi aheihor+ simbor+ hoafi+yeih+ seiya, “N+n+moatükun+yo nda yahurai tükümeŋeyoa? Nindou ndanai simbor+ moatükun+ bogor+ nindou nahurai yamund+mareandi. Asu ai moaruwai nendambo hoafi+mayua ahandi hoafi h+mbor+mayei,” masei. ²⁸ Ran+yo asu Sisas+ndi hoafi ranai n+mehünou muŋguambo h+fi Garirihü ra hoango wak+mareandi.

*Sisas ai Pitandi yamongoam+ndi aboed+mareandi
(Matyu 8:14-15; Ruk 4:38-39)*

²⁹ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi bab+d+imbu Suda-yei rotu woram-beah+ndi tüküyafu houmbo Sems weimbo Son bab+d+imbu Saimon weimbo Andru-yafandi wor+nambo mahomo. ³⁰ Saimon+ndi yamongoam+ndi ai anğünümbo fond+hü mapowa asu ahandi anğün+ ranahambo n+mehünou Sisas+imbu hoafi+mehündo. ³¹ Ran+yu Sisas ai hüfu ahandi wat+ŋarühi

kikihiramündü botimareanda asu angüni ahandi ranai nimehünou makosifoenda asu sesi sindimarandi.

*Sisas ai nindou afindi aboedimareandüri
(Matyu 8:16-17; Ruk 4:40-41)*

³² Mami ranai nimbambe hüfhamindi hürimindowa nindou ranai nimorehi nindowenih angünümbi asu moaruwai nendeimbi fufurühümündihündüri Sisas sowana mafandihindi. ³³⁻³⁴ Muṅguambo nindou ngoafihündi ranai hei wori Sisas nimarümbi ranai yipuriki mi burimayeia Sisas ai afindi nimorehi nindowenih muṅguambo mamikarambo angünümbi aboedireandüri asu moaruwai nendi afindi raguanamboreandüri marandi. Asu moaruwai nendi ranai ahambo fifirihori ranimboyu ai aheimbo yowan akidou amboani hoafiyopoani mehündüri.

*Sisas ai Garirihü hoahoangu wakimareandi
(Ruk 4:42-44)*

³⁵ Sisas ai siambe hondü nimbai hoangiri kiaroambe botifi haya hu gorügoanini nindou nimarikoateyohü Godimbo didibafiyuhü mamaru. ³⁶ Asu Saimon ai ahandi ṅgunindi babidi Sisasimbo kokomaru homo. ³⁷ Ai homo hoeirüwuruh hoafiyomo-ndowohü yahomoya, “Muṅguambo nindou ai sihambo kokorihününühanei,” mehomo. ³⁸ Sisas ai ahamumbo hoafiyupuruh yahuya, “ṅgorü ngoafi akimi adaburo ranambo ṅgefo. Rananimbo ro aheimbo amboani Godindi hoafi hoafindahandüri. Ranimboyah ro nda masinhi,” mehu. ³⁹ Asu Sisas ai muṅgu Gariri hifihü hoahoangu wakireandühi, Suda-yei rotu worambe hu, Godindi hoafi bokarihendühi asu moaruwai nendambo hihaifoareandüri marandi.

*Sisas ai nindou mamimanaho masimeimbi aboedimariri
(Matyu 8:1-4; Ruk 5:12-16)*

⁴⁰ Nindou mamimanaho masimeimbi ai hu Sisasindi yirikimi piyu nimarumbo hüti hoafirürühi yahundoya, “Se refembo yifirayafi ana, wandi manaho masimeira aboedindowandiri,” mehundo-amboyu. ⁴¹ Asu Sisas ai ahambo hipoamborirühiyu, ahandi warinambo sündirühi yahundoya, “Refembo samboanahi, nga se aboediyafu,” mehu. ⁴² Raniyo masimeiranai nimehünou didikiri foendühiyo asukai nindou ranai aboedimayu. ⁴³⁻⁴⁴ Sisas ai nindoumayu ranahambo ngoafinambo koarherühi asukaiyu hoafiyundowohü yahundoya, “Se yowan nindou mamimbo amboani sihaf fi ranahambo hoafiyopoani. Nga se ngafi Godimbo sihairandeimbiimbo sihaf fi ra nafuindafindo. Rananimbo Mosesindi ahinümbi hoafimayo süṅgu sihaf fi aboedi tükümefeyo ra aheimbo nafuimbohünda Godimbo sesi mbisihenda-mboane,” mehu. ⁴⁵ Nga asu nindou ranai hu Sisas ai ahambo aboedimariri ranahambo wataporimbo-maranda asu Sisas ramareandi hoafi ra muṅguambo ngoafi hihimborimayei. Ranimboyu Sisas ai nindou hoeindi-hindiri-mboyei yahuhaya moai mam ngoafi amboani hu. Ai nindou nṅgo-koateyehi manüṅguyosi, nga asu nindou ranai muṅguambo hifihündi ahambo sowana hei marihündi.

2

*Sisas ai nindou yirivar moaruwaimbü aboedimariri
(Matyu 9:1-8; Ruk 5:12-16)*

¹ Yahunümbi si ho hayamboyoane Sisas ai asukai Kaperneam ngoafinambo hihirifi mahu. Raniyo ai hu worambe amaru hoafi ra

mahoango. ² Nindou afindî ranai fandambo worî ranai tühüforeandühi moai yipurikimî amboanî fondî akîdou nînggo. Ranîyo Sisas ai aheimbo Godîndî hoafi yamundeandürühi mamaru. ³ Yimbu-yimbu nindou ai nindou yirîwarî moaruwaimbü ra fondîwamî foarüwurî mburu sowaründümo mahîfomo. ⁴ Nindou ranahambo Sisas sowanambo semündü hîfombo nindou afîndîwambo nafî gûmareandamboyo hafomo worîwamî Sisas nûngu sîmogodühi hîfînambo tîtirundeimbî worî ranambe wanğeyanîrîhou mburumbo fondî kameihü masafoarüwurî. ⁵ Ranîyu Sisas ai nindou ranahamundî anîhondümböfe ra hoeireanda mayoa, nindou yirîwarî moaruwaimbü ranahambo hoafiyundowohü yahuya, “Nindou hoarîfi, sîhafî moaruwai hohoanîmo ranana amboawi sambo-anahî,” mehu. ⁶ Asu ahînûmbî hohoanîmo yamundu rundeimbî bîdîfirî ranühi mamarîmo ranai ahamundîhoarî ngusüfoambe raru hohoanîmoyomondohü yahomoya, ⁷ “Nîmboe nindou ndanai hoafi yahurai hoafayua? Ai Godîyupoanî yahurai hoafayu. God mamî yanğîrî anîmbo moaruwai hohoanîmo ra amboawi mbüsümbui,” mehomo-ndamboyu. ⁸ Sisas ai nîmehûnou ahînûmbî hohoanîmo yamundu rundeimbî-yomondî hohoanîmo ra fîfîreandî. Ranîyu ai hoafiyupurühi yahuya, “Nîmboe se ndanî moatükunî nda raru hohoanîmoemoa? ⁹ Nîne hoafîyo nindou yirîwarî moaruwai ndanahambo hoafîmbo hînîngîrouayoa? Ro hoafîyahühi sahiya, ‘Sîhafî moaruwai hohoanîmo ranahambo amboawi,’ asahiyo asu ‘Botîyafo sîhafî fondî sowandîfi hawa hafî,’ asahiyo. Nğa yimbu ra hoafîmbo ro ngînîndeimb-anahî. Asu yimbu hoafi ra hoafîmbo nahanîyo hînîngîrouayo asu nahanîyo tîñûmbayo? Yîbobo ro hoafîndahanî anîhondümbö tükündîfemboe. ¹⁰ Nğa ro sîhamumbo ranîmoatükunî ra fîfirîndundî asahî, Nindou Hondü ai hîfi ndanühi moaruwai hohoanîmo amboawi yahombo ngînîndeimbani,” mehu. Ranîyo asu Sisas ai nindou yirîwarî moaruwaimbü mayu ranahambo hoafiyundowohü yahuya, ¹¹ “Ro sîhambo hoafayahanîni, botîyafo sîhafî fondî sowandîfi hawa worînambo hafî,” mehundo-wamboyu. ¹² Nindou afîndî meğoro ranahei hîmboahü yirîwarî moaruwaimbü mayu ranai nîmehûnou botîfi ahandî fondî semündü haya mahu. Ranîyo nindou afîndî meğoro ranai hepûnahîndühi Godîmbo aboedani sei hoafîyeihî, “Moai horombo ro ndahurai moatükunî hoeirîhundî,” masei.

*Sisas ai Rifaimbo mborai wandî süngu mehu
(Matyu 9:9-13; Ruk 5:27-32)*

¹³ Sisas ai asükai hîhîrîfi haya Gariri kurîhoe hîmborî kimî hüfuane nindou afîndî meğoro ranai ahandî süngu tümare hoamboyu asu Godîndî hoafi yamundîmareandürî. ¹⁴ Ai huhündamboyu Rifai Arfiusîndî nîmorî ai ahandî takis kaki semîndî worambe mamaruwa hoeimarîrî. Ranîyu Sisas ai hoafiyundowohü yahuya, “Mborai wandî süngu,” mehundo-wamboyu Rifai ai botîfi haya Sisasîndî süngu mahu. ¹⁵ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbî babîdîmbo Rifaindî worambe takis kaki sowandümo rundeimbî nindou-yomo asu moaruwai hohoanîmoyomo rundeimbîyomo ai-babîdîmbo nîmarîmo masowasümo. Nindou yahurai ranai muñguambo si Sisasîmbo süngururü marundî. ¹⁶ Farisihündî ahînûmbî hohoanîmo yamundurundeimbî ranai hoeirundane Sisas ai takis kaki sowandümo rundeimbî asu moaruwai hohoanîmoyomo rundeimbî nindou babîdîmbo sesi masesu. Ranîyomo ahambo süngururü-rundeimbîmbo düdurüpurühi yahomoya, “Nîmboe Sisas ai takis kaki sowandümo rundeimbî asu moaruwai hohoanîmoyomo rundeimbî nindou babîdîmbo nîmarümbö sesi sesü

maranda?” mehomo. ¹⁷ Sisas ai rani hoafi ra himboriyu haya ah+nümbi hohoanimo fifirundeimbi ranahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Nindou angüni-koate ana moai dokta sowanambo hei rihündi, nga angüneimbi anei hei arihündi. Mami yahuraiane ro makosahi nda mbumundi nindou anefi seimbi nindou ranaheimbo mborai yahombo-yahipoani, nga nindou moaruwai hohoanimoeyi rihündeimbi seirihündeimbi ranaheimbo mborai yahomboyah,” mehu.

*Sisas ai sesi wehisaombo hoafi yamundimareandi
(Matyu 9:14-17; Ruk 5:33-39)*

¹⁸ Sonimbo süngururü-rundeimbi asu Farisi-yomondi süngurundeimbi ai mamimbo sesi wehimemo. Raniyo asu nindou bidifiri ai homo Sisasimbo düdurüwurühi yahomoya, “Nimboe Sonimbo süngururü-rundeimbi asu Farisi-yomondi süngurundeimbi ai sesi wehisaoyomo arundi, nga asu sihafü süngurunini rundeimbi ana moai sesi wehiyomo rundi?” mehomondamboyu. ¹⁹ Asu Sisas ai yare hoafiyupurühi yahuya, “Nindou mami nimorehi semindimbo sihi ai babidimbo nünguambe ra sesi wehimandeyo? Nindou nimorehi semindimbomayu ranai ai-babidimbo nünguambe ana ngiri sesi wehindei. ²⁰ Nga süngunambo nindou ranahambo ndowaründümo ngomondani ai-babidimbo ni ngokoate-ayuambe animbo sesi wehindeimboyeyi. ²¹ Nindou mami aiamboani moai hoeari goesüri simbori semündü haya wamindafi ngisihari hoeari fihü pare kakiyu randi. Rawareandi ana, boboe-ndandani asu hoeari goesüri simbori ranai akidou yangiri yagodi mbunda ngisihari hoeari ra hirindeamboe. Hoeari goesüri simbori rananai wamindafi ra hirindeandani asu ambe afindi ni ngomboe. ²² Asu nindou ngörü ai simbori wain hoe ra wamindafi wain hoe ninihondi hoeari hipiri ranambe ngiri kandeandi. Rawareandi ana, hipiri ranai borindifeihü wain hoe ranai keboemboe. Nga simbori wain hoe ana hipiri simbori ambe femboane,” mehu.

*Moani nimarimbo sihi ratüpurikoatembo hoafi
(Matyu 12:1-8; Ruk 6:1-5)*

²³ Mami ngoafimbo nimarimbo sihi Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidimbo wit nübürü mbusümo mahomo. Raniyo ahambo süngururü-rundeimbi ai wit ahuri bidifiri hurimaründümo. ²⁴ Asu Farisihündi ai Sisasimbo düdurüwurühi yahomoya, “Nimboe sihambo süngurunini rundeimbi ai moani nimarimbo sihi ah+nümbi ra rawarunda?” mehomondamboyu. ²⁵ Asu Sisas ai simbori hoafiyupurühi yahuya, “Awi se Defit ai ahandi wandafi mami babidimbo sesikoate wembomboyomondühi ramareandi ra hoeirundai waniyo? ²⁶ Sapo Abaiatar ai Godimbo sesi sihairandei-mbimbofi nimaruumbe Defit ai Godindi ser worambe kefuai hüfu bret Godimbo masihoundi ra masesu. Bret ranana Godimbo sesi sihou-rundeimbi yangirane sowasümo arundi. Nga Defit ai sesühi ahandi wandafi mamimbo bidifiri masagapuri ra moai fifirundiyo?” ²⁷⁻²⁸ Sisas ai asükai Farisimbo hoafiyupurühi yahuya, “Moani nimarimbo si ranahambo fehefemboyopoani God ai nindou nafimarandi. Nga moani nimarimbo si ranai nindumbo mbifartheirambo yahuhayamboyu nafimarandi,” mehu.

3

*Sisas ai nindou watinari moaruwaimbü aboedimariri
(Matyu 12:9-14; Ruk 6:6-11)*

¹ Asükai ngorü-simboani Sisas ai Suda-yafe rotu worambe kefuai hüfuane nindou watiñari moaruwaimbü ai ranühi mamaru. ² Raniyo nindou bidifiri ai Sisasimbo himboari safühimarüwuri moani nimarimbo sihi nindou watiñari moaruwaimbü ra aboedindira papihofindihuri yahomo houmbo. ³ Sisas ai nindou watiñari moaruwaimbümayu ranahambo hoafiyundowohü yahuya, “Botiyafo ndühi sühufani munguambo hoeimbrihinini,” mehu. ⁴ Raniyu Sisas ai düdureandürühiya, “Nini moatükuniyo moani nimarimbo sihi refembo ahinümbi ra aboedayo, aboedi moatükuni refemboyo moaruwai moatükuni refemboyo? Nindou hifokoefemboyo asu nindou aboedambofemboyo?” mehu. Nga ai moai simbori ahambo akidou amboani hoafiyomo. ⁵ Sisas ai nindou ranahamumbo hübudurapurü wakireapurane asu ahamundi ngusüfoambe ranai tapihamimayo-wamboyu hihifi-hihifi-koatemayu. Raniyu asu nindou watiñari moaruwaimbü ranahambo hoafiyundowohü yahuya, “Sihafi watiñari ngurihao,” mehua ngurimarihenda aboedi tüküme feyo. ⁶ Raniyo Farisi nindou memo ranai wori ra hiningiru houmbo homo Herotindi nindou babidi Sisasimbo hifokoefimbo hoafi fimaründümo.

*Nindou afindi ranai Sisasimbo süngumarihori
(Ruk 6:17-19)*

⁷ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidimbo Gariri kurihoenambo mahomonda asu nindou afindi ranai ahamumbo süngu-marihüpuri hei. ⁸ Sisas ai nindou yamunde asu aboedire arandi hoafi ra himboriyei hehi, nindou afindi Gariri, Sudia, Serusarem, Idomia, hifi Sodian hoekimi adaburo, Tair asu Saidon ngoafi ranihündi ranai Sisas sowana mafandihindi. ⁹ Sisas ai nindou afindi ra hoeireanda mayowamboyu ahambo süngurururü-rundeimbi hoafiyupurühi yahuya, “Nindou afindane engoro, nga se bot ngorü sowandümo sifomo, nga afindi afindi ndeihü wambo hoe hohoeani ninendi-hündürimboyei,” mehupuri. ¹⁰ Sisas ai horombo nindou afindi aboedimareandüri ranimboyei angünümbi nindou afindi ranai Sisasimbo sündifimbo simbori ninendürimayehei. ¹¹ Asu moaruwai nendi ranai Sisasimbo hoeirihorani mayoa ahandi wagabe piyei nimareimbo puküna hoafi karihendühü seiya, “Seana Godindi nimor-anafi,” masei. ¹² Nga Sisas ai aheimbo nüngunahurai nindouyu yaho fifirife hoafimbo yowani mehündüri.

*Sisas ai ahandi hoafi semindi horambo nindou 12 kafaore
hiningimareapurü
(Matyu 10:1-4; Ruk 6:12-16)*

¹³ Ai hafu hifi wafuwami nimarumbo nindou dideyomo ai hohoanimo-yupureimbi ahamumbo hoafimayua ahambo sowana mahafomo. ¹⁴⁻¹⁵ Sisas ai nindou 12 sepurimündi hiningireapurü haya hoafi sowandümo homorundeimbi anemo yahu kamafoareapurü. Nindou ranai Sisas babidimbo ningombo ai koarhefepura ho Godindi hoafi bokarhefehü asu moaruwai nendi hihifoefembo nginindi masagapurü. ¹⁶ Sisas ai nindou 12 ndanahamumbo masepurimündu: Saimon, asu Sisas ai ngorü ndüri Pita kamafoariri. ¹⁷ Sems, Son Sebedindi nimori. Sisas ai ahafanimbo Boanerges anafani yahu dukamareapiri. Ahandi nimindi ra nimoamondi hoafi nahurai nindouane. ¹⁸⁻¹⁹ Andru, Firip, Bartoromyu, Matyu, Tomas, Sems, Arfiusindi nimori, Tadius, Saimon Serot* sirambeahindiyu asu Sudas Iskariot Sisasimbo ahandi hürütümbi-yomondi warihumariri.

* **3:18-19:** Serot ai Rom hoarehi nimarimbo moei yahomo-ndeimbanemo.

*Sisas ai Bersebur kapeihü ratüpurayu masei
(Matyu 12:24-32; Ruk 11:14-23; 12:10)*

²⁰ Sisas ai worinambo huan+ asukai nindou afindi ranai hei wori gümar+hor+i. Ran+imboyu ai ahambo süngururü-rundeimbi babidimbo sesi sesi-koatememo. ²¹ Sisas+indi fikim+n+indi ai ran+i hoafi ra himbor+iyei hehi ahambo fihimündimbo mahei. Sapo ai hohoan+moyeih+ya, ai wunünümbo-yuhümbei sei hehi. ²² Nga Serusarem+hünd+i ah+nümb+i hohoan+mo yamundu-rundeimbi ai han+mo hoafiyomondüh+ya, “Ahand+i fiambe Bersebur mbamarü. Aiana moaruwai nend+iyei bogori Bersebur ahand+i ng+n+indi-namboane moaruwai nend+i nindouyei fiambeah+indi hefoare arandi,” mehomo. ²³ Sisas ai nindou ranaheimbo hoafiyundüra akim+i maheia kafeefe hoafi hoafiyundürüh+i yahuya, “Satan ai nüngunde Satan+imbo hemoaboadirä? ²⁴ Asu mam+i hif+hünd+i ai yibobore haya yifiarayo ana, ran+i hif+hünd+i ranai ng+r+i aboedi n+imandei. ²⁵ Asu mam+i worambeah+indi ai yibobor+hi hehi yifiaraye ana, ai ng+r+i aboedi n+imandei. ²⁶ Asu Satan ai yifiar+imbo yahuhaya ahand+i nend+i ranai yiboboareand+i ana, ng+r+i ng+n+indi n+ngo, nga ai ran+wam+i rand+hi moendi-ndeimboyei. ²⁷ Ng+r+i nindou ngorü ai ng+n+indi nindound+i worambe ngu napo hümbuhün+indu. Sapo nindou ranai hümbuhün+imbo hohoan+moayu ana, ng+n+indi nindou ranahambo wof+nambo hüputüpond+herü mbundambo an+imbo asu ahand+i napo muᅅgu ra fufundamündümbui. ²⁸ Ro siheimbo an+hondümbo-anah+i hoafehandür+i, nindou ai God+imbo moaruwai hoafaye ane asu moaruwai hohoan+moaye ane ra amboawi mbüsümbui. ²⁹ Nga nindou ngorü ai Yifiafi Aboedimbo moaruwai hoafayu ana, God ai ng+r+i amboawi mbüsu, hapondani-ane asu süngunamboane. Nga moaruwai hohoan+mo ranai ahambo-so koadürümbo koadürümbo yagod+imboe.” ³⁰ Sisas ai ran+i hoafi hoaf+mayu ra sapo ah+nümb+i hohoan+mo yamundu-rundeimbi ai ahamboya, ‘Moaruwai nend+i ahand+i fiambe n+imar+imboane,’ mehomo-ndamboyu ra-mehu.

*Sisas+indi fikim+n+indi
(Matyu 12:46-50; Ruk 8:19-21)*

³¹ Ran+i-simboan+i Sisas+indi hond+i asu akohoand+i ai ahambo fihambo tükümehind. Ai moanambüh+i n+imboeimbo aheimbo sowana hombo hoaf+imbo nindou mam+i koamar+hehor+i. ³² Nindou afindi ranai Sisas+imbo wak+r+i+hor+i n+mareimbo hoafiyahündowohü seiya, “Si+hafi amond+i aborüdi ai sihambo weindan+i n+boadei hifandar+hün+n+i,” masei-amboyu. ³³ Asu Sisas ai simbor+i hoafiyundürüh+i yahuya, “Di+diyei wand+i me asu akohoanda?” ³⁴ Nindou wak+r+ihi mamarei ranaheimbo hübudurandür+i wak+r+erüh+i yahuya, “Ndananei wand+i me asu akohoand-aye. ³⁵ Wand+i me, akohoand+i asu reh+hoand+i ana nindou di+diyei God+indi hohoan+mo süngur+hindeimbi rananei,” mehu.

4

*Sesi ahur+i nümbürambe bubufoefembo kafeefe hoafi
(Matyu 13:1-9; Ruk 8:4-8)*

¹ Sisas ai asukai Gariri kur+hoe kim+i nindou yamundife ratüpur+i ra bot+mareand+i. Nindou afindi ranai ahand+i hoafi himbor+imbo mafand+anda botambe far+fi hoe han+ifo-wam+i mamaru. Asu nindou ranai gudian+i hoe kim+i mamarei. ²⁻³ Sisas ai aheimbo kafeefe hoaf+nambo yamundeandürüh+i yahuya, “Nindou mam+i ai nümbürambe hu sesi ahur+i bubumarandi. ⁴ Ai hu sesi ahur+i ra buburandane bidif+r+i ai naf+n+i pütap+imayoa ndu ai tüküyahi masahüsi. ⁵ Bidif+r+i n+imoei yahafi safambe hifi akidou

yangiri niŋgowambe pütapimayo. Hifi ra ragu hanikoate-wambo ahuri ranai nimai tütükimayo. ⁶ Nga asu hüfihamindi ai piyowohüyo ahuri hapoadumbo maforo ra sore soremari. Sapo ahasihari ranai hifambe ragu hanikoate-wambo asu mungu yapataparimayo. ⁷ Asu bidifiri ahuri ranai tihoari tihoarümbi wofi ranambe pütapimayoa gabudandühi hisikoatemayo. ⁸ Asu ahuri bidifiri ai hifi aboedambe safi pütapiyowohü hisimayo. Nimindi mamirana handambo bidifiri ai 100 hisiyo, asu bidifiri ai 60 hisiyo, asu bidifiri ai 30 hisiyo,” mehu ⁹ Hoafi moendifembo yahumbo Sisas ai hoafiyundurühi yahuya, “Nindou ai himbo-ambeimbündühi ana, hoafi nda himborimbiyu-wamboane,” mehu.

*Sisas ai nimboe kfoefe hoafinambo wataporimbomari
(Matyu 13:10-17; Ruk 8:9-10)*

¹⁰ Süngunambo nindou afindi ranai bukürefoendane Sisas yangiri mamaruwa ahandi süngururü-rundeimbi 12-yomo asu nindou ahambo süngurihori-rihundeimbi ai kfoefe hoafi ranahambo düdumehindi. ¹¹ Asu Sisas ai simbori hoafiyundurühi yahuya, “God ŋinindi hifandarandi ranahandi dibo hoafi nimindi ra se fifirifembo-hünda God ai masagadüri, nga nindou weindani maniboadei ranaheimbo ana kfoefe hoafi yangiriyo hoafimayu. ¹² Ranimboane,

Ai afindimbo himboari papindeimboyei,
nga ai ŋiri türüboadihi fifirindihindi.

Ai afindi hoafi himborindeimboyei,
nga ahandi nimindi ŋiri fifirindihindi.

Ranimbo-animbo ai wambo sowana asukai hihirindahi dideiyani

God ai ahei moaruwai hohoanimo ra amboawi mbüsümbui,” *Aisaia*
6:9-10

mehu.

*Sisas ai sesi ahuri ranahandi nimindi fire hoafimayu
(Matyu 13:18-23; Ruk 8:11-15)*

¹³ Sisas ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Awi se kfoefe hoafi ranahandi nimindi ra moai fifirundiyo? Asu refeana bidifiri amuri kfoefe hoafi ra nüngundu fifiri-mandunda? ¹⁴ Nindouyei mbusümo Godindi hoafi wataporimboayo ana, sapo nindou sesi ahuri nümürambe bubofoareandi nahuraiane. ¹⁵ Hoafi nafini pirayo ana, sapo nindou Godindi hoafi himboriyehane, nga Satan ai nimehünou hoafi ra nindouyei mbusümonindi semündü raguanambo-reandühani. ¹⁶ Bidifiri sesi ahuri nimoei yahafisafambe pütapimayo nahuraiane. Ai Godindi hoafi ra himboriyehi hehi nimehünou semindimbo hihifi-hihifiyeihane. ¹⁷ Nga ai moai hoafi ra ndorhi sahümündia ahei ŋusüfoambe ragu ŋinindi nimaro, nga ai moani akidou yangiri ŋinindi nimboeihane. Ai Godindi hoafi himboriyehi masahümündi ranahambo refe hoeifembo nindou ŋorü ai tiŋirifo sehindani nimehünou hinŋirihindühi-ane. ¹⁸⁻¹⁹ Bidifiri ai sesi ahuri tihoari-tihoarümbi wohambe pütapimayo nahuraiane. Nindou ranai hoafi himboriyehaneisi, nga ai hifindi moatükunimbo afindi hohoanimo yeihane napo afindi semindimbo ŋusüfo parihindühi Godindi hoafi ranahambo gabudifoareanda asu ahuri ranai ŋiri hisindo. ²⁰ Asu sesi ahuri hifi aboedambe bubumayoa aboedi tükefeyo ranana sapo nindou düdi ai hoafi himboriyu haya fireandühi tümafoareandi nahuraiane. Ranayo bidifiri ai hisi aboedi hisiyowohü bidifiri ai 100 hisiyo, bidifiri ai 60 hisiyo, asu bidifiri ai 30 hisiyo marandi,” mehu.

*Sisas ai moaruwai nendi hemafoareandi
(Ruk 8:16-18)*

²¹ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbimbo hoafiyupurühi yahuya, “Aw nindou ai ram hai wambürü asu fondi hoarehi dibonapimandhiyo? Wan, nga ram ra fondi wami nimoamo ane nindhi arihündi. ²² Muṅguambo moatükunü haponda dibombo engoro ra süngunambo ana weindahi tükündifemboe. Asu nine-moatükunü gabudhi masihendi ra süngunambo ana weindahi yagodomboe. ²³ Nindou ai himboambeimbündühi ana, hoafi nda himborimbiyu-wamboane,” mehu. ²⁴ Asukai hoafiyupurühi yahuya, “Hoafi himborayomo ra se wudipoapondü hohoanimondimo. Se nindoumbo yimbuarhindürü rani simogodühi animbo God ai sheimbo yimbundearühi asu ṅgorü bidifiri pandeambui. ²⁵ Nindou düdi ai bidifiri moatükuneimbayu ana, God ai asukai bidifiri dagadombui. Nga nindou düdi rani-koateayu ana, nine akidou ahandi warambeahindi ra ndemündü raguanambo-ndeambui,” mehu.

Sisas ai sesi ahuri tükefeyo kafoefe hoafi hoafimayu

²⁶ Sisas ai asukai hoafiyuhi yahuya, “God ṅṅinindi hifandarandi ranana nindou sesi ahuri nümbürambe bubofoareandi nahuraiane. ²⁷ Nindou ranani apuwaniyo asu yangiri ahandi ratüpurü ratüpurüyuwanüyo nimbokoani sirühi sesi ahuri adükari tükefeyo ra ai moai fifireandi. ²⁸ Hifi yangirane sesi ahuri ra rareanda adükari tüküfehü hisiyo arandi. Ai moai fifireandi nüṅgureambombai weṅgurühi emündi boatei tükündife mbunda mbiro ahuri tükündifihü animbo ranambe hisi tükündifemboe. ²⁹ Hisi ranai ho ṅṅinindiyowa nümbürü aharambürü ranai yimuṅguremindimboyo simboani yimuṅguramündi arandi,” mehu.

*Sisas ai hoari akidouhündi adükari tüküfembo kafoefe hoafi hoafimayu
(Matyu 13:31-32; Ruk 13:18-19)*

³⁰ Sisas ai asukai hoafiyuhi yahuya, “Sihiri God ṅṅinindi hifandarandi ranahambo nüṅgunahuraiane mambisefa? Ranahambo hoafimbo ninikafoefe hoafinambo hoafimandefa? ³¹ God ṅṅinindi hifandarandi ranana hambomo hoari nahurai akidou ahandi ndürü mastet hoari hifi kararowandi nahuraiane. ³² Nga hifefeyo ana, tikoani nahurai tüküfe haya adükari hamindi amuri nümbürambeahindi sesi ranahambo ṅgasündeandühane. Ranane afindi düdödü papire haya nṅgowani, ndu ai hei raniwami ṅṅisiharühi ṅgeramborühi arihündi,” mehu.

*Sisas ai kafoefe hoafinambo hoafimayu ranahandi nimindi
(Matyu 13:34-35)*

³³ Sisas ai nimorehi nindowenihü afindi ranaheimbo kafoefe hoafi afindi wataporimbomarandi ahei hohoanimo ra simogodühi. ³⁴ Ai ranaheimbo kafoefe hoafinambo yangiri wataporimborandürü marandi. Nga ahambo süngururü-rundeimbi aiyangiri nimarimondani ana, hoafi ranahandi nimindi ra yamundeapurü-marandi.

*Sisas ai hoeweri hoafimayua afurimareandi
(Matyu 8:23-27; Ruk 8:22-25)*

³⁵ Mami rani nimbambe ahambo süngururü-rundeimbimbo yahuya, “Sihiri Gariri kurihoe ra ṅgorü-goanini ṅgefomboane,” mehupuri. ³⁶ Raniyo nimorehi nindowenihü afindi ra raru hinṅgürüwuri houmbo bot Sisas mamaru ranambe fareafu houmbo sowaründümo mahomo. Asu bot bidifiri amuri ranai amboani ai-babdimbo maho. ³⁷ Ai hifomondane, Gariri kurihoe ranambe ṅṅinindi hamindi weri ranai tüküme feyo. Raniyo

hoe ranai hafo kaifoairandühi tükühefembo yangirimayo. ³⁸ Asu Sisas ai daboarani pirowami mbiro nande haya apuane, ahambo süngururü-rundeimbi ai yangiri ruwurühi yahomoya, “Nindou Yamundo-randeimbi, sihiri yifimbo yangirayefi ranahambo awi se moai hohoanimoayifo?” mehomondamboyu. ³⁹ Sisas ai botifi hoe asu weri ranahafembo nginindi hoafiyupirühi yahuya, “Rühüsafi kikindandife,” mehua hoafi ningowambe kikamindühiyo hoe asu weri ai afure pimareandi. ⁴⁰ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbo hoafiyupurühi yahuya, “Nimboe se yihimboayomoa? Awi se anihondumbofe-koate-wamboyo?” mehu. ⁴¹ Ahambo süngururü-rundeimbi ai ahamundihori simbori nduwuriyomondühi yahomoya, “Nindou nda nungunahurai nindouyua? Moani hoe afindi-afindimayo asu weri ranai ahandi hoafi himboriyafehü afurimarineandi,” mehomo.

5

Nindou mamindi flambeahindi Sisas ai moaruwai nendi hemafoareandi (Matyu 8:28-34; Ruk 8:26-39)

¹ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidimbo Gariri kurihoe ra botambe barihomo houmbo Gerasa-yafe hifambe mahomo. ² Sisas ai bot hinngire haya kusifundanayo, nindou mamihandi flambe moaruwai nendi nimareimbi ai yifi sihehi rihundeimbi honguambeahindi hu ahambo tüküme fiyu. ³ Nindou ranai ana yifi sihehi rihundeimbi honguambeani apu arandi. Ranane ngiri ahambo seninambo amboani yiriwari hüputüpu-ndürindümo. ⁴ Nindou ranahambo afindimbo seninambo yiriwari hüputüpurihorimindei marihündi, nga sen ra gurihaimarandi. Ai nginindi hamindi-wambo nindou ngörü ai-amboani moai ahambo kikihirümüdu. ⁵ Nimbokoani asu sirühi nindou ranai yifi sihehi rihundeimbi nimoei-ambe asu hifi wafu ranambe hoahoangura-marandi. ⁶ Sisas ai hapoadumbo anguni huambe nindou-mayu ranai hoeiriri haya pipiyu hu ahandi wagabe yiri yimbu pusire mamaru. ⁷ Nindou ranai pukuna hoafi karihoe hü yahuya, “Sisas, se-ana God Nimmoamo Hondü ahandi nimori anafi, se wambo nini nünungu-fendirimboyafa? Ro sihambo düduariheanini, Se Godimbo dabarindafoandühi ngiri sihambo nini-moatükuni randiheandi mbisafi,” mehu. ⁸ Ramehu ra sapo Sisas ai hoafiyuhiya, “Moaruwai nendi se nindou ranahandi flambeahindi kosifoao,” mehu ranimboyo. ⁹ Asu Sisas ai düdureandühi yahuya, “Sihafi ndüri nine?” mehuamboyu. Asu moaruwai nendi ranai yahoya, “Wandi ndüri ana amiane. Sapo ro ana afindi sirihünd-ane fi,” meho. ¹⁰ Moaruwai nendi ranai rani hifihündi yowan yihoe fimbo hefoefemuni-poani yaho haya Sisasimbo hüti hoafimariri. ¹¹ Rani fikimi hifi wafuambe moatei afindi ranai sesi sahüsihi buriyei wakimarihindi. ¹² Raniyo moaruwai nendi ranai Sisasimbo hüti hoafiyehi seiya, “Se yihoe fimbo koandi-hawamuna moatei akimi nda burayei ahei fiambendahumboane,” masei. ¹³ Raniyo Sisas ai hinngi-mareandüra rasüngumehindi. Moaruwai nendi ranai nindoundi flambeahindi kosifoehi hehi moatei akimi burimayei ahei fiambemehindi. Raniyo 2,000 moatei ranai hiripini piyei hehi gügüriyei hanimbo kurihoeambe hoe karihüsi hehi yifisafi-mayei. ¹⁴ Nindou moatei hifandimarundi ranai fefou houmbo homo adükari ngoafiyu asu akidou ngoafi adaburo raniyo ra waporimbomarundi. Raniyo ranühündambo nimorehi nindowenih ranai nini-moatükuniyo moateimbo tüküme fiyo ra hoeifembo mahei. ¹⁵ Ai

hei Sisas+mboso tüküyahi hoeir+hindane nindou horombo ahandi fiambe moaruwai nendi afindi n+mareimbi-mayu ranahambo hoeimar+hor+. Ai asukai aboedi hohoanimo fifire hohoan+moyuhumbo hoeari güde haya mamaruwa hoeir+hor+ hehi y+h+mbomar+hor+. ¹⁶ N+ne-moatükun+ Sisas ramareandi hoeifembo mahei ranai asukai h+h+r+yahi hei nindou horombo moaruwai nendi n+mareimbi-mayu asu moatei ranahambo amboani watapor+imbo-mar+hündi. ¹⁷ Raniyo n+morehi nindowenih+ ranai rani hoafi ra h+mboriyei hehi Sisas+imbo rani h+f+hündi ngorü-goan+ni hombo hüti hoafi+mar+hor+. ¹⁸ Asu Sisas ai botambe mafar+fiyuwamboyo nindou horombo moaruwai nendi n+mareia hefoareandeimb+mayu ranai aid+bo hombo hüti hoafi+mayu. ¹⁹ Nga asu Sisas ai ahambo moai y+ni yahundo. Ai hoafiyundowohü yahuya, “Se s+hafi wor+nambo ngafi fik+m+in+ind+imbo Adükari ai s+hafi fimbo h+poambo-rean+nühi ramarean+ni ranahambo watapor+imbondand+,” mehu. ²⁰ Raniyo nindou ranai hu Dekaporis h+f+hü ahandi fimbo watapor+imbo-maranda n+morehi nindowenih+ afindi ranai mahepünahindi.

*Sisas ai n+morehi n+mor+ y+f+hündi bot+re asu n+morehi anjün+mbi aboed+mareand+
(Matyu 9:18-26; Ruk 8:40-56)*

²¹ Sisas ai Gariri kur+hoe ra botambe far+fi haya ngorü goan+ni huane nindou afindi ranai ahandi hoafi h+mbor+imbo mafandeand+. ²² Raniyo Suda-yei rotu wor+ h+fand+ra randeimb+, ahandi ndür+ Sairus, ai mahu. Ai hu Sisas+imbo hoeirirüh+ ahandi yir+k+im+ yir+ yimbu pus+re mamaru. ²³ Ai Sisas+imbo hüti hoafiyundo hoanjuhü yahuya, “Wand+ n+morehi n+mor+ ai y+f+imbo yang+irane, nga se d+d+fi war+ nandowandani an+imbo aboed+imbeyo-wamboane,” mehundo-amboyu. ²⁴ Asu Sisas ai aid+bo mahua n+morehi nindowenih+ afindi ranai ahandi süngu mahei. Raniyo ahandi fik+m+ gugureandüh+ n+nendi-mar+hor+. ²⁵ Asu nindou gugur+mareand+ ranambe n+morehi mam+ 12 h+mbanüh+feimb+imbo amoamo wat+koaf+ra-marand+. ²⁶ Raniyo n+morehi ranai dokta hoeifepur+imbo ahambo fehefembo-hünda ahandi kak+ afindi saimarand+. Asu dokta ranai moai ahambo far+hoemondan+ aboedi tüküfeyo, nga want+. ²⁷ N+morehi ranai Sisas+nd+ hoafi ra h+mboriyo haya ho nindou afindi ranahei mbusümo man+ngo. Raniyo ai Sisas+nd+ daboadan+ ho ahandi hoandar+ hoeari ra sünd+mareand+. ²⁸ Ai ahandihoari yare hohoan+moyowohü yahoya, “Ro ahandi hoeari yang+ir+ amboani sündar+heand+ ra aboed+indamboyah+,” meho. ²⁹ Ramare-andamboyo n+mehünou amoamo wat+koafi+marand+mayo ra kik+ram+ndüh+ asu ahandi fiambe anjün+ ranai aboed+mayoa fifir+mareand+. ³⁰ Asu Sisas ai ahandi fiambeah+nd+ ng+n+nd+ makos+foenda fif+re haya h+h+r+fi düdurearüh+ yahuya, “Düdi wand+ hoearüh+ sünd+mareanda?” mehu. ³¹ Ahambo süngurur+rundeimbi ai hoafiyomondüh+ yahomoya, “Nindou afindi engoro ra hoeiarowandane asu düdi sünd+mareand+ saf+ hawambo düduwefoanda?” mehomo. ³² Nga awi Sisas ai düdi ahandi hoeari fih+ sünd+mareand+ ra fif+r+nd+hea yahu haya kokomara hu. ³³ N+morehi ranai ahambo rani-moatükun+ tüküme+feyo ra fifire haya y+h+imboyohü h+ham+ndar+mayo. Raniyo ho Sisas+nd+ yir+k+im+ yim+nd+hona n+mar+imbo mun+guambo moatükun+ ahambo tüküme+feyo ra watapor+imbomarand+. ³⁴ Sisas ai n+morehi ranahambo hoafiyundowohü yahuya, “N+mor+ ak+idou, se an+hondumbo-arowand+ ran+imbohünda seana asukai aboedanafi. S+hafi anjün+ aboed+mefeyo ran+imbohünda se ngusüfo afur+ndo künde hawa

ngafi,” mehu. ³⁵ Sisas ai wataporimborandühi nunguambe nindou bidifiri ai Suda-yafe rotu hifandi randeimbindi worambeahindi sinimo hoafiyomondühi yahomoya, “Sihafi nimorehi nimori yifimayo. Nga nindou yamunde randeimbimbo tihirifo segodopoani,” mehomo. ³⁶ Asu Sisas ai moai ahamundi hoafi ranahambo hihimboriyu. Ai Suda-yafe rotu hifandirandeimbi ranahambo yahundoya, “Yowani, yhimbo-yopoani, nga se moani Godimbo anihondumbo-ndowandi,” mehu. ³⁷ Sisas ai nindou ranaheimbo ai-babidimbo hombo yowani yahu hiningirerü haya, Pita, Sems, Son, asu ahandi akidi Sems ahamumbo yangiri süngureapuri haya mahu. ³⁸ Ai homo Suda-yafe rotu bogorindi worikimi tüküyafundühi Sisas ai hoeireandane arani hoafi afindi afindi-mayei. ³⁹ Ai worambe farifi hafu hoafiyundürühi yahuya, “Nimboe se arani hoafi afindi-afindayeia? Nimori ndanana yifyopoani, nga moani apomboane,” mehuamboyei. ⁴⁰ Asu nindou ranai ahambo tikifinambo-marihori. Ai aheimbo rani worambeahindi hihaifoarearü mbura, nimori ranahandi hondafindiyafe asu ahandi süngururü-rundeimbimemo aheimbo yangiri semündündürü haya, nimori yifi mengoro rani wori safani kamefoehindi. ⁴¹ Ai hüfu nimori ranahandi watiharühü kikihiramündi haya hoafiyundowohü yahuya, “Tarita kumi,” mehu. Hoafi ranahandi nimindi ana ndahuraiane, “Nimorehi nimori yihoarifi ro hoafehanini, se botiyafo,” yaho ranane. ⁴² Asu nimehünou nimorehi nimori ranai botife haya mahowa nindou ranai mahepühendi. Nimori ranana 12 himbani yoweimbiyo. ⁴³ Sisas ai hoafiyundürühi yahuya, “Se yowani nindou mamimbo amboani ndani moatükuni nda hoafiyopoani. Nimori ranahambo sesi sahündo animbo mbiseso,” mehu.

6

Nasaretihündi ai Sisasimbo yiboarukomarihori (Matyu 13:53-58; Ruk 4:16-30)

¹ Sisas ai ranühi hiningire haya ahandi ngoafi hondünambo mahua asu ahambo süngururü-rundeimbi ai ai-babidimbo mahomo. ² Raniyo moani nimarimbo sihi Suda-yafe rotu worambe kefuai hüfu nimorehi nindowenihimbo yamundimareandüri. Nindou afindi ranai himboriyei hehi hepünahindühi seiya, “Ndaní ndofe fifirife nda nahünda semündümboyua? Asu hepünifeimbi moatükuni refembo nginindi ra nahündambo semündümboyua? ³ Aiana worimbora randeimbi nindou yangir-ani. Asu ai Mariandi nimori Sems, Sosep, Sudas asu Saimon ahamundi amongo-ani. Asu ahandi rehiamami ai nda sihiri babidi animboei,” sei hehi Sisasimbo ngusüfoambe yiboaruko-marihori. ⁴ Asu Sisas ai hoafiyundürühi yahuya, “Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi ai munguambo ngoafihü ndürimb-ani. Nga ahandi ngoafi hondühü ahandi fikiminindi-so worambe ana ndürikoate-ani,” mehu. ⁵ Asu Sisas ai ranühi moai hepünifeimbi moatükuni rareandi, nga yimumami angünümbi nindou yangiriyu warí manandeanda aboedimehindi. ⁶ Raniyo nindou ahambo anihondümbofe-koatemayeia hepünimefiyu.

Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi nindou 12 ranahamumbo koamarihapura mahomo

(Matyu 10:5-15; Ruk 9:1-6)

Raniyu Sisas ai ranühi ngoafi adaburo ra hoahoanguhü Godindi hoafi yamundi-mareandüri. ⁷ Ai ahambo süngururü-rundeimbi 12 ahamumbo nindouyei fiambeahindi moaruwai nendi hefoefembo nginindi sagapuri

mbura yimbu-yimbure koamar+hepuri. ⁸ Sisas ai yare hoafi+yupurühi yahuya, “Se ngomondühi ra nin+moatükun+ ndowandümoemo, nga nin+inin+im+ yang+ri+ an+imbo ndowandümo. Se yowan+ bret, arü asu kaki ran+moatükun+ sand+ife sem+indi+poan+. ⁹ Se su güdun+ti, nga hoear+ ana güdarun+ti ran+ yang+ri+ an+imbo güdu ndowandümo ngomo. ¹⁰ Asu se homo ngorü ngoaf+hü tüküyafu houmbo ngorü worambe ahafomo ra ran+ worambe yang+ri+ nin+mand+imo mbundumbo ngorü-goan+ni+ asukai ngomo. ¹¹ Ngomondan+ ran+ ngoaf+hünd+ ranai sihamumbo wor+in+ifepur+koatendeih+ sihamun+ti hoafi+ h+imbor+koatendeian+, se ngoafi+ ra h+in+ng+indun+ti. Se hombo mb+simombo ana, sihamun+ti t+jar+hünd+ hasüfi+ ra püpürüfi+boadu houmbo ngomo ranaheimbo God ai moaruwaimbo-mb+reandüri+ yaho nafuiyondüri+imbo-hünd+,” mehu. ¹² Ran+yo Sisas+imbo sünggururü-rundeimbi+ ranai homo nin+moreh+ nindowenih+imbo hoafi bokar+hoemondühi yahomoya, “Sihei ngusüfoambe moaruwai hohoan+imo h+in+ng+ind+hindühi+ simbor+ hohoan+imo süngund+hind+,” mehomo ¹³ Asu ai homo nindouyei fiambeah+ind+ moaruwai nendi hefoaru, an+gün+umb+ nindouyewam+ wer+ hoe karunda an+gün+umb+ nindou ai aboedi+ tüküyahi mar+hünd+.

*Herot ai Sisas+imboya Son hundürüra randeimb+imbei mehu
(Matyu 14:1-12; Ruk 3:19-20; 9:7-9)*

¹⁴ Sisas ai mun+gu-moatükun+ ramareand+ hoafi+ ra adükari bogori Herot ai h+imbor+mayu, sapo ahambo mun+guambo nindou fi+fi+ri+hor+ hehimbo wambo. Ran+yo bi+di+fi+ri+ nindou ai seiya, “Son hundüra randeimb+ani y+fi+hünd+ bot+ifi+ haya. Sapo ran+imboane hepün+feimbi+ moatükun+ yare arand+,” masei. ¹⁵ Asu bi+di+fi+ri+ nindou seiya, “Aiana Erasais+ani,” masei. Asu bi+di+fi+ri+ nindou seiya, “Aiana God+ind+ hoafi+ hoafi+yomo rundeimbi+ horombo y+fi+memo nahurai+ani,” masei. ¹⁶ Herot ai ran+ hoafi+ ra h+imbor+yu hayambo yahuya, “Ro Son hundürüra randeimb+imbo ana horombo mb+iro ki+ki+mar+hehin+. Nga asu haponda asükaiyu y+fi+hünd+ bot+ifi+imboyu?” mehu. ¹⁷⁻¹⁸ Horombo Herot ai ahand+ ak+idi Firip+ind+ nin+moreh+ Herodias masemündu. Ran+imbo Son ai Herot+imboya, “Aboedi hohoan+moyopoan+ sihaf+ ak+idand+ nin+moreh+ masowand+fi+,” yahundomarand+. Ran+imboya Herot ai nindou bi+di+fi+ri+ koamar+hepura Son+imbo ki+ki+h+rundümo mburumbo karabus+ambe h+in+ng+imaruwuri+. ¹⁹ Herodias ai Son+imbo ng+in+ind+ri+ri+hü hi+fokoeffimbo hohoan+momayo, nga ai ng+ri+ndo. ²⁰ Sapo Herot ai Son+imbo y+hi+imborürühi+wambo. Ai fi+fi+reand+ Son ai God+ind+ h+imboahü mbumun+di nindou-mayua ran+imbo Herot ai ahambo hi+fandüri+marand+. Ai Son+ind+ hoafi+ h+imbor+yuhü ana, ngusüfoambe moaruwair+ri+hü af+ind+ hohoan+moyuhani. Nga asu ahand+ hoafi+ h+imbor+imbo hohoan+moyuhani. ²¹ Herodias ai Son+imbo mb+iro ki+ki+fimbo, naf+ kokorambo hoeimareand+. Herot ai ahambo hond+ ai wak+imari+im+indo ran+ sihi+ gafman+yomond+ bogori, ami+yomond+ bogori asu Gariri hi+fandu-rundeimbi+ ahamumbo sesi+ sind+imareand+. ²² Ai sowasümondühi nin+mar+mondane, Herodias+ind+ nin+moreh+ nin+mori+ ai hafo hi+h+ifi+hi+h+ifi+yo wak+imareand+. Ran+yo Herot asu bi+di+fi+ri+ boboagori sesi+ sowasümondühi mamar+imo ai ranahambo af+ind+ hi+h+ifi+hi+h+ifi+memo. Ran+yo adükari bogori Herot ai nin+moreh+ nin+mori+ ranahambo düdureandühi yahuya, “Se nin+ne-moatükun+imboya hohoan+imo-ayafi+ ra ndahan+n+imboyahi, nga se wambo hoafi+yafi+,” mehu. ²³ Herot ai dabar+ifi hoafi+yundowohü yahuya, “Se nin+ne-moatükun+imboya hoafayafi+ ana, ndahan+n+imboyahi. Se hi+fi+ hi+fandar+hand+ ranahambo ki+ki+rowand+ri+ asafi+ ana, ranamboan+ ro

kikindihēanini-mboyahi,” mehu. ²⁴ Nimorehi nimori ranai hondi sowana hihirife ho dūdureandūhi yahoya, “Nini-moatükunimbo dūdumandahea?” mehoamboyo. Hondi ai yahoya, “Son hundürüra randeimbindi mbïrombo animbo dūdundafoandi,” mehondoamboyo. ²⁵ Nimorehi nimori ranai hihirife ho adükari bogorimbo anahoya, “Hapondani hamindi Son hundürüra randeimbindi mbïro pretambe foando hawa ndawandiri,” meho. ²⁶ Ai rani hoafi ra himboriyu haya ahambo ŋgusūfoambe moaruwaimaririsi, ŋga sapo nindou fandu masowasūmo ahamundi himboahū nīne-moatükuni se hoafayafi ro randiheamboyahī mehu. Ranimboyu ai nimorehi nimori ranahandi hoafi süngufembo ambe yahokoatemayu. ²⁷⁻²⁸ Raniyu adükari bogori ranai ami mamī koamaritheira Sonindi mbïro semindimbo mahūfu. Ai hūfu Sonimbo karabus worambe mbïro kikiriri mbura ahandi mbïro ra pretambe foare semündū hu nimorehi nimori ranahambo masagado. Raniyo nimori ai semindi ho hondambo masagado. ²⁹ Sonimbo süngururū-rundeimbi ai rani hoafi himboriyomo houmbo homo karabus worambeahindi fi-nimoko sowandūmo homo hoŋguambe masihawuri.

*Sisas ai 5,000 nindoumbo sesi masagaduri
(Matyu 14:13-21; Ruk 9:1-17; Son 6:1-13)*

³⁰ Sisasindi hoafi sowandūmo homo-rundeimbi ai homo ai-babidimbo mamūhiyafundūhi wataporimemo. Ai ratūpurī rarundūhi nimorehi nindowenihimbo Godindi hoafi yamundimarundūri ranahambo. ³¹ Nindou afindi ranai fande bukūrefoe-marandamboyo Sisas ai ahandi hoafi sowandūmo homorundeimbi babidimbo sesi sesi-koatememo. Ranimboyu hoafiyupurūhi yahuya, “Andai sihiripoanimbo nindou nīmari-koateandūhi ŋgefūhi animbo akidou fi-handihu,” mehupuri. ³² Raniyomo ai yangiri botambe fareafu houmbo nindou nīmari-koateandūhi mahomo. ³³ Ŋga nimorehi nindowenihī afindi ranai hoeirīhi fifirīhipuri, ranimboyu nindou afindi ranai Sisas ahandi süngururū-rundeimbi babidimbo homboyomondani ahei ŋgoafi hīnīŋgirihi hehi Sisasimbo sowana pipina hei ai-boatei tükūmehindi. ³⁴ Raniyo Sisas ai ahambo süngururū-rundeimbi babidimbo botambe homo tükūyafundane, nindou afindi ranai hifanda meŋgoro. Raniyu hoeireanda mayoa sipsip hifandiyo-randeimbi nindou hifandiyo-koate nahurai fimayeia hipoamboveandūrihi afindi yamundimareandūri. ³⁵ Asu süngunambo nimbambe hūfīhamindi ai hanuambe hoafiyomondūhi yahomoya, “Ndanūhi ana nindou nīmari-koatereandūhane ndeara hūfīhamindi ahanu. ³⁶ Ranimbo-hündambo animbo nimorehi nindowenihī ranaheimbo koarīhawandūra hei ŋgoafi akimī adaburo ranūhi aheihoari sesi pemīyei mbīsahūsi,” mehomo. ³⁷ Ŋga asu Ai simbori hoafiyupurūhi yahuya, “Se sesi dabudūri,” mehuamboemo. Ai simbori ahambo hoafiyomondūhi yahomoya, “Awi se hohoanimoyafani ro afindi handret kinanambo aheimbo bret pemīyo saimboyu?” mehomo. ³⁸ Sisas ai dūdureapurūhi yahuya, “Nūŋgunūmbi bretyo se sihoemomboemo? Homo hoeiru,” mehuamboemo. Homo hoeirunda mayoambo yahomoya, “Hondahūfeimbi bret asu yimbu kinī ranane eŋgoro,” mehomondamboyo. ³⁹ Sisas ai ahamumbo hoafimayua nindou ranaheimbo hoafimayomonda yibobo-yiboboyahi hehi mamarei. ⁴⁰ Mamarei ra bidifiri 100, asu bidifiri 50, raniyei yibobo-yiboboyahi mamarei. ⁴¹ Sisas ai bret hondahūfeimbi asu kinī yimbu ra semündū haya sūnambe himboyu hafuhū Godimbo hihifirūri mbura, hifitire haya ahandi süngururū-rundeimbiimbo masagapuri nindou ranaheimbo

yimbufembo. Asükaiyu kini ak+dou yimbu ranamboani hifitire haya yimbumareandi. ⁴² Muṅguambo nindou ranai sesi ra sahusimbo simongorimar+hümündi. ⁴³ Ran+yo Sisasimbo süngururü-rundeimbi ai bret asu kini bidifiri bidifiri kur+mayo ra 12 wambürambe wambür+hiru hafombo tüküme Feyo. ⁴⁴ Nindou sesi masahüsi ranana 5,000-yei.

Sisas ai kur+hoe haṅg+fowam+ pütap+mayu
(Matyu 14:22-33; Son 6:16-21)

⁴⁵ Sisas ai nimehünou ahambo süngururü-rundeim+ambo botambe farife hefe Gariri kur+hoe behefe hefe ai-boatei Betsaida ngoaf+nambo hombo hoaf+mayupuri. Nga aiana awi n+mar+ mbur+imbo nindou ra koar+hefendür+imboyu. ⁴⁶ N+morehi nindowenih+ ra koar+heir+ mbura asu ai God+imbo did+ibaf+fembo hifi wafuanambo mahafu.

⁴⁷ Ran+ nimbambe ahambo süngururü-rundeimbi ai botambe Gariri kur+hoe haṅg+fowam+iyomo, nga asu aiana ng+ndan+yu. ⁴⁸ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi hoeireapurane werambe bot ra ahamumbo kameihü n+nendi-mareapura asu bot ra sem+ndi hombo pur+na wat+har+marundi. Ran+yo Sisas ai si hoaf+imbo safi ahamumbo sowana bot ra ngasünde haya hoe haṅg+fowam+ pütap+mayu hu. ⁴⁹ Nga asu ai hoeirüwuran+ hoe haṅg+fowam+ pütap+mayua yifiaf-ani yahomo houmbo has+heimemo. ⁵⁰ Ai muṅguambo hoeirüwura mayoa y+h+imbo-mayomondamboyu, ai ahamumbo nimehünou hoaf+yupurühi yahuya, “Se y+h+imbo-nd+imboemo, nga ng+n+ndi n+mandümo. Ndanana ro-anahi,” mehu. ⁵¹ Asu ai botambe farifi hafu ai-bab+id+imbo mamaruwa hoewer+ ranai afur+mareanda mahepünafundi. ⁵² Nga Sisas ai hondahüfeimbi bret hepün+feimbi moatükuni ramareandi ra moai wud+ipoaporu fifirundi sapo ahamundi hohoan+mo ranai tap+ham+yohü wambo.

Genesaret+hü Sisas ai aṅgünümbi nindou af+ndi aboed+mareandi
(Matyu 14:34-36)

⁵³ Ran+iyomo ai botambe kur+hoe ra bar+hoemo gudian+ Genesaret ngoaf+ik+im+ bot ra h+mond+ndümo h+n+ng+marundi. ⁵⁴ Ai botambeah+ndi makusifoendambo nindou ranai nimehünou fifir+mar+hor+ . ⁵⁵ Ngoafi ran+ ngoaf+ik+im+ adaburo ranühi hahabodeihü hoaf+mayeiya, aṅgünümbi nindou af+ndi safisendambe-r+hindür+ Sisas nüṅguhi sahümündindür+ hei mar+hündi. ⁵⁶ Ran+yo muṅguambo ngoafi adaburo ranühi, nahi Sisas ai huan+ aṅgünümbi nindou ra fufur+hü-mündindür+ hei fand+hi-rühündühi sihehindür+ mar+hündi. Ran+yei ahand+ war+ hoandar+ ng+si+har+ hoear+ ra aṅgünümbi nendi ai sünd+im+r+hindi sei hehi hüt+ hoaf+maye. Asu ahand+ hoear+ sünd+mar+hindi ranai asükai aboed+ tükümehindi.

7

God ai amoa mam+yei ah+nümbi hohoan+mo hif+nambomareandi
(Matyu 15:1-9)

¹ Farisihündi bidifiri ai ah+nümbi hohoan+mo yamundu-rundeimbi nindou bab+id+imbo Serusarem ngoaf+hündi sifomo Sisasimbo hoeimarüwur+. ² Ran+yo hoeirundan+ Sisasimbo süngururü-rundeim+imemo ranai war+ popoaikoate sesi sowasümondühi mamar+mo. War+ popoaikoate sesi sesimbo ranana moaruwaiane. ³ Sapo Farisi asu Suda-hündi aiana ai boagir+ süngumarundi ran+imboane ngiri war+ popoaikoate sesi dagüdi. ⁴ Asu sesi maket ambeah+ndi pememo amboani sesi popoihefekoate ana, ngiri dowadümo. Sapo ai boagir+ refemarand+ süngumbo hipiri

napo ra popoaindihou mbundumbo animbo mandu dowadumboemo.
⁵ Raniyo Farisi asu ahinümbi hohoanimo fifirundeimbi ai Sisasimbo hoafiyomondühi yahomoya, “Nimboe sihambo süngurunini rundeimbi ai boagir ahini ra süngufe-koateayomoa? Asu nimboe war afisaho kapeihi sesi asowasümoa?” mehomo. ⁶ Raniyu Sisas ai simbori hoafiyupurühi yahuya, “Godindi hoafi hoafiyurandeimbi Aisaia ana anihondumbo yimbu yafambeimbi sihamumboyu hoafimayu. Ai ndare sürü papirandühi yahuya,

‘Nindou ndanai ana yafambe yangirane wambo aboedani asei,
 nga ahei hohoanimoana angunane engoro.

⁷ Aiana nindouyei ahinümbi hohoanimo ranane yamundihindühi Godindi hoafane nda asei,

ranimboane ai wambo hohoanimoaye ra moanipoane,’ *Aisaia 29:13* mehu. ⁸ Seana Godindi ahinümbi hohoanimo ra hingiriru houmboanemo nindouyei hohoanimo yangirane sünguarundi.” ⁹ Raniyo ai hoafiyupurühi yahuya, “Seana Godindi ahinümbi hohoanimo ranahambo ambeyaho hiningifehumbo sihamundi hohoanimo süngufembo yangirane hohoanimoemo. ¹⁰ Sapo Moses yahuya, ‘Se sihaf meapeyafe hoarehndafi,’ asu ‘Düdi ahandi hondamboyu afindamboyu moaruwai hoafayu ana, yifimbiyuwamboane,’ mehu. ¹¹⁻¹² Nga se ndaru hoafiyomondühiya,

‘Nindou ranai ahandi hondafindambo fehefe kaki napoeimbanisi, nga hondafindambo hoafindupirühiya, “Ndanai kaki ana ro Godimbo saimbo masiheheandane,” mbüsü ana, asu ngiri nindou ranai kaki ranambo ahandi hondafindambo fehefepirimbo yini mbisimo,’ yahomo arundi. ¹³ Ranimboane Godindi hoafi ra hiningirundühi asu se boagir-yafe hoafi ra süngur-arundi asu se afindi moatükuni rahurai raru arundi,” mehu.

Nine-moatükuni nindumbo rareanda nindou ai moaruwai hohoanimoeyei arihündi

(*Matyu 15:1-9*)

¹⁴ Sisas ai nindou afindi ranaheimbo asukai mngiyu hürühendüri haya hoafiyundürühi yahuya, “Munguambo nindou se wandi hoafi nda himborindei hehi fifirindihindi. ¹⁵⁻¹⁶ Nine-moatükuni moanambühündi nindou fiambe ahano ai-ana ngiri nindumbo randerani moaruwai hohoanimondi. Nga nine-moatükuniyo nindouyei fiambeahindi nimar haya moanambühi tükefeyo ranane rareandan nindou ai moaruwai hohoanimoaye,” mehu. ¹⁷ Sisas ai nindou ranaheimbo hiningireandüri haya worina hafuane ahambo süngururü-rundeimbi ai rani kafeefe hoafi ranahambo düdumefundi. ¹⁸ Raniyo Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Awi seana ngusüfokoate-wamboemo. Awi se moai fifirundiyo, sapo nine-moatükuni moanambühündi nindou fiambe ahano ranayopoani nindumbo moaruwaimbore arandi. ¹⁹ Ranana ngusüfoambe hohoanimo ranambe howohüyopoani, nga ranana bodoambe hani mburambo awaimboreandühane.” Sapo Sisas ai ramehu ra munguambo mamikarambo sesi ra Godindi himboahü ana aboedane yahumboyu.

²⁰ Asu asükaiyu Sisas ai hoafiyuhi yahuya, “Nine-hohoanimo nindou ahandi fiambeahindi nimarhaya tükefeyo ranane nindou ranahambo Godindi himboahü moaruwaimboareri. ²¹⁻²² Ro hoafimayahi ranana ndani-moatükuni nindou hohoanimoambe tükufe arandi ndanimboyahi hoafimayahi. Munguambo mamikarambo moaruwai hohoanimo, hühühüni, nimorehi sisihomo asu anamindihand bibrari, nindou hifokoefe, nimorehi anamindeimbi dibomboyo, hohoan, woshoafiri

hoafi, bod+mondambo ng+n+ndi, moaruwai hoafi, hoafi himbor+koate, af+ndi-af+ndi, asu mam+kar+ hohoan+mo ran+mboyah+ hoaf+mayah+.

²³ Munguambo ndan+ moatükun+ ndanane nindou hohoan+mo-ambeah+ndi tüküfeyoahü nindoumo rareiran+ God+ndi himboahü moaruwaimborer+ arand+,” mehu.

Fonisia hif+hünd+ nimoreh+ ai Sisas+imbo an+hondümbomarer+ (Matyu 15:21-28)

²⁴ Sisas ai ranühündambo botifi haya Tair ngoaf+kimi mahu. Nindou ai ahambo fif+r+ndi+hor+mboyeyi yahuhaya worambe mamaru. Nga ai ng+r+ dibo amaru ra d+bond+fiyu. ²⁵ Nimoreh+ mam+ ahandi nimoreh+ n+mor+ndi fi-ambe moaruwai nendi n+mar+weimb+ ai Sisas ranüh+ amaru hoafi ra himbor+moyo. Ran+yo ai n+mehünou ho Sisas+imbo-so tüküfe ahandi yir+kimi peyo mamaro. ²⁶ Nimoreh+ ranai ana ai-poan+imbo Fonisia sir+hünd+ Grik hoafeimbiyo. Ran+yo ai Sisas+imbo ahandi nimoreh+ n+mor+ndi fi-ambeah+ndi moaruwai nendi hefoefemböhünda hütihütimar+r+. ²⁷ Sisas ai nimoreh rana-hambo kafoefe hoafi hoafi+yundowohü yahuya, “Sih+r+ n+mor+ ranahe-imbo sesi+boatei ndahundür+ mbundühumbo an+imbo. Nga awi sih+r+ n+mor+yei-mayo sesi ra yafor+imbo ndahundürümboyef+,” mehuamboyo. ²⁸ Asu nimoreh+ ranai hoafi+yowohü yahoya, “Adükari, y+n+s+, nga yafor+ amboani sesi+fondi koambe n+imboeimbo n+mor+yei-mayo sesi b+d+f+r+ b+d+f+r+ ra sahüsihanei,” mehowamboyo. ²⁹ Asu Sisas ai hoafi+yundowohü yahuya, “Se hoaf+mayafi ran+imbohünda ngafi, nga moaruwai nendi ai sihaf+ n+mor+ ra hin+ng+mareand+,” mehu. ³⁰ Nimoreh+ ranai h+h+r+fe ho worambe himboyowane, ahandi n+mor+ndi fiambeah+ndi moaruwai nendi ai kos+foendüh+ asu fond+wam+ mapo.

Sisas ai nindou mam+ yafambe asu himboambe moaruwaimbü aboed+marir+

³¹ Ran+yo Sisas ai Tair hin+ng+re haya hu Saidon+hü tüküfi mbura hu Dekaporis+hü tüküfi haya hu Gariri kur+hoe-kimi tüküme fiyu. ³² Sisas ai ranüh+ n+maruambe nindou b+d+f+r+ ai nindou mam+ himbotüh+fo asu h+h+ndi hoafi+yu randeimb+ sahor+m+ndei mahei. Ran+yei ai Sisas+imbo nindou ranahand+wam+ war+ mb+nandand+ sei hehi hüt+ hoafi+mayei. ³³ Ran+yo nindou ranahambo nindou af+ndi ahei mbusümo ahambo yang+r+ serümündü mahu. Ran+yo Sisas ai war+batend+ himboambe yimbufih+ pamareanda aboed+mayafea asu war+ boatend+fihi nguri pare mbura nindou ranahand+ teifüh+ pamareand+. ³⁴ Sisas ai sünambe himboyo hafu hanafu af+ndi hüfoareandüh+ nindou ranahambo yahundoya, “Efat.” Hoafi ranahand+ n+m+ndi ra ndahuraiane, ‘sübüdühoeff+’ yahoane. ³⁵ Ran+yo n+mehünou ahandi himboambe ai aboed+yowohü asu hoafi h+h+ndi hoafi+yumarand+ ra asükai aboed+ hoafi+mayu. ³⁶ Asu Sisas ai nindou ranaheimbo rani-moatükun+ hoeimar+hind+ ranahambo nindou ngorümbo yowan+ hoafi+yopoan+ mehu. Ai aheimbo yowan+ mehündür+yos+, nga asu ai ranahambo watapor+mbomarühü hei. ³⁷ Ai hepünehindüh+ seiya, “Sisas ai mungu-moatükun+ aboed+ ramareand+. Ai rareandan+ himbo tüh+fo güreyandüreimb+ amboani ai himbor+yei asu hoafi+koateyeimb+ ai-amboani watapor+yei mar+hünd+,” masei.

8

Sisas ai 4,000 nindoumo sesi masagadür+ (Matyu 15:32-39)

1 Asu ŋgorüs+imboani nindou af+ndi ranai Sisas+imbo sowahi mafand+hindi raniyei ses+ikoatemaye. Raniyo asu Sisas ai ahandi sünggururü-rundeim+imbo mborai yahupuri haya hoaf+yupurühi yahuya, 2 “Ro nindou ndanaheimbo hipoamboar+hearü. Ai ro-bab+di ŋg+im si n+mareimbo wambo asu ai ses+ikoateanei. 3 Ro ŋg+iri wembopo ŋgoaf+nambo koandi+hehearü, ŋga ai naf+ini h+imboa wuwur+ndei hehi p+indeimboyei. Ŋga asu bid+ifiri ana naf+i angun+poedanei,” mehu. 4 Asu Sisas+imbo sünggururü-rundeim+imbo ai simbori hoaf+yomondühi yahomoya, “Si+hiri ana ŋgoafi angunanefi. Ŋga asu dagüdambo bret ra ndahum+indifi hohumbo nindou ndanaheimbo mandahundüra?” mehomo. 5 Raniyu asu Sisas ai düdureapurühi yahuya, “Se nünngunümbi bre+iyu sowandümomboemo?” mehuamboemo. Asu ai hoaf+yomondühi yahomoya, “Ro 7 bret si+hehumboanefi,” mehomondamboye. 6 Raniyo asu Sisas ai bret 7 ra semündü haya God+imbo hifi+marüri. Raniyo asu hifi+ire mburambo ahambo sünggururü-rundeim+imbo bid+ifiri bid+ifiri ra yimbumareapuri. Asu ahamumbo hoaf+yupurühi yahuya, “Se bret ra nindou ranaheimbo yimbundundüri,” mehupuri. Raniyo asu ahambo sünggururü-rundeim+imbo ai rasüngu-marundi. 7 Asu sünggururü-rundeim+imbo ai kin+i yahunümbi amboani sowapundümo. Sisas ai kin+i ranahambo God+imbo hifi+irüri mburambo asu ahandi sünggururü-rundeim+imbo hoaf+mayupurambo kin+i ra nindou ranaheimbo yimbumarundi. 8 Asu muŋguambo nindou ai ses+i ra sahusi bodomaye. Raniyo asu bid+ifiri-bid+ifiri ses+imayo ra 7 wambüri wambüri+h+imarundi. 9 Asu 4,000 nindouyei ses+i ra masahusi raniyo asu Sisas ai hoaf+mayundürambo bukür+mayahindi. 10 Asu Sisas ai ahambo sünggururü-rundeim+imbo bab+di botambe fari+yafu houmbo Darmanuta hifi+nambo mahomo.

Farisi ai Sisas+imbo sis+h+imoruri hoeimarüwuri

11 Farisi ai Sisas+imbo sis+h+imofi hoeifimbohünda tüküyafu düdumarüwuri. Raniyo asu Sisas+imbo düdurüwurühi yahomoya, “Se God+indi n+imorayafi ana, se God+nd+imayo hepün+feimbi moatükun+rand+wandi,” mehomo. 12 Asu Sisas ai ŋgusüfoambe moaruwair+r+hü raguambe yare hoaf+yuh+i yahuya, “Nindou nda n+imboe hepün+feimbi moatükun+ hoeifembo düduehindi? Ro an+hondümboanah+i hoafehandüri, ŋg+iri nafuimbo moatükun+i yahurai hoeind+hindi,” mehu. 13 Raniyu asu Sisas ai Farisimbo yare h+in+ŋg+ireapur+ hayambo ndamefiyu. Asu botambe fari+fi haya kuri+hoe bar+hoei gogoan+ni mahu.

Farisi asu Herot ahamundi yis ranahambo kafoeje hoafi

14 Sisas+imbo sünggururü-rundeim+imbo ai bret adükari sem+indi hifombo mitan+imarundümo. Ŋga asu mam+i yang+ir+ruri botambe foarüwuri houmbo sowar+indümo mah+fomo. 15 Asu Sisas ai ah+ini hoaf+yupurühi yahuya, “Se Farisi-yomondi asu Herot+indi yis ranahambo h+badümb+!” mehu. 16 Ŋga asu Sisas+imbo sünggururü-rundeim+imbo ai hoafi ranahandi n+im+indi ranahambo watapor+mbomarundi. Ai yaru hoaf+yomondühi yahomoya, “Sapo ai hoaf+mayu ra bretkoateayefi ranahamboye hoaf+mayu,” mehomo. 17 Raniyu asu Sisas ai fifi+reandi n+in+moatükun+imboemo watapor+mbomarundi ranahambo. Asu Sisas ai düdureapurühi yahuya, “Se ra n+imboe bretkoateayefi ranahambo watapor+imboaru hoanngomoa? Awi seana moai hoeirundi asu fifi+rundi? 18 Awi se h+imboarümbü-anemosi, ŋga moai hoeirundi asu se h+imboambembü anemosi, ŋga moai h+imboriyomo. Si+hiri horombo bretkoateyefühi horombo ro ramar+hendi ra se fifi+rundai? 19 Horombo ro hondahüfeimbi bret 5,000

nindoumbo maseheandi rani-simboani se nungunimbi bidifiri bidifiri bret wamburiyo wamburih-marundi?" Raniyomo asu ai hoafiyomondühi yahomoya, "12 wamburi," mehomondo. ²⁰ "Asu se fifiru ro bret 7 4,000 nindoumbo maseheandi ra. Asu nungunimbi bidifiri bidifiri bret wamburiyo wamburih-marundi?" mehuamboyo. Asu ai hoafiyomondühi yahomoya, "7 wamburi," mehomondo. ²¹ Asu ai yare hoafiyupurühi yahuya, "Awi se moai ra fifirundiyo?" mehu

Betsaidahündi himboatihari mam Sisas ai diboadomariri

²² Betsaida ngoafihü Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidi mbo hifomo tüküyafundane asu ahambo sowana nindou himboatihari mam sowarindümo mahifomo. Raniyei ai Sisasimbo fambheira seihehi hoafimayahüdo. ²³ Raniyu Sisas ai himboatihari mbo warihü kifi hürümündi haya ngoafi hini ngirine hena hafani ahandi himboarambe nguri pamariri. Ai kikihirümündühi düdufinduhi yahuya, "Se ngorümoatükun amboani hoeirwandai waniyo?" mehundo. ²⁴ Asu nindou ranai himboapoyu wakirendühi yare hoafiyuhi yahuya, "Ro nindou bidifiri hoeirheambo-anahi. Nga asu ro hoeirheandani nimi firibadihoai aho nahuraiane," mehu. ²⁵ Nga Sisas ai asükaiyu ahandi himboarühi wari pamareandi. Asu ahandi himboari ra birimarahoayo. Raniyu asu himboari ahandi ra aboediyowohüyo asu munguambo moatükun ra aboedi hoeimareandi. ²⁶ Asu Sisas ai wornambo koarherühi yahuya, "Se yowani ngoafina ngamboyafi," mehu.

Pita ai Sisasimboya Kraisi-ani mehu
(Matyu 16:13-20; Ruk 9:18-21)

²⁷ Nga asu Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidi ngoafi Sisaria Firipai ngoafikimi adaburo ranühi mahomo. Raniyomo asu nafinambo homondühi ahambo süngururü-rundeimbi mbo düdureapurühi yahuya, "Wambo didai-ani mbaseia?" ²⁸ Asu ai hoafiyomondowohü yahomondoya, "Bidifiri ai hoafiyehiya, 'Aiana Son hundürürandüri-randeimb-ani.' Asu bidifiri ai hoafiyehi 'Aiana Erasais-ani.' Nga asu bidifiri ai hoafiyehi, 'Aiana Godindi hoafi hoafiyurandeimb-ani,' masei," mehomomo. ²⁹ Asu Sisas ai düdufipurühi yahuya, "Asu se wambo nunguru hohoanimo yomo ro didiyaha?" Nga asu Pita ai simbori hoafiyundühi yahundoya, "Seana Kraisi-anafi, nindou God ai diboniyunini hini ngimareanini nindou aboedambofendürimbohünda," mehu. ³⁰ Asu Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, "Se yowani nindou ngorumbo hoafindimboemo ro nindou nungunahurayahi ranahambo," mehu.

Sisas ai ahandi asubusi afindi semindühi yifimbo hoafimayu
(Matyu 16:21-28; Ruk 9:22-27)

³¹ Asu Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi mbo yamundeapurühi yahuya, "Nindou Hondü aiana asubusi afindi ndemündümbui. Asu ahambo ana bogori nindoumemo, Godimbo sihou-rundeimbi bogorimemo, ahinümbi fifirundeimbi memo ai ahambo yiboarukondüwurühi hifokoandüwurimboemosi, nga ngimi sindu haya asukai botindifimbui." ³² Asu Sisas ai hoafi ra fifirifoare hoafimayupuri. Raniyu asu Pita ai Sisasimbo serümündü himborani hu nginindühire hoafimaruri. ³³ Asu raniyu Sisas ai hihirifi ahambo süngururü-rundeimbi mbo hoeireapurühi asu Pitambo nginindühire hoafiyundowohü yahuya, "Satan, andai se biyafu. Nga seana Godindi hohoanimo-yopoani sünguarowandi, nga nindouyafe hohoanimo anandi sünguarowandi," mehu. ³⁴ Asu Sisas ai

n+morehi nindowenihi aheimbo ahandi süngururü-rundeimbi babidi mborai yahundüri haya hümarihendüri. Ai hoafiyundurühi yahuya, “Nindou düdi ai wambo süngufendiri mbo hohoanimoayu ana, ai nindou mamä ahandi nimi keimbi karhendeimbi semindi ho yahurai ahandi yifiri ra hini nginde haya asu wambo süngumbirandiramboane. ³⁵ Nindou düdi ai ahandi hoari ahandi yangiri ra kikharamüdu ana, ahandi yangiri ra awarindi hoemboe. Asu nindou düdi ai aboedi hoafi asu wambohünda ahandi yangiri ra hini ngareandi ana, ai yangiri gedühi nüngumbui. ³⁶ Asu nindou düdi ai mungua hifi ndanihünda moatükuni ra asemüdu ana, asu ahandi yangiri ningombo ra awarindi hoembui asu munguambo moatükuni ranai ngiri fandheri. ³⁷ Nga asu nindou ranai nini takini madagado yangiri ra simbori sifembo-hündamboa? ³⁸ Asu n+morehi nindowenihi hapondanambe burayei ai Godimbo hini ngirihorühi woshihoafiri hohoanimoeyi arihüdi. Nga nindou düdiyeyi ai wambo asu wandi hoafi ranahambo amoaning-arihüdi ana, asu ro wandi Apendimayo himboamupui-randeimbi asu sürühoeimbi sünambeahindi nendi babidi kosefi simboani ro aheimbo amboani amoaning-ndihandüri mboyahi,” mehu.

9

¹ Asu Sisas ai hoafiyundurühi yahuya, “Ro siheimbo anihondumbo-anahi hoafehandüri, nindou haponda burayei ndanai yifikoateyeyi-ambe animbo God nginindi hifandarandi ra nginindeimbi kodowan hoeindihimboeyi,” mehu.

Sisasindi fi ranipoanimbo tükumefeyo (Matyu 17:1-3; Ruk 9:28-36)

² Asu 6 si hoane Sisas ai Pita, Sems asu Son sepurimüdü haya hifi wafu nimoamo raniwami mahafomo. Ranühi ai yangiri ningomombo Sisasimbo hoerüwurane ahandi fi ranai ranipoanimbo tükumefeyo. ³ Raniyo asu Sisasindi hoari ranai kifohi hamindimayo. Nga hifi ndanihündambo nindou ai ngiri randeandan kifohi yahurai tükundefeyo. ⁴ Raniyo Eraisa asu Moses ai ranühi ahamumbo-so tüküyafine Sisas babidi wataporiyomondühi maningomo. ⁵ Pita ai rani moatükuni ra hoeire haya hoafiyuhi yahuya, “Yamundo-randeimbi, ndanühi animboefi ranamboani aboedanesi. Nga dago ngimi hüründihumboane, sihambo mamä, Mosesimbo mamä asu Erasambo mamä,” mehu. ⁶ Asu Pita ai moai nini hoafi hoafimbo hohoanimoayu, sapo ngörü yimbu babidi mborai yihimboyomondühi-wambo. ⁷ Raniyo asu mburingai ai kosi munguambo gabudimafoareapuri. Asu mburingai-ambeahindi hoafi mamä ranai hoafiyohü yahoya, “Nimori nda wandi nimor-ani ro ngüsüfo pararhini, nga se ahandi hoafi himborindomo,” meho. ⁸ Nga Pita, Sems, Son ai himboapomemoyosi, nga asu Sisas yangiri ai-babidi mborai ranühi manüngu. ⁹ Asukai hifi wafuwanipoedi hihiriyafu hanimondühi Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi mbo hoafiyupurühi yahuya, “Se yowan nini hoafi hoafindi mboemo nine-moatükuni hoeimarundi ranahambo. Nga hihadu ngomombo Nindou Hondü ai yifihüdi botindi fiyuanä animbo n+morehi nindowenihi ranaheimbo hoafindi mo,” mehupuri. ¹⁰ Asu Sisas hoafimayu ra hohoanimoayo kikhirundühiyomo ahamundihoari simbori ndüwuriyafundühi yahomoya, “Sisas hoafimayu yifihüdi botife ra ninea?” mehomo. ¹¹ Asu Sisasimbo düdurüwüri yahomoya, “Nimboe ahinümbi hohoanimo fihundeimbi ai hoafiyomondühiya, ‘Eraisa boatei

an+imbo tükünd+fimbui,' mehomom?" mehomondamboyu. ¹² Sisas ai simbori hoafiyupurühi yahuya, "Aiana anihondumbo anahomo raru hoafeyomo, Eraisa boatei animbo tükündüfi muṅguambo moatükuni ra diboadondeambui. Ra anihondanesi, nga Godindi bukambe hoafi apeningo ranai yare hoafiyowohü yahoya, 'Nindou Hondü ai asübusi afindi ndemüduani nindou afindi ai ahambo moanipo-ani mbiseimboyei?' meho. ¹³ Ro siheimbo hoafehandüri, Eraisa ana tüküfimboani. Godindi bukambe hoafi yare meṅgoro süṅgu nindou aiana moaruwai hohoanimo randihimboyei nine-moatükuni ai refembo hohoanimomaye sūṅgu," mehu.

*Sisas ai nimori moaruwai nendi nimateimbi aboedambomariri
(Matyu 17:14-21; Ruk 9:37-43)*

¹⁴ Sisas ai, Pita, Sems asu Son babdimbo süṅgururü-rundeimbi bidifiri sowanambo mahomo. Ai homo hoeirundane ahinümbi hohoanimo fifirundeimbi ranai Sisasimbo süṅgururü-rundeimbi bidifiri babdimbo hoafinambo simbori simbori-memondamboyo nindou afindi ranai ahamumbo wakire meṅgoro. ¹⁵ Raniyei asu nindou afindi ranai Sisas hoeirihori hehimbo hepünehindühi ahambo hihifimbo pipimayehei. ¹⁶ Sisas ai düdufipurühi yahuya, "Se ninimboemo ahinümbi hohoanimo fifirundeimbi babdimbo hoafinambo simbori hoafimemoa?" mehupuri. ¹⁷ Ahei mbusümo nindou mami ai hoafiyuhi yahuya, "Yamundo-randeimbi, ro wandi nindowenihini nimori moaruwai nendi ai ahandi fiambe nimarimbo hoafikoateyu-marandambo sihambo sowanambo sahüminidi asihühi. ¹⁸ Asu moaruwai nendi ranai farifendowohü wakifoarerani hifini piyu yangurimbo yahamonafi ngasaho wutipuiariyuhü yahafi hiheporiyu arandi. Asu ro sihafi süṅguru rundeimbiimbo moaruwai nendi ranahambo raguanambofembo düdumeheapuri, nga ai ngirindimo," mehu. ¹⁹ Asu Sisas ai nindou ranaheimbo hoafiyundürühi yahuya, "Se ana moai anihondümborihindi. Ro nüngunimboyoye se babidi manimboaha? Asu ro nüngunimboyoye sihei tiri fo ra mandahaminidaha? Nimori ra ndühi sahorimindei sühüsi," mehündüri. ²⁰ Asu ahambo süṅgururü-rundeimbi ai nimori ra sowaründümo Sisas sowana mahifomondamboyo moaruwai nendi ranai Sisas hoeirirühi nimori ranahambo wakimafoarera hifini piyu hihire amoahirerandühi yangurimbo yahomonafi ngasaho wutipuiarimayu. ²¹ Sisas ai afindambo düdurirühi yahundoya, "Nimori nda nüngunimboyoye ndahurai ramefiyuwa?" Asu afindi ai yahuya, "Akidouyuambe piyu hayamboani raraoyu arandi. ²² Muṅguambo si moaruwai nendi ranai nimori ranahambo haiambe asu hihoni wakifoareri arandi. Se nini-moatükuni refemboayafi ana, se hipoambondi wamunühi fandi hawamuni," mehu. ²³ Asu Sisas ai afindambo hoafiyundühi yahuya, "Se nimboe hoafiyafühiya, refemboayafi ana, fandi hawamuni masafa? Anihondumbo-reandeimbi nindumbo ana muṅguambo moatükuni ra tigungbüyopoani," mehu. ²⁴ Asu nimehünou afindi ai hihifi-hihifiyuhü hoafiyuhi yahuya, "Ro anihondümborihambo-anahisi, nga se koe wambo fandi hawandira anihondumbo-ndihamboane," mehu. ²⁵ Asu Sisas ai hoeireandane nindou afindi ranai pipiyeyi hei wakimarhoramboyo asu moaruwai nendi ranahambo hoafiyundowohü yahuya, "Moaruwai nendi, se nindou ndanahambo rariworani himbotühi foyu asu hoafikoateyu arandi. Se nindou ndanahandi fiambeahindi kodiboawandi, nga asu se asukai yowanini farifembopoani," mehundo. ²⁶ Asu moaruwai nendi ranai heiyohüyo nimori ranahambo yabadirani hifini pipimayuwa yare siheri

hayambo makosifoendi. Asu n+mor+ ranai y+fi nahurai menguruwamboyei nindou afindi ranai y+fiyumboani masei. ²⁷ Nga asu Sisas ai n+mor+ ranahambo war+hü kifi bot+riri+ h+n+ng+marira manüngu. ²⁸ Asu Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi bab+di+ hafomo worambe n+mar+mombo düduyafundühi yahomoya, “N+imboe ro moaruwai nendi ra raguanambofe-koatemayefa?” mehomondamboyu. ²⁹ Asu Sisas ai s+imbor+ hoaf+yupurühi yahuya, “God+imbo d+di+baf+fenambo an+imbo moaruwai nendi ndahurai ana raguanambofe-ndür+imboane,” mehu.

Sisas ai ahandi y+fiyo hefembo bot+ife ranahambo watapor+imbomarandi (Matyu 17:22-23; Ruk 9:43-45)

³⁰ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi bab+di+imbo rani+ ngoafi ra h+n+ng+ru houmbo Gariri h+fi+ mbusümo mahomo. Ai ramefund+ ra nindou f+fi+r+nd+himun+imboyei yahomo houmbo d+di+moamboemo ranühi mahomo. ³¹ Sisas ai hoaf+yupurühi yahupuriya, “Nindou Hondumbo ana h+fokoeffimbo-hünda nindouyei war+hünd+hor+imboyei. Nga aiana ng+m+ n+mb+indu hayambo asukai y+fi+hünd+ bot+ind+fimbui,” mehupuri. ³² Asu ahambo süngururü-rundeimbi ai hoafi ranahandi n+m+nd+ ra moai f+fi+r+nd+, nga ahambo düdufimbo y+h+imbomaruri.

Düdi adükar+ ham+indayua (Matyu 18:1-5; Ruk 9:46-48)

³³ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi bab+di+ homo Kaperneam ngoaf+hü tüküyafu houmbo wor+nambo homo mafariyafundi. Raniyu asu ranühi n+mar+umbo hoaf+yupurühi yahuya, “N+imboe se naf+imbo s+imbor+ hoaf+memo s+n+moa?” mehupuri. ³⁴ Nga asu moai ahambo süngururü-rundeimbi ai s+imbor+ hoaf+yomondo sapo naf+n+ s+imbor+ hoaf+memo ra nindou düdi adükarayu yahomondühi wambo. ³⁵ Sisas ai n+mar+umbo ahandi hoafi sowandümo homorundeimbi+imbo hoaf+mayupurambo mahomo. Ai hoaf+yupurühi yahuya, “Nindou düdi adükar+ bogori nindou tüküfemboayu ana, ai ndür+koatendu haya muñguambo nindouyei moan+ ratüpur+yu randeimbi+mb+iyuwamboane,” mehu. ³⁶⁻³⁷ Sisas ai n+mor+ ak+idou serümündü ahamundi mbusümo h+n+ng+riri+ war+hü k+k+h+rümünd+ nüñgumbo yahuya, “Nindou düdi n+mor+ ak+idou ndahuraimbo wandi sünguna afar+heirü ana, ra wamboane afar+hend+r+. Ai wambo yang+r+iyopoan+, nga nindou düdi wambo koamar+hend+r+ makosah+ ahambo kapeihani,” mehu.

Nindou s+hefombo moaruwaifemun+koateaye ana, s+hefi ngunindanei (Ruk 9:49-50)

³⁸ Son ai hoaf+yundohü yahuya, “Yamundo-randeimbi, ro hoeir+hundan+ nindou mam+ s+haf+ ndür+nambo moaruwai nendi hefoaremarandi. Raniyo asu ahambo yowan+ masahundo, n+imboe ai s+hefi s+rambeah+nd+yupoan+ sefahumbo,” mehu ³⁹ Sisas ai hoaf+yuh+ yahuya, “Se yowan+yahondopoan+. Nindou düdi ai hepün+feimbi moatükun+ wandi ndür+nambo rawareandi ana, ng+r+ wambo moaruwai hoafund+r+. ⁴⁰ Nindou düdi s+hefi+imbo moaruwaimbo-femun+koateayu ana, ai s+hefi ngunindani. ⁴¹ Ro an+hondumbo-anah+ hoafehapuri. Nindou düdi ai hoeirean+nani se Kraisi+ndi-yafan+ s+hambo hoe fuiyamünd+ asagan+n+ nindou ranai ahandi tak+n+ hondü ra süngunambo ndemünd+mbui,” mehu.

Moaruwai hohoan+mo ai an+hondümbofe h+fi+nambore arandi (Matyu 18:6-9; Ruk 17:1-2)

⁴² Sisas ai hoafi yuhî yahuya, “Nindou nîmori akîdou ai wambo anîhondümboreandîranî asu nindou ngorü ai rarîranî moaruwai hohoanîmo sünguareandî ana, nindou ranahambo nîmoei pefî hüputüpuimündî mburumbo hoe hohoe afîndambe safoefiyuwani yifîmbiyuwamboane. ⁴³⁻⁴⁴ Sîhafî watînarî ai randeanînanî moaruwai hohoanîmondafühî ana, asu kandîhawandî. Nga warî ngorü karîhoayowanî fi bîdîfirî yanggîrî koadürümbo nîngombo ra aboedane. Nga fi muŋguambo hai dikîrifekoateyorandeimbî ranambe pifenînanî hanî ranana moaruwaiane. ⁴⁵⁻⁴⁶ Se sîhafî tînarî ai randeanînanî moaruwai hohoanîmondafühî ana, kandîhawandî. Nga tînarî ngorü karîhoayowanî fi bîdîfirî yanggîrî koadürümbo nîngombo ra aboedane. Nga fi muŋguambo hai dikîrifekoateyo randeimbî ranambe pifinînanî hanî ranana moaruwaiane. ⁴⁷ Sîhafî hîmboarî ai randeanînanî moaruwai hohoanîmondafühî ana, hündîhawandî. Nga hîmboarî mameimbî yanggîriyo hefe God ngîndî hîfandarandî ranambe kefoefe ra aboedane. Nga hîmboarî yimbuimbüyo hefe hai didîrifekoate koadürümbo horoweimbî ranambe pifenînanî hanî ranana moaruwaiane. ⁴⁸ Asu hai ranambe kîmongîmo nindoumbö asahüsîhündîranamboanî ngîrî yifîsafîndei. Asu hai ahei fi tikîrarandürî ranamboanî ngîrî dikîrîndîfeyo. ⁴⁹ Muŋguambo nindou ranai ahei fi aboedîfemböhünda Godîmbo sesî sîhefembo namî paparîhindî yahurai anîmbo hainambo tînrîfo ndahümündimboyei. ⁵⁰ Namî ana aboedî moatükun-anesî, nga asu namî ranai ahandî aparî ra hînnîngîreandühî wanayo ana, budesowanî aparîkoateayo ra ahandî aparî asükai ngîrî koadürü koadüründîfe hînnîngîndîfeyo. Nga se namî aparayo nahurai aboedî hohoanîmo süngundîhindî sîhei wandafî mamîyei mbusümo,” mehu.

10

Nîmorehî semîndîhündî hînnîngîfe hoafi (Matyu 19:1-12; Ruk 16:18)

¹ Sisas ai ranî hîfî ra hînnîngîre haya Sudia hîfîna Sodan hoe ngorü-goesürünî barîhoei mahu. Ranühî nindou afîndî ahandî süngu tümareandamboyu asu yamundîmareandürî ai yaremarandî süngu. ² Farisi nindou bîdîfirî ai Sisasîmbo-so tüküyafu houmbo asu randîhuranî Sisas ai boarîbadamündî ngorü hoafi hoafîmbîyuwambo yahomo houmbo raru hoeimarüwuri. Ai Sisasîmbo düdurüwurühî yahomoya, “Nindou mamî ahandî nîmorehî hînnîngîfembo ehu ana, asu sîhefî ahînümbî hohoanîmo ranahambo wangeimandîyo?” mehomo. ³ Asu Sisas ai sîmborî hoafîyupurühî yahuya, “Moses ai nîne-ahînümbî hohoanîmo masagapura?” mehu. ⁴ Farisi ai hoafîyomondühî yahomoya, “Moses ai hoafi yuhî yahuya, ‘Nindou ai pepa fihî sürü pande dagadowohü koandîhendani ndemîndî haya ngomboe,’ mehu,” mehomo. ⁵ Sisas ai hoafîyupurühî yahuya, “Moses ai hoafi sîhamumbo masîhendî ra Godîndî hoafi hîmbosîhîmo-rîhoemondeimbî memondamboyu hoafi ra masîhendî. ⁶ Horombo hondü God ai muŋguambo moatükunî nafîrandühîyu nîmorehî nindowenihî nafîmarapîrî. ⁷ Ranîmayo-wamboane asu nindowenihî ai ahandî hondafîndî hînnîngîndeapîrî haya nîmorehühîndîfîmbui. ⁸ Rananîmbo asu yimbu ai mamî fi tükündafîneamboyafe. Asu nindou ra yimbuyafepoanî, nga mamananafe. ⁹ God ai nindou yimbu ra mamambemareapîrane, nga nindou didai ngîrî yikürübündeapîrî,” mehu. ¹⁰ Süngunambo Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbî babîdî

worambe n+mar+momboemo n+morehi sem+nd+hünda h+n+ng+fembo hoafi ranahambo düdumarüwuri. ¹¹ Sisas ai hoafi+yupurühi yahuya, “Nindou düdi ai ahandi n+morehi ra moei yahu haya h+n+ng+reandühi asu n+morehi ngorü asemüdu ana, ai ahandi weyang+ruhüdi ranahambo moaruwaimboreandühi n+morehi sisi+h+moyuhani. ¹² Asu n+morehi ai nindowenihi h+n+ng+reri haya ngorü nindowenihi aser+m+ndo ana, ai-amboani nindowenihi b+rabi+r+yohane,” mehu.

Sisas ai n+moak+doumbo God ai aboedi aboed+mb+reandüramboane mehu (Matyu 19:13-15; Ruk 18:15-17)

¹³ Nindou ai Sisas sowana n+moak+d+bou ra fufur+hümündi tükümehindi ai aheimbo war+ nand+fendür+mböhdünda. Nga asu süngururü-rundeimbi ranai nindou ranaheimbo ng+n+nd+marundüri. ¹⁴ Asu Sisas ai ra hoeire-anda mayoa, ahamumbo ngusüfoambe n+mb+mayupuri. Asu ai hoafi+yuhü yahuya, “N+moak+d+bou ra ndühi aheimbo h+n+ng+rundüra wambo sowana mb+s+hüsi. Nga ng+r+ boboh+ndundüri. Nga God ng+n+nd+ hifandarandi ra n+moak+d+bou ndahuraiyeiane. ¹⁵ Ro an+hondumbo-anah+ hoafehandüri. Nindou düdi God ng+n+nd+ hifandarandi ra n+mor+ nahurai tüküfekoateayu ana, ai ng+r+ ranambe kebuai ngu,” mehu. ¹⁶ Asu Sisas ai n+moak+doumbo war+hü k+k+h+ramündündüri mbura aheimbo war+ nandearühi God ai aboedi aboed+mb+reandüramboane mehu.

Nindou napo af+ndeimb+

(Matyu 19:16-30; Ruk 18:18-30)

¹⁷ Sisas ai bot+fi hayambo hüfuane asu nindou mam+ ranai p+p+yu hu ahandi hang+föan+ yim+ndohonambo mamaru. Ran+yu asu ai düdufihü yahuya, “Yamundo-randeimbi Aboedi, ro n+nüngund+heandühi yang+r+ koadürü koadürümbo man+mböahi?” mehu. ¹⁸ Asu Sisas ai s+mbori hoafi+yundühi yahundoya, “N+imboe se wambo aboedi asaf+nd+ra? Moai nindou di+di ai aboedi+yu, nga God mam+ ai yang+r+ ani aboedayu. ¹⁹ Se ah+nümbi hohoan+mo nda fi+frowand+; Se nindou hifokoefepoani, se n+morehi sisi+h+mopoani, se hühbuhün+poani, se nindou ngorümbo t+kefe hefe pap+höaf+poani, se nindouyei kaki napo sem+nd+imbo t+kai hoafi+poani. Asu se s+hafi meapembo ndondondowap+r+,” mehu. ²⁰ Asu nindoumayu ranai hoafi+yuhü yahuya, “Ro ak+douyahambe s+n+ haponda mun+guambo ran+ ah+nümbi hohoan+mo ra h+mboriya süngur+heambo-anah+,” mehundo. ²¹ Sisas ai nindou ranahambo hübudurirühi h+poamborirühi hoafi+yuhü yahuya, “Awi se mam+moatükun+ mbon+mborand+f+imbo-anafi. Se ngafi mun+gu-moatükun+ as+höef+ ra kaki+fih+imbo koand+höefühü ran+fih+nd+ kaki ndowand+f+. Asu kaki ra napokoatemaye+ aheimbo dabadüri. Ranan+imbo s+hambo tak+n+ sünambe yagodon+n+imboe. Asu ranan+imbo se wambo süngundowand+r+,” mehu. ²² Nindou ranai hoafi ra h+mboriyu hayambo af+nd+ hohoan+mo kapeih+ ndamefiyu ai napo af+ndeimb+wambo. ²³ Ran+yu asu Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi+imbo hübudureapur+ haya hoafi+yupurühi yahuya, “Nindou napo af+ndeimb+imbo ana t+n+yomboane God ng+n+nd+ hifandarandi ranambe kefoefembo ana,” mehu. ²⁴ Asu ahambo süngururü-rundeimbi ai hoafi ranahambo mahepünafundi. Ran+yo asukai hoafi+yupurühi yahuya, “Wand+ n+moak+d+bou, God ng+n+nd+ hifandarandi ranambe kefoefembo ana t+nümb+ safane. ²⁵ T+nümb+ safane napo af+ndeimbi ai God ng+n+nd+ hifandarandi ranambe kefoefembo! Nga Kemor ai hoear+ kaki+imbo nir ambe ranambe karefoendi ana, t+nümb+yopoani,” mehu. ²⁶ Asu ran+yomo ahambo süngururü-rundeimbi ai af+nd+

ham+ndi hepünafundühi ahamundihoari s+mbori ndüwurimefundü. ‘Rawefeyo ana, asu didai yangiri aboedambomandifia?’ ²⁷ Ai ahamumbo hübudureapurühi yahupuriya, “Ndani moatükun+ ana ngiri nindou aheihoari randihindi. Nga God an+ambo randeambui. God ai-an+ambo munguambo moatükun+ randeambui,” mehu. ²⁸ Asu Pita ai Sisas+ambo hoafiyundühi yahuya, “Ro munguambo moatükun+ hiningirihu hohu s+hambo sünguar+hun+ni,” mehuamboyu. ²⁹⁻³⁰ Ai hoafiyupurühi yahuya, “Ro s+hamumbo an+hondumbo-anahi hoafehapuri. Munguambo nindou didiyei ai ahei ngoafi, apodohomami, reh+mami, hondafindi, nimori asu nümbüri wambo süngufembo hündambo hiningar+hindi ana, ai 100 ran+wami nandih+ ndahümündeimboyei. Asu ai hifi ndanühi ni+boadeiambe ndahümündeimboyei. God ai mungu moatükun+ dagadürümbui horombo ai mas+hehindi ra ngasünd+hi hehimbo ndahümündeimboyei. Ai wori, apodohomami, reh+mami, nimorehi, boagiri ni+morak+id+bou asu nümbüri ndahümündeimboyei. Asu aheimbo moaruwaimbo-nd+hindür+imboyei, nga ai yangiri koadürümbo ndahümündeimboyei. ³¹ Nindou afindi didiyei ai haponda horomboehindi aiana süngun+ndeimboyei, nga haponda süngunayei ai-an+ambo horombondahimboyei,” mehu.

*Sisas ai ahandi yifimbo ngim+imbo hoafimayu
(Matyu 20:17-19; Ruk 18:31-34)*

³² Sisas ai Serusarem+nambo ahandi süngururü-rundeimbi babidi mahafomo. Nga asu Sisas ai horombofi mahafua raniyomo asu ahambo süngururü-rundeimbi ai afindi hohoan+mo-memondamboyo asu nimorehi nindowenih+ ahamundi süngu mahahüsi ranai afindi hohoan+momaye. Asukaiyu Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi sepur+mündü haya huh+ nini-moatükun+ ahambo tükufemboayo ranahambo watapor+mbomarapuri. ³³ Sisas ai hoafiyuhi yahuya, “Himboriyomo, s+hi+ ana Serusarem+namboanefi ahahifi, nga ranühan+ambo Nindou Hondü ranahambo ahinümbi hohoan+mo fifirundeimbi asu God+imbo s+hou-rundeimbiyomondi war+hündüfimbui. Ranan+ambo asu rani nindou ranai Nindou Hondü ranahambo yifimbiyuwamboane mbis+imboemo. Asu ranahambo Suda-yafe ndifoyei war+hünd+hor+imboyei. ³⁴ Nindou ranai ahambo tikif+ndahüdo asu gur+ tif+ndahindo ndühümboyei. Asu ahambo har+ndimondomboemo ndifur+imbi moatükun+nambo hifokoandüwurümboemo. Nga asu ngimi sindu hayambo-an+ambo asu yif+hündi asukai bot+ndifimbui,” mehu.

*Sems asu Son ai adükar+ tükufembo hoafimefani
(Matyu 20:20-28)*

³⁵ Sems asu Son Sebedindi ni+mor+ yimbu ai Sisas+ambo-so tüküme+neandi. Raniyafani hoafiyafandühi safaniya, “Yamundo-randeimbi, ro s+hambo y+hoeh+imbo mami-moatükun+ randowandi sehoahoa düduar+hoan+ni,” masafani. ³⁶ Sisas ai düdureap+rühi yahuya, “Se wambo nini-moatükun+imboyan+ni refep+imbo yifirayafana?” ³⁷ Ai hoafiyafandühi safaniya, “Se s+hafi himboamupuimbo-randeimbi fondi ran+wami ni+marifi hifandarandi ana, ro yifirayehi se ndowandifimuni se amarifi fondi ranambe ni+mandefomboane. Nga asu ranan+ambo ngorü ai war+hondün+indu asu ngorü ai kadüdan+yu m+randamboane,” masafani. ³⁸ Sisas ai hoafiyup+rühi yahuya, “Se ana moai fifir+neandi ni+ne-moatükun+ se düduef+neandi ranahambo. Se asübus+ ro sem+ndimboayah+ ra mandowandifan+yo? Asu se ro hundürayah+

yahurai ra hundürümandafaniyo?” mehu ³⁹ “Ranana randihoamboyehi,” safani hoafimefani. Asu Sisas ai hoafiyupirühi yahuya, “Se tiriifo ra ndowandumboemo ro asahamindih nou. Asu ro hundürayahi yahurai se-amboani hundüründumboemo. ⁴⁰ Awi, ro sifahanimbo ngiri yini mbisahapiri wandi warihondani asu kadudani nimarimbo ra. Nga bidifiri nindou animbo rani fondi raniwami ana nimateimboyei. Rani fondi ranana aheimboyo ndindofe hinngimefeyo,” mehu. ⁴¹ Asu sünguru-ndeimbi 10 ranai ra himboriyomo mburumbo asu Son, Sems ahafanimbo nginindimarupiri. ⁴² Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi muṅguambo mborai yahupuri hürhepuri hayambo hoafiyupurühi yahupuriya, “Suda-yafe ndifo nindou mamani ranahambo dukariorühiya hifandirandeimbi asei. Se fifirihindi hifandirundeimbi ai ahamundi nginindi ra muṅguambo nindoumba nafuimbohünda. Asu ahei adukari hamindi horomboyafu homondeimbi, ai ahamundi nginindinambo muṅguambo nindoumba hifandarunduri. ⁴³ Nga se rani süngundumboemo. Nga nindou dai adukari tüküfembo ehu ana, ai moani farhairandeimbi nahurai mbünṅguwamboane. ⁴⁴ Nindou düdi ai adukari hamindi tüküfembo hohoanimoayu ana, ai muṅguambo nindouyei moani ratupuriyu randeimbi tükümbifiyuwamboane. ⁴⁵ Mamani yahuraiane, Nindou Hondü ai hifinambo makusu ra nindou ai ahambo farhefimboyopoani. Nga ai ahandi yangiri ningo hohoanimo ra nindou ranaheimbohünda hinngifehü aboedambofendürimboyo makusu,” mehu.

Sisas ai nindou himboatihari aboedimariri

⁴⁶ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidimbo Seriko ngoafihü tüküme fundi. Ai tüküyafu mburu nindou afindi safi ranibabidimbo heiane, Bartimeus Timeusindi nimori himboatihari kaki napombo moako moakoyu randeimbi ranai nafikimi mamaru. ⁴⁷ Ai Sisas Nasaretihöndi akimi asünu hoafi ra himboriyu haya puküna hoafi karihöehü yahuya, “Sisas, Defitindi ahiri, se wambo hipoamborowandiri,” mehuamboyo. ⁴⁸ Asu Nindou afindi mahei ranai nindou himboatihari ranahambo afoai hoafi kikirandifi masahündo. Nga nindou ranai asukai puküna hoafi karihöehü yahuya, “Sisas, Defitindi ahiri, se wambo hipoamborowandiri,” mehundo. ⁴⁹ Sisas ai nungumbo hoafiyuhi yahuya, “Nindou ranahambo hoafiyahündaani ndühi mbüsünu,” mehuamboyo. Asu nindou afindi ranai himboatihari ranahambo mborai masahündo. Ai hoafiyahündowohü seiya, “Hihifi-hihifi kapeihü botiyafu! Nga Sisas ai sishambo mborai mehu,” masahündo. ⁵⁰ Raniyo nindou himboatihari ranai horipirohoei piyu haya ahandi ngisihari hoeari yare shai haya Sisasimbo sowana mahu. ⁵¹ Sisas ai düdurirühi yahuya, “Ro sishambo nini-nünṅgufeninimboyo se hohoanimoayafa?” mehundoamboyo. Asu himboatihari ranai simbori hoafiyuhi yahuya, “Nindou Yamundo-randeimbi, ro asukai himboarinda samboanahi,” mehundo. ⁵² Sisas ai hoafiyundowohü yahuya, “Se anihondumboarowandi rani süngumbo aboediyafimboanafi, nga hafi,” mehundoamboyo. Asu mamihari asukaiyu hoeireandühi Sisasimbo nafisüngu süngumaruri hu.

11

Sisas ai Serusarem ngoafambe adukari bogori nindou nahurai tüküme fiyu (Matyu 21:1-9; Ruk 19:29-38; Son 12:12-15)

¹ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidimbo Serusarem ngoafikimi akimi tiferundühyomo Orif hifi wafuhi Betefage asu

Betani ngoafihü tüküme fundi. Ai ahambo süngururü-rundeimbi yimbu koarhepirühi yahuya, ² “Ngoafi gogu anaŋgo raninambo ngafani. Se ngoafambe tükündafineandühi dongi hoarifi nindou ai horombo semindi hokoate nimifihi wofinambo himondindümo hinŋgindundani nŋgowa nimehünou hoeindineamboyanani. Se wofi fufurindihene hena ndowandifani dügufani. ³ Asu nindou mamai ai sŋhafanimbo düdündüfirühiya, ‘Nimboe dongi ra sowandifani ahufana?’ ehu ana, asu se hoafindafinandowohü animboya, ‘Adükari ai ranambo ratüpurindu mbunda ŋgir amitata koandihendi,’ mbisafani,” mehu. ⁴ Ai hafani hoerineandane dongi ranai nafini wori nafitambe kimi himondirundümo hinŋgirundani manŋgo. ⁵ Ai wofi fufuriheneandane, nindou akimi manŋgomo ranai düdurüpirühi yahomoya, “Se nini-nününgufemboyo dongi ra wofi fufuriheneanda?” mehomondambo-yafani. ⁶ Asu Sisas ai hoafimayupiri süngu simbori hoafimefinapuri. Raniyo nindou-memo ranai dongi ra semindi hombo ahafanimbo yini mehomopiri. ⁷ Ai dongi ra sowandifani hüfani Sisasimbo-so tüküyafine ahafandi hoandar hoeari ra dongiwami manandineanda raniwami Sisas ai mamaru. ⁸ Raniyei nindou afindi ranai ahei ŋgisŋhar hoeari yimündibadihümündi nafini korhi hei asu bididifiri ai mbeyemü nahurai hutühümündi korimarhi hei. ⁹ Nindou afindi ranai puküna hoafi karihendühi seiya,
“Godimbo hihifi-hihifimboane!

God ai nindou Adükariindi ndürinambo asünu ranahambo aboedi aboedimbiriramboane.

¹⁰ Sihifi amoao Defitindi sŋrambeahindi adükari bogori hapondani sŋhefimbo hifandiyomunimboayu ranahambo God ai aboedi aboedimbiriramboane.

God nimoamo hondü amaru ranahambo hihifi-hihifimboane!” *Buk Song 118:25-26*

masei. ¹¹ Sisas ai Serusaremihü tüküfi haya hu Godindi worambe muŋgu-moatükuni hübudura wakimareandi. Nga asu ndeara nimbifembo yangririmayowamboyo ai ahambo süngururü-rundeimbi 12 ranibabidimbo Betani ngoafinambo hihiriyafu mahomo.

Sisas ai fik hoandasüfo nimindi nahurai ranahambo yowan hiŋyopoani mehu

(Matyu 21:18-19)

¹² Ngorü sinambo Betani ngoafihündi sifomondühiyo, Sisas ai wembombomayu. ¹³ Raniyu fik nimindi ranai akidou anguni safi emündü afindi momoriyo haya manŋgowa hoeimareandi. Ai fik hisi kiarhipo yahu haya akimi himboambo mahu, nga ai moai hisi mamai amboani kiarowa hoeriri. Ai emündü yangriyo afindi momorimayo, sapo ranana fik hisambeyopoani, nga ranimbo wamboyo. ¹⁴ Sisas ai fik nimindi ranahambo hoafiyundowohü yahuya, “Se yowan asukai hiŋyowan nindou ai fik sesipoani,” mehuamboyo. Asu ahambo süngururü-rundeimbi ai hoafi hoafimayu ra himborimemo.

Sisas ai Godindi worambeahindi nindou kaki semindimbo ratüpuriratüpurimemonda hemoafoareapuri

(Matyu 21:12-17; Ruk 19:45-48; Son 2:13-22)

¹⁵ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidimbo homo Serusarem ngoafihü tüküyafu houmbo Godindi worina mahu. Ai hu himboyuwane nindou ai ranambe napo kakifihi sŋhou sowandümo raraomaründa bukürimafoareapuri. Ai nindou kaki nandu houmbo siseru asu nindou

nimarimo ndu kakifihî sîhou-marundi ahamundi nimarifondi ra hîhîre amoahîmareandi. ¹⁶ Asu ai nindou ranahamumbo Godîndî worî ranî papambe fufuemîndî horambo yowanî mehupurî. ¹⁷ Ranîyu nindou ranahamumbo yamundeapuruhî yahuya, “Godîndî bukambe yare hoafiyowohû yahoya,

‘Wandî worî ana munguambo hîfîhündî nindou ai ho wambo didîbafîfe worane,’

Aisaia 56:7, Jeremaia 7:11

meho. Nga se hûmbuhûnî nindouyei dîbonapîfe fondî nahurai rawarîhindî,” mehu. ¹⁸ Godîmbo sesi sîhou-rundeimbi bogoriyomo asu ahînûmbî hohoanîmo yamundu rundeimbiyomo ai ranuhî hoafî ra hîmborîyomo houmbo Sisasîmbo hîfokoefimbo nafî kokomarundi. Ai ramefundî ra sapo nindou ranai Sisasîndî yamundîfe hoafî ranîmbo hepûnahî marîhûnda ranîmbo yîhîmboruruhî. ¹⁹ Asu nîmbambeahî Sisas ai ahambo sîngururû-rundeimbi babîdîmbo Serusarem hînîngîru houmbo mahomo.

Nindou düdi ai anîhondûmbofe hondû anîhondûmboreandûhî didîbafefyu ana, ai ndemündûmbui
(*Matyu 21:20-22*)

²⁰ Ngorû-sîmboanî siambeahî Sisas ai ahambo sîngururû-rundeimbi babîdîmbo homondûhîyo hoeirundanî fik nîmîndî ranai nîmbîmayo. Ai nîmbîyowohû emündû asu ahasîharî munguambo yapataparîmayo. ²¹ Sisas ai fik nîmîndî ranahambo hoafîmayundo ra Pita ai fîfîre haya hoafîyundowohû yahuya, “Nindou Yamundo-randeimbi hoeiro, fik nîmîndî se hoafîmayafîndo ranana nîmbîyo haya anîngo,” mehu. ²² Asu Sisas ai sîmborî hoafîyupuruhî yahuya, “Se Godîmbo yangîrî anîhondûmbondundî. ²³ Ro sîhamumbo anîhondûmbo-anahî hoafehapurî. Nindou mamî ai yimbu hohoanîmokoateyuhû nîmoei wafu ndanahambo sîrîwara-ambe karîhoeî hanîfî ehu ana, ai hoafîmayu sîngu randîfemboe. ²⁴ Ranîmboane ro sîhamumbo hoafehapurî, se nînî-moatükunî semîndîmbo anîhondûmborundûhî ndahumîndemboyefî yahomo houmbo didîbafefundî ana, ranî-sîngunambo anîmbo ndowandûmboemo. ²⁵⁻²⁶ Asu se botîndafu nîngomombo didîbafîndafundûhî nindou ngorû ai sîhambo moaruwai ramareandi ra hohoanîmoayafî ana, amboawi mbîsafîndo. Rananîmbo asu God ai sîmborî sîhafî hohoanîmo moaruwai ra amboawi mbûsûmbui,” mehu.

Sisasîmboya düdi sîhambo ngînîndî masaganîni yahomo houmbo düdumefundî
(*Matyu 21:33-46; Ruk 20:1-8*)

²⁷ Sisas ai ahambo sîngururû-rundeimbi babîdîmbo asûkai Serusarem ngoafîhû tükûmefundî. Sisas ai Godîndî worambe huane Godîmbo sesi sîhou-rundeimbi, ahînûmbî hohoanîmo fîfîrundeimbi asu bogorî nindou ai ahambosowana mahomo. ²⁸ Ai Sisasîmbo düdururuhî yahomoya, “Se ndanî ngînîndî ra nahanîhündambo sowandîfîmboyafa? Dîdandî ngînîndî nda sîhambo masaganînamboyafî ndanî ratûpurî rawarowanda?” mehomondamboyu. ²⁹ Asu Sisas ai sîmborî hoafîyupuruhî yahuya, “Roamboanî sîhamumbo sîmborî mamî düdufe düdundîheapurîmboyahî. Se wambo sîmborî hoafemondîndîrî ana, asu ro ndanî ratûpurî ratûpurîmbo ngînîndî düdi masendîrî ra hoafîndahapurîmboyahî. ³⁰ Se wambo hoafîyomondîndîrî, Son ai nindou hundûrûra-marandî ngînîndî ra Godîndî-mayoyo, asu hîfî ndanuhîndambo nindou-yomondî-mayoyo?” mehu. ³¹ Ai ahamundîhoarî sîmborî hoafîyomondûhî yahomoya, “Sîhîrî

Godindi-mayoane asefi ana, ai s'hefimboya asu nimboue anihondümbofekoateayomoa? mbüsümbui. ³² Nga s'hir' hoafiyefühya hifinindi nindou-yafemayoane asefi ana, asu munquambo nindou ai f'fir'hindi Son ai Godindi hoafi hoafiyu-randeimbani," mehomom. ³³ Ranimboyo ai hoafiyomondühya, "Moai f'fir'hundi," mehomondamboyu. Asu Sisas ai simbori hoafiyupurühi yahuya, "Roamboani düdi nginindi masendiri ra ngiri hoafindahipuri," mehu.

12

Nindou moaruwai wain nümbür' hifandimarundi kafeefe hoafi (Matyu 21:23-27; Ruk 20:1-8)

¹ Sisas ai Suda-yei boboagori ranahamumbo kafeefe hoafi hoafiyuh' yahuya, "Nindou mam' ai wain nümbür' nümbür'ra mbura ginir'mayu. Wain' h'isi ra bubutükimbohünda hifi ambe k'kira mbura nümbür' ra hifandimbo dago hura h'in'ngimareandi. Nümbür' ra ngorü nindou-yomondi warühi kaki semindi ratüpurimbo h'in'ngire haya ahandihoari anguni hifina mahu. ² Wain' ranai h'isimayowamboyo nümbür' aharambür' ranai ahandi ratüpur'iyu randeimb' koamar'heirü. Ai nguwan' nümbür' ranambeahindi sesi b'idifiri mb'sabudowa yahu haya. ³ Nga nümbür' hifandimarundi ranai ratüpur'iyu-randeimb' ranahambo mburündümo houmbo bubururü mburu nin' akidou wambefendokoate koamar'hawuri. ⁴ Asu nümbür' aharambür'-mayu ranai asukai ratüpur'iyu-randeimb' ngorü koamar'heirü. Ran'yo ranahambo amboani mb'ro burüwuri mburümbu moaruwai moaruwaimbomarüwuri. ⁵ Asukai ngorü ratüpur'iyu-randeimb' koamar'heirü. Nga ranahambo hifokoamarüwuri. Asu asukai süngunambo ahandi ratüpur'iyomo rundeimb' afindi koamar'hepuri. Nümbür' hifandirundeimb' ranai b'idifiri' buburupuri koamar'houpuri asu b'idifiri' hifokoamarupuri. ⁶ Nindou nümbür' hifandimarundi sowana koehefembo ra nümbür' aharambürü ahandi ngusüfo parireimb' nimori yang'ri'iyu manüngu. Nga b'idifiranambo ahamumbo sowana koamar'heirü. Afindi ai hoafiyuh'ya wandi nimorindi hoafi animbo h'imboringimboemo yahu haya koamar'heirü. ⁷ Nga nümbür' hifandimarundi ranai ahamundihoari simbori hoafiyomondüh' yahomoya, 'Ndanana nümbür' aharambür'indi nimor-ani. S'hir' ahambo hifokoandihurühi animbo nümbür' ra s'hefimbeyo-wamboane,' mehomom. ⁸ Ran'yo nimori ranahambo k'kih'iründümo mburu hifokoarüwuri houmbo ahandi finimoko ra wain nümbür' giniri' hundün' pimarüwuri,'" mehu ⁹ Asu Sisas ai düdufih' yahuya, "Nümbür' aharambür' ranai nin'nüngumandea? Ai düdü wain nümbür' hifandimarundi ra hifokoandepurühi wain nümbür' ra ngorü nendambo asukai dagapurümbui. ¹⁰ Awi seana Baiborambe hoafi mapen'ngo ra hoeimbarundi'yopoani. Ai yare hoafiyowohü yahoya,

Kambohoani wor'imboru-rundeimb' ai moaruwaiane yahomo houmbo masihoemo
ranane asu hapondani wori ngineminidimbo bogimondi kambohoan'imbofemboayo.

¹¹ Adükari ai ahandihoari ramareanda tüküme'feyoane,
ranane ro hoeir'hundan' aboed'ham'ndayo," *Buk Song 118:22-23*
mehu. ¹² Suda-yei boboagori nindou ranai f'fir'rundi ahamumboyo rani kafeefe hoafi ra Sisas ai watapor'imbomarandi. Ranimboyo Sisasimbo

ranühi kíkíhimíndímbo hohoanímomemo. Nga nindou afíndí ranaheimbo yíhímboyomondühiyo, raru híngírüwuri houmbo mahomo.

*Takis kaki sai hohoanimo ranahambo Sisasimbo düdumaríhorí
(Matyu 21:18-19)*

¹³ Suda-yei bobaagorí nindou ranai Farisi nindou bídífiríyomo asu Herotíndí nendí bídífiríyomo ahamumbo Sisasimbo sowana koamaríhoupurí. Ai tíkefe hefemboya Sisas ai moaruwai hoafí hoafímayu yahombo yahomo houmbo mahafomo. ¹⁴ Nindou ranai homo Sisasimbo hoafíyomondühi yahomoya, “Nindou Yamundo-randeimbí, ro fífíríhumboanefí, seana nindoumbo yíhímboate aníhondúmbo-anafí hoafíyafí arandí. Seana nindou ndüreibíyei asu ndüríkoateyei ranaheimbo moai hohoanímoyafí, nga God yífirayu hohoanímoyane nindou yamundo arandí. Asu se nünguro hohoanímoyafa? Romíyafe adükarí bogorí Sisarímbo takis kaki saimbo ra ahínümbíyo, waníyo? Asu síhírí takis kaki saimbo ra ahínümbíyo, waníyo?” mehomó. ¹⁵ Asu Sisas ai ahamundí wosíhoafí hoafí ra fífíre haya hoafíyuhí yahuya, “Nímboe se wambo refe hoeifendírímbo ehomoa? Kaki hoarí mamí sowaründümo sínímó anímbo ro hoeíndíhea!” mehu. ¹⁶ Nindou ranai kaki hoarí sowaründümo homo masabudowamboyu düdureapurühí yahuya, “Ndürí asu sísamí nda dadea?” mehuamboemo. Asu ai hoafíyomondühi yahomoya, “Sisaríndane,” mehomó. ¹⁷ Asu Sisas ai hoafíyupurühí yahuya, “Sisaríndí moatükunayo ra Sisarímbo ndabudo. Asu Godíndí moatükunayo ra Godímbo ndabudo,” mehuamboemo Sisasíndí hoafí ranahambo mahepünefundí.

*Nindou yífíhündí botífe hoafí ranímbo Sisasimbo düdumefundo
(Matyu 22:23-33; Ruk 20:27-38)*

¹⁸⁻¹⁹ Sadyusi ai hohoanímoyomondühiya, nindou yífíyeimbí ai ngírí asúkai yangírí botíndahíndí yahomo-rundeimbí ai homo Sisasimbo düduyafundühi yahomoya, “Nindou yamundo-randeimbí, Moses ai síhefímbo ndaní ahínümbí hohoanímó nda sürü papímarandí. Nindou mamí ai nímoréhí semündü haya nímoríkoate nindowenihí ai yífayu ana, amonngoandí kai ra akídí ai mbísemündu-wamboane. Rananímbo ahandí amonngoandí fondambe nindou waníndímboemo-hünda nímorí kambíríneandamboane. ²⁰ Mamímbo apodoho mamí 7 maníngomo. Amonngo hondü ranai nímoréhí ra semündü haya nímorí mbuimíndíkoate yífíyuhíyu asu nímoréhí ahandí ra raníkímíníndí akídímayu ranahambo híngírímareandí. ²¹ Raníyo nímoréhí ra asúkai akídí ngorü ai semündü haya nímorí kefekoate yífímayu. Raníyo asúkai akídí ngorü raníkímíníndí ai-amboaní mamí yahurai ramefíyu. ²² Mamí yahurai apodoho mamí 7 ranai ramefundí. Raníyo süngunambo nímoréhí ranai amboaní yífímayo. ²³ Apodoho mamí ranai nímoréhí ra muñguambo masowandümo. Nga süngunambo nindou ranai yífíhündí botífeambe apodoho mamí ranai botíndafundühi asu nímoréhí ra dadí nímoréhí manda?” mehomó. ²⁴ Sisas ai hoafíyupurühí yahuya, “Se moai Baiborambe hoafí apeníngó ra fífírundí asu Godíndí ngíníndí fífírundí. Ranímboane se mamíkarí hoafayomo. ²⁵ Nindou yífíyeimbí ai asúkai yangírí botéhíndí ana, ngírí anamíndühí-ndahi asu nímoréhíndíndafu ndühündí. Aiana sünambeahíndí nendí nahurai nímboadeimboyei. ²⁶ Nga nindou yífíyeimbí yífíhündí botífe ra awi se Mosesíndí buk nímí akídou hai imami tüküme Feyo ra se hoeimbaruyo? Hoafí sürü mapeníngó ranambe God ai Mosesímbo hoafíyuhí yahuya, ‘Roana Abrahamíndí God-anahí, Aisakíndí God-anahí, asu Sekopíndí

God-anahi,' mehu. ²⁷ God ana yifiyeimbiyei Godi yupoani. Nga yangiri ni boadeimbiyei God-ani. Sihei hohoanimo ana hihindi hohoanimoane," mehu.

Godindi weangurühindi ahinümbi hohoanimo

(Matyu 22:34-40; Ruk 10:25-28)

²⁸ Ahinümbi hohoanimo fifireandeimbi ai süfuane Sadyusi ai Sisas babidimbo simbori hoafimemo. Raniyu ai himboriyuane Sisas ai ahamundi düdufe hoafi ra simbori aboedi hoafimayupuri. Raniyu Sisasimbo düdurirühi yahuya, "Ahinümbi hohoanimo nahanayo amuri ranahambo ngasünde haya adükari hamindayoa?" mehuamboyu. ²⁹ Sisas ai simbori hoafiyundohü yahuya, "Ngasündeandeimbi ahinümbi hohoanimo ana ndanane: 'Israer se wudipoapondihi himborindei. Adükari mamı yangirani sihefi Godayu. ³⁰ Se sihefi God Adükari ranahambo ngusüfoambe munquambo, yifiafi munquambo, hohoanimo munquambo, nginindi munquambo ranambo ngusüfo pandihori.' ³¹ Raniminindi ahinümbi hohoanimoane nda: Se sihafı wandafi mamimbo ngusüfo pandowanduri sihafı fimbo rawarowandi nou. Moai ngorü ahinümbi yimbu ndanahafembo ngasündeandeimbi yangoro," mehu. ³² Ahinümbi hohoanimo fifireandeimbimayu ranai Sisasimbo hoafiyundohü yahuya, "Nindou Yamundo-randeimbi, se hoafayafi ra aboedane. Anihondane moai ngorüpoanimbo God nungu, nga Adükari God mamı yangirani anungu. ³³ Ranimboane Godimbo ngusüfoambe munquambo, fifirife munquambo, nginindi munquambo ranambo ngusüfo pefembo asu wandafi mamimbo ngusüfo pefembo sihefi fimbo rawehundi nou randihumboane. Sihiri yimbu hohoanimo ra rawarhundi ana, Godimbo sesi munqu mandife asu ninihondi hifikoeffe mandife sihefe ra ngasündeamboane," mehu. ³⁴ Sisas ai hoeireandane ndore fifireandeimbi hoafi simbori hoafimayuamboyu ai hoafiyuhi yahuya, "Se God nginindi hifandarandi ra akimisafi animbafi." Sisas ai yare hoafimayua amuri ranai ahambo düdufe hoafi hoafimbo yihimbomemo.

Sisas ai düdi Krais-ayu yahu düdumefiyu

(Matyu 22:41-46; Ruk 20:41-44)

³⁵ Sisas ai Godindi worambe nindou yamundearühi düdufihı yahuya, "Nimboe ahinümbi hohoanimo fifirundeimbi ai Krais, nindou ra God ai ahandı nendambo aboedambofembo kamafoariri, ranahambo Defitindi nimor-ani ehomoa? ³⁶ Yifiafi Aboedi ai Defitimbo hohoanimo masagadowa hoafiyuhi yahuya, 'Se wandı warihondü waranı nımandıfi ngafimbo sihafı hürütümbi ra sihafı hoarehi hinıngındıheapurı-mboyahi,' *Buk Song 110:1* mehu ³⁷ Defit ai Kraisimbo Adükari yahundo-marandi, asu nungunde ahandı nimori mandü-a?" mehu.

Sisas ai ahinümbi hohoanimo fifirundeimbimbo ahini hoafimayupuri

(Matyu 23:1-36; Ruk 20:45-47)

Nindou afindi ranai yangorimbo Sisasindi hoafi himborimbo hihifi-hihifimayei. ³⁸ Ai yamundeandürühi yahuya, "Ahinümbi hohoanimo fifirundeimbimbo hibadihumbo. Aiana wari hoandarümbi hoeari yihuruyo hefe maketambe howanı nindou ai ahinıyeihı hihifi-mbirihümunı yahomomboanemo hohoanimoemo. ³⁹ Aiana rotumbo-hünda rotu worambe asu sesesambe ra weangurühindi fondıwamı wagabe nımarımboanemo hohoanimoemo. ⁴⁰ Aiana nımorehi kaisahoabedi ranaheimbo wosıhoafiri

hoafiyomondürühi ahei wori kosiründümo asu tikarhoumbo hoandari hamindi didibafiyafu arundi. Ranimbo-hündambo animbo papi hoafi yibobofeambe ahamumbo ana tinjirifo ra moaruwai hamind-animbo ndimboe,” mehu.

*Nimorehi napokoate Godimbo kaki masihendi
(Ruk 21:1-4)*

⁴¹ Sisas ai Godindi worimbo kaki hipiri fikimi nimarwane nimorehi nindowenihai ai hipiri ranambe hei kaki mafoarhindi. Nindou kaki afindeimbi ranai afindsafi hipiri ranambe hei mafoarhindi. ⁴² Asu nimorehi napokoate kai ranai hamburi kaki yimbu toea sepirimindi ho hipiri ranambe mafoareapiri. ⁴³ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbimbo mborai yahupuri gugureapuri haya hoafiyuhi yahuya, “Ro sihamumbo anihondumbo-anahi hoafehapuri. Nimorehi kai napokoate kaki Godindi wori hipirambe masihendi ranana napo afindeimbi masihendi ranhambo ngasündeamboane. ⁴⁴ Nindou napo afindeimbi ranai ana ahei adukari mbegorinduri, nga akidou mafoarhindi. Nga nimorehi kai napokoate ranai ana ahandi sesi pemimboyoweimbi-mayo ranayo mungu masihendi,” mehu.

13

Sisas ai Godindi wori bireboemboe mehu

¹ Sisas ai Godindi wori hinjigire tüküfiyuane ahandi süngururü-rundeimbi mamai ai hoafiyuhi yahuya, “Nindou Yamundo-randeimbi, wori aboedi safi asu nimoei adukari ra hoeiro,” mehundo. ² Sisas ai simbori hoafiyuhi yahuya, “Se wori afindi ndanahambo hoeiarowandi. Ngiri nimoei mamai amboani ngoründiwami nanjo, nga hifitireboai pindimboe,” mehu.

*Sisas ai tinjirifo afindi tükündifemboe mehu
(Matyu 24:3-14; Ruk 21:7-19)*

³⁻⁴ Sisas ai Orif hifi wafuambe nimarü himboyuane, Godindi wori ai anguni goagu mafondaro. Asu Pita, Sems, Son, Andru ai yangiri masifomo. Ai sifomo Sisasimbo düdurüwurühi yahomoya, “Hoafiyafimuni rani-moatükuni ra nüngusumboani tükümandifea? Asu nini-moatükuni boatei tükündifemboe mbisefi fifirimandihua?” mehomondamboyu. ⁵ Asu Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Se hibadumbo, nga nindou mamai sihamumbo wosihofori hoafindapurumbui. ⁶ Nindou afindi ranai ngomo wandi nduri dukandundühiya, ‘Ro nindou rananahi nda,’ mbisimo houmbo nindou afindi wosihofori hoafindundürimboemo. ⁷ Asu se yifiarindimondani himborindimondühane, asu yifari hoafi yangiri angunipoedi himborindimondühane ra se yowanai afindi hohoanimondimboemo. Rani-moatükuni ra tükündifemboesi, nga asu rani-moatükuni tükefeyo ranahambo awi bidifiranambo siane yahopoani. ⁸ Hifi-hifi ranai simbori yifiarindomboe. Asu adukari bogori nindouyafe nendi ranai simbori simborindimboemo. Hifi bidifiri ranifihai sesi ai wanindimboe asu hifithe ranai tükündifemboe. Munguambo moatükuni ranana nimorehi ai nimir wakemindimbo yaho haya asubusi boatei asemindo nahuraiane tükefeyo. ⁹ Ransimboani animbo se hibadumbo. Ai sihamumbo mbundüpundümo houmbo kansiriyafe himboarühi papi hoafindupurimboemo. Asu Suda-yei rotu worambe bubundupurimboemo. Wambo sünguna ahamundi adukari bogori asu hifandirundeimbi ahamundi himboahü ninjomboemo.

Nga refeambe animbo Aboedi Hoafi ahamumbo wataporimbondupuri.
¹⁰ Nga bidifiranambo si ranai tukufekoateyoambe nindou munguambo ranai aboedi hoafi ra himborindei hehimbo animbo. ¹¹ Siamumbo mbundupundumo houmbo kotambe ndowapundumo ngomondani se yowaninini hoafi hoafimandefi yahoefembo yihimboyopoani. Moani rani-simboani hamindi animbo se hoafimbo ra God ai horindeapurumbui. Asu ngiri se sihamundihoari wataporimbondundi, nga Yifiafi Aboedi ai-animbo wataporimbondambo. ¹² Nindou ai ahamundi amongo mami asu akohoandambo papifi hoafindupuri mbundumbo hifokoefepurimbo hoafindimboemo Asu afindi ai mami yahurai randeambui. Asu nimori ai ahandi hondi afindambo moaruwaimbondeapiruhi nindoumbo hoafinduanifi hifkoandupirimboemo. ¹³ Wambohunda munguambo nindou ai sihamumbo moaruwaimbo-ndhipurimboyei. Nga asu didiyei moanane sei nginindi animboei hei ana, God ai aboedambo-ndearumbui,” mehu.

*Moaruwai hamindi moatukuni tukundifemboe
 (Matyu 24:3-14; Ruk 21:7-19)*

¹⁴ Sisasi hoafiyuhiyahuya, “Se hoeindundani moaruwai hamindi moatukuni suruhoeimbi fondiwamini ngomboe. Nindou dudi ndani hoafi nda ritimarandi ana, ai fifirimbi-reandamboane. Rani-simboani nindou Sudia hifihui animboei ai nimai fefoehi hehi hifi wafuanambo mbihahusiamboane. ¹⁵ Asu nindou ai woriwaminindi akusifoendi ra ai yowaninini ahandi napo fufoemindimbo worinambo keboembui. ¹⁶ Asu nindou dudi numburambe anungu ranai yowaninini ahandi warihoandari hoari semindimbo ngumbui. ¹⁷ Rani-simboani nimorehi waranduhumbanei asu nimori kehureimbanei aiana hipoanimboembouanei. ¹⁸ Se Godimbo didibafindafundani animbo rani-moatukuni ranai ngisiharifi afindi tukufeyoambe tukufekoateyowamboane. ¹⁹ Nimboe sapo rani-simboani animbo moaruwai hamindi tinirifo tukundifemboe. God ai weanguruihimi mungu-moatukuni nafirandambe moai yahurai tinirifo tukufeyo, asu sungunambo amboani ngiri yahurai moatukuni tukundifeyo. ²⁰ Asu Adukari ai tinirifo ranahambo bodifoahufe kikemindikoate mbeimbonana munguambo nindou ranai ngiri aboedamboyahindi. Nga nindou ai wandanei yahu diboniyu hininngimareanduri aheimbo hohoaninondanduruihimi bodifoahunde kikindeambui. ²¹ Rani-simboani nindou mami ai siheimbo hoafindunduruihija, ‘Hoeirihini, Krais ini nda,’ mbiseianiyaso ‘Hoeirihini, ini goagu ra,’ mbiseiani se yowaninini ahondumbofepoani. ²² Nindou bidifirifi ai ngomo tikandu houmbo animboya, ‘Ro nda Krais-anahi,’ asu ‘Ro Godindi hoafi hoafiya rihandaimb-anahi,’ mbisimo hou hepunifeimbi moatukuni randumboemo. Ai rarumbo-mbembonana God ai nindou diboniyundureimbi ranaheimbo tikai hoafiyomonduri. ²³ Ranimboane mungu-moatukuni tikefeyo ra se hibadihumbo, nga munguambo moatukuni tukufekoateyoambe ranahambo hoafayahapuri,” mehu.

*Sungunambo Nindou Hondi ai kudumbui
 (Matyu 24:29-31; Ruk 21:25-28)*

²⁴ Sisasi hoafiyuhiyahuya, “Rani-moatukuni ranai tukundife hayambondoani animbo, hufihaminidi ai nimbirani ndaminidimboe asu amoamo ai ngiri sindu.
²⁵ Mupui ai sunambeahindi firibadeboai putapindowohu

asu munḡuambo sūnambeahindī ḡḡnindī moatūkuni ranai fīfīmindīmboe. *Aisaia 13:10, 34:4*

²⁶ Ranisimboani animbo nindou ai hoeindihorani Nindou Hondū ai mburīḡgaiwami nanḡu haya ahandī himboamupuimbo-randeimbi ḡḡnindī kapeihī kudūmbui. ²⁷ Ranisimboani animbo ai sūnambeahindī nendi koandīhepurani ḡgomo nindou God ai dīboniyundūreimbi ra hīfī ranahandī yimbuyimbu hīmboranīpoedī gugurīnduwurūmboemo. Ai hīfī ranūhī fufundūndīmo ḡgomombo sūnū hīfī fondeandambe ḡgomo tūkūndafumboemo,” mehu.

Se sūfuri nīmīndī ranahambo fīfīrīndīhīndī
(*Matyu 24:32-35; Ruk 21:29-33*)

²⁸ Sisas ai asūkai hoafiyuhī yahuya, “Se sūfuri nīmīndī fīfīrīndūndī. Nīmī ranai emūdū fofoayo ana, se fīfīrūndī ra ndeara hoembo akīmī tūkūfembo yahomboane. ²⁹ Mamī yahuraiane, se hoeindūndani munḡuambo moatūkuni tūkefeyo ra se fīfīrīndūndī, Nindou Hondū ai ḡḡḡrī amītata kudu, ḡḡa ndeara yipurī kīmāni anūḡḡu. ³⁰ Ro sīhamumbo anīhondūmbo-anahī hoafehapurī. Bīdīfīrī nindou hīfī ndanūhī anīboadei ranai yīfīkoateyeiambe animbo rani-moatūkuni ra tūkūndīfemboe. ³¹ Hīfī asu sūnū ana awarīndīhoemboe, ḡḡa wandī hoafī ana ḡḡrī awarīndīhoayo, ḡḡa wanī,” mehu.

Nindou mamī ai-amboani moai Adūkarī ai tūkūfembo si ra fīfīreandī
(*Matyu 24:36-44*)

³² Sisas ai asūkai hoafiyuhī yahuya, “Nindou mamī ai-amboani moai rani-moatūkuni tūkūfemboayo si ra fīfīreandī. Sūnambeahindī nendi amboani moai fīfīrūndī asu Nīmori ai-amboani moai fīfīreandī, ḡḡa Afīndī ai-yangīrani fīfīreamboayu. ³³ Se hībadūmbo nīḡgomo, nīmboe sapo rani-moatūkuni tūkūfembo ra se moai fīfīrūndī. ³⁴ Ranana nindou mamī ai ḡḡorūḡoanīnī hombo yahu haya, ahandī ratūpurīyomo rundeimbimbo hībadūndī yahu haya ratūpurī yimbureapurī mbura nindou yipurī hīfandīra-randeimbimbo yipurī wudīpoapondo hībadandī ehu nahuraiane. ³⁵ Ranimbo-animbo se hībadūmbo nīmandūmo, nīnī sīmboani worī aharambūrū ranai tūkūmandīfī, ra se moai fīfīrūndī. Ai nīmbambe tūkūmandīfīyo nīmbi mbusūmombomandūyo, siambeahīmandūyo ra se moai fīfīrūndī. ³⁶ Asu ai nīmehūnou tūkūndūfī hoeindeapurani asu se apomboemo. ³⁷ Ndanī hoafī ro sīhamumbo hoafehapurī ra, munḡuambo nindoumbo kapeih-anahī, ḡḡa se hībadīhūmbo nīmandei,” mehu.

14

Sudayafe bogorī nindou ai nūḡḡundīhu Sisasimbo mbundīhurīmīndefī
hīfokoamandīhurī mehomo

(*Matyu 26:1-5; Ruk 22:1-2; Son 11:45-53*)

¹ God ai Israerimbo Aboedambo-mareandūra aboedī manīmboei si (Pasofa) asu bret yisīkoate sesimbo si ra tūkūfembo yimbu si manīḡḡo. Ranīyo Godimbo sīhou-rundeimbīyomo asu ahīnūmbī hohoanīmo yamundurundeimbī ai Sisasimbo kīkīhimūndī hīfokoefimbo hohoanīmomemo. Ranīyo ai hoafīyomondūhī yahomoya, “Sīhīrī nīnī-sūḡḡundīhu Sisasimbo wosīhoaforī hoafī ndīhurī mbunduho kīkīhīndīhurīmīndefī hoahu hīfokoamandīhurī,” mehomo. ² Ai hoafīyomondūhī yahomoya, “Sīhīrī adūkarī sīhī ana refepoanī, ḡḡa nindou ai ḡḡnīndīndēihī sīhefī mbusūmo yīfiarī botīndīhimboyei,” mehomo.

Nimorehi mamî ranai Sisasîndî mbîrowamî fisîjarümbü moatükunî kamareandî

(Matyu 26:6-13; Son 12:1-8)

³ Sisas ai Betani ngoafîhü Saimon horombo mîmanîho masîmeimboyoweimbi ahandî worambe mamaru. Sisas ai nindou ranahandî worambe sesühi nîmaruane, nîmorehi mamî ai nîmoei hîpîrambe sanda aboedî fisîjarümbü kakî afîndî fihî semîndeimbi semîndî haya tüküme Feyo. Ranîyo Sisas ai sesühi nîmaruane ai hîpîrî ra boborehaya sanda ra ahandî mbîrowamî kamareando. ⁴ Nga asu nindou bîdîfîrî mamarümo ranai ngînîndîyomondühi sîmborî hoafîyomondühi yahomoya, “Nîmboe sanda ra yatîkîrî-yatîkîrî aranda? ⁵ Nindou ai sanda ra kakînambo mbasahümündî-mbonana 300 kakî hoarînambo anîmbo sahümündîhi kakî ra nindou napokoate-yeimbi mbo sahündürî,” me homo. Ranîmboemo ai nîmorehi ranahambo ngînîndîmarundî. ⁶ Nga Sisas ai hoafîyupurühi yahuya, “Nîmorehi ra ambe, nga nîmboe se ahambo ngînîndarunda? Ai aboedî moatükunîyo wambo ramareandî. ⁷ Nindou napokoateyeimbi ana muŋguambo si se babîdîmbo nîmandeimboyei. Se nîni-sîmboanîyo aheimbo fehefendürîmbo hohoanîmoayei ra fandîhehindürî. Nga ro ana ngîrî muŋguambo si se babîdîmbo nîmboahi. ⁸ Nîmorehi ndanai nîni-moatükunîyo ai refembomayo ranîyo ramareandî. Ai wandî fi sandanambo hundürümarandî ra yîfîndahanî hîfîkefendürîmbomayo ranîmboyo ranî boatei ramareandî. ⁹ Ro sîhamumbo anîhondümbö-anahî hoafehapurî, muŋguambo hîfî aboedî hoafî ra wataporîmbondundühi nîmorehi ai ramareandî ranahambo hoafîndîmonda ahambo hohoanîmondeimboyei,” mehu.

Sudas ai Sisasîmbo boboagorî nindouyomondî warîhündîhinîmboeahî mehu

(Matyu 26:14-16; Ruk 22:3-6)

¹⁰ Ranîsîmboanî Sisasîmbo süngururü-rundeimbi mamî Sudas Iskariot ai Godîmbo sîhou-rundeimbi sowana Sisasîmbo ahamundî warîhüfimbo mahu. ¹¹ Godîmbo sîhou-rundeimbi ai ranî hoafî ra hîmborîyomo houmbo hîhîfî-hîhîfîyomondühi Sudasîmbo bîdîfîrî kakî segodombo hoafîmemo. Ranîyo Sudas ai Sisasîmbo ahamundî warîhüfimbo nînîngumandîhe yahuhayambo hohoanîmomayu.

Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babîdîmbo sesesîmemo

(Matyu 26:14-16; Ruk 22:7-14, 21-23; Son 13:21-30)

¹² Bret yîsîkoate sesîmbo si ranai weaŋgurühi tüküme Feyo. Ranîsîmboanî ra Pasofa sîpsîp nîmorî sesîmbohünda hîfokoarîhi arîhündî. Asu Sisasîmbo süngururü-rundeimbi ai düduyafundowohü yahomoya, “Se hohoanîmoyafanî ro sesesîmbo ra sîhambo nahü ngefî dîdîboadomandîhunda?” mehomondamboyu. ¹³ Asu Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi yîmbu koarîhepîrühî yahuya, “Se adükarî ngoafînambo ngafanî. Ranühî nindou mamî hoe hîpîrambe ndemündü haya nafînî düdî tükündüfîmbui. Ahambo anîmbo se süngundînîrî. ¹⁴ Se hoeindîneranî nîni-worînamboyu afarîfîyu ra se worî aharambüri ranahambo düdundafîneandühi anîmboya, ‘Nindou yamunde-randeimbi ai düdufîhîya, ‘Worî nahanambe Pasofa si sesî ra sesesîmandefî?’ mehuamboanehi,’ mbîsafanî. ¹⁵ Rananîmbo adükarî nîmoamondî worî nafîrîndümo hînîngîmarundî ra nafuindümbui. Ranühî anîmbo se sesî ra sîndîndîneandî,” mehu. ¹⁶ Süngurînerî-rînandeimbi ranai hafanî ngoafî ranühî hoeirîneandane, muŋgu-moatükunî ai hoafîmayu süngure meŋgoro.

Raniyo ranühi sesesimbo sesi ra sindimarineandi. ¹⁷ Ndeara nimbihofimayoambo Sisas ai ahandi süngururü-rundeimbi 12 ranibabidimbo mahomo. ¹⁸ Ai sesi sowasümondühi nimarimombo Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Ro sihamumbo anihondumbo-anahi hoafehapurü. Nindou mamü seambeahindi animbo wambo hürütümbi nindou-yomondi warihündeandirimbui. Nindou ranai hapondani ro-dibombo sesi asesu,” mehu. ¹⁹ Süngururü-rundeimbi ranai rani hoafi ra himboriyomo houmbo ngusüfoambe moaruwaimarapurü. Raniyo mamai mamaiyomondühi düdururühi yahomoya, “Awi rombayahipoani?” raniranimemo. ²⁰ Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Nindou ranana seambeahindani. Ai bret semündü haya rodibo hipirambe afoarahoandi. ²¹ Anihondane Nindou Hondü ai yifimbiyuamboane. Baiborambe hoafiyohüya, yifindümbui, meho süngu. Nga nindou düdi Nindou Hondü hürütümbi nindou-yomondi warihariri ranai hipoanimboembouani. Mamihari hondi ai ahambo ana wakemündikoate mbeyowamboyo.” mehu.

Sisas ai ahambo süngururü rundeimbimbo wain hoe asu bret masagapurü (Matyu 26:26-30; Ruk 22:15-20; 1 Korin 11:23-25)

²² Sowasümondühi nimarimombo Sisas ai bret semündü hifitire Godimbo hihifirüri mbura ahambo süngururü-rundeimbimbo yimbumareapurü. Asu ai hoafiyupurühi yahuya, “Se sowandümo, nga nda wandi fi safane,” mehu. ²³ Asukai wain hoe kapambe semündü Godimbo hihifirüri mbura masagapura ai munguambo masimindimo. ²⁴ Asu Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Nda wandi horane God hoafi firamündü masihendi ra nginemandimbo. Wandü hori karefoendi ra munguambo nindumbo fehefembo-hündamboane. ²⁵ Ro sihamumbo anihondumbo-anahi hoafehapurü, Ro ngiri asukainda wain hoe ndimndihi, nga moani nga ngambo God nginindi hifandarandi ranambe simbori wain hoe ndimndimboyahi,” mehu. ²⁶ Raniyo herü mamü herüyomondühi adükari ngoafi ra hiningiru houmbo Orif hifi wafuanambo mahafomo.

Sisas ai Pitamboya ai wambo daboadi hihirindeandirimbui mehu (Matyu 26:31-35; Ruk 22:31-34; Son 13:36-38)

²⁷ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbimbo hoafiyupurühi yahuya, “Se munguambo sihamundi anihondumbofe hiningindumboemo. Nimboe sapo Baiborambe yare hoafiyowohü yahoya, ‘Ro sipsip hifandirandeimbi nindou hifokoandihina asu sipsip ai buküründahimboyei,’ *Sekaraia 13:7*

meho. ²⁸ Nga yifihüdi botindahe hehea roboakori Gariri hifinambo ngümboyahi,” mehu ²⁹ Pita ai hoafiyundühi yahuya, “Munguambo nindou ai sihambo anihondumbofe hohoanimo ra hiningindumboemo. Nga roana ngiri hiningindiheanini,” mehu. ³⁰ Sisas ai hoafiyundühi yahuya, “Ro sihambo anihondumboanahi hoafehanini, ndani nimbokoani kakaro ai yimbumbo hoafikoateayuambe animbo se ngimimbo hoafindafühüya, ro moai ahambo fifirihini mbisamboyafi,” mehundo. ³¹ Nga Pita ai hoafiyuhi yahuya, “Ro ngiri moai fifirihini mbisahü, nga sedibo yifindamboyahi,” mehuamboemo. Asu bidifiri süngururü-rundeimbi ai-amboani mamü yahu-rai hoafimemo.

Sisas ai Getsemanihü Godimbo didibafimayu (Matyu 26:36-46; Ruk 22:39-46)

³² Ai homo Getsemani seiarihüdi ranühi tüküyafu ahambo süngururü-rundeimbimbo hoafiyupurühi yahuya, “Se ndühi nimandümo, nga ro

Godimbo didibafinda samboanahi,” mehupuri. ³³ Asu ai Pita, Sems, Son ahamumbo yangiri sepurimündü haya mahu. Ranıyu asu Sisas ai ngusüfo pukiririhü ngusüfoambe moaruwai hohoanımomariri. ³⁴ Ranıyu hoafıyupurühı yahuya, “Wandı ngusüfoambe pukirandirühı yifımbı yangırayahi. Nga se ndühı ndondu nımandımo hıbadündı,” mehu ³⁵ Ai akıdou sühüfi hu hıfını amoembü amoearümbı nafi yagodohü ana, tınrıfo ra gübüsımbıfoareandıra yahu haya didibafimefiyu. ³⁶ Ai ndare didibafıfihı yahuya, “Ape, wandı Ape, se yıfirayafı ana wambo tınrıfoembü moatükunı ra raguanambo-ndowandı. Nga se yowani wandı yifiri süngufepoanı, nga sıhafı yifiri süngundowandı,” mehu ³⁷ Ai hıhırfı hu hımboyuwane ahambo süngururü-rundeimbı ranai mapomondamboyu. Ai Pitambo hoafıyundowohü yahuya, “Saimon, se apafühıyafı? Asu se awi mamı awa amboanı yangiri nımarımbı ra wanıyo?” mehu. ³⁸ Asu ai hoafıyupurühı yahuya, “Se hıbadu nıngomombo didibafındafundı, nga sıhamumbo refe hoeıfepurımbı tükündıfeyoanı pındımbımoemo. Anıhondane, ngusüfo ana refembo hohoanımoayosı, nga fiane nımborayo,” mehu. ³⁹ Asükai Sisas ai hıhırfı hüfo weangurühı didibafimefiyu nahurai didibafimefiyu. ⁴⁰ Ai asükai hıhırfı hu hımboyuwani ahambo süngururü-rundeimbı ai yapombo hımbomarapura mapomo. Ranıyo yangırimareapura, asu moai nınhıhoafı ahambo hoafımbı fıfırundı. ⁴¹ Sisas ai asükai ngımi noufımbı hıhırfı süni hımboyuwane ahambo süngururü-rundeimbı ai apusımemo. Ranıyo hoafıyupurühı yahuya, “Awi se fıharu apomomboemo? Ndearambo ranı-moatükunı ranai tüküfehü Nındou Hondümbı moaruwai hohoanımoayosı-yomondı warıhü-rüwurımbımoemo. ⁴² Hoeıru, nındou-yomondı warıhüfendımbımo nındou-mayu ranai tüküfımbımoani. Nga botıyafu houmbı ngefo,” mehu.

Sisasımbı mbumaründümo

(Matıyu 26:47-56; Ruk 22:47-53; Son 18:3-12)

⁴³ Sisas ai wataporımborandühı nünguane Sudas süngururü-rundeimbı 12 ambeahındı mamı ai tükümefiyu. Godimbo sesı sıhou-rundeimbı bogorı nındouyomo asu Suda-yafe bogorı nındouyomo ranai nındou afındı safı ranahamumbo koamarıhoupura pisao yihımindı asu nımhıarı fıfuründümo houmbı ahınümbı hohoanımo fıfırundeimbı babdımbı mahomo. ⁴⁴ Nındou sapo Sisasımbı nındouyomond warıhüfımbımoayı ranai nındou afındı ranahamumbo dıbo hoafıyupurühı yahuya, “Nındou ro wakıkhındıhınanı anımbı aiani, nga se ahambo mbundürındımo houmbı ndondu hıbadürı ngomo,” mehupuri. ⁴⁵ Ranıyo Sudas ai nımeınou hu Sisasımbı hoafıyundowohü yahuya, “Yamundorandeimbı,” yahuhü wakıkhımarı. ⁴⁶ Ranıyo nındou ranai Sisasımbı warıyomo homo mbumaründümo. ⁴⁷ Nındou akımi burımemo ranambeahındı mamı ranai ahandı pisao hüramündı haya Godimbo sıhırandeimbı adükarı bogorındı ratüpurıyu randeimbımbı harımeındo. Ranıyo ahandı ngorü hımbı hoarı mafoafoareando. ⁴⁸ Asu Sisas ai hoafıyupurühı yahuya, “Se pisao asu nımhıarı fıfuründümo houmbı wambo kıkıhemındımbı masıfomo ra hımbuhınümbı nındoumbı kıkıhımindımbı nahurıanımo. ⁴⁹ Ro sı mamamı-rıhandühı sebadımbı nımarımbı Godındı worambe nındou yamundıhearü marıhandı ra asu se moai wambo kıkıhıründümondı. Nga Baıborambe hoafımayo ra anıhondü tükümbıfeyoamboane,” mehu. ⁵⁰ Ranıyo ahambo süngururü-rundeimbı ranai hınhıngırüwurı houmbı pomefoundı. ⁵¹⁻⁵² Nındou hoarıfı

mami ai kifohi hoeari yangiri güde haya Sisasimbo süngumarüri hüfu. Asu ahambo kikihirundümondane hoeari yangiri kikihirundümonda safi yangiri mafifoendi.

*Sisasimbo kansiri yomondi himboahü papı hoafımarıhorı
(Matyu 26:57-68; Ruk 22:54-55; Son 18:13-14, 19-24)*

⁵³ Sisasimbo mburündümo mburumbo Godimbo sıhai-randeimbi adükari bogori hondüdi worambe, Godimbo sıhou-rundeimbi, bogori nindou asu ahinümbi hohoanımo fıfirundeimbi gugureafu nımarımondanı sowaründümo mahomo. ⁵⁴ Sowaründümo mahomondamboyo Pita ai akıdou anğunısafı süngumarapurı hu. Ai hu Godimbo sıhou-rundeimbi-yomondi bogori hondüdi worambe kefuai prisman babıdımbıo haihü mamarımo. ⁵⁵ Godimbo sesi sıhou-rundeimbi bogori asu muñguambo kansır ai nını-moaruwai moatükunırandı Sisas ai ramareandı ra fıfırıfembo-hünda kokomarundi. Ahambo hıfokoeffimbo-hünda ahandı moaruwai hohoanımo fıfırıfembo-hünda kokomarundi, nga ai moai nını-akıdou amboanı moaruwai rareanda fıfırundi. ⁵⁶ Nindou afındı ahambo tıkarıhorı hehi papı hoafımarıhorı, nga ahei hoafı ra yimbusümoane. ⁵⁷⁻⁵⁸ Nindou bıdıfırı ai Sisasimbo papı hoafımbıo yahomo houmbo nıngomombo hoafıyomondühi yahomoya, “Ro hımborıyefanı ai hoafıyuhı yahuya, ‘Godındı worı nindou ahamundi warınambo worımbomarundi ra bırıboadıheamboyahı. Asu ro ngımı si yangırı asükai nindou warına worımbokoateyeimbi worı ra worımbondıhamboyahı,’ mehu,” mehomo. ⁵⁹ Nga asu ahamundi hoafı wataporımbomarundi ranai simogodühi hoafıkoate mamıkarı wataporımboru wakımarundi. ⁶⁰ Godimbo sıhai-randeimbi adükari bogori ai kansrıyomondi himboahü botıfı nüngumbo Sisasimbo düdurırühi yahuya, “Nımbıoe papı hoafarunını ranahambo simborı hoafıkoateayafa?” mehundo. ⁶¹ Nga Sisas ai ahamumbo moai nını akıdou amboanı hoafıyupurı. Asükai sesi sıhai-randeimbi ai düdurırühi yahuya, “Se God aboedani sei rıhündeimbi ahandı nımorı Kraisı-yafı, wanıyo?” mehu. ⁶² Asu Sisas ai hoafıyuhıya, “Rananahı. Rananımbıo se muñguambo hoeındıhoranı Nindou Hondü ai God Ngınındeimbindı warıhondü waranı nımandümbıu asu sünambeahındı mburıngai dıbonde kudümbıu,” mehu. ⁶³ Godimbo sıhai-randeimbi adükari bogori ranai ahandı fıhındı hoearı hıreandühi hoafıyupurühi yahuya, “Ngırı nindou ngorü ai moaruwai ramareandı ranahambo hoafındı. ⁶⁴ Se hımborı-yomondanı ai Godimbo tırıfoefe hoafımayı. Se hohoanımo yomondanı sıhırı ahambo nını-nününgu-mandıhura?” mehuamboemo. Asu muñguambo ai hoafıyomondühi yahomoya, “Ai moaruwai ramareandı ranımbıohünda yıfımbıyu-wamboane,” mehomo. ⁶⁵ Bıdıfırı ai ngurı fıfyafundo asu hoearınambo hımbıoarı gabudıfoaru mburumbo harımemondo. Ai hoafıyomondühi yahomoya, “Hoafıyafı düdı sıhambo harımayı ra,” mehomo. Ranıyo asu prisman ai sowaründümo houmbo harımemondo.

*Pita ai Sisasimbo ro moai fıfırıhını mehu
(Matyu 26:69-75; Ruk 22:56-62; Son 18:15-18, 25-27)*

⁶⁶ Pita ai hoafı yıbobofe worı gınrı mbusümondühi nımarıwane Godimbo sıhai-randeimbi adükari bogorındı ratüpurıyo randeimbi yıhoarıfı ai tüküme feyo. ⁶⁷ Ai hoeırerane Pita ai haihü mamarıwa hımbıoarı parerı nıngombo hoafıyohü yahoya, “Seamboanı Sisas Nasaretıhündı dıbombo manımbafane,” mehoamboyo. ⁶⁸ Asu Pita ai wanı yahu hoafıyuhı yahuya, “Se hoafıyafı ranana ro moai fıfırıheandı,” yahu haya worı

yipurikimi mahu. ⁶⁹ Asu ratupuriyo randeimbi ranai asukai hoeireri haya nindou akimi maningomo ranahamumbo hoafiyopurühi yahoya, “Nindou ndanai amboani ai diborihindani,” meho. ⁷⁰ Nga asukaiyu Pita ai didimoyuhü wani mehu. Akidou hihiniñgire mbura nindou maningomo ranai Pitambo hoafiyomondühi yahomoya, “Anihondü, seamboani Garirihünd-anafi, nga se ai diborihind-anafi,” mehomo. ⁷¹ Asu asukai ai dabarifihi yahuya, “Se nindou wataporimboariori ranana ro moai fifirihini,” mehu. ⁷² Ai rani hoafi ra hoafiyu hayamboyuane, nimehünou kakaro ai asukai hoafimayu. Raniyo Sisas ai Pitambo hoafiyundowohüya, “Kakaro ai yimbumbo hoafikoate-ayuanbe animbo ngimimbo wamboya moai fifirihini mbisamboyaifi,” mehu ra hohoanimoyuhi asu Pita ai afindi aranimayu.

15

Pairatimbo sowana Sisasimbo sowaründümo mahifomo (Matyu 27:1-2, 11-14; Ruk 23:1-5; Son 18:28-38)

¹ Siambe hondü Godimbo sihou-rundeimbi bogori, hifandirundeimbi nindou, ahinümbi hohoanimo fifirundeimbi munquambo kansir ai hoafi mamamberu masihondi. Raniyo asu süngunambo Sisasimbo wari hüputupurundümo mburumbo Pairat sowanambo sowaründümo mahomo. ² Asu Pairat ai Sisasimbo düdurirühi yahuya, “Se Suda-yei adükari bogoriyafi?” Asu Sisas ai simbori hoafiyuhüya, “Se sihafihorari hoafayafisi,” mehu. ³⁻⁴ Godimbo sihou-rundeimbi ai afindi papi hoafimarura asu Pairat ai asukai düdurirühi yahuya, “Sihambo afindi papi hoafarunini. Asu se nimboe akidou amboani simbori hoafikoateyafa?” mehu. ⁵ Asukai Sisas ai akidou amboani hoafi-koatemayua Pairat ai mahepünifiyu.

Pairat ai Sisasimboya yifimbiyu wamboane mehu (Matyu 25:15-26; Ruk 23:13-25; Son 18:39-19:16)

⁶ Munqu himbani Pasofa sesesi si tüküfeyoambe Pairat ai karabusambeahindi nindou mam aboedambo hiniñgiriri-marandi. Nimorehi nindowenih ranai aheihorari ndüri dükarioranane hiniñgirerü marandi. ⁷ Ranisimboani nindou mam ahandi ndüri Barabas ai nindou bidifiri sepurimündü haya gafman babidimbo yifiariyomo nindou hifokoamarunda karabusimarupuri. ⁸ Nindou afindi ranai gugureandühiyo Pairatimbo horombo aheimbo yaremarandi rasüngufembo düdumehindi. ⁹ Asu Pairat ai düdurerühi yahuya, “Se hohoanimoyeyani siheimbo sowana Suda-yei adükari bogori ra aboedambo koandiheninimboyo?” mehu. ¹⁰ Sapo Pairat ai ndore fifireandi Godimbo sesi sihou-rundeimbi ai Sisasimbo ngusüfoambe moaruwaiyomondühiyo ahambo sowana koamarihawuri. ¹¹ Nga Godimbo sihou-rundeimbi ai nindou afindi ranaheimbo hohoanimo botimarundüri Sisasimbo ana yowan aboedambofipoani, nga Barabasimbo animbo, yahomo houmbo. ¹² Asukai Pairat ai düdureandürühi yahuya, “Se hohoanimoyeyani, ro nini-nününggu mandihini se Suda-yei adükari bogori sei arihündi ranahambo-a?” mehuamboyei. ¹³ Asu ai asukai hoafi karihendühi seiya, “Nimi keimbi karihendeimbi fih tikoemündü pefimboani,” masei. ¹⁴ Asu Pairat ai düdureandürühi yahuya, “Nga asu nime-moaruwai ramareanda?” mehuamboyei. Asu ai pukuna hoafi karihendühi seiya, “Nimi keimbi karihendeimbi fih tikoemündü pefimboani,” maseiamboyu. ¹⁵ Raniyo nindou afindi ranai hihifi-hihifimbeyeia yahu haya aheimbo sowana Barabasimbo koamariheiru.

Asu amimbo hoafimayua Sisasimbo ndüfuri ndüfuriruri mburumbo nîmî keimbi karîhendeimbi-fihî tîkoemündî pefimbohünda ami-yomondi warîhümariri.

*Ami ai Sisasimbo tirifoefe hoafimaruri
(Matyu 27:27-31; Son 19:2-3)*

¹⁶ Ami ai Sisasimbo sowaründümo homo Rom gafmani-yomondi adükari worî, Pretoriam seimarîhündî, ranambe hîningîrûwuri houmbo ami bidîfîrambo hoafimemonda gugurîmefundî. ¹⁷ Ranîyomo hoearî yimîndîbadî-hounduwöhüyo hamburî hoearî güdîndo mburumbo tîhoarî tîhoarümbî wofînambo at nahurai nafîru mbîroambe kîkîmafoarundo. ¹⁸ Ranîyo ai Sisasimbo hoafîyomondühîya, “Suda-yafe adükari bogorî, karîhasî,” mehomo. ¹⁹ Ranîyo ahambo nîmîharînambo mbîrowöhü harîyomondo, ngurî tîfîyafundo, adükarîmbo hohoanîmombo rawefundî nou tîkaruhou yimîndîhona nîmarîmo raraomarundî. ²⁰ Ai ahambo tirifoefî hoafimbo munqua-moatükunî ra raru mburu asu hamburî hoearî gudîmaründo ra yimîndî-ründümondühî asükai ahandî hondü ra güdîmarundo. Munqu-moatükunî raraoru mburu nîmî keimbi karîhendeimbi-fihî tîkoemündî pefimbo sowaründümo mahomo.

*Sisasimbo nîmî keimbi karîhendeimbfihi tîkoründümo pamarüwuri
(Matyu 27:32-44; Ruk 23:26-43; Son 19:17-27)*

²¹ Sisasimbo sowaründümo houmbo heihüyei Sairinîhündî nindou mamî, ahandî ndürî Saimon, Areksander Rufus-yafandî afîndî ai adükari ngoafînambo masüfuwa hoeimarîhorî. Ranîyo ami ai sowaründümo houmbo hoafimemondoa Sisasîndî nîmî keimbi karîhendeimbi ra masemündu. ²² Ranîyo Sisasimbo sowaründümo homo Gorgota sei arîhündî ranîhü tükümehîndî. Gorgota ranahandî nîmîndî ra mbîrîhapîrî-ane. ²³ Ranühîyo ami ai Sisasimbo wain hoeambe hühütîmbü marasen fanduyamundu mburu masabudo, nga ai moai sümündu. ²⁴ Ranîyo ami ai ahambo nîmî keimbi karîhendeimb-fihî parüwuri mburumbo ahandîmayo hoearî-napo ra yimbuemîndîmbo yahomo hou satu piraimemo. ²⁵ Sapo Sisasimbo nîmî keimbi karîhendeimb-fihî pamarüwuri ra siambeahî hüfîhamîndî kehurî süfuambeyo. ²⁶ Ahambo papî hoafî sürü paru mburu ranai yare hoafîyowöhü yahoya, “SUDA-YAFE ADÜKARÎ BOGORÎ,” meho. ²⁷⁻²⁸ Asu Sisasîndî fikîmî nindou yimbu yifiarîyafanî hûmbuhünîyafanî rînandeimbi ahafanîmbo amboanî tîkorüpîndümo pamarupîrî. Ngorü Sisasîndî kadüdanî parüwuri asu ngorü warîhondanî parüwuri. ²⁹ Ranîyei nindou afîndî ranai ngasündîhorî heiheirühündühî mbîro hirîhirîhündühî ahambo tirifoefe hoafî hoafîyeihî “Sapo se safîya ‘Godîndî worî bîrîfoefe hefe ngîmî sihî yangîrî worîmbondîhî hîningîndîheamboyahî,’ masafî. ³⁰ Hapondanî se sîhafî fimbo farîhoefî. Se nîmî keimbi karîhendeimbi fihîndî foarefoa hawambo kosafî,” masei. ³¹ Asükai mamî yahurai Godîmbo sîhou-rundeimbiyomo asu ahînûmbî hohoanîmo yamundu-rundeimbi-yomo ai-amboanî tirifoefe hoafîmaruri. Ai ahamundîhoarî raru hoafîyomondühî yahomoya, “Ai nindou amurambo aboedamboreandürî-marandî, nga asu moai ahandî fimbo aboedamboreandî. ³² Krais Israerîyei adükari bogorî ranai nîmî keimbi karîhendeimbi ra hîningîre haya mbîkusîfuendî. Rananîmbo sîhirî hoeindîhurühî ahambo anîhondümbö-ndîhurîmboane,” mehomo. Nindou yimbu Sisasîndî fikîmî pamarupîrî ai-amboanî mamî yahurai Sisasimbo tirîmafoarînerî.

*Sisas ai yifimayu**(Matyu 27:45-56; Ruk 23:44-49; Son 19:28-30)*

³³ Hüfinimbo ranai hifihü nimbi ranai peyo haya ho hombo hüfhamindi wuwuriyuambe tükumefeyo. ³⁴ Hüfhamindi wuwuriyuambe Sisas ai pukuna heiyuhü yahuya, “Eri, eri, rema sabaktani?” mehu. Hoafi ranahandi nimindi ra ndahuraiane: Wandı God, wandı God, nimboe se wambo hinıngımarowandı. ³⁵ Nindou bidifiri akımı manimboei ranai himborıyei hehi hoafıyeihı seiya, “Himbörıyei, ai Erasamboani mıngayu,” masei. ³⁶ Ahei mbusümonıdı nindou mamı ai pipıyu hu poposı moatükunı nahurai semündü mbura wain hoe ranambe foare mbura nımıharıfihı pare himondamündı haya masagado. Nga asu bodımondı ai hoafıyeihı seiya, “Awi hoeındıhu mbundıhumbo, Erasıa ai ahambo farıhefımbö tükümandıfiyu, wanımandıyo?” masei. ³⁷ Asu Sisas ai asükai pukuna heiyu mbura yifimayu. ³⁸ Refihıyu asu Godıdı worambe hoearı kumarundı ranai nımoamo ngahı peyo haya bure hanımbö gebü hifinı türeandühi yimbumbore bumareandı. ³⁹ Asu ami-yomondi bogorı Sisasıdı fikımı manıngu ranai ai yifimayu ra hoeireanda mayoa hoafıyuhı yahuya, “Anıhondane, nindou nda Godıdı nımor-ani,” mehu. ⁴⁰ Nımorehı bidifiri ai akıdou angunı safı nıboadei himboapomayei. Ahei mbusümo ra Maria Makdarahündıyo, Maria, Sems Sosep-yafandı hondıyo asu Saromeyo. ⁴¹ Sapo Sisas ai Garirihı nünguambe nımorehı ranıyei Sisasımbö süngurıhorühi farıhehorı marıhündı. Asu amurı bidifiri nımorehı Sisas babıdımbö Serusaremınambo mahei ai-amboanı ranühi manimboei.

*Sisasıdı yifi nımoko honguambe masıhehorı**(Matyu 27:57-61; Ruk 23:50-56; Son 19:38-42)*

⁴²⁻⁴³ Sosep Arimateahündı ai kansrıyu haya munguambo nindou ai aiana aboedani sei hehi ahınırıhorı hündeimbiyu. Ai-amboanı God ngınıdı hıfandarandı ranahambo himboyu-marandı. Sümbö moanı ngoafımbö nımarımböane yaho yımungurıfeambe Sosep ai yıhımbökoate hu Pairatıdı himboahü nüngumbo Sisasıdı fınmoko semündümbö düdumefıyu. ⁴⁴ Pairat ai Sisas yifimayu hoafi ra himborıyu haya hepünımeıfiyu. Ranıyo ami-yomondi bogorımbö mborai mehuamboyu mahua Sisas ai yifımbaiyu wanıyo yahu haya düdumariri. ⁴⁵ Amı-yomondi bogorı ranai hoafımayua himborıyu haya Pairat ai Sosepımböya yifi nımoko ra ndoarındıfi, mehundo. ⁴⁶ Sosep ai hu kıfohı hoearı mamı pemıyu mbura Sisasıdı yifinımoko foarümundı hoearambe pariri ngamondıfoariri mbura serümundı hu honguambe masıheiri. Hongu ra nımoei nımarıweımbındambo nindou hüti wowondımarundıyo. Ranıyo Sosep ai nımoei adükarı ngorü gügüra hu hongu nafıtambe ra güre pare hinıngımareandı. ⁴⁷ Ranıyo Maria Makdarahündıyo asu Maria Sosepıdı hondıyo ai Sisasımbö masıhawurı ra nımbafe himboapomayafe.

16*Sisas ai yifihündı botımeıfiyu**(Matyu 28:1-8; Ruk 24:1-12; Son 20:1-10)*

¹ Moanı ngoafımbö nımarımbö sı ranai munguyowane, Maria Makdarahündıyo, Maria Semsıdı hondıyo asu Sarome ai Sisasıdı yifinımoko popoaimbö sei hehi bidifiri aboedı fısinarümbü moatükunı pemımayei. ²⁻³ Ranıyo Sande siambehöndü nafımbö hüsıhü ai aheıhoarı sımbörı hoafıyeihı seiya, “Dıdai sıhefımbö fandıhemunı hayambo hongu nafıtambehündı nımoei ra ndemündü yıhırımandea?” masei.

⁴ Nĩmoei ranai afĩndĩ hamĩndĩyo, ŋga ai hei hĩmboyeiane nĩmoei ra yĩhĩrĩmarundi. ⁵ Ai honḡu ranambe kefoehi hei hĩmboyeiane, nindou hoarĩfĩ mamĩ hoandarĩ hoearĩ kifohĩ gũde haya warĩhondũ waranĩ mamaruwa hepũnĩmehĩndĩ. ⁶ Nindou ranai hoafĩyundũrũhĩ yahuya, “Se yowanĩ hepũnĩfepoanĩ. Ro fĩfĩrĩheambo-anahĩ, seana Sisas Nasaretĩhũndĩ nĩmĩ keimbĩ karĩhendeimb-fihĩ pamarĩhorĩ ranahamboane kokoarĩhorĩ. Aiana asũkai yaḡrĩ botĩmefiyu! Aiana moai ndanũhĩ yaḡguru. Ahambo masĩhehorĩ fondĩ ra hoeirĩhi. ⁷ Ŋga se ŋgei ahambo sũḡgururũ-rundeimbĩ asu Pitambo amboanĩ hoafĩndei. Sisas aiana sĩhamumbo Garirinambo horombofi haya mahu. Horombo hoafĩmayu sũḡgu Garirihũ anĩmbo hoeĩndĩwurĩmboemo,” mehu. ⁸ Nĩmorehĩ ranai honḡuambeahĩndĩ tũkũyahi hehi mafefoehĩndĩ. Ŋgusũfoambe hepũnahi hĩhamĩndarĩyei hehi yĩhĩmboyeihĩwambo moai nindou mamĩmbo amboanĩ mamĩ hoafĩ amboanĩ hoafĩyei.

*Maria Makdarahũndĩ ai Sisasĩmbo hoeimararĩ
(Matyu 28:9-10; Son 20:11-18)*

⁹ Sisas ai Sande siambeahĩhondũ botĩfi-hayamboyu Maria horombo Sisas ai moaruwai nendĩ ⁷ hefoareandeimbĩ ahambo-so boatei tũkũmefiyu. ¹⁰⁻¹¹ Nindou horombo Sisas babĩdĩmbo hoahoḡgomo marundi ranai afĩndĩ hohoanĩmoyomondũhĩ aranĩyomondũhĩ nĩmarĩmondane, Maria ai ho hoafĩyopurũhĩ yahoya, “Sisas ai yaḡrĩ manũḡguwa ro hoeimarĩhinĩ,” meho. Ai hoafĩ ra hĩmborĩyomosi, ŋga moai anĩhondũmbo-rundi.

*Sũḡḡurĩnerĩ rĩnandeimbĩ yĩmbu ai Sisasĩmbo nafĩnĩ hoeimarĩnerĩ
(Ruk 24:13-35)*

¹² Asũkai sũḡgunambo ahambo sũḡḡurĩnerĩ-rĩnandeimbĩ ai nafĩsũḡgu hafandane, Sisas ai ŋgorũpoanĩmbo fiyu haya hu ahafanĩmbo-so tũkũmefiyu. ¹³ Asu ai hafanĩ sũḡḡururũ-rundeimbĩ bodĩmondambo ranĩ hoafĩ ra wataporĩmbomarĩnandĩ. Ŋga ai moai ahafandĩ hoafĩ ra anĩhondũmbo-rundi.

*Sisas ai ahambo sũḡḡururũ-rundeimbĩmbo-so tũkũmefiyu
(Matyu 28:16-20; Ruk 24:36-49; Son 20:19-23; Ratũpurĩ 1:6-8)*

¹⁴ Bĩdĩfĩranambo hondũ ahambo sũḡḡururũ-rundeimbĩ ¹¹ ahamumbo-so sesĩ sowasũmondũhĩ nĩmarĩmondanĩ tũkũmefiyu. Ranĩyo ahambo sũḡḡururũ-rundeimbĩ ai ŋgusũfoambe tapĩhamĩyomondũhĩ nĩmorehĩ nindowenihĩ ai yaḡrĩ botĩmefiyua hoeirĩhorĩ hehi hoafĩmayei ra anĩhondũmbofekoate-memonda ŋḡnĩndĩ hoafĩmayupurĩ. ¹⁵ Asu Sisas ai hoafĩyupurũhĩ yahuya, “Se muḡguambo hĩfĩ ra hoahoḡgomondũhĩ muḡguambo nindoumbo aboedĩ hoafĩ ra wataporĩmbondundũrĩ. ¹⁶ Nindou dũdi ai anĩhondũmbore haya hundũrayu ana, God ai ahambo aboedambo-ndirũmbui. Ŋga nindou dũdi ai anĩhondũmbofe-koateayu ana, ai Godĩndĩ nindou-yafe hoafĩ hĩmborĩyohũ yĩbobofe ranambe awarĩndĩhoembui. ¹⁷ Anĩhondũmbo-rĩhindeimbĩ ranahei warĩsũḡgu God ai hepũnĩfeimbĩ moatũkunĩ randeambui. Ai wandĩ ndũrĩnambo moaruwai nendĩ heboadĩhi asu ranĩpoanĩmbo hoafĩnambo hoafĩndei raraondĩhũmboyei. ¹⁸ Ai amoasĩrĩ warĩnambo kĩkĩhĩndĩhũmũndi asu nindou ai sĩmĩndei hehi yĩfĩyei rĩhũndeimbĩ moatũkunĩ asĩmĩndei amboanĩ ranai ḡrĩ moaruwaimbondeandũrĩ. Asu ai ḡḡũnũmbĩ nindou-yeiwamĩ warĩ nandĩhinda ai asũkai aboedĩndeimboyei,” mehupurĩ. ¹⁹ Adũkarĩ Sisas ai ahambo sũḡḡururũ-rundeimbĩmbo wataporĩmborapurĩ mbura God ai sũnambe serũmũndĩ hafu hĩnĩḡḡrĩra ahandĩ warĩhondũ waranĩ

mbamarü. ²⁰ Asu ahambo süngururü-rundeimbi ai munḡuambo hifi hoahoangomondühi wataporimbomarundi. Asu Adükari ai ai-babidiimbo nüngumbo ahamundi hoafi ra ḡginemindimbo-hünda hepünifeimbi moatükuni yare-marandi.

horombondüfi ngumbui. Aiana afindi mam-anemo asu n+mor-anemo asukai mamüh+ndeapura aboedi-aboed+ndafu, nindou God+ndi hoafi h+mbor+koate-yei-r+hündeimbi aheimbo h+h+r+ndeiran+ mbumundi hohoan+mo süngund+hi, asu an+hondümbor+r+hindeimbi Adükar+ ai kos+imbo-mayu ran+imbo d+di+boadondearümbui,” mehu.

¹⁸ Sekaraia ai sünambeah+ndi nendi-mayumbo simbor+ hoafi+yundühi yahuya, “Asu ro nüngund+he fifir+mand+he ran+moatükun+ ra an+hondayo amboan+? Roana ndeara boagir+yamboanah+ asu wand+ n+moreh+ amboan+ boagir+yomboane,” mehindowamboyu. ¹⁹ Sünambeah+ndi nendi ai simbor+ hoafi+yundühi yahuya, “Ro Gebrier-anah+ nda. Roana God+ndi ngusümborani-anah+ n+imboa ar+handi. Aiyu wambo koamar+hend+ra sihambo aboedi hoafi hoafi+imbo makosah+. ²⁰ Se moai wand+ hoafi ra an+hondümbor+rowand+ ran+imbo-hünda yafadüham+ tapi n+imbafi ngafi+imbo ran+moatükun+ ra tükünd+femboe. N+ni-simboan+yo God ai d+bon+mayu ran+moatükun+ ra an+hondümbor+ tükünd+femboe,” mehundo.

²¹ Ran+moatükun+ ranai refeyoambe nindou b+di+firi+ ai Sekaraiambo weindan+ n+imboeimbo h+imboyahündowohü hohoan+moyeih+ya, “Ai n+imboe God+ndi worambe gedühi anüngu?” masei. ²² Ai weindan+ tüküfi huhü aheimbo moai hoafi karearü, nga wan+. Ran+yei asu ai rar+hi hohoan+moyeih+ya awi Sekaraia ai n+ne awambo moatükun+ ahand+ h+imboahümbor+ God+ndi wor+ ranambe hoeire hayamboyu rawefiyu masei. Ai aheimbo n+ni hoafi ak+idou hoafi+yokoate-yundür+h+iyu asu ai moan+ ahand+ war+nambo yangiri+ sisam+ra wak+mareandi.

²³ God+ndi worambe Sekaraia ai sapo n+ne-moatükun+ refe ratüpur+imbo-mayu ratüpur+ ra moend+re hayamboyu asu ai ngoafi+na mahu. ²⁴ Ran+moatükun+ ranai refe hayamboyo-ane ranambe ahand+ n+moreh+ Erisabet ranai warandühumb+yo haya asu ai moai hondahüfeimbi amoamo ranambe wor+ h+n+ng+re ho, nga wan+. ²⁵ Ai yare hoafi+yowohü yahoya, “Haponda ndeara b+di+firan+ hondü Adükar+ ai wambo h+poamboreand+r+hü ai wand+ amoan+ng+ nindou h+imboahü mengoro ra raguanamboareandi,” meho.

Sünambeah+ndi nendi ranai Mariamboya Sisas ndowar+nd+imboyafi mehundo

²⁶ Erisabet ai 6 amoamombo n+ngoambe God ai sünambeah+ndi nendi ahand+ ndür+ Gebrier ranahambo Gariri h+fambe ngoafi ahand+ ndür+ Nasaret ran+nambo koamar+herü. ²⁷ Ai mahu ra n+moreh+ sapo nindowenih+ ahand+ ndür+ Sosep+imbo momo kümari+hindi ranahambo hoafi semündü hayamboyu. Sosep ranai ana adükar+ bogor+ Defit+ndi amoao-yomond+ s+rambeah+nd+yu. Nga asu n+moreh+mayo ranahand+ ndür+ ana Mariayo. ²⁸ Sünambeah+ndi nendi-mayu ranai n+moreh+ ranahambo-so tüküfi hoafi+yundühi yahuya, “Kar+has+. Adükar+ ai se-d+bo nüngumbo sihambo aboedi-aboed+marean+ni,” mehundo.

²⁹ Ran+yo asu Maria ai sünambeah+ndi nendand+mayo hoafi ra h+mbor+yo haya asu ai af+ndi hohoan+moyowohü n+ne-moatükun+ hoafi yahurai ra yahohaya hoafi+mayo. ³⁰ Sünambeah+ndi nendi-mayu ranai ahambo hoafi+yundowohü yahuya, “Maria, se ran+imbo y+h+imbondamboyafi, nga God ai sihambo ngusüfoambe aboedi fufur+foarean+n+imboani. ³¹ Nga ranan+imbo se warandühumbündafi hawa nindowenih+ n+mor+ ndowar+nd+fi mbunda asu se ahand+ ndür+ Sisas kaboad+wor+. ³² Aiana adükar+ hondündan+ ahambo moan+ N+moamo Ham+ndi Hondünd+ n+morani mb+seimboyei. Ranan+imbo asu Adükar+ God ranai ahambo bogor+mbondir+imbui sapo ahand+ amoao Defit ramefiyu

süngu. ³³ Ranan+mbó ai koadürümbo-koadürümbo Sekop+ndi ahuirí mamíyei bogor+mbondífi nünguhü, ahandí ng+n+ndi hífandarandi ranai ngírí moendíndo,” mehundo.

³⁴ Maria ai sünambeahíndi nendi-mayu ranahambo hoafiyondowohü yahoya, “I, raní-moatükuní ra nüngunde yahurai tükümandífea? Asu roana nindowenihíkoate-anahísi!” mehondowamboyu. ³⁵ Asu símborí ai ahambo hoafiyundühi yahuya, “Yifiafi Aboedí ranai síhafí fiambe tükündífeníníhü anímbo asu Godíndi ng+n+ndi ranai síhambo gabudíboadeanínímboe. Ranímbo-hündambo anímbo asu sürühoeimbí nímorí ranahambo Godíndi Nímor-ani mbíseimboyei. ³⁶ Awi se hímboríyafi, síhafí mbu Erisabet amboani ngírí nímorí wakíndamíndo masei boagírímayoa, nga haponda warandühumbüyo haya 6 amoamo homboane. ³⁷ Ngírí God ai níní-moatükuní refekoate-ndu,” mehu. ³⁸ Asu Maria ai símborí hoafiyowohü yahoya, “Ro Adüká+ndi ratüpuriya-ríhandeimb-anahí, nga se hoafímayafi süngu ai moaní rambíreandamboane,” mehondowamboyu asu sünambeahíndi nendi ranai ndamefiyu.

Maria ai Erisabetímbo ndüfosímbo maho

³⁹ Rani-símboani Maria ai botífe naporamíndi haya nímai ngoafi mamí Sudia hífi wafuambe anango ranínambo mahafo. ⁴⁰ Raníyo asu ai Sekaraiandi worambe ho haya farífe hafo Erisabetímbo híhífímarandi. ⁴¹⁻⁴² Erisabet ai Maria híhífímarandi ra hímboríyo-ambe asu mare ranambe nímorí ai ahandí furambe sanjurímbo botífi piyu marandi. Raníyo asu Erisabetíndi fiambe Yifiafi Aboedí ranai tüküfeyowohüyo, ai pukúna hoafi karíhoehü hoafiyowohü yahoya, “God ai síhambo aboedí-aboedímareaníní muñguambo nímoréhímbo refendüríkoate-mayu nou. God ai nímorí ranahambo amboani aboedí-aboedírírímboani! ⁴³ Awi adüká+ndi moatükuní wambo tükümeffeyondírí. Nga wandí Adüká+ndi hondí ai wambo hoefendírímbo tükümeffeyo. ⁴⁴ Awi se hímboríyafi, asu ro síhafí-mayo híhífí hoafi ra kefoendühi hímboríhamíndihíyahi asu nímorí wandí furambe asanjuru ranai híhífí-híhífíyuhü hohorípí-hohorípímayu. ⁴⁵ Adüká+ndi hoafi ra se aníhondümbo-ndowandühi ana, asu se híhífí-híhífíndafi sapo raní-moatükuní ranai aníhondü síhambo tükündífenínímboe,” mehondo.

Maria ai Godímbo herüna kakísaomarírí

⁴⁶ Maria ai yahoya,
 “Ro wandí ngüsüfoambe ra Adüká+ndi adüká-ani sa hohoanímoyahi.
⁴⁷ Asu wandí hohoanímoyambe ranai Godímboya
 wandí Aboedambo-reandírí-randeimbani yaho híhífí-híhífíyoyu.
⁴⁸⁻⁴⁹ Ro ahandí ratüpuriya-ríhandeimbíya hehea moaníndi nímoréhíyahi,
 nga asu ai wambo hohoanímoyuhü ndondomareandírí.
 Hapondanambe peyo haya süngunambo gogu aho ranambe amboani
 nindou ai wambo híhífí-híhífífümb-anafi mbíseimboyei,
 nímboe sapo Adüká+ndi Hamíndi God ai wambo adüká+ndi moatükuní ramare-
 andí ranímbo-hünda.
 Ahandí ndürí ra moaní sürühoeimbane.
⁵⁰ Nga asu ahandí hípoambofe hohoanímoy ranana nindou dídíyei ahambo
 ahínaríhori
 ranaheimbo-so boagírí tühünímbo rande yagodímboe.
⁵¹ Ai ahandí warí ng+n+ndi ranambo adüká+ndi ratüpuri ratüpuriyoyu.
 Ai nindou afíndi-afíndíyeimbí ranaheimbo ahei hohoanímoy níne
 moaruwai amarondürí
 raní kameihí bukürümafoareandírí.

⁵² Ai bogori nindou-memo ahamundi n+marifondi wam+n+ndi hifi+ni hemoafoareapurí.

Raniyo asu nindou ndür+koate-memo ranahamumbo n+moamo sepur+mündü bot+mareapurí.

⁵³ God ai nindou wembomboyeimb+ ranaheimbo aboedi moatükun+ yimbu-reandürí

asu nindou napombü-mayei ranaheimbo n+n+ ak+dou-amboan+ waram-befendür+koate koamar+hendürí.

⁵⁴ Ai ahandí ratüpuríyei-r+hündeimbí Israer ranaheimbo mafar+hendürí ra sapo horombo hoafiyu mas+hendi raní süngumboyu h+poambomareandürí.

⁵⁵ Ai Abraham asu ahandí ahurí mamí ranaheimbo hoafiyondür+mbó koadürümbo-koadürümbo ra hohoan+moyu mas+hendi raní süngumboyu ramareandí,”

meho.

⁵⁶ Maria ai ng+imí amoamo Erisabeti-d+bo n+ngo h+imboyo asu ai ngoaf+na asükaiyo h+h+r+fe maho.

Erisabet Son+imbo maser+m+ndo

⁵⁷ Erisabet ai ahandí n+morí sem+nd+mbó si tüküme Feyondowamboyo asu raní-s+imboaní ai nindowenihí n+morí maser+m+ndo. ⁵⁸ Nindou bid+firi ai-babid+imbo worí yimburi+hindeimbí raníyei asu ahandí wahorí mamíyomo muṅguambo Adükari ai n+ne aboedi raní-poan+mbó moatükuní ahambo ramareandí ra h+mboríyeihehi ai Erisabet+imbo ngusüfoambe h+h+fi-h+h+fi+mehündó.

⁵⁹ N+morí ranai mamí wikíyu hayamboyuwane, asu ai ahandí fihoeari kefetiríhefe mbur+imbo af+ndandí ndürí süngu Sekaraiambofi kafoefimboani sei hehi mahei. ⁶⁰ Nga asu ahandí hondí ai hoafiyowohü yahoya, “Yowaní! Ahandí ndürí ana Son an+imbombiyu-wamboane,” mehondürí.

⁶¹ Raníyei asu ai ahambo hoafíyeihí seiya, “Asu seana s+hafí s+rambe moai yahurai ndürí ana yaṅgoro,” masahündó. ⁶² Raníyei asu ai ahandí af+ndambo war+nambo yaṅg+rí hoafíyeihí ndürí n+n+ n+morí ranahambo kamaboadihorí masahündó. ⁶³ Sekaraia ai sürü pap+imbo moatükunífihi ndürí pareandühí yahuya, “Ahandí ndürí ana Son-ani,” mehuamboyei. Asu moaní n+imboe yahurai muṅguambo ai hepün+mehindi. ⁶⁴ Refeyowohüyo asu moaní ranambe ham+ndí Sekaraia ai asükaiyu hoafí ra watapor+imborandühíya God+imbo aboed-ani yahu hoafímayu. ⁶⁵ Raníyo asu nindou ngoafí ak+imí amarei ranai y+h+imbo s+s+reandürühíyo, asu raní-moatükuní ramefeyo raní hoafí ranai Sudia hifi wafuambe ngoafí anaṅgo raní-amboaní ho-ho marandi. ⁶⁶ Muṅguambo nindou ai raní hoafí ranahambo h+mboríyei hehi hohoan+mo kik+r+hündühí düduyahindühí seiya, “N+morí ra n+n+ moatükuní nahurai n+morí tükümandífia?” masei. Ai rar+hi f+f+r+hindi Adükari+ndí ng+n+ndí ranai ai-d+bo an+ngo ho.

Sekaraia ai God+ndí hoafí hoafímayu

⁶⁷ Son+ndí af+ndí Sekaraiandí fiambe Yifiafi Aboedi ranai farífehüyo asu ai God+ndí hoafí ra yare hoafíyuhí yahuya,

⁶⁸ “Awi s+h+rí Israeri-yafe God Adükari ranahambo aboed-ani mb+sefomboane.

Ai ahandí n+morehí nindowenihí ranaheimbo faríhefendürühí ahe-imbo aboedambofe-ndür+imbohündó makusu-ani.

⁶⁹ Ahandí ratüpuríyu-randeimbí amao Defit+ndí s+rambeah+ndíyu ai sapo nindou ng+n+ndí s+hef+imbo aboedambofe-mun+imbo-mayu ranahambo d+bon+mayundo.

- 70 Ai ahandi sürühoeimbi hoafi hoafiyomo-rundeimbi-yomondi süngu horombo hoafiyu masihendi hoafi ra süngumareandi.
- 71 Rani hoafi ra yahurai yare hoafiyuhi yahuya ai nindou sihefimbo hürütümb-anei. Asu yi boarukoarihimun-anei ranahei nginindi warambeahindi aboeda hündihemunümbui yahu hoafiyu masihendi.
- 72 Ai sihefi amoa mamimbo hipoamondeandürümbui. Asu ahandi hoafi hoafiyu firamündü masihendi ranahambo hoanimondümbui.
- 73 Sihefi amoa Abrahamimbo ai dabarifihi hoafiyu masihendi.
- 74 Ai sihefi hürütümbiyei warambeahindi aboedambo hürühefemunühi, asu ai sihefimbo ahandi ratüpurü yihimbo sisirifekoate ratüpurimbo ra süngurühi yahombo hoafiyu masihendi.
- 75 Asu rananimbo sihiri yangiri nimboefambe amboani, sihiri moani sürühehundeimbindexi mbundihu, aboedi mbumundi hamindi ahandi himboahü munquambo si aho ra nimboefomboane.
- 76-77 Haponda, wandi nimori, sihambo ana Nimoamo Hamindi Hondündi hoafi hoafiyafi-randeimb-anafi mbiseimboyei. Seana Adükarimbohünda horombondafo ngafühi ahambohünda nafi didiboadondowandühi ahandi nendi ranaheimbo ahei moaruwai hohoanimo ra amboawi yahohü moaruwai hohoanimo-ambeahindi aboedambofe-ndürimboani yahombohünda.
- 78 God ahandi hipoambofe hohoanimonambo simbori si nahurai koaboadeanda kodimboe.
- 79 Rananimbo nindou yifimbo yihimboyeihini nimbini nimaroi animboei aheimbo si boakiboadeandürimboe. Asu rananimbo sihefimbo aboedi nimarimbo nafi nafuindamuna ngemboyefi,”
- Sekaraia ra mehu.
- ⁸⁰ Süngunambo Son ai adükariyuhumbo asu Yifiafi Aboedi ranai-amboani ahandi fiambe nginindi tüküme feyo. Ai hu nimini wohi furikoate-reandühi nüngu humbo Israer so boatei weindahi tüküme fiyu.

2

Maria Sisasimbo maserimindo (Matyu 1:18-25)

- ¹ Rani-simboani Romi-yafe adükarini bogorini Sisar Ogastas ai munquambo nindou ranihündambo ai ndürini semindimbo hoafi ra hoafiyu masihendi.
- ² Kwirinius ai Siria-yafe bogorimbofi nünguambeyo munquambo nindou ranaheimbo ndürini semindimbo ra boatei tüküme feyo. ³ Raniyei asu munquambo nindou ranai mamani ahandi hoari ahandi ndürini semindimbohünda ahandi ngoafi hondü raninambo hei marihündi.
- ⁴ Raniyu asu Sosep ai-amboani Gariri hifambe Nasaret ngoafihündi botifi haya adükarini bogorini Defitimbo sahorimindeimbi ngoafi Betrethem Sudia hifambe anango raninambo mahu. Sapo ai Defitindi sirambeahindani. ⁵ Raniyo asu Maria ranahambo Sosepimbo semündumbo momo kümarihindi rani-dibo ndürini semindimbo mahu. Raniyo asu Maria ranai warandühumbiyo. ⁶ Raniyo asu ai Betrethem ngoafihü nimbafeambe Maria ai ahandi nimorini wakemindimbo si ranai ndeara bidifiranini tüküme feyo.

⁷ Ai ahandi amonjo nimori ra wakirimindi haya nimori-yafe hoarinambo himonderi mbura burmakauyei sesi hipirambe mafoareri. Sapo nindou aporambo wori ranai nindou fondi munju simonjorimayeiambo wambo.

Sünambeahindi nendi ai sipsip hifandiru-rundeimbi Sisas tüküme fiyu hoafi sowandümo mahomo

⁸ Rani hifihü sipsip hifandiru-rundeimbi ai ahamundi sipsip fufurundümo homo moanambühi hifandirundürühi mamü nimbimemo. ⁹ Adükarindi sünambeahindi nendi ranai ahamumbo-so tüküfihüyu asu Adükarindi himboamupui-randeimbi si ranai ahamumbo boakimafoareapuri. Raniyomo asu ai rani-moatükuni ranahambo yihimbo sisirimefundi. ¹⁰ Nga asu sünambeahindi nendi ranai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Se ranahambo yihimbondimboemo. Ro ndanimboahü nda sihamumbo aboedi hoafi sahamindimboanahü. Rani-moatükuni hoafi rananimbo adükarü hihifi-hihifi ndemindi munjuambo nindou ranaheimbo tükündifemboe. ¹¹ Ndanisimboani Defitindi ngoafi Betrethem ranihü nindou sapo siheimbo aboedambofe-ndürimbo-mayu ranahambo hondü ai wakimarimindo. Ai nindou God dibonimeindo Kraisi Adükarü ranani. ¹² Nga asu rananimbo se ahambo anihondümbo randu yahurai fifierindüwuri. Se hoeindüwuranü nimori ranai hoarinambo himondihelimbi burmakauyei sesi hipirambe foerümbui,” mehupuri.

¹³ Raniyo asu hoafi niangoambe sünambeahindi ami-yomondi nendi ranai tüküyafu sapo sünambeahindi nendi ngorü-mayu rani-babdimbo niangomombo Godimbo aboed-ani yahomo hoafiyomondühi yahomoya,

¹⁴ “God nimoamo hamindi hondü anüngu ranahambo aboed-animbiseiamboane.

Nimorehi nindowenihü hifi ndanihü animboei ranaheimbo ngusüfo afurifimbi hohoanimmo segodürimboane.

God ai aheimbo ngusüfo pareandürühi siyaofindürühani,” mehomo.

Sipsip hifandiru-rundeimbi nindou ranai homo Sisasimbo hoeimarüwuri

¹⁵ Sünambeahindi nendi ranai ahamumbo sowahindi botiyafu sünambe hafomondane, sipsip hifandiru-rundeimbi nindou-memo ranai ahamundihoari bogo hoafi firündümöndühi yahomoya, “Awi sihiri Betrethem ngoafinambo ngefi sapo rani-moatükuni tüküme fiyo ra hoeindihu Adükarü ai hoafimemunü süngu,” mehomo. ¹⁶ Raniyomo asu ai nimai raninambo homo Maria Sosepimbo-so tüküyafu mburu nimori burmakauyei sesi hipirambe mafoeru ra hoeimarüwuri. ¹⁷ Sipsip hifandiru-rundeimbi nindou-memo ranai ahafembo hoeirupiri mburu asu ai nine-hoafi nimori ranahambo sünambeahindi nendi ai hoafimemo hoafi ra hoafimemopiri. ¹⁸ Munjuambo nindou ai rani hoafi ra himboriyei hehi hepünahi afindi hohoanimomaye. ¹⁹ Nga asu Maria ai rani hoafi munju ra ngusüfoambe hohoanimoyo marandi. ²⁰ Raniyomo asu sipsip hifandiru-rundeimbi nindou ranai hihiriyafu homondühi Godimbo adükar-ani asu ndürimb-ani yahomo houmbo mahomo. Ai sapo ahamumbo sünambeahindi nendi hoafimemopuri rani süngumbo rani-moatükuni ranahambo himboriyomo hoeiru houmbo wambo.

Sisasimbo ndürü kamafoarühorü

²¹ Si ranai hoane rani wagabe nimori ranahambo hoeari kefetirihelihü ndürü Sisas kafeofimbo si ranai tüküme fiyo. Sisas ra horombo hondandi furambe sanjorikoate-yuambe rani-simboani sünambeahindi nendi ai kamafoarir-ane.

Simion Ana ai Sisasimbo Godindi worambe hoeimarineri

²² Mosesindi ahinümbi hohoanimo menjoro ranai hoafimayo süngu Maria Sosep ai aboedi tükufe nimarimbomefe rani si ai tükumefeyopiri. Rani-yafe asu ai nimori ra sowarindife hena Adükarindi himboahü hinjgimbo Serusarem ngoafina mahafe. ²³ Sapo rani-moatükuni refembo-mayo ra Adükarindi ahinümbi hohoanimoambe yahurai sürü pare yangrowohü yahoya, 'Munguambo nindowenihini nimori furi simborihündi ranana Godindifihini yangiri paiarimboane,' meho. ²⁴ Asu ai hafe yimbu wupufombefeyo asu dibi weimbefeyo ranamboani Godimbohünda hifokoarine masiheneandi sapo Adükarindi ahinümbi ra-meho süngumbo.

²⁵ Rani-simboani nindou mamihandini ndüri Simion ranai Serusarem ngoafi ranihü manüngu. Nindou ranai ana ai aboedi hamindiyu haya Godimbo yangiri hohoanimo parireimbi nindouyuhü Israer nindou ranai aboedambo-mbeahindi yahu haya himboyumbüyu manüngu. Yifiafi Aboedi ranai ahandini fiambe nimaroweimbiyu. ²⁶ Raniyo asu Yifiafi Aboedi ai Simionimbo hoafi weindahireandowohü yahoya, "Njiri se nimai yifindafi, nga se nimbafini-nimbafimbo Adükarini ai Nindou koamariheirini ra hoeindiworini hawambo animbo ndamboyafi," meho süngu. ²⁷ Yifiafi Aboedi ai Simionimbo hohoanimo botimareramboyu asu ai Godindini worina mahüfu. Sapo ahinümbi hohoanimo menjoro rani-süngumbo ahambo refimboyafe hondafindi ai nimori Sisas ranahambo sowarindife Godindini worini ranambe mahüfe. ²⁸ Raniyo asu Simion ai nimori ranahambo ahandini warambe wakirümündi Godimbo hihifirürühi hoafiyuhini yahundoya,

²⁹ "Adükarini sapo horombo wambo se hoafimayafini ra-süngumbo
sifahifi ratüpuriya rihandeimbi nindou nda moanini rando
hinjgindowandira
ro ngusüfo afurindihe kündihe hehea yifindamboane.

³⁰ Ro wandini himboarinambo se yihofombo aboedambofe-munimboayafini ra hoeirihamboanahini.

³¹ Rani-moatükuni ra se sifahifi nimorehini nindowenihini ranaheini himboahü didiboadorandifini masihofane.

³² Rani-moatükuni ranana weindahifembo si-ane,
nga sifahifi hohoanimo süngu rani-moatükuni ranai animbo
Suda-yafe ndifo mayei ranaheimbo si dagadürimboe.

Asu nimorehini nindowenihini sifahifi Israerihündini-mayei
ranaheimbo ndüri adükarümbini njingo hohoanimo ra
tükündifendürimboe," mehu.

³³ Rani-yafe asu nimorindini hondafindi ranai nine-moatükuni hoafi Simion ai wataporimbo-marandini ranimbo himboriyafe hena hepünimefiheneandi. ³⁴⁻³⁵ Raniyu asu Simion ai aheimbo aboedi-aboedireandürühi Maria nimorindini hondimayo ranahambo hoafiyundowohü yahoya, "Nimorini ndanana God ai ahandihoi dhibonimayuanini Israerihündini bidifirini ahambo anihondümbkofekoate-ayei ranai moaruwaimbo-ndahimboyei asu anihondümbko-arihorini ai aboedambondahimboyei. Ai Godindini yifirini nafuindümbui asu nimorehini nindowenihini afindini ranai ahandini hoafi himborikoate-ndeihini, asu aheini nene hohoanimo dibo aheini ngusüfoambe mamarondürini ra weindahindihimboyei. Rananimbo asu sishambo-amboa afindini hohoanimo ranai pisao nahurai sishambo ngusüfo ra nandeamboe," mehu.

³⁶⁻³⁷ Ranihü nimorehini kai mamihandini ndüri Ana Godindini hoafi hoafiyorandaimbiyo manjingo. Ai Fanuerindini nimoriyo haya asu Asandini

sirambeah^{ndi}-mayo. Nimorehⁱ ranai 7 hⁱmbaniyo nindowenih^{uh}-mefeyo nga asu haponda 84 hⁱmbanⁱmbo boagⁱriyomboane. Ai moai Godⁱndi worⁱ ranahambo hⁱnⁱngⁱre tifoendi, nga ai moanⁱ nⁱmbⁱ nⁱmbⁱsi aho ra Godⁱmbo hohoanⁱmoyowohⁱ wembopo dⁱdⁱbafⁱfe marandane. ³⁸ Moanⁱ ranⁱ-sⁱmboanⁱ hamⁱndⁱ ranambe nimorehⁱ ranai akⁱmⁱ t^uk^ufe nⁱngo Godⁱmbo hⁱfⁱhⁱmarⁱri. Asu ai nindou dⁱdⁱyei sapo Serusarem ngoafⁱ God ai aboedambo-fembo-mayu ranahambo hⁱmbomayeⁱ ranaheimbo nⁱmorⁱ-mayu ranahambo wataporⁱmbo-rand^ur^uhⁱ hoafⁱmend^uri.

Sosep ai ahandⁱ amborⁱ babⁱdⁱmbo Nasaretⁱnambo hⁱhⁱriyahi mahei

³⁹ Sosep Maria ai sapo nⁱne-moat^ukunⁱ rat^upurⁱ Ad^ukarⁱndⁱ ahⁱn^umbⁱ hohoanⁱmo s^ungumbo refembo rat^upurⁱmayo ra rarⁱne mburⁱna, asu ai ahafe ngoafⁱ Nasaret Gariri hⁱfambe ana^ungo ranⁱnambo hⁱhⁱriyafⁱne mahafe. ⁴⁰ Nⁱmorⁱ ranai ad^ukarⁱyuh^u ngⁱnⁱmarⁱhoayu. Ranⁱyu asu ai ndore fⁱfⁱre haya God ai ahambo ng^us^ufoambe aboedⁱ-aboedⁱmarⁱri.

Sisas hoarⁱfⁱ ranai yamundu-rundeimbⁱ nindou babⁱdⁱ Godⁱndⁱ worambe mamaru

⁴¹ Mun^ugumbo hⁱmbanⁱ ra Sisasⁱndⁱ hondafⁱndⁱ ai Serusaremⁱnambo ad^ukarⁱ si ahandⁱ nd^uri Pasofa t^uk^ufe arandⁱ ranⁱ hoeifembo hafe marⁱnandⁱ. ⁴² Asu Sisas ai 12 hⁱmbanⁱmbo n^ungu hayamboyuane, sapo ranⁱ moat^ukunⁱ si koad^ur^u refemarandⁱ s^ungumbo ai hoeifembo mahafe. ⁴³ Ad^ukarⁱ si ranai h^umaramⁱndo-wamboyafe asu ai ngoafⁱna hⁱhⁱriyafⁱne hafe, nga Sisas hoarⁱfⁱ-mayu ranai Serusarem ngoafⁱh^u nⁱmaru. Nga asu ahandⁱ hondafⁱndⁱ ai nⁱmarⁱmbo-mayu ra moai fⁱfⁱri^{ne}andⁱ. ⁴⁴ Ai ndanananⁱya nindou amurⁱ bⁱdⁱfⁱri ranⁱ-babⁱdⁱmbo mbahumbai safe hena asu ai ranⁱ si peyo haya maho ra nafⁱ s^ungu hafeh^u ng^unindamb^uri asu mamⁱsⁱri-mayeⁱ ranahei mbus^umo kokomarⁱnⁱri hafe. ⁴⁵ Ai ahambo hoeifikoate-yafeh^u asu ai hⁱhⁱriyafⁱne hena Serusaremⁱnambo h^ufⁱhⁱ kokomarⁱnⁱri h^ufe. ⁴⁶ Yimbu si ranai howane, ngⁱmⁱ sinambo hondafⁱndⁱ ai Godⁱndⁱ worambe Suda-yomondⁱ ahⁱn^umbⁱ hohoanⁱmo yamundu-rundeimbⁱ babⁱdⁱmbo mamaruwa hoeimarⁱnerⁱ. Ai ranⁱh^u nⁱmar^umbo ahamundⁱ hoafⁱ hⁱhⁱmborⁱyu asu d^ud^ufe hoafⁱ d^ud^ufipurⁱ rand^uhⁱ mamaru. ⁴⁷ Ranⁱ nindou mun^ugumbo dⁱd^emo ai ahandⁱ hoafⁱ hⁱmborⁱmemo ranai ahandⁱ fⁱfⁱri^feyo asu sⁱmborⁱ hoafⁱmayu ranahambo hep^un^umefundⁱ. ⁴⁸ Ahandⁱ hondafⁱndⁱ ai ahambo hoeirⁱner^uhⁱ hep^un^uyafⁱne mburⁱna hondⁱ ai hoafⁱyondowoh^u yahoya, “Nⁱmorⁱ nda se nⁱmboe yⁱhoehⁱmbo ra-s^ungumarowanda? Sⁱhafⁱ ape-dⁱbo ro sⁱhambo afⁱndⁱ hohoanⁱmoyeh^uhⁱ kokomarⁱhoanⁱ,” meho. ⁴⁹ Nⁱmorⁱ ranai sⁱmborⁱ hoafⁱyuhⁱ yahuya, “Nⁱmboe se wambo kokomarⁱnandⁱra? Ro wandⁱ Apendⁱ worambeahⁱ nⁱmboamboanahⁱ ra se moai fⁱfⁱri^{ne}andⁱyo?” mehu. ⁵⁰ Nga yimbu ai moai nⁱmorⁱndⁱ hoafⁱ nⁱmⁱndⁱ ra ndorⁱne fⁱfⁱri^{ne}andⁱ.

⁵¹ Ranⁱyo asu Sisas ai ahandⁱ hondafⁱndⁱ babⁱdⁱmbo Nasaret ngoafⁱnambo hⁱhⁱriyahi mahei. Asu ai ahafe hoafⁱ hⁱmborⁱyu marandⁱ. Ahandⁱ hondⁱ Maria ai mun^ug moat^ukunⁱ ra ng^us^ufoambe hohoanⁱmoyo kⁱkⁱhⁱmareandⁱ. ⁵² Sisas ai ahandⁱ fi ra ad^ukarⁱyuh^u asu ahandⁱ fⁱfⁱri^fe hohoanⁱmo ranai ad^ukarⁱ t^uk^ufⁱhⁱ God-aiyu asu nindou-ayeⁱ ahambo hoeirⁱhora mayoa aboed-ani masah^undo.

¹⁴ Asükai ami bîdîfirî ranai düduyafundowohü yahomoya, “Asu ro nününgumandîhunda?” mehomondamboyu. Asu simborî hoafiyupurühi yahuya, “Se yowanî nindou bîdîfirambo moaruwaimbo-ndüwurühi ahei kaki hûmbuhünî-yopoanî. Asu se yowanî ahei-mayo kaki hûmbuhünîmbohûnda tîkefehefe papî-hoafiyopoanî. Sapo sihamundî ratûpurî ranîmbo-hûnda kaki asowandümo ra ndear-ane,” mehu.

¹⁵ Nîmorehî nindowenihi ranai ranî-moatükunî ra hoeirîhi hehi hepûnehindühi afîndî hohoanî-moyeihi seiya, “Awi Son ranana Godîndî nindou ranaheimbo semîndî-ndürîmbo kafaarirî hinîngîmarirî sapo Kraisi ranî-mbai,” masei. ¹⁶ Ranîyo asu Son ai aheimbo muŋguambo hoafiyundürühi yahuya, “Roana siheimbo hoenambo yangîr-ane hundûrarîhandürî, nga nindou ŋgorü süngunî asûnu ranai ana ahandî ngînîndî ra wandî ngînîndî ngasûndeamboane. Asu roana aboedî hamîndîyahîpoanî ahandî su wofî himondî-maramûndu ra fufurîhefembohûnda. Ai anîmbo hai asu Yifiafî Aboedînambo hundüründandürîmbui. ¹⁷ Aiana nindou sîfet semündümbo nahurai anîmbo tükündîfimbui. Rananîmbo wit hîpîrî ra fîfirîndîhembui. Asu wit safî wit sihefe worambe dîgendühi hîpîrî ra hai koadürümbo koadürümbo horoweimbi ranambe mandeambui,” mehu.

¹⁸ Nîmorehî nindowenihi afîndî ranaheimbo Son ai ahei ŋgusüfoambe ŋgorü süngurearü botîrearü randühi aboedî hoafî ra bokamarîhendürî. Asu bîdîfirî amurî hoafî ranamboanî ranîfîhi türe wataporîmbo-marandî.

Herot ai Sonîmbo karabusîmarirî

¹⁹ Nga Son ai ahamundî nindou adükari bogorî ahandî ndürî Herot ranahambo ngînîndî hoafîmayundo. Ai ramarirî ra sapo Herot ai ahandî akîdandî nîmorehî ahandî ndürî Herodias semündü asu bîdîfirî amurî moaruwai hohoanîmo ranambo yare marandamboyo ramarirî. ²⁰ Ranîyo Herot ai moaruwai hohoanîmo ŋgorü hohoanîmoyuhüyu asu ai Sonîmbo karabusîmarirî.

Son Sisasîmbo hundürümarürî (Matyu 3:13-17; Mak 1:9-11)

²¹ Muŋguambo nîmorehî nindowenihi ai huhundürüyei hehimboyei, asu Sisasi amboanî hundürümayu. Ai refi mbura nîmoamo hîmboyuhü didîbafiyuhü nünguane, asu sünambe bumareandî. ²² Ranîyo asu Yifiafî Aboedî ranai wupufu hoearambefe haya kosî ahandîwamî pühîmayo. Ranîyo asu sünambeahîndî hoafî ranai tüküfîhi yare hoafîyowohü yahoya, “Seana moanî wandî nîmorî hondü-anafî. Ro sihambo ŋgusüfoambe siao yaheamboanahî,” yaho hoafîmayo.

Sisasîndî amoao ahamundî ndürî (Matyu 1:1-17)

²³ Sisasi ai 30 hîmbanîmboyuhüyu ahandî ratûpurî ra piyu haya ratûpurîmayu hu. Ranîyei asu nindou ai awi Sosepîndî nîmor-ani sei hoafîmayei. Ranühi peyo haya boagîrî maho ra ndahurai-ane: Sosep ai Erîndî nîmorîyuane asu Eri ai Matatîndî nîmorîmayu. ²⁴ Matatî ai Rifaindî nîmorîyuane asu Rifai ai Merkindî nîmorîmayu. Merki ai Sanaindî nîmorîyuane asu Sanai ai Sosepîndî nîmorîmayu. ²⁵ Sosep ai Matatiasîndî nîmorîyuane asu Matatias ai Amosîndî nîmorîmayu. Amos ai Nahumîndî nîmorîyuane asu Nahum ai Esrîndî nîmorîmayu. Esri ai Nagaindî nîmorîyuane asu Nagai ai Matîndî nîmorîmayu. ²⁶ Matî ai Matatiasîndî nîmorîyuane asu Matatias ai Semenîndî nîmorîmayu. Semen ai Sosekîndî nîmorîyuane asu Sosekî ai Sodandî nîmorîmayu.

27-28 Soda ai Soananɪndɪ nɪmorɪyuane asu Soanan ai Resandɪ nɪmorɪ-mayu. Resa ai Serubaberɪndɪ nɪmorɪyuane asu Serubaber ai Siartierɪndɪ nɪmorɪ-mayu. Siartier ai Nerindɪ nɪmorɪyuane, Neri ai Merkindɪ nɪmorɪ-mayu asu Merki ai Adindɪ nɪmorɪyuane asu Adi ai Kosamɪndɪ nɪmorɪ-mayu. Kosam ai Ermadamɪndɪ nɪmorɪyuane asu Ermadam ai Erɪndɪ nɪmorɪ-mayu. ²⁹ Er ai Sosuandɪ nɪmorɪyuane asu Sosua ai Erieserɪndɪ nɪmorɪ-mayu. Erieser ai Sorimɪndɪ nɪmorɪyuane asu Sorim ai Matatɪndɪ nɪmorɪ-mayu. ³⁰ Matat ai Rifaindɪ nɪmorɪyuane asu Rifai ai Simionɪndɪ nɪmorɪ-mayu. Simion ai Sudandɪ nɪmorɪyuane asu Suda ai Sosepɪndɪ nɪmorɪ-mayu. Sosep ai Sonamɪndɪ nɪmorɪyuane asu Sonam ai Eriakimɪndɪ nɪmorɪ-mayu. ³¹ Eriakim ai Mereandɪ nɪmorɪyuane asu Merea ai Menandɪ nɪmorɪ-mayu. Mena ai Matatandɪ nɪmorɪyuane asu Matata ai Natanɪndɪ nɪmorɪ-mayu. ³² Natan ai Defitɪndɪ nɪmorɪyuane asu Defit ai Sesindɪ nɪmorɪ-mayu. Sesi ai Obetɪndɪ nɪmorɪyuane asu Obet ai Boasɪndɪ nɪmorɪ-mayu. Boas ai Sarmonɪndɪ nɪmorɪyuane asu Sarmon ai Nasonɪndɪ nɪmorɪ-mayu. ³³ Nason ai Aminadapɪndɪ nɪmorɪyuane asu Aminadap ai Ramɪndɪ nɪmorɪ-mayu. Ram ai Hesronɪndɪ nɪmorɪyuane asu Hesron ai Peresɪndɪ nɪmorɪ-mayu. Peres ai Sudandɪ nɪmorɪyuane asu ³⁴ Suda ai Sekopɪndɪ nɪmorɪ-mayu. Sekop ai Aisakɪndɪ nɪmorɪyuane asu Aisak ai Abrahamɪndɪ nɪmorɪ-mayu. Abraham ai Terandɪ nɪmorɪyuane Tera ai Nahorɪndɪ nɪmorɪ-mayu. ³⁵ Nahor ai Serukɪndɪ nɪmorɪyuane asu Seruk ai Reundɪ nɪmorɪ-mayu. Reu ai Perekɪndɪ nɪmorɪyu-ane asu Perek ai Eberɪndɪ nɪmorɪ-mayu. Eber ai Sarandɪ nɪmorɪyuane asu Sara ai Kainanɪndɪ nɪmorɪ-mayu. ³⁶ Kainan ai Arpaksatɪndɪ nɪmorɪyuane asu Arpaksat ai Siemɪndɪ nɪmorɪ-mayu. Siem ai Noandɪ nɪmorɪyuane asu Noa ai Ramekɪndɪ nɪmorɪ-mayu. ³⁷⁻³⁸ Ramek ai Metuserandɪ nɪmorɪyuane asu Metusera ai Enokɪndɪ nɪmorɪ-mayu. Enok ai Saretɪndɪ nɪmorɪyuane asu Saret ai Mahararerɪndɪ nɪmorɪ-mayu. Mahararer ai Kenanɪndɪ nɪmorɪyuane asu Kenan ai Inosɪndɪ nɪmorɪ-mayu. Inos ai Setɪndɪ nɪmorɪyuane asu Set ai Adamɪndɪ nɪmorɪyuane asu Adam ranɪyu Godɪndɪ nɪmorɪ-mayu.

4

Satan ai Sisasɪmbo moaruwai hohoanɪmombiyuwa yahuhaya rari hoeimariri

(Matyu 4:1-11; Mak 1:12-13)

¹⁻² Sisas ai Sodan Hoe hɪmonɪndɪ tüküfi haya Yifiafi Aboedɪ ahandɪ fiambe farɪfehüyo kife hürɪmɪndɪ nindoukoate-reandɪ nafɪ maho. Ranɪyo asu ranɪhü Satan ai ahambo moaruwai hohoanɪmombiyuwa yahuhaya 40 sihi rari hoeimariri.

40 si maho ranai munɔuyooambe Sisas ai nɪni sesi akɪdou-amboani sesiakoate-wambo wembombomayu. ³ Ranɪyu asu Satan ai Sisasɪmbo hoafɪyundühi yahuya, “Se Godɪndɪ nɪmor-ayafɪ ana, nɪmoei kurayo ndana-hambo hoafɪndafanɪ bretɪmbondɪfe tükümbɪfeyo-wamboane,” mehundo. ⁴ Sisas ai sɪmbori hoafɪyundühi yahuya, “Godɪndɪ Bukambe yare hoafɪyowohü yahoya, ‘Nindou ai ngɪrɪ bret ranɪfihɪ gedühi yangɪrɪ nünɔu, nɔa wani,’ meho,” mehundo.

⁵ Ranɪyu asükai Satan ai Sisasɪmbo hɪfi wafuambe nɪmoamo serümündü hafu munɔuambo moatükunɪ nɔnɪndɪ hɪfandarandɪ engoro hɪfi ranɪ hoarehɪ ranahambo nafuimefoendo. ⁶ Ranɪyu yare hoafɪyundühi yahuya, “Ro sɪhambo munɔu moatükunɪ nɔnɪnd-ane asu ndürɪ adükarümbɪ moatükunɪ hɪfi ranɪhü engoro ra ndahanɪnɪmboyahɪ.

Munnguambo moatükunî ranana wandî yanggîr-ane, nga ranîmbo wambo ro nindou daboe saimboayahî ra moanî wandî hohoanîmonambo yanggîrî ndeheamboyahî. ⁷ Se wambo yanggîrî ngusüfo parowandîrühî hohoanîmoayafîndîrî ana, ro sîhambo munngu moatükunî ra ndahanînimboayahî,” mehundowamboyu. ⁸ Asu Sisas ai sîmborî ahambo hoafîyundühî yahuya, “Godîndî Bukambe yare hoafîyowohü yahoya, ‘Sîhafî Adükarî God ranahambo yanggîrî anîmbo ngusüfo pefihumbo ahambo hohoanîmoyondowohü ahandî ratüpurî yanggîrî refemboane!’ meho,” mehundo.

⁹ Ranîyu asükaiyu Satan ai Sisasîmbo serümündü haya Serusarem ngoafîna hafu tüküfi Godîndî worî-mayo ranî bogîmondî wamî nimmoamo hamîndî ngahî hîningîmarîrî. Ranîyu asu ai ahambo hoafîyundühî yahuya, “Se Godîndî Nîmor-ayafî ana, ndanîwamînîndî sîhafîhoarî ragu horopîndafo pîndafî. ¹⁰ Buk Baiborambe yare hoafîyowohü yahoya, ‘God ai ahandî sünambeahîndî nendambo hoafîndüpuranî asu ai sîhambo aboedîndondünîndî hîfandîndünînimboemo.

¹¹ Ai sîhambo ahamundî warî ra nandundanî kodafî ranîwamî pîndafühî ngîrî sîhafî tîjarî ra nîmoeinambo kaboadeyanîndî!’ meho,” *Buk Song 91:11-12*

mehundo. ¹² Nga asu Sisas ai sîmborî ahambo hoafîyundühî yahuya, “Buk Baiborambe yare hoafîyowohü yahoya, ‘Se ngîrî Adükarî sîhafî God ranahambo rando hoeindîworî’ meho,” mehundo. ¹³ Satan ai ahandî refe hoeife hohoanîmo hoafî ranambo Sisasîmbo ngorü-süngurîrî hoeîrîrî ngorü-süngurîrî hoeîrîrî ra mbura awi süngunamboane yahuhaya ranîhü ahambo rarîrî hîningîrîrî haya ndamefiyu.

Sisas ai ahandî ratüpurî Garîrî hîfambe boatei piyu ratüpurîmayu (Matyu 4:12-17; Mak 1:14-15)

¹⁴ Ranîyu asu Sisas ai Garîrî hîfambe hîhîrîfî hu tüküfiyuwane Yîfiáfî Aboedîndî ngîndîndî ranai ahandî fîambe mamarîndo. Ranîyo asu ai ranîhü tüküfîmboani hoafî ahambo ra munnguambo hîfî ranîhü hîmborîmayei. ¹⁵ Ranîyu ai munnguambo si aho ra Suda-yafe rotu worî ranambe aboedî hoafî yamundî-mareandüra asu nindou ranai ahambo aiana nindou aboedîni masei.

Nasaretîhündî ai Sisasîndî hoafî hîmborîmbo moei masei (Matyu 13:53-58; Mak 6:1-6)

¹⁶ Ranîyu asu Sisas ai Nasaret ngoafîna ai nünggu adükarîmayu ranîhü mahu. Ranîyu asu moanî nîmarîmbo si tüküfeyoambe sapo koadürü refe arandî süngumbo ai Suda-yafe rotu worî-mayo ranambe mahüfu. Ai hüfu worî ranambe nüngumbo Godîndî hoafî bukambe hoeireandühî wataporîmbo-marandî. ¹⁷ Ranîyomo Godîndî hoafî hoafîyu-randeimbi Aisaia ahandî-mayo buk ra masabudo. Ranîyu ai buk momondîfîmbîmayo ra fufurîhai hoeireandane hoafî ranambe mapenîngo ranai yare hoafîyowohü yahoya,

¹⁸ Yîfiáfî Adükarîndî-mayo wandî fîambe amarondîrî.

Aboedî hoafî nindou moaruwai ranaheimbo bokarîhefendürîmbo hündambo

ai wandî mbîrowamî werî kafaoreandühî dîbonîmayundîrî.

Ai wambo koamarîhendîrî ra ro aheimbo hoafî ra refe bokarîhefehüya,

Nindou karabusambe nîmboeimbi ana, karabusî ra hîningîndîhi hehi ngeimboyei.

Nindou d+d+yei ai h+imboari t+ihar+ndeihi ana, asu ai asukai h+imboari b+ir+nd+ihehi h+imboari-ndeimboyei.

Nindou moaruwai ham+ndi t+ij+ri+foaye
ai k+ik+ife fufuri-hefeyoani aboedambo-ndahimboyei.

19 Asu sapo Adukai ai ahandi nendi ranaheimbo aboedi ho-
hoanimoayunduri ana,
rani h+imban+ si ra ndeara tukufei hane yaho watapor+imboyo
wakifembohunda koamar+hendir-ana hi nda,' *Aisaia 61:1-2*
meho.

20 Raniyu asu ai nindou wor+ ra hifandandeimbi bogori ranahambo buki-
mayo ra momonde mbura h+ih+ire sagado haya piyu mamaru. Raniyei
asu munquambo nindou Suda-yafe rotu wor+ ranambe mamarei ranai
moani ahambo sowanambo yang+ri+ h+imboari mam+nambo-mar+hor+i. 21 Ai
hoafiyundurühi yahundurüya, "Bukambe ndani bidif+ri+ hoafi ra haponda
moani an+hondü hondü tukumefeyo ra sapo se ranahambo watapor+imbo-
mayowa h+imbor+yeimboanei," mehunduri. 22 Munquambo nindou ai
ahambo nindou aboed-ani sei hoafiyehi ahandi yahamo hoafi aboedi
tukumefeyo ranahambo ngusüfo af+ndi hohoan+momaye. Raniyei asu ai
rar+hi hoafiyehi seiya, "Awi nindou ndanana Sosep+ndi n+imor-ani, nga
n+imboe ai ndahurai hoafayu?" sei hoaf+mayei.

23 Sisai aheimbo hoafiyundurühi yahuya, "Ro an+hondümboanahi
hoafayah+i, ndani hoafi nda se wambo rand+hi hoaf+ndeihi an+imboya,
'Dokta se s+haf+hoari angüni ra aboed+ndowandi,' mb+sei. Ranan+imbo
se wambo hohoan+mondeih+i an+imboya, 'Se sapo ro h+imbor+yefani
Kaperneam ngoaf+hü ramarowandi nou asu haponda s+haf+ h+ifi hondühi
amboani yarosi,' mb+seimboyei," mehu. 24 Sisai asukaiyu ran+fihi
türe haya hoafiyuh+i yahuya, "Ro an+hondümboanahi hoafehanduri,
God+ndi hoafi hoafiyu-randeimbi ai ahandi ngoafi hondühündi rana-
heimbo hoafayu ana, ng+ri+ ai ahandi hoafi ra h+imbor+ndei. 25 Ro
nda an+hondümboanahi hoafehanduri, Horombo Erasai nunguambe, Is-
raer hifambe n+imrehi bidif+ri+ kai ra bur+mayei. Rani-s+imboani ana
ng+m+i h+imban+yo hayambo asu 6 amoamoyo hoekoate-mayo. Raniyo
asu h+ifi ran+hü munquambo wembo af+ndi tukumefeyo. 26 Ramefeyoa
God ai moai Erasambo Israer ngoaf+hü n+imrehi kai mam+imbo-so
amboani koar+heiri, nga wani. Nga ai ahambo n+imrehi kai mam+i
Saidon hifambe Sarefat ngoaf+hü man+ngo ranahambo sowanamboyo
koamar+herü. 27 Rani-s+imboani God+ndi hoafi hoafiyu-randeimbi Erasai
ai Israer ngoaf+hü nunguambe ana nindou af+ndi ranai munquambo
mas+meimbiyei hehi af+ndi t+ij+ri+fo masahümündi. Nga Siriahündi nin-
dou ahandi nduri Neman ai yang+ri+yo aboed+mayo, nga Israer nindou-
yopoani," mehuamboyei. 28 Asu nindou Suda-yafe rotu wor+ ranambe ma-
marei ranai rani hoafi ra h+imbor+yei hehi ng+n+ndi hohoan+mo ranai ahei
ngusüfoambe tukumefeyonduri. 29 Raniyei ai bot+yahindühi n+imboeimbo
ngoaf+ambeh+ndi Sisai+imbo kiahö hür+hor+im+ndei wafuan+i n+imoamo ahei
ngoafi nanjoani mahahüsi. Ai ramar+hor+i ra ahambo ndr+ifani semündü
safoefimbo sei hehimboyei. 30 Nga asu Sisai ai nindou af+ndi-maye ranahei
mbusümo hu haya ahandi naf+süngu ndamefiyu.

*Sisai ai nindou mam+ndi fiameah+ndi moaruwai nendi hemafoareandi
(Mak 1:21-28)*

31 Raniyu Sisai ai Gariri hifambe Kaperneam ngoafi anango ran+nambo
mahu. Ai hu ran+hü n+imrehi nindowenih+i ranaheimbo moani n+mar+imbo

si rani-simboani aboedi hoafi yamundi-marearu. ³² Munguambo nindou ranai ahandi yamundi-fe hoafi ra ai sapo ngin-indeimbi nindou nahurai wataporimbo-maranda himbori-yeihehi ranahambo mahepünehindi.

³³⁻³⁴ Suda-yafe rotu wori-mayo ranambe nindou mamí moaruwai nendi ahandi fiambe nimarindoweimbiyu haya mamaru. Raniyu ai puküna hei karihoei hoafiyuhi yahuya, “E! Sisas Nasareti-hündi, se yihoefombo nüngufemuni-mbo safomboyafi nda masihüfa? Se ndanihü tükümefoandi nda yihoefombo moaruwaimbo-femuni-mbo safomboyafi? Ro sihambo nda fifiri-heaninimboanahi. Seana Godindi sürühoeimbi hoafi hoafiyafi randeimbi nindou-anafi!” mehoamboyu. ³⁵ Asu Sisas ai ngin-inde hoafiyundowohü yahuya, “Se hoafi kiki-randifi hawa nindou ranahandi fiambeahindi kosifoao!” mehundowamboyo. Raniyo asu nindou-mayu ranahambo nindouyei wagabe wakifoareri siheri haya nindou ranahambo moaruwaimbofi-koate fiambeahindi hifoai peyo haya ndamefeyo.

³⁶ Nindou ranai ranahambo hepünahi simbori hoafiyahindühi seiya, “Ni-ne-moatükuni hoafi moani yahurai rana? Moani rani-poanimbo ngin-inde hamindi hoafinamboyo nindou ndanai moaruwai nendi ranahambo hoafi masagadowa asu ai nindou fiambeahindi akosifoendi!” masei. ³⁷ Raniyo asu Sisas ai rani-moatükuni ramareandi hoafi ranai rani hifi mungu ranambe tüküme-feyoa himbori-marihümündi.

*Sisas ai Pitandi yamongoam-indambo aboedi-mareandi
(Matyu 8:14-15; Mak 1:29-31)*

³⁸ Sisas ai ranihü Suda-yafe rotu wori ra hininire haya Saimonindi worina mahu. Raniyo asu Saimonindi yamongoa-mindi ranai angünimboyowohü hufü afindi hamindi pare haya mamarowamboyo, asu nindou ranai Sisasimbo nimorehi ranahambohünda wataporimbo-marihori. ³⁹ Raniyu asu Sisas ai hu ahandi fikimi botifi nüngumbo hufü afindi ranahambo nimorehi ra hininngiro hawa kosifoao yahuhaya hoafimayu. Raniyo hufü afindi ranai ahambo hininngire haya makosifoenda, asu nimorehi ranai moani mamihari botife aheimbo sesi kanimareandüri.

*Sisas ai nindou afindi aboedi-mareandüri
(Matyu 8:16-17; Mak 1:32-34)*

⁴⁰ Hüfihamindi hürimindoani nimbambe nindou bidifiri ranai ahei ngunindi angüni moaruwai hamindeimbi ranaheimbo sahümündihündüri Sisas sowana mafandihindi. Sisas ai nindou angünimboyeimbi munguambo mamami ranaheimbo aheiwami warí nandeandürühi munguambo didiboado-mareandüri. ⁴¹ Moaruwai nendi ranai nindou afindi ranahei fiambeahindi kosifoehindühi hasiheiyehi seiya, “Seana Godindi Nimor-anafi!” masei. Sisas ai moaruwai nendi ranaheimbo hoafikoate yafadühami tapimbeyeia yahuhaya hoafimayundüri sapo ai Krais-ani sei fifiri-marihorambo.

*Sisas ai ngorü ngoafini hoahoangu wakimareandi.
(Mak 1:35-39)*

⁴² Siambe hondü Sisas ai ngoafi ra hininngire haya nindoukoate reandühi mahu. Raniyei asu nindou ranai ahambo kokomarihori. Ai kokorihori hoeirihorühyei ahambo ngumbui sei hehi kiki-hisafimarihorimindei. ⁴³ Nga asu ai aheimbo hoafiyundürühi yahuya “God ai ngin-inde hifandarandi ranahambo aboedi hoafi ra bidifiri ngoafi ranihü amboani bokarhefembo samboanahi. Sapo ro rani-moatükuni refembo

ranimboyu God ai wambo koamarihendi nda,” mehundüri. ⁴⁴ Raniyu asu ai munguambo Suda-yafe rotu wori rani hifambe afeburo ranambe huhurandühi rani hoafi ra bokamarihendi.

5

Sisas ai ahambo süngurü-rundeimbi ngimi weangurühi masepurümüdu (Matyu 4:18-22; Mak 1:16-20)

¹ Mamambo Sisas ai Genesaret kurihoe-mayo rani gudikimi nunguane, asu nindou afindi ranai ahandi fikimi Godindi hoafi hoafiyowani himborimbo simbori ninendüryeih burimaye. ² Raniyu ai hoeireanda bot yimbu ra hürüpündimo gudiani masihoupiri. Nindou kini batürundeimbi ranai bot ra raru sihoupiri houmbo andüri popoairundühi maningomo. ³ Raniyu asu Sisas ai bot yimbu menjorafe ra ngörü Saimonindi-mayo ranambe kefuai haya ahambo gudiani poedi akidou hoe safana ninendifembohünda hoafimayundo. Sisas ai bot ranambe nimarumbo Godindi hoafi yamundimarearü.

⁴ Wataporimbo ra kikamündühi nungumbo Saimonimbo hoafiyundühi yahuya, “Bot ra asukai akidou hohoeanambo safi ninendo hafühi animbo asu se sihafu ngörü afindi yimbu rani-babidimbo sihamundi andüri ra kini wakemindimbohünda foandu gadimo,” mehundo. ⁵ Saimon ai Sisasimbo simbori hoafiyundühi yahuya, “Adükari ro nimbi gebuai maho ra hütihütiefimboyefane moai akidou-amboani wakirihumndefi. Nga asu se rawasafi ana, ro andüri nda himoni foandih gadimboyahi,” mehundo. ⁶ Ai andüri ra foarine hanifanimbo kini afindi safi andürambe piyeih andüri ranai biremindi pimbo yangirimayo. ⁷ Raniyomo asu ai ahamundi bidifiri wandafi mam ngörü botambe mamarimo ranahamumbo warikakimemo yihofombo sinimo farithaumuni yahomombo. Raniyomo asu ai sifomo bot yimbu ra wambürühirupiri hafomombo bot ranai tükürini pirineandühi himoni tiporikofembo yangirimayo.

⁸ Saimon Pita ai rani-moatükuni ramefeyo ra hoeire haya Sisasindi hangifoani yirü yimbu pusire nimarumbo hoafiyuhi yahuya, “Adükari, se andai ragu ngafi, nga wandi fikimi ningopoani. Nga roana moaruwai hohoan+moyaheimbi nindou-anahi!” mehundo. ⁹ Saimon aiyu asu nindou bidifiri ai-babidimbo maningomo ranaiyomo munguambo kini afindi yahurai wakimaründümo ranimbo hoeirunda mayoa mahepünafundi. ¹⁰ Saimonindi ngörü afindi yimbu Sems Son Sebedindi nimori ai-amboani marine mahepünafineandi. Raniyu Sisas ai Saimonimbo hoafiyundühi yahuya, “Se yihimbo-ndamboyafi, hapondahündi ana sapo se kini afindi andürambeahi pirifimarandi yahurai animbo nindou-amboani se ndowandifi wambo sowana didimboyafi,” mehu. ¹¹ Raniyomo ai bot ra gudiani kiafu hürüpündimo sihaupiri houmbo munguambo moatükuni ra ranihü raru kokosfoaru sihoemo houmbo Sisasindi süngumefundi.

Sisas ai nindou mam mimanho masimeimbi aboedimariri (Matyu 8:1-4; Mak 1:40-45)

¹² Asu Sisas ai adükari ngoafihü nimarwane, rani ngoafihü nindou mam mimanho masimeimbi tirifomboyuhü mamaru. Ai Sisasimbo hoeiriri haya ahandi fikimi yimndoho yimbu pusire hifini mbiro türe nimarumbo hütü hoafirürühi yahuya, “Adükari, se refembo hohoanimondafühi ana, se wambo didiboado-ndowandira aboedindamboane!” mehundo. ¹³ Raniyu asu Sisas ai warifi sündirühi yahuya, “Ro refembo samboanahi, nga se

aboedi tüküyafo,” mehundo. Raniyo asu nindou ranahambo masime i ranai mamihari hoafi niŋgoambe hiniŋgimareri. ¹⁴ Raniyu asu Sisas ai nindou-mayu ranahambo hoafiyundühi yahuya, “Nindou amurambo hoafindamboyafi, ŋga se moani ŋgafi Godimbo sesi sihai-randeimbi-mayu ranahambo animbo sihaf fi ra nafuindafi. Rananimbo Mosesindi hoafi hoafimayo süŋgu Godimbo sesi sihai-randeimbi ai sihambohünda sesi mbisihendamboane. Rananimbo asu masime aboedayo ra nindou amuri ranai fifiri+mbiri+hi-ndamboane,” mehundo. ¹⁵ Ŋga asu Sisas ai ranimoatükuni yare arandi hoafi ranai afindi hamindi yangori wakimareandi. Raniyei nimorehi nindowenih afindi ranai ahandi hoafi hamborimbo asu ahei fiambe aŋgüni ra aboedifembohünda ahambo sowana masinei. ¹⁶ Ŋga afindimbo Sisas ai nindou kikefoefekoate-reandühi Godimbo didibafifembo aimbo huhani.

*Sisas ai nindou mam i yiriwari moaruwaimbü aboedimariri
(Matyu 9:1-8; Mak 2:1-12)*

¹⁷ Mamimbo Sisas ai nimorehi nindowenih ranaheimbo yamunde-andürühi nimarwane, asu ranihö Farisi nindou-yomo Suda-yafe ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbi-yomo ranai mamarimo. Bidifiri ai muŋguambo ŋgoafi Gariri hifambe adaburo ranambeahindi, bidifiri ai Sudiahündi asu bidifiri Serusarem ŋgoafihündi raniyomo ranihö mamarimo. Raniyo asu nindouyei fiambe aŋgüni moaruwai amarondüri ra aboedifembohünda Adükarindi ŋginindi ranai Sisasindi fiambe mamaro. ¹⁸ Nindou bidifiri ai nindou mam i yiriwari moaruwaimbü Sisasindi haŋgifoani safoefimbo yahomo houmbo safisendiwami nandu sowaründümo mahomo. ¹⁹ Asu nimorehi nindowenih afindi ranai gümar+hi-ndamboemo ai ahambo semündü hifombo nafi ra hoeifekoate-yomondühiyomo, asu ahambo woriwami sowaründümo mahafomo. Raniyomo ai woteimi fifahir+hoemo mburu rani nafi nindou-mayu ra safisendi-mayo rani kameih nindou-maye ranahei mbusümo Sisasindi wagabe masafoarüwuri. ²⁰ Sisas ai ahamundi anihondümbofe hohoanimo ranahambo ndare hoeireapuran mayoa, nindou-mayu ranahambo hoafiyundühi yahuya, “Wandafi, sihaf moaruwai hohoanimo ranahambo amboawi samboanahi,” mehundo.

²¹ Suda-yafe ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbi-yomo asu Farisi nindou-yomo ai ahamundihoari simbori hoafindurü-yafundühi yahomoya, “Nindou nda nini nindouyu God nahurai hoafiyuhi rani+nambo ahambo tirafoariri ndana? God yangiri animbo moaruwai hohoanimo ranahambo amboawi mbüsümbuisi!” mehomo. ²² Sisas ai ahamundi hohoanimo amaropuri ranahambo fifire haya ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Se ra nimboemo yahurai raru hohoanimoemo rana? ²³ Ro hoafiyahühiya ‘Sihafi moaruwai hohoanimo ranahambo amboawi’ asahiyo asu ‘Botiyafo hawa hafi’ asahiyo, yimbu ra hoafimbo ro ŋginindeimb-anahi. Asu yimbu hoafi ra hoafimbo nahanayo hiniŋgrouayo asu nahanayo tñümbayo? Yibobo ra ro hoafindahani anihondümbo tükündifemboe. ²⁴ Se Nindou Hondü ro ŋginindi masahamindih moaruwai hohoanimo amboawi yaho hoafimbohünda ranahambo sihamumbo nafuimbo ro nindou nda aboedindihinimboyahi,” mehu. Raniyu asu ai nindou yiriwari moaruwaimbü-mayu ranahambo hoafiyundühi yahuya, “Haponda ro sihambo hoafehanini, botiyafo sihaf safisendi ra sowandifi hawa ŋgoafinambo ŋgafi,” mehundo. ²⁵ Hoafi niŋgoambe muŋguambo nindou-maye ranahei wagabe botifi ahandi

safisendi ra semündü haya Godimbo aboedi hamind-ani yahuhü ngoafina mahu. ²⁶ Raniyei asu muṅguambo nindou ranai muṅguna yahurai afindi hamindi mahepünehindi! Ai rani-moatükunimbo ṅgusüfo kibodiri-foarhindühi Godimbo aboed-ani seihüya, “Rani-poanimbo moatükunihaponda hoeimarhundü,” masei.

*Sisas ai Rifaimbo ahambo süngufimbo mborai mehundo
(Matyu 9:9-13; Mak 2:13-17)*

²⁷ Rani-moatükunü ai refe hayamboyoane ranambe Sisas ai hu hoeirirane nindou mamü ahandi ndürü Rifai takis kaki semündü-randeimbi ai ahandi ratüpurü worambe mamaru. Sisas ai ahambo hoafiyundühi yahuya, “Se wandi süngu mborai,” mehindowamboyu. ²⁸ Asu Rifai ai botifi haya muṅguambo moatükunü yare kokosifoare haya Sisasindi süngu ndamefiyu.

²⁹ Raniyu asu Rifai ai ahandi worambe Sisasimbo sesi afindi sindimarandi. Raniyomo asu nindou takis kaki sowandümo-rundeimbi-yomo asu nindou amurü raniyomo ai sesi ra ai-babidimbo nimarimo masowasümo. ³⁰ Raniyomo Farisi bidifiri rani rotu-ambeahindimemo-yomo asu ahinümbi hohoanimo yamundu-ndeimbi bidifiri-yomo ranai Sisasindi süngururü-rundeimbi-memo ranahamumbo momori hoafiyomopurühi düdurüpurühi yahomoya, “Se ra nimboemo takis kaki sowandümo rundeimb-anemo asu nindou amurü moaruwai hohoanimoyomo-rundeimb-anemo rani-babidimbo sesi sowasümo hoe simindimo arunda?” mehomopuri. ³¹ Sisas ai ahamumbo hihire hoafiyupurühi yahupuriya, “Nindou aṅgünikoate ana, moai dokta sowana hei rihündi, ṅga aṅgüneimb-anei hei arihündi. ³² Ro tükümeheandi nda nindou aheihoarimboya ro mbumundi nindou-ane fi sei arihündi ranaheimbo awi se moaruwai hohoanimo hinṅgirihindühi aboedi hohoanimoyei sahehea tüküyaheambo yahipoani, ṅga wani. ṅga ro moaruwai hohoanimoyeimbi nindou ai aboedi hohoanimo süngumbeyahindi sahehea tükümeheandane,” mehupuri.

*Sisas ai sesi wehi niṅgombo hoafi yamundimareandi
(Matyu 9:14-17; Mak 2:18-22)*

³³ Raniyei asu nindou bidifiri ai Sisasimbo hoafiyehi seiya, “Nindou bidifiri Sonimbo süngururü-rundeimbi ana afindimbo sesi wehi niṅgomombo Godimbo yangiri didibafi-yomondühanemo. Asu nindou Farisi-yomondi hohoanimo süngurundeimbi-ranai-amboani maru rani sünguru arundi, ṅga sihambo süngurunini-rundeimbi aiana sesi sowasümo hoe simindimo rundühanemo?” maseiamboyu. ³⁴ Asu Sisas ai aheimbo hoafiyundürühi yahundürüya, “Asu se ra nindou mamü ai nimorehi semindimbo yahuanü rani-simboani sesi afindi raraorhindühi ṅgunindi afandihindi ranaheimbo sesi wembopo ndahümündihündürü mandiyoyo sapa nindou nimorehi semindimbo-mayu ranai ai-babidimbo ni manduanü? I, ra wani. ³⁵ ṅga süngunambo nimorehi semindimbo nindou ranahambo ndowarindümo gorügoanini ṅgomondani rani-simboani animbo ai sesi wehindeimboyei,” mehu.

³⁶ Asükaiyu Sisas ai aheimbo ṅgorü kafeefe hoafi hoafiyundürühi yahundürüya, “Nindou mamü ai-amboani moai hoeari simborindambo buramündi haya asu ṅgisiharü hoeari wamindafi ambe anṅgo ranifihü pare haya kakiyu randi, ṅga wani. Ai rawareandi ana, hoeari simbori-mayo ranai bundeandanü asu simbori hoeari ranai ṅgiri wamindafi hoeari-mayo ranifihü simongori-ndamindo. ³⁷ Asu nindou ṅgorü ai wain boboe

simbori ra sapo wamindafi ninihondi hoeari hipiri wain keferandeimbi-mayo ranambe karareandi ana, simbori wain ranai wamindafi wain hipiri ra borindeandühi wain ranai hifini keboendühi wamindafi hipiri-mayo ra moaruwaindimboe. ³⁸ Nga simbori wain boboe ranana sapo simbori ninihondi hoeari hipiri-mayo ranambe animbo kefemboane! ³⁹ Nindou ai wamindafi wain ra sümündi hayambo ana, ai ngiri simbori simindimbo yifirindu. Ai hoafiyuhuya, ‘Wamindafi wain-ane aboedayo,’ mbüsümbui,” mehundüri.

6

Moani ngoafimbo nimar sihi Sisas ai wit nümbürambe mahu (Matyu 12:1-8; Mak 2:23-28)

¹ Moani ngoafimbo nimarimbo sihi Sisas ai wit nümbürambe mahu. Raniyo asu ahambo süngrurü-rundeimbi ai wit hisi ra warihü hüründümo mburu wari düdühuru hipiri ra horimarhoayowa safi yangiri masowasümo. ² Raniyomo asu Farisi nindou bidifiri ai düduyafundühiya, “Se nimboe rani-moatükuni ra rawarundi rana? Yihoeft ahinümbi hohoanimo ranai yahoya moani ngoafimbo nimarimbo sihi rani-moatükuni refepoani meho,” mehomondamboyu. ³ Asu simbori Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Awi se moai bukambe hoeirundiyo sapo Defit ai ahandi nendi bidifiri-babidimbo wembomboyuhü ramareandi hoafi rana? ⁴ Sapo ai Godindi worambe kefuai hüfu Godimbo sihefeimbihündi bret menjoro ra semündü sesühi asu ahandi nendi bidifiri-memo ranahamumbo amboani masagapuri. Yihoeft ahinümbi hohoanimo süngu amboani nindou amuri ai ngiri refimbihündi bret ra dagüdi, nga moani Godimbo sesi shou-rundeimbi yangiri animbo bret ra dowadümboemo,” mehupuri. ⁵ Asu Sisas ai hoafi moendireandühi hoafiyuhi yahuya, “Nindou Hondü ranai ana moani ngoafimbo nimarimbo sihi ra ai nimindani,” mehu.

Sisas nindou wari moaruwaimbü aboedimariri (Matyu 12:9-14; Mak 3:1-6)

⁶ Ngörü moani ngoafimbo nimar sihi Sisas ai Suda-yafe rotu worambe kefuai hüfu nimorehi nindowenihimbo yamundi-mareandüri. Ranühi nindou mamari warihondü wari ahandi ranai moangorifoareri haya mamaru. ⁷ Suda-yomondi ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbi bidifiriyomo asu Farisi nindou-yomo ai nini nafisüngundihuri Sisasimbo papi-hoafindihuri yahomo houmbo mamarimo. Raniyomo ai moani ahambo himboarinambo yangiri hifandirürühi mamarimo Sisas ai moani ngoafimbo nimarimbo si ranihü nindou aboedireandihüpo yahomo houmbo. ⁸ Asu Sisas ai ahamundi hohoanimo ra fifirehayambo-wambo nindou-mayu ranahambo hoafiyundowohü yahuya, “Botiyafo hawa ndühi wagabe sühüfi,” mehundo. Raniyu asu nindou-mayu ranai botifi hüfu wagabe manüngu.

⁹ Ramefi-yuwamboyu Sisas ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Ro sihamumbo düduweheandi: nini-moatükunimboyu siheft ahinümbi hohoanimo ranai yowan moani nimarimbo sihi refepoani mehoa? Farhefemboyu asu moaruwaimbo-femboyu? Nindou mamandi yangiri ningombo ra didiboado-femboyu asu yembüfemboyu?” mehu. ¹⁰ Ai ahamumbo munguambo türapurani mayowamboyu asu nindou-mayu ranahambo hoafiyundowohü yahuya, “Sihafi wari ra ngurihoefti,” mehundo. Ai rani-süngumareanda, asu ahandi wari ranai asükaiyo aboedimayo. ¹¹ Asu nindou-memo ranai ngusüfoambe

moaruwairapurühi Sisasimbo nüngundihuri yahomo houmbo ahamundihoari wataporimbomarundi.

*Sisas ai ahandi hoafi semindi horambo nindou 12 masepurimundu
(Matyu 10:1-4; Mak 3:13-19)*

¹² Mami rani-simboani Sisas ai hifi wafuana Godimbo didibafifembo mahafu. Ai nimbokoani Godimbo didibafiyoyombo sürüfoefembohünda. ¹³ Raniyo asu simayoambo ai ahambo sünggurü-rundeimbi-memo ranahamumbo mborai yahupuri hürhepurü haya asu 12 nindou sepurimündühi ahamundi ndürü hoafi sowandümo homo-rundeimb-anemo yahu kamafoareapurü. ¹⁴ Saimonimboyu Pitamboyu-randeimbimayu, asu ahandi akidi Andruyu, Sems, Son, Firip, Bartoromyu, ¹⁵ Matyu, Tomas, Sems Arfiusindi nimori, asu Saimon Serotihündi raniyomo.* ¹⁶ Sudas Semsindi nimori asu Sudas Iskariot, sapo Sisasimbo hürütümbi nendi-yomondi warihüreimbi-mayu raniyu.

*Sisas ai angünümboyeimbi aboedimareandürü
(Matyu 4:24-25; Mak 3:7-12)*

¹⁷ Sisas ai hifi wafu waminindi ahandi hoafi sowandümo homo-rundeimbi-memo rani-babidi hanimo houmboemo asu nindou bidifiri afindi ahambo sünggurü-rundeimbi rani-babidi ndümündühi maningomo. Raniyei nindou afindi ra Sudia hifihündi, Serusaremihündi, Tair asu Saidoni-yafe hifihü siriwara gudikimi ngoafi adaburo ranihündambo ai-amboani ranihü burimayei. ¹⁸ Asu ai ranihü tükümehindi ra ahandi hoafi himboriyo asu ahei angüni ra aboedimbreandambo sei hehimboyei. Asu didiyei moaruwai nendi nimarindürimbo tihirifo sahümündeimbi ai-amboani tükümehinda aboedimareandürü. ¹⁹ Muḡuambo nindou ranai ahambo sindihori marihündi ra sapo ahandi fiambeahindi ḡinindi ranai kosifoendühi aheimbo aboedireiri marandamboyei. Raniyo Sisas ai muḡuambo nindou aboedimareandürü.

*Hihifi hihifi asu tihirifo tükündifemboe hoafi
(Matyu 5:1-12)*

²⁰ Sisas ai ahambo sünggurü-rundeimbi-memo ranahamumbo himboari pareapurü nüngumbo hoafiyupurühi yahuya,
“Se didemo napokoate-ayomo seana hihifi-hihifi-mbemondamboane,
ḡa haponda God ḡinindi hifandarandi ra sihamund-ane.
²¹ Se didemo haponda wembomboemo seana hihifi-hihifi-mbemondamboane,
ḡa seana bodoweimbi niḡomboemo!
Se didemo haponda arani-aranemo seana hihifi-hihifi-mbemondamboane,
ḡa seana tikifinambo niḡomboemo!
²² Didemo sihamumboya Nindou Hondumbo sünggurü-rundeimb-anemo mbiseihi
asu rani süngumbo sihamumbo yihoarukorhipuri,
ḡinindi hoafiyahupuri asu seana moaruwai-anemo sei hoafayei ana,
se hihifi-hihifindimo.

* **6:15:** Serot ai Suda-yafe amoao-yomondi hohoanimo yangiri süngufembo hohoanimo-memo. Ai Israer Romi-yomondi gafman hoarehi niḡombo moei mehomo.

²³ Rani-moatükunî ra rawefeyo ana, se hohorîpi-hohorîpi-ndimondühi hîhîfi-hîhîfi-ndimo nîmboe sapo sihamundî takîni afîndî sünambe begorîpuri. Nîmboe sapo ahei amao mamî amboanî Godîndî hoafi hoafiyomo-rundeimbi ahamumbo rani-moatükunî ramarîhindî.

²⁴ Se didîyei haponda napo afîndeimbaye, seana hîpoanîmboembou-anei! Sapu seana hapo yangîrî anîmbo tîrîfokoate-fi handîhi nîmboeimboyei.

²⁵ Se didîyei haponda bodoweimbaye, seana hîpoanîmboembou-anei! nîmboe seana sapo wembombondeimboyei!

Se didîyei haponda tikîfi-hoafînambo amarei, seana hîpoanîmbembou anei!

Nîmboe sapo seana arani-aranîndeimboyei!

²⁶ Nindou ai siheimbo haponda aboed-anei sei hoafiyei arîhündî, seana hîpoanîmboembou-anei!

Nîmboe ahei amao mamî amboanî Godîndî hoafi tikai hoafiyomo-rundeimbi-memo ranahamumbo amboanî yahurai rasei marîhündane,” mehu.

*Sihei hürütümbi ranaheimbo ngusüfo pandîhindürî
(Matyu 5:38-48; 7:12a)*

²⁷ Sisas ai hoafiyuhî yahuya, “Se didîyei wandî hoafi hîmborîyei arîhündî siheimbo ro hoafayahî: Nindou didîyei sihei hürütümbaye ranaheimbo se hîpoambo-ndîhindürî. Nindou didîyei siheimbo yîboaruko-arîhündürî ranaheimbo se ngusüfo pandîhindürühi hîpoambo-ndîhindürî.

²⁸ Nindou didîyei siheimbo hoafînambo moaruwaimbo-arîhindürî ranaheimbo se God ai aboedî-aboedîmbîrea-ndüramboane mbîsei. Asu nindou didîyei siheimbo wudîpoapofe-ndürîkoate-aye ranaheimbohündâ se Godîmbo didîbafîndei.

²⁹ Asu sihambo nindou ngorü ai mamî koaihoanî harînduanî asükai ngorü koaiho amboanî hîhîrîndowandanî ranîfihî harîmbiyuwamboane. Asu nindou ngorü ai sihafî ngîsîharî hoearî ndemünduanî ana, asükai sihafî siot ngorü-amboanî mbîsemündu-wamboane.

³⁰ Nindou didîyei sihambo nîni-moatükunîmbo düdündahindanî ranaheimbo muŋguambo dabadürî. Asu nindou ngorü ai sihafî nîni-moatükunî napo ndemünduanî asükai hîhîrîfe semîndîmbo hoafîpoanî.

³¹ Asu se nindou bîdîfîrambo ai wambo rani-moatükunî rambîrîhindî asafî ra se aheimbo rani-süŋgundowandî.

³² Se nindou siheimbo hohoanîmoyei-rîhündeimbi ranî nindoumbo yangîrî se hohoanîmoaye ana, ngîrî ranî süŋgu siheimbo aboed-anei mbîsei. Nindou moaruwai hohoanîmoyei-rîhündeimbi amboanî nindou didîyei aheimbo hohoanîmoyei-rîhündeimbi aheimbo yangîrî hohoanîmorîhündürî rîhündühane!

³³ Asu se nindou siheimbo didîboado-rîhindürî arîhündî ranaheimbo yangîrî se didîboado-arîhindürî ana, asu ngîrî ranî-süŋgu aheimbo aboed-anei mbîsei. Nindou moaruwai hohoanîmoyei rîhündeimbi amboanî ranî süŋgurühi hündühane!

³⁴ Asu se nindou didîyei ranaheimbo nîni-moatükunî ndahündürü mbundîhumbo hîhîrîndîhu ndahumîndefî sei hehi hohoanîmoyeihi aheimbo yangîrî sahündürî arîhündî ranîmbo ngîrî siheimbo aboed-anei mbîsei. Nindou moaruwai hohoanîmoyei-rîhündeimbi amboanî nindou bîdîfîrî moaruwai hohoanîmoyei-rîhündeimbi ranaheimbo sahündürî rîhündühane, ra aheimbo masehindî nahurai hîhîrîfe semîndîmbohündâ!

³⁵ Yowanî, ŋga se nindou didîyei siheimbo hürütürî-hündürî-rîhündeimbi-mbo hîpoambondîhindürî. Asükai nîni-moatükunî nindoumbo sai mburîmbo

se yowanî bîdîfirî moatükunî hîhîrîfe semîndîmbo hohoanîmoyopoanî. Rananîmbo se takînî afîndî ndahümündî mbundîhü asu God Nîmoamo Hamîndî ranahandî nîmorîndamboyafî. Nîmboe aiana nindou dîdîyeyî hîhîfîyo-rakoate asu moaruwai hohoanîmoyeyî-rîhündeimbi ranaheimbo aboedîyuhani. ³⁶ Se hîpoambondo ndandî sîhafî ape ai-amboanî hîpoambore arandî nou.”

*Nindou ngoründî nîngo ra türüfoefehü papî-hoafîpoanî
(Matyu 7:1-5)*

³⁷ “Se yowanî nindou ngoründî nîngo ra türüfoefehî papî-hoafîpoanî. Asu rananîmbo ngorî God ai sîhei nîngo ra türündandürhî papî-hoafîndandürî. Se yowanî nindou ngoründî nîngo ra yîbobofehî moaruwai-ane yaho hoafîyopoan. Asu rananîmbo ngorî God ai sîhafî nîngo ra yîbobondeandühî moaruwai-ane mbüsu. Se nindou bîdîfirîyeyî moaruwai hohoanîmo ranahambo amboawi aseî-anîmbo God ai-amboanî sîhei moaruwai hohoanîmo ranahambo amboawi mbüsümbui. ³⁸ Se nindou bîdîfirambo asahündürî anîmbo asu God ai sîheimbo dagadürîmbui. Refe süngu ana se afîndî hamîndî anîmbo ndahümîndeimboyei. Sapo se anîhondümbö nindou farahehindî ranî sîmogodühî anîmbo sîhei warambe babîboai pîtapîndîmboe. Se nînî sîmogodühîyo nindou bîdîfirambo farîhehindî süngu-anîmbo God ai sîheimbo ranî sîmogodühî randeandürîmbui,” mehu.

³⁹ Asu Sisas ai ahamumbo kafeefe hoafî nda hoafîmepurî: “Nindou mamî hîmboatîharî ai ngorî nindou ngorü hîmboatîharî-mayu ranahambo nderümündî haya nafî nafuindu ngu. Asu ai rawareandî ana, yîboboambo hoe apoarambe pîndamboyafanî. ⁴⁰ Yamundîfe nîmorî ai ahambo yamundîrî-randeimbi-mayu ahandî nîmoamoyupoanî, nga munnguambo yamundîfe nîmorî ahei yamundîfe ratüpurî ra munngundoanî ana, asu aheimbo yamundu-rundeimbi-memo nahuraindeimboyei.

⁴¹ Asu se nîmboe nindou ngoründî hîmboarambe düdübudî akîdou afoeru ranahambo yanğîrî hîmboapoyafühî asu sîhafî hîmboarambeahî nîmoko bîdîfirî afoero ranahambo hoeifekoate-a? ⁴² Nüngundo nindou ngorümbö hoafîndafühîya, ‘Wandafî, awî sîhafî hîmboarambeahî düdübudî akîdou afoeru ra hündîhehinî samboanahî,’ mambîsafî sîhafî hîmboarambeahî nîmoko bîdîfirî afoero ra sîhafîhoarî hoeifekoate-a? Seana yimbu yafambeimbi nindou-anafî! Weanğurühî se boateî-anîmbo sîhafî hîmboarambe nîmoko bîdîfirî afoero ra hündühoefî mbundambo-anîmbo asu nindou ngoründî hîmboarambe düdübudî akîdou afoeru ra wudîpoapondo hoeindowandühî hündühoefîndo,” mehu.

*Nîmî-ane asu ahandî hîsî ranane
(Matyu 7:16-20; 12:33-35)*

⁴³ Sisas ai hoafîyuhî yahuya, “Nîmî mamî aboedî hamîndî ai ngorî hîsî moaruwaimbü nîngo. Asükai nîmî mamî moaruwai ai-amboanî ngorî hîsî aboedeimbi nîngo. ⁴⁴ Munnguambo nîmî ra ahandî hîsayo ranî süngu-ane türüfoefehî awî ranî nîmî-ane eho. Se ngorî nîmî hîsî fik ra tîhoarî tîhoareimbi nîmî-fihîndî hüründandîfî, asu ngorî yukui amurî nîmî-fihîndî hüründandîfî. ⁴⁵ Nindou aboedî ai ahandî ngusüfoambe hohoanîmoambeahî aboedî moatükunî arühayo ranane bokarîhai arandî, nga asu nindou moaruwai ai ahandî ngusüfoambe hohoanîmoambeahî moaruwai moatükunî arühayo ranane bokarîhai arandî. Nîmboe sapo nîne-moatükunîyo ngusüfoambe hohoanîmo-ambeahî amaro ranane asu yafambe ai weindahî hoafîyo arandî,” mehu.

*Nindou yimbu worimborini-rinandeimbi
(Matyu 7:24-27)*

⁴⁶ Sisas ai yahuya, “Asu se nimboe wambo ‘Adükari, Adükariyei rihündühi asu wandi hoafayahi ra süngufekoate-ayeia? ⁴⁷ Nindou düdi ai wambo sowahi tüküfi wandi hoafi himboriyu mburambo rani sünguareandi animbo asu ro ai nüngunahurai nindouayu ra sheimbo nafuindamboyahi? ⁴⁸ Aiana sapo nindou worimbombo yahuhaya hifambe ndihi ragu kakira hanü mburambo kambohoani nimoeiwami mafemburifiyu nahurai-ani. Hoe ranai afindi hohoumboyohü wori ranahambo hariyo randa moai fifimiyo, nimboe sapo ai wudipoapore worimbora hayambowambo. ⁴⁹ Nga asu nindou düdi wandi hoafi himboriyu mbura rani süngufekoate-ayu aiana sapo nindou worimbombo yahuhaya kambohoani wudipoapofe feburifekoate-yuwani asu hoe ranai hohoumboyohü wori ranahambo hariyo randani moani mamihari biramindi pirimayo nahurai-ani. Asu biramindi pirimayo ra moani afindi hamindi mamikari pirimayo!” mehu.

7

*Sisas ai ami-yafe bogorindi ratüpuriyu-randeimbi di boadomariri
(Matyu 8:5-13; Son 4:43-54)*

¹ Sisas ai nimorehi nindowenihani rani hoafi ra hoafiyundüri mbura Kaperneamühi hu tüküme fiyu. ² Nindou mam Romihündi ami-yafe bogori ranihü manüngu. Raniyu ahandi ratüpuriyu-randeimbi ngusüfohündi ranai angnümboyohü yifimbo yangirimayu. ³ Ami-yafe bogori ai Sisas ranihü anüngu hoafi ra himboriyu haya raniyu ai Suda-yafe bogori bidifiri koamarihapura ahambo hoafimbo mahifomo. Rananimbo ahandi ratüpuriyu-randeimbi ra aboedimbirir-amboane yahu haya. ⁴ Ai homo Sisas sowahi tüküyafu watharürühi yahomoya, “Ai nindou aboed-ani, nga se ahambo fandihawori. ⁵ Nga ai Suda yihoeffimbo ngusüfohü pareamuni-randeimb-ani. Nga aiyu yihoeffi rotu wori ra worimbomarandi,” mehomondamboyu.

⁶ Raniyu Sisas ai rani-babidi hu worikimi tüküfiyuanani ami-yafe bogori ai ahandi ngunindi Sisasimbo hoafimbo koamari-hepura homo hoafiyomondühi yahomoya, “Adükari, ambe se tihirifondamboyafi, nga ro nindou aboediyahi animbo wandi worambe madügüfi, nga ro moai munguna wandi worina didifi sahehea hohoanimoyahi. ⁷ Ranimboanahi ro aboedi hamindi-yahanimbo sihambo sowana madidihani. Nga moani se hoafi-yangiri hoafindafani wandi ratüpuriyu-randeimbi ai aboedimbiyu-wamboane. ⁸ Nimboe ro-amboani nindou wandi nimoamo ndüreimbimemo ranahamundi hoarehanahi, nga asu ami-anemo wandi hoarehemo. Ngorümbo hoafindahühi, ‘Se hafi,’ mbisahanani ai hu randühani. Asu ngorümbo hoafindahühi ‘Se sinifi,’ mbisahanani ai süni randühani. Asu wandi ratüpuriyu-randeimbimbo hoafindaha-ndowohümbo, ‘Ranimoatükuni raro,’ sahanani, ai rareandühani,” mehu. ⁹ Asu Sisas ai rani hoafi ra himboriyu haya nindou ranahambo afindi mahepünifiyu. Raniyu hihirifi nimorehi nindowenihani afindi ranaheimbo hoafiyundürühi yahuya, “Ro sheimbo hoafayahani. Ro moai anihondümbofe ndahurai ndühi hoeirihendi, Israerihündi amboani, nga wani,” mehu. ¹⁰ Nga sapo nindou ami-yafe bogori ai koamarihepuri ranai homo worambe hoeirüwurane asu aboedimayu.

Nimorehi kainidi nimori Sisas ai yifihündi botimariri

11 Refe hayamboyoane, asu süngunambo ranambe n+mai Sisas ai ngoafi mam+ ahand+ ndür+ Nen ran+nambo bot+fi mahafu. Ahambo süngururü-rundeimb+yomo asu n+moreh+ nindowenih+ af+nd+mayei ran+yei ai mam+ mahahüsi. 12 Sisas ai ndeara ngoafi gin+r+ naf+ambek+mi tüküfiyuane asu ngoafambe-ah+nd+ aran+hoafi yas+mond+ ranai tüküme Feyo. Y+fi n+moko ranana sapo n+moreh+ kai-mayo ranahand+ nindowenih+ n+mori+ moan+ mam+ ham+nd+mayu ranaiyu. Ran+yo asu n+moreh+ nindowenih+ af+nd+ ran+ ngoaf+hünd+ ranai n+moreh+ ran+bab+d+imbo m+marei. 13 Asu Adükar+ ai n+moreh+ ranahambo hoeireanda mayoa asu ahambo ngusüfoambe af+nd+ h+poamboreandüh+ hoaf+yundüh+ yahuya, “Se yowan+ aran+ndaf+ndo-mboyafi,” mehundo. 14 Ran+yu Sisas ai hu y+fi saf+send+mayo ra sünd+m+reanda asu nindou y+fi n+moko masowandümo-memo ranai ng+ng+n+iru man+ngomo. Ran+yu Sisas ai hoaf+yuh+ yahuya, “Nindou hoar+fi ro s+hambo hoafehan+n+ se haponda bot+yafo,” mehundo. 15 Ran+yu asu y+fi+yumb+ nindou-mayu ranai bot+fi n+marümb+ watapor+m+ayuamboyu asu Sisas ai n+mori+ ra ahand+ hondand+ war+hümar+r+. 16 Ran+yo asu n+moreh+ nindowenih+ af+nd+ ranai ngusüfo kik+foar+hindüh+ God+imboya aiana aboed-ani sei hoaf+yahündowohü seiya, “Ahand+ hoafi hoaf+yu-randeimb+ adükar+ ham+nd+ ai y+hoeff+ mbusümo tüküme Feyu! Ai ahand+ nend+ ranaheimbo aboedambofe-ndür+imbo tüküme Feyu-ane!” masei. 17 Sisas ai ran+moatükun+ rawareand+ hoafi ranai muṅguambo Sudia h+fi asu ran+ h+fi+k+mi adaburo ranambe yanḡor+ wak+mareanda h+mbor+m+mayei.

Son hundürüra-randeimb+ ai ahambo süngururü-rundeimb+ yimbu Sisas sowana koamar+hep+r+

(Matyu 11:2-19)

18 Son+imbo süngururü-rundeimb+ ai muṅgu moatükun+ tüküme Feyo ra ahambo watapor+mbomarur+. 19 Ran+yu asu Son ai ahambo süngururü-rundeimb+ nindou yimbu mborai yahup+r+ hürüh+p+r+ haya Adükar+imbo düdufimböhünda ahambo sowana koamar+hep+r+. Ahand+ Adükar+imbo düdufe hoafi ra yahuraiyo, ‘Nindou nda horombo ro tükündüfimbui masah+ ran+yafi, asu ṅgorü tükünd+fimbui mb+sefi hohu h+mbomandef+yo?’ 20 Asu ai Sisas+imbo-so tüküyaf+neandüh+ hoaf+yaf+nandowohü safan+ya, “Son hundürüra-randeimb+ ai s+hambo refe düdufen+n+imbo y+hoe+h+imbo koamar+hemuna mas+neh+. Se nindou tükündüfimbui mehuyafi, asu ṅgorü tükündüfimbui mb+sefi hohu h+mbomandef+yo,” masafan+.

21 Moan+ ran+s+imboan+ ham+nd+ ran+hü Sisas ai n+moreh+ nindowenih+ af+nd+ fi moaruwaimbü, aṅgünümb+, moaruwai nend+ n+marümb+ ranaheimbo aboed+reandür+ asu h+imboat+har+ af+nd+ ranaheimbo h+imboar+ b+r+hendüran+ asükai h+imboar+yei rarako mar+hünd+. 22 Sisas ai Son+imbo süngur+n+r+r+nand+imbi ranahafan+imbo s+mbor+ hoaf+yup+rüh+ yahuya, “Se ṅgafan+ Son+imbo hoaf+ndafan+ se n+ne-moatükun+ hoeir+ne h+mbor+yafan+ mar+nand+ ra: Ran+moatükun+ ra sapo h+imboat+har+ ai asükai h+imboar+ b+r+hehi h+imboar+yei, t+ṅar+ moaruwaimbü ai bot+yahi hei, fi moaruwaimbü, m+man+ho mas+meimb+ ai aboed+ popoatapofoar+hi. H+mbotühüfo ai asükai hoafi h+mbor+yei, y+fi+yeimb+ ai yanḡ+r+ bot+yahi asu aboed+ hoafi ra nindou napokoate-yeimb+m+mayei aheimbo watapor+imboyo ramarand+ ranahambo. 23 Nindou d+d+yei wambo an+hondümb+o-är+hind+r+ ai-ana h+h+fi-h+h+fi+mbeiyei-amboane!” mehu.

24 Son+imbo süngur+ne-r+nand+imbi mefan+ ranai hafandane süngunambo Sisas ai Son+imbo n+moreh+ nindowenih+m+mayei ranaheimbo

hoafiyundurühi yahuya: “Sapo se Son sowana nimiwohi furikoate-reandühi heihü ra se nini-moatükunimboyei tüküfeyoani hoeifembo sei hehi hohoanmomaye a? Awi se boabodari emündü werinambo mboahuri-hendani ra hoeifemboyei mahei? ²⁵ Nini-moatükuni hoeifemboyei se mahei rana? Awi nindou hoeari moani rani-poanimbo aboedi hoeari yihuruyu haya nünguwan hoeifemboyei mahei? Ra wani. Nindou yahurai hoeari aboedi yihuru-rihümündeimbi ana, adükari bogorindi worambe-ane nimboei arihündi. ²⁶ Se wambo ndühi yarühi hoafiyahündiri sapo se nini-moatükuni hoeifemboyei mahei ra? Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi nindou ranahambo hoeifimboyei? Yin ra anihond-ane Godindi hoafi hoafiyu-randeimbanisi, nga rona sheimbo anihondümboanahi hoafayahandüri. Son aiana Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi nindou ranahambo ngasündireimb-ani. ²⁷ Son ranahamboyo Godindi Bukambe yare hoafiyowohü yahoya, ‘Ro nindou mam wandi hoafi semindi hombohünda koandihininani, ai boatei se hokoate-yafambe ngumbui shafi nafi nafirihfembohünda,’ mehu. ²⁸ Sisas ai bidifiri hoafi pareandühi hoafiyuhi yahuya, “Son ana nindou moani adükari hamindiyu haya asu ai nindou horombo maningomo ahamumbo ngasündeapureimb-ani. Nga asu nindou düdi ai sapo God nginindi hifandarandi ranambeahindi akidou aiyu aiana Sonimbo ngasündirümboani,” mehündüri.

²⁹ Muḅguambo nindou ai Sonindi hoafi himboriyei hehi asu takis kaki sowandümo-rundeimbi nindou-amboani muḅguambo rarihi hoafiyehi seiya, “Yini, Godindi hohoanimo ranana anihondü hondü mbumundane,” masei. Raniyei asu süḅgunambo ai ahandi warihü hundürümaye. ³⁰ Nga Farisi nindou-yomo asu Suda-yomondi ahinümbi hohoanimo yamundurundeimbi-yomo ranai ahamundihorari Godindi hohoanimo ra himboriyowohü süḅgufembo moei mehomo. Ranimboemo ai moai Sonindi warihü hundürüyomo.

³¹ Sisas ai hoafiyuhi yahuya, “Nimorehi nindowenih hapodanambe animboei ndanaheimbo ro nini-moatükunifih simongorindih hoeimandihara? Nindou nda ai nüḅgunahurai nindouyei ndana? ³² Nindou ndanai ana sapo nimori akidibou ngoafihü ninouyeimbo nahurai-anei. Sapo ai nimareimbo bodimondi nimoakidiboumbo rarihi hoafiyehiya, ‘Ro sheimbo fufunnambo fufun-mehündüri, nga asu se moai botiyahi yirwar moporiyei! Ro sheimbo wengisahoafinambo marihündüri, nga asu se moai aranihofirihündi rani ranimaye!’ nahurai-anei. ³³ Son sapo nindou hundürüra-randeimbi-mayu ranana tüküfi sesi sesü, wain hoe simindi rakoate-mayua, asu se hoafiyehüya, ‘Ahandi fiambe ana moaruwai nendi nimarimboane,’ masei! ³⁴ Asu Nindou Hondü ai tüküfi sesi sesü, hoe sümündi marandambo, asu se hoafiyehiya, ‘Nindou ranahambo hoeirhor! Aiana sesi afindi sesü asu nginindi wain hoe sümündi arandi. Aiana nindou takis kaki sowandümo-rundeimb-anemo asu nindou moaruwai woshofori hohoanimoyomo-rundeimb-anemo ranahamundi ḅgunind-ani!’ masei. ³⁵ Nga asu nindou didiyei Godindimayo fifirife ra anihond-ane sei sahümündimbi aiana rani fifirife ra anihondümbo nafuiyehanei,” mehu.

Sisas ai Saimon Farisihündandi worambe mamaru

³⁶ Farisi nindou ai Sisasimbo sesimbohünda ro-dibo dowadifi mehundo-wambyu asu Sisas ai ahandi worambe hu farifi hafu mamaru. ³⁷ Rani

ngoafihü nimorehi mami ai nindowenihî birabirî hohoanîmoyorandeimbi manîngo. Sisas ai Farisi nindoundî worambe sesi sesühî amaru hoafi ra himboriyo haya, asu ai arabasta nimoei kaki afindî fihî semîndümbî hipîrambe fisîjarümbî moatükunî hipîrî tüküre semîndî haya maho. ³⁸ Raniyo ai ho Sisasîndî daboadanî yirikîmî niñgombo araniyowohü Sisasîndî tîjarî ra ahandî aranîhimboaho-mayo ranambo popoaimarandî. Raniyo asu ai Sisasîndî tîjarî ra ahandî mbîrinanî ranambo niñombîrîhoayoa yahohaya gedühai mbura wakîkîhîrapîrühî fisîjarümbî moatükunî ra tîjarî yimbume fanî ranîwamî kamafoareandî.

³⁹ Asu Farisi nindou Sisasîmbo mborai mehundo ranai ranî-moatükunî ramareanda hoeire haya ahandî fimbo hoafiyuhî yahuya, “Nindou nda anîhondü Godîndî hoafi hoafiyu-randeimbayü ana, ai nîne nîmorehî ahambo sündarerî nda fifîrîndeambui. Asu moaruwai yahurai nindowenihî birabîrîmbî nîmorehî anîngo ranahambo fifîrîndeambui,” mehu. ⁴⁰ Sisas ai simborî hoafiyundühî yahuya, “Saimon, ro sîhambo hoafiyonînimbo hoafi moai siheheandî,” mehundowamboyu. Asu Saimon ai ahambo hoafiyundühî yahundoya, “Yîni, Yamundo-randeimbi nindou se wambo ndühî hoafiyafîndîrî,” mehuamboyu.

⁴¹ Asu Sisas ai piyu haya hoafiyuhî yahuya, “Nindou yimbu nîmbafanî henambo yafanî ai nindou ngoründî-mayo kaki simborî hîhîndîho ndehamboehî safanî hena masowandîfanî. Nindou ngorü ai sapo kaki sairandeimbi-mayu ranahandî-mayo 500 kaki hoarî semüdu süngunambo simborî saimbohünda asu nindou ngorü-mayu ranai 50 kaki hoarî semüdu süngunambo simborî saimbohünda. ⁴² Nindou yimbu ranai kaki masowandîfanî ra simborî hîhîrîfe saimbo kakîkoate-mefandamboyu asu nindou ranai ambe mehupîrî. Nindou yimbu ra didî ai nindou-mayu ranahambo ngusüfo afîndî pamandîra?” mehuamboyu. ⁴³ Asu Saimon ai simborî ahambo hoafiyundühî yahuya, “Ro rarîhe hohoanîmoayahî ana, nindou sapo ahambo kaki adükarî masagado ranai-anîmbo afîndî hamîndî ngusüfo pandîrîmbui.” Raniyu Sisas ai yahuya, “Yîni, se anîhondümböanafi hoafayafi,” mehu.

⁴⁴ Raniyu asu ai nîmorehî-mayo ranahambo sowana hîhîrîfihî Saimonîmbo hoafiyundühî yahuya, “Se nîmorehî ndanahambo moai hoeirowandîyo? Ro sîhafî worambe mafareheandî, nga asu se moai wambo hoe sawandîrî wandî tîjarî popoaimbohünda. Nga asu nîmorehî ndanaiyo wandî tîjarî ra ahandî aranîhimboahonambo popoaira mbura ahandî mbîrinanînambo gedümarandîrî. ⁴⁵ Seana moai wambo sowandîfîndîrî worînirowandîrühî wakîkîhîrandîrî, nga wanî. Nga nîmorehî ndanai ana ro sühühambe peyo haya wandî tîjarî ra moai wakîkîhî hîniñgîreandî, nga wakîkîhî hoafîna hohombo haponda tükefeyo. ⁴⁶ Se moai wambo mbîroambe kefembohünda orifînimî hisî boboe didîboadîro sîhawandî, nga nîmorehî aiyo wandî tîjarî ra fisîjarümbü moatükunî ranambo kamareandîrî. ⁴⁷ Ranîmboanahî ro sîhambo hoafehanîni, nîmorehî ndanai ahandî hohoanîmo moaruwai afînd-ane, nga ranahambo God ai amboawi mehu. Nîmboe sapo ai wambo ngusüfo afîndî pamareandîrî. Nga asu nindou daboe ahambo moanî akîdou yangîrî amboawi yahoweimbi nindou ana ai moanî akîdou yangîrî ngusüfo pareandîrühani,” mehu.

⁴⁸ Raniyu asu Sisas ai nîmorehî-mayo ranahambo hoafiyundowohü yahuya, “Sîhafî hohoanîmo moaruwai ranana ro amboawi samboanahî,” mehundo. ⁴⁹ Raniyo asu nindou bîdîfîrî sesi fondîkîmî mamarîmo ranai ahamundî mbusümo hoafiyomondühî yahomoya, “Nindou nda düdi

moaruwai hohoanimo amboawi yahu aranda?” mehomo. ⁵⁰ Nga asu Sisas ai nimorehi-mayo ranahambo hoafiyundühiya, “Sihafi anihondümbofe hohoanimo ranamboyo sihafi moaruwai hohoanimo ranambeahindi aboedambo-maricheanini, nga se ngusüfo afurindo kundo hawa ngafi,” mehundo.

8

Nimorehi bidifiri ai Sisas-babidimbo mahei

¹ Ranümbi ra kikefoendane, asu süngunambo Sisas ai adükari ngoafi asu akidou ngoafi ranambe huhü God nginindi hifandarandi ranahambo waporimbo-marandi. Sisasimbo süngururü-rundeimbi ¹² ai Sisasindi süngu mahomo. ²⁻³ Raniyei asu nimorehi bidifiri didiyei moaruwai nendi nimarindüreimbi asu anguni moaruwaimbü Sisas ai aboedimarearü amboani ahandi süngu mahei. Nimorehi-mayei ranai ana Maria Makdarahündi, sapo Sisas ai moaruwai nendi ⁷ ahandi fiambeahindi raganambo-reandeimbi-mayo ranayo, Soana, Kusandi nimorehi, nindou ranai Herodindi wori hifanda randeimbi-mayu ahandi nimorehiyo, Susana asu nimorehi bidifiri sapo ahei kakinambo Sisas asu ahandi hoafi sowandümo homo-rundeimbi farihehipuri-rihundeimbi-mayei amboani ababidi mahei.

Nindou sesi ahuri nümbürambe bubumafoareandi kafoefe hoafi (Matyu 13:1-9; Mak 4:1-9)

⁴ Nindou afindi ranai ngorü ngoafihündi ngorü ngoafihündi kikirihefekoate Sisas sowana nümbüni tümarihinda, ndani kafoefe hoafi hoafiyundürühi yahuya, ⁵ “Nindou mamai ai sesi ahuri semündü hu bubumafoareandane, asu bidifiri nafikimi pütapimayo. Nindou ai hahabodeihü pütapiyeiane, asu ndu ai nimoamonindi pühiyei masahüsi. ⁶ Bidifiri ahuri ranai nimoai boatifowami pütapiyo mbura tüküfehündamboyo asu yapataparimayo hifi ranai hoe puiri-koate niñondi hamindiwambo. ⁷ Asu bidifiri ai wohi thoari thoarümbi ninouyoambe pütapiyo mbura rani dibore tüküfihyo asu wohi ranambo gabudi-mafoareandi. ⁸ Nga asu bidifiri ahuri ranai hifi aboedambe pütapiyo haya tütüküyowohüyo 100, 100-mbore hisimayo.” Sisas ai rani hoafi ra moendifembo yahumbo hoafiyuhi yahuya, “Nindou düdi ai himboambeimbi-nduhü ana, hoafi ra himborimbiyu-wamboane,” mehu.

⁹⁻¹⁰ Raniyomo ahambo süngururü-rundeimbi ai rani hoafi ranahandi nimindi ranahambo düdumefundo-wambo hoafiyupurühi yahuya, “Sihamumbo ana God nginindi hifandarandi dibohindi hoafi ra masayopurane, nga nindou amuri ranaheimbo ana kafoefe hoafinamboane hoafayondüri. Rananimbo ai himboari-ndeimboyei, nga ngiri hoeindihindi asu himbori-ndeimboyei, nga ngiri fifirindihindi.”

Sesi ahurimbo kafoefe hoafi ranahandi nimindi hoafi (Matyu 13:18-23; Mak 4:13-20)

¹¹ “Kafoefe hoafi ranahandi nimindi ra ndahurai-ane. Sesi ahuri ra Godindi hoaf-ane. ¹² Sapo sesi ahuri nafini pütapimboyowohü pütapimayo ranana nindou didiyei hoafi himboriyeihaneisi, nga asu Satan ai ahei ngusüfoambeahindi semündü pireandühani. Sapo Satan ranai aheimboya anihondümbö-ndihi hehi aboedambo-ndahimboyei yahuhaya. ¹³ Sesi ahuri sapo nimoai boatifowami pimayo ranana nindou didiyei hoafi ranahambo himboriyei hehi sahümündih hihifi-hihifiyeihaneisi, nga ahei

ngusüfoambe hoafi ra moai kíkími+foare nimarondürí. Ai hoafi rana-hambo anihondümbo-ríhindühaneisi, nga asu nîne-moatükuní aheimbo refe hoeifendürímbo tüküfeyoambe ai peyehanei. ¹⁴ Sesi ahurí wohí tíhoarí tíhoarümbí mbusümo pütapímayo ranana, sapo nindou dídíyei ai hoafi ra hímboríyehaneisi, nga asu afíndí hohoanímó, kakí napo síhefe hohoanímó, hífi ndaníhündambo híhífi-híhífi hohoanímó ranai gabudí-foareandüraní asu ai aboedí hísíkoate-ayei nahurai-ane. ¹⁵ Sesi ahurí hífi aboedambe pímayo ranana, sapo nindou dídíyei ai hoafi ra hímboríyei hehi ngusüfoambe kíkíhí-safímaríhümündí-aneí. Ai ahei hohoanímóambe dídíboadoríhoeimbí hamíndí hondü nímáíndürímboyo asu ai hísí aboedí tükümevendürí.”

*Nindou ai moai si wambürí hoarehí díbonapíferandí
(Mak 4:21-25)*

¹⁶ “Nindou mamí ai moai ram hai ra yimunde mbura wambürínambo gabude, asu fondí hoarehí ninde randí, nga waní. Sapo aiana yimunde mbunda ram hai nindíferambo fondí-mayo raníwamí nímóamo anímbo nindeandaní nindou dídíyei worambe keboehindühí hoeíndíhimboyei. ¹⁷ Nîne-moatükuní díbo meñgoro ranai ana weindahí moanambühí tükündífemboe. Nîne-moatükuní nindou ai gabudíhi masíhehindí ranai ana weindahí hai síhí tükündífeyoaní hoeíndíhimboyei. ¹⁸ Awi se híbadíhümbo, hímbó yangírí kündíhi nímandeí. Nindou düdí hohoanímó ra ndore fífírareandí ana, God ai adükáí ndagadombuí. Nga nindou düdí ndofe fífírífekoate-ayu ana, nîne akídou fífírímáreandí amboaní God ai raguanambo-ndeambuí,” mehu.

*Sisasíndí hondí asu akohoandí
(Matyu 12:46-50; Mak 3:31-35)*

¹⁹ Sisasíndí hondíyo asu ahandí akídí mamíyomo ranai Sisasímbo hoeífmbo tükümehindí, nga ai nímorehí nindowenihí afíndí raní mbusümowambo moai ahandí fíkímí papühüyahíndí. ²⁰ Raníyei nindou bídífírí ai Sisasímbo hoafíyahündowohü sahündoya, “Síhafí me-ane asu amondí mam-anemo ai weíndaní anímboeí síhambo hoeífenínímbo seímbo,” maseíamboyo. ²¹ Asu Sisas ai nindou ranaheimbo muñguambo yare hoafíyundürühí yahuya, “Nindou dídíyei ai Godíndí hoafí hímboríyei mburíhü süñguaríhindí ranai-aneí wandí me asu akohoandayomo,” mehu.

*Sisas ai hoafímayua werí afurímáreandí
(Matyu 8:23-27; Mak 4:35-41)*

²² Mamímbo Sisas ai ahambo süñgrurü-rundeimbí babídímbo botambe fareafundühí hoafíyupurühí yahuya, “Awi síhírí kuríhoe raní goesürüní bandíhehu ngefo,” yahupurí haya mahomo. ²³ Ai botambe homondühíyomo asu Sisas ai yapombofi meñguru. Raníyo asu ngíníndí hamíndí hoewerí ranai kuríhoe-mayo ranambe tüküfehüyo, hoe botambe tüküfehü asu ai ndeára hímoní hanímbo yangírímemo.

²⁴ Raníyomo asu ahambo süñgrurü-rundeimbí ai Sisas sowana homo yangírírüwurí hoafíyomo-ndowohü yahomoya, “Adükáí! Adükáí! Síhírí ndeára yífímbo yangíráyefí,” mehomondamboyo. Asu Sisas ai botífi hoewerímáyo ranahambo awi-awímefíyu-wamboyo afureandühíyo asu hoe ranai afure mafoero. ²⁵ Raníyu Sisas ai ahamumbo yare hoafíyupurühí yahuya, “Asu síhamundí aníhondümbofe ra nünğüa?” mehupuramboemo.

Asu ai hepünafu yihimbo sisireapurühi simbori hoafiyafundühi yahomoya, “Nindou nda düdi rana? Ai moani hoeweri ranahambo awiwimefiyuwa ahandi hoafi himboriyowohü afurimareandi,” mehomu.

Sisas ai nindou mamindi flambeahindi moaruwai nendi hemafoareandi (Matyu 8:28-34; Mak 5:1-20)

²⁶ Sisas ai ahambo sünggurü-rundeimbi babidimbo Gerasa-yafe hifinambo Gariri hoe gogoasürüni homo tüküme fundi. ²⁷ Tüküyafu mburu botambeahindi kusifoendane nindou mamani rani ngoafihündi moaruwai nendi nimarindoweimbi ranai ahambo sowanambo mahu. Aiana horombo hondü piyu haya moai hoeari güdeandi, nga moani yare safoeyapo manüngu-ane. Ai ngoafihü ni ngokoate yifi sihehi rihündeimbi honguambeyu nüngu marandi. ²⁸ Nindou ranai Sisasimbo hoeirirühi puküna heiyuhü yirikimi piyu nimarumbo hoafiyuhü yahuya, “Sisas, God Nimmoamo Hamindi Hondündi nimori, se wambo nüngufendirimbo safomboyafa? Ro shambo hüti hoafarihanini se yowan wambo tinirifo ndawandirimboyafi,” mehundo. ²⁹ Nindou ranai yare hoafimayu ra sapo Sisas ai moaruwai nendi ranahambo hoafimayundoa kosifoendühiyo. Afindimbo moaruwai nendi ranai kikihirimindi nimarooni asu munguambo nindou ranai himboari saführurühi seninambo hüputüpu-rhawuranai ai rani-moatükuni ra gurihai haya moaruwai nendi ranai fare serimindi haya nima wohi furikoate-yowan ho-marandi.

³⁰ Sisas ai ahambo düdufihü yahundoya, “Ndüri shafi nina?” mehundowamboyu. Asu ai simbori hoafiyundühi yahuya, “Wandi ndüri ana Awai nindou-ane.” Ai yare hoafimayu ra sapo moaruwai nendi afindi ranai ahandi flambe mamarei ranimboyu. ³¹ Moaruwai nendi-mayei ranai Sisasimbo hüti hoafiyahündowohü seiya, “Se yihoeombo nimbini nimarumbi hifambe ranambe koandihawamuni-mboyafi,” masahündo.

³² Raniyo asu moatei afindi ranai hiripinini himborihündühi burimayei-amboyu moaruwai nendi ranai Sisasimbo moatei ranahei flambe koarhefendürimbo hüti-hütimarihora koamarhendüri. ³³ Raniyei nindoundi flambeahindi kosifoehi hehi moateiyei fiambayahindühi asu moatei ranai hiripinini pipinambo hanei kurihoeambe piyei hoe karhüsi hehi yifisafimayei.

³⁴ Nindou moatei hifandimarundi ranai hoeirunda mayoa, pipiyomo homo rani ngoafihü asu nümbürambe ratüpuriyehi burimayei ranaheimbo hoafihümarundüri. ³⁵ Nindou ranai nini-moatükuniyo tüküme feyo sei hehi hoiefembo Sisasimbo-so tüküme hendi. Raniyo tüküyahi hoeirhindane, nindou moaruwai nendi nimarani haya kosifoendeimbi-mayu ranai ahandi yirikimi hoeari yihuruyu mbura hohoanimo aboedi koadürü hohoanimoyu arandi süngu mamaruwa hoeirihorühi yihimbo sisirimehindi. ³⁶ Nindou hoiefembo mahüsi ranai Sisas nindou aboedi-mariri ra hoeirihü hehi nindou bidiframbo wataporimbo-marihündi. ³⁷ Raniyei asu munguambo nindou Gerasa hifihündi ranai yihimboyeihü Sisasimbo ragu ngafi maseia asu botambe farifi haya ndamefiyu.

³⁸⁻³⁹ Raniyu asu nindou moaruwai nendi nimarani haya kosifoendeimbi-mayu ranai Sisasimbo hüti hoafirürühi yahuya, “Wambo se yini safanimbo se-dibo didi,” mehundo-wamboyu. Asu ai ahambo koarheirühi yahuya, “Se ngoafina ngafi nini-moatükuniyo God ai shambo ramareanini ra nindou bidiframbo wataporimbo-ndandi,” mehundo. Raniyu asu hu nime-moatükuni Sisas ai ahambo ramariri ranahambo rani ngoafihündi-mayei ranaheimbo wataporimbo-marandüri.

hoeirineanda mayoa mahepünafi-neandamboyu Sisas ai rani-moatükuni tüküme feyo ranahambo “Nindou ngorumbo yowan hoafi poani,” mehu.

9

Sisas ai ahambo süngrurü-rundeimbo koamar hepuri
(Matyu 10:5-15; Mak 6:7-13)

¹ Sisas ai ahambo süngrurü-rundeimbi 12 ranahamumbo mborai yahupuri hürühepuri haya moaruwai nendi asu munguambo angüni aboediferambo nginindi adükar masagapuri. ² Raniyu God nginindi hifandarandi ranahambo wataporimboyo asu angüni aboediferambohünda koamar hepuri. ³ Ai ahamumbo yare hoafiyupurühi yahuya, “Sihamundi hoahoango ranambe se yowan nimini, arü, sesi, kaki, asu hoeari yimbu-ane ra ndowandumboemo. ⁴ Se nini-worambeyo afareafundi ra moani se rani worambe yangiri nimandimo mbundu botindafu ngomo. ⁵ Nahi homondani nindou ai sihamumbo worinifepurikoate-ndeiani ana, asu se ngoafi ra hinngindu houmbo ngomondühi yirifihindi hifi hasüfi ra kükiboadu houmbo ngomo ranaheimbo God ai moaruwaimbombi reandüri yaho refe nafuiyo-ndürimbohünda,” mehupuri. ⁶ Raniyomo asu ahambo süngururü-rundeimbi ai ranihü hinngiru houmbo homo munguambo ngoafi ranambe Godindi hoafi ra wataporimbo-rundühi nindou angünimbo-yeimbimbo aboedirundüri marundi.

Herot ai afindi hohoan momayu
(Matyu 14:1-12; Mak 6:14-16)

⁷ Gariri-yafe adükar bogori Herot ai munguambo moatükuni tüküme feyo ranahambo hoafi ra himboriyu haya, afindi hohoan momayu. Ai yare hohoan momayu ra, nindou bidifiri ai rarihi hoafiyehi seiya, Son hundürura-randeimbi ai yifihünda botimefiyu masei. ⁸ Asu bidifiri ai seiya, “Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi Eraisa ai yihofombo-so tüküme fiyu.” Asu awi bidifiri ai seiya, “Nindou mam Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi horombo hondü manügu ranai yifihünda botimefiyu-ane,” maseiamboyu. ⁹ Herot ai yare hoafiyuhi yahuya, “Ro sapo Sonindi mbiro ra kiki marhehini. Asu nindou düdi nda ai yahurai ro hoafi nda himboriyaha tüküme fiyu. Asu ahambo hoeifimbo samboanahi,” mehu.

Sisas ai 5,000 nindoumbo sesi masagadüri
(Matyu 14:13-21; Mak 6:30-44; Son 6:1-13)

¹⁰ Kraisindi hoafi sowandümo homo-rundeimbi ai hihiriyafu homo Sisasimbo-so tüküyafu munguambo moatükuni ai ramarundi ranahambo wataporimbo-maruri. Raniyu ai süngure sepurümündü haya Betsaida ngoafinambo ai yangiri nimarimbo mahomo. ¹¹ Nga asu awai nendi afindi ranai Sisas nahanafiyu mahu ranahambo türüfoarihi hehimbo-wambo, ai süngumar hori hei. Raniyu asu ai aheimbo mborai-mboraifindüri hinngireandüri haya, God nginindi hifandarandi ranahambo wataporimbo-marandi. Asu nindou didiyei angünümbye mayei aheimbo aboedimareandüri.

¹² Hüfhamindi hürimindoambe, süngrurü-rundeimbi 12 ai ahambo-so tüküyafu hoafiyomondowohü yahomoya, “Se nindou ndanaheimbo koarhawandürani mbihei. Rananimbo asu ai hei adükar ngoafihüyo asu himboraniyo ranihü apofondiyo asu sesiyo ra kokombiri-hündamboane. Ndanihü ana nindou nimarikoate-yohane,” mehomo. ¹³ Raniyu asu Sisas ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Seanimbo sesi ra aheimbo

ndabudürü,” mehuamboemo. Asu ahambo yaru hoafiyomondühi yahomoya, “Roana hondahüfeimbi bret-anemo asu kini akidou yimbu-anafani rani yangir-ane sihehumboayefi. Asu munguambo nindou ranaheimbo se homo sesi pemiyomo safimboyafi hohoanimoayafa?” mehomo. ¹⁴ Nindowenihani ranihi mamarimo ra 5,000-yomo. Sisas ai ahambo sunggrurü-rundeimbi ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Nindou ranaheimbo hoafindimondürani animbo ai 50, 50-ndahi mbimariamboane,” mehupuri. ¹⁵ Raniyomo ahambo sunggrurü-rundeimbi-memo ai himboriyomo houmbo nindou ranaheimbo rani-sungumarundüra mamarei. ¹⁶ Raniyu Sisas ai hondahüfeimbi bretiyo asu kini yimbume fanani ra semündü haya, sunambe himboyu hafuhü sesi ranahambohünda Godimbo hihifirüri mbura, bret kini hifitire ahambo sunggrurü-rundeimbi-memo nindou-mayei ranaheimbo yimbufe-ndürimbohünda masagapuri. ¹⁷ Nindou ranai sesi ra sahüsi mungu parihindühiyei, asu Sisasindi sunggrurü-rundeimbi ai sesi bidifiri bidifiri korimayo ra 12 wamburi tükuru maduburafundi.

Pita ai Sisasimboya nindou ndanana God dibonimayu Kraisani mehu (Matyu 16:13-19; Mak 8:27-29)

¹⁸ Mamimbo Sisas ai ahand-amboani Godimbo didibafiyuhü nimaruwane, asu ahambo sunggrurü-rundeimbi ai, ai-babidimbo mamarimo. Raniyu ahamumbo düdufipurühi yahuya, “Nindou ai wamboya ai düdi seia?” mehu. ¹⁹ Asu simbori ahambo hoafiyomondühi yahomoya, “Bidifiri ai Son sapo nindou hundürüra-randeimbi-mayu-ani sei. Bidifiri ai sihambo seiya ai Erasani maseiamboyei, asu bidifiri ai Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi horombo hondü manüngu ranai yifihündi botimefiyu-ani masei,” mehomondo. ²⁰ Raniyu asu ai ahamumbo simbori hoafiyupurühi yahuya, “Asu se ra wambo nunguru hohoanimo yomo ro didiyaha?” mehuamboemo. Asu Pita ai ahambo simbori hoafiyundühi yahuya, “Seana Kraisanafi nindou God ai diboniyunini hinngi-mareanini nindou aboedambo-fendürimbohünda,” mehundo.

Sisas ai yifinda mbundaha yifihündi botindaheamboyahi yahu wataporimbomarandi

(Matyu 16:20-28; Mak 8:30; 9:1)

²¹ Raniyu asu Sisas ai rani hoafi ranahamboya, “Se nindou ngörümbo yowan hoafindimboemo,” mehupuri. ²² Asukaiyu ahamumbo yare hoafiyupurühi yahuya, “Nindou Hondü ai ana asubusümbi tinirifo afindi ndemündühi animbo ahambo bogori nindou-anemo Godimbo sesi sihou-rundeimb-anemo asu ahinümbi hohoanimo yamundu rundeimb-anemo ranai yiboaruko-ndurimboemo. Ai ahambo hifokoandüwuran yifindümbuisi, nga asu ai ngimi sindu mbunda sunguna yifihündi botindifimbui,” mehu.

²³ Ai munguambo aheimbo hoafiyundürühi yahuya, “Nindou didiyei ai wandi süngu hombo hohoanimondeihani ana, asu ai ahei hohoanimo ra hifinambo-ndihi hehi nimi keimbi karhendeimbifihani yifimbo noundahi hehi munguambo si aho ra wambo süngumbirhi-ndiramboane. ²⁴ Nindou düdi ai ahandi yangiri ningo hohoanimo ra ahandihoari hifandarandi ana, ai awari-ndihoemboe. Nga asu nindou düdi wambohünda ahandi yangiri ningo hohoanimo ranahambo moanane ehu ana, ra gedühi ningomboe. ²⁵ Nindou mami ai ratupuri-yuhumbo munguambo moatükuni napo hifi ndanihündambo ra gugurareandi ana, asu ahandihoari awarindihembui,

nga nūngunde ahambo mafandihera? ²⁶ Nindou düdi ai, roanah+ asu wandi yamundife hoafi ranane ranahambo amoan+ngayu ana, asu ro-amboani nindou ranahambo Ape, ro, asu sūnambeah+ndi nendi bab+di y+hoefi ng+n+ndi himboamupuimbo-randeimbi kapeihü kosahambe amoan+ngi-nd+hün+imboyahi. ²⁷ Ro siheimbo an+hondümboanah+ nda hoafaya-handür+, nindou bi+di+fir+ di+di+yei ndan+hü an+boadei ranai ana yifi+koate yang+ri n+imboei-ambe God ng+n+ndi hifandarandi ra hoeind+himboyei,” mehündür+.

Sisas+ndi fi ran+poanambo fiyoweimbi tüküme feyo
(Matyu 17:1-14; Mak 9:2-13)

²⁸ Sisas ai ran+ hoafi ra hoafiyu haya, 8 si howane, ai Pita, Son asu Sems ahamumbo sepur+mündü haya hifi wafunambo God+imbo di+di+bafifembo mahafu. ²⁹ Ai God+imbo di+di+bafiyuhü nūnguane asu ahandi ngusümboari ra ran+poanambo fiyowohüyo asu ahandi hoear+ ra kifoh+ ham+ndiyowohü si nahurai tüküme feyo. ³⁰ Ran+yo asu ran+simboan+ Moses, Eraisa ai Sisas-di+bo watapor+yafandüh+ man+mbafani. ³¹ Nindou yimbu ranai himboamupuimbo-randeimbi kapeihü tüküyaf+ne henamboyafani+ asu Sisas ai God+ndi ratüpur+ moend+filh+ Serusarem ngoafihü yifi+mbomayu ranahambo ai-bab+di watapor+memo. ³² Pita ai ahandi ngunindi yimbu Son asu Sems ai ahamumbo yapombo himbomarapura mapomo. Asu himboari bir+hoemo hoeirundane, Sisas+ndi himboamupuimbo-randeimbi si ranambe nindou yimbu ranai-amboan+ yahurai ai-di+bo man+mbafani. ³³ Moses Eraisa ai ndeara hombo safani+ henambo-yafandane, Pita ai Sisas+imbo hoafiyundüh+ yahuya, “Adükari+, aboed-ane ndan+hü amarefisi+, nga sihir+ dago ng+m+ hünd+hupur+imboane, sihambo ngorü, Moses+imbo ngorü asu Erasambo ngorü.” Pita ai yare hoafimayu ra ai ndore fifi+re hayamboyupoan+ hoafimayu.

³⁴ Ai ran+ hoafi ranahambo yare hoafiyuambe mburüngai ranai pi+yo gabudi-mafoareapura, asu ai yih+imbomemo. ³⁵ Ran+yo asu hoafi ranai mburüngai-ambeah+ndi tüküfih+ yahoya, “Wandi N+imor-ani nda, ro ahambo di+bon+mayahando-ani. Se ahandi hoafi himbor+nd+mo,” meho. ³⁶ Ran+ hoafi ra ho kikam+ndoambe Sisas ai yang+ri ran+hü manüngu. Pita, Son, Sems ai ran+simboan+ n+n+moatükun+ hoeimarundi ranahambo nindou ngorümbo moai n+n+ hoafi hoafiyomo.

Sisas ai n+imor+ moaruwai nendi flambe n+mar+ndoweimbi aboed+marir+
(Matyu 17:14-21; Mak 9:14-29)

³⁷ Ngorü sina hifi wafu ra hin+ngiru houmbo han+mondani+, n+morehi nindowenihi af+ndi ranai Sisas+imbo naf+n+ hoeimar+hor+. ³⁸ Nindou mam+, n+morehi nindowenihi af+ndi-mayei ranambeah+ndi ai Sisas+imbo puküna hoafi kar+hoehü yahuya, “Nindou yamundo-randeimbi kar+hasi. Se sühüfi n+imor+ wandi hoeir+wor+, nga wandi mam+ ndearani nda. ³⁹ Moaruwai nendi ai n+imor+ ranahambo kikihi-safir+m+ndühane asu ai hepünüfi heiyu arandi. Moaruwai nendi ranai ahambo yabad+ri wak+rer+hane asu yahamo kasiau wutüpuiar+yu arandi. Ai ahandi fi ranahambo mungunambo moaruwaimbo-rer+hane asu ahambo n+mai hin+ngifi hombo sisam+ndarandi. ⁴⁰ Ro sihambo süngurun+n+rundeimbi ranahamumbo hüt+hütimar+hapur+ moaruwai nendi ranahambo raguanambofembo, nga ai ng+ri raguanambondundi,” mehundo.

⁴¹ Asu Sisas ai simbor+ hoafiyundüh+ yahuya, “Nindou nda se ana an+hondümbofe hohoan+mokoate-yeihanei, asu sihei ni+ngo hohoan+mo ra

moai ndorihoyo. Nüngunimbimbo awi ro se-babidimbo nimboambo sihei nimbori ra mandahamindihaha? Nimori sihafira ndühi sowarindifi sühüfi,” mehu ⁴² Nimori ranai süfuane moaruwai nendi ranai serimindi hifihü purapoaporeri siheri haya yabadimari. Nga asu Sisas ai moaruwai nendi ranahambo nginindi hoafiyundo haya nimori ranahambo aboediriri mbura ahandi afindambo hihiriri maserügudo. ⁴³ Raniyeyi asu munguambo nindou-mayeyi ranai Godindi nginindi adükar ranahambo mahepühendi.

Sisas ai asükaiyu yifindamboyahi yahu wataporimbo-marandi
(Matyu 17:22-23; Mak 9:30-32)

Munguambo nindou ranai Sisas ramareandi ranahambo afindi hohoanimoeyih nimboeambe, ai ahambo süngururü-rundeimbimbo hoafiyupurühi yahuya, ⁴⁴ “Ro nine-moatükuni sihamumbo haponda hoafehapuri ndanahambo mitanindündumboemo. Ngiri amitata Nindou Hondü ndanahambo nindouyeyi wariwami hinngindihori,” mehu. ⁴⁵ Nga asu ahambo süngururü-rundeimbi ai rani hoafi ranahandi nimindi ra moai fifirundi. Rani hoafi ra ahamumbo dibo mengoro wambo ai moai ndoru türüfoarundi. Nga asu ai Sisasimbo düdufembo ra yihimbomemo.

Nindou düdi adükarayu
(Matyu 18:1-5; Mak 9:33-37)

⁴⁶ Sisasimbo süngururü-rundeimbi ai nindou düdi adükarayu yahomo houmbo simbori hoafimemo. ⁴⁷ Sisas ai fifireandi nine hohoanimo ahamundi ngusüfoambe amaro ranimbo. Raniyu asu ai nimori akidou serümündü ahandi ngirisafini pamariri. ⁴⁸ Raniyu ai hoafiyuhi yahuya, “Nindou düdi ai nimori akidou ndanahambo wambohünda hohoanimoayundo ana, wambo amboani hohoanimoynu-ndiruhani. Nindou düdi ai wambo hohoanimoayundiri ana, asu nindou sapo wambo koamarihendira makosahi ahambo amboani hohoanimoynu-ndohani. Nindou düdi ai sihamundi mbusümo akidou hamindayu ai-ani moani adükar hamindi hondayu,” mehu.

Nindou düdi sihefimbo moaruwaimbo-fekoate-ayu aiana sihefi ngunindani
(Mak 9:38-40)

⁴⁹ Raniyu asu Son ai simbori hoafiyuhi yahuya, “Adükar, ro hoeirihundan nindou mam ai sihafira ndürinambo moaruwai nendi raguanambomareanda, ro ahambo rani-moatükuni raguanambofembo yowan masahundo. Ro ahambo ramarhuri ra nimboe sapo ai moai sihambo süngureanin ro rawehundi nou,” mehu. ⁵⁰ Sisas ai Sonimbo hoafiyundühi yahuya, “Se yowan ahambo yowan yahondopoani, sapo nindou düdi ai simbori sihamumbo hoafiyopurikoate-ayu ranai ana nindou “sihamundani,” mehupuri.

Samariahündi ai Sisasimbo ahei ngoafina hombo yowan masei

⁵¹ Sisas ai God sowana hafombo si ranai ndeara akimi tüküfeyoambe, ai Serusarem ngoafinambo hombo hohoanimomayu. ⁵² Raniyu ai munguambo moatükuni ahambo yimungurifembo nindou bidifiri horombo koamarihapura homo Samaria ngoafihü tüküme fundi. ⁵³ Nga asu nindou rani ngoafihü ranai moai Sisasimbo mborai sahündo ai Serusaremnambo mahuwambo wambo. ⁵⁴ Sisasimbo süngururü-rundeimbi nindou, Sems, Son ai rani ngoafihündi ramehindi ranimbo hoeirine hena hoafiyafandühi safaniya, “Adükar, ro sünambeahindi hai ranahambo hoafindehani kosi nindou ranaheimbo moaruwaimbofendürimbo ra se yifirindafani ana,

randihoa?” masafandamboyu. ⁵⁵ Raniyu asu Sisas ai ahafanimo hihirifi nginindi hoafimayupiri. ⁵⁶ Raniyomo asu ai ranihunda ngorü ngoafina mahomo.

*Sisasimbo süngufe hohoanimo
(Matyu 8:19-22)*

⁵⁷ Ai homondühiyomo nafini nindou mamai ai Sisasimbo yare hoafiyuhi yahuya, “Se nininyo ahafi ra roana moani sihambo yangiri süngundihaninimboyahi,” mehuamboyu. ⁵⁸ Asu Sisas ai ahambo hoafiyuhi yahuya, “Nimambeahindi yafori ana ahandi hifi ambe ra mbaningo ai ho aporambo, asu ndu ai ngerumb-anei, nga Nindou Hondü aiana fondikoate-ani ai ho ahandi mbiro bidagorife aporambo ra,” mehu. ⁵⁹ Nindou ngorü-mayu ranahambo Sisas ai hoafiyundühi yahuya, “Se wambo süngundandiri,” mehundo. Nga asu ai ahambo yare hoafiyundühi yahuya, “Adükari, awi ro nga wandi apembo hifi-kandihini heheambo asu sünguna ngamboyah,” mehu. ⁶⁰ Nga asu Sisas ai ahambo yare hoafiyundühi yahuya, “Nindou yifiyeimbi ai aheihoari yifinimoko ra hifi kambirihindamboane, nga seana ngafi God nginindi hifandarandi ranahambo animbo wataporimbo-ndandi,” mehu. ⁶¹ Nindou ngorü ai hoafiyuhi yahuya, “Adükari, ro sihambo süngundihaninimboyahi, nga awi ro nga wandi fikiminindi-mayei ranaheimbo asürü ahinindihearü mbundihambo animbo süngundihainimboyahi,” mehu. ⁶² Sisas ai ahambo hoafiyundühi yahuya, “Nindou mamai ai nimi hitandühi daboadani kefui himboayu ana, God nginindi hifandarandi ranahambo ngiri ratüpurindu,” mehundo.

10

Sisas ai 72 nindou ahandi ratüpurimbohünda koamarihepuri

¹ Süngunambo Adükari ai 72 nindou diboniyu mbura, ahamumbo boatei yimbu-yimbure nine ngoafi sapo ai hombo yahuhayambo-mayu rani ngoafini koamarihepuri. ² Ai ahamumbo yare hoafiyupurühi yahuya, “Nümbürambe sesi afindi burayo ranai ndeara mungu süfi yangirayo, nga asu sesi ranahambo yimungurife gugurifembo nindou ana afindiyopoani. Ranimbo-hündambo animbo asu se nümbürü aharambürü ranahambo didibafindafundani animbo asu ai sesi ra yimungurife gugurifembohünda nindou afindi safi koambirihapuramboane. ³ Hapoana se ngomo, nga awi se himboriyomo! Ro sihamumbo sipsip wei nahurai yafori harümbi nimboeiambe nou koararihheapuri. ⁴ Se kaki sandiferambo arü akidouane, napo arü ane, asu su yirambe kikifoefemboane ndowandumboemo, nga yowan. Asu se nindou nafini hoeindundürühi aheimbo wari furüboadundürühi wataporimbo-ndürimboemo, nga yowan.

⁵ Se nini worambe-yomo afareafundi ra, boatei randu hoafindimondühi animboya, ‘Nindou ndani worambe amarei se ngusüfoambe afurindihikündihindi,’ mbisimo. ⁶ Nindou bidifiri rani worambe ngusüfoambe afurife kife hohoanimombo yifiriyembi nimaniani ana, nindou aheimbo-so ngusüfoambe afurife kifeimbi hohoanimo sihamundi-mayo ra mbeyangoro-amboane. Nga asu wanayo ana, rani hohoanimo sihamundi-mayo ra asükaindo sihamundi hihirife mbihowamboane. ⁷ Se moani wori mamai ranambe yangiri nimanimo. Nindou rani worambeahindi ai ninimoatükuniyoyo ndehüpurani se rani worambe yangiri sesi dowadümo hoe ndimindimo ndundi. Nga se worini worinipo-ndimboemo.

8 Nɪnɪ ɲgoafɪhũyo se tũkũyafundani nindou ai sɪhamumbo ndahũpurũmũndi worɪnɪndɪhipurani ana, se moani nɪne-moatũkunɪ ai sɪhamumbo pũpimarɪhɪndɪ ra dowadũmo. 9 Asu rani ɲgoafɪhũ anɲũnũmbɪ nindou amarei ranaheimbo aboedɪndundũrũhɪ hoafɪndomondũrũhɪ anɪmboya, ‘God ai ɲɲnɪndɪ hɪfandarandɪ ranai ndeara sɪheimboso akɪmɪ tũkũfemboane,’ mbɪsɪmo. 10-11 Nɲa asu se nɪnɪ ɲgoafɪhũyo homondani nindou ranai sɪhamumbo sepurɪmɪndɪ worɪnɪfekoate-ndeianɪ ana, asu rani ɲgoafɪhũ se ɲgomo nafɪnɪ nɲngomombo aheimbo hoafɪndomondũrũhɪ anɪmboya, ‘Sɪhei ɲgoafɪhũndɪ hɪfɪ hasũfɪ yɪhoefɪ tɪɲarɪfɪhɪ apenɲgo ra sɪheimbo hũtimbo-hũndamboane pũpũrɪfafaorɪhũndɪ. Nɲa awi se randɪhi fɪfɪrɪndɪhɪndɪ God ɲɲnɪndɪ hɪfandarandɪ ranai ndeara akɪmɪ tũkũfemboane,’ mbɪsɪmo. 12 Ro sɪhamumbo rarɪhe hoafehapuri, Godɪndɪ yɪbobofembo si tũkũfeyoambe ana, sɪheimbo tɪɲɪrɪfo Sodomɪhũndɪ ranaheimbo tũkũmefeyondũrɪ ra ɲgasũnde haya moaruwai hamɪndɪ tũkũndɪfemboe.

*Anɪhondũmbofekoate-yeimbɪ nindou ana hɪpoanɪhɪmboe-mbou-anei
(Matyu 11:20-24)*

13 Hɪpoanɪhɪmboembou-anei Korasinɪhũndɪ se! Hɪpoanɪhɪmboembou-anei Betsaidahũndɪ se! Sɪheimbo moaruwai hamɪndɪ tũkũndɪfendũrɪmboe. Asu ro hepũnɪfeimbɪ moatũkunɪ sɪhei ɲgoafɪhũ ramarɪheandɪ rahurai Tair ɲgoafɪhũ Saidon ɲgoafɪhũ rambarɪhea-mbonana, nindou rani ɲgoafɪhũndɪ ranai horombonambo anɪmbo moaruwai hohoanɪmo hɪnɲɲɪrɪhi hehi dɪdɪboadorɪhi nɪmarei. Rananɪmbo ai hasũfɪ yihuruyei mburɪhũmbo nɪmarei sapo roana yɪhoefɪ moaruwai hohoanɪmo ranahambo hɪnɲɲɪrɪhumboanefɪ sei hehi. 14 Nɲa asu Godɪndɪ yɪbobofe si tũkũfeyoambe ana, Tair ɲgoaf-ane Saidon ɲgoaf-ane ranaheimbo ana ɲɲrɪ afɪndɪ hamɪndɪ tɪɲɪrɪfo tũkũndɪfeyo, ɲga sɪheimbo ana nɪne moani afɪndɪ yahurai hamɪndɪ tɪɲɪrɪfo tũkũmandɪfendũrɪ. 15 Asu Kaperneam se ra sũnambe ndũrɪ adũkarɪ mandahũmũndiyo? Wanɪ yangɲr-ane ana! Sɪheimbo ana hɪfɪnɪ safɪ pindeandũranɪ gadeimboyei!” mehu.

16 Ai ahambo sũɲgrurũ-rundeimbɪmbo hoafɪyuhɪ yahuya, “Nindou dũdi ai sɪhamundɪ hoafɪ hɪmborayu ana, wandɪ hoafɪ amboanɪ hɪmborɪyuhani. Asu nindou dũdi ai sɪhamundɪ hoafɪ hɪmborɪyo hefe semɪndɪkoate-ayu ana, asu wandɪ hoafɪ ɲɲrɪ hɪmbondu haya ndemũndu. Asu nindou dũdi ai wandɪ hoafɪ hɪmborɪyo hefe semɪndɪkoate-ayu ana ai ɲɲrɪ Nindou dũdi wambo koamarɪhendɪrɪ ahandɪ hoafɪ amboanɪ hɪmborɪndu haya ndemũndu,” mehu.

72 nindou ai hɪhɪrɪyafu mahomo

17 Nindou 72-memo ranai hɪhɪfɪ-hɪhɪfɪ kameihɪ hɪhɪrɪyafu homo tũkũyafu hoafɪyomondũhɪ yahomoya, “Adũkarɪ, sɪhafɪ ndũrɪ dũkarɪhunda moaruwai nendɪ ranai yɪhoefɪ hoafɪ hɪmborɪyei marɪhũndɪ!” mehomo. 18 Sisas ai sɪmborɪ ahamumbo hoafɪyuhɪ yahuya, “Ro hoeirɪheandani Satan ai sũnambeahɪndɪ wabũrũsɪ nahurai pɪmayu. 19 Awi se hɪmborɪyomo, sapo ro sɪhamumbo amoasɪrɪyo hɪfɪtarɪyo ranɪwamɪ pũtapɪyo hombo ɲɲnɪndɪ masahapur-ane. Asu sɪhamundɪ hũrũtũmbɪndɪ ɲɲnɪndɪ ɲgasũnde-andeimbɪ ɲɲnɪndɪ masahapurɪ. Nɲa ranɪmbo-hũndambo anɪmbo sɪhamumbo ɲɲrɪ nɪnɪ-moatũkunɪ moaruwaimbo-ndeapurɪ. 20 Sapo moaruwai nendɪ sɪhamundɪ hoafɪ hɪmborɪmayei ranɪmbo se yowanɪ hɪhɪfɪ-hɪhɪfɪndɪmboemo. Nɲa sapo sɪhamundɪ ndũrɪ sũnambe pare masɪhepurɪ ranɪmbo-hũndambo anɪmbo hɪhɪfɪ-hɪhɪfɪndɪmo,” mehupurɪ.

*Sisas ai Afindambo didibafimefindo
(Matyu 11:25-27; 13:16-17)*

²¹ Raniyo asu rani-simboani Yifiafi Aboedindi hihifi-hihifi ranai Sisasindi ngusüfoambe tüküfehüyo, asu ai yare hoafiyuhü yahuya, “Ape, sünambe-ane asu hifi ndanihü-ane se Adükar-anafi. Ro sihambo hihifarihanani ra nimboe sapo nindou fifirihü mburihü didiboado-rihendeimbi-mayei aheimbo rani-moatükunü ra dibonapüro mbura, asu nimorü akidibou nahurai-mayei aheimbo nafuimefindürü rani-mbohünda. Yini, Ape se rani-moatükunü refembo yifirayafi,” mehu. ²² Sisas ai hoafiyupurühü yahuya, “Wandi Ape ai wambo munguambo moatükunü nginindi ra masendirü. Nindou didi ai moai Nimor-ayu ndanahambo fifirirü, nga Afindi ai yangir-ani fifirirü-mboayu. Asu nindou didi ai moai Afindambo fifirirü. Nga Nimorü aiani asu nindou didemo Nimorü ai ahandihoari dibonimayupurü sapo Godimbo fifirifi hoafimbo-memo ai yangir-anemo fifirumboemo,” mehu. ²³ Raniyo Sisas ai hihirifi nüngumbo ahambo süngrurü-rundeimbi-memo ranahamumbo-poanimbo yangirü hoafiyupurühü yahuya, “Nine-moatükunü se sihamundi himboarinambo hoeiarundi rani-moatükunü ra nindou ai-amboani hoeiareandi ana, ai hihifi-hihifimbiyu-wamboane! ²⁴ Ro sihamumbo nda hoafehapurü, Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi-yomo asu bogorü nindou-yomo ai nine-moatükunü haponda se hoeiarundi ndanahambo ai hoeifembo mehomoyosi, nga ai moai hoeirundi. Asu ai nine hoafi se himborayomo ranahambo amboani himborimbo mehomoyosi, nga asu ai moai himboriyomo,” mehupurü.

Sudahündambo Samariahündü ai mafarherü

²⁵ Suda-yomondi ahinümbi hohoanimo yamunde-randeimbi nindou ranai Sisasimbo refi hoeifimbo tüküme fiyu. Ai yare hoafiyuhü yahuya, “Yamundo-randeimbi, ro nüngundüheandühü koadürümbo yangirü nüngombo hohoanimo ra mandahamündüha?” mehuamboyu. ²⁶ Asu Sisas ai simborü ahambo hoafiyuhü yahuya, “Asu nüngureamboyo Baiborambe hoafimayoa? Nüngundo se rani-moatükunü ranahambo hoeindo fifirümandowanda?” mehuamboyu. ²⁷ Asu nindou-mayu ranai hoafiyuhü yahuya, “Adükarü aiana sihei God-ani, rani-mboanimbo se ahambo sihei yifiafi, nginindi, hohoanimo ranambo ngusüfo pandihorü. Asu sihei wandafi ranaheimbo amboani ngusüfo pandihindürü sapo se sihei fimbo ngusüfo pararühindü nou,” mehu. ²⁸ Asu Sisas ai simborü hoafiyuhü yahuya, “Se anihondümbo-anafi hoafayafi. Se randowandühü animbo yangirü nimboamboayafi,” mehundo. ²⁹ Nga asu ai Sisasimboya ai adükarü fifireandeimb-ani yahuhaya ahambo düdufinduhü yahuya, “Nindou düdi ai wandi wandafayua?” mehundowamboyu.

³⁰ Sisas ai simborü hoafiyundühü yahuya, “Manimbo nindou mamü ai Serusarem ngoafihündü botifi haya Seriko ngoafina hanuwane, hühmbühünü nindou ai nafinü mburindümo houmbo hoeari napo ahandi hirüfoarundowohü asu ahambo bubururü yifimbo yangirü sihawurü-houmbo ndamefundü. ³¹ Rani-moatükunü ranai refeyowane Sudahündü Godimbo sesi sihai-randeimbi nindou ai nafü rani-süngu mahanu. Nga asu nindou ranai hoeirira mayowamboyu himborü nafü wakiramündü tüküfi haya mahanu. ³² Nindou mamü Godimbo sesi sihai-randeimbi Rifai sirihündü ai mahanu. Ai süngunü hanü nindou ranahambo hoeirira mayowamboyu himborü nafü wakiramündü tüküfi haya mahanu. ³³ Raniyo

asu nindou mamî Samariahündî ai nafî ranî-sünggu mahanu. Ai hanü nindou buburürî masihawurî ranahambo-so tüküme fiyu. Asu ai nindou ranahambo hoeirira mayoa ahambo hîpoambo afîndî hîpoambomarürî. ³⁴ Samariahündî-mayu ranai hüfu ahandî fikîmî tüküfi orif hîsî werî hoeyo asu wain hîsî hoeyo ra buburura horîmayo ranîwamî kare mbura hoearî goesürînambo hîmondîmarîherü. Ranîyu ai nindou ranahambo serümündî ahandî dongi-mayo ranîwamî nandî serümündü haya, nindou fandîhi apoei-rîhündeimbi worîna mahanu ranîhü semündî ho hîfandîyo nîmarîmbohünda. ³⁵ Ngorü sina Samariahündî-mayu ranai kakî sepurîmündî hu nindou tüküyahi apoei-rîhündeimbi worî hîfandîrandeimbi-mayu ranahambo sagadowohü yahuya, ‘Nindou ndanahambo se didîboadondîworî. Se ahambohünda kakî pütîayafi ana, ro asükainda hîhîndahe dügühühi sîhambo hîhîndîhe ndahanînimboyahi,’ mehundo,” mehu.

³⁶ Sisas ai asükaiyu düdufindowohü yahuya, “Se sîhafî hohoanîmonambo nindou ngîmî ra düdi wandafî ranahambo ngusüfo paririmbayua?” mehuamboyu. ³⁷ Ai hoafîyuhî yahuya, “Nindou sapo düdi ai ahambo hanü hîpoamborirühî mafarîherü ranai-ani,” mehindowamboyu. Asu Sisas ai sîmborî hoafîyundohü yahuya, “Se ngafî moanî ranî süngundowandî,” mehundo.

Sisas ai Mata Mariambo hu hoeimareapîrî

³⁸ Sisas ai ahambo sünggurü-rundeimbi babîdîmbo nafî homondühi ai ngoafî mamî Mata nîmarümbî ranî ngoafîhü tüküfiyuane asu ahambo serîmîndî worînimarerî. ³⁹ Mata ai akîdîmbüyo hayamboyo ahandî ndürî ra Maria ai sîfo Adükariîndî yirikîmî nîmarîmbo ahandî yamundîfe hoafî wataporîmbo-arandî ra hîhîmborîmayo. ⁴⁰ Nga asu Mata ai afîndî ratüpurî worambe engoro ranahambo tîngamboyowohüyo ai moai ngusüfoambe ndore küreandî. Ai ahambo-so ho hoafîyondowohü yahoya, “Adükari seana awi moai wandî akîdî ranai hîhîngîreandîranî munguambo ratüpurî wand-amboanî rarawarîhandî ranahambo ana hohoanîmoyafîyo? Se hoafîyafîndoanî anîmbo ai sîni wambo mbîfarîhendîrî,” mehindowamboyu.

⁴¹ Asu Sisas ai sîmborî hoafîyundowohü yahuya, “Mata, Mata, seana munguambo moatükunî ranahamboanafi afîndî hohoanîmoyafühi ngusüfoambe ndofe kifekoate-ayafi. ⁴² Mamî moatükun-ane adükari hamîndayo. Maria aiana aboedî moatükunî hamînd-ane ai warîfe semîndîmboayo. Ranî-moatükunî ranai ahandî warambeahîndî ngîrî hündühümündî,” mehundo.

11

Sisas ai Godîmbo didîbafîfembo hohoanîmo yamundîmareandî (Matyu 6:9-15; 7:7-11)

¹ Mamîmbo Sisas ai ngoründühî didîbafîyuhü manüngu. Ai didîbafîyu kikamünduane, asu ahambo sünggurü-rundeimbi mamî ranai hoafîyundühî yahuya, “Adükari, se yîhoefîmbo didîbafîyorambo ra Son ai ahambo sünggurü-rundeimbi-mbo ramareapurî nou yamundowamunî,” mehuamboyu. ² Asu Sisas ai hoafîyupurühî yahuya, “Se ndandu didîbafîndafundühî anîmboya,

‘Ape, sîhafî ndürî ra moanî ahînûmbî-mbeyowamboane. Sîhafî ngînîndî hîfandarandî ra mbîkosowamboane.

³ Munguambo si ro sesî semîndîmbo hohoanîmoayefî ra se ndawamunî.

⁴ Yihoe fi moaruwai hohoanimo ra amboawi mbisafimuni,
ro-amboani munjuambo nindou yihoe fombo moaruwaimbo-
rihimuna, amboawi asahundur nou.

Asu se yihoe fimbo ninimoatukuni refe hoeifemunimboayo
ranambe ndowandifimuni ngamboyafi,
mbisimo,” mehu.

⁵⁻⁶ Raniyu asu Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Asu se sihaf i ngunindi-
mayu ranahandi worina nimb i mbusümondühi haf i hoafiyafi-ndowohüya,
‘Wandafi, se wambo bret ngimi sawapuri, nimboe sapo wand i ngunindi
ai nafimbo süni tüküme fiyu, nga ro ai sesimbo sesi-koate-anahi.’

⁷ Nindou worambe amaru ranai rande simbori hoafinduhüya, ‘Yipuri
pariheamboanahi, nga se wambo tinjirifo ndawandiri-mboyafi, nga ragu
moeindani ngafi. Roana nimori babidimbo fondihü apoefi. Ro ngiri
botindahe sihambo ninimoatukuni amboani ndahanini,’ mbüsümbui.

⁸ Ro sihamumbo hoafiyahapuri, wori aharamburi ranai botindüfi ninimoatukuniyo mbonimbo-maramüdu ra worambeahandi fufundamüdi dagadombui. Nindou ranai ahandi ngunindi ranahambo farhefimbo rareandühiyupoani, nga düdu-düdupo-marürambo ranimbo dagadombui.

⁹ Ro sihamumbo hoafehapuri nda, düdundafundani animbo God ai sihamumbo dagapurümbui. Kokoarundi animbo hoeindumboemo. Yipurifih i pirako-pirakondundani animbo yipuri ranai sihamumbo sübüdihoemboe. ¹⁰ Anihondane, munjuambo nindou düdi-düdufi arandi hu-animbo ai ndemündümbui. Nindou düdi ai kokoara hu-animbo ai hoeindeambui. Munjuambo nindou düdi ai yipurifih i pirako-pirakoara hu-animbo ahambo yipuri ra sübüdihoemboe. ¹¹ Asu sihaf i nimori ai kin i sao sei hehi düduehindi ra se harinendi madabuduriyo? ¹² Asu sihaf i nimori ai songo sao sei hehi düduehindi ra asu se aheimbo hifitan i madabunduriyo? ¹³ Se moaruwai hohoanimoyomo-rundeimbi nindou-anemosi, nga asu se sihamundi nimori ranaheimbo aboedi moatukuni sabuduri arundi. Mami yahurai-ane nindou didiyei Ape sunambe amaru ahambo düduehindi ana, Yifiafi Aboedi dagadurümbui,” mehu.

*Sisasimboya moaruwai nendi-yafe bogori Berseburindi
nginindinamboane ratupuriyu arandi masei
(Matyu 12:22-30; Mak 3:20-27)*

¹⁴ Mamiambo Sisas ai moaruwai nendi hemafoareandi nindoundi fi-
ambe nimarimbo nindou ranai wataporikoate-yu maranda. Nindou
ranahandi fiambeahandi moaruwai nendi ranai kosifoendühiyo, asu
nindou-mayu ranai wataporimayu. Raniyei nimorehi nindowenih i
ranai mahepünahindi. ¹⁵ Nga asu nindou bidifiri ai hoafiyehi seiya,
“Sisas ai moaruwai nendi-yafe bogori, ahandi nduri Bersebur, ahandi
nginindinambo moaruwai nendi ra nindoweyi fiambeahandi raguanam-
bore arandi,” masei. ¹⁶ Asu nindou bidifiri ai Sisasimbo refe hoeifimbo
seihehi hohoanimoyeihiya, “Ai Godindi ratupuriyo rawareandi ra nafuim-
bohünda hepünifeimbi moatukuni rambirea-ndamboane,” masei.

¹⁷ Asu Sisas ai ahei hohoanimo ra fifireanduri haya hoafiyundurühi
yahuya, “Nindou didiyei ngoafi mami papirih i nimareimbi ranai yim-
bumbore yibobore haya yifiarayo ana, ngiri aboedi nimboei. Asu nin-
dou mami rani worambeahandi ranai yimbumbore yiboborih i mburihü
aheihuari yifiaraye ana, ngiri aboedi nimboei. ¹⁸ Asu Satanindi
nendi ranai yimbumbore yibobore haya ahafehoari yifiarayo ana, asu
nüngunde mamühi nginindi maningoa? Se wambo seiya, ‘Ai ana

moaruwai nendiyei bogori ahandi nduri Berseburindi nginindinamboani moaruwai nendambo hefoare arandi,' masei. ¹⁹ Asu ro Berseburindi nginindinambo moaruwai nendi ra raguanambo-mbarihea mbonana, asu sihei nendi ai dade nginindinambo moaruwai nendi ra raguanaboru arunda? Sihei nendi ranai siheimbo yibobondundurühi sihei hoafi ra anihondüyopoani mbisimo nafiindimboemo. ²⁰ Nga asu God ai ahandihoari wambo nginindi ra sendirani ranai nginindinambo moaruwai nendi ra raguanambo-arihendi ana, awi se randihi fifirindhindi God ai nginindi hifandarandi ra siheimbo-so tükufemboane.

²¹ Nindou hari nginindi ai munguambo yifiari niminehoari gugure haya ahandi wori ranahambo hifandarandi ana, ahandi munguambo moatükuni ranai aboedi yagodimboe. ²² Nga asu nindou ngorü hari nginindi hondü ai tüküfi nindou rani-dibo yifiariyafanimbo ahambo hifinamboariri ana, nindou munguambo nindou fehefe yifiarimbo napo ra fufundamündühi asu ahandi-mayo napo munguambo ra nindou amurambo yibobondearümbui. ²³ Nindou düdi ai wandi ngunindiyupoani ehu aiana wambo yihoaruko-reandiruhani. Asu nindou düdi ai wambo farihendiri hefe nindou ranaheimbo gugurifenduri-koate-ayu ana, ai aheimbo waribadanduri wakindearümbui," mehu.

*Moaruwai nendi ranai asükaiyo tükumefeyo
(Matyu 12:43-45)*

²⁴ Sisas ai yahuya, "Moaruwai nendi nindou-mayu ranahandi fi-ambeahindi makosifoendi ranai nine hifi niñondi anango raninambo ranihü warihefe niimarimbo kokora howohane. Ai fondi ra mam-amboani hoiefekoate-ayo ana, ai ahandihoari hoafindowohü animboya, 'Awi ro asükainda wandi horombodidi wori hiniñgimarihendi raninambo hihirindahe nga,' mbisimboe. ²⁵ Asu ai ngo wori ra hoeindeanda moani aboedi yihoarihefe didiboado-yimindümbi fondarimboe. ²⁶ Rananimbo asu ai ngo moaruwai nendi 7 bidifirambo fihindamindinduri ngo ai mami ran worambe ni mandeimboyei. Moaruwai nendi süngu tükumehindi ranai moaruwai hamindi-ndeimboyei. Munguambo ai nindou-mayu ranahandi fiambe gugurindahi ni mandiani animbo nindou ranai horombo mamaru nahurai ni marikoate moani moaruwai hamindi hondü ni mandümbui," mehu.

Nini nindou ai anihondumbo hihifi-hihifimandei

²⁷ Raniyo asu Sisas ai rani hoafi ra yare hoafiyuambe ni morehi mami ai ni morehi nindowenih afindi mengoro rani mbusümo botife Sisasimbo hoafiyowohü yahoya, "Ni morehi ndanai shambo wakiramindinini mbura titihümaranini ranai ana hihifi-hihifimbeyo-wamboane," mehoamboyu. ²⁸ Asu Sisas ai simbori ahambo hoafiyundühi yahuya, "Nindou didiyei ai Godindi hoafi himboriyei mburihü rani-sünguarihindi aianimbo hihifi-hihifimbeyei-amboane," mehu.

*Nindou bidifiri ai Sisasimbo hepünifeimbi moatükuni refembo düdumehindo
(Matyu 12:38-42; Mak 8:12)*

²⁹ Ni morehi nindowenih afindi ranai türehowohü ahambo akimi kakimarihomndei heiamboyu aheimbo hoafiyundurühi yahuya, "Nindou hapondanambe animboei ndanai ana awi nindou moaruwai hamind-anei. Ai ana hepünifeimbi moatükuni hoiefemboanei hohoanimoyei sapo wamboya ai anihondü Godindi ratüpurayo ratüpurayu yaho fifirifembohünda. Nga asu aiana ngiri nini-moatükuniyo tükefeyo

ranahambo hoeindihindi, nga wani. Aiana sapo nindou Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi ahandi ndürü Sonambo nîne-moatükunî tüküme Feyondo ranî-moatükunî yangiri anîmbo hoeindihimboyei. ³⁰ Mare yahuraiyo Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi nindou Sona ai Ninife ngoafihü nindou amarei ranaheimbo yahurai-ane yaho nafuiyo-ndürimbohünda tüküme Feyo. Mare yahurai-anîmbo Nindou Hondü ndanai-amboanî tükündüfimbui God ai nindou hapondanambe amarei ranaheimbo nafuiyo-ndürimbohünda. ³¹ God ai nindoumbo yibobofendürimboayu ranî si tüküfeyoambe anîmbo bogori adükari nîmorehi hifi warî kadüdanipoedi ai tükündife nindou hapondanambe anîmboei ranaheimbo nîni-moatükunî ai moaruwai ramarihindi ranîmbo papi-hoafindandürimboe. Ranî-moatükunî refemboayo ra nîmboe sapo ai adükari bogori Soromonîndî ndofe fifirife hoafi himborimbohündambo ahandi hifi bidifiranî angunipoedi hinîngire haya masîno. Nga ro sîheimbo hoafehandürî nindou sîhei mbusümo anüngu aiana Soromonîmbo ngasündirümböani. ³² God ai nindoumbo yibobofe-mboayu ranî si tüküfeyoambe ana Ninife ngoafihündî nindou ranai botîndahi nîmboeimbo sîheimbo papi-hoafindühürimboyei. Ai refemboaye ra nîmboe sapo Sona ai hoafi wataporîmbo-maranda himboriyeyi mburîhü moaruwai hohoanîmo ahei ra hinîngîmarîhindi ranîmbo-hünda. Nga asu ro sîheimbo hoafehandürî sîhei mbusümo nindou mamî anüngu aiana Sonambo ngasündirümböani,” mehu.

*Nindou-yafe hohoanîmoambe si nahurai
(Matyu 5:15; 6:22-23)*

³³ Sisas ai yare hoafiyuhî yahuya, “Nindou didî ai moai ram hai ra yimundîhi mburîhü wambürî hoarehî dîbonapîrûhi rîhündî, nga wani. Aiana moanî sapo yimundîhi mbundîhümbö nîmoamo fondîwamî nindîhindanî anîmbo si ranai boakîboadeandanî nindou didîyeyi worambe fandahindühî hoeindîhimboyei. ³⁴ Sîhei himboarî ra sîhei hohoanîmo ranahandî ram hai nahurai-anendürî. Asu sîhei himboarî ra aboedayondürî ana, sîhei hohoanîmoambe si ranai boakîboadeandürîmboe. Nga asu sîhei himboarî ranai moaruwaiayo ana, sîhei hohoanîmoambe nîmbî bündearümböe. ³⁵ Ranîmbohündambo anîmbo se hîbadîhümbö, nga asu sîhei hohoanîmoambe si amaro ranai nîmbîndeamboe. ³⁶ Asu muṅguambo hohoanîmoambe sîhei fiambe ranai si yangiri boakîfoareandühî gorügoanîni nîmbî nîmarîkoate-ayondürî ana sîheimbo si ranai boakîboade-andürîmboe ram hai si boakafoareandî nou,” mehu.

Sisas ai Farisi nindouyomo asu ahînümbî hohoanîmo fifirundeimbî bogoriyomo ahamumbo papi-hoafîmarapurî

³⁷ Sisas ai wataporîmbora mbura asu Farisi nindou mamî ai hoafiyundühî yahundoya, “Dügüfi dagoade-ndîhoamboane,” mehundo. Ranîyo asu Sisas ai hüfu farîfi sesî fondîhü mamaru. ³⁸ Ranîyo asu Farisi nindou ranai Sisas warî popaikoate nîmarü sesî ra masesuwa hepünîmefiyu. ³⁹ Adükari ai hoafiyundühî yahuya, “Farisi nindou seana hoe sîmindî hîpîrî asu sesî foefe sesî hîpîrî ra moanambüh-ane ndoru popoaiarîhoemo. Nga sîhamundî wagabeyahî ana hîmbühünî hohoanîmo asu muṅguambo moaruwai hohoanîmoane amaropurî. ⁴⁰ Seana hîhîndî hohoanîmo-yomondeimb-anemo nîmboe sapo God weindanî nafîmarandî ai wagabe-amboanî nafîmarandî. ⁴¹ Nîne hohoanîmo aboedi sîhamundî

ngusüfoambe amaropuri ranambo nindou didiyei nne napo mbonimbo-arihümüdi ranaheimbo fandihandüri. Rawarundi animbo asu sihamundi munguambo moatükuni ra aboedi yangirindimboe.

⁴² Farisi se hipoanimboembou-anemo! Nimboe sapo seana munguambo akidibou sesambefembo moatükuni wambifi nahurai ranane se yimungurundümo mburu asu 10 ranahandi ngörü bidifiri ra Godimbo yiboboru asihomo. Nga seana mbumundi hohoanimo asu Godimbo ngusüfo pefembo hohoanimo ranahambo hinngirumboanemo. Se rani hohoanimo ra afindi hohoanimo-ndimondühi asu se ngörü ahinümbi ra hinngife poani.

⁴³ Farisi, se hipoanimboembou-anemo! Nga seana Suda-yafe rotu wori ranambe bogorimbofe nimarimboanemo hohoanimoemo. Asu nindou ai sihamumbo nindou afindi himboahü hihifi-mbirihümuna yahomo houmboanemo.

⁴⁴ Se hipoanimboembou-anemo! Se hoeifekoateimbi yif-ambe nahurai-anemo. Nindou yif-ambe ranahambo fifirifekoate raniwami hei hehi asu raninambo moaruwai tükümehindi. Yahurai-ane sihamundi moaruwai hohoanimo wagabe ragu amaropuri ranai nindou-yafe hohoanimo moaruwaimbo-ndeandürimboe,” mehu.

⁴⁵ Nindou mamihinümbi hohoanimo fifireandeimbi ai hoafiyuhi yahuya, “Yamundo-randeimbi, se rani hoafi Farisimbo hoafayafi ranana yihofombo kameihi moaruwaimbo-rowamunühanafi,” mehuamboyu. ⁴⁶ Asu Sisas ai hoafiyuhi yahuya, “Ahinümbi hohoanimo fifirundeimbi, Se hipoanimboembou-anemo. Seana nindou bidifiriyei daboahamindiwami nimboreimbi mbisahümüdi yahomo houmbo huputüpüründümo nandundühanemo. Asu seana ngiri akidou-amboani waripandundi nimboreimbi moatükuni aheiwami manandundi ranahambo farihendürife hefe semindimbo, nga wani.

⁴⁷ Se hipoanimboembou-anemo! Nga seana Godindi hoafi hoafiyomo rundeimbi sihamundi amao mamihifokoa-marupuri ranahamundi yifambe yihururu arundi. ⁴⁸ Seana nafuiyomo-ndühanemo, sapo sihamundi amao Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbimbo hifokoamarupuri ranahambo aboed-ane yahombo. Nimboe sapo ai ahamumbo hifokoamarupuri, nga se ahamundi yifambe yihururu arundi. ⁴⁹ Asu aboedi ndorihoyoweimbi hohoanimo Godindimayo ranai hoafiyowohü yahoya, ‘Ro Godindi hoafi hoafiyomorundeimbi asu hoafi sowandümo homo-rundeimbi ra koandihhe-heapurani bidifiri hifokoandupuri-mboemo, asu bidifirambo moaruwaimbondüpürimboemo,’ meho ⁵⁰ Munguambo nindou hapondanambe ai hütiyomo Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi hifikoamarupuri. Horombo God ai hifi nda nafirandambe peyo haya sinimbo hapondadidi nimorehi nindowenihiburayei aheimbo yagodimboe, nga rani süngumbo animbo tinirifo ndahümdimboyei. ⁵¹ Ai nindou hifokoako-marupuri Aber nunguwami piyo haya sini Sekaraia nunguwami kikiire hinngimareandi. Nga asu ranahambo Godimbo sesi sihefe fondikimi Godindi worambeyo kefoaru marundi. Munguambo moaruwai hohoanimo ranahandi hüti ra nindou hapondanambe burayei aheimbo rani süngumbo animbo tinirifo ndahümdimboyei.

⁵² Ahinümbi hohoanimo fifirundeimbi, se hipoanimboembou-anemo. Nga seana fifirife aboedi semindimbo-mayo ranahambo yipuri papuru hinngirundühanemo. Nga seana sihamundihoari kefoundühiyomo-poani, nga asu bidifiri ai kefoefe fifirife semindimbo seiani-ane asu se nafi

gürarundürî,” mehu. ⁵³ Sisas ai worî nîmarümbî ra hîñîngîre hayambo hu-ane ahîñümbî hohoanîmo yamundu-rundeimbîyomo asu Farisiyomo ai ahambo moaruwaimbo-rüwurühi düdu-düdumarurî. ⁵⁴ Ai ahambo refî hoeifyuwani asu aboedi sîmborî hoafîkoate-nduanî ahambo papî-hoafîndîhurî yahomo houmboemo ramarüwurî.

12

Farisi-yomondî yimbu yafambeimbi hohoanîmo ranahambo hîbadümbö (Matyu 10:26-27)

¹ Nindou afîndî tausen gugureandühîyo asu sîmborî tîñarî yipütapürîmayei. Ranîyu asu Sisas ai ahambo süñgrurü-rundeimbîmbo boatei hoafîyupurühi yahuya, “Se Farisi-yomondî fufudîgoyo-randeimbî moatükunî yis ranahambo hîbadümbö. Ro hoafayahî ranana ahamundî yimbu yafambeimbi hohoanîmo ranahambo anahî hoafayahî. ² Nîne-moatükunî muñguambo hapondanambe gabudambe engoro ranana asu süñgunambo weindahî gabudîwamî nîmoamo yagodîmboe. Asu nîne-moatükunî muñguambo dîbo meñgoro ranai weindahî fîfînde fîfîndendamboe. ³ Nîne-moatükunî nîmbî nîmaroanî hoafîmayei ra asu si peyowohü hîmborîndeimboyei. Asu nîne-moatükunî se-dîbo yipurî parîhi hehi hoafî sîmoasînambo wataporîmbo-marîhündî ra weindahî worî bogîmondîwamî nîmboeimbo puküna hoafîndeimboyei,” mehu.

Sîhîrî Godîmbo yangîrî anîmbo yîhîmbo-ndîhurîmboane (Matyu 10:28-31)

⁴ “Wandafî mamî, ro sîheimbo hoafehandürî, nindou fi hoearî yangîrî hîfokoaru arundî ranahambo se yîhîmboyopoanî, ñga asu ñgîrî yîfiáfî ana hîfokoandundî. ⁵ Ñga ro daboe yîhîmbombo ra sîheimbo hoafîndamboyahî. Godîmbo se yîhîmbondei sapo ai anîmbo hîfokoefe mburîmbo hai ñgoafînambo koarîhefe rambo ñgîñîndeimbayurânîmbo-hündâ. Anîhondane, mamî ranahambo yangîrî anîmbo yîhîmbondefomboane. ⁶ Ndu akîdou hondahüfeimbî ra yimbu toeanambo yangîrî-ane pemîyei sahümündî arîhündî. Ñga asu God ai ñgîrî mamamboanî mîtanîndamündu. ⁷ Ñga asu God ai nünñgunümbî mbîrînanîyo sîhafî mbîroambe amaro fîfîreamboani. Ranîmbo-anîmbo se yîhîmbo-ndeimboyei, seana Godîndî hîmboahü ndu akîdou ranaheimbo ñgasündî-hindürîmboanei,” mehu

Sîhîrî yîhîmbokoate Sisasîndî ndürî weindahî hoafîndefomboane (Matyu 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ Sisas ai hoafîyuhî yahuya, “Ro sîhamumbo hoafehapurî nindou düdi nindou hîmboahü nünñgumbo ro Sisasîmbo anîhondümborîhîñîmboanahî ehu ana, sîmborî nindou ranahandî ndürî Nindou Hondü ro Godîndî sünambeahîndî nendî-yomondî hîmboahü nindou ranana wandani mbîsamboyahî. ⁹ Ñga asu nindou düdi nindou hîmboahü nünñgumbo wamboya moai ahambo anîhondümborîhîñî ehu ana, asu sîmborî amboanî Godîndî sünambeahîndî nendî-yomondî hîmboahü ai wandîyupoanî mbîsamboyahî. ¹⁰ Nindou düdi ai Nindou Hondümbö moaruwai hoafayu ana, God ai amboawi mbüsümbui. Ñga nindou düdi ai Yîfiáfî Aboedi ranahambo moaruwai hoafayu ana, God ai ñgîrî amboawi mbüsü, ñga wanî. ¹¹ Ai sîhamumbo rotu worînambo papî-hoafî hîmborîyomo-rundeimbî asu bogorî nindou-yomondî hîmboahü ndowapundümo ñgomondanî ro nünñgunahurai asu nîñî hoafî hoafîmandefî

mbisimo houmbo ranahambo afindi hohoanimondimboemo. ¹² Mami rani-simboani animbo se nine hoafi hoafimbo ra Yifiafi Aboedi ranai sihamundi hohoanimoambe horinde dagapurimboe,” mehu.

Kaki afindeimbi nindoundi hihindi hohoanimo kafeefe hoafi

¹³ Nindou afindi gugure menjoro ranambeahindi mamai ai hu Sisasimbo hoafiyuhi yahuya, “Nindou yamundo-randeimbi, se wandi amongoambo hoafindafani ai apendi-mayo napo yihoehi ra yibobondihoa-mindembo,” mehuamboyu. ¹⁴ Asu Sisas ai hoafiyundowohu yahuya, “Didi ai hoafimayuwamboyo ro sihafandi papi-hoafi himboriyohu yibobofembo rana?” ¹⁵ Asukai hoafiyundurühi yahuya, “Se ndondhi hibadihumbo, nga munguambo moatükun semindimbo afindi hohoanimondimboemo. Nga se ngiri koadürü koadürumbo ningo napo ranifih ndowandifi,” mehu.

¹⁶ Sisas ai kafeefe hoafi ra wataporimbo-randühiya, “Nindou napo afindeimbi mamai ranai hifi ranifih nübürü hifireandani afindi safimayo. ¹⁷ Nindou ranai aimbo nimarü hohoanimoyuhüya, ‘Ro nini nününgundihambo, nga nübürambeahindi sesi ra kurifembo fondi wanayo,’ mehu. ¹⁸ Raniyu asu hoafiyuhiya, ‘Awi ro nda süngundihya. Wandi sesi wori ra mungu biriboadihe mbundihambo mamai afindi worimbondih mbundihambo wit asu amuri napo ra kundihamboyah.’ ¹⁹ Rananimbo wandifimbo hoafindahühiya, ‘Hapoana afindi himboani aho ra sesimbo aboedi napo ra wanjei-ane. Nga nimandefi sesi ra dagudifi hoe ndimandefi raraondihundühi hihifi-hihifindefo,’ mehu. ²⁰ Nga asu God ai hoafiyundühi yahuya, ‘Seana ngusufokoate nindou-anafi! Hapo nimbikoani animbo se yifindamboyafi. Nga asu nindou didi ai napo sihafimayo ndorandifi masihawandi ra mandemünda?’ mehu. ²¹ Yahurai animbo nindou didiyei napo afindeimbaye aheimbo tükündifemboe, nga aiana Godindi himboahü napo-koate-anei,” mehu.

*Ngusüfo pukiyowohü afindi hohoanimoyo hoango hoafi
(Matyu 6:25-34)*

²² Sisas ai ahambo süngrurü-rundeimbimbo hoafiyuhi yahuya, “Ro sihamumbo hoafehapuri nda, Se nini sesi madagudifi mbisimo asu nini hoeari yihoe fi gabudimandihu mbisimo houmbo afindi hohoanimondimboemo. ²³ Yangiri ningo ranane adükari hamindayo, nga sesi ana moanane asukai fi-ane adükari hamindayo, nga hoeari ana moanane. ²⁴ Asu awi se ndu nimoamo ahahabodei ranaheimbo hoeirundurü. Ndu ranai ana moai nini-moatükun hoari hifikarihi, sesi yimungurühümüdi hei worambe sihehi raraorihündi, nga aheimbo ana God ai sesi ra sagadüri arandi. Nga seana ndu ranaheimbo ngasündhi-ndürimboanei. ²⁵ Se rani-moatükunimbo afindi hohoanimoayafi ranai ngiri fandiheninani akidou gedüh safi yangiri nimbafi. ²⁶ Asu se akidou moatükun yahurai ra ndofe hifandiyokoate-ayafi ra asu nüngundo adükari moatükun ra hibadimandanda?”

²⁷ Nüngure hayamboyo wohi ahuriyei arihündi ra hoeiru, aiana moai ahei fimbohünda hoeari kakiyei asu ratüpurüyei rihündi. Nga ro sihamumbo hoafehapuri horombo adükari bogori Soromon ai napo afindeimbiyu, nga ahandi yihuru aboedi yihurumaramüdu ra wohi ahuri ranai Soromonindi yihuru ra ngasündeamboane. ²⁸ God ai wohi hapondani yangiri amaro ra hifihü hoeari yihurure hiningireanduhani, nga asu sümbo ana haiambe pifemboane. Se akidou anihondümbofe-koateyomondeimbi God ai sihamumbo amboa hoeari yihurundeapurimbui.

²⁹ Se nini sesimboyo mbisei asu nini simindiramboyo mbisei hehi rana-hambo afindi hohoanimondei ngeimboyei, nga yowan. ³⁰ Godimbo anihondumbofe-koate-yeimbi ana mungu moatukuni ra semindimboane hohoanimoaye, nga Ape God ai fifreamboani se semindimbo afindi hohoanimoaye ra. ³¹ Nga God nginindi hifandarandi ranahambo kokondandani animbo rani amboani dagapurumbui,” mehu.

*Aboedi napo gugurife hohoanimo
(Matyu 6:19-21)*

³² “Sipsip afindifuri ra se yowan yihimbo-ndeimboyei, nga nduhi sühüsi, shei Ape ai sheimbo amboani nginindi hifandarandi ranambe hifandiyondurimbo yifirayu. ³³ Se shamundi napo ra kakifihi koandihou mbundu asu napo-koate-yeimbi ranaheimbo kaki ra dabuduri. Se kaki foefe hipiri yahurai ndowandumo nimai moaruwaiyo rakoate-yoweimbi asu rananimbo aboedi napo sunambe gugurindundi. Ngiri sunambe ana fandihoyo, ngiri humbuhuni nindou ndahumundi asu susimbümi ai dagüdi. ³⁴ Shei ngusüfo ana sapo nahi shei napo yangorihhi animbo kundarumbui.”

*Nafindhümandi nimandimbo hibadhundü
(Matyu 24:45-51)*

³⁵ “Se hoeari yihuru-rihumundi amarei nou nne-moatukuni tükufemboayo ranahambo hibadühündühi shei ram ra yimundihinda simbeyowamboane. ³⁶ Se ratüpuriyeyi rihündeimbi nahuraindeihhi asu ahei bogorimbo nindou ai nimorehi semindimbo si ra hu mbura asu hihirifi huanu nou hibadhorü. Ai süfu yipuri fihhi pirako-pirakondandani nimai yipuri sübüdihendi. ³⁷ Asu ahei bogori nindou ranai hu himboyuwani yapombofekoate yangiri nimatei ahambo hifandarihori ana, ai hihifi-hihifindei. Ro sheimbo anihondumboanahi hoafehanduri bogori nindou ranai ahandi warihondarumbi ngisihari hoeari ra yimundihai mbunda hoafindündürani sesi fondikimhi nimateianhi düdi sesi dagadurumbui. ³⁸ Ratüpuriyeyi-rihündeimbi ranai nimbhi mbusümomboyoy asu si hoafimboyoy hifandihumbo nimateianhi ahei bogori nindou ranai hu hoeiareanduri ana, ai hihifi-hihifindeimboyei. ³⁹ Se fifindihindi sapo wori aharamburi ranai nini-simboaniyo humbuhuni nindou tükufemboayu ra fifirareandi ana, tükündafu humbuhuni-ndimboemo mbüsü haya günde nimatembui. ⁴⁰ Ranimboane se-amboani hibadihumbo, nga Nindou Hondü ranai tükufembo ra mitani-rihumundi hehi hidibo-hidiboyeambe animbo kudumbui,” mehu.

*Nindou ratüpuriyafanirinandeimbi aboedi asu moaruwai ranahafandi
kafoefe hoafi
(Matyu 24:45-51)*

⁴¹ Pita yahuya, “Adükari hoafayafi nda yihofimbo yangiriyafi asu munguambo nindoumboayafi?,” mehuamboyu. ⁴² Simbori Adükari ai hoafiyuhhi yahuya, “Nindou düdi ai aboedi ndore anihondumbo fifireandeimbiyu haya aboedi ratüpuriyu randeimbeyua? Nindou ranahambo ahandi bogori nindou-mayu ranai anihondumbo-riri hayambo wambo worambe sesinapo engoro ra hifandiyohü ratüpuriyomo rundeimbi nindou ai sesi semindi simboani segupuri rambohünda kaboadiri hinngindirumbui. ⁴³ Nindou ranahandi bogori nindou ranai worambe tüküfi hoeirirani ratüpurayu ana, moani afindi hamindi hihifi-hihifi-mbiyuwamboane. ⁴⁴ Ro shamumbo anihondumboanahi

hoafehapuri, bogori nindou ranai nindou ranahambo ahandi munnguambo moatükuni ranahambo hifandi bo bogorimbondirü hini ngindirümbui. ⁴⁵ Nga asu nindou ranai yare hohoan moyuhüya, 'Awi, wandi bogori nindou ranai ngiri nimehünou hihirindüfi düdu,' yahu haya bodimondi ratüpuriyei rihündeimbi nimorehi nindowenih ranaheimbo bubuhaiyu sesi sesü bia ndümündü haya hihindi hohoanmondümbui. ⁴⁶ Nga asu bogori nindou ranahambo ahandi ratüpuriyu-randeimbi ranai mam simboani ngiri tükündifiyu mbüsü haya hidibo-hidiboyuambe animbo tükündüfimbui. Rananimbo bogori nindou ranai bubundüri mbunda koandheirani ngu nindou bidifiri himborikoate-yei rihündeimbi babdimbo nungumbui.

⁴⁷ Ratüpuriyurandeimbi ranai ahandi bogori nindou ai refembo yifirayu ra fifireandi, nga ai refekoate-yu, asu bogori nindou ai yifirayu süngufekoate-ayu ana, bogori nindou ranai afindimbo bubundürümbui. ⁴⁸ Nga asu ratüpuriyu-randeimbi ranai ahandi bogori nindou yifirayu ra fifirifekoate-yu haya ndofe ratüpurikoate-ayu ana, asu yimbumbamimbo safi bubumboani. Sapo nindou didiyei afindi hamindi masahümündi ana, asu simbori afindi hamindi mbisehindamboane. Asu nindou ranahei warihü afindi hamindi asihendi ana, asu simbori afindi masihendi ra ngasündeandeimbi segodürimbo hohoanmombeye-amboane."

*Sisas ai nindou yikürübüfe-ndürimboyu makusu
(Matyu 10:34-36)*

⁴⁹ "Ro makosahi nda hifi ndanihü hai püpfemboyahi makosahi asu hai ranai yimbeyowa sahehea yifiar-ayah. ⁵⁰ Nindou hoeambe hundürayei nou ro asübusi afindeimbi hundürü-ndamboyahi, nga hundürü ra awi moai hundürüyahi ranimboanahi ngüsü sihayahi. ⁵¹ Se randihi hohoanmondeihiya, 'Ai ana yifiari yifiari hifi ndanihü engoro ra kifikembo makusu-ane,' mbiseimboyei, nga wani. Ro moai yifiari yifiari ranahambo kifikembo kosahi, nga nindou yikürübüfe-ndürimboyahi makosahi. ⁵² Hapondani peyo haya aho ra nindou mam ai ahandi fikiminindi hondahüfeimbeimbayu ana, yibobondahimboyei. Rananimbo yimbumbündafe asu ngorü ngimeimbidei hehi simbori simborindeimboyei. ⁵³ Rananimbo yibobondahi mbundihü, nindowenih nitori ai afindambo asu afindi ai nitoriimbo hürütürü-ndamboyafani. Asu nimorehi ai ahandi nimorehi nitori-dibo simbori hürütürü-ndafe asu yamongoamindoho ai simbori hürütürü-ndafe rarandeimboyei," mehu.

*Munnguambo nindou nime-moatükuni tükefeyo ranahandi nimini moai
fifirihindi
(Matyu 16:2-3)*

⁵⁴ Sisas ai nindou afindi ranaheimbo hoafiyundürühi yahuya, "Se hoerihindani hüfihamindi hanuwanipoedi hoenimban si fowani hoerihindühi hoendimboe seiani asu hoeyo arandi. ⁵⁵ Asukai se hoerihindani ngirisafinipoedi weri si fowani yahimondimboe seiani asu yahimoyo arandi. ⁵⁶ Seana yimbu yafambeyeimb-anei, sapo se fifirihimboanei nime moatükuni hifini asu sünambe tükefeyo ra. Asu nimboe nime-moatükuni hapondani God ai ratüpurimayuwa tükefeyo ra fifirifekoate-ayeia?" mehu.

*Düdi shambo hoafimayunini dibo hoafi didibo adondowandi
(Matyu 5:25-26)*

57 “Nimboe sihafihuari yibobofekoate-ayafi nine-moatükuniyo aboedayo ranahambo? 58 Asu nindou ngorü ai sihambo papihoyoninimbo mbüsü haya yibobore-randeimbi sowana hoafi himborimbo ndemündünin nguan ana, se nimai ngafi nafin aboedi-aboedi-ndafineandi. Asu se refekoate-ayafandi ana sihambo papihoyoninimbo ranin-randeimbi nindou ranai hoafi himboriyu randeimbindi warihüdeanina, prisman ai karabusambe hinngindeaninimbui. 59 Ro anihondümboanah sihambo hoafehanin, se rando nimanidifimbo kaki pemindafi mehomo simogodühi pemayafi animbo tükündafamboyafi,” mehu.

13

Nindou düdi anihondümbkofekoate-ayu ana awarindihombui

1 Rani-simboani nindou bidifiri ranai Sisasimbo rarihi hoafiyehiya, “Nindou Garirihündi bidifiri ai ninihondi hifokoaru Godimbo sihoundane Pairat ai hifokoamareapuri. Raniyo asu ahamundi hori ra ninihondi hori Godimbo saimbo hifokoamarundi rani bitapire mamikarimayo,” masei. 2 Sisas ai hoafiyuhi yahuya, “Rani-moatükuni tüküme Feyo ra se rarihi hohoanimoeyiani ahei moaruwai hohoanimo ra Garirihündi bidifiri ranahei moaruwai hohoanimo ra ngasündeamboyo? 3 Wani, nga ro anihondümboanah hoafehandüri, Se sihei hohoanimo ra didiboadofe-koate-ayei ana, muṅguambo siheimbo amboani yahurai tükündifendürimboe. 4 Asu nunguriyei 18 nindou Siroamihündi aheimbo nimoei wori hoandar piyowohü hifokoamareandüri rana? Se rarihi hohoanimoeyiani, Nindou worinambo hifokoamareandüri ranahei moaruwai hohoanimo ra Serusaremihündi bidifiri ahei moaruwai hohoanimo ra ngasündeamboyo? 5 Wani, nga ro anihondümboanah hoafehandüri, se sihei hohoanimo ra didiboadofe-koate-ayei ana, muṅguambo se-amboani yifindeimboyei,” mehu.

Nimi hisiyo rakoate ranahandi kafoefe hoafi

6 Sisas ai mamikafoefe hoafi wataporimbo-randühi yahuya, “Nindou mamikafoefe hoafi wain nümbürambe süfuri nimindi ra hifimareandi. Raniyo süṅgunambo süfuri nimindi ra hisiyohüpo yahuhaya mahu, nga moai hisi mamamboani hoeireandi. 7 Raniyo asu nindou ranai ahandi nümbürambe ratüpuriyu-randeimbi ranahambo hoafiyundühi yahuya, ‘Ro süfuri nimindi nda ngimi himbaninini himboyarhandamoi hisiyorandi, nga hitiboadowandi. Ai hisi-koate moani hoangire haya ninngombo nübürin hifi bidifiri gabudarandi,’ mehu. 8 Nga asu ahandi ratüpuriyu-randeimbi ranai simbori hoafiyundühi yahuya, ‘Ritifo, awi moani mamikafoefe hoafi ninngohoeireandühi animbo, nga hisimboyohüpo. Asu awi ro nimi rani-fikimi hifambakakindih mbundaha, asu yafisühumi afümambe püpindih hoeindihandane. 9 Randihe hoeindihandane ngorü himbaninini ra hisindoaninini ana, aboed-ane, nga hisi-koate-ayo ana, hitifoefemboane,’ ” mehu.

Sisas ai moani ngoafimbo nimarimbo sihi nimorehi mamikafoefe hoafi

10 Sisas ai Suda-yafe moani nimarimbo si ranambe ahei rotu worambe yamundimareandüri. 11 Raniyo ranihu nimorehi mamikafoefe hoafi, 18 himbaninini ahandi fiambe moaruwai nendi nimarimbo amoefoe semindi haya homarandi. Asu ahandi daboadi hamindi ra fare hayamboyo asu moai mbumundi

botife niŋgorandi. ¹² Raniyo Sisas ai hoeireanda mayoa mborai mehunda mahowa hoafiyundühi yahuya, “Me, hapoana aŋgüni mbomayafi ra aboedi anafi,” mehu. ¹³ Sisas ai ahandiwami wari manande-andamboyo asu nimehünou mbumundi botife niŋgombo Godimbo aboed-ani yaho ŋgusüfo pamareri.

¹⁴ Raniyo Suda-yafe rotu wori hifandandeimbi bogori ranai ŋgini ndimayu Sisas ai moani nimarimbo sihi nimorehi aboedimareandi ranimbo. Nindou ranai hoafiyuhi yahuya, “Sapo 6 si-ane ratüpurimbo siayo. Nga sapo aboedifembo ana, rani si animbo refemboyosi, nga moani nimarimbo si ana yowan-ane,” mehu. ¹⁵ Adükari ai simbori hoafiyuhi yahuya, “Seana yimbu-yafambeimbi nindou-anemo! Asu se moai sihamundi burimakau asu dongi ra muŋguambo si asu moani nimarimbo sihi ranamboani wofi fufurihündürü mburu hoe simindimbo sowandümondürü homo rundiyo? ¹⁶ Nimorehi ro aboedimartheandi, nda ai Abrahamindi nimor-ane, asu ahambo Satan ai 18 himbani kikihiramundi manüŋgu-ane. Asu ro ahambo moani nimarimbo sihi aboedambo-fembo ra ahinümbiyo.” ¹⁷ Sisas ai yare hoafimayu-wamboemo asu ahandi hürütümbi-memo ranai amoanŋgambo-mefundi. Nga asu bidifiri afindi meŋgoro ranai aboedi moatükunü ramareandi ranimbo hihifi-hihifimayei.

Sisas ai hoari akidouhündi adükari tükufembo kafeefe hoafi hoafimayu (Matyu 13:31-32; Mak 4:30-32)

¹⁸ Sisas ai hoafiyuhiya, “God ŋgini ndi hifandarandi ra nüŋgunahuraiyowa? Asu ro nüŋgundihe yibobomandihea? ¹⁹ Ai rahuraiane, nindou mamü ai ahandi nümbürambe mastet hoari hambomo nahurai akidou hifireandühani. Asu hoari akidou ranihündi adükari tikoani nahurai niŋgowani, ndu ai raniwami ŋgeramborühi arihündi,” mehu.

Fufudogoyo-randeimbi moatükunü yis ranahandi kafeefe hoafi (Matyu 13:33)

²⁰ Asükai Sisas ai hoafiyuhi yahuya, “Ro asükainda God ŋgini ndi hifandarandi ranahambo nini-moatükunüfihü yibobomandihea? ²¹ Nimorehi ai fufudogoyo-randeimbi moatükunü yis semindi haya wambürambe fraua bubufoare mbura yis ra babifoareandani fufudogoyo hafo nahuraiane,” mehu.

Nafitambe akidou nafi ho (Matyu 7:13-14, 21-23)

²² Sisas ai Serusareminambo huhüyu muŋguambo adükari ŋgoafi asu akidou ŋgoafi aheimbo wataporimbo-marandürü hu. ²³⁻²⁴ Nindou ŋgorü ai Sisasimbo hoafiyundühi yahuya, “Adükari, yimbu mamü nindou yangiri aboedambo-mandahindiyo?” mehuamboyo. Ai simbori hoafiyuhi yahuya, “Yipurü nafitambe akidou ranambe kefoefembo hütihütindei, nga nindou afindi ai-amboani hütihüti-ndeimboyei ranambe kefoefembosi, nga ŋgiri ndei. ²⁵ Süŋgunambo wori aharambüri ai yipurü papareandi ana, se weindani nimboeimbo yipurüfihü pirako-pirako-ndihündühi animboya, ‘Adükari, yipurü sübüdühawamuni,’ mbüseimboyei. Nga simbori hoafindühüya, ‘Ro moai siheimbo fifiriheandürü,’ asu ‘Se nahanihündamboyei?’ mbüsümbui. ²⁶ Rananimbo se hoafindafühüya, ‘Ro se-dibo sesi sahusifi hoe simindefi asu yihoefi ŋgoafi nafi hohü yamundowamuni marandi’ mbüseimboyei. ²⁷ Asu ai siheimbo hoafindühü animboya, ‘Ro moai

sìheimbo fìfirìheandürì, nga asu nahani-hündamboyei? Andai ragu, nga seana moaruwai hohoanìmoyei rìhündembanei,' mbüsümbui.

²⁸ Se aranìndeihi asu yahafi hìtìhündühì nìmboeimboyei, nga Abraham, Aisak, Sekop asu Godìndì hoafi hoafiyomo-rundeimbì ai God hìfandarandì ranambe nìmandeimboyei, nga asu sìheimbo ana ragu moeindani pindìhirìmboyei. ²⁹ Rananìmbo nindou afìndì ai hüfìhamìndì süfuwanìpoedì, hanuwanìpoedì, hìmborì yimbunìpoedì ai God ngìnìndì hìfandarandì ranambe sesì fondìkìmì tükündahi nìmandeimboyei. ³⁰ Rananìmbo nindou dìdìyei haponda adükarìmboehindì aiana sünggunambo akìdoumbo-ndahimboyei, nga akìdoumboehindì aiana sünggunambo adükarìmbo-ndahimboyei," mehu.

*Sisas ai Serusaremìmbo hìpoambo-marandì
(Matyu 23:37-39)*

³¹ Rani-simboani Farisi bìdìfìrì ai sifomo Sisasìmbo hoafiyomondowohü yahomoya, "Andai ndanühündambo ragu hafi, nga Herot ai sìhambo hìfokoefenìnìmbo yahumboani!" mehomo. ³² Sisas ai hoafiyupurühì yahuya, "Ngomo nindou sìsìndìra randeimbì ranahambo hoafìndìmo, nga hapo sümbo ana ro moaruwai nendì fiambe nìmareimbì raguanambo-rìheandürì asu nindou aboedambo-rìheandürühì anahì. Nga asu ngìmì si anìmbo wandì ratüpuri ra moendìndì-heamboyahì. ³³ Asu ro hapo, sümbo, asangu ranana nafì ngamboyahì. Nga sapo Godìndì hoafi hoafiyurandeimbì ana ngìrì amurühì hìfokoandüwuri, nga Serusaremìhü anìmbo hìfokoandü-wurìmboemo.

³⁴ Serusarem, Serusarem! Seana Godìndì hoafi hoafiyomo-rundeimbì sìhambo sowana koehefepura masìnìmo ra nìmoeinambo hìfokoaroapuri arandì. Ro afìndìmbo sìhafì nindou ranahambo kakaro hondì nìmorì gugureandürì mbanendì hoareharamìndo nou mbanendì hoarehì-fendürìmbo samboyahì, nga moai se yifirìyei. ³⁵ Haponda sìhafì worì ranambe nìnì akìdou-amboani yanggorìkoate worì yangrì hamìndìndìmboe. Ro hoafehanìnì, se ngìrì hoeindì-hindìrì, nga ngombo se wambo randìhi hoafìndeihiya, 'God ai aboedì-aboedì-mbìriramboane Adükarìndì ndürìnambo akusu nda,' mbìseimboyei," mehu.

14

Sisas ai nindou anğünümbì aboedìmarirì

¹ Moanì nìmarìmbo sihì Sisas ai Farisi bogorìndì worambe sesì sesìmbo mahuwa nindou ai ahambo ndorüwuri hìmboarì safühìmarüwuri. ² Ranìhü nindou mamì yirìwarì fìyuweimbì mamaru. ³ Ranìyo Sisas ai Farisi nindou-yomo asu ahìnümbì hohoanìmo fìfìrundeimbì-yomo ahamumbo hoafiyuhìya, "Moanì nìmarìmbo sihì ra nindou aboedìfemboyo asu yowanìyo?" mehu. ⁴ Nga asu ai moai ahandì hoafi sìmborì hoafiyomo. Ranìyo asu Sisas ai nindou ra serümündü aboedìrìrì mbura koamarìherü.

⁵ Sisas ai ahamumbo hoafiyupurühìya, "Sìhamundì nìmorìyo asu burmakauyo ai moanì nìmarì sihì feamongoambe pìrayo ra nìmai hùmandìhouyo asu wanìmandìyo?" mehu. ⁶ Ranìyomo asu moai ahambo sìmborì hoafiyomondo.

Se yowanì sìhafì fimbo roana ndorìhehe-andeimb-anahì yahopoañ

⁷⁻⁸ Sisas ai hoeireapurane nindou sesì sesìmbo hoafìmayua tükümfundì ranai nìmarìfondì aboedì hamìndìwamì nìmarìmbo hohoanìmo-memonda yare hoafiyuhìya, "Nindou ngorü ai sìhambo nìmorehì

semindambe sesesimbo hoafinduanî ngafühî ra se nîmarifondî aboedühî ndowandimboyafi, nga nindou ndorihoeimbi ahambo amboani hoafiyomondowohüpo. ⁹ Nindou sîhafanimbo yîboboambo hoafimayupîra mahafani ranai düdü sîhambo hoafindühîya, ‘Nindou ndanahambo sîhafimayo fondî ra sabado,’ mbüsümbui. Randîfiyuwanî asu se amoanîngîndafi mbunda ngafi bidîfirani fondiwami nîmandimboyafi. ¹⁰ Nga sîhambo hoafindeiani ngafühî ra fondî sapo akîdou yahurîngoahurî safî-mayo ranîwami anîmbo nîmandîfi. Rananimbo sîhambo hoafimayunîna mahafî ranai ngu hoeindeanînanî wanî hoafînduhüya, ‘Wandafî, fondî aboedühî ndanîwami sühüfi nîmarîfi,’ mbüsüwanî asu bidîfirî amurî mafandîhindî ranai sîhambo nindou adükar-ani mbîseihü ahîndeimboyei. ¹¹ Nindou dîdîyei ai ahei fi botarîhindî ana, God ai hîfînambo-ndearümbui. Asu nindou dîdîyei ahei fi hîfînambo-arîhindî ana, God ai aheimbo botîndearümbui,” mehu.

Se takîni ndowandimboyafi

¹² Sisasimbo nindou hoafimayundoa mahu ranahambo hoafiyundühî yahuya, “Hüfînimboyo asu nîmbambeyo sesesimbo ra, se yowanî sîhafî ngunindî, fikîmînîndî, boagîrî, sîhafî napo afîndeimbi wandafî aheimbo yangîrî mborai yahopoanî. Asu sîmborî amboanî ngorüsîmboanî hoafindeiani ngafani sesi ndahünînimboyei. ¹³ Ranamboasi, nga se sesesîndafühî ra napo-koate-yeimbi, fi moaruwaiyeimbi, tînarî moaruwaiyeimbi asu hîmboatîharîyeimbi aheimbo anîmbo mborai mbîsafî. ¹⁴ Rananimbo God ai sîhambo aboedî-aboedîndea-nînimbui, nîmboe sapo aiana napo-koate-wambo asu ngîrî sîmborî nînî ndehindî. Nga aboedî nindou ai yîfîhündî botîyahindî sîmboanî God ai takîni daganînimbui.”

Sisas ai nîmorehî semîndî sîmboanî sesesimbo kafeefe hoafî hoafîmayu (Matyu 22:1-10)

¹⁵ Mami sîmboanî nindou mamî sesi fondîwami Sisas-dîbo nîmarümbö God ngînîndî hîfîndarandî ranambe nîmareimbo seses-ayeî hoafî ra hîmborîyu haya hoafiyundühî yahuya, “Nindou ranai hîhîfi-hîhîfîmbeyei-amboane,” mehuamboyo. ¹⁶ Sisas ai hoafiyundowohü yahuya, “Nindou mamî ai afîndî sesesimbo hohoanîmoyu haya nindou afîndîmboya ‘Mborai’ mehupurî. ¹⁷ Mamî muŋguambo sesi sîndî nafîramîndoanî ahandî ratüpurîyu randeimbîmbo hoafiyundowohü yahuya, ‘Nindou ro hoafîmehapurî ranahamumbo sowana hafî hoafîyafîpurühî anîmboya, ‘Mborai, muŋguambo sesi sîndî nafîramîndîmboane’ mbîsafî.

¹⁸ Nga asu muŋguambo nindou ranai moeimbo ngîrî dîdefî mehomo. Nga ngorü ai boateî hoafîndühîya, ‘Ro hîfî pemîya heheambo wamboanahî nga hoeindîhea samboanahî asu ro ngîrî dîdîhî,’ mehu. ¹⁹ Ranîkîmî ngorü ai hoafînduhüya, ‘Roana burmakau 10 ratüpurîmbohünda pemîya heheambo wamboanahî nga randîhe hoeindîhea samboanahî, nga asu ro ngîrî dîdîhî,’ mehu. ²⁰ Asu bidîfiranambo nindou-mayu ranai hoafîyuhî yahuya, ‘Ro ana hapondanî yangîrî nîmorehühi-yahe heheambo wambo ngîrî dîdîhî,’ mehu.

²¹ Ranîyo asu ahandî ratüpurîyu-randeimbî ai hîhîrîfi hüfu ahandî bogorîmbo nindou ai yîboaruko-memo ranahambo hoafîmayundo. Ranîyu asu bogorî ai ngusüfoambe moaruwaiyuhü hoafîyuhîya, ‘Nîmehünou asükai ngafi muŋguambo adükarî nafîhü asu muŋguambo akîdou nafîhü, napo-koate-yeimbi, fi moaruwaiyeimbi, yitînarî moaruwaiyeimbi asu hîmboatîharî ra fufondandîfîndürî dügüfi,’ mehu ²² Süngunambo ratüpurîyu-randeimbî ai hoafiyundowohü yahuya,

‘Bogori, ro ramarheandi se hoafimayafi süngu, nga awi fondi aninggo,’ mehuamboyu. ²³ Ahandi bogori ai hoafiyundowohü yahuya, ‘Ngafi tükundafo hawa akidou nafi asu nımambe nafi ngafühi hoeindowandürühi ana hüti hoafindafani mbüsühüsiamboane. Rananımbıo wandı fondi ra simongori-mbeyowamboane. ²⁴ Ro nındou weangurühi hoafimehapuri ra ngiri didai-amboanı wandı-mayo sesi ra apindeandi,’ mehu,” Sisas ramehu.

Nındou düdi ai Sisasımbıo süngufembondühi ana ndonde hohoanımondu hoeindeandühi anımbıo (Matyu 10:37-38)

²⁵⁻²⁶ Nındou afındi ranai ahandi süngu tümareandamboyu asu aheimbo hıhırfi hoafiyundürühi yahuya, “Nındou düdi ai wambo süngureandürühi asu ahandi hondafındi, nımorehi, nımorı, akohoandı rehımanı aheimbo asu ahandıhoarımbıo amboa afındi hohoanımoıyuhü wambo akıdou-yangrı hohoanımoıyuhü ana, nındou ranai wandı süngureandeımbı-yupoanı. ²⁷ Nındou düdi ai wandı süngunambo ahambo tırıfo afındi tükefeyo ranahambo moanane yahu ngınındi nıngokoate-ıyuhü ana, ai wandı süngureandeımbı-yupoanı.

²⁸ Sapo se afındi hoandı worımbombo hohoanımoıyafı ra weangurühi nımandıfı hohoanımondafı nıngunümbı kakınambo worında moendımandıhını mbısafı hohoanımondafı hoeindowandühi anımbıo randowandı. ²⁹ Asu refekoate-ıyafı ana, se kambohoanı yangrı fondo hınıngındo hawa asu moendıfekoate-ndafanı bodımondı ai sıhambo tırıfoefe hoafı-ndahünınımbıoyei. ³⁰ Ai randıhi hoafındeıhıya, ‘Nındou nda worımbıo-marandıyosı, nga moai moendıreandı,’ mbıseımbıoyei.

³¹ Adükarı bogori nındou ngörü ai adükarı bogori ngörü-dıbo yıfıarımbıo hohoanımoıyuhü ana, ai nımandü hohoanımondu hoeindeandühi anımbıo rambüfiıyuwamboane. Ai nımandü hohoanımondu hoeindeandühi anımbıo 10,000 amı ra 20,000 ranahambo wangeımandıyo. ³² Asu ngırınduhü ana, bogori ngörü ai angunııyuhü anımbıo nındou ngörü koandıheıranı nımai hu hoafııyuhü asu aboedı-aboedı-mbeyafıne-andamboane. ³³ Mamı rahurıane se munıgıambo moatükunı ranahambo ambe yahokoate-ıyafı ana, ngırı se wandı süngurıowandı-ırandeımbı tükundafoandı,” mehu.

Sisasımbıo anıhındımbıo-fımbı nındou ana sor namı nahurıane (Matyu 5:13; Mak 9:50)

³⁴ Namı ana aboed-ane, nga namı ra budesowanı aparıkoate-ndoanı ngırı ahandı aparı ra koadürü koadüründıfe hınıngındıfeyo, nga wanı. ³⁵ Namı moaruwai yahurı ana ngırı nümbürambeahındı sesi ranahambo fındıhendanı aboedı tükündıfeyo. Asu ngırı hıhamoe awai bıtapındıhu nümbürambe dıgehundı, nga wanı. Nga nındou ai moanı pındıhımbıoyei. Se dıdııyeyı hımbıoambeımbıoyeyı ana, ndondıhi hımbıorındei.

15

Sisas ai sıpsıp mamı mafarıhoıyo kafıefe hoafı hoafıımayu (Matyu 18:12-14)

¹ Takı kakı sowandımo-rundeımbı-yomo asu nındou ai ranahamımbıo moaruwai-anemo aseı ranıyomo ai munıgıambo sınımo Sisasındı hoafı hımbıorı-memo. ² Ranıyomo Farısı asu ahınümbı hohoanımo yamındı-rundeımbı ai momorı hoafııyomındühi yahomıya, “Hıeıru, nındou ndanı moaruwai hohoanımoıyomındeımbı seıpurıımındü hınıngıreapırı mbıra asu nımarü aıbabıdı sesi sowasümo arındı,” mehomı

3-4 Raniyu Sisas ai rani kafeefe hoafi ra hoafiyupurühi yahuya, “Nindou mamî ai ahandî 100 sipsip moanGui fandandeimbi-hündî asu mamî ai afarîhoayo ra nüngumandüfia? Ai amurî 99 ranaheimbo rande hîniŋgîndeiranî wafuwamî wohî dagüdi wakîndîhindanî anîmbo asu ŋgorü mafarîhoayo ranahambo kokonda wakîndeambui. 5-6 Nindou ranai sipsip mafarîhoayo-mayo ra kokora hoeiareandî ana nindou ranai ahandî sipsip ranahambo afîndî hamîndî hîhîfi hîhîfîndühi warambuhîwamî nande ndemündü haya ŋgoafîna ŋgumbui. Rananîmbo ahandî ŋgunindî asu worîyimbu-rîneandeimbi ranaheimbo hoafiyuhîya, ‘Se robabîdî hîhîfi-hîhîfîndei, ŋga ro wandî sipsip mafarîhoayo ra asükai hoeirîheamboanahî,’ mehu. 7 Ro hoafehandürî, mare yahurai-anîmbo nindou düdi ai moaruwai hohoanîmo hîniŋgîre haya aboedî hohoanîmoayu ana, sünambe afîndî hamîndî hîhîfi-hîhîfi anîmbo tükündîfemboe. Ŋga asu nindou 99 aboedî hohoanîmoyeimbi aheimbo ana ŋgîrî yahurai hamîndî hîhîfi-hîhîfi tükündîfeyo,” mehu.

Kakî mafarîhoayo kafeefe hoafi

8 “Nîmorehî mamî ai 10 kakî ambeimbi sepurîmîndoane asu mamî pîmayu. Rananîmbo asu ram yimunde mbunda yîhoarîndo wakîndeandühi kokonda hoeindeamboe. 9 Ai kokora hoeireandühi ahandî ŋgunindî asu worîyimbu-rîneandeimbi ranaheimbo hoafiyowohü yahoya, ‘Se robabîdî hîhîfi-hîhîfîndei, ŋga ro wandî kakî mafarîhoayo ra hoeirîheamboanahî,’ meho. 10 Mare yahurai anîmbo, nindou moaruwai hohoanîmoyumbü ai moaruwai hohoanîmo hîniŋgîre haya aboedî hohoanîmoayu ana, Godîndî sünambeahîndî nendî ai hîhîfi-hîhîfîndîmboemo,” mehu.

Nindowenihî nîmorî ŋgoafî hîniŋgîre angunî mahu kafeefe hoafi

11 Raniyu Sisas ai hoafiyuhîya, “Nindou mamî ai nindowenihî nîmorî yimbumarapîrî. 12 Asu akîdî nîmorî ai afîndambo hoafiyuhîya, ‘Napo sapo wambombuimbi-mayo ra ndawandîrî,’ mehu. Raniyo asu afîndî ai napo ra nîmorî yimbumbo yîbobomareapîrî.

13 Raniyu asu moai amîtata akîdî ai ahandî napo ra sagadürî mbura ranîfihîndî kakî ra semündü mbura angunî ŋgorü hîfîna mahu. Ranühi ahandî munġuambo kakî mamîkare mbirîmafoareandî. 14 Ahandî munġuambo kakî ra mbirîfoare hayamboyuane asu ranî hîfîthü sesî wanîyowohü asu nîmorî ranai worambe nîni kîkefoefekoate-yuhü wembombomayu. 15 Raniyu ai hu nindou mamî ŋgoafî aharîhündî ahandî ratüpurîyu randeimbîmbo-mefiyuwa asu nûmbürîna koamarîheira moatei ginîrînambo moanġuimbo mahu. 16 Asu nîmorî ranahambo nindou ŋgorü ai-amboanî moai sesî sagado raniyo wembomboyuhü nîmî hîsî hîpîrî moatei masahüsi ra sesîmbo hohoanîmomayu.

17 Asu süngunambo ndore hohoanîmoyuwa mayowamboyu, ‘Wandî apendî ratüpurîyomo-rundeimbi aiana sesî afîndî mbasîhoemo. Ŋga ndanîhü anîmboahî nda ro wembombo yîfîmbo yanġîr-ayahî. 18 Ambehoanġo, ŋga ndühi hîniŋgîndîhe hehea ŋga apembo hoafîndahandowohü anîmboya, ‘Ape, ro sîhambo asu Godîmbo moaruwai hohoanîmoyahapîrîmboanahî. 19 Hapondanî ana ro nindou aboedîyahîpoanî, ŋga ŋgîrî se wambo wandî nîmorî mbîsafîndîrî. Ŋga moanî se rando hîniŋgîndowandîra sîhafî ratüpurîya rîhandeimbi nahurai tükündâheamboane,’ mbîsamboyahî,’ mehu. 20 Raniyu asu nîmorî ranai ranîhü hîniŋgîre haya ahandî afîndî sowana ndamefiyu. Ai anġunî ŋgahî

sünuambe afindi ai hoeirirühi ahandi nimori ranahambo hipoambomariri. Raniyu asu afindi ai pipiyu hüfu wari kifoariri haya wakikihimari.

²¹ Nimori ai hoafiyuhiya, 'Ape, ro moaruwai hohoanimo-yamboanahi sishambo asu Godimbo amboani. Nga hapondani ana ro nindou aboediyahipoani, nga ngiri se wambo wandi nimori mbisafindiri,' mehuamboyu. ²² Asu afindi ai ahandi ratüpuriyomo-rundeimbimbo hoafiyuhi yahuya, 'Nimehünou hoeari aboedi sowandümo sifomo yihuruwuri. Asu warambeahindi moatükuni kikifoarüwuri, yiri hoeari güdündo. ²³ Asu burmakau nimori safeimbi maningo ra hifokoandu mandu houmbo animbo dagudifihumbo hihifi-hihifi-ndefomboane. ²⁴ Wandi nimori nda yifimbomayuyosi, nga asu yangiri haponda anungu! Ai mafarahoayuyosi, nga haponda hoeiarhuri,' mehu. Raniyo ai sesesi-yomondühi hihifi-hihifimemo.

²⁵ Asu amongo nimori ai nübürambe nungu mbura worikimi huane gita hoafiyowohü heirümemo ra himborimayu. ²⁶ Raniyo asu ratüpuriyu-randeimbi mamimbo düdurirühi yahuya, 'Ninimboe ndana?' mehuamboyu. ²⁷ Asu ratüpuriyu-randeimbi ai hoafiyundowohüya, 'Sihafi amondai aboedi tükumefiyu, nga ranimboyo ape ai burmakau nimori mamisafeimbi hifokoare mande hayambo sahusifühi hihifi-hihifi-fayefi,' mehu. ²⁸ Raniyo asu amongo ai nginindirirühi moai sesesi-mayei ranambo hu, nga wani. Raniyo afindi ai hu sesesi ranambe hombo hütihüti-mariri. ²⁹ Asu amongo nimori ai afindambo yare hoafiyundowohüya, 'Ro sishambo afindi himbani moani ratüpuriya rihandeimbi nahurai hoafi himboriyahühi farheheanini marhandi. Nga se moai wambo wandi wandafi babdimbo hihifi-hihifi-yohü sesesimbohünda meme nimori amboani sawandi. ³⁰ Nga sihafini nimori ranana, sihafimayo kiki ra nimorehi wosihofori hohoanimoeyi rihündeimbiyei-fihimoiendire haya tükumefiyu-ane asu ahambo burmakau nimori safeimbi ra hifokoaro mamandowando,' mehu.

³¹ Asu afindi ai hoafiyundowohü yahuya, 'Nimoakidou, se ro-dibo manimbafanesi, nga munguambo moatükuni wandi-mayo ra sihafane. ³² Sihiri hihifi-hihifi-ndefomboane nimboe sapo sihafini amondai yifimbombuimbiyusi, nga asu haponda yangiri tüküfi anungu. Asu ai mafarahoayuyosi, nga haponda hoeiarhuri,' mehu," Sisas mehu.

16

Anihondü aboedi hamindi napo

¹ Sisas amboani ahambo süngrurü-rundeimbimbo hoafiyupurühi yahuya, "Nindou mamini ai napo afindeimbiyu hayamboyu asu ahandi napo ra hifandimbo nindou ngörü serümündü hiningimariri. Raniyomo asu nindou bidifiri ai nindou ranahambo papi-hoafirirühi yahomoya, 'Bogori, sihafini napo ra mbirimafoareandi,' mehomondo. ² Raniyu asu napo afindeimbi-mayu ranai ahandi napo hifandandeimbi bogori-mayu ranahambo mborai yahundo hürüheirü mbura düdurirühi yahuya, 'Hoafi ra nunguriyo ro sihafini ratüpurini ranahambo himborimayahi? Nga se ngafiwandi kiki raninambo ninini ratüpuriyoro ramarowandi ra sürü papinda ndawandi, nga ngiri se wandi napo hifanda-randeimbini dafi,' mehu.

³ Raniyu asu ratüpurini hifanda-randeimbi-mayu ranai aimbo hoafiyuhiya, 'Ro nungumandahe wandi bogori ai ratüpurini ranambeahindi raguanamboareandiri ra? Roana hifi hirimbo nginindiyahipoani asu aheimbo moako-moakombo amoaningimboanahi. ⁴ Ro fifirihamboanahi

nine-moatükuni süngufeyowani nindou ai wambo semindindiri worinifendirimbo ra,' mehu. ⁵ Ranayo napo hifandandeimbi-mayu ranai ahandi bogorindi kaki masowandümo ranahamumbo mborai yahupuri hümarihëpurî. Asu weangurühindidi-mayu ranahambo düdurirühi yahuya, 'Se nüngunümbiyo wandi bogorindi-mayo kaki masowandifi?' mehindowamboyu. ⁶ Asu ai simbori hoafiyundowohü yahuya, '100 adükari hipiri weriyo,' mehuamboyo. Asu napo hifandandeimbi ai hoafiyuhi yahuya, 'Nimehünou sähafi ndürî paiaroweimbi pepa ra ndowandifi hawa 50 adükari hipiri pandowandi.' ⁷ Asükai ngorumbo düdurirühiya, 'Se ra nüngunümbiyo masowandifi?' mehindowamboyu. Asu ai simbori hoafiyundowohü yahuya, '100 bek witiyo,' mehuamboyo, asu hifandirandeimbi ai hoafiyundowohüya, 'Sähafi ndürî parundeimbi pepa ra sowandifi hawa 80 bek pandowandi,' mehu.

⁸ Ranayo asu napo afindeimbi-mayu ranai anihondumbo hoafikoate hifandirandeimbi-mayu ranahambo hoafiyuhi yahuya, 'Se ninimoatükuniyo sähambo süngunambo tüküfemboayo ranahambo wudipoaporo hohoanimoayafi ra aboed-ane,' mehu. Nga ro hoafehapuri, nindou ai hifinindi moatükunimbo hohoanimoysi arihündi ranai diboadarihoeimbi nahurai-anei, nga rananei asu nindou sürühehindeimbi ranaheimbo süngunambo ninimoatükuniyo tüküfemboayo hohoanimo ra ngasündarihindürî.

⁹ Ro sheimbo hoafehandürî hifi ndanihündambo kaki napo rani süngumbo se nimorehi nindowenihî babidi ngunindimboehindi, nga süngunambo kaki semindimbo ra muᅅguyoambe sheimbo ndemündündürî worinindeiranî asu se koadürümbo koadürümbo nimandeimboysi.

¹⁰ Nindou düdi ai akidou moatükuni ndore hifandarandi ana, asu adükari moatükuni amboani ndonde hibandambui. Nga asu ai akidou moatükuni ndofe hifandikoate-ayu ana, asu ngiri adükari moatükuni amboani ndonde hibandandi. ¹¹ Asu se kaki napo hifi ndanihündambo moaruwai ra ndofe hifandikoate-ayei ana, asu se ngiri napo hondü ra hibadihündi. ¹² Se nindou ngoründi napo ndofe hifandikoate-ayafi ana, asu se ngiri napo shei hondü ra ndondhi hibadihündi.

¹³ Nindou ngorü ai ngiri yimbu bogori nindouyafandi ratüpurümbi nüᅅgu. Nga nindou ranai ana bogori ngorü ranahambo moaruwaimbondirühi asu ngorü bogori ranahambo ngusüfo pandirümbui. Se ngiri kakimbo ratüpurî asu Godindi ratüpurî yiboboambo ngusüfo pandowapiri."

Sisas ai ahinümbi asu nginindi God hifandarandi ranahambo hoafimayu (Matyu 11:12-13; 5:31-32; Mak 10:11-12)

¹⁴ Farisi nindou, kakimbo yangri ngusüfo parundeimbi-memo, ranai ranî hoafi hihimboriyomo houmbo asu Sisasimbo tikifinambo-maruri.

¹⁵ Ai simbori hoafiyupurühi yahuya, "Seana nindouyei himboahü aboedi himboyomondühanemo, nga God ana sähamundi hohoanimo ra fifireapurimbo-ani. Nine nindouyei himboahü aboedi hamindayo ra Godindi himboahü ana moaruwai hamindane.

¹⁶ Mosesindi ahinümbi hohoanimoysi asu Godindi hoafi hoafiyomo rundeimbi-yomondi hoafi ra wataporimboru sinimombo asu Son ai tüküfi nüᅅguambe kaimayo. Nga Son nüᅅguambe peyo haya asino ndanana God nginindi hifandarandi aboedi hoafi ra muᅅguambo ngoafi tükefeyo. Ranane asu God hifandarandi ranambe kefoefembo muᅅguambo nindou ai hamindi tütüᅅgarihendi. ¹⁷ Hifi sünü ranai muᅅgundimboe,

nga Godɪndi-mayo ahɪnɪmbi hohoanimo ranana ngiri akɪdou-amboani awarɪndi hoeyo.”

*Nimorehi semɪndihunda hɪnɪngɪfembo yamundife hoafi
(Matyu 5:31-32; 19:9; Mak 10:11-12)*

¹⁸ “Nindou dudi ai ahandi nimorehi hɪnɪngɪre haya asu ngorü asemüdu ana, ai moaruwai wosɪhoafori hohoanimoyumbo-ani. Asu nindou dudi ai nimorehi horombo ahandi nindowenihi ai moei yahumbü asemüdu ana ai-amboanɪ moaruwai wosɪhoafori hohoanimoyumbo-ani.”

Napo afɪndeimbi asu Rasarusɪ-yafandi hoafi

¹⁹ Sisas ai hoafiyuhi yahuya, “Nindou mamɪ ai kaki napo afɪndeimbiyu haya asu ai hoeari aboedɪ-aboedɪ yihuruyu haya munɟuambo si sesɪ aboedɪ sesühi nɪmarü marandi. ²⁰ Nindou mamɪ napo-koate ahandi ndürɪ Rasarus ai ahandi fi masɪmei yangɪriyu haya napo afɪndeimbindi yipuri nafɪtambeihü nɪmarü marandi. ²¹ Ai napo afɪndeimbindi-mayo sesɪ fu fondɪwamɪnɪndi pɪndoanɪ dagadi yahuayamboyu ramefiyu. Raniyo asu yafori ai hei ahandi masɪmei ra monɟoarühi marɪhündi.

²² Süngunambo Rasarus ai yɪfɪmayuamboyo asu sünambeahɪndi nendi ai sowaründümo hafomo Abrahami-dibo hɪnɪngɪmarüwuri. Asu napo afɪndeimbi-amboanɪ yɪfɪmayuwa hɪfi kamarɪhori. ²³ Asu yɪfiafi ngoafihü napo afɪndeimbi-mayu ranai asübusɪ afɪndi masemüdu. Asu ai hɪmboyuane anɟunɪ goagu Abraham ai Rasarus parümündü haya manɪmbafani. ²⁴ Ai hoafiyuhɪya, ‘Abraham, wambo hɪpoambo-rowandiri! Se Rasarus koarɪhaworanɪ hoe warɪ foare hüramündi süfo wandi amɪndasümo kusɪmbɪreandiri, nga wambo hai hüfɪnambo munɟunambo-arandiri,’ mehu

²⁵ Abraham ai hoafiyuhi yahuya, ‘Wandi nɪmori, se yangɪri nɪmbafambe aboedɪ moatükuneimbi-mayafi, nga asu Rasarus ai moaruwai mamaru. Nga asu ai haponda ndanɪhü aboedɪ mamaruwa asu se asübusɪ asowandifi. ²⁶ Ngorü-moatükunɪ ra ai hoe apoarɪ afɪndi mbusümondühi kɪkɪreamunɪmboane, nga ngiri didai badɪhoei ndühi düfu asu ngiri didai badɪhoei rühi düfu,’ mehu.

²⁷ Asu napo afɪndeimbi ai hoafiyuhi yahuya, ‘Ape, refe ana Rasarus koandɪhaworanɪ apendi worɪna mbɪhuwamboane. ²⁸ Ro hondahüfeimbi akohoandeimb-anahɪ rananɪmbo Rasarus ai hoafɪnduanɪ asübusɪ afɪndi semɪndi nafɪ kosɪkoate-mbeyomo-ndamboane,’ yahuhaya hoafimayu. ²⁹ Abraham ai hoafiyuhɪya, ‘Ai ana Mosesɪndi-mayo ahɪnɪmbi hohoanimo asu Godɪndi hoafi hoafiyomo-rundeimbi sürü papɪmarundi ra hoein- dundühi fɪfɪrɪndumboemo.’ ³⁰ Napo afɪndeimbi ai hoafiyuhi yahuya, ‘Wani, Ape Abraham! Nindou dudi yɪfɪhündi ahamumbo sowana ahu ana, ai ahamundi moaruwai hohoanimo ngorü süngundundühi asu anɪhondumbo-ndumboemo.’ ³¹ Abraham ai hoafiyundowohü yahuya, ‘Asu ai Mosesɪndi hoafi hɪmborɪkoate-yomo, Godɪndi hoafi hoafiyomo-rundeimbi-yomondi hoafi hɪmborɪkoate-ayomo ana, asu ngiri nindou yɪfyeimbi-yei hoafi amboanɪ hɪmborɪndomo,’ mehu.

17

*Moaruwai hohoanimo ai anɪhondümböfe hohoanimo hɪfɪnambore arandi
(Matyu 18:6-7; 18:21-22; Mak 9:42)*

¹ Sisas ai ahambo süngurü-rundeimbi-mbo hoafiyupurühi yahuya, “Awi süngunambo mamɪkarambo moatükunɪ moaruwai tükündɪfemboe

asu ranî süngumbo wambo nimorehî nindowenihi ai moaruwai hohoanîmondeimboyei. Hîpoanîmboe-mbouanei nindou düdi nimorehî nindowenihi ranaheimbo rareandanî moaruwai hohoanîmoaye. Nindou ranahambo ana moaruwai hamîndî anîmbo tükündîfemboe. ² Asu ai rareandanî nîmorî akîdîbou ndanai moaruwai hohoanîmoaye ana nindou ranahambo amîndasümoambe nîmoei hondî wofîfihî kife mburîmbo hoe hohoeambeahî pîfiyuwanî hanü yîfîmbo ra aboed-ane. ³ Ranîmbo-hündambo anîmbo se hîbadîhümbö. “Asu sîhafî wandafî ranai moaruwai hohoanîmondüanî se ahambo hoafîndafühî, sîhafî moaruwai hohoanîmo ra hîningîndowandî mbîsafîndo. Asu ai ahandî moaruwai hohoanîmo ra hîningîndeandanî ana, se ahambo amboawi mbîsafî. ⁴ Asu nindou ranai sîhambo mamî sihî 7-mbo moaruwai hohoanîmoyu mbura asükai 7-mbo hu sîhamboya, ‘Karîhasî, ro sîhambo moaruwai hohoanîmo-mayahanîni,’ ehu ana, ahandî moaruwai hohoanîmo ra amboawi mbîsafî,” mehu.

Anîhondümböfe hohoanîmo

⁵ Ahandî hoafî sowandümo homorundeimbî ranai Adükariambo hoafîyomondühî yahomoya, “Se rarowandanî yîhoefî anîhondümböfe ra afîndîmbeyo.” ⁶ Mehomondamboyu asu Adükari ai sîmborî hoafîyupurühî yahuya, “Asu sîhamundî anîhondümböfe ranai mastet hoarî nahurai akîdouayo-amboanî se nîmî ndanahambo hoafîndîmondühî anîmboya ‘Fîrîhoefî hawa ahasîharî kameihî hafîmbo hoe hohoeambe nîmbafî,’ mbîsîmondanî asu nîmî ranai se hoafîmemo süngu randîfemboe,” mehupurî.

Ngorü nindoundî ratüpurîyu-randeimbîndî ratüpurî

⁷ Sisas ai hoafîyuhî yahuya, “Nindou mamî seambeahîndî ai ahandî ratüpurîyu-randeimbî ranai ŋgu nümbürambe hîfî hîrîndu asu sipsip hîfandînda mbundambo asükai worînambo düduwanî, ai hoafîndu-ndowohüya, ‘Nîmehînou sînîfî nîmarîfîmbo sesi sowasîfî,’ mambüsîndoyo? ⁸ Wanî, ŋga ahambo anîmboya, ‘Wandî boatei sesi ra dîdîboadondo ndao hawambo anîmbo asu se hoearî güdo mbunda nîmandîfî hîbadandîranî ro boatei sesi dagadî hoe ndîmîndahaimbo nîmandîhanî anîmbo asu se sîhafî sesi ra süngu dowadîfî,’ mbüsümbui. ⁹ Asu bogorî nindou ranai ahandî ratüpurîyu-randeimbî nindou ranahambo hîhîfîmandürîyo ahandî hoafî hîmborîyuhü süngumareandî ranîmbo-hünda? Wanî. ¹⁰ Ranîmbo-hündamboane se-amboanî God ai hoafîmayu ra muŋgu ratüpurayomo ana se randu hoafîndîmondühîya, ‘Roana aboedî ratüpurîyefî rîhundeimbîyefîpoanî, ŋga ranî ratüpurî ranana yîhoefîmbo ratüpurîndîmo yahu hoafîmayu ranîyo ratüpurîmayefî,’ mbîsîmo.”

Sisas ai mîmanîho masîmeimbî nindou 10 aboedîmareapurî

¹¹ Sisas ai Serusarem ŋgoafîna yare huhîyu Sameria asu Gariri-yafe hîfî yipupuiambe nafî mahu. ¹²⁻¹³ Ai hu ŋgoafî mamî ranîhü tüküfiyuwane, nindou 10 mîmanîho masîmeimbî ranai homo ahambo nafîni hoeimarüwurî. Ai angunî nîngomombo raru mîngîyomo hoafîyomondühî yahomoya, “Sisas! Nindou Adükari! Se yîhoefîmbo hîpoambo-rowamunî,” mehomondo. ¹⁴ Asu Sisas ai ahamumbo hoeireapurühî hoafîyupurühî yahuya, “Se ŋgomo Godîmbo sesi sîhou-rundeimbî ahamumbo anîmbo sîhamundî fi ra nafuindîmondanî anîmbo asu ai tûmbürüpuramboane,” mehu. Ai nafî homondane ahamundî fi ranai asükai aboedî tüküme Feyo.

¹⁵ Asu nindou mamî ahamundî mbüsümo ranai hoeireandanî ahandî fi ranai asükai aboedî-mayowamboyo, ŋgoafînambo hîhîrîfî huhü pukuna

hoafiyuhî Godimbo aboed-ani mehu. ¹⁶ Nindou ranai hu Sisasîndî yirikîmî piyu yangurumbo hîhîfîmarürî. Nindou ranai ana Samari-ahündiyu. ¹⁷ Sisas ai nindou ranahambo hoeirirî haya hoafiyuhî yahuya, “10 aboedîmayafundî. Nga asu ngorü 9 ra nünguyafunda? ¹⁸ Asu nîmboe nindou ngorü sîrambeahîndî mamî ndanai yangîrî sünî Godimbo hîhîfarüra?” ¹⁹ Asu Sisas ai nindou ranahambo hoafiyundowohü yahuya, “Botiyafö hawa hafî, nga sîhafî anîhondümböfe ranaiyo aboedambo-mareanî,” mehundo.

*Nindou Hondü ranai weindahî tükündüfimbui
(Matyu 20:23-28; 24:37-41)*

²⁰ Farisi nindou ranai Sisasîmbo düduyafundühi yahomoya, “Nüngüsümboanî God ngînîndî hîfandarandî ra tükümandîfea?” mehomondamboyu. Asu Sisas ai sîmborî hoafiyupurühî yahuya, “God ngînîndî hîfandarandî ranai tüküfemboayo ranî-moatükunî nafuimbohünda ngîrî nînî-moatükunî tükündîfeyoanî nindou ai ahei hîmboarînambo hoeindîhindî. ²¹ Ai ngîrî randîhi hoafîndeihiya, ‘Hoeirîhi aiana ndanî,’ mbîsei asu ‘Goagu ra’ mbîsei. Nîmboe, sapo Godîndî ngînîndî ranana sîhei mbusümo-ane engoro.”

²² Ranîyo asu ahambo sünggurü-rundeimbîmbo hoafiyupurühî yahuya, “Sünggunambo ranî-moatükunî ranai tükündîfemboe, rananîmbo se Nindou Hondündî si ra hoeifembo afîndî hohoanîmo-ndîmboemosî, nga se ngîrî hoeindündî. ²³ Rananîmbo sîhamumbo hoafîndeihiya, ‘Hoeiru, aiana goagu anüngu ra’ mbîsei asu ‘Hoeiru, aiana ndanüngu,’ mbîseimboyei, nga se yowanî anîhondümböfeihü ho kokopoanî. ²⁴ Sapo wabürüsî ranai sünü ngorü hîmboranî tüküfe haya ho ngorü hîmboranî kararamîndo, yahurai anîmbo ndîmboe Nindou Hondü ai ahandî tüküfembo sihî ra. ²⁵ Nga asübusî afîndî boatei ndemündî mbundambo asu nindou ndanî sîmboanî anîmboei ranai ahambo daboadî hîhîrîndîhorî mbundühümbo-ndeianî anîmbo ndîmboe.

²⁶ Horombo Noa nünguambe ramefeyo yahurai anîmbo Nindou Hondü ranai tüküfemboyuambe-amboanî randîfemboe. ²⁷ Sapo Noa nünguambe nindou afîndî ranai sesî sahüsi, hoe sîmîndei, nîmorehühîyafu, anamîndühîyahi raraorühî heimbo mamî bîdîfîranambo sihî Noa ai botambe mafarîfiyu-wamboyo hohoambu afîndî ranai kosowohü nindou ra hîfokoako-mafoareandî.

²⁸ Horombo Rot nünguambe ramefeyo yahurai anîmbo ndîmboe. Muñguambo nindou ranai sesî sahüsi hoe sîmîndei, napo pemîyei, kaki semîndîmbo koarîhehi, nûmbürî hîfîrîhi, worîmborühî raraomarîhündî. ²⁹ Nga Rot ai Sodom ngoafî ra hînîngîre haya hu sîmboanî hai asu sarfa nîmoei ranai hoe nahurai sünambeahîndî pütapîyowohü muñguambo nîmorehî nindowenihî hîfokoako-mafoareandürî.

³⁰ Mamî yahurai anîmbo Nindou Hondü ranai weindahî tüküfî sîmboanî amboanî randîfemboe. ³¹ Ranî-sîmboanî nindou ngoafîhü amaru ranai ngîrî kebuai ahandî napo worambe engoro ra ndemündü. Asu mamî yahuraiane nindou nûmbürambe anüngu ranai ngîrî ahandî worînambo hîhîrîndüfi ngu. ³² Sapo Rotîndî nîmorehîmbo tüküme feyo ra se hohoanîmondîmo. Ai hîhîrîfe ngoafî hoeimareanda yîfîmayo. ³³ Nindou dîdîyei ahei yangîrî nîngo ranahambo afîndî hohoanîmoyeihi kîkîharîhümündî ana, awarîndîhoemboe. Nga nindou dîdîyei ahei yangîrî nîngo ranahambo afîndî hohoanîmokoate-ayeî ana, aboedambo-ndîfemboe. ³⁴ Ro sîhamumbo hoafehapurî, nindou yimbu ranai mamî

fondiwami guguiyafani apafani ra God ai ngorumbo nderumunduh ngoru rande apofondiwami dgeirumbui. ³⁵⁻³⁶ Nimorehi yimbu ranai mban hrayafe ra God ai ngorumbo ndemunduh ngoru rande hnnngideambui,” mehu. ³⁷ Sisasambo sungruru-rundeimbi ai dudururuh yahomoya, “Rani moatukuni ra nahu tukumandifea?” Asu Sisas ai simbori hoafiyupuruhi yahuya, “Yifnimoko yangorowohu ana, koaheimb-ane hei sahüsi arihundi,” mehu.

18

Nimorehi kai asu yibobore-randeimbi-yafe kafeefe hoafi

¹ Sisas ai ahambo sungruru-rundeimbi-mbo didibafiferambo yiboarukon dimboemo yahu haya kafeefe hoafi mam yamundife-purimbohunda hoafimayupuri. ² Sisas ai yare hoafiyuh yahuya, “Mami adukari ngoafihu nindou yibobore-randeimbi mam ai manungu. Aiana moai Godimbo yhimboyu asu nindoumbo afindi hohoanimoju randi. ³ Raniyo adukari ngoafi ranihu nimorehi kai ningo haya ho nindou yibobore-randeimbi-mbo huti hoafiyondo randuhya, ‘Wandi hurutumbi ai wambo hurutarandiri, nga se wambo hoafi yibobofe ra farihawandiri,’ meho.

⁴ Geduhi safiyu nindou yibobore-randeimbi ranai nimorehi ranahambo fehefembo moi mehu. Nga humbo sungunamboyu ai ahandi fimbo hoafiyuhya, ‘Sapo ro moai Godimbo yhimboya asu nindoumbo hohoanimoju rihandi. ⁵ Nga nimboe nimorehi kai ranai munquambo si wambo tiririfo sai arandimbo animbo ro ahambo fandihehe hehea ahandi papi-hoafi ra himborinda. Asu ro refekoate-ayah ana wambo sowana munquambo si didi ndandan wambo sungunambo garibindea ndirimboe,’ mehu.

⁶ Asukaiyu Adukari ai hoafiyuh yahuya, “Se nindou yibobore-randeimbi moaruwai ranahandi hoafi ra himboriyomo. ⁷ Nimorehi nindowenih God ai wandanei yahundureimbi ranai nimbiniimbi si munquambo Godimbo arani aranayei ra aheimbo fehefenduri-koate-manduyo? Asu awi fehefenduri-koate ahei hoafi ra hihimboripo-manduyo? Wani. ⁸ Nga ro sihamumbo rarihe hoafehapuri, ai ahei papi-hoafi ra nimehunu himborinduhü yibobondeambui. Nga Nindou Hondü ai kudumbo nimorehi nindowenih hifi ndanihu animboei ahei anihondumbofe ra hoeimandeyo?” mehu.

Farisi nindou asu takis kaki semündü-randeimbi-yafandi kafeefe hoafi

⁹ Nindou bidifiri ai ahamundi fimboya aiana mbumundi hamindanemo, nga ngoru nindou aiana mbumundi-yomopoani ehomo ranahambo Sisas ai kafeefe hoafi hoafimayu. ¹⁰ “Mamimbo nindou yimbu ranai didibafifembohunda Godindi worina mahafani. Mami ai Farisihündiyu asu ngoru ai takis kaki semündü-randeimbiyu. ¹¹ Farisihündi ranai ahandipoanimbo nungumbo ngusüfoambe didibafifihya, ‘God, ro sihambo hihifarihanini, roana moai nindou bidifiri rarihi arihundi sungrurihe hehea dibokoriya, tikai hoafiya asu nimorehi sisihimoya rihandi. Nga roana nindou takis kaki semündü-randeimbi gogu rani nahurai-yahipoani. ¹² Ro mam wik ranambe yimbumbo sesi wehya asu munquambo moatukuni ro asahamndihi ra 10 yiboborih hehea sihambo mam bidifiri sihehe arihandi,’ mehu.

¹³ Nga takis kaki semündü-randeimbi-mayu ranai ahandipoanimbo akidou anguni safi manungu. Ai sunambe himbo-koate mbiro türe nungumbo ahandi ngusüpoahühi purukireanduh yahuya, ‘God, ro

moaruwai hohoan+moya rihandeimb-anahi, nga se wambo hipoambo-rowandi; mehu. ¹⁴ Ro sihamumbo hoafehapuri, takis kaki semündürandeimbi-mayu ranai worinambo nguwan ai animbo Godindi himboahü mbumundi nindou-ndümbui, nga Farisi nindou ana wani. Sapo mam yahuraiane nindou didiyei ahei fimbo hifinambo-arihindi aheimbo God ai botindearümbui. Nga asu nindou didiyei ahei fimbo botarhindi aheimbo God ai hifinambo-ndearümbui,” mehu.

Sisas ai nimoakidiboumbo hinngirihindüra wambo sowana mbüsühüsi, mehu

(Matyu 19:13-15; Mak 10:13-16)

¹⁵ Raniyei nindou bidifiri ranai Sisasimboya ai wari nande haya didibafimbifindüra sei hehi nimoakidibou fufurhümündindür tükümehind. Nga asu ahambo süngrurü-rundeimbi-memo ranai nindou ranaheimbo nginindi-marundür. ¹⁶ Nga asu Sisas ai hoafiyuh yahuya, “Nimoakidibou ra aheimbo hinngindihindüra ndühi wambo sowana mbüsühüsi, nga ngiri bobohindundüra. Sapo God nginindi hifandarandi ra nimori akidibou ndahurai aheiane,” mehu. ¹⁷ Sisas yahuya, “Se nda fifirindundi, nindou didiyei God nginindi hifandarandi ra nimoakidibou sahümündi arihündi nahurai semindikoate-aye ana, ngiri keboehindi, nga wani,” mehu.

Nindou napo afindeimbi ai Sisas-dibo wataporimayu

(Matyu 19:16-30; Mak 10:17-31)

¹⁸ Suda-yafe bogori nindou ranai Sisasimbo düdurirühiya, “Nindou yamundo-randeimbi aboedi, ro yangiri koadürü koadürümbo ningombo ra nini-moatükuni nünungondihendühi mandahamindha?” mehundowamboyu. ¹⁹ Asu Sisas ai ahambo simbori hoafiyundowohü yahuya, “Nimboe se wambo aboedi asafa? Moai nindou didi ai aboedyu, nga God yangiri-ani abodayu. ²⁰ Sapo se ahinümbi hohoanimo ra fifirowandi: Se yowan nimorehi sishimoyo asu anamindihandi birabiriyopoani, woshihoafori hoafiyopoani, nindou hifokoefepoani, hühbühüniyopoani, se yowan ngorümbo tikefe-hefe papihofiyopoani, asu se shafi me-apembo ahinindafühi ahafe hoafi himborindafi,” mehu. ²¹ Nindou ranai simbori hoafiyundowohü yahuya, “Ro nimori akidouyahambe peya hehea hambo hapondani ro rani ahinümbi ra süngurthe arihandi,” mehu. ²² Sisas ai rani hoafi ra himboriyu haya, simbori hoafiyundowohü yahuya, “Awi mam moatükuni se randowandi. Shafimayo napo ra nindou ngorümbo dabadürühi ranifihindi kaki asowandifi ra napo-koate-yeimbi ranaheimbo dabadür. Rananimbo se sünambe napo afindeimbi-ndamboyafi. Rani boatei rani-süngundo mbundambo animbo asu wandi süngu didifi,” mehu.

²³ Nga nindou ranai Sisas hoafimayu ra himboriyu haya ngusüfoambe nimbimayu, nimboe sapo ai napo afindeimbi wambo. ²⁴ Sisas ai horirani mayoa hoafiyuh yahuya, “Nindou napo afindeimbi ana God nginindi hifandarandi ranambe kefoefembo tñümbane. ²⁵ Ninihondi mam ahandi ndüri kamer ranai ana hoari kakimbo nir ambenafi kefoefembo tñümbiyopoani, nga nindou napo afindeimbi ai God nginindi hifandarandi ranambe kefoefembo ana, tñümbane,” mehu.

²⁶ Nindou bidifiri ranai hoafi ra himboriyehihehi düdurihorühi seiya, “Asu refe ana, nindou didi ai yangiri koadürü koadürümbo manügua?”

²⁷ Sisas ai simbori hoafiyuhya, “Nini-moatükuniyo nindumbo tñümbayo ra Godimbo ana tñümbiyopoani,” mehu.

²⁸ Asu Pita ai hoafi-yuhî yahuya, “Awi! Ro yi-hoefî ngoafi hîningîrîhu hohu sîhafî sîngu masînefi,” mehindowamboyu. ²⁹⁻³⁰ Sisas ai hoafi-yupurûhî yahuya, “Ro sîhamumbo anîhondumboanahî hoafehapurî, nindou düdi God ngînîndî hîfandarandî ranahambohünda ahandî ngoafi, nîmorehî, akohoandî, boagîrî nîmoakîdîbou hîningîgareandürî ana, hîfî ndanîhü God ai aheimbo afîndî moatükunî dagadürümbui. Asu sîngunambo aho ra yangîrî koadürü koadürümbo nîngo ra ndahümündimboyei,” mehu.

Sisas ai yîfiyo hefe yîfîhündî botîfembo-mayu ranahambo asükai hoafîmayu

(Matyu 19:16-30; Mak 10:17-31)

³¹ Sisas ai sînggurü-rundeimbî 12 sepurîmündü hîningîreapurî haya hoafi-yupurûhî yahuya, “Hîmborîyomo! Haponda sîhirî Serusaremînambo anefî ahahifî. Ranîhü anîmbo sapo Godîndî hoafi hoafi-yomo-rundeimbî nindou ai Nindou Hondü ranahambo nînî-moatükunîyo tüküfembo horombo sürü papîru masîhoemo ra anîhondü tükündîfemboe. ³² Ai ahambo ndîfoyei warîhündüwurîmboemo. Rananîmbo ahambo tîkîfinambondîhorî, türüfoefe hoafîndei, asu ngurî tîfîndahi raraondîhümboyei. ³³ Rananîmbo asu ahambo ndüfurî ndüfurîboadüwurî mbundümbo hîfokoandüwurî-mboemo, nga ngîmî sindo haya sîngunambo asükai botîndüfîmbui,” mehu. ³⁴ Nga asu ahambo sînggurü-rundeimbî ai moai hoafi ra türüfoaru fîfîrundî. Hoafi ranahandî nîmîndî ra moai ahamundî hohoanîmoambe weindahîfeyo. Asu ai moai Sisas nîmboe hoafîmayu ra akîdou-amboanî fîfîrundî.

Sisas ai nindou hîmboatîharî moako-moakoyu-randeimbî aboedîmarîrî
(Matyu 20:29-34; Mak 10:46-52)

³⁵ Sisas ai Seriko ngoafîkîmî huane nindou mamî hîmboatîharî nafîkîmî nîmarümbo nindou heiyani kakî napombo moako-moakoyu marandî. ³⁶ Ai hîmborîyuwanî awai nendî afîndî ranai tümareandamboyu, asu nindou ranaheimbo düdureandürühi yahuya, “Nindou ra nînîhünda?” mehündüramboyu. ³⁷ Asu nindou ranai seiya, “Sisas Nasaretîhündî ranai ndanafî masînuamboanîyefî,” mehomondamboyu. ³⁸ Nindou hîmboatîharî ranai puküna hoafi karîhoeihü hoafi-yuhî yahuya, “Sisas, Defitîndî ahurî, se wambo hîpoambo-rowandîrî.”

³⁹ Asu nindou horomboyahî masînei ranai ngînîndî hoafîyahündowohü seiya, “Se hoafi kîkîrandîfî,” maseiamboyu. Asu nindou ranai asükai hoafi puküna karîhoeihüya, “Sisas Defitîndî ahurî, se wambo hîpoambo-rowandîrî,” mehuamboyu. ⁴⁰ Ranîyo Sisas ai hu nîngumbo nindou hîmboatîharî ranahambo ahambo sowanambo semündühombo hoafîmayu. Nindou ranai hu manünguwa Sisas ai düdurîrühî yahuya, ⁴¹ “Ro sîhambo nînî-moatükunî nînîngufenîmboyo se hohoanîmoayafa?” mehindowamboyu. Asu nindou ranai yahuya, “Nindou Adükarî, ro wandî hîmboarî ra asükai aboedîmbeyowa samboanahî.” ⁴² Sisas ai sîmborî hoafi-yundowohü yahuya, “Sîhafî hîmboarî ra aboed-ane. Sîhafî anîhondümbofe ranî sînggumboyafî se aboedayafî,” mehu. ⁴³ Asu mamîharî ahandî hîmboarî ranai bîrîmahoyowamboyu Sisasîndî sîngu huhü Godîmbo aboed-ani mehu. Nindou afîndî ranai ranî-moatükunî ra hoerîhînda mayoa ai-amboanî Godîmbo aboed-ani masei.

19

Sisas ai Sakîusîndî worîna mahu

¹ Sisas ai Seriko ngoafi mbusümo nafi hu ngasünde haya mahu. ² Huane asu nindou mamî rani ngoafihü mamaru ahandî ndürî Sakius ai napo afindeimbi, takis kaki sowandümo-rundeimbi-yomondi bogoriyu. ³ Ai Sisasimbo nungunahurai nindouyu yahuhaya hoeifimbo mehu, nga nimorehi nindowenihî afindî burîyeimbo ahambo hoeifimbo fondi gûmarîhinda asu Sakius ai bodifo wambo ranimbo ngîrî ahambo hoeindirî. ⁴ Ranîyu asu ai horombofi pîpîyu hu haya nimîndî nîmoamo mahafu Sisasimbo hoeindîhinî yahuhaya. Ai fîfire haya Sisasimboya nafi mamî ranînafî anîmbo dîdü haya ngumbui yahuhaya.

⁵ Ranîyu Sisas ai ranîhü tüküfi asu nimîwamî nîmoamo hîmboyuhü Sakiusimbo hoafîyundowohü yahuya, “Sakius, se kosîfoao, hapoana ro sîhafî worambe dîdî nîmandîmboyahî,” mehundo. ⁶ Ranîyu ai nîmehûnou kusîfoendühi ngusüfoambe hîhîfî-hîhîfîyuhü Sisasimbo ahandî worîna serûmündü mahu. ⁷ Nga munquambo nindou ai Sisas Sakius dîbombo mahafandî ra hoeirîhi mburîhü asu momorî hoafîyeihî seiya, “Ai ahu ranana moaruwai hohoanîmoyu-randeimbindî worînamboanî,” masei.

⁸ Ranîyo Sakius ai nungumbo Adûkarîmbo yare hoafîyundowohü yahuya, “Adûkarî se hîmborîyafî, hapoana wandî-mayo munqu moatükunî ra yîbobondîhe mbundîha nindou napokoate-yeimbiimbo ngorü bîdîfîrî ndehamboyahî, asu nindou ngoründî-mayo takis kaki wosîhoafî hoafîya hehea sahamîndîheimbi ana, asûkai yimbuyimbumbo hîhîrîndahe nga ndahan-domboyahî,” mehu. ⁹ Ra-mehuamboyu Sisas ai hoafîyundowohü yahuya, “Hapoana God ai nimorehi nindowenihî worî ndambeahîndî aboedambo-reandürûhani. Nîmboe, nindou ranambo ai Abrahamîndî amoa-anî. ¹⁰ Nindou Hondü makusu ranana sapo nindou awarîhehindeimbi kokoyondürî aboedambo-fendürîmboyu makusu,” mehu.

*Nindou 10 kaki masowandümo kafeefe hoafî
(Matyu 25:14-30)*

¹¹ Rarîhi nimorehi nindowenihî afindî ranai hîmborîyeiane, asûkai Sisas ai aheimbo kafeefe hoafî mamî hoafîmayundürî. Nîmboe sapo ai Serusarem fikîmî akîmîmayuambo nindou ranai rarîhi hohoanîmoyeihîya, God ngînîndî hîfandarandî ra nîmehûnou anîmbo tükündîfemboe, masei. ¹² Asu ai yare hoafîyuhî yahuya, “Mamîmbo ana bogorî nindou mamî angunî hîfîna ahambo adûkarî bogorîmbofi hînîngîfîmbohünda mahu. Bogorîmbofe mbuiyombo asûkai ngoafînambo hîhîrîfe hombo hohoanîmomayu. ¹³ Nga ai hombo yahuhaya ahandî ratûpurîyomorundeimbiimbo mborai yahupura mahomondamboyo gorînambo nafümbî kaki hoarî nindou mamamîmbo yimbureapurûhi yahuya, ‘Se kaki nda ndowandümo houmbo bîdîfîrî kaki semîndîmbohündambo ratûpurîndîmondanî ro asûkai tükündâheamboane,’ mehupurî.

¹⁴ Nga asu mamî rani ngoafîhündî ranai nindou ranahambo yîboarukomarîhorî. Ranîyo ai huane nindou bîdîfîrî koamarîhehipura bogorî nindou mahûfu ngoafîna hoafî sowandümo hîfomo hoafîyomondühi yahomoya, ‘Ro moei asefî nindou ranahambo bogorîmbofembo ana,’ mehomo. ¹⁵ Nga asu nindou ranai adûkarî bogorîmbofi mbura ngoafîna hîhîrîfî mahu. Ai hîhîrîfî hu nîmarûmbo ahandî ratûpurîyomorundeimbi ranahamumbo nîmehûnou hoafîmayupurî ahambo sowana howanî gorînambo nafümbî kaki hoarî masagapurî ranîfîhî nungunümbî mbasowandümo yaho dîdufepurîmbohünda.

¹⁶ Nindou ngorü ai boatei horombofi süni hoafîyuhî yahuya, ‘Adûkarî, ro sîhafî-mayo gorînambo nafümbî kaki hoarî mamî ranînambo bîdîfîrî

kaki semindimbo ratüpuriyambo kaki hoari 10 masahamindihî,' mehu. ¹⁷ Asu bogori ai yare hoafiyundowohü yahuya, 'Se aboedi ratüpurî ramarowandi ra aboedi hamindi hondü-ane, ranî-moatükunî akîdou ra se dîboadoro hîfandîmarandi. Ranîmboanahî asu ro sîhambo ngoafi 10 se hîfandîmbohünda hîniîngariheandi,' mehu.

¹⁸ Asükai ratüpurîyu-randeimbî ngorü ai süni hoafiyuhî yahuya, 'Adükari, ro sîhafi-mayo gorînambo nafümbî kaki hoari masawandi ranînambo kaki semindimbo ratüpuriyambo hondahüfeimbî kaki hoari masahamindihî,' mehu. ¹⁹ Asu bogori ai yare hoafiyundowohü yahuya, 'Ro sîhambo hondahüfeimbî ngoafi hîbadandi sa hehea hîniîngariheandi,' mehu.

²⁰ Asükai ngorü ai süni hoafiyuhî yahuya, 'Adükari, gorînambo nafümbî kaki hoari sîhafi-mayo nda, ro hoearambe parîhe hîmondîhe sîheheanda mengoro. ²¹ Nîmboe sapo ro hoeirîhenîna, se ngîniîndiyafi-randeimbî nindoumefambo. Sapo nîni-moatükunî nindou bîdîfirî ai sîhehinda se sowandîfi asu sesi amboanî bîdîfirî nindou ai hîfirîhinda se sowandîfi arandi ranîmboanahî ro sîhambo yîhîmboayahî,' mehu. ²² Ranîyu bogori ai nindou ranahambo yare hoafiyundowohü yahuya, 'Se nindou moaruwai ratüpurîyafi-randeimb-anafi. Sîhafi ranî süngumbo anîmbo sîhambo hîhînde papi-hoafîndanînimboe. Sapo se fîfirîrowamboanafi ro ngîniîndiya rîhandeimbî nindou-anahî, asu ro bîdîfirî nindou ai napo sîhehinda sahamîndî asükai sesi hîfirîhinda sahamîndî rîhandeimb-anahî. ²³ Asu nîmboe se kaki wandî benambe sîhefekoate-mayafa? Sapo rananîmbo ro hîhîrîfe kosîhü wandî kaki ra bîdîfirî ranîfihîndî kameihî hîhîrîhe sahamîndî,' mehu.

²⁴ Nga bogori nindou ranai nindou akîmî burîmemo ranahamumbo yare hoafiyupurühî yahuya, 'Se ahandî-mayo gorînambo nafümbî kaki hoari ra sowandümo mburumbo nindou kaki hoari 10 masemündu ahambo dabudo,' mehu. ²⁵ Asu ai raru hoafiyîmondowohü yahomoya, 'Adükari, nindou ranai ana ndeara 10 kaki hoareimb-ani,' mehomo. ²⁶ Nga asu bogori nindou ranai hoafiyuhî yahuya, 'Ro sîhamumbo hoafayahî, nindou bîdîfirî napo afîndeimbî aiyomo aiana asükai bîdîfirî napo ndowandümoemo, nga nindou ai napo akîdouyeimbî-mayei ranahei warambeahîndî ana ngorüfemboane. ²⁷ Nga asu wandî hürütümbî-memo, sapo wambo adükari bogorîmbofembo yowanî mehomo ranahamumbo ndühî sowapurîndümo sîfomo wandî hîmboarühî hîfokoarüpurî!' mehu. ²⁸ Sisas ai kafoefe hoafi ra hoafiyu mbura asükaiyu Serusaremîna mahüfu.

*Sisas ai adükari bogori nahurai Serusarem ngoafambe mahu
(Matyu 21:1-11; Mak 11:1-11; Son 12:12-19)*

²⁹ Sisas ai Betani asu Betfage ngoafîkîmî tüküfi Orif Wafu sei-arîhündîkîmî homondühîyo ahambo süngrurü-rundeimbî yimbu horombo koamarîhepîrî. ³⁰ Asu ai yare hoafiyupîrühî yahuya, "Se ngoafi gebü anango ranînambo ngafanî. Ranühî se dongi mamî hoarîfî hoeindîneanda wofîna hîmondîndümo hîniîngîndumboemo ra moai nindou dîdî ai-amboanî horombo ranîwamî nîmaruwani serîmîndî ho-randi. Asu wofî fufurîgene mbundîna wambo sowana ndowandîfanî dügüfanî. ³¹ Asu nindou ngorü ai sîhafanîmbo dîdündîfihîya, 'Nîmboe se dongi ra fufurîheneandi?' mbüsuwanî asu se ahambo hoafîndafînandowohüya, 'Adükari ai bîdîfirî moatükunî refembo dongi ranambo hoafîmayuambo anîhoandi,' mbîsafanî," mehu.

³² Sisas ai koamar+hep+ra hafani hoeir+neanda dongi hoarifi ranai ahafan+imbo hoafi+mayup+ri süngu ramefeyo. ³³ Rani yimbu ai dongi rana-hambo hapoadumbo wofi fufur+hoef+neanda rani afindi ai ahafan+imbo yahuya, “Nimboe se dongi ra wofi fufurar+heneanda?” mehu. ³⁴ Nga ai hoafi+yafandühi safaniya, “Adükar+ ai bidif+ri moatükun+ refembo dongi ranambo hoafi+mayuambo an+hoandi,” masafani.

³⁵ Rani+yafani asu dongi ra Sisas+imbo sowana sowandifani mahafani. Asu ai ahafandi+mayo war+ hoandarümb+ ngis+ihari hoeari dongiwami nand+ne mbur+na Sisas+imbo ran+wami hin+ngimarüwuri. ³⁶ Ai dongiwami n+marü haya Serusarem ngoaf+k+m+ mahuwamboyei nindou bidif+ri ahei war+ hoandarümb+ ngis+ihari hoeari ra nafini ahambo hombohünda kur+mar+hinda ran+wami mahu. ³⁷ Sisas ai Serusarem ngoaf+nambo huhü Orif Hifi Wafu han+ nafi tüküfeambefiyuane, nindou afindi ahambo süngur+hor+ri+hündeimbi ranai h+hifi-h+hifi+mayeri. Sapo ai mungu hepün+feimbi moatükun+ hoeimar+hindi ran+imbo-hünda ai puküna hoafi kar+ihendühi God+imbo adükar+ani masei. ³⁸ Ai hoafi+yehi+ seiya,

“Adükar+ bogori ai Adükar+indi süngu akusu

ranahambo God ai aboedi+aboed+mb+riramboane.

Sünambe munguambo ai aboedi+ amarei

asu God nimoamo ham+ndi hondü anüngu ranahambo aboed+ani
mb+sei+amboane,”

Buk Song 118:26

masei.

³⁹ Nga Farisi bidif+ri nindou ranahei mbusümo bur+imemo ranai Sisas+imbo raru hoafi+yomondühi yahomoya, “Yamundo-randeimbi, sihambo süngur+hün+n+ri+hündeimbi ranaheimbo hoaf+ndafani an+imbo ai ahei hoafi+ki+boak+mb+r+hümündi+amboane!” mehomo. ⁴⁰ Nga asu Sisas ai simbor+ yare hoafi+yupurühi yahuya, “Ro sihamumbo hoafayahapur+, nindou rani hoafi ra hoafi+koate+ayeri ana, n+moei ai+amboan+ puküna hoaf+ndeimboyei,” mehu.

Sisas ai Serusarem+imbo aran+nambomarandi

⁴¹ Sisas ai Serusarem ngoaf+k+m+ huhü ngoafi ra hoeireandühi ahambo aran+nambomarandi. ⁴² Ai yare hoafi+yuh+ yahuya, “Serusarem, haponda ndani sihi se aboedi n+mar+imbo hohoan+mo n+mindi ra fif+ri+imbarowam-bonana, aboediyo. Nga hapondani ana awi rani+moatükun+ ra moai se hoeirowandi. ⁴³ Mami simboani süngunambo ana nindou sihambo hürüturun+neimbi ranai hifi sihaf+ gin+r+k+m+ wak+nd+mondühi püpindu difomombo sihambo munguambo gündün+n+imboemo. ⁴⁴ Ranan+imbo sihambo moaruwaimbo+ndun+n+imboemo asu se-bab+di+ amarei ranaheimbo amboa. Asu ngir+ n+moei mami amboan+ n+moei ngoründ+wami hin+ng+ndundi. Nimboe se moai fif+ri+rowandi sapo God ai sihambo aboedambo+fen+n+imbohünda makusu ra,” mehu.

Sisas ai God+indi worambe kaki sem+ndimbo ratüpur+ ratüpur+memonda hemafoareapur+

(Matyu 21:12-17; Mak 11:15-19; Son 2:13-22)

⁴⁵ Sisas ai God+indi worambe kefuai hüfu nindou kak+humbo napo sihoumarundi ra pütifoendühi hemafoareapur+. ⁴⁶ Ai yare hoafi+y+pur+h+ yahuya, “God+ndi Buk ai yare hoafi+yohü yahoya, ‘Wandi wor+ ranana did+ibafifembo wor+ yang+rane. Nga se hühühüni nindou ranahei dibofembo fond+imboar+hindi,’ meho.” ⁴⁷ Nga munguambo si God+ndi wor+ ranambe nindou yamund+reandür+ marandi. Asu God+imbo sesi

sihou-rundeimbi bogori, ahinümbi hohoanimo fifirundeimbi, bogori nindou bidifiri ai Sisasimbo nini-süngufe hifokoeffimbo nafi kokomarundi. ⁴⁸ Nga nindou afindi ranai ahandi hoafi himborimbo afindi hohoanimo mayeiambo wambo moai ahambo hifokoeffimbo nafi ra fifirundi.

20

Sudahündi ai Sisasimboya düdi sishambo nginindi masendi yahomo düdumefundi

(Matyu 21:23-27; Mak 11:27-33)

¹ Mami simboani Sisas ai Godindi worambe nimorehi nindowenihimbo yamundi-reandürühi aboedi hoafi ra bokarimarihendi. Raniyo Godimbo sihou-rundeimbi bogori, ahinümbi hohoanimo fifirundeimbi bogori, asu Suda-yafe bogori ai Sisas babidimbo wataporimbo mahafomo. ² Ai hoafiyomondühi yahomoya, “Se hoafiyafimuni nini nginindinamboyo rani-moatükuni raro aranda? Düdi sishambo rani nginindi ra masaganana?” mehomo. ³ Sisas ai simbori hoafiyupurühi yahuya, “Ro-amboa sishamumbo mami moatükuni düdundaheanda asu se wambo hoafindimo. ⁴ Sapo Son ai nindoumbo hundürumarandüri nginindi ra Godindi-mayoyo asu nindou-yafe-mayoyo?” mehu.

⁵ Raniyomo ahamundihoari simbori hoafindüri-yomondühi yahomoya, “Sapo sihiri hoafiyefühiya, Son hundürura marandi ranana Godindi-mayoane asefi ana, ai rande hoafindühiya, ‘Asu nimboe se ranahambo anihondümbkofekoate-ayomoa,’ mbüsümbui. ⁶ Nga asu sihiri hoafiyefühiya, ‘Ranana nindou-yafe-mayoane,’ asefi ana, nindou ranai shefimbo nimoeinambo-ndihümunimboyei. Nimboe sapo ai fifirihori Son ai Godindi hoafi hoafiyu-randeimb-ani sei anihondümbori-rhorühi wambo?” mehomo. ⁷ Raniyomo Sisasimbo raru hoafiyomondühi yahomoya, “Ro moai fifirihundi Son ai rani nginindi ra nahünda semündü-hayambombai,” mehomo. ⁸ Nga Sisas ai yare hoafiyupurühi yahuya, “Ro-amboa ngiri hoafindahapurü düdi wambo nginindi masendi ratüpurimbohünda,” mehu.

Nindou moaruwai wain nümbürü hifandimarundi kafeefe hoafi

(Matyu 21:33-46; Mak 12:1-12)

⁹ Sisas ai nindou ranaheimbo kafeefe hoafi mami hoafiyundürühi yahuya, “Nindou mami ai wain hififembo nümbürüra mbura nümbürü ra nindou bodimondi-yomondi warambe hinimgimareandi ranifihühi kaki semindimbo ratüpurimbohünda. Asu ai hu anguni ngorü hifini gedühi manüngu. ¹⁰ Asu wain ranai hisimayowamboyo nindou mami koamariheira nümbürambe ratüpurimemo ranahamumbo sowana bidifiri hisi nümbürambeahindi semindimbohünda mahüfu. Nga asu nindou nümbürü ranambe ratüpurimemo ranai bubururü mburumbo nini akidou-amboani warambefekoate koamarihawura mahu. ¹¹ Asükaiyu ngorü koamariheira ahamumbo sowana mahüfu. Raniyo ranahambo amboani ahinikoate bubururü mburumbo nini akidou-amboani warambefendokoate koamarihawura mahu. ¹² Asükaiyu ngorü koamariheira mahüfu. Nga asükaiyomo ahambo amboani nümbürü hifandi-rundeimbi ranai bubururü mburumbo moanambühi kiafu hüründümo pimarüwuri.

¹³ Raniyu asu nümbürü afindi ranai hoafiyuhühi yahuya, ‘Haponda ro nüngumandühea? Ro wandi nimori afindi hohoanimo-yahandoweimbi ra koandihihinimboyahi. Awi ahandi hoafi animbo himborindimboemo.’

¹⁴ Nga asu nümbürü hifandi-rundeimbi ranai nindou ranahandi nimori

masüfuwa hoeirüwuri houmbo simbori hoafiri yomondühi yahomoya, 'Nindou ndanana nümbüri afindandi nimir-ani. Sihiri ahambo hifokoararihuri animbo asu mungu-moatükunü ra shefindimboe,' mehomo. ¹⁵ Raniyo nümbüri hifandi-rundeimbi ranai nümbürambeahindi sowaründümo moanewanü tüküyafu homo hifokoamarüwuri. Asu nümbüri ranü afindi ranai nindou ranahamumbo nin-nününgumandeapura? ¹⁶ Ai düdi nümbüri ranambeahindi nindou ranahamumbo hifokoandeapurühi wain nümbüri ra nindou bidifirambo dagapurimbui," mehu. Nindou ranai hoafi ra himboriyei hehimbo hoafiyehi seiya, "Awi rani-moatükunü ra tükündifemboe, nga ambembeyo-wamboane," masei.

¹⁷ Nga Sisas ai aheimbo himboari pareandürühi nüngumbo düdureandürühi yahuya, "Nimboe asu Godindi bukambe sürü ra paru masihoemoa?

'Nimoei worimboru-rundeimbi ai moaruwai-ane yahomo houmbo ambe mehomo,

nga nimoei ra wori ranahambo ngineminimbo weangurühididi bogori nimoeiyo.'

Buk Song

18:22

¹⁸ Munguambo nindou nimoei raniwami prayei ana, ai mbusümo kikindahimboyei, asu nimoei ranai nindouwami prayo ana, nindoumbo munguna mosihoasindiheirimboe," mehu.

¹⁹ Raniyo ahinümbi hohoanimo fifirundeimbiyomo asu Godimbo sesi sishou-rundeimbi bogoriyomo ai raru fifirimarundi Sisas ai kafoefe hoafi hoafimayu ra ahamumboyo. Ranimboemo mamü rani-simboani ai botife Sisasimbo kikihimindimbo hohoanimomemo, nga nimorehi nindowenihü ranaheimboya yihoeimbo nününgumandihimuni yahomo houmbo yihimbomemo.

Ai Sisarimbo takis kaki mandahündoyo asu wanimandiyoy
(*Matyu 22:15-22; Mak 12:13-17*)

²⁰ Ahinümbi hohoanimo fifirundeimbi-yomo asu Godimbo sesi sishou-rundeimbi-yomo ai Sisasimbo hifandurühi nindou bidifiri koamarihoupura tikaruhoumbo ahandi hoafi himborimbo nouyafu mahifomo. Nindou ranai ana tikaru hou ngorü süngufihü ahandi hoafi himboriyowohü moaruwai hoafimayu yaho hefe gafman bogorindi warihü hiningifiyuwani papi-hoafi-mbüruramboane, yahomomboemo.

²¹ Tirifoefe hoafombo mahifomo ranai düduyafundühi yahomoya, "Nindou yamundo-randeimbi, fifirihumboanefi hoafi se hoafayaf-ane asu yamundarowand-ane ranana anihond-ane. Seana nindou ranai adükari ndüreimbimbayeyo asu ndürikoate-mbayeyo ra moai hohoanimoyafi, nga seana anihondümbofe hohoanimo Godindi-mayo ranane yamundo arandi. ²² Se yihoeimbo hoafiyafi, ro Sisarimbo takis kaki ra mandahündoyo asu wanimandiyoy?" mehomo.

²³⁻²⁴ Sisas ai fifireandi ranana ahambo tikaruhoumbo wosihofori-rurühiyomo asu simbori hoafiyuhü yahuya, "Wambo kaki mamü nafuiyomo. Sisami asu ndürü kakihihi apenüngo ra dadea?" mehuamboemo. Yahomoya, "Sisarind-ane," mehomondamboyo. ²⁵ Asu Sisas ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, "Sisarindi moatükunayo ana, se Sisarimbo dabudo. Asu Godindi moatükunayo ana ra se Godimbo dabudo," mehu. ²⁶ Raniyo Sisas ai nimorehi nindowenihü babidimbo nüngumbo wataporimbo-randambe moai wosihoforiyumbo hohoanimoyomo.

Raniyomo ahamundi düdufe hoafi ranahambo simbori hoafiyu maranda hepünafundühi hoafi kikiründümo houmbo maningomo.

*Sadyusi ai yifihündi botife ranahambo düdumefundi
(Matyu 22:23-33; Mak 12:18-27)*

²⁷ Sadyusihündi bidifiri ai raru hohoanimo yomondühiya, nindou yifihündi ngiri asukai botindahindi yahomo-rundeimbi ai Sisas sowana mahifomo. ²⁸ Ai Sisasimbo düduyafundühi yahomoya, “Nindou yamundo-randeimbi, Moses ai shefimbo hoafi mamü sürü papira masihendi sapo nindou mamü nimorehi semündü mbura asu nimorikoate yifayu ana, ahandi akidi ranai nimorehi ra asukai semündü haya nimori wakindamindoani nimori ranai amonngoandi nimori noumbiyuwamboane. ²⁹⁻³⁰ Mamimbo apodoho mamü 7 maningomo. Amonngo hondü ai nimorehi semündü haya nimorikoate yifiyuane, asukai akidi mbusümonindi ai amonngoandi kai ra semündü haya yifiyuane. ³¹ Asukai akidi ngörü ai-amboani amonngoandi kai ra masemündü. Apodoho mamü 7 ranai munguambo nimorehi ra semindeimbi yanggirimemo, nga ai nimorikoate yifisafimemo. ³² Asu sünguna nimorehi ranai-amboani yifimayo. ³³ Munguambo apodoho mamü 7 ranai nimorehi ra masowandümo. Süngunambo nindou yifihündi botifeambe nimorehi ra dadi nimorehi-manda?” mehomo.

³⁴ Raniyu Sisas ai ahamumbo yare hoafiyipurühi yahuya, “Hifi ndanühane nindowenihü ai nimorehühiyafu asu nimorehi ai anamindühühi arihündi. ³⁵ Nga nimorehi nindowenihü yifihündi asukai yanggiri botayahindi ana, ngiri nimorehühindafu asu anamindühindahi rarandihündi. ³⁶ Rani-simboani ana ai sünambeahindi nendi nahurawambo ngiri yifindei. Sapo God ai yifihündi botirearü hayambo wambo ai ahandi nimor-anei. ³⁷ Sapo Moses amboani nindou yifiyeimbi botindahimboyei ranahambo ndore nafuimayu. Ai nimi akidou hai tikirimarandi ranahambo sürü papirandühiya, ‘Adükari God ranana Abraham, Aisak, Sekop ahamundani.’ ³⁸ Ranimboane asu God ranana yifiyeimbiyei Godiyupoani, nga yanggiri aniboadeiyei God-ani. Nindou düdi ai Godayu ra koadürümbo yanggiri nüngumboani,” mehu.

³⁹ Ahinümbi hohoanimo yamundo-rundeimbi bidifiri ai hoafiyomondühi yahomoya, “Nindou yamundo-randeimbi shafi hoafi ra aboed-ane,” mehomo. ⁴⁰ Raniyomo nindou ranai asukai ngörü moatükunimbo Sisasimbo düdufembo yihimbomemo.

*Nindou ranaheimbo Sisas ai God koamafoariri ranahambo düdumefiyu
(Matyu 22:41-46; Mak 12:35-37)*

⁴¹ Raniyo Sisas ai nindou ranaheimbo düdureirühi yahuya, “Asu nimboe nindou ai hoafiyehihiya, ‘Krais nindou God ai nindumbo aboedambofembo kamafoariri ra Defitindi ahuirani,’ aseia? ⁴²⁻⁴³ Sapo Defit ahandihoari Herü Buk ranambe yare hoafiyuhühiya,

‘Adükari ai wandi Adükari-mbo hoafiyundowohü yahuya,
‘Se wandi warihondani bogorimbondafo nimanidifi ngafimbo
ro shambo hürütümbi ra shafi hoarehi hinngi-ndiheapurimboane,’
Buk Song 10:1

mehu. ⁴⁴ Defit ai nindou ranahambo Adükari yahu marandi, asu Krais ai nüngunde ahandi ahurimanda?” mehu.

*Sisas ai ahinümbi hohoanimo fihirundeimbi-mbo papihofimarapurü
(Matyu 23:1-36; Mak 12:38-40)*

45-46 Nindou afindi ranai hihimboriyeiane, Sisas ai ahambo sünggurü-rundeimbimbo hoafiyuhi yahuya, “Se ahinümbi hohoanimo yamundurundeimbimbo hibadumbo. Ai hoandari hoeari güdife hefe hoango wakifeyoani nindou ai ahamumbo hihifiyopuri asu maketambe ahamumbo ahiniyopuri-ramboanemo hohoanimoemo. Aiana Suda-yafe rotu worambe fondi wagabe raniwami ninari asu sesi sesambe sia semindi nindife hefe wagabe ninariamboanemo hohoanimoemo. 47 Nga aiana ninorehi kaisahoabedi ranaheimbo woshihoafori-yondürühi ahei wori ahamumboru marundi. Asu ai aboedanemo mbiseiya yahomo houmbo Godimbo didibafiyomondühi ra hoandari hamindi didibafiyomo arundi. Nga sünggunambo nindou ranaheimbo yibobofendürimbo simboani ana tinirifo afindi safi ndowandumboemo,” mehu.

21

Nimorehi kai napo-koate ai Godimbohünda kaki masihendi

(Mak 12:41-44)

1 Sisas ai ninari hímboapoyuane, nindou napo afindeimbi ranai hei Godindi wori ranahandi hipirambe kaki mafoarhindi. 2 Raniyo asu ninorehi kai napo-koate ranai hamburi kaki yimbu hipiri ranambe mafoareanda hoeimareandi. 3 Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Ro shamumbo anihondumboanahi nda hoafayahapuri, ninorehi kai napo-koate masihendi ranai nindou napo afindeimbi masihendi ranahambo ngasünde-amboane. 4 Nindou napo afindeimbi masihendi ranana akidouyo masihendi, nga ahei adukari ana mbenjorinduri. Nga ninorehi kai ndanana akidou menjoro ra masihendi,” mehu.

Sisas ai Godindi wori biriboemboe mehu

(Matyu 24:1-2; Mak 13:1-2)

5 Sisasimbo sünggurü-rundeimbi bidifiri ranai Godindi wori ranahambo ninomei aboedinamboyo asu Godimbo saimbo moatükuninambo yihururu marundi ranahambo wataporimbomarundi. Nga asu Sisas ai hoafiyuhi yahuya, 6 “Ro shamumbo hoafayahapuri, ndani moatükuni hoeiarundi nda mam simboani ngiri ninomei mamamboani ngoründiwami nanjo, nga ai hifitireboai putapindimboe,” mehu.

Sisas ai tinirifo afindi tükündifemboe, mehu

(Matyu 24:3-14; Mak 13:3-13)

7 Asu ai düduyafundühi yahomoya, “Nindou yamundo-randeimbi, rani-moatükuni ra nüngu-simboani tükümandifea? Nini boatei tükümandife rani-moatükuni tüküfemboayo ranahambo nafuimboa?” mehomo. 8 Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Se hibadumbo, nga nindou ai mam simboani shamumbo tkai hoafindimboemo. Nindou afindi ai ngomo wandi nduri dukandundühi animboya, ‘Ro rananahi nda,’ asu ‘Ndearambo rani-moatükuni ra tüküfemboane,’ mbisimboemo, nga se yowan ahamundi süngufepoani. 9 Asu se ngorü hifihündi nindou yifiaremo hoafi, asu ngörü ngoafihündi yifiaremo hoafi ra himborindeihi yihimbondeimboyei. Nga sapo rani-moatükuni boatei tükündifemboe, nga bidifiranambo si ana ngiri ninmai tükündifeyo,” mehu.

10 Raniyo aheimbo hoafiyundürühi yahuya, “Ngörü hifihündi ai ngörü hifihündi babidimbo yifiarindimboemo asu ngörü adukari bogorindi nendi ai ngörü adukari bogorindi nendi babidimbo yifiarindimboe.

11 Hifihe afindi hamindi tükündifehü asu ngörügoanini sesikoate-ndeihi

wembombondei asu angün+haindei raraond+hümboyei. Asu sünambe rani-poan+imbo y+h+imboeimbi moatükun+ b+id+f+ranambo si tüküfemboayo ra nafuimbohünda tükünd+ifeyoan+ se y+h+imbondeimboyei. ¹² Nga rani-moatükun+ ranai tüküfekoate-yoambe an+imbo se wambo an+hondümbo-ar+hind+r+ ran+imbo-hünda nindou ai s+heimbo k+k+h+indümondür+ houmbo moaruwaimbo-ndundür+imboemo. Ranan+imbo rotu worambe papi+hoaf+ndundür+ mbundümbo karabus+ndundür+imboemo. Asu ndowandümondür+ ngomo adükar+ bogor+ asu gafman+ yomond+ h+imboahü papi+hoaf+ndundür+imboemo. ¹³ Refeambe an+imbo s+heimbo aboed+ hoaf+ ra watapor+imbo-yombo naf+ yagod+imboe. ¹⁴ Rani+imboane se af+nd+ hohoan+mondeih+ya, ro n+n+ hoaf+ hoaf+mandef+ mb+seimboyei. ¹⁵ Ni+imboe sapo ro wand+hoar+ an+imbo s+hei hohoan+moambe hor+nd+h+eandüh+ ndor+hoeimbi f+f+r+ife ndahandüran+ se hoafayei ra nindou ngorü ai-amboan+ ng+r+ gogon+mbond+hendüh+ moaruwaimbo-ndeand+. ¹⁶ S+heimbo s+hei boag+r+, amonngo-mami, akohoand+, reh+mami, mam+s+r+, ngunind+ ranan+imbo hürütümb+ nindouyei war+hünd+hindür+imboyei. Ranan+imbo seambeah+nd+ b+id+f+r+ ana h+fokoandundür+imboemo. ¹⁷ Munguambo nindou ai s+hamumbo moaruwaimbo-nd+hindür+imboyei, sapo se wambo an+hondümbo-ar+hind+r+ ran+imbo-hünda. ¹⁸⁻¹⁹ Nga s+hei mb+r+nan+ mami ra ng+r+ f+nd+h+oaiyo. Se ng+n+nd+ an+boadei an+imbo se yang+r+ n+ngombo hondü ndahümündimboyei. Ranan+imbo s+hamund+ fimbo fand+h+epur+imboe s+hamund+ yang+r+ n+ngo ranahambo,” mehu.

Sisas ai Serusarem+imbo moaruwaimbo-nd+ifemboe mehu
(Matyu 24:15-21; Mak 13:14-19)

²⁰ Sisas yahuya, “Se hoeir+hindan+ ami ai s+n+imo Serusarem ngoaf+ ra worar+ wakarund+ ana, se f+f+r+nd+hind+ Serusarem ai ndeara moaruwaimbo ak+mane. ²¹ Ranan+imbo nindou d+d+iyei Sudia ngoaf+hü amarei se feboehi hehi h+f+ wafuana gagüsi asu Serusarem ngoaf+hü amarei se ngoaf+ ra h+n+ng+nd+hi hehi ngorün+ ngei, asu ngorü h+f+hü an+imboei se yowan+ Serusarem ngoaf+nambo hopoan+. ²² Rani-simboan+ an+imbo God ai t+nr+ifo masahündür+ ranaheimbo simbor+ moaruwaimbo-ndearümbui, ranan+imbo mungu-moatükun+ Bukambe hoaf+mayo ra an+hondü tükünd+ifemboe. ²³ Rani-simboan+ ana n+moreh+ warandühumb+ asu n+mor+ kehureimbi ana h+poan+h+imboeimbou-ane. Sapo rani-simboan+ an+imbo h+f+ ndan+hü n+mbor+ af+nd+ tükünd+fehü asu God+nd+ moaruwaimbofe ra n+moreh+ nindowenih+ ranaheiwami p+nd+imboe. ²⁴ Ranan+imbo hari nend+ ai d+d+mo nindou b+id+f+rambo h+fokoakondundür+hü asu b+id+f+rambo karabus nindowumbo-ndundür+ munguambo h+f+na ndowandoümondür+ ngomboemo. Ranan+imbo ahei nd+fo ranai Serusarem ngoaf+ ra püh+ndei n+mandi ngeimbo God ai aheimbo h+fand+imbo hoaf+mayo süngu tükünd+ifemboe,” mehu.

Nindou Hondü ai kudümbui
(Matyu 24:29-31; Mak 13:24-27)

²⁵ Sisas ai hoaf+yuh+ yahuya, “Rani-simboan+ ana rani-poan+imbo wos+hoafor+ moatükun+ hüf+ham+nd+, amoamo asu mupui ran+fih+ tükünd+ifemboe. Asu h+f+n+ s+r+wara ranai af+nd+af+nd+indowohü mbundo p+ndo ndandan+ nindou ai af+nd+ hohoan+mondeih+ y+h+imbondeimboyei. ²⁶ Nindou af+nd+ ranai h+f+ ndan+hü n+n+moatükun+yo tüküfemboayo ranahambo h+imbondeih+ y+h+imbombo h+imboar+ wuwur+ndearümbue. Ni+imboe sapo munguambo ng+n+nd+ moatükun+ sünambe ranai-amboan+ f+f+m+nd+imboemböhünda. ²⁷ Ranan+imbo nindou ai hoeind+h+oran+ Nindou

Hondü ranai mbur+ngai wami n+mandü haya ahandi himboamupuimbo-randeimbi ng+nindi ran+ kapeihü kudümbui. ²⁸ Rani-moatükun+ ranai hapoadumbo tüküfembo mb+s+ haya tükündifeyoan+ bot+ndahi n+mboeimbo mb+ro bot+nd+hindi sapo God ai s+heimbo aboedambo-fembo ra ndeara tüküfembo yang+irane,” mehu.

*Süfur+ n+m+ndi ranahambo se tür+boad+hindi
(Matyu 24:32-35; Mak 13:28-31)*

²⁹ Sisas ai kafeefe hoafi mam+ hoafi+yupurüh+ yahuya, “Se süfur+ n+m+ndi ane asu amur+ n+m+ ranamboan+ hoeindundi. ³⁰ Sapo se hoeirundan+ n+m+ ranai hoaihoai simbor+ bokar+ arand+ ana, se fif+r+ndundi ai ndeara hoembo yahomboane. ³¹ Mam+ yahuraiane sapo se hoeindundan+ ran+moatükun+ tükufeyo ra se fif+r+ndundi God ng+n+ndi hifandarand+ ra ndeara tüküfembo yang+ir-ane. ³² Ro s+hamumbo an+hondumboan+h+ hoafayahapuri, nga se fif+r+ndundi nindou hapondan+ an+mboei ranai y+f+koateyeiambe an+mb+ ran+moatükun+ ra tükünd+femboe. ³³ H+f+ sünü ana awar+nd+hoemboe, nga wand+ hoafi ana ng+r+ awar+nd+hoeyo,” mehu.

Sisas+imbo süngrurü-rundeimbi ai h+badumbo

³⁴⁻³⁵ Sisas ai hoafi+yupurüh+ yahuya, “Se h+badumbo! Se mun+guambo seses+nd+mo asu bia nd+m+nd+mo houmbo mam+kar+ hohoan+mond+mo asu find+ moatükun+ ran+imbo af+nd+ hohoan+mond+mo ndumboemo. Ran+moatükun+ ranai s+hamumbo andürambe n+n+hond+ p+rayo nou yahurai an+mb+ randeapur+imboe. ³⁶ Se mun+guambo si h+badü n+ngomombo God+imbo did+bafindafu ndundi. Tin+r+ifo tükufeyo ra ng+n+ndi n+ngo hombohünda asu Nindou Hondünd+ himboarüh+ tüküfemböhünda ran+imbo did+bafindafundi,” mehu. ³⁷ Sisas ai mun+guambo si God+nd+ wor+ ranambe nindou yamundeandür+ hu asu n+mbokoan+ hafu Orif H+f+ Wafuambe apu marand+. ³⁸ Asu nindou ranai siambe hondü Sisas+nd+ hoafi h+mbor+imbohünda God+nd+ wor+na hei mar+hünd+.

22

*Suda-yafe bogor+ nindou ai Sisas+imbo h+fokoefimbo hoafi fif+r+marund+
(Matyu 26:1-5, 14-16; Mak 14:1-2, 10-11; Son 11:45-53)*

¹ Bret yis+koate sese+imbo si Pasofa sei-ar+hünd+ ranai tüküfembo yang+r+mayo. ² Raniyo God+imbo sesi s+hou-rundeimbi bogor+yomo asu ah+nümb+ hohoan+mo fif+rundeimbi+yomo ai n+moreh+ nindowenih+imbo y+h+imboyomondüh+ Sisas+imbo h+fokoefimbo naf+ kokomarund+. ³ Raniyo Sudas Iskariot Sisas+imbo süngrurü-rundeimb+ndambo mam+ ahand+ fiambe Satan ai mafar+fiyu. ⁴ Raniyo Sudas ai God+imbo sesi s+hou-rundeimbi asu prisman b+d+f+r+ God+nd+ wor+ hifand+marund+ ahamumbo sowanambo ai nün+ngundir+ Sisas+imbo ahamund+ war+hümandir+ ran+imbo fif+r+femböhünda mahu. ⁵ Raniyomo asu nindou ranai h+h+f+h+h+f+yomondüh+ Sudas+imbo kak+ masabudo. ⁶ Ai hohoan+mo mam+sünguru mburumbo hifanda humbo nindou af+nd+ ranai Sisas-d+bo n+mar+koate-yei-ambe ahamund+ war+hüfimbo yahu hayamboyu.

Sisas ai ahambo süngrurü-rundeimbi bab+di seses+ si ra n+mar+imombo mas+wasümo

(Matyu 26:17-25; Mak 14:12-21; Son 13:21-30)

⁷ Bret yis+koate sese+imbo si God ai Israer+imbo aboedambo-mareandür+ ra tüküfeyoambe an+mb+ sipsip n+mor+ ra h+fokoefemboane. ⁸ Sisas ai Pita weimbo Son+imbo hoafi+yup+rüh+ yahuya, “Ngafan+ sesi s+hef+imbo

sindindineamuni adükari si ranihü sesesimbohünda,” mehupiri. ⁹ Asu simbori düdurinerühi safaniya, “Nahanihümboyafi yihoehimbo sesi ra sindifembo hoafayafimuni rana?” masafani. ¹⁰ Asu simbori hoafiyupirühi yahuya, “Ngoafi adükari ranihü ngafandühi nindou mamai ai hoe hiprambe fuindamündü haya nguan hoeindinerimboyafani. Nga ahambo animbo süngundiniri ninin worambeahiyo karefuendi ra. ¹¹ Rananimbo wori aharamburi ranahambo hoafindafinadowohüya, ‘Yamunde-randeimbi ai shambo hoafiyuhi yahuya, ‘Ro wambo süngurundiri-rundeimbi babidi wori nahanambe sesesimandefi God ai Israerimbo aboedambo-mareanduri si ra?’ mehuamboane,’ mbisafani. ¹² Asu ai shafanimbo sesi napo kurife nimari sesimbo fondi afindi buriyoweimbi nimoamonindi wori nafuindupurimbui. Se ranihü sesi napo sindindineandi,” mehu. ¹³ Rani-yafani Pita weimbo Son ai hafani hoeiri-neandane asu munguambo moatükuni ra Sisas hoafimayu süngu tüküme Feyo. Rani-yafani asu ranihü sesi ra sindimarineandi.

Adükariindi sesi Sisas ahandihoari süngrurü-rundeimbimbo masagapuri (Matyu 26:26-30; Mak 14:22-26; 1 Korin 11:23-25)

¹⁴ Sesi sesimbo yahomo houmbo Sisas ai ahambo süngrurü-rundeimbi babidimbo sesi fondühi mamarimo. ¹⁵ Ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Ro afindi hamindi yifirayahi se-babidi sesesimbo God ai Israerimbo aboedambo-mareanduri si, nga asu süngunambo ana ro asubusi afindi ndahamindimboyahi. ¹⁶ Ro asukai ngiri sesi ndahurai dagadhi, nga ngombo rani-moatükuni ra God hifandarandi ranambe tükündifemboe,” mehu.

¹⁷ Raniyu Sisas ai kap hoe semündü Godimbo hihifiruri mbura yahuya, “Kap hoe nda sowandümo houmbo shamundihoi simindimo. ¹⁸ Asu ro wain boboe ra asukai simindikoate ngambo God nginindi hifandarandi ra tükündifemboe,” mehu. ¹⁹ Asu asukaiyu bret semündü Godimbo hihifiruri mbura hifitire ahambo süngrurü-rundeimbimbo yimbureapurühi yahuya, “Nda wandi saf-ane asahapuri. Nga se wambo hohoanimombohünda randu ndundi,” mehu.

²⁰ Mare yahurai sesi sowasümo mburu Sisas ai kap semündü hayambo hoafiyuhi yahuya, “Kap nda wandi hori shamumbohündambo karefoendi rananimbo simbori hoafi femindi asihiefeyo ra nginindamindimboe. ²¹ Shamundi mbusümo nindou mamai ai wambo hürütümbi nindou-yafe warihündeandrimbui. Nga ahandi watinari ra wandi dibore sesi nandife fondiwami anango. ²² Nine-moatükuni God ai Nindou Hondü ahambo refimbo hohoanimomayu ra yahurai tükündifemboe. Nga Nindou Hondümbi hürütümbi nindou-yomondi waruhariri ranai hipoanimbembou-ani,” mehu. ²³ Raniyomo asu süngrurü-rundeimbi ai ahamundihoi rani-moatükuni ra didi ramande yahomo houmbo simborinduwurimemo.

Süngrurü-rundeimbi ai düdi adükarayu yahomo houmbo hoafinambo simbori simborimemo

²⁴ Sisasimbo süngrurü-rundeimbi ai düdi adükarayu yahomo houmbo simbori hoafiyomondühi mamarimo. ²⁵ Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Ndifoyei adükari bogori ai ana ndüreimbiyomo houmboanemo asu nimorehi nindowenihira hifandirunduri arundi. Nga nindou ranaheimbo hifandirunduri arundi ranahamumbo aboedi farihou-rundeimb-anemo sei arihündi. ²⁶ Se yahurai randafumboemo, nga adükari hamindayu shamundi mbusümo ra ai hoarifi nindou nahurai-mbiyuwamboane. Asu

horombofi hu ratüpurüyu-randeimbi ai fehefembo ratüpurüyu-randeimbi nahurai-mbiyuwamboane. ²⁷ Düdi adükari hamindayua? Sesesi fondühi amaruyu asu sesi yimbuareandiyu? Se raru hohoan+moyomondühiya sesesi fondühi amaruyu ai adükari hamindayu. Nga roana sihamundi mbusümo fehefembo ratüpurü ratüpurüya rihandeimbi nahurai-anahi. ²⁸ Se wambo tñiriifo tüküme Feyo ra moai hinngirundi. ²⁹ Ro sihamumbo hifandimbo nginindi asahapuri wandi Ape wambo hifandimbo nginindi masendir nou. ³⁰ Se ro nginindi hifandarhandi ranambe wandi sesi fondiwami sesi dowadümo hoe ndimndimondumboemo. Asu se bogorndi nimarí fondiwami nimandümmo Isiraeri-yafe siri 12 ra hibadüboemo,” mehu.

*Sisas ai Pitamboya, ai wambo daboadi hihirindeandirimbui mehu
(Matyu 26:31-35; Mak 14:27-31; Son 13:36-38)*

³¹ “Saimon, Saimon, Satan ai sihafi anihondümbefe ra refe hoeifembo hoafiyumboani sapo nimorehi mbaní hiriyehi badini pirihindühi safi hinngaríhindi nou. ³² Nga ro Godimbo didibafimehandi sihafi anihondümbefe ra hinngindowamboyafo sahehea. Rananimbo se asukai hihirindafo wambo sowanambo didifihumbo apodohoapodohoyomondeimbi ranahamumbo fandi hawapura nginindimbeyomondamboane,” mehu. ³³ Nga Pita ai Sisasimbo hoafiyunduwohö yahuya, “Adükari, ro ndearambo nafiríhamindimboanahi se-dibo karabusambe hombo asu yifimbo amboani,” mehu. ³⁴ Sisas ai hoafiyuhi yahuya, “Pita, hapo nimbikoani kakaro ai hoafikoate-yuambe animbo se wamboya ngimimbo moai fifirihini mbisafindirimboyafi,” mehundo.

Sisas ai ahambo süngrurü-rundeimbimbo kaki sandife arü pisao yihimindi asu napo arü ra mbisíwandümu-ndamboane mehu

³⁵ Sisas ai ahambo süngrurü-rundeimbi ranahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Horombo ro sihamumbo koaríheheapurühi sahiya, ‘Se kaki sandiferambo arüyo asu napo sandiferambo arüyo, asu su yirambe kikifoefemboane semindipoani’ masahi rani-simboani se bidifiri moatükuni mbonimborundümondai?” Ai hoafiyomondühi yahomoya, “Wani,” mehomo. ³⁶ Ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Haponda nindou düdi se kaki sandiferambo arü, düdi se pisao yihimindi hamindi ra semindikoate-ayu ana, ahandi ngisihari hoeari ra nindou ngorumbo sagadowohumbo asu rani fihindi kaki ndemündü haya pemimbiyuwamboane. ³⁷ Godindi bukambe hoafiyowohü yahoya, ‘Ahambo moaruwai hohoan+moyu-randeimbi nindou nahurai randíhorimboyei,’ meho ranana wamboyo, nga ranane hapondanambe tükefeyo,” mehu. ³⁸ Ahandi süngrurü-rundeimbi ai hoafiyomondühi yahomoya, “Adükari! Hoeiro, pisao yihimindi hamindi yimbu nda,” mehomo. Ai hoafiyupurühi yahupuriya, “Ra ndearane,” mehupuri.

*Sisas ai Orif Wafuambe Godimbo didibafimayu
(Matyu 26:36-46; Mak 14:32-42)*

³⁹ Sisas ai adükari ngoafi ra hinngire hayambo Orif Wafuana mahafu sapo munguambo si refi marandi nou. Ran+yomo asu ahambo süngrurü-rundeimbi ai ahandi süngu mahafomo. ⁴⁰ Ai hafomo nimarimboyohü tüküfihí hoafiyupurühi yahupuriya, “Nini-moatükuni sihamumbo rande hoeindeapurimboe ranimbo-hünda se Godimbo didibafindafundani sihamumbo nginindi mbisagapur-amboane,” mehupuri. ⁴¹ Sapo nimoeyi pifeyoani ho pirayo rani simogodühi safi Sisas ai hu yiri yimbu

pusire nimarumbo Godimbo didibafimefiyu. ⁴² “Ape, se yifirayafi ana, wambo asubusumbi moatukuni tukufemboayo ra raguanambo-ndowandi. Nga se nine yifirayafi rani sungundowandi, nga ro yifirayah rani sungufepoani,” mehu. ⁴³ Raniyo asu sunambeahindi nendi ai ahambo nginemundumbohunda tukumefiyu. ⁴⁴ Sisas ai asubusi afindi hamindi semindimboayu ranahambo hamindi tutungirihoei hayambo Godimbo didibafimayu hoanjo. Raniyo asu ahandi yikunimihoe ranai hori nahurai pimendo hoanjo.

⁴⁵ Sisas ai Godimbo didibafiyu moendire hayambo ahambo sungururu-rundeimbimbo sowana huane asu mapomo sapo afindi hohoanimoyomonduhi wambo. ⁴⁶ Sisas ai hoafiyupurui yahuya, “Nimboe se hapoana apusayomoa? Nga botiyafu Godimbo didibafindafundi ninimmoatukuni rande hoeindeapuran nginipurimindimbohunda,” mehu.

*Sisasimbo mbumarundimo
(Matyu 26:47-56; Mak 14:43-50; Son 18:3-11)*

⁴⁷ Sisas ai wataporiyuhü nunguambe awai nendi afindi ranai masifo. Sapo Sudas Sisasimbo sungururu-rundeimbi ambeahindimayu ranai sepurimündü haya mahafomo. Raniyu asu Sudas ai Sisasimbo wakikihimbohunda ahandi fikimi mahu. ⁴⁸ Asu Sisas ai hoafiyundui yahuya, “Sudas, se wakikihimbo asafi ra Nindou Hondumbo hurütumbi nindou-yafe warihufimbo safomboyafi?” mehu. ⁴⁹ Sisasimbo sungururu-rundeimbi ai hoeirundane ahambo kikihimindimbo yangririmemondamboemo hoafiyomondui yahomoya, “Adukari, ro yihoe fi pisao yihimindi safi ranambo hitihupirimbo?” mehomo. ⁵⁰ Raniyo asu aihundi mamai ai pisao ndarhenduhindamboyu Godimbo sesi sihou-rundeimbi bogori hondundi ratupuriyu-randeimbimbo warihondü himbohoeari mafoafoareando. ⁵¹ Sisas ai hoafiyuhi yahuya, “Yowan! Ndahurai refepoani!” mehu. Raniyo ahandi himbohoeari ra waripamareanda asukai koaduru koadurumefeyo.

⁵² Nindou sapo Sisasimbo kikihimindimbo masifomo ra Godimbo sesi sihou-rundeimbi bogoriyomo, Godindi wori hifandiru-rundeimbi prisman bogoriyomo asu Suda-yafe bobogori raniyomo. Sisas ai hoafiyupurui yahuya, “Se pisao yihimindi asu nimihari fufurundimo masifomo ra humbuhuni nindoumbi kikihemundimbo nahurayomo. ⁵³ Ro sebabdimbo munquambo si Godindi worambe nimari marihandi ra moai ranihu kikihirundumondiri. Nga haponda sihamundi siane nimboe nimbai ai adukari tukufihi simbo ngasundeamboane,” mehu.

*Pita ai Sisasimboya, Ro moai fifirihini mehu
(Matyu 26:57-58, 69-75; Mak 14:53-54, 66-72; Son 18:12-18, 25-27)*

⁵⁴ Sisasimbo kikihirundimo houmbo Godimbo sesi sihai-randeimbi bogori hondü ahandi worinambo sowarundimo mahifomo. Raniyo asu Pita ai sungumarapurü hüfu. ⁵⁵ Asu ai hai wori gabusumo pupiru houmbo mamarimondamboyu ranihu ai-babidimbo mamarimo.

⁵⁶ Nimorehi mamai ratupuriyo-randeimbi ai hai sihi himboyowane Pita ai mamaruwamboyo ndoreri turifoareri mbura hoafiyowohü yahoya, “Nindou ndanana sapo Sisas-dibo hu marandani,” meho. ⁵⁷ Pita ai hoafiyuhi yahuya, “Nimorehi se hoafayafi ranana moai akidou-amboani ro fifirihini,” mehu.

⁵⁸ Asu rani wangabeahi safi nindou ngorü ai hoeiriri hayambo hoafiyundui yahuya, “Ngorü ana sapo seanafisi.” Nga Pita ai hoafiyuhi

yahuya, “Wandafi, roana wananahi ana,” mehu. ⁵⁹ Ran-ahandambohöndi gedühi safi homboyoane asukai nindou ngorü ai huti hoafimarüri, “Sapo nindou ndanana Sisas-diborihindani nimboe ai-amboani Garirihünd-ani.” ⁶⁰ Asu Pita ai hoafiyuhiya, “Wandafi, roana moai fifirihendi se wataporimbo-arandi ranahambo!” mehu. Raniyo asu hoafiyuambe kakaro ai hoafimayu. ⁶¹ Raniyo asu Adükari ai hihirifi Pitambo türümafoariri. Asu Pita ai hohoanmomayu Adükari ai hoafimeindo ranahambo. Hapo nimbokoani kakaro ai hoafikoate-yuambe animbo se ngimimbo wambo moai fifirihini mbisafindirimboyafi. ⁶² Raniyu asu Pita ai weindani tüküfi hu afindi hamindi aranimayu.

*Nindou ai Sisasimbo tirifoefe hoafiyomondühi harimemondo
(Matyu 26:67-68; Mak 14:65)*

⁶³ Nindou Sisasimbo hifandimaruri ranai tirifoefe hoafiyomondühi bubumaruri. ⁶⁴ Ai ahandi himboari hoearinambo gabudifoarüwuri houmbo hoafiyomondowohü yahomoya, “Se Godindi hoafi hoafiyafirandeimbayafi ana, hoafiyafimuni düdi shambo harimayunini rana!” mehomo. ⁶⁵ Ai Sisasimbo moaruwai hoafiyomondo marundi.

*Sisas ai kansriyomondi himboarühi tüküfi hoafi didibodomareandi
(Matyu 26:59-66; Mak 14:55-64; Son 18:19-24)*

⁶⁶ Simayowamboyo hifandi-rundeimbi ai mafandundi. Asu Godimbo sesi shou-rundeimbi bogoriyomo asu ahinümbi hohoanimo yamundurundeimbiyomo ai-amboa ai-babidi fandu mburumbo Sisasimbo sowaründümo ahamundi bogori hondü kot raninambo mahifomo. ⁶⁷ Ai hoafiyomondühi yahomoya, “Se Krais-ayafi ana, hoafindafimuni,” mehomo. Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Ro hoafehapuri amboani ngiri se wambo anihondumbo-ndundiri. ⁶⁸ Asu simbori shamumbo ro düdueheapuri amboani ngiri hoafindimondiri. ⁶⁹ Haponda ndanihu piyo hayambo süngunambo aho ranana, Nindou Hondü ai God Nginindeimbi ahandi warihondü warihu nimandümbui,” mehu.

⁷⁰ Ai munguambo hoafiyomondühi yahomoya, “Ranayo ana, se Godindi nimoriyafi?” Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Se shamundihari hoafayomo rasi, nga rananahi,” mehu. ⁷¹ Ai hoafiyomondühi yahomoya, “Refe ana, nimboe nindou ngorumbo ahambo hoefimbo hoafayefa? Nga ndearambo shefi himboambenambo hoafimayuambo himboriyefimboanefisi,” mehomo.

23

*Pairatimbo sowana Sisas sowaründümo mahifomo
(Matyu 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Son 18:28-38)*

¹ Munguambo ran boboagori-memo ranai Sisasimbo sowaründümo Pairat sowanambo mahifomo. ² Ai ahambo papi-hoafirirurühi yahomoya, “Nindou nda shefi nendambo hohoanimo mamikarimarandüra kikhimarimurimidefi. Ai hoafiyuhi yahuya, ‘Yowan Sisarimbo kaki saimbopoani,’ yahu asu ahandi fimboya, ‘Krais, adükari bogor-anahi,’ mehu,” mehomo.

³ Pairat ai Sisasimbo düdurirühi yahuya, “Se ra Suda-yafe adükari bogoriyafi?” mehuamboyu. Sisas ai simbori hoafiyuhi yahuya, “Shafihari hoafayafisi,” mehu. ⁴ Pairat ai Godimbo sesi shou-rundeimbi bogoriyomo asu awai nendi afindi mengoro ranaheimbo hoafiyuhi yahundüriya, “Ro nindou nda moai ninimoatükun moaruwai rareanda hoafi himboriyahi,”

mehu. ⁵ Ai asükaiyei puküna hoafiyehi seiya, “Sisas ai hoahoangu wakireandühi nindou yamundireandühi hohoanimo botimareandüri. Ai Gariri hifihü piyu haya sünumbo Sudia hifihü tükumefiyu,” masei.

Pairat ai Sisasimbo Herot sowana koamarheirü

⁶ Pairat ai hoafi ra himboriyu haya düdühü yahuya, “Garirihündiyu nindou nda?” mehu. ⁷ Herot ai mam profens hifi ra hifandimarandi ran hoarehiyu Sisas ai manüngu. Ranimboyu asu Pairat ai Sisasimbo Herot sowana koamarheirambo mahu sapo Herot ai rani-simboani Serusaremhü mamaru wambo.

⁸ Herot ai Sisas hoeiriran mayowambo hihifi-hihifimayu, nimboe sapo ai moani hoafi yangri himboriyu hayambo asu hoeindihini mehu. Ai sapo yare hohoanimo yuhü Sisas ai hepünifeimbi moatükuni randeanda hoeindheha yahuhayambo. ⁹ Herot ai Sisasimbo düdu-düdumarüri, nga asu moai akidou-amboani nini hoafi hoafiyu, nga wani. ¹⁰ Godimbo sesi shou-rundeimbi bogori asu ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbi akimi maningomo ranai tikarhoumbo Sisasimbo papi-hoafimaruri. ¹¹ Herot ai ahandi ami babidi Sisasimbo tirifoefe hoafiyomo mburumbo asu bogori-yomondi hoeari aboedi safi yihuruwuri mburumbo asukai Pairat sowana koamarhawuri. ¹² Horombo ana, Pairat ai Herotidibo simbori nginindüri-mefanyosi, nga rasimboani ai aboedi-aboedimefineandi.

Pairat ai Sisasimboya yifimbiyuwamboane mehu

(Matyu 27:15-26; Mak 15:6-15; Son 18:39; 19:16)

¹³ Pairat ai Godimbo sesi shou-rundeimbi bogori asu Sudayei bogori munguambo nindou amuri ranyei aheimbo gugurimareandüri. ¹⁴ Ai hoafiyundürühi yahuya, “Nindou wambo sowana sahorimindei masinei ndanahambo hoafiyehi seiya, ‘Moaruwai hohoanimo yu randeimbani’ masei. Ro ahambo shei himboarühi düdumarhini, nga ro moai se ahambo papi-hoafimariori ra nini-moatükuni moaruwai rareanda hoafi himboriyahi. ¹⁵ Asu Herot ai hoeiriran nini-moatükuni moai rareandi, nga ranimboyu hihiriri shefimbo sowana koamarheirambo masünu. Nga asu ai nini-moatükuni moaruwai rareandai animbo ranimbo yifimanda? ¹⁶⁻¹⁷ Ro ahambo tiririfo ndahando mbundhambo animbo asu moani aboedi koandihina ngumbui,” mehu

¹⁸ Munguambo nindou ranai fandihi puküna hoafiyehi seiya, “Nindou nda ndahorimindei ngei hifokoandiori. Nga rananimbo Barabasimbo aboedambo-fimboani!” masei. ¹⁹ Barabas ra ai adukari ngoafihü gafman babidi yifiariyu nindou hifokoare hayambo karabusimefiyu-ani.

²⁰ Pairat ai Sisasimbo hiningifiyuwan aboedambo homboani mehu ranyu asu awai nendi afindi ranaheimbo asukai hoafimeyundüri. ²¹ Ai asukai puküna hoafi karhehindühi seiya, “Nimi keimbi karhendeimbifih pandiwuri! Nimi keimbi karhendeimbifih pandiwuri,” raranimaye.

²² Ai asukaiyu ngimimbo düdureandürühi yahuya, “Nime-moatükuni ramareandi? Ahambo hifokoefimbo asei ra ro hoeirihina moai nini-moatükuni akidou-amboani rareandani hoafi himboriyahi. Nga moani akidou yangri tiririfo ndahando mbundha aboedambo koandihina mbihu,” mehu. ²³ Nga ai moani hoafi puküna karhehindühi hütihofiyehi seiya, “Sisas ai yifimbiyu-wamboane, yifimbiyu-wamboane,” mayei. Ai hoafimaye habodei ra moani Pairatindi hoafi ngasünde hayambo ahei nimoamo hamindimayondüri. ²⁴ Ranyu asu Pairat ai Sisasimbo ahei hohoanimo süngumareandi. ²⁵ Ranyu nindou mam Barabas gafman babidimbo yifiariyu nindou hifokoare hayambo karabusambe mamaru

ahambo aboedambo koamar+herü. Raniyu asu ai Suda nine refembo yifir+mayei süngu Sisasimbo ami-yomondi war+hümariri.

*Sisasimbo nim+keimbi kar+hendeimbi fih+ tikoründümo pamarüwuri
(Matyu 27:32-44; Mak 15:21-32; Son 19:17-27)*

²⁶ Sisasimbo sowaründümo homondane Saimon Sairinihündi ai nafini masüfu ngoafinambo hifombo yahuhayambo. Raniyomo asu Sisasindi nim+keimbi kar+hendeimbi ra sowandifi hawa Sisasindi süngu hüfi yahomo houmbo hüti-hütimaruri. ²⁷ Asu awai nendi afindi ranai Sisasindi süngu hüsihi, nimorehi bidifiri ranambeahi mahüsi ranai Sisasimbo hohoan+moyeihi aran+nambo sahorim+indei mahüsi. ²⁸ Nga asu Sisas ai hihirifi hoafiyundürühi yahuya, “Serusarem+hündi nimorehi se yowani wambo aran+nambo-yondiripoani. Nga sihei fimbo asu sihei nimokidibombo animbo aran+nambo-ndihündüri. ²⁹ Awi mam si tükündifemboe ran+simboani nindou ranai hoafindeihiya, ‘Nimorehi nimori wakem+ndikoate-ayei asu nimori titihukoate-ayei se hihifi-hihifindei. Sapo aheimbo tñirifo ra ngiri tükündifeyo,’ mbiseimboyei

³⁰ Rani-simboani animbo nindou ai nimoei wafumbo hoafindeihiya,

‘Wamini piyafimuni,’ mbisei.

Asu asukai hifi wafumboya,

‘Gabudifoar+wamuni,’ mbiseimboyei!

Hosea 10:8

³¹ Hapondani ro nim+yangiri nahurai-anahi, nga wambo rawar+hindiri. Nga süngunambo moaruwai tükündefeyoani se nim+ yapari nahurai-ayei siheimbo nüngumandifendüra?” mehu.

³² Nindou yimbu moaruwai hohoan+moyafandeimbi amboani Sisas dibombo sowapündümo mahifomo ahafan+imbo hifokoeffir+imbohünda.

³³ Ai hei nimoei wafu mbir+hapiri sisami sei ar+hündi ran+hü Sisas asu hühühün+yafan+r+nandeimbi nindou yimbu ahamumbo tikorüpündümo pamarupuri ra Sisas ai mbusümoyuwane asu ngörü ai war+hondün+yu asu ngörü ai kadüdan+yu yafine pamarupiri. ³⁴ Sisas ai hoafiyuhiya, “Ape, amboawi mbisafi nimboe ai moai fif+rundi nine-moatükuni rawarundi ranahambo,” mehu. Asu ami ai satu piraimemo didai Sisasindi-mayo hoeari ra mandemündü yahomo houmbo.

³⁵ Nindou afindi ranai niboadei himboanambo hifand+hündi, nga bobaagori nindou ai Sisasimbo tirifoarüwuri hoafiyomondühi yahomoya, “Nindou bidifirambo aboedambo-reandüri marandi. Se God+ndi nimori Krais-ayafi ana, yaro shaf+hoari aboedamboyafo,” mehomo. ³⁶ Asu ami amboani tirifoar+wurühi homo hühütimbü moatükuni wain hoe finiga masabudo. ³⁷ Ai hoafiyomondowohü yahomondoya, “Se Suda-yafe bogorayafi ana, yaro shaf+hoari aboedamboyafo!” mehomo. ³⁸ Nim+keimbi kar+hendeimbi nimoamo ndaru sürü pamarundi: NDA SUDAYAFE ADÜKARI BOGORANI.

³⁹ Nindou hühühün+yafan+r+nandeimbi nim+keimbi kar+hendeimbi fih+mapen+mbafani ngörü ranai Sisasimbo tirifoarirühi puküna hoafiyuhi yahuya “Se ra Krais+yafi? Ranayafi ana, yaro shaf+hoari aboedamboyafo asu y+hoehimbo amboani aboedambo-rowamuni,” mehu. ⁴⁰ Nga asu ngörü hühühün+yu-randeimbi gorügoanini mapenüngu ranai afoai yahu hoafiyundowohü yahundoya, “Se God+imbo y+himboyafo? Nga se tñirifo asowandifi nahuriane ai-amboani asemüdu. ⁴¹ Sihiri tñirifo asahoam+ndehi ranana sapo nini-moatükuni sihiri ramar+hoandi ran+süngumboane. Nga nindou ndanana moai nini-moatükuni moaruwai

rareandi.” ⁴² Asu ai hoafi yuhî yahuya, “Sisas, se sihafî ngîniñdi hifandarandambe tüküyafo amarifi ana, se wambo hohoani mondafindi,” mehu. ⁴³ Sisas ai hoafi yundowohü yahuya, “Ro anihondumboanahi haponda hoafehanini se ro-di bo ngoafi aboedi ranihu ni mandimboyafi,” mehu.

Sisas ai yifimayu

(Matyu 27:45-56; Mak 15:33-41; Son 19:28-30)

⁴⁴ Sapo hüfi hamindi koate-yowohü wambo nimbî ranai hüfüni mbo peyo haya gabudifoare hombo nimbambe tüküme feyo. ⁴⁵ Refeyoambe asu hoeari Godiñdi worambe kumarundi ranai mbusümondühî yimbu bumareandi. ⁴⁶ Sisas ai pukünambo hamindi hoafi karthoeihü “Ape, wandî yifiafi sihafî waritharitheandi,” yahu mburambo asu yifimayu.

⁴⁷ Asu ami-yomondi bogori manüngu ranai nîne-moatükunî tüküme feyo ra hoeireanda mayoa asu Godimbo aboed-ani yahu hoafi yuhîya, “Anihondü-ane, nindou ndanana moai nini-moatükunî moaruwai yare randî,” mehu. ⁴⁸ Nindou afindi wakire mengoro ranai hoeirihinda mayowamboyei afindi hohoanimo yeihî ahei ngüsüfohö purüki-purüki kameihî ngoafina mahei. ⁴⁹ Nga Sisasindi fikimniñdi yei asu ni morehi Garirihündî ahambo süngumarithori ranai foarthehi ni boadeimbo himboanambo wamarithori.

Sisasimbo honguambe masihethori

(Matyu 27:57-61; Mak 15:42-47; Son 19:38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Nindou mamî anihondumbo-reandeimbi aboedi hamindi manüngu ahandî ndürî Sosep, aiana Suda-yafe kansir ambeahindiyu. Nga asu ai moai yifiriyu bidifiri boboagori-yomondi hohoanimo Sisasimbo ramarundi ranahambo. Aiana Suda-yafe ngoafi Arimateahündiyu hayambo asu God ngîniñdi hifandarandi ra tükü femboayo ranahambo hifanda marandi. ⁵² Sosep ai Sisasindi yifinimoko ra dibonapifembohünda Pairatimbo düdufimbo mahafu. ⁵³ Asu Sosep ai Sisasindi fi-nimoko ra nimî keimbi karthendeimbi fihindi foarimündî siherü henüngu kifohî hoearinambo pariri ngamondi foariri mbura sowaründümo homo ni moei adükari ni maroweimbi hongu nahurai wowondimaru hifomo ranambe masihawuri. Asu hongu ranambe ra moai horombo yifi sihoemo rundî. ⁵⁴ Ai ndeara sümbo Godimbo hohoanimo yowohü moani ngoafimbo ni marimboane sei hehimbo muñguambo moatükunî napirihindane ranimoatükunî ra tüküme feyo.

⁵⁵ Ni morehi Garirihündî Sisas babidimbo mahüsi-maye ranai Sosep babidimbo Sisasindi yifinimoko sihefimbo honguanambo mahei sapo nüngurüwurimboemo asihawuri ra hoeifimbo. ⁵⁶ Ranîyei asu ni morehi ranai worina hei aboedi fisiñarümbü moatükunî mbimbirai asu marasen ndondomarihindi. Asu Mosesindi ahinümbî hohoanimo hoafimayo süngu moani ni marimbo si ra mamarei.

24

Sisas botimefiyu hoafi

(Matyu 28:1-10; Mak 16:1-8; Son 20:1-10)

¹ Mamî wik ranahandambo weangurühindi sihi siambe hondü ni morehi ranai Sisas samboarüwuranambo aboedi fisiñarümbî mbimbirai ndorihî masihethindi ra sahümündî mahei. ² Asu ai hei himboyeiane ni moei hongu nafitambeihü gürü pamarundi ranai paiarikoate tife hithire amoahire

mengoro. ³ Nga ai kefoehi hüsi himboyeiane, asu Adükari Sisasi ndi yifinimoko ra moai yangoro.

⁴ Rani-moatükunî ranahambo afindi hohoanîmoyeihi nîmboeiane, nîmehünou nindou yimbu ranai hoeari si kareandeimbi güdîne hena ahei fikîmî tüküyafîne manîmbafanî. ⁵ Asu nîmorehi ranai yîhîmbombo hîfîni mbiro piyei hehi manîmboei. Asu nindou yimbu ranai hoafiyafandühi safaniya, “Nîmboe se nindou yangiri nînguweimbi ranahambo yîfiyeimbiyei fondi wami kokoarîhora? ⁶ Aiana moai ndühi yanguru, nga botîmefiyu. Ai Garirihü nînguambe sîheimbo hoafîmayu ranîmbo se hohoanîmondei. ⁷ Ai yahuya, ‘Nindou Hondü ra nindou moaruwai hohoanîmoyomo-ndeimbi-yomondi warîhündüwurîmboemo nîmî keimbi karîhendeimbi fihî tîkoemündî pefimbohünda. Asu yimbu sindu haya ngîmî noufimbî ranîfihî anîmbo botîndîfimbui,’ mehu,” masafanî. ⁸ Raniyo asu nîmorehi-mayei ranai horombo Sisas hoafîmayu ra hohoanîmomayei.

⁹ Asu nîmorehi-mayei ranai hongu ra hîni ngîrihi hehi hei ahambo sünggurü-rundeimbi ¹¹ asu munguambo amuri ranîyei aheimbo munguambo moatükunî wataporîmbo-marîhündürî. ¹⁰ Sapo honguambe munguambo moatükunî tüküme feyoa hoerîhi hehi Kraisîndî hoafi sowandümo homo-rundeimbi mbo hoafîmayei nîmorehi ranana Maria Makdarahündîyo, Soana, Maria Semsîndî hondîyo asu bîdîfirî amuri ranîyei. ¹¹ Nga asu ahandî hoafi sowandümo homo-rundeimbi ai nîmorehi hoafîmayei ranahambo tikarîhi hehi hoafi yangiri anîhündî yahomo houmbo moai anîhondümborundî. ¹² Nga asu Pita ai pipîyu hu honguambe amofi himboyuane, hoeari ahambo himondîmarîhorî ranî yangiri mengorowa hoeimareandî. Raniyu ai hongu ra hîni ngîre haya hüfu worambe ranî-moatükunî ranahambo afindi hohoanîmoyuhü mamaru.

*Nindou yimbu ai Sisasi mbo Emaus nafî hohü hoeimarînerî
(Mak 16:12-13)*

¹³ Nîmorehi ranai honguanambo hüsi sîmboanî Sisasi ndi sünggurü-rundeimbi yimbu ranai ngoafi mamî Emaus Serusaremîhündî hombo ¹¹ kiromitahüfeimbi hoandarî nafî mahafanî. ¹⁴ Ai hafandühi mungu moatükunî tüküme feyo ranahambo wataporîmbo-marînandî. ¹⁵ Ai wataporîmbo-rîni hafandühi fîfirînandane, Sisas ai ahandîhoari tüküfi haya ai-babîdîmbo mahu. ¹⁶ Mamî moatükunî gabudîmafoareapîra ai moai ahambo Sisas-ani safanî türüfoarînerî fîfirînerî.

¹⁷ Asu ai ahafanîmbo düdureapîrühî yahuya, “Se nîni-moatükunîmboyo wataporîmborînandühi ahafana?” mehuamboyafanî. Asu ai ngusûmboarambe sîsai fiyafandühi manîmbafanî. ¹⁸ Asu ngorü, ahandî ndürî Kriopas, ai sîmborî hoafîyuhî yahuya, “Awi Serusaremîhü ndüfosimbo tüküme hindî ra se yangîranafî nîne moatükunî ranîhü tüküme feyo ra fîfirîfekoate-ayafî?” mehu.

¹⁹ Asükai Sisas ai düdureapîrühî yahuya, “Nîmboe wataporîmbo-arînanda?” mehuamboyafanî. Asu sîmborî hoafîyafandühi safaniya, “Sisas Nasaretîhündî ranahamboane wataporîmbo-arîhorî. Aiana Godîndî hoafi hoafîyu-randeimbiyu haya God asu munguambo nindouyei himboahü ahandî hoafi, ratüpurî ra ngînîndî hamîndîyo. ²⁰ Yîhoefî bogorî nindou asu Godîmbo sesi sîhou-rundeimbi ai gafmanî-yomondi warîhü hîni ngîmarîwuri. Raniyo gafman ai hîfokoefimboani yahomo houmbo nîmî keimbi karîhendeimbi fihî tîkoründümo pamarîwuri. ²¹ Nga horombo ro hohoanîmoyefühîya, ‘Sisas ranana God ai Israerîhündî

ranaheimbo aboedambo-fendürimbo kafaariri hiniŋgiririmbombai, masefi. Asu hifokoamarüwuri ra yimbu si ho hayamboyoani hapo ŋgim̄ noufimb̄ siane. ²²⁻²³ Hapo siambe hondü nimorehi b̄d̄ifiri roambeah̄ind̄i ai hei honguambe himboyeia moai ahand̄i yif̄in̄moko ra ran̄h̄ü hoeir̄hind̄i. Ran̄yo ro hep̄ün̄mehund̄i. Ai s̄nei ȳhoef̄imbo hoafiyeih̄i seiya, ‘Sünambeah̄ind̄i nend̄i yimbu hoeir̄hup̄ira ai safaniya, ‘Sisas ana yanḡiri mban̄ŋgu,’ masafani,’ masei. ²⁴ Asu nindou b̄d̄ifiri roambeah̄ind̄i amboani hifomo honguambe muŋguambo moatükuni ra hoeirunda nimorehi hoafimayei süngure meŋgoro. Nga asu moai Sisasimbo ana hoeirüwuri,” masafani.

²⁵ Asu Sisas ai ahafanimbo hoafiyup̄rüh̄i yahuya, “Se ana ŋgusüfokoate-anemo, se moai God̄ind̄i hoafi hoafiyomo-rundeimb̄i hoafimemo ranahambo n̄mehünou hohoan̄moyomo. ²⁶ God̄ind̄i hoafi hoafiyomo-rundeimb̄i ai hoafiyomondüh̄i yahomoya, ‘Nindou God ai ahand̄i nendambo aboedambo-fendürimbo kafaariri ra asübusi ndemündi mbundambo animbo asu süngunambo God̄ind̄i himboah̄ü ndüri adükarümb̄ind̄ümbui,’ mehomo,” mehu. ²⁷ Ran̄yo Sisas ai ahafanimbo ahand̄i fimbo Bukambe hoafi mapen̄ŋgo ra Moses̄ind̄imayo buk̄fih̄i piyu haya God̄ind̄i hoafi hoafiyomo-rundeimb̄i sürü pap̄iru masihoemo ranahambo yamund̄imareap̄iri hu.

²⁸ Ai homo Emaus ŋgoafik̄imi tükümefund̄i. Ran̄yo Sisas ai ŋgasünde haya hombonoumefiyu. ²⁹ Nga yimbu ai h̄üti hoafiyafandüh̄i safaniya, “Mborai ro-bab̄idi apoefo, nga ndeara h̄üf̄ham̄ind̄i han̄ühi n̄mb̄ifembo ak̄imane,” masafandamboyu. Ran̄yu hafu ahafand̄i worambe aibab̄idi mamaru. ³⁰ Ai sesimbo yahomo houmbo n̄mar̄imombo bret semündü God̄imbo h̄ih̄if̄ir̄ür̄i mbura h̄if̄it̄ire haya masagap̄iri. ³¹ Rasüŋgumareandamboyo ai hep̄ün̄af̄ineandüh̄i Sisas ani safani f̄if̄ir̄imar̄ineri. Nga asu n̄mehünou asükai awar̄imar̄ihoayuwa moai hoeir̄ineri. ³² Ai ahafand̄ihoari s̄imbori hoafür̄iyafandüh̄i safaniya, “An̄ihondü-ane, naf̄ini s̄inef̄üh̄i s̄ih̄eh̄imbo watapor̄imbo-maramuna asu s̄ih̄iri ŋgusüfoambe hep̄ün̄imehoandi,” masafani.

³³ Refe hayamboyoane, süngur̄ineri-r̄inandeimb̄i ranai bot̄iyaf̄ine hena Serusarem̄nambo mahafani. Ran̄yo hafan̄i hoeir̄ineapurani ahandambo süngur̄ür̄i-rundeimb̄i 11-memo ranai ahamund̄i ŋgunind̄i bab̄idi gugureafu mamar̄imonda hoeimar̄ineapuri. ³⁴ Ai hoafiyomondüh̄i yahomoya, “An̄ihondü-ane, Adükari ai yif̄ih̄ünd̄i bot̄imefiyu! Ai Saimon-so tükümefiyuwa hoeimariri,” mehomo. ³⁵ Ran̄yo asu süngur̄ür̄i-rundeimb̄i yimbu ranai ahafanimbo-so naf̄ini tükümefiyu asu bret h̄if̄it̄ireanda türüfoar̄ineri f̄if̄ir̄imar̄ineri ranahambo watapor̄imbo-mar̄inandi.

Sisasimbo süngur̄ür̄i-rundeimb̄i ai hoeimar̄iwurü

(Matyu 28:16-20; Mak 16:14-18; Son 20:19-23; Ratüpur̄i 1:6-8)

³⁶ Ahambo süngur̄ür̄i-rundeimb̄i ranai b̄d̄if̄irambo rani-moatükuni ra watapor̄imbo-rundane, Sisas ahand̄ihoari ahamund̄i mbusümo tüküfi n̄ŋgumbo hoafiyupurüh̄i yahuya, “S̄ih̄amund̄i ŋgusüfoambe afure kümbearoamboane,” mehu. ³⁷ Ran̄yomo yif̄iaf̄imbai hoeiar̄ihuri yahomo houmbo yih̄imbo muŋguna moaruwaimemo. ³⁸ Nga asu Sisas ai hoafiyupurüh̄i yahuya, “N̄imboe se ranahambo hep̄ünefunda? Asu n̄imboe se n̄ini-moatükuniyo hoeimarund̄i ranahambo awi f̄if̄ir̄ifekoate-ayomoa? ³⁹ Se wand̄i yit̄inari wat̄inari hoeiru. Ro wand̄ihoar-anahi nda! Se sündu hoeirund̄iri. Sapo yif̄iafi ana ŋgiri wand̄i fi nahuraindo.”

⁴⁰ Sisas ai hoafiyyu mbura asu ahamumbo ahandi fi hoeari ra nafuimepuri. ⁴¹ Ai afindi hihifi-hihifimemosi, nga ai awi rana-hambo anihondümbafe-koate-afindi hohoanimomemo. Asu Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Se sesi bidifiri sihoundai?” mehu. ⁴²⁻⁴³ Asu ai kini mamandundi ra ngorü bidifiri masabudowa semündü haya ahamundi hımboahü masesuwa hoeimarüwuru.

⁴⁴ Ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Se fifirundai ro horombo se-babidimbo nimboahambe hoafimayahi ra? Ro hoafiyahapurühi sahiya, Mosesindi ahinümbi hohoanimo ranambe, Godindi hoafi hoafiyomorundeimbi-yomondi bukambe asu Herü Buk ranambe munğu moatükuni wambo tükündifemboe masahi.” ⁴⁵ Sisas ai ramehuamboemo ngusüfoambe fufurifoareapurühi Bukambe hoafimayo ra türüfoaru fifirimarundi. ⁴⁶ Asu Sisas ai sambor hoafiyupurühi yahuya, “Sapo Bukambe sürü papimarundi ra yare hoafiyowohü yahoya, ‘God ai ahandi nendambo aboedambofendürimbo koamafoariri ra asübusi ndemündü mbunda yifindu haya ngimi noufimbı ranambo yifihündi botindifimbui. ⁴⁷ Rananımbo Serusaremihü pındimo houmbo munğambo hifi ahandi ndürinambo hoafi bokarindihomoemo. Rananımbo asu moaruwai hohoanimo ra hinıngırıhindühi aboedi hohoanimo süngurıhindanı God ai ahei moaruwai hohoanimo ra amboawi mbeyahuamboane,’ meho. ⁴⁸ Asu se ndanı moatükuni tüküme feyo ndanahambo wataporımbondu ndündi. ⁴⁹ Wandı Ape ai Yifafi Aboedi koarıhefembo hoafiyyu masıhendı ra koandıheheamboyahı. Nga awi se hokoate Serusaremihü nımandımombo Godındı-mayo ngınındı ra ndowandümo houmbo anımbo ngomo,” mehu.

*Sisasımbo God ai sünambe serümündü mahafu
(Mak 16:19-20; Ratüpurı 1:9-12)*

⁵⁰ Sisas ai ahambo süngurü-rundeimbimbo sepurümündi hu Betani ngoafihü kaimayu. Ranıyo God ai ahamumbo aboedi-aboedımbıreapura yahu haya didıbafıme fiyyu. ⁵¹ Ai ahamumbo aboedi-aboedıreapurühi nıngıane God ai ahamundi mbusümonındı serümündü sünambe mahafu. ⁵² Ai yırı yımbu pusıru nımarımombo ahambo ngusıfo parüwuri mburumbo Serusaremınambo hihifi-hihifi kameihı hıhırıyafu mahomo. ⁵³ Asu ai munğambo si Godımbo aboed-ani yaho hohoanımombohünda ahandı worına homo marundi.

Son Aboedi hoafi Son ai sürü papimarandi

Yangiri ni ngombo Hoafi ra nindou bomefeyo

¹ Horombo hondü God ai hifi nda nafikoate-yuambe Hoafi nda mengoro. Hoafi ra ai Godindi fikimi mengoro asu God-ane. ² Horombo hondü Hoafi ra Godindi fikimi mengoroane. ³ God ai Hoafi raninambo mungu moatükuni ra nafimarandi, nga moai ngörü-moatükuni ngörü nafi süngure tüküfeyo. ⁴ Hoafi ra yangiri ni ngombo nimindühane asu yangiri ni ngombo ra nindou-yafe si-ane. ⁵ Si ra nimbir ranahambo si asagado, nga nimbir ra ngiri si ranahambo gabudeandi.

⁶ Nindou mam God ai koamarheira mahu. Ahandi nduri Son-ani. ⁷ Nindou ranaheimbo si ranahambo anihondumbo hoafombohünda mahu. Nindou mungu ai hoafi ra himboriyei hehi anihondumbo-mbirihinda yehuenüngu mahu. ⁸ Son ra si raniyupoani, nga si ranahambo anihondumbo hoafiyu-randeimbi yangiri-ani. ⁹ Si ndanana si hond-ane asu ai hifi ndanihu tükufe haya asu nindou munguambo si boakifoare arandi.

¹⁰ Nga Hoafi ranai hifi ndanihu mengoro. Hoafi raninambo God ai hifi nda nafimarandi, nga asu nindou hifi ndanihu aniboadei ranai moai ahambo firi-hori. ¹¹ Ai ahandi ngoafi honduna hu, nga asu nindou ahandi ngoafihündi ai moai ahambo firi-horimindei. ¹² Nga didiyei ahambo anihondumbo-rhorühi fihimarhorambo asu ai aheimbo kamafoare-andura ai Godindi nimori tükümehindi. ¹³ Moai hifinindi moatükuninambo Godindi nimorimboyahi tüküyahindi siri boagiri ramehindi nou. Wani, nga God ai ahandi hohoanimo süngu ahandi nimorimboyahi marihündi. ¹⁴ Hoafi ra nindoumbofe tükufe mburamboyo asu shefi mbusümo manüguwa ai nduri adükarümbi ra hoeimarhuri. Nduri adükarümbi ra Godindi nimori mam yangiri ranahand-ane. Ai afindi hipoambore-randeimbi-ani asu shefimbo Godimbo afindi moatükuni anihondumbo nafuimaramuni.

¹⁵ Son ai ahambo anihondumbo hoafimayu. Ai pukuna hoafiyundürühi yahuya, “Ro nindou ndanahamboyahi hoafimayahanduri, ‘Ro boatei tükündaheanda ai wandi süngu tükündüfimbui, nga aiana adükari safi ngasündeandreimbi-ani. Nimboe ai boateifi manüguwa ro tükümeheandane,’” mehu.

¹⁶ Ahandi afindi hipoambofe rani-süngu shefimbo afindimbo aboedi-aboedireamuni arandi. ¹⁷ Mosesindi war sünguyo ahinümbi hohoanimo tüküme feyo, nga hipoambofe hohoanimo asu anihondumbofe hohoanimo ra Sisas Kraisindi sünguyo tüküme feyo. ¹⁸ Moai nindou mam ai-amboani God hoeiriri, nga Godindi nimori mam Afindandi fikimi nüngumbü ai God-ani asu ai yangiriyu Godimbo hoeiriri haya shefimbo nafuimaramuni.

Son ai ro nindou God koamafoarir-yahipoani mehu (Matyu 3:1-12; Mak 1:1-8; Ruk 3:1-18)

¹⁹ Suda bogori ai Godimbo shou-rundeimbi bidifiri Rifai sirihündi babidimbo koamari-houpura Serusarem hinigiru houmbo kosimo Son sowahi tüküyafu düduyafundowohü yahomoya, “Se didiyafa?” mehomondamboyu. ²⁰ Raniyu asu Son ai moai diboreandi, nga weindahi anihondumbo hoafiyuhi yahuya, “Roana Nindou God koamafoariri

Krais raniyahipoani, nga wani,” mehu. ²¹ Raniyomo asu simbori hoafiyomondowohü yahomoya, “Asu se didiyafa? Asu se Erasayafi?” mehomondamboyu. Asu Son ai simbori hoafiyupurühi yahuya, “Wani, roana raniyahipoani.” Asükaiyomo düduyafundowohü yahomoya, “Ro Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi hifandarihuri, se raniyafi?” Asükaiyu ahamumbo simbori hoafiyupurühi yahuya, “Wani, roana raniyahipoani,” mehupuri. ²² Raniyomo asu ahambo hoafiyomondowohü yahomoya, “Asu se didiyafi nimora? Se yihoe fimbo hoafiyafan-animbo asu ro hoafi ra nindou yihoe fimbo koamari-houmuni ahamumbo sowana semindi homboanefi. Se sihaf fimbo nungumambisafa?” mehomo. ²³ Raniyu asu Son ai ahamumbo simbori hoafiyupurühi yahuya, “Ro rananahi: Nindou mamahi ahandi yasimondi nimi wohi furikoate-yowohü mingiyohü yahoya, ‘Bogorindi nafi aboedi nafindihendi,’ meho, nga ro rananahi,” mehu. Horombo hoafi nda Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi Aisaia rareamboyu yahurai bukambe hoafimayu.

²⁴ Farisi aiyomo nindou hoafi sowandümo homo-rundeimbi ahamumbo koamari-houpura makosomo. ²⁵ Nindou ranai Sonimbo hoafiyomondowohü yahomoya, “Asu se Kraisiyafipoani, Erasayafipoani, Godindi hoafi hoafiyu-randeimbiyafipoani, nga asu nimboefi se hundürürandürü maranda?” mehomondamboyu. ²⁶ Raniyu asu simbori Son ai hoafiyupurühi yahuya, “Roana hoenambo yangir-ane hundürühi arihandi, nga sihamundi mbusümo nindou mamahi anungu, nga asu seana moai nindou ranahambo fifirihori. ²⁷ Ro boatei weindahi ratüpurüya arihandi, nga nindou ranai animbo süngunambo weindahi rande ratüpuründümbui. Nga asu roana nindou aboedi hamindiyahipoani ahandi su wofi himondimaramüdu ra fufurihfemböhünda,” mehu.

²⁸ Hoafi nda Betani ngoafihü Sodan hoe gogoanini tüküme feyoane. Asu hifi ranihüyo Son ai nimorehi nindowenihahi aheimbo hundürümarandürü.

Sisas ai Godindi sipsip nimor-ani

²⁹ Ngorü sihi Son ai himboyuwane Sisas ahambo sowana masünuwa hoeirirühi yahuya, “Godindi sipsip nimorü asüfu ra hoeirihori. Ranahandi süngu-animbo God ai nimorehi nindowenihahi-yafe hohoanimo moaruwai ranahambo amboawi mbüsümbui. ³⁰ Nindou ranahamboyahahi ro siheimbo hoafiyahandürühi, ‘Nindou ai ro nimboahani wandi süngu düdümbui. Nindou ai adükari bogor-ani, nga roana ai nahurayahipoani,’ masahandürü. Nga asu ro ningokoate-yahambe ai manungu. ³¹ Asu ro moai fifirihini, nga nindou ra didimbei, nga asu Israerihündi ai ahambo fifirimbirihora sahehea sinhi hundürü-marhandürü,” mehu.

³² Son ai yare hoafiyundürühi yahuya, “Ro hoeirihendanhi Yifiafi Aboedi wupufo nahurai sünambeahindi kosi ahandiwamhi pühüyo mamaro. ³³ Awi ro moai nindou ranahambo fifirihini, nga God aiyu wambo hoenambo hundürümbirandüra yehuenungu koarhendirühi yahuya, ‘Se hoeindowandanhi Yifiafi Aboedi kodhi nindou ranahandiwamhi nimandoanhi ana, asu ai-animbo aheimbo Yifiafi Aboedinambo hundüründandürümbui,’ mehu. ³⁴ Yifiafi Aboedi ahandiwamhi kosi mamaro ra hoeimarihendanhi asu anihondümboanahahi hoafayahahi nindou nda Godindi nimor-ani,” mehu.

Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi kamafoareapurü

³⁵⁻³⁶ Ngorü si Son ai asükai ranihü ahambo süngurineri-rinandeimbi babidimbo nungumbo Sisasimbo hoeirirane mahuamboyu, asu Son ai hoafiyuhi yahuya, ‘Se hoeirine. Ndanani Godindi sipsip nimorayu.’ ³⁷ Son ai ra-mehuamboyahani asu himboriyahani hena ai Sisasindi

süngu mahafani. ³⁸ Raniyu asu Sisas ai hihirifi hoeireapirane ahandi süngu mahafandamboyu hoafiyupirühi yahuya, “Se nini kokomboyafana?” mehupiramboyafani, asu simbori hoafiyafinandowohü safanea, “Rabai, se nahiyafi nimbafi aranda?” (Ndüri ‘Rabai’ ahandi nimindi ra yamunde-randeimb-ane.) ³⁹ Sisas ai hoafiyupirühi yahuya, “Sühüfan naha hoeirine,” mehupiramboyafani. Asu ai hüfan wori nimarümbi ra hoeirine hena, asu rani sihi ai-di-bo mamarifani ra ndeara nimbambeyo.

⁴⁰ Nindou yimbu ranai Sonindi hoafi himboryafani hena Sisasindi süngu mahafandi ahafandi ndüri ra ngorü ana Andru, Saimon Pitandi akidiyu. ⁴¹ Ai hu, ahandi amongo Saimon kokorüri hoeiriri haya hoafiyundühi yahuya, “Ro Mesaia hoeimarhuri,” mehu. (Ndüri Mesaia ra Grik hoafinambo Kraisi-ani.) ⁴² Raniyu Andru ai Saimonimbo serümündi Sisas sowana mahüfu-amboyu, asu Sisas ai Saimonimbo hübudurürühi hoafiyundühi yahuya, “Seana Sonindi nimori Saimon-anafi, nga shafi ndüri ana Sifasi-mbeyowamboane,” mehu. (Ndüri Sifas ranana nimoie-ane.)

Sisas ai Firip Natanierimbo fihimarapimüdu

⁴³ Ngorü si Sisas ai Garirinambo hafombo yahuhaya nimarümbi, Firipimbo hoeirirühi hoafiyundühi yahuya, “Se mborai wandi süngu,” mehundo. ⁴⁴ Firip, Betsaidahündi Andru, Pita-babidimbo mam ngorafihünd-ani. ⁴⁵ Raniyu asu Firip ai Natanierimbo kokorüri hoeiriri haya hoafiyundühi yahuya, “Horombo Moses ai ahinümbi hoafi sürü papirandühi nindou kudümbui mehu ra fifiro. Asu Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi amboani ai mam yahurai sürü papimarundi ranahambo hoeimarihori. Nindou ranana Sisas-ani Sosepindi nimori Nasarethündi,” mehuamboyu. ⁴⁶ Asu Natanier ai Firipimbo düdufindühü yahuya, “Asu Nasaret ngoafihü ra aboedi moatükuni tükümandifeyo rane?” mehuamboyu. Asu Firip ai simbori hoafiyundühi yahuya, “Naha se sühüfi hoeirosi,” mehu.

⁴⁷ Sisas ai Natanierimbo hoeirirani mahüfu-amboyu hoafiyuhi yahuya, “Nindou ndanana Israerihündi hond-ani, nga aiana anihondumbo yangiri hoafiyu-randeimbani,” mehu. ⁴⁸ Raniyu asu Natanier ai Sisasimbo düdufindühi yahuya, “Se wambo nünguro fifiro-wandirimboyafa?” mehundo-amboyu. Asu Sisas ai simbori hoafiyundühi yahuya, “Firip wambo fifirife hoafikoate-yuambe süfuri afümambe manimbafa hoeimaritheanini,” mehu. ⁴⁹ Raniyu asu Natanier ai Sisasimbo hoafiyundühi yahuya, “Yamundo-randeimbi, seana Godindi nimor-anafi! Seana Israerihündi-yafe adükari bogor-anafi!” mehundo-amboyu. ⁵⁰ Asu Sisas ai simbori hoafiyundühi yahuya, “Ro shambo süfuri afümambe hoeimaritheanini masahi ranimboanafi anihondumbo-arowandiri? Nga awi sünguna se afindi moatükuni ranahambo ngasündeandeimbi tükümandifeyoani hoeindowamboayafi,” mehu. ⁵¹ Asükaiyu hoafiyuhi yahuya, “Ro shamumbo anihondumboanahi hoafayahapuri: Süngunambo ana sünü sübüdühoehü sünambeahindi nendi ai Nindou Hondündiwam gafomo kodo ndundani hoeindumboemo,” mehu.

2

Sisas ai boatei hepünifeimbi moatükuni ratüpurimayu

¹ Yimbu nimbayomo houmbo nindowenih ngorü ai Gariri hifambe Kena ngoafihü nimorehi masemüdu. ² Raniyo Sisasimbo asu ahambo süngururü-rundeimbi babidimbo ahamumbo amboani nimorehi semindi

sesesi ranambe didimo masei. ³ Rani-simboani wain hoe ra mungu masimindeiamboyo, asu Sisasindi hondi ai nimorimbo hoafiyondowohu yahoya, “Nindou ai wain hoe mungur+himboanei,” mehondowamboyo.

⁴ Asu simbori yare hoafiyunduhi yahuya, “Me, nimboe se wambo rani-moatukunimbo hoafayafa? Ndanana sihei siane, nga awi ro ranimbofembo si ra yohoyopoani.” ⁵ Ra-mehuamboyo asu hondi ai wori aharamburindi ratupuriyomo-rundeimbi ahamumbo hoafiyopurui yahoya, “Sisas ai nini-moatukunimboyo refembo hoafinduan ra-sungundundi,” meho.

⁶ Ngoafi ranihu nimoei hipiri ⁶ afindi hoe hafo tukufe-randeimbi Suda ai fi aboediferambo hunduryorambohunda burimayo. ⁷ Raniyu Sisas ai ratupuriyomo-rundeimbi ahamumbo hoafiyupurui yahuya, “Se hipiri ranambe hoe fuibidi-houndi,” mehuamboemo. Asu ai hipiri ranamboe hoe fuibidihoumbo tukuru-tukuru-marundi. ⁸ Raniyu asu Sisas ai hoafiyupurui yahuya, “Se hoe ra nimoamonindi kaboandunduh-animbo nindou sesi kanimbo ehu ahambo sowanambo ndowandumo ngomo,” mehua-mboyomo asu ai rasungumarundi. ⁹ Nindou sesi kanimareandi ai hoe ra apire hoeireandane, asu wain hoe apimayowamboyo, ai moai fifireandi dagudambombai wain hoe ra. Nga ratupuriyomo-rundeimbi aiyangiriyo hoe mafuindumo fondi ra fifimarundi. Raniyu asu nindou sesi kanire-randeimbi-mayu ranai nindou nimorehi semindimbo-mayu ranahambo mborai mehundo. ¹⁰ Ai hoafiyundowohu yahuya, “Ndanindani hoafui ana nindou wain hoe aboedi boatei simindei mburuhumboanei, asu sungunamboane moaruwai ra simindei arihundi. Nga asu seana aboedi safi ra kikihandifi nimarifi mburamboyafi hapondani randi sowandifi masinifi,” mehu.

¹¹ Sisas ai Gariri hifambe Kena ngoafihu boatei hapunifeimbi moatukuni ramareandi. Ai ahandi adukari nginindi ra nafuimayu-wamboyo asu ahambo sungururu-rundeimbi ai ahambo anihondumbo-maruwuri. ¹² Raniyo asu Sisas ai ahandi hondi, akohoandi asu sungururu-rundeimbi babidimbo Kena ngoafi hiningirihahi hehi Kaperneam ngoafina hei ranihu yahunumbi si manimboei.

Nindou ai Godindi worambe kaki semindimbo ratupurimemonda Sisas ai hemafoareapuri

(Matyu 21:12-13; Mak 11:15-17; Ruk 19:45-46)

¹³ God ai Israerimbo Isipihundi aboedambo-mareanduri rani adukari si Pasofa wari ra ndeara akimi tifimareandamboyo asu Sisas ai Serusarem ngoafina mahafu. ¹⁴ Hafu tukufi haya Godindi worambe kefuai hu hoeireandane, nindou ai burmakau, sipsip, ndu pemiyomonda asu kaki siseru sabupuri runduhi mamarimonda hoeimareapuri. ¹⁵ Raniyu wofi hoandar nafirihai semundu haya raninambo ahamumbo burmakau, sipsip, ndu napo ra kameihi bukuri-foareapuruiyu, asu nindou kaki siserurunduhi mamarimo ahamundi kaki ra buburamundi putifihiyu fondi ra hihire amoahimareandi. ¹⁶ Raniyu asukaiyu nindou ndu kakifihisaurunduhi maningomo ahamumbo hoafiyupurui yahuya, “Napo ra fufurundumo houmbo moanewana ngorugonanin homo. Asu se wandi Apendi wori ndanambe maket worimborihahi hehi pemiyei asu kakifihimbo seihu arihunda?” mehuamboemo. ¹⁷ Asu ahambo sungururu-rundeimbi ai hoafi Baibor-ambe mapeningo ra hohoanmomemo, ‘Ro sihaf wori aboedi mbifondarowa sahehea ranimboanahi afindi tihirifoayahi,’ meho.

¹⁸ Asu Suda ai Sisasimbo hoafiyomondowohu yahomoya, “Se nini hepunifeimbi moatukuni ramandowandi yihoeimbo wori ranambeahindi

hemoafoarowamuni ra nginind-ani yaho nafuimbohündambo?” mehomondamboyu. ¹⁹ Asu Sisas ai simbori hoafiyupurühi yahuya, “Ro sihamumbo hoafayahi, Godindi wori nda biri boadundani asu ro asükainda ngimi sinambo yangiri worimbondi-hamboyah,” mehuamboemo. ²⁰ Raniyomo asu Suda ai hoafiyomondühi yahomoya, “Nindou ai wori nda 46 himbani worimbomarund-ane asu se ngimi sihi yangiri asükainda worimbondihi muḡundiheamboyah asafi?” mehomondamboyu.

²¹ Sisas ai ahandi fimboyu Godindi wori süḡunambore kafaore hoafimayu. ²² Raniyo Sisasimbo God ai honḡuambeahindi botiriri simboani ahambo süḡururü-rundeimbi ai horombo ahandi fimbo hoafimayu ra ḡusüfoambe pumarindümo. Raniyo horombo Sisas hoafimayuyo Godindi bukambe sürü papimarundi raniyo ra anihondumbo-marundi.

Sisas ai muḡuambo nindouyei hohoanimo fifireandi

²³ Sisas ai Suda-yafe adükari si Pasofa ranahambohünda Serusarem ḡoafihü mamaru. Raniyo nindou afindi ranai Sisas hepüñfeimbi moatükuni ramareandi ra hoeirhi hehi anihondumbo-marhindi. ²⁴ Nga asu Sisas ai nindou ranahei hohoanimo ra fifire hayambo-wambo moai anihondumbo-rearü. ²⁵ Asu nindou amuri ai Sisasimbo nindouyei hohoanimo ranahambo nafuiyondürühi hoafiyondopoani, nga ai ahei ḡusüfoambe hohoanimo ra muḡuambo fifireamboani.

3

Sisas ai Nikodemus-dibo wataporimefani

¹ Nindou mamñ Farisi-ambeahindi manüḡu ahandi ndürñ Nikodemus ai Suda-yafe bogoriyu. ² Asu mamñ nimbokoani Nikodemus ai Sisas sowahi hu tüküfi hoafiyundühi yahuya, “Yamundo-randeimbi, Ro fifiri-hunñimboanefi, seana nindou yamundo-randeimbi God koamarihenñ-anafi. Nindou ḡgorü ai-amboani ḡgiri hepüñfeimbi moatükuni se Godindi ḡgññindñnambo rawarowandi ra randeandi,” mehuamboyu.

³ Asu Sisas ai simbori hoafiyundühi yahuya, “Ro sihambo anihondumboanahi hoafehanñi: Nindou ai simbori tüküfekoate-ayu ana, ai ḡgiri God hifandarandi ranambe ḡgu,” mehu. ⁴ Nikodemus ai simbori hoafiyundühi yahuya, “Asu nindou adükarihündi ra nüḡunde hondñ ai wakñndirñmñndoani asu nñmorñ akñdou nahuarai tükümandñfia? Asu ḡgiri nindou ai hondandi furambe daguduwanñ asükai wakñndirñmñndo,” mehuamboyu.

⁵ Asükai Sisas ai Nikodemusimbo hoafiyundühi yahuya, “Nindou ai Yifiafi Aboedñnambo asu hoenambo simbori tükümbüfiyu-wamboane. Refekoate-ayu ana, ḡgiri God hifandarandi ranambe gafu. ⁶ Nindoundñ fi ranana ahandñ hondañndi-yafe findambo tükümefiyuani, nga ahandñ yifiafi ranana Yifiafi Aboedñndi ḡgññindñnambo tükümefeyoane. ⁷ Ro hoafiyahühi se simbori tükündahindi masahi hoafi ranambo se ḡgiri hepüñafandühi afindi hohoanñmondafi,” mehu. ⁸ Werñ ranai ai hohoanñmomayo süḡu werñyo hoarandi. Asu se werñ fisñhoasi rani-yangir-ane himborayafi, nga nññ-nafi tüküfe hayamboyo asu nññ-nafiyo aho ra moai fifirowandi. Asu nindou Yifiafi Aboedñnambo simbori tükehindi amboani mamñ yahurai-ane,” mehu.

⁹ Asu Nikodemus ai Sisasimbo düdufindühi yahuya, “Asu se hoafimayafi nda nüḡu-nahurai tükümandñfea?” mehindowamboyu.

10 Asu Sisas ai simbori hoafiyundühi yahuya, “Seana Israeri-yafe yamundo-randeimb-anafi, nga asu seana awi moai fifirowandiyo? 11 Ro sihambo anihondumboanahi hoafayanini, Ro nini-moatükuniyoyo fifirimarihundi ranane wataporimbo-rihu arihundi. Asu ro nine-moatükuniyoyo hoeimarihundi ranane wataporimbo-arihundi. Nga hoafi ro wataporimbo-arihundi ranahambo se sahümündi daboadanambo-arihindi. 12 Ro siheimbo hifi ndanihündambo wataporimbo-marihandüri, nga asu moai se wambo anihondumbo-rihindiri. Asu ro sünambeahindi moatükunimbo wataporindahanira nüngundühi anihondumbo-ndihindühi fifirimandihia? 13 Moai nindou ngörü hifi ndanihündambo ana sünambe hafu, nga Nindou Hondü sünambeahindi makusu ai yangiriyu asukai mahafu.

14 Sapo horombo Moses ai amoasiri nimi wohi furikoate-reandühi semündü nimoamo botimareandi. Asu mamihaturai-animbo Nindou Hondumbo amboani semündü nimoamo botiflamboani. 15 Rananimbo nindou ahambo anihondumbo-arihori ranai yangiri koadürümbo-koadürümbo ningo ra mbisahümündi-amboane. 16 God ai nimori mamümbiyu hayamboyu nimorehi nindowenihihifi ndanihü aniboadei ranaheimbo ngusüfo pareandürühiyu asu ahandi nimori mamihaturai ra hifina koamaritherü. Nindou mungu didiyehi ahambo anihondumbo-arihori ai ngiri awandihendi, nga koadürümbo-koadürümbo nimboeimboyehi. 17 God ai ahandi nimori hifina koamaritherü ra ai kosi nindou yibobore-randeimbi nahurai hifihündi nindouyehi hohoanimo yibobofemboyupoani. Nga rananimbo munguambo hifihündi nindou ai ahandi süngu aboedambo-mbeahinda yahu hayamboyu koamaritheira makusu.

18 Nindou Godindi nimorimbo anihondumbo-areandi ahambo ana ngiri yibobondirühi papi-hoafindüri, nga nindou ahambo anihondumbofekoate-ayu ranahambo-animbo yibobondirühi papi-hoafindürimbui. 19 Yibobofe ranahandi nimindi ra ndahurai-ane: Sapo si aboedi ra sünambeahindi makosoyosi, nga asu ai moai ranahambo yifiriyehi, nga ai nimbokoani nimbihafindi pimayo ranambe ningomboyehi yifirimayehi. Nimboe sapo ai moaruwai hohoanimo rarihindühi wamboyehi ramehindi. 20 Munguambo nindou didiyehi si ranahambo yiboaruko-arihindi ana, ai moaruwai hohoanimo yangiri rarihindühanei. Nindou yahurai ana ngiri si peyoani ngei sapo si ranai ahei moaruwai hohoanimo ramarihindi ra nafuindandürimboe sei hehimbo wambo. 21 Nga nindou aboedi hohoanimo yangiri semündü anüngu ranai-animbo sihi tükündüfimbui. Rananimbo nindoundi ratüpuri ra si ranai Godindi nginindinamboane ratüpuriyu arandi mbisi nafuindimboe,” mehu.

Son ai Sisas tüküme fiyu nimindi ra weindah hoafimayu

22 Asu süngunambo Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidimbo randihünda botiyafu houmbo Sudia hifina mahomo. Ai homo ranihü yahunümbi si ningomomboyoyo Sisas ai nindou hundürümarandüri. 23 Ainon ngoafihü Serim ngoafikimi hoe afindi mafoafusowa asu ranihü Son ai-amboani nimorehi nindowenihihundürümarandüri. Rani-simboani nimorehi nindowenihihafindi ranai ahambo sowana hei marihündamboyu ai hundürümarandüri. 24 Son ai karabusifekoate nünguambeahiyoyo aheimbo hundürümarandüri.

25 Raniyo asu Sudahündi mamihaturai ai Sonindi süngururü-rundeimbi babidimbo Godindi himboahü aboedi tüküfembo hundürü hohoanimo ranahambo hoafina simbori hoafimemo. 26 Raoyafu mburu hifomo

Son+mbó hoafi+yomondühi yahomoya, “Yamundo-randeimbi, se hohoani+moyafai nindou Sodan hoekimí ai-díbo nimbafan+mbó se ahandí hoafi yíhoefimbo hoafimefimuni. Nga ai haponda hundürümarandür-amboanei asu nindou ai síhefimbo sowana sífokoate ahambo sowanambo yangiri hüraramindo,” mehomó. ²⁷ Asu símborí Son ai hoafi+yupurühi yahuya, “Nindou ai ngiri raraní-moatükuní moaní ndemündu, nga God ai dagadowan-animbo ndemündümbui. ²⁸ Horombo se hímborí+yomondani ro síhamumbo hoafi+yahapurühi sahiya, ‘Roana Kraisi+yahipoani, nga ahandí nafí dídíboado-fembohünda God ai kamafoareandír-anahí,’ masahí hoafi ra se síhamundíhoari hímborímemo. ²⁹ Asu nindou ngorü ai nímorehí asemündu ana, nímorehí ra nindowenihi ranahand-ane. Asu nindowenihambo faríherü-randeimbi ai ai-díbo nüngumbo nímorehí masemündu ahandí hoafi hímborí+yuhü ai híhífi-híhífi+mayu. Yahurái-ane asu haponda híhífi-híhífi ra wandí fiambe amaro. ³⁰ Asu nindou ranai adükari ndürimbi-mbiyowamboane, nga wandí ndürí akídou-mbeyowamboane.

³¹ Nindou nímoamo sünambeahíndí makusu aiani munquambo nindou ngasünde haya adükari hamíndayu. Nga asu nindou hífi ndanihündamboayu ranai ana hífiníndí wambo ai hífi ndanihündambo wataporí rani yangiri semündü nüngumbo wataporíyuhani. Nga nindou sünambeahíndí makusu ranai ana munquambo nindou ngasünde haya adükari hamínd-ani. ³² Ranani asu ai raraní-moatükuní hoeire asu hímborí+yurandeimbi ranahambo hoafiyu arandí. Nga asu nindou mamí ai-amboani moai ahandí hoafi ra aníhondümboreandí. ³³ Nindou düdi ahandí hoafi ranahambo kíkíharamündu ana, asu God ai aníhondümborani hoafiyu arandí yahuhani. ³⁴ Nindou God koamaríheira makusu ranai ana ahandí hoafi yangiri-ani hoafiyu arandí. Sapo God ai moai ahambo Yifiafi Aboedí ra bídífirí-bídífiríre sagado.

³⁵ Afíndí ai Nímorimbo afíndí hamíndí ngusüfo parirühi asu munqu moatükuní hífandimbo nginíndí masagado. ³⁶ Nindou ngorü ai Nímorí ahambo aníhondümborirí ana, asu ai aboedí koadürümbo-koadürümbo nüngumbui. Nga asu aníhondümbofe-koate-ayu aiana ngiri yangiri koadürümbo-koadürümbo nüngu. Asu Godíndí nginíndí hohoanimo ra ahambo-so koadürümbo-koadürümbo yangodimboe.”

4

Sisas ai Sameriahündí nímorehí-díbo wataporímefe

¹ Rani-símboani Farisi ai yaru hímborí+yomondane, “Sisas-ani Son+mbó ngasündirí haya afíndí nindou hundürandürí arandí,” masei. ² (Nga moai Sisas ahandíhoari ana ngorümbo hundürandürí, nga ahandí süngururü-rundeimbi ai yangiri+yomo ramarundí.) Sisasíndí süngufembo nindou afíndí hundürümáyei hoafi Farisi ai hímborímemo ra Sisas ai fífireandí. ³ Raniyu asu ai rani hoafi ra hímborí+yuhü haya Sudia hífi híniñgíre haya Garirinambo mahu. ⁴ Garirinambo hombo nafí ra Sisas ai Samaria-yafe hífi mbusümo nafíyu mahu.

⁵ Raniyu hafu adükari ngoafi Samaria-yafe hífambe ahandí ndürí Sikar ranihü tükümeñiyu. Ngoafi rani+kimíyo Sekob ai ahandí nímorí Sosepimbo hífi kíkíre híniñgímareando. ⁶ Horombo Sekob ai hoe rambohünda kakíra pumareandí ra ranihü puíaroane, asu Sisas ai ndeara hífinimbo nafí gebuai ra süfu süfumbo tíñambohíyü asu foeamonngo rani+kimí mamaru.

7-8 Raniyo asu ahambo süngururü-rundeimbi ranai boatei sesi pemimbo ngoafi ranambo mahafomo. Asu nimorehi mam Samariahündi ranai hoe ra fuimindimbo makosowamboyu, Sisas ai hoafiyundowohü yahuya, “Hoe ra wambo fuisao, nga ro simindimbo samboanahi,” mehuamboyo. ⁹ Asu nimorehi ranai hoafiyundowohü yahoya, “Seana Sudaünd-anafi, asu ro Samariahünd-anahi, nga asu se nimboe wambo hoe fuisao safi hawa düduwefoandira?” mehuamboyo. ¹⁰ Asu Sisas ai simbori hoafiyundowohü yahuya, “Nine-moatükun God ai sihambo saimbo mehu ranahambo fifiriworühi, hoafimbefindo-mbonana, asu hoe simindiwani yangiri gedühi ningombo saganini,” mehuamboyo. ¹¹ Asu nimorehi ranai hoafiyondohü yahoya, “Adükari, hoe fuigoninimbo hpiri wani, nga foeamongo hoe ndanana ambeambe anguni raguane. Asu hoe simindiwani yangiri gedühi ningombo ra naha dagüda mafuindandifa? ¹² Sihefi amao Sekob ai foeamongo ra hinngimareamunane. Hoe ra ai ahandi nimori asu burmakau, sipsip rabidimbo sümündi marandane. Nga asu se kosirihefe adükarimbofe ningombo safomboyafi?” meho. ¹³ Asu Sisas ai simbori ahambo hoafiyundowohü yahuya, “Nindou hoe nda asimindei ranai ana asükaindei nimai amindaninombo-ndeimboyei. ¹⁴ Nga nindou didiyei ro hoe aheimbo asahandiri ranai ana ngiri asükaindei amindaninombonde, nga wani. Hoe ro aheimbo saimbo saheeamboayah ranana, ahei fiambe apoandihori hoe nahurai fondihoi-fondihoindandani asu nindou ranai yangiri koadürümbo-koadürümbo nimboeimboyei,” mehuamboyo. ¹⁵ Asu nimorehi ranai düdufendowohü yahoya, “Adükari, se wambo hoe ra sawandiri. Rananimbo ro ngiri asükainda sünguna hoembo amindaninombondahühi hoe nda fuimindimbo didihi,” mehuamboyo. ¹⁶ Asu Sisas ai hoafiyundowohü yahuya, “Se ngüfi sihaf nindowenihambo hoafindafindo mbundambo-animbo asükaindafi ndühi didifi,” mehundowamboyo. ¹⁷ Asu ai hoafiyundowohü yahoya, “Roana anamindeimbiyahipoani, nga anamindikoate-anahi,” mehundowamboyo. Asükaiyu Sisas ai hoafiyundowohü yahundoya, “Se ‘Roana anamindikoate-anahi,’ asafi ra wambo anihondümbo-anafi hoafayafindiri. ¹⁸ Nga se nindowenih hondahüyafundeimbi masowapundifi, nga se haponda nindowenihidibo animbafi ra sihaf anamindi hondüyupoani. Nga se wambo haponda anihondümbo-anafi hoafayafindiri,” mehu. ¹⁹ Nimorehi ranai hoafiyundowohü yahoya, “Adükari, seana ro hoeirheanina Godindi hoafi hoafiyafi-randeimb-anafi. ²⁰ Yihoe fi amao mam ana hifi wafu ndaniwamiyomo rotuyomo marundi, nga asu Suda se-anemo Serusarem ngoafi ranihü yangiri rotuyomboane ehomo,” mehuamboyo. ²¹ Sisas ai yahuya, “Nimorehi, se wambo anihondümbo-rowandiri, nga se ngiri amitata Apembo hifi wafu raniwami asu Serusaremihi ra rotuyo ra-koate-ndei. ²² Samariahündi seana Godimbo ndorihori fifiri-horühiyeipoani ahambo rotuyei arihündi. Nga ro Suda ana God ranahambo ndorihuri fifirihurimboanefi. Nga asu sapo Godindi nendi aboedambofembo ratüpur ra Suda yihoe fimbo sowahi tüküme feyoane. ²³ Sapo rani si tükü fembo meho ra, ndeara haponda tükü femboane, nga asu nindou ai anihondümbo rotuyei arihündi ranai-animbo Godimbo ngusüfoambe anihondümbo-ndihindühi Yifiafi Aboeindi nginindinambo rotundeimboyei. Rananimbo asu Ape ai nindou yahurai ranimboani ahambo rotuyondombo hohoanimoayu. ²⁴ Nga God ana yifiafi-ani. Ranimboaninimbo nindou ai Godimbo rotuyei arihündi ra ngusüfoambe anihondümbo-ndihorühi Yifiafi Aboeindi

ngin+ndinambo rotumbeyei-amboane,” mehuamboyo. ²⁵ Asu n+morehi ranai simbori hoafiyondowohü yahoya, “Ro fifir+hini+amboanahi nindou God kamafoariri ra ahandi ndüri Kraisi ai-an+ambo kudümbui. Asu ai kusü simboani sihefimo mungu moatükuni ranahambo hoafindümun+imbui,” mehuamboyo. ²⁶ Asu Sisasi ai simbori hoafiyondowohü yahoya, “Ro ai-anahisi haponda se-dibo wataporayahi nda,” mehu.

²⁷ Sisasi ai raoyahuambe ahambo süngururü-rundeimbi ai sesi pemini+poedi sümbur+ndümo tüküme fundi. Asu ai hoeirundane Sisasi ai n+morehi-dibo wataporimefea hepünime fundi, nga nindou mamai ai-amboani moai düdufinduhiya, “Se nimboeafa?” yahundo asu “Nimboe se n+morehi ra-dibo wataporefea?” yahundo, nga wani. ²⁸⁻²⁹ Raniyo asu n+morehi ranai hoe fuimindi hipiri ra ranihü sihai haya hifo nindou rani ngoafihündi ranaheimbo hoafiyondürühi yahoya, “Se naha sinei nindou geba anüngu ra hoeirihori. Ai wambo ro mungu moatükuni ratüpuruya marihandi ra mungu ai weindahi hoafimayundiri. Nga awi ai Kraisi an+imbombei?” mehuamboyei. ³⁰ Raniyei asu ai ngoafi ra hiningirihahi hehimbo Sisasi sowana mungu mahanei.

³¹ Raniyomo asu ahambo süngururü-rundeimbi ai Sisasi+ambo hütihofirurühi yahomoya, “Yamundo-randeimbi, sesi akidounambo ngusüfo nariwori hawambo-an+ambo,” mehomondo. ³² Nga asu Sisasi ai hoafiyupurühi yahoya, “Sesi ro sesi+ambo asahi ra seana moai fifirundi,” mehupuramboemo. ³³ Asu ahamundihoari simbori düduyomondühi yahomoya, “Nindou ngörü ai ahambo sesi ra semündü sün+ sagadomboyu?” mehomondamboyu. ³⁴ Asu Sisasi ai hoafiyupurühi yahoya, “Wandi sesi ranana ndahurai-ane: God ai koamar+hendira makosahane ro ahandi hoafi sünguferambo. Wandisi sesi ana ahandi yifiri süngufe asu ahandi ratüpuruyora ho moendifembo makosahane.

³⁵ Se yaru hoafiyomondühiya, ‘Awi nümbürambeahindi sesi yimungur+rem+ndi+amboana, yimbuyimbu amoamo-ane an+ngomo,’ mehomo, nga asu ro hoafayahi ra se himboriyomo, naha se ndoru nümbür+ ra samongoriyomo hoeiru, ninimindi ana ndeara ngin+ndi yangir-ane. ³⁶ Nindou nümbürambeahindi sesi yimungur+ra-randeimbi-mayu ranai ndeara rani takini ahandi kaki semündü haya, asu ai sesi aboedi koadürümbo-koadürümbo ni+ngombo safiyorambo-mayo gugurareandi. Ranan+ambo nindou sesi hifire-randeimbi asu yimungur+ra-randeimbi ai hihifi-hihifindamboyafani. ³⁷ Asu hoafi ndanana an+hond-ane ‘Nindou ngörü ai hifireandühani, nga nindou ngörü ai yimungurandühani.’ ³⁸ Ro sihamumbo sesi nümbür+ ranambe homo yimungur+ mbirunda sahehea koamar+heheapuri. Asu se moai hifirundi, nga amuri ai tinamboyeihahi hifimar+hindi rani-fih+ndi asari+ambo yahomo houmbo asowandümo,” mehu.

³⁹ N+morehi Samariahündi ranai rani ngoafihündi ranaheimbo n+ne-moatükuni ai ramareandi rani+ambo Sisasi ai hoafimayundo ranahambo ho wataporimbo-marandi. Raniyo asu munguambo nindou ranai Sisasi+ambo an+hondümbo-marihori. ⁴⁰ Raniyei asu Samariahündi ranai hei Sisasi+ambo apombo hütihofimehündoa ranihü ai-babidimbo yimbu apomayu.

⁴¹ Ranühi Sisasi ai wataporimbo-maranda asukai nindou afindi safi ranai himboriyehi an+hondümbo-marihindi. ⁴² Asu n+morehi ranahambo hoafiyahündowohü seiya, “Boatei ro se wataporimbo-maranda an+hondümbo-marihundi, nga se hoafimayafimuni rani+ambo. Nga ro-amboani yihofihari ahandi hoafi himboriyahundo hohumboanefi asu

an+hondümbö-ar+huri. Nga ranimboane nindou ndananimbo awi hifi ndanihu munguambo nindou aboedambo-ndeandürümbui asefi,” masei.

Sisas ai adükari bogorindi ratüpuriyu-randeimbindi nimori aboedimariri (Matyu 8:5-18; Ruk 7:1-10)

⁴³ Sisas ai ranihu yimbu nimbü apu mbura asu ngoafi ra hinngire haya Gariri hifina mahafu. ⁴⁴ Asu ai ahandi fimbo hoafiyuhü yahuya, “Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi aiana ahandi ngoafi hondühi moai ndüri yangoro,” mehu. ⁴⁵ Raniyu asu ai Gariri hifihu hafu tüküfiyuwane, ahambo hihifi-hihifimayei. Ai ramehindi ra moaniyeipoani, nga Serusarem ngoafihu Israerimbo God ai aboedambo-mareandüri Pasofa sei-arihündi rani-simboani afindi moatükunü ramareanda hoeirühi hehimbo wamboyei tüküme fiyuwa hihifi-hihifimayei.

⁴⁶ Asu Sisas ai asükaiyu Kena ngoafina Gariri hifambe mahu horombo ai hoe wain hoembore pureandühi. Nindou mamü adükari bogorindi ratüpuriyu-randeimbi ai Kaperneam ngoafihu nungu hayamboyu, asu ahandi nimori ranai angünümbomayu. ⁴⁷ Asu nindou ranai, Sisas Sudia hifi hinngire haya, Garirinambo sünumboani hoafi ra himboriyu haya, hu tüküfi Sisasimbo Kaperneam ngoafinambo hombo hütihütirürühi yahuya, “Wandi nimori ai angünumbo yifimbo yangir-ani, nga se didifi aboedindowori,” mehindowamboyu. ⁴⁸ Asu Sisas ai yahuya, “Se mamikarambo hepünifeimbi moatükunü ra hoeifekoateyei-mbonana, ngiri an+hondümbö-rihindiri,” mehu. ⁴⁹ Asu simbori Sisasimbo hoafiyundowohü yahuya, “Adükari, mborai se wandi süngu sühüfi, nga wandi nimori ai yifimbo yangir-ani,” mehu. ⁵⁰ Asu Sisas ai simbori hoafiyundowohü yahuya, “Se ngafisi, nga sihafi nimori ana asükai yangiri nungumbui,” mehuamboyu. Nindou ranai Sisasindi hoafi ra an+hondümbore haya mahu. ⁵¹ Nindou ranai ngoafina mahuamboyu asu ahandi ratüpuriyomo-rundeimbi ai nafini hoeirüwuri houmbo hoafiyomondowohü yahomoya, “Sihafi nimori ana aboedi mbanungu,” mehomondamboyu. ⁵² Asu ai düdufipurühi yahuya, “Nungu-simboaniyo ai akidou aboedi safi mamarua?” mehuamboemo, asu hoafiyomondühü yahomoya, “Hamanü nimbambeyo angünü hüfi afindi ra hinngimareandi,” mehomo. ⁵³ Raniyu asu afindi ai ngusüfo pumaramündu Sisas ai ahambo ra-simboani hoafiyundowohüya, “Yini, sihafi nimori ana asükai yangiri nungumbui,” mehu ranimbo. Raniyu asu ai ahandi worambeahindi rani-babidimbo an+hondümbö-marihori.

⁵⁴ Sisas ai Sudianpoedi Gariri hifinambo sünumbo hepünifeimbi moatükunü ramareandi ra yimbu noufeimbiyo.

5

Sisas ai nindou mamü foeamongoimi diboadomariri

¹ Asu ra mun gumayoambe Suda-yafe adükari si ra Serusaremihu tüküme feyoa, Sisas ai Serusaremnambo mahafu. ² Serusaremihu nafitambe adükari ahandi ndüri sipsip nafitambe ranikimi foeamongo hoe kakiru pumarundi. Foeamongo ra Hibruyei hoafi Betsada-ane. Hoe ranikimi mboasini hondahüfeimbi (5) mafondarei. ³⁻⁴ Asu mboasini rani hoarehi nindou angünümbi afindi ranai fondihu kurüyei, himboatihari, yiri moaruwaimbi, asu nindou ahei tihari yifiyoweimbi ranai ninoumayei. ⁵ Mboasini ranambe nindou mamü ai 38 himbanü farasü haya angünumbo yanguru. ⁶ Asu Sisas ai nindou ranahambo hoeirirane angünumbo

menguruamboyu, nindou ranana gedühi angünümboyumboani yahuhaya hoafiyundühi yahundoya, “Se haponda aboedi nïmandi safomboyafi?” mehunduamboyu. ⁷Asu simbori nindou angünümbi-mayu ranai Sisasiambo hoafiyundühi yahundoya, “Nindou adükari, hoe ranai mimniyowani hïmoni semindindiri ho hiniñgifendirimbo roana nindou wani. Hoe ranai mimniyowani gadi sahehea raoyaheandanï asu bidifiri ai boatei-anei horombo kosiriheli hanei rihundanane asu ro moani nïmari arihandi,” mehundo. ⁸Asu Sisai hoafiyundühi yahundoya, “Botiyafo, shafi hoapari ra sowandifi hawa hafi,” mehunduamboyu. ⁹Raniyu nindou ranai nïmai hoafi niñgoambe botifi ahandi hoapari ra semündü haya mahu.

Rani si ra moani ratüpurikoate ngoafimbo nïmarimbo siyo. ¹⁰Raniyomo asu Suda ai nindou Sisai dïboadomara botimefiyu, ranahambo hoafiyomondowohü yahomondoya, “Hapoana moani ratüpurikoate ngoafimbo nïmarambe-ane. Asu nïmboe se shafi hoapari ra sowandifi hawa ahafa?” mehomondamboyu. ¹¹Asu simbori hoafiyupurühi yahuya, “Nindou wambo aboedimareandiri ranai hoafiyundirühi yahuya, ‘Botiyafo, shafi hoapari ra sowandifi hawa hafi,’ mehuamboanahi sahamindi ahahi,” mehupuri. ¹²Raniyo asu simbori ahambo düdururühi yahomondoya, “Düdi nïmori shambo hoafiyunünühi, ‘Shafi hoapari ra sowandifi hawa hafi,’ mehunini rana?” mehomondamboyu. ¹³Asu nindou angünümbi aboedimefiyu ranai nïmorehi nindowenihï afindi ambewambo Sisai ai shai hümarimindo ra moai nindou ranahambo fifiriri.

¹⁴Asükaiyu Sisai ai nindou ranahambo Godindi worambe mamaruwa hoeiriri haya, hoafiyundühi yahuya, “Se himboriyafi, se ndeara shafi fi ra aboediyafimboanafi. Nga se asükaindafi moaruwai hohoanïmondamboyafi. Nga asükaindo raranï-moatükunï nginindi safi shafifihï mbundamïndoani se mamïkarïndamboyafi,” mehundowamboyu. ¹⁵Raniyu asu nindou-mayu ranai hu Sudambo hoafiyupurühi yahuya, “Nindou wambo aboedimareandiri ranana Sisaiyu,” mehupuramboyo. ¹⁶Asu raniyomo Suda ai Sisasiambo moani hapoadumbo nou piyomo houmbo moruwaimbo-moaruwaimbo-maruri homo. Nïmboe asu Sisai ai moani ngoafimbo nïmarombo sihi nindou ranahambo aboedimariri yahomo houmbo.

¹⁷Raniyu asu Sisai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Wandi Ape ai ratüpurïyu humbo hapondan-amboa, ratüpurïyuhani, ranimboane asu ro-amboa ratipurayahi,” mehupuramboemo. ¹⁸Suda ai hoafi ra himboriyomo houmbo ahamundi ngusüfoambe nginimboanïmbo-mareapura Sisasiambo hïfokoefimbo yahomo houmbo raraomemo. Asu moani ngoafimbo nïmarambe ratüpurïmayu ranimbo yangriyomoponi. Nga ai hoafiyupurühi, “God ana wandi Ape hondani,” mehu ranimboemo hoafi ranana Sisai ai ‘Ro God nahurai-anahi’ mehu yahomo houmbo kameihïyomo ahambo hïfokoefimbo raraomemo.

Godindi nïmori ai ratüpurimbo nginindeimb-ani

¹⁹Raniyu Sisai ai simbori hoafiyupurühi yahupuriya, “Ro anihondumboanahi shamumbo hoafayahapuri: Nindou nïmori ra ngiri raranï-moatükunï aimbo hohoanïmondu haya ranimbondandi, nga wani. Ai raranï-moatükunï ratüpurayu ra Afindi ai ratipurayu ra hoeire hayamboani, asu nïmori ai ra-süngure ratipurayu. Mungu raranï-moatükunï Afindi ai ranimborandan-ani asu nïmori ai yare ranimboarandi. ²⁰Afindi ai ahandi nïmori ranahambo hohoanïmoyuhü asu ai mungu ratüpurïyumbü ra nïmorimbo nafuimefuendo. Nga asu

awi Afɪndi ai adũkarɪ ngɪnɪndi ratũpurɪ safi amboani nɪmorɪmbo nafuindundũmbui. Haponda nafuimendu ranana akɪdouyo, nga se hepũnɪfembõhũndambo sũnguna nafuiyondomboayu ranana adũkarɪ ngɪnɪndi safɪndɪmboe. ²¹ Afɪndi ai nindou yɪfiyeimbɪhũndi botɪreandũri mbura asu yangɪrɪ nɪngo sagadũri arandi. Ranani asu nɪmorɪ ai-amboani ahandi hohõanɪmomayu sũngureandũhi nindou botɪreiri hɪnɪngɪrearũ arandi. ²² Moai Afɪndi aiana nindou-yafe hohõanɪmo yɪborore randi, nga wani. Mungu rani ratũpurɪ ra nɪmorɪndi warɪhũmareandane. ²³ Ranɪmboanɪmbo asu nindou ai nɪmorɪmbo ahɪnɪndeihi aboedi hohõanɪmondeimboyei Afɪndambo rawarɪhorɪ nou. Asu nindou ai nɪmorɪmbo ahɪnɪyohũ aboedi hohõanɪmokoate-aye ana, asu Afɪndi ai nɪmorɪ koamarɪherũ ranahambo amboani ngɪrɪ ahɪnɪndeihi aboedi hohõanɪmondei.

²⁴ Ro sɪheimbo anɪhondũmboanahi hoafayahi, nindou dũdi wandi hoafi nda hɪmborɪyuhũ asu wambo hɪfɪna koamarɪhendiri ranahambo anɪhondũmbo-ariri ana, nindou ranai yangɪrɪ koadũrũmbo-koadũrũmbo nũngumbui. Asu nindou ranai ngɪrɪ Godɪndi papi-hoafi ranambe tũkũndɪfiyu. Nindou ranai yɪfiyorambo nafi hɪnɪngɪre haya yangɪrɪ nɪngombo ra sũngure arandi. ²⁵ Yɪni, sapa si tũkũfembo-mayo ra ndeara haponda tũkũfemboane. Nga asu rananɪmbo nindou yɪfɪmayei ranai Godɪndi Nɪmorɪndi yafambe hɪmborɪndahindũhi asu nindou dɪdɪyei ahandi hoafi ndorɪhi hɪmborɪmayei ranai aboedi yangɪrɪ yɪfɪkoate nɪmboeimboyei. ²⁶ Ranɪmboani asu Afɪndi ai ahandihoari aboedi yangɪrɪ yɪfɪkoate nɪngombo ra nɪmɪndɪyuhũyu, asu rani-sũngunambo noure Nɪmorɪmbo yangɪrɪ yɪfɪkoate nɪngombo nɪmɪndɪmboriri hɪnɪngɪmariri. ²⁷ Ai Nindou Hond-ani, raniyu asu Afɪndi ai ahandi Nɪmorɪmbo nindoumbo yɪbobofendũrirambo hohõanɪmo ra masagado. ²⁸ Asu se ndanahambo hepũnahindũhi afɪndi hohõanɪmondeimboyei, nga ngɪrɪ amɪtata munquambo nindou yɪfiyeimbɪhũndi honquambeahɪndi ranai ahandi yafambe ra hɪmborɪndei. ²⁹ Asu rananɪmbo ai honquambeahɪndi tũkũndahimboyei. Asu nindou ahandi hoafi aboedi hɪmborɪyeihɪ sũngurɪhi arɪhũndi ranai aboedi yangɪrɪ yɪfɪkoate tũkũndahi burɪndeimboyei. Nga asu nindou ahandi hoafi hɪmborɪkoate-yeihɪ moaruwai hohõanɪmombo ratũpurɪ ratũpurɪyei arɪhũndi ai-anɪmbo tũkũndahinda God ai aheimbo se hũti-anei mbũsũmbui.”

Nindou bɪdɪfirɪ amboani ranɪ-moatũkunɪ nafuimaramunɪ ra Sisas ai Godɪndi nɪmor-ani masei

³⁰ “Rarani-moatũkunɪ ra roana ngɪrɪ rombõndɪhe hohõanɪmonda hehea ratũpurɪndahi. Ro nindou aheimbo yɪboborɪhe arɪhandi ra God ai hoafiyuwani yangɪr-ane yɪboborɪhe arɪhandi. Wandɪ yɪbobofe ra mbumundanesi, nga ropõanɪmbo yɪfirɪya hehea yɪboborɪheandũrũhi-yahɪpoani, nga Ape wambo hɪfɪna koamarɪhendiri ranai yɪfirɪyu haya hoafɪmayundɪr-amboyahɪ ro rarɪhe marɪhandi.

³¹ Asu ro wandihoari yangɪrɪ wandɪ fimbo anɪhondũmbo hoafayahi ana, asu nindou ai ro wandɪ fimbo hoafayahi ra ngɪrɪ anɪhondũmbo-ndɪhindi. ³² Nga asu ngorũ ai wambohũnda anɪhondũmbo hoafɪyu arandi ahandi hoafi ra anɪhondũmboani hoafɪyu arandi ra ro fifirɪheandi. ³³ Se horombo Sonɪmbo sowana nindou dũdũfimbo koamarɪhehipura asu ai sɪheimbo anɪhondũ hoafi hoafɪmayu. ³⁴ Nga nindou yangɪrɪ wambo anɪhondũmbo hoafayu ana, ahandi hoafi ranahambo ro ngɪrɪ hohõanɪmondahi, nga wani. Nga God sɪheimbo abõedambo-mbɪreandũra

saheheamboanahi Sonindi hoafi anihond-ane asahi. ³⁵ Son ana ram hai siayo nou yahurai siyuhüyu asu sihei fiambe si ranai boakimafoa-reiramboyei asu bodifohü yangiri ahandi si ranimbo hihifi-hihifimbo masei. ³⁶ Nga ngorü-moatükunî siheimbo nafuimbohünda ra Sonindi hoafi ngasündeandeimb-ane. Rarani ratüpurî ro ratipurayahi ra wandi Ape ai sendirühi 'ratüpurindafi' mehuamboanahi ro rarihe ratipurayahi. Rani ratüpurî ranai siheimbo anihondumbo nafuimarandürî ra Ape ai wambo koamarihendira makosahi. ³⁷ Asu Ape wambo hifina koamarihendiri aiyu wandi fimbo weindahî hoafimayu. Asu se moai horombo ahandi hoafi himboriyeyi asu ahambo hoeirihori raraorihori. ³⁸ Nga asu se moai ahandi hoafi ra sihei ngusüfoambe nîmarondürî, nîmboe sapo Ape ai koamarihendira makosahi wambo anihondümbofe-koate-mayeyi ranimbo. ³⁹ Se rarihi hohoanîmoyeihiya, "Godindi bukambe hoafi apenîngo ranai yangiri koadürümbo-koadürümbo nîngombo sei hehi buk ranambe munguambo hoafi apenîngo ranahambo türarîhündî. Nga bukambeahîndî hoafi ra wambo fifirîfendîrimbo hoaf-ane apenîngo. ⁴⁰ Nga asu se aboedi yangiri nîngombohündambo wambo sowana moai sifombo hohoanîmoyei.

⁴¹ Nindou ai wambo seana nindou adükar-anafi mbîseimboyei saheheamboanahi ro moei asahi. ⁴² Nga ro siheimbo fifirî-hearümboanahi, asu sihei ngusüfoambe Godindi ngusüfo pefe hohoanîmo ra moai nîmarondürî. ⁴³ Ro wandi Apembo sowahîndiyahi makosahi, nga asu se moai wandi hoafi himboriyeyi. Asu seana nindou ngorü ai aipoanîmbo hohoanîmoyu haya ahandi ngîniîndî ranambo huan-aneî ahandi hoafi himborayeyi. ⁴⁴ Asu seana siheihor-aneî nindou hond-anafi nindou hond-anafayeyi. Nga God mamî yangir-ani ai siheimbo nindou hond-anafi yahombo ra se moei aseî. Nga asu se nîngundîhi ahambo anihondümbo-mandîhora? ⁴⁵ Nga asu se ngîri wambo randîhi hohoanîmondei, 'Ai yîhoefombo Afîndandî himboahü papî-hoafîndamunî mbîsei,' nga wanî. Nindou siheimbo papî-hoafîmarandürî ranana Mosesiyu. Asu se nindou ranahamboyei aiana yîhoefimbo fandîhemunümbui masei. ⁴⁶ Se Mosesîndî hoafi anihondümbo-mbarîhi-mbonana, asu se wandi hoafi amboanî anihondümbo-rîhi. Nîmboe sapo ai wambo hoafi sürü papîmarandî ranimbo-hündambo wambo. ⁴⁷ Asu ai sürü papî-randeimbi hoafi ra anihondümbofe-koate-ayeyi ana, asu nîngundîhi se wandi hoafi ra anihondümbo-mandîhia?" mehu.

6

Sisas ai 5,000 nindumbo sesi masagadürî (Matyu 14:13-21; Mak 6:30-44; Ruk 9:10-17)

¹ Sisas ai raraofi mbura ranîhünda asükaiyu Gariri kurîhoe sei asu Taiberius sei arîhündî ra barîhei haya gogoasürünî mahu. ² Asu nîmorehî nindowenihî afîndî ranai Sisasîmbo hoeirîhoranî hepünîfeimbi moatükunî ratüpurîyuhü nindou angünümboyeimbîmbo aboedîrearü marandamboyei, asu ahandî süngu mahei. ³ Asu ai ahambo süngururü-rundeimbi babîdîmbo hafu hifi wafu wamî mamaru. ⁴ God ai Israer Isipîhündî aboedambo-mareandürî ranî adükari si Pasofa ra ndeara akîmî tüküfembo yangirîyowanîyo. ⁵ Sisas ai himboariyu wakîreand-ane nindou afîndî ranai ahambo sowana masühüsiamboyu asu Firipîmbo hoafîyundühi yahuya, "Dagüdambo sihirî sesi afîndî ra pemîndefî mbundîhumbo nindou afîndî asîhüsü aheimbo mandahündüra?" mehundo. ⁶ (Sisas ai yare hoafîmayu ra Firipîndî hohoanîmo refe hoefembo-hündamboyu,

nga ai sesi aheimbo segudürimbo ra fifire hayamboyu.) ⁷ Asu simbori Firip ai ahambo hoafiyunduhü yahuya, “Nindou ranai sesi ra akidou-amboani ngusüfonambirihori mbisefombo ana, sibirü 1200 kina nahurainambo-animbo sesi ra pemindexi koandihumboyefi,” mehu. ⁸⁻⁹ Ahambo süngurir-randeimbi nindou ngörü Andru, Saimon Pitandi akidi ai hoafiyuhü yahuya, “Nindou mamü hoarifi ndanai bari bret hondahüyafundeimb-anemo asu kinü yimbu-anafani ra shaiamboani. Nga sesi ranana ngiri nindou afindi ra simongorindei,” mehuamboyu. ¹⁰ Asu Sisas ai hoafiyupurühü yahuya, “Nindou aheimbo sowandümondündürü sifomo hoafiyomonda mbimari,” mehu. Ranühü wohü afindi ra furimayowamboyei raniwami ninoumayei. Nindou ra 5,000-yei. ¹¹ Ranüyu Sisas ai bret ra semündühaya Godimbo hihifirürü mbura asu nindou afindi ninoumayei aheimbo yimumareandürü. Asükaiyu kinü ra ranou-ranou-mareandüramboyei asu sesi ra ai sesimbo hohoanimomayei simogodühü masahüsi. ¹² Ai sesi ra sahüsimbo ndeara bodomayeiamboyu, Sisas ai ahandü süngururü-rundeimbiimbo hoafiyupurühü yahuya, “Ai sahüsimbü bidifiri-bidifiri kurayo ra fufuründümo, nga akidou bidifiri amboaniyeimbipoani,” mehuamboemo. ¹³ Ranüyomo asu ai bari bret hondahüyafundeimbi akidibou-mayo ranahandambo ai sahüsimbü bidifiri kurimayo ra fufuründümo 12 wambürü tütüküru manindundi.

¹⁴ Ranüyei asu nindou afindi ninou-mayei ranai Sisas hepünifeimbi moatükünü ramareandi ra hoerihü hehi hoafiyehü seiya, “Yini, anihond-ane, sapo nindou ndanana Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi hifina kosombo-mayu ranimbai,” maseiamboyu. ¹⁵ Asu nindou ranai ndeara ahambo sifo semündü hefimbo adükari bogorimbofi hütü-hütifi hinngifimbo maseiamboyu Sisas ai fifire haya asükaiyu hifi wafu raniwami nimarimbo ahand-amboani mahafu.

*Sisas ai hoe hangifowami mahu
(Matyu 14:22-27; Mak 6:45-52)*

¹⁶ Ranüyomo asu nimbambe ahambo süngururü-rundeimbi ai Gariri kurihoe raninambo mahanimo. ¹⁷ Asu nimbimareandamboyu Sisas ai moai ahamumbo sowahü tüküfiyu. Ai hanimo botambe kefou houmbo gogoanini barihou houmbo Kaperneam ngoafi nangowaneimbi mahafomo. ¹⁸ Raoyafundane asu weri afindi ranai weriyowohüyo hoe ranai fondamindi hani hafo marandi. ¹⁹ Ranüyomo süngururü-rundeimbi ai ahamund-amboani boti-mayo ranambe purinambo puru hifomombo 5-mbayo asu 6-mbayo kiromita simogodühüyomondühü asu himboyomondane, Sisas ai bot ranikimi nimoamo hoe hangifo wami pühüyu mara sünuwamboemo asu ai afindi yhimbomemo. ²⁰ Asu Sisas ai hoafiyupurühü yahuya, “Se nimboe yhimboemoa, nga roanahi ndanana,” mehupuramboemo. ²¹ Asu ranüyomo ai ahambo botambe semündü hinngifimbo yahomo houmbo ramefundamboyo asu bot ranai ai hombomemo raninambo nimai ho tüküme feyo.

Nimorehi nindowenihü ai Sisasimbo kokomarihori

²² Asükaiyei siambe nindou afindi ranai Gariri kurihoe gogoanini marei. Ai fifirihindi hamanü bot mamü yangiri ranihü mengoro asu Sisas ana moai ahambo süngururü-rundeimbi babidimbo bot ranambe hüfü, nga ahambo hinngirüwurü houmbo ai yangiriyomo mahifomo sei hehi marei. ²³ Asu bot bidifiri Taibiriasi-yafe-mayo ranai Sisas Godimbo hihifirürü mbura bret sahüsi sinei tükümehindi. ²⁴ Asu ai himboyeiane

Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidimbo ranihü nimarikoate-memondamboyei asu ai bot ranambe fariyahi hehi Kaperneam ngoafina Sisasimbo kokombo mahüsi.

Sisas ai yangiri niŋgombo bret nahurai-ani

²⁵ Asu nindou afindimayei ranai Sisasimbo kurihoe gogoasürün manüŋgua hoeirihori hehi, hoafiyahündowohü seiya, “Yamundo-randeimbi, se nüŋgu-simboani ndanihü sühüfimboyafa?” maseiamboyu. ²⁶ Asu simbori Sisas ai aheimbo hoafiyundürühi yahuya, “Se nimboe wambo kokoarihündira? Se bret afindi sahüsimbo simongorimarihümündi ranimboyei wambo kokomarihündiri sühüsi. Nga asu se ro hepünifeimbi moatükuni ramarheandi ranimbo fifirihoeirih hehimboyeipoani wambo kokomarihündiri sühüsi nda. ²⁷ Se sesi sümbürüyo arandi ranahambo hohoanimondeih ratüpurindeimboyei, nga se yangiri koadürümbo-koadürümbo niŋgombo sesi ranahambo-animbo hohoanimondeih ratüpurindei ndühündi. Sesi ra sheimbo Nindou Hondü ai dagadürimbui, sapo God ai rani ranimbo-hünda ahambo ŋginindi masagado-ane,” mehuamboyei. ²⁸ Asu nindou ranai ahambo düdurihorühi seiya, “Asu ro nüŋgundihu ratüpurimandefi Godindi ratüpur yangiri ratüpurimbo rana?” masahündowamboyu. ²⁹ Asu simbori Sisas ai hoafiyundürühi yahuya, “God ai sheimbo ratüpur ndanimboyu ndandih ratüpurindei mehu: Nindou ndanahambo hifina koamarhehini ahambo anambo anihondümbo-ndihori,” mehundüramboyei. ³⁰ Asu simbori düdurohori sahündoya, “Se nini hepünifeimbi moatükuni randowandani hoeindhunini houhumbo God koamarihenin-ane mbisefi sishambo anihondümbo-mandihunina? Asu se nini ratüpur ratüpurimbo safomboyafa? ³¹ Sifehi amoa horombo sesi mana masahüsi nimi wohi furikoate-reandühi. Baiborambe yare hoafiyowohü yahoya, ‘Ai sesi nimoamo sünambeahindi semündü haya sesimbo masagadüri’ meho nou,” maseiamboyu. ³² Asu Sisas ai hoafiyundürühi yahuya, “Yinisi, nga ro sheimbo anihondümboanahi hoafiyahi, Moses ai moai sheimbo sünambeahindi sesi sagadüri, nga wandi Ape aiyu sesi hondü sünambeahindi ra masagadüri. ³³ Sesi God ai masendi ranana sünambeahindi kosi hifi ndanihü nindumbo yangiri niŋgombo segudürimboane,” mehuamboyei. ³⁴ Asu nindou-mayei ranai Sisasimbo hoafiyahündowohü sahündoya, “Adükari, muŋguambo si yihoeimbo sesi rananimbo ndawamuni ndandi,” maseiamboyu. ³⁵ Asu Sisas ai hoafiyundürühi yahuya, “Ro sesi yangiri niŋgombo nimind-anahi. Nindou ai wambo anihondümbo-reandürühi asünu ana, ŋgiri wembombondu asu amindaniŋombondu ndandi, nga wani. ³⁶ Ro sheimbo horombo hoafimayahandüri, se wambo hoeirihindiri, nga asu moai anihondümbo-rihindiri. ³⁷ Muŋguambo nindou wandi Ape ai wandi warihümareandüri ranai ana wambo sowana dügüsimboyei. Asu nindou düdi wambo sowanambo asüfu ranahambo ro ŋgiri yowan mbisah. ³⁸ Ro sünambeahindi makosahi nda wandi hohoanimo süngufemboyahipoani. Nga ro makosahi nda nine hohoanimo Ape yifirayu rani hohoanimo süngufemboyahi makosahi. ³⁹ Ai wambo koamarhendira makosahi ahandi hohoanimo ra ndahurai-ane. Muŋguambo nindou Ape ai wandi warihümareandüri ra ŋgiri mam-amboani bodiboadhini, nga bidifirani si tüküfeyoambe muŋguambo botindihea-ndürimboyahi. ⁴⁰ Apendi hohoanimo ai ndahurai-ane, muŋguambo nindou ranai Nimori ranahambo hoeirihorühi ahambo anihondümbo-arihori ana, asu ai

yangiri koadürümbo-koadürümbo niboadeimboyei. Asu rananímbo ro nindou ranahambo bidirifani si tüküfeyoambe botindihinímboyahi,” mehu. ⁴¹ Raníyei asu Suda ai Sisasímbo nginindiríhorühi tehümaríhorí ai hoafiyuhíya, ‘Roana yangiri níngombo sesi nímind-anahí sünambeahíndi makosahí,’ mehu ranímbo. ⁴² Raníyei asu hoafiyahüindowohü seiya, “Nindou ndanana Sisas Sosepíndi nímor-ani. Ahandí hondafíndi ana ro fifiríthu-pírímboanefisi. Asu ai níngufi hayamboyou ro sünambeahíndi makosah-anahí mehua?” maseiamboyu. ⁴³ Asu Sisas ai hoafiyundürühi yahuya, “Ngiri se síheihorí tehündíhündí, nga se híngíndíhi hehimbo moani nímandei. ⁴⁴ Nindou mamí ai-amboani ngiri aimbo hohoanímöndu haya wambo sowana ngu. Nga wandí Ape wambo koamaríhendíri ai ahambo wambo sowana koandíheiraní nguwaní asu ro ahambo hífi nda muñguyoambe aboedí yangiri níngombohünda botindihinímboyahi. ⁴⁵ Horombo Godíndi hoafi hoafiyomo-rundeimbí ai yaru bukambe sürü papírundühi yahomoya, ‘God ai nindou muñguambo yamundeandürímbui,’ mehomo. Asu muñgu ai Apendí hoafi hímboríyeihí ahandí warambeahíndi fifirífe ra asahümündi ana, ai wambo sowana dügüsimboyei. ⁴⁶ Asu nindou mamí ai-amboani moai Godímbo ahandí hímborínambo hoeirirí, nga nindou Godíndi-mayu makusu raní yangiríyu Godímbo hoeimarirí. ⁴⁷ Ro síhamumbo aníhondümboanahí hoafayahapurí, nindou düdi wambo aníhondümbo-areandíri ana, ai yangiri koadürümbo-koadürümbo nüngumbui. ⁴⁸ Roana yangiri níngombo sesi ra nímind-anahí. ⁴⁹ Horombo síhei amoaó sesi ahandí ndürí mana ra ními wohí furíkoate-yowohü masahüsi, nga asu ai moai niboadei, nga raní sesi ra sahüsi mburíhümbö yífímayei. ⁵⁰ Nga roana sesi sünambeahíndi makosah-ane, nindou düdi asesu aiana ngiri yífíndu, nga aboedí nüngumbui. ⁵¹ Roana sesi koadürümbo níngo-randeimbí sünambeahíndi makoso rananahí nda. Asu nindou ai sesi nda asesu ana, ai yangiri koadürümbo koadürümbo nüngumbui. Sesi nda ro ndahandürímboyahi ra wandí fi safí ranane, nindou hífi ndaníhü aníboadei ai aboedí yangiri koadürümbo koadürümbo mbíníboadeia samboanahí,” mehu. ⁵² Ranímboyei asu Suda ai aheihorí nginíndi yífíarímbo hoafi tímonímaríhündí. Asu ai hoafíyeihí seiya, “Nüngunde nindou ndanai ahandí fi safí ra ndenda madagudifa?” maseiamboyu. ⁵³ Asu Sisas ai aheimbo hoafiyundürühi yahuya, “Yíni, asu se Nindou Hondündi-mayo fisafí ra sesi asu ahandí horí ra símíndi ra-koate-ayei ana, ngiri síhei fiambe koadürümbo-koadürümbo níngombo ra nímandondürí. ⁵⁴ Nindou ranai wandí safí asu horí ra sesü sümündi arandí ana, ai yangiri koadürümbo-koadürümbo nünguwani, asu ro ahambo hífi nda muñguyowambe botindihinímboyahi. ⁵⁵ Wandí safí nda aboedí sesi hond-ane, asu wandí horí nda aboedí símíndi hoe hond-ane. ⁵⁶ Nindou ranai wandí safí sesü asu wandí horí sümündi arandí ana, ro ai-díbo nímandíhaní asu ai ro-díbo nímandümbui. ⁵⁷ Ape koadürümbo nüngumbü ai wambo koamaríhendírambo kosi ahandí nginíndínambo anímboahí ra ai nímindíh-ani. Raní süñgunamboane asu nindou ranai wambo asesundíri aiana wandí-mayo yangiri níngombo ra ndemündümbui. ⁵⁸ Ranímboane asu, sesi ndanana sünambeahíndi makoso-ane. Nga sesi ra horombo síhei amoamo sahüsi hehimbo yífímayei yahuraiyopoani, nga wani. Nga sesi hapondadídí nda nindou ai asesu ana, ai aboedí yangiri koadürümbo-koadürümbo nüngumboani,” mehu. ⁵⁹ Hoafi nda Sisas ai Kaperneam ngoafíhü Sudayei rotu worambe nindou yamundeandürühi hoafímayu.

Yangiri ni ngombo hoafi

⁶⁰ Ranayo asu ahambo süngururü-rundeimbi afindi ranai hoafi ra himboriyomo houmbo hoafiyomondühi yahomoya, “Hoafi ndanana awi afindi tüngümb-ane. Hoafi ra didi himborimandü rana?” mehomondamboyu. ⁶¹ Asu Sisas aimbo ngusüfoambe hohoan+moyu fifire haya hoafiyuhi yahuya ndanana hoafi ndanahamboanemo teihümarundi yahu haya, hoafiyupurühi yahuya, “Hoafi nda sïhamundi anihondümbofe ra mamikari-marapuramboemoa? ⁶² Asu Nindou Hondü sünambeahindi makusu ranai hoeindürani asükaindu horombo nïmaruwanambo gafuwani ra se nüngundahumbo yahomomboemo? ⁶³ Yifiafi Aboedi ranane yangiri ni ngombo sai arandi. Nga nindou-yafe nginindi ranana moai yangiri ni ngombo sai randi. Hoafi sïheimbo hoafimayahandüri ranana Yifiafi yangiri ni ngo sai-randeimbi ranahamboyahä hoafimayahä. ⁶⁴ Rananemo asu moai bidifiri se-amboani hoafi ranahambo anihondümbo-rundi,” mehu. (Sisas ai nindou horombo ahambo anihondümbofe-koate-mayei ra fifireandi. Asu ai fifireandi nindou ranai-animbo ahambo hürütümbi nindou-yomondi warihündirümbui.) ⁶⁵ Ranayu asu hoafiyuhi yahuya, “Hoafi nimindi ndanahamboyahä ro sïhamumbo hoafimayahapuri, ‘Ape ai nindou ranahambo wambo sowanambo sïfombo yini yahokoate-ayu ana, asu nindou ranai ngiri wambo sowana düfu,’ ” mehu.

⁶⁶ Hoafi ra himboriyomo mburumboemo asu ahambo süngururü-rundeimbi bidifiri ai ahandi süngu hokoate hinngirüwuri houmbo hihiriyafu mahomo. ⁶⁷ Ranayu asu Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi 12 ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Asu se-amboani wambo hinngifendir hefe hombo yahomomboemo?” mehuamboemo. ⁶⁸ Asu Saimon Pita ai simbori hoafiyuhi yahuya, “Adükari, asu ro dabo sowana mangefa? Seana sapo aboedi yangiri koadürümbo-koadürümbo ni ngombo hoafi ra sowandifi-mboanafisi. ⁶⁹ Asu ro haponda sïhambo anihondümbo-rihu fifiri-huninimboanefi, seana Nindou sürühoeimbi Godindi-mayafi makosaf-anafi,” mehuamboyu. ⁷⁰ Asu simbori Sisas ai yahuya, “Nimboe sapo sünguru-rundeimbi 12 sïhamumbo ro kamafoariheapur-ane. Nga sïhamundi mbusümo nindou mam ranai ana moaruwai hohoan+moyumb-ani,” mehu. ⁷¹ Hoafi nda Sisas ai Sudas Saimon Iskariotindi nimori ahamboyu yare hürühai hoafimayu. Aiana Sisasimbo süngurüri-randeimbiyusi, nga asu sünguna humboyu Sisasimbo hürütümbi-yomondi warihündirümbui.

7

Sisasindi akidi mam ai moai ahambo anihondümbo-rüwuri

¹ Refehayamboyoane, Sisas ai Gariri hifambe hoahoangu wakimareandi. Suda-yafe bogori ai ahambo hifokoefimbo yahomo houmbo raraomemondamboyu asu ai ahei hifambe hombo moei mehu. ² Asu Suda-yafe rotumbo si adükari dagoambe nïmarimbo sei arihündi ranai ndeara akimi tifimareandamboemo. ³ Asu Sisasindi akohoandi mam ai ahambo hoafiyomondowohü yahomoya, “Hifi nda hinngiro hawambo Suda-yafe hifinambo hahüfuh-animbo, se sïhaf hepünifeimbi moatükun rarowandani sïhaf süngurinin-rundeimbi ranai hoeimbirundamboane. ⁴ Nindou ranai mungu ahambo fifirimbrihi-ndiramboane yahumbo ana, moai dibo rani ratüpurü ratüpurüyu randi, nga weindah-ani ahei himboahü ratüpurüyu arandi. Asu se hepünifeimbi moatükunü ratüpurayafi ra munguambo nindou hifi-hifi afindi burayei ahei himboahü weindah

nimbafan-animbo, asu ai sishambo hoeimbiri-hinin-amboane,” mehomo. ⁵ Ahandi akidimami amboani ahambo anihondumbofe-koate-wamboemo ai yaru hoafimemondo. ⁶ Raniyu asu Sisas ai hoafiyupuruhu yahuya, “Awi ro hafombo si ranana moai tukufeyo. Nga nini-simboaniyo se ahafomo ra wanjei-ane. ⁷ Nindou hifi ndanihu aniboadei aiana ngiri sishamumbo hurutunduhupuri, nga wambo hurutarihundi ro aheimbo moaruwai hohoanimoeyi arihundi ranimbo weindah hoafiyahanduri arihandi ranimbo. ⁸ Seana Suda-yafe adukari si Serusaremihu tufefeyo ranimbo gafomo. Nga roana wandi hafombo si ra awi tukufekoate-mayowambo, asu ngiri haponda ngahi,” mehu. ⁹ Ai ahamumbo yare hoafiyupuri mbura Garirih mamaru.

¹⁰ Ahandi akohoandi mamai ai adukari si ra hoeifembo mahomon-damboyu, asu ai-amboani sunguna mahu. Asu ai moai weindah tukufi haya hu, nga dibo ahamundi sungu mahu. ¹¹ Asu Sudahundi nindou bogorimemo ranai Sisasimbo adukari si ranihu kokoruruhu yahomoya, “Nindou ra nahu nungua?” mehomo. ¹² Raniyei nindou afindi menjoro ransi-simboani Sisasimbo-dibo teihumarhoru. Bidifiri ai seiya, “Aiana nindou aboed-ani,” asu bidifiri ai seiya, “Wani, aiana aboediyupoani, nga aheimbo wosihofori hoafiyu-randeimb-ani,” masahundo. ¹³ Nga Suda-yafe bogori nindou ranahamumbo yhimborihupuruhi asu moai ahambo weindah yafambe farahi hoafiyei.

¹⁴ Adukari si mbusumonduh Sisas ai tukufi hafu Godindi worikimi nungumbo nimorehi nindowenih aheimbo yamundi-mareanduri. ¹⁵ Asu Suda ai ahandi hoafi ranahambo hepunafu afindi hohoanimoymonduh yahomoya, “Nimboe nindou nda nindou ngoru ai yamundifikoate asu ai moani hoafi nda fifirareanda?” mehomondamboyu. ¹⁶ Asu simbori ahamumbo hoafiyuhu yahuya “Ro haponda yamundarheanduri hoafi nda wandi-mayo yamundife hoafiyopoani, nga Nindou wambo hifina koamarhendiri ahandi-mayo-ane. ¹⁷ Asu nindou ranai Godindi hoafi sungumbo yifirayei ana, ro hoafi hoafiya arihandi nimindi nda fifirindihimboyei. Asu ai hoafi nda Godindi-mayo-mbayo asu ro wandi hohoanimonambo hohoanimoaya hehea hoafiyahuhimbayahiyo ra fifirindeambui. ¹⁸ Nindou ai moani ahandi hohoanimonambo hohoanimoaya haya hoafayu ranana ai adukari ndurumbinda yahumboani. Nga asu nindou ngoru ahambo koamarheru ranahambo ‘nduri adukarumbimbiyu’ ehurani ana aboedi mbumundi saf-ani, nga moai tikai hoafiyu randi. ¹⁹ Horombo shefi amoaombo Moses ai ahinumbi hohoanimo ra masagaduri. Nga asu moai se mam-amboani hohoanimo ra sungurihindi. Asu nimboe se wambo hifokoefe-ndirimbo yahomo houmbo rarawemoa?” mehuamboyei. ²⁰ Asu nindou afindi burimayei ranai seiya, “Moaruwai nendi shafi fiambe mafarifeyowamboyafi rani hoafi ra hoafayafi. Dudi sishambo hifokoefenanimbo yahuhaya raraomayua?” maseiamboyu.

²¹ Asu Sisas ai simbori hoafiyunduruhu yahuya, “Ro ngoafimbo nimarimbo sihi ratupuriyahuh nindou diboadomarhina ranimboyei se munguambo mahepunehindi. ²² Horombo sheimbo Moses ai hoeari kefe tirheferambo hohoanimo ra nafuimaranduri. (Rani hohoanimo ranana Mosesindi-mayo hohoanimoypoani. Nga ranana shei amoaoyafe hohoanimoane.) Ranimboane asu seana ngoafimbo nimarimbo si ranifihi nindowenih nimoakidibou-yomondi fi hoeari karu tirihomo arundi. ²³ Seana Mosesindi hoafi rani yangir-ane rani-sungurunduh asu se ngoafimbo nimarimbo sihi nimoakidibou-yomondi hoeari karu tirihapuri

arundi. Asu ro ngoafimbo nimarimbo sihi nindou angünümbo-mayu ahandi fi didiboado-mar+hina, asu se nimboe wambo nginindimarundra? ²⁴ Asu nindou ngorüdi hohoanimo ra se himboarinambo yangiri hoeindu houmbo yibobondümboemo, nga se mbumundi hohoanimo süngundundühi ndondu yibobondundi,” mehupuri.

Nindou ranai nda Kraisiyu düdi masei

²⁵ Asu nindou bidifiri Serusaremihündi ai düduyahindühi seiya, “Sapo nindou ndanahamboemo bogori nindou ai hifokoeffimbo yahomo houmbo raraomarüwura? ²⁶ Nindou ra ai weindahi ahamundi himboarühi hoafimayuwambo hoeirihori asu himboriyei arihündi, nga ai moai ahambo hoafi karüwuri. Awi nindou ranahambo bogori nindou ai Kraisi-ani yahomo hohoanimoyomo houbombemoyo? ²⁷ Nindou God ai diboniyu hininngimariri Kraisi ra tükefiyu ana, ngiri nindou ai ahandi ngoafi ra fifirindhindi. Nga roana nindou ndanahandi ngoafi hondü ra fifirihurümboanefi ranimboyu ai Kraisiyupoani,” masei. ²⁸ Asu Sisas ai Godindi worambe aheimbo yamundeandürühi puküna hoafiyuhi yahuya, “Se wambo asu wandi ngoafi ro masihühi ra ndorihififirihindiri. Nga ro, wandipoanimbo hohoanimo hehea kosamboyahipoani, nga Ape wambo koamarhendira makosahane. Seana moai ahambo fifirihori. ²⁹ Nga roana ahambo sowahindi koamarhendira kosiheheambo wambo fifirihinimboanahi,” mehu.

³⁰ Raniyomo asu bidifiri ai ahambo kikhimündimbo yahomo houmbo raraomarüri. Nga asu nindou ngorü ai moai ahambo kikhirümüdu sapo ahambo hifokoeffimbo si ra awi tüküfekoate-mayowambo. ³¹ Raniyei nimorehi nindowenihifindi ranai ahambo anihondümbo-rihorühi hoafiyehi seiya, “Kraisi tükefiyu ana, ngiri Sisas hepünifeimbi moatükuni ramareandi nda ngasündiri. Nga ai Kraisiimbeyu?” masei.

Sisasimbo kikhimindimbo prisman koamarihoupuri

³² Farisi ai nimorehi nindowenihifindi Sisasimbo rani wataporimayei ra himboriyomo houmbo Godimbo sesi shou-rundeimbi bogori-babidimbo prisman bidifirambo koamarihoupura Sisasimbo kikhimindimbo mahifomo. ³³ Asu Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Awi se-babidimbo akidou gedühi safi ninngo-ningondahe heambo-animbo asu ro nindou wambo koamarhendiri ahambo sowana gagümboyah. ³⁴ Rananimbo se wambo kokondihündirimboyeisi, nga asu ngiri hoeindihindiri. Asu ro nimarimboayah ranambe se ngiri didei,” mehu. ³⁵ Raniyomo Sudahündi bogori nindou-memo ranai ahamundihorari simbori hoafürüyomondühi yahomoya, “Nindou ra ai nahanafi nguani kokondihurimbo hoeifekoate-mandefa? Asu ai Grikimbo hoafi yamundi-mandeandürüyo? ³⁶ Ai yare hoafiyuhi yahuya, ‘Se wambo kokondihündirimboyei, nga asu se ngiri hoeindihindiri,’ asu ‘Se ro nimarimboayah ranambe ngiri ngei,’ mehu, ra nimboe yare hoafimayua?” mehomo.

Yangiri ninngombo hoe

³⁷ Suda-yafe amoao-yomondi dagoambe nimarimbo hohoanimombo si ranahandi bidifirani si ra adükari hamind-ane. Rani sihi Sisas ai botifi puküna hoafiyundürühi yahuya, “Nindou didiyei ai hoe simindimbo amindaninombondeihana, wambo sowana didei ndimindei. ³⁸ Ai Godindi bukambe yare hoafiyowohü yahoya, ‘Nindou ranai wambo anihondümbo-arihindiri ana, asu ahei ngusüfoambeahindi yangiri ninngombo hoe ranai

afindî tükündife haya ngomboe,'” mehu. ³⁹ Sisas ai yare hoafimayu ra hoe hondümboyupoani, nga Yifiafi Aboedi ranahamboyu hoafimayu. Nindou ai ahambo anihondumbo-arihori ai-animbo Yifiafi Aboedi ra ndahümündimboyei. Nga ranî simboani ana Yifiafi Aboedi ra awi moai sahümündi Sisas ai yifiyo mburumbo sünambe hafokoate wambo.

Nimorehi nindowenihî ai simborî hoafiyehî yibobomehindî

⁴⁰ Nindou afindî mafandihindî ranambe nindou bidifiri ai Sisas hoafimayu ra himboriyei hehi hoafiyehî seiya, “Anihond-ane, nindou ndanana Godindî hoafi hoafiyu-randeimb-ani,” masei. ⁴¹ Asu bidifiri ai hoafiyehî seiya, “Aiana Kraisi nindou aboedambo-fembo God kifoariri hinngimarir-ani,” sei, nga asu bidifiri ai hoafiyehî seiya, “Ai Kraisyupoani, nga Kraisi ana ngiri Gariri hifinipoedi düfu! ⁴² Baiborambe yare hoafiyowohü yahoya, ‘Kraisi ana adükari bogori Defitindî srambeahindindu hayambo-animbo asu ai horombo Defit nühühü Betrethem ngoafihü nimorimbondüfi tükündüfimbui,’ meho,” masei. ⁴³ Ranimboyei asu nindou ranai Sisasimbo hohoanimo yimbumborihindühi asu nindou ranai yimbumbore yibobomareandi. ⁴⁴ Raniyei asu bidifiri ai ahambo kikhimündimbo yahomo houmbo raro-maruri, nga asu moai kikhiruründümo.

Suda-yafe bogori nindou ai moai Sisasimbo anihondumbo-rüwuri

⁴⁵ Raniyomo asu prisman Sisasimbo kikhimündimbo koamarihoupuri ranai hihiriyafu bogori nindouyomo asu Farisi ahamumbo sowana mahomo. Asu ai düdurüpurühi yahomoya, “Se nimboe ahambo semündü sinikoate-memoa?” mehomondamboemo. ⁴⁶ Asu prisman ai simbori hoafiyomopurühi yahomoya, “Horombo moai nindou ngörü ai haponda hoafiyu arandi nahurai hoafiyu, nga wani!” mehomondamboemo. ⁴⁷ Asu simbori Farisi ai ahamumbo düduyafupurühi yahomoya, “Asu ai sishamumbo woshihoafori hoafirapurai waniyo? ⁴⁸ Farisi-anemo asu bogori nindou roanefi hoeirumuna nindou roambeahindî mamai-amboani anihondumbo-rirai asu waniyo? ⁴⁹ Nimorehi nindowenihî aiana moai Mosesindî ahinümbi hohoanimo fifirihindî, nga ranimboanei ai Godindî himboahü moaruwai ningoayei! Ai yangiri Sisasimbo anihondumbo-marihori,” mehomo.

⁵⁰⁻⁵¹ Nikodemus ai Suda-yafe bogoriyu haya horombo Sisas sowana mahu. Ranimboyu ai yare hoafiyupurühi yahuya, “Sihafi ahinümbi hohoanimo ana nindumbo moani hoanngirife hefe papi-hoafiri-hundürühiyefi asu waniyo? Ahandî hoafi boatei wudipoapondihu himborindefi mbundihumbo-animbo asu ratüpurî ai rawareandi ra fifirindihumboyefi,” mehuamboemo.

⁵² Asu simbori ahambo hoafiyomondühi yahomoya, “Asu se kameihî amboani Garirihündiwamboyafi? Bukambeahindî hoafi ra se ndoro fifirindowandi, nga moai Godindî hoafi hoafiyu-randeimbî ana Garirihündî süfu randî,” mehomo. ⁵³ [Raniyei asu nindou ranai ahei ngoafinambo bukürümehindî.

8

Anamindihoadî birabireimbî nimorehi Sisasimbo sowana sowandümo masinimo

¹ Raniyei asu nindou ranai ahei ngoafinambo bukürümehindamboyo, asu Sisas ai asükaiyu Orif Wafunambo mahafu. ² Hapoadumbo siambe asükaiyu Godindî worinambo mahu. Ai hu tüküfi nimarwane, asu nimorehi

nindowenihi ranai ahambo sowana maheiamboyou yamundimareandüri.
³ Ahinümbi hohoanimo fifirundeimbi asu Farisi bidifiriyomo ai nimorehi mamí hoeirundane nindowenihi-dibo serimindi mahoamboemo asu ai ahambo sowandümo nindou himboahü mbusümo hinngimarundi.

⁴ Raniyomo asu ai Sisasimbo hoafiyomondühi yahomoya, “Yamundo-randeimbi, nimorehi ranai nindou ngörü-dibo menjorafea asu hoeimarupiri. ⁵ Mosesindi ahinümbi hohoanimo yare hoafimayo ranana yahurai-ane, ‘Nimorehi yahurai refewani ana, nimoeinambo hifokoefendürimboane.’ Nga asu se haponda nungundo hoafimandafa?” mehomo.
⁶ Ai hoafi yaru hoafimemo ra moani Sisasimbo yürümombo nahurayomo ranisüngundihuraní ai nungu mbüsuwaní papí-hoafindihurí yahomo houmbo.

Nga Sisas ai hifini yimindího yimbunambo nimarumbo hifihí warimbuifinambo sürü-sürümarandi. ⁷ Nindou ranai raníhü nngomombo Sisasimbo düdu-düdupomaruramboyou asu ai botífi hoafiyupurühi yahuya, “Nindou sihamundi mbusümo moaruwai hohoanímokoate-mayu ranai boatei-animbo nimoeinambo harimbindo-wamboane.” ⁸ Yare hoafiyupurí mbura asükaiyu hifini piyu yimindího yimbunambo nimarumbo hifihí sürü-sürümarandi.

⁹ Nindou ranai Sisas raní hoafi hoafimayu ra himboriyomo houmbo ahambo hinngirüwuri houmbo mamai kikefoefe mamai kikefoefeyomombo ndamefundi. Amnggohoandi boateiyomo ndamefundi. Asu Sisas yangiri nngwane nimorehi ranai ahandí himboahü maníngo.

¹⁰ Raníyu asu ai botífi hoafiyundühi yahuya, “E, nindou nda mungu bukürimefoendi. Asu nindou sihambo papí-hoafiyoninimbo ra mamamboani nnguai?” mehuamboyou.

¹¹ Asu nimorehi ranai Sisasimbo hoafiyondowohü yahoya, “Adükari, moai nindou mamamboani nngü.” Asu Sisas ai hoafiyuhí yahuya, “Ro-amboani ngiri sihambo papí-hoafindíhanini. Se ngafi, nga yowani asükaiyo moaruwai hohoanímoyopoi,” mehu.]

Sisas ai hifinindi nindou-yafe siani

¹² Asu ngörü-simboani Sisas ai aheimbo hoafiyundürühi yahuya, “Roana hifi ndanahandi si nimind-anahi. Nindou ai wandí süngu ahu ana, ai ngiri nimbokoani hoahoangu wakindeandi, nga wani. Nindou ranai koadürümbo-koadürümbo yangiri nnggo ranahandi si ra ndemündümbui,” mehu.

¹³ Raníyomo asu Farisi ai Sisasimbo hoafiyomondühi yahomoya, “Seana sihafí fimbo-anafi hoafi ra weindahí hoafiyafi arandi. Ranimboane asu sihafí hoafi ra ngiri anihondümbo-ndifeyo,” mehomondamboyou. ¹⁴ Asu Sisas ai simborí hoafiyupurühi yahuya, “Yini, anihond-ane rananasí, roana wandí fimbo-anahi weindahí siheimbo hoafiya aríhandí. Nga asu wandí hoafi ranana anihondü hoaf-ane. Asu wandí hoafi ra nimboe anihondü hoafayo? E! Hoafi ra yahurai-ane. Ro fifiríheandi nahaninipoediyahi tükümeheandi asu nahanamboyou homboayahí ra. Nga asu seana moai wandí ngoafi hondü ana fifirundi. Asu ro nahanafiyó homboayahí ranamboani se moai fifirundi. ¹⁵ Asu se hifinindi hohoanimo süngurundühi nindoumbo yiboboru-rundeimb-anemo, nga roana moai nindou mamimbo amboani yiboboríhe ríhandí. ¹⁶ Nga asu, ro nindou daboe yiboboaríheandi ana, wandí yibobofe ra anihondü hondündomböe. Asu roana ro yangiriyahipoani, nga wani. Ape wambo koamaríhendiri ai ro-dibo raní-moatükuní ratüpuríyuhani. ¹⁷ Sihei ahinümbi hohoanimo

yare menḡoro. Nindou yimbu ai hoafi mamĩ ranahambo yibobo hoafefandi ana, ra anihond-ane. ¹⁸ Asu ro wandĩ fimbo anihondũmbo hoafiyahanane Ape wambo koamarĩhendĩrĩ ranai wambo anihondũmbo hoafiyu arandĩ,” mehuamboyei. ¹⁹ Asu ai Sisasĩmbo hoafiyahũndowohũ seiya, “Sĩhafi ape nahi anũḡua?” maseiamboyu. Raniyu asu Sisas ai sĩmborĩ hoafiyundũrũhĩ yahuya, “Seana moai wambo fifĩrĩhindĩrĩ asu wandĩ Apembo fifĩrĩhorĩ raraorĩhorĩ. Asu se wambo fifĩrĩhindĩrĩ-mbonana, wandĩ Apembo amboanĩ fifĩrĩhorĩ,” mehu.

²⁰ Hoafi Sisas ai yare hoafimayu ra Godĩndĩ worĩkĩmĩ aheimbo yamundearũhũyu hoafimayu, kaka foarĩhi-rĩhũndeimbĩ hĩpĩrĩ nĩḡo fikĩmĩ. Sisasĩmbo kĩkĩhimĩndĩmbo si ra awi tũkũfekoate-mayoa asu nindou mamai-amboanĩ ḡĩrĩ Sisasĩmbo kĩkĩhindũrĩmũndu.

Sisas ai nĩmorehĩ nindowenihĩmbo ro ahahĩ ranambe ḡĩrĩ ḡei mehu

²¹ Asũkaiyu Sisas ai aheimbo hoafiyundũrũhĩ yahuya, “Roana ndeara ndefembo samboanahĩ, ḡa asu se wambo kokondĩhũndĩrĩmboyei. ḡa asu se sĩhei moaruwai hohoanĩmo ranambo-anĩmbo ḡei ḡeimbo yĩfĩndeimboyei. Asu seana ḡĩrĩ ro ahahĩ ranambe ḡei,” mehu.

²² Raniyomo asu Suda-yomondĩ bogorĩ nindou ranai hoafiyomondũhĩ yahomoya, “Sisas ai yare hoafiyuhĩya, ‘Seana ḡĩrĩ ro ahahĩ ranambe ḡei,’ mehu. Ai hoafi yare hoafimayu ra ahandĩhoarĩ hĩfokoeffe yanḡorombo yahumboyu?” mehomo.

²³ Asu Sisas ai hoafiyuhĩ yahuya, “Seana hĩfĩnĩndĩ poed-aneĩ, ḡa roana nĩmoamo sũnambeahĩndĩ tũkũmeheand-anahĩ. Seana hĩfĩ ndanĩhũnda tũkũmehind-ane, ḡa roana hĩfĩ ndanĩhũnda tũkũyaheambo-yahĩpoanĩ.

²⁴ Raniĩmboanahĩ asu ro sĩheimbo hoafiyahũhĩ, seana sĩhei moaruwai hohoanĩmo ranambo-anĩmbo ḡei-ḡeimbo yĩfĩndeimboyei masahĩ. Asu ro dĩdeahĩ se wambo anihondũmbofe-koate-ayeĩ ana, se sĩhei moaruwai hohoanĩmo ranambo-anĩmbo ḡei-ḡeimbo yĩfĩndeimboyei,” mehuamboyei.

²⁵ Asu ai dũduyahĩndũhĩ seiya, “Asu se dĩdĩyafĩ nĩmora?” maseiamboyu. Asu Sisas ai aheimbo hoafiyundũrũhĩ yahuya, “Ro sapo sĩheimbo horombo hoafimayahandũrĩ ran-anahĩ nda. ḡa se wambo moai anihondũmbo-rĩhindĩrĩ. ²⁶ Ro sĩhei hohoanĩmo ranahambo afĩndĩ hoafĩnda samboanahĩ. Sũḡḡunambo sĩhei hohoanĩmo yĩbobondĩheamboyahĩ. Nindou ai wambo hĩfĩna koamarĩhendĩrĩ aiana anihond-anisĩ. Asu ro nĩmorehĩ nindowenihĩ aheimbo hoafayahĩ ra ro ahandĩ-mayo hoafi hĩmborĩya heheamboanahĩ hoafayahĩ,” mehu.

²⁷ Asu Sisas ai ahandĩ Afĩndambo aheimbo hoafimayundũrĩ ranĩmbo moai fifĩrĩhindĩ. ²⁸ Raniĩmboyu asu Sisas ai hoafiyuhĩ yahuya, “Se Nindou Hondũ ranahambo nĩmoamo sahorĩmĩndei botĩrĩhorũhĩ nĩmĩ keimbĩ karĩhẽdeimbĩ fihĩ pararĩhorĩ ana, asu se ranĩ-sĩmboan-anĩmbo fifĩrĩndĩhorĩmboyei. Rananĩmbo asu ropoanĩmbofe hohoanĩmoyo hefembo ratũpurĩkoate-ya arĩhandĩ ra se fifĩrĩndĩhimboyei. Ro hoafi hoafiyu arĩhandĩ ra Ape ai nafuiyundĩranane sĩheimbo ranĩ-sũḡḡurĩhe hoafayahandũrĩ. ²⁹ Nindou wambo hĩfĩna koamarĩhendĩrĩ ranai ḡĩrĩ wambo hĩnĩḡḡĩndeandĩrĩ, ḡa ai wandĩ fikĩmĩ nũḡḡumboani, nĩne-moatũkunĩ ai yifĩriyu haya hohoanĩmoayu ra muḡḡambo si ratũpurĩya arĩhandĩ,” mehu ³⁰ Nĩmorehĩ nindowenihĩ afĩndĩ ranai Sisasĩndĩ hoafi hĩmborĩ-yeĩ hehi ahambo anihondũmbo-marĩhorĩ.

Sisas ai moaruwai hohoanĩmo ambeahĩndĩ aboedambofembo hoafimayu

³¹ Raniyu asu Sisas ai nindou Sudahũndĩ ahambo anihondũmbo-marĩhorĩ aheimbo hoafiyundũrũhĩ yahuya, “Asu se ro yamundĩrĩ-hendũreimbĩ

hoafi ranahambo himboriyehi rani-sunguarihindi ana, asu se wandi anihondü sungurihindi-reimbendeimboyei. ³² Asu se anihondü hohoanimo ra fifirindhindani asu hohoanimo ranai siheimbo aboedi koandheira ngeimboyei," mehu. ³³ Asu Sisasimbo hoafiyahündowohü seiya, "Roana Abrahamindi ahuir-anefti. Asu roana moai nindou ngoründi moani hefi ratüpuriyefi rihundi. Nimboeafi se yihoeftimbo hoafiyafimunühi hoafi ranai 'siheimbo aboedi koandheira ngeimboyei,' masafa?" maseiamboyu.

³⁴ Raniyu asu Sisas ai aheimbo hoafiyundürühi yahuya, "Yini, nindou munguambo moaruwai hohoanimoyei arihündi ranai moaruwai hohoanimo ranahandi moani ratüpuriyehi-rihündeimb-anei. Nga ranimboyo ro ramasahi. ³⁵ Nindou moani ratüpuriyu arandi ranai moai fikimnindi babidi worambe nimarü randi, nga wani. Nga nindou ahandi nimori ai-animbo ahandi fikimnindi babidi worambe nmandumbui. ³⁶ Ranimboane asu Godindi Nimori ranai siheimbo aboedi nimarimbohünda fandhendüran asu se aboedi hamindi nmandeimboyei. ³⁷ Ro siheimbo fifirihearumboanahi se Abrahamindi ahuir-anei. Nga wandi hoafana moai sihei hohoanimoambe nimarondüri. Ranimboane asu se wambo hifokoefendirimbo sei hehimbo raraoayei. ³⁸ Nini-moatükuni ra ro wandi Apendi-mayo hoeirhe heheamboanahi siheimbo hoafiyahandüri arihandi. Nga asu seana raranimoatükuni ratüpuriyehi arihündi ra sihei apendi-mayo-ane sahümündi hehimbo rani-sungurahi ratüpuriyehi arihündi," mehu.

³⁹ Asu simbori ahambo hoafiyahündowohü seiya, "Yihoefti ape ana Abraham-ani," maseiamboyu. Asu Sisas ai simbori hoafiyundürühi yahuya, "Asu se Abrahamindi nimori hondümbeyei-mbonana, asu Abrahamindi hohoanimo ra sungurahi. ⁴⁰ Ro siheimbo hoafi hondü Apendi-mayo himborimayah raniyo weindah hoafimayahandüri. Rananei asu se wambo haponda hifokoefendirimbo sei hehimbo rarawarihündiri. Abraham ana moai yare rani hohoanimo rani. Nga se yangir-anei rarihi moaruwai hohoanimoayei. ⁴¹ Asu seana raranimoatükuni ra sihei apemami-yomondi hohoanimo yangiri sungurihündühanei," mehuamboyei. Asu Suda ai Sisasimbo hoafiyahündowohü sahündoya, "Roana boagiri fifirifekoate nafi mbusümonindi nimoriyefipoani. Roana yihoefti ape mami God ai yangir-ani anungu asu ro ahandi nimori hond-anefti," maseiamboyu.

⁴² Asu Sisas ai hoafiyundürühi yahuya, "God ai anihondü sihei apembeimbonana, asu se wambo aboedi hohoanimo-rihündirisi. Nga ro Godidibo nimboa heheamboyah asu makosahi. Ro makosahi ra ropoanimo hohoanimoaya hehea kosamboyahipoani, nga God ai wambo koamarihendiramboyah makosahi. ⁴³ Asu se nimboyei wandi hoafi ndofe fifirifekoate-mayeia? Asu seana ngiri wandi hoafi ra awi himborindei. ⁴⁴ Sihei ape ana Satan-ani. Rananei asu se sihei apendi hohoanimo rani yangiri sahümündi aniboadei. Horombo hondü aiana nindou hifokoare-randeimbiyu manungu. Raniyu asu ai moai anihondü hohoanimo sungure randi sapo anihondü hohoanimo ra ahandi flambe nimarikoate-wambo. Tikai hoafi ai hoafiyu arandi ra ahandi hoafi hond-ane. Aiana nindou tikai hoafiyu-randeimb-ani, nga ranimboani asu tikai hoafi ranahandi nimindühani. ⁴⁵ Nga ro siheimbo anihondümbombo hoaf-ane hoafayahandüri. Ranane asu se wandi hoafi ra anihondümbofe-koate-ayei. ⁴⁶ Sihei mbusümo nindou mami ranai wandi hohoanimo-ambeahindi hohoanimo moaruwai weindahmandeyo wanmandiyo? Asu ro anihondü hoafi

hoafiya arihandi ana, asu se nimboe wandi hoafi anihondumbofe-koate-mayeia? ⁴⁷ Godindi nimori ana Godindi hoafi mungu ra himboriyeihanei. Seana Godindi nimoriyeipoani. Ranimboanei asu se ahandi hoafi himborikoate-yei arihundi,” mehu

Sisas asu Abraham

⁴⁸ Asu Suda ai Sisasimbo simbori tirifoarhor hoafiyeih seiya, “Roana sihambo rarihu hoafiyahun-nuhanefi: ‘Seana Samariahund-anafi asu sihaf fiambe moaruwai nendi mam mbamari,’ asefi. Ra anihondüyo?” maseiamboyu. ⁴⁹ Asu Sisas ai aheimbo yare hoafiyuhi yahuya, “Wandi fiambe ana moai moaruwai nendi nimaro, nga wani. Roana wandi Ape ranahambo, adükar-ani sahühanahi, nga se wambo moaruwaimbo-arihindiri. ⁵⁰ Ro wandi fimbo ndürümbanahi yahomboyahipoani. Nga Nindou mam wambo ndürümbani yahombo hoafi yibobore-randeimbi mbanungu. ⁵¹ Ro siheimbo anihondumboanahi hoafayahi, nindou ngoru ai wandi hoafi ra süngwareandi ana, ai ngiri yifindu, nga wani,” mehuamboyei. ⁵² Asu Suda ai hoafiyahünowohü seiya, “Haponda ro sihambo anihondü fifiri-hun-nimboanefi, sihaf fiambe moaruwai nendi amaronini. Abraham yifiyu asu Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi amboani yifisafimemo. Ranane asu se hoafiyafühüya ‘Nindou mam ai wandi hoafi rani-süngwareandi ana, ngiri yifindu,’ masafi. ⁵³ Se yaro hohanimoyafühi sihefi amao Abrahamimbo ngasündiworimboyafi? Aiana sapo yifimayu rasi. Asu Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi amboani ai yifimemo rasi. Asu se didiyafa?” maseiamboyu.

⁵⁴ Asu Sisas ai simbori hoafiyundürühi yahuya, “Asu ro wandihoari wandi fimbo ‘adükar-anahi’ mbasahi-mbonana, asu ro moan-anahi. Nga wandi Ape aiani wambo ‘adükar-ani,’ yahu arandi, nga se hoafiyeih ‘ai yihof God-ani,’ asefi. ⁵⁵ Asu seana moai ahambo fifirihori. Nga roana ahambo fifirihini-mboanahi. Asu ro hoafiyahühi, ‘Roana moai fifirihini,’ mbasahi-mbonana, asu ro se rawehindi nou tkai hoafiya. Nga roana ahambo ndorihini fifirihini hehea asu ahandi hoafi ra süngurihandühanahi. ⁵⁶ Horombo sihei amao Abraham ai ro tüküfembo-mayah ra hoeifembo hohanimoyuhü hihifi-hihifimayu. Ai ra hoeire hayamboyu asu ahandi ngusüfo ndore küre mamaru,” mehu.

⁵⁷ Ranimboyei asu Suda ai Sisasimbo hoafiyeih seiya, “Seana awi moai 50 himbaniyafipoani, nga se Abrahamimbo hoeimarhini asafi?” maseiamboyu. ⁵⁸ Asu Sisas ai asükaiyu aheimbo hoafiyuhi yahuya, “Yini, ro siheimbo anihondumboanahi hoafehandüri horombo hondü Abraham ai tüküfekoate-yuambeahiyahi ro boatei manimboahi,” mehuamboyei ⁵⁹ Raniyei asu Suda ai nimoei hüründümo houmbo Sisasimbo nimoeinambombo mehomo, nga asu ai Godindi wori hiningire haya dibo ndamefiyu.

9

Sisas ai nindou himboatihari diboamariri

¹ Sisas ai nafi-süngu huhündamboyu nindou himboatihari hoeimariri. Nindou ra hondi ai himboatihari yahurai wakimarimindo. ² Raniyomo asu ahambo süngururü-rundeimbi ai hoafiyomondowohü yahomoya, “Yamundo-randeimbi, dade moaruwai hohanimo nindou ndanahambo ramarera asu ai himboatiharayua? Ahandi moaruwai hohanimo, asu hondafindi-yafe-mayoyo?” mehomondamboyu.

³ Asu Sisas ai ahamumbo sɪmborɪ yahuya, “Nindou ndanahandɪ hɪmboatɪharɪ ra ahandɪ-mayo, asu hondafɪndɪ-yafe-mayo moaruwai hohoanɪmo ranambo rareranɪ refimboyupoanɪ. Nga nindou ai yare hɪmboatɪharɪ-mayu ra Godɪndɪ hepɪnɪfeimbɪ moatɪkuni refewanɪ hoeifemböhündamboyu yare hɪmboatɪharɪ-mayu. ⁴ God ai wambo koamarɪhendɪra makosahane, nga hüfɪhamɪndɪ ndare nɪngũambe sɪhɪrɪ ahandɪ ratɪpurɪ ratɪpurɪ-ndefomboane. Nga nɪmbɪ pɪrayo ana, asu ngɪrɪ nindou ngorü ai-amboanɪ ratɪpurɪndu. ⁵ Ro hɪfɪ ndanɪhü nɪmboahambe ana ro nɪmorehɪ nindowenihɪ-yafe si-anahɪ,” mehu.

⁶ Ranɪyu Sisas ai yare hoafɪyu mbura, hɪfɪfɪhɪ ngurɪ tɪfɪfɪ fandeamunde mbura, nindou hɪmboatɪharɪ-mayu ahandɪ hɪmboarambe pamareandɪ. ⁷ Ranɪyu ahambo hoafɪyundühɪ yahuya, “Se ngafɪ Siroam kakɪmarɪhündɪ hoeambe sɪhafɪ hɪmboarɪ ra popoaindandɪ,” mehu. (Hoafɪ Siroam ra ‘koarɪhefeyoa ho’ hoaf-ane.) Ranɪyu asu nindou ranai hu ranɪhü ahandɪ ngusũmboarɪ ra popoaira mbura, hɪhɪrɪfɪ süfumbo aboedɪ hɪmboarɪmayu.

⁸ Ranɪyei asu nindou akɪmɪ worɪ yimburihi nɪmareimbɪ asu ahambo horombo hoeirɪhoreimbɪ, ai horombo nɪmorehɪ nindowenihɪmbo kakɪnapombo moako-moakoyu marandɪ ranɪmbo hoeirɪhorɪ hehimbo hoafɪyeihɪ seiya, “Awi sapo nindou ndanɪmbaiyu nɪmarɪ yangɪrɪ nɪmarũmbo aheimbo moako-moakoyu marandɪ?” masei. ⁹ Bɪdɪfɪrɪ ai hoafɪyeihɪ seiya, “Yɪnɪ, nindou aiyu refɪ marandɪ.” Asu bɪdɪfɪrɪ ai hoafɪyeihɪ seiya, “Wanɪ. Ai nindou yahuraiyusɪ, nga ai-yupoanɪ, nga nindou ngorüyu,” masei. Nindou amurɪ ai ranɪ wataporɪmayeiamboyu asu ahandɪhoarɪ yahuya, “Ro-anahɪ,” mehu. ¹⁰ Asu ai ahambo düduyahindowohü seiya, “Asu sɪhafɪ hɪmboarɪ ra nɪngũre bɪrɪhoaimboyoa?” maseiamboyu. ¹¹ Asu ranai sɪmborɪ yahuya, “Nindou Sisas sei-arɪhündɪ ranai hüburukonambo wandɪ hɪmboarambe fandɪfoareandɪrühɪ yahuya, ‘Se ngafɪ Siroam kakɪmarɪhündɪ hoe ranambe hɪmboarɪ sɪhafɪ ra popoaindandɪ,’ mehuamboyahɪ ro ha popoairɪhanda asu wandɪ hɪmboarɪ ra aboedɪ hɪmboarɪmayahɪ,” mehuamboyei. ¹² Asu ai düdurɪhorühɪ seiya, “Nindou ra nahi amarua?” maseiamboyu. Asu nindou ranai yahuya, “Nahũmbei amaru ra moai fɪfɪrɪhɪnɪ,” mehuamboyei.

¹³ Ranɪyei ai nindou hɪmboatɪharɪ-mayu Sisas aboedɪ-marɪrɪ ranahambo Farisimbo sowana sahorɪmɪndei mahei. ¹⁴ Ngoafɪmbo nɪmarɪmbo si ranɪ-sɪmboanɪyu Sisas ai nindou ranahandɪ hɪmboarɪ aboedɪmareandɪ. ¹⁵ Asu Farisi ai nindou-mayu ranahambo düdururühɪ yahomoya “Sɪhafɪ hɪmboarɪ ra nɪngũre aboedɪyomboyoa?” mehomondamboyu. Asu ai hoafɪyupurühɪ yahuya, “Sisas ai hüburuko wandɪ hɪmboarambe pamareandɪramboyahɪ asu ro ha popoaimarɪhandamboyo wandɪ hɪmboarɪ ra aboedɪmayo,” mehu.

¹⁶ Ranɪmboemo asu Farisi bɪdɪfɪrɪ ai yahomoya, “Nindou ndanahambo God ai koarɪheira kusũmboyupoanɪ, nga ai moai moanɪ ngoafɪmbo nɪmarɪmbo hohoanɪmo ra sɪngũreandɪ,” mehomo. Asu bɪdɪfɪrɪ ai hoafɪyomondühɪ yahomoya, “Asu nindou moaruwai hohoanɪmoyumbü ai ngɪrɪ hepɪnɪfeimbɪ moatɪkuni yahurai ratɪpurɪndu?” mehomo. Ranɪyomo asu bɪdɪfɪrɪ ai ngorü hohoanɪmoyomo asu bɪdɪfɪrɪ ai ngorü hohoanɪmoyomo marundɪ. ¹⁷ Ranɪyomo asu nindou hɪmboatɪharɪ-mayu ahambo hɪhɪrɪyafu asũkaiyomo hoafɪyomondowohü yahomoya, “Nindou sɪhafɪ hɪmboarɪ aboedɪmareanɪnɪ ranahambo se nɪngũro hoafɪyafɪndoa?” mehomondamboyu. Asu ai hoafɪyupurühɪ yahuya, “Aiana Godɪndɪ hoafɪ hoafɪyu-randeimb-ani,” mehu.

18 Nindou ra ai horombo himboatihari-mayu-anisi, nga asu ai ranahambo anihondümbofembo moei mehomo. Ranimboemo asu nindou himboatihari-mayu ahandi hondafindambo rani hoafi ra fifirifembohünda mingingyomo hümarihauri. 19 Asu ai ahafembo düdurüprühi yahomoya, “Nindou nda sihafe nimoriyu? Asu se safeya ro himboatihari yahurai wakimari-horimindehane masafe, nga asu nimboe ai haponda aboedi himboarayua?” mehomo. 20 Asu ahandi hondafindi ai safeya, “Yini, ro ahambo fifirihori ai yihoehi nimor-ani asu ai horombo himboatihari wakimari-horimindehi. 21 Nga haponda moai ahambo fifirihori ai nününgufimbombi ahandi himboari ra aboedi himboarayua. Asu ro moai fifirihori nindou ahandi himboari aboedimariri ranahambo. Düduyafundosi, ai adükariwambo sihamumbo ahandi fimbo hoafindüpurimbui,” masafe. 22 Hondafindi ai Sudambo yihimborinapurühiyafe ai ahamumbo rarine hoafimefe. Horombo Suda ai yaru hoafiyomondühi yahomoya: “Nindou ai weindahi hoafiyehi, ‘Sis ra nindou God ai ahandi nendambo aboedifembo kafoariri hiningingmariri Kraisi-ani,’ seiani ana, asu aheimbo rotu worambeahindi hihaiboandura ngiri ai-babidi rotundi,” mehomo. 23 Ranimboyafe asu hondafindi ai hoafiyafeihü “Ahambo düduyafundosi, nga ai adükariwambo sihamumbo ahandi fimbo hoafindüpurimbui,” masafe.

24 Raniyomo asukai nindou himboatihari-mayu ranahambo mingingmemonda masünu. Asu ahambo hoafiyomondühi yahomoya, “Se Godimbo nduri adükarümb-ani mbisafindowohü anihondümbi hoafindafi. Ro fifirihumboanefi nindou ndanana moaruwai hohoanimoyu-randeimb-ani,” mehomo. 25 Asu nindou ranai hoafiyuhi yahuya, “Ro moai ahambo fifirihini, nga awi ai moaruwai hohoanimo-yumbümbeiyu asu wanimbeiyu. Mami moatükuni ro fifirimaritheandi ana, yini ro horombo himboatihari manimboahiyahi, nga hapondanana ro aboedi himboarayahi,” mehu. 26 Asu Suda ai düduyafindowohü yahomoya, “Sihambo nününgureaninimboyua? Sihafi himboari ra nününgure aboedireaninimboyua?” mehomondamboyu. 27 Asu ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Ro sihamumbo hoafimayahapuriyo, nga asu se hoafi ranahambo moai himboriyomo. Asukai se himborimbo yahomomboemo? Se-amboa ahambo süngururü-rundeimbimbo tüküfembo yahomomboemo?” mehu.

28 Asu Suda ai nindou ranahambo nginindirurühi moaruwai hoafiyomondowohü yahomoya, “Seana Sisaimbo sünguriri-randeimb-anafi. Nga roana Mosesimbo süngurihu-rihundeimb-anefi. 29 God ai Mosesimbo hoafimayundo ra ro fifirihundi. Nga nindou ranaimbo ai dagüdambua? Roana moai ahambo fifirihuri,” mehomo.

30 Asu nindou ranai ahamumbo simbori hoafiyupurühi yahuya, “Ndanana wambo rani-poanimbo moatükun-ane! Aiyu wandi himboari aboedimareanda asu ro aboedi himboarayahi. Nga nimboemo se hoafiyomondühiya, ai nahaninipoediyu ro moai fifirihuri ehomoa? 31 Ro fifirihumboanefi, nga God ana moai moaruwai hohoanimoyomorundeimbiyomondi hoafi ana himboriyu randi, nga wani. Nga nindou ranai Godimbo hohoanimoyuhü asu ahandi hoafi süngumareandi ranahandi hoaf-ane God ai himboriyu arandi. 32 Moai horombo nindou mami hondi ai himboatihari wakirimindoani asu nindou ngörü ai ahandi himboari aboedi-mariri hoafi ra yangoro, nga wani. 33 Asu God ai nindou

nda koehefikoate-mbei-mbonana, asu ŋgiri raranimoatükuni hifi ndanihü ratüpuriyu,” mehu.

³⁴ Asu simbori ahambo hoafiyomondowohü yahomoya, “Horombo me ai sihambo moaruwai hohoanimo ranambo wakimaramindinini asu se himboatiharimayafi ranimboanefi ro fifirarihunini. Se nindou moaruwai hohoanimo-yafeimb-anafi. Asu se yihoeombo yamundifemunimbo safomboyafi?” Ai ahambo yaru hoafiyomondowohüyomo rotu woram-beahindi hihaifoarüwuri weindani hininjomarüwuri.

Nindou anihondümbafe-koate-ayei ai himboatihari nahurai-anei

³⁵ Sisas ai ranimbo himboriyu haya, kokorüri hu hoeirirühi yahuya, “Se Nindou Hondü ranahambo anihondümba-roworai wanayo?” mehundowamboyu. ³⁶ Asu nindou ranai simbori hoafiyundowohü yahuya, “Adükari, Nindou Hondü ra düdia? Se wambo hoafiyafi-ndirananimbo ro ahambo anihondümba-ndihinini.” ³⁷ Asu Sisas ai hoafiyundühi yahuya, “Se ahambo hoeimariwori. Aiani se-dibo wataporayu nda,” mehuamboyu. ³⁸ Asu nindou ranai hoafiyuhi yahuya, “Adükari, ro anihondümba-arihainini.” Ai yahu mbura Sisasimbo yimindiho yimbu pusire nimarumbo hohoanimomayundo.

³⁹ Asu Sisas ai yahuya, “Ro nindouyei hohoanimo yibobofemboyahi hifi ndanihü makosahi. Ranimboane asu nindou Godindi hoafi fifirifekoateyeimbi ai nindou himboatihari aboedehindi nahurai fifirindihimboyei asu Godindi hoafi fifirihundeimb-anefi asei ai himboatihari nahurai fifirifekoate-ndeimboyei,” mehu.

⁴⁰ Farisi bidifiri ai ahandi fikimi ninjomombo ahandi hoafi ra himboriyomo houmbo yahomoya, “Asu ro-amboa himboatihariyefi?” mehomondamboyu. ⁴¹ Asu Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Asu se himboatiharimbemo-mbonana, hohoanimo moaruwai ra moai sihamundi fiambe nimaropuri. Nga se hoafiyomondühi, Yihoei himboarana aboedane,’ yahomo arundi, ranimboane asu hohoanimo moaruwai ra awi sihamundi fiambe amaropuri,” mehu.

10

Sisas ai sipsip hifanda-randeimb-ani

¹ Sisas ai hoafiyuhi yahuya, “Ro anihondümbaanahi sihamumbo hoafayahi, nindou ai moai sipsipi-yafe giniri yipuri nafi kefuai randi, nga amuri himbori nafi kefuai arandi, nindou ranai ana hühühünikori napo fufuramündü-randeimb-ani. ² Asu nindou yipuri nafitambe nafi karefuendi ranai ana sipsip ahei afind-ani. ³ Nindou yipuri hifanda-randeimbi ai-animbo nindou ahu ranahambo yipuri ra tindihembui. Rananei asu sipsip ai ahandi yafambe ra himboriyeyi arihündi. Ranani asu ai ahei nduri ra dukarearu yisiboasiyuhü asu ai aheimbo ginirambeahindi semündündüri moanambühi tüküfi ahu. ⁴ Asu ai ahandi sipsip ra munju ginirambeahindi semündündüri moanambühi tüküfi hayambo asu ai horombofi huanini ahandi süngu ahei. Sapo sipsip ranai ahandi yafambe himboriyeyihi ranimboane ahandi süngu ahei. ⁵ Aiana ŋgiri nindou amurindi süngu ŋgei, nga wanini. Nindou amuri ai huanini ana, ai ahambo yihimborihorühi fefoehindühanei. Ahandi yafambe himborikoate-ayei ranimbo wambo.” ⁶ Sisas ai aheimbo kafoefe hoafi ra yare hoafimayunduri, nga asu moai kafoefe hoafi ranahandi nimindi ra fifirihindi.

Sisas ai sipsip hifandi-randeimbi aboed-ani

⁷ Raniyu Sisas ai asükaiyu hoafi-yuhi yahuya, “Ro sihamumbo anihondumboanahi hoafayahi. Roanahi sipsipi-yafe yipurayahi. ⁸ Asu nindou ai ro sünguyahani horomboyahi ahei aiana hūmbuhūniyeihī raranī napo moanī fufurūhūmūndi rihūndūhaneī. Asu sipsip ai-amboanī moai ahei hoafi hīmborīyei rihūndī. ⁹ Ro-anahi yipurayahi. Asu nindou didīyei wambo sowanambo sinei giniri ranambe karefoehindī ana, God ai aheimbo aboedambo-ndeandürūmbui. Rananimbo asu ai keboehi tükūndahi ndühūndūhi asu ai giniri ranambe sesimbo amboanī keboehi tükūndahimboyei. ¹⁰ Nindou hūmbuhūniyu-randeimbī giniri ranambe karefuendī ra moaniyupoanī karefuendī. Nindou karefuendī ra ai kefoefe hefe hīfo sipsip hūmbuhūnimbo hīfokoefindürūmbo yahumboani. Nga roana keboeheadūhi sipsip aboedi yangiri dīboadeimbī asu ahei fiambe aboedi hohoanimo yangiri niṅgombo afīndī mbīmarīndūra samboanahi asihūhi.

¹¹ Roana sipsip hīfandiri-handeimbī nindou aboedi saf-anahi. Nindou sipsip hīfandira-randeimbī aboedi ranai ana aheimbo farīhefe-ndürimbohūnda yifīndūmbui. ¹² Nindou kaki semīndimbo ratūpurīyu arandī aiana sipsipīyei afīndiyupoanī. Asu ai sipsip aheimbo hīfandirarū-randeimbīyupoanī. Asu aiana nīmambeahīndī yafori moaruwai howanī hoeimareandī ra fiboembui. Rananimbo asu yafori ranai sipsip ranaheimbo warībadarū wakīndeandūra bukürūndeimboyei. ¹³ Nindou ranai ana moanī kaki semīndimbo yangiri hohoanīmoyuhū wambo ṅgiri sipsip ranaheimbo hīfandiyondürimbo hohoanīmondu.

¹⁴ Nga roana sipsipīyei hīfandī-hīfandiyondürīrambo nindou aboedi saf-anahi. Ro ana wandī sipsip ranaheimbo fīfirīheandūranī asu ai-amboanī wambo fīfirīhi-ndirīmboaneī. ¹⁵ Hoafi ra yahurai-ane, ro wandī Apembo fīfirīhinanī asu Ape ai wambo fīfirīrareandiri nou. Rananimbo asu ro sipsipimbo farīhefe-ndürimbohūnda yifīndamboyahi. ¹⁶ Asu wandī sipsip bīdīfirī mbanīboadei ranana ndanī ginīrambeahī moai nīboadei. Aheimbo amboanī giniri ndanambe semūndūndürī koafoefendürimbo samboanahi. Rananimbo asu ai ro hoafiyaheimbī wandī yafambehūndī ra hīmborīndeimboyei. Rananimbo sipsip ranai mamambe nīboadeiya asu nindou aheimbo hīfandiyondürimbo ra mamī yangiri nūngumbui.

¹⁷ Ro yifīyo hefe asūkai botīfemboayahī ranimboane Ape ai wambo ṅgusūfo parareandiri. ¹⁸ ṅgiri wambo nindou mamai-amboanī hīfokoefendürimbo hohoanīmondu. Nga ro hohoanīmomayahī süngu wandī yangiri niṅgo ra hīfokoefe-ndirīmbohūnda hīniṅgī-ndīheamboyahi. Asūkainda ro hohoanīmomayahī süngu wandī yangiri niṅgo ra hīhīndīhe ndahamīndimboyahi wandī Ape ai randafandī mehu süngu,” mehu.

¹⁹ Suda ai ranī hoafi ra hīmborīyomo houmbo asūkai yimbumboru yībobomefundī. ²⁰ Ranīyomo asu bīdīfirī ai yahomoya, “Moaruwai nendī ahandī fiambe mamaroamboani ai yare wunūnūmbo-wunūnūmboayu. Asu se nīmboemo ahandī hoafi ra hīmborayomoa?” mehomo. ²¹ Asu bīdīfirī ai yahomoya, “Hoafi ndanana nindou moaruwai nendī nīmarūmbīndī hoafiyopoanī. Asu moaruwai nendī ranai ṅgiri nindou hīmboatīharīndeianī ahei hīmboari ra aboedīndeandī,” mehomo.

Suda ai moai Sisasīndī hoafi hīmborīyomo

²² Serusarem ṅgoafihū horombo Godīndī worī ahandhoar-ane masei ranahambo asūkai hīhīfī-hīhīfīmbo si tükūmefeyo. Ranī si ra ṅgīsharīyowambeyo tükūfe marandī. ²³ Ranīyu asu Sisas ai Godīndī

worambe Soromon+ndi weindani yibadiwami mahüfu. ²⁴ Raniyomo asu Suda ai sifomo ahambo wakiruru niŋgomombo yahomoya, “Ro yimbu hohoanimoayefi hefi ra asu nüngusumboani se hoafimandafimuna? Asu se Kraisa-ayafana yihoefombo weindahi hoafiyafan-animbo ro h+mbor+ndefosi,” mehomondamboyu.

²⁵ Asu Sisas ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Ro sihamumbo hoafi ra hoafi-ma-yahapuriyosi, nga asu se moai wandi hoafi rana-hambo anihondumbo-rundi. Mungu hepüni-feimbi moatükuni wandi Apendi ngin+ind+nambo ratüpurayahi ranai ro didimbayahi ra nafuiyoarandi. ²⁶ Nga asu seana wandi sipsip rani dibor+h+ndi-yomoponi. Ranimboanemo asu se wandi hoafi anihondumbofe-koate-yomo arundi. ²⁷ Asu wandi sipsip ranana ro hoafiyaheimbi ra h+mboriyeihü asu ro aheimbo fifir+heandürananei asu ai wandi süngu hei ar+hündü. ²⁸ Asu ro aheimbo yangiri koadürumbo-koadürumbo niŋgombo asahandüri ra ai ngiri yifindei. Asu ngiri nindou mamai-amboani wandi warambeah+ndi hündamündündüri. ²⁹ Wandi Ape ai sipsip wandi ra wambo masendüra-anei. Asu ai munquambo moatükuni ranahei ngin+ndi ngasünde haya ngin+ndi saf-ani. Asu ngiri nindou mamai-amboani Apendi warambeah+ndi hündamündündüri. ³⁰ Ape-ani asu roanahi roana mamanehi,” mehu.

³¹ Raniyomo asu Suda ai ni+moei hümaründümo Sisasimbo pifendombo yahomombo. ³² Raniyu asu Sisas ai yahuya, “Ro sihamumbo Apendi ratüpurü afindi nafuimehapuri. Asu se nin+ ratüpurü aboedi ranahambo hohoanimo-yomondühiyomo wambo nimoeinambo hifokoefendirimbo yahomo houmbo rawefunda?” mehuamboemo. ³³ Asu simbori Suda ai ahambo hoafiyomondowohü yahomoya, “Roana sihafü ratüpurü aboedi ramarowandi ranimboyefipoani nimoeinambo hifokoefeninimbo asefi, nga wani. Se moani nindou yangiri-anafi asu Godimbo moaruwaimbofe hoafir+rühi, ‘Roana God-anahi’ masafi ranimboanefi,” mehomondamboyu.

³⁴ Asükaiyu Sisas ai ahamumbo simbori hoafiyupurühi yahuya, “Hoafi nda sihamundi ah+nümbi hohoanimo Bukambe ndare megoro: God ai yahuya, ‘Ro siheimbo hoafimayahi, seana god-anei,’ meho. ³⁵ Nindou God ai ahandi hoafi masagadüri ranaheimboyo ai god-anei mehondüri. Asu ngiri Baiborambeah+ndi hoafi ranana ngörü-süngunde hoafindo. ³⁶ Nga Ape aiyu ahandihoari wambo kafaoreandiri mbura, asu hifina koamar+hendira makosahi. Ranimboyahi ro hoafiyahühi, ‘Roana God+ndi ninmor-anahi,’ masahi asu nimboe se wambo hoafiyomo-ndirühiya, ‘Nimboe se Godimbo gogonimbo-rithaworühi hoafayafi,’ mehomoa? ³⁷ Asu ro Apendi ratüpurü ratüpurükoate-ndahani ana, asu se wandi hoafi ra yowani anihondumbo-ndumboemo. ³⁸ Nga asu ro ahandi ratüpurü ratüpurüyahani se wandi hoafi ranahambo anihondumbofembo moeimbo ana, asu ratüpurü rani yangiri anihondumbo-ndundi. Ranimbo asu se hohoanimo ra ndondu hohoanimo-ndimondühi fifindumboemo Ape ai ro-dibo mam-anehi amarehi,” mehu. ³⁹ Asükaiyomo Suda ai hoafi ra h+mboriyomo houmbo ahambo k+k+h+mündumbo yahomo houmbo ramefundü, nga asu Sisas ai aboedambo mahu.

⁴⁰ Sisas ai asükaiyu h+h+r+fi hanü Sodan himo horombo Son hundürürarü randühi manüngu. ⁴¹ Ai nünguane, nindou ranai ahambo sowana sühüsihü seiya, “Horombo Son ai moai hepüni-feimbi moatükuni ratüpurüyu. Nga mungu raranimoatükuni hoafi nindou ndanahambo hoafimayu ranana

an+hond-ane,” masei. ⁴² Raniyei asu nindou af+ndi ran+hü ranai ahambo an+hondumbo-mar+hor+.

11

Sisas ai Rasarus yif+hünd+ bot+marir+

¹ Nindou mam+ ahand+ ndür+ Rasarus Betani ngoaf+hünd+ ranai anğün+imbo mamaru. Betani ra Maria asu Mata apodoho n+mar+feimbi ngoaf-ane. ² Maria aiyo wer+ f+si+narümb+ Sisas+ndi t+nar+wam+ kafoare mbura, asu ahand+ mbir+nan+inambo gedümar+hendi. N+moreh+ mam+ ranahand+ ran+h+yu Rasarus anğün+imbo Betani ngoaf+hü menjuru. ³ Raniyafe asu apodoho ranai Sisas+imbo hoaf+imbo nindou koar+henerühi safeya, “Adükari, nindou se ngusüfo pamar+wor+ ranai anğünumboani,” masafeamboyu.

⁴ Raniyu asu Sisas ai ahafe hoaf+ ra h+mbor+yu haya hoaf+yuh+ yahuya, “Anğün+ ranana yif+imbo anğünüyopoani, nga wan+. Ranana moani God+imbo ndür+ adükari segod+imbo-hündamboane tükefeyo asu rani-süngumboan+imbo God+ndi N+mor+ amboani ndür+ adükari ndemündümbui,” mehu. ⁵ Sisas ai Mata apondoho asu Rasarus aheimbo ngusüfo pareandür+ marandi. ⁶ Nga asu Sisas ai Rasarus anğünumboayu hoaf+ ra h+mbor+yu haya, ran+hü yimbu si mamaru.

⁷ Asükaiyu sünguna n+marümb+ ahambo süngururü-rundeimbi+imbo yahuya, “Asükai mborai, Suda-yafe hif+inambo ngefombo,” mehuamboemo. ⁸ Asu s+mbor+ hoaf+yomondowohü yahomoya, “Yamundo-randeimbi, sapo hapondan+yomo Suda ai s+hambo n+moeinambo hif+koefen+n+imbo yahomo houmbo raraomarün+n+si. Asu se asükai Suda-yafe hif+inambo hifombo safomboyafi?” mehomondamboyu. ⁹ Asu s+mbor+ Sisas ai ahamumbo hoaf+yupurühi yahuya, “Mam+ si ra gebuai-ane an+ngo. Nindou ai s+rühi ana ng+r+ p+ndu si ra hoeireambowambo. ¹⁰ Nga asu nindou ai n+mbokoani ahu ana, piyu arand+ si yangor+koate wambo.”

¹¹ Ahamumbo yare hoaf+yupuri mbura asükaiyu hoaf+yupurühi yahuya, “S+hefi wandafi Rasarus ai mapuamboanahi awi ro ngü ahambo bot+nd+hini samboanahi,” mehuamboemo. ¹² Asu ahambo süngururü-rundeimbi ai hoaf+yomondüh+ yahomoya, “Adükari, nindou ra apo yang+r+ apu ana, asükai ahand+ anğünü ra aboed+ndümbui,” mehomondamboyu. ¹³ Sisas ai hoaf+mayupuri ra, Rasarus ana yif+mayu yahumboyu, nga ahambo süngururü-rundeimbi ana moani apo hondü mapu-amboani yare hoafayu mehomo. ¹⁴ Raniyu asu Sisas ai ahamumbo d+boad+re hoaf+yupurühi yahuya, “Rasarus ana munguna yif+mayu. ¹⁵ Rani-s+imboani ro moai ai-d+bo n+mar+h+, nga ro rani+imbo-hündambo h+hifi-h+hifayah+. Rani+n+imbo asu se wambo an+hondumbo-ndund+r+. Nga hapondani s+hiri ahambo sowana ngef+imboane,” mehupuri. ¹⁶ Raniyu asu Tomas ahambo Didimas sahündo-r+hündeimbi ai Sisas+imbo süngururü-rundeimbi ahamumbo yahuya, “Wai s+hiri andai ngifi, Sisas-bab+d+imbo Sudiahü yif+ndefo,” mehu.

Sisas ai yang+r+ n+ngombo n+m+ndühani

¹⁷ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi bab+d+imbo h+fomo Betanih+ tüküyafundüh+yomo Rasarus ai yif+mayua honguambe mas+hehor+ ra yimbuyimbu si homboane hoaf+ ra h+mbor+mayu. ¹⁸ Betani ngoafi ana Serusarem+hünd+ anğun+yopoani. Betani ngoaf+hünd+ bot+ife hefe Serusarem ngoaf+na aho ra ng+m+ kiromita-ane. ¹⁹ Rasarus yif+mayua

raniyei asu Sudahündi afindi ranai Mata Mariambo kiki+mifoefepiri nimarooni ngusufu aboedi kuringe mbi+marifeya sei hehimbo masühüsi.

²⁰ Mata ai Sisas masüfu hoafi ra himboriyo haya, ahambo nafoarifimbo ho, nga asu Maria ai worambeahi nimarö. ²¹ Mata ai Sisasimbo hoafiyondowohü yahoya, “Adükari, asu se ndanihu mbanimbafi-mbonana, wandi ranihi ai ngiri yifiyu. ²² Nga ro fifirihreamboanahi, asu se hapondani amboani Godimbo ninimbo didibafefoando ana, shambo daganinimbui,” mehoamboyu. ²³ Asu Sisas ai ahambo hoafiyundowohü yahuya, “Shafi ranihi ana yangiri aboedi hifambe-ambeahindi botindufimbui,” mehundowamboyo.

²⁴ Asu Mata ai ahambo asükaiyo hoafiyowohü yahoya, “Ro ranimbo fifirihreamboanahi, nga ai asükaindu süngunambo hifi nda munguyowambe yangiri aboedi botindufimbui,” mehoamboyu. ²⁵ Asu Sisas ai yahuya, “Yifihündi yangiri botife ningo ra ro nimind-anahi. Nindou ai wambo anihondumbo-reandiri haya yifayu ana, ai asükaindu yifihündi botindufi nungumbui. ²⁶ Nga nindou mungu yangiri nimboeimbo wambo anihondumbo-arihindiri ana, ngiri yifindei, nga ai koadürumbo-koadürumbo yangiri niboadeimboyei. Asu se hoafi ndanahambo anihondumbo-rowandai waniyo?” mehuamboyo. ²⁷ Asu Mata ai yahoya, “Yini, Adükari, ro shambo anihondumbo-rheaninimboanahi seana God kafoare hinngimareanini Kraisanafi. Seana Godindi nimori horombo hifinambo nindou kudumbui mehu ran-anafi,” meho.

Sisas ai aranimayu

²⁸ Mata ai yare hoafiyo haya, ahandi akidambo hifo hinngirou himboambeambe hoafiyondowohü yahoya, “Yamunde-randeimbi ana ndanihu süfumboani shambo düdumefinini,” mehoamboyo. ²⁹ Asu Maria ai rani hoafi ra himboriyo haya, nimehünou botife haya Sisasimbo sowana maho. ³⁰ Sisas ai awi moai ngoafihü tüküfiyu, nga nafini Mata ho hoeirerühi ranihu manüngu. ³¹ Raniyo Maria ai nimai botife haya pipinambo mahowamboyei asu Suda Maria-babidimbo worambe ahafembo kiki+mifoarhipiri mamarei ranai ahandi süngu mahei ndanana Rasarus yangurühi ho arani-hoafimboane aho sei hehi.

³² Maria ai ho Sisas nunguhü tüküfe ahambo hoeirerühiyo ahandi fikimi yiri yimbu pusire yimindihoyimbunambo ni+marimbo hoafiyowohü yahoya, “Adükari, se ndanihu mbanimbafi-mbonana, wandi ranihi ai ngiri yifiyu,” mehoamboyo. ³³ Sisas ai Mariambo hoeireandane arani-hoafimaranda, asu Suda ahandi süngu masinei ranai kameihi arani-hoafimarihündamboyo. Asu Sisas ai ahandi ngusüfoambe moaruwaimariri. ³⁴ Asu Sisas ai aheimbo düdufindürühi yahuya, “Se ahambo nahü shhehora?” mehuamboyei. Asu ai seiya, “Adükari, naha se sühüfi hoeiro,” ma-seiamboyu.

³⁵ Asu Sisas ai aranimayundo. ³⁶ Asu Suda ai hoafiyehi seiya, “Hoeirühi. Sisas ana nindou ranahambo afindi hamindi ngusüfo parirühi wamboani,” masei. ³⁷ Nga bidifiri ai hoafiyehi seiya, “Sisas ai nindou himboatihari aboedimariri. Nga asu ai nimboe Rasarusimbo fehefiyua yangiri ni+ngombo ra wanimayua?” masei.

Sisas ai Rasarus botimariri

³⁸ Asükaiyu Sisas ai ahandi ngusüfoambe moaruwai mahafowamboyo hu honguambe tüküme fiyu. Hongu ra nimoei ni+maroweimbi wowondi+marihündiyo raniyo nimoeiambe nafitambe ra nimoei

ngorünambo gürühi pamar+hindi. ³⁹ Asu Sisas ai yahuya, “Nimoei ambembo gürühi pamar+hindi ra far+hehi,” mehuamboyo. Asu Mata nindou yifimayu ranahandi rehi ai yahoya, “Adükari, Rasarus ana yimbuyimbu si honguambe yangur+mb-ani. Nga fis+ñ+rümbei nawe,” mehoamboyo.

⁴⁰ Asu Sisas ai yahuya, “Sapo hapoasungu hoafiya-han+neimb-ane. Asu se wambo an+hondumbo-arowandiri ana, se God+ndi ngin+ndi ra hoeindowamboyafi,” mehuamboyei. ⁴¹ Ran+yei asu ai nimoei ra mafar+hehindamboyo, Sisas ai nimoamo himboar+yuhü yahuya, “Ape, ro s+hambo h+hifar+hanini. Se wandi hoafi himbori+yafomboanafi. ⁴² Ro fifiri+heandi ro hoafiya ar+handi ra se afindimbo himbori+yafi randühanafi. Nga nindou ndan+hü maniboadei-amboanahi ro ndar+he hoafayahi. Rananimbo se wambo koamar+hawandira makosahi ra an+hondumbo-mbir+hindi-ramboane.” ⁴³ Raweyahu haya puküna m+ngiyuhü yahuya, “Rasarus, se weindana tüküyafö s+nifi,” mehuamboyo. ⁴⁴ Ran+yu asu Rasarus ai honguambeah+ndi tüküfi haya masünu. Ahandi yitiñari wat+ñari ra hoeari goesür+nambo hüputüpurühümündi hiniñgimar+hindiyo, asu ahandi ngusumboar+hoear+nambo gabudi+mafoar+hindiyo ran+kameih+ tükümeñiyu. Ran+yu asu Sisas ai hoafiyuh+ yahuya, “Hoeari ra fufur+hehindoan-animbo ai mbühu,” mehündüri.

*Suda-yafe bogori ai Sisasimbo hifokoeffimbo hohoan+momemo
(Matyu 26:1-5; Mak 14:1-2; Ruk 22:1-2)*

⁴⁵ Ran+yei asu Suda b+dir+ri ran+hü Mariambo hoeifembo masühüsi ranai ran+moatükun+ Sisas ai ramareandi ranimbo hoeir+hi hehi asu ahambo an+hondumbo-mar+hor+ri. ⁴⁶ Nga asu b+di+fir+ri ai Farisi sowana hei, Sisas ratüpur+imayu ranahambo ahamumbo hoafi+mehüpur+ri. ⁴⁷ Ran+yomo asu nindou Godimbo s+hou-rundeimbi bogori ai Farisi b+di+fir+ri-bab+di+mbö kans+rimbo gugurüpur+ri houmbo hoafiyomopurüh+ri yahomoya, “S+hiri+nda nüngumandahua? Nindou ndanani ai hepün+feimbi moatükun+ afindi ratüpur+iyu arandi. ⁴⁸ S+hiri+ri ahambo moani rar+huri hiniñgiri+hurani ai hepün+feimbi moatükun+ ratüpur+iyu randan+ri nindou afindi ai ahambo an+hondumbo-ar+hor+ri ana, Rom bogori s+hef+imbo hifandar+mun+ri ai di+fomo s+hef+imbo moaruwaimbo-nd+munühi asu s+hefi God+ndi wor+ri ra b+ri+boadumboemo,” mehomo.

⁴⁹ Ran+yo asu ran+ri himban+fihi nindou mam+ri ahandi ndüri Kaiafas ai Godimbo s+hai-randeimbi adükari bogori+mbofi manüngu. Ai hoafi+yupurüh+ri yahuya, “Seana moai raran+ri moatükun+ri fifirundi! ⁵⁰ Se ndoru fifirundai? Nindou mam+ri ai nindou amur+ri aheimbohünda yifayu ranana aboed-ane, nga Suda s+hef+imbo mun+guambo moaruwaimbofe ana, moaruwai-ane,” mehu. ⁵¹ Kaiafas ai yare hoafimayu ra ahandi hohoan+monambo yang+ri+yupoan+ri. Nga ran+ri himban+fihi Godimbo s+hai-randeimbi adükari bogori+mbofi n+marümbowambo Sisas ai aheimbohünda yifimboayu ranimbo horombo hoafi+reandüh+iyu. ⁵² Ai Sudambo far+hefembo yang+ri+yupoan+ri yifayu ra, nga God+ndi n+mor+ri mun+gua hifi+hü bur+iyei wakar+hindi aheimbo semündündüri mamambefendüran+ri mam+ri+rimboyahi mb+n+boadeia mbüsi hayambo-animbo yif+ndümbui.

⁵³ Asu ran+yomo ran+ri-simboan+ri p+yomo houmbo, Suda-yomondi bogori ai Sisasimbo hifokoeffimbo yahomo houmbo hoafi fifiri+marundi. ⁵⁴ Ran+mboyo asu Sisas ai moai Suda-yomondi himboahü weindahi tüküfiyu. Ran+yu ai Sudia hifi ra hiniñg+ire haya, ngörü hifi n+mi wohi fur+koate-reandüh+ri ngoafi ngörü ahandi ndüri Efraim ran+hü hu ahambo sünggururü-rundeimbi bab+di+mbö manüngu.

⁵⁵ God ai Sudambo Isipihündi aboedimareandürü si Pasofa ra awi tüküfekoate akimi tüküfembo yangiriyoambe nindou ngorü ngoafihündi ngorü ngoafihündi ranai Serusarem ngoafinambo ahei fi Godindi himboahü aboedi tüküfembohünda mafandihindi. ⁵⁶ Ranıyei asu ai Sisasimbo kokorihori wakirihora mayoa Godindi worambe nimboeimbo aheihori wataporıyeihı seıya, “Se nıngurühi hohoanımoayeia? Sisas ai adükari si tükefeyo nda hoeifembo madüfuyo wanımandüyo?” masei. ⁵⁷ Nindou Godimbo sıhou-rundeimbi bogori ai Farisi-babidimbo yaru hoafimemo: ‘Nindou mamı ai Sisasimbo hoeirirani anıngı ana, asu ahamumbo ranıh-ani anıngı yahopuran-anımbı ahambo papıhoafıyumbohünda kıkıhı-mbirundümo-ndamboane,’ mehomı.

12

Maria ai Sisasındı tınarıwamı werı kamafoareandı (Matyu 26:6-13; Mak 14:3-9)

¹ Adükari si ra tüküfembo awi 6 si nıngowane, asu Sisas ai Betani ngoafinambo mahu. Ngoafı ra Rasarusındı ngoaf-ane. Rasarus ranahamborürı Sisas ai honguambeahındı yıfihündı botımarirı. ² Ranı ngoafihündı ai Sisasimbo sındırühündühı mamarei. Mata ai sesı kakıreandı, nga Rasarus ai nindou Sisas-babidimbo nımarei masahüsi ra-babidimbo nımaru. ³ Maria ai werı fısnarümbı hıprı mbuisamongo-ramındeimbi kakı afındıfihı sahümündimbı ra semındı haya Sisasındı tınarı wamı kare mbura, asu ahandı mbırınanınambo gedümarıhendı. Ranıyo asu werı ranahandı fısnarü aboedi ranai worambe kıkıhımayo. ⁴ Nga asu nindou mamı ahambo süngurürı-randeimbi ahandı ndürı Sudas Iskariot ai-amboanı ranıhü nımaru. Nindou ranai-anımbı Sisasimbo nderümündü ahandı hürütümbı ahamundı warıwamındırümbui. Ai moai Maria ramareandı ranahambo hıhıfı-hıhıfıyu. ⁵ Nindou ranai hoafıyuhı yahuya, “Nımbıoe werı aboedi nda nindou ai sahümündihı asu ranıfihı 300 kakı semındı mburımbı nindou napokoateimbı aheimbo segudürımbımayoa?” mehu. ⁶ Nga nindou napo-koateimbı aheimbo hohoanımoyundürı haya hoafıyumboyupoanı, nga wanı. Nindou ranai hımbuhünıyu-randeimbani ranımbıoane asu ai yare hoafımayu. Aıyu kakı hıprı ahamundı ra hıfandımarandı ranıyu asu ai kakı foarıhi marıhündı ra bıdıfırı hımbuhünıyu marandı.

⁷ Ranımbıoyu asu Sisas ai yahuya, “Nımorehı ranahambo se hınıngındıhındı. Ai wandı yıfı si ranahambo horombıoambo noure rarendühane fısnarümbı moatükunı aboedi ra afandıfoareandırı. ⁸ Nindou napo-koateimbı ai-anımbı se-babidimbo koadürümbo-koadürümbo nımbıoeimboıyei asu se aheimbo fıandıhehi-ndürındıhındı, nga roana ngırı se-babidimbo koadürümbo-koadürümbo nımbıoahı,” mehu.

⁹ Suda ai Sisas Betani ngoafihü anıngı hoafı hımbıorıyei hehimboıyei, ranınambo mahüsi. Ai mahüsi ra Sisasimbo hoeifimbo yangırıyeıpoanı, nga Sisas Rasarusımbı yıfihündı honguambeahındı botımarirı ranımbı hoeifimbo kameihıyei mahüsi. ¹⁰ Ranıyu asu Godımbı sıhou-rundeimbi bogori ranai Rasarusımbı kameihı hıfokıoefimbo yahımo houmbı hoafı dıdıboado-marundı. ¹¹ Nımbıoe sapı Suda bıdıfırı ai Sisas Rasarus yıfihündı botımarirı ranahambo hohoanımoyeıhı asu ahei bogori-yomındı ratüpürı ra hınıngırıhı hehimbo Sisasimbo yangırı anıhındümbo-marıhıora ranımbıo wambo.

Sisas ai Serusarem ngoafihü adükarî bogorî nahurai tükimefiyuwa munğu ai hihifi-hihifimayei

(Matyu 21:1-11; Mak 11:1-11; Ruk 19:28-40)

¹² Nîmohoafîrehî nindowenihi afîndî ranai adükarî si ra hoefembo masühüsi ranai ranîhü nîmareiane. Asu ngorü sihi Sisas ai Serusarem ngoafînambo asüfu hoafî ra hîmborîmayei. ¹³ Ranîyei asu ai mbe emündî nahurai hutei sahümündi hehi, nafîna nafaorîhorî hehü hoafî afîndî afîndîyeihîyeihî seiya,

“Godîmbo hihifi-hihifîndefo!

Nîndou Adükarîndî süngu tükefiyu ranahambo ‘aboed-ani’ mbîsefomboane. Israeri-yafe adükarî bogorîmbo aboed-ani mbîsefomboane,” *Buk Song*

118:25-26

masei.

¹⁴ Sisas ai donği semündü haya ranîwamî masüfu Baiborambe hoafîmayo süngu. ¹⁵ Ai yare hoafîyowohü yahoya,

“Saion ngoafî, se yîhîmbondamboyafî!

Sîhafî Adükarî bogorî asüfu ra hoeirîworî.

Aiana donği nîmorî ranî wamani nîmarümbö asüfu,” *Sekaraia 9:9*

meho.

¹⁶ Horombo ana ahambo süngururü-rundeimbî ai rananî moatükunî moai wudîpoaporu fîfîrundî. Nga sünguna Sisas ai sünambe hafuane, rasîmboanî ai hohoanîmomemo Baibor ahambo hoafîmayo ra. Ranîyomo asu nîndou ai Sisasîmbo raraorîhorî marîhündî ranahambo fîfîrîmarundî.

¹⁷ Horombo Rasarus ai yîfiyu haya honğuambeahî yanguruane, asu Sisas ai ahambo mîngîmayua honğuambeahîndî tükümefiyu ra nîndou afîndî ranai ai-dîbo nîboadeimbo hoeimarîhorî. Asu nîndou afîndî ranai Rasarusîmbo honğuambeahîndî botîmarirî hoafî ra sahümündi hehimbo, weindahî wataporîyei wakîmarîhindî. ¹⁸ Nîndou afîndî ranai Sisas hepünîfeimbî moatükunî ramareandî hoafî ra hîmborîyei hehi nafînî nafaamarîhorî hei. ¹⁹ Ranîyomo asu Farisi ai ahamundîhoarî wataporîyomondühî yahomoya, “Haponda sîhirî ra hoerîhumboanefî. Nîmorehî nindowenihi munğu ahandî hoafî süngurîhindühî wambo ngîrî nîne hohoanîmo sîhirî hohoanîmomefî ra aboedîndo,” mehomo.

Grik ai Sisasîmbo kokomarurî

²⁰ Nîmorehî nindowenihi ai Pasofa adükarî si ra Serusaremînambo Godîmbo hohoanîmombo masühüsi. Asu ranîyei Grik bîdîfirî Suda-yafe rotu hohoanîmo süngurîhindeimbî ai Suda-babîdîmbo masühüsi.

²¹ Nîndou Grikî-mayei ranai Firip Betsaidahündî Gariri hîfambeahîndî ahambo sowahî sînei düduyahindowohü seiya, “Rîtîfo, ro Sisasîmbo hoeindîhurî sefîmboanefî,” maseiamboyu. ²² Asu Firip ai hu Andrumbo hoafîyundo haya, hafanî Sisasîmbo hoafîmefînando.

²³ Ranîyu asu Sisas ai ahafanîmbo hoafîyupîrühî yahuya, “Ndeara ndanî sîmboanî ana Nîndou Hondü ai ndürî adükarî ndemündümbui.

²⁴ Ro sîhafanîmbo anîhondümböanahî hoafayahapîrî: Wit manğîrî ra hîfînî pîrîkoate-yo haya nîmbayo ana, asu mamî ranî yangîranîmbo nîngomboe. Nga asu wit manğîrî ra hîfînî peyo haya nîmbayo ana, asu aboedî tükündîfehü hîsî aboedî hîsîndîmboe. ²⁵ Asu nîndou ai ahandî fî ranahambo yangîrî afîndî hohoanîmoayu ana, awandîhoemboe.

Nga asu nîndou ranai hîfî ndanîhü ahandî yangîrî nîngo hohoanîmo ra daboadanambo-areandî ana, koadürümbö-koadürümbö nîngumbui.

²⁶ Nîndou mamî ai wandî ratüpürî asemündu ana, asu ai moanî wandî hohoanîmo süngu yangîrî süngumbî-randamboane. Ro ngoafî anîmboahî ranîh-anîmbo nîndou wandî ratüpürîyu-randeimbî ai ro-dîbo nîngumbui.

Nindou ra wandi ratupuri rani yangiri semüdü anüngu ana, asu wandi Ape ai ahambo nduri adukari dagadombui,” mehu.

Sisas ai yifimbomayu ranahambo hoafimayu

²⁷ Sisas ai yahuya, “Haponda wandi ngusüfoambe moaruwai-arandiri. Asu ro nüngumambisaha? Asu ro hoafindahühi, ‘Ape wandi flambe nini-moatükuniyo tükufembo yahohaya rarawayo nda sowandifi piro,’ mambisahiyo? Roana ngiri randihe hoafindahi, nga wani. Nga ro wambo rambifeyowambo saheheamboanahi ndanihu tükeheandi. ²⁸ O Ape, sihaf nduri ra adukari-mbeyowamboane.” Sisas ai yare hoafimayuwamboyo asu hoafi mamü sünambeahindi ndahurai koswohö yahoya, “Ro wandi nduri ra adukarimbo-rheamboanahi, nga wandi nduri ra randiheandanü asukai adukari safi tükündifemboe,” meho. ²⁹ Nimorehi nindowenihü akimi maniboadei ranai hoafi ra himboriyei hehi hoafiyehi seiya, “Nimoamondihoafi bürügoayo,” masei. Asu bidifiri ai seiya, “Sünambeahindi nend-ani ahambo hoafeindo,” maseiamboyu.

³⁰ Asu Sisas ai simbori hoafiyuhü yahuya, “Hoafi se himborimayei ranana wambo farihendiriimbo tüküfehüyopoani, nga wani. Ranana siheimbo farihefe-ndurimboane tükefeyo. ³¹ Haponda God ai nindou hifi ndanihu aniboadei ranaheimbo yibobo-ndearumbui. Rananimbo asu ai Satan ndani hifi ndanihu bogorimbofi anüngu ra nderümündü pindirumbui. ³² Rananimbo ai wambo botindihindira, asu ro randiheandura nindou afindi ai wambo sowana ngeimboyei.” ³³ Sisas ai rani hoafi hoafimayu ra, nindou ai ahambo nimi keimbi karihendeimbifihü panduwurani yifindumbui.

³⁴ Ranimboyei nindou ai ahambo simbori hoafiyahündowohü seiya, “Krais ai yangiri koadürümbo-koadürümbo nüngumbui, ahinümbi ho-hoanimbo Bukambe ranimbo hoafimayoa himborimayefi. Asu se nimboeafi haponda hoafiyafühi, ‘Nindou Hondü ahambo nimoamo ndahorimidei botindihora yifindimbui,’ masafa? Asu Nindou Hondü ra düdia?” maseiamboyu. ³⁵ Asu simbori Sisas ai yahuya, “Si ra se-babidimbo akidoumbo animbo nüngomboe. Si yagodowanü nimbi tüküfekoate-yoambe-animbo si ra-dibo ngei. Nindou ai si wanüyowanü nimbokoani ahu ana, ai moai nafi hombo ra fifireandi. ³⁶ Haponda si ra siheimbo sowahi maningowa hifandihümboanei, nga se si ranahambo anihondümbo-ndihindüh-animbo, asu ahandi nimoridei,” mehu.

Suda afindi ai moai Sisasindi hoafi anihondümbo-rihindi

Sisasi rani hoafi ra rare hoafiyu mbura asu ai ahei himboarihü hu dibonapimefiyu. ³⁷ Ai hoeirihora hepünifeimbi moatükuni afindi ahei himboahü ratupuriyu marandiyosi, nga asu ai moai ahambo anihondümbo-rihori. ³⁸ Ranimboyo asu Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi Aisaiandi hoafi ra anihondü tükümeefeyo. Ai hoafiyuhü yahuya, “Adukari, düdi nindou yihoe fi hoafi ranahambo anihondümbo-areanda?

Asu Adukarü ranai daboe nginindi hohoanimbo ra nafuiayundoa?”

Aisaia 53:1

mehu.

³⁹⁻⁴⁰ Aisaia ai ngorü hoafinambo yare sürü papirandühi yahuya, “God ai ahei himboari ra gabudearümboani.

Ranimboanei asu ai ngiri rarani-moatükuni ahei himboarinambo ndondhi hoeindihindi. Ahei ngusüfoambe ragu God ai nimoiei nahurai nginindi ramareandura tükümeefeyo.

Ranamboane asu ai ngiri ngusüfoambe ndondhi hohoanimondeih wambo sowana hihindahi dügüsiani diboadondihearü, nga wani,”

Aisaia 6:10

mehu. Aisaia ai ra-mehu ranimboanei Suda ai Sisasimbo ngiri anihondumbo-ndihori. ⁴¹ Horombo hondü Sisas hifini niñgokoate-yuambe Aisaia ai ahandi-mayo himboamupuimbo-randeimbi hoeire hayamboyu ahambo hoafi ra yare hoafimayundo.

⁴² Nindou afindi bogorimboyafu mamarimo ai-amboa Sisasimbo anihondumbo-arüwuri. Nga Farisimbo yhimboyomondühi wambo ai anihondumbo-arüwuri hoafi ra moai weindahi hoafiyomo. Ai hohoanimoyomondühi yahomoya “Weindahi hoafindefani yihoeimbo rotu worambeahindi hihaiboardi-munimboemo,” mehomo. ⁴³ Nindou ranahamumbo nindou ai aboed-anemo mbiseiya yahomo hohoanimomemo, nga God ai ahamumbo ‘aboed-anemo’ yahombo moai yifiriyomo.

Sisasindi hoafi ranai nindouyei hohoanimo yibobondeamboe

⁴⁴ Ranayu Sisas ai puküna hoafiyuhi yahuya, “Nindou wambo anihondumbo-areandiri aiana wambo yangiri anihondumbo-reandirühiyupoani. Nga ai Ape wambo koamarhendira makosahi ahambo kameihani anihondumbo-ariri. ⁴⁵ Asu nindou wambo hoeiareandiri ranai Ape wambo koamarhendira makosahi ahambo kameihani hoeariri. ⁴⁶ Roana, hifi ndanihu si nahurai, nindou ai wambo anihondumbo-rhindirühi nimbini maroambe niñgokoate-mbeyeia saheheambo makosah-anahi.

⁴⁷ Asu nindou mamini ai wandi hoafi himboriyuhü, süngufekoate-ayu ana, ro ngiri ahandi hohoanimo yibobondihini. Roana hifi ndanihu nindou aheimbo yibobofendürimbo kosamboyahipoani, nga wani. Roana aheimbo aboedambo-fendürimbo makosah-anahi. ⁴⁸ Asu nindou ai wambo daboadi hihireandirühi wandi hoafi semindikoate-ayu ana, ahambo ahandi hohoanimo yibobofe hoafi ra yagododomböe. Hoafi ro hoafimayahi rananimbo bidifirani si tüküfeyoambe yibobondeirimboe. ⁴⁹ Hoafi nda ropoanimbo hohoanimoya hehea hoafiyahühi-yahipoani, nga wani. Ape wambo koamarhendira makosahi ranai mungu moatükuni Se hoafindafindürü, mehuamboanahi hoafayahi. ⁵⁰ Ro hoafi ra fifirihamboanahi. Apendi hoafana aboedi yangiri koadürümbo-koadürümbo niñgo-randeimbo-ane. Ranimboanahi Ape ai wambo hoafimayundira asu mungu hoafi nda siheimbo hoafayahi,” mehu.

13

Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi-yomondi yitinaripopoaimarapur

¹ Sudayei mamini adükari si Pasofa sei-arihündi ranai tüküfembo yangiriyambe Sisas ai hifi nda hinñgife hefe, ahandi Afindi sowanambo hafombo si ra tüküfeyoa fifirimareandi. Ai ahandi nendi afindi hifi ndanihu burayei aheimbo afindi ngusüfo pamareandüri. Ai aheimbo horombo piyu haya ngusüfo pareandüri huhumbo ndeara yifimbo yangiriyuhü afindi hamindi ngusüfo pamareandüri.

² Sapo Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidimbo sowasümondühi nimarimondane asu Satan ai Saimonindi nimori Sudas Iskariot ahandi fiambe hohoanimo moaruwai masagadowa Sisasimbo ahandi hürütümbiyafe warihüfimbo mehu. ³ Sisas ai fifireandi Afindi ai ahambo munguambo moatükuni hifandimbo nginindi adükari masagado ra. Asu Godimbo

sowahindi makusu ra fifireandi ranimbo ai Ahambo sowana gafumbui. ⁴ Ranimboyu asu ai sesi sesambeahindi hiningire botifi, ngisihari hoeari yimundamündü mbura, tawor mamî semündü ahandî mbusümondühi hühüre hiningimareandi. ⁵ Ranîyu asu ai hoe semündü disambe kare mbura, ahambo süngururü-rundeimbimbo ahamundi tînarî ra popoairapurühi tawor mbusümondühi hühümareandi ranambo gedümarapurî.

⁶ Ranîyu asu Sisas ai Saimon Pitambo sowana masünuwamboyu, asu Pita ai hepünifi hoafiyundühi yahuya, “Adükari, se wandî tînarî popoaimbo safimboyafi?” mehuamboyu. ⁷ Asu Sisas ai simborî hoafiyundühi yahuya, “Ro haponda ratüpurayahî ndanana se moai fifirowandi. Nga süngunambo-animbo ranahambo fifirîndowamboyafi,” mehuamboyu. ⁸ Asu Pita ai yahuya, “Se wandana tînarî ra popoaindamboyafi, nga yowanî,” mehuamboyu. Asu Sisas ai simborî kafoare hoafiyundühü yahuya, “Asu ro sihambo popoaiyoninikoate-ayahî ana, asu se ngirî wandî süngurorandeimbîndafoandi,” mehundowamboyu. ⁹ Asu Saimon Pita ai simborî yahuya, “Adükari, ambe, wandî tînarî yanggirî popoaiyondirî ana. Nga wandî watînarî ngusümboarî ra kameihî amboanî popoaindandirî,” mehuamboyu.

¹⁰ Asu Sisas ai ahambo yahuya, “Nindou ai ahandî fi ra munğu hundürîyu hayamboayu ana, asu asükaindu ngirî hundürümbo ho-hoanîmondu. Ai tînarî yanggirî amboanî popoaiifoareandi ra afisaho pairîkoate aboediyuhani. Se afisaho-koate aboedî aningomo, nga se munğuamboemopoanî,” mehu. ¹¹ (Sisas ai nindou mamî ahambo ahandî hürütümbî-yomondi warîhüfimbo mehu ahambo fifirirî. Ranimboyu ai ahamumbo hoafiyupurühi, “Seana moai munğuambo afisaho-koate ningomo,” mehupurî.)

¹² Sisas ai ahamundi tînarî popoairapurî mburamboyu, asu asükaiyu ahandî ngisihari hoearî ra güde haya, sesi yanggoro fondanî mahu. Hu nîmarümbo ahamumbo düdufipurühi yahuya, “Haponda sihamundi tînarî popoaimarîhandî. Se wandî ratüpurî nda fifirundai? ¹³ Se wambo dükarundürühi ‘Yamundo-randeimbî,’ asu ‘Adükari,’ yahomo arundi, ranana anîhond-anesî, nga ro ran-anahî. ¹⁴ Roana sihamundi Adükariimboya asu Yamundîhe-rîhandeimb-anahî. Ranîyahî asu ro sihamundi tînarî popoaimarîhapurî. Asu yahurai se-amboanî sihamundihoarî ngoründî hoarehindîmondühi simborî fehefirîndîmo. ¹⁵ Ro sihamumbo nafuimbohünda ramarîheandi nou, se nindou ngorümbo ranî-süngundündî. ¹⁶ Ro anîhondümboanahî hoafayahapurî: Ratüpurîyurandeimbî nindou ai ahandî bogorîmbo ngasündirümboyupoanî. Asu nindou ratüpurîmbo ahu ranai nindou ahambo koamarîherü ahandî nîmoamoyupoanî. ¹⁷ Asu se ranî-moatükunî ranahambo anîhondane yahomo fifirundühi, ranî-sünguarundi ana, se ranîmbo hîhîfîhîhîfîndîmboemo.

¹⁸ Ro sihamumbo munğuambo hoafiyaha-purühiyahîpoanî. Ro sihamumbo dîbonîmehapurî fifirîheapurî-mboanahî. Nga sehündî mamî wambo refendîrimbo-mayu ranahandî hoafi Baiborambe hoafîmayo ra anîhondü tükündîfemboe. Hoafi ra yare hoafîyohü yahoya, “Nindou sesi mamühi asahoasehî ranai wandî hürütümbî tükündüfimbui,” meho. ¹⁹ Awi ndanî moatükunî ra moai haponda tüküfeyoanîyahîpoanî ranahambo hoafayahî. Rananîmbo ndanî moatükunî ra süngunambo tükündîfeyoanî, asu se wambo anîhondümbo-ndundîrî ro God ai siheimbo aboedambofembohünda koamarîhendîr-anahî. ²⁰ Ro anîhondümboanahî sihamumbo

hoafayahî: Nindou düdi ro nindou koararîhehini ranahambo aserümündu ana, ai wambo kameihî semündündîrühani. Asu nindou düdi wambo asemündündîrî ranai nindou wambo koamarîhendîrî ahambo amboani serümündühani,” mehu.

*Sudas ai Sisasîmbo ahandî hürütümbî-yomondî warîhündîrîmbui
(Matyu 26:20-25; Mak 14:17-21; Ruk 22:21-23)*

²¹ Sisas ai yare hoafîyuwane asu ahandî ngusüfoambe moaruwai-marîrî. Asu ai hoafîyuhî yahuya, “Ro anîhondümböanahî sîhamumbo hoafayahapuri: Nindou mamî sîhamundî mbusümo anüngu ai-anîmbo wambo hürütümbî-yomondî warîhünda-ndîrîmbui,” mehu.

²² Sisas ai yare hoafîmayuamboemo asu ai sîmborî hîmboapefirümemo. Asu ai moai fîfirundî Sisas ai nindou dabombeî yare hoafîmayu ra. ²³ Nindou Sisasîmbo süngururü-rundeimbî ahandî ngusüfoahündî ai ahandî fikîmî mamaru. ²⁴ Ranîyu asu Saimon Pita ai ahambo mbîro kareandühi yahuya, “Se Sisasîmbo düdurîworî, ai nindou daboe yare hoafayu rana,” mehuamboyu. ²⁵ Asu ai Sisasîmbo sowana sühüfi hüfuhü düdufinduhü yahuya, “Adükari, nindou ra düdia?” mehindowamboyu. ²⁶ Asu Sisas ai sîmborî yahuya, “Awi ro bret bîdîfirî sesî hoeambe foandîhe hehea ndahandomboyahî. Ro sesî asahando nindou aiani,” mehu. Ranîyu asu ai bret bîdîfirî ra sesî hoeambe foare mbura, Sudas Iskariot, Saimonîndî nîmorîmayu, ahambo masagado. ²⁷ Sudas ai Sisasîndî hürütümbî-yomondî warîhüfimbo hohoanîmoyuhü sesî ra semündü hayamboyuwane asu Satan ranai ahandî fiambe mafarîfiyu.

Ranîyu asu Sisas ai ahambo yahuya, “Se ranî-moatükunî ratüpurîmbo ana, nîmai ratüpurîyafîsî,” mehu. ²⁸ Nindou sesî fikîmî nînoumemo ai mamai-amboani moai Sisas hoafîmayu ranahambo fîfireandî. ²⁹ Nindou bîdîfirî ai Sudas ahamundî kakî hîpîrî hîfandarandî ai adükari si sesesîmbo hoafîmayundowambo sesî pemîmboani yahomo asu nindou kakîkoate-mayei aheimbo saimboani yahomo raraomarundî. ³⁰ Nîmbî mamarowamboyu Sudas ai bret bîdîfirî Sisas masagado ra semündü haya hîfînambo makusîfoendî.

*Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbîmbo sîmborî ahînümbî hohoanîmo
masagapurî*

³¹ Sudas ai hîfîna makusîfoendamboyu, asu Sisas ai yahuya, “Haponda Nindou Hondü ai ndürümb-ani yahombo ra weindahî tükündîfemboe. Rananîmbo asu Nindou Hondü ai God ndürümbayu ra weindahîndîrîmbui. ³² Asu Nindou Hondü ai God ndürümbayu ra weindaharîrî ana, asu God ai ahandî süngu Nindou Hondü ndürümbayu ra nîmehünou weindahîndîrîmbui. ³³ Nîmoakîdîbou, ro ngîrî se-babîdîmbo gedühî nîmboahî. Se wambo kokondundîrî-mboemo, nga se ngîrî hoeindundîrî. Horombo Sudambo hoafîmayahî ro homboayahî ngoafi ranambe se ngîrî ngei. ³⁴ Ro sîhamumbo sîmborî hohoanîmo asahapurî. Wandafi mamî, se sîhamundîhoarî sîmborî ngusüfo pefirîndîmo, ro sîhamumbo ngusüfo pararîheapurî nou. ³⁵ Asu se sîhamundîhoarî sîmborî ngusüfo pefirîndîmondan-anîmbo nindou ai sîhamumbo amboa ‘ahambo süngururü-rundeimb-anemo’ mbîseimboyei,” mehu.

*Sisas ai Pitamboya, ro moai ahambo fîfirîhîmbî mbüsümbui mehu
(Matyu 26:31-35; Mak 14:27-31; Ruk 22:31-34)*

³⁶ Saimon Pita ai hoafîyunduhü yahuya, “Adükari, se nahanamboyafa?” mehindowamboyu. Asu Sisas ai ahambo sîmborî yahuya, “Ro nahanafîyo

ahahi ra-nafi ana se ngiri wandi süngu ngafi. Nga süngunambo-animbo ra-nafi wandi süngu ngamboyafi,” mehundowamboyu. ³⁷ Asu Pita ai asükaiyu simbori hoafiyunduhü yahuya, “Asu nimboe ro haponda sihafü süngu sinikoate-ayaha. Sihambondünini asu wambondündiri ndumboemo,” mehuamboyu. ³⁸ Asu Sisas ai ahambo simbori hoafiyundühi yahuya, “Se wamboyondiri asu sihamboyonini rambo hoafayafisi, nga ro sihambo anihondumboanahi hoafayahanini: Kakaro hoafikoate-yuambe-animbo se ngimimbo hoafindafühi animboya ‘Ro moai Sisasimbo fifirihini,’ mbisamboyafi,” mehu.

14

Sisas ai Ape God sowanambo ho naf-ani

¹ Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Se ngusüfoambe hepünafundühi afindi hohoanimo-ndimboemo. Nga se Godimbo-animbo anihondumbo-nduwuri. Asu se wambo amboani anihondumbo-ndundiri. ² Wandi Apendi wori ana fondi afind-ane. Nga roana sihamumbo fondi diboadifembo kameihi hahühühanahi. Asu rani-moatükuni ra tikaimbe-mbonana, ro ngiri sihamumbo hoafiyahapuri. ³ Ro nga sihamumbo fondi diboadondithe hiniingindithe heambo-animbo, asükainda sihamumbo sepurimindimbo kodamboyahi. Asu rananimbo se ngoafi ro amarihi ranihü se-amboani niamdimboemo. ⁴ Ro ahahi nafi ho ra se fifirumboanemo,” mehuamboemo.

⁵ Asu Tomas ai hoafiyundühi yahuya, “Adükari, roana moai fifirihundi se hombo asafi ranana. Nüngundi hu ro fifirimandihu ra-nafi ho rana?” mehuamboyu. ⁶ Asu Sisas ai simbori hoafiyunduhü yahuya, “Roanahi nafayahi, anihondü hoafi, asu yangiri ningombo ra nimindühayahi. Nindou mamai-amboani ngiri ngorü nafindüfi Ape sowahi tükündifiyu, nga roanahi nafayahi. ⁷ Asu se wambo fifirarundiri ana, wandi Apembo amboani fifirindü-wurimboemo. Nga hapoadumbo se hoeirüwuri houmbo fifirarüwuri,” mehuamboemo.

⁸ Asu Firip ai hoafiyunduhü yahuya, “Adükari, se yihoefimbo Ape ra nafuiyafimuni. Rananimbo yihoefimbo wanjei-mbeyowamboane,” mehuamboyu. ⁹ Asu Sisas ai simbori hoafiyunduhü yahuya, “Firip, ro se babidimbo gedühi manimboahi ranane asu se wambo fifirifendiri-koate-ayafi? Düdi wambo hoeimareandiri ranai ana Apembo-amboani hoeiriri. Asu se ngiri hoafindafühi, ‘yihoefimbo Ape ra nafuiyafimuni,’ mbisafi. ¹⁰ Seana moai anihondumbo-mbaropoani ro Ape sowahi animboahi asu Ape ai wambo sowahi anüngu ra? Hoafi ro masahapuri ra ropoanimbo hohoanimoya hehea sahapurimbo-yahipoani. Nga Ape ro dibofihani ai ahandi ratüpuri ra ratüpuriyu arandi. ¹¹ Se hoafi ndanahambo anihondumbo-ndundi: Ro Ape-dibo-anahi asu Ape ai ro-dibo-ani. Ra wanindoani ana, asu se ro mungu hepünifeimbi moatükuni ratüpuriya marihandi ranahambo hohoanimondimondühi anihondumbo-ndundiri. ¹² Ro sihamumbo anihondumboanahi hoafayahapuri: Nindou ai wambo anihondumbo-areandiri ana, ai-amboani hepünifeimbi moatükuni rande ratüpuri ndümbui. Rananimbo asu ai wandi ratüpuri ngasündeandeimbi ratüpuri ndümbui sopo ro Ape sowana hahühühi wambo. ¹³ Asu se mungu moatükuni wandi ndüri sünguna didibafefundi ana, ro randiheamboyahi Ape ai wandi süngu ndüri adükari semindimbohünda. ¹⁴ Asu mungu moatükuni se wandi ndüri na didibafefundi ana, ro randiheamboyahi.”

Sisas ai Yifafi Aboedi dagadürimbui

¹⁵ “Asu se wambo ngusüfo pararundi ana, se wandi-mayo hohoanimo ra süngundumboemo. ¹⁶ Asu ro Apembo didibafi-ndaheandani ai sihamumbo ngorü farife-mbohünda dagapurimbui. Asu ai se-babidimbo koadürümbo-koadürümbo ningomboe. ¹⁷ Farife-randeimbi ndanana anihondü hoafiyo-randeimbi Yifiafi Aboedi ranane. Hifinindi nindou aiana ngiri Yifiafi Aboedi ndanahambo ndahümüdi. Asu ai moai Yifiafi hoeirhi fifirhi raraorhündi, nga wani. Nga se ahambo fifirundi asu aiana se-babidimbo sihamundi mbusümo ningomboe.

¹⁸ Ngiri ro hiningi-ndiheapurani asühi nimori nahurai ningomo, nga sihamumbo sowana kodamboyahi. ¹⁹ Nindou hifi ndanihündambo ai ngiri amitata wambo hoeife-ndirikoate-ndei, nga seana wambo hoeindundirimoemo. Ro hifi ndanihü yangiri nimboahambo wambo asu se-amboani yangiri ningomboemo. ²⁰ Ro yifihündi botindaheandani ranisimboani ro wandi Ape-dibo nimboahani asu se ro-dibo ningomondani asu ro se-babidimbo animboahi ra fifirindumboemo. ²¹ Nindou wandi hohoanimo ra süngureandi ranai ana wambo ngusüfo pareandiruhani. Nindou wambo ngusüfo parareandiri ranahambo wandi Ape ai ngusüfo pariruhani. Asu ro-amboani, ahandi himboahü weindahi tükündaheandühi, asu ahambo ngusüfo pandihinmboyahi,” mehuamboyu.

²² Asu Sudas, (Sudas Iskarioti-yupoani, nga ngorü Sudas,) ai Sisasimbo hoafiyundühi yahuya, “Adükari, se nimboeafi yihoe fi himboahü weindahi tükündafoandühi asu nindou hifi ndanihü aniboadei ahei himboahü weindahi tüküfekoate-ayafa?” mehuamboyu. ²³ Asu Sisas ai simbori ahambo hoafiyundühi yahuya, “Nindou ranai wambo ngusüfo parareandiri ana, ai wandi hoafi rani-süngundeambui. Rananimbo asu wandi Ape ai ahambo ngusüfo pandirümbui. Rananimbo asu ro Ape-dibo ahambo sowahi nge ai-babidi koadürümbo-koadürümbo nimboemboyehi. ²⁴ Nindou wambo ngusüfo pefendirikoateyu-randeimbi-mayu ranana wandi yamundife hoafi moai süngureandi. Hoafi haponda se himborayomo nda wandi hoafi yangiriyopoani, nga wani. Wambo Ape koarhendira makosahi ahandi-mayo-ane hoafi nda.

²⁵ Awi ro se-babidimbo nimboamboanahi asu ro sihamumbo ndani moatükuni hoafi nda hoafayahapuri. ²⁶ Nga Farihai-randeimbi ranana Yifiafi Aboed-ane. Asu wandi nduri süngunambo-animbo ahambo Ape ai koandihendani kodimboe. Ai-animbo sihamumbo mungu moatükuni ranahambo yamundeapurimboe. Asu ai sihamumbo ngusüfoambe horindeapura sihamumbo ro hoafiyahapureimbi ra asükaindimo hohoanimondimboemo. ²⁷ Ro sihamumbo randiheapurani se ngusüfo afurindu kündumboemo. Ngusüfo afurife kife hohoanimo wandi-mayo ra asahapuri. Ro ngusüfo afurife kife hohoanimo asahapuri nda nindou hifi ndanihündambo asahüpuri nahurai-yopoani, nga wani. Se ngusüfo sihamundi ra afindi hohoanimo-ndimondühi yihimbondimboemo.

²⁸ Ro rani hoafi sihamumbo masahapuri ra se fifirundi: ‘Roana ndearambo sihamumbo hinigiri-heapurühanahi, nga asükainda tükündaheamboyahi.’ Se wambo ngusüfo pambarundiri-mbonana, asu ro haponda Ape sowana ahahühi ndanimbo hihifi-hihifyomo. Nimboe sapo Ape ai adükari saf-ani asu wambo ngasündeandiri-mboani. ²⁹ Yifiafi Aboedi kosowani-yahipoani hoafiyahapuri. Rananimbo asu süngunambo ra tükündefeyoani ranahambo anihondümbo-ndundiri. ³⁰ Hifi ndanihündambo hifandi-randeimbi Satan ai ndeara haponda tüküme fiyuwambo ro ngiri se-babidimbo afuri gedühi wataporindahi.

Satan ai ngiri wambo hɔbadandiri. ³¹ Nga nindou hifi ndanihu aniboadei ranai ro Apembo ngusifo parihini arihandi ranimbo fifirimbirihindamboane. Ranimboane asu Ape ai hoafimayundirambo ratupuriya arihandi. Se botiyafu houmbo, mborai sɔhiri ngefombo,” mehu.

15

Sisas ai wain nimindi hond-ani

¹ “Roana wain nimindi hond-anahi. Asu wandi Ape ai wain nimburi rani aharamburi-ani. ² Wandi dududu ra hisikoate-yowanɔ, asu nimburi aharamburi ranai dududu ra hifitirihairanduhani. Dududu hisiyorandeimbi ranana Ape ai afindi hisimbeyowa yahuhaya diboadore-anduhani. ³ Seana ro hoafi hoafimayahapuri ranambo ndeara afindi hisimbohunda hifitirihomombo nahurai-anemo aningomo. ⁴ Asu se wandi hoafi sɔnguarund-animbo, se ro-dibo ningomboemo asu ro-amboani se-babidimbo nimboamboyahi. Asu wain dududu ra nimindi ranifihifefekoate-ayo ana, ngiri nimi ra hisindo ndandi. Ranimboane asu se-amboani ro-dibo ningokoate-ayomo ana, ngiri hiseimbi nimi nou ningomo.

⁵ Ro wain bogori nimind-anahi, nga asu se wain nimindi rana-handambo dudud-anemo. Nindou ranai ro-dibo nɔnguanɔ asu ro aidi-bo animboahɔ ana, ai hisi afindi hisiyu randuhani. Nga se wambo hinɔngarundiri ana, asu se ngiri raranɔ moatukuni randundi. ⁶ Asu nindou mamɔ ai ro-dibo ningokoate-ayu ana, ai wain dududu rawefeyo nou kandihauranɔ asu yaparindumbui. Rananimbo nindou ai dududu ra gugundu mbundumbo, haimbo mandifembohunda haiambe putindafumboemo. ⁷ Asu se ro-babidimbo ningomombo wandi hoafi sɔnguarundi ana, se nini-moatukunimboyo hohoanimoemo ranahambo didibafindafundi. Rananimbo se nini-moatukunimboyo didibafimefundi ra sihamumbo sowahi tukundifemboe. ⁸ Asu se nimi nou afindi hisi hiseemo ana, se wandi sɔngu-rundeimbimbondafu ningomboemo. Rananimbo asu wandi Ape ai ndureimbindumbui.

⁹ Asu ro sihamumbo ngusifo pamarheapuri Ape ai wambo ngusifo pamareandiri nou. Se koadurumbo-koadurumbo ngusifo pefe hohoanimo wandi-mayo ndani mbusumo ningomo. ¹⁰ Asu se wandi hoafi rani yangiri sɔnguarundi ana, se wandi ngusifo pefe hohoanimo rani mbusumo ningomboemo. Ro-amboani wandi Apendi hoafi rani-sɔngurithe hehea, asu ahandi ngusifo pefe hohoanimo rani mbusumo animboahi. ¹¹ Asu se ro hihifi-hihifayahɔ nou hihifi-hihifimbeyomonda sahehea hoafi mɔngu ra hoafimayahapuri. Asu hihifi-hihifi ra sihamundi ngusifoambe afindi safi tukumbifeyoa sambanahi. ¹² Wandi hoafi ndanana ndahuriane: Ro sihamumbo ngusifo pararheapuri nou-animbo se-amboani sihamundi wandafi mamimbo ngusifo pandupuri. ¹³ Asu nindou mamɔ ai ahandi ngunindi fehefembohunda yifayu ana, moai nindou ngorumbo ngusifo pefe hohoanimo ranahambo ngasundeandi, nga wani. ¹⁴ Asu se ro hoafayahɔ ra sɔngurunduhi rawarundi ana, se wandi wandafi mam-anemo. ¹⁵ Haponda ro ngiri sihamumbo wandi ratupuriyomorundeimbi mbisa dukandihapurɔ, nga wani. Sapo ratupuriyurandeimbi ai ana ahandi bogorindi hohoanimo ra ngiri fifirindeandi. Nga asu ro haponda sihamumbo ‘wandafi mam-anemo’ asahapuri. Nimboe ro mɔngu moatukuni wandi Apendi-mayo hoafi himboriya heheambo wamboanahi rawasahi. ¹⁶ Seana moai wambo ‘ai yihoe-fani’ yahomo

diboniyomondiri, nga wani. Nga simbori s'hamumboyahi ro 'ai wand-anemo' sa diboniya hin'ngi-mar'heapuri. Raniyah' ro s'hamumbo ratupuri'fih' tumar'heapuri n'imi nou his'iyomondühi, asu mare his'iyangiri mb'in'ngowa sahehea. Ranimbo-hündambo-an'imbo se Apembo wandi ndür'nambo d'd'ibafi-ndafundan' raran'-moatükun' se d'd'ibafimefundi ra dagapurumbui. ¹⁷ Hoafi' nda ro s'hamumbo randun' asahapur', se s'hamund'hoari s'imbor' ngusüfo pefendür'ndimo," mehu.

Hifi' ndan'hündambo nindou ai Sisas'imbo süngururü-rundeimbimbo yiboaruko-nd'hipur'imboyei

¹⁸ "Asu nindou hifi' ndan'hündambo ai s'hamumbo yiboaruko-ar'hipuri' ana, se f'fir'ndund' horombo wambo boatei yiboaruko-mar'hind'irane. ¹⁹ Asu se hifi' ndan'hündambombemo-mbonana, nindou hifi' ndan'hündambo s'hamumbo, 'y'hoefi' wandafi' mam-anemo' mb'seihü ngusüfo pand'hipur'imboyei. Nga ro s'hamumbo hifi' ndan'hündambo fih'mar'hapuri-m'indühane, nga seana hifi' ndan'hündambo-yomopoani. Nga ran'imboanei asu nindou hifi' ndan'hündambo ai s'hamumbo yiboaruko-ar'hipuri'. ²⁰ Ro s'hamumbo hoafayahapur' nda ndondu hohoan'mondimo: Ratupuri'yu-randeimbi' nindou ai ahand' bogori ranahambo ngasündirumbo-yupoani. Wambo moaruwaimbo-ar'hind'iri nou-an'imbo asu s'hamumbo amboani' moaruwaimbo-nd'hipur'imboyei. Asu ai wandi' hoafi' süngubar'hi-mbonana, s'hamundi' hoafi' amboani' süngund'himboyei. ²¹ Asu aiana moai Ape wambo koar'hend'ira makosah' ranahambo f'fir'hor'. Se ro d'bor'hind'memondambo wambo s'hamumbo raran' moatükun'imbo moaruwai rand'hipur'imboyei. ²² Asu ro kosi' aheimbo ran' hoafi' ra hoafi'koate-mbayahi-mbonana ahei moaruwai hohoan'imo ranahambo ng'iri' hütiei. Nga hapondanana ro hoafiyahandür' heheambo wambo ai ng'iri' ahei moaruwai hohoan'imo ra ngorü-süngund'hi hoaf'ndei. ²³ Nindou ranai wambo yiboaruko-areand'iri ana, asu ai wandi' Apembo amboani' yiboaruko-rirühani. ²⁴ Ro raran' ratupuri' nindou amuri' ai ratupuri'koate-mayei ran'yo ahei mbusümo ratupuri'mayahi. Asu ro ran' ratupuri' refekoate-mbeh'i-mbonana ai ahei moaruwai hohoan'imo ranahambo hütieipoani. Nga haponda ro ratupuri'mayahi' ra hoeir'himboaneisi, nga asu Ape-d'ibo y'hoeh'imbo yiboaruko-mar'himuni. ²⁵ Ah'nümbi hoafi' sürü pare mas'hendi' ranai yare hoafiyohü yahoya, "Wambo moani' hoang'iri' hehi yiboaruko-mar'hind'iri," meho. Hoafi' ra an'hondumbo tüküfemböhünda ai wambo yiboaruko-mar'hind'iri.

²⁶ Ro Far'hai-randeimbi' Ape sowah'ndi' koand'heheanda s'hamumbo sowana kod'imboe. Yifiafi' ranana an'hondü hondü hoaf'yo-randeimb-ane. Ai kod' wandi' ratupuri' ranahambo s'hamumbo hoaf'nd'ipuri'mboe. ²⁷ Horombo se ro-bab'd'imbo man'ngomonda asu ro ratupuri' ra weangurühi' peya hehea ratupuri'mayahi, asu hapondani' amboani' se an'ngomo. Ranimbo-hündambo-an'imbo se-amboani' hoafi' ra weindah' tükündafu hoaf'ndimo," mehu.

16

¹ Sisas ai yahuya, "S'hamundi' an'hondümbofe ra hin'ng'indumboemo saheheamboyah' hoafi' ra rari'he hoafi'mayahapur'. ² S'hamumbo ai-bab'd'imbo rotumbo yowan' mb's'imboemo. Süngunambo ran'-moatükun' ra tükünd'feyoan-an'imbo asu ai hoaf'nd'mondüh' an'imboya, 'Sih'iri'

Godimbo ratüpur+ndefühi Sisasimbo süngururü-rundeimbi hifokoa-ndihupurimboane,' mbisimboemo. ³ Ai moai Apembo fifirüwuri asu wambo fifirundi, nga wani. Ranimbo-hündambo-animbo ai rani hohoanimo ra randu ratüpur+ndimboemo. ⁴ Ro s'hamumbo rani-moatükuni ra hoafiyahapureimb-ane. Nga asu süngunambo-animbo rani-moatükuni ra tükündifeyoani horombo ro hoafimayahapuri ranahambo hohoanimo-ndimo."

Yifafi Aboed+ndi ratüpur

"Ro se-bab+dimbo nimboambowambo asu horombo moai s'hamumbo hoafi ra hoafiyahi. ⁵ Nga roana Nindou koamar+hendira makosahi ahambo sowana hahühühanahi. Nga moai nindou seyafundeimbi ranai wambo düdufih, 'Se ra nahanamboyafi ahafa?' yahu. ⁶ Hapoana s'hamumbo ro Ape sowana hafombo hoafi ra hoafimehapura asu se afindi hohoanimoemo. ⁷ Nga ro s'hamumbo anihondümboanahi hoafayahapuri: S'hamumbo ro hin+ngiri+heapuri hehea ahahühi ranana s'hamumbo fehefepurimboane. Asu ro hafokoate-mbayahi-mbonana, Far+hepuri-randeimbi ai ngiri s'hamumbo sowana koso. Nga ro ahahüh-animbo s'hamumbo sowana koand+heheanda kodimboe. ⁸ Rananimbo Far+hendüri-randeimbi ai kod+ nindou hifi ndan+hü aniboadei aheimbo türüboade nafuindandüra ai moaruwai hohoanimo, mbumundi hohoanimo, asu God+ndi y+bobofe hohoanimo nim+ndi ra fif+nd+himboyei. ⁹ Ai moai wambo anihondümbo-r+hindiri, nga ranimboane asu ai hütiei mbisi aheimbo nafuindandüri+mbui. ¹⁰ Mbumundi hohoanimo nim+ndi rananimbo ai nafuindandüri+mbui. Ape ai wamboya, 'mbumund-ani,' mbusümbui asu ro ahambo sowana gagühan+ wambo ngiri asükaindimo hoeindundi. ¹¹ God ai aheimbo y+bobofe hohoanimo ra rande nafuindandüri+mbui. Hifi ndan+hünda hifandi-randeimbi Satan+imbo God ai y+boboriri haya hütimb-ani mehu asu aheimbo amboani y+bobondearümbui.

¹² Hoafi afindi awi ro siheheamboanahi, nga se ngiri haponda mungu ndowandümo. ¹³ Yifafi hoafi anihondümbo hoafiyorandeimbi tükündifembo-animbo s'hamumbo hoafi hondü ranambo did+boadondeapurimboe. Aiana ngiri aipoan+imbo hohoanimondo haya ratüpur+ndo, nga wani. Ai hoafi h+mbor+mayo rananimbo asu s'hamumbo weindah+ hoafi+ndimboe. Rananimbo ai s'hamumbo raran+moatükuni süngunambo tüküfemboayo ranahambo hoafi+ndipurimboe. ¹⁴ Asu ai wandi-mayo hoafi ra ndem+ndi hayambo-animbo s'hamumbo weindah+ hoafi+ndimboe. Rani+nambo ai wandi ndüri+imbo adükar-ani mbisimboe. ¹⁵ Apendi moatükuni munguambo ra wand-ane. Ranimboanahi s'hamumbo haponda hoafiyahapurühiya: 'Yifafi ai-animbo wandi-mayo hoafi ndem+ndi haya s'hamumbo weindah+ hoafi+ndipurimboe,' asahapuri," mehu.

Af+ndi hohoanimondi fondühi h+hifi-h+hifi tükündifemboe

¹⁶ Sisas ai yifimbo-mayu ranimbo hoafiyuhi yahuya, "Ak+doumbo yang+ri-animbo se ngiri wambo hoeindundi asu süngunambo ak+doumbo yang+ri-animbo se wambo asükaindimo hoeindundi+imboemo," mehu. ¹⁷ Ahambo süngururü-rundeimbi bid+firi ai ahamund+hoari ndaru watapor+yomondühi yahomoya, "N+ne hoafi nim+ndi ranahandamboyo ai y+hoefimbo yare hoafemuna? Asu ai yare hoafyuh+ya, 'Ak+doumbo yang+ri-animbo se ngiri wambo hoeindundi asu süngunambo ak+doumbo yang+ri se wambo asükaindimo hoeindundi+imboemo,' mehua? Asu yahuya, 'Sapo roana Ape sowanambo hahühühi wambo,' mehu." ¹⁸ Asu

ai yaru düduyafundühi yahomoya, ‘Akidoumbo yangir animbo,’ ai hoafimayu nda nüngufe-nünguferamboyoa? Roana moai hoafimayu ndanahandambo nimindi ana fifirihundi,” mehomondamboyo. ¹⁹ Sisas ai hoeireandane ahambo düdufimbo yahomo houmbo raraomemo ra fifirimareapurü. Ranimboyo asu ai hoafiyuhi yahuya, “Awi seana ro hoafimayahapurü ndanimbo nimindi hoafi ra fifirifembo yahomomboanemo düdu-düduyomo wakarundi? Ro hoafiyahühi sahiya, ‘Akidoumbo yangir animbo se ngiri wambo hoeindundi asu süngunambo akidoumbo yangir-animbo se wambo asükaindimbo hoeindundiimboemo,’ masahi,” mehu. ²⁰ Sisas ai yifiyo hefe botifembo-mayu ranimbo hoafiyuhi yahuya, “Ro sihamumbo anihondumboanahi hoafayahapurü: Awi seana afindi hohoanimo-ndimondühi aranindimboemo. Nga nindou hifi ndanihu burayei aiana hihifi-hihifindeimboyei, nga seana ngusüfoambe afindi hohoanimondimboemo. Sihamundi ngusüfoambe afindi hohoanimo ra muḅgundowohü asu hihifi-hihifi hohoanimo sihamundi mbusümo tükündifemboe. ²¹ Nimorehi ai nimori wakemindimboayo ra rani si tüküfehi ngusüfoambe afindi hohoanimo kürareandi. Asu süngunambo nimori ra wakiramindi mburambo ana, ai asübusi ranimbo ngiri afindi hohoanimondo, nga wani. Asu aiana nimori wakimaramindo ranimbo hihifi-hihifindimboe. ²² Ranimboanemo se haponda hohoanimo afindi küru amarimo. Nga asu ro asükainda sihamumbo hoeindihapurani se asükaindimbo ngusüfo aboedi kündumboemo. Asu ngiri nindou ngörü ai sihamundi ngusüfo aboedi kife nimari hihifi-hihifi ra ndemündü pindeandi, nga wani. ²³ Rani-si ra tüküfe simboani ana ngiri se wambo ninimbo akidou düdundafundiri. Ro sihamumbo anihondumboanahi hoafayahapurü: Asu se Apembo raranimoatükuni mbisenda yahomo houmbo, didibafefundi ana, asu ai wandi nduri süngunambo sihamumbo rani-moatükuni ra dagapurimbui. ²⁴ Horombo ana moai se wandi ndurinambo didibafiyafu rundi raranimoatükuni semindimbo yahomombo ra. Se ahambo didibafindimondani ana, ai sihamumbo dagapurimbui. Ranimbo asu se afindi hihifi-hihifindimondumboemo.”

Sisas ai hifi ndanihündambo nginindi ngasündimareandi

²⁵ “Ro sihamumbo kafoefe hoafiyahi hoafimayahapurüsi, nga süngunambo ana ngiri sihamumbo kafoefe hoafinambo hoafindahapurü, nga wani. Nga ro sihamumbo Apembo hoafi hondü hoafindahapurimboyahü. ²⁶ Rani-simboan-animbo se wandi nduri süngunambo Apembo didibafindafundo. Wandihorari ana ngiri Apembo sihamumbo farihefe-purimbohünda didibafindahü, nga wani. Se sihamundihorari ahambo didibafindafumboemo. ²⁷ Nga Ape ahandihorari-ani sihamumbo ngusüfo parareapurü. Nimboe sapo Ape wambo koamarihendira makosahi ranimbo anihondumbo-rundühi ngusüfo pararundi ranimbo wambo. ²⁸ Horombo ro Ape-dibo nimboa mburhamboyahü, asu ahambo hininngirihini hehea hifina makosahi. Nga asu hapondani ana ro asükai hifi nda hininngife mburimbo Ape sowana hafombo samboanahi,” mehuamboemo.

²⁹ Asu ahambo süngururü-rundeimbi ai hoafiyomondühi yahomoya, “Yini, hapondani ana se moai kafoefe hoafinambo hoafiyafi, nga hoafi hond-ane hoafiyafi. ³⁰ Hapoana sihambo ro fifirihuninimboanefi. Yihoe fi ngusüfoambe düdufembo hohoanimo ran-amboa se fifirowandi asu ngiri sihambo düdundahundi. Se muḅgu moatükuni fifirimarowandi.

Ranímboanefí se God-díbo nímbofí hawa makosafí ranahambo aníhondúmbo-aríhundi,” mehomo.

³¹ Raníyu asu Sisas ai símborí ahamumbo hoafíyuhí yahuya, “Hapoana se akídou aníhondúmbo-arundírí. ³² Nga se hímboríyomo! Raní si ra ndearambo tüküfembo yahomboane asu síhamumbo bukürü-boadühipuraní mamí-mamí se síhamundi worína ngomboemo. Rananímbo asu se wambo yangírí híngíndundíra nímboamboyahí. Nga asu ro yangíríyahípoaní anímboahí, nga Ape ai ro-díbo nüngumbui. ³³ Se ro-díbo níngomondaní síhamundi ngusüfo afure kúmbearowa samboanahí hohoanímoyahí. Ranímboyahí ro síhamumbo raní hoafí ra raríhe hoafímehapurí. Hífí ndaníhü ana se afíndí hohoanímó kúndu nímandímboemo. Roana hífí ndaníhündambo hohoanímó ranana hífínambo-ríheamboanahí, nga síhamundi ngusüfo rananímbo se ngíníndí kúndu nímandímó,” mehu.

17

Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbímbohünda Godímbo dídbafímefíyu

¹ Sisas ai raní hoafí ra hoafíyu mbura sünambe hímboyuhü hoafíyuhí yahuya, “Ape, raní si ra tüküfemboane. Se síhafí Nímorí ranahambo ndürí adúkarümb-ani mbísafí nafuindafíndürán-anímbo asu símborí Nímorí ai síhambo adúkar-ani mbüsü nafuindandürímboi. ² Nga nindou muṅguambo ahei bogorímboríworí kafoaríworí híngímaríwor-ani. Asu muṅguambo se ahambo masabadürí ranaheimbo aí-anímbo aboedí yangírí koadürümbo-koadürümbo níngombo hohoanímó dagadürímboi. ³ Asu nindou ai se mamí God hond-anafí fífíríhíní asu Sisas Kraisímbo koamarí-hawora makusu ranahambo fífírahorí ana, aí koadürümbo-koadürümbo yangírí níboadeimboeyí. ⁴ Ro muṅgu ratüpurí se wambo ratüpurímbohünda masawandírí ra muṅgumaríheandí ranínambo hífí ndaníhü ro se nindou adúkar-anafí sa nafuimayahí. ⁵ O Ape, horombo ro hífí nda tüküfekoate-yoambe se-díbo nímbóahambe ro se nahurai aboedí hamíndí manímboahí asu hapondaní ro síhambo sowahí dügühühi amboaní ndürí adúkarí ndawandírí.

⁶ Se wambo nindou hífí ndaníhündambo masawapurí ranahamumbo síhambo weindahí-maríheapurí. Nindou ra síhafíyomo, asu se wambo ndeara sawapurímboanafí. Asu aí síhafí hoafí yangírí sünguarundí. ⁷ Asu haponda se wambo muṅgu moatükuní masawandírí ra ‘ahandí-mayo makosoane’ yahomo fífírarundí. ⁸ Muṅgu hoafí se wambo masawandírí ra ro ahamumbo hoafímayahapurí. Asu aí hímboríyomo humboanemo ro horombo se-díbo nímbóa hehea makosahí ranímbo aníhondúmbo fífírarundí. Asu aí se wambo koamaríhawandíra makosahí ranímbo aníhondúmbo-arundí.

⁹ Ro ahamumbo-hündamboanahí dídíbaféheaníní. Nga roana nindou hífí ndaníhü aníboadei aheimbo faríhefe-ndürímboyahípoaní dídíbaféheandí, nga nindou se wambo masawapurí ahamumboanahí síhafí-memondambo wambo dídíbaféheandí. ¹⁰ Asu muṅgu moatükuní wandí-mayo ra síhafí-ane. Asu muṅgu moatükuní síhafí-mayo ra wandí-ane. Asu ahamundi warí-süṅgu nindou aí raríhi fífíríhíndí ro ndürí adúkarümb-anahí. ¹¹ Hapoana ro ngírí hífí ndaníhü nímboahí, nga síhambo sowana asíhühi. Nga aiana hífí ndaníhü níngomboemo. Ape, moai ngorü se nahurai nüṅgu. Se nindou wambo masawapurí ra síhafí hohoanímó süngundowandühi ahamumbo híbadapurí. Rananímbo se ndürí wambo masawandírí raní-süṅgunambo mbíníngomondamboane. Rananímbo aí-amboaní mamí hohoanímó süngumbíru-ndamboane síhírí mamí hohoanímó sünguaríhoandí nou.

¹² Ro ai-babidimbo nimboahambe se wambo nginindi masowandiri raninambo ahamumbo hifandimarhapura aboedambo aningomo. Ro ahamumbo ndorthe hifandimarhapura asu moai mam-amboani farihoei raraorandi. Nindou ai farihefembo-mayu rani yangiriyu mafarhoayu. Rananimbo asu Baiborambe horombo hoafimayo ra anihondü weindahi tüküme feyo.

¹³ Hapoana ro sishambo sowana asihühi. Ro awi hifi ndanihü ndarthe hoafayahi. Rananimbo wandi hihifi-hihifi hohoanimo ra ahamundi fiambe afindi mbimarowa sahehea. ¹⁴ Sifahifi hoafi ro ahamumbo masahapura asu nindou hifi ndanihü aniboadei ranai ahamumbo yiboaruko-marhipuri. Ai ramehindi ra nimboe sapo roana hifi ndanihündambo-yahipoani asu ai-amboani hifi ndanihündambo-yomopoani. ¹⁵ Ro ahamumbo hifi ndanihündambo sepurimindi raguanambo-fepurimbo didibafi-yaheandühi-yahipoani, nga wani. Se ahamumbo hifandirapurani asu Satan ai ahamumbo moaruwai hohoanimo refekoate-mbiyuwa saheheamboanahi didibafehandi. ¹⁶ Ro-amboani hifi ndanihündambo-yahipoani maru ai-amboani hifi ndanihünda-mbo-yomopoani. ¹⁷ Se ahamumbo sifahifi anihondü hohoanimo sifahifhoari kaboadowapuri. Nga sifahifi hoafi ranana anihondü hohoanimo nimindühane. ¹⁸ Horombo se wambo koamarhawandira kosa, nindou hifi ndanihü burayei ahei mbusümo manimboahi. Mare yahurai-animbo asu ro-amboani ahamumbo koamarheheapura homo nindouyei mbusümo aningomo. ¹⁹ Ro ahamumbo fehefe-purimbohünda wandi fi sishambo masehandi rananimbo ai anihondü sifahifi ratüpuriyomo-rundeimbi tükümbeafunda sahehea.

²⁰ Nga asu ro didibafehandi ra ranimbo farihefepurimbo yangiriyopoani, nga wani. Nga ro didibafehandi ra nindou ai sünguni ahamundi hoafi himboriyei hehi, asu ai wandi hoafi anihondümbondihimboyei ranaheimbo kameih-anahi didibafehandi. ²¹ Ape se ro-dibo animbafi asu ro se-dibo animboahi, nga ai-amboani yahurai-animbo mamihohoanimo süngundhi mbiniiboadei sahehea hohoanimoayahi. Ranimboanahi asu ai sishiri-babidimbo mbiniiboadei-amboane. Rananimbo asu nindou hifi ndanihü aniboadei ranai se wambo koamarhawandira makosahi ranimbo anihondümbondihimboyei. ²² Nduri adukari wambo masawandiri yahurai ahamumbo sahapurimboanahi. Asu sishiri rawehoandi nou ai-amboani mamihoboedi rani hohoanimo yangiri sowandümo mbiniingomonda asahi. ²³ Ro ai-babidimbo animboahi, nga asu se ro-dibo animbafi. Ranimboanahi asu ai-amboani aboedi mamihohohoanimo yangiri hohoanimombemo asahi. Rananimbo nindou hifi ndanihündambo ai se wambo koamarhawandira makosahi ranimbo fifirimbirihinda asahi.

²⁴ Ape, se wambo nindou masawapuri ra ro animboahi ranihü mbiniingomonda samboanahi hohoanimoayahi. Ai wandi-mayo himboamupuimbo-randeimbi hoeimbirundi samboanahi. Horombo hifi nda tüküfekoate-yoambe se wambo ngusüfo parowandirühi himboamupuimbo-randeimbi ra masawandiri. ²⁵ Ape, se mamihohohoanimo yangiranafi mbumundayafi. Nindou hifi ndanihündambo ana moai fifirihinini, nga roana sishambo fifirthea-ninimboanahi. Nga nindou ndan-anemo se wambo koamarhawandira makosahi ranimbo fifirumboemo. ²⁶ Ro ahamumbo sishambo nafuimayahapuri. Asükainda ro nafuindahapurimboyahise se wambo ngusüfo pamarowandi nou ai-amboani

ngusüfo peferü-mbeyomondamboane. Asu ro-amboani ai-babidi-mbo nimoamboyahä,” mehu.

18

Sisasimbo kiki-himaruründümo

(Matyu 26:47-56; Mak 14:43-50; Ruk 22:47-53)

¹ Raniyu asu Sisas ai didibafiyu kikamündü haya, ahambo süngururü-rundeimbi babidi-mbo Kidron hoe apoari hanimo bamarhoemo. Orif nimi nübürü mamä ranai gogoanini yangoroane, ai ranafi hanimo barhoemo houmbo nübürambe nafi mahafomo. ² Sudas, nindou sapo Sisasimbo hürütümbi-yomondi warihüfimbo-mayu ranai nübürü ra fifireandi. Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidi-mbo nübürü ranä fikimi homo guguriyafu nimarimo marundi, ranimboyu Sudas ai ranahambo fifirimareandi. ³ Ranimboyu Sudas ai ami bidifriyomo asu prisman Godimbo sihou-rundeimbi bogori ai koamarihoupuriyomo, Farisi bidifriyomo sepurüdü haya, nübürü yangoro nafi mahafomo. Ai ranafi hifomondühüyomo, ram haiyo, asu hai hondü yimundu sowandümo, asu yifiarimbo napoyo ra raraoru sowandümo houmbo mahifomo.

⁴ Asu Sisas ai ahambo nini-moatükuniyo tüküfemboayo ra fifireandi. Ranimboyu ai ahamumbo sowahi akimi hüfu hoafiyupurühi yahuya, “Se ra daboe kokoarura?” mehuamboemo. ⁵ Asu ai simbori yahomoya, “Ro ana Nasarethündi Sisasimbo kokomboanefi,” mehomondamboyu. Asu Sisas ai yahuya, “Ro Sisas-anahi ndasi,” mehuamboemo. Asu Sudas Sisasimbo hürütümbi-yomondi warihüfimbo-mayu ranai ai-babidi-mbo manüngu. ⁶ Raniyu asu Sisas ai “Ro Sisas-anahi ndasi,” mehupuramboyo nindou ranai daboadanambo sühiyafu-ndühündamboemo hifini pütapimemo.

⁷ Ranimboyu asu Sisas ai ahamumbo asükaiyu düdufipurühi yahupuriya, “Se nindou dabo kokomboemo?” mehupuramboemo. Asu ai hoafiyomondühi yahomoya, “Sisas Nasarethündi,” mehomondamboyu.

⁸ Asu Sisas ai simbori yare hoafiyuhi yahuya, “Ro sihamumbo hoafiyahapureimb-ane, ro Sisas-anahi. Se wambo kokondundrühi ana, asu wandi süngururü-rundeimbi hini-ngindupurani mbihomondamboane.”

⁹ Ai yare hoafimayu ra sapo ai horombo hoafimayu ra anihondü tükümbifeyoa yahuhayamboyu yare hoafimayupuri. Sapo ai ndare hoafiyuhi, “Nindou wambo se masawapuri ra ro moai mam-amboani hini-ngirihini,” mehu. Ranimboyu asu ahamumbo farihafepurimbo hohoanimoyuhü “Wandi süngururü-rundeimbi hini-ngindupurani mbihomondamboane,” mehupuri.

¹⁰ Saimon Pita ai pisao yihimindi semündü hayamboyu pisao ra Godimbo sihou-rundeimbi-yomondi adükari bogorindi ratüpuriyu-randeimbindi warihondü himbohoeari mafoafoareandi. Nindou ratüpuriyu-randeimbi ahandi nduri ra Markus. ¹¹ Raniyu asu Sisas ai Saimon Pitambo hoafiyundühi yahuya, “Pisao ra asükaiyafi koadürambe sando! Ro Ape ai wambo asübusi saindirimboayu ra ngiri hini-ngindüheandi,” mehu.

Sisas ai Godimbo sihai-randeimbi adükari bogori Anasindi himboahü manüngu

(Matyu 26:57-58; Mak 14:53-54; Ruk 22:54)

¹² Ranimboemo asu amiyomo, ahamundi bogoriyu, asu Suda-yomondi prismaniyomo ranai Sisasimbo mburündümo mburu hüputüumarihawuri. ¹³ Raniyomo asu ai Anas sowanambo boatei sowaründümo

mahomo. Anas ai Kaiafas+ndi yamongoam+ndiyu haya rani himban+fihi Godimbo s+hai-randeimbi adukari bogorimbofi mamaru. ¹⁴ Kaiafas raniyu nindou Sudahundimbo horombo yare hoaf+yupuruh+ya, “Nindou mam+ ai h+fi ndan+hü burayei aheimbo far+hefembohünda y+fi+mbiyu-wamboane,” mehu.

Pita ai Sisasimbo ro moai fifir+ihin+ mehu
(Matyu 26:69-70; Mak 14:66-68; Ruk 22:55-57)

¹⁵ Saimon Pita ai Sisasimbo süngurü+randeimbi ngorü-dibo Sisasimbo süngumar+n+r+ hafani. Godimbo s+hai-randeimbi adukari bogori ai süngurü+randeimbi ngorü-mayu ahambo fifiriri. Raniyu asu ai Godimbo s+hai-randeimbi adukari bogor+ndi gin+rambe Sisas dibo kamefoeneandi. ¹⁶ Asu Saimon Pita ai weindani yipur+k+m+ nüngu. Ran+mboyu asu Sisasimbo süngurü+randeimbi ngorü Godimbo s+hai-randeimbi adukari bogori ai fifirireimbi-mayu ranai hu, n+moreh+ yipuri hifanda-randeimbi-mayo ahambo hoaf+yundo haya Saimon Pitambo gin+rambe serümündü kamefuendi. ¹⁷ N+moreh+ yipuri hifanda-randeimbi ai Saimon Pitambo yahoya, “Awi se-amboani nindou ndanahambo süngurü+randeimb-anafi?” mehoamboyu. Asu Pita ai yahuya, “Roana wani,” mehu.

¹⁸ Nindou ratüpur+yomo-rundeimbiyomo asu prisman+yomo ai hai mam+ püpiru hin+ng+ru houmbo ng+s+har+imboemondühi wak+yomo n+ngomombo haihehümemo. Asu Pita amboani ai-bab+d+imbo nüngumbo haihehü-mayu.

Godimbo s+hai-randeimbi adukari bogori ai Sisasimbo düdumefindo
(Matyu 26:59-66; Mak 14:56-64; Ruk 22:66-71)

¹⁹ Rani-simboani Godimbo s+hai-randeimbi adukari bogori ai Sisasimbo süngururü-rundeimbi asu hoafi nindou yamundearü marandi ran+ambo düdumefindo. ²⁰ Raniyu asu Sisas ai ahambo simbori yahuya, “Ro nimb+nimbi+si God+ndi worambe, Suda ai mungu fandihi n+marei r+hündambe ran+hüyahi ro aheimbo hoafi ra yamundi-mar+heandüri. Nga ro moai hoafi mam-amboani dibo hoaf+yahi. ²¹ Se nimboe wambo düdufoandira? Nindou hoafi h+mbor+mayeri aheimbo-an+imbo düduyafandür+isi. Ai ro hoaf+yaheimbi ra fifir+himboaneisi.”

²² Sisas ai ra mehuamboyu, asu prisman mam+ manüngu ranai Sisasimbo pakarümündü pürirühi hoaf+yuh+ yahuya, “Ng+i se Godimbo s+hai-randeimbi adukari bogorimbo rando hoaf+ndafi,” mehundowamboyu. ²³ Asu Sisas ai ahambo simbori yahuya, “Ro moaruwai hoaf+ndahani an+imbo se hoafi ra weindahi ndowand+fi watapor+imbo-ndandi. Nga asu ro aboedi hoafayahi ana, se nimboe wambo har+mayafa?” mehu. ²⁴ Asu wof+na hüputüpumaruründümo ra fufur+hefikoate mban+ngou nou, Anas ai ahambo Godimbo s+hai-randeimbi adukari bogori Kaiafas sowana koamar+herü.

Pita ai asükaiyu ro moai Sisas fifir+ihin+ mehu
(Matyu 26:71-75; Mak 14:69-72; Ruk 22:58-62)

²⁵ Saimon Pita ai haik+m+ haihü manünguamboemo. Nindou Pita dibo man+ngomo ranai ahambo hoaf+yomondowohü yahomoya, “Awi se-amboani ahambo süngurü+randeimb+mbayafi?” mehomondamboyu. Asu ai d+d+mofih+ yahuya, “Roana wani,” mehu. ²⁶ Nindou mam+ Godimbo s+hai-randeimbi+ndi ratüpur+yuyu-randeimbiyuyu haya, asu Pita h+imbo hoeari mafoafoariri ahandi mam+s+r+ ranai hoaf+yuh+ yahuya, “Awi seana Sisas dibo nümbürambe mamar+fa hoeimar+heanini,” mehuamboyu. ²⁷ Asu Pita ai asükaiyu “Roana wani,” yahuambe asu kakaro ai hoaf+mayu.

*Sisas ai Pairat+ndi himboahü manüngu
(Matyu 17:1-2; Mak 15:1-5; Ruk 23:1-5)*

²⁸ Raniyomo asu ai hapoadümo siyoambe Kaiafas+ndi wori hin+ngiru houmbo, Romi-yafe gafman bogor+ndi wor+nambo Sisas+mbosowaründümo mahomo. Asu Suda ai moai gafman bogor+ndi worambe kefou hifomo ai adükar+ si Pasofa ra ses+mbosyahomombo wambo. Suda nindou ai ndifo-yafe worambe kefoefembo ra ah+nümb-ane. Nga asu ai karefoahund+ ana, asu 'ngir+ Pasofa ses+ ra dagüdif+', yahomo houmboemo. ²⁹ Raniyomo asu ai weindani n+ngomondane Pairat ai ahamumbo sowahi tüküfi hu hoafiyuh+ yahuya, "Se n+mbos nindou ndanahambo pap+hoafiyumbo yahomo houmboemo?" mehuamboemo.

³⁰ Asu simbor+ hoafiyomondüh+ yahomoya, "Asu nindou ndanai moaruwai hohoan+mo süngufekoate-mbei-mbonana, ngir+ ndar+hu s+hambo sowana sahurüm+ndef+ s+nefi," mehomondamboyu. ³¹ Asu Pairat ai ahamumbo hoafiyupurüh+ yahuya, "Se s+hamund+hoar+ sowaründümo houmbo s+hamund+ ah+nümb+ süngu pap+hoaf+ndür+", mehuamboemo. Asu Suda ai hoafiyomondowohü yahomoya, "Y+hoef+ pap+hoafambe ngir+ nindou ngorümbos hifokoand+hundi," mehomo. ³² Horombo Sisas ai yahurai rand+he yif+ndamboyah+ mehu. Asu rani hoaf+ ra an+hondü tüküfembohünda Suda ai ra-süngumarundi.

³³ Rani+mboyu asu Pairat ai gafman bogor+ndi worambe asukai kefue hüfu Sisas+mbos mborai mehundowa mahüfuwa düdufindühü yahuya, "Se Suda-yomond+ adükar+ bogor+yafi?" mehuamboyu. ³⁴ Asu Sisas ai hoafiyundühü yahuya, "Awi s+hafi+hoar+ hohoan+moyafi hawamboyafi se yaro hoafayafi, asu nindou amuri ai wambo yaru hoafimemondamboyafi yaro hoafayafi?" mehuamboyu. ³⁵ Asu Pairat ai simbor+ hoafiyuh+ yahuya, "Roana Sudayah+poani. Nga s+hafi nendiyomo God+mbos s+hou-rundeimbi bogori-bab+di+mbos wambo sowana sowandümon+n+ mas+n+mo. Asu se n+n+ nününgurowamboyafa?" mehundowamboyu.

³⁶ Asu Sisas ai simbor+ yahuya, "Ro ng+n+ndi hifandar+handi ranana hifi ndan+hündambo-yopoani. Rani hohoan+mo wand+ ra hifi ndan+hündambos-mbonana, asu wand+ ratüpur+yomobundeimbi ranai yifiar+ndimonda asu ngir+ nindou ranai wambo Suda-yomond+ war+hündund+r+. Nga wand+ ng+n+ndi hifand+mbos ranana hifi ndan+hündambo-yopoani," mehu. ³⁷ Raniyu asu Pairat ai yahuya, "Refe ana, asu se adükar+ bogor+wamboyafi!" mehuamboyu. Sisas ai simbor+ hoafiyundüh+ yahuya, "S+hafi+hoar+ an+hondümbos anafi yaro hoafiyafüh+, 'Se adükar+ bogor-anafi,' asafi. Roana an+hondü moatükun+ ro hoeimar+heand+ ran+mbos an+hondümbos hoaf+mbos hündamkosahi. Rani+mboyah+ Ape wambo koamar+hend+ra makosaha me ai wambo wakimaram+ndi-nd+r+. Nindou ai hohoan+mo hondü ran+süngur+hindeimbi ana ai wand+ yafambehünd+ hoaf+ himbor+yeyi r+hündühanei," mehuamboyu. ³⁸ Asu Pairat ai ahambo hoafiyundüh+ yahuya, "An+hondü hohoan+mo ra n+nea?" mehu.

Pairat ai Sisas+mbos n+mi keimbi kar+hendeimbifhi t+kondundümo pand+wuri mehu

(Matyu 27:15-31; Mak 15:6-20; Ruk 23:13-25)

Ai yare hoafiyu haya, asukai Suda sowana kusifoai haya mahu. Ai hoafiyuh+ yahuya, "Nindou ndanahambo pap+hoaf+mbos hündambo moai n+n+moatükun+ moaruwai n+maroan+ hoeir+heand+. ³⁹ Nga s+hamund+

boagiri hohoanimo rani-sungunambo adukari si Pasofa ranihu ro nindou mami sishamundi hohoanimo sungu ahambo karabusambeahindi aboedambo koarihchini arihandi. Se hohoanimoyomondani ro 'Sudayi adukari bogori' nda aboedambo koandihchiniimboyo?" mehuamboemo. ⁴⁰ Raniyomo asu ai simbori pukuna hoafiyomonduhi yahomoya, "Aiana wani, nga se Barabasimbo-animbo hiniingindiwori!" mehomo. Barabas ra gafman-babidimbo yifiariyu nindou hifokoare randeimb-ani.

19

¹ Ranimboyu asu Pairat ai hoafimayua ami ai Sisasimbo sowarundumo houmbo ndufuri-ndufurimaruwuri. ² Asu ami ai adukari bogorindi at tikai wofi tihoiari tihoiarumbinambo nafiru mburu, Sisasindi mbiroambe kiki-mafoarundi. Raniyomo asu adukari bogorindi hamburi hoeari gudu hiniingimarundi. ³ Asu ai ahambo tukuyafu sisindi hoafiyomondowohu yahomoya, "Suda-yomondi adukari bogori nindou, karisasi," yahomonduhiyomo asu ahambo harimemondo.

⁴ Pairat ai asukaiyu weindani tukufi hu hoafiyunduruhi yahuya, "Himboryei! Ro ahambo weindani sheimbo sowana sahuminde tikeheandi. Rananimbo se firi-rindihindi. Ro moai papi-hoafimbo nini-moatukuni firirheandi," mehu. ⁵ Raniyu asu Sisas ai weindani tukumefiyu. Asu ahandi mbiroambe at tihoiari tihoiarumbi wofinambo nafimarundi, asu hamburi hoeari ra gudaroane rani kameihi tukumefiyu. Raniyu Pairat ai hoafiyuhi yahuya, "Nindou ranani nda," mehu. ⁶ Raniyomo Godimbo sihou-rundeimbiyomo asu prismaniyomo ai hoeiruwuri houmbo pukuna hoafiyomonduhi yahomoya, "Nimi keimbi karihendeimbifihitikorundumo paruwuri! Nimi keimbi karihendeimbifihitikorundumo paruwuri!" raramaruri. Pairat ai yahuya, "Sishamundihoiari animbo nimi keimbi karihendeimbifihitikorundumo paruwuri. Nga ahandi hohoanimoambe ro moai nini-moatukuni ngoru-sungufe hohoanimo nimaroa hoeirheandi," mehu. ⁷ Asu Suda ai simbori hoafiyomonduhi yahomoya, "Roana yihoe fi ahinumbi hohoanimo sungu yare hoafiyohu yahoya, 'Nindou ndanana ai yifimbiyu-wamboane,' meho. Nimboe sapo ai yahuya, 'Ro Godindi nimor-anahi,' mehu," mehomo.

⁸ Ranimboyu asu Pairat ai rani hoafi ra himboryu haya yihimbo afindi yihimbomayu. ⁹ Raniyu asu asukai gafmani-yomondi wori ranambe kefuai hufu Sisasimbo yahuya, "Se nini-nipoediyafa?" mehundo. Nga Sisas ai moai simbori ahambo hoafiyundo. ¹⁰ Raniyu asu Pairat ai yahundoya, "Nimboe se wambo hoafikoate-ayafindira? Roana shambo moani koehefeniniyo asu nimi keimbi karihendeimbifihitikoemindinini pefeniniyo ra refembo nginindi hifandihamboanahi. Awi asu rani hohoanimo ra firirifekoate-wamboyafi?" mehundowamboyu.

¹¹ Asu Sisas ai simbori ahambo yahuya, "God nimoamo amaru ranai shambo nginindi hohoanimo ra segoninikoate-mbei-mbonana, asu se nginindi hohoanimoyowohu wambo hifinambofendiri hohoanimo ra ngiri hohoanimoyafi. Ranimboane asu nindou ai wambo shafi warihumareandiri ranahandi moaruwai hohoanimo ana shafi moaruwai hohoanimo ranahambo ngasunde haya adukari hamind-ane," mehuamboyu. ¹² Raniyu asu Pairat ai rani hoafi ra himboryu haya, Sisasimbo koandihchina mbuhu yahuhaya nafi kokora wakimareandi. Nga asu Suda ai pukuna hoafiyehi seiya, "Asu se ahambo koarhaworani ahu ana, se ngiri Romi-yafe adukari bogori Sisarindi ngunindindafi. Nindou

ai hoafi-yuhi 'Roana adükari bogorana-hi,' ehu ana, asu nindou ranai Sisarimbo yiboaruko-riruhani," mehomondamboyu.

¹³ Pairat ai rani hoafi ra himboriyu haya, Sisasimbo weindani serümündü tüküme fiyu. Raniyu ai hu, papi-hoafi himboriyu rambo nimarifondi mamani maningo 'nimoei yibadi' sei-arihündi raniwami mamaru. (Hiburu-yafe hoafinambo nimoei yibadi ra Gabata-ane.) ¹⁴ Rani si ranana Suda-yafe adükari si Pasofa ranimbo sesi napo fikimi-fikimifembo si-ane. Asu ndeara hüfinimboyowane, Pairat ai Sudambo hoafiyundürühi yahuya, "Sihei adükari bogori ranahambo hoeirihori," mehuamboyei. ¹⁵ Asu ai puküna hoafiyehi seiya, "Koarihawori! Koarihawori! Nimi keimbi karihendeimbifihitikorindifi pariwori," maseiamboyu. Pairat ai Sudambo düdureandürühi yahuya, "Sihei adükari bogori ranahambo ro nimi keimbi karihendeimbifihitikuimindi pefimbo yini seiai?" mehuamboyo. Asu Godimbo sihou-rundeimbi adükari bogorimemo ranai simbori hoafiyomondowohü yahomoya, "Yihoefi adükari bogori ana moai ngorü nungu, nga Sisar yangir-ani anungu," mehomondamboyu. ¹⁶ Raniyu asu Pairat ai Sisasimbo ahamundi warambe hiningimariri, nimi keimbi karihendeimbifihitikuimindi pefimbohünda.

*Sisasimbo nimi keimbi karihendeimbifihitikoründümo pamarüwuri
(Matyu 27:32-44; Mak 15:21-32; Ruk 23:26-43)*

Raniyomo asu ami ai Sisasimbo masowaründümo. ¹⁷ Raniyu asu Sisas ai ahandihoari nimi keimbi karihendeimbi ra semündü haya ngoafi ra hiningirihahi hehimbo, wafu mamani mbirihapiri nahurai wafu sei-arihündi raninambo mahei. (Hiburu-yafe hoafana 'Gorgota-ane'.) ¹⁸ Ranihi ai Sisasimbo nimi keimbi karihendeimbifihitikoründümo pamarüwuri. Asu nindou ngorü yimbu amboani Sisas-dibo tikoripündümo pamarupiri ra ngorü ai gogoaninyu asu ngorü ai gogoaninyu, nga asu Sisas ai mbusümoyu. ¹⁹ Pairat ai hoafi mamani nimi keimbi karihendeimbimayo ranifihitürü papira pareandühi yahuya: 'SISAS NASARETHÜNDEI SUDAYAFE ADÜKARI BOGORI' yahu pamareandi. ²⁰ Sisasimbo tikoründümo pamarüwuri ra ngoafi adükari rani fikimi safiyo. Ranimboyo hoafi Pairat ai hoafimayua pamarundi ra nindou afindi ranai hei hoeimarihindi. Pairat ai hoafi sürü papira pamareandi ra, Hiburu-yafe hoafi, Romi-yafe hoafi, asu Griki-yafe hoafi raninamboyo sürü papimarandi. ²¹ Ranimboemo Godimbo sihou-rundeimbi bogori ai Pairatimbo hoafiyomondowohü yahomoya, "Se nimboe 'Suda-yafe adükari bogori' safi sürü papira pamariwanda? Nga ndaro papira parowandai: 'Nindou ranai hoafiyuhiya, "Ro Suda-yomondi adükari bogorana-hi," mehu,' safi parowandai," mehomondamboyu. ²² Asu Pairat ai yahuya, "Hoafi ro sürü papimarihandi ra ngiri asükainda ngorü-süngundihe pandiheandi," mehu.

²³ Ami ai Sisasimbo nimi keimbi karihendeimbifihitikoründümo parüwuri houmboemo, asu ahandimayo hoeari napo ra mungu fufuründümo mburumbo yimbu-yimbumbu yimbumarundi. Raniyomo ami ai napo ra mamani ru fufumaründümo. Asu ai ahandi hoandari hoeari kameihimasiwandümo. Nga asu hoandari hoeari ra moai ngorü hoeari ranifihitiparihi kakiyei, nga mamani rani yangiriyokakimaye. ²⁴ Ranimboemo asu ami ai ahamundihohari yahomoya, "Hoeari ndanana sihiri kifikipoani, nga yowani. Nga hoeari ranimbo-hünda sihiri satu piraindefomboane, nindou ngorü ai semindimbohünda." Nindou ai yaru

hoafimemo ra sapo horombo Baiborambe yare hoafimayo süngu. Ai yare hoafiyowohü yahoya,

“Wandi hoeari napo yimbumaründümo.

Asu hoeari wandi ranahambo nindou mamai semindimbohündambo
satu piraimemo,” *Buk Song 22:18*

meho. Raniyo asu ami amboani rani-süngumarunda hoafimayo ra anihondü tüküme feyo.

²⁵ Sisasindi hondiyoy, asu ahandi akidiyo, asu Maria Koropasindi wuhiyo, asu Maria ngörü Makdarahündiyoy ai Sisasindi nimi keimbi karhendeimbimayo rani fikimi manimboei. ²⁶ Ahandi hond-aiyo asu süngururü-randeimbi Sisas ai ahambo ngusüfo pariri-randeimbi-dibo manimbafea hoeimareapiri. Raniyu ai hondambo yahuya, “Nimorehi, ndanana shafi nimor-ani,” mehu. ²⁷ Asu ahambo süngurüri-randeimbi-mayu ahambo yahuya, “Ndanana shafi me-ane,” mehuamboyu. Asu rani-simboani ai Mariambo ahandi worinambo semündü hu ai-dibo manimbafe.

Sisas ai yifimayu

(Matyu 27:45-56; Mak 15:33-41; Ruk 23:44-49)

²⁸ Raniyo süngunambo Sisas ai ahandi ratüpurü hifi ndanihu ra munguyohane yahu fifirimareandi. Raniyo asu Godindi hoafi Baiborambe anihondü tükümbifeyoa yahuhaya ndare hoafiyuhi yahuya, “Amindanihoarandiri,” mehu. ²⁹ Hipiri mamü yangori hayamboyo ranambe hühütimbü hoe finiga ranai mapuiaro. Raniyo asu ai siriwara-ambeahindi hoe kikihamindeimbi semündü hayambo, finiga ambe foare-anda tüküfe haya maningo. Asu ai hisop nimiharifihü pare himondamündi mbura, Sisasindi yafambehü tümareandi. ³⁰ Sisas ai finiga ra sümündü mbura hoafiyuhi yahuya, “Munguayo,” yahu mbura mbiro hifini piyuhü yifimayu.

³¹ Rani si ra Suda-yafe moani ngoafimbo nimarü si ranahambo mungu moatükunü diboadifembo siyo. Si ra moani adükari hamindiyo raniyo asu Suda ai rani sihi nindou nimi keimbi karhendeimbifihü paiarimbo ra yowanü mehomo. Ranimboemo Pairatimbo nindou ranahamumbo tihari kehefepura nimai yifindimonda foepumindi raguanambo-fepurimbo hoafimemondo. ³² Ranimboemo asu ami ai nindou yimbu Sisas-dibo tikorüpündimo pamarupiri ahafanimbo tihari ra kamarihauptiri. ³³ Nga asu ai Sisasimbo sowahi tüküyafu hoeirüwurane, ai munguna yifimayuamboemo asu ahandi tihari ra moai karahaundi. ³⁴ Nga ami mamü ai yangiri yifiarinambo ngirisafini wafusimarümündü. Raniyo asu nimai hori ranai hoe dibore haya ahandi fiambeahindi pimayo. ³⁵ Nindou hoeimareandi ranai ranahambo hoafiyuweimb-ane. Asu ai hoafimayu ra anihondü hoaf-ane, asu ahandihoari amboani hoafi hond-ane yahu fifireandi. Ranimbo-hündamboane asu se-amboani ranahambo anihondumbo-ndihindi. ³⁶ Rani-moatükunü tüküme feyowamboyo, Baiborambe hoafi pamaiaro süngu yare hoafiyowohü yahoya, ‘Ngiri ahandi hamindi ngörü kandundi,’ meho. ³⁷ Nga asu hoafi ngörü ranambe mengoro ra yahoya, “Asu ai-animbo nindou wafusimarümündü ahambo himboapondeimboyei,” meho.

Sisasimbo honguambe masihehori

(Matyu 27:57-61; Mak 15:42-47; Ruk 23:50-56)

³⁸ Süngunambo Sosep Arimateahündi ai Pairatimbo Sisasindi yifinimoko ra semündumbo yahuhaya hoafimayundo. Sosep ai Sisasimbo

süngurürî-randeimbiyu, nga ai Sudambo yîhîmborapurühîyu asu ahandî anîhondümböfe hohoanîmo ra moai weindahîreandî. Pairat ai ahambo ndowarîndîfîsî mehuamboyu, asu Sosep ai Sisasîmbo serümündü mahu. ³⁹ Nikodemus, horombo Sisas sowahî nîmbokoanî mahafu, ranai amboanî Sosep-dîbo mahafanî. Asu ai fîsîñîrûmbî moatükunî sanda nîmî horî yimbu mamamberu fanduyamundu houmbo nafi-rundeimbi ra semündü haya mahu. Nîmî horî ranahandî nîmborî ra 30 kirogramîyo. ⁴⁰ Ranîyafanî ai Sisasîndî yîfînimoko ra sowarîndîfanî mburîna, Suda ai yîfînimoko raru arundî süngu fîsîñarûmbî moatükunî sanda parîne mburîna hoearînambo hîmondîmarîhenerî. ⁴¹ Sisasîmbo nîmîfîhî tîkoründümo parûwurühî nûmbürî mamî ranai yanggoroane, asu nûmbürî ranambe hongu sîmboramborî yîfî sîhefekoate manîngo. ⁴² Suda ai moanî ngoafîmbo nîmarîmbo si ranahambo sesî napo dîboado-marîhindamboyanî. Asu hongu ra akîmî nîngo hayamboyanî, Sisasîndî yîfînimoko ra sowandîfanî hafanî masîheneandî.

20

Sisas ai botîmefiyu

(Matyu 28:1-10; Mak 16:1-8; Ruk 24:1-12)

¹ Sande hapoadümbö siambe nîmbî hoanîrî kiarowane, Maria Makdarahündî ai hongu ranî sowana mahîfo. Ai hîfo hongu ranî fikîmî tüküfe hîmboyowane, nîmoei adükarî nafîtambeihü mapaiaro ra paiarîkoate-mayo. ² Ranîmboyo asu ai Saimon Pita asu süngurürî-rundeimbi ngorü ahandî ngusüfoahündî ranahafanîmbo sowana pîpîmayo ho. Ai ho, hoafîyopîrühî yahoya, “Adükarîmbo nindou ai honguambeahîndî masowaründümo, nahü mbasîhawurî, nga moai fîfîrîhurî,” mehoamboyanî.

³ Ranîmboyanî Pita asu Sisasîndî ngorü süngurürî-randeimbi-mayu ranai nîmai hongu sowana mahafanî. ⁴ Ai yîbobo pîpîna mahafanîyo, nga asu ahambo süngurürî-randeimbi ngorü ranai Pitambo ngasündirü haya, ai boatei hu hongu fikîmî tükümeiyu. ⁵ Asu ai hu nîmarûmbo amuifoai hoeireandane hoearî Sisasîmbo hîmondüfîhîndî ra menjgoroa hoeimare-andî. Nga asu ai moai kefuai honguambe hüfu. ⁶ Asu Saimon Pita ai süngunî hu tüküfî hayamboyu, ai honguambe kefuai mahüfu. Ai hüfu hoeireandane hoearî Sisasîmbo hîmondîhefimbîhündî ra kurîmayo. ⁷ Asu hoearî ngorü Sisasîndî mbîro hîmondîhefimbîhündî ranamboanî menjgorowa hoeimare-andî. Hoearî ranana moai amurî kurîmayo ranî-dîbo yanggoro, nga wanî. Ranîpoanîmboyo nindou ngamondîfe sîhefembo nahurî kare pare haya menjgoro. ⁸ Ranîyu asu ahambo süngurürî-randeimbi ngorü boatei hongu sowana mahu, ranai asükaiyu süngunî honguambe kefuai hüfu, hoearî yangîrî menjgoro ra hoeire haya anîhondümbö-mareandî. ⁹ (Ranî sîmboanî ana moai ai fîfîrîneandî Baiborambe yare hoafîyowohüya, “Honguambeahîndî botîndîfimbui,” meho ra.)

Sisas ai Maria Makdarahündî sowahî tükümeiyu

(Mak 16:9-11)

¹⁰⁻¹¹ Ranîyafanî asu ahambo süngurîrî-rîndeimbi ai worîna hîhîrîyafîne mahafanî, nga Maria ai hongu fikîmî nîngombo aranîyohü manîngo. Asu ai aranîyowohüyo hongu-mayo ranambe amoefoe hîmbomayo. ¹² Asu ai hîmboyowane, sünambeahîndî nendî yimbu kifohî hoearûmbî Sisasîmbo sîhehorî wamî mamarîfanda hoeimareapîrî. Ngorü ai mbîrowanî nîmaru, asu ngorü ai yirîmbonanî nîmaru. ¹³ Ai Mariambo safanîya, “Nîmorehî, se nîmboeafî aranayafa?” masafandamboyo. Asu

ai ahafanimbo hoafiyopirühi yahoya, “Nindou ai wandi Adükarimbo sahorimindei hehimbo, nahü mbasihhehorü ro moai fifirihini, nga ranimboanahi,” meho.

¹⁴ Ai raweyaho haya hihirifeyowane, asu Sisas ai daboadanü manünguwa hoeimareri. Nga asu Maria ai moai Sisas-ani yaho fifireri. ¹⁵ Sisas ai yahuya, “Nimorehi, se nimboe aranayafa? Se dabo kokoririhüyafa?” mehuamboyo. Asu Maria ai nümbürü aharambür-ani yahohaya hoafiyondowohü yahoya, “Se Sisasimbo sowarindifühi ana, sowarindifi hafü shaworühi nafuindafan-animbo ro ahambo ndahümündi ngamboane,” mehuamboyo. ¹⁶ Asu Sisas ai yahuya, “Maria,” mehuamboyo. Asu Maria ai hihirife, ahambo fifireri haya Hiburu-yafe hoafinambo yahoya, “Rabonai,” meho. (‘Rabonai’ ra Hiburu-yafe hoafinambo ‘Yamundo-randeimb-ane’.) ¹⁷ Sisas ai yahuya, “Se wambo kikihindandifi-ndirimboyafi. Awi ro moai wandi Ape sowana hahühi. Nga se wandi wandafi mamü sowana ngafi rando hoafindafipurühi animboya, ‘Roana wandi Ape, shamundi Ape asu wandi God, shamundi God, ahambo sowana hahühühanahi,’ mbisafi,” mehuamboyo.

¹⁸ Asu Maria Makdarahündi ai ho ahambo sünggururü-rundeimbimbo hoafiyopurühi yahoya, “Ro Adükarimbo hoeimarihini,” asu Sisas hoafiyuweimbü hoafi ra hoafimepurü.

*Sisas ai ahambo sünggururü-rundeimbü sowahi tüküme fiyu
(Matyu 28:16-20; Mak 16:14-18; Ruk 24:36-49)*

¹⁹ Sisasimbo sünggururü-rundeimbü ai Sudambo yihimbo-rupurühiyomo wori ai nimarimondeimbü ra yipurü paru houmbo mamarimo. Raniyu asu Sisas ai Sande nimbambeahi tüküfi, ahamundi mbusümo manüngu. Ai yahuya, “Se ngusüfo afurindu kündundi,” mehupurü. ²⁰ Ai yare hoafiyupurühiyu asu ahandi watinari ngiri safini ra ahamumbo nafuimepurü. Asu ahambo sünggururü-rundeimbü ai ahamundi Adükarü ranahambo hoeirüwuri houmbo hihifi-hihifimemo. ²¹ Asu Sisas ai asükaiyu yahuya, “Se ngusüfo afurindu kündundi. Wambo Ape ai koamarhendira makosahi yahurai-animbo asu ro shamumbo koandihheapurani ngomo,” mehu. ²² Ai raweyahuhüyu, ahamumbo sowanambo yafambenambo ahandi yafui ra foehepurühi yahuya, “Se Yifiafi Aboedi sowandümo. ²³ Asu se ngorü nendi-yafe hohoanimo moaruwai ranahambo amboawi mbisimondani ana, God ai amboawi mbusümbui. Nga asu ngorü nendi-yafe moaruwai hohoanimo ranahambo se amboawi yaho hoafikoate-ayomo ana, asu God ai ngiri ranahambo amboawi mbüsü,” mehu.

Tomas ai Sisasimbo hoeimariri

²⁴ Sisas ai ahambo sünggururü-rundeimbü sowahi tüküfiyuwane, asu sünggururü-randeimbü mamü ai moai amuri ra-babidimbo nimiru. Nindou aiana Tomasüyu, nga asu ahandi ndürü ngorü ra Didimus-ani. ²⁵ Raniyomo bidifiri ai ahambo hoafiyomondowohü yahomoya, “Roana Nindou Adükarimbo hoeimarihuri,” mehomo.

Nga asu Tomas ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Asu ro ahambo tikomaruründimo ambe ra hoefekoate-ya, asu ahambo wandi warinambo ambe ranambe sündifekoate-ya, asu yifiarinambo ngirisafini wafusümaründimo sündifekoate-ayahü ana, ro ngiri ranimbo anihondumbo-ndiheandi, nga wani,” mehu.

²⁶ Asükaiyo mamü wik ho hayamboyuwane, ahambo sünggururü-rundeimbü ai Tomas-babidimbo worambeahi mamarimo. Ai yipurü munju papiru

houmbo nīmarīmondane, asu Sisas ai ahamundī mbusūmo tūkūfi manūngu. Ranīyu ai yahuya, “Se ŋgusūfo afurīndu kūndundī,” mehu. ²⁷ Ranīyu asu Tomasīmbo hoafīyunduwohū yahuya, “Sīhafi warī batendī naha ndanīfihī sūndowandūh-anīmbo, asu se wandī watīŋarī ra hoeiro. Asu se wandī ŋgīrīsafīnī warī paro. Se ndanahambo yimbu hohoanīmōndamboyafi, ŋga anīhondūmbo-ndowandī,” mehuamboyu.

²⁸ Asu Tomas ai sīmborī ahambo yahuya, “Se wandī Adūkarī asu wandī God-anafi,” mehuamboyu. ²⁹ Asu Sisas ai hoafīyunduhū yahuya, “Se wambo hoeirowandīrī hawambo wamboanafi anīhondūmbo-arowandīrī. Ŋga nīndou ai wambo hoeifendīrīkoate-yehū anīhondūmbo-arīhindīrī ana, ai hīhīfī-hīhīfī-mbeyeiamboane,” mehu.

Son ai buk nda sūrū papīmarandī ahandī nīmīndī

³⁰ Sisas ai God sowahīndī makusu ra nafuimbohūnda hepūnīfeimbi moatūkunī afīndī ahambo sūnggururū-rundeimbi-yomondī hīmboahū ratūpurīmayu ra ro moai buk ndanambe muŋgu sūrū papīrīhandī. ³¹ Ŋga ro ndanī hoafi nda sūrū papīrīhamboanahī. Ro sūrū papīmarīhandī nda Sisas ai Kraisi-ani asu Godīndī Nīmori-ani ranīmbo anīhondūmbo-mbīrīhīnda samboyahī sūrū papīmarīhandī. Ŋga asu se ranahambo anīhondūmbo-arīhindī ana, asu aboedī yaŋgīrī nīŋgombo hohoanīmō ra ndahūmūndimboyei.

21

Sisas ai sūnggururū-rundeimbi 7 ahamumbo sowahī tūkūmefiyu

¹ Asūkaiyu sūnggunambo Sisas ai ahambo sūnggururū-rundeimbi sowahī Taiberias kurīhoe puīarūhī ndahurai ndare tūkūmefiyu. ² Saimon Pita, Tomas, ndūrī ahandī ŋgorū Didimus yahomo-rundeimbiyu, Natanier Kenīhūndī Gariri hīfīhūndīyu, Sebedīndī nīmori yimbuyafanī, asu ŋgorū yimbu ahambo sūngguri-neandeimbiyafanī ai manīŋgomo. ³ Ranīyu asu Saimon Pita ai ahandī horombodīdī ratūpurī asūkai semīndīmbo hohoanīmoyuhū yahuya, “Ro ana andūrīnambo kinī wowarīmboanahī,” mehuamboemo. Asu ai yahomoya, “Ro-amboanī se-dībo ŋgefo sefomboanefī,” mehomo. Ranīyomo ai homo houmbo, botambe mafareafundī. Ŋga ranī nīmīnambo ai moai kinī mam-amboanī hūrūhondī, ŋga wanī. ⁴ Hapoadūmbo siambe hūfīhamīndī forīforīyuambe, Sisas ai hoe kīmī manūnguambo asu ahambo sūnggururū-rundeimbi ai Sisasīmbeipoanī mehomo. ⁵ Ranīyu ai ahamumbo hoafīyupurūhī yahuya, “Wandafi mamī, se moai kinī wakīrūndīmoyoa?” mehuamboemo. Asu ai sīmborī hoafīyomondūhī yahomoya, “Wanī,” mehomondamboyu.

⁶ Asu ai hoafīyupurūhī yahuya, “Andūrī ra naha se warīhondū waranī bot ranīhundūnī daboadundān-anīmbo, se kinī bīdīfīrī hoeindumboemo,” mehuamboemo. Asu ai andūrī ra hoafīmayu ranambe masafoarunda, kinī afīndī ranai andirī ra tūkūmefeyoa, hīmīndīmbo sīsamīndīmarundī. ⁷ Sisas ahambo sūnggururū-randeimbi wudīyafandeimbi-mayu ranai Pita-mbo yahuya, “Pita, nīndou ranana Sisas-ani,” mehunduamboyu. Asu Saimon Pita ai nīmai ahandī ŋgīsīharī hoearī yimūndīhai masīhendī ra hūhīre hīnīŋgīre haya hīmōnī pīmayu. ⁸ Asu bīdīfīrī ai botambe gudi sowana hafomo mburu, andūrī ra kinī kameihī hūrūndūmo. Asu ai gudi ranī fikīmī anjuni safīyomopoanī, ŋga 100 mitayo manīŋgomo. ⁹ Gudikīmī hīfomo tūkūyafu hoeirundane, asu hai ranai gudīwamī horowohūyo ranambe kinī mamī huru asu bret mamī yaŋgurū marandī. ¹⁰ Ranīyu

Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Kinî haponda wakîmaründümo bidîfirî ra sowandümo sîfomo,” mehuamboemo.

¹¹ Raniyu asu Saimon Pita ai botambe kefuai nîmarumbo, andürî ra gudiana hüramündî masüfu. Raniyo asu andürî ranambe kinî afîndî boagirî-boagirî 153 pütapîmayo. Kinî ranai afîndiyosî, nga asu andürî ranai moai kikîfeyo. ¹² Raniyu Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Se sîfomo, kinî sowasümo!” mehu. Nga asu moai nindou mamî ai ahambo düdurirühi, ‘Se didîyafî?’ yahundo. Nga ai muŋguambo Adükar-ani yahomo fifîrûwurî. ¹³ Raniyu Sisas ai süfu kinî ra yimbureapurî mbura asu bret ranamboani rasüŋgu-rasüŋgumareapurî. ¹⁴ Sisas ai hoŋguambe-ahîndî tüküfi hayamboyu, asu ahambo süŋgururü-rundeimbi-yomondî hîmboahü ngîmîmbo tükümeŋfiyu.

Sisas ai Pitambo hoafîmayundo

¹⁵ Ai sowasümondühi nîmarîmomboemo, Sisas ai Saimon Pitambo yahuya, “Saimon, Sonîndî nîmorî, awî se nindou ndanahamumbo ngasündowapurî hawambo, wambo se afîndî hohoanîmo-yafîndîrühî-yafîndîrî?” mehuamboyu. Asu Pita ai hoafiyundühi yahuya, “Yîni, Adükari, se fifîrowandî, ro sîhambo aboedî hohoanîmoayahanîni,” mehuamboyu. Asu Sisas ai hoafiyunduhü yahuya, “Se wandî sipsip weihoandî ranaheimbo sesî maŋguindandürî ndandî,” mehu. ¹⁶ Asükaiyu yimbumbore hoafiyunduhü yahuya, “Saimon Sonîndî nîmorî, se wambo anîhondü hohoanîmo-yafîndîrai wanîyo?” mehundowamboyu. Asu Saimon ai hoafiyunduhü yahuya, “Yîni, Adükari, se fifîrowandî ro sîhambo hohoanîmo-yahanîni,” mehundowamboyu. Asu Sisas ai hoafiyunduhü yahuya, “Se wandî sipsip weihoandî ranaheimbo sesî maŋguindandürî ndandî,” mehu. ¹⁷ Asükaiyu ngîmîmbore hoafiyunduhü yahuya, “Saimon, Sonîndî nîmorî, se wambo hohoanîmo-yafîndîrühî-yafî?” mehuamboyu. Raniamboyu asu Saimon Pita ai ngüsüfo afîndî kümareandî Sisas ai ngîmîmbore hoafiyuhî, “Se wambo hohoanîmo-yafîndîrühî-yafî,” mehu raniambo. Raniamboyu ai Sisasîmbo yahuya, “Adükari, se muŋgu moatükunî fifîrîwamboanafi. Se fifîrowandî ro sîhambo hohoanîmoyahanîni,” mehundowamboyu. Asu Sisas ai hoafiyunduhü yahuya, “Se wandî sipsip weihoandî ranaheimbo sesî maŋguindandürî ndandî. ¹⁸ Ro anîhondümbonanî hoafayahanîni, se horombo hoarîfî nîmbafambeyafî ret sîhafî hondü ra güdo hawa hîfî se hombo yifîrîmayafî rani-süŋgu yangîrî mahahabodîfî. Nga süŋgunambo se boagirî-yafambe ana, sîhafî watîŋari ra ngurîndohoeŋî hawa asu nindou ngorü ai sîhafî ret ra sîhambo güdeanîni haya, se nahanîniyo hombo moei safanî nindou ranai sîhambo ndemündünîni ngumbui,” mehu. ¹⁹ Sisas ranî hoafî yare hoafîmayu ranahandî nîmîndî ra: Süŋgunambo Pita ai Sisasîndî ratûpurî ratûpurîmayu raniambo Godîmbo ndürî adükari segodomböhünda yîfîndümbui. Ai Pitambo hoafiyunduhü yahuya, “Se wambo süŋgundandîrî,” mehu.

Sisasîmbo süŋgurürî-randeimbi ahandî ngüsüfoahündî

²⁰ Pita ai hîhîrîfî hoeirirane, Sisas ahambo süŋgurürî-randeimbi ngüsüfoahündî-mayu ai ahafandî süŋgu mahu. Nindou ranana horombo sowasümondühi nîmarîmombo Sisasîndî haŋgîfoanî nîmarumbo hoafiyuhî, “Adükari, nindou didai sîhambo hürütümbî-yomondî warîhümandeanîni?” mehu, aiyu ahandî süŋgu mahu. ²¹ Pita ai hoeirîrî haya, Sisasîmbo yahuya, “Adükari, nindou nda nüŋgufimboyu?” mehuamboyu.

²² Asu Sisas ai hoafi-yunduhü yahuya, “Ai nünḡuanî ro asükainda tüküfembo sahehea hohoanîmoayahî ana, asu ranî hohoanîmo ra sihafîyo? Se wambo süngundandîrî!” mehu. ²³ Ranîyo asu yafui hoafî ra nindou munḡu ahei mbusümo tüküfeyowohü yahoya: ‘Süḡurürî-randeimbî ra ḡḡîrî yîfîndu,’ meho. Nḡa Sisas ai moai hoafîyu, ‘Ai ḡḡîrî yîfîndu’ yahumboypooanî. Nḡa ai yahuya, ‘Ai nünḡuanî ro asükainda tüküfembo sahehea hohoanîmoyahî ana, asu ranî hohoanîmo ra sihafîyo?’ mehu. ²⁴ Süḡurürî-randeimbî ranai-ani ndanî hoafî nda sürü papîmarandî. Asu ro rarîhu fîfîrîhundî ahandî hoafî anîhond-ane.

Bîdîfiranî hoafî

²⁵ Afîndî moatükunî bîdîfirî Sisas ratüpurîmayu ra engoro, ḡa moai munḡu sürü papîyo. Nḡa asu nindou ai munḡu moatükunî Sisas ratüpurîmayu ra munḡu hondü mamamî randühi paparandî ana, asu buk ranambe sürü ra afîndî safî papîndîmboe. Asu ro hohoanîmoayahî munḡuambo hîfî ḡḡîrî simonḡorîndo.

Ratüpurî Hoafi Sowandümo Homo-rundeimbi-yomondi Ratüpurî

*Sisasîndî hoafi sowandümo homo-rundeimbi ai Ahandî hoafi Serusarem
ngoafihü bokamarîhoemo*

¹⁻² Tiofirus, Sisas ai piyu haya ratüpurîyu asu nindou yamundera humbo God ai ahambo sünambe serümündî mahafu ranahamboyo weaŋgurühî bukambe sürü papîmarîhandî. Sünambe hafokoate-yuambe, Sisas ai ahandî hoafi semîndî horambo kafaore hîniŋgîmareapurî ahamumbo-so tüküfi Yifiafi Aboedîndî ŋgîniŋdînambo ratüpurî ai süŋgunambo refembo ra hoafîmayupurî. Refehayamboyowane, asu süŋgunambo God ai serümündü mahafu. ³ Ai yîfiyu mbura ahandî hoafi sowandümo homo-rundeimbi-so tüküfi Ai yîfîhündî botîmefiyu ra nafuimbohünda afîndî moatükunî ramareandî. Ranîyo 40 si ranambe Sisasîndî hoafi sowandümo homo-rundeimbi ai hoeimarüwuri. Ranîyo ai God ŋgîniŋdî hîfandarandî ranahambo wataporîmbo-marapurî. ⁴ Ranîyo ai ahandî hoafi sowandümo homo-rundeimbi-babîdîmbo sowasümondühî nîmarîmombo ahamumboya, “Se yowanî Serusarem hîniŋgîfepoanî. Nga Ape ai saimbo hoafîmayua asu ro hoafîmayahî ranahambo se hîmbondîmondühî niŋgomo. ⁵ Son ai nindoumbo hoenambo hundürandürî marandî, nga asu yahunümbî si süŋgunambo Yifiafi Aboedînambo hundürîndeimboyei,” mehu.

Sisas ai sünambe mahafu

⁶ Sisasîndî hoafi sowandümo homo-rundeimbi ai gugurîyafu nîmarîmombo düdu-rüwurühî yahomoya, “Adükari hapondanî ndanîsimboanî se Israerîmbo ŋgîniŋdî dabupura ahamundîhoari hîfandîmandundîyo, wanîmandîyo?” mehomondamboyu. ⁷ Asu Ai simborî hoafîyupurühî yahuya, “Ranana se fîfîrîfembo moatükunîyopoanî. Nga Ape yangîr-ani nîni-simboaniyo ranî-moatükunî refembo ra fîfîreamboayu. ⁸ Nga süŋgunambo Yifiafi Aboedî ai sîhamumbo sowana akoso ana, se ŋgîniŋdî ndowandümbomo. Asu rananîmbo wandî hoafî Serusarem, Sudia, Samaria asu muŋgu hîfî ra wataporîmbo-ndümbomo,” mehu.

⁹ Sisas ai ranî hoafi ra wataporîmbora mbura ahandî hoafi sowandümo homo-rundeimbi ai niŋgomo hîmboapo-yomondane, nîmoamo mahafu. Ranîyo mburiŋgainambo gabuderühî asu ahambo hoeifikoate-memo. ¹⁰ Sisas ai hafuwane, ahandî hoafi sowandümo homo-rundeimbi ai sünambe hîmboapo-yomondühî niŋgomondane, nîmehünou nindou yimbu ranai kifohî hoearî güdîne hena ahamundî fikîmî manîmbafanî. ¹¹ Nindou yimbu ranai safanîya, “Garirihündî nindou, nîmboe se niŋgomombo hîmboapoayomoa? Sisas se hoeirüwuri marundî ranana God ai sünambe serümündü mahafu. Se hoeirüwura mahafu yahurai anîmbo asükai hîhîrîndüfi kudümbui,” masafanî.

Sudasîndî ratüpurî fondi semîndîmbo kamafoarüwuri

¹² Ranîyo asu Sisasîndî hoafi sowandümo homo-rundeimbi ranai Orif Wafu ra hîniŋgîru hou Serusaremînambo mahomo. Orif Wafu ranana

Serusarem ngoafihündi anguni hamindiyopoani, nga mamî kiromita-ane. ¹³ Ai adükari ngoafi ranihü tüküyafu mburu worî nimoamo yibadi ahamundi ningomo-rundeimbi ranambo mahafomo. Ranana Pita, Son, Sems, Andru, Firip, Tomas, Bartoromyu, Matyu, Sems Arfiusîndî nîmori, Saimon Serot-yomondî hohoanîmo süngure randeimbi asu Sudas Semsîndî nîmori ranîyomo.* ¹⁴ Nindou ranai munğu mamühi gugureafu nîmarîmombo Godîmbo didibafi-memo. Bidifîrî nîmorehi asu Maria Sisasîndî hondîyo ahandî akohoandî-yomo ai-amboanî munğu gugureahi nîmareimbo didibafîmayei.

¹⁵ Ranî-sîmboanî Sisasîmbo anîhondümborîhindeimbi ranana 120-yei. Pita ai ahei mbusümo botîfi nüngumbo Godîndî hoafi wataporîmbo-randühi yahuya, ¹⁶⁻¹⁷ “Amongo-mamî asu rehi-mamî Godîndî bukambe Yifiafi Aboedî ai Defitîndî yasîmondî süngure hoafîmayo Sudas ai Sisasîmbo hürütümbî nindou-yomondî warîhüfîmbo ra asu hapondanî anîhondü tüküfemboane. Ai-amboanî ro-ambeahîndî mamî ratüpurîyefî-rîhundeimb-ani,” mehu.

¹⁸ Sudas ai Sisasîmbo hürütümbî nindou-yomondî warîhürîrühî ranî-takîni kaki masemüdu ranînambo hîfi pemîmayu. Asu süngunambo hîfi ranîhü yîfi piyühumbo bodo bureandühi furî ranai bokarîmefoendî. ¹⁹ Ranîyo süngunambo nindou Serusaremîhü amarei ranai fîfîrîhi hehi hîfi ra ahei hoafînambo Akerdama sei marîhündî. Ahei hoafînambo Akerdama ranana horî kefoendeimbi hîf-ane. ²⁰ Pita ai yare hoafîyuhü yahuya, “Herü bukambe hoafi sürü papîmarundî ranana ndahurai-ane, ‘Hîfi ra nindou ngorü ai ndemündümbui,

nga moani yare mbîniñgo-wamboane.’

Buk Song 69:25

Asu ngorü bidîfîranî buk ranambe yare hoafîyowohü yahoya,

‘Ahandî ratüpurî ra nindou ngorü ai mbîsemüdu-amboane,’ meho. *Buk Song 109:8*

²¹⁻²² Ranîmboane nindou mamî ahei mbusümonîndî hîniñgî-ndîhurîmboane sîhîrî-babîdî Sisas ai yîfîhündî botîmefîyu hoafi semîndî horambo. Sapo nindou ranana sîhîrî-ambeahîndî Sisas ai sîhîrî-babîdîmbo huranda Son ai nindou hundürürandürî ra humbo asu Sisas ai hîniñgîreamunî haya sünambe mahafu rananîmbo wataporîmbo-mbîrundamboane,” mehu.

²³ Ai nindou yimbu ndürî pamarupîrî: Sosep Barsabas, ahandî ngorü ndürî Sastus yahomondo-rundeimbi, asu ngorü Matias. ²⁴⁻²⁵ Sisasîndî hoafi sowandümo homo-rundeimbi ranai yaru didibafîyafundühi yahomoya, “Adükari, se munğuambo nindou-yei hohoanîmo fîfîrowamboanafi. Se yîhoefîmbo nafuindafi nindou yimbu nda daboe se kamafoarîworî ndanî ratüpurîmbohünda. Yîhoefîmbo nindou didai sîhafî hoafi semîndî horambo tükümandîfi Sudasîndî fondambe. Sudas ai yîhoefîmbo hîniñgîreamunî haya ai niñgomboayu ranînambo mahu,” mehomo. ²⁶ Ai nîmarîmombo nindou didai Sudasîndî fondühi ratüpurî ra mandemündü ranîmbo nîmoei pütimemo. Ranîyo nîmoei ranai Matiasîndî tüküme Feyoa asu Sisasîndî hoafi sowandümo homo-rundeimbi 11 ranî-babîdîmbo hoafi sowandümo homo-rundeimbi nindumbo-mefundî.

2

Yifiafi Aboedî makoso

* **1:13:** Serot ranana Rom-yomondî hoarehî niñgombo moei yahomo rundeimb-anemo. Asu ai Israer ahei hohoanîmo yanğîrî süngufembo hohoanîmo-yomo rundeimb-anemo.

¹ Nümbür-ambeahînd sesi yimungu-remîndimbo hîhîfi-hîhîfi si Pendikos sei arîhündî ranai tüküfeyoambe Sisasîmbo anîhondümbo-rîhindeimbi nindou ranai mamî worambe gugurîmehindî. ² Ranîyo nîmehünou ngînîndî hamîndî werî nahurai sünambeahîndî kosî worî ai gugurîyahi nîmareimbi ranahambo sîmongoramîndî haya meŋgoro. ³ Asu ranîhü hai imami teifi didîŋarîyohü ahoro nahurai tüküfe haya muŋguambo mamamî aheiwami nînouyo wakîmareandî. ⁴ Ranîyo Yifiafi Aboedî ranai ahei fiambe farîfehü ahandî ngînîndînambo ŋgorü-poanîmbo ŋgorü-poanîmbo hoafînambo wataporîmayei.

⁵ Asu Serusarem ŋgoafîhü muŋguambo hîfi adaburo ranîhündî Suda bîdîfirî Godîmbo hohoanîmoyei-rîhündeimbi ai tüküyahi mamarei. ⁶ Werî nahurai tüküfefeyo ra hîmborîyei hehi nindou afîndî ranai gugurîmehindî. Ranîyo asu hîmborîyeianî Sisasîmbo anîhondümbo-rîhindeimbi nindou ranai wataporîmayei ra ahei hoafînambo wataporîmayeia hîmborîyei hehi mahepünehindî. ⁷ Asu Sudahündîmayei ranai hoafî wataporîmbo-marîhündî ranahambo hepünehî hehimbo hoafîyeihî seiya, “Awi nindou ranana muŋguambo Garirihündî-mbayeiyo? ⁸ Sîhîrî ana mamî ŋgoafîhündî-yefîpoanî, ŋga nûngurîhi hehimboyo asu muŋguambo mamamî sîhefî hoafînambo wataporîmayeia ahei hoafî ra hîmborayefa? ⁹⁻¹⁰ Sîhîrî ana Partia, Midia, Eram, Mesopotemia, Sudia, Kapadosia, Pondus, Esia, Frigia, Pamfîria, Isip asu Sairini ŋgoafîkîmî Ribia distrik ranambe ŋgoafî adaburo asu Rom, hîfi ranîhündambo nindou-aneî nda fandîhu anîmboefî. ¹¹ Suda sîhîr-aneî asu nindou amurî sîhefî Godîmbo hohoanîmo sîngurîhi arîhündî anei, Kritîhündî asu Arebîahündî muŋguambo hîmborîyefanî God ai ngînîndî-moatükunî ramareandî ranahambo sîhefî hoafînambo wataporîmbo-arîhündî,” masei. ¹² Asu nindou muŋguambo ranai hepünahi afîndî hohoanîmoyeihî aheihorî sîmborî hoafîrîyehî seiya, “Nîne-moatükunîyo hapondanî nda yahurai tükéfeyoa?” masei. ¹³ Ŋga asu bîdîfirî ai tîrîfoefe hoafî-yahündürühî seiya, “Awi aiana wain hoe afîndî hamîndî sîmîndei hehi mamîkarî hohoanîmoyeihîmbayei,” masahündürî.

Pita ai hoafî bokamarîhendî

¹⁴ Asu Pita ai Sisasîndî hoafî sowandümo homo-rundeimbi 11 ranî babîdîmbo nîngomombo puküna hoafîyuhü yahuya, “Wandî wandafî mamî, Suda anei asu nindou bîdîfirî haponda Serusaremîhü amarei, se ro ndanî-moatükunî tükéfeyo ranahambo hoafayahî nda hîmboyangîrî kündîhi nîmandimbo hîmborîndei. ¹⁵ Se hohoanîmoyeihîya, nindou nda wain hoe sîmîndei hehi mamîkarî hohoanîmoyeihaneî aseî, ŋga awî hapondanî ana 9 kîrok siambeahanefî. ¹⁶ Ŋga ndanî-moatükunî tükéfeyo ranana Godîndî hoafî hoafîyu-randeimbi Soer hoafîmayu sîngü-ane tükéfeyo.

¹⁷ God ai hoafîyuhü yahuya, ‘Bîdîfirînambo si ranai akîmî tüküfemboyoambe

ro wandî Yifiafi muŋguambo nindou-yeiwami koandîhe-heamboyahî.

Sîhei nindowenihî nîmorî asu nîmorehî nîmorî ai Godîndî hoafî hoafîyomo-rundeimbi nahurai wataporîmbo-ndühümboyei.

Sîhei nindowenihî nîmorî hoarîfamborî ai ranî-poanîmbo moatükunî yafogoadînambo nahurai hoeindumboemo

asu boagîrî nindou ai yafogoadî-ndîmboemo.

¹⁸ Asu ranî-sîmboanî ana ro wandî ratüpurîyehî-rîhündeimbi,

nîmorehî nindowenihî yîboboambo, aheiwamî Yifiafî koandi-heheanda

Godîndî hoafî hoafîyomo-rundeimbi nahurai hoafîndeimboyei.

¹⁹ Bîdîfîranambo si ra nafuimbohünda ro hepünîfeimbi moatükunî sünambe asu hîfîhü nafuindamboyahî.

Horî, hai asu hasîheimî afîndî tükündîfemboe.

²⁰ Adükari ai ahandî adükari hîmboa-mupuimbo-randeimbi si ra tüküfekoate-yoambe anîmbo

hüfîhamîndî ai nîmbîndîrî-mîndowohü

asu amoamo ai horî nahurai hamburî tükündîfimbui.

²¹ Rani-simboani anîmbo muŋguambo nindou ai aheimbo fehefendürîmbo hûnda

Adükariambo dîdîbafehindî ranaheimbo aboedambo-ndeandürümbui,'
meu." *Joeî 2:28-32*

²² Pita yahuya, "Israerîhündî nindou se wandî hoafî nda hîmborîndei. Sisas Nasaretîhündî aiana ranîpoanîmbo nindouyu. God ai sîhei mbusümo ahandî warîsüŋgu hepünîfeimbi moatükunî ramareandî ra se fîfîrîhindî.

²³ God ai horombo hondü hoafî fîramündü sîhai mburamboyu Sisasîmbo sîhei warîhûmarirî, ŋga hürütümbî nindou ai nîmî keimbi karîhendeimbi fihî tikoründümo pamarüwura yîfîmayu. ²⁴ Ŋga God ai ahambo yîfîndî asübusî ŋgîndîkoate-yoweimbi ranambeahîndî botîmarirî. Nîmboe sapo yîfî ai ŋgîrî ahambo bobohîndîrîmîndo. ²⁵ Horombo Defit amboani ahambo yare hoafîyuhü yahuya,

'Ro hoeirîhinanî Adükari ai muŋguambo si wandî-fikîmî anüŋgu.

Ai wandî fikîmî nüŋgumbo wambo ŋgîrî nîndî-moatükunî amboani asübusî ndendîrî.

²⁶ Ranîmboane ro ŋgusüfoambe aboedî hîhîfî-hîhîfîyahühi

God ai wambo aboedî moatükunî refemboayu ranahambo hîmboayahî.

²⁷ Asu se ŋgîrî wambo yîfî ambe-ambe rando hîndîŋgîndowandîrî.

Sapo se ŋgîrî sürühoeimbi nindou kafoaro hîndîŋgîmarîworî ra hîndîŋgîndowora yîfî ambe-ambe sümburîndu.

²⁸ Rananîmbo se yanŋgîrî aboedî nîŋgombo nafî ra yamundowandîrîmboyaftî.

Asu se yîndî mbîsafanî ro se-dîbo nîmboambo afîndî hîhîfî-hîhîfîndamboyahî,'

16:8-11

Buk Song

meu. ²⁹ "Amoŋgo mam-anemo asu rehî mam-anei, ro sîheimbo anîhondümboranahî hoafehandürî, sîhefî amoao Defit ai yîfîmayuwambo masamboarîhurî. Asu ahandî yîfî ambe ranai haponda sîhefîmbo sowahî anîŋgo ho. ³⁰ Defit ai-ana Godîndî hoafî hoafîyu-randeimbi wambo fîfîreandî God ai ahambo hoafîyundowohüya, 'Süŋgunambo sîhafî sîrambeahîndî mamî sîhafî fondî semîndîmbohünda ahambo bogorîmbondîhinî hîndîŋgîndîhinîmboyahî,' meu. ³¹ Defit ai nîndî-moatükunî tükündîfembo ra fîfîreandühi wataporîmbo-randühiya, 'God ai ŋgîrî ahambo yîfîyeimbiyei ŋgoafîhü hîndîŋgîndîrî, asu ŋgîrî yîfî ambe-ambe sümburîndu,' meu. God ai ahandî nendambo aboedambo-fendürîmbo Kraîs yîfîhündî botîmarirî ranahamboyu wataporîmbo-marandî. ³² Sisasîmboyo God ai yîfîhündî botîmarirî. Muŋguambo ro hoeirîhu hohu ranahamboane wataporîmbo-arîhundî. ³³ Sisasîmbo God ai sünambe serümündü hafu hîndîŋgîrîranî ahandî warîhondü waranî mbamarü. God ai horombo hoafîmayu süŋgu Sisasîmbo Yifiafî Aboedî masagado, ranîyo asu Sisas ai sîhefîwamî koamafoareandî, ran-ane haponda se hoafî hîmborîyei asu hoeirîhi arîhündî. ³⁴⁻³⁵ Defit ai moai

sünambe hafu Sisas ramefiyu nou, nga ai hoafiyuhü yahuya, ‘Adükarî ai wandî Adükarîmbo hoafiyundowohü yahuya,

“Se wandî warî hondünî nîmandîfî ngafîmbo

asu sîhafî hürütümbî ra sîhafî hoarehî hîningî-ndîheapuranî se hîbadapurî-mboyafî,” mehu. *Buk Song 110:1*

³⁶ Ranîmboane Israer nindou muᅅguambo se nda ndondîhi fîfîrîndîhindî. God ai Sisas se nîmî keimbî karîhe-ndeimbîfîhî tîkorîhomondei pamarîhorî ranahambo Adükarîmborirî asu ahandî nendambo aboedambofembo nindoumborirî kifoarirî hîningîmarirî,” mehu. ³⁷ Pita ai ranî hoafî ra wataporîmbo-maranda nindou afîndî ranaheimbo ᅅgusüfoambe horîmareandüra bîdîfîrî amurî Kraisîndî hoafî sowandümo homo-rundeimbî-babîdîmbo ahamumbo düdurîhipurühi seiya, “Asu nînî nünüᅅgu-mandîhunda?” maseiamboyu. ³⁸ Asu Pita ai sîmborî hoafiyundürühi yahuya, “Muᅅguambo mamamî se sîhei moaruwai hohoanîmo ra hîningîndîhi hehi sîmborî hohoanîmo süᅅgundîhindühi Sisasîndî ndürînambo hundüründeianî anîmbo God ai sîhei moaruwai hohoanîmo ra amboawi mbüsümbui. Ranî-süᅅgundîhindanî anîmbo God ai sîheimbo Yifiafî Aboedî dagadürümbui. ³⁹ God ai Yifiafî Aboedî saimbo hoafî fîramündü masîhendî ranana se, sîhei nîmorî asu süᅅgudîdî nîmorî hondü sîheimbo muᅅguamboyo. Ranî-moatükunî ranana nindou muᅅguambo God ai wand-anei yahundüreimbî aheimbo hoafiyu masîhend-ane,” mehu.

⁴⁰ Pita ai amurî bîdîfîrî hoafî ranîfîhî pare haya wataporîmbo-marandî. Ai hütîhoafî-yupurühi yahuya, “Se hîbadîhümbö, nga nindou moaruwai hohoanîmoyei-rîhündeimbî ranî-babîdîmbo moaruwaimbo-ndahimboyei.”

⁴¹ Pita hoafî wataporîmbo-marandî ranai nindou afîndî ranaheimbo ᅅgusüfoambe botîmareandüra hundürümoyei. Ranî-sîmboanî 3,000 nindou-yei Sisasîmbo anîhondümbö-rîhindeimbî horîmbodîdî ranîfîhî pamareandî. ⁴² Nîmorehî nindowenihî ranai ranîhü Sisasîndî hoafî sowandümo homo-rundeimbî-yomondî yamundîfe hoafî hîmborîyeihî bîdîfîrî wandafî ranaheimbo fehefendürîmbohünda sesî mamî sahüsühi Godîmbo dîdîbafîyahi marîhündî.

Sisasîmbo anîhondümbö-rîhindeimbî ai mamî hohoanîmo süᅅgumarîhindî

⁴³ Sisasîndî hoafî sowandümo homo-rundeimbî-yomondî warîsüᅅgu God ai hepünîfeimbî moatükunî ramareanda nindou afîndî ranai yîhîmboyeihî ahînîmarîhorî. ⁴⁴ Sisasîmbo anîhondümbö-rîhindeimbî nindou ranai mamühîyahi nîmareimbo mamamî ahei napo ra ahei mamühî nahu-raimayo. ⁴⁵ Ai ahei hîfî asu napo ra nindou ᅅgorümbo sehîndühi ranîfîhîndî kakî sahümündî hehi kakî ra nindou napokoate-yeimbîmbo sehi marîhündî. ⁴⁶ Muᅅguambo si Godîndî worambe gugureahi marîhündî. Asu ai ahei worambe gugureahi nîmareimbo sahüsü rîhündühi aheimayo napo ra nindou ᅅgorümbo ᅅgusüfoambe hîhîfî-hîhîfî kapeihü sehi marîhündî. ⁴⁷ Nindou ranai muᅅguambo si Godîmbo aboed-ani sei hohoanîmoyeia asu muᅅguambo nindou ranai aheimbo hîhîfî-hîhîfî-yahündürî marîhündî. Muᅅguambo si Adükarî ai nindou bîdîfîrî semündündüra asu Sisasîmbo anîhondümbö-rîhindeimbî nindou ranai afîndî safî tüküfe marandî.

3

Pita ai nindou mamî tîᅅjarî moaruwaimbü aboedîmarirî

¹ Mami nimbambeahi Pita ai Son-dibombo didibafifembohünda Godîndî worîna mahüfani. ² Ranîyo ginîrî yipurî Aboedî Yipurî sei arîhündî ranîkîmî nindou tîŋarî moaruwaimbü mamaruwa hoeimarînerî. Ahandî tîŋarî ra hondî ai yahurai wakîrîmîndî hayamboyo muŋguambo si ginîrî nafîtambe ranîkîmî sahorîmîndei hei hîŋgîrîhoranî nîmarümbö nîmorehî nindowenihî Godîndî worîna heianî kaki moako-moakoyumarandî. ³ Nindou ranai hoeireandane, Pita ai Son-dibombo Godîndî worîna mahüfandamboyo kaki moakomayu. ⁴ Pita weimbo Son ai ahambo hîmboarî parînerî nîmbafanîmbo safanîya, “Yîhoehîmbo sowana hîmboayafi,” masafandamboyo. ⁵ Nindou ranai ahafanîmboya wambo kaki saimbo-mbayafanî yahu haya hîmbomayu.

⁶ Nŋa Pita ai hoafîyundowohü yahuya, “Ro moai kaki sîhambo saimbo sahamîndîhî, nŋa ro sîhambo mami-moatükunî ndahanînîmboyahî. Sisas Kraîs Nasaretîhündî ahandî nŋîndînambo botîyafo hawa hafî,” mehundo. ⁷ Ranîyu Pita ai ahandî warîhondü watîŋarî kîkîhîramündü mbura botîmarîra nîmehünou ahandî tîŋarî asu yimîndîho ranai nŋîŋîramîndîwohü botîmefîyu. ⁸ Ai horîpîrîhoeî piyu nŋgu mbura mahu. Ai Pita weimbo-babîdîmbo Godîndî worambe hu nŋgu wakîreandühi hohorîpî-hohorîpiyu randühi Godîmbo adûkar-ani mehu. ⁹⁻¹⁰ Muŋguambo nindou ranai fîfîrîhîndî sapo nindou ranaiyu Godîndî worî ginîrî yipurî Aboedî Yipurî sei arîhündî ranîkîmî nîmarümbö kaki moako-moakoyumarandî. Asu hapondanî hoeîrîhoranî nindou-mayu ranai hoahoŋguhü Godîmbo aboed-ani yahu hoafîmayua nindou ranai nŋgure-hayamboyo ranî-moatükunî ra tükümeŋeyo sei hehi mahepünahîndî.

Pita ai Godîndî worambe hoafî bokamarîhendî

¹¹ Nindou-mayu ranai Pita weimbo Sonîmbo kîkîhîrapümündî nŋguambe nîmorehî nindowenihî afîndî ranai hepünahi hehi Soromonîndî yibadî sei arîhündî Godîndî worambe ranînambo pîpîmayei hei. ¹² Pita ai nindou afîndî mahüsi ra hoeireandürî haya hoafîyundürühi yahuya, “Israerîhündî nindou se nîmboe hepünehînda? Se nîmboe yîhoefîmbo hîmboapoayei ahafandî nŋîndî asu ai-ana mbumundî nindouwambo mbayafandî nindou ra aboedîmarînerî sei hehimboa? ¹³ Abraham, Aîsak, Sekop asu sîhefî amoaoyei God ai ahandî ratüpurîyu-randeimbî Sisas ahambo nŋîndî masagado, nŋa se hîfokoe-fîmbohünda hürütümbî nindou-yei warîhümarîhorî. Pairat ai aboedambo koarîhefîmbo hohoanîmoyuwane, asu se Pairatîmbo seiya, ‘Ro moai Sisasîmbo aboedambo koarîhefîmbo hohoanîmoyefî,’ masei. ¹⁴ Se moai aboedî sürühoeimbî ranahambo hohoanîmoyei, nŋa ahambo semündümbo hündî-mayo ranîyo asu yîfîarîyu nindou hîfokoare randeimbî-mayu ra masahorîmîndei. ¹⁵ Se nîndoumbo koadürümbo-koadürümbo yangîrî nîŋgombö nafî semîndîndürî hombo-mayu ra hîfokoamarîhorî ranahamboane wataporîmbo-rîhu arîhündî. ¹⁶ Sapo se nindou hoeiarîhorî nda se fîfîrîhorî, ro Sisasîmbo anîhondümbo-arîhoandî ranîmboyo nindou tîŋarî moaruwai nda aboedîmefîyu. Se muŋguambo aboedî hamîndî tükümeŋeyuwa hoeiarîhîndî ra Sisasîmbo anîhondümbofe ranînamboyo.

¹⁷ Amoŋgo-mami asu rehi-mami, ro fîfîrîheandî se Sisasîmbo ramarîhorî ra moai sîhei boboagorî nindou ranî-babîdîmbo nîni-moatükunîyo ramarîhîndî ra fîfîrîhîndî. ¹⁸ God ai ahandî hoafî hoafîyomo-rundeimbî-yomondî yasîmondî süngure hoafîyuhüya, ‘Kraîs ai asübusî ndemündü

haya yîfîndümbui,' mehu. Raniyo asu God ai haponda anihondü ndanisünggure hinîngîmareanda tüküme feyo.

¹⁹ Ranîmbo-anîmbo se sîhei ngusüfoambe hohoanîmo ngorü süngundîhindühi God sowana hîhîrîndahi dîdeiyanî anîmbo asu sîhei moaruwai hohoanîmo ra amboawi mbeyahuamboane. Rananîmbo Adükari ai fi hefe nîmarîmbo si ra koandîhembui. ²⁰ Rawehindî anîmbo God ai nindou sîheimbo fehefendürîmbo kafoarirî hinîngîmarirî Krai Sisas ra, koandîherümbui. ²¹ Sapo horombo ahandî hoafi hoafiyomorundeimbi-yomondî yasîmondî süngu hoafîmayu süngu. Sisas ai sünambe nîngu ngumbo God ai munngu-moatükunî sîmborî tüküfembo hoafîmayu ranambe tükündüfimbui. ²² Horombo Moses yahuya, 'Nindou mamî ro nahurai Godîndî hoafi hoafiyorambo Adükari God ai seambeahîndî kaboadirî hinîngîndirümbui. Asu munngu-moatükunî ai hoafiyuweimbi ra süngundîhindî,' mehu. ²³ Nindou Godîndî hoafi hoafiyu-randeimbi ahandî hoafi hîmborîyo süngufekoate-aye ana, God ai hîfokoandeira yîfîndeimboyei asu ngîrî Israerîyei sîrambeahîndîndei.

²⁴ Nindou Godîndî hoafi hoafiyomorundeimbi Samuer nîngguambe peyo haya sînimbo ahandî wagabe ra munnguambo mamî ranî hoafiyowataporîmboru homombo asu hapondanambe tüke feyo. ²⁵ Se-ana Godîndî hoafi hoafiyomorundeimbi ahamundî ahurî mam-anei. Asu God ai sîhei amoao mamî-babîdîmbo hoafi fîramündü masîhendî ra sîheimbo-hündamboane. Ai sîhei ape Abrahamîmbo hoafiyundowohü yahuya, 'Sîhafî ahurî ranahambo süngunambo anîmbo munnguambo nindou ndanî hîfîhü anîboadei ranaheimbo aboedî-aboedî-ndîheandürî-mboyahî,' mehu. ²⁶ Sîheimbo aboedî-aboedîfendüra sîhei moaruwai hohoanîmo hinîngîfembohünda God ai weangurühi ahandî ratüpurîyurandeimbi Sisas sîheimbo sowahî koamarîherü," mehu.

4

Pita weimbo Sonîmbo kansîrîndî hîmboahü papî-hoafîmarupîrî

¹ Pita ai Son-dîbo nîmorehî nindowenihîmbo wataporîmbo-rînandürühi nîmbafandambe, Godîmbo sesî sîhou-rundeimbi-yomo, ami Godîndî worî hîfandîrundeimbi-yomondî bogorî-yomo asu Sadyusi-yomo ai aheimbo sowahî hafomo tüküme fundî. ² Ahamumbo ngusüfoambe moaruwai marapurî ra sapo Kraiîndî hoafi sowandîfanî hafanî-rînandeimbi ranai nindoumboya, Sisasîndî ngîndînambo yîfîhündî botîndahimboyei hoafi ra yamundî-marîneanda ranîmboyo ahafanîmbo ngusüfoambe ngîndîmarupîrî. ³ Suda-yafe bogorî nindou ranai Pita weimbo Sonîmbo kîkîhîrupîndümo houmbo papî-hoafiyopîrîmbo mehomo. Nga asu nîmbîfembo yangîrî-mayoamboyo sümbo papî-hoafiyopîrîmboane yahomo houmbo karabusambe hinîngîmarupîrî. ⁴ Pita, Son ai wataporîmbo-marînanda nindou afîndî ranai hoafi wataporîmbo-marînandî ra hîmborîyei hehi Sisasîmbo anîhondümbom-marîhindî. Nindou ahafandî hoafi hîmborîyei hehi anîhondümbom-marîhindî ranana 5,000-yei.

⁵ Süngunambo ngorü sinambo Suda-yei hîfandîrundüreimbi, bogorî nindou asu ahînûmbî hohoanîmo yamundu-rundeimbi ai Serusarem ngoafîhü mafandundî. ⁶ Godîmbo sesî sîhou-rundeimbi, Anas, Kaiafas, Son, Areksander asu munnguambo Godîmbo sîhou-rundeimbi-yomondî fikîmîndî ai-amboanî ranîhü mafandîhindî. ⁷ Ai Pita weimbombo sowapündümo ahamundî hîmboahü hinîngîrupîrî houmbo düdurîpîrîhî yahomoya, "Se

nîni-ŋgîni-ndînamboyo rani-moatükuni ra ramarîneanda?” mehomon-damboyu.

8-9 Pitandî fiambe Yifiafi Aboedî ranai tüküfehüyo sîmborî hoafi-yupurühi yahuya, “Hîfandî-rundeimbî asu bogorî nindou, se nindou tîŋarî moaruwaimbü ranahambo aboedî moatükuni ramarîhoandî ranîmboyo yîhoehîmbo düduwefundî? Asu düdi aboedîmarirî yahomomboemo yîhoehîmbo düduwefundî? 10 Refe ana ro hohoanîmoyehani munġuambo se-anemo asu Sudahünd-anei nda fîfirîndîhindî, nindou ranai ana Sisas Nasaretîhündî ahandî ndürînamboyo aboedî tükümeŋiyu. Se nîmî keimbî karîhendeimbî fihî tîkorîhorîmîndei pamarîhorî, ŋga asu God ai yîfîhündî botîmarirî. Nindou ndanai tîŋarî moaruwaiyusi, ŋga Sisasîndî ŋgîni-ndînambo aboedîfi haya haponda sîhei wagabe ndanüŋgu. 11 Sisas ai ana,

‘Kambohoanî worîmboru-rundeimbî nindou ai ambe mehomoyosi, ŋga asu worî ŋgînemîndîmbohünda bogîmondî kambohoanî noumbofi tükümeŋiyu.’ *Buk Song 118:22*

12 Sisasîmbo yangîrîyo hîfî ndanîhü God ai nindou aboedambofembo ŋgîni-ndî masagado. Ahandî süŋgu anîmbo sîhirî aboedambo-ndahumboyefî asu ai yangîrî anîmbo nindou aboedambo-ndeamunîmbui,” mehu.

13 Suda-yafe bogorî nindou ranai fîfirîrundî Pita weimbo Son ai moai skurî-yafani, ŋga moanîndî nindou-yafani yîhîmbokoate-wataporî-mayafandamboyo nindou ranai mahepünafundî. Ranîyo horombo Sisas babîdîmbo hoahoŋgomo marundî ra ai fîfirîmarundî. 14 Nîmboe sapo nindou aboedîmarînerî ranai ahafandî fikîmî manüŋguwamboyo asu ahafanîmbo nîni akîdou-amboanî hoafîkoate-memo. 15 Suda-yei bogorî nindou ranai hoafîmemonda Pita ai Son-dîbo tüküyafîne hena mahafani. Ai hafandanîyo bogorî nindou ranai nîmarîmombo ahamundîhoari bogo sîmborî ndüwurîmefundî. 16 Ai hoafi-yomondühi yahomoya, “Nindou ndanahafanîmbo nîni nünüŋgu-mandîhupîra? Munġuambo nindou Serusarem ŋgoafîhündî ai fîfirîhindî sapo ai hepünîfeimbî moatükuni ramarîneandî ra. Ŋga rani wambo asu sîhirî ŋgîrî dîdîmondefühî wani mbîsefi. 17 Ŋga rani hoafi ra munġuambo nindoumbo goago wakînde-amboembohünda yowanî mbîsefomboane. Yowanî mbîsefanî anîmbo nindoumbo Sisasîndî ndürî ranahambo wataporîmbo-yondürîkoate-mbeyafandamboane,” mehomo.

18 Ai asükaiyomo mîŋgîyomo hürîhaupîrî houmbo yahomopîrîya, “Se yowanî Sisasîndî ndürî ranahambo nindoumbo wataporîmbo-yondürî asu yamundîfendürî-rapoanî,” mehomo. 19 Ŋga asu Pita ai Son-dîbo sîmborî hoafi-yafandühi safaniya, “Nîne-hohoanîmo God ai yîfirayu ra se türüboadundî. Ro sîhamundî hoafi süŋgu-mandîhoyo asu Godîndî hoafi süŋgu-mandîhoyo? 20 Sapo ro nîne-moatükuni hoeirîho asu hoafi hîmborîye marîhoandî ranahambo wataporîmbo-hündambo ŋgîrî ro yafambe kîkîhî-ndîhoamîndehî,” mehu.

21 Ai moai ahafanîmbo karabusî-fepîrîmbo nafî fîfirîrundî, sapo nindou munġuambo ai hepünîfeimbî moatükuni ramarîneandî ranîmbo Godîmbo adükar-ani seihü wambo. Ranîyo Suda-yei bogorî nindou ranai Sisasîndî ndürî ranahambo wataporîmboyo asu nindou yamundîferambo ŋgîni-ndî hamîndî yowanî yahomo mburumbo asükai aboedambo koamarîhaupîrî.

22 Nindou hepünîfeimbî moatükuni rarîneandühi aboedîmarînerî ranana 40 hîmbanî ŋgasünde-andeimbîyu.

Anihondümbö-rîhindeimbîyei didibafîfe hoafî

²³ Suda-yafe bobogorî ranai Pita weimbo-babidimbo hoafî didiboado-marundi. Ranîyafanî ranîhündambo ai mamî anihondümbö-rîhindeimbî aheimbo-so hîhîreafîne hafanî Godimbo sîhou-rundeimbî bogorî asu Suda-yafe bobogorî wataporimbo-marundi ra wataporimbo-marînanî.

²⁴ Sisasimbo anihondümbö-rîhindeimbî nindou ranai ranî hoafî ra hîmborîyei hehi muᅇguambo Godimbo didibafîyeihî seiya, “Adükari serandî hîfî, sünü, sîrîwara asu muᅇgu-moatükunî ranambe engoro ra nafîmarandî. ²⁵ Horombo yîhoefî amoa Defit sîhafî ratüpurîyu randeimbimbo Yîfiáfî Aboedîndî süᅇgu se hoafîyafühî safîya, ‘Nîmboe muᅇguambo hîfîhündî nindou ra ᅇᅇnîndayeî?

Asu nîmboe nindou ranai ᅇᅇsüfo hohoanîmo-koate hoafî fîrarîhümündî?

²⁶ Hîfînîndî adükari bobogorî nindou ranai yîfiarîmbo yahomo houmbo gugurîyafu hoafî fîrarîndümo.

Ran-ane hîfandî-rundeimbî bobogorî ranai

Adükari asu Kraîs nindou aboedamböfembo kafoarîrî hînîᅇᅇmarîrî ahafanîmbo hîfînambo-fepîrîmbo hoafî fîrarîndümo,’ masafî. *Buk*

Song 2:1-2

²⁷ Herot, Pondius Pairat, Suda-yafe ndîfo asu Suda ai Serusarem ᅇᅇoafîhü mamühîyahi Sisas Kraîs sîhafî ratüpurî, ratüpurîyu-randeimbî se nindoumbo aboedamböfembo kafoarîworî hînîᅇᅇmarîrîworî ranahambo hoafî fîmarîhümündî. ²⁸ Nindou ndanai ndanî-moatükunî ramarîhindî ra sîhafî yîfirî süᅇguyo, sapo se horombo sîhafî ᅇᅇnîndînambo hoafî fîrandîfühî ndanî-moatükunî nda tükümbîfeyo-wamboane safî masîhawandî süᅇguyo. ²⁹ Asu haponda Adükari se yîhoefîmbo yîhîmbombîyeia sei hehi hoafî wataporimbo-marîhündî ra hîmborîndafî. Sîhafî ratüpurîyefî-rîhundeimbî yîhoefîmbo fandîhawamunanî anîmbo yîhîmbokoate-sîhafî hoafî ra wataporimbo-ndîhumboane. ³⁰ Asu se sîhafî warî angünümbî nendîyei-wamî nandowandüranî aboedîndahîndühî Sisas sîhafî ratüpurîyu-randeimbî ahandî ndürî süᅇgu hepünîfeimbî moatükunî ratüpurîndafî.”

³¹ Ai rarîhi Godimbo didibafîyei kîkîrîhümündianîyo, worî gugurîyahi nîmareimbîmayo ranai yabadîmarandî. Ranîyo Yîfiáfî Aboedî ranai ahei fîambe tüküfehüyo yîhîmbokoate Godîndî hoafî ra wataporimbo-marîhündî.

Sisasimbo anihondümbö-rîhindeimbîyafe fehefe hohoanîmo

³² Muᅇguambo anihondümbö-rîhindeimbî ranai hohoanîmo mamamberîhi hehi mamî hohoanîmo süᅇᅇumarîhindî. Ranîyo asu ahei napo ra moai yîhoefî yangîr-ane sei, ᅇᅇa nindou mamamî ahei napo ra muᅇguambo aheimayo. ³³ Hoafî sowandümo homo-rundeimbî ai God Sisasimbo yîfîhündî botîmarîrî hoafî wataporimbo-marundi ra ᅇᅇnîndîyo. Ranîyo asu God ai nindou ranaheimbo fehefendürîmbo hohoanîmo-yundürühî afîndî aboedî-aboedî-mareandürî.

³⁴⁻³⁵ Nindou afîndî ranambeahîndî moai mamî ai-amboanî nînî-moatükunî mbonîmboramündu. Nindou hîfî asu woreimbî-mayeî ranai kakîfîhî koarîhehi mburîhü kakî ra sahümündî hei hoafî sowandümo homo-rundeimbîmbo sehînda ai nindou napokoateyeimbî mbonîmbo-rîhümündianî yîmburündürî marundi.

³⁶ Nindou mamî ahandî ndürî Sosep ranîhü manüᅇgu asu ranîyo hoafî sowandümo homo-rundeimbî ai ahambo ᅇᅇorü ndürî Barnabas kamafoarüwurî. Ndürî Barnabas ranana ahandî nîmîndî ra ᅇᅇsüfoambe ᅇᅇnîramîndî randeimb-ane. Asu aiana Rifai sîrambeahîndî

Saiprusîhündiyu. ³⁷ Ai hifembüyu hayamboyu hifi ra kakifihî sai mbura kakî ra semündü hu hoafi sowandümo homo-rundeimbimbo masagapuri.

5

Ananias asu Safaira yifimayafe

¹ Nindou mamî, ahandî ndürî Ananias, ai ahandî nimorehî Safaira-dîbo hifi bîdîfirî nindou ŋgorümbo kakifihimbo masabînando. ² Ai kaki ra ahambohünda bîdîfirî masîhenda nimorehî ai-amboanî fîfireandî. Nga asu bîdîfirî yangîrî semündü hu hoafi sowandümo homo-rundeimbimbo masagapuri.

³ Asu Pita ai hoafiyundowohü yahuya, “Ananias, nîmboe Satan ai sîhafî hohoanîmoambe nîmarümbo Yifiafi Aboedî ranahambo wosîhoafî-randühî kakî hifi-hündî masowandîfi ra bîdîfirî dîbonapî-marowanda? ⁴ Se hifi masowandî ra sîhafî hohoanîmo yangîrîyo, asu kakî masowandîfi ra se nîni-moatükunî refemboayafi ra sîhafî hohoanîmo yangîrîyo. Nga asu nîmboe se rasüngu-marowanda? Yîhoefimbo-yopoanî wosîhoafi hoafîmayafi, nga Godîmboyo wosîhoafi hoafîmayafi.”

⁵⁻⁶ Pita ai hoafîmayuwa Ananias ai hîhîmborî-yuhündamboyu yifi pîmayuwa akohoandî nîmorî ai ahandî fi-nîmoko ra hoearînambo hîmondîwurî sowarîndümo homo dîbonapîmarûwurî. Ranîyo nindou afîndî ranai ranî hoafi ra hîmborîyei hehi yîhîmbomayei. ⁷ Ahandî nîmorehî ai ranî-moatükunî ramefeyo ra moai fîfireandî, ranîyo ŋgîmî awa hohayamboyowane, ai asükai maho. ⁸ Pita ai ranahambo düdureandühî yahuya, “Se hoafiyafîndîrî, hifi-hündî kakî masowandîfe ra ndearambo-yowai?” mehuamboyo. Asu sîmborî Safaira ai hoafîyowohü yahoya, “Yîni, ra ndearîyo,” mehuamboyo. ⁹ Asu Pita ai ahambo sîmborî hoafiyundowohü yahuya, “Se nîmboe sîhafî nîdowenihî-dîbo Adükarîndî Yifiafi ranahambo refe hoeifembo hoafi fîmarînandîfea? Hoeiro, nindou sîhafî nîdowenihambo hîfikamarûwurî ranai yipurîkîmî anîngomo. Asu sîhambo amboanî ndowandümonîni ŋgomo hifi kandunînimboemo,” mehuamboyo. ¹⁰ Hoafi nîngoambe Safaira ai Pitandî yirikîmî peyo yifîmayo. Ranîyo nindou akohoandî ranai sîfomo hoeirunda yifîmayowamboyo sowandümo homo ahandî nîdowenihandî fikîmî hifi kamarundî. ¹¹ Ranîyo Kraîsîndî nendî-yei asu amurî bîdîfirî ranîyei ranî hoafi ra hîmborîyei hehi yîhîmbomayei.

Hoafi sowandümo homo-rundeimbî ai hepünîfeimbî moatükunî ramarundî

¹² Hoafi sowandümo homo-rundeimbî ai nindou-yei mbusümo hepünîfeimbî moatükunî ramarundî. Ranîyo anîhondümbo-rîhindeimbî nindou ranai Godîndî worambe Soromonîndî Yibadî sei arîhündî ranîhü gugurîmehîndî. ¹³ Nindou bîdîfirî ranai moai ai-babîdîmbo fandîhindî, nga ai aheimbo ahînimayei. ¹⁴ Ranîyo nîmorehî nîdowenihî afîndî hamîndî ranai Adükarîmbo anîhondümbo-rîhindühî, asu weaŋgurühî anîhondümbo-rîhindeimbî manîboadei aheifihî pamarîhindî.

¹⁵ Ranîmbo-hündamboyo nindou ranai aŋgünümbî nendî fufurîhümündîndürî hei nafî hohü fondîwamî asu hoaparî foasîhi hehi kurîmarîhindürî. Ai hohoanîmo-yeihîya, Pita ai ŋgu ŋgasündeandani hüfîhamîndînambo ahandî hüfîhamîndîhündî yifiafi ranai boakîmbîfoareanda sei hehi. ¹⁶ Serusarem ŋgoafîkîmî ŋgoafî adaburo ranîhündambo nindou afîndî ranai aŋgünümbî asu moaruwai nendî

nîmareimbi fufurîhümü-ndindürî tükümehindi. Ranîyo nindou munjuambo ranai aboedîmehindi.

Suda-yafe bogorî ai hoafî sowandümo homo-rundeimbîmbo yowanî mehomopurî

¹⁷ Hoafî sowandümo homo-rundeimbî ai ranî-moatükunî ra ramarunda Godîmbo sîhou-rundeimbî ai Sadyusi-babîdîmbo ngîndî-memo.

¹⁸ Ranîyo ahamumbo kîkîhîrîpundümo mburumbo karabusambe hîningîmarupurî.

¹⁹ Nga asu nîmbokoanî Adükârîndî sünambeahîndî nendî ai karabus worî yipurî ra sübüdîmarîhenda tüküme fundî. Ranîyo sünambeahîndî nendî ranai hoafîyuhü yahuya,

²⁰ “Ngomo Godîndî worambe nîngomombo nîmorehî nindowenihîmbo sîmborî hohoanîmo ranahambo wataporîmbo-ndundürî,” mehupurî.

²¹ Ranîyo hoafî sowandümo homo-rundeimbî ranai ranî hoafî ra hîmborî-yomo houmbo Godîndî worîna siambe hondü homo nîmorehî nindowenihîmbo yamundî-marundürî.

Godîmbo sîhai-randeimbî ai ahandî wandafî-babîdîmbo tüküyafundühî-yomo Suda-yei kansîr asu bogorî hondü ahamumbo gugurîfe wataporîmbo hoafîmemo.

Ranîyo nindou bîdîfîrî hoafî sowandümo homo-rundeimbîmbo karabus worambeahîndî sepurîmîndîmbo koamarî-houpurî.

²² Nga asu nindou ranai homo hîmboyomondane, hoafî sowandümo homo-rundeimbî ranai karabusî worambe moai nîmarîmo. Ranîyo hîhîrîyafu homo Suda-yei bogorî ranahamumbo hoafîmemopurî.

²³ Ai homo hoafîyomondühî yahomoya, “Karabus worî yipurî ra paru mburumbo karabus hîfandîru-rundeimbî ai yipurî hîfandu manîngomo. Nga asu yipurî sübüdîhoehü hîmboyefane, worî yangîrî mafondaro,” mehomo.

²⁴ Karabus worî hîfandîru-rundeimbî-yomondî bogorîyu asu Godîmbo sesî sîhou-rundeimbî-yomo ai ranî-moatükunî ranahambo nününgufemboyo yahomo houmbo afîndî hohoanîmo-memo.

²⁵ Nindou mamî ranai sünî hoafîyupurühî yahuya, “Hîmborî-yomo, nindou se karabusîmarüpürî ranana Godîndî worambe nîmorehî nindowenihîmbo yamundundürühî mbanîngomo,” mehu.

²⁶ Ranîyo bogorî-mayu ranai ratüpurî-yomo-rundeimbî sepurîmündü haya homo hoafî sowandümo homo-rundeimbî ra masîwapundümo.

Nga asu nindou yamundîmarundürî ranaheimboya, “Yîhoefîmbo nîmoeinambo ndîhümunîmboyei,” yahomo houmbo moai nîndî nününgurüpürî.

Hoafî sowandümo homo-rundeimbî ranai yîhombokoate-kansîrîmbo Godîndî hoafî wataporîmbo-marundî

²⁷ Karabus hîfandîrundeimbî nindou ranai sowapurîndümo homo gugurîyafu wataporîmbo-marundî ranambe Suda-yei bogorî-yomondî hîmboahü wagabe hîningîmarupurî.

Godîmbo sîhai-randeimbî ai düdureapurühî yahuya,

²⁸ “Ro sîhamumbo nîmorehî nindowenihîmbo nindou ranahandî ndürî ranahambo wataporîmbo yowanî masefî. Nga se wataporîmbo marunda munjuambo nindou Serusarem ngoafîhü ranai sîhamundî hoafî ra hîmborîmayei.

Ran-ane se yîhoefîmboya, se-rurî nindou ranahambo hîfokoamarüwuri yahomo houmbo papîhoafarîmunî,” mehomondamboyu.

²⁹ Asu Pita ai hoafî sowandümo homo-rundeimbî bîdîfîrî-babîdîmbo nîngomombo sîmborî hoafîyupurühî yahuya, “Ro Godîndî hoafî yangîrî anîmbo süngundîhumboyefî, nga ngîrî hîfî ndanîhündambo nindou-yei hoafî ana süngundîhundî.

³⁰ Se Sisasîmbo nîmî keimbî karîhendeimbîfîhî tîkoründümo parüwuri mburumbo hîfokoamarüwuriyosî. Nga sîhefî amoao-yei God ranai yîfîhündî botîmarirî.

³¹ God

ai sünambe serümündi hafu ahandi warihondü warani nindou sihefimbo aboedambofembo bogorimboriri hiniŋgirira anüŋgu. Ahandi süŋgu animbo muŋguambo Suda ai moaruwai hohoanimo hiniŋgindi hindühi aboedi hohoanimo süŋgundihinda ahei moaruwai hohoanimo ra amboawi mbüsümbui. ³² Rani-moatükunî God ai ramareandi ra hoeirihu hoahu anihond-ane sefi wataporimborihu arihundi. Asu Yifiafi Aboedi ai-amboani anihond-ane yaho arandi. Asu muŋguambo nindou didiyei Godindi hoafi süŋgurihinda ranaheimbo Yifiafi Aboedi sagadürî arandi,” mehu.

Gamarier ai kansirimboya hoafi sowandümo homo-rundeimbimbo hiniŋgirou-safindüpurî mehu

³³ Pita ai rani hoafi ra hoafimayuwa Suda-yei bogori nindou ranai ŋginiŋdiyomondühi hoafi sowandümo homo-rundeimbî ranahamumbo hifokoefepurimbo hohoanimo-memo. ³⁴ Ŋga guguriyafu wataporimbo-marundi ranambe ahinümbî hohoanimo yamunde-randeimbî nindou Farisihündi mamî ahandi ndürî Gamarier ahambo ahiniyei rihündeimbî manüŋgu. Raniyu hoafi sowandümo homo-rundeimbî ranahamumbo guguriyafu wataporimbo-marundi ranambeahindi akidou tükümbeafundi mehu. ³⁵ Hoafi sowandümo homo-rundeimbî ranai botiyafu houmbo homondane Gamarier ai kansir ranahamumbo haofiyupurühi yahuya, “Israer nindou se rani-moatükunî ra hohoanimondimo hoeindundühi animbo randundi mehupurî. ³⁶ Se Tadius tüküfi manüŋgu ra fifirundai. Ai hoafiyuhü yahuya, ‘Ro adükari bogori nindou-anahi,’ mehua 400 nindou ahambo süŋgumarurî. Ŋga ahambo gafman ai hifokoamariwura ahambo süŋgururü-rundeimbî ai fefondühi ahamundi ratüpurî ra hiniŋgimarundi. ³⁷ Asükai süŋgunambo gafman ai ndürî semindambe Garirihündi nindou mamî ahandi ndürî Sudas amboani gafmani-babidi yifiarimbo nindou bidifirî masepurimündu. Ai ahambo süŋgururü-rundeimbî masepurimündu, ŋga ahambo hifokoa-mariwuramboyo ahambo süŋgururü-rundeimbî ranai mafefoundi. ³⁸ Ranimboane ro haponda sihamumbo hoafehapurî, Se nindou ndanahamumbo ninî nünüŋgufepuripoani. Rani-moatükunî ai rawarundi ra hifi ndanihindambo nindou-yomondi ratüpurayo ana, ŋgiri aboedindo. ³⁹ Asu rani-moatükunî ra Godindi-mayoayo ana, se ŋgiri yowani mbisimo kikihi-ndüpurindümo. Rawarundi ana, se God-babidimbo-anemo yifiar-ayomo,” mehuamboemo.

⁴⁰ Suda-yafe bogori ranai Gamarierindi hoafi süŋgurundühi hoafi sowandümo homo-rundeimbimbo miŋgiyomo hürihoupura mahomondamboyo buburupurî mburumbo moani koarhoupurühi yahomoya, “Se yowani nimorehi nindowenihimbo Sisasindi ndürî ranahambo wataporimbo-yondüripoani,” mehomopurî.

⁴¹ Raniyo hoafi sowandümo homo-rundeimbî ranai hihif-hihifi kapeihi mahomo. Sapo God ai ahamumbo Sisasindi süŋguna tiŋrifo masagapurî ranimbo. ⁴² Raniyo muŋguambo si Godindi worambe asu nindou-yei worambe homo aboedi hoafi yamundi-rundürühi nindou ranaheimboya, Sisas Krai ranana God ai ahandi nendambo aboedambo-fendürimbo kafoarirî hiniŋgi-marir-ani, mehomo.

6

Hoafi sowandümo homo-rundeimbimbo fehefembo nindou 7 kafoaru hiniŋgimarupurî

¹ Ranî-simboanî süngurîhindeimbi ranai afîndî hamîndî tükümehindî. Ranîyo asu süngurundeimbi Grik hoafi hoafümbi ai Aram hoafi hoafümbi ranahamumbo ngîndîmarundürî. Ai yaru hoafiyomondühi yahomoya, “Muᅅguambo si sehündî nindou sesîkoate-yeimbi ranaheimbo farîhehindürî arîhündî, ᅅga nîmorehî kai rohündî ranaheimbo ana moai farîhehindürî rîhündî,” mehomo. ² Ranîyo hoafi sowandümo homo-rundeimbi 12 ranai muᅅguambo süngurîhindeimbi mborai yahomo hürîhoundürî houmbo hoafiyomondühi yahomoya, “Asu ro Godîndî hoafi bokarîhefe ra hîningîfe hefe sesî yimbufe ana, aboedî hamîndîyopoanî. ³ Ranîmboane wandafî mamî se sîheiambeahîndî nindou 7 ndofe fîfîrîfe hohoanîmo asu Yifiafî Aboedî ahamundî fiambe nîmarîpureimbi kaboadu hîningîndüpurî. Rananîmbo sîhîrî ranî ratüpurî ra hîfandîmbo ahamumbo hîningîndîhu-purîmboane. ⁴ Rananîmbo asu ro nindoumbo Godîndî hoafi yamundîfe asu didîbafîfe ra randîhumboane,” mehomo.

⁵ Muᅅguambo nindou ranai ranî hohoanîmo ranahambo yifîrîmayei. Ranîyo Stifen ngîndî anîhondümbore haya Yifiafî Aboedî ahandî fiambe adükarî nîmaroweimbiyu, Firip, Prokorus, Nikanor, Timon, Parmenas asu Nikoras Suda-yafe ndîfohündî ahei rotu süngureandeimbiyu. ⁶ Nindou ranahamumbo hoafi sowandümo homo-rundeimbi-yomondî hîmboahü hîningîmarupurî. Ranîyo ranî ratüpurî ra refembohünda kafoefe hîningîfembo ahamundîwamî warî nandu houmbo didîbafîmefundî. ⁷ Ranîyo Godîndî hoafi ranai muᅅguambo hîfî hoahoanᅅghü Serusaremîhü nindou süngurîhindeimbi ranai adükarî tükümehindî. Ranîyo asu Godîmbo sîhou-rundeimbi afîndî ranai hoafi ra hîmborîyomondühi anîhondümborîmarundî.

Suda ai Stifenîmbo papi-hoafîmarurî

⁸ Stifenîmbo God ai aboedî-aboedîrîrühî ngîndî masagadowa nîmorehî nindowenihîyei mbusümo hepünîfeimbi moatükunî yare marandî. ⁹ Asu Suda-yafe rotu, moanî ratüpurambeahîndî aboedambomehindî sei arîhündî ranambeahîndî nindou bîdîfîrî ranai tüküyafu Stifen babîdîmbo hoafînambo sîmborî hoafi-memo. Aiana Sairini, Areksandria ᅅgoafi asu Sisiria, Esia profens hündî-yomo. ¹⁰ ᅅga asu Yifiafî Aboedî ranai Stifenîmbo farîherühî ahandî hoafi ranai ngîndîyo haya ndorîhoeimbi-mayoa moai ai-babîdîmbo hoafînambo sîmborî-sîmborî-yomo.

¹¹ Ranîyomo nindou bîdîfîrambo dîbo hütî-hütî-marüpurî ho hoafiyowohüya, “Ro hîmborîyefanî Stifen ai Moses asu Godîmbo tîrîfoefe hoafîmayu,” yahombo. ¹² Ramehomo-ndamboyo Suda-yafe bobaagorî, ahînümbî hohoanîmo yamundu-rundeimbi asu nindou muᅅguambo aheimbo ᅅgusüfoambe moaruwai-marandürî. Ranîyo homo Stifenîmbo kîkîhîrundümo houmbo Suda-yafe bobaagorî-yomondî fandîfe hoafi fîfîrîfe ranambe sowaründümo mahîfomo. ¹³ Ranîyo nindou bîdîfîrî sowapurîndümo hîningîmarupurî tîkefehefe Stifenîmbo wosîhoaforîyuhüya, “Nindou ndanai ana Godîndî worî asu Mosesîndî ahînümbî hohoanîmo ranahambo tîrîfoefe hoafîmayu. ¹⁴ Ro hîmborîyefanî ai hoafîyuhü yahuya, ‘Sisas Nasaretîhündî ai worî nda bîrîboade mbunda asu Mosesîndî hohoanîmo horombo sîhefîmbo masendî ra ᅅgorü-süᅅgundeambui,’ mehu,” mehomo. ¹⁵ Muᅅguambo nindou hoafi fîfîrîfembo gugurîmefundî ranai Stifenîndî ᅅgusümborîmbo hoeirundane, ahandî ᅅgusümborî ranai sünambeahîndî nendî-yomondî ᅅgusümborî nahuraimayo.

7

Stifen ai kansîr+imbo hoafi bokar+mar+hendi

¹ God+imbo sîhai-randeimbi adükari bogori ranai Stifen+imbo düdurirühi yahuya, “Ndani-moatükuni watapor+imbo-arundi ra an+hondüyo?” mehuamboyo. ² Asu s+imborî Stifen ai hoafiyuhü yahuya, “Amongo mam-anemo asu ape mam-anemo, awi se wandî hoafi h+imborî-yomo. Sîhefi amoa Abraham ai Haran ngoaf+nambo hokoate Mesopotemia hifihü nunguambe Adükari God Ngin+indeimbi ranai ahambo-o tüküme fiyu. ³ Raniyo God ai hoafiyundowohü yahuya, “Sîhafî hifi asu fikim+n+ndî hin+ng+ndo hawa ngorü hifi ro nafuindahanî ran+nambo ngafi,” mehundo. ⁴ Raniyo Abraham ai Kardia hifi hin+ng+re haya hu Haran ngoafihü manüngu. Asu ahandî afindî ai yifimayuamboyo God ai koamar+heira haponda se an+ngomo ndan+hü hihir+fi sünî manüngu. ⁵ God ai moai Abraham+imbo hifi ra ak+dou-amboani kik+reando. Nga Abraham ai n+mor+koate-yuambe God ai hoafiyuhüya, “Hifi nda ndahan+nani sîhafî n+morî asu ahuir+hoandi ahei hif+ndimboe,” mehundo. ⁶ God ai Abraham+imbo ndare hoafiyundowohü yahuya, “Sîhafî ahuir+hoandi ranai hif+koate-ndei hehimbo ngorü nindou-yei hifihü ngei n+imboeimboyei. Ranan+imbo nindou ranî hifihündî ranai 400 h+mbani aheimbo moanî ratüpurîyei r+hündeimb+imbo nd+hindürühi moaruwaimbond+hindür+imboyei. ⁷ Nga asu süngunambo ana nindou d+diyei aheimbo moanî ratüpurîyei r+hündeimb+imbo-ar+hindürî ranaheimbo tîñ+rifo ndahandür+imboyahî. Asu süngunambo ahei n+morî ai ranî hifi ra hin+ng+ndîhi hehi ndühi d+dei wambo ngusüfo pand+hindür+imboyei. ⁸ Fihoeari kefe tîr+hefe hohoan+mo ra God ai Abraham-d+bo hoafi f+ramündî mas+hendi. Raniyo süngunambo Abraham ai ahandî n+morî Aisak+imbo 8 siyuambe fihoeari kari tîr+mar+herü. Aisak amboanî ahandî n+morî Sekop+imbo hoeari kari tîr+mar+herü, asu Sekop amboanî ahandî n+morî 12 sîhefi amoa mamî ahamumbo ramareapurî.

⁹⁻¹⁰ Sekop+ndî n+morî apodoho mamî-memo ranai ahamundî ak+dî Sosep+imbo y+boaruko-rüwurühi-yomo Isip+nambo moanî ratüpurîyo ran-deimbi nindoumbo-fembo nindou-yomondî war+hümarüwuri. Nga God ai, ai-d+bofihî ahandî tîñ+rifo ranambeahindî aboedambomarirî. God ai Sosep+imbo ndor+hoeimbi f+fir+fe masagado ran+imbo ahandî adükari bogori ranai ah+n+rürühi hohoan+moyundo marandî. Ran+imboyo Isip-yafe adükari bogori ranai gafmani-yomondî adükari bogor+imbomarira ahandî worambe muñgu-moatükuni engoro ra hifandimarandî.

¹¹ Raniyo süngunambo Isip asu Kenan hifihü yah+mo afindî tüküfehü nümbür+hündî sesi yapatapariyohü ses+koate-yeihi wembo afindî tüküme feyo. Raniyo Sekop+ndî n+morî sîhefi amoa mamî ranai ses+koate-memo. ¹² Nga asu Sekop ai Isip+hü wit engoro hoafi h+imborîyu haya ahandî n+morî sîhefi amoa mamî ra weanğurühi hondü koamar+hepurî. ¹³ Asükai hihir+yafu mahomondamboyo Sosep ai ahandî amongo mam+imbo ro Sosep-anahî mehua asu Isip-yafe adükari bogori ranai Sosep+ndî amongo mamî ra f+fir+mareapurî. ¹⁴ Raniyo Sosep ai ahandî afindî Sekop asu fikim+n+ndî 75 n+morehî nindowenihî ra sem+nd+ndürî Isip+nambo hombohünda nindou koamar+hepurî. ¹⁵ Raniyo Sekop ai ahandî n+morî-bab+d+imbo homo Isip+hü n+ngomombo sîhefi amoa mamî ra ran+hü muñgu yif+saf+imemo. ¹⁶ Raniyo asu ahamundî fi-n+moko ra Sekem ngoaf+nambo sowapur+ndümo mah+fomo hifi-kefepur+imbohünda. Sapo

Sekem ngoafihü horombo Abraham ai Hamorîndî nîmori-yomondi-mayo yîfi samboefembo hîfi kakînambo pemîmayu ranambe samboefepurîmbohünda.

¹⁷ Horombo God ai Abraham-dîbo hoafi fîramündî masîhendî ra asu anîhondü tüküfehü Israerîhündî nindou Isipîhü anîmboei ranai afîndî safî tükümehîndî. ¹⁸ Asükai süngunambo nindou mamî Sosepîmbo fîfîrîfîkoate ai adükari bogorîmbofi tüküfi haya Isip hîfandîmarandî. ¹⁹ Ranîyo süngudîdî adükari bogorî-mayu ranai sîhefî amoa mamîmbo wosîhoaforî-randürühi aheimbo moaruwaimbo-mareandürî. Ranîyo ahei nîmori ra yîfîsafîmbeyeia yahuhaya moanambühî hînîngîfendürîmbo hütîhoafîmarandürî. ²⁰ Ranî-sîmboanîyo Mosesîmbo hondî ai wakîmarîmîndoa aboedî hîmbomayua asu God ai ahambo hohoanîmoyundo. Ranîyo Mosesîmbo ahandî afîndandî worambe ngîmî amoamo hîfandîmarîhorî. ²¹ Asu Mosesîmbo moanambühî masîhehoramboyo Isip-yei adükari bogorîndî nîmorehî nîmori ai serîmîndî haya ahandî nîmorîmbore moanquimarîrî. ²² Ranîyo Isipîhündî ranai Mosesîmbo ahei munquambo hohoanîmo aboedî ra yamundîmarîhorî. Asu ai ngînîndî nindouyu haya munqu-moatükunî ai hoafîyuhü yare marandî.

²³ Moses ai 40 hîmbanîyu haya ahandî nendî Israer aheimbo hoEIFendürîmbo hohoanîmo-mayu. ²⁴ Moses ai huane Isipîhündî nindou mamî ai Israerîhündambo moaruwaimbomarîrî. Ranîyo Israerîhündîmayu ranahambo hoarehîrümündî haya Isipîhündîmayu ranahambo buburürî hîfokoamarîrî. ²⁵ Moses ai ahandî nendambo hohoanîmoyuhüya, God ai wandî warî süngu afarîhendürî ra fîfîrîmbîrîhi-ndamboane mehu, nga ai moai fîfîrîhîndî. ²⁶ Ngorü sinambo asükai huane Israerîhündî yimbu ranai yîfiarî-mayafandamboyo kîkîfepîrîmbo mehu. Ranîyu hoafîyupîrühî yahuya, 'Se nîmboe sîmborî buburürî-ayafandî, nga se-ana apodoho-anafanî,' mehupîrî. ²⁷ Ranîyu nindou ngorü, ngorü-dîbo yîfiarî botîmareandî ranai Mosesîmbo nînîndîrî pirîrühî yahundoya, 'Düdi sîhambo yîhoefî bogorîmbore asu nindou yîboboferambore hînîngîmareanîna? ²⁸ Se hamanî Isipîhündî hîfokoamarîworî nou asu wambo hîfokoa-mandowandîrîyo?' mehuamboyo. ²⁹ Moses ai ranî hoafi hîmborîyu haya Isip hîfi hînîngîre haya hu Midian hîfîhü manüngu. Ai ranîhü nüngumbo sünguna nindouwenîhî nîmori yimbu kamareapîrî.

³⁰ Asu 40 hîmbanî howane süngunambo sünambeahîndî nendî ranai Mosesîmbo-so nîmî-wohî furîkoate-reandühî Sainai wafukîmî nîmîwamî hai imami ambere tükümeñiyu. ³¹⁻³² Moses ai ranî-moatükunî ra hoeire haya hepünîfi afîndî hohoanîmoyuhü akîmî türüfoefe hoEIFembo mahu. Ranîyo Adükari ai hoafîyundowohü yahuya, 'Ro sîhafî amoa mamî, Abraham, Aisak, Sekop ahamundî God-anahî,' mehuamboyo Moses ai hîhamîndarîyuhü hoEIFembo yîhîmbomayu. ³³ Adükari ai hoafîyundowohü yahuya, 'Sîhafî yîrî hoearî ra safurîhoefî nga, se hîfi haponda anîmbafî ndanana wandî yangîr-ane. ³⁴ Wandî Israer nindou ranahambo Isipîhü nîne moaruwai moatükunî ramarîhîndî ra hoEirîheandî. Asu ro ahei aranî ra hîmborîya heheamboyahî Isipîyei warambeahîndî aboedambo-fendürîmbo makosahî. Ranîmboane haponda Moses sîhambo asükai Isipînambo koandîheheanîna ngamboyafi,' mehu.

³⁵ Moses mamî ranahamboyo weanqurühî Israerîhündî yimbu ai hoafîyafînandowohüya, 'Düdi sîhambo bogorîmbo-mareanîni asu hoafi hîmborîyohü yîboboferambo mareanîna?' masafînando. Asu mamî aiyu God ai sünambeahîndî nend nîmîwamî hai imamiambe tükümeñiyu ahandî

ŋgîndînambo ahambo bogorîmbofe asu Israerîmbo aboedambofembo koamarîherü. ³⁶ Moses ai Israerîhündî nindou ranaheimbo Isipîhündî semündündürî mahu. Ai hepünifeimbi moatükunî Isipîhü asu Hambur sîrîwara ranîhü rareandühî 40 hîmbanî nîmîwohî furîkoate-reandühî manîboadei. ³⁷ Moses mamî ranaiyu Israer nindoumbo hoafîyundürühî yahuya, ‘God ai ahandî hoafî hoafîyu-randeimbî ro nahurai seambeahîndî ndagadürîmbui’ mehündürî. ³⁸ Moses mamî ranaiyu Israer-babîdîmbo nîmîwohî furîkoate-reandühî gugurîyahi mamarei. Asu ahamboyu Sainai wafuambe sünambeahîndî nendî ai hoafîmayundo. Ai Godîndî hoafî yangîrî nîŋgo hohoanîmo sairandeimbî ra semündü haya sîhefîmbo masendî.

³⁹ Nga sîhefî amoa mamî ranai moai Mosesîndî hoafî hîmborîyei. Ai ahandî hoafî sahümündî pirîhi hehi asükai Isipînambo hombo hohoanîmomaye. ⁴⁰ Ai Aronîmbo hoafîyahündowohü sahündoya, ‘Moses ai yîhoefîmbo Isipîhündî semündümünî masüfu, ŋga ahambo nînî-moatükunîyo tüküme feyo ra ro moai fîfîrîhundî. Ranîmbo anîmbo se god mamî nafîndandanî ai yîhoefîmbo aboedî nafî semündîmunî mbîhuwamboane,’ masei. ⁴¹ Ranîyo nindou-maye ranai tîkai god burmakau nîmori nahurai nafîrühü mburîhü sesi sîhehindühî warînambo hütî nafîyoweimbî tîkai god ranahambo hîhîfî-hîhîfîmayei. ⁴² Ranîmboyo God ai aheimbo daboedî hîhîrî-mareandüra ai hüfîhamîndî, amoamo, mupui ranahambo hohoanîmomaye. Sapo Godîndî hoafî hoafîyomorundeimbî-yomondî bukambe mapenîŋgo süŋgu. God yahuya,

“Israer, se nîmî wohî furîkoate-reandühî 40 hîmbanî manîmboei
ra moai wambohünda sesi sîhehindî.

⁴³ Se ser worîmbombo sahümündî mahei ra wambo-hündambo-yopoanî,
ŋga tîkai god Morek asu

Refan ranî god sîsamî mupuiyo nafîrühü mburîhü hohoanîmoyei
marîhündî.

Ranîmbo-hündambo anîmbo ndühîndambo koandîhe-heandüranî

Babiron hîfînambo ŋgeimboyei,” *Amos 5:25-27*

mehu.

⁴⁴ Nîmî wohî furîkoate-reandühî nîmboeambe worîmbombo ser ra ai-babîdîmbo meŋgoro ranambeyo God ai sîhefî amoa mamîmbo hoafîyu marandî. Ser ranînambo worîmbombo hohoanîmo ra God ai Mosesîmbo hoafîmayu-ndowamboyo ahandî hohoanîmo-mayu süŋguru worîmbomarundî. ⁴⁵ Asükai süŋgunambo amoa mamî ranahei nîmori ranai ser ra sahümündî hehi Sosua-babîdîmbo ŋgorü nindou-yei hîfî kosemîndîmbo mahei. Sîhefî amoa mamî ranai tükümehindamboyo God ai ahei hîmboarühî ŋgorü nindou ranaheimbo hemafoareandürî. Ranîyo ser ranînambo worîmborühü hînîŋgîrîhînda nîŋgo hombo adükari bogorî Defit nûŋguambe tüküme feyo. ⁴⁶ Sapo Defit, God ai ahambo hîhîfî-hîhîfîyundo-randeimbî-mayu ranai didîbafîfîhî yahuya, ‘Se yînî mbîsafanî, ro Sekopîndî God sîhambo aboedî worî worîmbondîha,’ mehundo. ⁴⁷ Nga Soromonîyu Godîndî worî ra worîmbomarandî. ⁴⁸ Nga God Nîmoamo Hondü ranai ana moai worî nindou worîmbo-rundeimbî ranambe nîmaru, sapo Godîndî hoafî hoafîyu-randeimbî ai hoafîmayu süŋgu. ⁴⁹ God ai hoafîyuhü yahuya,

‘Sünü ana wandî nîmarîmbo muŋgu-moatükunî hîfandîmbo fond-ane,
asu hîfî ana wandî yitîŋarî pühîyo nîmarîmboane.

Asu se wambohünda nînî-moatükunî worî worîmbo-mandundîyo?

Asu ro fi hefe nîmarî fondîmbo ra hohoanîmoyahai?

⁵⁰ Sapo se fifiri-ndihindi ro wandi warinamboyo munngu-moatükuni ra nafimarhandi,' Adükari ra mehu," mehu. *Aisaia 66:1-2*

⁵¹ Stifen ai kansirimbo hoafiyupurühi yahuya, "Sihamundi hohoanimo ana anihondümbkofekoate nindou-yei nahurai tapihamiyomboane. Se-ana himboambekoate-yomondühi moai Godindi hoafi himboriyomorundi. Ranimboane se Yifiafi Aboedindi hoafi himborikoate-ayomo sihamundi amoaomami ramefundi nou. ⁵² Sihamundi amoa ai Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi horombo hondü maningomonda hifokoefepurimbo mehomo. Ranai horombo hondü hoafiyomondühi yahomoya, 'Süngunambo nindou mam Mbumundi Hohoanimo-yurandeimbi tükündüfimbui,' mehomo, nga sihamundi amoa ai hifokoamarüpurî. Asu se haponda ranahambo daboadi hihirundühi hifokoamarüwuri. ⁵³ Se Mosesindi ahinümbi hohoanimo God ai sünambeahindi nendandi süngu masagado ra masahümündiyosi, nga se moai süngurihindi," mehu.

Stifenimbo nimoeinambo hifokoamarüwuri

⁵⁴ Kansiri-memo ranai rani hoafi ra himboriyomo houmbo Stifenimbo nginindirurühi yahafi hitimarundi. ⁵⁵ Nga Yifiafi Aboedi ranai Stifenindi fiambe farifehüyo sünambe himbomayu hafu. Raniyo ai Godindi himboamupuimbo-randeimbi si ra hoeireandane, asu Sisas ai ahandi warihondü warani manüngu. ⁵⁶ Asu Stifen ai hoafiyuhü yahuya, "Himboriyomo! Ro hoeirheanda sünü ai bureandühiyo Nindou Hondü ranai Godindi wari hondü warani manüngu," mehu.

⁵⁷ Ai rani hoafi ra himboriyomo houmbo, himbo tühifo warinambo kikiru papiründümo mburu puküna hoafi karhoemo houmbo pipiyomo homo Stifenimbo kikihimaründümo. ⁵⁸ Raniyo ngoaf-ambeahindi moanambühi sowaründümo homo hifokoefimbo yahomo houmbo nimoeinambo hüfütimaruri. Nindou horombo ahambo papi-hoafimaruri ranai ahamundi wari hoandari ngisihari hoeari ra yimündindümo nindou mam hoarifi ahandi ndür Sor ahandi yirikimi kurimarundi. ⁵⁹ Stifenimbo nimoeinambo hüfütirüwurambe didibafihü yahuya, "Adükari Sisas, se wandi yifiafi ndowandifi," mehu. ⁶⁰ Ai piyu yimindoho yimbunambo nimarumbo puküna hoafi karhoehü yahuya, "Adükari se yowan ahamumbo moaruwai hohoanimo ndanmbohünda

8

tinirifo segupuripoani," yahu mbura yifimayu. ¹ Stifenimbo hifokoamarüwuri ra Sor ai aboed-ane, mehu.

Sor ai Sisasimbo anihondümborihindeimbiimbo moaruwaimbo mareandür

Rani-simboani munnguambo anihondümborihindeimbi Serusaremihü maniboadei ranaheimbo piyei hehi moaruwaimbo marhindüra Sudia asu Samaria-yafe hifina bukürümayeri. Nga hoafi sowandümo homo-rundeimbi ai yangiri Serusaremihü maningomo. ² Anihondümborundeimbi nindou bidifiri Godindi hohoanimo yangiri süngurundeimbi ai Stifenimbo pukünambo aranahoafiruri mburu hifi-kamarüwuri. ³ Raniyo asu Sor ai anihondümborihindeimbi-yafe hohoanimo moaruwaimbo-reandürühi hu worini-worinyuhü worambeahindi nimorehi nindouwenihü kifi hüramündindürü hu karabusambe hiningireandürü marandi.

Firip ai Sameria ngoafihü aboedi hoafi bokamarihendi

⁴ Anihondümbö-rîhindeimbi ai munḡuambo ḡgoafi bukürümayeî ranîhü aboedi hoafi bokarîhoemo marundi. ⁵ Ranîyo asu Firip ai Sameria-yafe adükarî ḡgoafîna hanü Sisasimbo ai Kraîs-ani yahu wataporîmbo-marandi. ⁶ Ranîyo asu nindou afîndî ranai ahandî hoafi himborîyeihî hepünifeimbi moatükunî ramareanda hoeirîhindühî ahandî hoafi wudîpoaporîhi himborîmayei. ⁷ Nindou ranahei fiambe moaruwai nendî mamarondürîyosî, ḡga Firip ai hemafoareandüra wurünîyombo gorefoendühî nindou ranaheimbo hîniḡḡmarîhindürî. Asu nindou afîndî yirî warî nimokoyeimbi tîḡarî moaruwaimbü ranai-amboanî aboedîmayei. ⁸ Ranîyo asu nindou afîndî ranai ranî ḡgoafîhü afîndî hîhîfi-hîhîfi-mayeî.

⁹⁻¹⁰ ḡga nindou mamî ahandî ndürî Saimon ranî ḡgoafîhü manḡḡu. Ai himoarokora randeimbîyu, ranîyo asu Samariahündî ai hepünîmehindî. Saimon ai hoafîyu randühîya, “Ro adükar-anahî,” yahu marandamboyeî, amonḡohoandi asu akohoandi munḡuambo ahandî hoafi wudîpoaporîhi himborîmayei. Nindou ranai hoafîyeihî seiya, “Nindou ra ḡḡîniḡdeimb-ani asu ḡḡîniḡndî ra Godîndî nahurai adükar-ane,” sei marîhündî. ¹¹ Asu Saimon ai afîndîmbo ḡḡonḡonî hoafi yare maranda hepünahindühî ahandî süḡḡuyahi marîhündî. ¹² ḡga Firip ai God ḡḡîniḡndî hîfandarandî asu Sisas Kraîsîndî aboedi hoafi ra wataporîmbo maranda nîmorehî nindouwenihî ranai Firipîndî hoafi himborîyeihî hundürümayeî. ¹³ Saimon amboa Godîndî hoafi anihondümbö-mareanda ahambo hundürümarüra asu Firipîdîbo manḡḡu. Ai hoeireandane, Firip ai hepünifeimbi moatükunî ramareanda, asu ai afîndî hohoanîmo-mayu.

¹⁴ ḡga asu ranîyomo hoafi sowandümo homo-rundeimbi Serusaremîhü manḡḡomo ai hoafi himborîyomondane, Samariahündî ai Godîndî hoafi anihondümbö-marîhindî. Ranîyo Pita asu Son aheimbo sowana koamarîhaupîra mahanîfani. ¹⁵ Ai tüküyafîne anihondümbö-rîhindembi-mayeî, ranaheimbo-hündambo Godîmbo didîbafî-yafîneandühî safanîya, “Sîhafî Yifiafî Aboedi aheimbo dabadürî,” masafanî. ¹⁶ Nindou ranai Sisasîndî ndürînambo yanḡîrîyeî hundürümayeî. ḡga awi moai ranî simbonî Yifiafî Aboedi ai aheiwamî koso. ¹⁷ ḡga asu süḡḡunambo hoafi sowandîfanî hafanî-rînandeimbi ai ahafandî warî aheiwamî nandîne mburînambo, didîbafî-mefîneanda, Yifiafî Aboedi ranai aheiwamî makoso.

¹⁸ Saimon ai hoeireapîrane hoafi sowandîfanî hafanî-rînandeimbi ai ahafandî warî aheiwamî manandîneanda, Yifiafî Aboedi ahei wamî makoso. Ranîyu asu Saimon ai kakî semündü-haya, ahafanîmbo sowana hu hoafîyupîrîhü yahuya, ¹⁹ “ḡḡîniḡndî ra wambo amboa se-neandîrî, rananîmbo asu ro-amboa wandî warî nindou ranaheiwamî nandîheandani, Yifiafî Aboedi aheiwamî mbîkoso-amboane,” mehu. ²⁰ ḡga Pita ai simborî hoafîyuhü yahuya, “Ranî-moatükunî God ai moanî asendî ra, asu se nîmboe kakînambo pemîmbo hohoanîmoayafa? Ranana se sîhafî kakî ranî bîtapîndo yîfîndamboyafî. ²¹ Se ḡḡîrî Godîndî-mayo ratüpurî ndanambe keboawandî. Nîmboe sapo sîhafî hohoanîmo ra Godîndî himboahü aboedîyopoanî, ḡga moaruwai-ane. ²² ḡga ranîmboane se didîboadîndo hohoanîmondafühî anîmbo, sîhafî moaruwai hohoanîmo randühîndo hîniḡḡindowandî. Asu se Adükarîmbo didîbafîndafoando rananîmbo ai sîhafî ḡḡusüfoambe moaruwai hohoanîmo ra amboawi mbüsümbui. ²³ Ro fîfîrîheandî, se-ana hohoanî afîndeimbanafî asu sîhafî ḡḡusüfoambe moaruwai ranî hohoanîmo ran-ane nîmarîrînimbo hîfandaranîni,” mehu. ²⁴ Saimon ai simborî hoafîyuhü yahuya, “Se

wambo farîhefembohündambo Adükarîmbo dîdîbafî-ndafoandanî anîmbo, asu rananî moatükunî se hoafîmayafî ra ngîrî tükündîfeyo,” mehu.

²⁵ Asu Pita weimbo Son ai nîni-moatükunî Adükarî ai ramareandî ra ai hoafîyafînandürî mburînambo, asükai Serusaremînambo hîhîrîyafîne mahahüfanî. Nafînambo hahüfandühî, Samaria-yafeihî munğua ngoafî adaburo ranaheimbo Adükarîndî hoafî ra bokamarîheneandürî.

Firip ai Itiopia-hündambo aboedî hoafî bokamarîhendî

²⁶ Sünambeahîndî nendî mamî ai Firipîmbo Serusaremîhü hoafîyuhü yahuya “Botîyafo, gebü Gasa ngoafînambo nindou ngoafî nangokoateyo nafî gadîfî,” mehu. ²⁷ Ranîyu asu Firip ai botîfi yaha hanühî ranî nafîhü Itiopiahündî mamî hoeimarirî. Nindou ra Itiopia-yafe adükarî bogorî nîmorehî Kandas ahandî kaki hîfandîrandeimbî bogorîyu. Nindou ranai tîmoefî karîwurimb-ani. Ai rotumbo-hündambo Serusaremînambo mahafu. ²⁸ Asükai ahandî karisambe ngoafîna hîhîrîfi mahu. Karisambe huhü Aisaia Godîndî hoafî hoafîyu randeimbî ai bukambe sürü papîmarandî ra nafîna hübudümara hu. ²⁹ Ranîyo Yifafî Aboedî ai Firipîmbo hoafîyohü yahoya, “Akîmî ngafî karisî-kîmî nîmbafî,” meho.

³⁰ Ranîyu Firip ai pîpîyu hu, karisî fikîmî-fiyuane, nindou ranai buk Aisaia sürü papîmarandî ra ritimîmaranda hîmborîyu haya düdufihî yahuya, “Hoafî se ritimîmarandî ra awi fîfîrohawambo wamboya?” mehuambo. ³¹ Asu ai sîmborî hoafîyuhü yahuya, “Nindou wambo hoafî rana-handî nîmindî fîfirîfe hoafîkoate-ayu ana, ro ngîrî aboedî fîfirîndîheandî. Nga se mborai sîhüfî, fareafî, ro-dîbo karisambe nîmandembo,” mehundo.

³² Nindou buk hoeimareandî ranai ndare hoafîyohü yahoya, “Ahambo sipsip hîfokoefembo sowandümo ahomo nahuraiyo sowaründümo mahomo.

Sipsip wei nînendî tüpurî-hehindanî, heikoate-ayo nou nindou nda moai sîmborî yafambe fare hoafîyu.

³³ Ai ahambo amoanî-ngeimbî moatükunî rarîhindühî moai dîdîboadorîhorî papî-hoafîrîhorî.

Hîfî ndanîhü hîfokoa-marüwura ai nîmorîkoate yîfîmayu, ranîmboane ahandî nîmorî nîngo-koateayeî,” meho. *Aisaia 53:7-8*

³⁴ Kaki hîfandîra randeimbî ranai Firipîmbo düdufindowohü yahuya, “Hoafîndafîndîrî, Godîndî hoafî hoafîmbî ra dabui hoafîmayu? Ahandî fimboyu, asu nindou ngörümboyu?” mehuambo. ³⁵ Ranîyo asu Firip ai ahambo Aisaianî buk ranîhü pîyu hayambo, Sisasinî aboedî hoafî ra yamundîmarirî.

³⁶⁻³⁷ Ai nafîsüngu hanîfanî, hîmonî tükümeffîneandî. Nindou kaki hîfanda randeimbî ranai hoafîyuhü yahuya, “Hoeiro, hoe apuiaro ra, nga wambo hundürüyondîrîmbo ra moai nîni-moatükunî gureandîrî,” mehu. ³⁸ Nindou ranai karis ngîngîni-mareanda manîngo. Ranîyafanî hanîfanî hîmonî kosîfoene Firip ai ahambo hundürümarürî. ³⁹ Hoe hînîngîrîne hena hahüfandane, Adükarîndî Yifafî ai Firipîmbo nîmai serîmîndî maho. Nindou kaki hîfanda randeimbî ranai Firipîmbo moai asükai hoeirirî, nga nindou ranai ahandî nafîsüngu hîhîfî-hîhîfî-kameihî mahu. ⁴⁰ Firip ai Asdot ngoafîhü tüküfi haya Sisasinî aboedî hoafî wataporîmbora hüfumbo Sisaria ngoafîhü tükümeffîyu.

9

Sor ai Sisasinîmbö anîhondümbö-marirî

1-2 Ranî-simboanî Sor ai Adükari+mbô süngurî+horeimbi+mbô hîfokoakofoefendürî+mbô hoafi, hoafiyumarandi. Ranîyu asu Godî+mbô sesi sîhai-randeimbi bogorî adükari sowahî hu, hoafiyundühî yahuya, “Damaskus ngoafî+hü Suda-yei rotu worambe fandîhi arîhündî ranaheimbo pas papînda koandîhawandi. Pas ranambe hoafîndafühî anî+mbôya, ‘Sor ai nindowenihîyu nîmorehîyo Sisasîndî nafi süngurî+hindeimbi ranaheimbo hoeiareandürî ana, watiñarî hüputüpu-ndîhendürî ndemündündürî Serusaremîna ngumbui,’ mbîsafi,” mehu. ³ Ranîyo asu Sor ai pas ra semündü hu Damaskus ngoafî+kimî tüküfiyuane, nîmehünou sünambeahîndî wabürüsî nahurai ahandî fihî sümâfoareandi. ⁴ Sor ai hîfîni piyu yangurî+mbô hîmborî+yuwane, hoafi mamî hoafiyondowohü yahoya, “Sor, Sor, nîmboeafi se wambo moaruwaimbo arowandîrî?” mehondo. ⁵ Ranîyu asu ai simborî hoafiyuhü yahuya, “Adükari, Se didî+yafa?” mehuamboyu hoafi ranai simborî hoafiyondowohü yahoya, “Ro Sisas-anahî, se wambo moaruwaimbo arowandîrî. ⁶ Se botîyâfo, hawa adükari ngoafî+nambo ngafi. Ranîhü nindou mamî ai se nîni-moatükunîyo refembo ra hoafîndünî+nîmbui,” mehu.

⁷ Sor-babîdî nindou mahomo, ranai hoafîkoate homo manîngomo. Hoafi ra hîmborî+yomo, nga asu nindou fi ra moai hoeirüwuri. ⁸ Ranîyo Sor ai botîfi hîmboarî bîrî+hoei hîmbomayu, nga asu moai nîni-moatükunî hoeire-andî. Ranîyo asu nindou ai-babîdî+mbô mahomo ranai Damaskusînambo wamburündumo mahomo. ⁹ Asu ngî+mi sihî ahandî hîmboarî ranai rahurai yangîrî manîngo howa moai sesi sesü, hoe sümündî randî.

¹⁰ Sisasî+mbô süngureandeimbi nindou mamî Damaskusî+hü manüngu ra, ahandî ndürî Ananias. Ai ranîpoanî moatükunî yafogoadî+nambo nahurai hoeireandane, Adükari ai hoafiyuhü yahuya, “Ananias,” mehuamboyu. Ananias ai yahuya, “Adükari, ro-ana ndanî+mbôahî nda,” mehu. ¹¹ Adükari yahuya “Botîyâfo hawa, Nafi Mbumundî aho rasüngu ngafi Sudasîndî worambe se Tarsusî+hündî nindou mamî hoeindî+worî+mboyafi, ahandî ndürî Sor. Ai didî+bafî+yuhü mbamarü. ¹² Sor ai yafogoadî+nambo nahurai ranîpoanî+mbô moatükunî ranambe hoeireandane, nindou mamî ahandî ndürî Ananias ai ahandî hîmboarî bîrî+mbî+hoayuwambo yahu haya worambe kefuai nindou ranahandî+wamî warî manandeandî,” mehu.

¹³ Nga Ananias ai simborî hoafiyuhü yahuya, “Adükari, nindou afîndî ai Sorî+mbôhündâ wambo hoafîmehündîrî. Sîhafî nindou Serusaremî+hündî ranaheimbo moaruwaimbo mareandürî, ranahambo. ¹⁴ Godî+mbô sesi sîhou-rundeimbi bogorî ai ahambo kamafoarüwuri, ai nindou afîndî ndanîhü sîhafî ndürî+mbô hohoanî+moyeihî didî+bafî-yahünîni arîhündî ranaheimbo karabusî-fendürî+mbôhündâ,” mehu. ¹⁵ Nga Adükari ai Ananiasî+mbô hoafiyunduhü yahuya, “Se ngafi. Nindou ra wandî ratüpurî+yurandeimb-ani. Suda-yafe ndîfo, nindou adükari bogorî, asu Suda, ranaheimbo sowana hombo, ai wandî ndürî fîfîrî+fembohündâ kamafoarî+hin-ani. ¹⁶ Muñguambo tîñîrîfo wambohündâ ahambo tükündî+femboe ra ro ahambo nafuindaha-ndomboyahî,” mehu.

¹⁷ Ranîyu asu Ananias ai hu, worambe kefuai, Sorîndî wamî ahandî warî nande haya hoafiyundühî yahuya, “Wandafi Sor, Adükari Sisas nafîni sîhambo sowahî tüküme fiyu ranai wambo koamarî+hendîra makosahane se asükai wudî+poapofe hîmboarîyo asu Yifafi Aboedî sîhafî fi-ambe tüküfembohündâ,” mehu. ¹⁸ Ranîyo asu hîmboarî+hü kinî yapurî nahurai foare mapaiaro ranai nîmai foarî+hoai pîrî+mayo-wamboyu asu wudî+poapore hîmboarî+mayu. Ai botîfi mamaru-wamboyu ahambo

hîmoni hundürümarürî. ¹⁹ Asu süngunambo Sor ai sesi sesühiyu, ahandî fi ra ngînimarîmîndo. Ai Damaskusîhü yahunümbî si Sisasîmbo süngururü-rundeimbi-babîdî manüngu.

Sor ai aboedî hoafî Damaskusîhü hoafîmayu

²⁰ Ai nîmehünou Suda-yafe rotu worambe hoahoangu waikîre randühi yahuya, “Sisas ra Godîndî nîmor-ani,” yahu marandî. ²¹ Ahandî hoafî hîmborîyeihî, hepünahi hehi, hoafîyeihî seiya, “Nindou ndanîmbaiyu Serusaremîhü nindou afîndî Sisasîndî ndürîna dîdîbafîyei arîhündî, ranaheimbo moaruwaimbo-rendürî marandî? Ranîyo horombo ndanîhü Sisasîmbo süngurîhorî-rîhündeimbo watîjarî hüputüpuhefe semîndî Godîmbo sesi sîhou-rundeimbi bogorî sowana hombo hohoanîmo-mayu ranîmbeyu?” masei. ²² Sorîndî hoafî ngînîndî ho-hombo adükarî tüküme Feyo. Asu ai Sudahündî Damaskus ngoafîhü anîboadei ranî-babîdî wataporî-mayua ahei hohoanîmoambe seiya nînihoafîyo anîhondayo masei. Ranîyo asu ai anîhondümbö hamîndî aheimbo nafuiyundürühi yahuya, Sisas ra Nindou God ai nindou aboedambo-fendürîmbo kamafoarir-ani mehu.*

Sudahündî Sorîmbo yîboaruko-marîhora mafîfoendî

²³ Afîndî siyo-hayamboyo, Suda ai hoafî fîründümo sîhou hou hoafîyomondühî yahomoya, “Sîhîrî Sorîmbo hîfokoa-ndîhurîmboane,” mehomo. ²⁴ Nga asu ranî hoafî ra Sor ai hîmborîmayu. Ranîyo asu nîmbî-nîmbî si Suda ai ngoafî adükarî nîmoei ginîrî yipurîkîmî Sorîmbo hîfokoefimbo-hündambo sîrîfoaru nîmarîmo marundî. ²⁵ Nga nîmboambo ahambo süngururü-rundeimbi ai arambe sandüwuru hou ginîrî nafîtambe nafî masaföarüwuri hanîmo.

*Sor ai Serusaremîhü manüngu
(Ratüpurî 4:26)*

²⁶ Sor ai Serusaremînambo hu Adükarîmbo süngururü-rundeimbi babîdîfembo mehu. Nga asu ai ahambo yîhîmborurühi, ai-ana Sisasîmbo süngurirî randeimbiyupoanî mehomo. ²⁷ Nga asu Barnabas ai fîfîreapuri ai Sorîmbo yîhîmbomemonda asu ai Sorîmbo serümündü haya Godîndî hoafî sowandümo homo-rundeimbi sowana hu ahamumbo hoafîyupurühi yahuya, Sor ai Damasakusîna nafî huhî Adükarîmbo hoeimarira ai ahambo hoafîmayundo. Asu Damasîkusîhü Sor ai yîhîmbokoate Sisasîndî hoafî bokarîmarîhendî, mehu. ²⁸ Ranîyo asu Sor ai süngururü-rundeimbi-babîdî nüngumbo Serusaremîhü münguambo hoahoangu wakîreandühi yîhîmbokoate Sisasîndî hoafî bokarîhendürî marandî. ²⁹ Suda Grik hoafî fîfîrundeimbi ai Sor-babîdî sîmborî hoafî, sîmborî hoafîyomo marundî. Ranîyo ahambo hîfokoefimbo-hündambo nîni-süngundîhurî, nîni-sîngundîhurî-memo. ³⁰ Ranîyo asu süngunambo Sisasîmbo anîhondümbö-rundeimbi ai ra fîfîru mburümbö asu ahambo sowaründümo hanîmo Sisaria ngoafîhü koamarîhawura Tarsusînambo mahu.

³¹ Ranîyo asu münguambo anîhondümbö-rîhindeimbi Sudia, Gariri, Sameria-yafeambe manîmboei, ranai aboedî manîboadei. Adükarîmbo ahîniyei-ane, Yifiafî Aboedî aheimbo ngînimara-mîndîndüra asu nindou afîndî Sisasîmbo anîhondümbö-rîhindühi aboedî mamambeyahi manîboadei.

Pita ai Ainiasîmbo aboedîmarirî

* 9:22: Suda-yafe hoafînambo nindou ra ahandî ndürî Mesaia-ani.

³² Pita ai mun̄gua ngoafi hoahoanguhü n̄gorü-simboani Godîndî nendi Ridahü amarei ranaheimbo sowana ndüfosimbo mahu. ³³ Ranîhü ai nindou mamî ahandî ndürî Ainias hoeimarirî. Ai yirî warî nîmokoyu haya 8 himbanîyu worambe yangîrî mamaru. ³⁴ Pita ai ahambo hoafi-yundühi yahuya, “Ainias, hapoana Sisas Kraias ai sîhambo aboedareanîni. Botîyafu, sîhafî fondî dîboadîro,” mehundoa nîmehünou botîmefiyu. ³⁵ Ridahündî nindou-yei asu Seronîhündî-yei ai hoeirîhora mayoa ai Adükarîmbo anîhondümbu-marîhorî.

Pita ai Tabitambo botîmareandi

³⁶ Sopa ngoafîhü süngureandeimbi mamî ra ahandî ndürî Tabita-ane. Griki-yafe hoafînambo ana, Dokas. Nîmorehî ra ahandî hohoanîmo aboedîyo haya ai nindou napokoate-yeimbîmbo farîhendürî marandî. ³⁷ Ranî-simboani ai an̄günümboyo mbura moaruwaimayo. Ranîyo ahandî yîfînimoko ra hundürühi mburîhümbu, nîmoamo yibadîwamî manandîhindî. ³⁸ Rida ra Sopa ngoafîkim-ane. Asu Pita ai Rida ngoafîhü nîmaruane, Sopahündî süngurîhindeimbi ai himborîyei hehi nindou yimbu ahambo sowana koamarîhehipîra mahafanî. Asu ai ahambo hoafi-yafînandowohü safanîya, “Mborai, nîmai ro-babîdî n̄gefombo,” masafînando-amboyu.

³⁹ Pita ai botîfi haya, ai-babîdîmbo homo tüküyafu hou ahambo nîmoamo yibadînambo sowaründümo mahafomo. Asu ranîhü nîmorehî kaisahoabedî ai hehi, Pitandîkimî nîboadeimbo Dokasîmbo hohoanîmoyeihi aranîyeihî seiya, “Hoandarî hoearî asu bîdîfirî hoearî ro gudarîhundî nda Dokas yangîrî nîngombo nafîmarand-ane,” sei hehi ahambo nafuimayei. ⁴⁰ Asu Pita ai mun̄guambo nindou hîhaimafoa-reandüra weindanî mahaiya, yirî yimbu pusîre nîmarümbu, Godîmbo dîdîbafîfi mbura asu hîhîrîfîhi yahuya, “Tabita, se botîyafu,” mehundo. Ranîyo asu nîmorehî ranai himboarî bîrîhoai, Pitambo hoeirera mayowa, asu botîfe mamaro. ⁴¹ Ranîyu asu Pita ai wambuamündî nüngumbo anîhondümbu-rîhindeimbi asu nîmorehî kaisahoabedîmbo hoafîmayua kamefoehinda ai Dokas nafuimendürî. ⁴² Pita ai Dokasîmbo yîfîhündî botîmareandi hoafi ra Sopa ngoafi mun̄gu ho men̄gorowa, nindou afîndî ranai himborîyei hehi, Adükarîmbo anîhondümbu-marîhorî. ⁴³ Ranîyo Pita ai Sopahü afîndî si manüngu. Nindou mamî burmakau hoearî nafîra randeimbî Saimon radîbo manüngu.

10

Pita ai Korniriusîmbo Godîndî hoafi hoafi-meindo

¹ Suda-yafe ndîfo nindou mamî adükarî ngoaf Sisariahü manüngu, ahandî ndürî Kornirius. Ai Romî-yafe ami ranambe 100 ami Itari sei arîhündî ra hîfandapurî randeimb-ani. ² Ai Godîmbo hohoanîmo parirî randeimbîyu haya asu ahandî fikîmînîndî babîdî Godîmbo ahînyei rîhündei-ane. Asu Suda ai napo mbonîmbo-marîhümündia ahandîmayo kaki adükarî sagadürî randühi asu Godîmbo mun̄guambo si dîdîbafîfi marandî. ³ Nîmbambe safî yafogoadînambo nahurai hoeireandane, Godîndî nendi mamî ahambo sowahî kusü hoafi-yundühi yahuya “Kornirius,” mehu. ⁴ Asu Kornirius ai ahambo yîhîmboyuhü himboa parirîhü hoafi-yundühi yahuya, “Adükarî, se nînimboeafa?” mehuamboyu. Asu Godîndî nendi ai simborî yahuya, “God ai sîhafî dîdîbafîyafu marandî ra himborîyumboani. Asu ai hoeireandi se nindou afîndî napo mbonîmbo rîhümündeiimbîmbo farîhawandürî marandî ranahambohünda God ai

sîhambo hohoanîmo-yumboani. ⁵ Haponda se nindou bîdîfirî Sopa nambo koandîhawapurî nindou ahandî ndürî Saimonîmboyu Pitamboyu randeimbi-mayu ranahambo fihimündî sînimbohünda. ⁶ Ai ndürî mboafö Saimon burmakau hoearî nafîra randeimbi-dîbo manüngu. Ahandî worî ra sîrîwara hoekîmî mafondaro,” mehu. ⁷ Godîndî nendî Korniriusîmbo hoafîmeindo ra huane asu Kornirius ai ahandî ratüpurîyafanî rinandeimbi asu ami mamîyu ranahamumbo mborai mehupurî. Ami ra Godîmbo hohoanîmo parirî randeimbiyu haya asu Korniriusîmbo farîherü randeimbiyu. ⁸ Asu Kornirius ai muŋgu-moatükunî tükümeŋeyo ranahambo ndore wataporîmbo-rapurî mbura Sopianambo koamarîhepura mahomo.

Pita ai ranîpoanîmbo moatükunî hoeimareandî

⁹ Ngorü sina ai homo Sopa ŋgoafî tebünanî tüküyafundane, hüfünîmbo Pita ai Godîmbo dîdîbafî-fembohünda worî bogîmondîwamî mahafu. ¹⁰ Ranîyo asu Pita ai wembomboyuhü sesî sesîmbo hohoanîmomayu. Nga awi sesî dîdîboadombarîhi nou ranîpoanîmbo moatükunî yafogoadînambo nahurai Pitambo tükümeŋeyoa hoeimareandî. ¹¹ Ai hoeireandane, sünü sübüdîhoehîyo, asu nîni-moatükunîmbai hoearî adükarî yimbuyimbu hîmborümbî nahurai hîfînambomare koso. ¹² Muŋgua mamîkarambo yimbuyimbu tîŋarümbî nînihondî asu wako, amoasîrî ai hîfîsüngu hahabodei, asu ndu ai nîmoamo botîrîhehi arîhündî ranambe nînoumayo. ¹³ Asu yafambe mamî Pitambo hoafîyohü yahoya, “Pita, se botîyafö, nînihondî hîfökoaro, mando, sowasîfî,” meho. ¹⁴ Pita ai sîmborî hoafîyundowohü yahuya, “Adükarî, ro sesî Sudambo ai moaruwai-ane sei arîhündî ra ŋgîrî dagadîhî,” mehu. ¹⁵ Asu yafambe ranai asükaiyo yimbumbo hoafîyohü yahoya, “Nîni-moatükunîyo God ‘aboed-ane’ mehu ra, se ŋgîrî ‘moaruwai-ane’ mbîsafî,” meho. ¹⁶ Yafambe ra ŋgîmîmbo yare hoafîmendowa, asu ranî-moatükunî ra nîmehünou sünambe asükai hîhîrîfe mahafo.

¹⁷ Asu Pita ai ranîpoanîmbo moatükunî ahandî nîmindî ranahambo hohoanîmoyuane, nindou Kornirius koamarîhepurî ranai sînimmo tüküyafu hou asu Saimonîndî worî ranahambo düduyafu hou homo, ahandî ginîrî yipurîkîmî manîŋgomo. ¹⁸ Asu ai mîŋgîyomo düduyafundühî yahomoya, “Saimonîmboyu Pitamboyu randeimbî ranai nünŋuwai wanîyo?” mehomo. ¹⁹ Pita ai yafogoadînambo nahurai hoeimareandî ranahambo hohoanîmoyuhü nünŋuwane, Yifiafî Aboedî ai hoafîyohü yahoya, “Se hîmborîyafî. Nindou ŋgîmî ai sîhambo kokoarunîni. ²⁰ Se botîyafö hawa, hanîfî hîfîni yibadînambo asu se ŋgîrî ai-babîdî ŋgafîhü afîndî hohoanîmondafî. Nga ranana ro koamarîhehepura masînimmo-ane,” meho.

²¹ Pita ai ranahamumbo sowana hanü hoafîyupurühî yahuya, “Se wamboemo kokomaründîrî, ŋga ro-ana nda. Nîmboemo se masînimmo-a?” mehuamboemo. ²² Asu ai hoafîyomondühî yahomoya, “Godîndî sünambeahîndî nendî ami bogorî Korniriusîmbo hoafîmeindoa ai koamarîhemuna masînefî sîhambo hoafîyowanî se ahandî worîna hîföbohünda. Ai mbumund-ani asu Godîmbo ahîniyuhü ndore hohoanîmoyumb-ani. Muŋgua Suda ai ‘Aboedî hohoanîmoeimb-ani’ sei marîhündî. Godîndî sünambeahîndî nendî ai ahambo hoafîyundowohü yahuya ‘Se Pitandî hoafî hîmborîmbohünda ahambo hoafîndafî koaboadîwandühî anîmboya, “Wandî worîna dîdîfî,” mbîsafî,’ mehu.” ²³ Pita ai ahamumbo hoafîyupurühî yahuya “Se sînimmo mamî nîmbî ro-dîbo apoefö,” mehuamboyo. Apomo mburu asu siambe ai botîfî napoamündî haya mahomonda asu Sopahündî Sisasîmbo süngururü-rundeimbi bîdîfirî ai Pita-babîdî mahomo.

Pita ai Korniriusîndî worîna mahu

²⁴ Ngorü sihi ai homo Sisariahü tüküme fundî. Asu Kornirius ai ranîhü ahamumbo hîfandapurî mamaru. Ai ahandî mamîsirî, asu ngunindî ranaheimbo hoafîmayundüra ahandî worambe Pitandî hoafî hîmborîmbohünda gugurîyahi mamarei. ²⁵ Pita ai hu worambe kefuai Korniriusîndî hîmboahü tüküfiyuane Kornirius ai ahambo adükar-ani yahu haya ahandî yirikîmî piyu mamaru. ²⁶ Nga asu Pita ai ahambo hoafîyundowohü yahuya, “Se botîyafu. Ro-amboa nindou se nahurai-anahî,” mehu. ²⁷ Pita ai Kornirius-dîbo wataporîyu hu kefuai, asu nindou afîndî fanda megoro ra hoeimareandî.

²⁸ Asu Pita ai yare hoafîyundürühi yahuya, “Se sîheihoari fîfirîhindi ro yîhoefî ndîfo-babîdî nîmarîpoani asu ahei worambe kefoefepoani sei arîhündî. Nga God ai wambo nafuimayu, ro ngîrî nindou mamî moaruwai-ani mbîsahî. ²⁹ Ranîmboanahî asu ro moai sîmborî hoafî kîkîhîrîheandî wambo ndanîhü sînimbo hoafîmemo ra. Asu haponda sîheimbo düduweheandî, nîmboyei se wambo sînimbo hoafîmayeia?” mahuamboyu.

³⁰ Asu Kornirius ai hoafîyuhü yahuya, “Ranîhündî ro wandî worambe nîmbambe safî Godîmbo dîdîbafîyaheandane, asu nîmehünou sünambeahîndî nendî mamî ai wandî hîmboarühî hîmboarambe forîhoeimbî hoearî güde haya manüngu. ³¹ Asu ai hoafîyuhü yahuya, ‘Kornirius, God ai se dîdîbafîyafu marandî ra hîmborî-yumboani. Asu se napo mbonîmbo-rîhümündî-mbîmbo kaki napo sabadürî arandî ra fîfîreamboani. ³² Ranîmboane asu se sîhafî nindou bîdîfirî koandîhawapura Sopa-nambo ngomo Saimon Pitambo hoafîndîmondowa mbüsüfuwamboane. Saimon ai ahandî ndürîmboafu Saimon-dîbo-ani anüngu. Ngorü Saimon ai burmakau hoearî nafîra randeimb-ani. Ahandî worî ra sîrîwara hoekîm-ane afondaro,’ mehu. ³³ Ranîmboyu asu sîhambo sowana nindou bîdîfirî nîmehünou koamarîheheapurî. Asu se aboedî hamîndîyo ndanîhü masîfomo. Asu haponda munguambo ro sühîfî ndanîhü Godîndî hîmboarühî anîboadefî. Munguambo hoafî Adükarî ai sîhambo hoafîmayu ra se hoafîyowanî ro hîmborîmbo asefî,” mehu.

Pita ai Korniriusîndî worambe hoafî bokamarîhendî

³⁴ Asu Pita ai hoafîyuhü yahuya, “Haponda ro wudîpoaporîhe fîfirîheamboanahî nindou munqua Godîndî hîmboahü sîsîmogodî yangîr-ane fî. ³⁵ God ai munquambo nindou ahambo ahîniyeihî ahandî hohoanîmo süngurîhinda ranaheimbo hohoanîmoyundürî arandî. ³⁶ God ai Israer yîhoefîmbo aboedî hoafî koamarîhendî ra se fîfirîhindi. Hoafî ra rahurai-ane, ‘Sisas Kraîs ai munquambo nindou ahei Adükar-ani asu ai sîhefîmbo God-babîdîmbo mamühi-mareamunî.’ ³⁷ Horombo Sudia-yafeambe munquambo nîni-moatükunîyo tüküme feyo ra se fîfirîhimboaneî. Horombo Son ai Garirihü boateî nindou hundürîmbo hoafîmayu. ³⁸ Se Sisas Nasaretîhündî ra fîfirîhorî God ai Yîfiáfî Aboedî ngînîndî kameihî masagado. Ai hoahoangu wakîreandühî nindou farîhendürühi munqua Satanîndî ngînîndî hoarehî manîmboei ranaheimbo aboedambo-mareandürî sapo God ai-dîbo nüngumbo wambo. ³⁹ Suda-yafe hîfambe asu Serusaremîhü munqu-moatükunî ramareandî ra hoeirîhu hohu anîhondane sefî arîhündî. Nga Suda ai ahambo Serusaremîhü nîmî keimbî karîhendeimbîfîhî parüwuri hou hîfokoamarüwuri. ⁴⁰ Nga ngîmî siyo haya God ai ahambo botîmarîra nindou hîmboahü weindahî tüküme fiyu. ⁴¹ Nindou munqua moai ahambo hoeirîhorî, nga wanî. Nga yîhoefîmbo

horombo God ranahambo hoeife hefe hoafi+mbohündambo kafaore hîningî-mareamunî ro yangîrî hoeimarîhuri. God ahambo yifîhündî botîmarîrî asu ro ai-babîdî sesî sahusifî, hoe sîmîndefî marîhundî. ⁴² Asu ai yihoefîmbo hoafi+yuhü yahuya, ‘Nindou munġuambo se aboedî hoafi bokarîndîhoemo-ndühî anîhondümbö hoafi+ndomondühî anîmboya, “God ai ahambo nindou yangîrî nîboadeimbi asu yifîyeimbi aheimbo refe yîbobofemböhönda kamafoarîr-ani,” mbîsîmo,’ mehu. ⁴³ Horombo munġua Godîndî hoafi hoafi+yomo-rundeimbi ahambohündambo yaru hoafi+yomondühî yahomoya, ‘Munġua ahambo anîhondümbö-ndîhoranî ahandî ngî+nîndîna ranaheimbo God ai ahei moaruwai hohöanîmo ra gogorîndîhe-ndürîmbui,’ mehomo,” Pita ramehu.

God ai ahandî Yifiafî Aboedî Suda-yafe ndîfoambo koamarîhenda masahümündî

⁴⁴ Pita ai hoafi+yuanbe Yifiafî Aboedî ai nindou munġuambo hoafi hîmborîmayei ranaheiwamî makoso. ⁴⁵ Sudahündî anîhondümbö-rundeimbi Pita-babîdî masîfomo ai hepünafu hou yahomoya, “God ai ahandî Yifiafî Aboedî Suda sîhefî ndîfoambo amboanî masagadürî,” mehomo. ⁴⁶ Suda-yafe ndîfo ai ranîpoanîmbo ranîpoanîmbo hoafîna wataporîyeihü ‘God ai aboed-ani’ masei ra hîmborîmemo. ⁴⁷ Asu Pita ai hoafi+yuhü yahuya, “Aheimbo hîmonî hundürümbö nindou dîdai yowanî mambüsîndüra. Ai Yifiafî Aboedî masahümündî sîhîrî masahumîndefî nahurai-ane,” mehu. ⁴⁸ Asu ai aheimbo hoafi+yundürühî yahuya, “Sîsasîndî ndürînambo sîheimbo hundürü-ndürîmboemo,” mehu. Asu ai Pitambo hoafi+yahündowohü seiya, “Se ro-babîdî yahunümbîmbo nîmbafî,” masei.

11

Pita ai Serusaremîhü anîhondümbö-rundeimbi ahamumbo ranîmoatükunî tüküme Feyo ranîmbo wataporîmbo-marandî

¹ Kraîsîndî hoafi sowandümo homo-rundeimbi asu anîhondümbö-rundeimbi Suda-yafe hîfambe anîngomo ai hîmborîyomondane Suda-yafe ndîfo ai-amboa Godîndî hoafi ra masahümündî. ²⁻³ Ranîyo asu Pita ai Serusaremîna hafuane anîhondümbö-rundeimbi nindou fîhoearî karu tîrîhundeimbi ai ahambo ngî+nîndî hoafi+yomondowohü yahomoya, “Se-ana nindou fîhoearî kefe tîrîhefekoate-yomondî worambe apafî asu ai-babîdî sesî masowasîfî,” mehomo.

⁴ Ranîyo asu Pita ai piyu haya munġu-moatükunî tüküme Feyo ra ndore wataporîmbo-marandî. ⁵ “Sapo ro adükari ngöafî Sopahü nîmboambo Godîmbo dîdîbafî-yaheandühî nîmboahanî ranîpoanîmbo moatükunî yafogoadînambo nahurai wambo sowahî tüküme Feyoa hoeimarîheandî. Ranîyo hoearî adükari nahurai nînîmbai yimbuyimbu hîmboranî kîkîhamîndî haya asu wambo sowana sünambeahîndî afurîmare koso. ⁶ Ro wagabe ragu hîmboyahanîyo nîmambeahîndî nînîhondî, yimbuyimbu tînarümbî, amoasîrî asu ndu ra hoeimarîheandî. ⁷ Asu ro hîmborîyaha yafambe mamî wambo hoafi+yondîrühî yahoya, ‘Pita, se botîyafö, nînîhondî hîfokoaro mando sowasîfî,’ meho. ⁸ Ngä ro hoafi+yahühî sahîya, ‘Adükari, wanî. Suda ro sesî moaruwai-ane sefî arîhundî ra moai sahasî rîhandî,’ masahando. ⁹ Ngä yafambe ranai sünambeahîndî asükai wambo hoafi+yondîrîhü yahoya, ‘Nînî-moatükunî God nafîmarandî ranana aboed-ane, ngä se ngîrî moaruwai-ane mbîsafî,’ meho. ¹⁰ Ranî-moatükunî ra refe hayambo-yowanîyo asu munġua nînoumayo ra sünambe asükaiyo hümaramîndo hafo.

11 Asu ranî simboanî hamîndî nindou ngîmî ai sinîmo worî ro nimboahmeimbi rasowahî tüküme fundî. Nindou mamî Sisariahündî ai wambo fihemîndîrî hîfombo-hündamboemo koamarîhepura masînimmo.

12 Yifiafî Aboedî ai wambo hoafîyohü yahoya, ‘Se yîhîmbokoate ai-babîdî ngafî,’ meho. Ranîyo anîhondümborundeimbi 6 anîngomo ndanamboa ro-babîdî mahomo. Asu ro hefî Korniriusîndî worambe mafarîyahündî.

13 Asu ai hoafîyumunühi yahuya sünambeahîndî nendî mamî wandî worambe farîfi manünguwa hoeimarîhinî. Ai yahuya, ‘Nindou bîdîfirî Sopa-nambo koandîhawapurî ndürî Saimonîmboyu Pîtamboyu-randeimbi ranahambo hoafîyowanî sîfombohündâ. 14 Ai sîhambo hoafîndünînimbui asu hoafî ranînambo God ai se sîhafî fikîmînimîndî-babîdî aboedambo ndeandürîmbui,’ mehu.

15 Ro peya hehea wataporîmbo-rîhandambe Yifiafî Aboedî aheiwamî makoso, weangurühi sîhefîwamî makoso nou. 16 Ro Adükârîndî hoafî asükai hohoanîmo-mayahî. Horombo ai yahuya, ‘Son hoenambo hundüramarandürî, nga Yifiafî Aboedî ai kosowohü ranambo se hundürîndeimboyei,’ mehu. 17 Horombo sîhirî Adükârî Sîsas Kraîs anîhondümbomarîhura God ai Yifiafî Aboedî moanî masemunî, nga haponda Yifiafî ra Suda-yafe ndîfoambo amboanî moanî masagadürî. Nga ro nüngunahurai nindou-yahî anîmbo Godîndî nafî kîkîndîhe gündîheandanî hundürîkoate-mandeia?’ mehu.

18 Asu Sudahündî ai hoafî ra hîmborîyomo hou moai sîmborî ahambo asükai hoafîyomo, nga Godîmbo adükâr-ani yahomo hoafîyomondühi yahomoya, “God ai sîhefî ndîfoambo amboa mafarîhendüra ahei hohoanîmo moaruwai hînimîngîndîhi hehi asu yangîrî koadürümborundeimboyei,” mehomo.

Aboedî hoafî Andiokîhü tüküme feyo

19 Horombo Stifenîmbo hîfokoarîhorî hehimboyowanî Sîsasîmbo anîhondümborîhindeimbi ranaheimbo moaruwaimbo marîhindüra bukürümehîndî. Ai hei Finisia hîfîhü, Saiprus hîfîhü, Andiokîngoafîhü tüküyahi hehi aboedî hoafî Sudambo yangîrî hoafîmehündürî. 20 Nga anîhondümborundeimbi bîdîfirî Saiprusîhündî, Sairinîhündî ai Andiokînambo homo Grikîmbo amboanî Sîsas Adükâr-ani yahomo hou aboedî hoafî ra hoafîmemo. 21 Asu Adükârîndî ngînimîndî ai-babîdî manîngowa nindou afîndî ai Ahambo anîhondümborîhindühi süngumarîhorî.

22 Sîsasîmbo anîhondümborîhindeimbi Serusaremîhü hoafî ranahambo hîmborîyei hehi Barnabas koamarîhehora Andiokîna mahu. 23 Barnabas ai hu tüküfi God ai nindou aboedî-aboedî-mareandürî ra hoeire haya hîhîf-hîhîfîyuhü ahei ngusüfoambe ngînamündîndürühi yahuya, “Nîmbînimbî si se Adükârîmbo aboedî süngundîhorî,” mehu. 24 Barnabas ai nindou aboed-ani, nga Yifiafî Aboedeimbiyu haya asu afîndî hamîndî anîhondümboreandeimbi-ani. Asu nindou afîndî ai Sîsasîmbo anîhondümborîhindeimbi babîdîmbo mamambe-mehîndî.

25 Ranîyu asu Barnabas ai Sorîmbo kokombo Tarsus ngoafîna mahu. 26 Ahambo hoeirî mbura serîmündü Andiokîna mahafanî. Mamî hîmbanîyo haya nindou yimbu ranai Sîsasîmbo anîhondümborîhindeimbi babîdîmbo fandîhimbo afîndî yamundî-marîneandürî. Asu Andiokîhü weangurühidîdî Sîsasîmbo anîhondümborîhindeimbi ranaheimbo Kristen anei masahündürî.

27 Ranîsimboanî Godîndî hoafî hoafîyomo-rundeimbi bîdîfirî ai Serusarem hînimîngîru hou Andiokîna makosîmo. 28 Nindou mamî

aihündi Agabus-ani. Yifiafi Aboedi ai ahambo hoafimendoa ai botifi hoafiyundurühi yahuya, “Süngunambo munğu hifi ndanihü wembo adükari tükündifemboe,” mehu. Ai yare hoafimayu, nga süngunambo Krodius ai Romi-yafe adükari bogori nünquambe wembo ra tüküme Feyo.²⁹ Raniyu asu süngurihindeimbi ai Sudahündi wandafi mamî farîhefembohündambo kaki koarîhefembo hoafi fimarîhümündi. Mamami ai aheimbo kaki saimbo sei hehi hohoanîmoyeihü kaki bidifiri yîboborîhi masîhehindüri.³⁰ Ai Barnabas asu Sor koamari-hehipîra kaki ra sowandîfanî hena Serusaremîna hahüfanî hîfandî-rundembîmbo masabînapurî.

12

Herot ai Sems hîfokoarirü mbura Pitambo karabusîmarirî

¹ Rani-sîmboani bogori adükari Herot ai Kraisîndi nendi bidifirambo moaruwaimbo-mareandüri. ² Ai hoafimeyuwa Sems Sonîndi amonço pisao yihîmîndînambo hîfokoamarüwuru. ³ Herot ai hoeireanda Suda ai ranahambo aboed-ane maseiamboyu Pitambo kameihî karabusîmarirî. Suda ai bret yisîkoate-sesesî-mayei rasîmboa Herot ai ramareandi. ⁴ Ai Pitambo serümündü karabus worambe hîningîmarira, yimbuyimbu bidifirambe yimbuyimbu ami ai hîfandîmarurî. Herot ai yare hohoanîmoyuhüya, “Awi Suda ai bret yisîkoate-sesesîndei mbundühümbo anîmbo ro Pitambo weindahî papî-hoafîndühünî-mboeahî,” mehu. ⁵ Asu Pita ai karabusî worambe mamaru, nga anîhondümbo-rîhindeimbi ai ahambohünda Godîmbo didîbafîyei marîhündi.

Pita karabus worî hîningîmareandi

⁶ Ndanî nîmbînambo sümbu noufe Herot ai Pitambo papî-hoafîmbo yahumboyu sen yimbunambo hüputüpurundümo ami yimbu-yafandî mbusümo sîhawura mapu. Asu hîfandîru-rundeimbi ai karabus worî yipurîkîmi hîfandîmarundî. ⁷⁻⁸ Nîmehünou Adükariîndi sünambeahündi nendi ai manünquamboyo asu worambe si pîmayoa Pitambo ngîrîsafîni sindira botîmefiwa hoafiyuhü yahuya, “Nîmai botîyafu!” mehuamboyo nîmehünou asu sen ai Pitandî warîhündi fufurîmarîhoayo. Sünambeahîndi nendi ai Pitambo hoafiyuhü yahuya, “Hoearî yîhuruyafî mbura su güdo,” mehuambo Pita ai rasüngu-mareandi. Asu sünambeahîndi nendi ai yahuya, “Sîhafî hoandari hoearî güdo mbura wandî süngu sînîfi,” mehu. ⁹ Raniyu asu Pita ai ahandî süngu karabus worî safambeahîndi tüküme Feyo. Nga Pita ai sünambeahîndi nendi ramarirî ra moai weindahane yahu, nga yafogoadî-nambombai yahuhayamboyo. ¹⁰ Yîbobo ai hafanî yimbu hîfandî-rînandeimbi ngasündîne hena karabus ain yipurî ra-sowahî tüküme Feyo. Yipurî ra ahafanîmbo moanî timarîhoayo-wamboyafanî weindanî tüküyafîne hena adükari nafî süngu hafanî asu nîmehünou sünambeahîndi nendi ai ahambo hîningîmarirî.

¹¹ Pita ai wudîpoapore fîfîre hohoanîmoyuhü yahuya, “Haponda ro anîhondümbo fîfîrîhe-amboanahî Adükari ai ahandî nendi koamarîheira kusü mafarîhendîra Herot ai ngîrî wambo moaruwaimbo-ndeandîrî. Suda ai wambo moaruwaimbo-fendîrîmbo mehomo, nga ngîrî randundîrî,” mehu. ¹² Raniyu asu ai Maria, Sonîmboyu Makîmboyu-randeimbi hondandî worîna mahu. Nîndou afîndî ai ranîhü Godîmbo didîbafî-fembohündambo gugurîmehîndî. ¹³⁻¹⁴ Raniyu asu Pita ai hu yipurühi pîrako-pîrako-marandamboyo nîmorehî ratüpurîyo-randeimbi ahandî ndürî Roda

ai yipurî sübüdühefembo ho Pitandî yasimondî hîmborîyo haya hîhîfî-hîhîfîmayo. Ranîyo asu yipurî moai sübüdühendî, nga hîhîrîfe worî safana pîpîyo ho hoafiyondürühi yahoya, “Pita yipurî nafitambehü anüngu,” mehoamboyo. ¹⁵ Asu ai ahambo hoafiyehî seiya, “Se ra hîhîndî-hîhîndî-yafühîyafî!” masei. Nga asu ai yahoya, “Tikaipoani, nga anîhondümbö asahi,” yahoenîngo asükaiyo hoafîmayo. Asu ai hoafiyehî seiya, “Awi sünambeahîndî nendî Pitambo hîfandîrürî-randeimbî-mbai ranana?” masei.

¹⁶ Asu Pita ai asükaiyu pîrako-pîrako-marandamboyo ai yipurî sübüdi-hehindîhünda hoeirîhorî hehi hepünîmehindî. ¹⁷ Pita ai aheimbo warînambo afoai yahu haya Adükari ai ahambo karabus worambeahîndî serümündü moanambühî tüküme fiyu hoafî ra wataporîmayu. Ai yahuya, “Sems asu wandafî mamî ranahamumbo hoafîndahüpurî,” mehu. Asu ai Pita ranîhü hînîngîrirî haya ngorü goanîni mahu.

¹⁸ Asu ranîyo ngorü siambeahî Pita ai nîmarîkoate-mayuwa, ami ai hepünafundühî afîndî hohoanîmo-yomondühî yahomoya, “Pita nüngufiyuwa?” mehomo. ¹⁹ Herot ai Pitambo karabus worî munğu kokofefimbo hoafîmepuramboemo ramarundî, nga asu moai hoeirüwurü. Ranîyo asu karabus hîfandî-rundeimbîmbo Pita ai aboedambomefiyu ranîmbo düdumareapurî, nga ai moai didîboadoru hoafîyomo. Ranîyo asu ahamumbo hîfokoe fe-purîmbo hoafîmayu. Sünguna ai Sudia hîfî hînîngîre haya hanü Sisaria ngafîhü mamaru.

Herot ai yîfîmayu

²⁰ Herot ai Tairîhündî asu Saidonîhündî ranaheimbo ngînîndî-marandürî. Ranîyei asu ai fandîhi hehi nindou bîdîfîrî ahambo sowana koamarîhehipura mahomo. Weangurühî ai Brastus, bogorî adükari ndî ratüpurîyu randeimbî-mayu, ranahambo yahomoya, “Farîhawamunî,” mehomo-ndamboyo. “Fandîhehea-purîmboyahî,” mehu. Ai Herot soana homo hoafîyomondühî yahomoya, “Sîhîrî aboedî-aboedî-ndahumboane,” mehomo. Nîmboe hîfî ra Herot ai hîfandîmarandî ranîhü Tair asu Saidon ai ahei sesî sahümündî rîhündühî wambo. ²¹ Ranîyo Herot ai mamî sihî ware haya, ahandî adükari bogorî hoeari yihuru-ramündü haya, ahandî adükari bogorî nîmarî fondîwamî nîmarümbö nindou afîndî ranaheimbo wataporîmbo-marandürî. ²² Asu nindou ranai puküna hoafî karîhehindühî seiya, “Ndanana god mamîndî yafambe-ane! Nga nindou-yomondî yafambeyopoan!” masei. ²³ Asu Herot ai ahei hoafî ranîmbo moai ambe yahu asu ai moai Godîmbo adükari-ani yahu. Ranîmboyo sünambeahîndî nendî hari-memondowa nüngari ahandî safî ra sahüsi wakîrîhi marîhünda yîfîmayu.

²⁴ Nga asu Adükari ndî hoafî ai ngînîndî tüküfe haya munğuambo ngoafi maho. ²⁵ Asu Barnabas, Sor ai ratüpurî Serusaremîhü moendîrîne hena hîhîreafîne Andiok ngoafîna mahafanî. Ai Son Mak sowarîndîfanî hena ai-babîdîmbo mahomo.

13

Barnabas Sorîmbo Godîndî ratüpurîmbo koamarîhaupîra mahafanî

¹ Sisasîmbo anîhondümbö-rîhindeimbî Andiokîhü anîboadei ranaheimbusümo Godîndî hoafî hoafîyomo-rundeimbî asu yamundu-rundeimbî manîngomo. Ahamundî ndürî ra Barnabas, Simion, ahambo fi nîmbandî sei marîhündî, Rusius Sairinîhündî, Manayen, ai Herot bogorîndî

ngunindiyu asu Sor. ² Ai Godimbo hohoanimoyeihî sesi wehiyeiane, asu Yifiafi Aboedi ai hoafiyohü yahoya, “Ro Barnabas weimbo Sor wandî ratüpurî ratüpurimbo dibonimehapir-ane, nga se ahafanimbo rani ratüpurimbo kaboadihi hinîngîndîhipirî,” meho. ³ Ranimboemo ai sesi wehiyomondühi ahamundî warî ahafandîwamî nandu houmbo koamarîhaupîra mahafanî.

Barnabas asu Sor Saipîrasîhü Godîndî hoafi hoafimefanî

⁴ Yifiafi Aboedi ai Barnabas, Sor ahafanimbo koamarîhepîra Serusia ngoafîna mahanimfanî. Ranihü ai sipambe farefîneanda sip ai Saiprus airaninambo sepîrimîndî maho. ⁵ Ai Saramis ngoafîhü tüküyafîne hena Suda-yei rotu worambe Godîndî hoafi wataporimbo-marînandî. Son Mak ai-babîdîmbo manüngu ahafanimbo farîhefepîrimbohünda.

⁶ Ai Saiprus airan ngasündîne Pafosîhü tükümeffîneandî. Ranihü tîbagîre randeimbî mamî hoeimarînerî, ahandî ndürî Barsisas. Ai Sudahündiyu asu tîkarehaya hoafiyuhüya, “Ro Godîndî hoafi hoafîya rîhandeimb-anahî,” mehu. ⁷ Ai gafman bogorî Sergus Paurus-dîbo mamaru. Sergus Paurus ana aboedi hohoanîmoyu kükühîfoare fîfîreandeimb-ani. Ai Godîndî hoafi hîmborîmbo yîfiriyuhü asu Barnabas Sorîmbo mborai mehupîrî.

⁸ Nga asu tîbagîre randeimbî Erimas ai gafman bogorî ranahambo Sisasîndî hoafi anîhondümbofembo ra yowanî yahundombo Sor weimbo Banabasîmbo hîfînambo-mareapîrî. (Tîbagîre randeimbî Barsisas ndürî ra Grik hoafînambo Erimas-ane masei.) ⁹⁻¹⁰ Nga Sor, Grik hoafîna ahandî ndürî Por. Yifiafi Aboedîndî ratüpurî worîborî kîdaboarî-mayu ranai Erimasîmbo hîmboa parirühî yahuya, “Se-ana Satanîndî nîmor-anafi asu se-ana aboedi hohoanîmo ranahandî hürütîmb-anafi. Muñguambo tîkai hoafi, moaruwai hohoanîmo sîhafî ngusüfoambe amaro ranana afîndî hamînd-ane. Se-ana muñguambo Adükarîndî aboedi nafî moaruwaimboro randüh-anafi. Awî se rani hohoamîmo ra hinîngîfembo moei safîmboyafa? ¹¹ Asu se hîmborîndafi! Hapondanî Adükarî ai sîhambo hîmboarî sündianînanî se tütümondamboyafi. Haponda se ngîrî hüfîhamîndî hoeîndowandî, nga akîdou gedühî safî nîmandîmboyafi,” mehundo. Raniyo asu nîmehünou mburîngai peyowohüyo Erimasîmbo nîmbî mamaro. Raniyu asu ahambo watîjarîhü kîkîhimündî hefembo nafî nafuimbohünda nafî kokomarandî. ¹² Gafman bogorî ai ra hoeire haya anîhondümbomareandî. Asu ai Adükarîmbo yamundîfe hoafi hoafimefanî ra hîmborîyu haya hepünîmefiyu.

Barnabas Sor ai Andiok ngoafîhü Pisidia-yafeambe Adükarîndî hoafi hoafimefanî

¹³ Por asu nindou bîdîfirî ai-babîdî Pafos ngoafî ngasündundanîyo sip ai sepurîmîndî haya Perga ngoafînambo Pamfîria-yafeambe maho. Nga Son Mak ai hinîngîreapurî haya hîhîrîfî Serusaremînambo mahu.

¹⁴ Ai Perga ngasündîne hena, hafanî Andiokîhü Pisidia-yafeambe tükümeffîneandî. Raniyo asu moanî ngoafîmbo nîmarîmbo si rasîmboanî ai Suda-yafe rotu worambe kefoene mamarîfanî. ¹⁵ Mosesîndî ahnümbî hoafi asu Godîndî hoafi hoafiyomo-rundeimbî-yomondî hoafi ra bokarîhoemo mburumbo asu hîfandî-rundeimbî ai hoafiyomondühi yahomoya, “Wandafî weimbo, se nindou-yei ngusüfoambe ngînemîndîmbo hoafi hohoanîmo-ndafandühi ana, hoafîndafanî,” mehomo. ¹⁶ Por ai botîfî nüñgumbo warî pakarîfoareandühi hoafiyuhü yahuya, “Wandaf, Israerîhündî asu nindou amurî Godîmbo ahînrîhorî rîhündembî se hîmborîndei. ¹⁷ Israer-yafe God ai sîhefî amoao kamafoareandür-ane.

Ai Isipîhü fehefehündi-yahi nîboadeiane, God ai ngorü süngumareanda nindou afîndî momorîmayei. Süngunambo ahandî adükari ngîndînambo ai semündündürî Isip hîngîrîhi hehi mahei. ¹⁸ Nîmî wohî furîkoate-reandühî nîboadeimbo 40 hîmbanî Godîndî hoafîmbo moei masei, nga asu God ai aheimbo fehefendürîmbohünda tîngîrifomayu. ¹⁹ Kenanyafe hîfîhü 7 sîrî God ai aheimbo yîhîrîrearühî hîfî ra Israer aheimbo masagadürî horombo hoafîmayu süngu. Horombo Israer ai Isip sowana hei nîmareimbo asu süngunambo Kenanînambo mahei ra 450 hîmbanîyo. ²⁰ Süngunambo God ai Israerîmbo hîfandîyo-ndürîmbohünda yîboboru rundeimbi nindou kamafoareapura ai hîfandîrundürî homomboyo süngunambo Samuer Godîndî hoafî hoafîyu-randeimbi ai tüküfi ahamundi fondî kasîmaramündu.

²¹ Rani-sîmboanî Israer ai adükari bogorî semîndîmbo hoafîmehündowamboyu asu God ai Sor, Kisîndî nîmorî, ahei adükari bogorî kamafoarirî. Ai-ana Bensaminîndî sîrambeahînd-ani. Raniyu ai adükari bogorîmbo 40 hîmbanî mamaru. ²² Nga God ai ahambo raguanamborirî mburambo Defit ahei adükari bogorîmbo hîngîmarirî. God ai ahambo hoafîyuhü yahuya, 'Ro Sesîndî nîmorî Defit fîfîrîhini, nga wandî ngusüfo ai nindou rahurai ranahambo anahî hohoanîmo-ayahî. Nîmboe ai anîmbo wandî hohoanîmo süngundeambui,' mehu. ²³ God ai Defitîndî sîrambeayahîndî Sîsas sîhefîmbo aboedambo-fembohünda Israer sowana koamarîherü horombo hoafîmayu süngu.

²⁴ Sîsas ai weindahî tüküfekoate-yuambe Son ai Israerîhündî munğu ranaheimbo aboedî hoafî bokarîhendürühî yahuya, 'Sîhei hohoanîmo moaruwai daboadanambo-ndîhînda asu sîheimbo hundürü-ndîhandürîmboyahî,' mehu. ²⁵ Ndeara Son ai ahandî ratüpurî munğumbo yangîrîyoanîyo ai hoafîyuhü yahuya, 'Se hohoanîmoyeiya ro dîdeyaha? Ro-ana nindou sapo se hîfandarîhündî ranîyahîpoanî. Se hîmborîyeyî! Nindou ra sünguna tükündîfimbui, nga ro-ana ahandî sufîhîndî wofî fufurîhefembo ra aboedîyahîpoanî,' mehu.

²⁶ Wandafî mamî, se-ana Abrahamîndî ahurî anei, asu Suda-yafe ndîfo se Godîmbo hohoanîmoyei arîhündî God ai aboedambo-ndeamunîmbui hoafî ranana ai sîhefîmbo soana koafoareamboani. ²⁷ Serusaremîhündî nindou anei asu ahei bogor-anemo ai moai Sîsasîmbo aboedambore randeimbi-ani sei ndorîhorî fîfîrîhorî. Asu ai moai Godîndî hoafî hoafîyomo-rundeimbi-yomondî hoafî munğuambo ngoafîmbo nîmarîmbo si ranambe hoeiru marundî ra fîfîrîhindî, nga wanî. Ai ahambo papî-hoafîmarîhorî horombo Godîndî hoafî hoafîyomo-rundeimbi ranîmoatükunî tükündîfemboe mehomo süngu. ²⁸ Nga yîbobofeambe Sîsasîmbo hîfîkoefimbo moai hoafî yangoro, nga asu moanî hoangîrîhi hehimboyei papî-hoafîrîhorühî Pairatîmbo hoafîyeyihî seiya, 'Hîfokoarîworî,' masei. ²⁹ Ai munğuambo moatükunî ramarîhindî ra horombo Baiborambe hoafîmayo süngu. Raniyo süngunambo nîmî keimbi karîhendeimbi-fîhîndî foarîndümo hanîmo honğuambe masîhawurî. ³⁰⁻³¹ Nga God ai ahambo yîfîhündî botîmariramboyo nindou ai-babîdî Garîri hîngîrîru hou Serusaremînambo afîndî si mahafomo ranai ahambo hoeimarüwurî. Nindou ranai haponda Sudambo ranîmbo wataporîmboru marundî.

³²⁻³³ Haponda ro sîheimbo yarîho hoafayehî: God ai sîhefî amoa mamîmbo horombo hoafîmayu süngu haponda ahei ahurîmamî sîhefîmbo anîhondümbö tüküme Feyo ra Sîsas yîfîhündî botîmarirî. Ndanîmoatükunî hoafîmayo ra Herü Buk yimbu ranambe amboa mbapenîngo. 'Se wandî nîmor-anafî,

haponda ro sîhafî ape-anahî.’

Buk Song 2:7

³⁴ God ai yîfîhündî ahambo botîmarirî, nga ai ngîrî hîhîndüfi ngu yîfî ambe-ambe sîmbondu. Ranî-moatükunî ra God ai hoafîmayu sîngu,

‘Ro sîheimbo aboed-aboed-ndîheandürühî
asu anîhondü aboedî moatükunî ndahandürî-mboyahî

horombo ro Defitîmbo saimbo hoafîmayah sîngu.’

Aisaia 55:3

³⁵ Ranîmboyo ngorü Herü Bukambe hoafîyohü yahoya,

‘Sürîhoeimbi nindou ranahambo se ngîrî hînîngî-ndoworanî sîmbondu,’
meho.

Buk Song 16:10

³⁶ Defit ai nînguambe Godîndî hohoanîmo sîngu ratüpurîmayu. Sîngunambo ai yîfîmayuwamboyo ahandî amoao-babîdîmbo masamboarîhora asu ahandî fi ra sîmbomayo. ³⁷ Nga sapo nindou God ai honguambeahîndî yîfîhündî botîmarirî ranana moai ahandî fi ra sîmboyo.

³⁸⁻³⁹ Ranîmbo-anîmbo, wandafî mamî, se fîfîrî-mbîrîhinda-mboane, ro sîheimbo hoafî aboedî hoafîyefühî sefîya, Nindou ndanana wanjei sîhei moaruwai hohoanîmo gogorîndîhembui. Muŋgu moaruwai hohoanîmo ra Mosesîndî ahînûmbî hohoanîmo ana ngîrî gogorîndîhe mbunda nindou mbumundî mbîso. Nga nindou Sisasîmbo anîhondümbö-arîhorî ana, ahei moaruwai hohoanîmo gogorîhendühî nindou mbumundî mbüsümbui.

⁴⁰ Ranîmbo anîmbo se hîbadühündî! Nga rananî moatükunî Godîndî hoafî hoafîyomo-rundembî hoafîmemo ra sîheimbo sowahî tükündîfemboe.

⁴¹ Ai yaru hoafîyomondühî yahomoya,

‘Anîhondümbö-fekoate-yeimbi, se hîmborîndei,

Se-ana hepünündahi mbundühî ngei yîfîndei.

Nîmboe se nîboadeiambe ro mamî-moatükunî ratüpurî-ndamboyahî.

Nindou mamî ai ratüpurî ranahambo hoafayu ana,

se ngîrî anîhond-ane mbîsei,’

Habakuk 1:5

mehomo,” mehu.

⁴² Asu Por, Barnabas ai Suda-yafe rotu worî hînîngîrîne hena hafandaniyo, nîmorehî nindowenihî ai hoafîyeihî seiya, “Ngoafîmbo nîmarî si ranambe hoafî nda sîngunambo asukai yîhoefîmbo hoafîndafanî,” masei.

⁴³ Rotu worî hînîngîrîhî moanambühî tüküyahindanî, Suda nindou asu ndîfo Suda-yafe rotumbo hei-rîhündeimbi ai Por Barnabas yafandî sîngu mahei. Aheimbo dîbafîrînearühî safanîya, “Se Godîndî moanî hîpoambofe ranambe nîmboei ngei,” masafanî.

⁴⁴ Asukai ngorü ngoafîmbo nîmarîmbo si ranambe nindou adükari ngoafîhündî muŋguambo ai Adükarindî hoafî hîmborîmbo mafandîhindî. ⁴⁵ Asu Suda ai nindou afîndî hoeirîhi hehi ngusüfoambe moaruwaimayei. Ranîyo ai Porîndî hoafî hîfînambo-rîhindühî moaruwai moaruwaimbo-marîhindî. ⁴⁶ Ranîmboyo Por weimbo Barnabas ai yîhîmbokoate hoafîyafandühî safanîya, “Godîndî hoafî sîheimbo boatei mbîhowamboane. Nga asu se hoafî ndanahambo daboadanambo-arîhindî.

Ro rarîhe hohoanîmoayahî, se sîheihoarî hohoanîmoyeihî seiya, ‘Ro-ana koadürümbo-koadürümbo nîngombo ra ngîrîndefî,’ asei. Ranîmbo anîmbo se hîmborîndei! Haponda sîheimbo hînîngîrîhorü hohoa sîhei ndîfo sowana ahehî. ⁴⁷ Adükari ai yîhoefîmbo hoafîyuhü yahuya,

‘God ai nindou aboedambo-fembo ranahambo muŋguambo hîfî semîndî
homböhünda

ro sîhambo Suda-yafe ndîfombo si nahurai hînîngî-marîheanîni,’”

masafanî.

⁴⁸ Suda-yafe ndîfo ai hoafî ra hîmborîyei hehi hîhîfîhîhîfîyeihî Adükarindî hoafî aboed-ane masei. Muŋguambo nindou God ai yangîrî

gedühi niŋgombo kamafoareandüri ranai anihondümbö-marîhîndî.
⁴⁹ Adükariñdî hoafi ra muŋgu hîfî ranîhü maho. ⁵⁰ Ranîyo asu Suda ai ŋgoafi hîfandi-rundeimbi asu Suda-yafe ndîfo nîmorehî bogorî Godîmbo hohoanîmoyei rîhîndeimbi ranaheimbo hohoanîmo botîmarîhindüra Por Barnabasîmbo moaruwaimbo-rîhipîrühî ahei ŋgoafîhündî hemafoarîhipîrî. ⁵¹ Ranîmboyafanî ai ahei hohoanîmo moaruwai ra fîfîrîmbîrîhînda safanî hena nafuimbohünda hîfî hasüfî ahafandî yirîfîhîndî kükîfoarîne mburîna asu Aikoniamînambo mahafanî.
⁵² Yîfiafi Aboedî ai Andiokîhündî Sîsasîmbo süngurîhoreimbi ranahei fiambe tüküme Feyondüra afîndî hîhîf-hîhîfîmayei.

14

Por Barnabas ai Aikoniamîhü aboedî hoafi hoafîmefanî

¹ Aikoniamîhü Por weimbo Barnabas ai asükai mamî rasüŋgumarîneandî. Ai Suda-yafe rotu worambe hafanî kefoene hoafi dîboadorîne wataporîmbo-marînandî ranî süŋgu asu Suda-yafe ndîfo afîndî ai anihondümbö-marîhîndî. ² Ŋga Suda bîdîfîrî anihondümbö-fekoate-yeimbi ai nîmorehî nindowenihî Suda-yafe ndîfo bîdîfîrî-yafe ŋgusüfoambe botîmarîhi-ndüramboyei anihondümbö-rîhîndeimbi yiboarukomarîhîndüri. ³ Ai gedühi Aikoniamîhü nîmbafanîmbo Adükariñmbohündambo yîhîmbokoate hoafîyafanî marînandî. Ranîyo Adükari ai ahafanîmbo ŋgîñndî masagapîra hepünîfeimbi asu ŋgîñndî moatükunî ramarîneanda ai ahafandî hoafi ranai Adükariñdî hîpoambo ra anihondane yaho nafuimeyondüri. ⁴ Ŋga nîmorehî nindowenihî adükari ŋgoafîhündî ai yikürübümehîndî. Bîdîfîrî ai Suda-babîdîmbo-yahîndî asu bîdîfîrî ai Kraisîndî hoafi sowandîfanî hafanî-rînandeimbi babîdîmbo-yahîndî. ⁵ Süŋgunambo Suda-yafe ndîfo asu Suda ahei bogorî-babîdîmbo sübabî hoafîrundühî yahomoya, “Sîhîrî ahafanîmbo moaruwaimbondîhupîrühî nîmoeinambo hîfokoandîhu-pîrîmboane,” mehomo. ⁶ Ranîyo ai ra fîfîrîne hena fefoene hena Rikonia-yafeambe yimbu adükari ŋgoafi Ristra asu Debi ŋgoafîhü tüküyafîne mburîna ranî hîfîkîmî mahafanî.
⁷ Ranîhü amboanî nîmbafanîmbo aboedî hoafi wataporîmbo-marînandî.

Por Barnabas ai Ristrahü asu Debihü aboedî hoafi hoafîmefanî

⁸ Ristrahü nîdou mamî tîŋarî moaruwaimbü mamaru. Ahandî hondî ai rahurai wakîmarîmîndo-ane, ŋga ŋgîrî hoahoŋgu ndandî. ⁹ Asu ai Porîndî hoafi hîmborî-mayua, ahambo hîmboarî parîrî nüŋgumbo hoeirira ahandî anihondümböfe ranînambo God ai wangei aboedîndîrîmbui. ¹⁰ Ranîmboyu Por ai puküna hoafîyuhü yahuya, “Sîhafî tîŋarînambo botîyafo nîmbafi,” mehundowamboyu horîpîrîhoei piyu mburambo hoahoŋgu wakîre marandî.

¹¹ Nîdou afîndî ai Por ramareandî ra hoeirîhi hehi Rikonia-yei hoafînambo puküna hoafîyeihî seiya, “God bîdîfîrî nîdoumbo-yafîne henambo sîhefîmbo sowana makosafanî,” masei.* ¹² Asu Barnabasîmbo ndüri Sus dükamarîhorî. Asu Por ai hoafi wataporîmbora randeimbîmayua ranîyo asu ahambo Hemis-ani masahündö. ¹³ Susîndî adükari rotu worî adükari ŋgoafi hîmboranîkîmî mafondaro. Ranîyo Susîmbo sesî sîhai-randeimbî ai burmakau anamîndî bîdîfîrî asu nîmî ahurî wofî amboa sîfîmbî semündü haya adükari ŋgoafi yîpurî nafîtambekîmî sünü

* **14:11:** Ai rarîhi hohoanîmoyeihî Sus ai ahei adükari bogorî god-ani asu Hemis ai Susîndî yasîmondîhündî hoafi semündü hu hoafîyu-randeimb-ani masei.

tüküme fiyu. Nindou afîndî ai-babîdî Por Barnabasîmbo, “Ai yîhoefî god-anafanî,” sei hehi burmakau hîfokoefe segopîmbo masei.

¹⁴ Nga Kraisîndî hoafî sowandîfanî hafanî-rînandeimbi ai ranî hoafî hîmborîyafanî hena yowanîmbo hohoanîmo-yafandühî ahafandî hoearî hîrîne hena pîpîyafanî hafanî nindou afîndî-yafe mbusümo puküna hoafî-yafandühî safanîya, ¹⁵ “Wandafî mamî se, nîmboe ramarîhînda? Ro-ana nindou yangîrî se nahurai-anehî. Ro sîheimbo aboedî hoafî wataporîmbo-rîhoanda se nîmindîkoate-moatükunî ra hîningîndîhi hehi God Yangîrî Nüngumbü sowana ngei. Ai sünü, hîfî, sîrîwara asu mungu-moatükunî ranambe engoro ra nafîmarandî. ¹⁶ Horombo God ai nindou munguambo hîfîhü hîningîreandüra, ahei hohoanîmo süngu hei marîhündî. ¹⁷ Nga ai anüngu ra nafuimbohünda sîhefîmbo aboedîreamunî arandî. Ai sîheimbo sünambeahîndî hoe koafoare nûmbür-ambeahîndî sesi yimungu-remîndambe sagadürî arandî. Ai sesi afîndî asu ngusüfoambe hîhîf-hîhîfî sagadürî arandî,” masafanî. ¹⁸ Ai ranî hoafî ra wataporîmbo-marînandî, nga nindou ai ahafanîmbo burmakau hîfîkoefe sîhefembo hohoanîmo-mayeî hei, nga ai kîkîfoefe-ndürîmbohünda tîñîrîfomefanî.

Ai Porîmbo nîmoeî pîmarundî

¹⁹ Ranîyo Andiokîhündî-yomo asu Aikoniamîhündî-yomo Suda bîdîrîfî ai sînîmo nindou-yeî ngusüfoambe botîmarundüra ai Porîmbo yîfîmbiyuwa yahomo houmbo nîmoeinamborurü mburu asu ngoafî bîdîfîranî kiafu hüründümo mahomo. ²⁰ Nga Sisasîmbo süngurîhorî-rîhündeiimbi ai sînei wakîrîhorî manîmboeia ai botîfi haya, asükai adükarî ngoafîna mahu. Ranîyu asu ngorü sina Barnabas dîbombo Debinambo mahafanî. ²¹⁻²² Ranî ngoafîhü aboedî hoafî ra bokarîmarî-heneanda asu nindou afîndî ai Sisasîmbo süngurîhorî-rîhündei-mbîmboyahi tükümehîndî. Ranîyo asu ai hîhîrîyafîne Rîstra, Aikoniam, asu Andiok ranînambo hafanî süngurîhorî-rîhündeiimbi ngînandîfî-nandürîhî safanîya, “Se Godîmbo ndondîhi anîhondümbö-ndîhorî ndühündî. Tîñîrîfo afîndî sîhefîmbo tükündîfemboe sîhîrî God ngînîndî hîfandarandî ranambe homböhünda,” masafanî. ²³ Asu mamamî ngoafîhü anîhondümbö-rîhindeimbi ranaheimbo nindou hîfandî-yondürî rambo kafaorîneapuri hena asu sesi wehîyafandühî Godîmbo dîdîbafî-mefîneandî. Asu ai Adükarîmbo anîhondümbö-marîhorî ahandî warîwamî aheimbo hîningî-marîneandürî.

Ai hîhîrîyafîne Sîria-yafe-ambe Andiokînambo mahafanî

²⁴⁻²⁵ Ranîyo ai Pisidia-yafe mbusümo hafanîmbo Pamfîria-yafeambe tüküyafîne Pergahü hoafî-wataporîmbo-rînîrî mburîna asu Atarianambo mahafanî. ²⁶ Ateriahü ai sipambe farîyafîne hena Andiokînambo sepîmindî maho. Ranîhü horombo Sisasîmbo anîhondümbö-rîhindeimbi ai ahafanîmbo Godîndî ratüpurî ratüpurîmbohünda hîningî-rîhipîrühî seiya, “God ai sîhafanîmbo hîpoambo-ndeapîrühî mbîfarîhepîr-amboane,” masei. Asu ai ratüpurî ra ratüpurîyafanî moendî-marîneandî. ²⁷ Ai Andiokîhü tüküyafîne hena, anîhondümbö-rîhindeimbi-gugurî-marîneandürî. Asu mungu-moatükunî God ai ahafandî warî süngu ratüpurî-mayu ranahambo hoafîmefanî. Ai hoafîyafandühî safanîya, “God ai ngorü nafî nafîmaranda Suda-yafe ndîfo ai-amboanî Godîmbo anîhondümbö-marîhorî,” masafanî. ²⁸ Asu ai afîndî si Sisasîmbo süngurîhorî-rîhündeiimbi-babîdîmbo mamarîfanî.

15

Serusaremîhü Sisasimbo anihondumbo-rîhindeimbî-yafe bogorî ai gugurî-mefundî

¹ Raniyo asu nindou bîdîfirî ai Sudianîpoedî Andiokîna kosîmo Suda-yafe ndîfo Sisasimbo anihondumbo-rüwureimbîmbo yamundîrüpürühi yahomoya, “Se Mosesîndî hohoanîmo süngufekoate-ndîmondühi sihamundî fihoeari kefe tirîhefekoate-ndîmondanî asu ngîrî aboedambo-ndafundî,” mehomoya. ² Asu Por Barnabas ai Sudiahündî-babîdîmbo hoafîna simborî simborî-memo. Ranîmboemo anihondumbo-rundeimbî ai hoafî firündümondühi yahomoya, “Por, Barnabas asu nindou bîdîfir-amboanî ai Serusaremînambo mbîhomo-ndamboane. Asu ai hoafî ra Kraisîndî hoafî sowandümo homo-rundeimbî asu hîfandî-rundeimbî-babîdîmbo dîdîboado-mbîrundamboane,” mehomoya. ³ Anihondumbo-rîhindeimbî ai koamarî-hehipura mahomo. Ai Finisia asu Samaria-yafeambe mbusümondühi homo hoafîyomondürühi yahomoya, “Asu sihefî ndîfo amboanî Sisasimbo anihondumbo-marîhori,” mehomonda asu anihondumbo-rîhindeimbî munğuambo ai afîndî hîhîf-hîhîfî-mayei.

⁴ Ai homo Serusaremîhü tüküme funda anihondumbo-rîhindeimbî Kraisîndî hoafî sowandümo homo-rundeimbî asu hîfandî-rundeimbî ai ahamumbo hîhîfî-marîhüpürî. Asu Por Barnabas ai munğua-moatükunî God ai ahafandî warî süngu ratüpurîmayu ranahambo hoafîmefînandürî. ⁵ Nga asu anihondumbo-rundeimbî Farisihündî bîdîfirî ai botîyafu hoafîyomondühi yahomoya, “Sihefî ndîfo ai ahamundî fihoeari karu tirîmbîhou-ndamboane asu ai Mosesîndî ahînümbî hohoanîmo süngum-bîrîhind-amboane,” mehomoya.

⁶ Ranîmboemo Kraisîndî hoafî sowandümo homo-rundeimbî asu hîfandî-rundeimbî ai hoafî ranahandî nîmîndî wataporîyo dîdîboado-fembohünda gugurîmefundî. ⁷ Ai wataporîyomo homo munğumayoa asu Pita ai nüngumbo hoafîyupürühi yahuya, “Wandafî mamî, se fîfirundî horombo hondü God ai seambeahîndî wambo kafaore hînîngîmareandîrî sihefî ndîfo ranaheimbo wandî yasîmondînambo aboedî hoafî hoafîyowanî hîmborîyohü anihondumbo-fembohünda. ⁸ God ai munğuambo nindou-yafe hohoanîmo ra fîfireandî. Ai sihefî ndîfo ranaheimbo yîni mehu ra nafuimbohünda Yifiafî Aboedî masagadürî sihefîmbo masemunî nou. ⁹ Ai moai sihefîmbo ngorü süngureandühi aheimbo ngorü süngurearü, nga wanî. Ai anihondumbo-marîhinda asu God ai ahei ngusüfoambe ramareandüra sürühehindeimbî tükümehîndî. ¹⁰ Nga nîmboe asu se Godîmbo randîhu hoeîndîhurü yahomo houmbo? Se ngîrî sihefî ndîfoambo sihamundî fihoeari karu timbîrîhound-amboane mbîsîmondühi aheiwamî nîmboreimbî moatükunî nandundî. Nga horombo sihefî amoa asu sihîr-amboanî nîmboreimbî moatükunî ra ngîrî ndahumîndefî. ¹¹ Suda sihîrî ndarîhu anihondumbo-arîhundî ana, Sisasîndî hîpoambonambo aboedambo-ndahumboyefî, nga asu sihefî ndîfo ai-amboanî ranînambo aboedambo-ndahimboyeyî,” mehu. ¹² Barnabas Por ai Godîndî ngînîndî nafuimbo moatükunî asu hepünîfeimbî moatükunî ra God ai Suda-yafe ndîfombo ahafandî warîsüngu ramareandî ranahambo ndorîne wataporîmbo-marînandî. Asu munğu ai wataporî ra hîhîmborî-yomondühi hîmbo yangîrî kûmarundî.

¹³ Hoafî moendîmayowa asu Sems ai hoafîyuhü yahuya, “Wandafî mamî. Se wandî hoafî hîmborîyomo. ¹⁴ Saimon ai haponda ndore korîfoare hoafîyuhü yahuya, God ai ahandî hîpoambofe hohoanîmo nafuiyuhü sihefî

ndifo bîdîfirambo weangurühi wand-aneî mehu. ¹⁵ Asu Godîndî hoafi hoafiyomo-rundeimbi-yomondî hoafi-amboa mamî yahurai-ane. Ai yaru hoafi nda sürü papîmaründî: ¹⁶ Adükari ai hoafiyuhü yahuya,

‘Defitîndî mamîsîrî ai worî nahurai bîrîmefoendî,
nga süngunambo ro hîhîndahe koda

asu ahandî mamîsîrî ra asükainda botîndîhe-amboyahi

nindou ai worî bîrîfoare mbura sîmborî worîmbo-arandî nou.

¹⁷⁻¹⁸ Rananîmbo asu nindou amurî ai randîhi Adükariîmbo kokondî-horîmboyei.

Asu munġuambo Suda-yafe ndifo ro wand-aneî masahi ranai-amboa kokondî-horîmboyei. Hoafi nda horombo hondü ndanî-moatükunî tükündîfemboe mehu-ane.

Adükari ai yare hoafîmayu ai ranî-moatükunî raremarandî,

asu horombo hondü nindou ai ra fîfîrîmarîhindî,’ mehu.”

Amos

9:11-12

¹⁹ Ranîmboyo asu Sems ai hoafiyuhü yahuya, “Ro rarîhe hohoanîmoayahî sîhefî ndifo ai hîhîrîyahî Godîmbo sowana mahei ranaheimbo sîhîrî ngîrî tîngîrîfo ndahundîrî. ²⁰ Wanî, nga sîhîrî aheimbo pasambe ndandîhu hoafînde-fomboane. Kabomombo sesi dîdîbafîfe sîhefeimbi sesîpoanî, nîmorehî sîsîhîmopoanî asu anamîndîhoandî bîrabîrîyopoanî, nînîhondî amînda-wofîfeimbi asu horî sesîpoanî. ²¹ Ai ngîrî randîhindî ra nîmboe horombo peyomo houmbo haponda munġuambo ngoafi adükarambe nindou ai Mosesîndî hoafi bokarîhoemo arundî. Asu munġuambo ngoafîmbo nîmarîmbo si ranambe Suda-yei rotu worambe ritimîru arundî,” mehu.

Suda-yafe ndifo anîhondümborîhindeimbi ahei pas-ane nda

²² Ranîmboane asu Kraisîndî hoafi sowandümo homo-rundeimbi-yomo hîfandîru-ndeimbi-yomo asu anîhondümborîhindeimbi-yei ai hoafi fîrîhümündîhi seiya, “Sîhîrî-hündî bîdîfîrî ai Por Barnabas babîdîmbo Andiokînambo hombohünda koandîhehu-purîmboane,” masei. Ai Sudas, ahandî ndürî ngorü Barsabas, asu Sairas ahafanîmbo ngafanî sei hîningî-marîhipîrî. Yimbu ai anîhondümborîhindeimbi-yei bogorî-yafanî. ²³ Ahafandî warîhü ai pas mamî koarîhoe-mondühi hoafîyomondühi yahomoya:

“Ro Kraisîndî hoafi sahumîndefî hefî rîhundeimb-aneî asu hîfandîrîhu-hundeimb-aneî. Suda-yafe ndifo anîhondümborîhindeimbi Andiokîhü, Siriahü, Sirisiahü anîboadei, se karîhasîhandürî.

²⁴ Ro hîmborî-yefîmboaneî rohündî bîdîfîrî ai homo wataporî-memondamboyo sîhei hohoanîmo mamîkarî-marandürî, nga asu ro moai ahamumbo randundî sefî. ²⁵ Ranîmboane asu ro hoafi fîrîhumîndefî mburîhu sefîya ro nindou sîheimbo sowana koandîhehupurîmboyeî. Ro nindou ra yîhoefî ngunîndî Barnabas asu Porbabîdî koamarîhehupîrî. ²⁶ Ai moai ahafandî fimbo hohoanîmo-yafanî, nga ai sîhefî Adükari Sisas Krais ahambo-hündambo ahandî ratüpurî ratüpurî-mayafanî. ²⁷ Ranîmboyeî ro Sudas asu Sairasîmbo koandîhehupîra ngafanî hoafi ro sürü paparîhündî rahurai randîne ahafandî yafambenambo hoafîndamboyafanî. ²⁸ Yifafî Aboedî ai yîhoefî mbusümo nîmarîmbo asu ro mamî mamamberîhu hohoanîmo-yefühi sefîya, ‘Ro ngîrî ngorü tîngîmbî hohoanîmo sîhei wamî nandîhündî,’ masefî, nga se ndanî hohoanîmo yangîrî anîmbo randîhimboyei.

²⁹ Se kabomombo sesi dîdîbafîfe sîhefeimbi sesîpoanî, horî sesîpoanî,

nînhondî amînda-wofîfeimbi sesîpoan, nîmorehî sisîhîmopoanî asu anîmîndîhoandî birabîrî-yopoanî. Se ranî hohoanîmo süngufepoanî. Se ranî-moatükunî ra hînhîngarîhindî ana, aboedîndeimboyei. Yîhoefî hoafî ndear-ane, nga se aboedî nîboadei,”

mehomo.

³⁰ Ranîyo asu Serusaremîhündî anîhondümbö-rîhindeimbi ai nindou yimbuyimbu ra koamarî-hehipura Andiokînambo mahanîmo. Asu ai anîhondümbö-rîhindeimbi gugurundürî mburu pas ra masabudürî.

³¹ Anîhondümbö-rîhindeimbi ai pas ranambeahîndî aheimbo ngînemîndîndürîmbo hoafî hoeirîhi hehimbo hîhîf-hîhîfî-mayeî. ³² Sudas asu Sairas ai Godîndî hoafî hoafîyafanî rînandeimb-anafanî. Ranîyo asu yimbu ai aheimbo afîndî ngînemîndîmbo hoafî hoafîyafînandürî marînandî.

³³⁻³⁴ Yimbu ai Andiokîhü nîngo-nîngo-yafîne mburîna anîhondümbö-rîhindeimbi ai ahafanîmboya, “God ai aboedî-aboedî mbîreapîr-amboane asu ngusüfoambe afurînde kündeambui,” sei hehi nindou koamarî-houpîrî ranahamumbo sowana koamarî-hehipîra hîhîrîyafîne mahafanî. ³⁵ Nga Por asu Barnabas ai Andiokîhü manîmbafanî. Ranîhü yimbu ai nindou bodîmondî-babîdî Adükârîndî hoafî bokarîhe-neandühi yamundî-marîneandürî.

Por Barnabas ai yûkürübî-mefîneandî

³⁶ Süngunambo Por ai Barnabasîmbo hoafîyundühi yahuya, “Sîhîrî munju ngoafî adükârî sapo Godîndî hoafî horombo bokamarî-hehoandî ranî ngoafînambo anîhondümbö-rîhindeimbi ai nûngumbayahi ranî ndüfosimbo gagimboane,” mehu. ³⁷ Barnabas ai Sonîmboyu Makîmboyu randeimbi-mayu ranahambo ai-babîdî semündü hombo mehu. ³⁸ Horombo Son Mak ai Pamfîria ngoafîhü ahafanîmbo hînhîngîmareapîrî, nga moai ai-babîdî Adükârîndî ratüpurî, ratüpurîyu hu. Nga asu Por ai ahambo moai semündü-hombo yifîrîyu. ³⁹ Yimbu ai sîmborî hoafîyafîne hena yûkürübî-mefîneandî. Barnabas ai Mak serümündü haya sipambe farîyafîne hena Saiprusînambo mahafanî. ⁴⁰ Nga Por ai Sairas serümündü mahafanî. Anîhondümbö-rîhindeimbi ai ahafanîmbo hoafîyeihî seiya, “Adükârî ai sîhafanîmbo moanî hîpoambo-ndeapîrühî mbîfarîhepîr-amboane,” maseî. ⁴¹ Yimbu ai Siria, Sirisia-yafeambe hahabodîfanî wakîrîneandühi anîhondümbö-rîhindeimbi-mbo ngînhîmarî-nandîfînandürî.

16

Timoti ai Por-dîbo mahu

¹ Por ai Derbe ngoafî hu ngasünde haya Rîstra ngoafîna mahu. Sisasîmbo süngurürî-randeimbi mamî, ahandî ndürî Timoti ai ranîhü mamaru. Ahandî hondî ai Sudahündî anîhondümbö-reandeimbiyo, nga asu ahandî afîndî anîmbo Grikîhündîyu. ² Rîstrahündî asu Aikôniamîhündî anîhondümbö-rîhindeimbi ai Timotimbo ahînhîyeihî seiya ai nindou aboed-ani maseî.

³ Asu Por ai Timotimbo ahandî süngu semündü-hombo yahu haya hohoanîmo-mayu. Ai Sudahündî ranî hîfîhü manîngomo ranahamumbo hohoanîmoyuhü ahambo serümündü haya ahandî fi hoearî ra karîrî tîmarîherü. Sapo munjuambo ai fîfîrundî Timotîndî afîndî ra Grikîhündî-mayuwambo. ⁴ Ai ngoafî adükârînambo homo tüküyafu, homo tüküyafu rundühîyo asu horombo Kraisîndî hoafî sowandümo homo-rundeimbi asu hîfandî-rundeimbi Serusaremîhü hoafî ranî sünguru masîhoemo ra anîhondümbö-rîhindeimbi-mbo masabudürî.

⁵ Asu ranîmboyo Kraisîndî nendî ranai hoafî ranînambo ngînhîndî

anîhondümbö-rîhindühi munğuambo si aho ra nindou ai afîndî tüküyahi marîhündî.

Por nindou mamî Masedoniahündî hoeimarîrî

⁶ Ngîmî ai Frigia, Garesia-yafeambe homondane, Yifiafi Aboedî ranai ahamumbo nindou Esia hîfambe ranaheimbo Godîndî hoafi hoafîyondürîpoanî meho. ⁷ Ranîyomo ai Bitinia hîfînambo hombo yahomo houmbo Misia-yafe yûpupuikîmî tüküyafundane, asu Sisasîndî Yifiafi ranai ahamumbo ranafî hombo yowanî mehoporî. ⁸ Ranîyomo asu ai Misia nafîyafu hou Troas ngoafînambo mahanîmo. ⁹ Ranîyu asu ranî nîmbokoanî Por ai yafogoadînambo nahurai ranîpoanîmbo moatükunî hoeireandane, nindou mamî Masedoniahündî ai botîfi nûngumbo hütî-hütîrürühi yahuya, “Se ndanafî kosafî yîhoefombo farîhawamunî,” mehu. ¹⁰ Por ai ranî-moatükunî hoeire hayamboyu ro hohoanîmo-yefomboanefî God ai ranaheimbo ahandîmayo hoafi ra hoafîmbohünda koamarîhemunî. Ranîmboane asu nîmehünou ro Masedonia hîfînambo hombo naporîhundühi nafî kokomarîhundî.

Ridia ai Godîndî hoafi süngumareandî

¹¹ Sipambe fariyahu Troas ngoafi hîningîrîhu hohu asu Samotres airanînambo hefi asu ngorü sihü Neapolis ngoafîhü tükümehündî. ¹² Ranîyefî asu ranîhü hîningîrîhu hohu hefi, Firipai ngoafîhü tükümehündî. Masedonia-yafe hîfambe Firipai ngoafi adükarî Rom ai hîfandî-marundî. Ranîhü tüküyahu yahunümbî nîmbî manîmboefî. ¹³ Ngoafîmbo nîmarîmbo si tüküfeyoane, asu ro hefi ginîrûmbî ngoafi tebünanî tüküyahu mburîhu, hoekîmî mahefi. Hoe ranî fikîmî ranîpoanîmbo fondî Godîmbo dîdîbafî-fembohünda fondî mbanîngoyo sefi hoahumboyefî mahefi. Ranîhü nîmorehî bîdîfirî ai gugurîyahi nîmarei-ane asu ro ai-babîdî wataporîmayefî. ¹⁴ Nîmorehî mamî adükarî ngoafi Taiatairahündî, ahandî ndürî Ridia, ai hoafi ro hoafîmayefî ra hîmborîmayo. Ranai ana Godîmbo dîdîbafîfe hoafîyorandeimbî asu ai hamburî hoearîfîhî kakî semîndî-randeimb-ane. Adükarî ai ahandî ngusüfoambe hohoanîmo botîmare-andamboyo Por ai hoafi, hoafîmayu ra anîhondümbö-mareandî. ¹⁵ Ai ahandî worambeahîndî-babîdîmbo hîmonî hundürümeyei. Ai hîmonî hundürüyo mbura yîhoefîmbo hoafîyohü yahoya, “Se ro Godîmbo anîhondümbö-marîhinî ra fîfirîndundühi ana, se wandî worambe dîfomo nîmandomo,” meho. Ai yîhoefîmbo hütî-hütî-maramuna-mboyefî, asu ro ahandî hoafi süngu mahefi.

Por ai Sairas-dîbo Firipai ngoafîhü karabusî-mefîneandî

¹⁶ Mamîmbo ro Godîmbo dîdîbafîfembo fondühi hefane, moanî ratüpurîyo-randeimbî nîmorehî mamî yîhoefîmbo nafînî hoeimareamunî. Nga moaruwai nendî ahandî fiambe nîmarîmbo nînî-moatükunî süngunambo tüküfemboayo ra hoafîyo-marandî. Ranîmboyo asu nindou ai ahandî hoafi hîmborîmbo ranahambo hîfandîru-rundeimbî ahamumbo kakî adükarî sahüpürî marîhündî. ¹⁷ Ranîyo nîmorehî ranai Por-babîdîmbo yîhoefî süngu hohüyo asu ai yare puküna hoafîyowohü yahoya, “Nindou ndanai ana God Nîmoamo Hondü amaru ranahandî ratüpurîyomo-rundeimb-anemo. Rananemo asu God ai sîheimbo aboedambo-fendürîmboayu hoafi ra hoafîyomo rundühanemo,” yaho marandî. ¹⁸ Munğuambo si ai rapomayo hoamboyu asu Por ai ranahambo yîboaruko-yîboarukofi haya, asu ai hîhîrîfi nûngumbo moaruwai nendî amaro ranahambo hoafîyundühi yahuya, “Ro Sisasîndî ndürînambo hoafayahî se nîmorehî ranahambo hîningîndo hawa ngafi,” mehundo.

Raniyo asu moaruwai nendi ranai mamî ranî sîmboanî hîningîre haya maho.

¹⁹ Ahambo hîfandîru-rundeimbi ranai ahamundi kaki semîndî nafi awarîmarîhoayo ra fîfîrîmarundî sapo nîmorehî ra ngîrî nîntî-moatükunî tüküfemboayo ra asükai hoafîndo. Ranîmbo-anemo ai Sairas asu Por ahafanîmbo kîkîhîrûpîndümo mburümbö kiafu hürüpündîmo nindou adükarî ahamundi koadürü guguru nîmarîmo rundühî mahomo. ²⁰ Ai ahafanîmbo sowapündümo nindou hoafî hîmborîyomo-rundeimbi ahamumbo soana homo hoafîyomondühî yahomoya, “Nindou yimbu ndanana Sudahünd-anafanî, nga aiyafanî nindou sîhefî adükarî ngoafîhü amarei ranaheimbo moaruwai hohoanîmo botîmarîneandî. ²¹ Ran-anafanî nindou Romîhündî sîhîrî ahînümbî hohoanîmo süngukoatembo-mayo ranahambo yamundarîneandî,” mehomö. ²² Raniyei asu nindou afîndî ranai ahafanîmbo ranîmbohünda papi-hoafî-marîhüpîrî. Raniyomo asu hoafî hîmborîyomo-rundeimbi ai ahafandî hoearî yümündühaupürî mburu hoafîyomondühî yahomoya, “Ahafanîmbo wofî bogorînambo harîmbemopîra-mboane,” mehomö. ²³ Raniyomo asu ahafanîmbo wofî bogorî-mayo ranambo puküna buburüpîrî mburu, asu karabusî-marupîrî. Raniyomo nindou karabus worî hîfandî-randeimbi ahambo hoafîyomondowohü yahomoya, “Se ahafanîmbo wudîpoapondo hîbadapîrî,” mehomö. ²⁴ Raniyu nindou ranai hoafî ranahambo hîmborîyu mbura ahafanîmbo karabus worî safambe ragu nîmî ahi yirîfoneimbînambo yitînarîhü hüputüpu-rapürîmündî hîntîngîmareapîrî.

²⁵ Raniyafanî Por Sairas ai nîmbî mbusümondühî nîmarîfanîmbo herüyafandühî Godîmbo didîbafî-mefîneando. Asu nindou bîdîfîrî karabusîyafu mamarîmo ranai ahafanîmbo hîmborî-memopîrî. ²⁶ Asu nîmehünou hîfîthe afîndî tüküfehüyo karabus worî kambohoanî ranai fîfîmîmayo. Raniyo nîmai yipurî ranai sübüdîhoehüyo nindou karabus worambe mamarîmo ahamundi fîhîndî sen makiaro ra fufurîmarîhoayo. ²⁷ Raniyu asu karabus hîfandarandeimbi ranai botîfi yipurî sübüdîhoai meñgorowa hoeire haya nindou ai mbafefou yahu haya yîhîmboyuhü penau hoandarî semündü haya wandîhoarî hîfokoandîhea yahu haya ramefîyu. ²⁸ Nga Por ai heiyuhü yahuya, “E! Se sîhafî fi yimbündamboyafî! Roana muñgu amarefî,” mehuamboyu. ²⁹ Raniyu karabus hîfandî-randeimbi ai nindumbo hai sowandümo sîntîmo yahu mîngîyu hoafîyu mbura nîmai worî safambe pîpîyu hu Por Sairas yafandî yirîkîmî hîhamîndarîyuhü piyu meñguru. ³⁰ Raniyu ai ahafanîmbo sepîrîmündî weindanî hüfu nîmarümbö hoafîyupurühî yahuya, “Rîtîfo yimbu, ro nîntî nününgundîheanda God ai wambo aboedambo-mandeandîra?” mehuamboyafanî.

³¹ Asu ai sîmborî safaniya, “Se Sisas Adükarî ranahambo anîhondümböndîworanî anîmbo asu God ai sîhambo, sîhafî worambeahîndî-babîdî aboedambo-ndeandürümbui,” masafanî. ³² Asu raniyo Por Sairas ai karabus hîfandî-randeimbi-mayu ranahambo nindou mamî ranî worambe manîmboei aheimbo kameihî parînerî hena Adükarîndî hoafî hoafîmefînandürî. ³³ Raniyo asu ranî nîmbokoanî karabus hîfandî-randeimbi-mayu ranai ahafanîmbo sepîrîmündî mbura ahafandî masîmei ra popoaimarandî. Raniyo asu ai ahandî fikîmînîndî-babîdîmbo muñgu hundürümeyei. ³⁴ Raniyu ai ahafanîmbo sepîrîmündî hafu ahandî worambe nîmarümbö sesî sagapîra masowasîfanî. Asu ai ahandî fikîmînîndî-babîdî haponda Godîndî hoafî hîmborîyei mburîhü anîhondümbö-marîhindî ranîmbohünda hîhîfî-hîhîfîmayei.

³⁵ Ranîyomo siambe hoafi hîmborîyomo-rundeimbi ai prisman bîdîfirî koarîhoupurühi yahomoya, “Hapoana se nindou yimbu ranahafanîmbo hîniîngîndowapîra mbîhafanda-mboane,” mehomo. ³⁶ Ranîyu nindou karabusîmbo hîfandî-randeimbi ai Porîmbo hoafiyundühi yahuya, “Hoafi hîmborîyomo-rundeimbi ai ‘hîniîngîndowapîra mbîhafanda-mboane,’ mehomonda-mboanahi sinî hoafayahapîri, nga hapoana se aboeda ngafani,” mehupîri. ³⁷ Asu Por ai prisîmanîmbo hoafiyupurühi yahuya, “Ro-ana Romîhünd-anehi, nga ai yîhoehîmbo ninîhümboyo hoafi hîmborambe nindou hîmboahü buburûmunî mburu, karabus worambe koamafoarûmunî. Asu ran-anemo haponda ngoafîna yîhoehîmbo dîbo semîndîmunî koehefembo hohoanîmoemo. Refeana wanî! Nga ahamundîhoari anîmbo sîfomo sowandûmomunî koarîhoumuna ngemboyehî,” masafandamboemo.

³⁸ Asu prisman ranai ahafandîmayo hoafi ra hoafi hîmborîyomo-rundeimbi-mbo hoafîmemo-puramboemo. Ranîyomo asu Por Sairas ai Romîhünd-anafanî hoafi ra hîmborîyomo mburu yîhîmbo-memo. ³⁹ Ranîyomo asu ai homombo ahafanîmboya, “Karîhapîsî, ro hütîyefî,” yahomo mburu moanambühi sowapündûmo mahomo. Asu ranîyomo ahafanîmbo hoafiyomopîrûhi yahomoya, “Se ngoafi nda hîniîngîndîne hena ngorü goanîniî ngafani?” mehomo. ⁴⁰ Ranîyafanî ai karabus worî ra hîniîngîrîne hena Ridiandî worîna mahafanî. Ranîhü anîhondûmbo-rîhindeimbi ai mafandî-hindamboyo asu aheimbo ngusûfoambe kîkîmîfoarîneirî hena mahafanî.

17

Tesaronaika-hündî ai Por Sairasîmbo hürütûmarîhüpîrî

¹ Ranîyafanî Por Sairas ai hafanî Amfiporis Aporonia ngoafi kefoene hena hafanî Tesaronaika ngoafîhü tükümeîneandî. Ranîhü Suda-yafe rotu worî mamî mafondaro. ² Ranîyu asu Por ai yaremarandî süngu Suda-yafe rotu worambe kefuai hüfu nîmarûmbo ngîmîmbo moanî nîmarîmbo si ra aîbabîdîmbo Baîbor-ambeahîndî hoafi ranahambo ndorîhi wataporîmbo-marîhündî. ³ Ai aheimbo Godîndîmayo hoafi ranahandî nîmîndî ra wataporîmbo-randühi yahuya, “Nindou God ai ahambo nîmorehî nîndowenîhîmbo aboedambo-fendûrîmbo kafoarîri hîniîngîmarîri ra Kraîsani asu ai asûbusî afîndî semündü haya yîfîyu mbura asûkaiyu botîmefîyu,” mehu. Asûkaiyu hoafîyuhü yahuya, “Sîsas ndanahambo ro sîheimbo hoafayahî ai Kraîsani,” mehu. ⁴ Nindou bîdîfirî ranîhündambo ai hoafi ranahambo anîhondûmbo-rîhi mburîhü, Por Sairasî-yafandî süngu mahei. Nindou bîdîfirî Grikîhündî Godîmbo hohoanîmo parîhoreimbi asu nîmorehî afîndî bogorîmbo-yahindeimbi ai-amboa ahafandî süngu mahei.

⁵ Ranîmboyo asu Sudahündî bîdîfirî ai ngusûfoambe moaruwaimarapura nindou bîdîfirî funîru wakîrundeimbi maketambe manîngomo ranahamumbo gugurîmarûpura ai homo nindou afîndî gugurîpurî mburûmbo hohoanîmo botîmarîpura ngoafambe ngînîndî hoafemo wakîmarundî. Ranîyomo asu ai Por Sairas kîkîhepîmîndî nindou afîndî burîmemo ranahamumbo sowana sepîmîndî homböhünda ahafanîmbo kokorupîrûhi Sesonîndî worîna pîpîna mahomo. ⁶ Nga ranîyomo ahafanîmbo hoiefepîrîkoate-yomondühi-yomo, ai Sesonîyu asu anîhondûmbo-rundeimbi bîdîfirî-yomo ahamumbo nindou bogorîmboyafu mamarîmo ahamumbo sowana kiafu hürûpundûmo mahomo. Ai homo pukûna hoafîyomondühi yahomoya, “Nindou ndanai ana munûambo

sîhafî hoafî ra hîmborîyefî hohu hoafî ranahandî nîmîndî ra fîfirîndîhu sefomboanefî,” mehomo. ²¹ Nga nindou Atens ngoafîhü amarei anei asu ngorü ngoafîhündî sühüsi Atens ngoafîhü amarei anei ranai moai amurî hohoanîmoyei rîhündî, nga wanî. Ai ana hoafî sîmborî engoro ranahamboane hoafîyo asu hîmborîyo ranîmbo yangîrî hohoanîmoayei.

²² Ranîyu asu Por ai Areopagus wafuwamî kansîr-yomondî mbusümo nüngumbo hoafîyuhü yahuya, “Nindou Atensîhündî, ro hoeirîheandane se-ana munquambo god ranaheimbo süngufe hohoanîmo-ane hohoanîmo-memo. ²³ Nga ro nafîna habodîhühi sîhei sîsamî god hoeimarîheandürî. Asu sîsamî godîmbo sesi sîhefe randeimbî fondî mamî hoeimarîheandî ranîfîhî se sürü papîmarîhündî ra yare hoafîyowohü yahoya, ‘Ndanana sîsamî god ro fîfirîfekoate-mayefî ran-ane,’ meho. Nga asu se moai ranî god ra ahambo fîfirîhorî, nga se ahambo moanî hohoanîmoyei marîhündî God ranahambo haponda ro hoafîndahandürî samboanahî.

²⁴ God ai hîfî nafîra mbura asu munquambo moatükunî ranîfîhî nafîra hînîngîmareanda anîngo ranai Adükar-ani sünambeahî asu hîfîni. Ranîmboani aiana ngîrî nindou ai ahei warînambo worîmbo-rîhündeimbi worî ranambe ana nîmandu, nga wanî. ²⁵ Ai moai rananî moatükunî mbonîmboramündî randî ranîmboane asu ngîrî nindou ahei warîna ahambo raranî-moatükunî fandîhehurî. Sapo ai-ani nindoumbo yangîrî nîngombo hohoanîmo, yafui asu munquambo ranî-moatükunî ra saimunî arandî. ²⁶ Amoa mamî ranahandambo-hündîyo God ai nindou munqua sîrî nafîmarandî munquambo hîfîhü nîngombohündä. Asu ai ahandîhoarî horombo nindou ranîhü nîngombo asu hîfî yüpupui kîkîre hînîngîmareandî. ²⁷ God ai yare hînîngîre hayambo hohoanîmoyuhü yahuya, ‘Ranîhü dîboadimbo anîmbo asu ai wambo ro anîmboahî ra kokombrîhündîr-amboane,’ mehu. Ranîmbo-hündambo anîmbo nindou ai God nahi anüngu ranahambo kokondîhorî hoeindohorî-mboyei. Nga God ai mamamî sîhefîmbo sowahî anngunîyupoanî. ²⁸ Sîhîrî ai-dîbo yangîrî anîmboefî, ai-dîbo ahahabodefî asu ai-dîbo-aneî anîboadefî. Raurai-ane sîhei herü fîfirîundeimbî bîdîfirî ai yaru hoafîyomondühî yahomoya, ‘Sîhîrî-amboanî Godîndî nîmor-aneî anîmboefî,’ mehomo. ²⁹ Sîhîrî Godîndî nîmor-aneî asu ngîrî sîhîrî randîhu hohoanîmondefühîya, God ai gor, sirfa kapa, nîmoei ranî sîsamîyu mbîsefî. Asu ngîrî hohoanîmondefühîya, God moanî sîhefîhoarî hohoanîmoyefî hohu sîhefî warînambo nafîmarîhur-ane mbîsefî, nga yowanî. God ai-ana gor, sirfa kapa, nîmoei ranî sîsamîyupoanî.

³⁰ Horombo nindou ai Godîmbo fîfirîfîkoate-mayeiamboyu rasîmboanî ai moai aheimbo ngînîndîrandürî. Nga hapondanambe ai munquambo nindou munquambo hîfîhü ranaheimbo yahuya, ‘Se sîhei hohoanîmo moaruwai daboadanambo-ndîhi hehi wandî hohoanîmo süngundîhindî,’ mehu. ³¹ Nga asu ai mamî sîhî dîbonîyu hînîngîmareandî sî ranambe ai mbumundî hohoanîmo süngundeandühî ahei hohoanîmo ranî sîmogodühî munquambo nindou yîbobo-ndeandürîmbui. Nga ai nindou mamî ranî-moatükunî ra hîfandîmbohündä hînîngîrîrîmboani. Nindou ra yîfîmayuwa God ai honguambeahîndî botîmarîrî rananî, nga ranahambo anîmbo sîhîrî anîhondümbö-ndîhurîmboane,” mehu.

³² Nindou bîdîfirî ai nindou yîfîhündî yangîrîfembo hoafî ra hîmborîyomo houmbo-yomo asu ai ahambo sîsîndî hoafîmarurî. Nga bîdîfirî ai hoafîyomondühî yahomoya, “Asükaindefî ranî-moatükunî ranahambo sîhafî hoafî hîmborîndefo,” mehomondo. ³³ Asu Por ai

kansîrî-yomondi wataporî yare hîningîreapurî haya mahu. ³⁴ Nindou bîdîfirî ai ahambo süngurîhorühi hoafi ranahambo anîhondümbomarihindî. Nindou mamî ahandî ndürî Dionisius Areopagusîhündî ai kansîrîmbofi mamaru. Asu nîmorehî ahandî ndürî Damaris ai-amboanî anîhondümbomareanda asu nindou bîdîfirîyei hoafi ranahambo anîhondümbomarihindî.

18

Por Korin ngoafîhü amaru

¹ Süngunambo Por ai Atens ngoafî hîningîre haya Korin ngoafîna mahu. ² Ranîhü ai Sudahündî mamî ahandî ndürî Akwira hoeimarirî. Aiana Pondus-hündîyu. Nindou ranîyu ai ahandî nîmorehî Prisiradîbo Itari hîfî hîningîrîne hena asu Korinîna mahafe. Nindou mamî Rom ngoafîhü adükarî bogorîmbofi nîmarîmbî ahandî ndürî Krodius ai Sudahündî nindou munju aheimbo yahuya, “Se Rom ngoafî nda hîningîndîhi hehimbo ngorü hîfîna-ndahindî,” mehuamboyafe ai Korinînambo mahafe. Ranîyu asu Por ai ahafembo ranîhü hoeifepîrîmbo mahu. ³ Nindou yimbu ranai Por-babîdî mamî ranî ratüpurî ra ratüpurîyei rîhündembî wamboyu Por ai, ai-dîbo nüngumbo serî worî kakiyei marîhündî. ⁴ Munjuambo moanî ngoafîmbo nîmarîmbo si Por ai Suda-yafe rotu worambe kefui hüfu nüngumbo Sudahündî nindou ranaheimbo wataporîyu marandî. Nindou Sudahündî asu Grikîhündî aheimboya ahei ngusüfoambe botîndîheiranî asu Sisasîmbo anîhondümbombrîhinda yahuhayamboyu hüfu hoafîmendürî.

⁵ Sairas asu Timoti ai Masadonia hîfî ra hîningîrîne hena Korin ngoafîna kosafandanî Por ai Sudahündî ranaheimbo aboedî hoafi yamundeandürühi manüngu. Ai Suda-mayeî aheimbo anîhondümbom hoafîyundürühi yahuya, “Sisas ana nindou God ai nindou aboedambofembo kafoarirî hîningîmarirani,” mehu. ⁶ Nga ai ahandî hoafi ra sahümündî pirîhi mburîhü asu ahambo tîrîfoarîhorî hoafîmehündo. Ranîyu asu Por ai ahandî hoearî fihîndî düdübudî püpürüfî-foareandühi simborî hoafîyundürühi yahuya, “Se hoafi ra hîmborîkoate-yeihî awararîhehindî ana, ro hütîrîharüpoanî, nga sîheihar-anei. Nga haponda ndühündâ ro-ana sîheimbo hîningîndîhearü hehea asu nindou sîhefî ndîfo sowana, ngamboyahî,” mehu. ⁷ Ranîyu asu ai rotu worî ra hîningîre haya worî akîmî Titius Sastusîndî worîna mahu. Nindou ranai ana Suda-yafe ndîfoyu, nga asu Godîndî hoafi süngure randeimbîyu. ⁸ Suda-yafe rotu worî hîfanda-randeimbî ahandî ndürî Krispusîyu asu ahandî fikîmînîndî-yei ai Adükarîmbo anîhondümbomarihorî. Asu nindou afîndî Korin ngoafîhündî ranai Porîndî hoafi ra hîmborîyei mburîhü anîhondümbomarihinda aheimbo hundürümarandürî.

⁹ Por ai mamî nîmbokoanî ranîpoanîmbo moatükunî yafogoadînambo nahurai hoeireandane, God ai hoafîyundühi yahuya, “Se yîhîmbomdamboyafi, nga hoafîndafi ndandî. ¹⁰ Nga ro se-dîbo nîmboamboanahî ranîmboane asu sîhambo nindou ngorü ai ngîrî moaruwaimbo-ndeanîni. Nga wandî nendî afîndî ai adükarî ngoafî ndanîhü nîmandeimboyei,” mehu. ¹¹ Ranîmboyu Por ai mamî hîmbanî asu 6 amoamo ranîhü nüngumbo Godîndî hoafi aheimbo yamundeandürî marandî.

¹² Gario ai Akaia-yomondi gafman bogorîmbofi nünguambeahiyo asu Suda ai mamîhüyafu mburîmbo Porîmbo ngînîndîmarurî. Ranîyomo ai ahambo sowaründümo hoafi dîdîboadofe worîna mahomo. ¹³ Ai yahomoya, “Nindou ndanai ana nîmorehî nindouwenihî aheimbo

Godimbo hohoanîmombo ra ranîpoanîmombo yamunde-andürühani asu ai ahînümbî hohoanîmo hîfînambo-mareandî,” mehomomo. ¹⁴ Por ai sîmborî ahamumbo hoafîyupurîmombo yahuhayamboyusî, nga Gario ai Sudambo hoafîyupurühî yahuya, “Nindou ndanai sîhefî gafmanî-yafe hohoanîmo ra hîfînamboreandühî moaruwai hohoanîmombei-mbonana ro sîhamundî hoafî ra hîmborîya. ¹⁵ Nga Suda se-ana sîhamundî hoafî, ndürî asu sîhamundî hohoanîmo ranîmboanemo se wambo sîfomo düduefundîrî, nga ambe, ranî-moatükunî ana sîhamundîhoarî ngomo didîboadondundî. Ro-ana yahurai hoafî hîmborîyo mburîmbo yîbobofembo-yahîpoanî, nga wanî,” mehu. ¹⁶ Ranîyu asu ai ahamumbo hoafî didîboadofe worî ranambeahîndî koamarîhepurî. ¹⁷ Ranîyomo nindou bîdîfîrî ai nindou ahandî ndürî Sostenis, Suda-yomondî rotu worî hîfanda-randeimbi bogorî, ranahambo kîkîhîrundümo mburu hoafî didîboadofe worî ranî hanjîfoanî harîmemondo. Nga asu Gario ai moai ranî-moatükunî ranahambo afîndî hohoanîmoyu, nga wanî.

Por Andiok ngoafîna hîhîrîfî mahüfu

¹⁸ Por ai Korin ngoafîhü afîndî si nüngu mbura asu ai anîhondümborîhindeimbi aheimbo hînîngîreandürî haya Senkrianambo mahu. Ranîyo Prisira asu Akwira ai Porîndî süngu mahafe. Horombo Por ai Godimbo hoafîyunduhü yahuya ro mamî moatükunî randîheamboyahî mehu. Ranîmbo nafuimbohünda ai ahandî mbîro ra tüpurîmarandî. Ranîyei asu ai Sirianambo sipambe farîyahi hehi mahei. ¹⁹ Ai hei Efesus ngoafîhü tüküyahi mburîhümboyei asu ranîhü Prisira Akwira hînîngîreapîrî haya ai yangîrî Suda-yafe rotu worî ranambe kefuai hüfu nüngumbo Godîndî hoafî ai-babîdimbo wataporîmayu. ²⁰ Ranîyomo asu ai ahambo hoafîyomondowohü yahomoya, “Awi se ndanîhü gedühî nîmbafî,” mehomondo, nga “Ngîrîndahî,” mehu. ²¹ Asükaiyu ahamumbo hînîngîfepurîmombo yangîrî hoafîyupurühî yahuya, “God ai yîfirayu ana, awi ro asükainda hîhîrîndahe didîmboyahî,” mehu. Ranîyu asu ai sipambe farîfî mbura Efesus ngoafî hînîngîre haya mahu. ²² Ranîyo asu sip ai ho Sisaria ngoafîhü tüküme Feyo-wamboyu asu Por ai kusîfoai haya hafu Serusarem ngoafîhü anîhondümborîhindeimbi hîhîfîrîrü haya Andiokînambo mahanu.

Aporos ai Godîndî hoafî Efesus ngoafîhü hoafîmayu

²³ Ranîyu asu Por ai Andiok ngoafîhü gedühî nüngu mburamboyu Garesia asu Frisia-yafeambe ngoafî daburî wakîreandühî ranîhü Sisasîmbo anîhondümborîhindeimbi amarei aheimbo kîkîmî-foefendürîmbo mahu. ²⁴ Nindou mamî, ahandî ndürî Aporos Sudahündî, Areksandria ngoafîhündî Efesus ngoafîhü manüngu. Nindou ai-ana hoafî aboedî hoafîyu-randeimbi asu Godîndî hoafî ra aboedî hamîndî ndore fîfîreandîyü. ²⁵ Horombo ahambo Adükarîmbo süngufî hombo ranî hohoanîmo ra yamundî-marîhor-ane. Ranîyu asu ai ngusüfoambe botîreirühî nîmorehî nindowenihî ranaheimbo hoafî aboedî sagadürühî Sisas ai nindou God koamafoarîrî ranahambo wudîpoapore hoafîyundürî marandî. Nga ai moai Sisasîndî hoafî aboedî müngua fîfîreandî, nga Son hundürü-marandürî ranahambo yangîrî fîfîrîmareandî. ²⁶ Asu ai hüfu Suda-yafe rotu worambe kefuai nüngumbo yîhîmbokoate pîyu haya Godîndî hoafî hoafîmayundürî. Prisira asu Akwira ai ahandî hoafî hîmborîyafe hena ahambo sowarîndîfe hüfe ahafe worambe Godimbo süngufîmbo hohoanîmo ra ndorîne hoafîmefînando. ²⁷ Ranîyu asükai Aporos ai Akaia-yafe hîfîna nga yahu haya ramefîyu-wamboyei,

Efesusîhündî ai ahambo farîhehorî hehi Aporos ai tükündîfiyuanî ndahorîmîndei sei hehi Godîndî hoafî süngurîhi-ndeimbîmbo pas sürü papîmarîhündî. Ranîyu Aporos ai hu Akaia hîfambe tüküfi mbura asu nindou ranîhünda God ai aheimbo hîpoambo-mareandüra anîhondümbomarihindî ranaheimbo afîndîmbo aboedî mafarîhendürî. ²⁸ Ai Suda-babîdî simborî-simborîyuhî ndore hoafîyuhü ahei hoafî hîfînambo-mareandî nîmorehî nindowenihî-yafe hîmboahü. Ai Godîndî Bukambe hoafî ranînambo Sisas ra God ai nindou aboedambo-fendürîmbo kafoarirî hînîngîmarir-ani yahu hoafîyuhü nafuimayundürî.

19

Por ai Efesus ngoafîhü ratüpurîmayu

¹ Aporos ai Korin ngoafîhü nünquambe Por ai hîfî wafuambe ngoafî adaburo ra hoahoangu hu Efesus ngoafîhü tüküfi Sonîmbo süngururü-rundeimbi hoeimareapurî. ² Asu ai ahamumbo dudufipurühî yahuya, “Se Godîmbo anîhondümborîwuranî ahandî Yifiafî Aboedî sîhamundî wamî kosowai wanîyo?” mehuamboemo. Asu ai simborî ahambo hoafîyomondowohü yahomoya, “Yifiafî Aboedî ra ro moai hîmborîyefî,” mehomondoamboyu. ³ Ai yahuya, “Nîni süngure hayamboyu sîhamumbo hundürü-marapura?” mehuamboemo. Asu ai ahambo hoafîyomondowohü yahomoya, “Sonîndî sünguyo hundürü-maramunî,” mehomondamboyu.

⁴ Por ai hoafîyuhü yahuya, “Sonîndî hundürü ranana nindou ai moaruwai hohoanîmo daboadanambofe hefembo aboedî hohoanîmo süngufembo-hündamboane. Ranîyu asu ai nindou Israerîhündî ranaheimbo hoafîyundürühî yahuya, ‘Se nindou wandî süngu tükefiyu ranahambo anîhondümborîndîhorî. Nindou ranana Sisas-ani,’ mehu. ⁵ Sonîmbo süngururü-rundeimbi ai hoafî ra hîmborîyomo houmbo Adükari Sisasîndî ndürînambo hundürü-memo. ⁶ Ranîyu Por ai ahamundîwamî warî manande-apuramboemo Yifiafî Aboedî ranai ahamundî wamî kosîwohü ranîpoanîmbo hoafînambo wataporî-yomondühî Godîndî hoafî hoafîyomo-rundeimbi nahurai hoafîmemo. ⁷ Ramefundî ranana 12 nindou-yomo. ⁸ Ngîmî amoamo Por ai Suda-yafe rotu worî ranambe kefuai hüfu nünqumbo yîhîmbokoate hoafîyu marandî. Ai aheimboya, God ngînîndî hîfandarandî ranahambo anîhondümborîmborîhinda yahuhayamboyu wataporîmborarü marandî. ⁹ Nga nindou bîdîfirî ai ahei hohoanîmo tapîhamî-randürühî anîhondümborîkoateyehî Sisasîndî nafî ranahambo nindou hîmboahü moaruwai hoafîmayei. Ranîyu asu Por ai aheimbo ranîhü hînîngîrearü haya, Sisasîmbo süngururü-rundeimbîmbo sepurümündî haya hu Tiranusîndî yamundîfe worambe muŋguambo si wataporîmbora marandî. ¹⁰ Ranî-moatükunî ra yimbu hîmbanî yare marandamboyei Sudahündî asu Grikîhündî muŋguambo Esia hîfîhü amarei, ai Adükariîndî hoafî ra hîmborîmayei.

Skefandî nindowenihî nîmorî

¹¹ God ai ranîpoanîmbo hepünîfeimbi moatükunî Porîndî warîsüngu yare marandî. ¹² Ranîyo nindou bîdîfirî ai yikunîmî gedühefe hoearî asu güdîfe hoearî ra Porîndî fi sündiandeimbi sahümündî hei nindou anğünümboyeimbi aheiwamî manandîhinda ahei anğünü ranai muŋguyowohü moaruwai nendî ranai hînîngîrîhindürî hehi mahei.

¹³ Nga Sudahündî bîdîfirî ai hoahoangomo wakîrundühî moaruwai nendî nindou fiambeahîndî ranîpoanîmbo ngînîndîna raguanamboru marundî. Ai moaruwai nendî hefoefembohünda Sisasîndî ndürîna

varu hoeimarundi. Ai varu hoafiyomondühi yahomoya, “Por Sisasiñdi hoafi hoafiyu marandi ranahandi ndürî raninambo ro siheimbo anihondumboanefi hoafayefi, nga se nindou ranaheimbo hinngirihindürî,” mehomu. ¹⁴ Nindou mamî Sudahündî Godimbo sesi shai-randeimbi bogori ahandî ndürî Skefa. Ahandî nimorî 7-yomo ai ranî-moatükunî ra ratüpurîyomo marundi. ¹⁵ Nga asu mamî sihi moaruwai nendi ranai hoafiyopurühi yahoya, “Ro Sisasiñbo fifirihini asu Porimbo fifirihini, nga se didemoa?” mehopurî. ¹⁶ Ranîyu asu nindou mamî ahandî fiambe moaruwai nendi nîmarümbî-mayu ranai ahamundi wamî horîpîrîhoei piyuhü bubuhaimepura ai horî kapehü ahandî worambeahîndî safî yangîrî mafefoundî. ¹⁷ Nindou munğu Sudahündî asu Grikîhündî Efesus ngoafîhü mamarei ranai hoafi ra himborîyei hehi, yîhimboyeihî Adükari Sisasiñbo adükari-ani masei. ¹⁸ Ranîyei asu Sisasiñbo anihondumbo-rîhoreimbi ai nindou himboahü tüküyahi moaruwai moatükunî ratüpurîyei marîhündî ranahambo weindahî hoafîmayei. ¹⁹ Himoarokoru-rundeimbi bidîfirî ranai ahei buk ranîpoanîmbo himoarokombo hoafi ranambe engoro ra mamambemamberühi sahümündi hei nindou-yei himboahü fufusîmarîhindî. Horombo buk masahümündi kaki ra tapuiyei heimbo 50,000 kakiñhiyo masahümündi. ²⁰ Ranî hohoanîmo ranînamboyo Adükariñdi hoafi ranai ngîññdi tüküfehü munğuanbo hîfi yangori wakîmareandi.

Efesus ai Porimbo himbosî papîmarîhorî

²¹ Ranî-moatükunî ranai ramefeyo-wamboyu Por ai hohoanîmoyuhü yahuya, ro Masedonia asu Grikî hîfi, ngasündî-heapîrî mbundîha sipambe fandahe hehea Serusaremînambo, ngamboyahî mehu. Ai yahuya, “Ranî nafi boatei nga heheambo anîmbo, asu nga Rom ngoafi hoeindîhea,” mehu. ²² Ranîyu ahambo farîhenerî-rînandeimbi, Timoti asu Irastusîmbo Masedonianambo koarîhepîra ai-boatei mahafanda, asu ai Esia hîfîhü akîdou gedühi safî manüngu.

²³ Ranî-sîmboanî Efesus ngoafîhü Sisasiñdi hohoanîmo ranahambo hümbu hoafînambo sîmborî-sîmborîmayei. ²⁴ Nindou mamî Demitrius ai sirfanambo munğuanbo sîsamî nafîra randeimb-ani. Ranîyu ranî-moatükunî-nambo tîkai god sîsamî Atemisîndî rotu worî nafîramarandi. Asu sîsamî nafîru rundeimbi ai ranîñhi kaki afîndî sowandümo marundi.* ²⁵ Ranîyu Demitrius ai sîsamî nafîru-rundeimbi-yomo asu nindou amurî munğu sîmogodî ratüpurî, ratüpurî-yomorundeimbi ahamumbo gugureapurî haya hoafiyupurühi yahuya, “Wai, se fifirarundi shîefî ratüpurî ndanamboane kaki ra tükufeyo. ²⁶ Sîhamundîhoarî se hoeirundi asu himborîyomo nîne-moatükunî Por ratüpurîmayu ra. Ai yare hoafiyuhü yahuya, ‘Sîsamî god warînambo ratüpurîyo-weimbîhündî ana god hondüyopoanî,’ yahu arandi. Nindou afîndî ranaheimbo gugurearü haya hohoanîmo ngorü sünguararü marandi ra Efesus hîfîhündî yangîrî randürîpoanî, nga bidîfirî munğu Esia hîfîhündî kameihî randürî. ²⁷ Porîndî hoafi ranambo ana shîefî kaki semîndîmbo ratüpurî ra moaruwai-ane mbîseimboyei. Ranî yangîrîyopoanî, nga sîsamî god rehî Atemisîndî worî ra nindou-yei himboahü moaruwai himbondîmboe. Asu ahandî ndürî adükari ra hîfînambo-ndeamboe. Sapo nindou afîndî Esia hîfîhü asu munğuanho hîfîhü ahambo didîbafîyahîndo arîhündî,” mehu.

* **19:24:** *Atemis ai tîkai god sîsamî nîmoreh-ane. Ahandî rotu worî adükari Efesus ngoafîhü mafondaro, nga munğu ai worî ranahambo aboedî saf-ane masei.*

²⁸ Ranî hoafi ra himborîyei hehi nindou ranai nginîndîyeihî puküna seiya “Efesusî-yafe Atemis ana Adükar-ane!” masei. ²⁹ Ranîyo hoafi ra adükari ngoafi Efesusühî mahoamboyo nindou ranai munğumbo hoafi warapomayei. Ranîyomo bîdîfirî ai Masedoniahündî Gaius asu Aristakusîmbo kiafu hürîpîndîmo ahei gugurîhi nîmarei rîhündanambo mahomo. Nindou yimbu ra Por-babîdî hahabodîfanî rînandeimbiyafanî. ³⁰ Ranîyu Por ai nindou afîndî ahei mbusümo nga mehuamboemo asu sünggururü-rundeimbi bîdîfirî ai ranambe hombo yowanî mehomondo. ³¹ Porîndî ngunîndî Esia hîfîhündî, gafman bogorî ai-amboanî hoafîyomo koarîhoemondühî yahomoya, “Ambe, se gugurîfe wataporîyorambo ranambe hopoanî,” mehomomo.

³² Nindou afîndî ai mamîkarî hohoanîmoyeihî nînünğu-yefühîyefî masei. Bîdîfirî ai ngorü-moatükunî hoafîyeiane, asu bîdîfirî ai ngorü-moatükunîmbo hoafîmayei. Nga nindou afîndî nîmboeyei munğu mafandîhindî ra ai moai fîfirîhindî. ³³ Ranîyomo Sudahündî bîdîfirî ai Areksandambo ahei hîmboahü nînendîhorî hei hînîngîmarîhora manünğu. Ranîyo nindou bîdîfirî ai hoeirüwurü houmbo moaruwai hohoanîmo nîmîndîhümbai mehomomo. Ranîyu Sudambo fehefendürîmbo hündâ ai warî nîmoamo-mareandî hoafi kîkîmbîrîhümündîa yahu haya. ³⁴ Nga ai Sudahündî-mayuwa ahambo fîfirîhorî ranîyei puküna yimbu awa mamî afîndî hoafîyehî seiya, “Efesus-yafe Atemis ana adükar-ane,” masei.

³⁵ Ranîyu asu Efesus-yafe kuskus ai ahei hoafi gobadîhendürühî yahuya, “Efesusîhündî se himborîyei. Munğumbo ai fîfirîhindî nîmoei sîsamî Atemis sünambeahîndî pîyo haya makoso asu ahandî hoafîyorambo worî Efesus ngoafi ra ai hîfandarandî. ³⁶ Nindou mamî ai-amboanî ngîrî hoafi ndanahambo tîkai-ane mbüsü. Nga ranîmbo-hündambo-anîmbo se sîhei hoafi ra kîkîndîhümündî. Nga se awi ranahambo hohoanîmokoate-yirünîmbo randîhimboyei. ³⁷ Asu se nindou yimbu ndanahafanîmbo sahüpîrîmündî masühüsü. Nga asu ai moai nînî-moatükunî sîsamî godîndî worambeahî hûmbuhünîyafanî asu worî moaruwaimborîneandî. Asu moai ai nîmorehî god sîhefî ranahambo tîrîfoefe hoafi, hoafîyafanî. ³⁸ Nga asu Demitrius ai ahandî mamî ratüpurîyomorundeimbi babîdîmbo ahamundî hoafi engoro ranana awi ngorü-sîmboanî ranîpoanîmbo anîmbo fîfirîfemboane. Asu bogorî gafman ai nîmarîmboanemo, nga ai anîmbo hoafi ranahambo fîfirîndumboemo. ³⁹ Nga sîhamundî hoafi ra yagodowanî ana, mamî wataporambe anîmbo ranahambo anîhondü wataporîmbo-mboane. ⁴⁰ Haponda sîhîrî hoafi afîndî ndahumî-ndemboyefî, nîmboe sîhîrî ndanî sîhî sîmborî hoafîmayefî ranîmbohündâ. Ranahandî nîmîndîhündî ana moai hoafi yanğoro, nga moanîyefî sîmborî hoafîmayefî. Nga sîhefî gugurîfe moaruwai ranahambo düduwehimunî ana, asu anîkîrî sîmborî hoafîmandefî,” mehu. ⁴¹ Ai yare hoafîyundürî mburamboyo asu koamarîheira bukürümehîndî.

20

Por ai Masedonia asu Grik hîfîna mahu

¹ Süngunambo hoafi afîndî-afîndîmayei ranai ho sîsîhî-mareandamboyo, Por ai Sîsasîmbo anîhondümborîhîndeimbi gugureandürî haya ngusüfoambe ngînîramîndürî mbura asürâhîni-mareandürî. Ranîyu asu ai yare hînîngîrearü haya Masedonia hîfîna mahu. ²⁻³ Ranîyu ai ranî hîfambe huhü Sîsasîmbo süngurîhîndeimbi afîndî ranaheimbo ngusüfoambe ngînîndî kürîhi hohoanîmo-mbeyeia yahuhaya hoafîmeindürî. Ranîyu

asu Masedonia hîfî hîningîre haya Grik hîfîhü tüküfi ngîmî amoamo manüngu. Ranîyu süngunambo ai Siria hîfîna sipambe hombo hohoanîmo-mayuwamboemo, Suda ai ahambo hîfokoeffimbo yahomo houmbo hoafi fîmaründümo. Ranîmboyu asu asükai hîhîrîfe hefe Masedonianambo hombo hohoanîmo-mayu. ⁴ Asu Sopater, Pirasîndî nîmorî, Beria ngoafîhündî ai Por-dîbo mahüfu. Ranîyo Tesaronaikahündî Aristarkus Sekundus yafanî, Gaius, Derbe-hündîyu, Timotiyu asu Tikikus, Trofimus Esia hîfîhündî-yafanî ai munngu Por-babîdî mahîfomo. ⁵ Munngu ai-boatei hîfomo Troas ngoafîhü nîmarîmo yîhoefîmbo hîmbomemo. ⁶ Ranîyefî Suda ai Bret yisîkoate sesîmbo si ranai munngumayowamboyo Firipai ngoafîhündî sipambe farîyahu hohu hondahüfeimbi siyefî mburîhu hefî Troas ngoafîhü ahamumbo sowahî tükümehündî. Ranîyefî Troas ngoafîhü 7 si mamarefî.

Por ai Yutikusîmbo yîfîhündî botîmarirî

⁷ Ranîyefî asu Sande Adükarîndî sesi, sesîmbohünda gugurîmehündî. Ranîyu Por ai sümbo nafî hîmbowambo nindou afîndî ranaheimbo gedühi wataporîyu humbo nîmbî mbusümondühi tüküme fiyu. ⁸ Worî ro nîmarefî wataporîyefeimbi ranambe nîmoamo yibadîwamî ram afîndî siyowohü hanngîfoanî burîmayo. ⁹ Nindou hoarîfî mamî ahandî ndürî Yutikus ranai nafîtambe karîhoemo hîningîmarundî ranîwamî mamaru. Por ai hoafîmayu hoanngumamboyo Yutikus ai yapombo hoafînambo kümeru. Ranîwamî yapombofi nîmarühündamboyo fîmaramündu yangîrî hanü ngîmî yibadî ngasünde haya hîfînî pîmayu. Bîdîfîrî ai hanîmo sowaründîmondane, ai nîmoko mennguru. ¹⁰ Ranîyu Por ai hanü ahandî fî kameihî amofi hanühüyu wagîdîrümündühi hoafîyundürühi yahuya, “Se awi ngusüfo kîkîboadîhindühi afîndî hohoanîmo-ndeimboyei, nga nindou ndanana yangîr-ani,” mehu. ¹¹ Refî mburamboyo asükaiyu nîmoamo farîfî hafu bret hîfîrîre mbura masahüsi. Ai aheimbo gedühi wataporîmbo-randürî mbura süngunambo siambe hüfîhamîndî masüfuwamboyo hîningîrearü haya mahu. ¹² Yutikus ai yîfîhündî yangîrîmefiyu-wamboyei asu ai ahambo ngoafîna sahorîmîndei hei ngusüfoambe aboedî kürîhi hehimbo mamarei.

Por Troas ngoafî hîningîre haya Miretusînambo mahu

¹³ Nga ro-boatei sipambe farîyahu hohu Asos ngoafîhü Porîmbo fîhimündî hefe homböhünda mahefî. Ai hîfî nafî huhü hoafîyumunühi randafundî mehumunamboyefî ahambo nafînî fîhimîndîmbo mahefî. ¹⁴ Ranîyu asu Por ai yîhoefîmbo Asos ngoafîhü süfu mbureamunî haya, asu sipambe sahurîmîndefî hohu, Mitirini ngoafînambo mahefî. ¹⁵ Ranîyefî sipambe farîyahu hohu Mitirini ngoafîhündî hefîmbo siambe Kios airanîkîmî tükümehündî. Apoeffî simayowamboyefî asu siambe Samos airan tüküyahu mburîhu asükai ngorü sihî Meretus ngoafîhü tükümehündî. ¹⁶ Por ai Efesus ngoafî ngasündîfe hefe Esia hîfîhü gedühi hîfo nîngombo moei yahuhayamboyo hohoanîmomayu. Ai nîmehünou Serusaremînambo hîfo ahei hîhîfî-hîhîfîmbo si Pendikos tüküfemboayo ra hoeifemboyo hohoanîmomayu.

Por ai nindou bogorî Efesusîhündî ahamumbo asürahînîre hîningîmareapurî

¹⁷ Por ai Miretus ngoafîhü tüküfi nîmarümboyo Efesus ngoafînambo hoafi koamarîhendî Kraisîndî nendîmbo hîfandü-rundeimbi mbo ai sîfomonda hoeindîheapurî yahuhaya. ¹⁸ Ai sîfomo tüküme fundamboyo hoafîyupurühi

yahuya, “Ro boatei tüküyahe Esia hîfîhü nîmboambo asu munḡuambo si se-babîdî anîmboahi nînî-moatükunîyo ramarîheandî ra sîhamundîhoari se fîfîrumboanemo. ¹⁹ Ranî-sîmboanî Suda ai wambo moaruwaimbofendîrîmbo hoafi fîmarîndümonda, ranîyo asu afîndî hohoanîmoyahühi aranîmbo yangîrîmayahi. Ro wandî fi hîfînambo-rîheandühi Adükarîndî ratüpurî ranî yangîrî sahamîndî manîmboahi. ²⁰ Se fîfîrundi ro sîhamumbo farîhefepurîmbo aboedî hoafi bokarîhefembo moai awi sahi, ḡga nindou afîndî hîmboahü asu sîhamundi mamamî worambe yamundiheapurî marîhand-ane. ²¹ Ro Suda, Grik yîboboambo ahînî hoafîyahîndurühi sahiya, ‘Se sîhei hohoanîmo moaruwai hînîḡḡîndîhi hehi Godîmbo hohoanîmondei asu Sisas sîhefî Adükarî ranahambo anîhondümbö-ndîhorî,’ sa marîhandî. ²² ḡga hapoana Yîfiafi Aboedî ranai wambo koamarîhendîra Serusaremînambo ahühi, ḡga ro ranîhü ḡḡühanî nînî-moatükunî wambo tüküfemboayo ra ro moai fîfîrîheandî. ²³ ḡga ro rarîhe fîfîrîheandî, Yîfiafi Aboedî ai mamamî ḡḡoafîhü tüküyaheandanî wambo hoafîyondîrîhü yahoya, ‘Se hîbadambo ḡgafi, ḡga karabusîndafo nîmborî afîndî ndowandîfî ndamboyafi,’ yaho arandî. ²⁴ ḡga ro moai wandî fimbo adükarî moatükun-ane sahi. ḡga Adükarî Sisas ai wambo ratüpurî asendî ra tîḡîrîfoyo ho moendîfembo saheheamboanahî hohoanîmoayahî. Wandî ratüpur-ane nda, God ai nindou moanî hîpoamboreandürî arandî ranînambo aboedî hoafi ranahambo anîhondümbö hoafîndamboyahî.

²⁵ Horombo ro sîhamundi mbusümo hahabodühi God ḡḡîndî hîfandarandî ranahambo hoafîya marîhandî. ḡga haponda ro fîfîrîheandî süḡḡunambo ana se munḡuambo ḡḡîrî wandî ḡḡusümböari asükaindîmo hoeindundî. ²⁶ Ranîmboanahî haponda ro sîhamumbo anîhondümbö hoafehapurî. Sîhamundi mbusümo nindou mamî ai awararîhoayu ana, ro hütîrühünîpoanî. ²⁷ Ro moai Godîndî hohoanîmo munḡuambo sîhamumbo ranahambo hoafîmbohünda mbosîyahî. ²⁸ Se sîhamundihoari asu munḡuambo Godîndî nendî amboa wudîpoapöndu hîbadündürî. Yîfiafi Aboedî ai aheimbo hîbadîyondürîrambo kafoare hînîḡḡîmareapurî. Se Godîndî nendî hîbadündündürî sipsip hîfandîra-randeimbî nou. ḡga aheimbo ahandî horîna pemîyu haya masemündündürî. ²⁹ Ro fîfîrîheamboanahî, sîhamumbo hînîḡḡî-rîheapurî hehea ahahî ana, wosîhoafi hoafeimbî nendî ai nîmambeahîndî yaforî nahurai tükündahi sîhamundi mbusümo nîmboeimbo sipsip ra moaruwaimböndîhindürîmboyei. ³⁰ Asu nindou bodîmondî sîheiambeahîndî anîmbo bogorîmböndafu nîḡḡomböemo. Ai anîmbo Sisasîndî süḡḡurîhîndeimbîmbo ahamundi süḡḡu homböünda tîkai hoafi yamundündüra asu ai ahamundi süḡḡu ḡḡeimboyei. ³¹ Ranîmbo-hündambo anîmbo se hîbadümbö nîḡḡomo! ḡga se ranîmbo ndöndu fîfîrîndundî. ḡḡîmî hîmbanî maho ra nîmbî-nîmbîsi ro aranî kapehü moai mamamî sîhamumbo ahînî hoafîmbo mbosîyahî. ³² Asu haponda ro sîhamumbo Godîndî warîwamî hînîḡḡarîheapurî asu se ahandî hîpoambofe hoafi ranahambo hohoanîmondîmo. Hoafi rananîmbo sîhamumbo ḡḡîndamîndî-purîmboe asu munḡuambo aboedî-moatükunî God ai nindou wandanei mehu ranaheimbo dagadürümbui.

³³ Ro-ana moai nindou ḡḡoründî ḡḡ, kaki, hoearî napo ranîmbo hohoanîrîhe rîhandî. ³⁴ Se sîhamundihoari yaru fîfîrundi, ro wandîhoari wandî warînambo ratüpurîmayahi ra nîne-moatükunî ro mbonîmbö-rîhamîndîhühi wandî fi farîhehe-rîhandîhümbö asu nindou ro-dîbö nîḡḡomöndeimbi ranahamumbo farîheheapurî marîhandî. ³⁵ Ro raranî

ratüpurî, ratüpurîyahühi sihamumbo rarîhe nafuimehapurî nindou düdi ai fi ngîniñdîkoate ranaheimbo fandîhe-hurîmboane. Adükari Sisas ai yare hoafi-yuhü yahuya, 'Nindou ai ngorumbo raranî napo segodombo hîhîfi-hîhîfayu ana, asu nindou ai napo semîndîmbo hîhîfi-hîhîfi ngasûndeamboane,' mehu ranahambo sihîrî ndondîhu fîfîrîndîhumboane," Por ra mehu.

³⁶ Por ai ahamumbo ranî hoafi ra hoafi-yupurî mburamboyu, asu nindou bogorî-memo ranî-babîdîmbo yimîndîho pusîre nîmarumbo Godîmbo didîbafîmefiyu. ³⁷ Ranî-yomo asu ai munquambo arasîranî-yomondühî-yomo Porîmbo mburîndümo houmbo wakîkîhîmarüwuri. ³⁸ Ranî-yu Por ai hoafi-yupurîhi yahuya, "Hapondanî ana se ngîrî kaindîmo wandî ngusûmboarî hoeîndundî," mehuamboyo, asu ai ranîmbo ngusûfo afîndî kürundühî hîpoambo-marüwuri. Ranî-yomo asu ai ahambo sip sowanambo koakomarürî hanîmo.

21

Por ai Serusaremînambo mahu

¹ Ranîhü Efesusîhündî hîfandî-rundeimbî hîniñgîrîhupurî mburîhu sipambe farîyahu hohu refe ho refe ho rakoate Kos airanîna mahefî. Ranîhünda simayowa Rodes airanîna hefî mburîhu asükai hefî adükari ngoafi Patarahü tükümehundî. ² Ranîhü tüküyahundane, sip mamî ranai Finisia hîfîna hombo yahohaya ramefeyo-wamboyeftî hoeirîhu hohu ranambe farîyahu hohu mahefî. ³ Mamî hefî Saiprus airanî hoeirîhu hohu warî kadüdanî hefî hohu Siria hîfînambo mahefî. Ranîyefî asu hefî Tair ngoafîhü tükümehundî sip ai ranîhü napo mbahîbadî-foefembomayowa. ⁴ Ranîhü hefî nindou Adükari-mbo süngurîhindeimbî mamareia hoeirîhurî hohu asu ai-babîdî 7 si manîmboefî. Yifiafî Aboedî ranai aheimbo ngusûfoambe botîmareandüra Porîmbo hoafi-yehî seiya, "Se yowanî Serusaremînambo hîfopoanî," masahündo. ⁵ Ndeara ranîhü nîmboefî mburîhumboyeftî asu ranîhünda botîyahu hohu mahefî. Ranî-yomo asu Adükari-mbo sünguru-reimbî ai ahamundî nîmorehî nîmoakîdîbou-babîdî adükari ngoafi tebünanî sahümündihümünî hei gudihî tüküyahu yirî yimbu pupusîrîhu nîmarefîmbo ai-babîdî Godîmbo didîbafîmefî. ⁶ Ranîyefî simborî hîhîfürîyefî mburîhu asu ro sipambe farîyahu hohu mahefa ai asükai hîhîrîyahi ngoafîna mahüsi.

Sisaria ngoafîhü Godîndî hoafi hoafi-yu randeimbî nindou Agabus ai Porîmbo hoafi masagado

⁷ Sipambe farîyahu hohu hefî Tair ngoafi hîniñgîrîhu hohu hefî Toremes ngoafîhü tükümehundî. Ranîyefî ranîhü anîhondümbö-rîhindeimbî wandafî mamî aheimbo hoeirîhundürî hohu asu ranîhü mamî si marefî. ⁸ Asükai ngorü sihî Toremes ngoafi hîniñgîrîhu hohu hefî Sisaria ngoafîhü tükümehundî. Asu nindou mamî Firip aboedî hoafi hoafi-yu-randeimbîndî worambe farîyahu mapoefî. Nindou ranai ana farîhoundürî rundeimbî 7 ranambeahîndî mbusûmonîndî-yu hayamboyu. ⁹ Nindou ranai ana nîmorehî nîmorî yimbuyimbu anamîndîhü-fekoate Godîndî hoafi hoafi-yei rîhündembî-yei afîndî-yu. ¹⁰ Ro Sisaria ngoafîhü yahunümbî nîmbî nîmarefanîyo asu Godîndî hoafi hoafi-yu-randeimbî mamî ahandî ndürî Agabus ai Sudia hîfî hîniñgîre haya Sisaria ngoafînambo makusu. ¹¹ Ranî-yu ai yîhoefîmbo sowahî kusü tüküfi haya Porîndî-mayo hoearî kîkîhîrîhefembo ret ra semündü haya ahandî yitîñarî

watîŋari ra ahandîhoari hüputüpo-marihoayu. Ai hoafiyuhü yahuya “Yifafi Aboedi ai yare hoafimayo, ‘Ndahurai nindou Sudahündi Serusaremihü mamarimo ranai ana hoeari kikihirihefembo aharambüri ndanahambo hüputüpugawuri mbundu Suda-yafe ndifombo dabupurimboemo ahambo moaruwaimbo-fimbohünda,’ mehu,” mehu.

¹² Nîmorehi nindouwenihî rani ŋgoafihündi-babidi rani hoafi ra himboriyefi hohumboyefi asu Porimbo Serusarem ŋgoafina se hafopoani sefi hohu kikifoefimbi hoafi hoafimehundo. ¹³ Raniyu asu Por ai simbori hoafiyuhü yahuya, “Se nîmboe arani-aranieihî wandi hohoanimo moaruwaimbo-arihinda? Ro moai karabusimbo yangiri hohoanimoyahi, ŋga ro Serusarem ŋgoafihü Adükari Sisasindi süngu yifimbo wangei samboanahi hohoanimoayahi,” mehu. ¹⁴ Ŋga ro ŋgiri Porindi hohoanimo ŋgorü-süngundihündi sefi hohumboyefi asu hoafi ranahambo ambe masefi. Raniyefi hoafiyefühi sefiya, “Adükariindi hohoanimonambo yangiri-animbo rani moatükunî ra tükümbifeyo-wamboane,” masefi.

Por ai Serusarem ŋgoafihü hafu tüküme fiyu

¹⁵ Yahunümbi nîmbiyefi mburihu asukai yihoe fi napo fufurhumîndefi hohu Serusaremînambo mahahifi. ¹⁶ Raniyei asu süngurihindeimbi nindou Sisariahündi ai ro-babidi mahüsi. Ai yihoe fimbo nindou mami Saiprusihündi horombo ai boatei Sisasimbo süngurireimbi ahandi ndüri Nason ahandi worinambo sowandümunî houmbo mahefi ahandi worambe niŋgombohünda. ¹⁷ Hefi Serusarem ŋgoafihü tüküme hu-ndamboyei süngurihindeimbi ai yihoe fimbo hoeiri himunî hehi hihifi-hihifimayei. ¹⁸ Ŋgorü sihî Por ai ro-babidi Semsimbo hoeifimbohünda hefane, asu hifandi-rundeimbi muŋgu ranihü mamarimo. ¹⁹ Por ai ahamumbo hihifirapurî mbura muŋgua-moatükunî God ai ahandi warî süngu Suda-yafe ndifoyei mbusümo ramareandi ranahambo ndore wataporimbo-marandi.

²⁰ Raniyomo ai hoafi ra himboriyomo hou Godimbo aboed-ani mehomo. Asu ai ahambo hoafiyomondowohü yahomoya, “Wandafi, se fifirowandi. Sudahündi nindou afindi tausen ai Sisasimbo anihondümborihorimboanei. Ŋga muŋgua anihondümborihindeimbi ranai Mosesindi ahinümbi hohoanimo ra süngufembohünda titaboarayeri. ²¹ Ŋga nindou bidifiri ai sihambohünda hoafiyahündürühi seiya, ‘Por ai Suda bidifiri Griki-yomondi hifihü aniboadei aheimbo hoafiyundürühi yahuya, “Mosesindi hohoanimo ra se süngundihindühi asu nîmoakidibou-yomondi hoeari kandihî tirindihelimboyei. Yaboateihündi hohoanimo ranana se süngundühümboyei,” mehu,’ masei. ²² Se sühüfimboanafî hoafi ra ai himbori-ndeimboyei. Ŋga sihambo moaruwaimbofembo hohoanimondeiyeyiya, asu sihiri nüŋgumanda-hunda? ²³ Ŋga ro sihambo mami hoafi hoafindahunînanî animbo asu se rani-süngundiwandî. Yihoe fimbo nindou yimbuyimbu Godimbo mami moatükunî refemboane yahomo houmbo-anemo anîŋgomo. ²⁴ Se ai-babidi ŋgafühi animbo asu ahamundi fi Godindi himboahü aboedi tüküfembo hohoanimo ra randundi. Asu ahamumbohünda kaki dabapura ai ahamundi mbirînanî ra kiki mbiru-ndamboane. Ai randundanî rananimbo asu Suda ai sihambo nîne hoafimemo ra nindou-yei himboahü tikai nahurai himbondimboe. Rananimbo ai-amboanîya awi Por amboanî ahinümbi hohoanimo ranahambo süngureandeimb-ani mbiseimboyei. ²⁵ Suda-yafe ndifo anihondümborihindeimbi ranaheimbo pas sürü papiri hu koihehundühi hoafimayefi sapo horombo ro Mosesindi ahinümbi hohoanimo ranahambo masihundî ranimbohünda. Pas ranambe se sisami godimbo sesi

dîdîbafife sîhefeimbi sesîpoani, se horî sesîpoani, se nînihondi amîndawofîfeimbi sesîpoani asu se nîmorehî sîsîhîmoyo nîndouwenihî birabîrî-yorapoani, masefî,” mehomo. ²⁶ Ranîyu Por ai ngorü sihî nîndou ranahamumbo sepurîmündü haya hanü fi aboedî tüküfembo moatükunî ra ai-babîdî ramareandî. Ranîyu ai Godîndî worambe kamefuendî. Ranî si fi aboedî tüküfembo hohoanîmo ra moendîndowanî anîmbo asu mamamî Godîmbo sesî segodîmbo ranahambo Por ai sesî sîhou-rundeimbîmbo hoafîmepurî.

Godîndî worambe Porîmbo Suda ai kîkîhî-maründümo

²⁷ Fi aboedî tüküfembo moatükunî moendîmayowamboyo 7 si ra munğumbo yangîrî-yoambeyahî Suda bîdîfîrî ai Esia hîfîhündî Porîmbo Godîndî worambe hoeimarüwurî. Ranîyomo asu ai nîndou afîndî ranahamumbo nğusüfoambe botîmarîpura Porîmbo kîkîhî-maründümo. ²⁸ Ai puküna hoafîyomondühî yahomoya, “Israerîhündî nîndou, se farîhaumunî! Nîndou ndan-ani munğumbo hîfî ra hoahoanguhü nîndou munğumbo sîhîrî Israerîhündî asu sîhefî ahînûmbî hohoanîmo asu Godîndî worî ndanahambo hîfinambore arandî. Ranî yangîrî-yopoani, nğa haponda ai nîndou Grikîhündî sîhefî Godîndî worî ndanambe sepurîmündü kefue raraorandühî worî nda moaruwaimbo-reamboani,” mehomo. ²⁹ Grik hîfîhündî Efesus nğoaftîhündî Trofimûs ai Porîdîbo Serusarem nğoaftîhü manünguwa hoeirüwurî houmboemo ai yaru hoafîyomondühî yahomoya, “Nîndou yîhoeftî ndîfohündî ndanana Por ai Godîndî worî ranambe serîmündü kambeifuai,” yahomo houmbo hoafîmemo. ³⁰ Ranîyo hoafî ra Serusarem nğoaftîhü mahowa hîmborîyomo houmbo munğu fandu mburu pîpîna mahomo. Ranîyomo asu ai Porîmbo kîkîhîründümo houmbo Godîndî worambeahîndî weindana kiafu hüründümondühî nîmai worî yipurî ra pamarundî.

³¹ Ranîyei nîndou afîndî ranai Por hîfokoeffimbo sei hehimbo hohoanîmomayeî. Ranîyo hoafî afîndî afîndîmayeiya, Rom ami bogorî hondü Serusaremîhü amaru ranai tîñîrîfo tükéfeyo yahu fîfîrîmareandî. ³² Ranîyo asu nîmehünou ami bogorî hondü ai ahandî ratüpurîyomorundeimbî bogorî-yomo asu ami bîdîfîrî-yomo ahamumbo sepurîmündü haya ahamumbo sowana pîpîmemo hanîmo. Nîndou afîndî ranai ami bogorî asu ami hoeirüpurî houmboemo Porîmbo bubumarüwurî hündî kîkîmaründümo. ³³ Ranîyu ami bogorî ai Por sowana hüfu kîkîhîrîmündî mbura hoafîyuhü sen yimbunambo hüputüpugawurî mehu. Ranîyu ai düdufîhî yahuya, “Nîndou nda düdia? Asu ai nînihîmoatükunî moaruwai rareanda?” mehuamboyo. ³⁴ Ranîyomo asu bîdîfîrî ai ngorü hoafî hoafîyomo asu bîdîfîrî ai ngorü-moatükunî hoafîyomondühî hoafî afîndî afîndîmemo. Ai mamîpo hoafîkoate ngorü kiafu ngorü kiafu raro-marundamboyo ami bogorî ai fîfîrîfekoateyuhü ahandî amimbo yahuya, “Ndowaründümo ami worîna gafomo keboundî,” mehupurî. ³⁵ Por ai yîpîñî saboagoambe tüküfiyuane, nîndou afîndî ranai ahambo bubumbo mehomonnda ami ai hoeiru houmbo warîhü-warîhuru sowaründümo mahafomo. ³⁶ Ranîyomo asu nîndou afîndî Porîndî sünğu mahomo ranai puküna hoafîyomondühî yahomoya, “Ahambo hîfokoarüwurî,” mehomo homo.

Por ai Sudambo ahandî anîhondümböfe ranahambo hoafîmendürî

³⁷ Ami ai ndeara Porîmbo ahamundî worî safanambo sowaründümo hafomo kefoefembo yangîrî-memondamboyo asu Por ai ami bogorî hondümbö hoafîyundowohü yahuya, “Ro awi sîhambo mamî hoafî

hoafîndahanîni samboanahî,” mehuamboyu. Asu ami bogorî ai düdufindowohü yahuya, “Se Grik hoafîyafî-randühîyafî?”³⁸ Hamanda Isipîhündî mamî ai gafman-babîdî yifiarî botîmareandî. Ai 4,000 yifiarîyomo-rundeimbî sepurîmündü nîmî wohî furîkoate-reandühî mahu. Se-mbayafînawe masahî, nga wanî. Nîmboe se Grik hoafî fîfirowandî,” mehindowamboyu.³⁹ Asu Por ai sîmborî hoafîyundühî yahuya, “Ro-ana Sudahünd-anahî. Ro-ana Tarsus ngoafî Sirisia hîfîhünd-anahî. Nga wandî ngoafî ana ndürî adükarî yanğorümb-ane. Nga karîhasî awî ro nindou ndanaheimbo hoafînda samboanahî,” mehuamboyu.⁴⁰ Asu amiyomondî bogorî ai hoafîyafîpurî mehuamboyu Por ai yîpîñîwamî botîfî nüngumbo nindou ranahamumbo warîna pakamafoareapurî. Muñgu ai hoafî kibodîrî-maründümo-ndamboyu Por ai Hibru ahamundî hoafînambo hoafîmepurî.

22

¹ Por ai yahuya, “Wandî wandafîmamî, asu apemamî se hîmborîyomo ro wandî fimbo hoafî hoafombo samboanahî,” mehu.² Por ai Hiburu ahamundî hoafînambo wataporî-mayuamboemo asu ai hoafî kibodîrîndümo houmbo manîngomo-ndamboyu asu ai ahamumbo hoafîyupurühî yahuya,³ “Ro-ana Sudahündî asu Tarsus ngoafîhü Sirisia hîfambe tükümeheandî, nga asu Serusarem ngoafî ndanîhü adükarîmayahî. Ranîyahî ro Gamerier-dîbo nîmboambo ai wambo sîhefî boagîrî-yomondî ahînümbî hohoanîmo ra yamundî-mareandîra ro wudîpoaporîhe fîfirîmarîheandî. Ranîyahî ro Godîndî hohoanîmo süngufembo tîñîrîfomayahî haponda se tîñîrîfoayei nou.⁴ Nindou bîdîfirî Adükarîndî Nafî süngurîhindeimbî aheimbo ro moaruwaimbo-marîheandüra bîdîfirî ai yîfîmayei. Ro bîdîfirî aheimbo senînambo hüputüpurîhehearü mburîha karabusîna sahamîndîharü mahahî.⁵ Sesî sîhai-randeimbî adükarî bogorîyu asu kansîr muñgu ai ro nindou moaruwaimbo-marîheandî hoafî ra anîhond-ane mbîsîmo hoafîndîmboemo. Sudahündî Damaskus ngoafîhü amarei ra aheimbo ai pas sürü papîru koamarî-hoemonda sahamîndî Damaskusînambo mahahî. Ranîyahî ro nindou Sisasîmbo anîhondümborîhindeimbî ranîhü amarei ranaheimbo hüputüpurîhefendürî semündîndürî Serusaremîna ho karabusî-fendürîmbohünda mahahî.

⁶ Ro ha ndeara Damaskus ngoafîkîmî hüfînimbo tüküyaheandane nîmehünou sünambeahîndî si adükarî ranai kosî wambo boakîmafoareandîrî.⁷ Ranîyahî ro hîfînî piya yanğora hîmborîyahane hoafî mamî ranai hoafîyohü yahoya ‘Sor, Sor, se nîmboe wambo moaruwai-mborowandîrî aranda?’ mehondîrî.⁸ Asu ro düduyaheandühî sahiya, ‘Adükarî, se dîdîyafa?’ ‘Ro Sisas Nasaretîhünd-anahî, nga asu se wambo süngurîhî-ndeimbîmbo moaruwaimbo-arîwandürî ana, wambo amboa moaruwaimbo rowandîrüh-anafî,’ mehondîrî.⁹ Ranîyomo asu wandî wandafî mamî ai si ra hoeimarundî, nga asu ai nindou düdi wambo hoafîmayundîrî ranahandî hoafî moai hîmborîyomo.¹⁰ Asu ro düduyaheandühî sahiya, ‘Adükarî, ro nüngumandahea?’ masahamboyu. Asu ai hoafîyundîrühî yahuya, ‘Se botîndafo hawa Damaskusînambo ngoafî, nga ranîhü anîmbo God ai sîhambo muñgu-moatükunî ratüpurîndafî mehu ra nindou ranîhü amaru ranai hoafîndünîmbui,’ mehondîrî.¹¹ Si ranai ngînîndî hamîndîyo haya hîmboamupui-randühî muñgu-moatükunî hoefekoate-mehamboemo nindou ro-dîbo masînimbo ranai wambo warîhü kîkîhî-rundümondîrî houmbo Damaskusînambo mahefî.

12 Ranîhü nindou mamî ahandî ndürî Ananias Suda sîhefî Godîmbo ahînrürühî Mosesîndî ahînûmbî hohoanîmo ra ndore süngureandeimbî manûngu. Nindou ranahambo Sudahündî Damaskusîhü anîmboei ranai aboed-ani masei. 13 Nindou ranai wandî fikîmî süfu nûngumbo hoafîyundîrühî yahuya, 'Wandafî Sor, se asükaindafî ndondo hîmboarîndafî!' mehundîrî. Asu hoafî ra nîngowambe asükaiya aboedî hîmboarîyahühî ahambo hoeimarîhini. 14 Ranîyu asu Ananias ai yahuya, 'Sîhefî amoaoyafe God ai sîhambo, ahandî yifîrî süngufembo horombo hondü kafaore hînrîngîmareanîni. Nindou mbumundî hamîndî Sis ranahambo hoeifîhî asu nîne hoafî ahandî yahamonîndî tükefeyo ra hîmborîmbohünda kafaore hînrîngîmareanîni. 15 Seanîmbo munnguambo nindou ranaheimbo Adûkarîmbohünda weindahî hoafîndafîndürî nîne-moatükunî se hoeiro asu hîmborîyafî marandî ranahambo. 16 Asu se haponda nîmboe gedühî hîfandaranda? Botîyafî hawa hundüründafühî asu ahandî ndürînambo hoafînda-fîndoani sîhafî moaruwai hohoanîmo ra popoaimbîhenda-mboane,' mehu.

God ai Porîmbo koamarîheira Suda-yafe ndîfo sowana mahu

17-18 Por ai hoafîyuhü yahuya, "Asükaiya ro Serusaremînambo ha ranîhü Godîndî worî ranambe dîdîbafî-yaheandühî nîmboahani yafogoadînambo nahurai ranambe Sisasîmbo hoeimarîhini. Ranîyo ai wambo yare hoafîyundîrühü yahuya, 'Nîmai se Serusarem ngöafî hînrîngîro hawa hafî, nga nindou ndani ngöafîhündî ranai ana se wambohünda hoafayafî ra ngîrî hîmborîndei,' mehundîrî. 19 Asu ro sîmborî hoafîyahühî sahîya, 'Adûkarî, horombo ro Suda-yafe rotu worî afîndî mafeburo ranambe kefoe he hühühî nindou sîhambo anîhondümborîhinînei-mbîmbo karabusî-rîherü hehea hariyahandürî marîhandî ra ai fîfîrîhindî,' masahi. 20 Sîhambo wataporîmbora randeimbî Stifen hîfokoarüwuri sîmboani ro fikîmî nîmboambo wandî ngusüfoambe aboed-ane masahi. Ranîyahî asu nindou ahambo hîfokoamarüwuri ranahamundî hoandarî hoear ra sahamîndî manîmboahi. 21 Ranîyo asu adûkarî ai hoafîyundîrühî yahuya, 'Hafîsî, nga ro sîhambo angunî Suda-yafe ndîfo sowana koandîhe-heanîna ngamboyafî,' mehu.

Rom ami-yomondî bogorî Porîmbo mafarîherü

22 Nindou afîndî ranai ahandî hoafî hîhîmborîyei heimbo asu 'Suda-yafe ndîfo' ra hoafîmayu-wamboyei puküna hoafîyeihü seiya, "E, ahambo hîfokoefimboani, nga nindou ndahurai ana ngîrî yanggîrî nûngu!" masei. 23 Ranîyei ai puküna hoafî karîhehindühî ahei hoearî-mayo ra wurakamo-rîhündühî hîfî hasüfî nîmoamo karühümündî pimarîhindî. 24 Ranîmboyu asu ami bogorî ai amimbo hoafîyupurühî yahuya, "Por ndowaründümo gafomo sîhamundî worambe koaboadüwuri. Suda ai ahambo puküna hoafîmemondo nîmîndî ra fîfîrîfembohünda ahambo bubundürühî düdundafundo," mehu. 25 Nga asu ai ahambo bubumbohünda kîkîhîruründümo mburumbo hüputüpo-marîhawu-ramboyu asu Por ai ami bogorî ngorü akîmî manûngu ranahambo hoafîyundühî yahuya, "Romîhündî mamî ahandî hoafî dîboadîfekoate-ayambe ahambo bubumbo ra ahînûmbî hohoanîmo yanggoroi wanîyo?" mehuamboyo.

26 Asu ami bogorî ai hoafî ra hîmborîyu haya hu ahamundî bogorî hondü hîfanda randeimbî ranahambo hoafîyundühî yahuya, "Se ngîrî rasüngundîworî. Nindou ndanana Romîhünd-ani," mehu. 27 Ranîyu asu ami bogorî hondü ai Porîmbo hüfu hoafîyundühî yahuya, "Se wambo hoafîyafîndîrî, se Romîhündî hondüyafî?" mehuamboyo. Asu

Por ai sîmborî hoafiyundühi yahuya, “Yini, ro rananahi,” mehundo. ²⁸ Ranîyu asu ami bogorî hondü ai hoafiyuhü yahuya, “Ro kaki afîndî pirîheandühiyahî asu Romî-hündimboyahe tükümeheandî,” mehu. Asu Por ai yahuya, “Nga wambo wandî me ai wakîmaramîndî-ndîramboyahî ro Romî-hündimboyahe manîmboahî,” mehu. ²⁹ Ranîyomo asu nindou bîdîfirî ahambo düdufihî bubumbo yangîrî-memo ai hoafî ra hîmborîyomo houmbo nîmai hîngîrîwuri süsühüme fundî. Ranîyu asu ami bogorî hondü ai ahambo hoeirira mayowa nindou ranai Romîhündî-mayuwa ai senîna hüputîpo-marîhawurî ranahambo ai-amboanî yîhîmbo-mayu.

³⁰ Porîmbo Suda ai papî-hoafîmarürî nîmîndî ra ami-yomondî bogorî hondü ai wudîpoapondîhe fîfîndîhe mehu. Ranîmboyu asu ai rasinambo Porîmbo senînambo hüputüpo-marîhawurî ra fufurîherü haya Godîmbo sesî sîhou-rundeimbî bogorî-yomo asu Suda-yafe kansîr-yomo ai babîdî gugurîfe wataporîmbo hoafîmepurî. Ranîyu asu ai Porîmbo ahamundî hîmboahü nîngomböhünda serümündü mahu.

23

Por ai Suda-yomondî kansîrîmbo hoafîmepurî

¹ Por ai kansîrîmbo hübudureapurühi yahuya, “Wandî wandafî mamî, ro Godîndî hîmboahü moai nînî moaruwai yarîheandî. Ro nîne wandî ngusüfoambe aboed-ane masahî ranîyo yarîhe marîhandî,” mehu. ² Ai hoafîmayuwamboyu asu sesî sîhai-randeimbî adükarî bogorî Ananias ai nindou Porîndî fikîmî manîngomo ahamumbo Porîmbo yafambe hoearühi harîmbo hoafîmepurî. ³ Asu Por ai ahambo hoafiyundühi yahuya, “Se-ana yimbu hohoanîmoeimb-anafî. Nga asu God ai harîndününîmbui. Se ndanîhü amarîfî ra ahînûmbî hohoanîmo süngufehü wambo hoafî dîboadofembo safîmboanafî, nga se-ana ahînûmbî hohoanîmo ra sowandîfî pirowandühi wambo harîmbo hoafîmefîpurî,” mehuamboyu.

⁴ Nindou Porîndî fikîmî manîngomo ranai hoafiyomondowohü yahomoya, “Awi se-ana Godîmbo sîhai-randeimbî adükarî bogorî ranahambo moaruwai hoafîyafîndowohanafî,” mehomondo. ⁵ Asu sîmborî ai yahuya, “Wandî wandafî mamî, nindou ranai Godîmbo sîhai-randeimbî adükarî bogorî-mayu ra ro moai fîfîrîhinî. Godîndî Buk ai hoafîyowohü yahoya, ‘Nindou sîhei bogorî ranahambo se moaruwai hoafîndamboyafî,’ meho ra fîfîrîheandî,” mehu. ⁶ Por ai fîfîreandî kansîr bîdîfirî ai Sadyusi-yomo asu bîdîfirî ai Farisi-yomo. Ranîmboyu ai ahamumbo puküna hoafîyupurühi yahuya, “Wandî wandafî mamî, ro-ana Farisi ambeahînd-anahî asu wandî ape-amboanî Farisi-ambeahînd-ani. Ro anîhondümbö fîfîrîheamboanahî nindou yîfîyeimbîhündî ranai ana asükaindei botîndahi-mboyei ranî hoafî-ane nda hoafayahî. Ranîmbo-hündamboane wambo hoafî engoro,” mehu.

⁷ Ranîyo Por ai ranî hoafî ra hoafîmayuwambo Sadyusi Farisi ai ahamundîhoarî sîmborî hoafîyomo-ndühiyomo yîbobomarundî. ⁸ Nga Sadyusi ai hoafîyomondühi yahomoya nindou yîfîhündî botîfe asu sünambeahîndî nendî ai yîfîafîkoate-anei yahomo marundî. Nga Farisi ai munnguambo hoafî ranahambo anîhondümböru marundî. ⁹ Ranîyo asu Sudahündî ranai pukünambo hoafîyomo wakîmarundî. Asu Farisi-ambeahîndî ahînûmbî hohoanîmo yamundu-rundeimbî ai botîyafu nîngomombo puküna sîmborî hoafîyomondühi yahomoya, “Nindou ndanahambo ana ro hoeirîhuranî moai ahandî nînî hoafî yangoro. Ao, yîfîafî mamîmbayo asu sünambeahîndî nendîmbayo ahambo hoafîmendo ra anîhondüyöhüpo,” mehomo. ¹⁰ Sîmborî hoafî ranai moanî afîndî

hamîndî tüküme feyo-wamboyu asu ami bogorî hondü ranai Porîmboya hîfokoandüwuri-mboemo yahuhaya yîhîmbomayu. Ranîyu asu ai ahandî amimbo se hanîmo Porîmbo ahamundî warambeahîndî hüründümo houmbo sîhamundî worîna hafomo mehu.

¹¹ Ngorü nîmbokoanî Adükarî ai Porîmbo sowahî tüküfi nüngumbo hoafîyundowohü yahuya, “Se ngînîndî nîmbafî! Serusarem ngoafîhü ndanîhü se wambohünda anîhondümbö hoafîmayafî, nga asu Rom ngoafîhü amboanî rahurai anîmbo hoafîndafî,” mehu.

Suda ai Porîmbo hîfokoe fimbo hoafî fîmaründümo

¹² Ranîyomo asu siambe Suda bîdîfîrî ai gugurîyafu hoafî fîmaründümo. Ranîyomo ai dabarîyafundühi yahomoya, ngîrî sesi dagudîfî hoe ndîmîndefî ndîhundî, nga Porîmbo hîfokoandîhuri hohumbo anîmbo randîhumboyefî mehomo. ¹³ Nindou bodîmondî 40 ngasündeandeimbi-yomo hoafî ra fîründümo masîhoemo. ¹⁴ Ranîyomo ai Godîmbo sîhou-rundeimbi bogorî asu Suda-yomondî bogorî sowahî hafomo hoafîyomondühi yahomoya, “Ro-ana Porîmbo hîfokoandîhuri hohumbo anîmbo sesi dagudimboyefî sefî anîhondümbö dabarîmehundî.

¹⁵ Ranîmbo-hündambo anîmbo se-anemo asu kansîr-anemo se ami bogorî hondü ranahambo sîhamumbo sowana Porîmbo semündü-kosîmbohünda hoafî koandîhoemo. Rananîmboya kudüwanî ahandî hoafî engoro ra wudîpoapondîhu fîfîrîndîhumboane mbîsîmo. Nga ro-ana munğuambo moatükunî nafîrîhumîndefo-mboanefî, nga ndühi tüküfekoate-yuwambe anîmbo nafîni ahambo hîfokoa-ndîhurîmboyefî,” mehomo.

¹⁶ Nga Porîndî amîngîrî ai hoafî fîmaründümo ra hîmborîyu haya ami-yomondî worambe farîfi hu Porîmbo ranî hoafî ra hoafîmeindo.

¹⁷ Ranîyu asu Por ai ami bogorî ngorü hoafîmeinduwa makusuwambo hoafîyundowohü yahuya, “Nindou hoarîfî nda sowarîndîfî ami bogorî hondü sowana hafî. Ai bîdîfîrî moatükunî ahambo hoafendombo yahumboani,” mehundo. ¹⁸ Ranîyu asu ami-yomondî bogorî ranai Porîndî amîngîrî serümündü haya hahüfanî bogorî hondü-mayu ranahambo sowahî tüküyafîne hoafîyundühi yahundoya, “Sapo karabusîhündî Por ranai wambo hoafîyu koamarîhendîra nindou hoarîfî nda sîhambo sowana sahümîndî asîhühi. Ai sîhambo mamî hoafî hoafîyonînimbohünda,” mehundo.

¹⁹ Ranîyo asu ami bogorî hondü ranai nindou ranahambo wamburümündî haya aipoanîmbo hafanî düdufindühi yahuya, “Nîni hoafîmboyafî hoafîyondîrimbo masafa?” mehundo. ²⁰ Asu Porîndî amîngîrî ai hoafîyundühi yahuya, “Suda ai sîhambo tîkandu houmbo anîmboya sümbu se Por kansîrimbo sowana semündü hanî ahamumbo sowahî ahandî hoafî engoro ra wudîpoapofe fîfîrîfembo hünda mbîsîmboemo. ²¹ Se hoafî ranahambo anîhondümbö-ndowamboyafî, nga sapo nindou bodîmondî 40 ngasündeandeimbi nafîni worarîndu houmbo hîbadümböemo Porîmbo hîfokoe-fimbohünda. Ai yahomoya awî ngîrî sesi dagudîfî hoe ndîmîndefî ndîhundî, nga ahambo hîfokoandîhuri hohumbo anîmbo randîhumboyefî mehomo. Ai-ana ndeara munğu-moatükunî nafîründümo houmbo-anemo asu sîhamboane türü hîfandarundî se yîni mbîsafanî anîmbo yahomo houmbo,” mehundowamboyu. ²² Ranîyu asu ami-yomondî bogorî hondü ranai hoafîyundühi yahuya, “Se nindou ngorümbö hoafîndafühiya wamboya ahambo rarîhe hoafîmehandö mbîsamboyafî, nga yowanî.” Rayahundo mburamboyu asu ai nindou hoarîfî-mayu ranahambo koamarîheira mahu.

Porimbo Feriks sowana koamarîhawurî

²³ Ami bogorî hondü ai ahandî hoarehî bogorî-mefanî ahafanîmbo hoafi-yupîrühî yahuya, “Ami 200 pisao sowandümondeimbi, asu 70 nindou hos wamî nîmarîmondeimbi ngorü, 200 nindou yifiarî sowandümondeimbi ra gugurîndîneapurî mbundîna munngu-moatükunî nafîndündümo digau houmbo anîmbo asu Sisaria ngoafîna nîmoakîdîbou boabofeafeambe gadîmo. ²⁴ Hos bidîfirî Por ai ranîwamî hanîmbohünda kokoboadu hîni-ngîndu mbundümbö anîmbo asu ahambo ndondurî Rom bogorî nindou Feriks sowana hîbadürî gadîmo,” mehu. ²⁵ Ranîyu asu ami-yomondî bogorî ranai pas ra ndare sürü papîrandühîya.

²⁶ Karîhasî, Ro Krodius Risias-anahî gafmanî-yomondî bogorî adükari Feriksîmbo pas nda sürü paparîhandî: ²⁷ Suda ai nindou ndanahambo mburündümo houmbo ndeara akîmî hîfokoefimbo yangîrîmemo. Nga asu ro hîmborîmayahî ananîya ai ana Romîhündî mayuwamboyahî asu ro wandî ami-babîdîmbo ahambo ahamundî warambeahîndî hümarîhehurî. ²⁸ Ai nîmborurî ahambo papî-hoafarurî saheheamboyahî asu ro ahamundî kansîr sowana sahümîndî mahanîhî. ²⁹ Ro hoeirîheandanî ana ai ahamundî ahînümbî hohoanîmo ranîmboyo moanî hoangîrîwurî houmbo papî-hoafîmarurî. Nga moai nîni hoafî ahambo hîfokoefî asu karabusîfi rambo papî-hoafî ranambe tüküfeyo, nga wanî. ³⁰ Suda ai Porîmbo hîfokoefimbo hoafî dîbo masîhoemo ra ro hîmborîmayahî. Ranîmboanahî asu sîhambo sowana ro ahambo nîmai koarîhehina akusu. Nindou düdi ahambo papî-hoafîmarürî ranahamumbo sîhambo sowahî tüküyafu hoafî didîboado-mbîrundamboane sahehea hoafîmehapurî.

³¹ Ranîyomo asu ami ai ahamundî ratüpurîwambo refembo yahomo houmbo Porîmbo sowaründümo ranî nîmbokoanî Andipatris ngoafîna mahanîmo. ³² Ngorü sihî ami hîfînafî mahanîmo ranai ahamundî worîna hîhîriyafu Serusaremînambo hafomondühî-yomo asu hosîwamî homorundeimbi ahamumbo koamarî-haupura Porîmbo Sisaria ngoafînambo sowaründümo mahanîmo. ³³ Ai sowaründümo hanîmo Sisaria ngoafîhü tüküyafu gafmanî-yomondî nindou bogorî Feriksîmbo pas sabudowohü asu Porîmbo ahambo sowahî pamarîwurî. ³⁴⁻³⁵ Feriks ai pas ra hoeireandanî mayowamboyu asu Porîmbo se nîni hîfîhündîyafî yahu haya düdumefindo. Por ai Sirisia hîfîhündî-mayu ranîmbo ai fîfîre hayamboyu asu ai hoafi-yuhü yahuya, “Awi ro sîhafî hoafî hîmborî-ndamboyahî nindou sîhambo papî-hoafîmaranîni ranai kodîmondanî,” mehu. Ranîyu asu Herotîndî worî adükari ranambe Porîmbo koafoefî mburumbo hîfandümbö hoafîmayu.

24*Suda ai Porîmbo papî-hoafîmarürî*

¹ Hondahüfeimbi si munngumayowa asu Godîmbo sîhai-randeimbi bogorî adükari ahandî ndürî Ananaias ai nindou bogorîmbo yafundeimbi-yomo asu Terturus Romî-yafe ahînümbî hohoanîmo fîfîreandeimbi nindou rababîdî Sisaria ngoafîna mahanîmo. Ranîyomo asu ai tüküyafu gafman bogorî hondü Feriks ahandî hîmboahü Porîmbo papî-hoafîmarurî. ² Ranîyo Porîmbo mborai yahundowanî süfu tükümeffyüwa asu Terturus ai ahambo papî-hoafîrürühî yahuya, “Feriks nindou adükari, se hîfandamunambe ana, ro moai yifiarî-yifiariyefî rîhundî, nga aboedî hamîndî manîmboefî. Ranîyo asu sîhafî-mayo hohoanîmo aboedî ranambo ndanî hîfîhü ro sîmborî hohoanîmo süngurîhu marîhundî. ³ Ranîmbo-hündamboane

munḡuambo ḡoafi munḡuambo si yihoefi ḡgusüfoambe aboedi fufurifoare-
amunühi asu sihambo hihiharahunini.

⁴ Awi ro sihambo gedühi kikihemindimbo moeisahi, ḡga yihoefimbo
hipoambo-ndowamunühi yihoefi hoafi akidou nda himborindafi sefom-
boanefi. ⁵ Ro hoeirihurani nindou ndanana afindimbo moaruwai ho-
hoanimoyu randeimb-ani asu munḡuambo hifi Suda-yomondi mbusümo
ai hari hoafi botire-arandi. Por ai nindou bidifiri aipoanimbo ho-
hoanimoyei rihundeimbi Sisas Nasaretihündi süngurihuri-rihundeimb-
anefi sei arihündi ahei bogoriyu. ⁶⁻⁷ Raniyu asu Godindi wori ranamboani
moaruwaimbo-ndiheyaya yahuhaya hohoanimomayuwa asu ro ahambo
kikihimari-hurimindexi. Ro ahambo yihoefi ahinümbi hohoanimo
ranambo yibobofembo masefi, ḡga ami bogori hondü Risias ai kusü ahandi
ḡḡnindinambo yihoefi warambeahindi hümarümündu. ⁸ Raniyu Risias ai
hoafiyuhü yahuya, 'Ahambo papi-hoafimbo nindou ranai sihafihimboahü
tükümbiyafu-ndamboane,' mehu. Asu nindou ranahambo düduarworu
ana, se sihafihuari munḡu-moatükuni ro ahambo papi-hoafi-marihuri
ra anihondumbo fifirindowamboyafi," mehu. ⁹ Munḡuambo Suda ai
Terturus-babidi Porimbo papi-hoafirurühi yahomoya, "Rani-moatükuni ra
e, anihond-ane," mehomo.

Por ai Feriksindi himboahü hoafimayu

¹⁰ Raniyu asu Feriks ai Porimbo hoafiyafi yahumbo warinambo yangiri
koamarisherü. Raniyu asu Por ai hoafiyuhü yahuya, "Se afindi himbani
ndanani hifihü yiboboro-randeimbi manimbafi ra ro fifirihhe-amboanahi.
Ranimboanahi ro ahamumbo simbori hoafomböhünda moai yihimboyahi.
¹¹ Se düdu-düduayafi ana, fifirindowamboyafi, ḡga 12 si maho ra ro
Godimbo hohoanimomböhünda Serusaremnambo hahühane. ¹² Ro-ana
moai nindou ḡgorü-dibo Godindi worambe simbori hoafiyahi. Asu ro
moai Suda-yafe rotu worambe adükari ḡgoafihü amboani hari hohoanimo
botirihendi. Ro raweheanda asu Suda ai moai hoeirundiri, ḡga wanu.
¹³ Haponda ai wambo papi-hoafaründiri ra ḡgiri aboedi hoafindomondani
fifirindowandühi anihond-ane mbisafi.

¹⁴ ḡga ro nda anihond-ane asahi. Ro yihoefi amoao-yafe Godimbo
hohoanimoyahando arihandi nafi ra Suda ai ḡgorüpoanimboane asehi.
Asu munḡuambo hoafi ahinümbi hohoanimoambe engoro ranane asu
Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi sürü papimaründi anihondumbo-
arihendi. ¹⁵ Rananahi asu ro anihondumbo-rihendihi God ai moaruwai
asu aboedi hohoanimoyeimbi yifimayei munḡuambo botifendü-riimboayu
rani si ranahambo hifandarhandi nindou ranai hifandarundi nou.
¹⁶ Ranimboanahi asu ro munḡuambo si wandi ḡgusüfoambe aboedi ho-
hoanimo God asu nindou-yafe himboahü aboedi mbimarowa sahehea
tjirifoayahi.

¹⁷ Ro afindi himbani maho ra habodimboyahi asu süngunambo
wandi sirambeahindi Suda aheimbo saiwanu Godimbo saimbohündambo
Serusaremna mahahühi. ¹⁸ Ro rarihhe hehea wandi fi aboedi tüküme Feyowa
Godindi worambe Godimbo siheheandane, Suda ai wambo hoeimarundiri.
ḡga asu rani-simboani ranihü nindou afindi moai ro-dibo niḡgombo
hoafi gobadirundi, ḡga wanu. ¹⁹ ḡga asu Esia hifihündi Suda bidifiri
ai maninḡgomo. Ai-boatei wambo papi-hoafimarundiri. ḡga nin-
dou ranai ahamumbo sowahi wandi hoafi engoro-ana, ai sihambo
sowahi ndühi sifomo wambo papi-hoafi-mbiründiramboane. ²⁰ Ai
refekoate-ayomo ana, asu nindou ndanai ro Suda-yomondi kansir
ahamundi himboahü nimboambo nine moaruwai ramarihendi ra

hoeiarundîri ana, asu ai ndühi tükündafu sîhafî hîmboahü hoafîndî-nînimboemosî. ²¹ Mamî hoafî yangîri mbenjorîmbai? Horombo ro kansîr ahamundî mbusümo nîmboambo rarîhe puküna hoafîyahühi sahiya, ‘Yîfîyeimbî aiana botîndahimboyei sa anîhondümbö-arîheandî masahî ranîmboanemo ai sîhafî hîmboahü hoafemo ranana?’ masahî,” mehu.

²² Feriks ai Adükarîmbo anîhondümbö-rîhoreimbî-yafe hohoanîmo ra aboedî fîfîreandî, nga ranîmboyu asu Sudambo awi hîbadu nîngomo mehupurî. Asu ai Suda ahamumbo hoafîyupurühi yahuya, “Awi ami bogorî hondü Risias ai kudüwanî anîmbo asu ro sîhamundî hoafî ra dîdîboadondîheamboyahî,” mehupurî. ²³ Ranîyu asu ami bogorîmbo hoafîyundühi yahuya, “Se ahambo hîbadîrîhü awi hînîngîrou-hînîngîroundîri. Asu Porîndî ngunindî ai ahambo nîne akîdou moatükunî farîhefimbo ra se yowanî mbîsamboyafî,” mehu.

Feriks ai Porîmbo yîmbu hîmbanî karabusî-fîmbohünda hüputüpo-marîherü

²⁴ Yahunümbî nîmbîyo hayamboyowane, Feriks ai ahandî nîmorehî Drusira-dîbo makosafe. Ahandî nîmorehî ranai ana Suda sîrambeahîndîyo. Ranîyu asu Feriks ai Porîmbo mborai yahundo hürüherü haya Porîndî Sisas Kraisîmbo anîhondümböfo hoafî hîmborî-mayundo. ²⁵ Ranîyu Por ai mbumundî hohoanîmo, nindou ai ahandî hohoanîmo ra ndonde hîbadandî hoafî, asu God ai süngunambo sîhefîmbo yîbobonde-amunümbui hoafî ra hoafîmayuwa asu Feriks ai hoafî ranahambo yîhîmbomayu. Ranîyu asu Feriks ai hoafîyundühi yahuya, “Andai ngafî, nga awi süngunambo ranîpoanîmbo ambe-yangîrühî sîhambo mborai mbîsahanîmboyahî,” mehundo. ²⁶ Nga asu Feriks ai mamî moatükunîmbo kameihîyu hîmboyu marandî. Ai ndanananîya Por ai kaki ndembui yahuhayamboyu asu afîndîmbo ahambo mborai yahundo haya wataporîmborürî marandî. ²⁷ Süngunambo yîmbu hîmbanî ranai howane, asu nindou mamî ahandî ndürî Posius Festus ai Feriksîndî fondî masemüdu. Ranîyu asu Feriks ai Sudambo hoafî nafîreapurühî Por karabusambe hînîngîmarirî.

25

Por ai Rom adükarî bogorî Sisar papî-hoafî hîmborîmbo hoafîmayu

¹ Festus ai Sudia-yafe adükarî bogorîmbofi haya hu ranîhü tüküme fiyu. Asu ngîmî nîmbî howane, ranî-sîmboanî Festus ai Sisaria ngoafî hînîngîre haya hafu Serusarem ngoafîhü tüküfi manüngu. ² Ranîyo ranîhü Godîmbo sîhou-rundeimbî bogorî-yomo asu Suda bogorî bîdîfîrî-yomo ranai ahambo sowana Porîmbo papî-hoafîyumbo hoafî sowandümo mahomo. ³ Ai Festusîmbo düdu-düduyomo-ndühî yahomoya, “Se yîhoefîmbo fandîhawamunî hawambo anîmbo Porîmbo koandîhaworanî Serusaremînambo mbîsüfu-wamboane,” mehomo. Ai ramehomo ra nafînî worarîfe nîmarîhefe Porîmbo hîfokoefîmbo yahomo houmboemo. ⁴ Ranîyu asu Festus ai ahamumbo sîmborî hoafîyupurühî yahuya, “Por ana Sisaria ngoafîhü karabusambe mbanüngu. Nga ro-amboanî ngîri amîtata Sisaria ngoafînambo hîhîrîndahe gadîhî. ⁵ Rananîmbo asu sîhamundî bogorî nindou bîdîfîrî ranai ro-babîdî mbîhanîmo-ndamboane. Asu nindou ranai moaruwai hohoanîmondüanî ana, ai ahambo ranîhü papî-hoafîmbîru-ramboanesî,” mehu.

⁶ Festus ai, ai-babîdî 8 simbaiyo asu 10 simbaiyo nîmarü mbura asükaiyu Sisaria ngoafînambo hîhîrîfi mahanu. Ranîyu asu ranî sinambo papî-hoafî

dîdîboadofe worî ranambe nîmarûmbo Porîmbo papi-hoafîmbohûnda ndowaründümo tükündafundi mehu. ⁷ Ranîyo asu Por ai ahambo sowahi tüküme fiyu-wamboemo Suda Serusarem ngoafi hîni ngîru houmbo makosomo ranai botiyafu ahandî fikimî wakîru ni ngomombo ahambo papi-hoafîmarurî. Ai moaruwai moatükunî ramareandî yahomo houmbo hoafî ranahambo anîhond-ane yahombo moai nîni Festusîmbo nafuiyomo, nga wanî. ⁸ Ranîyu asu Por ai sîmborî ahamumbo güre-gürerapurühî yahuya, “Ro moai nîni moaruwai moatükunî nününgurîheandî. Suda-yomondî ahînümbî hohoanîmo, Godîndî adükarî worî asu Romî-yafe bogorî adükarî Sisarîmbo amboanî munğambo ro moai nîni moaruwai nününgurîheandî, nga wanî,” mehuamboyu. ⁹ Ranîyu asu Festus ai Suda-memo hîhîf-hîhîfî-yopurîmbohûnda Porîmbo düdufindowohü yahuya, “Awi se Serusaremînambo hafombo safomboyafî? Refe-anasî ro sîhafî papi-hoafî engoro ra gagü Serusarem ngoafîhü fîfîrîndîheamboane,” mehunduwoamboyu. ¹⁰ Nga asu Por ai hoafîyuhü yahuya, “Haponda hoafî dîdîboadofe worî ndanambe anîmboahî nda ai Romî-yafe bogor adükarî Sisarîndî wor-ane. Worî ndanambe anîmbo wandî hoafî nda ndanîhü dîdîboadofemboane. Nga se wudîpoaporo fîfîrowandai ro moai Suda ahamumbo nîni-moaruwai nününgurîheapurî. ¹¹ Asu ro ahînümbî hohoanîmo ra hîfînambo-rîheandühî nîni-moatükunî rawarîheandî ana, ai wambo hîfokoandundîra yîfîmbo aboed-ane anasî. Nga ro moai fefoefembo hoafîyahî. Nga asu ai wambo papi-hoafarundîrî ranî-moatükunî ai tîkai yangîrayo ana, asu dîdai wambo ahamundî warîhûndeandîrî, nga wanî. Nga awi ro Sisarîmbo hoafîndahanî anîmbo ai wandî hoafî nda hîmborîmbiyu-wamboane,” mehu. ¹² Asu Festus ai kansîr-babîdî wataporî-yomo mburu hoafîyuhü yahuya, “Se Sisarîmbo ai sîhafî hoafî ra hîmborîmbiyu-wamboane masafî ranîmbohûnda se ahambo sowana ngafî,” mehundo.

Festus ai Agripambo Porîndî hoafîmbo düdumefiyu

¹³ Ranîyo asu yahunümbî nîmbî howane, Suda-yafe adükarî bogorî ahandî ndürî Agripa ai ahandî rehî Bernaisî-dîbo Sisarianambo makosafe Festusîmbo wakîfoefimbohûnda. ¹⁴ Afîndî si Agripa ahoro ho ai ranî ngoafîhü nîmbafe hafembo mefeyamboyu asu Festus ai adükarî bogorî Agripambo Porîndî hoafî ranahambo hoafîyundühî yahuya, “Nindou mamî ndanîhü mbanüngu horombo Feriks ai karabusambe hîni ngîmarîrî. ¹⁵ Horombo ro Serusarem ngoafîhü tüküyahe nîmarîhane, Godîmbo sîhourundeimbi bogorî asu Suda-yafe bogorî ai Porîmbo papi-hoafîrurühî-yomo asu ai wamboya se ahambo wagîriyafîsî, nga karabusîndafoandî mbîsafîndo mehomonîrî. ¹⁶ Ranîyahî asu ro ahamumbo hoafîyahapurühî sahîya, ‘Rom-yafe hohoanîmo süngu ro-ana moai moaruwai hohoanîmo ratüpurî ra nindou ngorûmbo moanî-hoangîrîhu hohu nîmborî sehu rîhundî. Nindou ranai ahambo hoafî engoro ana, ai sapo düdi nîmorî ai ahambo papi-hoafîmarürî ahamundî hîmboahü nünğuanî anîmbo asu ahambo nafî sîhefendowanî ai nîni-moatükunîmboyo hoafî-memondo ranahambo ahandîhoarî güre-gürerandühîmbo fîfîre hoafîmbiyu-wamboane,’ masahî.

¹⁷ Ranîmboanahî asu ai tüküme funda ro moai afurî hîhîni ngî-rîheandî. Nga rasinambo siambe hoafî dîdîboadofe worî ranambe nîmarîmboyahî nindou ranahambo sowaründümo sîfomo masahapurî. ¹⁸ Nga asu nindou sapo ai ahambo papi-hoafîyumbo-memo ranai botiyafu manîngomo, nga asu ai moai ahambo moaruwai moatükunîmbo papi-hoafîrurî. Asu ro

ahambo rani-moatükuni ranimbo randüwurimboemo masahi, nga wani.
¹⁹ Nga ai-ana Porimbo hoafinambo yangiriyo ahamundi Godimbo süngufi asu nindou mamî ahandî ndürî Sisas yifimayu ranahambohünda rarao-marurî. Nga Por ai yahuya, Sisas ai moai yifiyu, nga yangiri mbanüngu mehu. ²⁰ Ro hoafi ranahandî nimindhündî ra fifirindîhe türüboadihea saheheamboyahîsî, nga asu wambo hohoanimo ranai mamîkar-andîrühîyo ro moai fifirîheandî. Ranimboyahî asu ro Porimbo Serusaremînambo gagüfani animbo ranîhü sîhafî hoafi ra yîbobo-mbîrundamboane sahehea düdumeheando. ²¹ Ranîyu asu Por ai hoafiyuhü yahuya, ‘Ro-ana moeisahî, nga awi moanî ratüpurîndahîhü nimboahanî Sisar ai animbo hoafi wandî ra didîboado-mbîreand-amboane,’ mehu. Ranimboane ahambo awi karabusambe kîkîhîrümündî mbura sünguna Sisar sowana Romînambo koandîheira mbühuwa samboanahî,” mehu. ²² Agripa ai Festusimbo yahuya, “Ro wandîhoari Porîndî hoafi ra himborîndahando samboanahî,” mehindowamboyu. Asu simborî Festus ai hoafiyundühi yahuya, “Refenanasi, sümbu animbo hoafi ra himborîndafîndo,” mehundo.

²³ Ranîyo asu siambe Agripa ai Bernaisi-dîbo yihuru sahari-sahariyafe hena mahüfe. Ranîyafe ai ami-yomondî bogori-yomo asu nindou ranî ngoafîhündî bogorimbo-yafundeimbi-babîdî hoafi didîboadofe worî ranambe kefoehi mahüsi. Ranîyu asu Festus ai hoafîmayuwa Porimbo sowaründümo mahîfomo. ²⁴ Ranîyu asu Festus ai hoafiyuhü yahuya, “Adükari bogori Agripa-ani asu nindou se muŋgu ro-babîdî anîngomo ran-anemo se muŋguambo nindou ndanahambo hoeirüwurî. Nindou ranahambo afîndî Sudahündî ai ana Serusaremîhü asu ndanîhü amboanî wandî himboahü ahambo papi-hoafîrîhorühî puküna hoafîyeihî seiya, ‘Ahambo hîfokoandîworî, nga ai-ana ngîrî asükaindu yangiri nüŋgu!’ masei. ²⁵ Asu ro hoeirî-heandanî ana ai moai nîni-moatükuni moaruwai ratüpurîyuwanî wambo ahambo hîfokoa-mandüwuri-yopoanî. Nga ahandîhoari Rom adükari bogori hondü Sisarimbo yahuya, ai animbo wandî hoafi nda didîboado-mbîreand-amboane, mehu. Ranimboanahî ro ahambo koarîhefiyuwanî hombo hoafi nda didîboadorîhe asîheheandî. ²⁶ Nga ro hoeirîheandanî moai ahandî hoafi ra aboedî fifirîheandî, ranimbo-hündambo animbo asu ro sîhefi bogori adükariimbo sowana pas nda sürü papîndîhî koandîheheamboyahî. Bogori Agripa, ranimboanahî se-anafi asu nindou muŋguamboaneî sîheimbo sowana nindou nda sahümîndî koarîhehina asünu. Sîhirî ahandî hoafi bîdîfirî ndondîhu himborîndefî mbundîhumbo animbo asu ro bîdîfirî papi-hoafi pasambe Sisar sowanambo sürü papîndîhamboane. ²⁷ Asu ro nindou karabusîhündî koarîhehinühî nîne hoafi nindou ranahambo papi-hoafarîhorî ra pasambe pefe koehefekoate-ayahî ana, wandî himboahü aboedî hamîndîyopoanî,” mehu.

26

Por ai Agripandî himboahü hoafîmayu

¹ Ranîyu asu Agripa ai Porimbo hoafiyundühi yahuya, “Hapoanani se sîhafî fimbo hoafi ra hoafîyafîsî,” mehuwamboyu. Ranîyu asu Por ai ahandî warî nîmoamoreandühî ahandî fimbo yare hoafiyuhü yahuya, ² “Bogori adükari Agripa, ro hohoanîmoyahani aboedî saf-ane sîhafî himboahü Suda ai wambo papi-hoafi-maründîrî ranahambo weindahî hoafîndamboyahî. ³ Ndanana awi anîhond-ane, ranî-moatükuni ra nimboe se Suda yîhoefî Godimbo hohoanîmo simborî hoafîyefî arîhundî ra

wudîpoaporo fifîrowandî. Ranîmbo anîmbo asu se wandî hoafî nda afurîndo nîmandîfî hîmborîndafî.

⁴ Horombo ro akîdouyahambe peya hehea hahambo haponda ndani sîmboanî tûkeheandî ra Suda ai ro hohoanîmo sînguarîheandî ra fifîrundi. Horombo ro wandî hîfîhüyo asu Serusarem ngoafîhü nîmboahambe peyomo houmbo ai wandî hohoanîmo fifîrundi. ⁵ Farisi-yafe hohoanîmo ranana ai tûngûmbî safîyo hayamboyo asu Suda yîhoefî hohoanîmo ranahambo ngasûnde-andeimbîyo. Ro ranî hohoanîmo sîngumarîhandî. Ai fifîrundi-rî-mboanemo, nga asu ai hoafîndîmondühî ana, ra anîhondane mbeyahomo-ndamboane. ⁶ Nga haponda ro ndanîhü manîmboaha ai wambo papî-hoafaründîrî. Ndanahandî nîmîndî nda yahurai-ane: God ai yîhoefî amoa mamî ranahaimboya sîheimbo aboedî-aboedî ndîheandürî-mboyahî mehu ranîmbo anîhondûmborîhe heheamboanahî hîfandîhî anîmboahî. ⁷ Yîhoefî 12 sîrî ranai Godîmbo nîmboambo sîrühî dîdîbafîyahîndo rîhündühî ranî-moatükunî ranahambo yangîrîyeyî ai anîhondûmborîhi hehi hîfandîmarîhündî. Nga Bogorî, ro-amboanî hoafî ranahamboane anîhondûmborîhe hehea hîfandarîhandî. Nga ranahandî nîmîndîhündîyo Suda ai wambo papîmaründîrî. ⁸ Nîmboe bîdîfîrî se ngîrî ro-ana God ai yîfîyeimbî nendî botareandürî ranahambo anîhondûmbo-ndîhundî aseia? God ai aboedî-aboedî-ndemunühî yîfîhündî botînde-amunîmbui.

⁹ Horombo ro wandîhoarî rarîhe hohoanîmoyahühî sahîya awî ro Sisas Nasaretîhündî ahandî ndürî hîfînambofîmbo afîndî ratüpurî ratüpurînda masahîyosî. ¹⁰ Ranîyo asu ranî-moatükunî ra Serusarem ngoafîhü ramarîheandî. Ranîyahî ro Godîmbo sîhou-rundeimbî bogorî-yomondî ngînîndî sahamîndî hehea asu Godîndî nendî aheimbo karabusî-marîheandürî. Ranîyahî asu ro nîdou bîdîfîrî-babîdîyahe hehea aheimbo hîfokoefendürîmbo sahehea refemboane masahî. ¹¹ Asu ro aheimbo afîndîmbo Suda-yafe rotu worî munguambo ranambe tîngîrîfo afîndî sahandürî marîhandî. Ro aheimbo ramarîheandürî ra Adükarîmbo moaruwai-moaruwaimbofe hoafî, hoafîmbeyahündowa saheheamboyahî ramarîheandürî. Ro ngusûfoambe ngînîndî-rîhandürühî aheimbo ngoafî adükarî angunî manango ranîhü amboanî ha kokofoa-rîheandürî marîhandî.”

Por ai Sisasîmbo anîhondûmbo-marîrî ranahambo hoafîmayu

¹² “Ranîyo Godîmbo sîhou-rundeimbî bogorî ai wambo yînî yahomo houmbo ngînîndî masaundîra Damaskus adükarî ngoafînambo mahahî. ¹³ Nîdou Bogorî Adükarî, ro hüfînîmbo nafî mbusûmo hahühî si mamî sînambeahîndî makosowa hoeimarîheandî. Si ranai ana hüfîhamîndî siayu ranahambo ngasûnde-andeimbîyo. Ranîyo asu si ranai nîdou ro-babîdî nafîsînggu mahefî yîhoefîmbo kosî boakîma-foareamunî. ¹⁴ Ranîyefî asu ro munguambo hîfînî pütapîyefî korîyefîmbo ro hîmborîyahane, hoafî mamî ai yare hoafîyowohü Hibru-yafe hoafînambo yahoya, ‘Sor! Sor! Nîmboe se wambo moaruwai-mboarowandîra? Se ana yîhîmîndî moatükunîmbo yitarowandî ranîmboane asu sîhafîhoarî asûbusîmboayafî,’ mehoamboyahî. ¹⁵ Asu ro duduyaheandühî sahîya, ‘Adükarî, se dîdîyafa?’ masahamboyo. Asu sîmborî Adükarî ai hoafîyundîrühî yahuya, ‘Ro Sisas-anahî, nga asu se-ana wamboane moaruwaimbo-arowandîrî. ¹⁶ Se botîyafî nîmbafî. Ro tükûmeheandî nda sîhambo wandî ratüpurî-mbohünda kaföfe hîngîfenînanî wandî ratüpurî semîndîmboyahî. Ro sîhambo nîne-moatükunî haponda nafuimehanînî, asu sîngunambo nafuinda-hanînîmboyahî ranî-moatükunî

ranahambo nindou bidifirambo anihond-ane mbisafi. ¹⁷ Ro ngiri hinîngî-ndiheanînanî, sîhafî nendî Suda anei asu ahei ndifo anei ranai moaruwaimbo-ndihinînanî. Nga ro aheimbo sowanamboanahî koararî-heheanînanî. ¹⁸ Rananîmbo se ahei himboarî birîdîhawandûra nîmbî ra hinîngîrîhi hehi si ranî-sowana mbeyahindamboane. Asu Satanîndî ngînanîndî ra hinîngîrîhi hehi God sowana mbeyahindamboane. Rananîmbo asu wambo anihondûmbo-ndîhindîranî ahei moaruwai hohoanîmo ra amboawi mbîsahanî asu nindou God ai wand-aneî mehundurî ranî-babîdîmbo nîmandeimboyeyî, Adûkarî ai ramehundîrî,” mehu.

Por ai ahandî ratüpurîmbo hoafîmayu

¹⁹ Por ai asûkai hoafîyuhü yahuya, “Bogorî Agripa, ro sünambeahîndî moatükunî tüküme Feyo ra hoeirîhe heheambowambo asu ro ngiri hoafî himborînda hinîngî-ndîheandî. ²⁰ Nga Damaskus ngoafîhü boatei hoafîyahandürî heheamboyahî asu Serusarem ngoafîhü, Sudia-yafe hîfambe, Suda-yafe ndifo aheimbo amboanî hoafîmehandürî. Ro sahiya, ‘Se sîhei moaruwai hohoanîmo hinîngîndîhi hehi God sowana ngei. Asu se sîhei moaruwai hohoanîmo hinîngîfembo nafuimbohûnda aboedî hohoanîmo süngundîhindî,’ masahî. ²¹ Ranîmbo-hündamboyo Suda ai wambo Godîndî worambe kîkîhîründûmondîrî mburu hîfokoe-fendîrîmbo mehomo. ²² Nga God ai mafarîhendîra aboedî nîmboambo nindou moanînd-aneî asu bogorîmbo-yafundeimb-anemo mamamî sîheimbo hoafî nda hoafehandürî. Ro ngorüpoanîmbo hoafîrîhandîpoanî hoafayahî, nga Godîndî hoafî, hoafîyomo-rundeimbî asu Moses ai hoafîmemo ranahanda-mbohünd-ane hoafayahî. ²³ Ai yaru hoafîyomondühî yahomoya, ‘Krais ranai yîfîndu mbunda asu munguambo nindou ai botîfekoate-yeiambe ai-boatei botîndüfimbui. Rananîmbo Suda anei asu ahei ndifo ran-aneî aheimbo aboedî hoafî ra wataporîmbo-ndandürümbui,’ mehomo,” mehu.

Por ai Agripambo anihondûmbo-ndowandî mehu

²⁴ Por ai ranî hoafî ra ahandî fimbo güre-güererandühî hoafîmayu huwamboyo asu Festus ai ahambo hoafîyundühî yahuya, “Por, se-ana mamîkarî hohoanîmoayafî. Se sîhafî fifîrîfe afîndî yamundîmarahafî, ranînamboane sîhambo mamîkarî hohoanîmoaranînanî,” mehuamboyo. ²⁵ Asu Por ai sîmborî hoafîyundühî yahuya, “Adûkarî Festus, ro-ana moai mamîkarî hohoanîmoyahî. Ro wudîpoaporîhe fifîrîhe heheamboanahî anihondûmbo hoafayahî. ²⁶ Bogorî Adûkarî Agripa ai ndanî-moatükunî ra mungu fifîreamboani, nga ahambo yîhîmbokoatenîmboambo hoafayahando. Ro fifîrîheandî ai moai ranî-moatükunî ra mamamboanî bodîfoareandî, nga nînanî-moatükunî Sisasîmbo tüküme Feyo ra moai dîbo tüküfeyo. ²⁷ Bogorî Adûkarî Agripa, se Godîndî hoafî, hoafîyomo-rundeimbî yomondî hoafî anihondûmbo-rowandai? Awi ro fifîrîheamboanahî, se-ana rambefoandî!” mehuamboyo.

²⁸ Asu Agripa ai Porîmbo hoafîyundühî yahuya, “E, nîmboea, hapondanî yangîrî hamîndî se wambo rando hoafîndafîndîra Sisasîmbo anihondûmbo-rîheandeimbî tükümandaheyo?” mehu. ²⁹ Ranîyu asu Por ai sîmborî hoafîyuhü yahuya, “Bodîfohüyo asu hoandarühîyo ranambo aboed-ane. Nga ro yarîhe Godîmbo dîdîbafêheandî. Se-anafî asu nindou mungu düdi ai haponda wandî hoafî hîhîmborayeyî munguambo se ro nahurai tükündahîndî samboanahî. Nga asu sîheimbo senînambo nahurai hîmondî-hefendûra se karabusambe nîmarîmbo ro moei asahî,” mehuamboemo.

30-31 Asu ranîyomo bogorî adükarî Agripa, gafmani-yomondi bogorî Festus, Bernaisi asu nindou bîdîfirî ai-babîdî mamarei ranai bobotiyahi hehimbo ngorü-goanîni heihü ai rarîhi hoafîyeihî seiya, “Nindou ndanai ana moai nîni moaruwai ratüpurî mamamboa rareandi, nga ranîmboane ai ngîrî yîfîndu asu karabusîndüfiyu,” masei. ³² Ranîyu asu Agripa ai Festusîmbo hoafîyundühi yahuya, “Nindou ndanai Sisarîmbo hoafîyowanî ahandî papi-hoafî himborîkoate-yumbonana se ahambo moanî koarîhawuranî hu,” mehu.

27

Porîmbo Romînambo hombohûnda sipambe hîniŋgîmarüwuri

¹ Ro Itari hîfînambo sipambe hombo hoafî ra fîmarîndümo. Ranîyo Romîhündî ami-yomondi bogorî Surius ai Por asu karabus nindou bîdîfirî ahamumbo Itarinambo hîfandîmarapurî hu. Surius ai Romî-yomondi bogorî adükarîndî ami bîdîfirî-ambeahînd-ani. ² Ro sip mamî Adramitium ngoafîhündî-mayo ranai ndeara Esia hîfambe hîmbomayo ranambe kefohu hohu mahefî. Nindou mamî ahandî ndürî Aristarkus Tesaronaikahündî Masedonia hîfambeahîndî ranai-amboanî ro-babîdîmbo mahu. ³ Siambe hefî Saidon ngoafîhü tükümehündî. Ranîyo asu ranîhü Surius ai Porîmbo aboedî ndore hohoanîmo-yundowohü yahuya, “Se ngafî sîhafî ngunindî sîhambo fehefenînimbo hoeindowapurî,” mehundo. ⁴ Asu ranîhûnda botîyahu hohu sipambe hefane werînambo semîndîmunî koamarîhemuna Saiprus airanîkîmî mahefî. ⁵ Asu ro Sirisia hîfî asu Pamfîria hîfîkîmî sîrîwara hanğîfo süngu hefî Risia hîfambe Maira ngoafîhü tükümehündî. ⁶ Ranîhü ami-yomondi bogorî ranai ngorü sipî Areksandriahündî Itari hîfînambo hîmbomayo ra fîfîre hayamboyu asu ai yîhoefîmbo sip ranambe koamarîhemunî. ⁷ Asu sip ranai werî afîndîwambo moanî hîniŋgîrou mahowa ranambe yahunümbî siyefî hohu, moanî afîndî tîŋîrîfombü hîniŋgîrou safî Nidus ngoafîkîmî tükümehündî. Nga ranafî hombo werî ranai gûmareamunambo tîŋîrîfoyefühî asu Krit airan Sarmone bîdîfirîranî raguani hundünî wakîmehündî. ⁸ Asu ro sîrîwara hîmborî süngu moanî hürütümbo hefî hohoe mamî ahandî ndürî Hohoe Aboedî sei arîhündî Rasea ngoafîkîmî ranîhü tükümehündî.

⁹ Ro moanî gedühî nîmarefî hefî hefîmbo asu Suda ai sesi wehîmbo si ranai ho hayambo wambo sîrîwara ranai afîndî-afîndî mayowambo sipambe hombomayo ra moaruwai hamîndîyo. Ranîmboyu asu Por ai ahamumbo ahîni hoafîmayupurî. ¹⁰ Ai yahuya, “Wai, ro rarîhe fîfirîheandi sîhîrî moanî haponda botîyahu ahefî ana, moaruwai hamîndî tükündîfemboe asu ngîrî napo sip yanğîrîndo, nga sîhîrî-ambo kapeihü anîmbondemboyefî,” mehu. ¹¹ Nga asu ami-yomondi bogorî ranai moai Porîndî hoafî ranahambo anîhondümboreandi, nga sip semündûhurandeimbî nindou-mayu asu sip aharambüri ranahafandî hohoanîmo süngumareandi. ¹² Aboedî hohoe ranana ai werî afîndîyowambe ra aboedîyopoanî sip ho paiarî rambo. Ranîyomo asu nindou afîndî sipambe mamarîmo ranai ranîhûnda botîfe hefe sîrîwara süngu ho Finîks hohoeambe nîmarîmbo hohoanîmo-memo. Finîks hohoe Krit airanîhane apuiaro. Ranîhü anîmbo ai werî afîndambe aboedî nîmandeimboyei.

Sîrîwara ambe hoewerî afîndî tükümeŋeyo

¹³ Refe hayamboyanane, süngunambo werî akîdou ranai hoarînafînpöedî werîmayo. Ranîyomo asu nindou ranai yaru hoafîyomondühîya awi ndandîfeyowanî ana, aboedî safî ngemboyefî

mehomo. Ranîyomo ai sipimbo kîkîhiyimîndî nîngombo moatükunî ahandî ndürî anğa ra hüründümo foaru houmbo ai Krit airanî himborîkîmî mahomo. ¹⁴ Nğa asu homondane, moai amîtata ngîninîndî hamîndî werî ahandî ndürî ‘Ndîhoanîpoedî Werî’ ranai Krit airanî ranafîpoedî masîno. ¹⁵ Ranîyo asu werambe sip semîndî himbomayo ra ngîrîndîmo. Nğa ro moanî rarîhu hîninîngîrîhundane, werî ai sip ra semîndî maho. ¹⁶ Ranîyefî asu ro rebanafî airanî akîdou mamî ahandî ndürî Kauda hundünî werîkoate-yowanî wakîmehundî. Ranîhü ro sapo bot akîdou sipambeahîndî makîaro ranahambo hürütümbo tîngîrîfoyefühî kîahu hühîmarîhundî. ¹⁷ Ranîyomo asu bot akîdou ranahambo sipambe hüründümo nandu hüputüpumaründümo. Asu wofî ngîninîndî bîdîfirî sip hoarehî safoaru hanîmo mburu hühîru hîninîngîmarundî. Sip ranai Ribîayafe hîfîkîmî gudi karîhoeimbî ranî süngu ngomboe yahomo houmbo yîhimbo-yomondühî ser sipîfîhî makîaro ra hîfînamaru hanîmo. Sip ra werînambo yangîrî funamîndî mbîho yahomo houmbo. ¹⁸ Moanî afîndî hamîndî hoewerî ranai yare matiyaro-wamboemo, asu ngorü sinambo bîdîfirî napo sip ranambeahîndî hîmonî fufumafoarundî. ¹⁹ Asükai ngorü sina ai sip ranahandî napo ra masafoarundî. ²⁰ Afîndî si maho ra moai ro akîdou-amboanî hüfîhamîndî mupui hoeirîhundî. Nğa werî ranai moanî afîndî ngîninîndî hamîndî tümero ho. Ranîyefî asu ro ngîrî aboedambo-ndahundî sefî hohu hohoanîmomefî.

²¹ Nîndou sipambe mamarîmo ranai sesi, sesiakoate-moanî gedühî heimbo süngunambo Por ai botîfi hanğîfoanî nüngumbo hoafîyuhü yahuya, “Awi se wandî hoafî ra himborîmbei-mbonana ngîrî Krit airanî ra hîninîngîrîhi hei. Asu ranîmbe-mbonana ngîrî muŋguambo napo ra yare yahurai moaruwaimbo reandühî yeimbîrîhundî, nğa wani. ²² Nğa asu ro haponda sîheimbo nda hoafehandürî, awi hapoana ngusüfoambe afurîndîhi kündîhindî! Nîndou se-ana ngîrî mamî ai-amboanî yîfîndu, nğa sip ranai yangîrî anîmbo awarîndîhoemboe. ²³ Ro Godîndî nîndouya hehea asu ahambo hohoanîmoya rîhandeimbî mayahambo nîmbokoanî ahandî sînambeahîndî nendî wambo-so tükümeŋiyu. ²⁴ Ai wambo hoafîyuhü yahuya, ‘Por, awi se yîhimbo-ndamboyafî! Nğa se Romî-yomondî bogorî hondü Sîsarîndî himboahü mbîninîmbafamboane. God ai sîhambo aboedî hohoanîmo-yunînühî nîndou se-babîdîmbo sipambe ahei ranai ngîrî moaruwaimbo-ndahîndî,’ mehu. ²⁵ Ranîmbo-hündambo anîmbo awi nîndou nda se ngusüfoambe afurîndîhi kündîhindî! Ro Godîmbo anîhondümborîhinîmboanahî, nğa ranî-moatükunî ra sînambeahîndî nendî hoafîmayundîrî yahurai hamîndî anîmbo tükündîfemboe. ²⁶ Nğa awi sîhîrî hoe mbusümondühî ngorü airanî amaro ranî himborîkîmî ngefî tîrîmondî-humboyefî,” mehu.

²⁷ Ndeara 14 nîmbîyefî hohu hoewer-ambeahîndî Edriak Sîrîwara ambe mahefî. Nîmbî mbusümondühî nîndou sip sowandümo homondeimbî-memo ranai yaru hohoanîmo-yomondühüya, ndeara gudianî tüküyahu-ndühanefî mehomo. ²⁸ Ranîyomo asu ai wofî hoandarî ranîfîhî nîmboreimbî moatükunî paru hîmondî-marundümo ra hîmonî sîmonğoru hoeirundane, asu hoe hohoe ranai 40 mita sîmonğorîfîhî hanî kaimayo. Asükaiyomo akîdou sühiyafu homo mburumbo safoaru sîmonğorundane, 30 mita sîmonğorühü hanî kaimayo. ²⁹ Sip ranai nîmoei yahafî hîmonî nînouayo ranîfîhî nğorü pandarîmboe yahomo houmbo yîhimbo-yomondühî-yomo, asu ai sip kîkîhiyimîndî moatükunî anğa yimbuyimbu ra sipambeahîndî daboadanîpoedî safoarundühî simbeyowa ya-

homo houmbo dîdîbafîmemo. ³⁰ Ranîyomo asu nindou bîdîfirî sip sowandümo homo-rundeimbi-memo ranai sipambeahîndî fefoefe hefe aboedambofembo yahomo houmbo nafî kokomarundî. Ranîyomo ai botî akîdou sipambe mafoero ra sowandümo houmbo sip hanjîfoanî anjga safoefe tîtanîmemo. ³¹ Njga asu Por ai ami-yomondî bogorî-mayu asu ami bîdîfirî ranahamumbo hoafîyupurühî yahuya, “Asu nindou ndanai sipambe refe nîmarîkoate-ayomo ana, asu se njgîrî aboeda gudianî njgomo tükündafundî,” mehupurî. ³² Ranîyomo asu ami ai wofî botîfîhî makiaro ra kîkîmarunda bot ranai hîmonî pîmayo.

³³ Ndeara simbo yangîrîmayo-wamboyu Por ai aheimbo sesî sahüsi yahuhaya hoafîmendürî. Ai yare hoafîyundürühî yahuya, “Se 14 nîmbî ra afîndî hohoanîmoyeihi hîfandîmarîhü hei-ane. Asu ranambe se moai nînî sesî akîdou-amboanî kîkîfoarîhîndî. ³⁴ Haponda ro sîheimbo hüti hoafehandürî, njga se yangîrî nîngombohünda sesî bîdîfirî dagüdi. Asu njgîrî sîhei akîdou moatükun-amboa moaruwaindo, njga se moanî aboedî nîboadeimboyei.” ³⁵ Por ai ranî hoafî ra hoafîyu mbura sünguna bret bîdîfirî fufuramündü haya ahei hîmboahü Godîmbo hîhîfirürî mbura karamündî haya masesu. ³⁶ Ranîyei asu munjgumbo nindou-mayei ranai aheimbo njgusüfoambe aboedî ndore küreandürühî asu ai-amboanî sesî ra sahümündî hehi masahüsi. ³⁷ Nindou munjgumbo ro sip ranambe mamarefî ra 276 nindou-yefî. ³⁸ Ndeara munjgumbo nindou ai sesî, sesî sîmogodühî sahüsi nafîrîhîmündihî nîboadeimbo sip ranai nîmborîkoate yîmoembîreandî yahomo houmbo wit bîdîfirî ra sîrîwara ambe fufu-mafoarundî.

Sip ra ho gudîfîhî pareandühî butakî-marîhoayo

³⁹ Ndeara sifoai peyoane, asu ai moai hîfî gudikîmî ra ndoru hoeirundühî fîfirundî. Njga asu ai waföeho kare sîhendanî gudi aboedî pimaramîndo ranî yangîrî hoeiru houmbo awi sîhîrî ranambe anîmbo sip semîndî homboane yahomo houmbo hohoanîmomemo. ⁴⁰ Ranîyomo asu ai anjga rana-handî wofî ra kîbodîru mburu sîrîwara ambe fufumafoarundî. Rarundühî nîngomomboemo asu ai maru wofî sapo sip nîmîndî kîkîhemîndî horambomayo ranîfîhî hîmondîmemîndo ra fufurîmarîhoemo. Ranîyomo asu ai serî hanjîfoanî botîmaru hafomo sipîmbo semîndî mbîhowa yahomo houmbo. Ranîyefî asu ro gudianî mahefî. ⁴¹ Njga asu sip ranai gudianî hîfo hîmonî gudiambe kîkîhîyo haya mamaro. Ranîyo sip hanjîfoyowanî ranai kîkîhîyowohü asu daboadanî ranai werîyafuinambo butakîmarîhoayo. ⁴² Ranîyomo asu ami ai karabus nindou ranahamumboya, hîfokoandîhupuranî anîmbo mamî ai-amboanî boborîyo aboedambofekoate-mbeyomonda yahomo houmbo, hoafî fîfirîmarundî. ⁴³ Njga asu ami-yomondî bogorî ranai Porîmbo aboedambofîmbo yahuhaya hohoanîmo-mayundo. Ranîyu asu ai ami ranahamumbo refe hohoanîmo ana yowanî yahuhaya refepoanî mehupurî. Ai ahamumbo hoafîyupurühîya, nindou munjgumbo düdi ai boborîyu-randeimbi ranai boatei sipambeahîndî hîmonî horîpîndohoi pündu haya gudianî boborîndu njgu tükündüfiyu,” mehupurî. ⁴⁴ Rananîmbo asu amurî ai nîmî goesürî asu sip butakî-rîhoeimbi-mayo ranîfîhî kîkîhî-ndündümo houmbo funî-funîndu njgomo mehupurî. Ai rawoyafu houmboemo boborîyomo homo gudianî munjgua aboedî tükümfundî.

¹ Asu ro aboeda gudiani tüküyahu hoeirihu-ndühiyefi awi nda Marta airani sei arihünd-ane, masefi. ² Nindou ranihündambo mayei ranai yihoeimbo aboedi-boedimaritimuni. Hoeyowohumbo ngisihari-mayowamboyei, asu ai hai püpirihündühi yihoeimbo munquambo se mborai sühüsi haihehüyei, masei. ³ Por ai hai d+dari fufuramündü hai-mayo raniwami daburifiyuwane, amoasiri ai ranambeahindi hai hüfinambo tüküme feyo. Ranayo ai Porindi warifihî ngamondamindi haya makiaro. ⁴ Nindou ranihündambo-mayei ranai hoeirihindane, amoasiri ranai Porindi warihü ngamondamindi haya makiaro-wamboyei, ai aheihöari simbori ndüwuri-yahindühi seiya, “Awi nindou ndanai nindou hifokoare randeimb-ani. Ai siriwara ambe moai yifiyu, nga asu mbumundi hohöanimo ranai moai ahambo yangiri ni ngombo hohöanimo yo,” masei. ⁵ Nga asu Por ai amoasiri ranahambo kikimarihöayuwa haiambe kikefoai pimayo, nga Porimbo moai nini-moatükuni akidou-amboani tükü feyo. ⁶ Ai ahambo watiharî fimandiyo asu moani nimai yifi pimandüyo sei hehi hifandimarihöri. Ai ahambo gedühi hifandühi heimboyeani ahambo nini-moatükuni moaruwai tüküfendokoate-mayowa, asu sünguna ngörü süngurühi hohöanimo yeihî seiya, “Awi ai-ana god-ani,” masahündo.

⁷ Asu nindou mamî hifi ranihünda bogori ahandi ndürî Pubrius ahandi hifi ra ngoafikimi maningo. Ranayu nindou ranai yihoeimbo aboedi hamindi mborai-mborafi semündümüni ahandi worini-mareamuna asu ro ahambo-so ngimi si manimboefi. ⁸ Ranayo asu ranihü Pubriusindi afindi ranai furimboyuhü angünumbo fondihü mapu. Ahandi fi ranai hüfi afindi tükü fe asu furimboyuhü ahandi fondani mapu. Ranayo asu Por ai kefuai hüfu warî ahandiwami nande mbura d+dibafihî angünü ra aboedimariri. ⁹ Por ai rani-moatükuni ra ramareandamboyo asu munquambo angünumbi nindou hifi ranihündambo-mayei ranai masineia aheî angünü ra aboedimareandürî. ¹⁰ Raneyei ro sipambe hombo masefa ai yihoeimbo bidifiri moatükuni ro mbonimbo-maritimundefi ra fufu-masehümüni.

Por ai Rominambo mahu

¹¹ Asu ro ngimi amoamo ranihü nimboefimbo süngunambo sip mamî airani ranihü hoeweri afindimayowa mamaro ranambe kamefoehundi. Sip ranana Areksandria-yafe sipiyo. Asu sip hanjifoyowami Mboafö god s+sami ra mapaiaro. Raneyefi ro sipambe kefoehu hohu rani hifi ra hiningirihu hohu mahefi. ¹² Ranayo asu hefi hefimbo Sirakyus ngoafihü tüküyahu ranihü ngimi si mamarefi. ¹³ Asükai ranihünda botiyahu hohu hefi hefimbo Regium ngoafihü tüküme hundi. Mamî ngörü si ranambo weri ranai hoarinipoedi werimayo asu yimbu siyefi mburihu hefi Puteori ngoafihü tüküme hundi. ¹⁴ Ranihü ro anihöndumbo-rihindeimbi manimboeia hoeimarihündürî. Raneyei ai yihoeimbo ai-babidimbo ranihü mamî wik ni ngombo hoafimayeia manimboefi. Nimboefi mburihu asu sünguna Rom ngoafihü hefi tüküme hundi. ¹⁵ Romihündi anihöndumbo-rihindeimbi ai ro rani ngoafihü tüküyahumboanefi hoafi ra himboriyei hehimbo, asu ai Apiusindi Maket sowahi nindou aporambo worî ngimi fondarühi sinei mbumaritimuni. Ranayu Por ai aheimbo hoeireandürî haya, Godimbo hihifirürühi ngüsüfoambe afure kümareandi.

Por ai Romihü Godindi hoafi bokamarihendi

¹⁶ Hifi Rom ngoafambe tüküyahundane, ranihünda gafman nindou ranai Porimboya se sifah-amboani worî mamî ranambe nimbafani ami

mami ai sihambo hifandi-mbîranînamboane mehomondo. ¹⁷ Ngîmi si ra howane, asu Por ai Suda-yei bogorî-memo ranahamumbo wataporîmbohünda mborai yahupurî haya hümarîhepurî. Ai munğu mafandunda, hoafîyupurühi yahuya, “Wandafî mami. Ro moai nîni akîdou-amboanî rarîheandî sihefî nindou asu sihefî amoa mamî-yomondî ahînümbî hohoanîmo ranahambo hîfînambo-fembohünda. Nga Suda ai moanî wambo Serusaremîhü kîkîhîrîndümondîrî mburu Romî-yomondî warîhümarundîrî. ¹⁸ Ranîyomo Rom ai wandî papî-hoafî hîmborî-yomonda ro moai nîni-moatükunî rarîheanda hoeirundî wambo hîfokoeferîmbohünda. Ranîyo ai wambo aboedambo koarîhefe-ndîrîmbo mehomo. ¹⁹ Nga asu Suda ai ranî hoafî ra hîmborîkoate-memonda asu ro hoafîmbo moai ngorü nafî yangoro. Ranîyahî ro Rom adükarî bogorî Sisar ai wandî hoafî ra awî hîmborîmbiyu masahî. Ranî-moatükunî rameheandî ra ro moai akîdou-amboanî nindou ro-mayei ranaheimbo papî-hoafîrîhandürî, nga moanî hamîndîyo rameheandî. ²⁰ Ranî hoafî ranîmboyahî ro sihamumbo mborai-sa hümarîhehepurî hoeifepurühi wataporîmbo-yopurîmbo sambo. Ro anîhondümborîhe heheamboanahî hîmboayahî sapo nîne-moatükunî Israer munğuambo hîmboayei ranahambo. Ranî-moatükunî ranahandî nîmîndîhünd-ane sen haponda wambo hüputüpu-rîhendîrîmboayo,” mehupurî. ²¹ Ranîyomo asu ai ahambo simborî hoafîyomo-ndowohü yahomoya, “Ro moai Sudia-yafe-mayo pasî sihambohünda akîdou-amboanî sahumîndefî. Asu moai yîhoefî wandafî mami Suda ai ranîhündambo sihambo hoafîmbo hündî hoafî sowandümo sîfomo. Asu moai sihambo moaruwai hoafîyoweimbi hündî hoafî ra tüküfe raraorandî, nga wanî. ²² Nga awî ro sihafî hohoanîmo ra hoafîyafanî hîmborîmbo sefomboanefî. Ranî-moatükunî ra nîmboe sapo ro fîfîrîhundî munğuambo nindou Sisas ai Godîndî nîmorani seimbi aipoanîmbo-mehindî ranai se nîmbafambeahîndî ranahambo moaruwaimbofe hoafîmayei,” mehomondo.

²³ Ranîyomo asu ranî-sîmboanî fandîhumboane yahomo houmbo, nindou afîndî ranai Por nîmarühî mafandundî. Ranîyu Por ai God ngînîndî hîfandarandî ranahambo wataporîmbo-marandî. Ranîyo nindou ranai Sisasîmbo anîhondümborî-mbîrîwûramboane yahu haya Mosesîndî-mayo ahînümbî hohoanîmo asu Godîndî hoafî hoafîyomo-rundeimbi yomondî-mayo hoafî sürü pefe masîhefeyo ranahandî nîmîndî ra wataporîmbo-marandî. Ranî-moatükunî ra moanî hapoadümborî siambe piyu haya wataporîmbora hu-hu-humbo nîmbokoanî kîkîmaramüdü. ²⁴ Ranîyomo asu nindou-memo ranai bîdîfîrî ahandî hoafî ra anîhondümborundî, nga asu bîdîfîrî ai awî moai ranahambo anîhondümborundî. ²⁵ Por ai mamî hoafî ra hoafîyu hayamboyuwane, asu süngunambo ai bobotîyafu houmbo ahamundîhoarî hoafî ranahambo sîmborî hoafîyomo houmbo bukürümefundî. Sapo Por ai yare hoafîyuhü yahuya, “Yifiafî Aboedî ranai Godîndî hoafî hoafîyu-randeimbi Aisaia ranahandî yafambe süngure haya asu sihamundî amoa mamî ranahamumbo anîhondü hoafîmayu!

²⁶ Aisaia ai yare hoafîyuhü yahuya,

‘Se ngafî nindou ndanaheimbo hoafîndafîndürî.

Se hîmborî yangîrî hîhîmborîpo-ndeimboyei,

nga asu ngîrî fîfîrîndîhi türüboadîhindî.

Se hîmboapondei ngeimboyei,

nga asu ngîrî hoeindîhindî.

²⁷ Nîmboe sapo nindou ndanahei hohoanîmo ranai tapîhamî-yondürühi

ahei himboambe ra güre papireandürî
 asu ahei himboarî ra dikireandürî raraora hayambo wambo.
 Refekoate-ndeianî, nindou ranî-mayei ranai awi ahei himboarînambo
 hoeirîhi,
 ahei himboambe ranambo himborîyei
 asu ahei hohoanîmo ranai korifoareandürühî
 ai wambo sowana hehüpo ro aheimbo aboedî-aboedî fendürîmbo-hünda,
Aisaia 6:9-10
 mehu.” mehu.

²⁸⁻²⁹ Ranîyu asu Por ai ndeara bîdîfirana hoafîyuhü yahuya, “Awi se ranî-moatükunî ranahambo hohoanîmo türüboadühi fîfirîndîhindî. Sapo God ai nindou aboedambofembo hoafî ra Suda-yafe ndîfo ranaheimbo-so maho-ane, nga asu ai-amboanî hoafî ranahambo himborî-ndeimboyeisî!” mehu. ³⁰ Por ai worî mamî ahandî pemîyu haya ranambe yimbu himbanî manüngu. Ranîyu asu ai nindou dîdîyei ahambo-so tüküyahindanî mboraimborai fî semündündürî dîdîboado-reandürî marandî. ³¹ Ai rarearühî God ngî-nîndî hîfandarandî ranahambo aheimbo yîhîmbokoate-wataporîmborandürühî Sisas Kraîs Adükarî-mayu ranahambo yamundeandürî marandî, nga nindou mamambo moai yowanî yahundo.

Rom Pas Por ai Rom+hündambo sürü pap+marandi

¹ Kar+has+handüri ro Por-anahi, roana Krais Sisas+ndi moani ratüpur+ya-r+handeimb-anahi. God ai wambo Krais+ndi hoafi sem+ndi ho-rambohünda kafoare hin+ng+reand+rühi asu se aboedi hoafi ra bokand+hawandi mehu-anahi nda. ² Aboedi hoafi ndanahambo God ai horombo hoafimareandi asu hoafi ra ahandi hoafi hoafiyomo-rundeimb+ ai ahandi Bukambe sürü paru mas+hoemo. ³ Aboedi hoafi ranana ahandi N+imori ranahamboane hoafimayo. N+imori ra Sudahündi nindou adükar+ bogori Defit+ndi s+rambeah+ndi nindoumbofi tüküme fiyu. ⁴ Nga ahandi sürühoeimbi yifiafi ranahambo ana God-ani ahandi af+ndi hondayu. Ai God+ndi N+imor-ani ran+ambo weindah+ randeanda tüküfemböhünda God ai ahandi ng+n+ndi af+ndi nambo ahambo y+f+hündi bot+mariri. Sapo aiana s+hefi Adükar+ Sisas Krais ra. ⁵ Ahandi sünguyo ro hoafi sem+ndi ho ratüpur+ ra masahum+ndefi. Asu Suda-yafe ndifo n+moreh+ nindowenih+ munguambo hif+hü ranai Sisas+imbo an+hondumbo-ndi horühi ahandi hoafi ra süngumbir+hindi yahuhaya ran+ambo-hünda God ai y+hoef+imbo kamafoareamuni. ⁶ Asu nindou Rom ngoaf+hü amarei ra s+heimbo kameih+yu hoafi ra hoafimbo koamar+hemuni. Sapo s+heimbo God ai Sisas+nd-anei mehündüri. ⁷ Se Rom ngoaf+hü amarei s+heimboyu sapo God ai ngusüfo parearühi asu ai nindou wand-anei yahuhaya d+bon+mendüri, s+heimboanahi ro sürü nda paparihandi. S+hefi Ape God asu Adükar+ Sisas Krais ai s+heimbo moani h+poambo-ndi neandürühi ngusüfoambe afur+fimbi hohoan+mo mb+sab+na-ndüramboane.

Por ai Rom+hündi hoeifendür+imbo yahumboani

⁸ Ro rand+he hoaf+ndahandür+ samboanahi, munguambo hifi nindou amarei ranai se an+hondumbo-r+hindeimbi nindou an+imboei ran+ambo watapor+imbo-ar+hündi ran+amboanahi asu Sisas Krais+ndi süngu s+heimbohünda wandi God ranahambo h+hifar+hüni. ⁹⁻¹⁰ God+ndi N+imori ranahambo aboedi hoafi ra hoaf+ya r+handühi wandi munguambo hohoan+mo God+imbo ratüpur+yahühanahi. Ai fif+reamboani sapo ro n+mb+ni+mb+si s+heimbo hohoan+moyahühi ahambo d+d+ba fiya ar+handi. Ai wambo s+heimbo hoeifendür+imbo far+hefe-nd+r+imbohündambo hohoan+moayu ana, asu ro süngunambo d+di s+heimbo hoeind+heir+imboyahi. ¹¹ Ro Yifiafi Aboed+ndi-mayo moatükun+ s+heimbo ng+nem+ndi-ndür+imbohünda segodür+imbo sambo, ran+amboanahi asu ro s+heimbo hoeifendür+imbo hohoan+mo-ayahandüri. ¹² Hoafi nda rahurai-ane: S+hefi an+hondümbofe ran+na s+mbori-s+mbori ng+n+mbi-ram+nd+mun-amboane samboanahi hohoan+moayah+.

¹³ Wandafi mam+ se ndor+hi fif+r+ndi+hindi, ro s+heimbo sowana af+nd+imbo s+n+imbo samboanahi hohoan+moayah+. Nga asu wambo af+nd+imbo bi+d+fi+r+ moatükun-ane nafi güreand+r+ marandi. Ro God+ndi ratüpur+ ratüpur+yahühi Suda-yafe ndifo aheimbo far+heheandürani ahandi hoafi an+hondumbo-r+hindeimbi nindou tüküyahi mar+hünd-ane. Nga ran+amboanahi s+heimbo sowanambo amboani s+n+imbo samboanahi, s+hei an+hondümbofe hohoan+mo ra far+hefemböhünda sapo aheimbo mafar+heheandür+ nou. ¹⁴ God ai wambo ran+ ratüpur+ masend+ra ran+imboane asu roana nindou Grik+ndi adükar+ ngoaf+hü amarei-anei asu nindou

nimambe burayei-ane, nindou fifirihindeimbi rananei asu fifirifekoate-mayei rananei munquambo aheimbo hoafi ro moani bokandihehea samboanahi ngusüfoambe fufurafoareandiri. ¹⁵ Ranimboanahi asu Godindi aboedi hoafi nda Rom ngoafihü amarei sheimbo amboa bokandiheheandüri sa hehea ro hürütayah.

Aboedi hoafi ana Godindi nginind-ane

¹⁶ Nga ro moai aboedi hoafi ranahambo amoaningiyahi. Nimboe sapo ranana Godindi hoafi nginindi hamindiyo hayamboane asu ai didiyei anihondumbo-arihindi ranaheimbo aboedambo-reandüri-randeimbi mayowambo wambo. Sudahündi aheimbo-so boatei tükufe mburamboyo asu sünguna ahei ndifo ranaheimbo-so amboa tükumefeyo. ¹⁷ Nga aboedi hoafi ra sapo God ai nindou anihondumbo-arihindi ranaheimboya nindou mbumund-anei ehündüri asu Godindi mbumundi hohoanimo hoafi ra ranambeah-ane weindahi tükefeyo. Mbumundi hohoanimo ranana anihondumbofe hohoanimo rani-süngu yangiri weangurühi peyo haya hombo bidifirani tükefeyo. Nga Baiborambe hoafi ranahambo yare hoafiyowohü yahoya, 'Nindou ranai ana anihondumbofe hohoanimo rani-süngu yangiri nimboeimboyei,' meho.

Munquambo nindou Godimbo daboadanambo-arihori

¹⁸ Nindou sapo Godimbo daboadanambo-rihorühi asu moaruwai hamindi hohoanimoeyehi ahei moaruwai hohoanimonambo ahandi anihondü hoafi ra gürühi arihündi. God sünambe amaru ahandi hürütü ra ranaheimbo weindahi tükufe arandi. Asu ai ranambo nindou rahurai ranaheimbo yibobondearimbui. ¹⁹ Nga nindou ai God ranahambo fifirifembo hohoanimo ra moai dibo yangoro. Nga God ai ahandihoari rani-moatükunü ra aheimbo weindahi-mareandüri. ²⁰ Yinü, God ai hifi nda nafimarandi asu horombo hondü peyo haya ho-hombo hapondani amboani rani-moatükunü ai nafimarandi ra nindou ai hoeirihimboanei. Ranimambo asu nindou ranai God ahambo ngiri himboari hondünambo hoeindihorisi, nga ai nungu-nahurayu ranahambo fifirindihimboyei. Ai ahandi koadürümbo yangoroweimbi nginindi ra fifindihindi asu ai God hondayu ranahambo fifirindihimboyei. Ranimboane asu ai ngiri roana moai ranahambo fifirihündi mbisei.

²¹ Sapo nindou ai Godimbo fifiri-marihoriyosi, nga asu ai moai Ahambo adükar-ani seihü, shefi God-ani sahüindowohü hihifirihori rihündi. Nga asu moanindi moatükunimbo ngusüfo pamarihindi asu ahei hohoanimokoate hohoanimonambo ahei ngusüfo ra nimbü mamarondüri. ²² Asu ai rarihi hoafiyehi seiya, roana fifirihundeimbi nindou-anefti, masei, nga ai nindou fifirifekoate tükumehindi. ²³ Asu ai God koadürümbo-koadürümbo nunguweimbi ranahambo hinngirihü hehi asu ai sümbuyorandeimbi moatükunü, nindou, ndu, ninihondi, wako sisami ranahambo hei didibafiyehi rihündühi hihifi-hihifiyei marihündi.

Mamikari hohoanimo

²⁴ Nindou ranai moaruwai rani hohoanimo-mayeamboyo asu God ai aheimbo yare moani hinngi-mareandüra asu ai yikoarifo hohoanimo ngusüfoambe botimareandüri asu amoaningümbü moatükunü simbori hoyei marihündi. ²⁵ Nindou ra Godindi anihondü hoafi ranahambo hinngirihü hehi asu tikai hoafi süngurihü arihündi. Raniyei asu ai nine-moatükunü God nafimarandi ranahambo hohoanimoeyehi didibafiyehi marihündi, nga asu

ai God munḡu-moatükunî nafîmarandî ranahambo moai anîhondümborîhorühi dîdîbafîyahindo rîhündî. Nga awi sîhîrî munḡuambo si aho ra ahambo adükar-ani mbîsefîmboane, nga anîhond-ane.

²⁶ Nindou ranai moaruwai hohoanîmo ramarîhindî ranîmbo-hündambo God ai aheimbo amoanîḡümbî hohoanîmo ḡusüfoambe amaro ra-süḡgure hîḡḡî-mareandürî. Ranîmboyei asu nîmorehî ai-amboanî nindowenihi-dîbo aboedî nîḡgokoate-yeihî ḡgorü nîmorehî dîbo mamî ranî hohoanîmo süḡgumarîhündî. ²⁷ Asu nindowenihi ai-amboanî ranî-süḡgumboemo ai hohoanîmo aboedî ahamundî nîmorehî-babîdî refembo ra hîḡḡî-ru houmbo nindowenihi ahamundîhoarî bogo moaruwai hohoanîmombo mehomo. Ranîyomo asu ai amoanîḡümbî moatükunî yaru arundî ranîmbo-hündâ asu ahamundîhoarî tîḡîrîfo afîndî masowandümo sapo ai ramefundî ranî sîmogodîhümbö.

²⁸ Nindou ai Godîndî anîhondü hohoanîmo fîfîrîfe ranahambo süḡgufembo moei masei ranîmboyei asu God ai ahei yîkoarîfo hohoanîmo moaruwai yare hîḡḡî-mareandüra, asu ai ranî-moatükunî refembo yowanîmbo-mayo ra ai ranî-süḡgumarîhindî. ²⁹ Asu aheimbo hohoanîmo moaruwai hamîndî meḡgoro ranai tüküra pimareandürî yîkoarîfo hohoanîmo, sümbuyo-randeimbî hohoanîmo, hohoanîfe hohoanîmo, ḡgorümbö yîfiarî hohoanîmo, ḡgorümbö ḡusüfoambe moaruwaimbofe hohoanîmo, nindowambo hîfokoefe hohoanîmo, ḡḡîḡîndî hoafî hohoanîmo, ḡgorümbö tîkai hoafî hohoanîmo, ḡgorümbö moaruwaimbofe hohoanîmo, munḡu hohoanîmo ra süḡgumarîhü hei. ³⁰ Ranîyei asu ḡgorümbö daboadanî hoafî hohoanîmo, ḡgoründî ndürî weindahî hamîndî moaruwaimbofembo hohoanîmo, Godîmbo yiboarukofi hohoanîmo, hoafî mbahîrîhefîmbî hohoanîmo, afîndî-afîndeimbî hohoanîmo, ahei fî ranahambo borî hohoanîmo, munḡuambo ra süḡgumarîhü hei. Ai sîmborî moaruwai hohoanîmo ranahambo refembo hohoanîmo, asu hond-afîndî-yafe hoafî hîmborî-koate, hohoanîmo munḡu ra rareiranî hohoanîmo munḡuambo ra rarîhi marîhündî. ³¹ Ai ḡusüfo hohoanîmokoate-anei, asu moai ahei hoafayeî ranahambo kîkîhîrîhümündî, moai ahei fikîmîḡîndîmbo hohoanîmoyei, asu ai moai nindou ḡgorümbö hîpoambo-rîhindühî farîhehindürî. ³² Nindou ranai Godîndî mbumundî hohoanîmo hoafî ra ndorîhi fîfîrîhindî. Hoafî ra yare hoafîyowohü yahoya, 'Nindou düdi ai hohoanîmo yahurai hohoanîmoayu ana, yîfîmbiyuwamboane,' meho. Nindou ai ra fîfîrîhindîsî, nga moaruwai rawarîhindî. Asu ranî yanḡîrî-yopoanî, nga nindou bîdîfîrî ai rawarîhindî ranaheimbo siaoyahi arîhündî kameihî.

2

Godîndî yîbobofe hohoanîmo ai mbumund-ane

¹ Ranîmboane asu nindou dîdîyei nindou ḡgorümbö papi-hoafîrîhündüranî, se ḡḡîrî ro hütîyefîpoanî mbîsei. Nga se ḡgorümbö papi-hoafîrîhündüranî se sîhei-fîmbo amboanî papi-hoafîrühî arîhündî, nîmboe se ranî moatükunî ai rawarîhindî ra sapo se-amboanî rawarîhindî ranîmbo wambo. ² Nindou sapo moaruwai hohoanîmo rahurai rawarîhindî ranaheimbo God ai papi-hoafarandürî, nga ahandî yîbobofe hohoanîmo ra mbumundî saf-ane, ra sîhîrî fîfîrîhindî. ³ Nga se nindou bîdîfîrambo ai hohoanîmo rahurai hohoanîmoayu ranahambo papi-hoafîrî-hündühaneisî, nga se-amboa sîheihoarî ranî hohoanîmo

rahurai rarihindühanei, nga se nungurhi ranahambo hohoanimo-yeihiyeya? Asu se Godindi yibobofe tukufeyowambe ra aboedambondahumboyefi seimboyei? ⁴ God ai sheimbo hohoanimo aboedi safi hohoanimoyunduruhi sheimbo nimai yibobofe-ndurikoate geduhi hifandaranduri. Nga ahandi hohoanimo ra se moanane seimboyei? Godindi aboedi hohoanimo ra sheimbo didiboado-fenduranu asu se hihirife ahambo sungufimbo-hundamboane, nga se ranahambo moai fifirihindiyoy? ⁵ Nga se afindi-afindeimb-anei asu ngiri shei moaruwai hohoanimo ra hinngandihindi. Mami rani hohoanimo sungu Godindimayo nginindi hamindi hohoanimo ra sheiwami papirihunduh nou-anei. Asu se sungunambo God ai nginindinduhi ahandi mbumundi hohoanimo sungu yiboboreandambe animbo rani-simboani weindahi tukundifeyoani asubusumbi hohoanimo ra ndahumundimboyei. ⁶ Nga nindou mamami nine-moatukuni ai rawarhindi rani simogodihumbo animbo God ai aheimbo yibobondearumbui. ⁷ Nindou bidifiri didiyeyi aboedi hohoanimo ra sunguaruhi hei ana, sapo God shefimbo nduri adukarimboane asu simbokoate yangiri ningombo ranane munguambo rani-moatukuni mbisemuna seimboanei rawarhindi. Nindou rahurai ranaheimbo-animbo God ai yangiri koadurumbo ningoweimb ra dagadurimbui. ⁸ Nga asu nindou bidifiri didiyeyi ai ahei fimbo yangiri hohoanimoyeih anihonduh hohoanimo ranahambo yiboaruko-ruhinduhi asu nine hohoanimo moaruwai mengoro ra sungufembo hohoanimoayeyi ranaheimbo-animbo God ai nginindinduhi tirifo afindi dagadurimbui. ⁹ Rani-simboananimbo nindou munguambo sapo hohoanimo moaruwai mengoro sunguarhi hei ranaheimbo tirifo-ane asu asubusi afindi ranane rani-moatukuni ra dagadurimbui. Rani-moatukuni ra Sudahundi aheimbo-so boatei tukundifenduri mbundambo-animbo asu sungunambo munguambo nindou amuri-mayeyi aheimbo-so amboani tukundifendurimboe. ¹⁰ Nga asu nindou munguambo didiyeyi ai sapo hohoanimo aboedi ra-sunguarhindi ranaheimbo-animbo God ai ahandi himboamupui-randeimb-ane, nduri adukar-ane asu ngusüfo afurife kife-ane munguambo ra dagadurimbui. Rani-moatukuni ra Suda aheimbo boakor dagaduri hayambo-animbo asu nindou amuri-mayeyi ranaheimbo amboani dagadurimbui. ¹¹ God aiana ngiri nindoundi sir ranahambo hohoanimondi, nga munguambo mami hohoanimo sungu turüfoa-reandurhani yiboboareanduri arandi. Nga nine-moatukuni nindou ai rawarhindi rani-sungu yangiri animbo ai turüboadeanduhi yibobondeambui. ¹² Nga nindou didiyeyi Mosesindi-mayo ahinumbi hohoanimo ranahambo fifirifekoate-mayeyi-aneisi, nga moaruwai hohoanimo sungurhindani God ai ahinumbi hohoanimo ranahambo hohoanimokoate-nduhü aheimbo randeandura awandihimboyeyi. Asu Suda ai ahinumbi hohoanimo fifirihindisi, nga asu didiyeyi moaruwai hohoanimo sungurhindani ahinumbi hohoanimo rani-sungu yibobondearumboe.

¹³ Nga nindou didiyeyi ahinumbi hohoanimo ranahambo himborimayeyi rani-yeipoani ai Godindi himboahü aboedi mbumundi nindou animboei, nga wani. Nga nindou ai ahinumbi hohoanimo ranai hoafimayo ranahambo sungurhinduh rawarhi hei ranai-animbo Godindi himboahü aboedi mbumundi nindou tukundahimboyeyi. ¹⁴ Nga nindou Suda-yafe ndifo aiana moai ahinumbi hohoanimo ra fifirihindisi, nga bidifiri ai moani ahei hohoanimonambo yangiri aboedi moatukuni ahinumbi hohoanimo ranai hoafimayo rani-sungu-anei ratupuriyeyi arihundi. Ai ahinumbi hohoanimo

ra fifrifekoate-ayei amboani asu ai aboedi hohoanimo ra aheihoari purihümündihü hohoanimoyeihanei. ¹⁵ Rani hohoanimo ai rani-süngurithi hohoanimoyei arihündi asu ahei aboedi hohoanimo ranai-ane ahei ngusüfoambe ahinümbi hohoanimo sürü apaiaro ranahambo nafuiarandi. Raniyei asu ahei ngusüfoambe ranai-amboani ahinümbi hohoanimo ra purarihümündi ranahambo nafuiayo, nga ngoambo yiboarukureandüri asu ngoambo ndoreandüri randühane. ¹⁶ Yibobofe si ra tüküfe simboan-animbo munngu-moatükuni sapo rahurai hamindi nindou aheimbo-so tükündifendürimboe God ai Sisas Kraisindi warisüngu nindou-yei hohoanimo dibo mengoro ra türüboadeandühi yibobondea-ndürimbui. Hoafi yahurai ranane ro sheimbo aboedi hoafi hoafayahindürühi bokarithehe arihandi.

Sudahindi asu ahinümbi hohoanimo

¹⁷ Asu se nungu-mandahia? Se hoafiyehiya, roana Suda-anefti, nga ranimbo-hündambo ahinümbi hohoanimo ra fifrirarhündi ranimbo wambo Godindi yibobofeambe shefimbo aboedambo-ndeamunümbui ase. Asu se ro-anefti Godindi nindou-ayefi sei hehi ranahambo boriyei arihündi. ¹⁸ Sapo se ahinümbi hohoanimo ra yamundithi mburihü fifirithi hehimbo wambo God ai nne aboedi hohoanimo-ane ehü ra fifrirarhündi asu mbumundi hohoanimoayo ranahamboane yifirayei. ¹⁹⁻²⁰ Asu se hoafiyehiya ahinümbi hohoanimo ranambe fifrifefe hohoanimo asu anihondü hoafi ra munngu fifrirarhündi ase. Ranimbo-hündambo animbo himboatihari-mayei ranaheimbo nafi nafuinda-hündürimboyefi asu nindou nimbi nimaroani aniboadei ranahei si rahurai-anefti. Asu roana sapo ngusüfekoate nindouyei didiboadorihündüririhundeimbanefi asu nimoakidibou yamundihündüririhundeimb-anefti munnguambo rasei arihündi. ²¹ Se nindou bodimondambo yamundarhindürü ana, asu nimboe shei fimbo yamundifekoate-ayeia? Se hoafiyehiya, se hühbühünipoani, ase-anesi, nga asu se ra sheihoari hühbühüniyehiyeyi waniyeyi? ²² Se hoafiyehiya, se nimorehi sishimo, nindowenih birabiripoani, ase-anesi, nga asu se sheihoari ra raweyahindühuyeyi waniyeyi? Se sisami god ranahambo yiboarukoarihündisi, nga asu se sisami godindi worambeahindi napo hühbühüniyeyi rihündai waniyeyi? ²³ Se ahinümbi hohoanimo ranahambo ro fifrihumboanefi seihü ranahambo boriyeyi rihündühaneisi, nga se hohoanimo ra süngufekoate-yehi asu rananimbo se Godindi ndürü moaruwaimbo-rhindühuyeyi waniyeyi? ²⁴ Nga ranahambo Bukambe hoafi ranai yare hoafiyowohü yahoya, 'Suda shei sünguna nindou ngorü sirihündi ranai Godindi ndürü ranahambo moaruwaimborithi hoafiyeyi arihündi,' meho.

Hoeari kefe tirihefe hohoanimo asu ngusüfoambe hohoanimo-ane

²⁵ Asu Suda se ahinümbi hohoanimo ranahambo sünguarithi hei ana, shei hoeari kefe tirihefe hohoanimo ra mbumundi saf-ane. Nga asu se hohoanimo ranahandi süngufe hokoate-yeiani hoeari kefe tirihefe hohoanimo ranai refekoate himbondeimboyeyi. ²⁶ Asu nindou ngorü sirihündi sapo didiyeyi ahei fihoeari ra kefe tirihefekoate-aneisi, nga asu ai rani ahinümbi hohoanimo ra sünguarithi hei ana, nindou ranaheimbo God ai nindou ranai ana fihoeari kefe tirihefimbi himboyeimboanei mambüsüyo? ²⁷ Yin, asu Suda seana ahinümbi hohoanimo ra Bukambe mbenjorindürüsi asu shei fihoeari kefe tirihefe hohoanimoyeimb-aneisi, nga asu se ahinümbi hohoanimo ranahambo süngufekoate-yei arihündi. Nga nindou ngorü sirihündi aiana moai ahei fihoeari karihi tirihethi rihündisi, nga

asu ah+nümbi hohoan+mo ra sünguar+hindi ana, nindou rahurai ana ahei aboedi hohoan+monambo s+heimbo papi+hoafarandüri. ²⁸ Nga nindou ai moani fi yang+ri Sudahünd-ani ranai ana Suda hondüyopoani. Asu fihoeari kefe tirihefe hohoan+mo hondü ranana moani fi ranahambo hohoan+mo yang+riyopoani. ²⁹ Nga nindou düdi ai God+ndi-mayo moatükuni ra ahandi ngusüfoambe amarondo ana, ai Suda hond-ani. Fihoeari kefe tirihefe hohoan+mo hondü ranana ai ngusüfoambeah+ndi hohoan+mo yang+r-ane. Rani hohoan+mo ranana moani fimbo hohoan+moyopoani, nga Yifiaf+ndi hohoan+mo-ane. Nindou rahurai ai nindouyei h+imboahü ndürümbi adükar+yopoani, nga God+ndi h+imboahü ndürümbi nindou-ane.

3

Moaruwai hohoan+mo ra ng+ri aboedi hohoan+mo hif+nambondeandi

¹ Ranana asu nüngunde Sudahündi-yei ni+ngombo ranai ngoru s+ri+hündi-yei ni+ngombo ranahambo ngasünd+mandea? Asu fihoeari kefe tirihefe hohoan+mo ranambe ni+ne-moatükuni aboedi tükufe aranda? ² E! Af+ndi mu+ngumbo moatükuni aho ra rani+poani rani+poan+reamboane. Mam+ adükar+ moatükuni ranane God ai Suda aheimbo ahandi hoafi hondü ai aheimbor+hi hifand+mbir+hünda yahuhaya masagadüri. ³ Asu nindou bi+di+fi+ri ai hoafi ranahambo an+hondümbö süngufekoate-ayei ranana asu nüngumand+fea? Nindou ai rani+moatükuni rawar+hindi rani+mbohünda asu God ai-amboani an+hondümbö hohoan+mo hoafi ahandi ra hi+ni+ng+mandeyo? ⁴ Tikaiyopoani, nga an+hond-ane, God ai ng+ri rani+moatükuni ra randeandi! Nindou ai tikar+hi hehi hoafaye amboani asu God aiana moani an+hondümbö mam-an+imbo hoaf+nd+mbui. Sapo Bukambe hoafi ranai God ranahambo yare hoaf+yowohü yahoya, 'Nüngu-s+imboaniyo se hoaf+ndafani nindou hoafi ra an+hondayo f+fi+ri+mbiri-hindamboane.

Asu nüngu-s+imboaniyo nindou s+hambo papi+hoaf+nd+hünani s+hafi hoafi ra ahei hoafi ranahambo ngasünd+mbi-reandüramboane,' *Buk Song 51:4*

meho.

⁵ Nga asu s+hefi moaruwai hohoan+mo ratüpur+ rani hohoan+mo ranai God+ndi mbumundi hohoan+mo ranahambo weindah+ndeandani ana, s+hi+r+ ranahambo nüngu mamb+sefa? God ai s+hi+r+ moaruwai hohoan+moyefi ar+hundi rani+mbo-hünda ai s+hefi+mbo s+mbori ti+ni+ri+fo asemuni ana, asu ahandi hohoan+mo ra moaruwai-ane, rand+hu ramamb+sefiyo wan+mandefiyo? (Nindou s+hefi hohoan+mo sünguanahi moani ndari+he hoafi+yahi.) ⁶ Rani+moatükuni ra ai wani! Asu God ai mbumundi hohoan+mokoate-ayu ana, asu nüngunde ai nindou hifi ndan+hü an+mboei ranaheimbo türüboadeandürühi y+bobomandeandüra? ⁷ Asu wandi tikai hoafi hohoan+mo ranambo God+ndi hoafi hondü ra weindah+r+heandani asu ahandi ndür+ adükar+ tükufeyo ana, asu ni+mboe wambo moaruwai hohoan+mo-yaheimbi nindou nou God ai papi+hoafarand+ra? ⁸ Refeana, s+hi+r+ rand+hu hoaf+ndef+hüya, awi s+hi+r+ moaruwai hohoan+mo rani yang+r-an+imbo süngund+hu ngefani rani+mbo asu aboedi hohoan+mo ra rani-süngu tükünd+feyoani mamb+sefiyo? Kar+has+handüri wani. Nindou bi+di+fi+ri wambo tikai hoafi+yahü-nd+r+hüya Por aiana yahurai hoaf-ane watapor+mbora arandi asei. Süngunambo-an+imbo God ai aheimbo ramar+hindi süngu türüboadeandür+hi ti+ni+ri+fo dagadür+mbui, nga rani+moatükuni God ai refemboayu ra ai aboed-anesi.

Nindou moai mbumundi mam+ ai-amboani hif+ni nüngu

9 Awi refe ana, Suda sihirî nindou ngorü sirihündî ranaheimbo ngasündîhurumbo-mbeyefiyo? Ra ai wani! Ro rani-moatükunî ranahambo hoafiyaheimb-ane, nindou ngorü sirihündî ranane, asu Suda ranane, muŋguambo sihirî ana mamî simogodî nindou yangîr-ane fi asu muŋguambo moaruwai hohoanîmo süngurîhu-rîhundühi sihefihoarî hütî-ane fi. 10 Nga Bukambe hoafi ranahambo yare hoafiyowohü yahoya, 'Nindou mamî ai-amboanî moai mbumundî nüŋgu.

11 Nindou mamî ai-amboanî moai Godîndî moatükunî ranahambo fifireandî,

nindou mamî ai-amboanî moai Godîmbo kokorüri randî.

12 Muŋguambo ai Godîmbo daboadî hîhirîhorî-mboanei.

Muŋguambo ai nindou moaruwai saf-aneî tükümehindî.

Nindou mamî ai-amboanî nîne-moatükunî aboedayo rani-moatükunî moai rareandî, nga wani,' *Buk Song 4:1-3; 53:1-3; Saveman 7:20*

13 'Muŋgu yafambe ana yifambe gabudîfekoate anîngo rahurai-anendüri.

Tikai hoafi moaruwai ranai ahei teifi rani-süŋgu hîhire ho piyowohü moanî yangroweimbi hoafi ranai tüküfih-ane.' *Buk Song 5:9*

'Amoasîrîndî yahafambe nindou hîfokoefembo tîbagî amaro nahurai.' *Buk Song 40:3*

14 'Ahei yafambe ambe ana nindoumbo God ai moaruwaimbombi-reandüra-mboane yaho hoafi

asu moaruwai hühütimbü hoafi rani yangîr-ane hoafiyei arîhündî.' *Buk Song 10:7*

15 'Aiana nindou hîfokoefembo hohoanîmoayei.

16 Aiana nahanîniyo ahei ra muŋgu-moatükunî moaruwaimbofe howohü tîŋîrîfo afîndî saimbo yangîri nindou-aneî.

17 Aiana nindou ngorü-babîdîmbo moai wudîpoaporîhi nîmareî.' *Aisaia 59:7-8*

18 'Aiana moai Godîmbo akîdou-amboa ahînrîhorühi yîhîmboyahündo rîhündî,' *Buk Song 36:1*

meho.

19 Asu sihirî fifîrîhumboanefî, muŋguambo hoafi ahînümbî hohoanîmo ai hoafayo ra nindou dîdîyeyî ranahandî hoarehîndeyî süngumbîrîhindamboane. Ranîmboane asu nindou mamî-amboa ngîrî hoafîndühi ro mbumund-anahî mbüsu, nga wani. Asu nindou muŋguambo Godîndî hîmboahü hütî-aneî ra nafuimbohünda ahînümbî hohoanîmo engoro. 20 Nga ahînümbî hohoanîmo süngufembo ranînambo ngîrî nindou mamîmbo amboanî Godîndî hîmboahü nindou mbumund-anahî mbüsu. Ahînümbî hohoanîmo ranai ahandî ratûpurî sihefi hohoanîmo moaruwai nafuyamunî randühane.

Anîhondümböfe süŋgu nindou ai Godîndî hîmboahü mbumund-aneî

21 Nga hapondanî ana God ai ahandî nindoumbo mbumund-aneî ehu hohoanîmo ranana ai weindahî tüküfemboane. Nga asu rani-moatükunî ra sapo ahînümbî hohoanîmo mengoro rani-süŋgupoanî tüküme feyosî, nga ahînümbî hohoanîmo ranîyo Godîndî hoafi hoafiyomo-rundeimbî ranai-amboanî rani-moatükunî ranahambo weindahîru masîhoemo. 22 Godîndî-mayo mbumundî hohoanîmo ranana ndahurai-ane: Nindou muŋguambo dîdîyeyî ai Sisas Kraisîmbo anîhondümbö-arîhorî, ranaheimbo God ai nindou mbumund-aneî ehu ahei anîhondümböfe hohoanîmo ranîmbohündambo. Nga nindou ranai ngorü-poanîyombo-yopoanî. 23 Wani, nga nindou muŋguambo moaruwai hohoanîmo-yeimboaneî asu mbumundî sürühoeimbî hohoanîmo God ai siaoyu ra mbonîmbo-rîhümündimboaneî.

²⁴ Nga asu God ai aheimbo moani hipoamboarandüri. Ranimboyu asu ai nindou ranaheimbo aboedi mbumund-aneih mehundüri sapo Kraiss Sisas ai aheimbo aboedambo-mareandüri ranahandi süngu. ²⁵ God ai Kraiss ahamboya, ahandi hori ranai pindowohü-animbo nindou didiyei ahambo anihondumbo-arihori ranai moaruwai hohoanimoaye ra popoaimbi-ramindüramboane yahu hayamboyu. God ai rani-moatükuni ramareandi ra ahandi hohoanimo moani mbumundi hamindi hondayo ra nafuimbohünda ramareandi. Nga horombo ana nindou ai moaruwai hohoanimomayeisi, nga God ai rani-moatükuni ranahambo hiniñgrou safi hifandandühi asu ai moai nimai rani-moatükuni ranahambo simbori tiriifo saimbo hohoanimo. ²⁶ Yini, ai Sisasimbo maserü ra haponda ndanambe ana ahandi mbumundi hohoanimo ra weindahi nafuimbohündamboyo. Rani süngumboane ro fifirihundi ra God ai ahandi hoari mbumundi hamindi hond-ani asu nindou düdi ai Sisasimbo anihondumbo-ariri ranahambo seana nindou mbumund-anafi yahu arandi.

²⁷ Asu refe ana, nine-moatükuni ranahambo shiri borimandefi habodefa? Ngiri moani borindefi. Asu nimboe rani-moatükuni rana? Rani mbumundi moatükuni ra sapo ahinümbi hohoanimo megoro ra süngufembo-hündamboyo? Wani, nga sapo shiri anihondumbo-arihundi ranimbo-hündamboane. ²⁸ Nga shiri ana ra fifirihundi, nindou moani anihondumbo-arihindi ranaheimbo-animbo God ai nindou mbumund-aneih mbüsümbui, nga ahinümbi hohoanimo ra süngufembo ranimbo-hündambo ngiri randearü.

²⁹ Asu nimboe rana? Asu God ai Suda-yei God yanggiriyu? Asu nindou ngörü sirihündiyei God kameihiyu? Yini, God ai nindou ngörü sirihündiyei God amboan-ani. ³⁰ God aiana moani mamani. Raniyu hayambo ranani Suda sapo ai ahei fihoeari karihi tirihahi arihündi ranai anihondumbo hohoanimo süngu aheimbo nindou mbumund-aneih mbüsümbui. Asu nindou ngörü sirihündi sapo ai ahei fihoeari kefe tirihhefekoate ranai anihondumbo hohoanimo süngu aheimbo amboa nindou mbumund-aneih mbüsümbui. ³¹ Asu shiri rani anihondumbofe hohoanimo ranambo sapo ahinümbi hohoanimo megoro ra moanane sefai? Ai ra wani! Nga ahinümbi hohoanimo ahandi nimindi ra nginiri-humündefühanehi.

4

God ai Abrahamimbo nindou mbumund-anafi mehundo

¹ Asu shiri shifehi amoa Abraham ranahambo nüngu mambi-sefa? ² Abraham ai nine aboedi moatükuni ratüpurimayu ranahambohünda God ai ahambo nindou mbumundi aboed-ani mbehu-mbonana, asu ranimbohünda borimbomayu-hündiyosi. Nga ranimbohünda Godindi himboahü ngiri borindu. ³ Nga Bukambe hoafi ranai yare hoafiyowohü yahoya, 'Abraham ai Godimbo anihondumbo-mariri ranimboyu asu God ai ahambo nindou mbumund-anafi mehundo ahandi anihondumbofe hohoanimo rani-süngumbo wambo,' meho. *Stat 15:6*

⁴ Shiri fifirihundi ra, nindou ai nine ratüpuriri ratüpurayu ana, ai rani takini kaki semündüh-ani. Ahandi kaki ra moani sabudowanis semündühüyupoani, nga sapo ai ratüpurimayu rani takinimbo asabudo-ane. ⁵ Nga asu nindou düdi ai ahandi ratüpuriri ranahambo hohoanimokoate-yuwohü asu ai moani God sapo nindou hohoanimo moaruwaimbü aheimbo nindou mbumund-aneih ehu ranahambo anihondumboariri ana, asu ai ahandi anihondumbofe hohoanimo

ranahambo mbumundi hohoanimo-ane yahu arandi. ⁶ Nindou rahurai-ane God ai ahambo mbumundi nindou-ani ehu, nga moai ahandi ratupurimbohunda, nindou ranai hihifi-hihifumbi nindou-ani yahu. Nga Defit amboa ranahambo hoafimayu. ⁷ Ai yare hoafiyuhü yahuya, 'Nindou ai hihindi hohoanimo-ane asu God ai amboawiyeyi yahuhü ahei moaruwai hohoanimo ranahambo gabudareandi, nindou ranai ana hihifi-hihifumbi nindou-anei.

⁸ Nindou ai moaruwai hohoanimo-yuwani asu Adükari ai ranahambo hohoanimokoate-ayundo ana, nindou ranai hihifi-hihifumbi nindou-ani,' *Buk Song 32:1-2* mehu.

⁹ Sapo hihifi-hihifi hohoanimo ranahambo Defit hoafimayu ra, nindou fihoeari kefe tirihefe hohoanimo süngurundeimbi ranaheimbo yangiri-yu hoafimayu? Wani. Nga nindou fihoeari kefe tirihefe hohoanimo süngufekoate-ayei ranaheimbo kameihiyu ai yare hoafimayu. Nga sihiri rarihu fifirihundi ra, God ai Abrahamindi anihondümbofe ra hoeireandani mayoa ahambo nindou mbumund-ani mehu, asefi. ¹⁰ Nga nüngusümboan-yo rani-moatükuni ra ahambo tükumefeyowa? Abraham ai ahandi fihoeari ra kefe tirihefekoate-yuwambeyo asu kare tirihai hayamboyuwambeyo God ai ahambo yare hoafimayundo ra? Sapo ai fihoeari kefe tirihefekoate-yuwambeyo, nga süngunambo-yopoani. ¹¹ Ai ahandi fihoeari ra kefe tirihefekoate nüngambe Godimbo anihondümbo-marira asu God ai ahamboya se nindou mbumund-anafi mehundo. Ra nafuimbohunda God ai ahambo fihoeari kefe tirihefe hohoanimo masagado. Ranimboani Abraham ai münguambo nindou moai fihoeari ahei ra karihi tirihendisi, nga asu ai Godimbo anihondümbo-arihori ranahei amoa amboanayu. Ranimbo-hündamboyo asu God ai aheimbo amboani se nindou mbumund-anei mehündüri. ¹² Nindou bidifiri ai fihoeari karihi tirihendi-ndeimbi yangiri-yeipoani, nga anihondümbo-rihindeimbi kapeih-anei asu shefi amoa Abrahamindi anihondümbofe hohoanimo süngurihi arihündi. Asu horombo Abraham ahandi fihoeari kefe tirihefekoate-yuambe anihondümbo-mareandi rani-süngumefundi ranimbo-hündamboani ai ahei amoa-ayu.

Godindi horombo hoafi ra münguambo anihondümbo-rihindeimbi-yafe-ane

¹³ God ai Abraham asu ahandi amoa mam ranaheimbo hifi münguambo ra ndahandürimboyahi yahuhaya horombo hoafimareandüri. God ai ahambo rani hoafi ahinümbi hohoanimo süngufembo rani-sünguyopoani ai horombo hoafimareandi. Nga Abraham ai Godimbo anihondümbo-mariramboyu asu God ai nindou mbumund-ani mehundo. Nga rani-süngumboyu rani-moatükuni semindimbo God ai horombo hoafi ra hoafimeindo. ¹⁴ Sapo nindou ai ahinümbi hohoanimo ra süngurihindeimbi-mayeyi ai yangiri Godindi müngu-moatükuni ra asahümüdi ana, asu anihondümbo hohoanimo ra moani nüngombo nou-ane. Asu Godindi horombo hoafi ranamboani yafui hoafi yangiri nou-ane. ¹⁵ Sapo ahinümbi hohoanimo ra yangorühi asu Godindi nginndiyowohü tñiri-fo saimbo hohoanimo ai-amboa yangoromboane. Nga asu ahinümbi hohoanimo ra yangorikoate-yowohü asu ngiri nindou ai ahinümbi hohoanimo ranahambo süngufekoate-ayei mbisefi hoafindefi.

¹⁶ Ranimboane asu rani-moatükuni ranahambo sapo God ai saimbo horombo hoafimareandi ra anihondümbofe hohoanimomayo rani-süngu tükefeyo. Ranimbo-hündambo-animbo rani-moatükuni ra sapo ahandi

hipoambofe hohoanimo mayo rani-sungu yangir-ane tükéfeyo. Nindou didiyei sapo ahinümbi hohoanimo ranahambo sunguar+hindi ranaheimbo yangiri+yopoani, nga nindou sapo anihondumbo-ar+hindi ana, Abraham ai anihondumbo-mareandi nou ai-amboani ra ndahümündimboyeisi. Abraham ai ana munguambo sihefi amoao nahurai-ani. ¹⁷ Raniyo Bukambe hoafi ranai yare hoafiyowohü yahoya, 'Ro sihambo afindi hifi hifi nindou ranahei amoambeyafa sahehea hini ngi-mar+heanini,' meho. Raniyo rani hoafi ra anihond-ane nimboe sapo God ahandi hoari hoafimayu. Abraham ai Godimbo anihondumbo-mariri ranai-ani nindou yifihündi yangiri botire asu nine-moatükuni munguambo tüküfekoate ra ahandi hoafi sungu hoafi yangiri moani aimbore tüküfe arandi.

¹⁸ God ai Abrahamimboya, 'Sihefi amoao mamani ana tapuiyowa ngiri kikiindeandi,' mehundo ra ai moai fifi reandi nungunde rani-moatükuni ahambo tükümandife. Nga Abraham ai rani hoafi ranahambo himboriyu haya Godimbo anihondumbo-rirühi himbomayu hu. Ranimboane asu nindou afindi hifini ranahei amoao tüküme fiyu God ai yare hoafimayu nou. ¹⁹ Abraham ai ndeara 100 himbani boagiri safiyusi, nga asu Godimbo anihondumbo-fimbo hohoanimo ranai moai warambe hoafireri ahandi fi ranai ndeara akimi yifimbo yangiri+yowambe ra. Asu ahandi nimorehi Sara amboani ahandi fi ra ndeara boagiri+yowohü wambo ngiri niori wakindamindo. ²⁰ God ai Abrahamimbo mamani moatükuni ndahandombayah yahuhaya horombo hoafimendu ranimbo moai yimbumbore hohoanimo yu, nga Godimbo nginindi anihondumbo-rirühi aboedani mehu. ²¹ Raniyu ai nine hoafi God ahambo randi+heamboyahi mehu ranimbo anihondumbo ai randeambui yahuhaya himbomayundo. ²² Ai yare hohoanimomayu-wamboyu asu God ai ahamboya, 'Seana mbumund-anafi wandi himboahü,' mehundo.

²³ Baiborambe yare hoafiyowohü yahoya, 'God ai ahambo nindou mbumund-anafi wandi himboahü,' mehu ra Abraham ahambo yangiri hamindi hoafiyumbo-yupoani, nga wani. ²⁴ Nga rani hoafi ra sihefimbo kameihiyu hoafimemuni. Sihiri sapo God Sisasihefi Adükari ranahambo yifihündi botimariri ranahambo-animbo anihondumbo-ndihurimboane. Ranimbo asu God ai sihefi anihondumbofe hohoanimo ranahambo hoafinduhüya rani anihondumbofe ranana mbumundi hohoanimo nou ane mbüsümbui. ²⁵ God ai Sisasihefi ranahambo hifi ndanhi yifimbohünda koamarherü ra sihefi moaruwai hohoanimo ranahambo gogorihefembohündamboyu. Asu God ai asükaiyu yifihündi botimariri ra sihefimbo wandi himboahü nindou mbumund-anei yahomböhündamboyu botimariri.

5

God ai sihefimbo nindou mbumund-anei ehumuni

¹ Sihefi anihondumbofe hohoanimo ranimbo-hündambo God ai sihefimbo nindou mbumund-anei ehumuni. Ranane asu haponda sihiri sihefi Adükari Sisasihefi Kraisi sungsungu-ane fi God-babidimbo aboedi-aboediyahumboayefi. ² Sihefi anihondumbofe hohoanimo ra Adükariindi sunguyo nafi menjorowa sihiri Godindi moani hipoambofe ranambe kefoehu animboefi. Ranane fi asu sihiri God ai sihefimbo semindimunani asu ahandi sürühoeimbi himboamupui-randeimbi ranahambo semindimbo anihondumbo-rihundühi hihifi-hihifiyefühi himboayefi. ³ Asu ranahambo yangiri+yefipoani hihifi-hihifiyefi arihündi, nga wani. Nga nine tihirifo sihefimbo-so tükéfeyo ranahambo kameihanefi

h+hifi-h+hifiyefi ar+hundi. Nga s+hiri fifirihundi t+jirifo t+kefeyomuni ranai moanane yaho hohoanimo ra s+ngwareandi. ⁴ Asu moanane yaho hohoanimo ra ng+nindi n+ngombo hohoanimo s+ngwareandi. Asu ng+nindi n+ngombo hohoanimo ra God+mba an+hond+mba h+mboyondombo hohoanimo s+ngwareandi. ⁵ Asu s+hiri rar+hu yahurai an+hond+mba h+mbayefi hefi ana, asu ng+ri ngus+foambe moaruwaindamuni, sapo God ai s+hef+mba Yifiafi Aboedi semuni mbura rani-s+nggu ahandi-mayo ngus+fo pefe hohoanimo ra s+hefi ngus+foambe bot+mareamuni wambo.

⁶ Nga horombo s+hiri ng+nindi n+ngokoate-yefambe rani-s+mbaani God ai kamafoareandi nindou ahambo daboadi h+hiri-hi-r+h+ndeimbi ranaheimboh+nda Krai ai y+fi+mayu. ⁷ Nindou mbumundi hohoan+moyeimbi ambaani ng+ri ahambboh+nda y+fi+mba hohoan+mondu. Nga nindou mamami ai nindou ngoru aboedi-mayu ranahambboh+nda y+fi+mba hohoan+momand+yo asu wan+mand+yo. ⁸ Nga asu s+hiri moaruwai hohoanimo s+nggu yang+ri s+nggur+hund+hi n+mbaofambe Krai ai s+hef+mba h+ndamba y+fi+mayumuni. Ran+namba asu God ai s+hef+mba ngus+fo pamareamuni ra nafuiyumuni arandi. ⁹ Ranana asu haponda Krai+ndi hori rani-s+nggu God ai s+hef+mba ai mbumund-anei ehu ana, asu s+hiri fifirihundi ahandi s+nggu God+ndi h+ur+tu ranambeah+ndi aboedamba-ndahumboyefi. ¹⁰ Horombo ana s+hiri God+ndi h+ur+tu+mb+yefi, nga asu hapondani ana God+ndi N+mor+ y+fi+mayu rani-s+nggumboyo God-bab+di ngunind+mbore h+n+ng+mareamuni. Asu haponda s+hiri ahandi y+fi s+nggu ndar+hu God+ndi ngunindayefi ana, s+hiri fifirihundi ra ahandi yang+ri n+ngombo hohoanimo rani-s+nggu aboedamba-ndahumboyefi+s+i. ¹¹ Nga asu rani yang+ri+yopoani, nga s+hiri s+hefi Ad+kar+ Sisas Krai+ndi s+nggu God+mba h+hifi-h+hifiyahu-ndowohane fi. Ranahandi s+nggu s+hef+mba God+ndi ngunind+mbore h+n+ng+mareamuni.

Adam ai y+fi hohoanimo n+m+ndi+h+yu asu Krai ai yang+ri n+ngombo hohoanimo n+m+ndi+h+yu

¹² Nindou mam+ ranahandi s+ngguyo hohoanimo moaruwai ranai hifi ndan+h+ t+ku+mefeyo. Nga moaruwai hohoanimo ranai y+fi+yorambo hohoanimo rani d+mbore t+ku+mefeyo. Ran+yo asu y+fi hohoanimo ranai mu+ng+ambo nindou ranaheimbo-so t+ku+mefeyo sapo mu+ng+ambo nindou moaruwai hohoan+momayei rani+mba. ¹³ Nga ah+n+mbi hohoanimo t+ku+fekoate-yowambe moaruwai hohoanimo ranai hifi ndan+h+ me+ngoro-ane. Nga asu ah+n+mbi hohoanimo yang+ri+koate-yowambe ana, moaruwai hohoan+moyeiani ra moai ranahamba hoafi yang+ri randi. ¹⁴ Nga an+hond-anesi, horombo Adam ai n+nguwambe peyo haya ho-hombo Moses n+nguwambe t+ku+mefeyo ranambe ana mu+ng+ambo nindou ranaheimbo y+fi+mba hohoanimo ranai hifand+marand+ri howa y+fi+safi+mayei. Nindou bi+di+fi+ri Adam moaruwai hohoan+momayu ai moai rahurai rahind+si, nga aheimbo y+fi+mba hohoanimo ranai hifand+marand+ri.

Adam aiana Nindou s+ngguna t+ku+femboayu ahandi sisami nahuraiyu ramefiyu. Nga asu nindou yimbu ahafandi hohoanimo ra ngoru-poani ngoru-poan+mbayo. ¹⁵ Nga God+ndi moani saimbo moat+kun+ ranana Adam+ndi moaruwai hohoanimo rahurai s+mogod+yopoani, nga wani. Nga nindou mam+ ahandi moaruwai hohoanimo s+nggu nindou af+ndi y+fi+yei mar+h+ndi. Nga asu God+ndi moani h+poambofe hohoanimo, moaruwai hohoanimo ra af+ndi ngas+ndareandi. Nga Nindou mam+ Sisas Krai ahandi moani h+poambofe hohoanimo s+nggu moani saimbo moat+kun+ nindou af+ndi ranaheimbo t+ku+fe marandi. ¹⁶ Ranane asu God+ndi moani

sai moatükunî asu nindou mamî ahandî moaruwai hohoanîmo ra ngorü-poanî ngorü-poanî reamboayo. Nga nindou mamî ahandî hohoanîmo moaruwai ranahandî sünguyo God ai nindou aheimbo papî-hoafirîrühî aheimbo hütî-anei mehu. Nga asu Godîndî moanî sai moatükunî ranahandî sünguyo nindou hohoanîmo moaruwai afîndî ramarîhindîsî, nga asu God ai aheimbo nindou mbumund-anei wandî himboahü mehündürî. ¹⁷ Nga sapo nindou mamî ranahandambohündî ahandî moaruwai hohoanîmo süngu yîfî hohoanîmo ranai tükîfe haya hîfandarandürî. Nga asu nindou didîyei Godîndî-mayo moanî hîpoambofe afîndî safî ranane asu ahandî moanî sai moatükunî sapo mbumund-anei ehu hoafî ranane ra asahümündî ranai yangîrî nîmboeimbo hîbadîhümboyei.

¹⁸ Ranane asu nindou mamî ahandî moaruwai hohoanîmo ranîmbo-hündâ munğuambo nindou ranaheimbo God ai se hütîyei, nga ranîmbo-hündâ moaruwai-mbeyeiamboane mehu hoafî ra tüküme Feyondürî. Mare yahurai-ane Nindou mamî ahandî mbumundî hohoanîmo ranîmbo-hündâ munğuambo nindou ranaheimbo Godîndî himboahü se mbumundî nindou-anei hoafî ranane asu yangîrî nîngombo hohoanîmo-ane munğuambo tüküme Feyondürî. ¹⁹ Nindou mamî ai Godîndî hoafî süngufekoate-mayu asu ranîmbo-hündâ nindou afîndî ranai hohoanîmo moaruwaiyeimbî tüküme hindî. Mare yahurai-ane Nindou mamî ai Godîndî hoafî süngure haya asu ranîmbo-hündâ nindou afîndî ranai Godîndî himboahü hohoanîmo mbumundîyeimbî nindou tükündahimboyei.

²⁰ Ahînümbî hohoanîmo moaruwai hohoanîmo ratüpuri afîndî tüküfembohündâ tüküme Feyo. Nga asu moaruwai hohoanîmo ranai afîndî tüküme Feyo-wamboyo Godîndî moanî hîpoambofe hohoanîmo ranai afîndî hamîndî tüküme Feyo. ²¹ Asu hoafî ra rahurai-ane, horombo moaruwai hohoanîmo ranai nindoumbo hîfandîmarandürî asu ranî-süngu yîfî hohoanîmo tüküme Feyondürî. Mare yahurai-ane haponda Godîndî moanî hîpoambofe hohoanîmo ranai nindoumbo hîfandîrandüra ranî-süngu nindou Godîndî himboahü mbumundî tükehîndî. Ranîhünd-ane yangîrî koadürümbo anîmboei sîhefî Adükârî Sisas Kraîsîndî süngu.

6

Moaruwai hohoanîmo süngumbo yîfîmbo nahurai-mayefî, nga Kraîsîndî süngu yangîrî anîmboefî

¹ Asu refe ana sîhîrî nüngu mambîsefa? Sîhîrî moaruwai hohoanîmo ranî yangîrî randîhu ngefa Godîndî moanî hîpoambofe hohoanîmo ranai afîndî tükümbîfeyo-wamboane, mbîsefî hoafîmandefîyo?

² Ranî-moatükunî ra ai ngîrî randîfeyo, nga wanî! Sapo sîhîrî moaruwai hohoanîmo ranahambo yîfî nahuraimayefî. Asu nüngundîhu moaruwai hohoanîmo ra süngumandîhu ngefa? ³ Sîhîrî Sisas Kraîs-babîdî nîmboefîmboye fî hîmonî hundürîmayefî ra. Ranana asu sîhîrî ai-babîdî yîfîmayefî ra se moai fîfîrîhindîyo? ⁴ Sîhîrî hîmonî hundürîmayefî ra ai-babîdîmbo yîfîyefa asu ai-babîdîmbo masamboaremunî nou-ane. Ranîmbo-hündambo Apendî ngînîndî afîndî ranînambo Kraîsîmbo yîfîhündî botîmarîrî yahurai-ane asu sîhîrî amboanî sîmborî hohoanîmo yangîrî süngundîhumboane.

⁵ Sîhîrî ai-babîdî mamî yîfîmayefî sapo ai yîfîmayu nou. Ranana asu sîhîrî ai-babîdî mamî yîfîhündî botîndahumboane ai botîmefîyu nou.

Sîhîrî Kraîs-babîdî yangîrî nîmboemboye fî

⁶ Asu sihiri fifirihundi nda, shefi wamindafi hohoanimo ra ai-dibo nimi keimbi karhendeimbi fih yifimayo, moaruwai hohoanimo sapo shefi fiambe hoangohü ratüpurayo arandi ra ahandi nginindi ra raguanambo-fembohünda. Asu ranimbo-hündambo ngiri shefimbo moaruwai hohoanimo ranai hibadamuni ngo. ⁷ Nga nindou düdi ai yifayu ana, asu moaruwai hohoanimondi nginindi ranahambo aboedambofih-ani.

⁸ Asu sihiri Krais-babidi yifi-yefeimbihündi nouehundi ana, rani-moatükuni ra sihiri anihondumbo-rihu fifirihumboanefi, ranana awi sihiri ai-babidi yangiri nimboemboyefi. ⁹ Krais ai yifihündi botifi hayambo wambo asükaindu ngiri yifindu. Asu yifimbo hohoanimo ranai ngiri ahambo ahandi nginindinambo hibadiri ngo. Nga sihiri rani-moatükuni ranahambo fifirihumboanefi. ¹⁰ Sapo ai munguambo moaruwai hohoanimo ra hifinambofembo mamimbo yangiri yifimayu. Nga asu haponda ai yangiri anungu ranimbo kameihyo. Nga haponda ai yangiri anungu ranana God-dibo-ani anungu. ¹¹ Mami rani-sungumbo-animbo se shei fimbo hohoanimondei, se moaruwai hohoanimo ranahambo yifimayei nou asu ahandi nginindi hoarehi moai niboadei hei, nga wani. Nga se shefi Adükari Sisas Krais ahandi sungu God-babidi yangiri aniboadei.

¹² Ranimbo asu se shei yifayo-randeimbi fi ra moaruwai hohoanimo ranai hibadarümboe, nga yowan. Moaruwai hohoanimo ranai sheimbo hühundeirani asu se shei wamindafi hohoanimo ahandi yifiri moaruwai ranahambo sungundihimboyei, nga yowan. ¹³ Asu se shei fi mami bidifiri amboani moaruwai hohoanimo ranahambo hinngindowandani ndemindimboe. Mamikari hohoanimo moaruwai fifanngareimbi ra refembohünda hohoanimondeimboyei. Nga se sheihoari Godimbo ndahünda sapo se nindou yifihündi botifi yangiri anungu nou-anei. Asu shei bidifiri fi munguambo ra ahambo hinngindihindo mbumundi hohoanimo refembohünda. ¹⁴ Nga moaruwai hohoanimo ranai sheimbo hibadarü ngomboe, nga yowan. Nimboe sapo ahinümbi hohoanimo ahandi hoarehi se moai niboadei, nga se Godindi moani hipoambofe hohoanimo ranahandi hoarehi animboei.

Sihiri ana mbumundi hohoanimondi moani ratüpuriyefi-rihundeimb-anefi

¹⁵ Ranana asu sihiri ra nungumandahuwa? Haponda sihiri ahinümbi hohoanimo mengoro rani hoarehi nngokoate, nga sihiri Godindi moani hipoambofe hohoanimo rani hoarehi animboefi. Asu ranimbo-hünda sihiri ra moaruwai hohoanimondefi mandihundiyo? Rani hohoanimo ra sihiri ngiri randihundi, nga wanane! ¹⁶ Se nindou ngorüdi hoarehi niboadeimbo ahandi hoafi himborayei ana, asu se ahandi moani ratüpuriyei-rihundeimbi nahurai-anei. Asu se moai ranimbo fifirihindiyo? Se moaruwai hohoanimondi hoafi sunguarihündi ana, asu ranimbo yifindeimboyei, nga se Godindi hoafi sunguarihündi ana, asu ranimbo ahandi himboahü mbumundi nimandeimboyei. ¹⁷ Yini, horombo ana se moaruwai hohoanimo ranahandi moani ratüpuriyei-rihundeimbi nindou manimboei-anei. Nga asu hapondani ana se anihondü yamundife hoafi masahümüdi ra shei munguambo hohoanimo ra sungurihindhane. Nga ranimbo-hündambo-animbo God ahambo hihifindihurimboane! ¹⁸ Seana moaruwai hohoanimondi nginindi ranam-beahindi aboedamboyah hehimboane asu mbumundi hohoanimo ranahandi ratüpuriyei-rihundeimbi nindou-yahimboanei. ¹⁹ Rani hoafi ranai

ah+nümbi hohoanimo kikiham+ndimuni man+ngo ranambeah+ndi hini+ngi-r+humboanefi. Ran+imboane asu hapondani ana sihir+ moai wam+ndafi ah+nümbi hohoanimo sürü paru mas+hoemo rani-süngur+hu ratüpur+yefi, nga sihir+ Yifiafi+ndi-mayo simbor+ hohoanimo rani-süngur+hu ratüpur+yefi ar+hundi.

Moaruwai hohoanimo ai sihefi+mbi moaruwaimbo-mareamuni

⁷ Asu rani+mbi sihir+ nüngumambisefa? Ah+nümbi hohoanimo ra moaruwai hohoanimo? Ranana ai wani! Nga ah+nümbi hohoanimo mengoro ranaiyo wambo moaruwai hohoanimo ranahambo hoafiyowohü nafuimendira ro fifir+mar+heandi. Rani-moatükun+ ra yahurai-ane: Ah+nümbi hohoanimo ranai hoafiyowohüya, se nindou ngorü+ndi napo hohoan+ndowamboyafi, hoafi ra nafuiyondir+hü hoafiyondir+koatembonana, asu ro ngir+ nindou ngorü+ndi napo hohoan+ife hohoanimo ranahambo fifir+heandi. ⁸ Nga moaruwai hohoanimo ranaiyo ah+nümbi hohoanimo hoafi rani süngu naf+ ranahambo kokofoare sem+ndi haya asu ai wandi ngusüfoambe mam+karambo hohoan+ifeimbi hohoanimo ranahambo botire marandi. Ah+nümbi hohoanimo ranai yangor+koatembonana, asu moaruwai hohoanimo ranai ngir+ ngin+ndiyo. ⁹ Horombo ana ro ah+nümbi hohoanimo ra fifir+fekoate-yahambe yangir+ aboedi man+amboahi. Nga asu ah+nümbi hohoanimo hoafi ranai tüküfihüyo wambo-so, moaruwai hohoanimo ranai yangir+ botife man+ngowa asu ro yif+yambo nahuraimayahi. ¹⁰ Asu ah+nümbi hohoanimo ranai nindou yangir+ ni+ngombo hohoanimo saimbo ra ni+m+ndü+yo, nga asu ah+nümbi hohoanimo rani-süngu moai yangir+ ni+ngombo hohoanimo sai-randi, nga sihaf+ moaruwai hohoanimo süngu yif+ndafi yaho marandi. ¹¹ Nga moaruwai hohoanimo ranai ah+nümbi hohoanimo hoafi rani-süngu ahambo kokofoare masem+ndo ranahandamboyo hoafi ranai wambo yir+mo-marandira asu ro rani-süngumar+heanda wambo moaruwai hohoanimo ranai hifokoa-mareandira ro yif+yambo nahuraimayahi.

¹² Nga asu ah+nümbi hohoanimo mengoro ranai ana God+ndi-mayo-ane. Asu ah+nümbi hohoanimo hoafi ranai-amboani God+ndi-mayo wambo mbumundiyo haya aboed-ane. ¹³ Nga asu ah+nümbi hohoanimo aboedi ranai wambo ramareandira ro yif+yahai? Ai ra wani! Nga moaruwai hohoanimo aboedi moatükun+ süngu ramareandira yif+mayahi. Asu ran+nambo moaruwai hohoanimo ai moaruwai ham+ndi moatükun-ane ra weindah+mefeyo. Ran+imboane asu ah+nümbi hohoanimo rani-süngu sihir+ ndond+hu fifir+ndi+humboane, moaruwai hohoanimo ranana ai munguna moaruwai ham+ndi moatükun-ane.

Moaruwai hohoanimo ai sihefi hohoanimo ranahambo kikiham+ndimboane

¹⁴ Sihir+ fifir+hundi, ah+nümbi hohoanimo ranana God+ndi moatükun-ane. Nga asu roana sümbuyo-randeimbi fiambeah+ndi nindou-ana+hi. Ranana+hi asu moaruwai hohoanimo ahandi hoarehi ni+amboamboyahi ahandi moani ratüpur+ya-r+handeimbi-mayahi. ¹⁵ Roana ratüpurayahi ranahambo fifir+heandü+hi-yah+poani, nga wani. Nga ro hohoanimo refembo yifirayahi ra moai rari+he r+handi. Nga hohoanimo yi-boarukoayahi ra asu ro rari+he r+handü+hanahi. ¹⁶ Ni+ne-moatükun+ ro refembo yi-boarukoayahi ra rawar+heandi. Asu ro rari+he hoafiyahü+hiya, ah+nümbi hohoanimo ranana an+hondü aboed-ane sa ar+handi. ¹⁷ Asu ro rani-moatükun+ ratüpur+ya ar+handi ranana wandi-hoariyah+poani. Nga moaruwai hohoanimo wandi fiambe amaro ranai-ane moaruwai

rani hohoanimo arandi. ¹⁸ Ro fifiriheamboanahi, wandi fiambe ana aboedi hohoanimo moai nimaro, sapo wandi wamindafi hohoanimo moaruwai ranambeahindi wamboanahi asahi. Nga ro aboedi hohoanimo ra refembo sa hehea hohoanimo-yahühanahisi, nga asu ro ngiri rani-moatükuni ra randiheandi. ¹⁹ Ro aboedi mbumundi ratüpuru refembo sahehea hohoanimoayahi ranana asu ro ngiri randiheandi. Nga asu nine moaruwai fifaningarimbi hohoanimo ratüpuru ro refembo moei-asahi ranane rarihe arihandi. ²⁰ Ro moei saheimbi hohoanimo rawartheandi ana, ro wandihoari-yahipoani rani-moatükuni ra rawartheandi, nga wani. Nga sapo moaruwai hohoanimo wandi fiambe amaro ranai-ane wambo yaro yahoani rawartheandi.

²¹ Ranane asu ro hoeirtheandani nine hohoanimo aboedi ra refembo sa heheamboyanahi, asu fifaningarimbi, moaruwai hohoanimo amaro ra aboedi hohoanimo ranahambo semindi gigranambore arandi. ²² Wandi hohoanimo ragu asangoro ranai ana Godindi hohoanimo ranimbo yangir-ane süngufembo hohoanimoya habodarhandi. ²³ Nga asu ro hoeirtheandani hohoanimo ngörü wandi fiambe amaro asu ngörü hohoanimo ranai wandi fiambe ragu asangoro rani-dibo simbori-simboriyafe arinandi. Ranane asu wandi fiambe moaruwai hohoanimo amaro ranahandi ratüpuru hohoanimo ranai wambo kikihamindindiri aninggo. ²⁴ Roana hihifi-hihifikoate nindou hamind-ana! Nindou didai wambo yifimbo hohoanimo ranambeahindi aboedambo-mandeandira? ²⁵ Godimbo hihifarihüni. Sifehi Adükari Sisas Kraisindi süngu ai wambo aboedambo-ndeandirimbui! Asu ndanana moani wandi hohoanimo-ane: Roana yangiri Godindi hohoanimo rani hoarehi animboahi, nga asu wandi wamindafi hohoanimo ranai moaruwai hohoanimo ranahandi hoarehi ningombo ahandi hohoanimo ratüpuruyo ho arandi.

8

Yifiafi Aboedindi süngu yangiri ningombo hoaf-ane nda

¹ Ranimboane asu haponda nindou didiyei Sisas Krais-babidi animboei aheimbo ana se hütiei, nga yifindeimboyei yaho papi-hoafi ra moai yangoro, nga wani. ² Nga Krai Sisasindi süngu yangiri ningombo sai-randeimbi Yifiafi Aboedindi hohoanimo ranai wambo moaruwai hohoanimo-ane asu yifiyorambo hohoanimo-ane ranambeahindi hümarhendira aboedambo-meheandi. ³ Ahinümbi hohoanimo ranimbo fifirifembo rani-süngu siri moai moaruwai hohoanimo ranahambo aboedambo-yahundi sapo wamindafi hohoanimo sifehi ra ngiri ahinümbi hohoanimo ra süngundihündi, nga ranimbo wambo. Nga asu rani-moatükuni ra ahinümbi hohoanimo ranai ngiri randeandi, rani-moatükuni ana God ai ahandihoariyu ramareandi. Sapo ai ahandi Nimori mani koamarheira nindou siri moaruwai hohoanimoyefeimbi sifehi fi himboyimbü tüküfi manüngu. Nimori ra moaruwai hohoanimo ahandi nginindi müngufembo-hündamboyu kusü yifimayu. ⁴ Mbumundi hohoanimo ahinümbi hohoanimo ranahambo hoafayo ranai sifehi fiambe tükümbifeyo-wamboane yahuhayamboyu ai rani moatükuni ra ramareandi. Ranimbo-hündambo haponda nine hoafi ahinümbi hohoanimo ranai mbumundi hohoanimo ranahambo hoafayo, ra siri süngundihumboyefi. Sapo Yifiafi Aboedi ranahandi hohoanimo rasüngu hefi arihundi, nga wamindafi hohoanimo sifehi fiambe amaro ra moai süngurihundi.

⁵ Nindou dîdîyei wamîndafî hohoanîmo sînggu ahahabodei ranai ana wamîndafî hohoanîmo ranahambo yangîrî hohoanîmo-yeihanei. Nga asu nindou dîdîyei Yifiafî Aboedîndî hohoanîmo sînggu ahahabodei ranai ana Yifiafî Aboedîndî moatükunî ranahambo yangîrî hohoanîmo-yeihanei. ⁶ Nindou ahandî hohoanîmo wamîndafî ranahambo yangîrî hohoanîmoayu ana, ai yîfîndîmbui. Nga nindou Yifiafî Aboedîndî hohoanîmo ranahambo yangîrî hohoanîmoayu ana, yangîrî nîngombo hohoanîmo asu ngusüfoambe afurîfe kifeimbî hohoanîmo ranî yangîrî ndemündü nîngumbui. ⁷ Nga nindou wamîndafî hohoanîmo sîngguareandî ana, Godîndî hürütümb-ani nîmboe ai ahandî ahînûmbî hohoanîmo ranî hoarehî ngîrî nînggu. ⁸ Nindou dîdîyei ai ahei wamîndafî hohoanîmo ranahambo sînggurîhindühî ahahabodei ranai God ai refembo yifirayu ra ngîrî randîhindî. ⁹ Nga asu seana sîhei wamîndafî hohoanîmo moai sînggurîhindî. Nga Godîndî Yifiafî sîhei fiambe amaro ana, se Yifiafîndî hohoanîmo ra sînggundîhimboyei. Asu düdi ai Kraîsîndî Yifiafî ra ahandî fiambe nîmarîndokoate-ayo ana, nindou ranai Kraîsîndîyupoanî, nga wanî. ¹⁰ Nga Kraîs ai sîhei fiambe amaru ana, sîhei fi ranana moaruwai hohoanîmo ranîmbo-hündambo yîfîndowohü sîmbondîmboesî, nga sîhei yifiafî ranai ana yangîrî aboedî nîngomboe sapo se Kraîsîndî sînggu Godîndî hîmboahü mbumundîyeihî wambo. ¹¹ Sapo God Sisasîmbo yîfîhündî botîmarirî ahandî Yifiafî ranai sîhei fiambe amarondürî ana, asu mare God Kraîsîmbo yîfîhündî botîmarirî ranai sînggunambo ahandî Yifiafî ranî-sînggu sîhei yîfîyo-randeimbî fi ranahambo yangîrîndeambui.

Yifiafî Aboedî ai Godîndî nîmorîmbo-areamunî

¹² Nga ranîmboane wandafî mami, sîhîrî Yifiafî Aboedîndî hohoanîmo ra sînggundîhumboane, nga sîhefî wamîndafî hohoanîmo ai hoafemunî ra ngîrî sînggundîhu ngefî. ¹³ Nga se sîhei wamîndafî hohoanîmo ranî-sînggu ahahabodei ana, se yîfîndeimboyei. Nga asu se Yifiafî ranî-sînggu sîhei fiambe moaruwai hohoanîmo amaro ra hînîngarîhindî ana, asu yangîrî aboedî nîmboeimboyei. ¹⁴ Nindou dîdîyei Godîndî Yifiafî nafuiyandüranî sînggurîhi arîhündî ranai ana Godîndî nîmor-anei. ¹⁵ Nga Yifiafî se masahümündî ranai moai sîheimbo rareandüra se moanî ratüpurîyei-rîhündeimbi tüküyahindühî yîhîmboyei, nga wanî. Nga se sapo Yifiafî sîheimbo Godîndî nîmorîmbo reiranî masahümündî ranî-sînggu sîhîrî Godîmbo Ape yîhoefî Afîndî sefûhanefî. ¹⁶ Yifiafî ranî-ane sîhefî yifiafî-babîdîmbo sîhefîmbo ragu ngusüfoambe weindahî yare hoafîyowohüya, Se Godîndî nîmor-anei yaho arandî. ¹⁷ Asu sîhîrî God ahandî nîmorîmboyahu anîboadefî ana, sînggunambo sîhefî Ape God ai ahandî nîmorîmbo ahandî aboedî moatükunî dîbonîyu sîhai gîgînîmayu ra ndahumîndemboyeefî. Asu sîhîrî Kraîs-babîdî tîngîrîfombü moatükunî ai masemündu nou asahumîndefî ana, aboedî ndüreimbî nîmarîmbo moatükunî ai-babîdîmbo ndahumîndemboyeefî.

Sînggunambo aboedî ndüreimbî nîmarîmbo moatükunî ndahumîndemboyeefî

¹⁸ Nga ro ranahamboanahî hohoanîmoayahî nda, haponda ndanî sîmboa sîhîrî tîngîrîfo afîndî tîngîrîfoayefî haboddefî ranana moanane. Nga Godîndî aboedî ndüreimbî nîmarîmbo moatükunî sîhefîmbo weindahî tüküfemunîmboayo ranana adükarî hamînd-ane. ¹⁹ Muñguambo moatükunî God nafîmarandî ranai tüküfe yangorî hîmboyowohü ai ahandî nîmorî muñguambo weindahî tüküfemboayo si ra tükümbîfeyowa

yahohaya himboayo. ²⁰ Hapondanambe ana sapo munngu-moatükuni God nafimarandi ranai moaruwaimbofe buriyombo sümboyorandühane. Rani-moatükuni refe arandi ra ahandihoari hohoanimo hayambo refe-randüh+yopoani, nga God ai ahandihoari hüti rani-süngundafoandi mehuamboane refe arandi. Nga asu aboedi moatükuni ranahambo himbondohü yagodomboe. ²¹ Süngunambo God nafimarandi ranai sümbuyo-randeimbi hohoanimo kikihamindi aningo ranambeahindi aboedambo-ndeambui asu rani-simboani ai Godindi nimorimbondahi tükündahi aboedi safi ningo ranambe keboehi nimboemboeyi.

²² Nga sihiri fifirihundi horombo peyo haya ho-hombo hapondanambe ana munnguambo moatükuni God nafimarandi ranai nimorehi nimori wakemindimbo hoafiferandühi amaro nahurai himboyohü engoro.

²³ Nga rani-moatükuni ra munngu Godindi warihü tüküme Feyowambo rani yangiriyopoani, nga wani. God ai ahandi-mayo Yifiafi sapo ahandi weangurühi moani saimbo moatükuni ngorü ra masemuni. Nga sihiri amboani kameihanefi raguambe nipoyefi habodefühi God ai shefi fi ra ahandi nimorimboreamuni aboedambo-mbireamuni sefi hohu himboayefi habodefifi. ²⁴ Nga shefi ranahambo anihondumbo asu himbombo hohoanimo ranimbo wambo God ai shefimbo aboedambo-mareamuni. Nga asu nine moatükuni sihiri hoeirihundeimbi-mayo ranahambo tüküfeyoani hoeifembo sefi hohu himboayefi ana, rani himbo shefi ra himbo hondüyopoani. Nga nindou didai hoeireandeimbi moatükuni ra tüküdfeyoani hoendihea mbüsü haya himbomanda? ²⁵ Nga asu sihiri nine-moatükuni hoeifekoate-yefeimbi himboayefi ana, moani sihiri sisikoate tükümbifeyowa mbisefi hohu hifandarihundi.

²⁶ Mare yahurai-ane nindou sihiri nginindi ningokoate-yefani Yifiafi ranai-amboani tüküfe farihemuni arandi. Sihiri moai wudipoapofe Godimbo didibafifembo fifirihundi, nga asu Yifiafi ranai ahandihoari shefimbo farihemunühi Godimbo didibafifemuni arandi ra ngiri weindahi hoafindo. ²⁷ Asu God, sapo nindou-yei ngusüfoambe hoeire-randeimbi-mayu, ranai Yifiafi ai hohoanimoyohü hoafimbo-mayo ranamboani fifireandi. Nga Yifiafi ranai Godindi nindou ranaheimbohünda ahambo hoafiyondombo ahandi hohoanimo süngu yahohaya hohoanimoayo.

²⁸ Asu sihiri rarihu fifirihumboanefi, nindou didiyei ai God ahambo ngusüfo parihori arihündi ranaheimbo ana munngu-moatükuni tüküfeyoani God ai rareandani aheimbohünda aboedi tükefeyo. Sapo ranaheimbo God ai ahandi hohoanimo masihendi süngu aheimbo mborai mehündüri. ²⁹ Nga nindou didiyei God ai aheimbo horombonambo fifimareandüri ranaheimbo amboani dibonyu hinngirimareandüri. Wandi nimorindi hohoanimo nahurai hondüre tükümbiyahindamboane asu ranahandi ana Nimori ranai nindou afindi ranahei amongo nimorimbofi mbünnguwamboane yahuhayamboyu ramareandi. ³⁰ Raniyu asu nindou didiyei God ai ahambohünda dibonyu hinngimareandüri ranaheimbo amboani ahambo sowanambo hombo mborai mehündüri. Asu nindou daboe God ai mborai mehündüri ranaheimbo amboani aiana wandi himboahü nindou mbumund-anei mehündüri. Asu nindou didiyei aheimbo mbumund-anei mehündüri ranaheimbo ai ahandi himboamupuimbo-randeimbi ra masagadüri.

Godindi hipoambo ai ngiri hinngindeamuni

³¹ Rani-moatükuni ra God ai ramareandi ranahambo sihiri nüngumambisefa? God ai shefimbo yare yahurai farihemuni arandi ra, asu nindou didi nimori ai shefimbo moaruwaimbo-mandeamuna?

³² God ai moai ahandi Nimori ranahambo warambe kikhiri-mundu, nga ai munguambo sihefimbohunda koamarheira nimi keimbi karhendeimbifih yifimayu. Asu ai sihefimbo ahandi Nimori ra asemuni ana, asu ai bidifiri mungu-moatukuni moani raniwami nandeamunubui.

³³ God ai nindou wand-anei yahundureimbihundi ranaheimbo ra, nindou didai hoafimandundura? God ai ahandihoari animbo aheimbo hoafiyunduruya, ai wandi himboahu ana mbumund-anei yahu arandi. ³⁴ Asu nindou didai aheimbo papi-hoafiyondurahi se hitiyei asu ranimbo-hundambo se asubusi afindi ndahumundimboyei hoafi ra hoafimandundura? Wani. Krais Sisas sapo ai yifiyu asu yifihundi yangiri botifi mbura Godindi hangifoani anungu, ai yangiri-ani sihefimbo farihemunimbohunda Godimbo hoafiyu arandi. ³⁵ Ranane asu nindou didai sihefimbo Kraisindi hipoambofe hohoanimo ranambeahindi yikurubu-mandeamuna? Asu nine tirifo tukundifemunuhane, asubusumbi hohoanimo-ane, nindou ai moaruwaimbo-ndihimunuhane, wembombondefuhane, safi yangirindefuhane, nini-moatukuni ai sihefimbo moaruwaimbo-femunimbo yahohaya aho-ane asu sihefimbo-so hifokoefe moatukuni tukundifeyowohane, rani-moatukuni ranai sihefimbo Kraisindi ngusüfo pefe hohoanimo ranambeahindi yikurubu-mandeamuniyo? Wani. ³⁶ Anihond-ane, yahurai rani-moatukuni sihefimbo tukufearandi ra Buk Baibor ai ranahambo yare hoafiyowohu yahoya, 'Sihambo-hundamboanefi ro moaruwaiambe yifimbo yangiri munguambo si ra hefi arihundi.

Roana sapo sipsip hifokoefembo sei hehi rawehindi nahurai himboyefomboanefi,' *Buk Song 44:22*

meho. ³⁷ Nga asu munguambo rani-moatukuni sihefimbo tukefeyomuni ai daboadan-ane, nga sapo Nindou dudi ai sihefimbo ngusüfo pamareamuni ranai ana farihemuni randani aboedi hamindi harihelu tukuyahunduhanefi! ³⁸⁻³⁹ Nga Ro anihondumbo fifirihendi, ngiri nini-moatukuni ai ahandi ngusüfo pefe hohoanimo ranambeahindi yikurubundeamuni: Yifi hohoanimo-ane, yangiri ningo hohoanimo-ane, Godindi nend-anemo, sunambeahindi bogor-anei, hifinindi bogor-anei, nine-moatukuni haponda tukefeyo-ane, sunguna tukufemboayo-ane, nine-moatukuni nimoamo aningo-ane, asu nine-moatukuni hifi hoarehi ragu engoro ranane. Nine-moatukuni munguambo God ai nafirandeimbihundi ranai ngiri Godindi ngusüfo pefe hohoanimo sihefi Adukari Sisas Kraisindi sungu ranambeahindi yikurubu-ndeamuni. Nga wani.

9

Por ai Israerimbo afindi hohoanimo-ayunduri

¹ Ro anihondumboanahi hoafayahi. Ro Kraisindi nindouya hehea ngiri ro tikai hoafindahi. Yifiafi Aboedi ai wandi ngusüfoambe hifandarandi asu wandi ngusüfoambe wandi hoafi ranahambo anihondane yahohane. ² Ro wandi mamisiri Sudahundi nindou ranaheimbo munguambo si aho ra ngusüfo afindi kuruheanduhi afindi hamindi hohoanimo amarondiri. ³ God ai wambo moaruwaimbo-reandira asu Israer, wandi mamisiri hondu, ai anihondumbo-rihindeimbi nindoumboyahi tukumbeyahi-mbonana ra aboed-ane sa. ⁴ Ran-yu God ai Israer ranaheimbo wandi nimor-anei yahuhaya asu ai ahandi himboamupuimborandeimbi moatukuni ra hoeimarihindi. Asu God ai hoafi firamundu masihendi ranane asu ahinumbi hohoanimo ranane ra masahumundi. Asu Godimbo ndofe hohoanimombo hohoanimo ranane asu God ai horombo

hoafire masihendi hohoanimo ranane ai ra masahümündi. ⁵ Amoao mami horombo weangurühi maningomo ranai ana ahei amoao mam-anemo. Suda ahei sirambeahiyu Kraisi ai nindoumbofi tüküfi manungu. Ranani asu Kraisi ai munngu-moatükuniburayo ranaheimbroyu haya hifandarandi. Aiana God hond-ani, nga ranimbo-hündambo-animbo munnguambo si aho ra ahambo Adükar-ani mbisefomboane! Anihond-ane.

God ai ahandi nendi ranaheimbo wandanei ehündiri

⁶ Israerihündi munnguambo Israerihündi hondüyeipoani. Nga Godindi horombo hoafi ra moai peyo, nga wani. ⁷ Abrahamindi ahurimami ranai ana munnguambo ahandi ahurimami hondüyeipoani. Nga sapo God ai Abrahamimbo yahuya, 'Aisakindi ahurimami yangir-animbo shafi sirimbo-ndahimboyei,' mehundo. ⁸ Asu ranane nindou Abrahamindi ahurimami ranai munnguamboyoipoani Godindi nimori hond-ayei, nga nindou ai Godimbo horombo hoafire masihendihündi tükümehindi rananei ai Abrahamindi ahurimami hond-ayei. ⁹ Nga Godindi horombo hoafi ranai ndare hoafimayo, 'Sapo ro hoafiya masiheheandi rani-simboan-animbo ro asükainda tükündaheandühi asu Abrahamindi nimorehi Sara ai nindowenihimimori nderimindimboe,' meho.

¹⁰ Nga asu rani yangiriyopoani. Nga asu süngunambo Aisakindi nimorehi Rebekandi mboafonimori yimbu afindi mami ranahandambo masepirimindo. Nga ahafandi afindi mami aiana Aisak sapo shafi amoao-ani. ¹¹⁻¹² Nimori yimbu tüküfekoate-yafandambe God ai nimori mami ranahambo dibonimayundo moani ahandi hohoanimonambo yangiri hamind-ane. Sapo Godindi nindoumbo dibonimayu hohoanimo ra nindou nine rareanda tüküfemboyopoani, nga God ai ahandihoariyu nindoumbo kafoariri hiningiriri arandi. Ranimboane asu nimori yimbu ranai tüküfe nine ratüpuriboedyo moaruwaiyo ra refekoate-yafandambeyu, God ai Rebekambo hoafiyundühi yahuya, 'Amongo nimori ai akidandi hoarehi mbinunguwamboane,' mehu. ¹³ Rahurai God ai 'Sekopimbo ngusüfo pamarihini, nga Isombo yiboaruko-marihini,' mehu hoafi ra Bukambe yare hoafimayo.

¹⁴ Asu ranimbo shiri nungumambisefa? God aiana moai ndore ratüpuriyu-randi mambisefiyo? Ngiri ra-mbisefi, nga wani. ¹⁵ Ai Mosesimbo yare hoafiyundowohü yahuya,

'Nindou daboe ro wandi hohoanimonambo ahambo amboawi yahandomboayahana, asu ro amboawi mbisahandomboyahi.

Asu nindou daboe ro wandi hohoanimonambo hipoambo-fimboayahana, ro hipoambo-ndihinimboyahi,'

Kisim Bek 33:19

yahu hoafimeindo. ¹⁶ Ranahandamboane God ai nindou dibonayu ra nine-moatükuninindou ai hohoanimoayu-ane asu rawareandi ranane rani hohoanimo sünguyopoani, nga Godindi hipoambofe hohoanimo raninamboane dibonayu. ¹⁷ Nga Bukambe hoafi ranai God ai Isipyafe nindou bogori Ferombo hoafimeindo ra yare hoafiyowohü yahoya, 'Ro wandi nginindi ra munnguambo nindou ranaheimbo nafuindahürani asu wandi nduri ranahambo munnguambo hifi ndanihu bokarimbirihend-amboane samboanahi. Ranimbo-hündamboane ro shambo bogorimborihianini hiningarhianini,' meho. ¹⁸ Asu ranimboane shiri fifirihundi God ai moani ahandi hohoanimonambo yangiri nindou daboe amboawi yahuhani, asu nindou daboe ahambo afindi-afindeimbi tükümbifiyu-wamboane yahuhaya ranahambo randeandani afindi-afindeimbi tükündifimbui.

Godindi nginindi hohoanimo asu hipoambofe hohoanimo

¹⁹ Ranimbo-animbo nindou mamî se hoafi-ndafindirühi animboya, asu refe ana, nimboe God ai nindou moaruwai hohoanimoyei arihündi ranaheimbo ai hüti-anei mambüsa? Nindou didai Godindi yifiri rana-hambo daboadi hihirimandihinda? ²⁰ Nga nindou se dideyafi se ra Godimbo afindi-afindeimbi yahurai hoafi-mandafindoyo? Wambüri ai nindou düdi sapo wambüri sümarandi ranahamboya, ‘Se nimboe wambo ndaro sümarandiri?’ mambisiyo. ²¹ Nindou düdi süra-randeimbi ranai purükinî ra kadamündühi moanî ahandî hohoanimonambo purükinî mamî ranahand-ambohündi wambüri yimbu südapirimbi. Rananimbo asu wambüri yimbu ra ngorü aboedi safi ahandî hohoanireandeimbi ra raranî hoafühi sesi ranambe raraofe rambohünda ndonde digembui. Nga asu ngorü moanî yahuri ngoahuri nahurai ra moanindühi yafisühumi ranambe raraofe-rambohünda digembui.

²² Mare yahurai God ai ahandî hürütü hohoanimo ra weindahî nafuimbo yahuhayambo asu ai munguambo nindou ahandî nginindi ranahambo fifirimbirihind-amboane yahuhayambo hohoanimoayusi. Nga asu awi ai nindou nginindayundüri ranaheimbo afuri gedühi hifandarandüri. Nga nindou ranaheimbo moaruwaimbo-fendürimbo-hündambo nafimara-mündindüri. ²³ Asu God ai nindou munguambo ahandî himboamupuimbo-randeimbi ra nafuimbohündambo afuri gedühi hifandarandüri. Nindou daboe ai hipoamboareandüri ranaheimbo ahandî himboamupuimbo-randeimbi ra segudürimbo yahumboani. Ai ahandî himboamupuimbo-randeimbi moatükunî ra semindimbohünda nafimara-mündindüri. ²⁴ Sihiri amboa, God ai shefimbo dibonyuhü mborai mehumunî. Sudahündi ranaheimbo yanggiriipoanî, nga nindou ngorü sirihündi ranaheimbo kameihi mborai mehundüri. ²⁵ God ai Hoseandi Buk ranambe ai ndare hoafiyuhü yahuya,

“Nindou didiyei wandî nendiyepoanî,

ranaheimbo ana wandî nend-anei mbisaha-ndürimboyahi.

Nindou daboe ro ngusüfo pefekoate-ayahî,

ranaheimbo ro ngusüfo pandî-hearümboyahi.

Hosea 2:23

²⁶ Asu ninî hifihündi-yei ranaheimbo hoafiyahündürühi seiya, ‘Ai ana Godindi nendiyepoanî,’ masei,

nga hifi ranih-animbo nindou ranaheimboya ‘God yanggiri nungu-randeimbi ranahandî nimor-anei,’ mbiseimboyei,”

Hosea

1:10

Hosea ra mehu.

²⁷ Asu Aisaia ai Israer ranaheimbo yare hoafiyuhü yahuya,

‘Nindou Israerihündi ai himonindi gudi kikirî afindi nahurai afindiyeisi, nga asu moanî yimbu mamî yanggir-animbo aboedambo-ndahimboyei.

²⁸ Nga Adükari ai ngiri afindi hoafindu,

nga nindou munguambo hifihü aniboadei ranaheimbo ninmai papî-hoafindandürihi

ahei moaruwai hohoanimo ranimbohünda munguna ranî takinî tîngirifo dagadürimbui,’

Aisaia 10:22-23

mehu. ²⁹ Horombo Aisaia ranahambo amboanî yare hoafiyuhü yahuya,

‘Adükari Munguambo Nginindeimbi ranai shefi amoa mamî bidifiri ranaheimbo hinngifendüri-koatembei-mbonana,

sihiri Sodomihündi nahurai tüküyahundühumbo

asu Gomorahündi nahurai nimboefi,’

Aisaia 1:9

mehu.

³⁰ Asu sihiri nungumambisefa? Rani-moatükuni ranana ndahurai ane: Suda-yafe ndifo sapo tihirifoyokoate moani mbumundi hohoanimo süngufemboayei ranai ana nindou mbumundi Godindi himboahü tükümehindi. Sapo mbumundi hohoanimo ranaiyo anihondümbofe rani-süngu tüküfe arandi. ³¹ Nga asu Sudahündi sapo tihirifoyowohü mbumundi hohoanimo Godindi himboahü semindimbo ahinümbi hohoanimo yangiri süngufembo rani-süngu ana moai mbumundi nindou Godindi himboahü tüküyahindi. ³² Nimboe sapo ai anihondümbofe hohoanimo rani-süngu mbumundi hohoanimo ra semindimbo moai hohoanimoeyi, nga wani. Nga ai ahei moani ratüpurü rani-süngu yangiriyo mbumundi hohoanimo ra semindimbo hohoanimoayei. Nimoei tiharühi bemareandi raninambo bendeirani bübürindei ngei pindeimboeyi. ³³ Bukambe ranahambo yare hoafiyowohüya,

‘Hoeirühi, ro Saion wafuambe Serusarem ngoafihü nimoei masihhini,
 nga ranai-animbo nindou ranaheimbo bendeirani bübürindeimboeyi,
 nimoei yitifo rananimbo aheimbo randeirani ai pindeimboeyi.

Nga asu nindou düdi ai ahambo anihondümbo-ariri ana,
 nindou ranai ngiri amoaningi-ndu,’

Aisaia 8:14; 28:16

mehu.

10

Israer ai moai Godindi-mayo mbumundi hohoanimo ra sahümündi

¹ Wandafi mamü, ro ngusüfoambe wandi nindou Israer ranai aboedambo-mbeahindi samboanahi hohoanimoayahü! Ranimboanahi ro aheimbohünda Godimbo didibafiyahando arihandi. ² Nga ro aheimbo ndorühe fifirühe heheamboanahi hoafayahi, ai ana awi Godindi hohoanimo rani yangiri süngufemboanei ngusüfo pararihindi. Nga ahei ngusüfo pefembo hohoanimo ra anihondü süngupoani. ³ Aiana moai ndorühi fifirihindi God ai nindoumbo mbumund-anei yahu hohoanimoayu ranana, nga aiana aheipoanimbo mbumundi tüküfe hohoanimo-ane süngurühi arihündi. Ranane asu God ai nindou mbumundi hohoanimo hinüngimareandi ra moai sahümündi. ⁴ Nga sihiri fifirarihündi, nindou anihondümbo-arihori ana, ranaheimbo ndeara Kraisi ahinümbi hohoanimo süngufe ho ra moendimareandi. Ranimboane asu nindou ai anihondümbo-arihori ana, ai Godindi himboahü mbumund-anei.

⁵ Moses ai nindou ahinümbi hohoanimo rasüngu mbumundi nindou tüküfemboayo ranahambo sürü pare masihendi. Ai yahuya, ‘Nindou düdi ai ahinümbi hohoanimo mengoro müngu rani-süngure huhü rananimbo ai yangiri gedühi nungumbui,’ mehu. ⁶ Nga asu nindou ai Godimbo anihondümbofiwanü asu God ai nindou ranahambo seana mbumund-anafi yahu arandi. Mbumundi tüküfe hohoanimo ranana ndahurai-ane. Se ngiri randühi hohoanimondeihüya, ‘Nindou didai sünambe magafua?’ mbisei. Hoafi ranahandi nimindi ra ‘Didai sünambe gafu Kraisi sihefimbo nderümündü makuda?’ ⁷ Asu se ngiri randühi hohoanimondeihüya, ‘Nindou didai hifini yifambe ranambe magada?’ mbisei. Hoafi ranahandi nimindi ra ‘Didai gadü honguambeahindi Kraisi nderümündü madüfua?’ ⁸ Nga mbumundi tüküfembo hohoanimo hoafi ra ndahurai-ane: ‘Hoafi ranana akimi sihafi fikim-ane, sihafi yafambe hoeari raniwami engoro asu sihafi ngusüfo ranambe.’ Sapo anihondümbofe hohoanimo hoafi ranane ro bokarühehu arihündi ra. ⁹ Se sihafi yafambenambo weindahü yaro hoafiyafihüya, ‘Sisasi ai wandi Adükar-ani,’ safi mbura, asu sihafi

ngusüfo ranambo God sapo Sisasimbo yifihündi botimariri ranahambo anihondumbo-arowandi ana, se aboedambo-ndafoamboayafi. ¹⁰ Nga sifahafi ngusüfoambe anihondumbo-riwandani God ai nindou mbumund-anafi yahuhaya asu sifahafi yafambe ranambo weindahi hoafiyafani God ai aboedambo-ndeaninimbui.

¹¹ Bukambe hoafi ranai hoafiyowohü yahoya, 'Nindou düdi ahambo anihondumbo-ariri ana, nindou ranai ngiri amoan+ng+ndu,' meho. ¹² Suda-anei asu Suda-yafe ndifo rananei ranai ngörü-poan+imbo ngörü-poan+imbo-yahimboyeipoani, nga nindou God+ndi himboahü mam+ sisimogodi yanggir-anei. God aiana munquambo nindou ranahei Adükar-ani. Asu nindou munquambo did+yei ai ahamboya far+hawandüri sei ar+hündi ranaheimbo aboedi-aboedi+reandüri arandi. ¹³ Ran+imboyo Bukambe yare hoafiyowohüya, 'Munquambo nindou ai Adükar+imboya far+hawandüri sei hoafiyei ar+hündi ana, ai aboedambo-ndahimboyei,' meho. ¹⁴ Nga asu nindou ranai anihondumbofe-koatendeih+ ana, ngiri ahambo hoafindahüdo. Asu ai hoafi ranahambo himbor+koate-ndeihi ana, ngiri ahambo anihondumbo-ndi+hor+. Nindou ranai hoafi ra bokari-hefekoate-ndimondani asu ai ngiri himbor+ndei. ¹⁵ Asu nindou koehefepura hokoate-ayomo ana, ai ngiri bokandi+hündi. Nga Bukambe yare hoafiyowohü yahoya, 'Nindou aboedi hoafi sahümündi asinei ra aboedi safane,' meho.

Israer ai moai aboedi hoafi ranahambo sahümündihü süngur+hindi

¹⁶ Nga asu Suda yimbu-mam+ yangiri ai aboedi hoafi ranahambo sahümündi süngur+himboanei. Nga Aisaia ai yare hoafiyuhü yahuya, 'Adükar+, nindou ai y+hoefi-mayo hoafi ra moai anihondumbo-ri+hindi,' meho. ¹⁷ Nga ran+moatükun+ ra ndahurai-ane: aboedi hoafi ra himbor+yeih+yei asu anihondumbofe tüküme Feyo. Asu Kraisi ranahambo hoafi bokari-hefembo aboedi hoafi ra himbor+yeihanei.

¹⁸ Nga asu haponda ro düdueheandi, Anihondüyo Suda ai God+ndi hoafi ra himbor+koate-mayei? Wan+. Hoafi ra ai anihondü himbor+mayeisi. Nga Bukambe yare hoafiyowohü yahoya,

'Munqu-moatükun+ God ai nafimarandi ranahandi hoafi ra munquambo hifi ran+hü ho tüküme Feyo,

ahai hoafi munquambo hifi kaiyowohü ho tüküme Feyo,' *Buk Song 19:4* meho. ¹⁹ Asükaiya ro düdueheandi, Awi Israer ai moai fifiri+hindiyo? Ai fifiri+mar+hindi. God ai Moses+ndi süngure hoafiyuhü yahuya,

'Ro Suda-yafe ndifo ai mam+ ran+ni-poedi+yefi+poani ranaheimbo fand+heheirani,

asu Israer se ngusüfoambe moaruwai-ndeimboyei.

Ro Suda-yafe ndifo ai fifiri+fekoate-yeimbi ranaheimbo fand+hehe-andüran+,

asu Israer se ngusüfoambe ngin+ndi-ndeimboyei,' *Io 32:21*

meho. ²⁰ Asu süngunambo Aisaia ana ai moai hoafimbo y+h+imboyu, nga God ai ahandi süngure yare hoafiyuhü yahuya,

'Nindou wambo kokoendi+koate-mayei ran+yei wambo hoeimar+hindiri.

Roana nindou wambo hohoan+moyokoate-mayei ranaheimbo sowahi weindah+ tükümeheandi,' *Aisaia 65:1*

meho. ²¹ Nga asu Israer+imbo ai yare hoafiyuhü yahuya,

'Ro nimb+ni+mb+si nindou hoafi mbah+ri+he-hindeimbi asu himbor+koate-yeimbi

ranaheimbo wand+ war+ kiki+hiri+ha-m+nd+ndüri ar+handi ai-bab+di aboedi-aboedi+fembohünda,' *Aisaia 65:2*

meho.

11

God ai Israer b'idifirambo hipoambo-mareandüri

¹ Ranimboanahi asu ro rarihe düdueheandi nda, Asu God ai ahandi nindou Sudahündi munguambo daboadanambo-mbareandüriyo asu wanimbeiyo? Wan! Ro Por amboani Sudahünd-anahi. Ro Abraham+ndi ahuir-anahi asu Bensamin+ndi srambeah+nd-anahi. ² God ai ahandi nendi Sudahündi tüküfekoate-yeiambeahi fifireandürühi wand-anei mehu ranaheimbo ana moai daboadanambo-reandüri, nga wani. Asu se hoafi Eraisa ai Sudambo papi-hoafirandürühi yare Godimbo didibafimefiyu ra fifirihindai? Ai Godimbo yare didibafindowohü yahuya, ³ 'Adükari, aiyomo nindou shafi hoafi hoafiyomo-rundeimbi ahamumbo mungu hifokoamarupuri. Asu ai shambo sesi shefe didibafiferambo fondi ra birimafoarundi. Nga ro mam yangir-anahi animboahi. Asu ai wambo hifokoefendrimbo mehomo,' mehu. ⁴ Nga asu God ai ahambo asukaiyu nungure simbori hoafiyundoa? Ai hoafiyundühi yahuya, 'Ro 7,000 nindou wandambofimb sahapurim+ndi animboahi ai tkai god Ber ahambo yiri yimbu pusifekoate-mayei,' mehu.

⁵ Raurai-ane hapondani amboani nindou yimbu-mami God ai ahandi moani hipoambofe ranambo dibonimayuwa aniboadei. ⁶ God ai aheimbo moani hipoamboreandürühi dibonimayundüri, nga ai nine ratupurimayei ranimbohünda diboniyu-ndürimboyupoani. Nga nindou ranai rani ratupuriyeian God ai diboni-mbeyundüri-mbonana, asu ngiri moani hipoambofe ra moani hipoambofe hondü tüküfeyo.

⁷ Asu ranimbo-hünda shiri nungumambisefa? Rani-moatükuni rana-hambo Israer ai hüti kokomarhündi ra asu ai moai sahümündi. Nga nindou bidifiri God ai dibonimayundüri ranai yangiriyei rani-moatükuni ra masahümündi, nga asu bidifiri ranai himbotühüfo papimareandüri Baibor yare hoafimayo nou. ⁸ Ai yare hoafiyowohü yahoya, 'God ai aheimbo ramareandüra moai ngusüfoambe hohoanimo purihümündi.

Asu ahei himboarinambo ngiri hoeindihindi
asu ahei himboambenambo ngiri himborindei,
nga yare ningo hombo hapondanambe tükefeyo,' *Io 29:4; Aisaia 29:10*
meho. ⁹ Defit ai hoafiyuhü yahuya,

'Nindou aiana sesesi-ndeian kin tifihambe ahanei nou mbihaneia asahi.

Asu ahei hohoanimo moaruwai rani-sungumbo nimoeifih pimbeyeia asahi.

¹⁰ Ahei himboari amboani dikireandürühimbo asu ai hoiefekoate-mbeyei-amboane.

Asu se aheimbo daboaham+ndi pupurugurihi hehi yahurai
koadürümbo-koadürümbo rarihi mbninimboeia samboanahi,' *Buk Song 69:22-23*

mehu.

God ai Suda-yafe ndifo masemündündüri

¹¹ Ranimboane asu ro haponda düdueheandi nda, Sapo Suda ai bürimayei peyhü munguna moaruwaimbo-reandürimboyoy? Ai ra wanana! Nga sapo ai moaruwai hohoanimo-mayeiamboyu asu God ai Suda-yafe ndifo ranaheimbo ngusüfoambe garibi-mbirihindür-amboane yahuhayamboyu ahei ndifo ranaheimbo aboedambo-mareandüri.

¹² Suda ai moaruwai hohoanimo sungu-marihündamboyu asu God ai nindou munguambo ranaheimbo didiboado-mareandüri. Ai Godimbo

daboadanambo-mar+horamboyu asu God ai ahei ndifo ranaheimbo mafar+hendüri. Ran+amboane asu muᅅguambo Suda ai God sowana asükai gugur+indahindani an+ambo nindou muᅅgu ai aboedi ham+ndi hondü n+mandeimboyei.

¹³ Suda-yafe ndifo s+heimbo haponda ro hoafehandüri nda. S+heimbohünda God ai wambo ahandi hoafi saham+ndi har+handeimbi kamafoareandiri. Ran+amboanahi asu ro ndani ratüpurü nda ranahambo bor+yahühi yifirayahi. ¹⁴ Ranan+ambo asu wandi nendi ranai God ahei ndifo afar+hendüri ra hoeindi+hindüh+imbo ran+ambo ᅅgusüfoambe gar+b+ndi+himboyei. Ranan+ambo asu ro bi+d+i+rambo fandi+heirani asu ai Ape sowana ᅅgeiani aboedambo-ndearümbui. ¹⁵ God ai Sudambo daboadanambo-mareandüri asu ahei ndifo ranaheimbo ᅅgunind+ambo-mareandüri. God ai Sudambo asükai asemündündüri ana, ra nūᅅgumandi+fea? Ai nindou yi+fi+hündi botefeyo nahurai-ane!

¹⁶ Bret mamü ranahandambo bi+d+i+rü kemündi God+imbo asayo ana, asu bret yi+poate muᅅgu ra ahandi yangir-anendo. Asu n+imü aharü mamü ranahandi ahambo asegodo ana, asu düdüdü ranamboani ahandi yangir-anendo. ¹⁷ Orif n+imü hi+fi+fehündi ranahandambo düdüdü bi+d+i+rü ai ti+taboari+hendüh+yu asu n+mambeah+ndi orif n+imü düdüdü ranai ran+fihi pap+mareandi. Suda-yafe ndifo seana n+mambeah+ndi orif n+imü nahurai-anei. Ranane asu haponda se aboedi emündü momori+yeihü Sudayei-mayo yangiri n+ᅅgombo hohoan+mo ra hoe nahurai asahümündi. ¹⁸ Ran+ambo-hündambo-an+ambo asu Suda orif düdüdü nou ti+taboari-mefoehindi ranaheimbo se yi+boaruko-nd+hindür+imboyei. Nūᅅgundahi bor+mändeia? Seana moanü düdüdü yangir-anei, ᅅga seana n+imü aharü ranahambo tüpür+hindüh+yeipoani. ᅅga n+imü aharü ranane s+heimbo tüpareandüri.

¹⁹ ᅅga sean+imbo hoafi+ndeihi+ya, Yi+nü, ᅅga sapo düdüdü ranai ti+taboari+foar+ndüh+yo asu yi+hoef+imbo rani fondüh+imbo fondi hi+n+ᅅgi+mareamun-ane, mb+sei. ²⁰ Yi+nü, ranana an+hond-ane. Ai ti+taboari-mefoehindi ra God+imbo an+hondümbofekoate-wamboyei ramehindi, ᅅga asu seana ran+hü rarihi an+imboei ra an+hondümbo-r+hi hehimbo-wamboyei ahei fondüh+ an+imboei. ᅅga asu se ranahambo af+ndi-af+ndeihi s+heihoi+r+imbo bor+ndei+imboyei, ᅅga awi yi+h+imbondei. ²¹ Suda ai düdüdü hond-anei, ᅅga God ai aheimbo moai n+im+ndüh+ hi+n+ᅅgi+rearü, ᅅga ti+taboari-mafoareandi. ᅅga se hi+bad+hündi. Se düdüdü hondüyeipoani, ᅅga God ai s+heimbo amboani n+im+ndüh+ ᅅgi+rü hi+n+ᅅgi+ndearü, ᅅga ti+taboari-boadeandür+imbui. ²² God+ndi hi+poambo hohoan+mo asu ᅅgi+n+ndi hohoan+mo ra si+hi+rü di+boadond+hu fi+fi+r+ndi+humboane. Nindou ahandi hoafi hi+mbori+yeisi, ᅅga hi+n+ᅅgi+mar+hindi ranaheimbo ᅅgi+n+ndi-ndarümbui. ᅅga asu se Suda-yafe ndifo ahandi hi+poambofe hohoan+mo rani-sūᅅgu ahei ana, asu ai s+heimbo hi+poambo-ndearümbui. ᅅga se-amboani ahandi hohoan+mo rani-sūᅅgu hokoate-ayei ana, randihi ti+taboari-boegimboyei. ²³ Suda ai an+hondümbo-ar+hindi ana, God ai asükai aheimbo n+im+ndi+hü pap+ndearümbui. God ai yifirayu ana, asükai aheimbo koadürü n+im+ndi+hü pap+nde hi+n+ᅅgi+ndeandür+imbui. ²⁴ Suda-yafe ndifo se-amboani n+mambeah+ndi orif düdüdü-aneisi, ᅅga asu aboedi orif n+im+ndi ran+fihi pap+r+imboane, ᅅga ranahandi hondüyopoani. Suda-anei ai hi+fi+fehündi orif n+im+ndi hond-ayei. Ran+amboane asu aheimbo ana God ai düdüdü hondü ti+taboari-mefoendi ra semündü asükaiyu koadürü n+im+ndi hondüfihi papareandürü ana, ai asükai aboedi ham+ndi ran+fihi pen+boadeimboyei.

God ai nindou muᅅguambo hi+poamboareandürü

²⁵ Wandafi mamî, dîbohîndî hoafi ranîmboanahî se fifîrîmbîrîhinda sahehea. Se sîheihoarî randîhi hohoanîmondeihî hoafîndeihîya, 'Roana fifîrîhu hohoanîmo-yefeimb-aneî,' mbîseimboyei saheheamboanahî. Hoafi nda yahurai-ane, Israer bîdîfîrî ana hoafi hîmborîkoate-yeimb-aneî. Ranî hohoanîmo ranana ahei ngusûfoambe nîmandündürî ngo-ngombo asu Suda-yafe ndîfo nûngunûmbîyei God ai dîbonîmayundürî ranai fondi ra sîmongorî-ndamîndîmboe. ²⁶ Ranî süngumbo-anîmbo God ai Israer aheimbo aboedambo-ndearûmbui. Buk Baibor ai yare hoafîyowohü yahoya,

'Aboedambore-randeimbi ai Serusaremî-nîpoedî kudü Sekopîndî ahuirî Suda ranaheimbo randeandüranî,

ahei Godîmbo hohoanîmo-koate hohoanîmo hînîngîndîhi-mboyei.

²⁷ Rananîmbo ro ahei hohoanîmo moaruwai ra gogorîndî-heheandühi ranî-sîmboan-anîmbo ai-babîdî hoafi femîndî sîhefe ra randîheamboyahî,' *Aisaia*

59:20-21

meho. ²⁸ Nga Suda ai aboedî hoafi hîmborîkoate-mayeî ranîmboane asu God ai Suda-yafe ndîfo sîheimbo fehefembobohündambo hohoanîmomayu ranîyo asu Suda ai ahandî hürütîmb-aneî. Nga God ai Sudambo dîbonîmendürî ranîmboane asu ai ahandî horombo hoafîmareandî Suda-yafe amoaombo ranahamumbo hohoanîmoyuhü aheimbo ngusûfo pareandürî arandî. ²⁹ Nga asu nindou God ai aheimbo aboedî moatükunî masagadürî asu dîbonîmendürî ranaheimbo ngîrî hohoanîmo ngorû-süngundeandî, nga wanî.

³⁰ Horombo se Godîndî hoafi hîmborîkoate-mayeî, nga hapoana God ai sîheimbo hîpoamboareandürî, Suda ai Godîndî hoafi hîmborîkoate-mayeî ranîmbo-hündambo. ³¹ Asu hapoana God ai sîheimbo hîpoambo-mareandürî ranîmboane asu Suda ai Godîndî hoafi hîmborîkoate-mayeî. Ranî-moatükunî tüküme Feyondürî ra God ai aheimbo hîpoambofendürîmbo-hündamboyo. ³² God ai nindou muŋguambo aheimbo hîpoambofendürîmbo yahuhaya ranîyo asu nindou muŋguambo ahei hîmborîkoate hohoanîmo ranîna bobohîramündürî hînîngîmarearü.

God adükar-ani mbîseiamboane

³³ Godîndî ngasündeandeimbi hohoanîmo ra adükari hamînd-ane!

Ahandî aboedî hohoanîmo asu fifîrîfe ra hoandarî saf-ane!

Nindou dîdai ahandî hohoanîmoyuhü hoafayu ra fifîrînde hoafîmanda?

Asu dîdai Godîndî nafi muŋguambo ra fifîrîmandea?

Godîndî hoafi hoafîyohü yahoya,

³⁴ 'Dîdî Adükarîndî hohoanîmoambe amaro ra fifîreamboayua?

Dîdî nindou ai ahambo ratüpurîmbo rasüŋguro rasüŋguro-meyundoa?

³⁵ Nindou düdi Godîmbo nîni-moatükunîyo masagado,

asükai ai süngunambo ahambo hîhîrîfe segodîmbo-hündambo?' *Aisaia*

40:13

meho. ³⁶ Muŋgu-moatükunî ra God ai ahandîhoarî nafîmarand-ane asu ahandî ngînîndînamboane anîngo asu ahand-ane. Muŋguambo si Godîmbo adükar-ani mbîseiamboane. Nga anîhond-ane.

12

Sîhefi fi ra Godîmbo ndahundîmboane

¹ Wandafi mamî, Godîndî-mayo hîpoambofe hohoanîmo adükari ranîmbo-hündamboane ro sîheimbo hoafehandürî nda. Sîhei fi yangîrî nîngoambe ra se moanî Godîmbo ndahündo ahambo sesî asîhefeyo nou. Se

ahandi yangirindeian-animbo asu God ai ranimbo hihifi-hihifindumbui. Se randihinduh-animbo wudipoapondhi Godimbo hohoanimondahundo. ² Se hifi ndanhundambo hohoanimo sungundhimboyei, nga shei hohoanimoambe simbori hohoanimo sungundhindi. Rananimbo God ai hohoanimoayu ra se ndondhi fifindhi mbundihu rasungundhimboyei. Ninimoatükuni ai aboedayo asu nne ai yifirayu asu nne ai aboedi ndorihoeimbi hamindi hondayo ra se fifindhimboyei.

God ai shefimbo hohoanimo moani masendi ranambo ratüpurindefimboane

³ Nga God ai wambo ahandi-mayo moani hipoambofe hohoanimo masendi ranimbo munguambo sheimbo ro bidifiri hoafi hoafinda samboanahi. Se sheihoari shei fi ranahambo yangiri afindi hohoanimondeimboyei, nga wani. Nga God ai sheimbo anihondumbofe hohoanimo masagaduri rani simongorühi safi shei fi ranahambo ndondhi hohoanimondei. ⁴ Sihiri ana fi mamani ranifihifi afindi moatükuni ngorüpoani ngorüpoani fi ra hifoareamboane. Ranane asu ngorüpoani ngorüpoanimbo fi ranai ahandi ngorüpoani ngorüpoanimbo ratüpurimbergori. ⁵ Rahurai-mayowamboane asu sihiri nindou afind-aneffisi, nga asu Sisas Kraisindi finambo ana sihiri fi mamani rananeffi. Ranimboane asu sihiri ana nindou ngorüngorü ra sihiri mamani wandafi mamani yangir-aneffi fi mamani ranifihifi.

⁶ God ai shefimbo moani hipoambo-reamunühüyu asu ai nindou mamani shefimbo rani-poanimbo rani-poanimbo fifirife moani mase-muni. Godindi hoafi hoafimbohunda nindoumbo ratüpurimbo ra segoda asemüdu ana, sapo anihondumbofe hohoanimo ai asemüdu rani-sungu animbo hoafendomboane. ⁷ Düdi ai farihefembo ratüpurimbo ra asemüdu ana, ai ndonde mbifari-hendamboane. Asu yamundifembo ratüpurimbo ra asemüdu ana, ndonde yamundi-mbireandamboane. ⁸ Nindou mamani ai ngusüfoambe kikimofeendurimbo ratüpurimbo ra asemüdu ana, asu ngusüfoambe kikimo-mbifoareanduramboane. Nindou düdi ai ninimoatükuni napoyo masihendi ra nindou bodimondambo yibobofe saimbo ratüpurimbo asemüdu ana, ai afindi saimbo nimbonindu. Nindou düdi bogorimbofe ni ngombo ratüpurimbo ra asemüdu ana, ai ratüpurimbo ra tñirifombiyuwamboane. Düdi ai hipoambofe ratüpurimbo asemüdu ana, ai moani hihifi-hihifinambo nindou ngorümbo mbifari-heiramboane.

Wandafi mamimbo aboedi hohoanimoyondo hohoanimo

⁹ Nindou ngorümbo anihondumbo ngusüfo pandihindi. Nne-moatükuni moaruwai-ayo ranahambo yiboaruko-ndihindi. Nne-moatükuni aboedayo ranahambo kikihisafindihümüdi. ¹⁰ Se munguambo simbori hohoanimurindei se shei fikiminindimbo hohoanimoaye nou. Asu nindou amuri ranaheimbo wambo ngasündhi-ndireimbanei mbisei hohoanimondei. ¹¹ Afindi tñambombü ratüpurimbo hohoanimondei, nga asu se yiboaruko-yiboaruko-ndeimboyei. Se ratüpuraye ra Adükarimbohunda ratüpurindei. ¹² Se Adükarimbo anihondumbo-ndihorühi hibadihorühi hihifi-hihifindei. Tñirifo sheimbo tükündifeyoani se afurindihindühi nimandei. Nimbini-nimbi se Adükarimbo didibafindahi ndihündi.

¹³ Shei anihondumbo-rihindeimbi wandafi mamani ai napo mbonimbonidihümüdiani se aheimbo shei-mayo ndahünduri. Asu ndifo nindou tükündahindaniwan aheimbo amboani worinindihünduri.

¹⁴ Nindou sheimbo moaruwaimbo-arihünduri ranaheimbo God ai aboedi-aboedi-mbireanduramboane mbisei hehi didibafi-ndahünduri.

sìhei mbusümo ndahorimindei ngei. Asu ai nìne hohoanimoayu ranahambo sìmborì wataporimbo-ndühimboyei. ² Nindou mamì ai ahandì anihondümbofe hohoanimo nginindì süngwareandì ana, ai muṅguambo sesì ra sesühani, nga asu nindou ṅgorü ai ahandì anihondümbofe ra kehurayo ana, ai ṅgìrì safì aboedì dedu, nga wandümo yanggìrì sesühani. ³ Nindou ai muṅguambo sesì sesü-randeimbi ana, asu nindou moanì wandümo yanggìrì sesümbi-mayu ranahambo yowanì moaruwai hohoanimo-yondopoanì. Asu nindou wandümo yanggìrì sesü-randeimbi ranai nindou muṅgu-moatükunì sesümbi-mayu ranahamboya, aiana moaruwai hohoanimoyu-randeimb-ani yahopoanì. God ai nindou ranahambo amboanì serümundümboani mbohünda. ⁴ Nindou se didiyafì, asu se nindou ṅgoründì ratüpurìyu-randeimbi nindoumbo yìboboarìwora? Nindou sapo ahambo hifandarandì ai-animbo ahandì ratüpurì ra aboedimbayo wanimbayo mbüsü yìbobondeambui. Nga asu ratüpurìyu-randeimbi ahandì ratüpurì aboedì ṅgomboe nimbøe sapo Adükari ai ahambo ṅginirümdü nüngumbo wambo.

⁵ Nindou mamì aiananìya mamì si ranana ai adükari hamìndiyo haya amurì si aho ranahambo ṅgasündeamboane yahuhani. Nga asu nindou ṅgorü aiananìya muṅguambo si aho ra sìmogod-ane yahuhani. Nindou mamamì se sìheihoari ṅgusüfoambe hohoanimondei hoendihindüh-animbo hohoanimondei. ⁶ Nindou düdi ai mamì si ra adükari si-ane yahuhì ana, ai Adükariimbo yanggìrì hohoanimo-yundowohani. Asu nindou düdi ai muṅguambo sesì sesü arandì ra ai Adükariimbo hohoanimoyuhani asesu. Ranì sesì ra Godimbo hihifirürì mburamboani asesu. Asu nindou düdi ai muṅguambo sesì wehayu ra Adükariimbo hohoanimo-yundowohani wehayu. Asu ai amboanì Godimbo hihifirürühani.

⁷ Nindou mamamì sìhìrì moai sìhefì hohoanimonambo yanggìrì nimbøefì. Asu mamamì sìhìrì moai sìhefìpoanimbo hohoanimonambo yanggìrì yifìyefì rìhundì. ⁸ Sìhìrì yanggìrì animbøefì ra Adükariimbo hohoanimo-yefühaneftì. Asu sìhìrì yifayefì ra Adükariimbo hohoanimo-yefühì yifayefì. Sìhìrì nimbøefühìndowanì asu yifìndefühìndowanì ra moanì sìhìrì Adükariindì yanggìrì hamìnd-aneftì. ⁹ Ranahambo süṅguyo nindou yanggìrì animbøei-aneì asu yifìmayei-aneì ahei Adükariimbofe nìṅgombo-hündamboyu Sisas amboanì yifìyu mbura asu honṅguambeahìndì yanggìrì botimefiyu.

¹⁰ Asu se, nimbøe sìhafì wandafìndandì hohoanimo ranimbo yìboboarìwora? Asu se, nimbøe sìhafì wandafìndambo yiboarukorowora? Sìhìrì ranahambo fifirìndìhumboane, nga muṅguambo sìhìrì Godìndì hìmboahü nimbøemboyefì ai sìhefìmbo yìbobofemunìmbohünda. ¹¹ Bukambe hoafì ra yahoya,

Adükari ai yahuya, 'Ro yanggìrì nimbøambo dabareheandì nindou muṅguambo ranai wambo yirüyimbu pusìndühi-ndìhümboyei

asu nindou muṅguambo ahei yafambenambo weindahì hoafìndahündürühì God Adükari-ani mbìseimboyei,' [Aisaia 45:23](#) mehu. ¹² Ranimbo-hündambo-animbo asu muṅguambo sìhìrì süṅguna Godìndì hìmboahü sìhìrì nìne ratüpurì ratüpurìmayefì ranahambo hoafìnda-hundimboyefì.

¹³ Ranimbo-hündambo-animbo asu wandafì-babidì sìmborì yìboboferüpoanì, nga rühìsafì hìnìṅgìfemboane. Nga sìhìrì ṅgorü hohoanimo süṅgundìhumboane. Sapò sìhìrì mamì moatükunì refeyoanì ana, wandafì ai bübüründühì moaruwai hohoanimo süṅgundìfimbui

rani hohoanimo ana hiniŋgifemboane. ¹⁴ Ro Adükari dibo-anahi, nga ranimboanahi rani-moatükunî ra ro fifiriheamboanahi. Moai nini sesi ai ahandihoari moaruwaiyo. Nindou ai rani-moatükunî ra moaruwai-ane ehu ana, moani ai ahambo moaruwai-ane. ¹⁵ Ra ai yahurai-ane. Se nini-moatükunîyo sowasifani ranimbo-hünda sihafî wandafî ai hoeireaninühi afindi hohoanimoayu ana, asu se ahambo moai hohoanimoyafî. Sisas nindou ranahambohünda yifimayuane, nga asu sihafî sesi hohoanimo ranambo se nindou ra moaruwaimbo-ndiworimboyafî. ¹⁶ Se mami moatükunî ranahambo aboed-ane asafî ana, se hibadambo. Sihafî hohoanimonambo yangiriipo, nga moaruwai-ane mbiseimboyei. ¹⁷ Sesi, sesi asu hoe simindi hohoanimo ranana God ŋginiñdi hifandarandi ranahandi nimindiyo poani, nga wani. Nga God ŋginiñdi hifandarandi rani nimindi hohoanimo-ane nda. Mbumundi hohoanimo, ŋgusüfo afurifimbi hohoanimo, asu Yifiafi Aboedindi hihifi-hihifi hohoanimo ra. ¹⁸ Nindou ai Sisas Kraisiñdi ratüpurimbo yangiri rani hohoanimo süngu anüngu ana, God ai ahambo hihifi-hihifiñdindowani asu nindou amuri ai-amboaniya ai nindou aboed-ani mbisahündomboyei.

¹⁹ Ranimbo-hündambo-animbo asu munguambo ai sihefimbo mamambefemuni hohoanimo asu wandafî mamiyei hohoanimo ŋginemindündürî rani yangiri sünguni-ndihumboane. ²⁰ Se sesi ranahambo yangiri hohoanimondeihî asu God ai nine-moatükunî ramareandi ranahambo moaruwaimbo-ndihimboyei. Mungu sesi moatükunî ranana aboed-ane. Nga asu se nine sesi sowasifani nindou ŋgorü ai ranahambo ahandi fimbo moaruwai-ane yahu mbura asesu ana, ai moaruwai hohoanimoyuhani asu rananimbo se-amboani moaruwai hohoanimo-yafühanafi. ²¹ Asu se ninihondi sowasifi, bia simindifi, asu amuri moatükunî aho ra rarowandani ranimbo sihafî wandafî ranai hohoanimo moaruwai hohoanimonduani ana, asu se rani-moatükunî ra hiniŋgindowandi. Ranane aboedayo. ²² Se nine hohoanimo anihondumbo-arowandi rananimbo God-dibo se yangiri hohoanimondafi kikihindowandi. Nindou ai moani ahandihoari mami moatükunimbo aboed-ane yahu hohoanimoayu ana, ra aboed-ane. Asu rani hohoanimo ranai ahandi fi ranahambo papihofikoate-ndoani ana, asu ai hihifi-hihifimbiyu-wamboane! ²³ Nga asu nindou ranai yimbu hohoanimo süngu sesi ra asesu ana, ai ra ahambo moaruwai-ane sapo ai nine sesi ranahambo moaruwai-ane yahuhaya asesu ranimbo-hünda. Nindou ai hohoanimo mami ranahambo aboed-ane yaho anihondü-mbofekoateyu randühi yare arandi ana, asu ai moaruwai hohoanimo-yumboani.

15

Kraisiñdi hohoanimo yangiri sihiri süngundihumboane

¹ Nindou sihiri didiyefi anihondümbofe hohoanimo ŋginiñdi sahumündeifeimbi sihiri nindou düdi ai anihondümbofe kehuri arandi ranahambo farihefimboane ŋginiñdi niŋgomböhünda. Nga sihefi fimbo yangiri hohoanimopoani. ² Sihiri mamami nindou sihefi wandafî ranaheimbo aboedi niŋgomböhünda didiboado-ndihundurani ai hihifi-hihifindeimboyei. Rananimbo asu ai ŋginiñdi nimboeimbo anihondümbondihimboyei. ³ Nga Sisas Kraisi ana ai moai ahandi fimbo yangiri hohoanimoyu. Nga asu ai ramefiyu ra, Bukambe hoafimayo nou, 'Ape, nindou sihambo moaruwaimbo-marihinini hoafi ra sini wambo gabudi-mafoareandiri,' mehu. ⁴ Munguambo hoafi horombo Bukambe sürü papimarandi ra sihefimbo yamundi-fe-munimbohündamboyo sürü

papimarandi. Rani hoafi ra sihefimbo ngusüfoambe nginramindimuni asu afurihemuna anihondümbondihu himbondefühi nimboemboyefi. Ranimboane asu sihiri anihondumbo-ndihundühi nimboemboyefi. ⁵ God ai ngusüfoambe nginemindimbo asu afurife ningombo hohoanimo ra sai arandi ai siheimbo mbifarihendür-amboane rananimbo asu se Sisas Kriasimbo süngurihi arihündi, sihei mbusümo mam hohoanimo yangiri süngundihimboyei. ⁶ Ranimbo asu se hohoanimo, yafambe mamambendihi mbundihü, sihefi Adükar Sisas Kraisindi God asu afindi ranahandambo adükar-ani mbisefimboane.

Krais ai Suda asu Suda-yafe ndifo ranaheimbo mafar:heirü

⁷ Nindou ai Godimbo aboed-ani hoafimbohündambo se siheihoari ndahümündihündüri sapo Krais ai siheimbo masemindündüri nou. ⁸ Nga ro siheimbo hoafehandüri, Sisas ai Suda-yafe ratüpuriyu-randeimbini ndoumbofi manüngu. Ranimbo asu God ai ahei amao mamimbo horombo hoafire masihendi ra anihondumbo ramareandi ra nafuimbohünda Sisas tükumefiyu. ⁹ Ranimbo asu Suda-yafe ndifo ai-amboani Godindi hipambofe hohoanimo raninambo ahambo adükar-ani mbiseiya yahuhayamboyu ramefiyu. Sapo Bukambe yare hoafiyowohü yahoya, 'Ranimbo Suda-yafe ndifo ranahei himboahü ndüri adükarümb-ani mbisa hoafindamboyahi.

Asu sihaf ndüri herüna kakisaondi-haninimboyahi,' *2 Samuei 22:50* meho süngu. ¹⁰ Asükaiyo Bukambe yare hoafiyowohü yahoya, 'Suda-yafe ndifo se-amboani Godindi nendi rani-babidi hihifi-hihifindei,' *Io 32:43*

meho. ¹¹ Asükai hoafiyowohü yahoya,

'Suda-yafe ndifo mungu se Adükarimbo ndüri adükarümb-ani mbisei.

Asu munguambo nimorehi nindowenih se ahandi ndüri herüna kakisaondi hori,' *Buk Song 117:1*

meho. ¹² Asükai Aisaia ai hoafiyuhü yahuya,

'Sesindi ahuri ai tükündüfimbui.

Nindou ranai-animbo Suda-yafe ndifo ranahei bogorimbondifi nüngumbui.

Ranimbo nindou ranai ahambo anihondumbo-ndihorühi hibadhorühi nimboeimboyei,' *Aisaia 11:10*

mehu. ¹³ God ai anihondumbofe himboyondombo hohoanimo raniminduhani. Se ahambo anihondumbo-rihori arihündi ranimbo-animbo asu ai siheimbo ahandi-mayo hihifi-hihifi asu ngusüfo afurife kife hohoanimo ra afindi safi mbisagadür-amboane. Ranimbo Yifafi Aboedindi nginindinambo sihei Godimbo anihondumbo-fihimboyondombo hohoanimo ranai adükar hamindi ngomboe.

Por ai Suda-yafe ndifo-yafe ratüpuriyu-randeimb-ani

¹⁴ Wandafi mam, ro ngusüfoambe anihondumbo-riheamboanahi se aboedi hohoanimo hohoanimoyei arihündi ranimbo. Se munguambo mamami fifirife ra aboedi fifirihimbo wambo asu se siheihoari simbori yamundi-firindei. ¹⁵⁻¹⁶ Ro sihei hohoanimo asükainda botindihearü saheheamboanahi asu yihimbokoate bidifiri hoafi siheimbo sürü papimarandi. Nimboe sapo God ai wambo rani-poanimbo nginindi masendi ranina Sisas Kraisindi ratüpur Suda-yafe ndifo aheimbo farifehendürimbohünda. Roana Godimbo sesi sihai-randeimb nahurai ahandi-mayo aboedi hoafi ra Suda asu ahei ndifo ranaheimbo hoafiyahandüri arihandi. Ro ranaheimbo God sowana ndahamindi-handüri ngahani asu Yifafi Aboedi ranai randeira asu ai Godindi yangiri tükumbeyahinda

samboanahi. Rananimbo asu ro Godindi warihündi-hearümboyahi sapo ahambohünda ninihondi hifokoaru sihoemonda hihifefiyu nou.

¹⁷ Rani ratüpurü ra Sisas Kraisi-dibo ratüpurayahî ana, asu ro Godindi ratüpurayahî ranimbohünda hihifi-hihifindamboyahi. ¹⁸⁻¹⁹ Ro ngiri amuri moatükunî ranahambo hoafindahî, nga ninî ratüpurüyo Kraisi ai wambo ramareandi rani-sünguyu Suda-yafe ndifo Godindi hoafi süngumarihindi rani yangirimoanahi hoafinda sahehea. Ai wandi hoafi, ratüpurü ranahandamboyu farihendiri haya ratüpurümayahi. Raniyu asu Yifafi Aboedindi nginindinambo ai wambo mafarihendira hepünufeimbi moatükunî asu Godindi nginindi nafuimbo moatükunî ra ramarheandi. Ranimboyahi ro Serusarem ngoafihü peya hehea Kraisiindi aboedi hoafi muŋguambo ra wataporimbo-rihi hambo asu Iririkum hifihü tükümeheandi. ²⁰ Rani ratüpurü ra nindou bidifiri ai Sisasiindi ndüri himborikoate-yeimbi ranaheimboanahi ro ho aboedi hoafi bokarhefembo hohoanimoayahî. Roana wori moani ngorü nindoundi kambohwanamî worimbombo-yahipoani hohoanimoayahî, nga wani. ²¹ Nga Bukambe yare hoafiyowohü yahoya,

‘Nindou didiyei ai Kraisi ahambo hoafiyondüri-koate-memondüri aianimbo hoeindihorimboyei.

Nindou didiyei ai ahandi hoafi himborikoate-yeimbi ai animbo ahambo fifirindihorimboyei,’

Aisaia 52:15

meho ranimboanahi refembo hohoanimoayahî.

Por ai Spen hifina hombo hohoanimomayu

²² Ranimbo-hündamboanahi asu ro siheimbo sowana afindimbo tüküfembo kïkarheheandi. ²³ Nga asu ndani hifini ro ratüpurümo ratüpurü moai ningo. Afindi himbani maho ra ro siheimbo sifo hoeifendürimbo sahehea hohoanimomayahî. ²⁴ Nga hapondani ana awi refembo himboayo. Ro Spen hifina gagühühi asu nafina siheimbo sinî hoeifendüri hefe homboanahi hohoanimoayahî. Rananimbo awi ro didi asu ranihü se-babidi akidou nïmandi hihifi-hihifinda sahehea. Siheimbo hoeindihe hiniŋgindihearü heheambo-animbo, asu se wambo Speninambo hombo ranafi fandihendira ngamboane.

²⁵ Nga awi haponda hamindi ana Serusaremnambo Godindi nindou ra farihefe-ndürimbo hahühanahi. ²⁶ Godindi nendi bidifiri Serusarem-yafe mbüsumo amarei ranai napokoate-mayeiamboyei Masedonia asu Akaiähündi Godindi hoafi süngurihindeimbi ai kaki gugurife mburümo farihefe-ndürimbohündambo hoafi firihümüdi masihendi. ²⁷ Ai ahei hohoanimonambo yangiri moani kaki ra gugurühi masihendi. Suda ai ahei ndifo nindou ranaheimbo Godindi aboedi hohoanimo rananamboyo farihendürihi didiboado-marhindüri. Ranimboane asu Suda-yafe ndifo ranamboani Sudambo ahei fi ningo hohoanimo ranimbo simbori mbifarhehi-ndüramboane. ²⁸ Rani-moatükunî ra ro muŋgundihe mbundühambo-anambo samboanahi. Ro kaki Suda Serusaremihündi ranahei warambe hiniŋgindihe heheambo-animbo, asu ro Spenina ngahühi nafina rühi didi siheimbo hoeindihearümboyahi. ²⁹ Siheimbo sowana asinihi ana, ro fifirheamboanahi Kraisiindi-mayo didiboadofe hohoanimo rani simongorühi didimboyahi.

³⁰ Wandafi mamî, Adükari Sisasiindi süngu asu Yifafi ai ngüsüfo pefe sai-randeimb-ane rani-süngu ro sihei ngüsüfoambe botirheandühi siheimbo hoafehandüri nda: Se wambo fandihendiri hehimbo Godimbo didibafifembo ra tiriŋifo-ndefomboane ai wambo farihefe-ndürimbohünda. ³¹ Nindou Sudiahündi Godindi hoafi süngufekoate amarei

ra wambo-yindirimbo maseimbo se wambohünda Godimbo didibafindahindani animbo asu ai wambo ahei warambeahindi aboedambo-mbireandiramboane. Asu se didibafindahindananimbo ai wambo fandihendira Godindi nendi Serusarem ngoafihü amarei ranai wandimayo fehefe ratüpurü ra ndorhi mbisahümündi-amboane. ³² Ranimboane asu God ai yare hohoanimoyu ana, ro siheimbo sowana hihifi-hihifümbi dügühühimbo se-babidimbo fi handihe nimandimboyahi.

³³ Sapo God, afurifimbi hohoanimo nimndühayu ranai munguambo se babidi mbünunguwamboane. Nga anihond-ane.

16

Nimorehi nindowenihifindi aheimbo Por ai hihifimarandüri

¹ Se shefi rehi Fibimbo fihindühümündi samboanahi hoafayahi. Sapo ai Senkria ngoafihündi anihondumbo-rihindeimbi farihendüri-randeimbimayo ranahambo. ² Se Adükarindi süngu Fibimbo fihindühümündi se-babidimbo shei mbusümo mbiniŋgo-wamboane. Rani hohoanimo ranane aboedayo, nga Godindi nindou shiri rani hohoanimo rananimbo süngundihumboane. Asu ninimboyo ai mbonimbo-ndamindowani ra se ahambo fandihendi. Nimboe ai nindou afindi ranaheimbo farihendüri marandi asu wambo amboani mafarhendiri. ³ Sisas Kraisindi ratüpurü ro mamü ratüpurüyefi-rihundeimbi Prisira, asu Akwirambo wandimayo hihifi hoafi nda hoafindahüpüri. ⁴ Nindou yimbu ai yifimbo moai yihimboyafe wambo farihefe-ndirimbohünda. Ranane asu ro yangiriyahipoani ahafembo hihifarihapiri, nga wani. Suda-yafe ndifo Godindi hoafi süngurihindeimbi mungu ranamboani ahafembo hihifirihüpürühanei. ⁵ Asu wandi hihifi hoafi nda nindou ahafe worambe fandihü arihündi aheimbo hoafindahündüri. Wandü wandafi hondü Epainetusimbo amboani wandimayo hihifi hoafi nda hoafindahündo. Nindou ra ai boateiyu Esia hifihündi Godindi hoafi masemüdu. ⁶ Maria nimorehi sapo siheimbohünda ratüpurü tñjirifomayo ho ranahambo amboani se wandi hihifi hoafi nda hoafindahündo. ⁷ Wandü hihifi hoafi nda nindou yimbu Andronikus asu Suniasimbo hoafindahüpüri. Nindou yimbu aiana wandi sirambeahindi-anafani, nga aiyafani ro mamü mungu karabusambe manimboefi. Nindou aiana Godindi hoafi sowandümo homo-rundeimbi ahamundi mbusümo ndürimb-anafani. Ai boateiyafani wambo ngasündirineandiri hena asu ai Kraisimbo süngunimarini. ⁸ Ambriatus ai wandü wandafi hond-ani Adükarindi hohoanimo rani-süngu ahambo wandimayo hihifi hoafi nda hoafindahündo. ⁹ Urbanus ana Kraisindi ratüpurü ra mamü shiri-babidimbo ratüpurüyu-randeimb-ani. Asu wandimayo hihifi hoafi nda ahambo hoafindahündo. Asu Stakisimbo wandimayo hihifi hoafi nda hoafindahündo nimboe ai wandü wandafi hond-ani. ¹⁰ Aperes ahandi Kraisimbo süngufe hohoanimo ra rarihi hoerihinda mayowa nginnd-ane masei, nga ahambo wandü hihifi hoafi nda hoafindahündo. Asu Aristoburusindi worambe nindou-animboei aheimbo wandü hihifi hoafi nda hoafindahündüri. ¹¹ Herodion, wandü sirambeahindi nindou, ahambo wandü hihifi hoafi nda hoafindahündo. Asu Narsisusindi worambe nindou Adükaribabidi amarei ranaheimbo wandimayo hihifi hoafi nda hoafindahündüri. ¹² Adükarindi ratüpurü tñjirifoyafe-rinandeimbi Trifina asu Trifosa ahafembo wandimayo hihifi hoafi nda hoafindahüpüri. Persis wandü wandafi hond-ane asu aimboani Adükarindi ratüpurü tñjamboyo-randeimb-ane ahambo wandimayo hihifi hoafi nda hoafindahündo. ¹³ Rufus ana nindou aboedi

hamind-ani Adükarimbo süngufimbo. Asu ahandi hondi ai wambo amboani ahandi nimori hondümboreandiri haya didiboado-mareandiri. Nga ahafembo wandi-mayo hihifi hoafi nda hoafindahüpiri. ¹⁴ Asinkritus, Fregon, Hermes, Patrobas, asu Hermas-anemo asu wandafi mamai ai-babid animboei ranaheimbo wandi-mayo hihifi hoafi nda hoafindahündüri. ¹⁵ Firorogus Suria-anafe, Nereus, asu ahandi reh-ane, Orimbasi asu Godindi nendi ai-babid animboei ranaheimbo wandi-mayo hihifi hoafi nda hoafindahündüri. ¹⁶ Godindi nendi-yafe hohoanimona wandafi mamai ranaheimbo simbori wakikihindürimboane. Mungu ai siheimbo hihifarihündüri.

Kraisindi nendimbo yikürübiru-rundeimbi

¹⁷ Wandafi mamai, siheimbo ro hoafehandüri nindou yikürübiru asu sihei anihondümbofe hohoanimo moaruwai-mboru arundi ranahamumbo se hibadhumbo. Asu anihondümbo hoafi se masahümündi ranahambo gogonimbofoaru-rundeimb-anemo se ahamumbo sowahi ngeimboyei, nga bündahindi. ¹⁸ Yahurai nindou ana sihefi Adükarisi Sisasi Kraisi ranahandi ratüpurirararundühi-yomopoani, nga moani ahamundi fimbo hihifi-hihifi hohoanimo rani yangir-ane ratüpuriyomo arundi. Ahamundi aboedi asu aparumbi hoafi ranambo asu nindou ai fifirifekoate-mayei ranaheimbo tikai hoafimemo. ¹⁹ Se Godindi hoafi sünguarihündi ranimbo hoafi ra mahowa nindou ai himboriyei parihimboane. Ranimboanahi ro siheimbo hihifi-hihifayahi. Nga roana siheimbo se aboedi hohoanimo ra fifirindhindi samboanahi, nga moaruwai hohoanimo se fifirindhimboyei, nga yowani, saheheamboanahi hoafayahi. ²⁰ God ana ngüsüfoambe afurife kifeimbi hohoanimo ra nimindhani asu ngiri amitata Satanimbo yirüna pühindu sihei yiri hoarehi hifinambondiri. Sihefi Adükarindi-mayo hipoambofe hohoanimo ra se-babidi mbimarindüramboane.

Nindou bidifiri ai Romohündambo hihifi hoafi koamarihendi

²¹ Ro mamai ratüpuriyerihondeimbi Timoti ai siheimbo hihifarandüri. Asu Rusius, Seson, Sosipater mamai amboani wandi sirambeahind-anemo ai siheimbo hihifi hoafi hoafemondüri. ²² Ro Tertius-anahi. Ro Porindi yafambehündi hoafi nda sahamindi heheamboanahi sürü papimarhandi. Adükarindi ndürinambo ro siheimbo hihifi hoafi nda hoafayahindüri. ²³⁻²⁴ Gaius ai siheimbo hihifi hoafi hoafeyundüri. Ro ahandi worambe-ane animboahi. Asu nindou bidifiri Godindi hoafi süngurihindeimbi ahandi worambe amboani mare rarihi arihündi. Erastus ai gafmani-yomondi kaki hifandi-randeimb-ani ndani ngoafihü asu sihefi wandafi Kwartus-ani ai siheimbo hihifi hoafi nda hoafefani.

Sihiri Godimbo aboed-ani mbisefimboane

²⁵ Asu ro Sisasi Kraisi aboedi hoafi hoafiya arihandi raninambo siheimbo God ai ngininda-mündürimbui. Dibo hoafi nda horombo ana dibomejoroyo, nga asu hapondaniyo God ai ra semündü weindahimareandi. ²⁶ God koadürümbo-koadürümbo nüngumbü ai hoafimayuwa asu ahandi hoafiyomo-rundeimbi hoafi sürü papiru masihoemo raninambo dibohoafi ra weindahitüküme Feyo asu nindou ai ranahambo fifirimarhindi. Munguambo sirihündi ai hoafi ra anihondümbo-rihindühi süngumbirihindi yahuhayamboyu God ai ramareandi. ²⁷ God mamai ai fifireandeimbi hond-ani asu Sisasindi süngu munguambo si ahambo aboed-ani mbisefimboane. Nga anihond-ane.

1 Korin Pas mamî Por ai Korin+hündambo sürü papîmarandî

¹ Ro Por-anahtî God aiyu wambo Sisas Kraisindî hoafî semindî hõrambohünda kafoare hinîngî-mareandîrî. ² Wandî wandafî Sostenes-dîbo nîmaremboanehtî Kraisindî nendî Korin ngoafîhü amarei siheimbo pas nda sürü paparîhandî. God ai siheimbo Krais-dîbo nîngombohünda wandî yangîr-aneî yahu hinîngî-mareandürî. Ranîyu asu ai nindou muñguambo sihefî Adükari Sisas Kraisimbo dîdîbafîyeî arîhündî ranaheimbo ai-babîdîmbo nîngombohünda kafoare hinîngî-mareandürî. Adükari ranai ana aheî asu sihefî muñguamboani. ³ Ape God asu sihefî Adükari Sisas Krais ai siheimbo moanî hîpoambo-ndîneandürîhî asu ngusüfoambe afurîfembü hohoanîmo mbîsabîna-ndüramboane.

Por ai Godîmbo hîhîfarürî

⁴ Sisas Kraisndî sünguyu siheimbo God ai moanî hîpoambo-mareandürî ranîmbo-hündambo-anîmbo asu ahambo siheimbohünda muñguambo si hîhîfirîhünî arîhandî. ⁵⁻⁶ Kraisindî hoafî ro siheimbo hoafîmehundürî ranana siheî ngusüfoambe ngînîndî nîmarîndürîmboane. Se Krais-babîdî anîboadeî ranî-süngu God ai ahandî hoafî hoafîyorambo asu ahambo fifîrîfembo moatükunî ra siheimbo masagadürî. ⁷ Ranîmboaneî asu se sihefî Adükari Sisas Krais ai weindahî tüküfemboayu rana-hambo hîmboyeihî asu se-ana moai Yifiafî Aboedîndî-mayo moatükunî ra mbonîmbo-rîhümündî, nga wani. ⁸ Asu ai siheimbo ngînîndî kîkîhîndamündündürî nûngu ngumbo bîdîfirîrî si asu ai kosîmbo tüküfiyuambe ngîrî se hütîyeî mbûsu. ⁹ Asu ai nînî-moatükunî hoafayu ai randeam-bui. Ahandî nîmorî Sisas Krais sihefî Adükari-babîdî wudîmbeyeî yahuhayamboyu ai siheimbo mborai mehundürî.

Kraisindî nendî ai yikürübümehindî

¹⁰ Wandafî mamî, sihefî Adükari Sisas Kraisindî süngu siheimbo hütî hoafayahandürî. Muñguambo se mamî hohoanîmo ranî yangîr-anîmbo hohoanîmondeî. Nga asu se yikürübündei wakîndîhîmboyeî. Se moanî mamî hohoanîmo süngu-anîmbo moanî mamîmbondahi nîmboeî. ¹¹ Wandafî mamî, nindou bîdîfirî Kroendî worambeahîndî ai hoafîmehündürî siheî mbusümo simborî hoafî hohoanîmo engoro ranahambo. ¹² Awi ro ndarîhe hoafayahî: Nindou mamamî se ranî-poanîmbo ranî-poanîmbo hoafîyo hoafîmayeî. Ngorü ai hoafîyohü yahoya, “Roana Porîndî süngueheandî,” ngorü ai, “Roana Aporosîndî süngueheandî,” ngorü ai, “Roana Pitandî süngueheandî,” asu ngorü ai, “Roana Kraisindî süngueheandî,” ranî hoafî hoafîmayeî. ¹³ Asu Sisas Krais ai yikürübü-reandeimbîyu? Asu Por ai siheimbo-hündambo nîmî keimbî karîhendeimbîfihî yîfiyuwai? Porîndî süngurîhorî-rîhündembîmboyahî hundürîyeî-ai? ¹⁴ Ro moai siheimbo ana dabo hundürîhandürî, nga Krispus asu Gaius ahafanîmbo yangîrîhapîrî hundürî-marîhapîrî. Ranîmbo-hündamboanehtî ro Godîmbo hîhîfarîhünî. ¹⁵ Ranîmbo-hündambo-anîmbo nindou mamî ai ngîrî wandî ndürînambo hîmonî hundürîmayeî mbûsü haya hoafîndu, nga wani. ¹⁶ Awi yîni, ro Stefanosîyu asu ahandî fikîmînîndî aheimbo amboanî hundürî-marîhandürî, nga nindou amurambo hundürî-yondürîmbo ana, moai hohoanîmoyahî.

17 Sisas Krai ai wambo moai nindou hundüri-yondürimbo koarihendiri, nga aboedi hoafi ra bokarihefembo-hündamboyo koamarihendiri. Nga roana, fifirundeimbi nindou tikai hoafiyomo arundi nahurai rani hoafi moai hoafiya rihandi. Ranimbe-mbonana asu Sisas Krai nimi keimbi karihendeimbi-fih yifimayu ranai nginindimbeyu-poani.

Krais ana Godindi nginind-ani

18 Sisas Krai nimi keimbi karihendeimbi-fih yifimayu hoafi ranana nindou moaruwaimbo-femboayei ranaheimbo hihindi hohoanimo-anenduri, nga asu nindou God ai aboedambo-reamuneimbi shefimbo ana rani hoafi ra Godindi nginind-anemuni. 19 Bukambe yare hoafiyowohu yahoya, "Hifinindi ndorhi hohoanimoyeimbi-yei ndofe hohoanimo ranana moaruwaimbo-ndiheandühi asu nindou hifinindi aboedi hohoanimo-yomondeimbi-yafe hohoanimo ra gigranambo-ndiheamboyah," meho. 20 Refe-ansi asu nahi ndoru hohoanimoyomo-rundeimbi maningomoa? Asu ahinümbi fifirundeimbi nindou amboani nahiyomo aningomoa? Asu nahiyomo hifi ndanihündambo simbori hoafi nafiru-rundeimbi aningomoa? Nindou hifi ndanihu animboei ranahei ndofe hohoanimo ranahambo God ai hihindi hohoanimo-ane yahu nafuimayu!

21 Godindi ndofe hohoanimo sünguyo hifi ndanihündambo nindou ndorhi fifirihindeimbi ai ahei hohoanimonambo yangiri ngiri Godimbo fifirindihori. Hoafi ro hoafiyefi arihundi ra nindou ranahambo hihindi hohoanimo-ane asei, nga God ai yifiryu haya nindou Kraimbo anihondumbo-arthori ranaheimbo aboedambo-ndiheanduri-mboyah, mehu. 22 Hoafi ranahambo anihond-ane yahombohünda Suda ai hepünifeimbi moatükuni ranimboanemo hoeindihu ehomo, nga asu Grik ai fifirife hohoanimo ranimboanemo yifirayomo. 23 Nga shefimbo ana Sisas Krai nimi keimbi karihendeimbi-fih yifimayu ranahamboane ro bokarihehu arihundi. Rani hoafi ranane Suda-yomondi hohoanimo ranahambo mamikarapuri arandi. Asu Grik ana ndani hoafi ndanahamboya rani-moatükuni ana hihindi hohoanimo-ane yahomo houmbo hohoanimo-yomondühanemo. 24 Nga asu shir-anefti, Sudahünd-anei asu Grikihünd-anei munguambo shefimbo God ai mborai mehumuni ra himboriyeifembu shefimbo ana Krai ai Godindi nginindi moatükuni-yu haya, asu ahandi ndofe hohoanimo-ani. 25 God ai hihindi hohoanimombayu-mbonana, ahandi hohoanimo ra nindou-yei ndofe hohoanimo ngasünde. Asu God ai kehurimbeyu-mbonana, ahandi kehuri ra nindou-yei nginindi ngasünde.

26 Wandafi mam, se ndandhi hohoanimondei sapo horombo sheimbo God ai hoafimayundura ahandi nindou tükümehindi ranimbo. Shei mbusümo nindou afindi ai hifinindi hohoanimo fifirihindeimbi-yeipoani. Nindou afindi ai nginindi-yeipoani. Nindou afindi ai adükari ndürimbi-yeipoani. 27 Nga asu hifi ndanihündambo nindou ai hohoanimoyeih hihindi hohoanimoyeimb-anei masei ranaheimbo God ai moani hohoanimoyu haya masemündünduri ndorhi hohoanimoyeirihündeimbi nindou aheimbo amoaningambo-fendürimbo-hünda. Asu hifi ndanihündambo nindou ai ra nginindikoate-yeimb-ane masei ranaheimbo God ai hohoanimoyu haya masemündünduri nindou nginindi hifandirihündeimbi aheimbo amoaningambo-fendürimbohünda. 28 Raniyu asu ai hifi ndanihu ndürikoate-yoweimbi moatükuni raniyo, asu nindou ai rani-moatükuni ana moanane seihu yiboaruko-marhindi ra God ai

masemüнду nindou ai aboedî hamînd-ane masei ranahambo hîfînambo-fembohünda. ²⁹ Ranî-mayowamboane nindou mamî ai ngîrî Godîndî hîmboahü ahandîhoarîmbo borîndu. ³⁰ Nga God ai sîheimbo Sisas Kraisbabîdî hînîngîmarear-anei. God ai ahambo sîhefî fîfîrîfe hohoanîmo, Godîndî hîmboahü mbumundî nîngî hohoanîmo, sürühoeimbi hohoanîmo süngufembo hohoanîmo, asu aboedambo-femunîmbo hohoanîmo ranahambo nîmîndîmborirî hînîngîmarirî. ³¹ Ranîmboane Godîndî hoafî ai hoafîyohü yahoya, “Nindou ai borîmboayu ana, ai Adükarîmbo yangîr-anîmbo borîmbiyu-wamboane,” meho.

2

Por ai Sisas yîfîmayu ranahambo hoafîmayu

¹ Wandafî mamî, sapo sîheimbo sowana sühühühi Godîndî-mayo dîbohîndî hoafî hoafîyahühi ro moai ndorîhoeimbi hamîndî hoafî nahurai hoafîyahî asu moai hohoanîmo ndorîheandeimb-anahî sahehea hoafîyahî. ² Ro se-babîdî nîmboambo ana rarîhe hohoanîmoyahühiya, ngîrî ngîrî-moatükunîmbo yamundîheandî, nga Sisasîmbo asu ai nîmî keimbi karîhendeimbîfîhî yîfîmayu ranahambo yangîr-anîmbo yamundîheamboyahî, masahî. ³ Ro sîheimbo-so nîmboahambe hamîndî kemîndîkoate-yahühi hîhamîndarî kapeihîyahî manîmboahî. ⁴ Ro yamundîheandühi asu bokarî-marîheheandî ra fîfîrîundeimbi nindou-yomondî-mayo fîfîrîfe hoafînambo-yopoanî hoafîmayahî. Nga ro hoafîyahane Godîndî Yîfiáfîndî ngînîndînambo ratüpurîmayahî ranai wandî hoafî anîhond-ane yaho nafuimeyondürî. ⁵ Sîhei anîhondümböfe ra se nindou-yei fîfîrîfe hohoanîmonambo tüküfembo moeisahî, nga Godîndî ngînîndînambo-anîmbo tükümbîfeyo-wamboane.

Godîndî ndofe hohoanîmo

⁶ Nga nindou ngînîndîmbo-yahindeimbi aheimboane ro ndofe hohoanîmo hoafî ra hoafîyahandürî arîhandîsî, nga ndofe hohoanîmo ranana hîfî ndanîhündambo-yopoanî asu hîfî ndanîhündî bogorîyafemayopoanî. Nga ahei ngînîndî afure arandî. ⁷ Godîndî ndofe hohoanîmo-ane yamundîhe arîhandî. Hohoanîmo ranana dîbo meñgoro-ane. God ai munğu-moatükunî nafîkoate-yuambeyo ai ranî ndofe hohoanîmo ranahambo sîhefîmbo ai ndürümbî mbîmariamboane yahuhaya ahandî hohoanîmonambo yangîrî hoafîyu masîhendî. ⁸ Hîfî ndanîhündambo nindou bogorî mamî ai-amboanî ndofe hohoanîmo ra moai fîfîreandî. Asu ai fîfîrîmbaru-mbonana ngîrî nindou Adükarî hîmboamupuimbo-randeimbîmayu ra sowaründümo houmbo nîmî keimbi karîhendeimbî-fîhî parüwuri, nga wani. ⁹ Nga Bukambe yare hoafîyowohü yahoya,

“Nindou Godîmbo hohoanîmo parîhori-rîhoreimbi ranaheimbo ai afîndî moatükunî dîdîboadore masîhendî.

Ranî-moatükunî ra hîmboarî ai moai hoeireandî,

hîmboambe ai moai hîmborîyo

asu nindou-yafe hohoanîmonambo yangîrî moai tüküfeyo,” *Aisaia*

^{64:4} meho. ¹⁰ Hoafî ra ai dîbo meñgoroyosî, nga Yîfiáfî Aboedî rana-handî ratüpurînamboyo God ai ranî-moatükunî ra nafuimemunî. Yîfiáfî Aboedî ranai ana Godîndî hohoanîmo dîbo engoro amboanî kokondambo hoeindeamboe. ¹¹ Nindou ngîrî ai ngîrî ngîrîndî hohoanîmo amaro ra fîfîrîndeandî, nga yîfiáfî ahandî fîambe amarondo ranai-anîmbo ahandîhoarî fîfîrîndeamboe. Mare yahuraiane nindou ai moai

God hohoanimoayu ra fifirihindi, nga ahandi Yifiafi Aboedi ranane ahandi hohoanimo ra fifireamboayo. ¹² Sihiri ana hifi ndanihündambo yifiafi ranana moai sahumindefi, nga Yifiafi God ai koamarihemuni ranayo masahumindefi. Sapo God ai nne-moatükuni masemun ra fifiriferambohünda. ¹³ Ranimboane sihiri ngiri hoafindefühi nindou-yafe hohoanimo hoafinambo yamundihundi, nga Yifiafi Aboendi yamundife hoafi rananimbo nindou Godindi Yifiafi ahei fiambe nimarindüreimbi ranahaimbo Godindi moatükuni fifirife hoafimboane.

¹⁴ Nga nindou Yifiafi ahandi fiambe nimarikoate-yondoweimbi ranai ngiri Godindi Yifiafi sai-randeimbi moatükuni ra ndemüdu. Nindou aiana rani-moatükuni ra ngiri ndonde fifirindeandi. Nga ahambo hihindi hohoanimo nahuraindimboe. Nga Yifiafandi warisungu yangir-animbo nindou ai rani-moatükuni yibobondeandühi fifirindeambui. ¹⁵ Nindou düdi ai Yifiafi Aboedi ra ahandi fiambe amarondo ana, ai munguambo moatükuni yibobondeambui, nga asu nindou ngörü ai ngiri ahandi hohoanimo yibobondeandi. ¹⁶ Godindi hoafi yare hoafiyowohü yahoya, “Nindou düdi Adükarindi hohoanimo fifireamboayu-a? Nindou didai ahambo yamundimandira?” Nga shefimbo ana awi Kraisindi hohoanimo ra ngusüfoambe nimarimunimboane.

3

Kraisindi nendiyafe ratüpuriyu-randeimbi ana Godindi ratüpuriyu-randeimbani

¹ Wandafi mam, horombo ana ro ngiri sheimbo Yifiafi Aboedi nimarindüreimbimbo hoafiyahandüri arihandi nou hoafiyahandüri. Ro nindou ai hifi ndanihündambo hohoanimoyeimbi asu nimoakidibou nahurai sheimbo hoafimehandüri. ² Awi ro sheimbo kehuri sesi safiyo moangui-marhandüri, nga nimboe sapo se moai nginindi sesi sesimbo tüküyahindi hapondani amboani. ³ Nga hapondani ana awi se nindou hifi ndanihünda animboei nahurai-anei. Wandafi ngörumbo moaruwaimbofi hohoanimo asu sheihoari simbori hoafi ranana awi shei mbusümo yanggromboane. Hohoanimo ranana nindou hifi ndanihündambo hohoanimo asu wamindafi hohoanimo ranane hifandarihündi. ⁴ Nindou mam ai hoafiyuhüya, “Roana Porindi süngueheandi.” Asu ngörü ai hoafiyuhüya, “Roana Aporosindi süngueheandi.” Rani hohoanimo se hohoanimoayei ranana nindou hifi ndanihündamboyafe hohoanimo-ane hohoanimoayei.

⁵ Se ranahambo nondihi hohoanimondei. Aporos ra nindou düdia? Asu ro Por nda ro didiyaha? Roana moani Godindi ratüpurimbo yangiri nindou-anehi. God ai yhoefimbo ratüpur masemun-ane asu yhoefi ratüpur rani-sünguyei se Sisas Kraimbo anihondümbomarihori. ⁶ Ro nümbüri mam ranambe hoari hifi-kamarihendi. Asu Aporos ai wohimarihendi. Nga asu Ape God aiyu rani-moatükuni ranahambo botimareanda adükar tükümefeyo. ⁷ Ranimboane nindou ai nini mangiriyo hifi-karareand-ane asu woharihendi ranai ana ndürimbiyupoani, nga wani. Nga sapo God ai rani-moatükuni ranahambo botireandani tükefeyo ranai yangir-ani ndürümbi hamindayu. ⁸ Nga nindou düdi mangiri hifikare asu nindou düdi wohirihai arandi rani yimbu ai moani simogodi nindou-anafani. Nga nindou ranahafanimbo God ai ahandihoar-animbo sünguna nne ratüpur ai ratüpurimefani takini dagapirimbui. ⁹ Roana mamimboyaho hohoa Godindi ratüpur ratüpurayehi, nga seana Godindi nümbüri, asu wori nahurai-anei.

Godindî ratüpurîyei-rîhündeimbi ai worî worîmboru-rundeimbi nahurai-aneî

¹⁰ Godindî moanî hîpoambofe-namboyahî ro nindou aboedî worîmbora-randeimbî nou tükümeheandî. Ranîyahî asu ro kambohoanî boatei ngînnîndî mafeburaheandî. Ranîyo asu nindou ngorü ai kambohoanî ranîwamî worî mafondeandî. Nga nindou mamamî düdi worîmboarandî ranai moanî ndonde hoeindeandühi worî ra worîmbondandî. ¹¹ God ai mbusümo kambohoanî hondü ngînnîndî mafondirî ra Sisas Kraisanî, nga asu kambohoanî ngîrî asükai nindou ai yahurai fondeandî. ¹² Nindou bîdîfirî ai gor, sirfa, nîmoei kakî afîndî fihî koarîhefembo ranîmbo ranîwamî worîmbo-ndühümboyei. Nga asu nindou bîdîfirî ai nîmî, wohî asu ahurîndambo nîmîndî ranînambo worîmbo-ndühümboyei. ¹³ Rananîmbo nindou ai nîne-moatükunî nüngunahuraiyo ratüpurîyei hînnîngîmarîhindî ra Kraiss tüküfi sîmboanî weindahî tükündîfemboe. Asu ranî si weindahî tüküfe sîmboan-anîmbo God ai hai nahurai ahei ratüpurî ra rande hoeinde-andürîmbui. Rananîmbo ai nahanîyo aboedî safayo ranahambo hoeindeambui. ¹⁴ Asu nindou ai kambohoanî ranîwamî worîmbo-rîhündanî asu worî ahei ranai hai tikîrîkoate-ayo ana, nindou ranai takînnî ndahümündimboyei. ¹⁵ Nga asu nindou ahei ratüpurîmayei ra hai tikîrarandî ana, asu ai ranahandî takînnî ngîrî ndahümündî. Nga asu aheihoarî ana haiambeahîndî hürarîhehindî nouehîndî ana, aboedambo-ndahimboyei.

Sîhîrî Godindî wor-aneî

¹⁶ Se fîfirîhindai, seana Godindî wor-aneî, nga asu ranane Godindî Yifiafî ranai sîhei mbusümo amaro. ¹⁷ Nga asu nindou düdi ai Godindî worî ra moaruwaimbo-areandî ana, asu sîmborî God ai nindou ranahambo moaruwaimbo-ndirümbui. Godindî worî ana ahandî yangîr-ane asu seana ahandî wor-aneî.

Sîhîrî ngîrî nindoumbo adükar-aneî mbîsefi

¹⁸ Se sîhei fimbo tikai hoafîndeimboyei. Sîhei mbusümo nindou mamî ai hîfî ndanîhündambo hohoanîmo süngurandühi yare hohoanîmoyuhüya, “Roana fîfirîheandeimb-anahî,” ehu ana, nindou ranai awi nindouyei hîmboahü hîhindî hohoanîmoyu-randeimbî nahurai tükümbîfiyuwamboane. Rananîmbo asu ai Godindî hohoanîmoambe fîfirîreandeimbî nindou hondü tükündîfimbui. ¹⁹ Hîfî ndanîhündambo aboedî fîfirîfe ranana Godindî hîmboahü hîhindî hohoanîmo nahurai-ane. Godindî hoafî yare hoafîyowohü yahoya,

“Fîfirîrundeimbî nindou ai wosîhoaforî hoafîyomo arundî,

nga God ai ahamundî hohoanîmo moaruwaimbo-ndeapurîmbui,” *Job*

5:13

meho. ²⁰ Nga Godindî hoafî asükai yare hoafîyowohü yahoya,

“Adükarî ai fîfirîreamboani fîfirîrundeimbî nindou-yomondî hohoanîmo

ranana

nîmîndî aboedî fîfirîfekoate-ane,”

Buk Song 94:11

meho.

²¹⁻²² Se ngîrî ngorü nindou ranîmbo borîndei, nga Por, Aporos asu Pita munğuambo ra sîheimbo fehefembo awi sîhei-anemo. Yînnî, nga munğuambo moatükunî sîheimbo fehefembo sîhei-ane. Hîfî, yangîrî nîngö, yîfî, hapondan-ane asu süngunamboane munğu-moatükunî ra sîhei-ane.

²³ Asu se Kraissînd-aneî asu Kraiss ai Godînd-ani.

4

Adükari ai ahandihoar-ani ahandi ratüpuriyomo-rundeimbi ahamumbo fifireapur arandi

¹ Se yihoeñimbo rahurai hohoanimondei: Ai Kraisindi ratüpurimbo nindou-anemo. Ai Godindi hoafi dibo mengoro ranahandi hifandiru-rundeimb-anemo. ² Nga nindou hifandimboayu ahandi ratüpurimbo hohoanimo ana ndahurai-ane. Ai nine ratüpurimbo hifandimboayu ana, ai ndore aboedi hifandimborandamboane. ³ Se-anei asu nindou hifihündi hohoanimo süngurihindeimbi ai wandi hohoanimo ranahambo yiboboareandi ana, ra moanane asahi, nga asu ro moai wandihoari rarihe yiboborihe rihandi. ⁴ Ro moai nini-moatükuni moaruwai ramarheandi ra hohoanimoyahi, nga asu ngiri ro wandihoari randihe hoafindahühüya, “Roana nindou mbumundi hamnd-anahi mbisahi, nga wani.” Wandi ratüpurimbo yibobofe ra Adükari yangir-animbo randeambui. ⁵ Ranimboane asu rani si ra awi tüküfekoate-yoambe ana, se nindou ngoründi hohoanimo yibobofendüripoani, nga Adükar-animbo kusü simboani yibobondearimbui. Ai-animbo mungu-moatükuni dibo engoro ra ndemündü si niangoani digembui. Rananimbo asu ai munguambo nindouyafe ngusüfoambe hohoanimo ra weindahindeambui. Rani-simboani animbo God ai nindou mamani ahei hohoanimo ranahambo aboed-ane mbüsümbui.

⁶ Wandafi mamani, ro siheimbo farifehe-ndürimbo hohoanimoyahüh-anahi asu Aporos-dibo yihoeñi fimbo mungu hoafi ranahambo hoafayahi. Se yihoeñimbo hohoanimo-ndühimunüh-animbo asu mbumundi hohoanimo rani yangiri süngundihindi hoafi mamani hoafimayo nou “Godindi bukambe hoafimayo ra wudipoapondihi süngundihündi,” meho. Ranimboane asu se nindou ngorümbo hihifi-hihifindeihü asu ngorümbo moaruwaimbo-ndihorimboyei. ⁷ Wandafi mamani, moai nindou ngorü sihambo ngoründi himboahü adükarimbore hiningireandürü. Asu se nini-moatükuni Godindi-mayo semindikoate-mayeia? Asu se Godindi-mayo yangiri nini-moatükuni asahümündi ana, asu nimboe se rani-moatükuni ra siheihoari nini-moatükuni sei hei siheihoarimbo borayeia?

⁸ Se rarihi hohoanimoyeihü seiya, “Roana ndeara munguambo moatükuni nafirihumi-ndefomboanefi. Roana Godindi-mayo aboedi-moatükuni sahumindefi hohu afindeimbanefi. Roana ndeara adükari bogorimboyahu tüküyahumboanefi,” maseisi, nga roana adükari bogorikoate-aneñi. Seana anihondümbo adükari bogorimbondahi ni-boadei animbo asu ro se-babidi bogorimbondahu nimboefomboanesi. ⁹ Ro rarihe hohoanimoayahü, Kraisindi hoafi sahumindefi hefi-rihundeimbi yihoeñimbo ana God ai hifini hondü hiningimareamuni. Roana kotambe papi-hoafiyomuni mburimbo hifokoefemuna sünambeahindi nendi asu nindou-yei himboahü yifimbo nahurai-aneñi. ¹⁰ Kraisimbo farifehembohünda ro hihindi hohoanimoyefeimbi nahurai-aneñi, nga se rarihi hohoanimoyeihüya, “Ro Kraisindi hohoanimo fifirihundeimbi nindou hondü tüküyahumboanefi,” maseisi. Roana nginindiyefipoani, nga seana nginindi saf-anei. Seana nindou ndürimbanei, nga roana nindou yihoeñimbo moaruwaimborihimuneimb-aneñi. ¹¹ Horombo piyo haya ho-hombo hapondani amboani ro wembomboyefühi amindasümo kikire yaparimarihemuni. Asu hoeari amboani wonimbi moaruwai magüdühündi. Ai yihoeñimbo wari momondifekoate pakarihamuni marundi. Ro moai aboedi ndorihu nimatefi. ¹² Roana yihoeñi warinambo ratüpurimbo ra tinirifoyefi marihündi.

Ai yihoeŋimbo tiriŋfoefe hoafiŋhūmunani asu roana aheimbo simbori aboedi hoafimehundūri. Ai yihoeŋimbo moaruwaimbo-rihimunanani asu moanane sefūhi ŋginindi manimboefi. ¹³ Ai yihoeŋimbo amonŋoni hoafiyahūmunani asu ro simbori aheimbo hoafendūhi hoafiyahundūri marihundi. Roana muŋguambo nindou-yei hīmboahū yafisūhumani nahurai-ayefi. Ro horombo piyefi hohu dūdūbudeimbi nahurai-ayefi.

Korinihūndi ai Porindi hohoanimo ra sūngumbirihind-amboane

¹⁴ Se amoaŋŋimbeŋi saheheambo-yahipoani ro pas nda sūrū paparihandi. Ŋga siheimbo didi boadondihearū samboanahi se wandi ŋgusūfoahūndi nimori nou sūrū nda paparihandi. ¹⁵ Kraisiŋdi hohoanimo sūngumbo siheimbo 10,000 nindou hifandi yondūrimbo animboeisi, ŋga afiŋdi hamiŋdi yahurai boagiŋreimbi-yeipoani, ŋga wani. Ro Godiŋdi hoafi aboedi ra hoafimeha hīmboriyei mburihū Kraisi-babiŋdi animboei rani-sūngumbo ro mam-anahi sihei ape nahurai-ayahi. ¹⁶ Ranimboanahi ro siheimbo hūti hoafayahandūri wandi-mayo hohoanimo nda sahūmūndi mburihū rani-sūngu mbi hahabudia saheheambo. ¹⁷ Rani-sūngumboanahi haponda ro siheimbo sowana Timoti koamarihahina asūfu. Aiana Adūkarimbo sūngunambo wandi ŋgusūfoahūndi nimori nahurai aboedi ratūpuriyu-randeimb-ani. Ai-animbo ro Kraisiŋdi simbori hohoanimo sūngurihi asu ahandi nendi muŋguambo hifi hū yamūndihe arihandi ra siheimbo asūkai hohoanimo botiŋdearūmbui.

¹⁸ Awi bidiŋiri aiana wamboya aiana ŋgiri yihoeŋimbo sowana dūfu sei hehimboanei asu ai ahei fimbo borīyei wakirihi arihūndi. ¹⁹ Ŋga asu God ai yifrayu ana, ro siheimbo sowana nīmai tūkūndaheamboyah. Asu rananimbo nindou ahei fimbo borīyeimbi-yei ŋginindi ra ro tūriboadihe fiŋiriŋdi-heamboyah. Ŋga ahei hoafi ranana moanane. ²⁰ God ai ŋginindi hifandarandi ranana hoafi yaŋgiri yopoani, ŋga wani. Ŋga ŋginindi moatūkuni saf-ane. ²¹ Ŋga se nini hohoanimomboyei hohoanimoayeia? Asu se sihei hohoanimo ra didi boadofekoate-yeiyanani ro nīmihari semindi hefembo siheimbo didi boado-fendūrimboyo hohoanimoayeia? Asu se sihei hohoanimo ra didi boado-ndihindani ro siheimbo hīmboari hoafendūhi hīpoambofe hohoanimo semindi hefembo siheimbo sowana siŋombo rani-mboyei hohoanimoayeia?

5

Nimorehi sisihimo hohoanimo Korin ŋgoafihū engoro

¹ Sihei mbusūmo ana nimorehi sisihimo hohoanimo hoafi ranane yaŋgori wakareandi. Rani-moatūkuni ra moai nindou Godiŋdi hoafi sūngufekoate ana rarihi rihūndi. Nindou mamani ai afiŋdandi nimorehi hūramūndū marandi hoafi nahurai hīmborimayah! ² Asu awi se sihei fimboanei borayei. Ŋga awi se afiŋdi hohoanimondeihi aranindei. Asu sapo nindou dūdi ai sihei mbusūmo moaruwai rani hohoanimomayu ranahambo siheiambeahiŋdi hūndi horimindei hīmboranambo-ndi hori. ³ Roana wandi fi-ane aŋgunayah, ŋga wandi hohoanimo ana se-babiŋdi-mboane engoro. Sihefi Adūkarisiŋdi Kraisiŋdi ndūrinambo ro sapo nindou sihei mbusūmo moaruwai hohoanimomayu ranahambo papirihiŋi tiriŋfo asahando mamani ranihū se-babiŋdi-mboanimboambo hoerihambo nou. ⁴ Awi se mamani fandi hūndi-animbo asu ro hohoanimonambo se babiŋdi fandi hūndi sihefi Adūkarisiŋdi ŋginindi ranambo ai akimi sihiri-babiŋdi nūngumbui. ⁵ Ranimbo asu se nindou ranahambo Sataniŋdi warihūndi hori ahandi moaruwai hohoanimo

rani-sünguna ahandi fi ranai moaruwaimbo-ndifimbuisi, nga yifiafi ranai Adükarindi si tüküfe simboani aboedambo-mbifeyowamboane.

Korin ai nindou moaruwai ranahambo yihirimbiri-horamboane

⁶ Awi se borayei habudi ranana aboedi hamindi hohoanimo yopoani! Se fifirihindi hoafi nda, “yis akidou praua ambe parefeyo ana, bret munguambo ra fufudigondimboe.” ⁷ Ranimbo-hündambo-animbo asu se moaruwai hohoanimo yis wamindafi nahurai ra fifirindhümündi pindhindan-animbo asu se bret simbori nou aboedi hamindi tükündahimboyei. Sapo aboedambo-femunimbo sipsip nimori Krais ra hifokoarüwuri shawurimboanemo asu shefi God aboedambo-femunimbo sesesimbo si tüküme feyo. ⁸ Ranimbo-hündambo-animbo shiri rani aboedambofembo si ranahambo hihifi-hihifimbohündambo didiboado-ndihumboane. Shiri moaruwai hohoanimo raguanambo-ndihumboane Suda ai yis wamindafi pimarihindi nou. Shiri yisikoate bret nahurai tükündahumboyefi sapo ra ai anihondümbö hoafimbo asu didiboadofe ratüpurimbo nou-ane.

⁹ Horombo ro pas sürü papirih koarheheandühi sahaya, “Se nindou nimorehi sishimoyei-rihündeimbi babidi fiyimbu-ndeimboyei,” masahandüri. ¹⁰ Nindou munguambo hifi ndanihünda ai nimorehi sishimoyomo-rundeimbi, hohoaniri-hindeimbi, hühmbühüniyei-rihündeimbi asu tikai godimbo hohoanimo yei-rihündeimbi, ranaheimbo munguambo hinngife-ndürimboyopoani hoafimayahi, nga wani. Asu se nindou hifi ndanihündambo rahurai hinngifendürimbo hohoanimondeihana, hifi ndan-amboani hinngindihindi. ¹¹ Nga roana ranahandambo nimiridi hoafi sürü papirihandühi hoafimayahi ana, ndani hoafi ndanahamboyahi hoafimayahi: Nindou mamirana hambo se anihondümbore-randeimbi wandafi sahündoweimbi ai nimorehi sishimoyu arand-ane, hohoanire arand-ane, tikai godimbo hohoanimo yu arand-ane, tirifoefe hoafiyu arand-ane, asu bia sümündi haya mamikari hohoanimo yu arand-ane, se ai-babidi fiyimbu-ndeimboyei. Nga ai-babidi nimirisi sesimbo amboani kapeihiyahi yowanimasahi. ¹² Ai nüngunahuraiyo rani hohoanimo rana? Nindou düdi ai Godindi nindou-yei mbusümo ni ngokoate himborani amaru ranahandi hohoanimo yibobofe ra wandi ratüpurimbaiyo? Ai ra wani. Nga nindou didiyei shei mbusümo aniboadei ranahei hohoanimo yibobombirihindamboane. ¹³ Nindou himborani amarei ahei hohoanimo ana God ai yangir-animbo yibobondea-ndürimbui. Nga Godindi hoafi hoafiyohü yahoya, “Se-ana nindou moaruwai shei mbusümo anüngu ranahambo yihirindhori,” meho.

6

Kraisindi nindou ana wandafi ngörumbo anihondümböfe-koateyeimbi-yei himboahü papihofiyupoani

¹ Asu Kraisndi nindou seambeahindi mamirahambo hoafi engoro ana, nindou ranai ngiri Godindi nindou seambeahindi fükakiboendüri haya ngu nindou Godimbo fifirifekoate-ayei ahei himboahü hoafi ahandi ra didiboadondeandi. ² Godindi nindou shiri süngunambo nindou hifi ndanihü-ndamboyei hohoanimo yibobofendürimboayefi ranahambo awi se moai fifirihindiyoy? Anihond-ane, sapo se nindou hifi ndanihündambo ahei hohoanimo yibobofembomayei ana, moani akidou hoafi yahurai tüküfeyoani nimboe asu ra yibobofehü fifirifekoate-mayeia? ³ Asu sünambeahindi nendi-yomondi hohoanimo sünguna

sihiri yibobofemboayefi ra awi se moai fifirihindiyoy? Asu ra adükarane, nga ranimbo-hündambo animbo haponda ndarihu nimboefambe akidou ndahurai moatükunî ra yibobondihumboane. ⁴ Asu akidou yahurai moatükunî tükündifeyoanî nindou Godindî hoafi süngufekoate-mayei aheimbo sowana hoafi ra nimboe sahümündi aheia? ⁵ Seana amoanîngikoate-aneî, nga anihond-ane nda, sihei mbusümo sihei wandafî mamî ai fifireandeimbi mbanüngu niniyafanî Kristen apodoho ranai simborî hoafiyafandanî didiboado-fepirimböhünda. ⁶ Asu ngorü Kristen ai ngorümbo papî-hoafimbo nindou Godindî hoafi süngufekoate-mayei aheimbo sowana nindou ranai ahandî hoafi ra didiboado-fembohünda humarandî. ⁷ Se sihei wandafî ngorü ranahambo papî-hoafirîhorühî simborî hoafiyeyi arihündî ranana awi Kraisindî hohoanimo ana munguna hifîna hanimboaneî. Asu se nimboe aheimbo himboarî yangirî hifandiyondüra siheimbo moaruwaimbo-fendürîkoate-mayeia? Asu se nimboe aheimbo himboarî yangirî hifandiyondüranî sihei-mayo napo hühbühünîkoate-mayeia? ⁸ Nga asu siheihoarî-yeyi simborî hühbühünîyeyihî simborî moaruwaimbo-firîmayeyi, nga sihei Kristen wandaf-aneî.

⁹⁻¹⁰ Anihondane, nga se ra fifirihindai, nindou moaruwai hamîndayeyi ranai ana ngirî God nginîndî hifandarandî ranambe ngei. Nindou didiyeyi ai nîmorehî sisihîmo hohoanîmoyeyi, sanendî kabomombo didibafiyeyi, nîmorehî nindowenihümbî simborî himîndiyeyi, asu nindowenihî bogo fiyimbu simborî moaruwai hohoanîmoyomo, hühbühünîyeyi, nindou ngoründî napo hohoanîrîhi, bia simîndei hehi moaruwai mamîkarî hohoanîmoyeyi, nindou ngorümbo tirîfoefe hoafiyeyi asu nindou ngoründî-mayo napo fufurîhümündi rarao-rîhindeimbi nindou God nginîndî hifandarandî ranambe ngirî ngei. ¹¹ Horombo ana nindou bidîfirî se yahurai manîmboei-aneî. Nga Adükarî Sisas Krai asu Yifiafî Aboedî ai sihei moaruwai hohoanîmo ra popoai-marîheneandüra haponda se Godindî yangir-aneî asu ahandî himboahü mbumund-aneî.

Sihefi fi ana Godindî sürühoeimbi ratüpurimboane

¹² Nindou mamî ai hoafînduhüya, “Roana moanî ro hohoanîmomayahî süngu ninî-moatükunîyo refemboayahî ra randîheamboyahî,” mbüsümbui. Yinî, nga refeana randowamboyafîsî, nga mungu-moatükunî se refemboayafî ranana sihambo aboedî yangirîyopoanî. Yinî ranî-moatükunî ra, ro hoafîndahühîya, “Ro ninî-moatükunî refemboayahî ra randîheamboyahîsî, nga asu ro ngirî nîne-moatükunî wambo hifandîndandîrî,” asahî. ¹³ Nindou ngorü ai afîndî sesîmbo hohoanîmondühüya, “Sesî ana bodombo-hündamboane, asu bodo ana sesîmbo-hündamboane,” ehu. Yinîsî, nga asu ranî-moatükunî ana God ai bidîfirîranambo si tükündifeyoanî yibobo moendîndeapîrîmbui. Nindou ranahandî fi ranana nîmorehî sisihîmo hohoanîmo fi-yopoanî, nga Adükarîmbo ratüpurîmbo fi yangir-ane. Asu Adükarî ai fi ranahambo ratüpurîyuhü wudîpoapore arandî. ¹⁴ God ai Adükarîmbo yifîhündî botîmarirî ranîmbo-hündambo-anîmbo asu sihefîmbo amboanî ahandî ngîndînambo mare yahurai botîndeamunîmbui.

¹⁵ Se fifirîhindai, sapo sihei fi ranana Kraisindî fi bidîfirî kameihane? Asu ro Kraisindî fi ra ndahamîndî hehea nîmorehîmbo dîbo ho hohoanîmo ranambe nga madîheheyo? Ngirîndo ranana! ¹⁶ Nindou ahandî fi ra semündü haya hu nîmorehîmbo dîbomborandühî ahandî fi ra nîmorehî ranahandî fihî parareandî ra awi se fifirîfekoate wamboyeyi? Hoafi mamî ranai Bukambe yare hoafîyowohü yahoya “Nindou yimbu ahafe fi ranai

mami nahurai tükündifemboe,” meho. ¹⁷ Nga ranimboane nindou düdi ai ahandi fi ra Adükarindi fihî parareandi ana, Adükarindi hohoanimoambe mam-anafani. ¹⁸ Nimorehi sisihimmo hohoanimo ra se refepoani. Nindou ranai amurî moaruwai hohoanimoayu ranana ahandi fi ranifihî pare-andühyupoani, nga nimorehi sisihimmoayu ranana ahandihoari ahandi fi ra moaruwaimbo-reandühani. ¹⁹⁻²⁰ Sîhei fi ra Yifiafi Aboedi wor-ayo ra awi se moai fifirîhindiyo? Sapo God ai Yifiafi Aboedi masagadürî sîhei fiambe amarondürî. Sîhei fi ana sîhei yangirîyopoani, nga Godind-ane, sapo ai sîheimbo kaki adükarinambo nahurai pemîmayundürî. Ranimbo-hündambo-animbo sîhei fi ranimbo nîne-moatükunî refembo Godimbo ahîndeî.

7

Nimorehi semîndî hohoanimo hoafi

¹ Haponda ro pasambe hoafi sürü papîmarîhandî ranahambo didîboadondîhe wataporimbo-ndîhandürî samboanahî. Nindou mami ai nimorehi semîndîkoate-ayu ana, ra aboedi saf-anesî. ² Nga sîhei mbusümo nimorehi sisihimmo asu nindowenihi birabirî hohoanimo adükari engoro ranimbo-hündambo-animbo, mamami nindowenihi ai nimorehümbî yangirîmbiyomo-ndamboane. Asu nimorehi mamami ai amboani nindowenihi yangirîmbiyei-amboane. ³ Nindowenihi ahandi fi ranana ahandi nimorehi ranahandi fi-ane, nga ranimbo-hündambo-animbo nindowenihi ai ahandi fi ra kîkîhemîndîpoani. Mare yahurai saf-ane nimorehîndî fi amboani ahandi nindowenihi ranahand-ane, nga ranimbo-hündambo-animbo nimorehi ranai-amboani ahandi fi ra kîkîhemîndîpoani. ⁴ Nimorehi aiana ahandi fi ra ahandihoari hîfandamboyoani, nga wanî. Ahandi nindowenihi ai-ani hîfandamboayu. Mare yahurai-ani nindowenihi ai-amboani ahandi fi ra ahandihoari hîfandamboyoani, nga ahandi nimorehi ai-ane hîfandamboayo. ⁵ Se nimorehühi asu anamîndühîndafîne hena, sîhafehoari sîhafe fi ra sîmborî dibokorürî-ndamboyafe. Yîni, asu se sîhafehoari fi ranahambo bodîfohü kîkîhemîndî mburümbö Godimbo didîbafî-fembohünda hoafi firandîfe mburîna, sîhafe fi ra kîkîhîrandîfe anîmbafe ana, i ra aboed-ane. Nga asu sîhafe fi ra süngunambo mamambendîneandi. Nga asu se sîhafe fi ra ndofe hîfandîkoate-ndafeani asu Satan ai sîhafembo rande hoeindeapîrimbui. ⁶ Ndanî hoafi ndanana moai ro sîheimbo randîhîndî sahi, nga sîheimbo fehefembo se yifirayei ana, randîhîndî asahi. ⁷ Nüngürühi ana nindou muṅguambo ro nou anamîndühîfe asu nimorehühîfekoate nîboadei asahi, nga muṅguambo mamami God ai rani-poani rani-poani ṅgîndî yimumareand-ane. Raniyo nindou ṅgorü ai ṅgorü-poanimbo moatükunî semündü nindou ṅgorü ai ṅgorü-poanimbo semündü marandî.

⁸ Haponda yihoarîfi hoarîfi asu kai aheimbo hoafayahandürî: Ro raweheandi nou se-amboani moani rarîhi anîmboei hei ana, aboed-ane. ⁹ Nga asu se sîhei hohoanimo ra ndofe hohoanîmokoate fi sîhei ra mamîkar-arîhündî ana, awi se nimorehühi asu anamîndühîndahîndî. Se rawehîndî ranana aboedi saf-ane. Se refekoate-ayei ana, sîhei hohoanimo ranai moaruwai ratüpurî hohoanimo ranimbo ṅgusüfo botîndearümböe. ¹⁰ Nimorehi nindowenihiyeimbi aheimboane ndanî hoafi nda randîhîndî asahi ranana wandî hoafiyopoani, nga wanî. Ranana Adükarîndî hoaf-ane. Hoafi ra yahurai-ane: Nimorehi ai ahandî nindowenihi ranahambo yowanî hîniṅgînderîmböe. ¹¹ Nimorehi ai

randifeyowohü ana, ai moani nindowenihikoate niŋgombondowohü asu ahandi nindowenih ra sowana hihirife hambondowohü. Asu nindowenih ai ahandi ni morehi ranahambo moei mbüsühi koandihembui, nga yowan.

¹² Nga nindou amuri ranaheimbo ana, royahi wandi hohoanimonambo yangiri rarihe hoafimayahi, nga Adükarindi hoafiyopoani. Nindou anihondumbo-reandeimbi mam ai ni morehümbayu ana, asu ni morehi ranai Godimbo anihondumbofe-koateayo ranai nindowenih rani-dibo niŋgombo hohoanimondoani ana, asu nindowenih ranai ahambo moei mbüsühi hinŋgindeambui, nga yowan. ¹³ Asu mare anihondumbo-reandeimbi ni morehi ai Godimbo anihondumbofi-koate nindou serimndoani, nindowenih ranai ni morehi rani-dibo niŋgombo hohoanimoayu ana, asu ahambo moei mbisowohü hinŋginderimboe, nga yowan. ¹⁴ Se ranahambo ndondihi fifirindihindi, nindou düdi Godimbo anihondumbofekoate-yumbü, ai ahandi ni morehi Godimbo anihondumbo-reandeimbi-mayondi fih ahandi fi ra parareandi ana, nindou ranai Godindi himboahü aboed-ani. Asu ni morehi Godimbo anihondumbofekoate-yoweimbi ai ho nindou Godimbo anihondumbo-mariri ranahandi fih ahandi fi ra parareandi ana, asu ni morehi ranai Godindi himboahü aboed-ane. Asu rani-moatükun ra wanayo ana, ni mori ahafe ranai Godimbo anihondumbofekoate-yeimbi-yafe ni mori nahuraindimboe. Nga hapondani ana ai Godindi himboahü aboed-anei. ¹⁵ Nga asu, nindou ai Godimbo anihondumbofekoateyu haya, ahandi anihondumbo-reandeimbi ni morehi ra moei yahohefembo hinŋgifembo hohoanimoayu ana, ambesi, nga rambireandamboane. Nga mare ni morehi amboa mam yahurai-ane. Yahurai moatükun tükündifeyoani ana, nindowenihyu asu ni morehiyo Kraimbo anihondumbo-reandeimbi nindou ranai nine hohoanimo ai hohoanimomayei süngu, rambürhindamboane, nga aheimbo moai ninimoatükun kikihamindindüri. Nga God ai se aboedi-aboedife ni marimbohünda hinŋgimareandür-anei. ¹⁶ Godimbo anihondumbo-riworeimbi ni morehi se nüngundo sihaf nindowenih ranahambo fandihaworani, asu ai-amboani anihondumbo-reandeimbi tüküfembo fifirowandüh+yafa? Asu Godimbo anihondumbo-riworeimbi nindowenih, se nüngundo sihaf ni morehi ranahambo fandihawandani, asu ai-amboani anihondumbo-reandeimbi tüküfembo ra fifirowandüh+yafa?

God ai sihefimbo mborai mehu rani hohoanimo süngu ni mboefimboane

¹⁷ Nga Adükar Sisai nindoumbo muŋguambo niŋgombohünda hohoanimo yimbumareandüri. Nga nindou ranahambo God ai Krai sowana mborai ehu ana, moani ai mam rani hohoanimo yangiri süngundandi. Yahurai hohoanimo raniyo ro muŋguambo ngoafihü Kraiindi nendi amarei ranaheimbo rarihe yamundihe arihandi. ¹⁸ Nindou mam Sudahünd ahambo fi-hoeari karu tirihau-reimbihünd ahambo God ai Krai sowanambo mborai ehu ana, asu ai ŋgiri rani-moatükun ra asukai koadürü-koadürü-ndeandühi dibonapindeandi. Asukai nindou ai ahandi fi-hoeari ra kefe tirihefekoate-yu haya, God ai ahambo Krai sowanambo mborai ehu ana, asu ai ŋgiri ahandi fi-hoeari ra kande tirindihendi. ¹⁹ Nindou fi-hoeari kefe tirihefe hohoanimo-ane asu fi-hoeari kefe tirihefekoate niŋgo hohoanimo-ane, ranana moanane. Nga Godindi hoafi süngufe ho ranane ai moani aboedi mbumündi hondayo. ²⁰ Muŋguambo nindou ai nüngu-nahurai nindou-yei ni boadeiani, God

ai Krai sowana mborai ehu ana, ran+hü moan+ rand+hi mb+n+boadei-amboane. ²¹ Awi se moan+ ratüpur+yei-r+hündeimbi n+imboeian+yo God ai s+heimbo mborai ehua? Awi moanane, nga aboedambofembo nafi engoro ana, se rasüngundahindi. ²² Nga asu nindou ranai moan+ ratüpur+yu-randeimbi nünguan+ God ai ahambo Krai sowana mborai ehu ana, nindou ranai God+ndi h+imboahü moan+ ratüpur+yo-rakoateyu-randeimb-ani. Mare yahurai-ane nindou düdi moan+ ratüpur+yo-rakoate nünguan+, Krai ai ahambo mborai ehu ana, nindou ranai Krai+ndi moan+ ratüpur+yu-randeimbi nüngumboani. ²³ God ai s+heimbo kak+ adükar+nambo nahurai masemündündür-anei. Nga ran+imbo-hündambo-an+imbo se ng+r+ nindouyafe hohoan+imo süngundowandüh+ moan+ ratüpur+yafi-randeimbi nahuraindafi. ²⁴ Wandafi mam+, mamami se n+ine-moatükun+ rar+hinda God ai Krai sowana mborai ehu ana, se mam+ ran+ hohoan+imo yang+r-an+imbo rand+hindüh+ n+imboei.

Hoar+ifambor+ asu kaisahoabedi ranahei hoafi

²⁵ Yihoar+ifi hoar+ifi ranaheimbo ro moai Adükar+ndi-mayo hoafi saham+ndi heheambo-yah+poani, nga moan+ wand+ hohoan+imonambo yang+r-anahi ro ndar+he hoafayah+. God ai wambo h+poambo-reand+rühi an+hondümbo-reand+r+ haya ahand+ ratüpur+ masend+r+. ²⁶ Haponda t+ng+r+ifo af+ndi engoro ran+imbohünda nindou ai moan+ yahurai-poan+imbo mb+nünguwamboane. ²⁷ Se n+morehümbayafi ana, asu se n+morehi ranahambo moei mb+samboyafi. Awi asu se n+morehi sem+ndi+koateyafi ana, asu se n+moreh+imbo kokondamboayafi. ²⁸ Nga asu se n+morehi asowand+ifi ranana moaruwai hohoan+moyopoani. N+morehi yihoar+ifi ranai ho nindowenih+ aser+m+ndo ana, ran+moatükun+ ra ai moaruwai hohoan+moyowohü-yopoani. Nga n+morehi nindowenih+ ranai n+morehühi nindowenihühi-yahindeimbi ana, h+ifi ndan+hü t+ng+r+ifo af+ndi ndahümündimboyei, nga ran+imboanah+ yahurai moatükun+ ra s+heimbo sowahi tüküfembo ro moei asahi.

²⁹ Wandafi mam+, ro ndahurai-anah+ ndar+he hohoan+moayah+. Adükar+ndi si ra hapondan+ gedüh+yopoani an+nggo. Awi hapoana hombo nindou n+morehümb+ ai n+moreh+koate anüngu nou yare yahurai mbününguwamboane. ³⁰ Nindou düdi aran+aran+yu-randeimbi, ai moan+ af+ndi hohoan+mokoateyu-randeimbi manüngu nahuraimbiyuwamboane. Nindou düdi h+h+ifi-h+h+ifyu-randeimbi ai nindou h+h+ifi-h+h+ifikoateyu-randeimbi nahuraimbiyuwamboane. Nindou düdi napo pem+yu-randeimbi ai nindou napokoateyu-randeimb-mayu nahuraimbiyuwamboane. ³¹ Asu nindou h+ifi ndan+hündambo ratüpur+ ratüpur+yei-r+hündeimbi, ai ng+r+ h+ifi ndan+hündambo ratüpur+ ranahambo yang+r+ ng+süfo pand+hindi. H+ifi haponda ndare an+nggo ra ng+r+ ndande gedüh+ ham+ndi n+nggo.

³² Se af+ndi hohoan+moyo wak+fe ranahamboanah+ ro moei asahi. An+hondümbo-reandeimbi n+moreh+koate hoar+ifi anüngu ana, ai Adükar+ndi ratüpur+ ranahamboani af+ndi hohoan+moyu arand+. Adükar+ ai ranahambo h+h+ifi-h+h+ifimbiyuwa yahuhaya. ³³ Nga asu n+morehüh+fimbi nindou ana h+ifi ndan+hündambo moatükun+imbo af+ndi hohoan+moyu arand+ n+morehi ai ranahambo h+h+ifi-h+h+ifimbeyowa yahuhaya. ³⁴ Ran+imboane asu hohoan+imo ahand+ ranai yimbumboareand+. Nga an+hondümbo-reandeimbi n+morehi nindowenih+koate yihoar+ifi-mayo ranai ana hohoan+imo ahand+ ranai Adükar+ndi ratüpur+ hohoan+imo ran+fihi yang+r-ane apen+ngondo, ai

ahandi fi asu yifiafi ra Adükarindi yangiri mbiniḡowa yahohaya. Nga asu nimorehi nindoweniheimbi ana, ai hifi ndanihündambo moatükuni ranahamboane hohoanimo arandi, ahandi nindowenihi ranahamboya ai hihifi-hihifimbiyuwa yahohaya. ³⁵ Siheimbo ro rani hoafi ranahambo yowani sahandürühi-yahipoani, nga wani. Ro siheimbo fehefendürimbo samboanahi hoafi ra hoafayahi. Asu rananimbo se mbumundi hohoanimo süngundihindühi Adükarindi ratüpurü rani yangiri randihindühi nimboeianü rananimbo, asu nini-moatükuni ranai ḡgiri siheimbo fondamindindürü ḡgo saheheamboanahi hoafayahi.

³⁶ Nga nindou ranai nimorehi semindimbo diboniyahündo-weimbi, ranahambo ḡgusüfoambe hohoanimoayu ana, asu ai nimorehi ranahambo semindimbo afindi hohoanimoayu ana, ra moani sisikoate mbisemünduwamboane. Rani hohoanimo ana moaruwai hohoanimoyopani.

³⁷ Nga asu rani hohoanimo ranahambo ahandi ḡgusüfoambe yangiri hohoanimoyuhü, asu ahambo rani hohoanimo ra nimai botifekoatendowohü, ahandi hohoanimo ranai ḡginindi nimarindowohü, nimorehi ra moani mbiniḡo ehu ana, ra aboed-ane. ³⁸ Nindou ranai sapo ahandi nimorehi dibonimayei ra asemüdu ana, aboed-anesi, nga asu nindou düdi ai nimorehi moani dibon-ayei ranahambo semindikoateayu ana, ra moani aboedi hamind-ane.

³⁹ Nimorehi nindoweni hümbi ana nine-hohoanimo ai hohoanimomayo rani-süḡgu ḡgiri randeandi ahandi nindowenihi ai nüḡguambe ana. Nga nindowenihi ai yifinduan-animbo, ai nindowenihi ḡgorü semündimbo hohoanimoayo amboani ai rambifeyo-wamboane. Nga ai Adükarimbo anihondümbö-rireimbi yangiri-animbo nderimindo. ⁴⁰ Asu ai moani yare anḡgo ana, ai moani mare aboedi ranihü rande hihifi-hihifina niḡgomböe. Ranana moani wandi hohoanimo-ane. Nga ro rarihe hohoanimoyahühi Godindi Yifiafi ranai fiambe nimarimbo farihendiri arandi asahi.

8

Tikai godimbo ninihondi sihefeimbihündi sesimbo hoafi

¹ Haponda ro tikai godimbo sesi sihefeimbihündi ranahambo wataporimbondiha samboanahi. Bidifiri ai seiya, “Roana fifirihundeimb-anefti,” asei. Yinisi, nga fifirife ranana afindi-afindümbi hohoanimo botireandühane, nga ḡgusüfo pefe hohoanimo ranane nindou ḡgorümbo ḡginiramindi arandi. ² Nindou ranai nine-moatükuni ra anihondü hamindi fifirihendeimb-anahi ehu ana, awi nindou ranai muḡgu-moatükuni ra fifireandeimbi hamindiyupoani. ³ Nga asu nindou didiyei ai Godimbo hohoanimoayei ana, asu God ai nindou ranaheimbo fifireandürimboani.

⁴ Nga asu sapo ninihondi tikai godimbo sihefeimbihündi sesi ranahambo ana ro rarihe hoafayahi. Sihiri ranahambo ndorihu fifirihumboanefti, tikai god ranana anihondü hondüyopoani, nga sisami yangiri-ane. Nga God hondü ana moani mamü yangiri hamind-ani anḡgu ranahambo sihiri fifirihurimboanefti. ⁵⁻⁶ Asu afindi moatükuni ranahambo hoafiyehiya “god” asei ane, asu afindi moatükuni ranahambo “adükarü” asei-ane. Muḡguambo rani-moatükuni god asu adükarü ra nimoamo-ane hifin-ane ra anḡgo ana, I ra ambemboane, nga sihiri ana mamü God yangiri-ani sihefi Ape anḡgu. Aiana muḡguambo moatükuni ra nimindühani asu sihiri ana ahand-anefti animboefti. Adükarü aiana moani mamü hamind-ani anḡgu

asu aiana Sisas Kraisi-ani. Ahandi sünguyo munguambo moatükuni ranai tüküme feyo. Asu ahandi sünguna sihiri amboani animboefi.

⁷ Nga nindou bidifiri ana ranahandambo hohoanimo ra moai fifirihindi. Aiana tikai god horombodidi ranahambo süngumarihündi. Ranimboanei asu tikai godimbo ninihondi sihefeimbihündi ra anihondü hond-ane masei. Aiana türüfoarihi fifirihindühi-yeipoani. Ranane asu ai sesi sahusihü, ranahambo ahei ngusüfoambe moaruwai-ane fi asei. ⁸ Anihondane, nga asu sesi aseso ra ngiri God sowana akimi ndemindindüri ngo. Sihiri sesi ra sesikoate-ayefi ana, ngiri Godindi himboahü moaruwai tükündahundi. Nga asu sihiri asahusifi ana, ngiri ahandi himboahü aboedi tükündahundi. ⁹ Nga asu se rani-moatükuni ranahambo hibadihumbo. Se nane hohoanimo refemboayei ra randihindani, asu nindou düdi ai ahandi Godimbo anihondümbofe akidou safayo ranai hoeindihindani-wani, asu aiamboa refembo hohoanimoayei ana, ai moaruwai hohoanimo-ndeimboyei.

¹⁰ Nindou fifiriwandeimbi se tikai godindi wori ranambe hafi nimarifimbo sesi sowasifani, nindou Godimbo akidou yangiri anihondumbo-reandeimbi-mayu ranai hoeiareanini ana, asu ai tikai godimbo ninihondi sihefeimbihündi ra sesimbo hohoanimondümbui.

¹¹ Rananimbo asu sihafi hohoanimo ranai sihafi wandafi ahambohündambo kameih Sisas Kraisi yifimayu, sapo akidou yangiri anihondumbo-reandeimbi-mayu ranahambo moaruwaimbo-nderimboe!

¹² Rani süngumbo-animbo asu se sihafi wandafi ranahambo hohoanimo moaruwaimbo-rowandoani, ai ahandi ngusüfoambe nini-moatükuniyo aboediyo asu moaruwaiyo türüfoefe hohoanimo ra moaruwaimbo-arowandi. Ranimboane asu se Kraisimbo hohoanimo moaruwaimbo-marowando. ¹³ Ranimboane asu nini sesi wandi wandafi ranahambo rareran moaruwai hohoanimo asemüdu ana, ro ngiri sesi ra asükainda dagadahi, wandi wandafi ai moaruwai hohoanimo-ndümbuimbohünda.

9

Por amboani Kraisiindi hoafi sowandümo homo-rundeimbi bidifiri nahurai-ani

¹ Ro nindou-yafe hohoanimo süngufekoate-anahi moani aboedi animboahi. Ro Kraisiindi hoafi sahamindi ha-rihandeimbi animboahi asu Sisas sihefi Adükar hoeimarihini. Ro Adükarindi ratüpurü ratüpurümayahi sünguyo munguambo seana anihondumbo-rihindeimbi tükümehindi. ² Asu wambo nindou bidifiri ai Godindi hoafi semündü hu-randeimbiyupoani masei. Nga se fifirihimboanei, wandi ratüpurü ranambo se anihondumbo-rihindeimbi tükümehindi rani na ro Adükarindi hoafi sahamindi ha-rihandeimb-anahi ranahambo nafuimayo.

³ Nindou bidifiri ai wandi hohoanimo ra yiboborihinda rani hoafi ranane simbori hoafiyahandüri arihandi. ⁴ Kraisiindi hoafi sahumindefi hefi-rihundeimbi ro yihoe fi ratüpurü ranimbohünda sesi, sesi asu hoe simindimbo, ra ahinümbiyo? ⁵ Asu Adükarindi akihandiyomo, Pitayu bidifiri Kraisiindi hoafi sowandümo homo-rundeimbi-yomo ai ramefundü nou anihondumbo-reandeimbi nimorehi-dibo hoafi semindi hoahongombo ra ahinümbiyosi? ⁶ Awi Barnabas-dibo ro yangiri yihoe fi farihefembo kaki semindi ratüpurü ratüpurüyoani, asu amuri Kraisiindi hoafi sowandümo homo-rundeimbi ranai wanimboyosi? ⁷ Nindou mamü

ai amimbofi anüŋgu ra ahandihoari sesi kokombo-mandifiyosi? Nindou ai nümbüri hifareandi ra ahandihoari sesi yimüŋgu-remindikoate-mandüyosi? Asu nindou ai burmakau moaŋguiarandi ra ahandihoari burmakau titi boboe ra simindikoate-mandüyosi?

⁸ Roana nindou-yafe hohoanimo süŋgu yaŋgiri-yahipoani hoafayahi. Nga ahinümbi hohoanimo amboani yahurai hoafimayo. ⁹ Nga Mosesindi ahinümbi hohoanimo ranambe sürü papirandühi yahoya, “Burmakau ai wit hipiri fifirigendani se yowan ahandi yafambe kikihemindipoani, bidifiri wit dedimboe yaho hefembo,” meho. Asu God ai burmakaumbo yaŋgiri hoafiyuwaisi? ¹⁰ Ranana yihoezimboyu hoafimayu. Anihond-ane, Bukambe hoafimayo ra sihefimbo rambirihinda yahohayamboyo. Nindou ŋgorü ai nümbüri hifireandaniyo, asu ŋgorü ai yimüŋgu-ramünduanioyo, ranai sapo ahafandi ratüpurayafani ranimbohünda sesi ra bidifiri semindimbo hohoanimo-mbeyafandamboane. ¹¹ Ro sihei mbusümo Yifiafi Aboedindi-mayo hoari ra hifi kamarihundi, ranimbohünda se yihoezimbo fi farihfembo bidifiri sesi saimbo ra yowanmandiyosi? ¹² Sapo se nindou bidifirambo sihei-mayo napo semindimbo yini, asei ana, asu yihoezimbo amboani afindimbo yini, mbiseiamboane.

Ro sihei-mayo napo semindi ra nafi yaŋgorosi, nga ambe masefi. Ro semindikoate-mayefi ra, sapo Kraisindi aboedi hoafi ra nafi gifepoani, sefi hoahumboyefi. Ranimboane ro tiririfo afindi sahumindefi arihundi, nga ranimbo moanane asefi. ¹³ Se fifirihindai, nindou Godindi adükari worambe ratüpuriyomo arundi, ranai ranifihind-ane sesi sowandümo arundi. Nindou Godimbo ninihondi hifokoaru sihou-rundeimbi fondi raniwami ratüpuriyomo arundi, ranai sihefembo fondi raniwaminind-ane ninihondi bidifiri sowandümo arundi. Awi ra se moai fifirihindioyo? ¹⁴ Mami rani-süŋguyo, Adükari ai yahuya, “Nindou aboedi hoafi wataporimbo-arundi ranai nindou wataporimbo-arundüri ahei-mayo bidifiri napo ahamundi fi fehefembo mbisahüpur-amboane,” mehu.

¹⁵ Nga ro moai rasüŋgurihundi. Asu hapondani amboani sihei-mayo napo semindimbo-yahipoani pas nda sürü paparhandi, nga wani. Ro napo semindikoate ranahambo hihifi-hihifayahi, asu ŋgiri ŋgorü nindou ai ro hihifi-hihifayahi nafi ra gündeandi. Ai rambarea-mbonana, ro yifayahi ra aboed-ane. ¹⁶ Ro Aboedi hoafi hoafindahühi ra ŋgiri wandi fimbo borindahühi roana aboedi hohoanimo süŋgurihendeimb-anahi mbisahi, nga wani. Sapo Aboedi hoafi hoafimbo ranana wandi ratüpuru wambo ro ŋgiri hininŋgindiheandi. Ro aboedi hoafi hoafikoate-yahi-mbonana, ro ŋgiri aboedi nimboahi. ¹⁷ Ro wandi hohoanimo süŋgu ratüpurayahi ana, ranifih takini ndahamindimboyahi. Nga Adükari ai wambo rani ratüpuru ra masendiramboanahi ro ratüpurayahi. ¹⁸ Asu ro nini takini wandi ratüpuru ranimbohünda mandahamindihahi? Ro takini semindimbo-mayahi aboedi hoafi hoafiya arihandi ranimbo-hündambo ranana moai nini-moatükuni sahamindihahi. Nimorehi nindowenihimbo moani hoafimbo ranahambo takini nahurai-ane.

Por ai müŋguambo nindou-yei moani ratüpuruyu-randeimbimbofi manüŋgu

¹⁹ Ro nindou ŋgoründi moani ratüpuruya-rhandeimbi-yahipoanisi. Nga asu ro wandi hohoanimonambo Kraisindi nindou tükufembohünda nindou afindi safi semindimbo ahei moani ratüpuruya-rhandeimbi nahurai animboahi. ²⁰ Ranimboane ro Suda-dibo nimboambo ahei hohoanimo süŋguarheandi, Suda aheimbo aboedambo-fendürimbohünda. Ahinümbi

hohoanimo ra moai wambo hifandirandiri, nga nindou-yei hímboahü ahinümbi hohoanimo ra süngurtheandühi nou-ayah ahinümbi hohoanimo süngurhindeimbi aheimbo aboedambo-fendürimbohünda. ²¹ Asu Suda-yafe ndifo ahinümbi hohoanimo süngufekoate-ayei, ranaheimbo ro-amboani ahinümbi hohoanimo süngufekoate-ayah aheimbo aboedambo-fendürimbohünda. Nga asu ro moai Godindi ahinümbi hohoanimo ana hininngirtheandi. Wani, nga Kraisindi ahinümbi hohoanimo ana süngurtheandühanahi. ²² Asu didiyei nginindi anihondümbofekoate-ayei, ranaheimbo semindi-ndürimbohünda ro-amboani nginindi anihondümbofekoate nahurai-ayah. Ro nindou bidifiri aboedambo-fendürimbohünda nafi kokombo munguambo nindou-yei hohoanimo süngurthe arhandi. ²³ Ro rani ratüpuru ra rarihe marhandi, Sisasindi aboedi hoafi ra nginindi tükümbifeyowa sahehea. Rananimbo ro-amboani Adükari ai aboedi hoafindi aboedi moatükuni nindou ranaheimbo saimbo napire masihendi ra ndahamindi sahehea.

Sihiri napo semindimbo pipi ndefomboane

²⁴ Sapo se fifirihindi napo semindimbo pipi ranambe munguambo nindou pipiyeihanei, nga mamí yangir-animbo pipi ranahandi napo ra ndemündümbui. Nga ranimboane se-amboani napo semindimbo pipi ra tinirifondei. ²⁵ Munguambo nindou pipi ranambe napo semindimboayei ana, ahei fimbo hohoanimo ra hininngirhi hehi, napo semindimbo pipi ranambe tinirifoyeihanei. Aiana awarihoei-randeimbi napo semindimbo tinirifoyei arihündi, nga ro awarihofekoateyo-randeimbi napo semindimbo tinirifoyefi arihündi. ²⁶ Ranimboane ro nindou napo semindimbo pipiyuhü amuri hímboakoate ahu nahurai-ayah. Asu nindou fifahi yangoambe diboadore yangora arandi nou raweheandi, nga moai mamikari yangorhandi, nga wani. ²⁷ Nga ro hohoanimoayah süngufembo tinirifoyahühi wandi fi yamundihe arhandi.

10

Ngiri sihiri Israer hohoanimomayei süngundihundi

¹ Wandafi mamí, sihefi amao mamí ai Moses sünguhorani, nine-moatükuni aheimbo-so tüküme Feyondürí ranahambo-animbo hoeindihirühi ndondhi hohoanimo ra türiboadihindi. Aiana hamburi siriwara aboeda bamarihendi munguambo mburüngai mamí ranihoarehi nimboeimbo. ² Mburüngai-ambeyo asu siriwara-ambeyo ra ai Mosesindi süngurhündei-mbimboyahi hundürimayei. ³⁻⁴ Nindou munguambo ai God sesi masendi ra sahüsi asu, God hoe masendi ra simindei marihündi. Asu ai hoe ra masimindei Godindi nimoei aboedambeahindi asu nimoei ra ahei süngu maho. Nimoei ranana Krais-ani. ⁵ Nga asu God ai nindou afindi aheimbo hihifi-hihifikoate-yundürühi, asu ranimboyo nimi wohi furikoate-reandühi yifisafiyehi, ahei yifinimoko ranai moani mamikare kurimayo.

⁶⁻⁷ Rani-moatükuni aheimbo tüküme Feyondürí ranana sihiri hoeifembohünda nafuimboane. Nindou bidifiri ai moaruwai moatükuni ra süngumarhündi asu sisami god ranahambo süngurhi marihündi, ranimboyo se-amboani rani-moatükuni ra yowaní rani-süngufepoani yaho haya yare nafui-mayo. Bukambe yare hoafiyowohü yahoya, “Nindou ai sesesiyo asu wain hoe simindirambo nimareimbo, asu ai botiyahi hihifi-hihifiyehi nimorehi sisihimoyei marihündi,” meho. ⁸ Sihiri ana nimorehi sisihimo, nindowenihí birabiri hohoanimoyopoani, nindou

bɔdɔfirɔ ramehindɔ nou. Raniyo mamɔ-simboanɔ 23,000 nindou ai yɔfɔsafɔ kurɔmayei. ⁹ Raniɔmboane asu sɔhirɔ ngɔrɔ Adɔkarɔ ahambo sisɔndɔndɔhurɔhi, randɔhurɔ hoeindɔhurɔ nindou bɔdɔfirɔ ai ahambo ramarɔhorɔ nou. Aiana ramarɔhorɔ ranɔmboyei aheimbo amoasɔrɔ ai tɔkirɔmarandɔra yɔfɔsafɔmayei. ¹⁰ Nindou bɔdɔfirɔ ramehindɔ nou, sɔhirɔ nɔnɔ-moatɔkunɔ tɔkɔfeyoanɔ hoafɔyo hoangopoanɔ. Nga ranɔmboyo nindou bɔdɔfirɔ ranai ramehinda sɔnambeahɔndɔ nendɔ nindou hɔfokoare-randeimbɔ ai aheimbo moaruwaimbo-mareandɔrɔ.

¹¹ Ranɔ-moatɔkunɔ aheimbo tɔkɔmefeyondɔrɔ ra nindou bɔdɔfirɔrambo nafuimbo nahuraiyo, nga ranɔmboyo asu ranɔ-moatɔkunɔ ranahambo sɔhefɔimbo ahɔnɔ hoafombohɔnda sɔrɔ papɔru masɔhoemo. Sɔhirɔ ana ndeara bɔdɔfirɔrambo si tɔkɔfembo bɔdɔfirɔhaneɔfɔ anɔmboefɔ nda. ¹² Ranɔmboane asu nindou mamɔ ai hoafɔyuhɔya, “Roana ngɔnɔndɔ nɔmboambo-anahɔ,” ehu ana, moanɔ ai hɔbadambo-anɔmbo nɔngɔ, nga asu ai pɔndɔmbui. ¹³ Nɔne refe hoeifembo moatɔkunɔ sɔheimbo sowahɔ tɔkɔmefeyondɔrɔ, ranana ranɔ-poanɔmbo moatɔkunɔyopoanɔ, nga wanɔ. Sɔheimbo sowahɔ tɔkefeyondɔrɔ ra bɔdɔfirɔrambo amboanɔ tɔkɔfendɔrɔ arandɔ nahurai-ane. God ai hoafɔyu masɔhendɔ hohoanɔmo rasɔngwareandɔ ana, asu ngɔrɔ nɔnɔ-moatɔkunɔ sɔheimbo refe hoeifembo tɔkefeyo ranai sɔhei ngɔnɔndɔ ranahambo ngasɔndeandɔ, nga God ai sɔheimbo ngorɔ-sɔngunde fandɔheirɔmbui. God ai-anɔmbo sɔheimbo ngɔnɔndamɔndɔ-ndɔranɔ, asu se ngɔnɔndɔ nɔmboeimboyei nɔne-moatɔkunɔ sɔheimbo refe hoeifembo tɔkɔfe simboanɔ. Rananɔmbo asu ai sɔheimbo aboedɔ nafɔ koandɔheira tɔkɔndahimboyei.

Sɔhirɔ ngɔrɔ God asu moaruwai nendɔ yɔbobo sɔngundɔhundɔ

¹⁴ Wandafɔ mamɔ hondɔ, ranɔmbo-anɔmbo se moaruwai nendambo didɔbafɔfe ranɔ fikɔmɔ hopoanɔ. ¹⁵ Se fifɔrɔhindeimbɔ nindou-aneisɔ, nga ro sɔheimbo hoafɔ nda hoafehandɔrɔ, nga ro hoafayahɔ nda se sɔheihoharɔ tɔrɔboadɔhindɔ. ¹⁶ Adɔkarɔndɔ kap nda Godɔmbo didɔbafɔyahu hɔhɔfirɔhurɔ mburɔhu sɔmɔndefɔ arɔhundɔ ra sɔhefɔimbo Kraisɔndɔ horɔnambo mamɔhɔreamunɔ arandɔ. Sapo bret bɔdɔfirɔ hɔfɔtirɔhu arɔhundɔ ra Kraisɔndɔ fi ranɔfihɔ mamɔhɔreamunɔ arandɔ. ¹⁷ Sapo bret mamɔ engoro ranɔmbohɔndambo wamboane, asu nɔmorehɔ nindowenihɔ sɔhirɔ afɔnd-aneɔfɔ, nga fi mamayefɔ. Sapo munɔgumbo sɔhirɔ bret mamɔ ranahandamboane sahusifɔ arɔhundɔ. ¹⁸ Se Israer nindou ranaheimbo hohoanɔmo-ndahɔndɔrɔ. Ranɔhɔndambo nindou ana ai Godɔmbo fondɔwamɔ sesɔ sɔhefeimbɔndambo sahusimbɔ, ranai ana sapo sesɔ Godɔmbo sɔhefeimbɔ babɔdɔmboyei ai mamɔhɔyahi marɔhɔndɔ.

¹⁹ Se ngɔrɔ randɔhi hohoanɔmondeihɔya, Ro Por tɔkai godɔmbo sesɔ saimbo ra anɔhond-ane asahɔ mbɔsei. Roana moai tɔkai god ranahambo anɔhond-ane sahi. ²⁰ Wanɔ, nga ro rarɔhe hoafayahɔ: Nɔne-moatɔkunɔ Godɔmbo sɔngufekoate nindou ai sesɔ asɔhehindɔ, ranana ai moaruwai nendɔ ranaheimbo hohoanɔmo-yahɔndɔrɔhaneɔ aheimbo asɔhehindɔ, nga Godɔmbo ana wanɔ. Ranɔmboanahɔ ro sɔheimbo moaruwai nendɔ ranɔ-babɔdɔmbo mamɔhɔfembo yowanɔ asahandɔrɔ. ²¹ Se ngɔrɔ Adɔkarɔndɔ kap ranambe ndɔmɔndei asu moaruwai nendɔ-yafe kapambe ndɔmɔndei ndɔhɔndɔ. Asu se ngɔrɔ Adɔkarɔndɔ sesɔ dagɔdi asu moaruwai nendɔ-yafe sesɔ ra dagɔdi ndɔhɔndɔ. ²² Awi sɔhirɔ randɔhundani, Adɔkarɔ ai sɔhefɔimbo ngusɔfoambe moaruwaimbo-mbɔreamunɔ sefɔmboyefa? Asu sɔhefɔ ngɔnɔndɔ ra ahandɔ ngɔnɔndɔmbo ngasɔndeamboyo?

Munɔgumbo si aho ra Godɔmbo aboed-ani yahomboane

²³ Bidifiri seiya, “Munquambo moatükuni ra sîhiri randihumboane,” asei. Yinisi, nga asu ngiri munquambo moatükuni sîhiri rawarihu hefi ranai sîhefimbo fandihemuni. Bidifiri seiya, “Munquambo moatükuni ra sîhiri randihumboane,” asei. Yinisi, nga asu munquambo moatükuni sîhiri rawarihundi ranai ngiri fandihemuna nginindi nimboefi. ²⁴ Nindou mamî ai ngiri ahandi fimbo yangiri hibadandi, nga wani. Nindou munquambo ai ngorumbo fehefembo hohoanimondei.

²⁵ Munquambo maketambe ninihondi safi sahümündeimbi ranana dagüdi, nga ranahambo aboedimbayo mbisei hehi afindi hohoanimondeihî düdu-düdundei wakindihimboyei. ²⁶ Nga Bukambe yare hoafiyowohü yahoya, “Hifi ndan-ane asu munqu-moatükuni hifi ranifihî engoro, ranane munquambo ra Adükarindi yangir-ane,” meho. ²⁷ Asu nindou mamî Godimbo anihondümbofe-koateyuweimbi ai sîheimbo ho ahandi worambe sesimbo hoafinduanî, asu se hombo hohoanimoayei ana, nine sesi sîheimbo asahündürî ra se dagüdi. Nga asu se ranahambo afindi hohoanimondeihü, düdu-düdundei wakindihimboyei. ²⁸ Nga asu nindou mamî ai hoafiyundürühîya, “Sesi ndanana moaruwai nendambo sîhefeimbihünd-ane,” mbüsüwanî ana, se sesi ra dagüdimboyei, nindou ai yare hoafimayu mbisei hehi asu ngusüfoambe moaruwai-ane yaho hohoanimombohünda. ²⁹ Ro sîhei ngusüfoambe moaruwai-ane yaho hohoanimombo-yahipoanî. Nga nindou ngorü ai ngusüfoambe ranahambo moaruwai-ane mbüsübui ranimbo hohoanimoayahî.

Ro wandihoari ana sesi ra dagadimboyahî, nga asu nindou ngorü ai moaruwai-ane ehu ana, ngiri wandi ratüpuri ra gündeandi. ³⁰ Asu ro Godimbo hîhîfirihünî hehea sesi ra sahasihani, asu nimboe nindou ngorü ai ro hîhîfimarihünî ranahambo moaruwai-ane ehua?

³¹ Ranimboane asu se sesi ra dagüdi, hoe ndimindei, asu nine-moatükuni aho ra rawarihindi ra, munquambo Godimbo adükar-ani yahombohündambo-animbo randihindi. ³² Se ninî-moatükuni randihindühî Suda-anei, ahei ndifo-anei, asu Godindi nend-anei ranaheimbo hoeindihindühî moaruwai-ane mbiseimboyei. ³³ Ro-amboanî munquambo nindou ai refemboayei ranî hohoanimo-ane rarîhe arîhandî. Roana wandi fi ranahambo farîhefembo yangiri hohoanimoyopoanî rarîhe arîhandî, nga wani. Roana munquambo nindou ranaheimbo God ai

11

aboedambo-mbireandürî hohoanimo ranane ratüpuriya arîhandî. ¹ Se wandi hohoanimo ra süngundîhi ngei, ro Kraisindi hohoanimo süngurihe arîhandî nou.

Nîmorehî ai mbîro gabudifembo hoaf-ane

² Ro sîheimbo hîhîfi-hîhîfayahandürî, sapa se munquambo si aho ra wambo hohoanimo-yahündürühî, asu ro sîheimbo yamundîhearühî sîhei warambe masahandürî, ra süngurîhü hei marîhündambo. ³ Nga ro sîheimbo ndanî-moatükuni ndanîmboanahî ndondîhi fîfirîndîhindi asahî ra ndahurai-ane: Krai ai munquambo nindou-yei mbîro-ani, nindowenihî ai ahandî nîmorehî ranahandî mbîro-ani, asu God ai Kraisindi mbîro-ani. ⁴ Ranimboane nindou düdi ai nindou hîmboahü mbîro gabude haya, Godimbo dîdîbafîfi asu Godindi hoafi hoafayu-ane ra Kraisimbo moaruwaimbo-rirühî nou-ani. ⁵ Nga asu nîmorehî mamî ai ahandî mbîro ra gabudifekoate dîdîbafîfe arand-ane, asu Godindi hoafi hoafayo-ane ra ai ahandî anamîndî ranahambo moaruwaimborerîhü nou-ane. Nîmorehî ranai ana sapa amoanîngî-mbeyowa sei hehi,

mbiro foaríhehindeimbi moani aníngo nahurai-ane. ⁶ Nímorehí ranai ahandí mbiro ranahambo gabudífembo waníndowohü ana, ai mbirínanjí ra bodífo kíkírandühi түpurímbiri-hendamboane. Nga asu nímorehí ranai ahandí mbiro ra kíkíyo foaríhefembo amoaníngíndowohü ana, asu ai mbiro ra gabudí-mbíreandamboane. ⁷ Nga asu nindowenihí aiana ahandí mbiro ra gabudeambui. Aiana sapo Godíndí ndüreimbi asu ngíníndí nafuimbo sísamí nahurai-ani. Nga asu nímorehí ahandí ra süngumbo nindowenihí ai ndüreimbi-ndümbui. ⁸ Nga moai nindowenihí ai nímorehíndí hamíndínambo түküfiyu, nga nímorehíyo nindowenihí ranahandí hamíndínambo түkümfeyo. ⁹ God ai moai nindowenihí ranahambo nafírürí nímorehí ranahambo fehefembohünda, nga waní. Nga nindowenihí ranahambo fehefembo-hündamboyo nímorehí ra nafímarandí. ¹⁰ Raní-mayowamboane sünambeahíndí nendí ai hoeifeyoaní, nímorehí ranai Godíndí ratüpurí ratüpurayo ra nafuimbohünda, ai ahandí mbiro ra gabudí-mbíreandamboane.

¹¹ Nga Adükari-babídi anímboefí ranana nímorehí ai moai aheipoanímbo níboadei ríhündí. Asu nindowenihí ai moai ahamundípoanímbo níngomo rundí, nga waní. ¹² Nga God ai nímorehí ranahambo nindowenihí ranahandí finambo randí nafímaranda, nímorehí ranai түkümfeyo. Nga asu God ai haponda nindou ranahamumbo nímorehí-yei furambe nafírapurí arandí. Asu mungu-moatükuní ra Godíndí süngwane түküfearandí. ¹³ Síheihóari hoafí ndanahambo түrüboadíhindí: Ranímboane asu nímorehí ai ahandí mbiro ra gabudífekoate, nindou hímbóahü Godímbo dídíbafífe hoafí ra aboedíyo? ¹⁴ Nindou síhefí hohóanímóambo yangír-ane síheimbo rahurai nafuíyoarandí. Nindowenihí ai mbirínanjí hoandarümbí ana, aboedí hamíndíyopoaní. ¹⁵ Nga asu nímorehí ai mbirínanjí hoandarümbayo ana, ranamboaní aboedí hímbómbeyo-wamboane. Sapo raní-moatükuní ra God ai ahandí mbiro gabudífembohünda masagado-ane. ¹⁶ Nga nindou mamí ai raní-moatükuní ranahambo hoafíndu hoangühü ana, ai ranahambo ndore түmbífoareand-amboane: Roanahí asu Godíndí nendí-aneí ro moai ngórü hohóanímó sünguríhu ríhündí.

Adükaríndí sesí sesímbo

¹⁷ Nga hapoana ro síheimbo bídífirí moatükuní yamundíheandürí samboanahí, nga asu se níne-moatükuní ratüpuríyei aríhündí ranahambohünda ngírí ro síheimbo híhífí-híhífí-ndahandürí. Se Godíndí hoafí hímbórimbo fandíhindühi, asu se moaruwai hohóanímó afíndí hohóanímóayeí ra moai nindou faríhendürí randí. ¹⁸ Síheimbo ndaní hoafí nda boateí hoafínda samboanahí: Asu seana fandíhindühi yikürübüyei wakíríhi-ndühaneí. Ro raní hoafí ra raríhe rahurai hímbórimayahí, nga asu ro hoafí ranahambo akídou aníhondümbo-maríheandí. ¹⁹ Nga awí aníhondü yikürübüfe hohóanímó түkümbífeyo-wamboane, sapo düdí síhei mbusümo anímboeí ranai Godíndí hohóanímó sünguaríhindí ra ndoríhi hoeimbíri-hindamboane. ²⁰ Ranímboaneí asu se mamí fandíhindühi, asu Adükaríndí sesí ra ndofe mamí nímarímbo sesíkoate-mayeí. ²¹ Rananeí asu nindou mamamí se sesí ra síheipoanímbo sahümündí hehimbo, nímai sahüsi aríhündí. Ranane asu nindou bídífirí ai moani wembopo nímareianí, asu bídífirí ai afíndí hamíndí sahüsíhi, hoe símíndeíhi, hohóanímó mamíkararandürí arandí. ²² Awi se sesí, sesí asu hoe símíndí rambo ra woríkoate-wamboyeí? Asu se Godíndí nendí ranaheimbo moananeí seimboyeí, wandafí mamí bídífirí ranaheimbo sesí napokoate

ai mamareia, amoanɛngambo-arɛhindürɛ. Ro siheimbo nɛngundɛhe hoafɛmandahandür-a? Awi ro siheimbo hɛhɛfi-hɛhɛfi-mandandürɛyo? Wanɛ yangɛr-ane.

²³⁻²⁴ Yamundɛfe hohoanɛmo nda Adükarɛndɛ-mayo sahamɛndɛ heheambo-anahɛ, asu siheimbo masahandürɛ: Ranɛ nɛmbokoanɛ Sudas ai Adükarɛ Sisasɛmbo hürütümbɛ nindou-yomondɛ warɛhümariramboyu asu ai bret mamɛ ra semündü haya, Godɛmbo hɛhɛfirürɛ mbura, hɛfɛtɛre haya, hoafɛyuhü yahuya, “Bret nda wandɛ fisaf-ane, sihamumbo farɛhefepurɛ-mbohünda. Ndanɛ-moatükunɛ nda se randu ndundɛ, wambo hohoanɛmomböhünda,” mehu. ²⁵ Ranɛyu asu sesɛ ra sowasümo mburu, mare yare yahurai kap amboanɛ semündü haya, hoafɛyuhü yahuya, “Kap ndanana Godɛndɛ sɛmborɛ hoafɛ femɛndɛ sihefe moatükun-ane, asu wandɛ horɛnambo ɛgɛnɛndɛ tükündɛfemboe. Ndanɛ-moatükunɛ nda se nɛnɛ-sɛmboanɛ-yomo asɛmɛndɛmo ra se randu ndundɛ wambo hohoanɛmoyondɛrɛmbohünda,” mehu. ²⁶ Muɛguambo si ra se bret nda sahüsi asu kap ndanambe sɛmɛndɛ arɛhündɛ ana, Adükarɛ ai yɛfɛmayu ranahambo weindahɛ hoafɛyeyɛ rɛhündühaneɛ. Ranɛ-moatükunɛ ra se randɛhi ɛgeianɛ, asu Adükarɛ ai hɛhɛrɛfi mbɛkusuwamboane

Nindou ai Adükarɛndɛ sesɛ moaruwaimbo-areandɛ ana, ai hütɛ-ani

²⁷ Ranɛmboane nindou düdi ai ndofe hohoanɛmo-koateyuhü, ai bret ra sesü, asu kap ranambe hoe sümündü arandɛ ana, Adükarɛndɛ fi asu horɛ ra moaruwaimbo-reandühaneɛ, asu nindou ranai ahandɛ fi hütɛ-anandɛ. ²⁸ Nindou ai moanɛ ahandɛ fi ranahambo hohoanɛmondu hoeindeandühɛ anɛmbo, ai bret ra dedü asu kap ranambe hoe ndümündü ndandɛ. ²⁹ Ranɛ-moatükunɛ ra rahurai-ane: Nindou düdi ai Adükarɛndɛ fi ranahambo ndofe hohoanɛmo türüfoefekoateyu haya, moanɛ sesɛ ra sesü, kap ranambo hoe sɛmündɛ arandɛ ana, ai ahandɛ fi ra ahandɛhoarɛ hütɛ-anandɛ. ³⁰ Sapo ranɛmboaneɛ nindou afɛndɛ se angünɛmboyeihɛ, hamɛndɛ kemɛndɛkoateyeyehɛ, asu bɛdɛfirɛ ai yɛfɛmayeyɛ. ³¹ Asu sihirɛ sihefɛhoarɛ sihefɛ fi ranahambo türüfoarɛhundühɛ, bret sahusifɛ, asu hoe asɛmɛndefɛ ana, Godɛndɛ hɛmboahü ɛgɛrɛ hütɛndefɛ. ³² Nga asu Adükarɛ ai sihefɛ hohoanɛmo ranahambo türüfoare-amunühɛ, aboedɛkoate-mayowambo sihefɛ hohoanɛmo ɛgorü-süɛgure arandɛ. Ai sihefɛmbo rawareamun-anɛmbo, asu sihirɛ ɛgɛrɛ hɛfɛ ndanɛhündambo nindou rawehindɛ nou, ai-babɛdɛ awarɛndɛhehundɛ.

³³ Wandafɛ mamɛ, ranɛ-mayoamboane, asu se sesɛmbohünda fandɛhindühɛ ana, awi se sesɛmbo mbɛseimbo ra bɛdɛfirɛrambo hɛbadɛhindürɛ hehimbo anɛmbo, mamɛ dagüdi. ³⁴ Nindou düdi ai wembombonduhɛ ana, ai ahandɛ worambe anɛmbo mbɛsesüwamboane. Rananɛmbo asu se mamɛ fandɛhindühɛ amboanɛ, asu ɛgɛrɛ Godɛndɛ papi-hoafɛ ranambe ɛgei. Bɛdɛfirɛ hoafɛ awi ɛngorosɛ, nga asükainda tükündaheandüh-anɛmbo ranamboanɛ dɛdɛboado-ndɛheamboyahɛ.

12

Yɛfɛfɛ Aboedɛndɛ-mayo ranɛ-poanɛ ranɛ-poanɛ ratüpurɛ moatükunɛ

¹ Wandafɛ mamɛ, ranɛ-poanɛ ranɛ-poanɛ ratüpurɛ Yɛfɛfɛ Aboedɛ sai-arandɛ ranahambo se ndorɛhi fɛfirɛmbɛrɛhinda samboanahɛ. ² Horombo se Godɛndɛ hoafɛ süɛgufekoate nɛmboeiambe, ranɛ-sɛmboanɛ ana muɛguambo si maho ra sisamɛ god hoafɛkoate, yɛfɛ nahurai meɛgoro, ranɛ sowanamboyu ai siheimbo hürɛhümündɛ-hündürɛ hei marɛhünda, asu ranɛ-süɛgu hei marɛhündɛ ra se fɛfirɛhimboaneɛ. ³ Ranɛmboanahɛ asu se ndanɛ-moatükunɛ ranahambo fɛfirɛndɛhindɛ asahɛ, ra ndahurai-ane. Asu Yɛfɛfɛ Aboedɛ ranai nindou ɛgoründɛ fiambe amaro-ana, nindou ranai ɛgɛrɛ

hoafɪndühɪya, “Sisas ai moaruwaimbo-mbɪfiyu-wamboane,” mbüsu. Nga asu nindou mamɪ ai hoafɪyuhüya, “Sisas ai Adükar-ani,” ehu ana, asu ai Yifiafi Aboedɪndɪ süngu yangɪr-ane hoafɪyu arandɪ.

⁴ Yifiafi Aboedɪndɪ ratüpuri ra afɪnd-ane engorosi, nga asu awi Yifiafi ranana mamɪ ranɪ yangɪr-ane sagadürɪ arandɪ. ⁵ Adükarɪndɪ ratüpuri ra ranɪ-poanɪ ranɪ-poanɪ ratüpur-anesɪ, nga asu Adükarɪ mamɪ ranahamboane ratüpuriyei arɪhündɪ. ⁶ Ranɪ-poanɪ ranɪ-poanɪ ratüpuri ngɪnɪnd-ane, nga God mamɪ ranai-ani nindou muŋgu ranaheimbo ngɪnɪndɪ ra sagadürɪ arandɪ. ⁷ Yifiafi Aboedɪ ranane ahandɪ-mayo ngɪnɪndɪ ra nindou mamamɪ ranaheimbo tüküfe arandɪ nindou muŋguambo farɪhefendürɪmbohünda. ⁸ Nindou ngorümbo Yifiafi Aboedɪ ranai ngɪnɪndɪ sagadowohane ndofe hohoanɪmo wataporɪmbo-yondürɪmbohünda. Nga asu nindou ngorümbo mare Yifiafi mamɪ ranai ngɪnɪndɪ sagadowohane ndofe fɪfɪrɪfe ranahambo wataporɪmbo-yondürɪmbohünda. ⁹ Yifiafi mamɪ ranane nindou ngorümbo anɪhondümbofe hohoanɪmo ra sagado arandɪ. Asu mare Yifiafi mamɪ ranane ai nindou ngorümbo nindou angünümboyeimbɪmbo dɪdɪboado-fendürɪ-rambo ngɪnɪndɪ ra sagado arandɪ. ¹⁰ Asu nindou ngorümbo hepünɪfeimbɪ moatükunɪ refembo ngɪnɪndɪ ra sagado arandɪ. Asu nindou ngorümbo Godɪndɪ hoafɪ hoafɪyo rambo ngɪnɪndɪ ra sagado arandɪ. Asu ngorümbo ai Yifiafi Aboedɪndɪ-mayoyo asu moaruwai nendɪyei-mayoyo ratüpuri ra türüfoefembohünda ngɪnɪndɪ ra sagado arandɪ. Nindou ngorümbo ranɪ-poanɪmbo hoafɪ hoafɪmbo ngɪnɪndɪ ra sagado arandɪ. Asu ngorümbo ranɪ-poanɪmbo hoafɪ hɪhɪrɪfoefe hoafɪ ngɪnɪndɪ ra sagado arandɪ. ¹¹ Yifiafi Aboedɪ mamɪ ranane ai ranɪ-poanɪmbo ranɪ-poanɪmbo ngɪnɪndɪ ranahambo yare arandɪ asu ai-ane moanɪ ahandɪ hohoanɪmonambo yangɪrɪ nindou mamamɪ ranaheimbo ngɪnɪndɪ yɪboborearü arandɪ.

Muŋguambo sɪhɪrɪ fi mamɪ ranahandambo bɪdɪfɪr-aneɪ

¹² Fi ra mam-anesɪ, nga asu ngorü-poanɪ ngorü-poanɪ moatükunɪ ra ranɪfɪhɪ papɪreamboane. Ahandɪ ranɪ-poanɪ ranɪ-poanɪmbo moatükunɪ afɪnd-anesɪ, nga fi mamɪ ranɪfɪhɪ türemarand-ane. Kraisi ai rahurai-ani. ¹³ Mamɪ ranɪ-süngumboane muŋguambo sɪhɪrɪ, Suda, Suda-yafe ndɪfo, moanɪ ratüpuriyei-rɪhündeimbi, asu moanɪ nɪmboeimbi nindou, sɪhɪrɪ fi mamɪ ranɪnambo hundürɪmayefɪ. Asu muŋguambo sɪhefɪmbo God ai Yifiafi mamɪ ra masemunɪ.

¹⁴ Fi ranana moanɪ mamɪ moatükunɪnambo yangɪrɪyopoanɪ pare haya anɪngo. Aiana afɪndɪ ranɪ-poanɪ ranɪ-poanɪ moatükunɪ ra papɪre mburamboane fi ra mamɪ nahurai anɪngo. ¹⁵ Asu tɪŋarɪ ai hoafɪndowohüya, “Roana watɪŋarɪ-yahɪpoanɪ, ranɪmboane asu ro fi ranahandɪ-yahɪpoanɪ,” mbɪsɪmboesɪ, nga sapo aiana fi mamɪ ranahandamboane. ¹⁶ Asu hɪmboambe ai hoafɪndowohüya, “Roana hɪmboarɪyahɪpoanɪ, ranɪmboane roana fi mamɪ ranahandɪyahɪpoanɪ,” mbɪsɪmboesɪ, nga sapo aiana fi mamɪ ranahandamboane. ¹⁷ Asu fi muŋgu ranai hɪmboarɪ ranɪ yangɪrayo ana, asu nüngunde hɪmboarɪmanda? Asu fi muŋgu ranai hɪmboambe ranɪ yangɪrayo ana, nüngunde fɪsɪŋarü kamadada? ¹⁸ Fi mamɪ ranana ai yahuraiyopoanɪ, nga God ai moanɪ ahandɪ hohoanɪmonambo ranɪ-poanɪ ranɪ-poanɪ moatükunɪ ra fi mamɪ ranɪfɪhɪ papɪmareand-ane. ¹⁹ Nga asu fi mamɪ ranahandambo moanɪ mamɪ ranɪ yangɪrayo ana, asu fi ranai nahü manɪngo? ²⁰ Fi ranai moanɪ yare nɪngowan-ane, asu fi mamɪ ranɪfɪhɪ ranɪ-poanɪ ranɪ-poanɪ moatükunɪ ranai papɪre haya anɪngo.

²¹ Ran+imboane asu ng+iri hi+mboar+ ai wat+jar+imbo hoaf+indowohüya, “Ro ng+iri si+hambo ndaham+ndi+han+ini,” mb+iso, nga wani. Asu ng+iri mb+iro ai ti+jar+imbo hoaf+indowohüya, “Roana ng+iri si+hambo ndaham+ndi+han+ini,” mb+iso, nga wani. ²² Nga awi si+hi+ri nahan+iniyo si+hefi fi ranahambo ranana ng+in+indeimbi+yopoani asefi, ran+moatükun+ ranai fi ran+fi+hi pa+iar+koate+ayo ana, asu ng+iri fi ranai aboedi ndonde ni+ngo, nga wani. ²³ Asu fi ranahandambo bi+di+fi+ri moatükun+imbo si+hi+ri aboedi moatükun+yopoani asefi, ranahamboanef+ si+hi+ri aboedi yihuru+ ar+hundi. Nga asu fi ranahandambo bi+di+fi+ri amoan+ng+imbü moatükun+ ranahamboane aboedi di+di+boado+ar+hundi. ²⁴ Fi bi+di+fi+ri aboedi ra moani hi+ni+ng+ri+hu ar+hundi. Nga God aiyu ahand+hoari mu+nguambo ran+poani ran+poani fi bi+di+fi+ri ra fi mam+ ran+fi+hi mamambere hi+ni+ng+mareandi. Ran+yu asu fi bi+di+fi+ri ranahambo moanane asefi ranahambo ai ndor+hoeimbi hi+ni+ng+re marandi. ²⁵ Fi mam+ ranai ngorü+poani ngorü+poan+imbeyo yahuhayambo yare hi+ni+ng+reambo+yupoani, nga fi mam+ bi+di+fi+ri, mam+ bi+di+fi+ri ranai mam+ hohoan+mo süngu si+mbor+ far+hefi+ri+mbeyeia yahuhayambo yare hi+ni+ng+mareandi. ²⁶ Ran+imboane fi ra ngorü mam+ bi+di+fi+ri asübus+imboayo ra, asu fi mam+ mu+ngu ranai+amboan+ asübus+yowohane. Asu fi ra mam+ bi+di+fi+ri aboed+ane asefi ana, asu mu+nguambo fi ranai+amboan+ aboedi hi+hi+fi+hi+fi+yowohane.

²⁷ Ran+imboane mu+nguambo nindou se Kraisi+ndi fi+anei an+imboei. Asu mu+nguambo se ahand+ fi bi+di+fi+ri nou+aye. ²⁸ God ai bi+di+fi+rambo Kraisi+ndi nendi+mayei ranaheimbo rahurai yare hi+ni+ng+marearü. We+ngurü+hi+di+di+ ranai Kraisi+ndi hoafi sowandümo homo+rundeimbi, ran+iki+min+ndi ranai God+ndi hoafi hoafi+yei+ri+hündeimbi, asu ran+iki+mi ra yamundu+rundeimbi, asu hepün+feimbi moatükun+ rar+hi+ri+hündeimbi, asu nindou an+gün+ümbi aboedi+ri+hi+ri+hündeimbi, asu nindou far+hehi+ri+hündeimbi, asu mu+nguambo ratü+pur+ aho ra hi+fand+rü+hi+ri+hündeimbi, asu ngorü+poan+imbo hoafi hoafi+yo+ramboanei ranaheimbo hi+ni+ng+mareandüri. ²⁹ Awi nindou mu+nguambo Kraisi+ndi hoafi sahümü+ndi hei+ri+hündeimbi yang+ri+yei an+imboeia? Awi mu+nguambo God+ndi hoafi hoafi+yei+ri+hündeimbi nindou yang+ri+yei an+imboeia? Awi mu+nguambo yamundi+hi+ri+hündeimbi nindou yang+ri+yei an+imboeia? Awi mu+nguambo hepünü+feimbi moatükun+ ratü+pur+yei+ri+hündeimbi yang+ri+yei an+imboeia? ³⁰ Asu mu+nguambo nindou ai an+gün+ümbo+yeimbi+imbo aboedi+fendü+ri+imbo ng+in+indeimbi yang+ri+yeia? Mu+nguambo nindou ai ngorü+poan+imbo hoafi ra hoafi+yei+ri+hündeimbü yang+ri+yeia? Asu mu+nguambo nindou ai hoafi ra hi+hi+ri+foadi+hi hoafi+yei+ri+hündeimbü yang+ri+yeia? E! ran+moatükun+ ra ai wani. ³¹ Se moani aboedi ham+ndi moatükun+ ran+ yang+ri+ sem+nd+imbo ngusüfo pand+ihindi.

Si+hi+ri nindou amurambo ngusüfo pand+humboane

Nga ro si+heimbo nahan+yo aboedi ham+ndi nafi aho ranahambo nafuin+dahandüri samboanahi.

13

¹ Asu ro nindou ranaheimbo nindou+yei hoaf+ane, asu sünambeah+ndi nendi+yomondi hoafi ranane ra hoafi+yahandü+ri+hi, asu ro nindou ranaheimbo ngusüfo pefekoate+ayah+ ana, asu ro nümü+si fand+yoan+, moani hoafayo hoango nahurai+ndamboyahi. ² Asu ro God+ndi hoafi hoaf+indahandü+ri+hi, God+ndi hohoan+mo di+bo engoro ra mu+nguambo fi+fi+rar+heand+ane, asu mu+nguambo fi+fi+ri+fe ra fi+fi+rar+heand+ane, asu

nginindi hamindi anihondumbo-riheandühi asu nimoiei-wafu nimaraoani hoafiyahani gorügoanini aho-ane, asu ro nindou ranaheimbo ngusüfo pefekoate-ayahana, asu ro moan-anahi. ³ Ro wandi napo munguambo masiheheandi ra napokoate-yeimbi nindou fehefendürimbo yimbondihe, asu wandi fi ra hinngi-ndiheandani nindou ai wambo haiambe mandundirani hai tikirinda-ndrimboesi, nga asu ro ngorü nindoumbo ngusüfo pefekoate-ayahana, ra ngiri wambo aboedi fandihendiri.

⁴ Ngorumbo ngusüfo pare-randeimbi ai wara hoafeandüh-reandühi farihendüri arandi. Asu ai moai nindou ngorumbo ngusüfoambe moaruwai hohoanimo randi, asu ahandi fimbo moai boriyu randi, asu moai ahandi fimbo hihifi-hihifiyu randi. ⁵ Ai moai afindi-afindiyurandi. Asu ai moai ahandi moatükunimbo yangiri hohoanimo pare randi, asu moai nimehünou nginindiyu randi. Asu ai moai nindou ahambo moaruwaimbomarihorirana hambo hohoanimo randi. ⁶ Asu ngorumbo ngusüfo pare-randeimbi aiana nine-moatükunimbo moaruwai-ayo ranahambo moai hihifi-hihifiyu randi, nga aiana anihondü hohoanimo ranahamboane hihifi-hihifiyu arandi. ⁷ Ai ana munguambo tirifo aho ra moanane yahu arandi, asu munguambo si aho ra Godimbo anihondumbo-riri randuhani. Munguambo si aho ra God ai fandihendirimbi yahuhaya, hifandandühi asu munguambo tirifo ra tüküfeyoani, ai nginindi nungumboani.

⁸ Ngorumbo ngusüfo pefe hohoanimo ra ai ngiri awarindihoayo. Nga Godindi hoafi hoafimbo hohoanimo ranana kikingamindimboe. Rani-poanimo hoafina hoafi hohoanimo ranana moendindimboe. Fifirife hohoanimo ranana awarindihoemboe. ⁹ Mungu-moatükunimbo aho ra moani bidifiri-bidifiri yangiri-ane fifirihumboayefi. Godindi hoafi hoafimbo ranamboani awi moani bidifiri yangiri-ane hefi hoafiyefi arihundi. ¹⁰ Nga süngunambo nine-moatükunimbo aboedi hamindi-mayo ranai tükündifeihani animbo, asu nine-moatükunimbo moani bidifiri-bidifiri yangiri hohoanimomayefi ranai awarindihoemboe. ¹¹ Horombo ro nimori-yahambe rani-simboani wandi hoafi, hohoanimo, fifirife rani-moatükunimbo ra nimori nou rasüngumarheandi. Nga hapondani ana ro adükari-yahühi nimoakidibou-yei hohoanimo ra hinngi-riheamboanahi. ¹² Haponda munguambo moatükunimbo awi moai sihiri ndorihu fifirihundi, nga hoehimboambe nahurai-ane hoeirihu arihundi. Nga süngunambo animbo sihiri Godimbo ndondihuri ahandi ngusümboari ra hoeindihumboayefi. Hapondani ana moani bidifiri yangiri-ane fifirirheandi. Nga süngunambo-animbo ro ahambo ndondihinififirindihinimboyahi, ai wambo haponda ndore fifirareandiri nou. ¹³ Nga haponda ngim moatükunimbo nda, Godimbo anihondümbofe hohoanimo, Godimbo anihondümbofehü himboyondombo hohoanimo, asu nindou ngorumbo ngusüfo pefe hohoanimo ra moani koadürumbo-koadürumbo yagodimboe. Nga ngim hohoanimo ranahandambo, ngorumbo ngusüfo pefemboane ai adükari hamindayo.

14

Godindi hoafi hoafimbo hohoanimo pandihumboane

¹ Munguambo si aho ra nindou bodimondambo ngusüfo pefembo hohoanimoyo homboane. Asu se Yifiafi Aboedindi-mayo nginindi rani semindimbo hohoanimondei ngei. Nga Godindi hoafi hoafiyorambo

nginindî ranimbo se moanî ngusüfo pandîhindî. ² Nindou düdi ai ranipoanimbo hoafinambo hoafayu ana, nindou ranaheimbo hoafiyundürühi-yupoanî, nga ai Godimbo yangir-ani hoafayu. Sapo hoafi ra nindou ranai ngirî fifirîndîhindî, nga ranana Yifiafi Aboedi-mayo ranahandî nginindînambo Godimbo yangir-ani dîbo hoafi hoafiyundo arandî. ³ Nga asu nindou düdi ai Godindî hoafi hoafayu ana, asu ai nindou ranaheimbo anihondümbofe ra nginemîndîndürühi farîhendürühi, asu ngusüfoambe aboedi didîboado-rearühane. ⁴ Nindou düdi ranipoanimbo hoafinambo hoafayu ana, ai ahandî fi nginemîndîmbo yangir-ani hoafayu. Nga asu nindou düdi ai Godindî hoafi ra hoafayu ana, asu hoafi ranai Kraisîndî nendî ranaheimbo nginîndamündürîmboe. ⁵ Ro sîheimbo muṅguambo ranipoanimbo hoafinambo hoafindei sahehea hohoanîmoayahîsî, nga awi ro sîheimbo Godindî hoafi hoafiyoramboanahî hohoanîmoayahî habodîhi. Nindou düdi ai ranipoanimbo hoafinambo hoafînduanî asu nindou ṅgorü ai hoafi ranahambo hîhîrîfoefe hoafiyonanî anîmbo, asu Kraisîndî nendî muṅguambo ranaheimbo hoafi ra fandîhendürîmboe. Nga nindou düdi ai Godindî hoafi weindahî hoafayu ranana ranipoanimbo hoafinambo hoafimbo ṅgasündeamboane.

⁶ Wandafi mamî, awi ro sîheimbo sowahî tükündaheandühi ranipoanambo hoafinambo hoafîndahandüranî ra ro ngirî sîheimbo fandîheandürî. Nga ro sîheimbo God ai wambo bidîfirî moatükunî weindahî-mareandîrî hoafi, fifirîfembo moatükunî hoafi, Godindî hoafi hoafiyorambo hoafi asu yamundîfembo hoafi ra ndahandüran-anîmbo, sîheimbo fandîhehe-andürîmboyahî.

⁷ Hoahoṅgo rakoate-randeimbî moatükunî, nümüsî, fufuṅjî, mbonîfaifai ranamboanî moanî mamî rahurai-ane. Ranî-moatükunî muṅguambo ranai mamîkarî hoafîndoanî ra nūṅgundîhi nindou ai hîmborîmandei hoafi ahandî rana? ⁸ Nindou ai yifiarîmbo yînafoaiyu-randeimbî ai ndofe yînafoaikoate-ayu ra, asu nindou didî dai yifiarîmbo napo ra didîboadomandea? ⁹ Moanî mare yahurai-ane, asu se ranipoanimbo hoafinambo hoafayei ra asu nindou amurî ai nūṅgundîhi sîhei hoafi fifirîmandîhinda? Ranana se moanîpo hoafîndamboyafi, nga sîhafî hoafi ranai moanî werî-yafui nou nîmoamo ṅgomboe! ¹⁰ Yinî, muṅguambo hîfî ndanîhü ranipoanî ranipoanî hoafi afînd-ane ṅgoro. Nga asu moai mamamî hoafi ranai ranahandambo nîmîndî fifirîfekoate yangoro, nga wanî. ¹¹ Nga asu ro hoafi wataporayu ranahandî nîmîndî ra fifirîfekoate-ayahî ana, nindou hoafayu ranai wandî nindou amurînduanî asu ro-amboa ahandî nindou amurîndamboyahî. Se ranipoanimbo hoafinambo wataporîndeianî sîheimbo yahurai tükündîfemboe. ¹² Nga se-amboa Yifiafi Aboedîndî-mayo nginîndî ra semîndîmbo hohoanîmoyei arîhündî ranîmboane asu se Kraisîndî nendî fehefembo nginîndî ra semîndîmbohünda tîṅrîfondei ṅgei.

¹³ Ranîmboane nindou düdi ai ranipoanimbo hoafinambo hoafiyurandeimbî ana, ai hoafayu ranahambo Kraisîndî nendî ranaheimbo hîhîrîfoefe hoafombohünda nginîndî ranahambo Godimbo didîbafîmbîfiyuwamboane. ¹⁴ Asu ro ranipoanimbo hoafinambo didîbafefeyo ana, wandî yifiafi ranai-ane didîbafefeyo, nga asu wandî hohoanîmo ranai ana moanî moaruwai tîtanîmbo-reamboane. ¹⁵ Asu randîfeyonanî ra ro nūṅgumandîhea? Ro wandî yifiafi ranambo didîbafînda-heamboyahîsî, nga asu ro wandî hohoanîmo ranambo amboanî didîbafînda-heamboyahî. Ro wandî yifiafi ranambo heründa-mboyahîsî, nga asu ro wandî

hohoanimo ranambo amboani heründamboyahi. ¹⁶ Godimbo se sifahafi yifiafi ranambo yangiri hihifariri ana, asu moanindi nindou mayei ranai fandifeambe ngiri hoafindeihi, “Anihond-ane,” mbisei se hihifiyafambe. Sapo se hoafayafi ranahambo ana nindou ranai moai fifirihindi. ¹⁷ Godimbo hihifimbo didibafife sifahafi ra aboedi safanesi, nga ngiri nindou ngorü ranahambo ngininda-mindündürü. ¹⁸ Ro afindimboanahi rani-poanimbo hoafinambo Godimbo hoafiya arihandi ra sheimbo ngasündihea-ndürimboanahi asu ranimboanahi ro Godimbo hihifarihüni. ¹⁹ Nga Kraisindi nendi fandifeambe roana, moani nindou ai fifirihindeimbi hondahüfeimbi (5) hoafi yangiri yamundife-ndürimbo hohoanimoayahi. Nga asu hoafi moani afindi hamindi rani-poanimbo hoafinambo wataporimboyo ho ana, aboedi hamindiyopoi.

²⁰ Wandafi mamä, se nimoakidibou hohoanimoayei nou hohoanimondeimboyei. Moaruwai hohoanimo aho rananimbo se nimoakidibou nou hohoanimondeihä nimboei, nga asu shei hohoanimo ranana nindou boagiri nahurai-animbo se nimboei. ²¹ Ahinümbi hohoanimo sürü papirandühä yahoya, “Rani-poanimbo hoafi hoafümbi nindoundi yafambe süngu-ane, asu nindou amuriyeyi yafambe süngu-ane, rananimbo nindou ndanaheimbo ro hoafindahandürimboyahisi, nga asu ai ngiri wambo himborindei,” mehu Adükari ai.

²² Nga ranane asu rani-poanimbo hoafi hoafimbo nginindi ranai nindou Godimbo anihondümbofe-koate-mayei ranaheimbo nafuimbo moatükun-ane, nga asu anihondümbo-rihoreimbi ranaheimbo ana wani. Nga asu Godindi hoafi hoafimbo nginindi ahei mbusümo ranai anihondümbo-rihoreimbi aheimbo nafuimbo moatükun-ane, nga Godimbo anihondümbofe-koate-mayei ranaheimbo ana wani. ²³ Ranimboane asu Kraisindi nendi ranai mamühä fandihindani se rani-poanimbo hoafinambo hoafayeyi ana, asu fifirifekoate-yeimbi asu anihondümbofe-koate yeimbi ranai tükündahi sheimbo hoeindihindürühi, ai ana hihindi-hihindiyehanei mbiseimboyei. ²⁴ Nga munquambo Godindi hoafi rani yangiri hoafindeian-animbo, asu anihondümbofekoate-yumbü asu fifirifekoate-yumbü ai tükündifi-hündambo amboani asu ai hoafi ra himborindu haya moaruwai hohoanimomayu ranimbohünda ngusüfoambe afindi hohoanimondimbui. ²⁵ Rananimbo asu ahandi hohoanimo dibo menjoro ra weindahindeandühä, asu ai yiri yimbu pusinde nimandümbo Godimbo hohoanimonduwöhü hoafindühümboya, “Awi anihond-ane, nga God ai se-babidi shei mbusümo anüngu!” mbüsümbui.

Godimbo ratüpuri hohoanimo ra aboedi mbihowamboane

²⁶ Wandafi mamä, asu se nüngundihä ramandihinda? Munquambo se fandifeambe, nindou ngorü ai herü hohoanimonduhane, ngorü ai yamundiferambo hohoanimo hohoanimonduhane, ngorü ai God ai nini-moatükunimboyo hoafimbohünda nafuimayundoane, ngorü ai rani-poanimbo hoafinambo hoafimboane, asu awi asükai sapo ai hoafiyumbi hihirife hoaf-ane, munqu rani-moatükuni ra hoafimbeyei-amboane. Munqu-moatükuni ra Kraisindi nendi ranaheimbo nginimbiramindüramboane. ²⁷ Nga asu nindou bidifiri ai rani-poanimbo hoafinambo hoafimbo hohoanimondeihä ana, moani nindou yimbundafandani asu ngimindimondani yangiri-animbo rambirundamboane. Nga asu moani ngorü ai hoafindu kikingdamünduani, ngorü ai hoafiyu-mbirandamboane. Rananimbo asu nindou ngorü ai nene hoafi ngorü ai hoafimayu ranahambo

hîhîrîfoare hoafîmbiyu wamboane. ²⁸ Nga asu nindou ngorü ai ranî-poanîmbo hoafînambo hoafînduanî ranahambo hîhîrîfe hoafîmbo nindou ranîhü nîngokoate-nduanî ana, asu nindou ranai ranî hoafînambo hoafîndümbui, nga moanî ai sîsîkoate nîmandümbö-anîmbo ahandî fimboane asu Godîmboane ranî yangîrî hoafîmbiyu-wamboane.

²⁹ Yimbu ngîmî nindou saf-anîmbo Godîndî hoafî hoafîmbo-mayo ra hoafîmbeyo-mondamboane. Nga asu amurî bîdîfîrî ai moanî nîmarîmombo nîne hoafî ai hoafayomo ranahambo tûmbîrundamboane.

³⁰ Nga asu nindou mamî wataporambe amaru ahambo God ai nafuiduanî, asu nindou nîngumbo hoafayu ranai ahandî hoafî ra awi kîkîmbîramündu-amboane. ³¹ Ranî-süngumbo-anîmbo nindou muŋguambo mamamî Godîndî hoafî hoafîndîmondanî, asu nindou muŋgu amarei ranai hoafî ranahambo fîfîrîhindühî ngînîndî mbînîmboei-amboane. ³² Godîndî hoafî hoafîmbo ngînîndî sowandümondeimbî nindou ana ai moanî ranahandî ngînîndî ra hîfandî-mbîrundamboane. ³³⁻³⁴ Sapo God ai sîhefîmbo moai mamîkarîyo wakîferambo yîfirîyu, nga moanî aboedî ndorîhefe nîngomboane yîfirayü.

Kraisîndî nendî muŋgu ai fandîfeambe ana, awi nîmorehî ai wataporîndeimboyei, nga moanî sîsîkoate nîmandei. Kraisîndî nendî muŋguambo yahurai-ane rarîhi arîhündî. Nîmorehî aiana ngîrî hoafîndei sapo Mosesîndî ahînûmbî hoafî hoafîmayo süngu ai moanî nindowenihî-yomondî hoarehî nîmboei. ³⁵ Nîmorehî ai ranî-moatükunî ranahambo fîfîrîfehü türüfoefembo mbîseimbo ana, ai ahei nindowenihî ranahamumbo worambe düdumbeyahi-puramboane. Nîmorehî ai Kraisîndî nendî fandîfeambe botîfe hoafî ana, amoanîngeimb-ane.

³⁶ Awi Godîndî-mayo hoafî ra sîheimbo sowahîndî botîfe homboyo? Awi asu hoafî ra sîheimbo yangîrî tüküfemboyo? ³⁷ Nga asu nindou mamî ai rande hohoanîmondühüya, “Ro Godîndî hoafî hoafîya-rîhandeimb-anahî,” ehuyo, asu “Yîfiáfî Aboedîndî fîfîrîfe masahamîndîhî,” ehü ana, refeana ai fîfîrîmbîreand-amboane, nga Adükarî ai randîhindî mehu hoaf-ane nda ro sîheimbo sürü paparîhandî. ³⁸ Nga asu nindou ranî hoafî ranahambo hîmborîkoate-ayu ana, asu se ngîrî ahambo hîmborîndei.

³⁹ Ranîmboane wandafî mamî, Godîndî hoafî hoafîmbo hohoanîmo ranahambo yangîrî ngusüfo pandîhi ngei, nga asu se ranî-poanîmbo hoafîna hoafîmbo yowanî mbîseimboyei. ⁴⁰ Kraisîndî nendî fandîfeambe muŋgu-moatükunî aho ra wudîpoapondîhi ndondîhi randîhindî.

15

Krais ai yîfîyu hayamboyu asükaiyu botîmefiyu

¹ Wandafî mamî, haponda ro sîheimbo aboedî hoafî masahandürî ra asükainda hohoanîmo botîndîhendürî samboanahî. Aboedî hoafî ra se sahümündî hehimboyei asu se ranîfîhî ngînîndî manîboadei ranahamboanahî. ² Aboedî hoafî sîheimbo ro bokarîmarî-heheandürî ranahambo ngînîndî kîkîhîrîhümündî anîboadei hei ana, ranambo se aboedambo-ndahimboyei. Nga refekoate-ndeianî ana, ngîrî fandîhendürî.

³ Ro hoafî hîmborîya heheambo masahamîndîhî ra sîheimbo masahandürî ra ai aboedî adükarî moatükunî hamînd-ane: Krais ai sîhefî moaruwai hohoanîmo ra raguanambo-fembo-hündamboyu yîfîmayu, sapo Godîndî hoafî yare hoafîmayo süngu. ⁴ Ahambo honguambe sîhehorane, asu ranambe ngîmî nîmbîyu mbura asükaiyu botîmefiyu, Godîndî hoafî yare hoafîmayo süngu. ⁵ Ranîyu asu ai Pitambo-so boatei tüküfî mburamboyu asu süngunambo ahandî 12 süngururü-rundeimbîmbo-so tükümeiyu.

⁶ Ran+yu asükaiyu ahandi wandafi mam+ 500 ngasündeandeimbi nindou ranaheimbo-so tüküme fiyu. Nindou ra afindi ana an+imboei, nga asu bidifiri ana yifisafimayei. ⁷ Ran+yu ai Semsimbo-so tüküfi mburamboyu asu süngunambo ahandi hoafi sowandümo homo-rundeimbi-memo munquambo ahamumbo-so tüküme fiyu. ⁸ Ran+yu asu süngunambo hondü wambo-so amboa tüküme fiyu. Asu ro furambe sanjorambo hapoadümboyaha wakemindi-ndir+imbo nahurai-anahi.

⁹ Kraisindi hoafi sowandümo homo-rundeimbi-yomondi mbusümo ra akidou saf-anahi. Wambo ana Kraisindi hoafi semündü hurandeimbi mb+sei dükand+hi-ndir+mboyei sapo ro Godindi nendi ranaheimbo moaruwaimbo-mar+hearü hahi ran+imbohünda. ¹⁰ Nga God ai wambo moani hipoambo-mareand+ra ran+imboanahi haponda ro Kraisindi hoafi sahamindi ha-r+handeimbayahi. Nga asu ahandi moani hipoambofe hohoanimo ranai moai moan+imbofeyo, nga wani. Kraisindi hoafi sowandümo homo-rundeimbi bidifiri ai munqu moai ro ratüpurayah+ nou yaru tinirifoyomo. Nga roana, wand-amboan+ moai ratüpuriya r+handi. Nga Godindi moani hipoambofe hohoanimo wandi fiambe amarondiri ranane far+hendira ro rawar+heandi. ¹¹ Ranane hoafi ra ro hoafiyahembü hündiyo asu ai hoafiyomondeimbi hündiyo ra sapo mam+ ran+ hoafi ran+yo bokari-mar+hehund+ ranahambo se an+hondümbom-mar+hindi.

Sihiri yifihündi botife hoafi

¹² Krais ai yifimayua asu God ai honguambeahindi bot+mariri hoafi ra ro afindimbo hoafiyefi mar+hundi. Nga asu n+imboe nindou bidifiri sihei mbusümo an+imboei ranai hoafiyehiya, “Nindou yifiyoweimbi-hündi ana, ngiri asükaindo botindifeyo,” maseia? ¹³ Ran+ hoafi ra an+hondümbayombonana, God ai moai Kraisimbo honguambeahindi botiriri. ¹⁴ Asu Krais ai yifihündi botifekoate-mbeimbonana asu ro ngiri n+nimbo hoafiyefi rihunda asu se ngiri nini-moatükunimbo an+hondümbom-r+hindi. ¹⁵ Rambefe-mbonanasi, asu ro Godimbo tikai hoafiyefi-rihundeimbi nindou tükümbayahu. Sapo ro ahambo an+hondümbom hoafiyefühi sefiya, “God ai Kraisimbo bot+mariri,” asefi. Nindou yifihündi botifekoate-mbeimbonana, God ai ngiri Kraisimbo yifihündi botiriri. ¹⁶ Nga God ai nindou yifiyehimb+hündi ranaheimbo botifendüri+ra koatembei-mbonana, asu Krais ai-amboan+ yifihündi botimbefipoan+. ¹⁷ Nga asu God ai Kraisimbo yifihündi botifikoateyu-mbonana, asu sihei an+hondümbomfe ranai siheimbo mbafar+hendüri+poan+. Nga seana sihei moaruwai hohoanimo ranaianimbo kik+hindam+ndindüri n+ngomboe. ¹⁸ Asu an+hondümbom rambefembonana, nindou didiyei Kraisimbo an+hondümbom-r+hor+ mbur+hü yifimayei ranai-amboan+ moaruwaimboyahi. ¹⁹ Sihiri ana Kraisimboanefi an+hondümbom-r+hurühi himboayahundo. Nga asu Krais ai sihefimbo ndan+simboan+ yang+ri fehefemunimbo himbombayefimbonana, asu nindou bidifiri sihefimbo hipoan+imboembou-anei sahümun+.

²⁰ Hohoanimo ra yahuraiyopoan+, nga wani. Nga an+hondüyo Krais ai yifiyu mbura honguambeahindi God ai bot+mariri. Nümbürambeahindi horombonambo sesimbo moatükun+ boatei nafaram+ndo nahuraiyo God ai Kraisimbo boatei yifiyeimbi nindou ai yang+ri botifekoate-yeambe ahambo bot+mariri. ²¹ Nindou mam+ ahandi süngu yifimbo hohoanimo tüküme feyo asu nindou mam+ ai-amboan+ ahandi süngu yang+ri botifembo hohoanimo tüküme feyo. ²² Sapo nindou munqu ai ra Adam+ndi sir+hünd-anei yifimayu süngu yifiyei ar+hündi. Nga nindou munquambo Kraisindi

sirihünd-anei botimefiyu süngu botiyahi arihündi. ²³ Nga munquambo nindou mamami ahei botifeambe botindahumboyefi. Krais ai boateimayu asu ai asükaindu kudüwan-animbo asu nindou ahandi sirimayei ra munqu botindahimboyei.

²⁴ Rani-simboan-animbo munqu-moatükuni munqumboayo si ranai tükündifemboe. Rananimbo asu Krais ai sanendi, anani, kabomo ra hifandi-rundeimbi, munquambo ratüpur bogorimboyafu-ndeimbi, asu munquambo nginindi hifandu-ndeimbi ranahamumbo hifinambo-ndeapurimbui. Rananimbo asu ai nginindi hifandarandi ra Ape Godindi wariwami hinngindeambui. ²⁵ Awi ranambe ana Krais ai bogorimbondüfi nungu ngumbo animbo, asu God ai moaruwai nendi ranaheimbo hifinambo-ndeandüri haya Kraisindi yirumbo hoarehi hinngindearümbui. ²⁶ Amuri hürütümbi ranaheimbo hifinambo-ndeandüri ngu-ngumbo animbo, asu süngunambo hondü-animbo yifi ranahambo amboani hifinambo-ndeambui. ²⁷ Godindi hoafi yare hoafiyowohü yahoya, “God ai munqu-moatükuni ahandi hoarehi hinngimareandi,” meho. Nga God ai munquambo moatükuni ranambeyupoani. Ranimbo-animbo sibirififirindi-humboane, God ai munqu-moatükuni ra Kraisindi hoarehi hinngimareand-anesi, nga asu ai moai ahandi hoarehi nungu, nga wani. ²⁸ Nga munqu-moatükuni ra Kraisindi hoarehi yangrindoan-animbo, asu Godindi Nimori ranai sapo Afindi ai munqu-moatükuni ahandi hoarehi hinngimareandi rani-hoarehindümbui. Rananimbo asu God ai ahandihoari munqu-moatükuni aho ranahambo bogori hondündümbui.

²⁹ Nga asu yifiyeimbi ai botifekoate-ayei ana, asu nindou bidifiri aheimbohünda himoni hundüryei arihündi ranai nungurihi-ndühyeia? Asu yifiyeimbi ai botifekoate-ayei ana, asu nimboe nindou bidifiri ai aheimbo fehefe-dürimbohünda himoni hundüryei arihünda? ³⁰ Asu yifhoefimbo amboa. Ro Krasindi ratüpur ratüpurimayefi asu nindou bidifiri ai munquambo si aho ra moaruwaimbo-rhimuni hei arihündi. Asu yifiyeimbi nendi ranai asükaiyo botifekoatembo-ayei ana, asu ro nimboe moani ndarihu animboefa? ³¹ Wandafi mam, munquambo si aho ra ro yifimbo nahuraiya arihandi. Ra anihond-ane. Se munquambo Sisas Krais-babidi aniboadei ranimboanahi ro sheimbo hihifi-hihifiyahühi weindahi rarthe hoafehandüri. ³² Efesus ngoafthü ro nimambeahindi ninihondi-babidi nahurai yifiarimayahi. Ranimbo-hündambo nindouyafe hohoanimo süngu ro nini-moatükuni aboedi mandahamindaha? Nga asu yifiyeimbihündi nindou ranai asükaindei ngiri botindahindi hoafi ra anihondayo ana, ambesi, nga sibir moani, “Sesi dagudifi, hoe ndimindefi raraondihu ngefimboane. Nga sümbu ana awi sibir yifindemboyefi,” hoafi mam hoafimayo süngu.

³³ Se tikai hoafi anihondümbö-ndihimboyei. Sibir sifehi wandafi moaruwai-mayei rani-babidi ahahabodefifi ana, asu ai sifehi hohoanimo aboedi ra moaruwaimbo-ndihimunimboyei. ³⁴ Se wudipoapondhi hohoanimondeih asu moaruwai hohoanimo ra rühüsafi hinngindihindi. Nindou bidifiri seana moai awi Godimbo fifirihori. Ranahandambo se amoanngimbeyei-amboane.

Fi asükaiyo botefeyo ranana ngorü-poanimboane

³⁵ Nindou bidifiri ai düdundahindühi animboya, “Nindou yifihündi ra nungundhi asükai botimandahinda? Fi ra asükaindo botindifeyowohü nungu-nahurai fi ndemindi haya tükündife maningoa?” mbiseimboyei.

³⁶ Ranana hihindi hoaf-ane? Se ra fifirowamboanafi nini-moatükuni hoari hifambe hifi kararowandi ranai yifikoate-nahuraiayo ana, asu ai ngiri yangiri aboedi tükündifeyo. ³⁷ Se koniyo asu nini mangriyo hifarowandi ra moai emündü dödödü kameihifi hifrowandi, nga hoari yangir-ane hifi kararowandi. ³⁸ Ranana asu God ai hohoanmomayu süngu dödödü emündü napo ra ranifihifi papareandi. Ranai mungu nime-moatükuni mamami hoari ranaheimbo rani-poanimbo rani-poanimbo dödödü, emündü ra sagadüri arandi. ³⁹ Mungu-moatükuni yangiri niŋgo haya hoahoango-randeimbi ranahei fisafi ana mamami simogodifi yangiriyopoani, nga wani. Nindou ai ngorü-poanimbo fisaf-ane, ninihondifi ai ngorü-poanimbo fisaf-ane, ndu napo ai ngorü-poanimboane. Asu kinifi ai ngorü-poanimboane. ⁴⁰ Sünambeahindi moatükuni fi-poanimboane, asu hifi ndanihündambo fi-poanimboane. Nga asu sünambeahindi moatükuni ranai ngorü-poanimbo fiyomboane, asu hifi ndanihündambo moatükuni ranai ngorü-poanimbo fiyomboane. ⁴¹ Hüfihamindi ai-amboanifi ahandifi rani-poanimbo fi anandi. Amoamo ai-amboanifi ahandifi rani-poanimbo fi anandi. Asu mupui amboanifi rani-poanimbo fi anandi, nga asu munguambo mupui ra bidifiri ai ngorü-poanimbo fiyo asu bidifiri ai ngorü-poanimbo fiyo ra hoanngomboane.

⁴² Moanifi yahurai-animbo nindou yifiyeimbihündifi asükaindeifi botindahinda tükündifemboe. Fi ra asamboefeyo rananimbo ai sümboyo-randeimb-ane. Nga asu fi ranai yangirrambofe tükefeyo ranai ana sümbokoateyo-randeimb-ane. ⁴³ Fi asamboefeyo ranana wosihoforifi himboyowohü hoafendiyowohane. Nga asu fi yangiri botefeyo ranana moanifi aboedi himboyowohü nginindi tüküfeihane. ⁴⁴ Fi asamboefeyo ranana hifi ndanihündambo fi yangir-ane. Nga asu fi botefeyo ranana sünambeahindi fi-ane.

Hifi ndanihündambo fi-poanimboane, asu sünambeahindi fi-poanimboane rehayamboane aniŋgo. ⁴⁵ Sapo Godindi hoafifi yare hoafiyowohü yahoya, 'Weanğurühididi nindou, ahandifi ndüri Adam ana, nindou yangiri niŋgombo tüküme fiyu,' meho. Nga asu ngorü Adam, Kraisi, aiana yangiri niŋgombo yifiafi saimboyu tüküme fiyu. ⁴⁶ Yifiafi hoearambe fi ranai moai raboatei tüküfeyo, nga wani. Nga hifi ndanihündambo fi rani-boatei tüküfeyoane, asu süngunambo yifiafi fi ranai tüküme fiyu. ⁴⁷ Weanğurühididi Adam aiana hifihündiyu tüküme fiyu. Nga asu süngudidi Adam ana sünambeahindi tüküme fiyu-ani. ⁴⁸ Hifi ndanihündambo nindou ana sapo nindou hifinambo nafiyumbihündifi mayu nahurai-aneifi. Nga asu nindou sünambeahindi aiana sapo nindou sünambeahindi tüküme fiyu nahurai-aneifi. ⁴⁹ Hapondanifi ana sihiri nindou hifinambo nafiyumbimayu ranahandifi fi-hoeari-yefomboanefifi, nga mare yahurai-animbo sihiri nindou sünambeahindi tüküme fiyu rahurai fi-hoeari-ndemboyefifi.

⁵⁰ Wandafifi mamifi, hoafifi nda ndahurai-mayowamboanahifi hoafehandüri. Nindou hifi ndanihündambo safifi horifi rani-finambo tüküfimbifi nindou ranai ana ngiri God nginindi hifandarandifi ranambe ngu. Asu nime-moatükuni sümboyo-randeimbi ra asu ngiri nime-moatükuni sümbokoateyo-randeimbi ra ndemündü. ⁵¹⁻⁵² Dibho hoafifi menğoro nda himborindeifi, nindou munguambo sihiri ngiri yifindefifi. Nga munguambo sihiri ngorüsüngundahundühi animbo rani-poanimbo findefifi hohu tükündahumboyefifi. Nimehünou, himboarifi dikirihu afarihumindefi nou bidifiranambo fufunji ai hoafindoanifi simborifi tükündahumboyefifi. Sünambeahindi fufunji ranai hoafindoanifi animbo nindou yifiyeimbihündifi ranai

asükaindei botindahimboyei, asu muŋguambo sihiri moani rani-poanimbo tükündahumboyefi. ⁵³ Sümboyo-randeimbi fi ranana ŋgorü-poanimbo findo haya sümboyokoate-randeimbi tükümbifeyo-wamboane. Nga asu yifiyo-randeimbi fi rananimbo ŋgorü-poanimbo findo haya yifiyo-rakoate tükümbifeyo-wamboane. ⁵⁴ Rananimbo sümboyo-randeimbi fi ranai sümboyo-rakoate findoani, asu yifiyo-randeimbi fi ranai yifiyo-rakoate findoan-animbo, asu Baiborambeahindi hoafi ranai anihondü tükündifemboe. Ai yahoya, “Yifi ai awarihoeihü yangiri koadürümbo niŋgombo ranai harihoi tükümeffo!” meho.

⁵⁵ “Yifi se, naha sihafihariheffembo ŋgininda?”

Yifi se, naha sihafihariheffembo ŋgininda moaruwaimbofe ramboa?”

⁵⁶ Moaruwai hohoanimo, ra yifindi moaruwaimbofe ŋgininda niminduhane. Ahinümbi hohoanimo ra nindou-yafe moaruwai hohoanimo nafuiyo arandi rananimbo asu nindou ai moaruwaimbondahimboyei. ⁵⁷ Sihofi Adükari Sisas Kraisindi ŋginindinamboyu God ai siheffimbo ramareamuna yifiar-ambeahindi hamarihundi. Nga ranimbo-hündambo-animbo sihiri Godimbo hihifindihurimboane!

⁵⁸ Wandafi mamihariheffemboane se akidou-amboani bübürindeimboyei, nga se moani ŋgininda hamindi nihoadei. Se muŋguambo si ahora Adükarindi ratüpuri tihirifondei ndühündi, nimboe sapo ndani-moatükuni nda se fihirihindi. Se Adükarimbo ratüpuraye ra ŋgiri moanimbondifeyo.

16

Godindi nendi feheffembo kaki

¹ Hapondani kaki Godindi nendi Sudia hifihü amarei ranaheimbo fehefe-ndürimbohünda gugurifembo hoafinda samboanahi. Kraisindi nendi Garesia hifihü amarei aheimbo hoafimayahi nou se-amboani rasüŋgundihindi. ² Muŋguambo Sande aho rananimbo nindou muŋguambo mamahi se kaki masahümündi ranahandi saimbo sihei worambe bidifiri digehindi. Rananimbo süŋgunambo ro tükündaheandani, aheimbo kaki gugurife segudürimbo ra se ŋgiri afuri kokopondühündi. ³ Ranihü ro tükündaheandüh-animbo nindou se dibonimehüpurihari sihei-mayo kaki gugurimarihindi ra sowandümo houmbo koandihheheapura wandimayo ahamundi fimbo pas kameihari Serusarem ŋgoafinambo mbihanimondamboane. ⁴ Nga asu ro-amboa hohoanimo-yahaniwani ahanihari ana, nindou ranimemo ranai ro-dibo mbikosomondamboane.

Porindi hohoanimo

⁵ Awi ro Masedonia hifi mbusümo nafindahe hehea siheimbo sowahi tükündaheamboyahi, nga ro Masedonia hifinafi homboanahi hohoanimoayahari. ⁶ Awi ro moai fihirihendi, nga se-babidi akidou nimboahani ŋgisihari tükeffeyo ra aboedindoani mangahiyo, nüngumandahe. Se-babidi nimboa mbundiha asu ro nini-nafiyohombo hohoanimoarandiri rananimbo se wambo nafihombo mbifarihendiramboane. ⁷ Roana se-babidimbo akidou yangiri nimarimbo ana moeisahi. Nga awi roana se-babidi gedühi niŋgomboanahihari hohoanimoayahari, Adükari ai rawoyafo ehu ana. ⁸ Nga awi roana, Efesus ŋgoafihü ndanihü nimandihani Suda-yafe adükari si Pendikos* ra tükündifeyoan-animbo ndamboyahari. ⁹ Nimboe sapo God ai nimorehi nindowenihari afindi aheimbo ahandi nindoumbofe tüküfembohünda wambo fondi masendimbo wambo. Nga asu nindou afindi ai wambo ndanihü hürütarihündiri.

* **16:8:** Pendikos ai Suda-yafe adükari si nübürambeahindi sesi yimuŋgu-remindimbo si-ane.

10 Nga asu Timoti ai rühi sihei nafindüfiyuanî wani, se ndahorimindei worinindihoran-animbo ai se-babidi aboedi yihimbokoate mbinünguwamboane. Nga ai-amboani mare ro raweheandi nou Adükarindi ratüpuriyu-randeimb-ani. 11 Nga asu nindou ngorü ai ahambo yowanî moanindi nindou-ani mbüsümbui. Nga se ahambo moanî aboedi fandihhoranî ngusüfoambe afure küre haya mbüsünüwamboane. Nga ai wandafî mamî bidifiri babidimbo mbisinimonda sahehea himboyahapurühanahî.

12 Haponda wandafî Aporosindi hoaf-ane sheimbo hoafayahî nda: Ro ahambo wandafî mamî bidifiri-babidi sheimbo süni hoeimbireandürî sahehea hoafiya-handowohanahî. Nga ai hombo moei yahumboani, awi hapondanambe ana. Nga awi ai ninisimboaniyo hombo nafî engoro ana, ai ngumbui.

Bidifiranambo hoafi

13 Se hibadihündühi anihondümbofe hohoanimo nginindi kikhindühümündi nimboei. Se yihimbokoate moanî nginindi nimboei.

14 Se ratüpurindeihî ra sihei ngusüfo pefe hohoanimo ranambo yangiranimbo ratüpurindei ngei.

15-16 Wandafî mamî, sapo se Stefanas asu ahandî worambeahindiyeyi hoafi ra fifirihindi. Sapo ai boateiyeyi Akaia hifihü Kraismbo anihondümbo-rihindeimbi tükümehind. Ai Godindi nendi ranaheimbo fehefendürimbo ratüpurî ra refembo afindi hohoanimoyeyi arihündî. Wandafî mamî, ro haponda sheimbo hüti-hoafayahandürî se-amboanî yahurai nindou-yomondi hoarehî nimboei. Asu nindou düdi ai-babidi farihoundürihî houmbo ratüpuriyomo arundi amboanî kameihî.

17 Stefanas, Fortunatus asu Akaikus ai sihei fondihümbo sapo se ndanihü sifokoate-mayeyi ranimbo asu ai wambo sowana masifomondamboanahî hihifi-hihifayahî. 18 Aiyomo wambo wandî ngusüfoambe ndoru kümärundirî sapo sheimbo ramarundürî nou. Nindou yahuraimboanimbo nindou aboed-anemo mbisefî hohoanimo-ndefomboane.

19 Esia hifambe Kraisindi nendi amarei ranai sheimbo hihifarihündürî. Akwira, Prisira-anafe, asu Kraisindi nendi ahafe worambe fandihî nimareî arihündî ranai-amboanî Adükarindi ndürinambo sheimbo hihifarihündürî. 20 Asu wandafî mamî muŋgu ndanihündambo amboanî sheimbo hihifarihündürî. Se Kristeniyafe hohoanimo süngu simborî wakikhürindei.

21 Ro Por-anahî wandî warinambo sheimbo hihifi hoafi nda sürü paparihandi.

22 Nindou düdi ai Adükarimbo aboedi hohoanimo-yondokoate-ayu ana, ai moaruwaimbo-mbifiyuwamboane. Adükari, se mborai!

23 Adükari Sisas ai ana sheimbo moanî hipoambo-mbireandür-amboane.

24 Muŋguambo se Sisas Kraibabidi animboei sheimbo ro ngusüfo pararheandürî.

2 Korin Pas yimbu Por ai Korin+hündambo sürü papimarandi

¹ Karıhasıhandürı, wandafı mamı, ro Por-anahı sapo God ai wambo moanı ahandı yifırı süngu Sisas Kraisındı hoafı semındı ho rambohünda kafaore hınıngı-mareandı. Ro asu sıhefı wandafı Timotıdıbo Godındı nendı se Korin ıgoafıthü amarei-anei, asu muıguambo Akaia hıfambe amarei rananei, sıheimbo muıguambo pas nda sürü papırıho koararıhehoandı. ² Sıhefı Ape God asu Adükarı Sisas Krais ai sıheimbo moanı hıpoambo-ndıneandürühi ıngüsüfoambe afurıfe kifeımbı hohoanımo mbısabınandür-amboane.

Godımbı Por ai hıhıfımarürı

³ Awi sıhırı Adükarı Sisas Kraisındı God asu Ape ranahambo aboed-ani mbısefımbıboane. Ai hıpoambo-reandeımbı Ape-ani asu ıngüsüfoambe afurıfe kifeımbı hohoanımo muıgu ra sıı-randeımbı God-ani. ⁴ Aiani yıhoefımbı-so nıne tııırıfo afındı tüküfeyoanı ıngüsüfoambe afure küreamunı arandı. Rananımbı asu ro mandıho nındou bıdıfırı aheimbo sowahı tııırıfo tükefeyondürı ranaheimbo hohoanımondıhühi ıngüsüfoambe afurındıho kündıhoa-ndürımbıoyehı sapo ro yıhoehıhoarı Godındı-mayo ıngüsüfoambe afurıfe kife hohoanımo sahoamınde hohoambo nahurai wambo. ⁵ Kraisımbı sowahı tııırıfo afındı tüküfeyoanı semündü marandı asu ranane ro-amboanı sahoamınde arıhoandı. Rahurai-ane Kraisındı ıngüsüfoambe afurıfe kifımbı hohoanımo afındı ranai yıhoehımbı-so tüküfeyomuna sahoamınde arıhoandı. ⁶ Asu yıhoehımbı-so tııırıfo afındı tükündıfeyoanı ro sıheimbo hohoanımondımbıoyehı sıhei ıngüsüfoambe afurıfe kifımbıboane, asu rananımbı God ai sıheimbo aboedambo-ndıandürümbı. ıga asu God ai yıhoehı ıngüsüfoambe afurıfımbü hohoanımo küreamunı ana, asu sıhei ıngüsüfoambe afurıfındürımbı kameıhane. Ranınambo ro tııırıfo masahıamındıhı nahurai se moanane sı hehi ıgınnındı anımbıoyehı ana, God ai sıhei ıngüsüfoambe hohoanımo afure küre arandı. ⁷ Ro sıheimboya se ıgınnındı mbınıboadeıa sehıhoa anıhındımbıoyehı. Ranımbı-hündambo ro rarıho fıfırıhoamboanehı, se ro babıdı tııırıfo sahımündıanı asu se-amboanı ıngüsüfoambe afurıfe kifımbı hohoanımo ra ro asahıamındıhı nou ndahımündımbıoyehı.

⁸ Tııırıfımbü moatükunı Esia hıfambe wambo tüküfıfındı ranahamboanehı ro wandafı mamı sıheimbo hoafındıhandıra se ranahambo fıfırımbırıhında saheheamboanehı. Ranühi wambo tııırıfo afındı hamındı tüküfıfındıyo asu wandı ıgınnındı nııgımbı ratüpürı hohoanımo ra muıguna hıfınamareandı. Ranıyahı asu ro ıgırı yangırı aboedı nımbıoyehı sahehe hoanımomayahı. ⁹ Ranıyahı asu ro hohoanımoıyanı wandı fıambe tııırıfo afındı tüküfıfıfıyowa yıfındımbıoyehı masahı sapo nındou kot hıfandı-randeımbı ai hoafıyuhıya, se yıfındımbıoyehı, ehı nahuraiyo tüküfıfıfıyondı. ıga asu ranı-moatükunı yıhoefımbı tüküfıfıfıyowa ra yıhoefı fımbı hohoanımokıatındıhı, ro God yıfıhındı bıtıre-randeımbı-mayu ranahambo yangırı-anımbı hohoanımo-ndıfımbıboane. ¹⁰⁻¹¹ Ranı-moatükunı moaruwai ranai yıhoefımbı hıfıkoefımbımbı mayoyosı, ıga asu God ai yıhoefımbı

ranambeahindî aboedambo-mareamunî. Mande ai-anîmbo süngunambo aboedambo-ndeamunîmbui. Asu se yîhoefîmbo farîhehimunühi Godîmbo didîbafayahündo ana, ro ahambo ngîninindî anîhondümbö-rîhurühi sefiya, “Ai yîhoefîmbo aboedambo-ndeamunî ngu,” asefi. Rananîmbo hohoanîmo-yahümunühi amboanî asu Godîmbo hîhîfi-mbîrîhor-amboane ai yîhoefîmbo afarîhemunî ranîmbohündä. Ai nindou afîndîyei didîbafife süngu yîhoefîmbo hîpoamböreamunühi mafarîhemunî.

Por ai hohoanîmo ngörü-süngumareandî

¹² Ndani-moatükunî ndanahamboanahî ro hîhîfi-hîhîfiya arîhandî: Wandî hohoanîmoambe yare hoafîmeyondîrî ro Godîndî-mayo sürühoeimbi hohoanîmo hohoanîmoya marîhandî. Hîfi ndanîhündambo nindou-yafe fîfîrîfenambo wambo moai ranî hohoanîmo ranai rareandîra tüküfeyondîrî, nga wanî. Nga Godîndî hîpoambofe hohoanîmo ranai wambo ramareandîra asu ro nindou-yei mbusümo mbumundî hohoanîmo ranî-süngu yangîrî mahahabodîhi. Sîheimbo-poanîmbo ro yahurai ramarîheandîrî hahî. ¹³⁻¹⁴ Ro sîheimbo pas sürü papîrîho arîhoandî ra se hoeindîhi mbundîhü hoafi ra fîfîrîndîhimboyei. Hapoana hoafi ra se akîdou yangîrî fîfîrîhindî. Nga se ro hoafayehî nda munguambo fîfîrîndîhindühi hohoanîmombeyei-amboane sehehoamboanehî. Ranîmbo Adükari ai kosîmbo si ra tüküfeyoambe-anîmbo ro sîheimbo hîhîfi-hîhîfînda-hoandîrîmboyei mare yahurai-anîmbo se yîhoehîmbo hîhîfi-hîhîfînda-hümunîmboyei.

¹⁵⁻¹⁶ Ro rarîhe hohoanîmoyahîya, ai wandî hohoanîmo wudîpoapondîhi fîfîrîndîhindî sahehea horombo ro sîheimbo sowana sîfomboanahî masahî. Ro Masedonia hîfînambo haföhü kosöhü sîheimbo hoeifendîrîmbo asahî, asu se wambo Sudia hîfînambo hombo mbîfari-hehindîramboane saheheamboyahî hohoanîmomayahî. Rananîmbo se wambo yimbumbo hoeindîhindîrühî hîhîfi-hîhîfîmbeyei-amboane masahî. ¹⁷ Horombo ro sîheimbo yimbumbo hoeifendîrî horombo hoafîrîhe masîheheandîyosî, nga wanî. Nga ro wandî hohoanîmo ngörü-süngumarîheandî. Ro yimbu hohoanîmo-yaheimbî-mbayahîyo? Ro hîfi ndanîhündambo nindou nou moai mamî sîmboanî wandî horombo hoafîrîhe masîheheandî ranahambo yîni sa asu wanî sa rîhandî, nga wanî.

¹⁸ Sîhîrî Godîmbo anîhondümbö-arîhurî nou asu se wandî hoafi amboa anîhondümbö-ndîhimboyei. Munguambo hoafi ro sîheimbo asahandîrî ra yîni ranane asu wanî ranane ra ai wanî. ¹⁹ Ro Sairas, Timoti-babîdî sîheimbo Godîndî Nîmorî Sîsas Krais ranahambo hoafîmehundîrî, aiana yîni yahu, wanî yahu-randeimbîyupoanî. Nga mamî hohoanîmo yangîrî-ani hohoanîmoyu arandî. ²⁰ Nga asu Godîndî horombo hoafi afîndî ra yangoromboane, nga ranane asu Sîsas Kraisîndî süngu-ane horombo hoafi mungu ra anîhondümbö tüküfe arandî. Ranane asu sîhîrî Godîndî hoafi hîmborîyefühî asu Sîsas Kraisîndî süngu hoafîyefühî, “Anîhond-ane,” asefi God ai adükar-ani hoafîmbohündä. ²¹ God aiani yîhoefîmbo se-babîdîmbo ngîninindî kîkîhîramündümuna asu sîhîrî Krais-babîdî ngîninindî anîmboefî. Asu ai sîhefîmbo ahandî ratüpurîmbo amboanî kaföare hîningîmareamunanefî. ²² Aiyu ai ahandîhoarî sîhefîmbo dîbonîyumunî hîningîreamunî haya asu ai Yîfiafi Aboedî ra sîhefî hohoanîmoambe hîningîmareandî. Yîfiafi Aboedî ranana sapo God ai sîhefîmbo aboedambo-femunîmboayo ranahambo nafuimbo-hündamboane.

Por ai moai aheimbo sowana asükai hu

²³ Nga ro anihondumbo hoafi hoafayahi nda God ai anihond-ane mbüsü nginindamündumbui. Nga ro siheimbo didi tñirifo afindi segudüripoani saheheamboyahi asu ro hombo hoafimayahi sihei ngoafi Korin+nambo asukai sinikoate-mayahi. ²⁴ Sihei anihondumbofe ranana ro hifandi-handürüyahipoani, nga wani. Sihei anihondumbofe hohoanimo ranamboanei se-amboani siheihoari nginindi kikihirihümüdi animboei. Rananehi asu ro sihei hihifi-hihifi hohoanimo ra botifembohünda se-babidimbo ratüpurie arihandü.

2

¹ Ranimboyahi ro moani wandi hohoanimonambo yangriya, awi ro ngiri aheimbo sowana gadi asukainda nginindifimbi hoafindahandürani, afindi hohoanimondei sahehea hohoanimomayahi. ² Asu ro sühühi siheimbo ngusüfoambe afindi kifimbi hohoanimo mbasahandürimbonana, asu nindou mamai ai ngiri wambo hihifi-hihifimbohünda farihendiri. Nga se yangri-anei wambo hihifi-hihifi moatükunirandihinda hihifi-hihifayahi. ³ Seana wambo hihifi-hihifiyahündirirühündeimbi nindou-anei. Ranimboanahi asu ro siheimbo sowana sinisiheimbo ngusüfoambe afindi kifimbi hohoanimo ra segodürimbo moei asahi. Ranimbo-hündamboyahi ro horombo siheimbo pas sürü papirihikoamarithehandi. Ro nini-moatükunimboyo hihifi-hihifayahi ana, asu se-amboani ro-babidi ranahambo hihifi-hihifiyeihanei. Rani moatükunimbo siheimbo munquambo anihondumbo-riheandürimboanahi. ⁴ Horombo siheimbo pas sürü papirihikoarithehandi simboani ana wandi ngusüfoambe tñirifo afindi nimariwohüyo asu asübusümbi hohoanimo ranai tüküfihiyo ro aranimbo-aranimboya wakimaritheandi. Se tñirifombü hohoanimo-mbeyeia sahehea pas ra sürü papirihamboyahipoani. Nga se wambo ro siheimbo hohoanimo afindi hohoanimo-arhandüri ra fifirimbirihinda saheheamboyahi parithe koamarithehandi.

Nindou ai siheimbo moaruwaimbo-mareandüri ranahambo amboawi mbisei-amboane

⁵ Nindou ai ngusüfoambe afindi kifimbi hohoanimo wambo yangriyopoani masendiri, nga siheimbo munquamboyo masagadüri. Ro rani moatükunimbo afindi hoafimbo moeisahi, nga ranimboanahi moani bidifiri yangri hoafayahi. ⁶ Nindou ranahambo nindou afindi se tñirifombü ratüpur masahündo ra awi rühü safi ahambo hinngindihori. ⁷ Nga awi se ahandi hohoanimo moaruwai ranahambo amboawi sahünowohü asu ngusüfoambe afurife kifimbi hohoanimo ndahündo. Nga asu ngusüfoambe afindi hamindi kifimbi hohoanimo ai ahambo munguna moaruwaimbo-nderimboe. ⁸ Ranimboane ro siheimbo hoafi nda hoafehandüri, se ahambo sihei-mayo hipoambofe ra nafuindahündoananimbo ai fifiri-mbireandamboane. ⁹ Ro horombo pas sürü papirihikoamaritheandüri moani siheimbo refe hoeife-ndürimbohünda. Wandimayo hoafi se süngurihündühi munqu moatükunira rarhi mbarihündüyo wanimbaiyo? Nga se ahambo tñirifo masahündo. ¹⁰ Asu se nindou düdi ai siheimbo moaruwai hohoanimoayundüri ranahambo amboawi aseia ana, asu ro-amboani ahambo amboawi mbisahandomboyahi. Moaruwai hohoanimo engoro ana, ranahambo ro amboawi asahi ana, Kraisindi himboahü siheimbo fehefe-ndürimbohünda amboawi sahühanahi. ¹¹ Satan ai sihefimbo tkai hoafindimuni-mbui sahehea ramaritheandi ra. Ahandi dibohindi hohoanimo ra sapo shiri fifirihumboanefi.

Troas ngoafihü Por ai tihirifo afindi masemüнду

¹² Ro siheimbo hiniŋgiriheiri hehea Troas ngoafihü Godindi hoafi hoafombohünda tüküyaheandühi hoeiriheandane asu Adükari ai wambo ranihü ratüpurimbohünda aboedi hohoanimo nafuimayundi. ¹³ Nga ro sihefi wandafi Taitus ranihü hoefikoate-yahühi asu ŋgusüfo afindi küriheandühi afindi hohoanimomayahi. Raniyahi asu ro nindou ranihü amarei aheimbo hihifiriharü hiniŋgirihearü hehea, asu ro Masedonia hifinambo mahahi, nga siheimbo sowana moai asukai sühühi.

Kraisindi ŋginindinambo ro ŋgasündi-hurimboanefi

¹⁴ Nga Godimbo hihifindi-hurimboane nimboe sapo aiani Krais-babidi nimboefani munŋuambo si aho ra sihefimbo aboedi nafi semündümüni huhü asu nine-moatükuní ranai sihefimbo moaruwaimbo-femunimbo aho ra ŋgasündihu aboedühi tükehündi. Yihoefi ratüpurí ranahamboani God ai hoafiyuaní asu nindou ai Krais ranahambo fifiraríhorí. Kraisimbo fifirife ranana aparümbi fisinjarü yanŋorí wakareandi nahurai-ane. ¹⁵ Sihiri amboani aparümbi fisinjarü Kraisindi-mayo Godindi aboedi sesi mandife fondí waminindi aboedi tüküfe hafo arandi tüküfe haya God sowana aho nahurai-ane. Fisinjarü ranane nindou Godindi hoafi süngurihindeimb-ayei asu ahandí hoafi süngufekoate-ayei ahei mbusümo yanŋorü wakareandi. ¹⁶ Nindou didiyei Godindi hoafi himborikoate animboei aheimbo ana yifi fisinjiri nahurai-ane. Sapo fisinjarü ranai-ane aheimbo hifokoarearü arandi. Nga asu nindou Godindi hoafi süngurihindeimbi aheimbo ana fisinjarü ranai yanŋiri niŋgombo sagadürí arandi. Nindou munŋuambo aiana ŋgiri aheihoari Godindi ratüpurí ra randihindi. ¹⁷ Nga se fifirihimboanei, roana nindou afindi ai homo Godindi hoafi hoafiyomondühi kaki sowandümo arandi nahurai nindou-yefipoani. Nga God ai yihoefimbo ratüpurí ra masemuna asu ro moai ahandí ratüpurí ranahambo tkai hoafiyefi rihündi. Nga roana Krais-babidi hohoanimo mamí sünguri-hundühanefi asu Godindi himboarühi hoafi ra mbumundi süngu yanŋiri hoafiyefi arihu hefi.

3

Simbori hoafi femindi sihefembo ratüpuriyomo-rundeimbi nindou

¹ Ro Godindi ratüpuriyefi-rihundeimb-ane. masefi ra awi asukai yihoeфиhoari yihoeфи fimbo boriyefihumbo se yihoeфиmbo aboed-anemo mbiseiya sefimbo mbaiyefiyo? Asu awi ro nindou bidifiri nou ai pas sürü papirihü-ndeimbihündi siheimbo saiyoani asu se yihoeфиmbo aboed-anemo yahombohünda mbayefiyo? Asu se yihoeфиmbo farihefemunimbohünda pas yahurai sürü papimboyo? Nga wani. ² Seanei yihoehimbo nindou munŋu aboed-anafani yahomunimbohünda pas nahurai-ayei. Pas ranahambo sürü papimaríhündi ranana sihei ŋgusüfoambe-ane amaro. Munŋuambo nindou ranai pas ranahambo fifiríhi hehi asu ai hoeiferambo-hündamboane. ³ Rani-moatükuní ra díbohíndiyopoani, nga ai yahurai-ane. Krais ahandíhoari randí pas ra sürü papíra mbura yihoeфи süngu koamaríhendí. Pas ra moai peninambo sürü papírandí, nga God yanŋiri koadürümbo nüŋgu-randeimbi ranahandi Yifiafinambo sürü papímarandi. Asu moai God horombo ramareandi nou nimoeifihí sürü papírandí, nga nindou-yei hohoanimoambeahiyo sürü papímarandi.

⁴ Ro rani hoafi hoafayehi ra sapo Kraisindi süngu ro Godimbo anihondumbo-marihori. ⁵ Asu ngiri yihoeftihoari yangiri ana rani ratupuri ra randihundi, nga ranimboane asu ro ngiri hoafindefühüya, yihoeftihoari rihundi rani ratupuri ra ramarihundi mbisefti. Nga Godindi nginindi sahumindefi hohumboanefi ratupuriyefi arihundi. ⁶ God ai ahandihoari yihoeftimbo se randumboemo mehuwa, asu ro simbori hoafi femindi sifehe ratupuri rani nindoumbo yahu animboefi. Ratupuri ranana horombo sürü papiru sihoemombo-yomopoani. Nga Yifiafi Aboedindi nginindinamboyo sürü papira masihendi. Ahinümbi hohoanimo sürü papiru masihoemo rani-süngu ana nindou ai yifiyei arihündi, nga Yifiafi Aboedi ana nindoumbo gedühi yangiri ningombo sendühane.

⁷ God ai ahinümbi hohoanimo ra nimoeifihü sürü papimarandi. Nga asu raniyo rani-moatükunü ra Godindi-mayo himboamupuimbo-randeimbi rani bitapire tükumefeyo. Raniyo asu Mosesindi ngusumboari ranai himboamupuimbo-maranda asu Israerihündi ai ahandi ngusumbori ra ngiri ndondihi hoeindihindi. Nga asu sünguna homboyo rani-moatükunü ranai afurimarahoayo. ⁸ Ranimboane Yifiafi Aboedindi ratupuri ra ahinümbi hohoanimo ranahambo ngasünde haya himboamupui-randeimb-ane. ⁹ Ahinümbi hohoanimondi ratupuri ranana nindoumbo papi-hoafimboane, nga asu Godindi-mayo himboamupuimbo-randeimbi si rani-dibo engoro. Rani hohoanimo rani-sünguyo nindou ai yifiyei arihündi. Nga asu nindoumbo Godindi himboahü mbumundi tükufembo ratupuri himboamupuimbo-randeimbi si rani-dibo engoro ra ngasündeamboane. ¹⁰ Anihond-ane, horombodidi ratupuri ranahandi himboamupui-randeimbi si adükari mayosi, nga ndeara dikirifemboane. Nimboe sapo hapoana aboedi hoafindi ratupurindi himboamupuimbo-randeimbi si adükari hamind-ane. ¹¹ Ahinümbi hohoanimondi ratupuri himboamupuimbo-randeimbi si kameihü tükumefeyosi, nga moai gedühi yangoro. Nga aboedi hoafindi ratupuri koadürumbo-koadürumbo yagodomboe ranimboane asu ahandi himboamupuimbo-randeimbi si ra adükari hamindi-mbeyowamboane.

¹² Aboedi hoafindi ratupuri ranana ngiri mungundo ranahambo ro anihondumbo-rihu hohu animboefi. Ranimboane asu ro yihimbokoate ranahambo hoafiyefi arihundi. ¹³ Roana Moses yare marandi nou moai yarihu rihundi. Aiyu ahandi ngusumboari ra hoarinambo gabudimareandi. Ranimbo Israerihündi ai sapo himboamupuimbo-randeimbi si ra ahandi ngusumboarambe tükumefeyo ra ngiri hoeindhinda afurinde gado. ¹⁴ Nga asu ahei hohoanimo ra moai hoeireandüri. Raniyei asu ai horombodidi hoafi femindi sifehe ra hoeirihindühi asu ahei ngusumboarambe hoeari nou ranai ahei ngusüfoambe gabudifoareandüri haya ho-hombo haponda tükefeyo. Ai moai rani-moatükunü ra raguanambo-rihindi, nga wani. Krais mamü ranahandi süngunambo yangir-animbo God ai hoeari ngusüfoambe gabudareandi ra raguanambo-ndeambui. ¹⁵ Horombo peyo haya ho-hombo hapondan-amboani ai Mosesindi hoafi hoeirühi marühi hei ra hoeari ranai ahei hohoanimo ranahambo gabudimareandüra asu hoafi nimindi ra moai fifirihindi. ¹⁶ Nga nindou ai Adükari sowanambo hihiriyahi ahei ana, hoeari ra Adükari ai raguanambo-ndeambui. ¹⁷ Adükari ndanai ana Yifiaf-ani. Nga asu Adükarindi Yifiafi ranai nindou ranahandi fiambe amarondo ana, asu nindou ranai moani aboedambo-ndüfimbui. ¹⁸ Munguambo shiri ana moai sifehimbo nini-moatükunü ai ngusumboari gabudeamuni. Ranane asu

Adükarîndî-mayo hîmboamupuimbo-randeimbî si ranai sîhefîmbo taparamîndîmunühi asu sîhîrî hoehîmbo nou nindou ranahei fihî hefî taparîhumîndefîmbo nou-ayefî. Rananefî munġuambo si aho ra hîmboamupuimbo-randeimbî si ranai adükarî tüküfe howohü sîhefîmbo ŋgorü-süŋgureamunî hoanî sîhîrî Adükarî anüŋgu nou nîmboefî arîhundî. Adükarî sîhefî ranai Yifiafî wamboani ai rasüŋgure arandî.

4

Kraisîndî hoafî sowandümo homo-rundeimbî ai hîfîna nafümbî hîpîrî nahurai-anemo

¹ Sapo God ai yîhoefîmbo hîpoambo-reamunî hayambo-wamboyu ratüpurî ra masemunî ro refembohündä, ranîmboane asu ro moai yiboaruko-yiboaruko-yahündühi ambe sefî hînîŋgîrîhundî, ŋga wanî. ² Ranîmbo-hündamboyefî asu ro amoanîŋgümbî ratüpurî dîbo enġoro nindou ai yaru marundî ra daboadanambo-marîhundî. Roana moai tîkai hoafî hohoanîmo süŋgurîhu hefî rîhundî asu moai Godîndî hoafî ra ŋgorü-süŋgurîhu rîhundî, ŋga wanî. Ŋga roana nindou ranai yîhoefî ratüpurî Godîndî hîmboahü ra hoeirîhindühi ahei hohoanîmoambe ratüpurî ranahambo aboed-ane mbîseiya sefîmboanefî asu hoafî hondü ra weindahî hefî hoafîyefî arîhundî. ³ Godîndî hoafî ro hoafîyefî arîhundî ranai dîbo enġoro ana, sapo nindou ahandî hoafî hîmborîkoateyei heimbo awarîhefemboayei aheimbo-anendürî. ⁴ Nindou ranai ana hoafî ranahambo moai anîhondümbö-rîhindî, sapo ahei hohoanîmoambe nîmbî amaro hîfî ndanîhündambo tîkai god nüŋgumbü Satan ai gabudîfoareandürî hayambo wambo. Rananei asu ai Krais sapo Godîndî sisamî hondü nahurai aiyu ranahandî aboedî hoafîndî hîmboamupuimbo-randeimbî si ra moai hoeirîhorî rîhundî. ⁵ Ro bokararîheheandî ra moai yîhoefî fimbo hoafîyefî rîhundî, ŋga wanî. Ŋga Krais ai Adükarî-ani sefî hoahumboanefî asu ro ahandî süŋguyo sîhei ratüpurîyefî rîhundeimbî anîmboefî ranahambo hoafîyefî arîhundî. ⁶ Sapo God hîfî sünü nafîrandambe ai hoafîyuhü yahuya, “Nîmbî yare nîmaroambe si ranai simbeyo-wamboane,” mehu. Asu God mamî ranani sîhefî hohoanîmoambe si ramareanda afîndî hamîndî tükümeŋfeyo asu sîhefî ŋgusüfoambe ranai aboedî si nahurai enġoro. Ro si ranahambo fîfîrîhumboanefî sapo Godîndî hîmboamupuimbo-randeimbî si Sisas Kraisîndî ŋgusümböarambe apenîŋgo ranahambo.

⁷ Ŋga roana sapo aboedî hoafî ŋgînîndî napo nahurai hîfîna nafümbî hîpîrambe afoero nahurai-aneŋfî. Ranîmoatükunî ra nindou ai yarîhi fîfîrîhindühi ndanîmoatükunî ŋgînîndî afîndî nda Godîndîmayoane, ŋga asu yîhoefîmayopoanî mbîsei-yambohündamboane ra. ⁸ Yîhoefîmbo afîndî tîŋrîfo ranai moaruwaimbo-reamunîsî, ŋga asu awî moai munġunambo moaruwaimbo-reamunî. Afîndî moatükunî ranai yîhoefî hohoanîmo ranahambo kîkîhîramîndîmunühanesî, ŋga asu awî yîhoefî hohoanîmo ra moai munġunambo hamîndî peyo randî. ⁹ Nindou bîdîfîrî ai yîhoefîmbo moaruwaimbo-rîhimunî marîhündîsî, ŋga asu God ai yîhoefîmbo moai hînîŋgîreamunî randî. Ai yîhoefîmbo harîyahümunî marîhündîsî, ŋga asu ro moai moaruwaimbo-yahu rîhundî. ¹⁰ Munġuambo si maho ra Sisas yîfîmayu nou yîhoefî fimbo amboanî yîfîmbo yangîrî nahurai-mayefî. Ranîmboane asu Kraisîndî yangîrî nîŋgo hohoanîmo ra yîhoefî fiambe hoeimbîrîhind-amboane. ¹¹ Ro yangîrî nîmboefühî Sisasîndî ratüpurî, ratüpurîyefanî, nindou ai yîhoefîmbo

hifokoeffemunimbo sei hehi raraomarihumuni. Rananimbo asu Sisas ai hifi ndanihu manungu ahandi yangiri ningo hohoanimo amboani yihoe fi yifimbo fiambe weindahi tukumbifeyo-wamboane. ¹² Ranane asu yifimbo hohoanimo ra yihoe fimbo sowahi engoro, nga yangiri ningo hohoanimo siheimbo sowahi engoro.

¹³ Godindi hoafi yahoya, “Ro anihondumbo-rthe heheambo wamboanahi hoafayahi,” meho. Mare yahurai-ane ro-amboani mamani anihondumbofenamboanefi hoafayefi. ¹⁴ God ai Sisasimbo yifihundi botimariri ranahambo fifirihumboanefi. Ranimbo-hundambo-animbo asu yihoe fimbo amboani Sisas ramefiyu nou botindeamuni haya, ndemundumuni siheimbo kameihi gafu ahandi fikimi hiningi-ndeamunimbui. ¹⁵ Nga asu siheimbo farifehendurimboane mungu tinrifombu rani-moatukuni yihoe fimbo sowahi tukufe arandi. Sungunamboanimbo Godindi hipoambo hohoanimo ranai nindou afindi ahei ngusufoambe tukundifenduri ndandan asu ai Godimbo afindi hihifindihoruh ahambo aboed-ani sei mbirihund-amboane.

¹⁶ Roana ranimbo hohoanimoyefi hoeirihunduhane fi asu ro Godindi ratupurimbo ra moai mbofiyefi rihundi. Yihoe fi ranai moaruwaiyowohanesi, nga asu yihoe fi ngusufoambe hohoanimo ranai munguambo si aho ra aboedi simbori tukufeyoani ndorihu hohoanimo-yefuhane fi. ¹⁷ Rani-moatukuni ra ai ndahurai-ane: Tinri fo yihoe fimbo sowahi tukufe arandi ra afindi hamndiyopoani, nga ranimbo wambo asu ngiri amitata moendindo. Nga asu sungunamboanimbo sunambe moani aboedi hamndi ngoru-sungundahu koadurumbo-koadurumbo nmandemboyefi. Sunambe sungunambo aboedi hamndi nimari ranai-animbo asu haponda hifi ndanihu tinri fo akidou engoro ranahambo ngasundeamboe. ¹⁸ Sihiri ana moai nne-moatukuni himboarinambo hoeife-randeimbi moatukuni ranahamboyo poani kokorihu hefi arihundi, nga wani. Nga sihiri ana nne-moatukuni himboarinambo hoeifekoate-yefi arihundi ranahamboane hohoanimo parihu arihundi. Sapo nne-moatukuni sihefi himboarinambo hoeirihu arihundi ranana ngiri geduhi yagodo, nga nne-moatukuni sihiri sihefi himboarinambo hoeifekoate-yefi arihundi ranai-animbo geduhi koadurumbo-koadurumbo yagodimboe.

5

¹ Sihiri fifirihumboanefi hifi ndanihu dago ndanambe animboefi ndanana kandihoe yoani asu ngoasumboani ana God ai wori hondu sunambe sihiri ningombohunda hiningimareandi ranambe-animbo nimboemboyefi. Wori ranana nindou moai worimboarundi, nga moani koadurumbo fondarimboane. ² Hapondanana sihiri wori aboedi hamndi sihefimbo sunambeahindi nou gabudi-foareamunimbo afondaro ranahamboanefi sihiri hanafumboyefuhi hohoanimo pararihundi. ³ Sihiri rani-moatukuni aboedi ra fi ranahambo gabudafoarihundi ana, asu sihiri ngiri fi safi yangiri nimboefi. ⁴ Yini, awi sihiri haponda dago ndanambe nimboefomboanefi hanafumboyefuhi afindi hohoanimoayefi. Asu sihiri rawehundi ra sihefi fi-hoeari wamindafi ra raguanambofembo sefi hohumboyefipoani, nga wani. Nga sihefi fi-hoeari simbori ra sapo hoeari hondu simbori nahurai gudifemboane. Asu rananimbo sihefi fi sumboyo-randeimbi ranai aboedi yangiri geduhi ningombo ra mbisemindowambo sefi hohumboanefi. ⁵ God ai ahandihoariyu sapo sihiri yangiri semindi hefe ningombo ra didiboadore masihendi. Raniyu asu ai sihefimbo Yifiafi Aboedi ra masemuni. Yifiafi Aboedi masemuni

ranana sapo munɣua aboedi moatükuni süngunambo God ai sihefi+mbore femunimboayu ranahandambo weaᅅgurüh+di+di bi+di+fi+ri+yo.

⁶ Ranane sihefi fiambe ᅅᅅi+ni+ndi+ni tüküfemuni arandi. Haponda sihiri ra randihu fi+fi+ri+ndi+ni humboane sihefi fi nda sihefi wori nahurai ranambe animboefisi, ᅅᅅa sihiri Adükar+ndi wori ranahambo aᅅgun+ane+ni animboefi. ⁷ Hapondanambe sihiri moani Adükar+imbo anihondumbo+ri+hurühanefi animboefi. ᅅᅅa ni+ni+moatükuni+yo hoeifembo ranahambo hohoanimo pari+hu+ndühi+yefi+poani animboefi. ⁸ Sihefi hohoanimo ranai ᅅᅅi+ni+ndi+ni tüküfemunühane asu roana yihoefi fi nda hifi ndanihu hiᅅᅅife hefembo hafo Adükar+ni+ba+bi+di ᅅᅅoafi hondühi ni+mar+imbo rananefi hohoanimoayefi. ⁹ Ranimboanefi sihiri ana ᅅᅅoafi hondühi ni+imboefühi+ndoan+ane asu ndühi ni+imboefühi+ndoan+ane ra ro moani ni+ne hohoanimo Adükar+ni ai hohoanimoayu ra süngufembo yangiri hohoanimoayefi. ¹⁰ Munɣuambo sihiri Adükar+ni ai yi+boboreandi+ni simboani ra ahandi hi+imboahü tükündahumboyefi. Rananimbo rani+simboani sihiri fi ndari+hu ni+imboefambe aboedi ratüpur+ni ratüpur+ni mayef+ane, asu moaruwai ratüpur+ni mayef+ane, rani+imbo munɣuambo sihiri mamami ni+ne+moatükuni ramar+hundi+ni simoᅅgorühi Adükar+ni ai ndemunümbui.

Nindou ai Kraisi+ndi+ni süngu God+ndi+ni ᅅᅅunindimbofe tüküfemboane

¹¹ Ranimboane roana Adükar+imbo yi+hi+imboyefühi, ahandi hoarehi ni+imboefühi nindou bi+di+fi+rambo hoafi+yefi habodefi ari+hundi ahei hohoanimo botifendürani ai Adükar+imbo anihondumbo+ni+imbohünda. God ai yihoefimbo ndore fi+fi+reamunimboani. Mare yahurai+ane sihei hohoanimoambe se yihoefimbo ndori+hi fi+fi+ri+mbi+ri+himun+amboane asefi. ¹² Ro asukai siheimbo ndani hoafi hoafayefi nda se yihoefimbo aboedanemo yahombo+hündamboyo+poani, ᅅᅅa se yihoefimbo hi+hi+fi+hi+hi+fi+mbeyahümuna sefi+imboyefi. Rananimbo asu se nindou bi+di+fi+ri+yafe hohoanimo ranahambo hi+hi+fi+hi+hi+fayei, ᅅᅅa nindou+yafe hohoanimo ranahambo moai hohoanimoyei se simbori hoafi+imbohünda hoafayahandüri. ¹³ Nindou bi+di+fi+ri ai yihoefimbo hi+hi+ndi+ni hi+hi+ndi+ni yomondühanemo masei. Ro hi+hi+ndi+ni hi+hi+ndayefi ana, God+imbo+hündamboanefi. ᅅᅅa asu haponda ro ndori+hu hohoanimoayefi ana, ra siheimbo fari+hefendüri+imbohündamboane. ¹⁴ Kraisi yihoefimbo hi+poambo+mareamuni hohoanimo ra yihoefi ratüpur+ni ranahambo hi+fan+darandi. Ra yari+hu fi+fi+ri+hundi nindou mamami ai nindou munɣuambo ranaheimbo sünguna yi+fi+mayu rani+süngunambo+animbo nindou mamami sihiri amboani yi+fi+yefimbo nahurai+ane+ni. ¹⁵ Ai nindou munɣuambo sihefi sünguna yi+fi+mayu. Rani süngumbo+animbo nindou sihiri ndari+hu yangiri ni+imboefambe ra sihiri hohoanimomayefi süngu yangiri hohoanimoyohü hoahoᅅgopoani, ᅅᅅa yowani. ᅅᅅa sapo ai sihefi sünguna yi+fi+yu mbura asukaiyu botifi mahafu rani+imbo sihiri ndondi+hu hohoanimonde+fi+h+animbo hahabodefomboane. ¹⁶ Rani+mayowamboane roana ᅅᅅiri+ni nindou+yafe hohoanimo ra süngundi+hündühi asu nindou ᅅᅅori+ndi hohoanimo türüboadi+hu ᅅᅅefi. Yini, horomboyefi sihiri nindou+yafe hohoanimo ra yari+hu hohoanimoyefühi Kraisi+imbo tümafoari+huri hefi+si. ᅅᅅa asu hapondani ana sihiri moai ahambo rani hohoanimoyahundo ri+hundi. ¹⁷ Hi+imbori+yeyei. Nindou mamami ai Kraisi+di+bo anüᅅᅅu ana, God ai nindou ranahambo simbori nindoumbondiri hi+ni+ᅅᅅi+ndi+ri+mbui. Wam+indafi hohoanimo awari+mar+hoayo, ᅅᅅa asu simbori hohoanimo tüküfemboane.

¹⁸ Ranimoatükuni ranana God aiani ni+mi+ndühi+yu haya yare arandi. Horombo ana sihiri ahandi hürütümbü nindoumboyahu manimboefiyosi,

nga asu hapondaniyu Kraisindi süngu sihefimbo God ai aboedi-aboedi-mareamuni. Raniyu asu Godindi hürütümbü ranaheimbo farihendürani asu ai God-babidimbo wudi-wudifembo ratüpurî ra yihoezimbo masemuni. ¹⁹ Siheimbo ro ndarihu hoafehündürî: God ai nindou muᅅguambo Kraisindi sünguyu ᅅgunindimbore arandi. Asu ai moai nini-moatükunîyo moaruwai hohoanîmoyei marihündî ranahambo hohoanîmoyu sihairandi, nga wani. Asu ai nindoumbo wudi-wudifembo hoafi ra hoafimbo ratüpurî masemuni. ²⁰ Ranimboanefî ro Kraisindi yasimondühîndî hoafi ra sahumîndefî hohu hoafayefî. God ai ahandihoariyu yihoezi yasimondi süngure haya muᅅguambo nindou ranaheimbo wudi-wudin dahindî yahündürî arandi. Rananefî ro Kraisindi fondî sahumîndefî hohu hoafiyahu-ndürühiya, “Awi se God-babidi hürütümbü hohoanîmo ra hiniᅅgirihi hehi asu wudi-wudiyahi,” sefi hohu hoafiyefî arihündî. ²¹ Krais ai moai moaruwai hohoanîmoyu randî. Nga asu God aiyu sihefi-mayo moaruwai hohoanîmo ra ahandî wami semündü manandeandi. Raniyu asu Sisas ai nindou moaruwai hohoanîmoyumbü nou tüküme fiyu. Sihefi-mboya, ai wambo-so nimboeimbo wandi ᅅginîndinambo Godindi nindoumboyahi moanî aboedi mbumundî safî mbini-mboei-amboane yahuhayamboyu ai rani-moatükunî ra ramareandi.

6

¹ Ro God-babidi ᅅginîndî nimboefombo ratüpurîyefî rihundeimbî-ane fi nda siheimbo hütî-hoafehündürî, “Sapo se Godindi-mayo hi-poambo hohoanîmo masahümündî-ane, nga asu se rani-moatükunî ra moanî-yeimbündühümboyei,” asefi. ² God ai yare hoafiyuhü yahuya, “Rani si hamîndî hondü ro sihei hoafi himborîmayahi. Asu siheimbo ro aboedambofe-ndürimboayahî rani si tüküfeyoambe mafariheheandürî,” mehu. Se hoafi ra himborîyei! God ai siheimbo fehefembo aboedi si-ane tüküfeyo. Hapondanana God ai siheimbo aboedambo-fendürimbo yahumboani.

³ Roana nindou bidifiri ai yihoezi ratüpurî ranahambo moaruwai-ane mbiseimboyei sefi hohumboanefî. Asu ro ᅅgiri nindou ranahei himboahü moaruwai ratüpurî randihundani ai hoeindihindühi ranana moaruwai hohoanîmoane mbisei. ⁴ Nga roana Godindi ratüpurimbo nindoumboyahu nimboefombo wambo, asu muᅅguambo si aho ra yihoezi aboedi ratüpurî rani-yangir-ane muᅅguambo nindou ranaheimbo yarihu nafuiyahündürî arihündî. Rananefî asu roana nîne tîᅅirifo yihoezimbo-so tüküfeyoane, asu afîndî hohoanîmo tüküfeyoane, ra moanane sefi hohu ᅅginîndî animboefî. ⁵ Nindou ai yihoezimbo hariyahümuni, karabusirihimuni, asu mamî afîndî gugurîhi mburîhü moaruwaimbo-rihimuni arihündî. Asu ro gedühi ratüpurîmayefî hefi raniyefî ndofe apo, sesi, sesi raraokoateyefî arihündî. ⁶ Asu ro sürühoeimbî hohoanîmoyefühi yihoezi Godimbo fifirife ra ndorîhu kikihirihumîndefî arihündî. Yifiafi Aboedîndî ᅅginîndî ranai yihoezi fiambe nîmarowohüyo asu ro nindoumbo aboedi ndondorihündürî arihündî. Asu ro nindou ranaheimbo Godindi ratüpurîyefî-rihundeimbî-ane fi sefi hohu nafuiyefî arihündî. ⁷ Ro Godindi ᅅginîndinambo nimboefomboanefî asu ahandî-mayo hoafi hondü ra hoafiyefî arihündî. Ro mbumundî hohoanîmo ra yifiarî, nîminehoari nou sahumîndefî hohumboanefî animboefî rani-moatükunî ra raninambo yifariyo rambohünda.

8 Nindou bɪdɪfɪrɪ ai yɪhoefɪmbo dɪdɪboado-rɪhimunühi aboed-anemo sei, asu bɪdɪfɪrɪ ai yɪhoefɪmbo moaruwai-anemo sei arɪhündi. Bɪdɪfɪrɪ ai yɪhoefɪmbo amonɔonɪ hoafɪyahümuni, nga asu bɪdɪfɪrɪ ai nindou bɪdɪfɪramboya, aiana aboedi ratüpur-ane ratüpuremo sahümuni arɪhündi. Bɪdɪfɪrɪ ai yɪhoefɪmboya, aiana wosɪhoafɪrɪ hoafɪyomo-rundeimb-anemo sahümünɪsɪ, nga asu roana hoafɪ hondü rani-yanɔɔr-ane hoafɪyefɪ arɪhündi. 9 Ro Kraisiɪndi hoafɪ sahumɪndefɪ hefi-rɪhundeimbi-mayefɪ ra nindou bɪdɪfɪrɪ ai moai fɪfɪrɪhimuni, nga asu afɪndi ai se rananemo sei hehi fɪfɪrarɪhimuni. Roana nindou ndeara yɪfɪmbo yanɔɔrɪyefɪsɪ, nga asu awi aboedi yanɔɔrɪ anɪmboefɪ. Yɪhoefɪmbo tɪnɔɔrɪfo masemunɪyosɪ, nga asu awi ro moai moaruwaimbo-yahündi. 10 Ro afɪndi hohoanɪmoyefɪ arɪhündiyosɪ, nga asu munɔɔambo si ra hɪhɪfɪ-hɪhɪfɪyefɪ arɪhündi. Ro nindou moaruwai safɪ anɪmboefɪsɪ, nga awi ro munɔɔambo nindou ranaheimbo afɪndi moatükuni aboedi sahündürɪ arɪhündi. Ro nindou kakɪkoate-ayefɪsɪ, nga asu ro napo afɪndeimbi nahurai-ayefɪ.

11 Wandafɪ mamɪ Korinɪhündi, ro sɪheimbo hoafɪ nda hɪmboahü hoafehündürɪ. Ro sɪheimbo yɪhoefɪ nɔɔsüfoambe afɪndi hamɪndi hohoanɪmo-ayahündürɪ. 12 Roana sɪheimbo hohoanɪmo kɪkɪrɪhumɪndefɪ hɪmboyefühi-yefɪpoani, nga asu sɪmbori seanei yɪhoefɪmbo moai yahurai hohoanɪmoyahümuni. 13 Ro haponda sɪheimbo wandɪ nɪmorɪmbo nou hoafehandürɪ: Sɪhei hohoanɪmo ra yɪhoefɪmbo nɔɔsüfo pandɪhimuni sɪmbori ro sɪheimbo rawehündi nou.

Sɪhɪrɪ ana Godɪndi wor-aneɪ

14 Godɪndi hoafɪ anɪhondü-mbofekoate nindou rani-babɪdɪmbo ana se mamɪ nɔɔeimboyei, nga yowanɪ. Nünɔɔundɪne mbumundɪ hohoanɪmo asu hohoanɪmo moaruwai ra mamambemandɪnea? Nünɔɔundɪne si-ane asu nɪmb-ane ra mamɪ manɪmbafea? 15 Nünɔɔundɪne Kraisi-ani asu Satan-ani ai hohoanɪmo mamɪ süngumandɪnea? Asu nünɔɔundɪne nindou ai Kraisiɪmbo anɪhondümborɪrɪ-randeimb-ani asu nindou ai ahambo anɪhondümbofe-koateyu-randeimbi ranai hohoanɪmo mamɪ süngumandɪnea? 16 Nünɔɔundɪhu Godɪndi worɪ ra sanendi kabomo worɪ rani-dɪbo mamambe-mandɪfepɪra? Nga sɪhɪrɪ ana God Yanɔɔrɪ Nünɔɔumbü ahandɪ wor-aneɪ! God ai ahandɪhoari hoafɪyuhü yahuya, “Ro wandɪ worɪ ra wandɪ nindou rani-babɪdɪ worɪmbondɪhi mbundɪha ahei mbusümo nɪmandɪmboyahɪ. Rananɪmbo ro ahei Godɪndahanɪ asu ai wandɪ nendɪndeimboyei,” mehu. 17 Ranɪmboane asu Adükari ai hoafɪyuhü yahuya, “Se aheimbo hɪnɪnɔɔɪndɪhindürɪ hehi sepoanɪmbo nɔɔei nɪmandei.

Nga asu se moaruwai hohoanɪmo ra randɪhimboyei.

Nga rananɪmbo asu ro sɪheimbo wandɪhoari ndahamɪndɪharü-mboyahɪ. *Aisaia*

52:11

18 Rananɪmbo asu ro sɪhei apembondahe nɪmboahani, asu se wandɪ nɪmorehi asu nindowenihi nɪmorɪmbondahi nɪmboeimboyei,” *2 Samueɪ 7:14*

Adükari Munɔɔambo Nɔɔnɪndi Hɪfandandeimbi ai ramehu.

7

1 Wandafɪ mamɪ, Godɪndi-mayo hoafɪ ndanana sapo sɪhefɪmbo hoafɪyu masɪhend-ane. Rani-mayowamboane awi sɪhɪrɪ Godɪmbo yɪhɪmbondefühi, sɪhefɪ fiambe-ane asu hohoanɪmoambe-ane nɪne

moaruwai hohoanimo ra hiniŋgindihu hohu moani aboedi sürühoeimbi yangiri hamindi nimboefomboane.

Korin:hündi ai ŋgor-süŋgumar:hindi ranahambo Por ai hihifi-hihifi:mayu

² Se wambo sihei ŋgusüfoambe hohoanimo pandihindiri. Roana moai nindou ŋgorumbo moaruwai hohoanimoyahando rihandi. Asu ro moai nindou ŋgorumbo moaruwai hohoanimo süŋgufembo yarthe rihandi. Moai ro nindou ŋgorumbo tikai hoafiyahandowohü asu ahandi napo kiahe hüsiamindi rihandi. ³ Ro sihei wami papifendüri hoafombohünda ndarthe hoafiyahühi-yahipoani, ŋga wani. Ŋga horombo hoafimayahi nou siheimbo ŋgusüfoambe pandihuri ŋgefombo yifindemboyefi. ⁴ Ro siheimbo weindahi nda hoafehandüri. Roana siheimbo hihifi-hihifi nafirhamindi-harumboanahi! Wambo-so tiriifo afindi tükefeyo-amboani, asu ro siheimbo hohoanimo-yahandürühi, asu wandi ŋgusüfoambe hohoanimo fufurifoa-reandirani ranimbo ro afindi hihifi-hihifiya arihandi.

⁵ Horombo ro siheimbo hiniŋgiri:hündüri hohu Masedonia hifihi hefi tükümehundi amboa ranihi ro moai fi harihu nimarefi, ŋga wani. Ŋga ranihi ana yihofimbo-so tiriifombü hohoanimo afindi ranai tüküfeyowohüyo, nindou ŋgorü-babidi simbori hoafiyefühiyefi ŋgusüfoambe yihimbomaramuni. ⁶ Ŋga awi God ai nindou düdi ai tiriifombü hohoanimo ahandi flambe tüküfeyoani aboedi fufurifoare-randeimb-ani. Raniyo rani-simboani God ai Taitusimbo koamariheira yihofimbo-so süni tükümeŋfiyuwa asu yihofimbo ŋgusüfoambe fufuri-mafoareamuni. ⁷ Ai yihofimbo sowana masünu ranimbo yangiri:yefipoani ramehundi, ŋga se ahambo sapo ŋgusüfoambe didiboado-marihori hoafi ra semündü süni hoafimemun-amboyefi asu yihofimbo God ai ŋgusüfoambe fufuri-ma-foareamuni. Taitus ai yihofimbo hoafimemuni sapo se wambo hoeifendirühi mamihohoanimo süŋgufembo afindi hohoanimomayei asu se wambo fehefendirimbo sei hehi hohoanimoayei habodei. Asu ranimboanahi ro hihifi-hihifayahi habodih.

⁸ Ro pas siheimbo parthe koamari-heheandamboyei se moai hihifi-hihifiyeisi, ŋga asu ro moai ranimbo afindi hohoanimoyahi. Horombo ana ro afindi hohoanimoyahisi, ŋga hapondani ana aboed-anahi. Ro firiheandi, pas ra siheimbo afindi hohoanimo mbasagadürisi, ŋga ranana moani bodifoahü yangiri-ane. ⁹ Haponda ro hihifi-hihifayahi se afindi hohoanimomayei ranahambo-yahipoani, ŋga afindi hohoanimo ranai sihei hohoanimo ra aboedi ŋgorü-süŋgumareandüra aboedi hohoanimoayei ranimboanahi hihifi-hihifayahi. God ai ahandihoari randüri siheimbo afindi hohoanimo ra masagadüri, ŋga ranimboyo asu wandi-mayo hoafi ranai moai siheimbo moaruwaimbo-reandüri. ¹⁰ Wani, ŋga afindi hohoanimo God ai siheimbo rareandüri arandi ranana se ŋgorü-süŋgurihindani asu ai siheimbo aboedambofe-ndürimboayu ranimboane rareandüri arandi. Ranimboane se ranahambo afindi hohoanimoyo hoangopoani. Ŋga hifi ndanihündambo afindi hohoanimo ranai nindumbo moaruwaimbore arandi. ¹¹ God ai siheimbo afindi hohoanimo masagadüri raninamboyo siheimbo aboedi hohoanimo tükümeŋfeyo. Afindi hohoanimo ra siheimbo botimareandüra se botiyahi sihei hoafi ra didiboadofembo hohoanimomayei. Asu nindou ai moaruwai hohoanimomayu ranahambo ŋgini:ndi hoafimayahündo asu se Godimbo yihimboyei marihündi. Asu se wambo nimai hoafendirimbo hohoanimomayei. Asu nindou moaruwai hohoanimomayu ranahambo

tɨŋɨrɨfo saimbo hohoanɨmoayei habodei. Raniyo asu sihei hohoanɨmo ra yare weindahɨ tükümeŋefeyo: Asu seana siheihoari hütıyeipoani.

¹² Ro horombo pas ra siheimbo parihe koamarıheheandi. Nga asu roana moai nindou moaruwai hohoanɨmomayu asu ŋgorumbo moaruwaimbo-mariri ranahambo hohoanɨmo-yahahüyapoani hoafıyahi. Se yihoefımbö hohoanɨmoehümunı habodei ra God ai siheimbo nafuimbohünda ro pas siheimbo parihe koamarıheheandi. ¹³ Ranane asu sihei rani hohoanɨmo sünguyo yihoefımbö ŋgusüfoambe afurımareamunı.

Ro ŋgusüfoambe afurıhu kürıhu mamarefi yangrıyosi, nga asu ro hıhıfi-hıhıfi mayefı amboani. Sapo muŋguambo se Taitusımbö hıhıfi-hıhıfi-yahündowohü didıboado-marıhorı ranımboyu ai-amboani hıhıfi-hıhıfi mayu. ¹⁴ Ro Taitusındı hımböahü siheimbohünda borımayahi asu se ahambo aboedi hohoanɨmomehündo ranımboyei se moai wambo amoanıŋıyahünderı. Roana siheimbo moani anıhondü hoafi hondüyo hoafıyahandürı marıhandı. Rani-süngumboyo siheimbohünda Taitusımbö borımayahi ra anıhondümayo. ¹⁵ Taitus ai siheimbo sowahi tükümeŋefıyuwa se yihiboyeihi hıhamındariyei ahambo masahorımindei. Raniyei asu muŋgambo se ahandı hoafi ra süngumarıhındı. Se ahambo ramarıhorı ranımbö hohoanɨmoyuhüyu ai siheimbo afındı hohoanɨmo-marandürı hu. ¹⁶ Ro fıfırıheamboanahi se aboedi hohoanɨmo rani yangrı süngundıhi ŋgeimboyei. Nga ranımböanahi ro siheimbo hıhıfi-hıhıfi nafarıhamındıhandürı.

8

Godındı nendı fehefembohünda kakı gugurımarıhındı

¹ Wandafı mamı, ro siheimbo Godındı hıpoambo aboedi Kraındı nendı Masedonia hıfıhü amarei aheimbo masagadürı ranahambo hoafındahündürı sefomboanefı. ² Aheimbo-so tɨŋɨrɨfo afındı tükümeŋefıyondüra ai moaruwai napo-koate manımböeyosi, nga asu ai afındı hıhıfi-hıhıfiyeihi Godındı nendı bıdıfırı ranaheimbo farıhefendürımböhünda kakı gugurımarıhındı. ³ Rani-moatükunı ra ro fıfırıhe heheamboanahi siheimbo weindahı nda hoafıyahi. Ai kakı nüŋgunümbıyo saimbo masei ra masehündürıyosi, nga asu ranıwamı bıdıfırı parihi mburıhümböyei masahündürı. ⁴ Godındı nendı Sudia hıfambe amarei ranaheimbo farıhefendürımbö sei hehi ahei hohoanɨmonambo yangrı yihoefımböya, se ranahambo yını yahomondan-anımbö randıhu sei hehi hoafımeöhümunı habodei. ⁵ Horombo ro ai kakı dıgegimboyei sefi hohu hohoanɨmomayefı. Nga asu ai moai rani yangrı rarıhındı. Boatei ai Adükarındı yıfırı ra süngufembo hohoanɨmomayei asu mare Godındı hohoanɨmonambo yihoefı yıfırı ran-amboani süngufembo hohoanɨmomayei.

⁶ Horombo Taitus ai hıpoambofe hohoanɨmo ra sihei mbüsümo botımareandi. Raniyefı asu ro ahambo rani ratüpurı ra mando rando ŋgafı moendındowandı sefi hohu hütı-hütımarıhurı. ⁷ Muŋgambo moatükunı se yarıhi arıhündı ranana aboedi hamınd-ane. Sihei anıhondümböfe hohoanɨmo, sihei sürühoeyoweimbi hoafi, sihei fıfırıfe, sihei Godındı ratüpurımbö yıfırı hohoanɨmo, asu yihoefımbö ŋgusüfo pefemunı hohoanɨmo, muŋguambo ra aboedi saf-ane. Mandıhi yahurai hamınd-anımbö nindou fehefendürımbö kakı gugurındıhındı asefi.

⁸ Ro siheimboya, “Se randihindi,” saheheambo-yahipoani, nga wani. Nga nindou bidifiri ai aboedi ratupuri ranahambo refembo sei hehi hohoanimoayei habodei asu ro sihei hohoanimo ra ai hohoanimoayei nou hohoanimoayeyiyo, asu nungumbehi sahehea moani yarthe hoeiartheandi. ⁹ Seana sihefi Adukari Sisas Kraisindi hipoambofe hohoanimo ra fifirihimboanei. Aiana mungu-moatukunimboyu manungu, nga asu siheimbo farifehe-ndurimbo ranimboyu ai nindou moaruwai napokoate nahurai tukumefiyu. Se munguambo aboedi moatukuni afindeimbimbeyeia yahuhayamboyu asu ai nindou napokoate nou manungu.

¹⁰ Haponda wandi hohoanimo-ane nda siheimbo hoafehanduri. Ngoru himbanifihio se nindou fehefembo kaki gugurife ratupuri botimarihindi. Nga asu se rani ratupuri ra refembo boatei hohoanimomayei. ¹¹ Se ratupuri botimarihindi ra haponda moendindhindi. Horombo seana ratupuri ra refembo hohoanimomayei habodei. Yahurai-animbo hapondani amboani nne kaki engoro ranambo ratupuri ra moendifembo amboani hohoanimondei habodei. ¹² Nindou ai nne-moatukuni akidouyo, adukariyo, nindou ngorumbo saimbo hohoanimoyuhu asihendi ra asendi ana, Godindi himboahu aboed-ane. Asu kaki akidouyoweimbi ai kaki akidou asendi ana, Godindi himboahu moaruwaiyoponi.

¹³ Roana se tijiifo sahumundi nimateiani asu bidifiri ai aboedi mbimari samboyahipoani, nga se mungambo mami ndorhi mbimarei samboanahi. ¹⁴ Hapondanambe ana sihei-mayo afindi napo ra nindou bidifiri ai mbonimboarihumundi ranaheimbo fehefendurimbo ra aboed-ane. Ranimbo-animbo asu se-amboa mbonimboarihumundi ana, asu ai afindi digeginduhi amboani siheimbo mbifarthe-hinduramboane. Rani hohoanimo sunguarhind-animbo munguambo mami ndondhi nimateimboyei. ¹⁵ Godindi hoafi yare hoafiyowohu yahoya, “Nindou dudi ai afindi sesi asemundu ana, ai ngiri afindi fondani digendi. Nga nindou dudi ai akidou sesi asemundu ai-animbo ngiri mbonimbondamundu,” meho.

Por ai kaki gugurifembohunda nindou Korinimambo koamarihapur

¹⁶ God ai Taitusimbo hohoanimo botimarira marihu ro hohoanimoayefi nou hohoanimomayua ranimbo ro Godimbo hihifimarihuni. Ai-amboani siheimbo farifehe-ndurimboani hohoanimoayu. ¹⁷ Ro ahamboya, ai ho siheimbo fehefendurimbo yifirimayefisi, nga ai ahandi hohoanimonambo siheimbo sowana masufu. ¹⁸ Asu rananefi ro yihoe fi wandafi mami Taitusindi sungu koarthehura asuhufani. Munguambo Kraisindi nendiyei himboahu nindou ndanai ana aboedi hoafi hoafimbo ra ndurimb-ani. ¹⁹ Asu rani yangiriyoponi, nga ro nindou fehefembohunda hahabodefuihi ratupuriyefi arihundi, asu Kraisindi nendi ai ahambo ro-babidi hombo amboani koamarihehori. Ro rani ratupuri rawarhundi ra Godindi nduri aboed-ane yahombohunda ro nindou fehefendurimbo hohoanimoayefi ra aheimbo nafuiyo-ndurimbohunda.

²⁰ Kaki afindi masihendi ra ro hifandimbo ranahambo nindou ai hoafindei habodeimboyei sefimboane ahiniyefuhi nindou ra sahurimindefi ahefi. ²¹ Roana aboedi mbumundi ratupuri hohoanimo ra Adukarindi himboahu yangiri ndofe refembo hohoanimoyefuhi-yefiponi, nga munguambo nindou ahei himboahu kameih-ane fi refembo asefi.

²² Ranimboanefi asu ro yihoe fi wandafi nda ahafandi sungu koararthehuri. Ro ahambo afindimbo ratupuri ra refembohunda yarhuri hoeirihurane, asu ai rani-moatukuni refembo yahuhaya ngusufu

pamareandi. Hapondani ana se mbumundi ratüpurî hohoanimo rani yangiri süngumbirihinda yahuhayamboani nginindi anihondümboareandi. Ranimboane asu ai rani-moatükunî ranahambo refembo ra ngusüfo parareandi. ²³ Taitusimbo se randihorî fifindihorî. Aiana wandî wandafiyu haya, asu siheimbo farifehe-ndürirambo ro mamî ratüpurîyerihoandeimb-ani. Nga asu yihoeftî wandafî yimbu ranahafanimo-animbo se randihi fifirindihipiri: Nindou yimbu aiana Godindi nindouyei ratüpurî ratüpurîyafanî rinandühî asu ai ahafandî ratüpurî raninambo Adükarimbo ndürî adükarümb-ani safanî-rinandeimb-anafanî. ²⁴ Se ahafanimo sîhei hipoambofe hohoanimo ra nafuindahüpîrî. Rananimbo asu Kraisindi nendi muŋguambo ranai sîhei hipoambo hohoanimo asu ro siheimbo moanî borî yangiri borîyefühi-yefipoanî ra ndorîhi fifirimbirihindamboane.

9

Godindi nendambo farihfembo kaki gugurîndîhimboyei

¹ Godindi nendambo farihfembo kaki gugurîhi arîhündî ranahambo se fifirîhimboanei. Nga ranîmayowamboane asu ro ngîrî siheimbo asükainda pas pandîhe koandîheheandi. ² Ro fifirîhearümboanahî sîhei hohoanimoambe nindou ngorümbo fehefembo hohoanimoaye ra. Nga ranîmboyahî ro Masedoniaye hîmboahü sîheimbo borîmayahandürî. Ro aheimbo rarîhe hoafîyahandürühî sahiya, “Ngorü hîmbanîfihîyo wandafî mamî Akaia* hîfîhü amarei ai rani ratüpurî ra süngufemboane sei hehimbomaye,” masahî. Ranîyei asu se rani hohoanimo botîfembo hohoanîmomaye hoafî ra hîmborîyei hehî asu rani-moatükunî ra ai-amboanî refembo sei hehî ngusüfoambe botîmareandürî. ³ Ro sîheimbohünda borîmayahî ra hoafî yangiri tüküfembo moeisahî. Nga se farifehe-mbohünda kaki ra nafîndîhümîndî nîmandei, nga ro nindou ndanahambo hoafîmayahapurî. Ro ranahambo hohoanîmoya hoerîheanda mayowamboanahî asu ro wandafî mamî ngîmî ndanahamumbo sîheimbo sowana koandîheheapura dîfomboemo. ⁴ Ro anihondümbo-rîhumboanefî se nîne-moatükunî sairambo ra nafîrîhümîndî mbamarei. Asu Masedonia ai ro-babîdî kosîmo hoerîndüranî, se nafemîndî nîmarîkoate-ndeianî, ro amoanîngîndemboyefî asu se-amboanî amoanîngîndeimboyei. ⁵ Ranimboanahî ro hohoanîmoya hoerîheanda mayoa asu wandafî mamî ngîmî nda boatei sîheimbo sowana mbîkosomonda sahehea hohoanîmoayahî habodîhî. Rananimbo asu ai dîfomo sîheimbo-so tükündafu sîheimbo fandîhoundürî mbundu sapo se nîne-moatükunî saimbo masei ra didîboadondîhi dîgehîndî. Rananimbo asu ai randu fifirîndumboemo rani-moatükunî sîhei hohoanîmonambo masîhehîndî, nga ro sîhei-mayo moanî sahumîndefühi-yefipoanî.

⁶ Wandafî mamî, se randîhi fifirîndîhindî: Nindou düdi ai nîni-moatükunî manğîrîyo akîdou safî hîfareandî ranai ana süngunambo ranahandambo sesî safî ra akîdou ndemündümbui. Nga asu nindou düdi ai manğîrî adükarî hîfareandî ranai-animbo sesî ranahandambo adükarî hîsîndowa ndemündümbui. ⁷ Nindou muŋguambo mamamî se sîhei ngusüfoambe hohoanîmondei hoeîndîhindüh-animbo, asu se rani-moatükunî saimbo masei ra moanî ndehîndî. Nga asu nindou mamî ai ahandî ngusüfoambe moaruwaimbo-nderühî rani-moatükunî saimbo

* 9:2: Korin ngoafi ai Akaia hîfîh-ane anango.

ranahamboya, nindou ai wambo hūti-hūtimarūndi-r-amboanahi ro wandi ranimoatükunī ra maseheandi mbüsūmbui. Nga wani. Nga God aiana nindou hihifi-hihifi-yuhū moani saimbo yangiri hohoanimoayu ranahamboani hohoanimo parariri. ⁸ God aiana sheimbo munquambo afindi aboedi moatükunī ra dagadūranī asu se aboedi moatükunī afindeimbi-ndeimboyei. Rananimbo munquambo si aho ra mbonimboe-mindikoate afindi digehimboyei asu nindou farihfembo ra afindi yagodomboe. ⁹ Godindi hoafi ranahambo yare hoafiyowohū yahoya,

“Nindou düdi ai nindou napo-koate-mayeī aheimbo warambe kikihemindikoate-ayu

ra nindou ahuri bubufoareandi nahurai-ani.

Ahandi mbumundi hohoanimo ranai koadürümbo-koadürümbo yagodimboe,”

Buk Song 112:9

meho. ¹⁰ God ai sesi mangiri nindou nūmbürira-randeimbi ranahambo sagado asu mamikarambo sesi sesimbo sagaduri arandi. Ranimbo-hündambo-animbo asu God ai sheimbo afindi moatükunī dagadūranī asu se digehi hehi ahandi nendi ranaheimbo fandiheni-ndürimboyei. Rananimbo shei fehefembo hohoanimo ranai afindi hamindi tükündifemboe nindou nūmbürambeahindi moatükunī hifireanda afindi hisayo nou. ¹¹ God ai sheimbo afindi aboedi moatükunī dagadūranī asu se munqambo si warambe kikihemindikoate ndehimboyei. Rananimbo asu shei-mayo kaki aheimbo asehindi yihoe fi warihū ra ndahümündi hehi asu Godimbo hihifi-ndihorimboyei. ¹² Se ranī ratūpuri rawarhindi ra Godindi nindou ranai nīne moatükunī mbonimboa-rihümündi ranahambo farihfendürimbo yangiri-yopoani, nga ai ranimoatükunī ra hoeirihindūhi Godimbo afindi hihifimbirihorambo kameihane. ¹³ Ranī ratūpuri se rawarhindi ranana shefi wandafi mamī ranaheimbo farihfendürimboane, nga asu rananimbo ranimoatükunī ranai weindahī hamindi tükündifemboe. Rananimbo asu wandafi mamī ranai randihī fihirindi-hindūhimboya, seana Kraisindi aboedi hoafi ranahambo ndorhi sünguri-hindūhaneī mbisahündürimboyei. Asu munquambo nindou se aheimbo kaki shei hohoanimonambo yangiri warambe kikihemindikoate asehindi ranimbo ai rarhi hoeirihindani wani asu ai Godindi ndüri ranahambo aboed-ani mbisei-amboane. ¹⁴ Rananimbo Godindi hipoambo hohoanimo shei flambe amaro ra ai hoeimbirihind-amboane. Rananimbo asu ai sheimbo hohoanimo-ndühindürühi amboani asu ai Godimbo sheimbohūnda didibafimbe-yahūndowamboane. ¹⁵ God ai moani aboedi hamindi moatükunī masemuni ranahambo ngiri shiri wudipoapondihu nīmindi hoafi ra wataporimbo-ndihundi, nga ahambo hihifi yangiri hihifindi-hurimboane.

10

Nindou ai Porimboya aiana Kraisindi hoafi semündü hu-randeimbi hondüyupoani masei ranaheimbo simbori hoafimayu

¹ Nindou bidifiri ai wamboya, “Por ai ro-dibo nūnguambe afure manūngu, nga ai-poanimbo nūnguambe ranisimboani yangiri yihoe fimbo pasambe nginindi hoafiyumuni marandi,” asei. Ro Por-anahi haponda wandihoari pas ndanambe sheimbo Krai ramefiyu nou himboari hoafendahū hipoamboriharūhi hoafayahandūri. ² Ro sheimbo nginindi hoafimbo moeisahi, nga se wambo amononi hoafindeiani ana, asu ro sheimbo-so dūghani sheimbo nginindi hoafindamboyahi. Nga nindou didiyei ai wamboya, aiana hifi ndanihündambo hohoanimo ranane süngware

hu aseï ranaheimbo-animbo ro yihimbokoate nginindi hoafindahan-dürimboyahi. ³ Ro nindou yangir-aneñisi, nga asu ro moai nindou-yafe hohoanimo süngurihundühi yifiariyefi rihundi. ⁴ Munguambo yifiari niminehoari sahumindefimboayefi ra hifi ndanihündambo-yopoani. Nga wani. Nga ranana Godind-mayo nginindi yifiari niminehoar-ane. Ranana hürütümbü nindou-yafe nginindi hifinambondeamboe. Ranamboane wosihofori hohoanimo ra raguanambo-arihundi. ⁵ Asu nine-moatükuni ai Godimbo fifirifimbo-mayo ranahambo nafi gürareandi ra hifinambon-dihumboyefi. Asu munguambo sihefi hohoanimo kikihiri-hümündeihi Kraimbo yangiri hohoanimo pambirihinda asefi. ⁶ Se Kraiñdi hoafi rani yangiri süngundhi mbundihümbo-animbo asu sehündi bidifiri ai süngufekoate-ayei ranaheimbo tñümbi hohoanimo ndahu-ndürimboyefi.

⁷ Seana nine-moatükuni hoeiarihindi ranahambo wudipoapondihitürüboadhi hohoanimondei. Nindou mamai hoafiyuhüya, roana Kraiñdi nindou hond-anahi ehu ana, awi ai rande wudipoaponde hohoanimondühü ro-amboani ai rawefiyu nou Kraiñdi nindou-aneñi mbeyahu-wamboane. ⁸ Sihei anihondümbofe hohoanimo ra nginemindi-ndürimbo-hündamboyu Adükari ai yihofimbo ndani ratüpurü nda masemuni. Rani-moatükuni ranana siheimbo moaruwaimbofe-ndürimbo-yopoani. Nga asu ro ndani ratüpurü ranimbo wandihoari akidou borayahi ana, asu ranimbo ro moai amoanngiyahi. ⁹ Se randhi hohoanimondeihya, “Por aiana ahandi pasambe hoafi raninambo yihimboaramuni,” mbiseimboyei. ¹⁰ Nindou bidifiri ai randhi hoafindeihianimboya, “Porindi-mayo pas ranana tñümbi saf-ane. Nga ai sihefi fikimi nüngumbo ana, ai himboari hoafendi safi nüngumbo asu hoafi ahandi ra ndorihefekoate-ane,” sei arihündi. ¹¹ Nindou düdi yahurai hoafiyu arandi ranai ana rande ndonde hohoanimondühi türüboadeandi. Ro anguni nimboefimbo pasambe hoafayef-ane, asu siheimbo-so ranihü nimboefimbo hoafehundür-ane, rani moatükuni ra ngorüpoanimboyopoani, nga wani.

¹² Roana ngiri yihofihofari yihofifi ra simongorindihu hoeindihu ndihundi nindou bidifiri ai ahamundi fimbo borayomo nou. Nindou ranai ana moani ahamundi hohoanimonambo yangir-anemo ai ahamundihofari ngorü ahandi hohoanimo ra ngoründi-mayo hohoanimo ranifih simongoru hoeiru arundi. Yahurai nendi ana fifirifekoate-anemo! ¹³ Nga asu ro yihofifi fimbo ana ratüpurü yihofifi ranahambo simongori ra ngasündife hefe borüyo ho ranahambo moei asefi. Nga nine-moatükuni ratüpurü God ai yihofimbo masemuni rani simongorühi animbo ngemboyefi siheimbo-so ratüpurimbo kameih amboani. ¹⁴ God ai yihofimbo ratüpurü masemuni rani hoarehi se animboei. Rani-simboani ro siheimbo sowahi tüküyahundühi Kraiñdi Aboedi Hoafi ra sahumindefi hohu siheimbo hoafimehundüri. Raninambo God ai yihofimbo ratüpurü masemuni rani yangiri süngumarihundi. ¹⁵ Roana moai God ai ratüpurü nindou ngorümbo masagadürü ranahambo borüyefi hefi rihundi, nga wani. Nga roana sihei anihondümbofe ranai ngoani asu ro sihei mbusümo ratüpurimbohünda God ai rani ratüpurü masihendi ra refeyowani aboedi adükari tüküfembo ranahamboane anihondümbo himboayefi. ¹⁶ Ranimbo asu ro aboedi hoafi ra ndahumindefi nindou bidifiri sihei hifi daboadani amarei ranaheimbo hoafindahundürimboyefi. Asu ro ngiri nindou ngorü ai ratüpurümayu ranahambo borindefi.

¹⁷ Bukambe yare hoafiyowohü yahoya, “Nindou düdi ai borimbo hoanimoayu ana, moanî Adükari ai nîne-moatükunî ramareandî rana-hambo yangîr-animbo borimbîyu-wamboane,” meho. ¹⁸ Nindou düdi ai sapo nîne-moatükunî ramareandî ranimbo ahandîhoari borayu ana, Godindî homboahü ndürimbüyupoanî. Nga asu Adükari ai nindou daboe ndürimb-ani ehu ana, nindou ranai ndürimb-ani.

11

Por ai se Kraisîndî hoafi wosîhoafori hoafiyomo-rundeimbi ahamundî hoafi himborîyo-poanî mehu

¹ Awi se wambo rarîhi hîningîrîhindîranî-animbo asu ro hîhîndî hoafi hoafînda. Nga se wambo hîningîrî-hindîrîmboanei. ² Awi ro ngusüfo pararîheandürî God ai sîheimbo ngusüfo parareandürî hu nou. Seana moanî nîmorehî yihoarîfî hamîndî nindowenihî mamî rana-hambo yangîrî segodombo sei hehi dîbonîyei hîningîrîhindî nahurai-anei. Nindowenihî mamî ranai ana Krais ranani. ³ Sapo amoasîrî tîkai hoafi fîfîreandeimbi hamîndîyo haya Ifimbo tîkai hoafîmendo ranahamboanahî ro afîndî hohoanîmoayahî. Sîheimbo-so amboa ho-hoanîmo yahurai tükündîfendüranî, asu sîhei Kraisimbo hohoanîmo aboedî ngusüfo pamarîhorî ranai moaruwaimbo-ndîfemboe saheheam-boanahî ro yîhimboayahî. ⁴ Nindou bidîfirî ai sîheimbo-so tüküyafu Sisas sapo ro bokarîhehu arîhundî ranahamboemopoanî, nga ngorü-poanîmbo Sisas ranahambo bokarîhou rundühanemo. Asu se ngorü-poanîmbo yîfiafi masahümündî, nga ro Yîfiafi Aboedî ranahambo hoafîyefî arîhundîyopoanî masahümündî. Asu se ngorü-poanîmbo aboedî hoaf-ane sahümündî arîhundî, nga aboedî hoafi ro sînefî hoafîyahundürî marîhundî ranîyopoanî. Nindou bidîfirî ai ranî hoafi ra hoafîyomondüranî asu se rarîhi hîningîrîhipuranî yahurai hoafi ra hoafîyomo arundî.

⁵ Ro sîheimbo hoafehandürî, nindou ranahamumbo Kraisîndî hoafi sowandümo homo-rundeimbi nindou bogor-anemo aseî ranahamundî hoarehî nîmboambo-yahîpoanî. ⁶ Yînî anîhond-ane, hoafi hoafîyorambo ra ro aboedî hamîndî-yahîpoanî, nga fîfirîfe ranana ro moai mbonîmbo-rîhamîndîhî. Muŋguambo moatükunî hohoanîmo ro rarîhu marîhundî ra sîheimbo ranî fîfirîfe ranîyo muŋguambo nafuiyahundürî marîhundî.

⁷ Se fîfirîhindî roana sîheimbo Godîndî-mayo aboedî hoafi hoafîyahandürî marîhandî ranîmbo-hündâ moai kaki napombo semîndîmbo warîyarîhandî. Ro sîheimboya, ai-anîmbo nindou aboedî hamîndî tükümbeyahîndî sahehea asu wandî fimbo ro hîfînambo-rîheandühî hîmboari hoafendühî hoafîya marîhand-ane. Asu ranî-moatükunî ra nîmboea? Refe-ana awi wandî hohoanîmo ranambo ro moaruwai hohoanîmombayahîyo? ⁸ Ro sîheimbo farîhefe-ndürîmbohündâ Godîndî nendî ngorü ngoafîhü amarei ranai wambo kaki akîdou sehi rîhündâ masahamîndîhî. Ranîmbo-hündamboyahî ro ahei-mayo kaki ra moanî hûmbuhünîmbo fufurîhamîndîmbo nahurai-mayahî. ⁹ Ro se-babîdîmbo ranîhü nîmboahî sîmboanî ana ro kaki-napo yahurai sîhefe-koate mbonîmbo-rîhamîndîhî moai nindou mamî sîhei mbusümo ahambo tîŋîrîfo sahandî, nga wanî. Nga wandafî mamî Masedoniahündî ndanîhü sühîsi tükümehîndî aiyei nîne napo ro sîhefembo mbonîmbo-marîhamîndîhî ra masehîndîrî. Horombo maho-ane, asu süngunamboane ro ngîrî sîheimbo tîŋîrîfo ndahandürî. Nga ro ranî hohoanîmo ra sünguri-heandühanahî. ¹⁰ Kraisîndî hoafi hondü ra wandî ngusüfoambe

nindou-anahi, nga roana ratüpurî ra refembo ahamumbo ngasündi-heapurimboanahi. Roana ratüpurî ra afîndî hamîndî tiñjirîfoya, afîndimbo karabusîyahe, afîndimbo wambo buburundîrî, raramarundîrî-anesî. ²⁴ Wambo hondahüfeimbimbo wofî bogorînambo Suda 39 amberamîndeimbîyo bubumarundîrî. ²⁵ Romîhündî ai wambo ngîmîmbo nîmîharînambo buburundîrî. Asu mamîmbo nîmoeinambo-rundîrî, asu ngîmîmbo ro nîmarîheimbî sip ranai hîmonî hîhîrîmafoareandî asu ro mamî si hîmonî yangîrî boboriya wakîmarîheand-ane. ²⁶ Ro afîndimbo hahabodî marîhandî ranambe hohoambumbo ha asu hûmbuhûnî nendî afîndî yanggorambe ha marîhandî. Asu ranambe yangîrîyopoanî, nga Sudahündî wandafî mamayeî asu Suda-yafe ndîfoyeî ai wambo moaruwaimbo-marîhindîrî. Adükarî ngoafîhüyo asu nîmambe nindou nîngokoate-reandûhî ranamboanî ro moaruwaimbo-fembo yangîrîya marîhandî. Sîrîwara hîmoyo asu tikai ngunindîyomo ranambe ro moaruwaimbo-fembo yangîrîya ha marîhand-ane. ²⁷ Ro rani-poanî rani-poanî ratüpurî afîndî safîyo ratüpurîya marîhandî. Afîndimbo ro nîmbokoanî gedûhî moai ndorîhe apo rîhandî. Wembombo-yarîhandûhî asu wandî amîndasûmo ranai hoe sîmîndîmbo kikîre-yaparîhoai marandî. Ro sesi afîndî sîhefe, worî aboedambe nîmarî, hoearî aboedî güdüfe raraokoate-ya marîhand-ane. ²⁸ Rani-moatükunî yangîrîyopoanî wambo-so tüküfe marandî, nga wani. Munguambo si maho ra Godîndî nindou ngorü ngoafîhü amarei ranaheimbo hîfandîyondürîmbo hohoanîmo ranai-amboanî tüküfeyo-anîyahî ro tiñjûmbî hohoanîmo sahamîndî marîhandî. ²⁹ Nindou düdi ai ngînemîndî-koate-ayu ana, asu ro-amboanî ngînemîndî-koate-anahi. Nindou ngorü ai rareanda ngorü ai moaruwai hohoanîmoayu ana, asu ro ngusüfo nîmbîyahûhî nîmarî arîhandî.

³⁰ Ro borîmbo asahî ana, sapo ro ngînemîndî nîngokoate anîmboahî ranahambo-anîmbo borînda habodîmboyahî. ³¹ God ai God-ani asu Adükarî Sisasîndî Afînd-ani ranahandî ndürî koadürümbo-koadürümbo aboed-ani seihanei. Ai wambo fîfîreandîrî ro tikai hoafîyo rakoate anîhondümboanahî hoafayahî nda. ³² Ro Damaskus ngoafîhü nîmarîhambe bogorî nindou rani ngoafî hîfanda-randeimbî adükarî bogorî Arestasîndî hoarehî mamaru. Nindou ranai wambo kikîhemîndî mburîmbo karabusî-fendîrîmbohünda ami bîdîfîrî ngoafî ginîrî nafîtambe fikîmî hînîngî-mareapura manîngomo. ³³ Nga asu wambo ngoafî ginîrî ranambe nafî wandafî mamî bodîmondî ai basketambe wofî kûru mburu foarundîrî houmbo masafoarundîra aboedambomehandî.

12

God ai Porîmbo afîndî moatükunî nafuimeindo

¹ Ro borînda ngamboyahîsî, nga asu ranana ngîrî sîheimbo fandîhendî. Ambesi, nga hapondan-ana wambo Adükarî ai yafogoadînambo nahurai mungu-moatükunî sünguna weindahî tüküfemboayo weindahî-mareandîrî ra sîheimbo wataporînda samboanahî. ² Ro nindou mamî Krais-dîbo nüngumbü fîfîrarîhinî, nga 14 hîmbanî maho ranambe ranahambo God ai serümündü nîmoamo hondü sünambe mahafu. Rani-moatükunî ra roana moai fîfîrîheandî, nga moanî nindou safîmbayo asu yîfiatî yangîrîmbayo, nga God aiani ra fîfîreamboayu. ³ Ro fîfîrîheandî nindou ranai Godîndî ngoafî sünambe moanî aboedî hamîndî ranambe nîmehûnou hasîfi tüküfi mahafu. Nga asükai ranahambo amboa ro moai fîfîrîheandî, nindou safîmbayo asu yîfiatî yangîrîmbayo, nga God aiani ranahambo fîfîreamboayu. ⁴ Raniyu asu dîbohîndî moatükunî nindou ranahambo

ngiri hoafindei hoafi ra ahandi himboambenambo himborimayu. ⁵ Ro nindou ranahambo-animbo borindamboyah, nga wandi fimbo ngiri borindahi. Nga wandi fi nginindikoate-yaheimbi ranahambo yangiri wandi fimbo borindamboyah. ⁶ Ro ninimoatükunimboyo borimbo mbasahi-mbonana, asu ro ngiri hihindi-hihindiyaheimbi nindou-anahi mbisahi sapo ro raranimoatükun ranahambo anihondumbo-animbo hoafindamboyah. Nga wandihoari borimbo moei asahi rananimbo nindou ngiri wambo aboed-ani mbisahündiri. Nga ro nine ratüpur rawarheand-ane, asu nine hoafi hoafayah-ane, ranimbo nindou ai hoerihindirühi wambo wudipoapondhi fifirindi-hindirimboyei.

Porindi fhi tthoari nahurai kamareri

⁷ God ai wamboya, ninimoatorü-poanimbo moatükun ai hoeimareandi ranahambo ahandi fimbo borindimbui yahuhamboyu, mami moatükun tthoari nahurai wandi fihü futimareandiri. Ranimoatükun ramareandi ranana Satanindi ratüpuriyu-randeimbi nindou nahurairu wamboya, ahandi fimbo borindu hoangumbui yahuhaya hifinambo-fendirimbohünda hariyondirimbo mehu. ⁸ Adükarimbo ranimoatükun ra fimbirihenda sahehea ro ngimimbo didibafimeheando. ⁹ Raniryu asu ai wambo simbori yare hoafiyundirühi yahuya, “Wani, nga wandi-mayo hipoambofe hohoanimo ranana awi se-dibo ndear-ane, nga wandi nginindi ranana nindou hamindi kemindikoate-ayei ranaheimbo so-ane tükufe arandi,” mehuamboyah. Asu ro sahiya, hapondan-ana ro hamindi kemindikoate-anahi ranahambo hihifi-hihifindahühi borindamboyah Adükarindi-mayo nginindi ai wambo hamindi nginemindi-ndirambohünda. ¹⁰ Ranane asu ro hamindi kemindikoate-ayah, nindou ai wambo moaruwaimborihindiri, tngümbi hohoanimo tükefeyondiri, nindou ai moaruwaimbo moaruwaimbo-arihindiri hei, ranahambo Kraisimbohündambo ro hihifi-hihifayah. Ro hamindi kemindikoate-ayah ana, asu rasimboani ro nginindi nimboamboanahi.

Por ai Korinhündambo afindi hohoanimo-ayundiri

¹¹ Ro ndani hoafi hoafimayah ra hihindi-hihindiyaheimbi nindou nouyah hoafimayah, nga wambo se ngusüfoambe botimarihindiramboyah rani hoafi ra hoafimayah. Nga simbori se-animbo wandi aboedi hohoanimo ranahambo hoafindahündiri, nga asu se moai rarihindi, ranimboyah asu wandihoari rani hoafi ra hoafimayah. Yini, anihond-anesi, roana ndorihhehe-ndeimbi nindou hondüyahipoani, nga Kraisindi hoafi sowandümo homo-rundeimbi nindou “ranipoanimbo” aseisihei mbüsumo aningomo ranahamundi hoarehi nimboamboyahipoani. ¹² Ro hohoanimo kikihirihe heheamboyah Kraisindi hoafi semindi horambo ratüpurisihei mbusümo nimboambo rani ratüpur ra ramarheandi. Godindi nginindi nafuimbo ratüpur asu hepünifeimbi moatükun ratüpur ra sihei mbusümo ramarheandi Kraisindi hoafi sahamindi harihandemb-anahi sahehea nafuimayah. ¹³ Siheimbo ramarheandüri nou-ane asu Kraisindi nendi ngorü ngoafihü amarei aheimbo amboani rarheandüri arihandi. Ro moai siheimboya, wambo sesi-napo sehindiri sahehea siheimbo tngirifo sahandüri, nga wani. Karihashandüri, nga se wambo amboawi mbisahündiri ro siheimbo tngirifo segodürükoate-mayah ranimbo-hünda.

¹⁴ Hapoana ngimimboanahi nda ro siheimbo sowana sifombo saheamboayah, nga asu ro ngiri sihei-mayo napofih yangiri

kiarimbohünda tñirifo-ndahandüri. Nga roana sihei kaki-napo semindimboyahipoani, nga siheimbo fehefendürimbo yangir-anahi. Rarani moatükunî ra se fifirihindi nimori akidibou aiana boagirambo fehefe-ndürimbohünda ngirî sesi-napo kokoboadihi ndahümündi tükündahi digehindi, nga wani. Nga simborî boagirî ai-animbo nimorambo ranî-moatükunî ra didiboadofe shefemboane. ¹⁵ Siheimbo farifehendürimbohündambo ana wandî-mayo napo engoro ra segudürimbo wandî fimbo kameihî hihifi-hihifiyamboanahî. Ro siheimbo afindimbo ngusüfo pandiheandüranî asu se simborî wambo akidou yangirî ngusüfo pamandihindirîyo?

¹⁶ Anihond-ane, ro sihei-mayo kaki-napo semindimbohünda moai siheimbo tñirifo sahandüri. Nga asu nindou bidifirî ai seiya, “Yinisi, nga shefi kaki-napo semindimbo-ana, ai tikarehayambo ngorü-süngundeamunî mbunda ndemündumbui,” masei. ¹⁷ Nga asu nungufemboyoa? Asu ro wandî nindou bidifirî siheimbo sowana koamaritheapurî ranai sihei-mayo napo ra moai kiafu hüsindümo. ¹⁸ Ro Taitusimbo siheimbo sowana sinimbohünda hoafiyahando habodihühî asu ahandî süngu wandafî mamî koamaríhehina masînu asu Taitus sihei-mayo napo kifi hüsiamünduwai? Nga ra ai wani. Nindou ranai ro hohoanîmoayahî hohoanîmo süngure hayambo ro rawaríheandî ranî-süngu yare randühîyu? Asu ro ai-dîbo mamî hohoanîmo sünguríhoandühî nîne-moatükunî raríhoandühîyehî.

¹⁹ Se hoafi ra rarîhi hoeiríhindühîyo yíhoefimboya, aiana ahamundíhoarî aboedî hoafimbohünda sürü papimbarundî seimboyeyî? I, ra wani. Ro haponda siheimbo hoafehandürî roana Kraisindî nindou hondümboyaho nimboemboanehî, ranane asu ranî hoafi ra Godîndî himboahü sihei ngusüfo ra nginînemindürimbo-hündamboanahî raríhe hoafehandürî, nga yíhoefî fimbo hoafiyambo-yahipoanî. ²⁰ Ro siheimbo-so tükeheandî ra asu siheimbo aboedî hoeifendürimbo samboanahî, nga asu se ngirî aboedî nîmandei sahehea ranimbo yíhimboyahî. Asu simborî amboanî se wambo hoeindihindirani nindou yahurai se hoeifembo sei hehi hohoanîmoayeyî yahurai nîngokoate-ndamboyahî. Ro akidou yíhimboyahüh-anahî ranî-moatükunî ranahambo ro ndaríhe hoafayahî. Sihei mbusümo yifiarî, wandafî ngorümbo hohoanîmo moaruwai hohoanîmoyondo, simborî watíkoafi, afindî-afindî hohoanîmo, tîrifoefe hoafi, daboadanî hoafi, ahandî fimbo yangirî hohoanîmo, mamîkarî hohoanîmo mungu-moatükunî ra yahurai tükündífemboe sahehea yíhimboyahühî hoafayahî. ²¹ Ro siheimbo sowana dügühanî wandî God ranai wambo sihei himboahü amoanîngambo-ndeandirîmbui samboanahî ro yíhimboayahî. Asu ro nindou bidifirî horombo moaruwai hohoanîmoyeyî mburíhümbo asu ai nîmorehî sisihîmo, nindowenihi bîrabîrî hohoanîmo, ngusüfoambe botífe hohoanîmo ranahambo daboadanambofe-koate-mayeyî ranaheimbo, hoeindíhe-andüranî wani amoanîngîndahühî aranîndamboyahî. Ranahambo wambo God ai hífinambo-ndeandirîmbui saheheamboanahî akidou yíhimboayahî.

13

Bidifíranambo ahîní hoafi asu híhifi hoaf-ane

¹ Haponda ndeara ngimimboanahî siheimbo hoeifendürimbo sífombo asahî. Bukambeahîndî hoafi ranai yare hoafiyomunühî yahoya, “Nindou yimbuyo ngimîyo ai anihondümbo hoafíndomondühîya, ‘Ro

hoeirihumboanefi nindou mamî ai moaruwai hohoanîmomayuwa,' mbîsimondan-anîmbo, awi sîhîrî ranî hoafi ra didiboado-femboane," meho. ² Nindou didiyei horombo moaruwai hohoanîmomayeî ranaheimbo haponda asükainda hoafînda samboanahî nindou amurî ranaheimbo kameihî amboanî. Horombo ro yimbumbo sühî sîheimbo ahîni hoafi hoafiyahandürîsî, nga hapondanî amboanî ro asükainda ahîni hoafîndahandürî samboanahî ro angunî ndarîhe anîmboahî amboanî. Ro asükaiya sîheimbo sowana asîhühî ana, nindou moaruwai hohoanîmomayeî ranai mamî ai-amboanî tîñîrîfombü ratüpurî ra ngîrî gübüsüboadea-ndürî. ³ Ranîmboyu se randîhi anîhondümbö fîfîrîndîhimboyei Kraîs ai wandî yafambe süngufî haya hoafîndümbui se fîfîrîfembo masei. Nga wandî warî süngu Kraîs ai se-babîdîmbo nüngumbo sîheimbo farîhefendürîmbo ana, ngîrî ai mbosî-mbosîndu. Nga asu aiana ahandî ranî-poanîmbo ngînîndî adükarî ra sîheimbo nafuiyundürühani. ⁴ Yinî, ra anîhond-ane, horombo ai hamîndî ngînemîndîkoateyu ranîmboyomo nindou nîmî keimbî karîhendeimbîfîhî tîkorundümo pamarü-wura yîfîmayu. Nga asu hapondanî ana Godîndî ngînîndî adükarî hamîndî ranambo botîmarira asu ai yanggîrî botîfi anüngu. Asu ro-amboanî ai-dîbo nîmboefîmboanefî hamîndî kemîndîkoate-ayefî. Nga asu Godîndî ngînîndî ranambo-anîmbo mare ro-amboanî sîheimbohündambo ai-babîdî yanggîrî nîmboemboyefî.

⁵ Se sîheihoarî ro hoafi ranahambo anîhondümbö-mbarîhuyo asu wanî-mbayefîyo mbîsei hehi hohoanîmondei hoeindîhindî. Moanî sîheihoarî yanggîr-anîmbo hohoanîmo ra randîhi hohoanîmondei hoeindîhindî. Sisas Kraîs ai sîhei hohoanîmoambe anüngu ra fîfîrîhindai? Se ahambo fîfîrîfîkoate-ayei ana, awi se ahambo wudîpoapofe anîhondümböfe hohoanîmo aho ra fîfîrîfekoate-wamboanei. ⁶ Se hoafîndeihiya, ai Kraîsîndî anîhondü ratüpurîyomo-rundeimb-anemo mbîsei hohoanîmondei sahehea ro anîhondü fîfîrîheamboanahî. ⁷ God ai sîheimbo farîheiranî asu se moaruwai hohoanîmo süngufekoate moanî aboedî yanggîrî mbînîmboeia sefî hohumboanefî ro ahambo sîheimbo farîhefe-ndürîmbohünda didîbafîyahundo arîhundî. Se yîhoefîmboya, aiana Kraîsîndî aboedî ratüpurîyomo-rundeimb-anemo nafuimbo yîhoefî fimbo hoafîyefühi-yefîpoanî, nga wanî. Nga bîdîfîrî nindou yîhoefîmboya, "Ai Godîndî ratüpurîmbo moai aboedî ratüpurîyomo," aseî ana, ambesî, nga se aboedî hohoanîmo ra süngumbîrîhi heiya sefîmboanefî didîbafîyahu arîhundî. ⁸ Roana ngîrî hoafi hondü ranahambo gîgîranambofembo moatükunî hohoanîmo ana randîhundî, nga hoafi hondü ranahambo yanggîr-anefî hohoanîmo parîhu hefühî rawarîhu hefî. ⁹ Ro hamîndî kemîndîkoate-yefanî ana, asu se ngînîndî aboedî nîmboeianî ro ranahambo hîhîfî-hîhîfî-yefühanefî. Asu ro sîheimboya, hohoanîmo moaruwai hînînggîrîhi hehi didîboadorîhi hohoanîmombeyeia sefî hohu Godîmbo sîheimbohünda didîbafîyahundühanefî. ¹⁰ Ranîmboanahî ro angunî ndanîhü nîmboambo sîheimbo pas nda sürü papîrîhandühî hoafayahandürî. Asu rananîmbo ro sîheimbo-so tükündaheandühî amboanî Adükarî ai wambo ngînîndî masendîrî ranî hohoanîmonambo sîheimbo ngînîndî hoafîmbo moei asahî. Ngînîndî ai wambo masendîrî ra sîheimbo moaruwaimbo-fendürîmbo-hündamboyoanî, nga sîheimbo ngînemîndî-ndürîmboane. Ranîmboanahî ro sîheimbo pas nda sürü papîrîhandürî.

Bîdîfîranambo hîhîfî hoafi

¹¹ Nga karihasihandüri. Hohoanimo moaruwai hiniŋgindihi hehi didiboadingi hohoanimondei. Ro hoafayah ranahambo himborindeih ranisüngundihindi. Mami hohoanimondeih aboedi sisi-koate nimboei. God nindou hipoamboreandühi aboediyu-randeimbi asu afurife hohoanimo sai-randeimbi ai se-babidi nüngumbui.

¹² Se Godindi nendi-yafe hohoanimo süngu wandafi-wandafindeih simbori wakikihürindei-ndühündi. ¹³ Godindi nendi munquambo ai-amboani siheimbo hihifarihündüri.

¹⁴ Sifehi Adükari Sisas Kraisi ai siheimbo hipoambombireandür-amboane asu God ai siheimbo ŋgusüfo pambireandür-amboane asu Yifiafi Aboedi ai sihei ŋgusüfoambe mamambe-mbireandür-amboane.

Garesia

Pas nda Por ai Garesiahündambo sürü papimarandi

¹ Ro Por-anahi. Nindou ai moai ahei hohoanimonambo wambo Kraisiñdi hoafi ndowandifi ngafi ndandi sei hehi kafoarhindiri mburihü koarihhindiri, nga wani. Nga Sisas Kraisiñdi asu Ape God sapo yifihündi botimariri rani diboyafani wambo ahafandi hohoanimonambo ahandi hoafi semindi ho rambohünda kafoare hinngi-mareandiri. ² Munguambo anihondumbo-rihindeimbi ndanihü ro-babidimbo aniboadei ai-amboani Kraisiñdi nendi Garesia hifihü amarei siheimbo hihifarihündüri.

³ God sihefi Ape asu Adükari Sisas Kraisiñdi ai siheimbo moani hipoambo-ndineandürühi asu ngusüfo afurife kife hohoanimo ra mbisabinandür-amboane. ⁴ Sihefi moaruwai hohoanimo raguanambo-fembohünda asu nene moaruwai hohoanimo hifi ndanihü engoro ranambeahindi aboedafemunimbohünda Kraisiñdi ai sihefi Ape Godindi yifiri sünguyu ahandi fi masagado. ⁵ Ranimboane asu sihiri munguambo si aho ra Godimbo aboedani mbisefi hohoanimo-ndefimboane. Nga anihond-ane.

Aboedi hoafi mamirani yangir-ane engoro

⁶ God ai siheimbo Kraisiñdi moani hipoambofe sünguyu diboniyundürühiya, wand-anei mehuyosi, nga asu moai se gedühi hoafi ra süngurhindi. Nga asu ngörü rani-poanimbo aboedi hoafi ra süngurhindühi asu ahandi fikimi ningokoate-mayei. Raniyo asu ro rani-moatükuni ramarhindi ranahambo mahepünaheandi! ⁷ Anihond-ane, moai ngörü rani-poanimbo aboedi hoafi yangoro. Nga nindou bidifiri ai sihei hohoanimo ra mamikariyo wakifihü asu ai Kraisiñdi aboedi hoafi ra ngörü-süngu ngörü-süngufe wakifembo hohoanimoyomo arundi. Ranimboanahi ro ndarhe hoafayahü. ⁸ Nga ro-ane fi asu sunambeahindi nend-ani aboedi hoafi ra hoafinduan sapo siheimbo hefi hoafimayefi yahurai hoafikoate rani-poanimbo fiyoweimbi hoafayu ana, nindou ranahambo God ai hai ngoafi moaruwai rani nambo koambirtheir-amboane. ⁹ Siheimbo rani hoafi ra horombo hoafiyahundüreimb-anesi, nga asükaiya ro hapondani siheimbo hoafehandüri: Nindou ngörü ai ngu siheimbo aboedi hoafi ra, sapo horombo ro hoafimefa se anihondumbo-marhindi, yahurai hoafikoate moani rani-poanimbo hoafeyundüri ana, nindou ranahambo God ai hai ngoafi moaruwai rani nambo koambirtheir-amboane. ¹⁰ Ro ndani hoafi hoafayahü nda, nindou wambo aboedani yahombohündamboyo? Wani, nga Godimbo yangir-anahi. Ro rani-moatükuni ra anihondü refembo sahehea rambarheam-bonana, asu ro Kraisiñdi ratüpuriya-rihandaimbi nindouyahipoani.

Por ai Godindi hoafi semindi horambo tüküme fiyu hoafi

¹¹ Wandafi mamirani, awi siheimbo randhe hoafindahandüri, ro siheimbo aboedi hoafi ra ha hoafiyahandüri arhandi ranana nindou-yafe hohoanimonambo hoafiyopoani. ¹² Rani-moatükuni ra nindou-yei-mayo moai sahamindihü asu moai nindou mamirani ai wambo yamundeandiri, nga wani. Nga Sisas Kraisiñdi ahandihoari randiri rani hoafi ra wambo weindahimareandiri.

¹³ Ro horombo Suda-yafe Godimbo hohoanimo rani-süngu yangiri süngurhandühi nimboahambe ana, ro Kraisiñdi nendi ranaheimbo moaruwaimbo-rhearühi mungunambo awarhefendürimbo

hohoanimomayahî. Rani hoafi ra se horombo himboriyeimb-ane. ¹⁴ Wandafi mamî, Sudahündî ranahei mbusümo nindou akohoandî ro dîbombo-memo ranahamumbo ngasündî-heapurîmboanahî. Roana moanî Suda-yafe hohoanimo hondü ranahambo süngufembo nindou hamîndiyahî rani-poanîmbo manîmboahî. Raniyahî asu ro moanî yîhoefî amoaoyafe hohoanimo ranîmbo yangîrî süngufe hombo ngusüfo pamarîheandî. ¹⁵ Nga asu ro niŋgokoate-yahambeahiyo God ai wambo moanî hîpoambo-reandîrühî ahandî ratüpurî ratüpurîmbohünda kafaore hîniŋgîmareandîrî. ¹⁶ Raniyo asu ro ahandî-mayo aboedî hoafi ra semîndî ho Suda-yafe ndîfo ranaheimbo bokarî-hefembohünda ahandî nîmorî wandî hohoanimoambe ndore korîmafoareandîrî. Ro moai nindou ŋgorümboso dîdîboadore hoafîmbiyundîrî sahehea tüküyaheandî.

¹⁷ Asu ro moai Serusaremînambo Kraisîndî hoafi horomboyafu sowandümo homo-rundeimbi ranahamumbo sowana ndüfosimbo hahühi. Nga roana nîmehünou Arebia hîfînambo yangîriyahî ha mburîha asu asükaiya Damaskus ŋgoafîna hîhîrîma-rîheheandî. ¹⁸ Raniyo asu ŋgîmî hîmbanî hoane, rani mbusümo ro Serusarem ŋgoafînambo Pitandîmayo bîdîfirî wataporî himborîmbo mahahühi. Raniyahî asu ro ranîhü ai-dîbo yimbu wik yangîrî manîmboahî. ¹⁹ Ranîhü ro moai Adükarîndî hoafi sowandümo homo-rundeimbi hoeirîheapurî, nga Sems Adükarîndî akîdî yangîriyu hoeimarîhinî. ²⁰ Ro sîheimbo pasambe nda anîhondümboranahî hoafayahî. God ai hoafi ranahambo fîfîreamboani, nga ro tikai hoafiyahühi-yahîpoanî!

²¹ Raniyahî asu süngunambo ranîhünda botîyahe hehea Siria, Sirisia hîfambe mahahî. ²² Asu Kraisîndî nendî Sudia-yafeambe amarei ranai moai wambo ndorîhi fîfirîhindîrî. ²³ Nga nindou bîdîfirî ai wambo hoafi yangîrî himborîmayei. Bîdîfirî ai hoafîyeihîya, nindou sapo ndanaiyu sîhefîmbo moaruwaimbo-reamunî marandî ranani anîhondümbofe hohoanimo ra awarîhefembo yahuhaya hohoanîmomayu. Nga asu ranane haponda ai rani hoafi ra bokarîhai arandî, masei. ²⁴ Raniyei asu ai wandî sünguyo Godîmbo aboed-ani masei.

2

Por ai Adükarîndî hoafi sowandümo homo-rundeimbi nindou bîdîfirî babîdî hohoanimo mamî sünguarundî

¹ ¹⁴ hîmbanî sünguna asükai hîhîriyahe Serusarem ŋgoafînambo wandafi Barnabas-dîbo hahihühîyehî Taitusîmbo fihîmarî-horîmîndehî. ² Ro rani ŋgoafîna mahahühi ra God ai wambo nafuimarandîramboyahî mahahî. Raniyahî ro ranîhü tüküyahe nîmboambo anîhondümborîhindeimbi-yei bogorî nindoumbo anîngomo ahamumbo poanîmborîheapurî mburîha ro Suda-yafe ndîfo Godîndî hoafi hoafiya marîhandî ranahambo hoafîmehapurî. Ro nîne ratüpurî horombo ramarîheandî asu haponda rawarîheandî ranai moanî ŋgo afurîndîhoemboe saheheamboyahî ramarîheandî. ³ Wandafi Taitus ai Grikîhündüyu ro-dîbo mahehi, nga asu ahambo moai sîhafî fi-hoearî ra kando tîndîhawandî yahomo houmbo hütî-hütîrurî. ⁴ Tîŋrîfo tüküme Feyo ra tîkaruhou anîhondümborîhindeimbi nahurai nindou yîhoefî mbusümo dîbo hasiyafu tüküyafu masîfomo. Ai ramefundî ra sapo sîhefîmbo Krais ai Suda-yafe ahînûmbî hohoanimo-ambeahîndî aboedambo-mareamuna asu sîhîrî Krais-babîdîmbo aboedamboyahü anîmboefî. Rani hoafi hîhîmborîyo mburümboso asu sîhefîmboya, ai ahînûmbî hohoanimo

ranî hoarehî mbîniþboadei-amboane moanî ratûpurîyei-rîhûndeimbî nou yahomo houmboemo dîbo masîfomo. ⁵ Godîndî aboedî hoafî hondû ranai sîheimbo-so koadürümbo mbeyanþorowa sefî hohumbo wambo asu ro moai ahamundî hoafî ranî hoarehîyefî. Asu Taitusîmbo fi-hoearî kefe tîrîhefembo ranî hoafî ahamundî-mayo ranahambo moai yîniþ sefî, nga wanî.

⁶ Nindou bîdîfîrî ahamumbo ndüreimb-anemo masei. Ai bogorîmbo-efundîyo wanayomoyo ra ambe. Nga Godîndî hîmboahü nindou munþuambo sîmogod-anei. Nindou ranai moai nîniþ sîmborî hoafîfimbî wandî aboedî hoafî ranîfîhî türu hoafîyomo, nga wanî. ⁷ Nga ai yaru fîfîrîmarundî God ai wambo Suda-yafe ndîfo ranaheimbo aboedî hoafî ra hoafîmbohünda koamarîhendîrî, sapo ai Pitambo Suda ranaheimbo ahandî hoafî hoafîmbohünda koamarîherü nou. ⁸ Nga sapo God ai Pitambo Suda ranaheimbo hoafî semîndî ho hoafîyondürî-rambo ramarirî nou ai wambo ngîniþndî masendî Suda-yafe ndîfo ranaheimbo Kraisiþmbo aboedî hoafî semîndî ho hoafîyo-rambohünda.

⁹ God ai ahandî aboedî hoafî hoafîyorambo ranî-poanîmbo ratûpuri masendîrî ra nindou ranai fîfîrîmarundî. Ranîyomo Sems, Pita, asu Son ai bogorî nindoumboyafu nîngomombo Barnabas-dîbo yîhoehîmbo warî fumafoarümünî sîhîrî mamî ranî ratûpurîyefî-rîhundeimb-aneþî yahomo houmbo. Ranîyefî asu ro mbîro fokoakomayefî Barnabas-dîbo ro Suda-yafe ndîfo-yei mbusümo ratûpurîndehaniþ asu ai Suda-yei mbusümo ratûpurîndîmboemo sefî hohu. ¹⁰ Ai mamî hoafî yangîrî yîhoehîmbo hoafîyomondühî yahomoya, ‘Awi se nindou moaruwai rananîkoate-mayeî ranaheimbo-anîmbo farîhefendürîmbo hohoanîmondafanî,’ mehomondamboyahî asu ro amboanî kameihî ranahambo refembo hîhîfî-hîhîfîyahühî hohoanîmomaya hahî.

Por ai Andiok ngoafîhü Pitandî moaruwai hohoanîmo weindahîmareandî

¹¹ Pita ai Andiok ngoafîhü tükümeþiyu-amboyahî asu ro ahandî hîmboahü ngîniþndî hoafîmehando ahandî hîhîndî hohoanîmo ranahambo. ¹² Sapo ranî ngoafîhü nindou bîdîfîrî Sems koamarîhepurî ranai tüküfekoate-yomondambe ana, Pita ai Suda-yafe ndîfo anîhondümbo-rîhindeimbî ranî-babîdîmbo sahüsîhü nîmarü marandî. Nga asu nindou ranai tükümeþfundamboyu ai Suda-yafe ndîfo-babîdî ranîhü piyu haya moai nîmarü sesü randî Sudambo yîhîmborapurühî wambo. ¹³ Ranîyomo asu Sudahündî wandafî mamî bîdîfîrî ranai Pita hohoanîmomayu süngu hohoanîmomemo. Ranîyo asu ahamundî ranî hohoanîmo ranai Barnabasîndî hohoanîmo ranahambo mamîkarîmarîra ranî-süngumareandî. ¹⁴ Ranîyahî asu ro ahamumbo hoeirîheapura aboedî hoafî anîhondü meþgoro ranî-nafî süngufe ho-rakoate-memonda, asu ro nindou munþuambo ahei hîmboahü Pitambo hoafîyahandowohü sahîya, “Pita, seana Sudahünd-anafî, nga moai se Suda-yafe hohoanîmo sünguworwandî, nga Suda-yafe ndîfo nahurai-anafî. Nga nîmboe se Suda-yafe ndîfo ranaheimboya, ‘Se Suda-yafe hohoanîmo süngundîhindî,’ asafî,” sa hoafîmehando.

Nindou ai Sisiþmbo anîhondümboarîhorî ana, ai nindou mbumundî hamîndî nîmboemboyei

¹⁵ Ro Sudahünd-anefî yîhoefîmbo hoafayahîmunî, sapo roana Suda-yafe sîrambeahîndî tükümeþhund-anesî. Nga roana yîhoefî ndîfo sîrambeahîndî ahînümbî hohoanîmo süngukoate-yeimbî moai tüküyahundî, nga wanî.

16 Ro rarihu fifirihumboanefi, God aiana moai nindou düdi ahinümbi hohoanimo mengoro ra süngure huani ranimbo nindou mbumund-ani yahu randi, nga wani. Nga nindou moani Sisas Kraismbo anihondumboarihori ranaheimboani nindou mbumund-anei yahu arandi.

17 God ai Sudahündi yihoeimbo nindou mbumund-anei mbeyahumuna sefi hohu asu ro Kraismbo anihondümborihuri hefühi ahinümbi süngukoate-yefeimbi nahurai tükümehündi nindou amuri rawehindi nou. Nga ranimboane asu ro randihu hoafindefihüya, 'Krais-ana moaruwai hohoanimo nimindihani,' mbisefi hoafimandefiyo? Ngiri randihu hoafindefi, nga wani. 18 Ro mbumundi ningombohünda ahinümbi hohoanimo süngufembo ra hiningirihemburitha asukai hihiriyahemahandihani ana, ro nindumbo moaruwai hohoanimoayahira nafuiya arihandi. 19 Godindi hoarehi nimarimbohünda ahinümbi hohoanimo ranahandi sünguyo ro yifi nahurai-mayahira ranimbo-hündambo-animbo ahinümbi hohoanimo ngiri wambo hibadandiri.

20 Ranane asu ro nimi keimbi karihendeimbi-fih Kraisdibo yifiyamboanahi, nga hapondanambe ana ro moai yangiri nimboahühi wandihoari hifandirihandi, nga Kraisindi yangiri ningombo hohoanimo wandi fiambe nimarimbo wambo hifandarandiri. Ranane asu Godindi Nimori ai wambo hipoamboreandiri haya nimi keimbi karihendeimbi-fih yifimayu aboedambofe-ndirimbohünda ahandi nginindinambo ro yangiri animboahi. 21 Ro rarithe hoafiyahani moai Godindi moani hipoambofe hohoanimo ranahambo yiboaruko-riheandi. Nga sihiri Suda-yafe ahinümbi hohoanimo sünguarihündi raninambo sihiri Godindi himboahü mbumundi nimboefi-mbonana, asu Kraisihefimbbohünda yifimayu ra moanimbore.

3

Ahinümbi hohoanimo süngufe asu anihondümbofe hohoanimo süngufe

1 Garesiahündi seana hohoanimokoate-anei! Nindou didai siheimbo ngörü-süngumarundür-amboyei se hohoanimokoate-ayeia? Ro sihei himboahü sapo Sisas Kraisi sihefimbo aboedambofe-munimbohünda nimi keimbi karihendeimbi-fih yifimayu ra hoafimayaha se wudipoaporihimborimayei. 2 Ro siheimbo mamihofandi ndanahambo düdundaheandüri samboanahi, nga se wambo rani-moatükuni ra hoafindahündiri. Se Yifiafi Aboedi ra nüngurihisahümündimboyeia? Ahinümbi hohoanimo engoro ra süngurhindühi rani-süngumbo sahümündimboyei, asu Godindi hoafi ra anihondümborihisihisüngurhindühi sahümündimboyei nüngurihimboyeia? Anihondümbofe süngu! 3 Awi se hihindi hohoanimo-yehiyeya? Se Godindi-mayo Yifiafi Aboedi ranahandi nginindinambo piyei hehi Kraismbo süngumarihori hei asu haponda se moani sihei nginindinambo rani ratüpurira moendimandihiyoye? 4 Se horombo Godindi hoafi ranahambo semindimbo tinirifomayei hei, nga asu tinirifo ra moanimbo-mandifeyo wanimandiyoye? Ro siheimbo hoafehandüri rani-moatükuni ranai ana ngiri moanimbondifeyo. 5 Nimboe God ai siheimbo Yifiafi Aboedi sagadüri asu sihei mbusümo hepünüfeimbi moatükuni ra ratüpuriyu arandi? Ra sapo se ahinümbi hohoanimo süngurhindaninyo asu ahandi hoafi himboriyei anihondumbo-rihi hehi süngurhindaninyo? Anihondümbofe süngu-ane.

6 Sapo Abraham ramefiyu ranahambo-animbo hohoanimomboane. Sapo Godindi hoafi yare hoafiyowohü yahoya, 'Abraham ai Godimbo anihondümbomarira ai ahamboya nindou mbumund-anafi mehundo,'

meho. ⁷ Awi se ranahambo ndond̄hi türüboad̄hind̄i, nga sapo nindou d̄idiyei ai God̄imbo an̄hond̄ümbor̄hor̄i ar̄ihünd̄i ranai ana Abraham̄ind̄i ahuir̄i mam̄-anei. ⁸ Horombo hond̄ü God̄ ai Suda-yafe nd̄ifo ranaheimbo f̄if̄ir̄imareand̄ür̄i nindou ranai ana sünguna aboed̄i hoaf̄i ra an̄hond̄ümbond̄ihimboyei ran̄imboane ai ranaheimbo aiana nindou mbumund̄i ham̄ind̄-anei mb̄isamboyah̄i mehu. Ran̄iyo asu horombo God̄ ai aboed̄i hoaf̄i ra Abraham̄imbo yare hoaf̄imayundo sapo ahand̄i hoaf̄i yare hoaf̄iyowoh̄ü yahoya,

“S̄ihaf̄i süngu-an̄imbo süngunambo ro mun̄guambo nindou ranaheimbo aboed̄i-aboed̄ind̄i-heand̄ür̄imboyah̄i,” *Stat 12:3*

meho. ⁹ Sapo Abraham̄ ai God̄imbo an̄hond̄ümbomarira God̄ ai ahambo aboed̄i-aboed̄i-marir̄i nou-an̄imbo asu nindou d̄idiyei an̄hond̄ümbor̄ar̄hor̄i ranaheimbo amboan̄i Abraham̄imbo ramefiyu nou God̄ ai aboed̄i-aboed̄i-ndeand̄ür̄imbui.

¹⁰ Nindou d̄idiyei hohoan̄imoyeih̄iya, ro ah̄inümb̄i hohoan̄imo mun̄gu sünguar̄ihund̄i ana, God̄ ai ȳhoef̄imboya, ‘seana mbumund̄-anei,’ mb̄üsümbui ase ana, awi God̄ ai aheimbo moaruwaimbo-ndearümbui. N̄imboe sapo Baibor ai yare hoaf̄iyoh̄üya, ‘D̄idiyei mun̄guambo ah̄inümb̄i hohoan̄imo Bukambe engoro ra mamam̄i amboan̄i süngukoate-aye ana, God̄ ai nindou ranaheimbo moaruwaimbo-ndearümbui,’ meho. ¹¹ Nda mun̄guambo f̄if̄ir̄ihimboanei ah̄inümb̄i hohoan̄imo süngufe ran̄i n̄im̄ind̄i süngu nḡir̄i nindou ai God̄ind̄i h̄imboah̄ü mbumund̄i n̄üngu. Ran̄i-moatükun̄i ra sapo God̄ind̄i hoaf̄i yare hoaf̄iyowoh̄ü yahoya, ‘Nindou düdi ai God̄imbo an̄hond̄ümbor̄ir̄i ranai-an̄imbo God̄ind̄i h̄imboah̄ü nindou mbumund̄i tükünd̄üfi n̄üngumbui,’ meho. ¹² Nga asu ah̄inümb̄i hohoan̄imo ranai ana an̄hond̄ümbofe hohoan̄imo ran̄i-d̄ibo s̄imogodi-yafepoan̄i. Sapo Baibor ai yare hoaf̄iyowoh̄ü yahoya, ‘Nindou düdi ah̄inümb̄i hohoan̄imo sünguar̄e hu-an̄imbo yan̄gir̄i n̄üngumbui,’ meho.

¹³ S̄ih̄ir̄i nḡir̄i mun̄guambo ah̄inümb̄i hohoan̄imo süngund̄ihund̄i, nga ran̄imboane asu s̄ih̄ir̄i moaruwaimbo-ndahumboyef̄i. Nga Krai ai s̄ih̄ef̄imbo moaruwaimbo-fembo ranambeah̄ind̄i aboedambo-femun̄imbohünda ai moaruwaimbo-mefiyu. Sapo God̄ind̄i hoaf̄i yare hoaf̄iyowoh̄ü yahoya, ‘Nindou daboe ahambo h̄if̄ikoefembohünda kambohoan̄i-fih̄i parar̄hor̄i ana, ahambo God̄ ai moaruwaimbond̄irümbui,’ meho. ¹⁴ God̄ ai Abraham̄imbo aboed̄i-aboed̄ife hohoan̄imo masagado ranahand̄ihünd̄iyo Sisas Kraiind̄i süngu Suda-yafe nd̄ifo aheimbo-so amboan̄i tükümb̄ifeyo-wamboane yahuhayamboyo aboedambo-mareand̄ür̄i. Sapo horombo God̄ ai hoaf̄imayu süngu, s̄ih̄ef̄imboya ai Kraiimbo an̄hond̄ümbor̄ihind̄üh̄i asu ai Yifiaf̄i Aboed̄i ra mb̄isah̄ümündi-amboane yahuhayamboyo ramareand̄i.

Ah̄inümb̄i hohoan̄imo ana God̄ ai horombo hoaf̄irea-ndeimb̄ihünd̄i ra nḡir̄i raguanambo-ndeand̄i

¹⁵ Wandaf̄i mam̄i, awi nindou s̄ih̄ir̄i mun̄guambo si aho ra rar̄ihu ar̄ihund̄i yahurai hoaf̄inda samboanah̄i: Sapo nindou yimbu ai n̄in̄i-moatükun̄imboyo hoaf̄i f̄if̄ir̄ine mburüna ranahambo ndear̄i hoaf̄-ane ran̄ihüs̄i safandeimb̄i-hünd̄i ra, asu nindou d̄idai hoaf̄i ranahambo nḡor̄-süngunde asu b̄id̄if̄ir̄i hoaf̄i ran̄ifih̄i tapar̄imanda-münd̄ipoan̄i, nga wan̄i. ¹⁶ God̄ ai Abraham̄ asu ahand̄i n̄imor̄i mam̄i ranahafan̄imbo süngunambo aboed̄i moatükun̄i tükünd̄ifemboe yahuhaya horombo hoaf̄imareap̄ir̄i. Asu ai moai ahuir̄i af̄ind̄i ranaheimbo hoaf̄iyu, nga wan̄i. Nga ai moan̄i ahuir̄i mam̄i ranahamboyo yare hoaf̄iyuh̄ü yahuya, ‘s̄ihaf̄i ahuirambo’

mehu. Ahuirî ranana Sisas Kraiss ranahamboyu yare hoafîmayu. ¹⁷ Ro hoafîmayahî ra yahurai-ane: Horombo God ai Abrahamîmbo horombo hoafîrirühî hoafî fîramündî masîhend-ane. Nga asu süngunambo 430 hîmbanî ai hoanîyo ranambe, ahînümbî hohoanîmo ranai tüküme Feyo. Ranîmboane asu ahînümbî hohoanîmo süngunî tüküme Feyo ranai ngîrî horombo God ai hoafî fîramündî masîhendî ranahambo yîhîrînde pandeandî. Asu ngîrî horombo God ai horombo hoafîrea-ndeimbîhündî ranahambo raguanambo-ndeandî. ¹⁸ Nîne-moatükunî God ai sîhefîmbo saimbo horombo hoafîmareamunî ra ahînümbî hohoanîmo ranî nafi süngu sahumîndefî mbarîhu-mbonana, asu sîhîrî sapo God ai horombo hoafîmareamunî ranî-süngu ngîrî sahumîndefî. Nga horombo hoafî yangîrî sünguyo God ai Abrahamîmbo moanî aboedî-aboedîmarirî. ¹⁹ Nga asu nîmboe ahînümbî hohoanîmo ranai tüküfe meŋgoroa? Moaruwai hohoanîmo nîmîndî aho ranai weindahîfembo-hündamboyo ahînümbî hohoanîmo ra tüküme Feyo. Nga asu ahînümbî hohoanîmo ra ho-hombo ranî-poanîmbo nîmorî God ai Abrahamîmbo horîmbo hoafîmarirî ra tüküme Feyo. Nga asu God ai ahînümbî hohoanîmo sünambeahîndî nendî ranahamumbo hoafîmayupura asu ai Mosesîmbo hoafîmemonda asu Moses hoafî semündü hu semündü hu-randeimbî nindou ranai Sudambo hoafîmayundürî. ²⁰ Mamî nindou ahandîhoarî hoafîmboaiyu ana, ai ngîrî hoafî semündü hu semündü hu-randeimbîmbo hoafîndündo. God ai ahandîhoarî hoafîyu marandî. Nga God mamî ai yangîrîyu Abrahamîmbo horîmbo hoafîre masagado ranîmboane asu horîmbo hoafî ranai ahînümbî hohoanîmo ngasündeamboane.

Ahînümbî hohoanîmo ranana sîhefîmbo Kraiss sowana semîndîmunî hombo moanŋui boagîrî nahurai-ane

²¹ Ranayo ana, asu ahînümbî hohoanîmo ranai sapo horombo God ai Abrahamîmbo horombo hoafîmareandî ranahambo hîfînambo mandeyo? Ai ra wanî. Nga ahînümbî hohoanîmo süngu God ai sîhefîmbo koadürü yangîrî nîngombo mbasemunî-mbonana, sîhîrî anîhondumbo Godîndî hîmboahü mbumundî nîmboefî. ²² Nga asu Godîndî hoafî hoafîyowohü yahoya, ‘Muŋguambo nindou ranai moaruwai hohoanîmondî ngînîndî ranî hoareh-anei,’ meho. God ai yare hoafîmayu ra sapo ai yifirîyu nindou düdi Sisas Kraissîmbo anîhondumbo-arîhorî ana, ai yangîrî-anîmbo nînî-moatükunîyo ai Abrahamîmbo horombo hoafîmarirî ra ndahümündîmboyei.

²³ Kraissîmbo anîhondümbofe hohoanîmo ranai tüküfekoateyo-ambeahîyo ahînümbî hohoanîmo ranai sîhefîmbo tüküfe kîkîhîramîndîmunî hohombo anîhondümbofe hohoanîmo ra weindahî tüküme Feyo. ²⁴ Ranîyo asu sîhefîmbo ahînümbî hohoanîmo ranai sîhîrî Kraiss sowana homböhünda hîfandîmaramunî. Sîhîrî ahambo anîhondümbondîhurühî Godîndî hîmboahü nindou mbumundî tüküfembohünda hîfandîmaramunî. ²⁵ Ranîmboane asu sîhîrî Kraissîmbo anîhondümbofe nafi ranana hapondanî ndanîhü eŋgoro. Ranîmboane asu ngîrî hapondanambe ana, ahînümbî hohoanîmo ranai hîbadamunî ngo.

²⁶ Sisas Kraissîmbo anîhondümbofe hohoanîmo ranî-süngumboane muŋguambo se ai-babîdî nîmboeimbo asu Godîndî nîmorîmboya hî anîmboei. ²⁷ Se dîdîyei Kraiss-babîdî hundürîmayei ranîmboyei asu se ahandî hohoanîmo masahümündî. ²⁸ Ranîmboane asu Kraissîndî nendîmbofe ra Sudahünd-anei asu ahei ndîfo rananei muŋguambo ra ngörü-poanîmbo fiyeimbî-yeipoanî. Nindou moanî ratüpuriyeimbî

rananei asu moani aboedi-poanimbo animboei rananei ai ngorü-poanimbo fiyeimbi-yeipoani. Asu nimorehi, nindowenihi ai ngorü-poanimbo fiyeimbi-yeipoani, nga wani. Nga munquambo se Sisas Kraisi babidi animboei seana mam-anei. ²⁹ Asu se Kraisi ndi nend-ayei ana, Abrahami ndi ahiri mamindei hehi asu se nini-moatükunimboyu God ai saimbo yahuhaya horimbo hoafire masihendi ra ndahümundi-mboeyi.

4

Sisas Kraisi ndi sünguyefi s'hiri Godi ndi nimorimbomehundi

¹ Nga hoafi ra ndahurai-ane: Nindou nimori anüngu ana, sapo ai ahandi afindandi-mayo munqu-moatükun ra ndemümdümbui. Ai munqu-moatükun hi badambuisi, nga asu awi ai akidouyu-ambe ana, ngiri ai hi badandi, nga ai moani ratüpuriyu-randeimbi nahurai nüngumbui.

² Nindou nimori ranai akidouyu-ambe ana, ai moangui afindi asu hifandi-randeimbi ranahafandi hoarehi nüngu ngumbo asu ai nini-simboaniyo afindi ai ahambo hifandimbirand-amboane mehu rani-simboani dagadombui. ³ Mare yahurai safane s'hiri horombo nimori akidou nahurai hifi ndanihündambo moatükun ranahandi moani ratüpuriyefeimbi manimboefi. ⁴⁻⁵ Nga asu ndeara si ra tüküfembo yangiriyoambeyo God ai ahandi Nimori ra hifina koamarisheru. Nimorehi ai ahambo wakimarimindo asu ai Suda-yomondi ahinümbi hohoanimo mengoro rani-hoarehi manüngu. Nindou didiyei ai ahinümbi hohoanimo rani-hoarehi animboei ranaheimbo aboedambo-fembohünda God ai ahambo koamarisheru. Rananimbo asu s'hiri Godi ndi nimorimbondahu burindemboeyefi. ⁶ God ai shefimboya, ai wandi nimori-mbeyeamboane yahuhayamboyu. Ranimboane asu ahandi Nimori ndi Yifiafi shefi ngusüfoambe koamarihendi, sapo Yifiafi ranai ramareamuna s'hiri Ape, wandi Ape, sefi arihundi. ⁷ Ranimbo-hündamboane asu se hapondani ana nindou ngorü ndi moani ratüpuriyei-rihündeimbi nindou-yeipoani, nga Godi ndi nimor-anei. Asu se ahandi nimorimbo-mehindambo-wambo ai nini-moatükun ahandi nimorambo napire masihendi ra dagadürimbui.

⁸ Horombo maho ana awi se moai Godimbo fifirihori. Nga ranimboeyi se God hondü ningokoate amuri godi-mayei ranahei moani ratüpuriyei marihündi. ⁹ Nga asu hapondani ana se Godimbo ndorihori fifirihorimboanei. Nga awi asu God ai sheimbo fifirea-ndürimboani. Ranimboane asu se nimboe asukai hifi ndanihündambo moatükun engoro ranahambo hihiriyahi aheia? Asu se nimboe hifi ndanihündambo nginindi-koate ranahambo moani ratüpuriyei-rihündeimbi ningombo hohoanimoayeia? ¹⁰ Seana Suda-yafe hohoanimo süngurihindühi rani-poanimbo si, amoamo, hoembo, yahimombo asu himbani ranahambo afindi hohoanimoeyi rihündühanei. ¹¹ Roana sheimbo yhimboariharü. Ro sheimbo farihefe-ndürimbohünda ratüpur afindi tñirifoayah ra hifini pindimboe samboanahi hohoanimoayah.

¹² Karihashiandür wandafi mam, ro sheimbo hüti-hoafehandür. Se awi ro ahinümbi hohoanimo süngufekoate animboahi nahuraindei. Horombo ana roambo se ahinümbi hohoanimo süngufekoate manimboei nahurai tükümeheandane. Horombo se moai wambo nini-moatükun moaruwai hohoanimoayahündiri, nga wani. ¹³ Wambo angünunambo-marandira sheimbo sowahi boatei sühi aboedi hoafi sheimbo hoafimehandura se fifirarihindi. ¹⁴ Wandi flambe ra moai ndoreandiri asu se ranimboeyi tñirifomayei, nga asu se wambo moai daboadi hihirihindirühimbo yiboaruko-rhindiri, nga wani. Nga se

moani wambo masahümündi-ndiri Godindi-mayo sünambeahindi nendiyu asu Sisas Kraiss ahandihoariyu semindimbo nou. ¹⁵ Se rani-simboani wambohünda hihifi-hihifimayei, nga haponda asu hihifi-hihifi ra nahana? Horombo se wambo fehefembo afindi hohoanmomayei. Nga asu se sihei himboari ra himindimbombe-mbonana, se wambo hürühümündi sehi. ¹⁶ Awi ro siheimbo aboedi hoafi ra anihondümbo hoafayahandüri ra ro sihei hürütümbi-mbaiyahiyoy ndane?

¹⁷ Yini, nindou bidifiri ai ahamundi hohoanimo süngufembohünda siheimbo hühumaründüri hoangomosi, nga aboedi hohoanimokoateyomondühi ramarundüri. Nga ai ramefundü ra siheimboya, Por mamimbo daboadi hihirhipurühi asu yihoezimbo nginindi süngumbihimuna yahomo houmboemo. ¹⁸ Sihiri nindou fehefembo afindi hohoanimondofani ra aboed-ane. Munquambo si se randihindi ro se-babidimbo niñgokoateyahambe amboani. ¹⁹ Wandü nimori mamü, sapo nimorehi ai nimori wakemindimbo nimini nimarimbo asubusimboayo yahurai-ane wandü ngusüfoambe asubusi amaro. Ro moani yahurai hamind-animbo siheimbo asubusimbonda nga-ngambo se Godindi nimori Sisass Kraiss nahurai tükündahimboyei. ²⁰ Karihasihandüri, haponda ro se-babidimbo niñgombo afindi hohoanimoayahi. Awi asukai siheimbo afurindihe hoafindahandüri samboanahi. Awi hapondanambe ana ro sihei hohoanimo ranahambo ngusüfo afindi kürüheamboanahi.

Hagar Sara-yafe kafeefe hoafi

²¹ Awi haponda ro nindou se didiyeyi ahinümbi hohoanimo engoro ranahandi hoarehi nimboefimbo asehi siheimbo düdundaheandüri samboanahi: Awi se ahinümbi hohoanimo ranai hoafimayo ra himborikoatewamboyei? ²² Sapo Baiborambe yare hoafiyowohü yahoya, Abraham ai nindowenihü nimori yimbumarapiri. Ngorü nimorehi moani ratüpuriyoy-randeimbendiyu asu ngorü ahandi nimorehi hondündimayu. ²³ Abrahamindi nimori ra nimorehi moani ratüpuriyoy-randeimbi Hagarindi-mayu ranai koadürü nimori wakirihümündi arihündi süngu tüküme fiyu. Nga asu nimorehi aboedi niñgo-randeimbi Sarandi-mayu ranai God horombo hoafimareandi rani-süngu tüküme fiyu. ²⁴ Hoafi ai yare hoafimayo ranahambo refe türüfoefemboane, nga kafeefe hoaf-ane ra. Nimorehi yimbu ra God ahandi nindou-babidi hoafi femindi asihiefeyo yahurai-anafe. Ngorü hoafi femindi asihiefeyo ranana God ai Mosesimbo ahinümbi hohoanimo masagado nahurai Sainai wafu amaro ranahandane. Sainai wafuwami Moses ai ahinümbi hohoanimo masemündu. Asu nindou ranai ahinümbi hohoanimo rani hoarehi nimareimbo moani ratüpuriyeyi-rihündeimbi nahurai-anei. Ranimboane Hagar ai ahinümbi hohoanimo hoafi femindi asihiefeyo nahurai-ane. ²⁵ Hagar ai Sainai Arebia-yomondi hifi wafu asu Suda-yomondi adükari ngoafi Serusarem nahurai-ane. Ranimboane asu Serusarem ngoafi ranai nindou rani ngoafihü amarei rani-babidimbo ahinümbi hohoanimondi hoarehi moani ratüpuriyeyi-rihündeimbi-anei. ²⁶ Nga asu ngorü Serusarem sünambe anango ranai ana moani aboedi nimari-randeimbi ngoaf-ane. Ngoafi ranai ana anihondümbo-rihündeimbi sihefi me-ane. ²⁷ Baiborambe yare hoafiyowohü yahoya,

“Nimorehi ra seana hihifi-hihifiyafi.

Serusarem se hihifi-hihifiyafi.

Se nimori wakemindikoate nahurai-anafi.

Se heiründafühi asu hihifi-hihifindafühi hoafi puküna hoafindafi.

Se n̄mori wakem̄nd̄mbo s̄mboani as̄ubusi af̄nd̄i sem̄nd̄ikoate-ayaf̄i.

Se n̄moreh̄i n̄indowenih̄i h̄n̄n̄ḡireandeimbi nahurai-anaf̄i,

nga se n̄moreh̄i n̄indoweniheimbi aheimbo ngas̄ünd̄iwor̄i hawa
n̄mori af̄indeimbi-ndamboyaf̄i,”

Aisaia 54:1

meho.

²⁸ Wandaf̄i mam̄i, seana Aisak nou God̄nd̄i n̄mor-anei horombo Abraham̄imbo horombo hoaf̄imareand̄i s̄nggu. ²⁹ Nga asu n̄mori mam̄i sapo hond̄i ai n̄indow s̄hef̄i hohoan̄mo s̄nggu wak̄mar̄im̄ndo ranaiyu n̄moreh̄i n̄mori Yifiaf̄i Aboed̄nd̄i nḡn̄nd̄i s̄nggu wak̄mar̄im̄ndo ranahambo t̄n̄r̄ifo masagado. Hapondan̄i amboani mam̄i yahurai ah̄n̄ümb̄i hohoan̄mo s̄nggur̄ih̄indeimbi ai an̄hond̄umbo-r̄ih̄indeimbi aheimbo t̄n̄r̄ifo sah̄ünd̄ür̄i ar̄ih̄ünd̄i. ³⁰ Nga asu Baiborambe hoaf̄i ra n̄nggure hoaf̄iyowa? Ai yare hoaf̄iyowoh̄ü yahoya, ‘N̄moreh̄i moan̄i rat̄üpur̄iyorandeimbi ra ahand̄i n̄mori ran̄i-d̄ibo hefoar̄hip̄r̄i. Nga ahand̄i-mayu n̄mori ranai ana nḡr̄i af̄nd̄and̄i-mayo napo n̄moreh̄i aboed̄i n̄nggorandeimb̄nd̄i-mayu ran̄i-d̄ibo ȳibobond̄and̄ifan̄i,’ meho. ³¹ Wandaf̄i mam̄i, mun̄gu-moat̄ükun̄i s̄h̄ir̄i ran̄i n̄m̄nd̄ih̄ünd̄i f̄if̄rar̄ih̄ünd̄i ana, moan̄i rat̄üpur̄iyorandeimbi n̄moreh̄i ranahand̄i n̄mor̄iyef̄ipoan̄i, nga s̄h̄ir̄i ana n̄moreh̄i aboed̄i n̄ngoweimb̄nd̄i n̄mor-anef̄i.

5

S̄h̄ir̄i aboed̄i an̄imboef̄i yahurai yanḡir̄i n̄imboef̄imboane

¹ S̄h̄ir̄i aboed̄i n̄ngomboh̄ünda Sis̄as Kraīs ai s̄hef̄imbo ah̄n̄ümb̄i hohoan̄mo-ambeah̄nd̄i aboedambo-mareamun̄i. Ran̄imbo-h̄ünd̄amboane asu se nḡn̄nd̄ih̄ümünd̄i n̄imboei. Nga asu se as̄ükaindēi ah̄n̄ümb̄i hohoan̄mo ran̄i hoareh̄i moan̄i rat̄üpur̄iyei-r̄ih̄ünd̄eimb̄i t̄ükünd̄ahimboyei.

² Se h̄imbor̄indei! Ro Por-anah̄i nda s̄heimbo ndar̄ihe hoaf̄ehand̄ür̄i. Se ah̄n̄ümb̄i hohoan̄mo s̄nggufemb̄oh̄ünda s̄hamund̄hoar̄i fi-hoear̄i ra kefe t̄r̄ih̄efe hohoan̄mo s̄ngguarund̄i ana, Sis̄as Kraīs ai nḡr̄i s̄hamumbo fand̄ih̄epur̄i, nga wan̄i. ³ N̄indow düdi ai ahand̄i fi-hoear̄i ra kare t̄rar̄ihoayu ana, awi ro ahambo ah̄n̄i hoaf̄ehando: Asu se ran̄i hohoan̄mo s̄ngguarand̄i ana, se ah̄n̄ümb̄i hohoan̄mo mun̄guambo enḡoro ra kameih̄an̄imbo s̄nggunda ngaf̄i. ⁴ Nga asu ah̄n̄ümb̄i hohoan̄mo ra s̄nggufeyoan̄i ran̄imboh̄ünda God̄ ai s̄heimbo mbumund-anei mbeyahua sei hehi hohoan̄moayēi ana, awi se Kraīs̄imbo h̄n̄n̄ḡr̄ih̄orüh̄i asu God̄nd̄i moan̄i h̄ipoambofe hohoan̄mo ra nḡr̄i s̄heimbo fand̄ih̄end̄ür̄i. ⁵ Nga ro Yifiaf̄i Aboed̄i ranahand̄i nḡn̄nd̄i-namboanef̄i God̄imbo an̄hond̄umbo-r̄ih̄urüh̄i ȳihoef̄imbo n̄indow mbumund-anei mbeyahumun̄i sef̄i hohu ranahambo h̄imboayef̄i. ⁶ Nga asu n̄indow ai Sis̄as Kraīs d̄iboehind̄i ana, fi-hoear̄i kefe t̄r̄ih̄efe hohoan̄mo-ane asu n̄indow fi-hoear̄i kefe t̄r̄ih̄efekoate hohoan̄mo-ane ranana awi moanane yahomboane. Nga an̄hond̄ümbofe hohoan̄mo ai n̄indow nḡorümb̄o nḡus̄üfo pefe hohoan̄mo ranahambo botareand̄i ana, ran̄i hohoan̄mo ra ai ndor̄ih̄oeimb̄i ham̄nd̄-ane.

⁷ Se horombo ana Kraīs̄nd̄i hohoan̄mo ras̄nggu aboed̄i maheiyo! Nga asu düdi n̄mori ai s̄heimbo ran̄inaf̄i ra ḡümareand̄üra asu se an̄hond̄ü hohoan̄mo ra s̄nggufekoate-mayeia? ⁸ God̄ sapo s̄heimbo wand-anei mehu ranai moai naf̄i ḡüreand̄ür̄i. Nga wan̄i. ⁹ H̄ibad̄ih̄ümb̄o! Ak̄idou h̄h̄nd̄i hohoan̄mo ra af̄nd̄i n̄indow-yafe hohoan̄mo mam̄ikar̄i-ndand̄ür̄imboe tapoko ak̄idou sesambe apaiaro ana, asu ses̄i mun̄gu h̄üh̄üti yanḡir̄i nahur̄aiyohane. ¹⁰ Se Kraīs-d̄ibo man̄imboei-amboanah̄i asu ro yar̄ihe hohoan̄moayah̄i, nḡr̄i se nḡorü hohoan̄mo ndah̄ümünd̄i, nga wand̄i

hohoanimo-animbo ndahümündi-mboyei, asahi. Nindou düdi ai s̄hei hohoanimo haponda ṅgorü-s̄ṅgu ṅgorü-s̄ṅguarandür̄i ranana God ai ahambo t̄ṅj̄ir̄ifo dagadombui.

¹¹ Nga wandafi mam̄i, ro fi-hoeari kefe t̄ir̄ifehe hoafi ra bokarihehe-mbar̄ih̄i hahi-mbonana, asu wambo ṅḡir̄i moaruwaimbo-rund̄ir̄i. Nga ro hoafi ra bokarihehe-mbar̄ih̄i hahi-mbonana, asu ro Kraisi ai n̄imi keimbi karihendeimbi-fih̄i ȳif̄imayu ranahambo bokarihehe ar̄ihand̄i rananimbo Suda ai ṅḡir̄i ṅgusüfoambe ȳiboaruko-r̄ihind̄ir̄i. ¹² Nindou did̄iyei s̄hei hohoanimo ra ṅgorü-s̄ṅgu ṅgorü-s̄ṅgu arund̄i ranai ana, awi ai ahamund̄ihoari fi-hoeari yanḡir̄i karu t̄ir̄ihoemo asu timoefi kameih̄i kamb̄irupur-amboane.

¹³ Wandafi mam̄i, s̄heimbo ana God ai aboedambo mb̄in̄imboeia yahuhayambo s̄nei yahund̄ireimb-anei. Haponda se aboedambo an̄imbeisi, nga asu se ranahambo ṅḡir̄i hohoanimondeih̄i h̄ifi ndan̄ihündambo hohoanimo ra war̄indahi ndahümündi. Nga se simbori ṅgusüfo pefir̄indeih̄i fand̄ihendür̄i ndühündi. ¹⁴ Muṅguambo ah̄inümbi hohoanimo ṅgoro ra hoafi mam̄i ran̄i n̄im̄ind̄ifih-ane türef̄iram̄ind̄imboayo. Ai yare hoaf̄iyowohü yahoya, ‘Se nindou ṅgorumbo ṅgusüfo pandowand̄i sapo se s̄haf̄i fimbo rawarowand̄i nou,’ meho. ¹⁵ Nga asu se n̄imambeah̄ind̄i n̄in̄ihond̄i burayei nou hohoanimoyeih̄i s̄heihoiari simbori hoaf̄ur̄ayei ana, awi se ranahambo h̄ibad̄ihumbo. Nga asu awi se s̄heihoiari simbori moaruwaimbo-fir̄indeimboyei.

Yifiafi Aboed̄ind̄i hohoanimo asu h̄ifi ndan̄ihündambo hohoanimo

¹⁶ Wand̄i hoafi ro hoafayah̄i nda ndahurai-ane. S̄hei hohoanimo ra Yifiafi Aboedi ranai-animbo h̄ifand̄i-mb̄irandür̄i howamboane. Rananimbo asu se ṅḡir̄i horombod̄id̄i hohoanimo ṅgusüfoambe amarondür̄i ranahand̄i yifir̄i s̄ṅgund̄ih̄i ṅgei. ¹⁷ Awi s̄ih̄ir̄i rand̄ihu fifir̄ind̄ihumboane, horombod̄id̄i hohoanimo ranai Yifiafi Aboed̄ind̄i hohoanimo ra p̄uh̄yo h̄if̄inambofembo yaho haya refeyoan-ane, asu simbori Yifiafi Aboed̄ind̄i hohoanimo ranai horombod̄id̄i ṅgusüfoambe hohoanimo h̄if̄inambofembo hohoanimoayo. Rananafe yimbu moatükun̄i ranai simbori ṅḡin̄ind̄urefe hafe. Ran̄imboane n̄in̄i-moatükun̄i se refembo sei hehi hohoanimoayei ra ṅḡir̄i rand̄ihind̄i. ¹⁸ S̄heimbo Yifiafi Aboedi ranai sem̄ind̄indür̄i aho ana, asu se ah̄inümbi hohoanimo ranahand̄i hoareh̄iyeipoan̄i.

¹⁹⁻²¹ Horombod̄id̄i ṅgusüfoambe hohoanimo ranana se fifir̄ihimboanei. Ran̄i-moatükun̄i ra ndahurai-ane: N̄imoreh̄i s̄is̄ih̄imo hohoanimo, n̄indowenih̄i b̄irab̄ir̄i hohoanimo, ṅgusüfoambe moaruwai bot̄ife hohoanimo, t̄ikai god̄imbo hohoanimombo, sanend̄i kabomombo did̄ibaf̄ife hohoanimo, yiboarukofe hohoanimo, hohoan̄ife hohoanimo, wat̄ikoafi hohoanimo, d̄ibokori hohoanimo, simbori hoafi hohoanimo, yikürübür̄ifehe n̄imar̄i hohoanimo, ṅgorumbo ṅgusüfoambe moaruwaimbofe hohoanimo, bia s̄im̄ind̄i hohoanimo, patiambe bia s̄im̄ind̄i hefe ho hohoanimo, rahurai hohoanimo aho ra. Horombo s̄heimbo hoaf̄imehandür̄i yahurai-ane asükaiya ah̄in̄i hoafehandür̄i. Muṅguambo nindou ai yahurai hohoanimo s̄ṅguar̄ih̄i hei ana, ai ṅḡir̄i God ṅḡin̄ind̄i h̄ifandarand̄i ranambe ṅgei, nga wan̄i.

²²⁻²³ Nga asu Yifiafi Aboedi aiana aboedi hohoanimo ndahurai ṅgusüfoambe bot̄ire randühane. ṅgusüfo pefe hohoanimo, h̄ih̄ifi-h̄ih̄ifi hohoanimo, ṅgusüfoambe afur̄ife kife hohoanimo, nindou ṅgorü ai s̄ih̄efimbo moaruwaimbo-r̄ihimunani amb̄ir̄ihumun̄i yaho hohoanimo, feh̄efe hohoanimo, nindou ndondofe hohoanimo, asu moan̄i aboedi

mbumundi ho hohoanimo, hiningirou safi ningo hohoanimo, hohoanimo ndofe kife hohoanimo aho ra. Moai ahinümbi hohoanimo mam-amboanirani hohoanimo ranahambo yowan yaho, nga wan. ²⁴ Nindou didiyei ai Kraisindaye ana, ai ahei horombodidi ngusüfoambe hohoanimo ra ahandi yifiri asu hohoanife hohoanimo rani kameihi raguanambomarhind-ane. ²⁵ Yifiafi Aboedi ranai sihefimo yangiri ningo hohoanimo masemuni. Ranimboane asu randihu hiningindihunda Yifiafi Aboedi ai sihefi hohoanimo ra hifandimbira howamboane. ²⁶ Awi ngiri sihefi fi ranahambo moani hoanirindihu sihiri borindefi. Asu ngiri nindou ngorundi ngusüfoambe moaruwaimbo-fembohunda hohoanimo botindhundi. Asu ngiri ngorumbo ngusüfoambe moaruwaindefühi hohoanimo-mbondefi.

6

Sihiri simbori farihefir-ndefomboane

¹ Wandafi mam, asu nindou ngoru ai moaruwai hohoanimo ranambo himondarimindo ana, nindou sapo didiyei Yifiafi Aboendi hohoanimo sünguri-hindeimbi se nindou ranahambo war hoafendühi aboedi ndondohori hiningindihori. Randihindühi asu se siheihoari hibadihumbo, nga asu rani hohoanimo ranai siheimbo amboani rande hoeindeandürani moaruwai hohoanimo-ndeimboyei. ² Se nindou ngorumbo tihirifo tükefeyo ra simbori farihafirüdei. Rani süngumbo-animbo asu se Kraisindi-mayo ahinümbi hohoanimo engoro ra süngundihimboyei. ³ Nindou mam ai ndürkoate-ani, nga ai ro ndürumb-anahi, ehu ana, nindou ranai ahandi fimbo woshoafori hoafiyuhani. ⁴ Nindou mamam siheihoar-animbo nene hohoanimo ranahambo aboediy moaruwaiyo rawarheandi mbisei hehi türüboadhind. Nga se sihei hohoanimo nindou ngorundi hohoanimo ra mamühindhi yibobondihimboyei. Asu se siheihoari ninimoatükunyo ramarhind ranahambo hihifi-hihifindeimboyei. ⁵ Nimboe nindou munguambo mamam ai aheihoar-animbo ahei ratüpur ranahambo wudipoaporhi hifandimbirihünd-amboane.

⁶ Nindou düdi Godindi hoafi yamunde-randeimbimayu ahandi yamundea-ndüreimbi ahambo bidifiri napo mbisahündo-wamboane.

⁷ Awi se siheihoari sihei fi ranahambo tikai hoafindeimboyei. Nindou didai-amboani ngiri Godimbo tikai hoafindundo. Nindou ninimoatükun mangiri nümbür-ambe hifareandi ana, asu süngunambo mare hifimareandi yahurai-animbo asükaindu hündihembui. ⁸ Nindou ranai nene moaruwai hohoanimo mangiri nahurai hifareandi ana, yifayu amboani süngunambo rahurai safindowani hündihembui. Nga asu ai Yifiafi Aboedi ranahandi nginindinambo aboedi hohoanimo hifareandi ana, asu süngunambo ai Yifiafi Aboedi raninambo yangiri koadürümbo-koadürümbo ningoweimbi safindowani hündihembui. ⁹ Ranimboane awi sihiri aboedi mbumundi hamindi ratüpur ranahambo refembo garibipoani. Sihiri ranimbo garibikoate rani-fih hamindi tütüngarihundi raninambo süngunambo ranahandambohündi sesi ranai safindowani aboedi hündihehumboyei. ¹⁰ Ranimboane ninisimboanayo sihiri nindou amurambo fehefendürimboayo, rasüngundi-hurimboane. Randihündihindowani sapo wandafi mam didiyei Adükarimbo anihondümbo-rihoreimbi aheimbo rani-poanimbo hamindi fandihuhu-ndürimboane.

Por ai Kraisi yifiyuweimbi nini keimbi karihendeimbi ranahambo hihifi-hihifayu

¹¹ Hoafi nda ro wandihoari sürü paparhandi. Se hoeindihindi ro wandihoari sürü boagiri-boagiri pamarheandi.

¹² Nindou bidifiri ai sihamumbo fi-hoeari karu tirihou yahomo hütihütiarüpurü ranaimbo Suda ai aboed-anemo mbiseiya mehomom. Nindou ranai yihimboyomondühi yahomoya, 'Ro Kraisi yihoeimbo nimü keimbi karihendeimbifihü yifimayu ranahambo yangiri anihondumbo-arihundi ana, Suda ai yihoeimbo moaruwaimbo-ndümunimboemo,' mehomom.

¹³ Nindou ranai sapo Suda-yomondi ahinümbi hohoanimo ra sowandümondeimb-anemosi, nga asu ai moai ahamundihoiari rani-moatükuni ra ndoru sünguru homo rundi. Nga aiana sihamundi fi-hoeari ra kefe tirihelihü asu ranahambo borindefo yahomo houmboanemo hohoanimoayomo. ¹⁴ Nga wandi fimbo ana, awi ro sihefi Adükari Sisais Kraisi ai nimü keimbi karihendeimbi yifimayu ranahambo yangiri-animbo borinda ngamboyahi. Rani-sünguane hifi ndanihündambo hohoanimo ra wandi hohoanimoambe moanane asahi. Raniyahü asu ro-amboani marithe nindou hifinindi ahei hohoanimo ranimbohünda yifimayaha nindou ai wandi hohoanimo ranahambo moanane ase.

¹⁵ Fi-hoeari kefe tirihefe hohoanimo asu fi-hoeari kefe tirihefekoate hohoanimo ra yiboboambo Godindi himboahü moanane. Nga sihefimbo God ai simbori nindoumboreamuni hininngimareamuni ranane ai aboedi hamindi hondayo. ¹⁶ Nindou muᅇguambo ai rani hohoanimo engoro ra sünguarühi hei ranaheimbo God ai hipoambo-reandürühi ngüsüfo afurife kife hohoanimo mbisagadür-amboane. Asu Godindi nendi muᅇguambo ranaheimbo amboa mbisagadür-amboane.

¹⁷ Ndeara bidifiranambo hoafi hoafayahü: Nindou mamü ai wambo tinjümbi hohoanimo ngiri ndendiri, nga yowani. Nindou ai wambo harimemondira sifo anangondiri rani-süngunambo muᅇguambo fifirihindi ro Sisais Kraisiindi yangiri-anahi.

¹⁸ Wandafi mamü, sihefi Adükari Sisais Kraisi ai siheimbo moani hipoambo-mbireandürimboane. Nga anihond-ane.

Efesus

Pas nda Por ai Efesusihündambo sürü papimarandi

¹ Ro Por, Sisas Kraisiñdi hoafi sahamiñdi ha-rihandeimb-anahi. God ai ahandi hohoaniñmonambo wambo ahandi hoafi semiñdi hombohünda kafaore hiniñgi-mareandiñi. Se Efesusihündi Sisas Kraisiñmbo anihondümborihoreimbi siheimbo God ai wand-anei, yahuenüñgu kamafoareandür-anei. ² Sihefi Ape God asu Adükari Sisas Kraisiñ ai siheimbo moani hipoambo-ndineandüra, asu sihei hohoaniñmo afundihi küñdihahi hehi mbimariya samboanahi.

Kraisiñdi süñgyu God ai sihefi hohoaniñmoambe aboedi moatükuni mase-muni

³ Sihiñi sihefi Adükari Sisas Kraisiñdi God asu Ape-mayu ranahambo aboed-ani, mbisefiñmboane. Sihiñi Kraisiñ-babiñdi manimboefamboyu asu God ai sihefi hohoaniñmoambe sünambeahñdi moatükuni munju ranimbo aboedi-aboediñreamuni arandi. ⁴ Sapu God ai hifi, süñü nafikoateyuanbeahiyu sihefiñmbo ahandi süñühehindeimbi nindou-yehiñ asu ahandi himboahü hütikoate-mbeyiya yahuhaya dñbonimayumuni. ⁵ Horombo hondü God ai ahandi hipoambofe süñgu sihefiñmbo Sisas Kraisiñdi süñgyu ahandi niñmorimbo kamafoareamuni. Ahandi-hoariñ yifiriñmayu rasüñgu ramefeyuwa asu ai hihifi-hihifiñmayu. ⁶ Ai ahandi ñgusüfo parireimbi niñmorinñdi süñgu sihefiñmbo hipoambo-mareamuni ranimbo-animbo asu sihiñi ahandi ranipoiñmbo hondü moani hipoambombofe ranahambo aboed-ane, mbisefiñmboane. ⁷⁻⁹ Kraisiñ ai yifiñyuhüyu, asu ahandi horinambo sihefi moaruwai hohoaniñmo ranahambo God ai amboawiyeyi yahuhaya aboedambo-mareamuni ai sihefiñmbo afinñdi haminñdi hipoambo-reamunühi-wambo. Nga Godinñdi moani hipoambofe hohoaniñmo ra adükariñ haminñdi hond-ane! Horombo God ai Kraisiñdi warisüñgu ro randiheamboyahñ mehu ra dñbo menjoroyosiñ, nga ai dñboadore fifiñreandühiñ yifiriñyuhü ahandi hohoaniñmo ra sihefiñmbo weindahi-mareamuni. ¹⁰ God ai ahandiñhoariñ aboedi hohoaniñmo nda yare hohoaniñmoyu masihend-ane, nga rasimboaniñ refembo si tükünñdifiyoaniñ munjuambo hifiñinñdiñ asu sünambeahñdiñ moatükuniñ ra mamambendeandüh-animbo asu Kraisiñ ai bogoriñbondifiñ hibadarümbui, mehu. ¹¹ Niñniñmoatükuniñ God ai yifiriñyu haya hohoaniñmoyu masihendiñ ra yare-randa tükufe arandi. Horombo God ai hohoaniñmoyu masihendiñ ra hapondaniñ ana rasüñgureandühiñ asu Kraisiñ-babiñdiñ Suda yihoeñimbo ahandiñ nendiñmbo kamafoareamuni. ¹² Ranane asu Suda ro boatei Kraisiñmbo hifiñandiñhurñ manimboefñ ra God ai wambo aboediñ haminñdiñ ndürñ adükariñmb-aniñ mbiseiñ, yahuhaya kamafoareamuni. ¹³ Aboediñ hoafiñ ndanambo-animbo Suda-yafeñ ndifoñ siheimbo amboaniñ God ai aboedambo-ndiheandürñ-mboyahñ mehu. Se hoafiñ ra himboriyeyiñ hehi, anihondümborimarñhindiñ asu se Kraisiñ-babiñdiñ mamñ animboei. God ai horombo hoafiñre masihendiñ süñgu siheimbo wand-aneiñ mehu ra nafuimbohündambo ahandiñ Yifiñafiñ Aboediñ masagadürñ. ¹⁴ God ai sihefiñmbo ahandiñ nouehundiñ ranimbo munju aboediñ moatükuniñ horombo hoafiñmareamuniñ, nga asu ai ndaiamunümbui. Nga ranimboaneñ sihiñiñ hifiñdarñhundiñ ra fifiñrifembo-hündambo ahandiñ Yifiñafiñ Aboediñ maseñmuniñ. Süñgunambo ai sihefiñmbo aboediñdeamunañ aboediñ haminñdiñ niññgomboayefiñ rasimboaniñ

ndahumündemboyefi. Ran+ambo-an+ambo süngunambo ai ndürümb+indühi asu ahambo aboedi ham+nd-ani mb+seimboyei.

Por+ndi God+ambo did+ibafife hoafi

15-17 Ran+imboyahi asu se Adükar+i Sisas+imbo an+hondümb+o-r+hor+ ar+hündi, asu ahand+i nend+i muᅅguambo h+poambo-r+hindüri ar+hündi, ran+hoafi ranahambo h+mbor+ya hehea, s+heimbohündambo God+imbo h+hifi hoafi kik+r+ham+ndi h+imboyahühi-yah+poani. N+imbi-n+imbi-si s+heimbo hohoan+imoyahühi Adükar+i Sisas Krais+ndi God asu s+hefi Aboedi Ham+ndi Ape ahambo did+ibafi-yaheandühi sah+ya, 'Se aheimbo s+hafi Yifiafi Aboedi dabadürühi, ranambo asu aheimbo di+boador+hoeimbi hohoan+imo dagadürühi, asu s+hafi hohoan+imo nafui-ndaf+ndürani ranan+imbo asu s+hambo di+boadond+hi fif+nd+hi-n+n+imboane. ¹⁸ Ape, se aheimbo ᅅgusüfoambe sürühoeimbi hohoan+imo dabadürani an+imbo asu se n+n+moatükun+imboyo hoafi+mayaf+ndüri ra ai h+imboayei ranahambo fif+r+imbi+r+hind-amboane. Ape, se s+hafi nend+i ranaheimbo aboedi ham+ndi n+ᅅgombo di+bon+yafi h+n+ᅅg+mar+wandüri ranahambo fif+r+fembo-hündambo fand+hawandüri. ¹⁹ Asu s+hafi ᅅg+n+ndi adükar+i ham+ndi an+hondümbor+hi-r+hündeimbi nindou ranaheimbo fehefembohünda ratüpur+yo arand+i ranahambo fif+r+fembo-hündambo fand+hawandüri.' Yahurai s+heimbohündambo God+imbo did+ibafiyahe ar+handi. Asu God+ndi ᅅg+n+ndi ra ak+douyo, ᅅga adükar+i saf-ane. ²⁰ ᅅg+n+ndi ra s+hefi+imbo rat+purayo ra rahurai-ane, God ai ranamboyu Krais yif+hünd+ bot+riri haya, bogor+imboriri ahand+i war+hondü waran+i sünambe h+n+ᅅg+marira amaru. ²¹ Krais ai n+moamo saf-ani, ᅅga sünambeah+ndi moatükun+i ᅅg+n+ndeimbi, bogori, ndürümb+i ra muᅅguambo ahand+i hoareh-ane. Muᅅgu-moatükun+i ndürümbayo ranambo, ahand+i hoareh-ane, hapondan+i asu süngunambo amboani. ²² God ai muᅅgu moatükun+i ra Krais+ndi hoareh+i s+hai mbura asu ahand+i nend-ayei ranaheimbo bogor+imboriri h+n+ᅅg+mariri. ²³ Krais+ndi nend+i ra ahand+i fi-ane, ᅅga ai ahei mbiro-ani. Ai muᅅgu moatükun+i naf+ramündümboani asu ahand+i nend+i ahambo amboani naf+r+hor+im+ndeimboanei.

2

S+hiri yif+hünd+ nahuraimefa God ai yang+ri-mareamun+i

¹ Horombo se God+ndi hoafi h+imbor+koate-yehi, hohoan+imo moaruwai süngur+hi mar+hündi, ran+yei se yif+hünd+ nahurai-mayei. ² Ras+imboa se ndan+i h+fin+ndi moaruwai hohoan+imo ra süngur+hindühi, asu moaruwai nend+i n+moamo sünambe amarei ahei bogor+ndi hoafi süngur+hi mar+hündi. Asu haponda ai God+ndi hoafi h+imbor+koate-yeimbi muᅅgu hifandarandüri. ³ Horombo s+hiri amboani ai ramehindi nahurai-mayefi. S+hiri s+hefi h+fin+ndi hohoan+imo süngur+hündühi asu n+n+moatükun+i s+hefi fiambe hohoan+imo yifirayo ra rar+hu süngur+hu mar+hündi. Asu bod+mondambo ramefeyo nou, s+hefi+imbo amboa God ai ᅅg+n+ndi-ndamunühi t+ᅅr+ifo mb+sayamun-amboane. ⁴⁻⁵ Yin+i, ro God+ndi hoafi h+imbor+koate-yefühi yif+hünd+ nahurai-yefi, ᅅga God+ndi moani h+poambofe ra adükar+i ham+nd-ane asu ai s+hefi+imbo af+ndi ᅅgusüfo pareamunühi Krais-bab+di yang+ri-mareamun+i. Ahand+i moani h+poambo-nambo yang+ri s+hefi+imbo far+hemunühi aboedambo-mareamun+i. ⁶ Asu s+hefi+imbo Krais-bab+di yang+reamunühi sünambe n+moamo h+n+ᅅg+mareamuna, ai-bab+di+imbo bogor+ndi fond+hü amarefi. ⁷ Ai af+ndi ham+ndi moani h+poambo-reamunühi Krais+ndi sünguyo

sìhefìmbò aboedì hohòanìmomemuni. Ra koadürümbo-koadürümbo süngunambo nafuimbohünda Kraibabìdì ahandì fondìhü nìmoamo hìnìngìmareamuni. ⁸ Se anìhondümbo-marìhind-amboyu asu God ai ahandì hìpoambofena aboedambo-mareandürì. God ai moanì masagadür-ane sìheimbo, nga sìheihoarì moai ranì-moatükunì ra rarìhindì. ⁹ God ai moai se aboedì ratüpürì ramarìhindì ranìmbò hohòanìmoyuhü aboedambo-reandürì. Ranìmayo-wamboane, asu ngìrì se sìheihoarì ranìmbò borìndei. ¹⁰ Sìhefìmbò nafìramunühì asu Kraibabìdì mamambereamunühì, aboedì hohòanìmo süngufembo-hündambo nafìmaramun-aneftì. Horombo God ai aboedì hohòanìmo ra hohòanìmoyu masìhend-ane, sìhìrì rasüngufembo-hündambo.

Krais ai Suda-yei ndìfo aheimbo mamühìmarearü

¹¹ Ranìmbòane asu se ndanahambo hohòanìmondei. Suda ai ahamundì warìna fì-hoearì karu tìrìhoemo arundì. Nga seana Suda-yafe ndìfo-anei asu moai sìhamundì fì-hoearì karu tìrìhoemo rundì. Asu Suda ai sìheimbo sìsìndì hoafìrundürühì seiya fì-hoearì kefe tìrìhefe-koateyomo-rundeimb-anemo sei dükamarìhipurì. ¹² Se ndanahambo hohòanìmondei. Horombo se Kraibabìdì moai nìboadei. Se nindou amur-anei, nga se nindou God ai dìbonìyu hìnìngì-mareandürì ranìyei-poanì. God ai Sudambo horombo hoafìmareandürì rasüngumbo aheimbo hoafì fìramündü masìhendì, nga sìheimbo-ana, wanì. Se hìfì ndanìhü ana Godì-koate-ayeì asu God sìheimbo farìhefe-ndürìmboayu moai hìfandühì nìmarei. ¹³ Horombo se Godìndì fikìmì moai nìmboei, nga haponda God ai sìheimbo, Sisas Kraisìndì horì ranìnambo, ai-babìdì mamambe-mareandüra, Godìndì fikìmì anìmboei. ¹⁴ Kraibabìdì Suda, asu Suda-yafe ndìfo mamambereamunühì, sìhefìmbò wudìmbohünda mafarìhemuni. Horombo sìmborì ngìnìndürìyefühì nìmboefìmbò asu sìmborì yiboaruko-firìyefühì ranì-moatükunì ra ginìrì nou mbusümo mapaiaro. Kraibabìdì sìmborì ngìnìndürì ra mbusümo kìkìmareandì. ¹⁵ Suda-yafe ahìnùmbì ai yowanì yahomo asu randìhindì yahomo marundì, nga Kraibabìdì yìfìmayu ranìnambo ahìnùmbì hohòanìmo ra awamarìhoayo. Suda asu Suda-yafe ndìfo ai-babìdì mamambefe-pìrìmbò, sìmborì nindou mamì nahurai tüküfembohünda Kraibabìdì yìfìmayua, asu yimbu ai wudìmayei. ¹⁶ Ahei sìmborì ngìnìndürì kìkìfembohünda, asu yimbu mamambefepìrì sepìrìmìndì God sowana hombòhünda, ai nìmì keimbì karìhendeimbìfihì yìfìmayu. ¹⁷ Suda ai Godìndì fikìmì manìmboei, nga Suda-yafe ndìfo se ahandì fikìmì angunì manìmboei, nga Kraibabìdì kusü yimbu ranahafembo yahuya, 'Se God-dìbo wudìndafìneandühì asu sìheihoarì amboa wudìndei ndìhündì,' mehu ¹⁸ Kraibabìdì sünguyo ro Suda, asu se Suda-yafe ndìfo Godìndì Yìfiatì Aboedì ranìnambo nafì masìhemunambo wambo asu sìhìrì Ape sowana hefì arìhundì. ¹⁹ Ranìmbòane asu hapondanì ana Suda-yafe ndìfo se Godìndì hìmboahü nindou ranì-poanìmbò asu amurì-yeipoanì, nga moanì se Godìndì nindou yangìr-anei asu se munquambo ahandì fikìmìnìndì yangìr-anei. ²⁰ Se Godìndì worì nahura-anei. Godìndì hoafì hoafìyomò-rundeimbì, asu Kraibabìdì hoafì sowandümo homo-rundeimbì ai hawesafì nahurai-anemo, asu Sisas Kraibabìdì bogìmondì nahurai-ani. ²¹ Kraibabìdì nìmì munqu ra mamambemareanda ngìnìndì manìngò. God ai worì ra worìmbò-randühani adükarì tükündìfewanì asu Adükarì ai wandì yangìr-ane mbüsümbui. ²² God ai sìheimbo amboa Kraibabìdì nendì asu Kraibabìdì mamambe-reandürühì, ahandì Yìfiatì ranambe nìmarìmbohünda worì ra worìmboarandì.

3

Por ai Suda-yafe ndifombo aboedi hoafi hoafimenduri

¹ Raneahi asu ro Por siheimbohündambo Godimbo hoafiya arihandi. Ro Sisas Kraisindi ratupuri ratupuriya, Suda-yafe ndifo siheimbo Godindi hoafi hoafimayahi, raniyo asu wambo karabusimarundi. ² Se ra himborimbeyiyo, God ai siheimbo moani hipoamboreandurühi ahandi hipoambo hohoanimo ra nafuimbohündambo wambo ranipoani ratupuri masendiri. ³ Ai hohoanimo masihendi hoafi ra horombo dibo mengoro, nga haponda ai wambo hoafi ra weindahimareandi. Horombo ro ranimbo akidou sürü papimarhandi. ⁴ Nga se wandi hoafi ra hoeiarihindi ana, se fifindihimboyei, ro Kraisimbo diborihündi hoafi mengoro God weindahimareandi ra ndorithe fifirimartheandi. ⁵ Horombo God ai ahandi dibo hohoanimo ra moai nindoumbo hoafiyunduri, nga haponda ahandi Yifiafi Aboedi ranai Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi, asu Kraisindi hoafi sowandümo homo-rundeimbi, ranahamumbo hohoanimo ra weindahi nafuimarapuri. ⁶ Diborihindi hoafi God ai weindahimareandi ra ndahurai-ane: Suda-yafe ndifo amboa ahandi aboedi hoafi anihondumbo-arihindi ana, ai sihiri Suda nahurai, Godindi aboedi moatükuni ndahümündeimboyei. Ai-amboa Kraisindi fi-ane. Asu koadürü yangiri nngombo God ai horombo hoafimareandi, ranambo Sisas Kraisindi warisüngunde aheimbo dagadurimbui. ⁷ Ai wambo moani hipoambo-reandirühi, ahandi nginindi sendiri hayambo, ahandi aboedi hoafi hoafimbohündambo ratupuriya-rihandeimbi kamafoare-andiri. ⁸ Godindi nendi-yafe mbusümo ro bidifirani hamind-anahi, nga God ai moani hipoambo-reandirühi, ranipoani ratupuri masendiri. Ro Suda-yafe ndifombo God ai sihefimbo afindi hamindi didiboado-reamunühi Krais masemuni ranimbo aboedi hoafi ra hoafiyondurimbohündambo ratupuri ra masendiri. Nga ahandi aboedambofe hohoanimo afindi hamindi wambo ngiri munguambo fifindhundi. ⁹ God ai mungu moatükuni nafimarandi, nga horombo hondü peyo-haya hombo ahandi hohoanimo ra dibo mengoro. Nga asu haponda wambo ahandi hohoanimo ra weindahi nafuimbohündambo ratupuri ra masendiri. ¹⁰ God ai hohoanimo yahuya, 'Sünambeahindi bogorimbo-yafundeimbi asu nginindeimbi ai wandi ranipoani ranipoanimo ndofe fifirife ra fifirimbirund-amboane,' yahuhaya Kraisindi nendi-yafe warina ranahamumbo nafuirapuruhani. ¹¹ Horombo hondü God ai hohoanimo ra hohoanimo masihendi, nga asu sihefi Adükari Sisas Kraisindi warisünguyu hohoanimo ra, rasüngumareandi. ¹² Sihiri Kraisimbo anihondumbo-rihurühi ai-babidi amarefi ranisüngumboane sihiri moani yihimbokoate Godimbo yimiyamboarihuri. ¹³ Raniyo asu siheimbo hoafiyahandurühi sahea, 'Ro siheimbo mafarthe-heandürambo asu wambo sowahi tinirifo afindi tükefeyo. Nga se ngiri ranimbo ngusüfoambe moaruwaindei, nga raninambo se ndüreimbi-ndeimboyei,' asahi.

Kraisindi hipoambofe hohoanimo

¹⁴ Raniyo asu ro Apembo yiri yimbu pusirthe nimarimbo didibafiyahe arihandi. ¹⁵ Ai sünambeahindi nendi, hifinindi nendi, mamisiri mungu ranahei nimindih-ani. ¹⁶ Ro ahambo siheimbohündambo didibafiyahe hoafiyahühi, 'Ape, se mungu aboedi moatükuni nimindih-anafi, asu sihaf Yifiafi Aboedinambo aheimbo nginindi dabadürani, asu ngusüfoambe nginindi kürühi hehi mbimarei-amboane. ¹⁷ Asu

ai Kraisiṁbo anihondümbö-arīhorī rananiṁbo, ahei ṅgusüfoambe mbimarīndür-amboane. Ai ṅgusüfo pefe hohoaniṁmo ranambe, ṅginiṁdi mbiniṁboei-amboane, niṁi aharī hifambe hanī ṅginiṁdi aniṅgo nou. ¹⁸ Rananiṁbo ai nafīndīhümündihī asu Kraisiṁdi ṅgusüfo pefe ra, Godiṁdi nendi-babīdiṁbo muṅguambo, dīboadondihi fifiriṁbi-rīhindamboane. ṅgusüfo pefe ra afiṁdi hamīndiyo hayambo, hoandari, hanī, ho asu hafomboane. ¹⁹ Yini, ai ahandī ṅgusüfo pefe fifiriṁbi-rīhindamboane, ṅga nindou ṅgiri ṅgusüfo pefe ra muṅgu hamīndī fifiṁdiṁdi. Ai ra fifiṁdiṁdiṁdi, siṁhafi aboedi hohoaniṁmo aheimbo hafo tüküṁdifemboe siṁhafi ṅgusüfoambe hafo tüküṁdefeyo nou, asahi. ²⁰ God ai ṅginiṁdi-ani. Asu niṁi-moatükuni siṁhiri ahambo düduwehundo, asu hohoaniṁmoayefi ra, Godiṁdi ṅginiṁdi ai ṅgasüṁdeamboane. ṅga hapo ṅginiṁdi ra siṁhefi ṅgusüfoambe ratüpurīyo arandi. ²¹ Kraisiṁdi nendi Godiṁbo, koadürümbo-koadürümbo aboed-ani, mbisei-amboane. Anihond-ane.

4

Kraisiṁdi fi mam-ane

¹ Ro Adükarīndī ratüpurī süṅguyahi karabusi-meheandi. God ai siṁheimbo ahandī mbumundi hohoaniṁmo süṅgufembo yahuhaya mborai siṁei mehündürī. Ranamboane asu ro siṁheimbo hūti-hūtiariharū se Godiṁdi mbumundi hohoaniṁmo ra ndondihi süṅgundihi ṅgei asahi. ² Se siṁheihorī fi hifinambofe, wari hoafendühife asu tiṁriṁfo tüküṁdifewani moanane yaho hohoaniṁmo ra süṅgundihi ṅgei. Asu Kristen bīdifiṁri ai siṁheimbo tiṁriṁfo ndehindürani-wani, se moanane mbisei hehi, ranaheimbo ṅgusüfo pandiṁduri. ³ ṅga Yifiafi Aboedi ai dīboado-mareamuna asu siṁhiri hohoaniṁmo mamī süṅgufeihü wudi-wudife-mbohünda wofi niṁiṁi-moatükuni mamambere hūhareandi nou. ṅga se mamī yahurai hohoaniṁmo-animbo tiṁriṁfondiṁdi süṅgundiṁdi. ⁴ Kraisiṁdi fi mam-ane asu Godiṁdi Yifiafi mam-ane. Asu God ai siṁhefiṁbo ‘Mborai ro siṁheimbo aboedambo-fendürimbo ra hībadühī niṁmandei,’ mehu raniṁmoatükuni mamī ranahamboane hifandarīṁdi. ⁵ Adükarī mam-ani, Kraisiṁbo anihondümböfe hohoaniṁmo mam-ane asu hundürümbo hohoaniṁmo ra mam-ane. ⁶ Asu God mam-ani, nindou muṅguambo-yei Ape-ani, muṅguambo-yei Adükar-ani asu ai muṅguambo-yei mbusümo ratüpurīyo arandi, asu muṅguambo moatükuni raniṁmbusümo amaru. ⁷ Kraisi ai ahandī afiṁdi hamīndī moani hīpoambofe hohoaniṁmo ra raniṁpoaniṁbo aboedi ratüpurī siṁhefiṁbo siṁmogodi yimbumareamuni. ⁸ Ranahambo Godiṁdi hoafi ai yahoya, ‘Ai ahandī hürütümbimbo ṅgasündiriṁbi mburambo, nindou yifiarambe ṅgasündimareapurī ai sepurimündü haya, niṁmoamo hamīndī hafuhü, asu nindoumbo aboedi moatükuni masagadürī,’ meho. ⁹ Mamī hoafi ‘ai mahafu’ ra nūṅgufimboyu mahafuwa? Ranane ra, ai rahurai-ane, ai moai sünambe niṁmoamo yaṅgiri hafu, ṅga boatei kusü mbura hifini hifambe-ambe ragu hamīndī amboa mahanu. ¹⁰ Nindou mahanu ra, mamī ranaiyo asu sünambe niṁmoamo hamīndī mahafu, muṅguambo hifi, sünü raniṁfihī niṅgombo-mayo raniṁbo. ¹¹ Ai ahandīhoari bīdifiṁrambo ahandī hoafi siṁiṁdi ho ratüpurī ra sagapurī, bīdifiṁrambo Godiṁdi hoafi hoafiṁbo ratüpurī ra sagapurī, bīdifiṁrambo ho aboedi hoafi hoafiyo-rambo ratüpurī asu bīdifiṁrambo ahandī nendi ranaheimbo moaṅguindürimbo asu yamundifembo ratüpurī ra masagapurī. ¹² Kraisi ai ahandī fi ra afiṁdi kokoendühī asu ṅginiṁdiṁbeyowa yahuhaya Godiṁdi

nendambo far+hefe ratüpurî ranimbo diboado-fembohündambo ranipoanimbo ratüpurî ra masagadürî. ¹³ Sîhîrî randîhu ngefombo, Godîndî nîmorî wudîpoapondîhu anîhondümbö-ndîhurîhümbö fîfîndîhurühî, mamî hohoanîmo süngundîhumboyefî. Sîhîrî randîhundühî, Krais nahurai diboadorî-hehundeimbî hondü nîmboemboyefî nîmorî heimbo ngînarîhehindî nou. ¹⁴ Sîhîrî randîhundani, ngîrî nîmoakîdîbou nahurai nîmandefî. Asu nindou ai sîhefîmbo mamîkarambo sîmborî yamundîfe hoafînambo tîkai hoafîndîhümunanî sîhîrî ahei hohoanîmo ra ngîrî süngundîhundî. Nindou ai tîkai hoafî süngufembo-hündambo ai hoafî nafîrîhi rîhündühaneî. Asu ahei tîkai yamundîfe hoafî ra ngîrî sîhefîmbo yamundîhimunühî werînambo nîmî fondamîndî ho fondamîndî ho arandî nahuraindefî. ¹⁵ Wanî, nga sîhîrî nindoumbo ngusüfo pandîhu ngefühî, asu anîhondü hoafî hoafînda-hundürîmboane. Asu sîhîrî Kraisbabîdîmbo afîndîkokoe nahurai nindou adükarî diboadorî-hehundeimbîndefomboane. Nga ai sîhefî mbîro-ani. ¹⁶ Mbîro ranai fî-safî munğu hîfandarandî asu mandüharî ai fî munğu türe-türe arandî. Asu fî-safî napo ngorü-ngoanîni, ngorü-ngoanîni, ahei ratüpurî wudîpoapondîhi ratüpurîndeianî asu fî afîndî kokoendühî ngusüfo pefenambo ngînîndî tükündîfemboe.

Anîhondümbö-rîhindeimbî ai sîmborî hohoanîmo sünguarîhindî

¹⁷ Ranîmboane asu sîheimbo Adükarîndî süngü ahîni hoafayahandürînda, se Godîmbo fîfîrîfe-koateyeimbî-yafe hohoanîmo ra asükaindeî süngundîhimboyeyî, nga ahei hohoanîmo ra nîmîndî fîfîrîfe-koate-ane. ¹⁸ Asu ai ngusüfoambe diboadofe fîfîrîfe-koateyeimb-aneî. Asu Godîndîmayo yangîrî nîngombo ra ranîkoate-aneî. Sapo ai ngusüfo hohoanîmo-koate-aneî asu hîmboambe hîmborîkoate-aneî. ¹⁹ Ahei moaruwai hohoanîmo ranahambo amoanîngîkoate hohoanîmo yangîrî süngurîhi arîhündî. Asu ngusüfo hîhîrî wakîrîhi kürîhi hehi, hohoanîmo moaruwai hamîndî ra yahuraimbo hîmboyeyî sünguarîhindî. ²⁰ Nga sîheimbo Kraisîmbo horombo yamundîmarundürî ranana yahurayoponî. ²¹ Krais ranahambo hoafî hîmborîmayeyî, nga se ahambo süngurîhoranî Sisasîmbo anîhondü aboedî hoafî ra sîheimbo yamundîmarundürî. ²² Se sîhei horombodîdî ngusüfoambe hohoanîmo ra raguanambofembo yamundîmarundürî. Ai sîheimbo hîfandîrandürî marandamboyeyî asu se moaruwai hohoanîmo süngurîhi marîhündî. Horombodîdî hohoanîmo ra nindoumbo tîkarehaya ngusüfoambe botîreandürî arandî, nga ai aheimbo awarîhendürî arandî. ²³ Nga sîhei ngusüfoambe ra sîmborî tükümbîfe-ndüramboane. ²⁴ Asu se sîmborî hohoanîmo ra ndahümündî kîkîboadîhindî, nga hohoanîmo sîmborî ra God ai ahandîhoarî ramareanda ahandî hohoanîmo yahurai tüküme Feyo. Sîmborî hohoanîmo ra sürühoeimbî asu aboedî diboadorî-hoeyoweimbî hond-ane. ²⁵ Ranîmboane asu se tîkai hoafî hohoanîmo ra hînîngîndîhindî. Nga wandafî mamîmbo anîhondümbö yangîrî hoafîndeyî, nîmboe sîhîrî munğu Kraisîndî fî-aneftî. ²⁶ Se ngînîndîndeianî hîbadîhümbö, nga se moaruwai hohoanîmo-ndeyî. Se mamî ngînîndîndeyî ngeimbo hüfîhamîndî hündamîndîmboe, nga yowanî. ²⁷ Se Satanîmbo nafî nafîndî-hehimboyeyî. ²⁸ Hümbühünî nendî asükaiyo hümbühünîmboponî, nga yimbukoarî warînambo ratüpurî aboedî ratüpurîyo mburîmbo-anîmbo kakî asu sesî semîndî mburîmbo, nindou mbonîmbo-arîhümündî aheimbo farîhefendürîmboane. ²⁹ Se moaruwai hoafî hoafîndeyî, nga nindou farîhefembohündambo asu ngînemîndürîmbo aboedî hoafî yangîrî hoafîndeyî.

an+imbo, asu sihei hoafi ra ahei hohoan+moambe mbon+imbo-ar+hümündi ranahambo didi+boado-ndearümböe. ³⁰ Se moaruwai hohoan+mo ra refe-poani, nga Yifiafi Aboedi ai afindi hohoan+mondomböe. God ai siheimbo dibon+mayunduri asu ra nafuimbohünda Yifiafi Aboedi masagaduri. Ranan+imbo se wudi+poapor+hi fifir+hindi bidifirani si tüküfeyo-ambe God ai siheimbo aboedambo-ndearümbui. ³¹ Ngusüfoambe yiboarukofimbi, ng+n+ndi hoafümbi, paipaife hoafümbi, tir+foefe hoafümbi, asu ngusüfoambe moaruwaimbofe hoafi munngu hohoan+mo moaruwai ra hin+ng+ndihindi. ³² Nga se wandafi mam+imbo hipoambo-ndihindürühi asu afufur+foefimbi hohoan+mo hohoan+mo-ndahünduri. Bod+mondi ai siheimbo moaruwai hohoan+mondeiani, asu moaruwai hohoan+mo ranahambo amboawiyei mb+sei God ai Krais+ndi süngu sihei hohoan+mo moaruwai ranahambo amboawiyei mehu nou.

5

Sihiri sihi yangir ihu ngefimboane

¹ Se God+ndi nimor-anei, asu siheimbo hohoan+mo pamareanduri. Ran+imboane asu se ai ahandi hohoan+moayu nahurai ra süngundihindi. ² Se ngusüfo pand+hi ndühündi, Kraisi sihef+imbo ramareamuni nou. Siheimbo far+hefe-mbohünda y+fiyuhü, ahandi fi God+imbo masagado ahambo h+hifi+h+hifimbohündambo nindou sesi asu aboedi fis+jarümbi moatükuni God+imbo asayo nahurai. ³ N+morehi sis+h+mo, an+m+ndi+hoandi birabiri, ngusüfo moaruwai hohoan+mo, hohoan+ hohoan+mo, moaruwai hohoan+mo munngu ra ng+ri sihei mbusümo n+mando, n+imboe se God+ndi sürühoeimbi nindou-anei. ⁴ Se hohoan+mo-koate hoafi, amoan+ngümbi hoafi, asu sis+ndi hoafi, hoafindeimboyei. Hoafi ra refembo aboedi+yopoani, nga God+imbo h+hifi+imbo aboed-ane. ⁵ Se ra fifir+hindi! N+morehi sis+h+mombü, anam+ndi+hoandi birabireimbi, hohoan+ümbü, ng+ri Kraisi God ng+n+ndi hifandar+nandi ranambeahi ngei. Nga asu hohoan+ hohoan+mo ra tikai god+imbo süngufe randeimb-ane. ⁶ Se hibad+hümbö, nga nindou siheimbo h+h+ndi hoafi rani-süngu ndahümündihünduri ngeimboyei. Nga asu nindou God+ndi hoafi ranahambo g+g+rana-mboar+hindi ana, asu God ai ranaheimbo ng+n+ndandür+imbui. ⁷ Nga se aibab+d+imbo wudi+ndeimboyei. ⁸ Horombo se nimbokoani nahurai mamarei, nga asu haponda se Adükar+ndi nimor+imboyahi mbur+hümbö asu sihi an+boadei. Ranan+imbo asu se sir+hündi nindou rawehindi nou randihindi. ⁹ Aboedi hohoan+mo, di+boadofe hohoan+mo, an+hondümböfe hohoan+mo ra si ai bot+mareand-ane. ¹⁰ N+ne hohoan+mo Adükar+ ai yifrayu ranahanambo kokondihündi. ¹¹ Nindou ai nimbokoani hahabodei ar+hündi, ra-bab+d+imbo se ngeimboyei, nga asu rani hohoan+mo ranana ng+ri h+si aboedi h+si+ndo, nga wani. Nga se hohoan+mo ra weindah+ndihindi. ¹² Nindou ranai moaruwai hohoan+mo dibo rat+purayei ar+hündi ranahambo hoafi+imbo ro amoan+ngayahi. ¹³ Munngu hohoan+mo ra sihi tüküfeyo ranahandi n+m+ndi+hündi ra weindah+reandühane. ¹⁴ Asu hohoan+mo ra weindah+ndifewani nindou ai ahandi n+m+ndi fifir+ndi+himboyei. Nga asu ran+imboane hoafi nda hoafayo, 'Nindou se apoei ra se bot+ndahindi, asu yif+hündi hin+ng+ndihindi. Ranan+imbo asu Kraisi ai sihei wami sindümbui,' meho. ¹⁵ Se sihei ahabodei ra hibad+hümbö. Se nindou hohoan+mo-koate ahabodei nahurai ngeimboyei, nga fifir+hindeimbi ahei nahurai ngei. ¹⁶ Haponda moaruwai hohoan+mo engoro, ran+imboane asu aboedi

ratüpurî nafi engoro ana, asu se ra süngundîhîndî. ¹⁷ Ranîmboane asu se hîhîndî-hîhîndî-ndeimboyei, nga ranîmboane se wudîpoapondîhî fîfîndîhîndî hohoanîmo Adûkarî ai ahandîhoarî yifirayu rasüngu. ¹⁸ Se bia hoe ndîmîndei hehi, mamîkarî hohoanîmo-ndeimboyei, nga ai sîheimbo moaruwaimbo-ndearûmboe. Nga se Yifiafî Aboedî ai sîheimbo hîfandîmbîramun-amboane mbîsei. ¹⁹ Se wandafî mamî-babîdî wataporîmbo-ndühündühi bukambeahîndî herü asu Sisasîmbo kakîsaombo herü asu Yifiafî Aboedîndî-mayo herü hoafî ranînambo wataporîmbondîhü ndühündî. Asu ngusüfoambe Adûkarîmbo hohoanîmondeihî adûkar-ani mbîsei hehi herüna horî-horîndîhorî ndühündî. ²⁰ Nîmbî-nîmbîsi se munqua moatükunî ranahambo Ape Godîmbo hîhîfîndîhorî ndühündî sîhefî Adûkarî Sisas Kraisîndî warî-süngu.

Nîmorehî nindowenihî ahafe hoaf-ane nda

²¹ Se Kraisîmbo ahîndîndeihi ngoründî hoarehîndei. ²² Nîmorehî, se sîhei nindowenihî-yafe hoarehîndei, se Adûkarîmbo rawehîndî nou. ²³ Nga nîmboe, nindowenihî ai nîmorehî hîfandarandî, asu ahandî mbîro-ani, Krais ai ahandî nendî hîfandîrandî asu ahandî mbîroayu nou. Kraisîndî nendî ai ahandî fi-aneî, asu ai aheimbo aboedambo-reandürî-randeimb-ani. ²⁴ Ranane asu nîmorehî se nindowenihî-yafe hoarehîndei, Kraisîndî nendî ahandî hoarehayei nou. ²⁵ Nindowenihî, se sîhamundî nîmorehî ranaheimbo ngusüfo pandundürî, Krais ai ahandî nendambo ngusüfo pareandürühîmbo aheimbohündambo yîfîmayu nou. ²⁶ Krais ai aheimbo Godîmbo yangîrî saimbohünda ramefiyu. Ai ahandî hoafînambo hoenambo nahurai ahandî nendîmbo hundürumarandüra aboedîmayei. ²⁷ Krais ai ahandî nendambo ahandî hîmboahü aboedî hamîndîmbeyeia yahuhayambo yîfîmayu. Ai sürühoeimbî, hütî-koateyeimbü, moaruwai hohoanîmo-koate, aboedî yangîrî mbîdîboadia yahuhaya dîboadofembohünda yîfîmayu. ²⁸ Mamî rani-süngumbo-anîmbo nindowenihî sîhamundî nîmorehîmbo ngusüfo pandundürî, sîhamundî fimbo ngusüfo pararundî nou. Nga asu nindowenihî ai ahandî nîmorehî ngusüfo pare arandî ana, ai ahandî fimbo ngusüfo pare arandî. ²⁹⁻³⁰ Nindou ai ngîrî ahandî fimbo yiboarukondeandî, nga wanî. Nga ai ahandî fimbo dîboadoreandühi, sesî moanguirandühani. Krais ai ahandî nendambo yahurai rawareandî nîmboe sapo sîhîrî ahandî fi safî bîdîfîrî nahurai-aneî. ³¹ Godîndî hoafî yare hoafîmayo, 'Ranane asu nindowenihî ahandî hond-afîndî hîningîndeapîrî haya, nîmorehî-dîbo nîmandîmboyafe asu yimbu ai-anafe fî mamîndamboyafe,' meho. ³² Dîborîhîndî hoafî ra ndorîhoayoweimb-ane, nga ro rarîhe hohoanîmoayahî, hoafî ra Krais ahandî nendî-babîdî ranahambo hoafîmayo. ³³ Nga asu sîhefîmbo kameihîyo yare hoafîmayo, 'Se sîhamundî nîmorehîmbo ngusüfo pandundürî, se mamamî sîhamundîhoarî ngusüfo pararundî nou. Nga asu mare nîmorehî ai ahandî nindowenihîmbo ahîndîndî.

6

Nîmoakîdîbou asu hondafîndî aheimbo hoaf-ane nda

¹ Nîmoakîdîbou, se Adûkarîndî hohoanîmo süngundîhindühi, sîhei meape-yafe hoafî hîmborîndeihi ra süngundîhîndî. Hohoanîmo ra dîboadorîhoeimbî hohoanîmo-ane. ²⁻³ Godîndî hoafî yare hoafîyowohü yahoya, 'Se sîhei meapembo ahîndîndei,' meho. Ahînümbî hoafî ra God ai weanguruhî horombonambore ranî bîtapîre masîhendî. 'Se randîhindanî

rananimbo se aboedi yangiri niboadeimbo, asu hifi ndanihu geduhi nimboeimboyei,' meho.

⁴ Nga boagiri, se sihei nimorambo nginindi himbondi hehindura nimori ai ngusüfoambe nginindi-ndeimboyei, nga yowan. Nga Adükarindi hoafi ra diaboado-ndihindürühi yamundihindüri.

Moani ratüpuriyei-rihündeimbi asu hifandiru-rundeimbi aheimbo hoafane nda

⁵ Moani ratüpuriyei-rihündeimbi, se sihei hifandiru-rundeimbi imbo ahinideih yihimbo sisiindahindühi ahamundi hoafi himborindei. Moani mam aboedi hohoanimo süngundihindühi, ahamundi hoafi himborindei, se Kraisiindi hoafi rawehindi nou. ⁶ Ai sihei ratüpur rana-hambo aboed-ane mbisimonda mbisei hehi ahamundi himboahü yangiri aboedi ratüpur-ndeimboyei, nga yowan. Se Kraisiindi moani ratüpuriyei-rihündeimbi nahurai niboadeimbo ninimoatükun God ai yifirayu ra hihifi-hihifindeih süngundihindi. ⁷ Se hihifi-hihifindeih, moani ratüpur ra diaboadondihi ratüpurindei. Se nindoumbo ratüpurayei nahurai-yopon, nga Adükarimbo ratüpurayei nahurai ratüpurindei. ⁸ Se ra fifirihindi, Adükar ai ahandi takini ratüpuriyei-rihündeimbi asu moani ratüpuriyei-rihündeimbi aheimbo munguambo dagadürimbui.

⁹ Hifandiru-rundeimbi, se sihamundi moani ratüpuriyei-rihündeimbi imbo aboedi-aboedindundüri, nga se aheimbo nginindi hoafindimboemo. Adükar ai sünambe amaru ra, sihamundi asu ahei munguambo hifandira-ndüreimb-ani. Asu ai moai nindou ngorümbo ngorüpoani ngorüpoani hohoanimo yu, nga ahandi himboahü mam-anei.

Anihondümborihindeimbi ai Godindi ami nahurai-anei

¹⁰ Asu hapoana ro hoafi nda mungu fembo samboanahi. Adükar ai nginind-ani asu ahandi nginindinambo nginindi niboadei. ¹¹ Se Godindi-mayo yifiarimbo napo ra ndahümündi hehimbo Satan ai siheimbo sisihimmo-ndandürani nginindi nimboei. ¹² Nga asu sihiri moai nindou-babidimbo yangiri yifariyefühi-yefipoani, nga mungu moaruwai nendi sünambe amarei ra-babidimboanefi yifarayefi. Moaruwai nendiyafe bogori, nginindi nendi, asu hifinindi moaruwai hohoanimo ra hifandundeimbi munguambo ai-babidimbo yifariyefi arihundi. ¹³ Ranimboane asu Godindi-mayo yifiarimbo napo ra ndahümündi. Rananambo asu moaruwai tükündifewani, se nginindi niboadeimbo yifariindei ngeimbo, se harindihehi niboadeimboyei. ¹⁴ Yini, se randihi niboadei, anihondü hohoanimo rananambo sihei botifohü retimbondihigüdühindi. Asu sürühoembi hohoanimo raninambo ninimnehoari nahurai güdühindi. ¹⁵ Godindi hoafi aboedi hoafimbo diaboadondihi hehi nimandei. God ai nindou-babidi wudimbo yahumboani hoafi ra su nahurai güdühindi. ¹⁶ Munguambo moatükun ra ndahümündi hehi Godimbo anihondümbor-fembo hohoanimo ran-amboa nimafümi nahurai ndahümündi mbundihumbo, rananambo Satanindi yifari hai ra pakandihendi. ¹⁷ God ai siheimbo aboedambo-mareandüri, ranambo yifiarimbo at ra kiki boadihindi. Godindi hoafi ra Yifafi Aboedindi nimeri nahurai-ane, se ra ndahümündi. ¹⁸ Nimbini-nimbi si Yifafi Aboedindi nginindinambo se didibafi-ndahindühi rani-poanimbo didibafife ranambo Godimbo düdudahindühi se fandihawamun mbisei ndühündi. Se ngiri afurindihindi, nga nimbi-nimbi si Godindi nendimbohündambo ahambo didibafindei. ¹⁹ Se ndandihididibafindahindi: God ai wambo hoafi ndendiran ro yihimbokoate nimboambo ahandi diborihindi aboedi

hoafi weindah+mareandi ra hoafindamboyahi. ²⁰ Ro Godindi aboedi hoafi ra hoafiya-r+handeimb-anahi raniyah, asu ro ranimbo-hündambo karabusi-meheandi. Nga se wambohünda Godimbo didibafindeian-animbo, ro yihimbokoate aboedi hoafi ra hoafind-amboane God ai yifirayu süngu.

Bidifirana hoafi

²¹ Tikikus sihefi wandafi asu Adükarindi diboadore ratüpuriyu-randeimbi ai hoafindündürimbui ro ratipurayah asu nüngur+heamboyahi animboahi ranimbo se-amboa diboadondihi fifirindihimboyei. ²² Ranimboyahi ahambo koar+hehina asüfu, ro ninüngu-yahumboyefi aniboade fi ranimbo-hündambo fifirindihimboyei. Asu ai ngusüfoambe kikimo-boadearümbui. ²³ Ape God asu Adükar+ Sisas Krais ai, se mungu wandafi mamimbo ngusüfo pefe hohoanimo, anihondümbofe hohoanimo, ngusüfoambe afurife kife hohoanimo mbiseneand-amboane. ²⁴ Nindou sihefi Adükar+ Sisas Kraisimbo ngusüfo par+hor+ ar+hündi, ranaheimbo God ai moani hipoambo-mbireandür-amboane.

Firipai

Pas nda Por ai Firipaihündambo sürü papimarandi

¹ Por ro Timoti-dibo Sisas Kraisiñdi moani ratüpuraye-rihoandeimb-anehi. Se Godiñdi nendi Firipaihündi Sisas Krai-babiñdi aniboadei asu anihondumbo-rihindeimbimbo hifandi-rundeimbi asu farihou-rundeimbi babidimbo se munguambo karihasihandür-anei. ² Sihefi Ape God asu Adükari Sisas Krai ai siheimbo moani hipoambo-ndineandürühi ngusüfoambe afurifimbi hohoanimo mbisabinandür-amboane.

Por ai Godimbo hihifimarüri

³ Ro siheimbo hohoanimo-yahandürühi-ana siheimbohünda wandi Godimbo hihifirihüni arihandi. ⁴ Ro siheimbo munguambohünda munguambo si Godimbo didibafi-yahandowohü hihifi-hihifiya arihandi. ⁵ Horombo se Kraiimbo anihondumbo-marihori ra hei-heimbo haponda asu ro aboedi hoafi bokari-hefemböhünda wambo farihendiri arihündi ranimboanahi ro Godimbo hihifarihüni. ⁶ God ai rani-simboani piyu haya sihei ngusüfoambe aboedi ratüpurü ratüpurüyu humbo asu süngunambo Sisas Krai asükaindu kuduani ratüpurü ra moendindeambui, ro ranahambo türüfoarühe anihondumbo-riheandi.

⁷ Ranimboane ro siheimbo yahurai hohoanimoayahi ra aboed-ane. Ro siheimbo ngusüfo pararüheandürü. God ai sihefimbo moani hipoambo-reamunühi ratüpurü mamü masemuni. Nga ro haponda karabus-ambe animboahiyu asu horombo karabusi-fekoate-yaheand-ambe manimboahiyu aboedi hoafi ranahambo anihondü nafuimbo asu nindou nginindi anihondumbo-fembo farihehe arihandi ra se wambo farihendiri arihündi. ⁸ Ro siheimbo ngusüfoambe afindi hohoanimo-ayahandürü asu rani hohoanimo ra Sisas Kraisiñdi-mayo-ane. Ro ranimbo anihondumboanahi hoafayahi, nga God ai wandi hoafi ra anihond-ane mbüsümbui.

⁹ Ro Godimbo didibafi-yaheandühi sahiya, sihei ngusüfoambe nindou ngorumbo ngusüfo pefe ra afindi hamindi tükümbifendür-amboane. Asu rananimbo se aboedi fifirindihindühi asu sihei hohoanimoambe ra sündihoe-ndürimboe. ¹⁰ Ranimbo se hohoanimo yibobondihindühi aboedi hohoanimo ra fifindihimboyei. Süngunambo Krai kusü simboani ra se sürühehi-ndeimbi asu hütikoate-ndeimboyei. ¹¹ Sisas Kraisiñdi warisüngu mbumundi hohoanimo sihei hohoanimoambe tükündifewani asu nimorehi nindowenihü ai hoeindihindühi Godimbo aboed-ani mbüseimboyei.

Por ai karabusimefiyu raniyo asu nindou afindi ai aboedi hoafi himborimayei

¹² Wandafi mamü, se ra fifirimbihinda samboanahi, wambo karabusimarundiri ra aboedi hoafi hoafiyu hombo mafarihendi. ¹³ Ranimboane asu mungu prisma ai Rom adükari bogori Sisiñdi wori hifandimbo, asu bidifiri amuri amboani ai fifirihindi ro Kraisiñdi hoafi sünguarihandi ranimbo-hündamboyo wambo karabusi-marundiri. ¹⁴ Anihondumbo-rihindeimbi wandafi afindi ai ro karabusi-meheandi ranimbo hohoanimomayei. Ranimboane asu Adükariimbo anihondumbo-rihorühi ngusüfoambe kikimifoarühi hehi yihimbokoate-yehi asu Godiñdi hoafi wataporimborihü arihündi.

¹⁵ Nga bodimondi nindou ai simbori hifinambofe-yomondühi wambo ngusüfoambe moaruwaimbo-rundirühi Kraisindi hoafi bokarhou arundi. Nga bodimondi ai diboadoru hohoanimo-yomondühi Kraisindi hoafi bokarhou arundi. ¹⁶ Nga ro aboedi hoafi anihondü nafuimbohünda animboahi ra nindou ranai yaru fifirundi. Ranimboane asu ai wambo ngusüfo parundirühi Kraisindi hoafi bokarhou arundi. ¹⁷ Nga bodimondi ai ahamundi-hoarimbo yangiri hohoanimo-yomondühi moai diboadoru Kraisindi hoafi bokarhou rundi. Ai hohoanimo-yomondühiya, 'Ro randihundan-animbo Porimbo karabus-ambe tñirifo tükümbifendowamboane,' mehomo. ¹⁸ Nga ambe, moanane masahi. Aboedi hohoanimonamboyo asu moaruwai hohoanimonamboyo, ai munguambo Kraisimbo bokarhou arundi. Ranimboanahi ro hihifi-hihifayahi.

Ranimboane asu ro hihifi-hihifinda ngamboyahi. ¹⁹ Nga asu ro yarihe fifirihendi sihafi didibafife asu Sisas Kraisindi Yifiafindi fehefe raninambo süngunambo karabus hininnginthe hehea tükündaheamboyahi. ²⁰ Ro afindi yifirayahi ra Kraisindi ratüpurü hininngi-ndihendühi amoinngi-ndamboyahi sahehea, nga haponda hamindi ro yihimbokoate Kraisindi hohoanimo süngundihengamboyahi horombo yarihe marihandinou. Rananimbo ro yangiri animboahiyo asu yifayahyo ra Kraisimbo aboed-ani mbiseimboyei. ²¹ Asu nimboe ro yangiri animboahi? Ro yangiri animboahi ra Kraisimbo-hündamboane. Nga ro yifindahani, ra wambo aboedi saf-ane. ²² Ro yangiri animboahi ana, ranani ratüpurü aboedi ratüpurü-ndamboyahi. Ro yifayahyo asu yangiri animboahiyo nene aboedayo ra moai fifirihendi, nga nahanimbai? ²³ Ranahambo ro yiboboarhandi. Ro Krais sowanambo hafo ai-dibo nimarimbo asahi, ra aboed-ane. ²⁴ Nga asu siheimbo fehefendürimbo hifi ndanihü animboahi ranai ngasünde-amboane. ²⁵ Ro wudipoaporihengararihendi nda, ro ndanihü se-babidimbo nimboambo sihei hihifi-hihifi asu anihondümbofe ra ho-hombo afindi tüküfemböhünda fandihengendürimboyahi. ²⁶ Ranimboane asukai siheimbo sowahi ngahani se wandi süngu Kraisimbo afindi hamindi siaondahindühi ngusüfoambe fufuriboadi-himboyei.

Firipaihündi Por-babidimbo rani ratüpurimbo tñirifo-mbeyei-amboane

²⁷ Nga se aboedi hohoanimo yangiri süngundihindühündi, Kraisindi aboedi hoafi hoafimayo nou. Nga raninambo ro siheimbo sowahi tükünda-heandühindoani wanindoani, hoafi nda randihe himborinda samboanahi. Se mamü moatükunimbo yangiri hohoanimoyeihi nginindihüminde niboadei. Asu aboedi hoafi ra anihondümbofe hohoanimo ranahandi nimindhane, nga se mamü hohoanimo yangiri sinngurhindühi anihondümbofe ra fehefembo tñirifoyei arihündi ra himborinda samboanahi. ²⁸ Nga se sihei hürütümbimbo yihimbokoate ngei. Se randahindani ana, aheimbo nafuinda-hündürimboyei ai awandihimboyei, nga se aboedambondahi handihimboyei. Nga God ai ra randeambui. ²⁹ Sapo se Kraisimbo anihondümborihinda God ai Kraisimbohünda siheimbo ndondomareandüri. Se Kraisimbo anihondümbofembo yangiriyo-poani, nga asu ahamböhündambo asubusi semindimbo kapeihyo ndondomareandüri. ³⁰ Nga asu horombo ro se-babidi nimboah-ambe ro Godindi ratüpurü tñirifomayahi ra se hoeimarhindi. Nga haponda ro ahandi ratüpurü tñirifoayahi ra se himborayei. Nga haponda se ro nahurai tñirifoayei.

2

Sihiri sihefihoi moanane fi mbisefuh-animbo wandafi mamimbo hohoanimo-ndahundurimboane

¹ Krai se-babidi nungumbo siheimbo nginindi sagaduri arandi raninambo se nginindi aniboadei. Ai siheimbo ngusüfo pareandura se ngusüfoambe afurahi amarei. Se Yifiafi Aboedi-babidi wudiyehi asu se nindou ngorumbo aboedi hohoanimoyehi hipoambarihindi. ² Ranimboane asu wambo afindi hihifi-hihifimbohündambo, mamihohoanimo süngundihindühi, siheihoari simbori ngusüfo pefirindeihihimamihohoanimo süngundihindi. ³ Se siheihoari yangiri hohoanimondeihiniñondi-ndeimboyei. Nga se sihei fi hifinambondihindühi bodimondamboya, ai ndeari hamind-anei mbisei. ⁴ Se siheiranani moatükunimbo yangiri diboadofemboane mbiseimboyei, nga bodimondi-yafe ranani moatükuni kapeihü diboadofemboane mbisei hohoanimondei.

Krais ai ahandihoi fi hifinambo-mareanda God ai adükarimbomariri

⁵ Sisas Krai ai hohoanimomayu rahurai se mandhi süngundihindi. ⁶ Koadürumbo-koadürumbo Krai ai God-ani, nga ai moai God nahurai niñgombo ra kikihamindu, nga moani hinñgimareandi. ⁷ Nga God nahurai niñgombo ra ai ahandihoi hinñgimareandi, asu moani ratüpuriyu-randeimbihaurai hohoanimo masemüdu. Nindoumbofi tüküfi nungumbo, asu nindou-yafe fi wusindamündü manüngu. ⁸ Nindou ranahambo nindou nahurayu hoeimarihori, nga ahandi fi hifinambore hayambo Godindi hoafi süngura humbo yifimayu. Yinini, nimikeimbi karthe-ndeimbifihiyifimayu. ⁹ Ranimboane asu God ai ahambo serümündü hafu nimoamo hinñgirirühi, asu muñguambo ngasündeandeimbibogorikamafoariri. ¹⁰ Ranimboane asu nimoamonindi, hifinindi, hifi hoarehindi nendi muñguambo ai yirimbo pusindhi Kraiindi hoarehi nimandeimboyei. ¹¹ Asu muñguambo ai Sisas Krai Adükari Bogor-ani mbiseimboyei. Ranimbo-hündamboane ndüri adükarümb-ani mbiseimboyei.

Sihiri ngorü nindou-yafe mbusümo si nahurai-ndefomboane

¹² Ranimboane asu ngusüfo parheandüreimbi mamihimboahambe se nimbi-nimbisi wandi hoafi himbori-yei marihündi. Nga haponda se-babidi nimarikoate-yahambe se wandi hoafi ra süngundihihigei. God ai siheimbo aboedambo-mareanduri, nga ratüpurira moendifembohünda se aboedi hamindi nimarimbohündambo büburiñindahi gei. ¹³ Sapo ninimoatükunimboyu God ai yifirayu ra se yifiriyohefe ratüpurimbohünda farihenduri arandi.

¹⁴ Muñguambo moatükuni se ratüpurindeihihigriyiboaruko hoafindeihimbo simbori-simborindei. ¹⁵ Ranimbo-hündambo se moaruwai hohoanimokoate-yeimbihimbo asu Godindi aboedi sürühehindeimbi nimori nimboeimboyei. Hifinindi nimorehi nindowenihia diboadofekoate-yeimbi moaruwai hohoanimoyei-rihündeimb-anei. Nga se aheimbo yangiri niñgombo hoafi hoafindeiani, se ahei mbüsumo niboadeimbo sindeimboyei mupui nimbokoani siayo nahurai. ¹⁶ Se rahurai randihindani, aheimbo yangiri niñgombo hoafi hoafindeiani, Krai ai asukai kuduanini, rasimboani ro sihembohündambo hihifi-hihifindahühi hoafindamboyahini, 'Ro moani hoangirihetihirifoyahühiyahipoani.' ¹⁷ Se Godimbo anihondumbo-rihorühi ratüpuriyehi

arihündi ranimbo God ai hihifi-hihifayu se ahambo sesi sihefembo nahurai-ane. Wambo hifokoarahindiri ana, ra ro se-babidi Godimbo sesi sihefembo nahuraindimboe asu se-babidimbo hihifi-hihifindamboyahi.
¹⁸ Raninambo asu se-amboani ranahambo ro-dibo hihifi-hihifindei.

Timotindi hoaf-ane

¹⁹ Adükari Sisas ai yifirayu ana, ngiri amitata Timoti siheimbo sowanambo koandihelina düdu sahehea hohoanimoayahi. Rananimbo asu ai asukai düdü siheimbohündambo wambo hoafinduanı, ro ngusüfoambe hihifi-hihifindamboyahi. ²⁰ Nindou ngörü moai rahurai nungu, nga Timoti yangir-ani ro mamı hohoanimo sünguarıhoandı. Siheimbo farıhefendürimbo ai afındı hohoanimoayu. ²¹ Bodımondı ai aheihöarimbo yangiri hohoanımoyei arıhündı, nga Sisas Kraıındı ratüpurimbo moai hohoanımoyei. ²² Nga se yarıhi fıfirıhındı, Timoti ai nindou aböed-ani. Aböedı hoafı hoafımbo wambo mafarıhendiri, nımorı ai rananı moatükunı ratüpurimbo afındambo afarıheirü nou. ²³ Ranıamboane asu nını-moatükunı tüküfemboayo ra nungundıhe fıfindıhe mbundıhambo-anıambo, nımai koandıhehinanı siheimbo sowanambo mbüsünuwa asahi. ²⁴ Ro türüfoarıhe anıhondümbo-rıheandı Adükari ai yifirayu ana, ngiri amitata ro-amboanı siheimbo sowana dıdıhi.

Epafroditusındı hoaf-ane

²⁵ Epafroditusımbö siheimbo sowanambo koehefiwa sınımbö hohoanimoayahı. Ai sıhefı wandaf-ani, nga ai ami nahurai wandı mamı ratüpurıyu-randeimb-ani. Wambo farıhefe-ndiriimbo sei hehi, koamarıhehora wambo sünimbo mafarıhendiri. ²⁶ Siheimbo hoefembo afındı hohoanımoyu. Se ahambo angünımbomayu hoafı hımborımayei ranahambo fıfire hayambo asu siheimbo afındı hohoanımö-mayundüri. ²⁷ Anıhond-ane, horombo angünımböyuhü ndearambo akımı hamındı yifımbö yangirımayu. Nga asu God ai ahambo hıpoamborirühi dıboadomarira asu aböedımefıyu. God ai moai ahambo yangiri hıpoamboriri, nga wanı. Nga ai wambo amboanı hıpoambö-mareandıri, nımböe ro afındı hohoanımömayahi, nga asu ai yifımböimbonana, ro afındı hamındı hohoanımöya. ²⁸ Ranıamboanahi ahambo koehefimbo afındı hamındı hohoanımöayahı rananımbö se asukai hoeındıhorühi hıhifi-hıhfındeimboyei. Rananımbö asu ro siheimbo afındı hohoanımökoate-ndamboane. ²⁹ Ranıamboane asu se hıhifi-hıhifınambo Epafroditus ndahörımındeı Adükariımbö anıhondümbo-rıhoreımbı ai anıhondümbo-rıhındeımbı asahörımındeı nou. Se yahurai nındöumbo ndüreimb-anemo mbısei. ³⁰ Ai Kraıındı ratüpurı ratüpurıyuhü ndeara akımı hamındı yifıyüane, nga ai moai ahandı fımbö ndörıhefe nıngombo hohoanımöyu. Nga wanı. Se wambo fehefendiriimbo masei, nga ngırındeı. Nga sıhei-mayo fehefe ra wambo saımböhünda ahandı angünı ra karefarıhoeı hayambo ahandı ratüpurı ratüpurımayu.

3

Nindou dıdıyeı Kraıımbö anıhondümbo-arıhorı ana, ai mbumundı hamınd-aneı

¹ Wandafı mamı, hoafı nda moendıfembohünda randıhe hoafında samboanahi: Se Adükari-babıdı anımböeı asu ranahambo se hıhifi-hıhifındeı. Ranı-moatükunımbö asukai siheimbo sürü papımbö ro moai yıboarukoyahi, nga ro siheimbo fandıhe-heandırimboayahı.

2 Nindou afoendi yafori nahurai ratüpurü moaruwai ratüpurüyomorundeimbi ahamumbo se hibadihumbo. Rani nindou ai hütihütirundürühi hoafiyomondühiya, 'Sihiri munquambo Suda rarihi arihündi süngu sihefi fi-hoeari kandihu tindihumboane,' mehomondüri. ³⁻⁴ Nga Kraisimbo anihondumbo-rihuri arihündi sihiri Godindi mamisiri hondanefi. Nimboe sihiri ahandi Yifafinambo ahambo hihifi-hihifiimbo kakisaorihurühi asu Sisas Kraisimbo ndüri adükareimbani sefi arihündi.

Nindou düdi ahandi fimbo moatükunimbo yangiri türüfoare anihondumbo-areandi ranahambo ro ngasündi-hinimboanahi. ⁵ Wambo me ai wakimara-mindindirü ra 8 siyo hayamboyoane, wandi fi-hoeari karu tirimar-hoemondiri. Nga asu ro Israerihündi Bensaminandi sirambeahind-anahi. Ro Hibruhünd-anahi asu wandi meape amboa Hibruhünd-anafe. Nga ro ndorithe Farisi-yafe ahinümbi hohoanimo ra süngurihe marhi hahi. ⁶ Ro ahinümbi hohoanimo süngufembo hütihütiya habodihühayah asu Kraisindi nendi aheimbo moaruwaimbomariheandüri. Nindou ai Suda-yafe ahinümbi hohoanimo ranahambo hohoanimoeyi asu wandi hohoanimo ranahambo yibobomarhindi ranahambo ro hütikoate-yahi.

⁷ Horombo rani-moatükunü ra wambo ndorihoyo-weimbi hondü hamindi-mayo, nga asu haponda Kraisindi süngumbo rani-moatükunü ra moanane asahi. ⁸ Roana Suda-yafe moatükunü ranahambo moanane yahombo yangiriyahipoani, nga wani. Nga munquambo moatükunü ranahambo moanane asahi Sisas Krais wandi Adükarimbo fifirarihinimbohünda. Rani-moatükun-ane ai afindi hamindi hondayo, nga asu munquambo aboedi moatükunü hifi ndanihünd-ambo ranana ai yafisühumi nahurai-ane. Roana Kraisimbo yangiri-anahi süngumbo hohoanimoayah, nga asu bidifiri amuri moatükunü ranana hiningi-mariheandi, nga asu rananimbo ro Kraisimbo yangiri kikihisafindi-hümindimboyahi. ⁹ Ro ahinümbi hohoanimo sünguarheandi ana, wambo mbumund-ani mbiseiani, ra moanane, asahi. Nga ro Kraisimbo anihondumbo-arihendi ana, God ai wambo mbumund-ani mbüsüani, ra aboed-ane. ¹⁰ Ro Kraisimbo nondöhini fifirindihin samboanahi. Ai yifihündi botimefiyu, rani nginindi ra fifirindihea samboanahi. Kraisi ai tiriifo masemündua asu ro-amboani waboadihinimbo tiriifo ndahamindi samboanahi. Ai hohoanimoynu mbura, yifimayu nou, ro-amboa rani süngundahea samboanahi. ¹¹ Ro rani-süngundithe heheambo-animbo ro-amboani yifihündi botindaheamboyah sahehea-mboanahi hohoanimoayah.

Por ai tükufembo-yowami tükufembohünda pipimayu hu

¹² Ro Kraisindi hohoanimo moai munquambo sünguriheandi asu nafirihamindihü, nga wani. Ranimbo-hünda awi ro tiriifoayah munqumboyowami tükufihü takini semindimbohünda. Nga ranimbohündamboyu Kraisi ai wambo wand-ani, mehu. ¹³ Nga wandafi mami, ro hohoanimoayah, moai awi munquambo tüküyaheandi, nga ro mami moatükunü yangiri-ane süngurihe arihandi. Wandi horombodidi hohoanimo ra moanane asahi, asu süngunambo Kraisi nahurai ndorihoeimbi ningombo rani hohoanimo tiriifoayah. ¹⁴ Ro munqumboyowami tükufembo hütihütiayah napo semindimbohündambo nahurai. God ai Kraisindi wari-sünguyu wambo hoafimeindirü sünambe God-dibo ningombohünda ra napo nahurai-ane. ¹⁵ Sihiri didiyefi hohoanimo nginindi kükühi-foarihundeimbayefi ana, sihiri amboa hohoanimo yahurai randihu hohoanimo-ndefomboane. Nga bidifiri se hohoanimo ra

mami süngufekoate-ayei ana, God ai s̄heimbo rani hohoanimo ranahambo koriboadeandürübui. ¹⁶ Nga s̄hiri aboedi hohoanimo sahumindefimboanefi rani hohoanimo ra k̄ik̄ihisafi-nd̄ihumindefimboane.

¹⁷ Wandafi mami, se mun̄guambo wandi hohoanimo ndani-süngund̄ihindi. S̄heimbo aboedi hohoanimo nafuimari-hundüri. Nindou ai rani hohoanimo rasüngurihi ar̄ihündi ranaheimbo d̄iboadond̄ihi hoeind̄ihindüri mbund̄ihü-mboanimo, se-amboa rasüngund̄ihi ndühündi.

¹⁸ Horombo s̄heimbo af̄indimbo hoaf̄imehandüri, nga haponda arani himboahombo-r̄ihamin̄dhühi hoafayahi. Nindou af̄indi ai moaruwai hohoanimo süngurihi ar̄ihündi asu ran̄nambo Kraisi n̄imi keimbi kar̄ihe-ndeimb̄ih̄i yif̄imayu ranahambo daboadi h̄ih̄iri-ma-r̄ihindi.

¹⁹ Süngunambo nindou ranai ana awar̄indi-hehimboyei. N̄ini-moatükuni ai yif̄irayei rani-moatükunimbo yanḡiri hohoanimoyei ar̄ihündi ra ahei god nahurai-ane. Ahei amoan̄inḡumbi hohoanimo ranahambo bor̄iyei r̄ihündühi asu h̄if̄in̄indi moatükuni ranahambo yanḡiri hohoanimoyei ar̄ihündi.

²⁰ Nga s̄hefi ngoafi hondü ana s̄nambe-ane. Adükari Sisi Kraisi s̄hefimbo aboedamboreamuni-randeimb̄i ai s̄nambeah̄indi kos̄imboayu ra h̄if̄andar̄ihündi.

²¹ Ahandi nḡin̄ind̄inambo ai mun̄gu-moatükuni ra ahandi hoareh̄indimboe. Asu mami rani nḡin̄ind̄inambo ai s̄hefi fi moaruwai fiyoweimb̄i ra h̄ih̄iri-boadeanda asu ahandi rani-poan̄imbo fiayu nahurai tükündahu-mboyefi.

4

H̄ih̄ifi-h̄ih̄if̄indeih̄i wud̄indeih̄i aboedi hohoanimo süngund̄ihindi

¹ Ranimboane asu se Adükari-d̄ibo an̄iboadei ra se nḡin̄ind̄ihümündi n̄iboadei. Ngusüfo par̄iheandüreimb̄i, ro s̄heimbo af̄indi hohoanimoayah̄i. S̄heimbo ro h̄ih̄ifi-h̄ih̄ifiyah̄ühi asu ngusüfoambe yib̄idafoa-r̄iheandi.

² Yuodia-ane asu Sindiki-ane, s̄hafembo h̄üti-hoafayahi, se Adükari-d̄ibo an̄imbafe, nga se wudi-wud̄indaf̄ineandi.

³ Nga se ro-d̄ibo ratüpur̄iyafi-randeimb̄-anafi s̄hambo hoafayahan̄i, “N̄imorehi yimbu ra fand̄ihawap̄iri,” masahi. Kremen asu wandi mami ratüpur̄iyei-r̄ihündimb̄i bab̄idi n̄imorehi yimbu ai t̄in̄ir̄ifo-mayafe aboedi hoafi hoaf̄imbohünda. Horombo God ai ahei ndüri mun̄gu koadürümbo yanḡiri n̄ingombo bukambe sürü pap̄imarandi.

⁴ Se Adükari-d̄ibo amarei, nga rananimbo mun̄guambo si h̄ih̄ifi-h̄ih̄if̄indei. Asukai hoafayahi, se h̄ih̄ifi-h̄ih̄if̄indei.

⁵ Nindou bod̄imondi s̄hei himboari hoafendi hohoanimo hoeimb̄ir̄ihind̄-amboane. Nga nḡiri am̄itata Adükari ai kudu.

⁶ Se nḡiri n̄ini-moatükunimbo af̄indi hohoanimondei. Nga n̄ini-moatükuni s̄heimbo fehefemböhündambo se Godimbo h̄ih̄if̄ind̄ihor̄ihü d̄id̄ibaf̄indahindo.

⁷ Ranimbo asu se Kraisi-d̄ibo n̄imandembo God̄indi afur̄ife hohoanimo ranai s̄hei hohoanimoambe asu ngusüfoambe ra nḡin̄ind̄amin̄imboe. Afur̄ife hohoanimo ra nindou ai nḡiri aboedi f̄if̄ind̄ihindi.

⁸ Nga wandi b̄id̄if̄irani hoaf-ane nda: Aboedi hohoanimo asu hohoanimo ranahambo nindou aboed-ane sei ar̄ihündi ranahambo se hohoanimondei ndühündi. Hohoanimo ra an̄ihond-ane, ndondofeimb̄-ane, d̄iboador̄ihoeimb̄-ane, sürühoeimb̄-ane, aboedi saf-ane asu hohoanimo ranahambo aboed-ane asei, rani hohoanimo ranahambo n̄imbi-n̄imb̄isi se hohoanimondei.

⁹ Ro watapor̄imbo-mar̄handi asu yamundi-mar̄handüri ra se f̄if̄ir̄ihimboane asu n̄ini-moatükuniyo ro ramar̄iheandi ranahambo himbor̄imayeyo asu hoeimar̄hindiyo mun̄guambo ra se süngund̄ihi ndühündi. Se rand̄ihindani, God afur̄ife hohoanimo saimuni-randeimb̄i ai se-bab̄idi n̄imandümbui.

Ahei-mayo fehefe ranahambo Por ai hihifi-marandüri

¹⁰ Haponda se asükaiyei wambo hohoan+moyeihi mafar+hehindiri. Ran+amboanahi Adükari-d+bo h+hifi-h+hifayahi. Horombo se wambo far+hefe-ndiri+ambo sei mar+hündi, nga nüngundihi mafand+hehindiri. ¹¹ Ro moai rananini moatükun+ambo mbon+ambo-r+hamindi hehea hoafiyahi, nga wani. Nga ro fifir+he-amboanahi nini-moatükuni wambo tükefeyo ranahambo ro moai afindi hohoan+moyahi. ¹² Ngorü-s+imboa ro napo mbon+ambo-r+hamindi, asu ngorü-s+imboa napo afindeimbiya ran+moatükuni ranahambo ngiri afindi hohoan+mondahi. Nini-moatükuni tüküfeyo ranahambo ro moai afindi hohoan+moyahi, nga aboedi nimari ar+handi ra ro fifir+heandi. Ro sahasi heheambo nahurai-mbayahiyo wem-bopo nahurai-mbayahiyo, afindimbayo ak+doumbayo ran+moatükun+ambo wangei-ane asahi. ¹³ Krai ai wambo ng+nindi masendira, asu ran+na ro mungu moatükuni ra rand+heamboyah.

¹⁴ Nga wambo moaruwai tüküme Feyoa, se mafar+hehindiri ra aboed-ane. ¹⁵ Firipaihündi se-amboa yarihi aboedi fifir+hindi, horombo ro peya hehea, Godindi aboedi hoafi ra bokari-hefemböhünda, Masedonia hifi hini+ngi-mar+heandi. Ras+imboa Kraisindi nendi ngorü ngoaf+hündi wambo moai far+hehindiri, nga se yangiri far+hehindiri hehi wambo kaki masehindiri. ¹⁶ Ro Tesaronaikahü nimari+hambe bidifiri moatükuni mbon+ambo-mar+hamind+ha, ras+imboani se yahunümb+ambo far+hehindiri mar+hündi. ¹⁷ Ro moai sihei-mayo napo sem+ind+ambo yangiri hohoan+moyahi, nga wani. Nga se wambo mafar+hehindiri ranahambo God ai siheimbo aboed+mbireandür-amboane asahi. ¹⁸ Sihei-mayo mungua-moatükuni masaham+ind+hi. Ra ak+douyopoani, nga adükar-ane. Epafroditus sihei-mayo moatükuni semündü sün+ wambo masendira, ranane asu ro afindi engoro. Sihei-mayo moatükuni wambo masehindiri ra God+imbo aboedi fis+jarü moatükuni saimbo nahurai-ane. Ran+ hohoan+mo ranahambo God ai aboed-ane yahuhaya hihifi-h+hifayu. ¹⁹ Se nini-moatükuni mbon+ambo-r+hümündi ra wandi God ai ahandi napo afindeimbi saf-ane ra Kraisindi süngu siheimbo dagadür+mbui. ²⁰ S+hefi Ape God+imbo koadürümbo-koadürümbo aboed-ani mb+sefomboane. An+hond-ane.

Hihifi hoafi

²¹ Godindi nendi Krai Sisas-babidi an+boadei aheimbo h+hifar+hündüri. Bod+mondi wandafi mam+ ro-babidi amarei, siheimbo amboani h+hifar+hündüri. ²² Godindi nendi ndan+hü amarei siheimbo h+hifar+hündüri. Romi-yafe bogori adükari Sisarindi worambe ratüpur+yei-r+hündeimbi ai-amboani siheimbo h+hifar+hündüri. ²³ Adükari Sisas Krai ai siheimbo moan+ hipoambo-mb+reandür-amboane.

Korosi

Pas nda Por ai Korosihündambo sürü papimarandi

¹ Ro Por Sisas Kraisiñdi hoafi sahamiñdi ha-rihandeimb-anahi. God ai ahandi hohoaniñmonambo wambo Kraisiñdi hoafi semindiñ hombohünda kafoare hiñiñgi-mareandiñ. ² Wandi wandafi, Timoti diñoanehi pas nda sürü papiriño Godiñdi nendi Sisasiñbo anihondümborihoreimbi Korosi ngoafiñhü amarei siheimbo koarariñhehoandi. Sihefi Ape God ai siheimbo moaniñ hiñoambo-ndearühiñ ngoñsüfoambe afurife kifimbiñ hohoaniño mbisagadür-amboane.

God ai Korosi nendambo anihondümborife hohoaniño botimareandüri

³ Yihoehiñ didibafife hoafi ranambe siheimbohünda muñguambo si Godiñbo sihefi Adükariñ Sisas Kraisiñdi afiñdiñ ranahambo hiñhiñfiñhorihü hoafiñyahoando riñoandüh-anehi. ⁴ Se Sisasiñbo anihondümborihorühiñ asu Godiñdi nendi amuriñ animboei aheimbo ngoñsüfo pariñhi marihüñdi hoafi ra ro hiñborimayehiñ ranimboyehiñ ro Godiñbo hiñhiñfiñmarihoriñ. ⁵ Niñboe sapo se anihondü hoafiñ asu aboediñ hoafiñ ranaiñ tüküfeyoaniñ aboediñ moatükuniñ God ai sünambe masihendiñ ranahambo hiñboriyehiñ hehiñ semindiñbohünda anihondümborihü niñoamo hiñboyehiñ arihüñdiñ. Asu ranana siheiñ hiñoambofeñ asu ngoñsüfo pefe hohoaniño ranahandiñ niñindiñhane. ⁶ Muñguambo hiñfiñhü ai bokamariñoemo ranayo niñmorehiñ nindoweniñhiñ afiñdiñ anihondümborihindühiñ süñgumarihindiñ asu ranayo aheiñ hohoaniño ra aboediñ tükümeñfeyo siheimbo rawareandiñ nou. Aboediñ hoafiñ ra weangoñgürühiñ siheimbo sowahiñ tükümeñfeyo hiñboriyehiñ asu ranimbo Godiñdiñ moaniñ hiñoambofeñ hohoaniño ra anihondümborifiñfiñmarihindiñ. ⁷ Epafras ai Godiñdiñ-mayo moaniñ hiñoambofeñ hohoaniño hoafiñ ra yamundiñ-mareandüriñ ra se fiñfiñhimboaneiñ. Nindou ranaiñ rodiño Sisasiñdiñ ratüpuriyefiñ-rihundeimb-aniñ asu ai yihoehimbo farihemuniñ arandiñ ahambo ngoñsüfo pamarihoriñ. ⁸ Yifiafiñ Aboediñ ranaiñ siheimbo nindou ngoñgürümborü ngoñsüfo pefe hohoaniño masagadüriñ ra Epafras ai yihoehimbo wataporimbo-marandiñ.

God ai Korosimbo ngoñniñmbiñramüñdüriñ yahuhaya Por ai didibafimeñfindo

⁹ Ranimbo-hündamboyeñhiñ ro siheimbo hiñboriyehiñ hohoa muñguambo si ra siheimbohünda Godiñbo didibafiyehiñ arihöandiñ. Raniyehiñ ro Godiñboyehiñ ai Yifiafiñ Aboediñdiñ-mayo aboediñ fiñfiñife dagadüraniñ asu se niñniñmoatükuniñ ai yifirayuñ ra fiñfiñiñmbiriñhinda se hohoa didibafiñyahoando arihöandiñ. ¹⁰ Ranimbo-hündambo-animbo asu se Adükariñdiñ nendiñ nahuraiñ hahabodeihüñ asu niñniñ hohoaniño se rawariñhindiñ ra hiñhiñfiñhiñhiñfiñdübuiñ. Rananimbo asu se niñboeimbo ahandiñ-mayo aboediñ ratüpuriniñ raniniñ yanggiriñ süñgundiñhiñ ndühüñdiñ asu siheiñ Godiñbo fiñfiñifeñ ra ngoñbo adükariñdiñmboe. ¹¹ Ro rariño didibafiñyahoandühiñ sehiñya: God ai siheimbo ahandiñ hepünüñfeyimbiñ ngoñniñndiñnambo ngoñsüfoambe ngoñnamüñdüriñ-mboane. Ranimboane asu ngoñniñdiñ niñboeimbo muñguambo tiññiriñfo ranahambo moanane mbiseihüñ hiñhiñfiñhiñhiñfiñdeihüñ Godiñbo hiñhiñfiñndiñhoriñ asehiñ. ¹² Ai siheimbo ramareandüriñ se aboediñ hohoaniño süñguriñhiñ arihüñdiñ ranimboane asu aboediñ moatükuniñ semindiñmbo diñboniyuñ masihendüriñ raninambo süñgunambo ndahümüñdümboyeñhiñ. Rananimbo Godiñdiñ nendiñ muñguambo si God hiñfandiñrandiñ ranifiñhiñ animboeiñ raniniñbabidiñ raniniñmoatükuniñ ra se

ndahümündimboyei. Ranahambo se Godimbo hihifindihori. ¹³ God aiyu sihefimbo nimbi nimarawanipoedi hürämündümuni tüküfi aboedambo ahandi nimori mam ranahandi nginindi hifandirand-ambe hiniñgi-mareamuni. ¹⁴ Ahandi sünguyefi shiri aboedambo tüküyahundühi sihefi moaruwai hohoanimo ranahambo amboawiyeyi mehumuni.

Sisas asu ahandi ratüpurü hohoanimo

¹⁵ Godindi nimori Krais-ana sapo God hoeifekoate-ayefi yahurai sisami hamind-ani. Aiana weangurühi hondü tüküfi haya asu munguambo moatükuni God ai nafimarandi ra ai ngasündife nimindihani. ¹⁶ Ahandi sünguyo God ai mungu moatükuni nimoamo sünambe asu hifini ra nafimarandi. Ai hoeifeimbi asu hoeifekoateimbi moatükuni nginindi munguambo nafimarandi. Raniyu mungu moatükuni ra ahandi süngu ahambohünda nafimarandi. ¹⁷ Raniyu Sisas Krais ai boatei mungu moatükuni tüküfekoate-yoambe manüngu asu rani-moatükuni ranai ahandi nginindinambo aboedi tüküfe engoro. ¹⁸ Ranimboane asu ai ahandi nendi-yafe fi ranahambo mbroyuhü asu fi ranahambo yangiri niñgombo nimindihayu. Ai boatei weangurühi tüküme fiyu asu mungu moatükuni ranahambo bogori niñgombohünda ai boatei yifihündi botimefiyu. ¹⁹ God ai ahandi munguambo yangiri niñgombo hohoanimo asu nginindi ra ahandi Nimorindi fiambe mbimarowamboane mehu. ²⁰ Mungu moatükuni hifi ndanihünda asu sünambeahindi ra Godimbo hürütimb-anei, nga ahandi nimorindi sünguyu ai mungua moatükuni ra ai randeambui asu God-babidi wüdeimboyei. Ranimboyo Sisasindi hori ranai nime keimbi karihendeimbi fih kamefoenda asu God ai sihefi hürütimbü hohoanimo ra hifinambo-mareandi.

²¹ Horombo ana God ai anguni manüngu asu se anguni manimboei. Raniyeyi asu se ahambo hohoanimoambe hürütümarihori. Sapo se moaruwai hohoanimo ra süngurühindühi wambo. ²² Nga asu Sisas ai nime keimbi karihe-ndeimbifih yifyuhü rani-süngunamboye God aidibo niñgombo mamambe-mareandüri. Sheimboya, ai wambo sowana sühüsihumbo asu ai aboedi sürühehindeimbi nimoembo moaruwai hohoanimo ra nimarikoate-mbeyondüri yahuhayamboye ramareandi. ²³ Se anihondümbofe hohoanimo raninambo kikihisafiri-hümündih moani nginindi animboei ana, rani-moatükuni sheimbo tükündifemboe. Nga moaruwai ratüpurü hohoanimo ranai sheimbo hühündeiran asu se aboedi hoafi himboriyeyi hehi anihondümbo-marhindü ra hiniñgi-ndihimboyei. Ro Por aboedi hoafi ranahandi ratüpurüya-rhandeimb-anahi asu hifi ndanihü nindou munguambo ranaheimbo rani hoafi ra hoafiya marhandi.

Por ai Korosimbo mafarhendüri

²⁴ Haponda ro sheimbo farhefendürühi nime tñirifo ra wandi finambofe semindimbo hihifi-hihifeheandi. Roana Kraisindi nendi ahandi fi nouayo ranimbo fehefembo samboanahi. Kraisindi asubusi ahandi nendi ranaheimbo farhefembo ra awi mbeñgori. Asubusi ra ro semindimboayahü nda Sisasindi asubusi rani-dibo simongorindihya samboanahi. ²⁵ God ai ahandihoari kamafoareandir-amboyahü ro Kraisindi nendi-yafe ratüpurüyo-rambo sheimbo farhefe-ndürimbohünda tükümeheandi. Ranimbo-hündambo-animbo asu ro Godindi hoafi engoro ra mungu wataporimbo-ndihamboyahü. ²⁶ Munguambo si maho ra horombo ana hoafi ra munguambo nindou ranahei himboahü dibo menjoroyo. Nga hapondani ana Godindi nendi ranahei himboahü weindahü hamindi tüküfemboane. ²⁷ God ai hoafi dibo engoro ra Suda-yafe ndifo ranaheimbo

nafuimbo yahumboani. Hoafi dibo hamindi mengoro, nga God ai weindahimareandi ra ndahurai-ane: Sisas ai se-babidi manungu-wamboanei asu se ahambo hifandari-hori. Nimboe ai siheimbo semindinduri hafo ai-babidi aboedi napo ahandi-mayo sunambe engoro ra semindimbohunda.

²⁸ Roana Sisasindi aboedi hoafi ra munguambo nindou mamami ranaheimbo hoafiyefi-rihundeimb-anefti. Rananefi ro nindou munguambo ranaheimbo wudipoaporihu yamundi-rihuruhi ahini hoafiyefi arihundi. Asu ro aboedi hamindi fifirifenambo yamundihunduri arihundi sapo ai nginindi hamindi sungurihindeimbi tukundahindani asu ro Godimbo sowana semindinduri hombohunda. ²⁹ Ranimbo-hundamboane asu ro Adukarindi nginindinambo tjamboyahuhi ratupurayahi. Krais aiyu rani nginindi ra wandi fiambe hiningi-mareandiri.

2

Ai nginindi anihondumbo-ndihinduhi tikai hoafi yihiri-mbirihindamboane

¹ Ro siheimbo yarihi fifirimbirihinda samboanahi afindi hamindi tinirifoayahi se-ane adukari ngoafi Raodisiahund-ane asu Godindi nendi wandi ngusumboari hoeifekoate-mayei-ane fehefembohunda.

² Ahei hohoanimo ra nginindi tukindifehumbo ngusifo pefirindeihi aboedi hohoanimo sahumundihumbo asu rani hohoanimo ranai ahei anihondumbofe hohoanimo ranahambo nginimbi-ramindindura samboanahi. Asu Godindi dibo hoafi horombo mengoro ranamboani ai fifirimbirihinda samboanahi. Nga Krais-ani ai ahandihoari hoafi ranahambo nimindihayu. ³ Godindi munguambo fifirife asu hohoanimo ra Krais ahandi hohoanimoambe tukufemboane nginindi napo arambe tikefeyo nou.

⁴ Nindou ngoru ai siheimbo sisindi hoafinambo tikai hoafinda-hundurimboyei saheheamboanahi hoafi nda siheimbo hoafayahi.

⁵ Ro se-babidimbo nimboambo-yahipoani, nga wandi hohoanimo ana se-babidimboane engoro. Rananahi ro se Kraisimbo anihondumbo-rihoruhi aboedi nginindi nimboeimbo ratupurayei ranahambo fifirithe hehea hihifi-hihifayahi.

Sihiri Krais-babidi niboadefuh-animbo yangiri ningo hondu ra ndahumindefimboane

⁶ Nga asu se Sisas Kraisimbo yihoefti Adukar-ani seihu masahorimindei ranimboane asu se ai-babidi nimboei ngei. ⁷ Rananimbo se ahandi nginindinambo nimboei sapo nimi aharu hifambe hanihu nginindi aninggo-ane asu wori kambohoani nginindiwami nginindi afondaro nahurai nimboei. Ro siheimbo aboedi hoafi yamundarhunduri rani yangiri anihondumbo-ndihinduhi nginindi nimboeimbo asu se Godimbo hihifindihori nduhundi. ⁸ Asu se randihinduhi hibadihumbo. Nga nindou ngoru ai siheimbo hoafi nimindi fifirifekoate hoafinambo tikai hoafindandurumbui. Yahurai nindou-ana ahamundi amao-yomondi-mayo asu moaruwai nendi hifandi-rundeimbi-yomondi-mayo hohoanimo masemundu, nga ai moai Adukarindi hohoanimo sungureandi. Nga wani.

⁹ Munguambo yangiri ningombo hohoanimo Godindi-mayo ranana Kraisindi fiambe tukufemboane. ¹⁰ Krais ai mungu-moatukuni nginindeimbi ranahei mbiro-ani. Se Kraisind-ane, ranimboyu God ai siheimbo yangiri ningo hohoanimo masagadura sihei fiambe tukufemboane.

¹¹ Se Krais-dibo animboadei ranimbo-hundamboyo se fi-hoeari kefetirihefe hohoanimo hondu sunguarihindi. Rani-moatukuni

ranana fi-hoeariñdi-yopoani, nga wani. Nga rani-moatükuni ranana Kraisiñdi sünguyo sihefi yaboateihündi ngusüfoambe hohoanimo ra raguanambo-fembohünda ramarihindi fi-hoeari kefe tirihefe nou. Rani-moatükuni ranana Kraisiñdi-mayo fi-hoeari kefe tirihefe hohoanimo hond-ane. ¹² Se hundürayei ana, se Kraisi-babidi hifambe masamboerei nahurai-ane, asu se ai-babidi botimehindi. Se Godiñdi nginiñdi Sisasiñbo botimariri ranahambo anihondumbo-marhinda ranimbo God ai siheimbo botimareandüri.

¹³ Horombo ana se moaruwai hohoanimo süngumarühi hei. Raniyei asu se yaboateihündi hohoanimo ra moai raguanambo-rihindi, nga asu ranai siheimbo hifokoa-mareandüri noumehindi. Nga asu siheimbo God ai ahandi hipoambona Kraisiñdifihi yangiri niñgombo hohoanimo ranambo botireandüri pamareandüri. Raniyu asu ai rani-simboani sihei moaruwai hohoanimo mamarondüri ra raguanambo-mareandüri. ¹⁴ Raniyo munguambo ahinümbi hohoanimo ranai sihefimo papi-hoafireamuni mbura sihefi moaruwai hohoanimo ra weindahimareandi. Nine hohoanimo moaruwai ratüpuriyefi marihundi ranana papi-hoafi sürü pefe sihefewa engoro, nga asu God ai rani-moatükuni ra nimi keimbi karihendeimbi-fihpare tikoramündühi mungu moendimareandi. ¹⁵ Raniyu God ai moaruwai nendi, asu nginiñdi bogorimboyafu-ndeimbi hifinambo-mareapuri. Nimi keimbi karihendeimbi-fihpare God ai munguambo nindou-yafe himboahü nafuimayu Kraisi ai ahamumbo ngasündi-mareapura asu ai nginiñdikoate-memo.

Sihiri Kraisi-babidi yifimayefi

¹⁶ Ranimbo-hündamboane nindou ngörü ai ngiri siheimbo papi-hoafindandüri sesi sesi, hoe simindi, adükar rotumbo si asu simbori amoamofih rotumbo asu moani ngoafimbo nimarimbo si ahinümbi ranimbo. ¹⁷ Horombo ahinümbi hohoanimo ranana nini-moatükuniyo süngunambo tükufemboayo ranahambo sisami nahurai-ane, nga haponda Kraisi-ani ai anihondü hamindi hondayu. ¹⁸ Se hibadihumbo nindou mamai ai siheimbo papi-hoafindandürananiñbo se ngiri Godiñdi takini ndahümüñdi. Ai tikarehaya ahei ndüri hifinambo-mareandi, nga asu sünambeahindi nendi ranaheimbo adükar-anei sei hehi ahei ngusüfo ranaheimbo parhi arihündi rani hohoanimo ranahambo hihifi-hihifiyei arihündi. Nindou ranai nini-moatükuni yafogoadinambo nahurai hoeirhi hehi ranahambo afindi wataporimbo-arihündi ahei-hoari ndüreimb-ane fi ase. Nga ai nindou-yafe hohoanimo yangiri süngurihindühi fifirihundeimb-ane fi ase. ¹⁹ Rananei asu nindou ranai Kraisi mbiro hondü ranahambo moai ndorhi kikihirihomidei. Kraisiñdi nendi ai ahandi fi-ane asu Kraisi ai manduhari fisafi ranai türe-türe ra haya fi afindi tükefeyo God ai ramareandambo wambo.

²⁰⁻²¹ Seana Kraisi-babidi yifiyeyi mburihü asu rani-simboani hifi ndanihünda hohoanimo moaruwai ra ndeara hinngi-marhind-ane. Nga asu nimboeyeyi haponda se nindou hifi ndanihündambo hahabudi arihündi nahurai tükehinda? Asu nimboeyeyi se munguambo hifiniñdi hohoanimo ndahurai mengoro rani-hoarehi animboei ra sapo yare hoafiyowohüya, 'Rani-moatükuni ra refepoani, rani-moatükuni ra sesipoani, rani moatükuni ra süñdifepoani,' yaho arandi. ²² Se mungu moatükuni ra randihinda moendimboe. Nindou aiyomo rani hohoanimo ra moani ahamundi hohoanimonambo yangiri hohoanimoyomo houmbo sihefimo yamundimarumuni. ²³ Anihond-ane, rani hohoanimo raniramuni sihefimo nginiñdi hohoanimo botireamunanai asu sihiri sünambeahindi

nendambo didibafi-yahundühi s'hefi hohoanimo ranahambo hifinambo-reamunühi asu s'hefi fi ranahambo asubusi semuni marandi. Ranimboyo asu s'hefi himboahü ana rani-moatükunü ra ai aboedi mbumundi hamindi himbomayo. Nga asu rani-moatükunü ranana moaruwai hohoanimo s'hefi ngusüfoambe botife ranahambo ngiri hifinambo-ndeandi, nga wani.

3

God ai Krai-babidi botimareamuni

¹ God ai Krai-babidi s'hefimbo botireamunimboani. Ranimböhündambo-animbo asu nini-moatükunü hohoanimo nimoamo sünambe engoro ranahambo yangiri hohoanimondei. Nimoamo ranthü ana Krai ai munguambo moatükunü ranahambo bogorimbofi Godindi wari hondünü nimarumboani. ² Munguambo si aho ra se sünambeahindi moatükunimbo yangir-animbo hohoanimo pandihindi, nga hifinindi moatükunü raniyopoani. ³ Seana Krai-babidi yifimayei, ranimbo-wambo asu s'hei koadürü yangiri ningombo hohoanimo ranai-ana dibo mbenjori Krai-dibo Godindi fikimi, nga awi moai weindahi yangoro. ⁴ Krai-ana s'hei yangiri ningombo hohoanimo ranahambo nimindhani. Süngunambo ai weindahi tüküfiyu-ambe-animbo asu se ai-babidi Godindi nginindi himboamupuimbo-randeimbi engoro ra ndahümündi hehimbo ranthü weindahi tükündahimboyei.

Se simbori hohoanimo sahümündi-mboanei

⁵ Ranimboane se s'hei hohoanimoambe hifi ndan'hündambo hohoanimo amarondürü ra raguanambo-ndihindi. Ro hoafehandürü moaruwai hohoanimo nda ndahurai-ane: Nimorehi sisihimo hohoanimo, nindowenihü birabiri hohoanimo, ngusüfo botireandeimbi moaruwai hohoanimo asu nindou ngoründi napo hohoanife hohoanimo. Hohoanife hohoanimo ranana tikai godimbo süngufe hohoanimoane. ⁶ Nindou düdi ai Godindi hoafi himborikoate rani-moatükunü hohoanimo sünguarandi ana, asu God ai nindou ranahambo nginindindürühi moaruwaimbondirümbui. ⁷ Horombo se-amboani nindou rani-babidi nimboeimbo munguambo moaruwai hohoanimo ra süngumarithünd-ane. ⁸ Nga haponda se hohoanimo nda munguambo hinnginidihindi: Nginindi hohoanimo, watikoafi hohoanimo, nindou ngorumbo moaruwaimbofe hohoanimo, amongoni hoafi, munguambo moaruwai hoafi ranana se mungu hinnginidihindi. ⁹ Se mamami simbori tikai hoafüründeimboyei sapo ndeara yaboateihündi moaruwai hohoanimo ra s'hei ngusüfoambe-ahindi hinngiri-himboanei. ¹⁰ Nga asu hapondan-ana se simbori nindou tüküyahimboanei. God aiyu ahandihoari nindou simbori ra nafimarandi. Raniyu asu ai s'heimbo hohoanimo simbori simborireandürü hinngireandürü arandi se God munguambo moatükunü nafira-randeimbi ranahambo diboadofe fifirifimbohünda. ¹¹ Ranimboane asu Godindi simbori hohoanimo süngu s'hirü ahandi himboahü mamanehi. Suda asu Suda-yafe ndifo rani-poanimboyopoani, nindou fihoari kefe tirifeimbi asu nindou fihoari kefe tirife-koateimbi rani-poanimboyopoani. Ndifo asu nimambeahindi buriyeyimbi nindou, kaki semindikoate ratüpuriyomo-rundeimbi nindou asu nindou moani aboedi ningomondeimbi ra rani-poanimboyopoani. Nga Krai ai yangiri adükari moatükun-ani asu munguambo s'hefi fiambe amarumuni.

¹² God ai s'heimbo wand-anehi yahu hinngima-reandür-amboani, asu se ahandi nindoumboyahi manimboei-amboanei asu ai s'heimbo munguambo si ngusüfo pareandürü arandi. Ranimboane asu se hohoanimo ndahurai

ndahümündi: Hipoambofe hohoanimo, nindou didiboadife hohoanimo, afurife hohoanimo, warı hoafeandühife hohoanimo, simborı hoafıkoate hohoanimo. Rani-hohoanimo ra se süngundıhi ndühündı. ¹³ Nindou ngorü ai sıheimbo moaruwaimbo-areandürı ana, asu se amboawi mbısei. Nindou ngorü ai ngorümbo moaruwaimboarırı ana, nindou ranai nğırı ahambo simborı hoafındu. Sisas Kraıs ai sıhei hohoanimo moaruwai ranahambo amboawi mehu nahurai-anımbo asu se-amboanı ranı-süngumbo nindou ranaheimbo amboawi mbısei. ¹⁴ Amurı hohoanimo munğu ra ranahambo kapeihı nğusüfo pefırındeı. Ranane nğusüfo pefe hohoanimo ra munğuambo mamambere hınıngıreanda nğınındı anıngo.

¹⁵ Sisas Kraısındı-mayo nğusüfoambe afurıfımbı hohoanimo masemunı ranai sıhei nğusüfo ranahambo ndore hıfandımbırandür-amboane. Se fı mamı nahurai-aneı asu God ai sıheimbo afurıfe küfımbı hohoanımondeı yahuhaya mborai mehündürı. Asu se Godımbo hıhıfındıhorı ndühündı. ¹⁶ Kraısındı hoafı ra sıhei hohoanimoambe nğınındı mbımarındür-amboane. Se sıheihoarı ndondıhi fıfırındıhindühı simborı yamundıfırındeı. Se Herü Bukambeahındı herü, Sisasımbo kakısaombo herü asu Yıfıafı Aboedındı-mayo herü ra heründeihı sıhei hohoanimoambe Godımbo hıhıfındıhorı. ¹⁷ Rananımbo asu se munğu moatükunı hoafı hoafayei-ane asu nıne ratüpurı ratüpurayei-ane ra Sisas Adükarı yıfırayu süngu ratüpurındeı. Kraıs ai sıheimbo mafarıhendürı ranımbo-hündambo se Ape Godımbo hıhıfındıhorı.

Nımorehı nindowenihı asu ahei nımorı ranaheimbo hoafı

¹⁸ Nımorehı se, sıhei nindowenihı ranahamundı hoarehı nımboei. Ranı hohoanimo ranane Godındı hımboahü aboedı hamındayo. ¹⁹ Nindowenihı se-amboanı, nımorehı sıhamundı ranaheimbo nğusüfo pandundürühı sısı-koate ndowandümondürı nıngomo. ²⁰ Nımorı se-amboanı munğua moatükunı sıhei boagırı ai hoafayei ahei hoarehı nıboadeı. God ai ranı hohoanimo ranahamboanı hıhıfı-hıhıfıyau. ²¹ Asu afındı se-amboanı sıhamundı nımorı ranaheimbo randüwuranı asu ai nğınındı-nğınındındeihı dıgorı-dıgorındahımboyeı.

Ratüpurıyeı-rıhündeımbı asu hıfandü-rundeımbı-yafe hoafı

²² Ratüpurıyeı-rıhündeımbı se sıhei hıfandündürı-rundeımbı ahamundı hoafı ranı-yanğırı süngundıhindı. Se ahamundı hımboahü yanğırı ai hoeırundühı aboed-aneı mbısımonda mbısei hehi ratüpurı aboedı ratüpurı-ndeımbıyeı. Nğa se Adükarımbo yıhımbondeih-anımbo asu sıhei hohoanimo ra ratüpurı aboedı ranahambo yanğırı hohoanimo pandıhindı. ²³ Se nıne ratüpurı ratüpurayei ra ndondıhi ratüpurındeı. Sapo se munğu ratüpurı ratüpurayei ra Adükarımböhünda ratüpurayei, nğa nındouyeıyopoanı. ²⁴ Se fıfırıhımboaneı, süngunambo ana Adükarı ai sıheimbo takını dagadürımbı. Ai nını-moatükunıyo sıheimbo segudürımbıyau ra napıre sıhaiamboanı. Se Kraısındı ratüpurıyo-rambohünda nımboei. Aiana sıhei Adükar-anı. ²⁵ Nindou ai moaruwai hohoanimoayei ana, asu God ai aheimbo simborı moaruwaimbo-ndearümbı. Nğa God ai nımorehı nindowenihı-yafe hohoanimo ra mamı sımogodühı yıbobore randühani.

4

¹ Ratüpurı hıfandündeımbı bogorı se-amboanı sıhamundı ratüpurıyeı-rıhündeımbı nındou ranaheimbo aboedı ndondündürı hıbadündürı. Se fıfırumboanemo, Bogorı sıhamundı ranı-amboanı sünambe mbamarü.

2 Godimbo didibafifendombo hohoanimo ra se ndondihi kikihindihumundi. Se didibafifembo ra ndondihi hohoanimondeih Godimbo hihifindihori. 3 Se yihoeimbo kameih Godimbo didibafindahindowan asu ai yihoeimbo nafi nafuinduan ro Kraisindi hoafi weindah bokarindi-hehumboane. Hoafi ranahandamboyo wambo karabusambe hinigima-rhindiri. 4 Se didibafindahindan-animbo asu ro Sisasindi-mayo hoafi ra ndondihe turiboadihe hoafindahani weindah tukumbifeyo-wamboane God ai ranahambo hohoanimoayu sungen. 5 Se nindou Godimbo sungufekoate-yeimbi babidi nimboeimbo ndondihi hohoanimondeih aboedi hohoanimo sungundihindi ahei himboahu. Se munguambo si hihadihunduh Kraisindi hohoanimo nafuindahundur. 6 Munguambo si se aboedi hoafi yangiri hoafindei. Yahurai hoafi ranamboanei nindou ai himbormbo yifrayei. Rananimbo se nindou-yafe dudufe hoafi ra simbori hoafimbo wudinidhi fifirindih hoafindeimboyei.

Por ai Tikikus Onesimusimbo Korosinambo koamarihepiri

7 Tikikus ai sheimbo mungua ratupuri ro ratupurimayah ranahambo hoafindundurimbui. Nindou ndanana aboedi anihondumbo Adukarindi ratupuri ratupuriyu-randeimb-ani asu ro-dibo shefi ratupuriyefirihundeimbi wandaf-ani. 8 Ranamboanah ro ahambo sheimbo sowana koararihini, ai sini ro nine ratupuri ratupurayefi ranimbo hoafiyondurimbohunda. Raninambo shei ngusüfo nginindamindi-ndurimboe. 9 Onesimus amboani ai-dibo koararihini. Ai sehünd-ani asu shefi aboedi hamindi wandaf-ani. Ai-animbo sheimbo nine-moatükun ndanihu tuküfe arandi ranahambo wataporimbo-ndinarumboyafani.

Por ai Korosimbo karihashanduri ehunduri

10 Aristarkus ro-dibo karabusambe anungu ai-amboani sheimbo hihifaranduri. Mak, Barnabasindi asandi, ranai-amboani sheimbo hihifaranduri. Ai sheimbo sowana duduwan ana, ahambo se ndahorimindei sapo ro sheimbo hoafimayahanduri ranimbohunda. 11 Sisas Sastus sahündo-rihundeimbi ai-amboani sheimbo hihifaranduri. Ai yangiri Sudahünd-anemo ro-babidi God nginindi hifandarandi ranahambo ratupurimayefi. Aiyomo wambo aboedi hamindi mafarihoundiri. 12 Epafra se hündi ai Sisas Kraisindi ratupuriyu-randeimb-ani sheimbo hihifaranduri. Munguambo si aho ra aiani sheimbo nginindi nungumbo sheimbohunda Godimbo didibafifi arandi. Ai sheimboya, nindou hondü nimboeimbo shei hohoanimo ranai God hohoanimoayu ra fifirihinduh nginindi mbiniboadeia yahuhayamboani Godimbo didibafifi arandi. 13 Ro yarhe sheimbo hoafayahanduri, Raodisia-hündi, Hiroporisi-hündi ai sheimbo farifehe-ndurimbohunda afindi ratupuri tiriifoyei arihündi. 14 Ruk yihoei dokta asu Dimas ai-amboani sheimbo hihifarinanduri. 15 Wand hihifi hoafi nda se wandafi mam Raodisia adukari ngoafihu amarei aheimbo hoafindahundur. Nimfa asu Kraisindi nendi ahandi worambe fandihi-rihundeimbi ranaheimbo yihoei-mayo hififi hoafi nda hoafindahundur.

16 Pas nda se hoeindih mbundihumbo-animbo asu nindou Raodisia ngoafihu amarei aheimbo sowana koandihhehinda ai-amboani hoeimbihind-amboane. Asu se-amboani wandi-mayo pas Raodisia-hündambo koamarihhehandi ra hoeindihindi.

17 Nga asu se Arkipusimbo randih hoafindahündowohü animboya, 'Sapo ratupuri Adukarindi-mayo masowandifi ranahambo se hihadambo animbo ndondo ratupurindafi,' mbisahündo.

¹⁸ Ro Por-anahî wandî warînambo sîheimbo hîhîfî hoafî nda sûrü pa-parîhandî. Se wambo hohoanîmo-ndahündîrî, nga ro karabusambe-anahî anîmboahî. Nga Godîndî moanî hîpoambofe hohoanîmo ra sîheimbo sowahî mbeyangoro-wamboane, nga karîhasîhandürî.

1 Tesaronaika Pas mamî Por ai Tesaronaika-hündambo sürü papîmarandî

¹ Ro Por, Sairas, Timoti-aneftî, Kraisîndî nendî Tesaronaikahü amarei sîheimbo pas nda sürü paparîhundî. Se Ape God asu Adükari Sisas Krais-yafand-anei. God ai sîheimbo hîpoambo-reandürühi, afurîfe hohoanîmo mbîsagadür-amboane.

² Munguambo si sîheimbohündambo Godîmbo dîdîbafi-yahundürühi hîhîfî-rîhurühanefî. ³ Se anîhondümborîhindühi aboedî ratüpurî ratüpurîyeihî, ngusüfo parîhindühi tîñîrîfoyeihî, asu Adükari Sisas Krais ai kosomboayu ranîmbo hîmboyeihî ngîñîndî nîmboei arîhundî. Ranîmbo ro hohoanîmoyefühi, nîmbî-nîmbîsi sîheimbohündambo sîhefî Ape Godîmbo hîhîfîrîhurühi dîdîbafîyefî arîhundî. ⁴⁻⁵ Wandafî mamî, yîhoefî hoafî aboedî nda hoafî yangîrîyopoanî sîheimbo tükefeyo, nga ngîñîndînambo tüküme feyo-ane. Yîfi afî Aboedî ai mafarîhemuna aboedî hoafî ra hoafîmayefî, asu ranîmboane se ngîñîndî anîhondümborîhindî. God ai sîheimbo ngusüfo pareandürühi, ahandîhoarî sîheimbo kamafoareandürî, ra ro yarîhu fîfîrîhu mburîhu hîhîfarîhurî. Sîhei mbüsumo nîmboefombo sîheimbo fehefe-ndürîmbohünda hohoanîmomayefî, ra se fîfîrîhindî. ⁶ Se Godîndî hoafî masahümündia hohoanîmo afîndî tüküme feyondürîsî, nga Yîfi afî Aboedî ai mafarîhendüra hîhîfî-hîhîfîmayei. Se yîhoefî hohoanîmo asu Adükariñdî hohoanîmo ra dîboadorîhi süngurîhi marîhundî. ⁷ Ranîyo asu se Masedonia hîfîhindî, Akaia hîfîhindî anîhondümborîhindeimbi ranaheimbo aboedî hohoanîmo nafuimehündüra asu ai ranî-süngumarîhindî. ⁸ Sehündî Adükariñdî hoafî ra fufunayomo rahurai maho. Masedonia Akaia hîfî yangîrîyopoanî, nga mungu hîfî se Godîmbo anîhondümborîhorî hoafî ra maho. Ranane asu ro asükaindefî ranîmbo ngîrî aheimbo hoafîndefî. ⁹ Nga aheihoarî ranahambo fîfîrîhindühi hoafîyei arîhundî nahurai: Ro sîheimbo sowana tüküme hunda Godîndî hoafî sahümündi hehi, tîkai god hîñîngîrîhi hehi, anîhondü God ai yangîrî nüngumbî ranahambo süngumarîhindî ranîmbo wataporîyei arîhundî. ¹⁰ Asu God ranani ai ahandî nîmorî Sisas yîfîhindî botîmarîrî sünambeahîndî kosomboayu ranîmbo se hîfandarîhorî. Sisas ai Godîndî hürütümbî yîbobofe si ra tükündîfemboe sîhefîmbo ranambeahîndî aboedambo-reamunî arandî.

2

Por ai Tesaronaikahü ratüpurîmayu ranahambo hoafîmayu

¹ Wandafî mamî, horombo ro sîheimbo sowanambo masînefî rasîmboanî yîhoefî ratüpurî moai moanî tüküfeyo, nga ra se fîfîrîhindî. ² Horombo Firipai ngoafîhü yîhoefîmbo moaruwaimborîhimunühi asu yîhoefîmbo amoanîngümbî hoafî hoafîmayei, ra se fîfîrîhindî. Asu bîdîfîrî ai yîhoefîmbo gümarîhimunîsî, nga ro Godîmbo anîhondümborîhurühi, yîhîmbokoate aboedî hoafî sîheimbo bokamarî-hehundürî. ³ Sîheimbo moai mamîkarambo hoafî hoafîyahundürî, asu moai moaruwai hohoanîmoyefühi wosîhoafî hoafîyahundürî, nga wanî. ⁴ Nga God ai yîhoefîmbo yare hoeireamuna mayoa aboed-anemo yahuhaya, ranîmbo yîhoefîmbo anîhondümborîreamunühi aboedî hoafî hoafîmbo ratüpurî

ra masemuni. Asu nindou yihoeŋimbo siao-mbeyahümunambo sefi hohumbo-yefiŋpoani aboedi hoafi hoafayefi, nga God ai siaombüfiyuwa sefi hohumboanefi hoafiŋyefi arihundi. God-ani ahandihoari yihoeŋi ngusüfo yare hore arandi. ⁵ Asu yihoeŋi hoafi ra ngorü-süngufe hoafiyo, ngorü-süngufe hoafiyo-ramboyefiŋpoani, se ra fifirihindi. Asu ro yihoeŋi hohoanŋi hohoanimo ra gabudihundühi moai hoafiŋyefi, nga God ai ranimbo fifireandi. ⁶ Nindou bidifiri asu se, yihoeŋimbo aboedi mbumund-anemo mbiseiya sefi hohumbo-yefiŋpoani, nga wani.

Ro Kraisindi hoafi sahumindefi hefi-rihundeimb-aneŋi, nga se yihoeŋimbo afarihelimuni ra aboed-aneŋi. ⁷ Nga se-babidi mamarefi ra wari hoafendühi diŋboado-marihundüri, hondü ai nimorimbo diŋboado-arihundüri nou. ⁸ Ro siheimbo afindiŋmbo ngusüfo parihundürühi aboedi hoafi hoafiŋyondürimbo hihifi-hihifimayefi. Rani-yanŋiriyopoani, nga fehefe-ndürimbohündambo amboani hohoanimomayefi. Sapo se ngunindi hondü-mayeiambo. ⁹ Wandafi mamü, ro afindi tiŋirifomayefi ra se fifirihindi. Siheimbo aboedi hoafi bokari-hehundürühi se yihoeŋimbo sesimbuimbi saimbo ra tiŋirifo-ndahimboyei sefi hohu ranimboyefi asu nimbi-nimbisi afindi tiŋirifomayefi yihoeŋihoari fehefemböhünda.

¹⁰ Horombo anihondümborihindeimbi babidi nimboefambe, ro moai moaruwai hohoanimo süngurihundi, nga mbumundi hohoanimo süngurihu marihundi rananeŋi hütikoate-ayefi. Ranimbo se Godimbo fifirihori. ¹¹ Afindi ai ahandi nimori didiŋboadoariri nou-ane, ro siheimbo mamami rarihundüri marihundi, ra se fifirihindi. ¹² Ro sihei ngusüfoambe kikiŋmifoari-hundürühi, ngusüfoambe botirihundürühi hütihoeŋimehundüri. Nga se Godindi hoafi süngundihindani, God ai siheimbo aboed-ane mbüsündüra sefi hohumboanefi hoafi ra hoafiŋmehundüri. Nga God-ani siheimbo ahandi simbamindi hamindi nginindi hifandirandambe kefoefemböhündambo kamafoareandüri.

Ai Godimbo anihondümborihindühi taborihehi niŋboadei arihündi

¹³ Ro horombo Godindi hoafi hoafiŋmayefa se nindou-yafe hoafi yanŋiriyoye, nga Godindi-mayo hoaf-ane sei hehi masahümündi ranimbo ro muŋguambo si Godimbo hihifirihuri arihundi. Nga anihond-ane, hoafi ra Godindi hoaf-ane. Se anihondümborihindeimbi hoafi ra sihei ngusüfoambe amarondüri ranai nginindi ratüpuriyoye arandi. ¹⁴ Wandafi mamü, Godindi nendi Sudia hifihü amarei se ahei hohoanimo süngurihi arihündi. Nga sihei ngoafihündi siheimbo moaruwaimbo-marihindüri, Sudahündi ai aheimbo moaruwaimbo-marihindüri nou. ¹⁵ Sudahündi ai Godindi hoafi hoafiŋyomo-rundeimbi asu Adükari Sisas ahamumbo hifokoa-marhipuri, asu yihoeŋimbo hemafoarihimuni. Raniyu God ai aheimbo nginindi-marandüra asu ai nindou muŋguambo hürütarihündüri. ¹⁶ God ai Suda-yafe ndifombo aboedambo-fendürimbo moei ase ranimboane asu ai yihoeŋimbo Godindi hoafi bokari-hefendürimbo gümarihimuni. Ranimambo ahei moaruwai hohoanimo afindi tükümeŋyowa haponda Godindi hürütü ranaheimbo tüküfendürimboane.

Por ai Tesaronaikahündi ndüfosimbo asükai hihirife hombo mehu

¹⁷ Wandafi mamü, Suda ai gümarihimuna asu moai akidou gabusümo se-babidi nimarefi, nga siheimbo afindi hohoanimoayefi. Yihoeŋi ngusüfo ana se-babidiŋmboane, nga roana fi safi yanŋir-aneŋi. Raniyo asu siheimbo hohoanimoyefühi ninin-nafindahu ngefi hoeindihundüri sefi hohu hütihütiaŋyefi. ¹⁸ Siheimbo sowanambo ndüfosimbo hihirife hombo masefi, nga

Por ro yimbumbo-mbaiyahayo, ngimimbo-mbaiyahayo siheimbo sowana sinimbo masahi, nga Satan ai yihoezimbo gumareamuni. ¹⁹ Adukari Sisai ai kuduan, rasimboani nini-moatukunimbo anihondumbo-ndihunduh hihadimandihunda? Se ro-babidi nimarefambe ra. Dabohundambo hihifi-hihifimandefa? Siheimbohundambo. Yihoezi ratupuri ra aboed-ane nafuimbohunda ro aboedi nini-moatukuni mandahumindexa? Siheimbo. ²⁰ Nga siheimbohundambo hihifi-hihifayefi asu ndurimb-anezi.

3

Por ai Timotimbo koamarheira hu ahei ngusüfo kikimi-mafoareanduri

¹⁻² Asu siheimbo afindi hohoanimoyefuhi sihei hoafi fifirifembohündambo ngiri geduhi hamindi hihadihundi, nga ro yimbu Atens ngoafihu nimarimbo sehuh, Timoti siheimbo sowana koarhefiyuan hombo masehi. Timoti ai shefi wandaf-ani, asu ai Kraisindi hoafi aboedi hoafiyu randuh, Godindi ratupuriyu-randeimb-ani. Siheimbo kikimi-foefenduruhi, asu nginemindi-ndurimbo koamarhehora masunu. ³ Tinirifo siheimbo tukundifewani se ngiri kikirifindexi, nga se siheihoari fifirihindi God ai shezimbo tinirifo ra yifirimayu sungumbo. ⁴ Yini, horombo ro se-babidi nimboefambe yarhu hoafiyahu-ndurahiya, 'Shezimbo tinirifo tukundifemboe,' masefi ra tukumefeyo. ⁵ Rani sungumboyo asu ro moai geduhi hifandihandi, nga asu Timoti koamarhehina masunu ra ro sihei anihondumbofe fifirife-ndurimbohündambo. Sisihimore hoeire-randeimbi ai siheimbo sisihimonde hoeindeandurani asu yihoezi ratupuri sihei mbusumo ra wanindimboe sefi hohu moei-asefi.

Timoti ai Kraisindi nendi Tesaronaika ngoafihu aboed-anei mehua Por ai hihifi-hihifimayu

⁶ Nga haponda Timoti ai hihirifi sunumboani siheimbo sowahididi raniyu ai se anihondumborih asu ngusüfo parih arihundi ranahambo hoafi semundü masunu. Ai yare hoafiyuhü yahuya, munguambo si se yihoezimbo hohoanimoyeih yihoezimbo hoeifembo afindi hohoanimomayei ro siheimbo ramehundi nou. ⁷ Wandafi mam, moaruwai moatukuni asu tinirifo yihoezimbo tukumefeyo, nga se aboedi anihondumbo-marihindi ra ro himboriyeifuh rani hoafi yihoezimbo kikimi-ma-foareamuni. ⁸ Nga se Adukari-babidi nginindi maniboadei ranimboane asu ro aboedi safi amarefi. ⁹ Shefi Godindi himboahü siheimbohündambo afindi hihifi-hihifarihunduri ranimboanezi asu hihifi-hihifi ranahambo ro Godimbo afindimbo hihifimarihuri. ¹⁰ Nimbini-nimbi siheimbo hoeifembohündambo Godimbo didibafiyahu arihundi. Asu sihei anihondumbofe ra mbonimbo-ndihumundiani, ro ranimbohunda fandihuhu-ndurimboyefi.

Por ai aheimbo sowana hombo ahafanimbo fehefepiri-mbohunda Godimbo didibafimefiyu

¹¹ Shefi Ape asu God ahandihoari shefi Adukari Sisai ai siheimbo sowana nafi ndondineamunani digimboane. ¹² Asu Adukari ai siheimbo fandihendurani sihei ngusüfo pefe hohoanimo adukari mbihowamboane. Ranimboane asu se apodoho-apodoho asu munguambo nindou aheimbo afindi ngusüfo pandihinduri nduhundi, ro siheimbo ngusüfo pararihunduri nou. ¹³ Ranimbo ai sihei ngusüfoambe kikimi-mbifoareandur-amboane asu sungunambo-animbo shefi Adukari Sisai ahandi nendi-babidi kuduan, rasimboani se shefi Ape Godindi himboahü sürühehindeimbi hütikoate niboadeimboyei.

4

Hohoanimo God ai yifrayu ra süngundhi ndühündi

¹ Wandafi mamî, hohoanimo God ai yifrayu ra siheimbo yamundi-marihundürî asu se ra süngurihi arîhundî. Adükari Sisasîndî süngu siheimbo nginemîndürimbo se hohoanimo aboedi safi rani-süngundhi ngei asefi. ² Sisasîndî dibafi hoafi ro horombo siheimbo hoafimayefi ra se fifirarîhîndî.

³ God ai yare hohoanimoyuhü, se diboadondîhehi niboadeimbo, nimorehi sisîhîmo, animîndîhoandî birabirî, rani hohoanimo hîngîndîhi hehi niboadei, mehu. ⁴ Se mamamî nindou muŋguambo ai nimorehîhi-ndafundü, nimorehimbo aboedi hohoanimo-ndîmondürühi diboadondüwurî. ⁵ Nindou Godimbo fifirîfekoate-yeimbî, Suda-yafe ndîfo ai nimorehimbo ngusüfoambe hohoanîrundürühi nimorehi sisîhîmoyomo marundî. Nga se ahamundî hohoanimo rasüngundu hohoanîmondîmboemo. ⁶ Se wandafi mamîmbo moaruwaimbo-ndüpurühi ahamundî nimorehi sisîhîmo-ndümbemo. Nga nindou ai rawareandî ana, God ai ahambo simborî tîrîfîfo dagadombui. Nga horombo siheimbo ranahambo ro ahîni hoafimehundürî. ⁷ Nga God ai moaruwai hohoanimo süngufembo yahumboypooanî shefimbo hoafimemuni, nga sürühoeimbî hohoanimo süngufembo yahumboyu hoafimemuni. ⁸ Ranîmboane asu nindou ai hoafi ranahambo daboadanambo-ndîhindanî, nindoumboypooanî, nga God Yifafi Aboedi sai-randeimbîmbo anîhorî daboadanambo-arîhorî.

⁹ Wandafi mamîmbo ngusüfo pefe hohoanimo ranana ro ngîrî siheimbo pas ndanambe sürü papîndîhundî. Sapo God ai siheimbo hohoanimo ra yamundî-mareandürî. ¹⁰ Yinî, Masedonia hîfi muŋguambo, apodoho mamî ranîhü muŋguambo se ngusüfo pandîhindürî. Nga wandafi, se yandîhi süngundhi ngei sefi hohumboanefî ro siheimbo hütî-hütîayefî. ¹¹ Se yandîhi diboadondîhi hohoanîmondeihî, afufurîboadîhi hohoanîmondeihî, sheihoarîmbo yangîrî diboadondîhi hîbadîhundî. Moanî nîmandeimboyei, nga yimbokoarî warînambo ratüpurîndei, horombo siheimbo yarîhu hoafimehundürî nou. ¹² Ranîmbo se ngîrî ngoründîfîhî kündarei. Ranîmboane asu Godîndî hoafi süngufekoate-yeimbî ranai yandîhi hondîhindüranî, siheimbo ahînîndeimboyei.

Sisasimbo anîhondümborîhindeimbî yîfîhündî botîfe aheimbo hoaf-ane nda

¹³ Wandafi mamî, Godîndî hoafi süngurîhindeimbî yîfîsafîmayei ranîmbo fifirîmbîrîhîndî sefi hohumboanefî. Se ranaheimbo afîndî hohoanimo-ndeimboyei nindou ai anîhondümböfe-koate ramehîndî nou. ¹⁴ Nga Sisas yîfîyu mbura, asükai botîmefîyu ra anîhondümborîhundî. Ranîmboane asu ndan-amboanî anîhondümborîhundî. Sisasimbo anîhondümborîhindeimbî yîfîmayei ra God ai aheimbo ndemündündürî haya, Sisas-babîdîmbo kodeimboyei.

¹⁵ Nga Adükariîndî-mayo hoafi siheimbo hoafayefîndürî ra ndahurai-ane: Adükari ai asükai kuduanî, yangîrî anîboadefî sîhîrî Sisasimbo anîhondümborîhindeimbî yîfîmayei ranaheimbo ngîrî ngasündîhundürî hohu gagîfî, nga wanî. ¹⁶ Nga rani-sihî Adükari ai ahandîhoarî sünü hîngînde haya kudümbui. Rasimboan-anîmbo ai puküna hoafînduanî, sünambeahîndî nendî bogorî ai mîngînduanî, asu Godîndî fufuŋî ai hoafîndîmboe. Nga Sisasimbo anîhondümborîhindeimbî horombo yîfîmayei ranai boatei botîndahimboyei. ¹⁷ Nga süngunî sîhîrî yangîrî

aniboadeſi ai-babidi Godindi nginandinambo sunambe mamambe-ndeamuni hayambo-animbo, Adukari babidi mamuhindahu, asu koadurumbo-koadurumbo ai-babidimbo nimandeimboyefi. ¹⁸ Nga hoafi raninambo ngusüfoambe kikumifoeſirindei.

5

Adukari ai kudumbui ranimbo-hündambo shiri diboadondihehu nimandefomboane

¹ Wandafi mamı, nini-sihıyo nini-simboanıyo rani-moatükuni tükündifemboe ranahambo ro ngiri siheimbo hoafi sürü papindhundi. ² Shiri ngiri rani-simboanı fifindhundi. Nga Adukari ai kusü simboanı ra moanı nımai tükündifemboe, nimboambo hümbuhünı nendi tükayafundi nou, se siheihoarı ranahambo aboedi fifirihindi. ³ Nindou ai hoafindeihıya, ‘Aboedi hoafühane,’ asu ‘Hapoana aboedi amarefi,’ rambıseianı, rani-simboan-animbo moaruwai moatükunı aheimbo moaruwaimbo-ndearümboe, nımorehi ai nımorı wakemindimbo nımai tangüfürı arandı nou. Nga ai ngiri ranahambo taborındı-hehindühi bündahindi.

⁴ Nga wandafi mamı, seana nımbokoanı moai nımarei, nga ranimboanımbo Sisas kusü simboanı se ngiri hepünındahindi hümbuhünı nendi tüküfewanı nindou ai hepünehindi nou. ⁵ Nga se ra muſgu nımbokoanı hahabudei-rıhündeimbı-yeipoanı, nga sırihü hahabudei-rıhündeimb-aneı. ⁶ Ranimboane shiri ngiri apoefi bodımondı ai rawehindi nou, nga shiri ana hibadıhundühi muſgu ranahambo diboadondıhu hohoanımo-ndefomboane. ⁷ Nga yapombohımbombü ai nimboambo apoehaneı asu simındeı-rıhündeimbı ai nimboambo simındeı hehi afındı-afındıyeı rıhündühaneı. ⁸ Shiri sırihüdidı nindou-aneſi, ranimboane asu sırihü hahabodefühi diboadondıhu hibadındı-humboane. Shiri anıhondümbo ngusüfo pefe hohoanımo ra güdıhumboane nıminehoarı agüdüdü nou. God ai sıhefımbı aboedambofe-munımboayı rasimboan-animbo ranimbo hımbondefomboane, rananımbo randıhundanı, sıhefımbı ngosanıgonı-ndımbıoe kapa at ngınındı ami yıfiarımbıohünda kıkafıoarındı nou. ⁹ God ai sıhefımbı ngınındıyımunımbo moai kafıoareamunı, nga wanı. Nga sıhefımbı ana sıhefi Adukari Sisas Kraıs aboedambofe-munımbıohündambo kamafoareamun-ane. ¹⁰ Sisas ai sıhefımbı fehefe-munımbıohündambo yıfımayu. Rananımbo asu shiri yangrı nıboadefühiyo asu yıfındefühiyo ai-babidi nımbıoemboyefi. ¹¹ Ranimboane asu se siheihoarı simborı kıkımıfoe-fırındeihı, aboedi hoafınambo fehefirüdeı, ra se rawarıhındı nou.

Bıdıfıranımbı Hoafi

¹² Wandafi mamı, ro hoafi nda hoafehündüri, nindou ai se-babidi Godındı ratüpuri ratüpuriyomo-rundeimbı ranahamumbo diboadondıhipuri. Ai siheimbo hıfandımbıohündambo Adukari ai kamafoareapura, siheimbo aboedi hohoanımo süngufembo hoafıyomondüri arandı. ¹³ Ahamundı ratüpuriımbı hohoanımondeihı, se ahınındeihı hohoanımondahüpuri. Se wandafi mamı-babidi simborı-simborı wudındeı.

¹⁴ Wandafi mamı, ro siheimbo hoafehündüri nda, nindou ai yıboaruko-yıboarukondeianı, aheimbo ahını hoafındahündüri. Nindou ahınıyeı-rıhündeimbı kıkımıboadıhindüri. Nindou ai Godındı hoafi akıdou yangrı süngundıhindanı ranaheimbo fıandıhehindüri asu nindou muſguambo

wari hoafendühindi-hindüri. ¹⁵ Se hĩbadĩhündĩ nindou bidĩfirĩ ai siheimbo moaruwaimbo-ndĩhindürani, asu aheimbo simborĩ moaruwaimbo-ndĩhindürĩmboyei. Nga wanĩ. Muᅅguambo si siheihõari simborĩ fehefirĩndeihi, asu nindou muᅅguambo fandĩhehindüri.

¹⁶ Muᅅguambo si hĩhĩfi-hĩhĩfindeĩ ndühündĩ. ¹⁷ Muᅅguambo si Godĩmbo didĩbafĩndei ndühündĩ. ¹⁸ Nĩnĩ-moatũkunĩ tũkũmandĩfe ranahambo se Godĩmbo hĩhĩfindeĩhorĩ. Sapo se Sisas Kraĩsĩnd-aneĩ asu God muᅅgu ra refemboane mehu.

¹⁹ Se Yĩfiatĩ Aboedi hai nou dikĩrĩndĩhimboyei. ²⁰ Nindou Godĩndĩ-mayo hoafĩ hoafĩndeiანი, se hoafĩ ranahambo moanane mbĩsemboyei. ²¹ Nga muᅅgu-moatũkunĩ ra randĩhi hoeĩndĩhĩnda aboedĩndoani ana, ranahambo kĩkĩhĩ-safĩndĩhũmũndĩ. ²² Nga moaruwaindoani ana, ranahambo bũndahĩndĩ.

²³ God ai afurĩfe hõhõanĩmo ra nĩmĩndĩhani. Ai ahandĩhoari siheimbo muᅅgunambo didĩboado-mbĩreandür-amboane asu se sũrũheĩndeiĩmbĩ nĩmboeimboyei. Nga sihei ᅅgusũfo, yĩfiatĩ, fi ra hĩfandĩmbĩrand-amboane rananĩmbo asu sihefĩ Adũkarĩ Sisas Kraĩs kuduani, se hũtipõani, ᅅga aboedi mbumũndĩ hamĩndĩ nĩmboeimboyei asefĩ. ²⁴ Nga God ai randeambui nĩmboe sapo ai anĩhondũmbo mamani siheimbo wand-aneĩ mehundüri.

²⁵ Wandafĩ mamĩ, se yĩhoefĩmbo-hũndambo Godĩmbo didĩbafĩndei. ²⁶ Se apodoho-apodoho muᅅguambo se yĩhoefĩmbo-hũndambo karĩhasĩhandüri mbĩsei. ²⁷ Adũkarĩndĩ ᅅgĩnĩndĩ sũᅅgu ro hoafehandüri nda: Se pas nda muᅅguambo apodoho-apodohombo hoeĩndĩhi hehi hoafĩndei.

²⁸ Sihefĩ Adũkarĩ Sisas Kraĩs siheimbo hĩpoambo-mbĩreandür-amboane.

2 Tesaronaika

Pas yimbu Por ai Tesaronaika-hündambo sürü papimarandi

¹ Por, Sairas, Timoti, ro pas nda Kraisiñdi nendi Tesaronaika-hündi siheimbo sürü paparihundü. Se sihefi Ape God asu Adükarü Sisas Kraisyafand-anei. ² Ape God asu Adükarü Sisas Kraisiñdi moani hiipoambo-mbirineandür-amboane asu se ngüsüfoambe afundihi kündühi niñmandei.

Por ai Godimbo hihifarüri

³ Wandafi mamü, muñguambo si siheimbohündambo Godimbo hihifindihuri ndihumboyefi. Ra aboed-ane, niñboe sapo sihei anihondümbofe hohoaniñmo adükarü tüküfe arandi asu siheihoari simborü hiipoambofiriyeihü hei asu raniñ hohoaniñmo afindi tüküfe arandi. ⁴ Ranahambohünda ngörü ngoafi, ngörü ngoafi Kraisiñdi nendi siheimbo aboed-anei asei. Sihei hürütümbi moaruwaimbo-marhindüra siheimbo tiñirifo tüküme feyo. Nga se ranahambo moanane sei hehi Godimbo anihondümbo-rhindühü nginiñdi aniboadei. Ranahambo ro Kraisiñdi nendambo siheimbo hoafiyahundüri arihundü.

God ai sihefimbo mbumundi hohoaniñmo süngu yiboboreandühani

⁵ God ai ahandi mbumundi yibobofe hohoaniñmo ndahurai nafuiaramuni. Se God nginiñdi hifandirandi ranahambo ratüpurüyei arihündi ranimboane asu nindou ai siheimbo moaruwaimbo-marhindüri. Asu rananiñmo God ai siheimbo ahandi nginiñdi hifandirandi ranambe niñgombo ra nafindamündi-ndürimbui. ⁶ Nindou siheimbo moaruwaimbo-marhindüri ranaheimbo God ai mbumundi hohoaniñmo süngundeandühü simborü moaruwaimbo-ndearümbui. ⁷ Se tiñirifo masahümüñdi ra God ai moendiñde mbunda asu siheimbo ai-babiñdi aboedi niñmarimbohünda fandüherümbui. Adükarü Sisas ai hai kameihü ahandi sünambeahindi nendi nginiñdi-babiñdiñmo süñü hiniñgüñde weindahü kuduaniñ rasimboaniñ God ai fandühemunümbui. ⁸ Nindou ai Godimbo fifirifekoate-ayeñ asu Adükarü Sisas Kraisiñdi aboedi hoafi süngufekoate-ayeñ ranaheimbo tiñirifo dagadürimbui. ⁹ God ai aheimbo simborü moaruwaimbo-ndeiraniñ ai Adükarüñdi hiñmoamupuimbo-randeimbiñ nginiñdi-kimüñ ngiriñ niñmandei asu ai koadürümbo-koadürümbo moaruwai niñmandeimboyei. ¹⁰ Adükarü Sisas ai kuduaniñ ahandi nendi muñgu ahambo aboed-aniñ mbiñsemboyei rasimboaniñ ra tükündüfemboe. Asu muñguambo nindou ahambo anihondümbo-arihoriñ ranai ranahambo hepüñndahimboyei. Se-amboa randühimboyei anihondü hoafi siheimbo hoafimayefi ra se anihondümbo-marhindü wambo. ¹¹ Ranimbo hohoaniñmoyefühü siheimbohündambo Godimbo didübañyefühü sefiya, 'Ape God, se aheimbo sihafü hohoaniñmo süngufembo hoafi-mayafindüriñ asu se diñboadondowandüraniñ rasüñgumbiriñhind-amboane. Aheimbo nginiñdi dabadüraniñ animbo aboediñ hohoaniñmo ai süngufembo asei rasüñgumbiriñhind-amboane. Asu ai Kraisiñmo anihondümbo-rihoriñ ahandi ratüpurü muñgu-mbirihind-amboane,' asefi. ¹² Rananiñmo se Adükarü Sisas Kraisiñmo aboed-aniñ mbiñsei, nga ai-amboa siheimbo aboed-aneiñ mbiñsümbui. God asu Sisas Kraisiñmo moañ hiipoambo-ndineandürühü rambirineandür-amboane.

2

Godindî hohoanimo daboadanambore-randeimbî ai weindahî tükündîfimbui

¹ Wandafî mamî, sihefî Adükari Sisas Krai asükai kudümbui asu sihefîmbo ai-babîdî mamambe-ndeamunîmbui ranahambo ro siheimbo hoafayefî. ² Nindou ai hoafîndühîya, 'Adükariîndî si tüküfemboane asu Adükari ai kusumboani,' mbüsüani se ngîrî afîndî hohoanîmondeihî, ngusüfoambe hepünîndahindî. Rani hoafî ra nindou ngorü ai Godîndî hoafî hoafîyu-randeimbî nahurai hoafîyumbo-mbeiyo, asu nindou ngorü ai ahandîhoari hohoanîmoyu haya hoafîyumbo-mbeiyo, asu nindou ngorü ai yahuhaya, 'Por, Sairas, Timoti ai yaru hoafîmemo,' yahumbo-mbeiyo? ³ Se nindoumbo hîmboana wandîhündürani siheimbo tikai hoafîndeimboyei. Awi Adükariîndî si ra ngîrî moani hoanînde tükündîfeyo. Nga boatei nindou afîndî Godîndî hoafî moaruwaimbo-ndîhindühî getündîhe-himboyei. Asu moaruwai hohoanîmoyumbü ahambo God ai moaruwaimbo-ndearümbui ranai weindahî tükündîfiyuanî asu süngunambo-anîmbo Krai ai kudümbui. ⁴ Moaruwai hohoanîmoyumbü ra ai muᅅguambo moatükunî ranahambo nindou ai hohoanîmo-yahündowohü dükarihi god sei-arîhündî ranahambo ai hürütündarümbui. Rani-moatükunîmbo 'moanane' mbüsühi ahandî fimbo yangîrî adükari-ane mbüsümbui. Ai Godîndî worambe nîmandümbö, 'Ro God-anahî,' mbüsümbui.

⁵ Hoafî horombo ro siheimbo sowahî nîmboahambeyahî hoafîmayahî ra se mitanîrîhümündî-ai? ⁶ Rani-moatükunî ai moaruwai hohoanîmoyumbündî nafî gürareandî ra se fifîrîhindî. Ahandî nafî gündeandani ngombo-anîmbo nîni-sîmboaniyo God ai yirifayu ranî-sîmboan-anîmbo ai weindahî tükündîfimbui. ⁷ Awi getürühoeimbî hohoanîmo haponda dîbo ratüpurîyo arandî. Nga nindou ai moaruwai hohoanîmo-yumbündî nafî gürareandî ana, God ai ahambo nderümünduanî asu ai nafî gifekoate-nduanî ra-sîmboanî muᅅgu moatükunî ngîrî dîbo yagodo. ⁸ Asu moaruwai hohoanîmoyumbü ai weindahî tükündîfimbui. Asu Adükari Sisas ai kuduanî ai moaruwai hohoanîmo-yumbümbö ahandî yafuinambo hîfokoandirühî asu ahandî hîmboamupuimbo-randeimbî ranambo moaruwaimbo-ndirümbui. ⁹ Satan ai moaruwai hohoanîmo-yumbümbö ngînîndî dagadombui asu nindou ranai ngînîndî tükündîfi haya ngînîndî moatükunî asu hepünîfeimbî moatükunî tikai ratüpurîndümbui. ¹⁰ Nindou ai awarîhefemboayeî ranaheimbo moaruwai hohoanîmondühîmbo tikai hoafîndürümbui. Nga nindou ranai awandîhehimboyeî nîmboe sapo ai anîhondü hohoanîmo ranahambo ngîrî yifîrîndei asu God ai ngîrî aheimbo aboedambondearü. ¹¹ Ranîmboane asu God ai ahei hohoanîmo ngorü-süngundeandani rananîmbo ai tikai hoafî ra anîhondümbö-ndîhimboyeî. ¹² Ranîmboane asu nindou muᅅgu ai anîhondü hoafî anîhondümböfe-koate-yeihî hohoanîmo moaruwai ranahambo yifîrayeî ranaheimbo God ai ahandî yîboböfe-ambe moaruwaimbo-ndearümbui.

God ai siheimbo kamafoareandürî wambo aboedambo-ndearümbui

¹³ Wandafî mamî, Adükari ai siheimbo ngusüfo pareandürî arandî. God ai weangürühî hondü siheimbo aboedambo-fendürîmbo kamafoareandürî. Ranîmboanefî siheimbohündambo Godîmbo hîhîfîrîhurî arîhundî. Ai siheimbo Yifîafî Aboedî masagadürî ranîmbo-hündamboane asu se Godîndî

yangir-anei asu se anihondü hoafi anihondumbo-marihindi. Rani-süngumbo-animbo God ai aboedambo-ndearumbui. ¹⁴ Ai sihefi Adükari Sisas Kraisindi siheimbo himboamupuimbo-randeimbi sürühoeimbi moatükuni ranambefendürimbo yahumboani. Ro siheimbo hoafi aboedi nda hoafimayefi raninambo God ai siheimbo mborai mehu. ¹⁵ Ranimboane asu, wandafi mamî, se nginindihümündi niboadei. Godindi hoafi munngu siheimbo yafambenambo, pasinambo yamundarhundüri ra se kikhindi hümündi. ¹⁶ Sihefi Adükari Sisas Krai asu Ape God ai sihefimbo ngusüfo parineamunühi moani ngusüfoambe kikhimi-mafoarinamuna sihiri ahambo anihondumbo-rihurühi hifandarihuri. ¹⁷ Nga God ai sihei ngusüfo kikhimi-boadeandürühi nginindi mbisagadür-amboane ranimboane asu se hohoanimo aboedi süngundihindühi hoafi aboedi hoafindeimboyei.

3

Yihoefimbo farife-munimbohündambo se Godimbo didibafindei

¹ Wandafi mamî, nda ndeara bidifiranimbo hoaf-ane. Yihoefimbo farife-munimbohündambo se Godimbo didibafindei ndühündi. Ranimbo Godimbo hoafi ra nimehünou ngorü ngoafi, ngorü ngoafi mbihowamboane asu ahandi hoafimbo aboed-ane mbisei-amboane sihei mbusümo ramefeyo nou. ² Yihoefimbo farife-munimbohündambo Godimbo didibafindei ndühündi rananimbo asu nindou moaruwai hohoanimoyomo-rundeimbi ai ngiri yihoefimbo kikhinda-mündimunt. Nimboe sapo afindi nindou moai anihondumbo-rihindi. ³ Nga Adükari ai hohoanimo hondü aboed-ane yare arandi. Ranimboane asu ai siheimbo nginindi dagadürühi hıbadandürani Satan ai ngiri siheimbo moaruwaimbo-ndearü. ⁴ Adükari ai ramareamuna ro fifirihundi nda: Hoafi siheimbo hoafimayefi ra hapo se rasüngurühi arihündi, nga asu süngunambo amboa randihimboyei. ⁵ Adükari ai siheimbo aboedi hohoanimo sagadürani ranimboane asu Ape Godindi nindoumbo ngusüfo pefe hohoanimo ra fifirindhindi asu se ahandi nginindinambo tıngirifo ranahambo moanane mbisei hehi nginindi nimboeimboyei Krai ramefiyu nou.

Nimorehi nindowenihı munngu ai ratüpurı-mbeyei-amboane

⁶ Wandafi mamî, sihefi Adükari Sisas Kraisindi nginindi süngu ro siheimbo randihindi asefi. Munguambo wandafi ngorü ai ratüpurıkoateyeihı hohoanimo siheimbo yamundıma-rihundüri ra süngufekoateyeianı se ahei fikimi papühi-ndahimboyei. ⁷ Se yihoefi hohoanimo nda süngundihindi. Yihoefi ratüpurimbo se fifirihindi asu ro se-babıdı nımarefimbo moai yiboaruko-yiboarukoyefi. ⁸ Sesi se masehimuni ra pemımayefi. Se yihoefimbohünda tıngirifo-ndahimboyei sefi hohu sirihü nimboambo ro ratüpurimbo tıngirifomayefi. ⁹ Sihei-mayo sesi ndahumi-ndemboyefisi, nga asu moai sahumındefi. Nga siheimbo aboedi ratüpurı nafuındefanı asu se aboedi hohoanimo ra süngumbihinda sefi hohumboyefi sesi semındıkoate tıngirifomayefi. ¹⁰ Nga se-babıdı nımboefimbo ro sefiya, 'Nindou ratüpurı-koateyuanı ngiri sesi ndemüdü,' masefi. ¹¹ Nga ro himborımayefi ra semayei bodımondı moanı ratüpurıkoate nımarei mburihumbo ngoründı ratüpurı sefe farıhefendürimbo hoafıyei arihündi. ¹² Nindou ra aboedi hohoanimo süngufembo sefi hoahu Adükari Sisas Kraisindi süngu hoafıyahundüriya, 'Se siheihoarı sesi semındımbo-hündambo moanı ratüpurı yangiri

ratüpurindei,' asefi. ¹³ Wandafi mamî, se aboedi hohoanîmo süngufembo ra yiboaruko-yiboaruko-ndeimboyei. ¹⁴ Hoafi pas ndanambe sürü papîmarîhundî nda nindou ai rasüngufekoate-ndeianî ranaheimbo se türüboadîhi fifîrîndî-hindürühî ai-babîdî wudîndeimboyei, nga yowanî. Rananîmbo asu ai amoanîngî-mbeyei-amboane. ¹⁵ Nga se yandîhi hohoanîmo-ndeihiya, 'Yîhoefî hürütümb-anei,' mbîsemboyei, nga yîhoefî wandaf-anei mbîsei hehimbo aheimbo ahîndahündürî.

Bîdîfirani hoafi

¹⁶ Adükari ai afurîfe hohoanîmo ra nîmindîh-ani. Muᅅguambo si muᅅguambo moatükunî tükündîfeyoanî ai sîheimbo mbîfarîhendür-amboane asu ᅅgusüfoambe afundîhi kündîhi hehi nîmandei. Adükari ai muᅅguambo se-babîdî mbînünguwamboane. ¹⁷ Ro Por-anahî sîheimbo karîhasîhandürî asahî hoafi ra wandîhoari sürü paparîhandî ro wandî pas muᅅgu sürü papîmarîhandî nou. ¹⁸ Sîhefi Adükari Sisas Kraissîheimbo muᅅguambo hîpoambo-mbîreandür-amboane.

1 Timoti

Pas mamî Por ai Timotimbo sÿrÿ papîmarandi

¹ Ro Por Sisas Kraisi ndi hoafi sahami ndi ha-rîhandeimb-anahi. God sihefîmbo aboedamboreamuni-randeimbi asu Sisas Kraisi ranahambo anihondÿmbo-rîhurÿhi himboayefi aiyafani wambo hoafi semi ndi hombohÿnda kafoarîne hinîngi-marîneandi. ² Timoti, wandi sÿngumboyoye se anihondÿmbo-marîworî asu se wandi nîmori hondÿ nahurai-anafi. Pas nda sihambo sÿrÿ papîrîhi koararîheheandi. Ape God asu ahandî nîmori Sisas Kraisi ai sihambo moani hipoambondi hohoanîmo-ndînanîhÿ ngusÿfoambe afurîfe kÿfîmbi hohoanîmo mbîsabinanî-amboane.

Tikai yamundife hoafi ra raganambo-ndîhumboane

³ Ro Masedonia hîfîna hahÿhi asu sihambo Efesus ngoafîhÿ mbînimbafasahaheha hoafîmehanîni ranane asukai haponda sihambo hoafehanîni. Se ranîhÿ nîmbafîmbo nindou bîdîfirî ai tîkai hoafi sÿngufe hohoanîmo yamundarundÿri ra yowanî mbîsafîpurî saheheamboyahî hoafîmehanîni. ⁴ Rananîmbo se hoafîndafi-ndÿranî ai ngîrî tîkai hoafîndei asu ahei hÿrÿtÿhoafi, ahurîhoandi ndÿrimbo tÿrÿfoefe ho wataporî hohoanîmo ra mbîsihehind-amboane. Nga yahurai yamundife hoafi ana simborî hoafi tÿkufe arandi, nga asu ranî hohoanîmo ranai ana ngîrî aheimbo Godîmbo anihondÿmbofîhi ahandî ratÿpurî fîfirîfembo-hÿnda fandîhendÿri, nga wani. Nga anihondÿmbofe hohoanîmo yangîrî randeamboe. ⁵ Ro ngusÿfo pefe hohoanîmo botîfembohÿnda hoafi ra hoafayahanîni. Ngusÿfoambe sÿrÿhoeimbi hohoanîmo, Godîndî himboahÿ hÿti-koateimbi hohoanîmo asu anihondÿmbofe hohoanîmo munguambo ra ngusÿfo pefe hohoanîmo nîmindîh-ane.

⁶ Asu nindou bîdîfirî ana hohoanîmo ranahambo munguna daboadanamborîhi hehimboanei, asu hîhîndî wataporî ranahambo yangîrî hohoanîmoyei hei arîhÿndî. ⁷ Aiana Godîndî ahînÿmbî hohoanîmo ranahamboanemo yamundîhu-rîhundeimbi-ndefîmbo mehomo. Nga ai ahamundî hoafi ranahandî nîmindîhÿndî asu ai rananî moatÿkunîmbo anihondÿmboanefî hoafayefî mehomo ra moai fîfirîndî.

⁸ Sîhîrî yarîhu fîfirîhÿndî God ai nindou-yafe hohoanîmo dîboadofembohÿndambo ahandî ahînÿmbî hohoanîmo hinîngîmareandi. Asu nindou ai ahînÿmbî hohoanîmo ranahandî ratÿpurî hondÿ rawarîhîndî ana, ra aboed-ane. ⁹ Nga sîhîrî ndanahambo ndondîhu yandîhu fîfirîndîhumboane: God ai nindou aboedî ranaheimbo-yopoanî ahînÿmbî hohoanîmo hinîngîmareandi, nga wani. Ndani-moatÿkunî ranana nindou ai ahînÿmbî hohoanîmo gogonîmbîrîhehi-ndeimbi, bogorîmboyafundeimbi-mbo hîfînambo-rîhipureimbi, Godîmbo daboadanamborîhoreimbi, moaruwai hohoanîmo sÿngurîhi-ndeimbi, Godîndî hohoanîmo ana ambe sei-rîhÿndeimbi, hîfî ndanîhÿnda hohoanîmo sÿngufemboane seimbi, boagîrambo hîfîkoarîhîndÿrî-rîhÿndeimbi asu nindou hîfîkoarî-hindeimbi munguambo ranaheimbo God ai ahînÿmbî hohoanîmo hinîngîmareandi. ¹⁰ Asu nîmorehî sîsîhîmo-yeimbi, nindowenihî bogo moaruwai hohoanîmoyomo-rundeimbi, nindowmbo hÿmbuhÿnyomo sowandÿmo homo kakî fîhimbo koarîhou-rundeimbi, tîkai hoafîyeyî-rîhÿndeimbi, asu moani hoangîrîhi hehi nîmoamo nda sei-rîhÿndeimbi, yamundife hoafi aboedî ranahambo daboadî

h+h+r+hindeimbi, nindou munguambo ranaheimbo God ai ah+nümbi hohoanimo ra hin+ngi-mareandi. Nga ah+nümbi hohoanimo ndanana ranimoatükuni, asu amuri moaruwai hohoanimo aho ranai aboedi hohoanimo ranahambo gabudeamboembo-hünda gifembo-hündamboane. ¹¹ Hoafi hondü ranana aboedi hoafi God ai wandi war+hü masendi ranidibo simogod-ane. Hoafi aboedi ranahambo aboed-ane ase asu God ai h+h+f+h+hifi hohoanimo nim+ndihayu ra hoafimemuni.

Por Godimbo hihifarüri

¹² Sihafi Adükari Sisas Krai ai wambo hohoanimo-yundirühi, wandi ratüpurü nda wudüpoaponde randeambui yahuhaya, wambo ahandi-mayo ng+n+ndi ra masendira-mboanahi, asu ro ranahambo hihifar+hüni. ¹³ Yin, ro horombo ahambo hoafiyahandowohü tirifoar+hinühi moaruwaimbor+hinühi ahambo hürütümari+hüni, nga ro ahambo anihondümbofi asu fifirifekoate manimboaha ranimboayu ai wambo hipoambo-mareandiri. ¹⁴ Adükari ranai wambo hipoambo-mareandiramboyahi, ro Sisas Krai-dibo animboahi. Ranüyu wambo anihondümbofe asu hipoambofe hohoanimo afindi masendiri. ¹⁵ Hoafi nda anihondü hond-ane asu mungu ai anihondümbombr+hind-amboane. Sisas Krai ai moaruwai hohoanimoyefembü sifeimbo aboedambo-femunimbo makusu, nga moaruwai hohoanimoyei-r+hündeimbi ranaheimbo munguambo ngasündi-heandürimboanahi. ¹⁶ Nga Sisas Krai ai moaruwai hohoanimoyeimbi himboana wamarandürü hu ra nafuimbohünda ngasündihearü hehea moaruwai hohoanimoya-r+handeimbi wambo boatei hipoambo-mareandiri. Nindou didiyei Kraimbo anihondümbomndi+horani asu süngunambo koadürümbo-koadürümbo yangiri n+ngombo semindimboayei ranaheimbo ro sisami nahurai-anahi. ¹⁷ Aiana Bogori adükari hondü koadürümbo-koadürümbo nüngumboani. Aiana yifikoateyu-randeimbani, asu ahambo nindou ai hoeife-koateyu-randeimbani. Ai mam-ani God hondayu asu ahambo ndürü adükarümb-ani asu ai koadürümbo-koadürümbo bogori hond-ani mb+sefimboane, nga anihond-ane.

Timoti ai ngin+ndi nüngumbo yifiar+mbiyu-wamboane

¹⁸⁻¹⁹ Timoti, se wandi nimori nahurai-anafi. Horombo God+ndi hoafi hoafiyu-randeimbi ai sishambo nini-moatükuni süngunambo refemboayafi ranahambo hoafimayu asu ro hoafi ranahambo hohoanimoya hehea, haponda se randowandi asahanini. Se hoafi ra ngin+ndi kik+hindandifi nimbafimbo-animbo asu shafi ngusüfoambe hütikoate-ndafühi anihondümbomndi+worühi moaruwai hohoanimo dibo yifiar+imbohünda t+ngirifondafi. Nindou bidifiri ahei ngusüfoambe ra moaruwai-ane ase, nga ranahambo raguanambo-mar+hindi ranimboane asu ahei anihondümbofe hohoanimo ra mahanondürü sip ho nimoeifihü tirimondeandühi himoni ahano nou. ²⁰ Nindou yimbu yahurai-anafani ahafandi ndürü Himeneus, Areksander ahafanimbo ro Satan+ndi war+hü-mar+heapiri. Nindou yimbu ai randafineandühi karini asu ai Godimbo tirifoefe hoafikoate-mbeyafanda sahehea.

2

Godimbo didibafife hohoanimo

¹ Boatei se anihondümbomr+hindeimbi aheimbo hoafindafindürühi animboya, se nindou munguambo fehede-ndürimbohünda Godimbo

didi**ba**fi-ndahindowohü h**hi**fi**ndi**hor**i**, mb**is**a**fi**. ² Adükari **bogori**mb**o**-yafundeimb**i**, asu mu**ngu**ambo gafman ranahambo-hü**nda**mb**o** God**im**bo hoaf**im**beyaf**indo**-wamboane s**ih**i**r**i aboed**i** n**imar**i**mbohü**nda**. Ranan**im**bo asu s**ih**i**r**i God**in**di hohoan**im**o sü**ng**und**ihu** nindou**mb**o hohoan**im**ondef**i** n**ge**fi**mboane. ³ S**ih**i**r**i hoaf**i** yahurai hoafayef-an**im**bo ra aboed-ane asu God s**ih**ef**im**bo aboedamboreamun**i**-randeimb**i** ai ranahambo yifirayu. ⁴ Ai nindou mu**ngu**ambo aboedambo-nd**i**heandür**ü**h**i** asu an**ih**ondü hoaf**i** ra f**if**i**r**i**mbi-r**ih**inda yahumboani. ⁵ God mam-ani asu hoaf**i** semündü hu semündü hu-randeimb**i** nindou mam-ani. Aiani God asu nindou**mb**o sowana hoaf**i** semündü hu semündü hu arand**i**. Nindou ra Kra**is** Sisas-ani. ⁶ Ai mu**ngu**ambo nindou aboedambofe-ndür**im**bohü**nda** ahand**i** fi God**im**bo masagado. N**in**i-s**im**boan**iy**o God ai yif**i**r**im**ayu ra ai nindou aboedambo-fendür**im**bo yahumboani s**ih**ef**im**bo nafuimbohü**nda** Kra**is** ai ahand**i** fi masagado. ⁷ God aiyu ahand**i**hoar**i** ran**i** hoaf**i** ra sem**in**di ho Suda-yafe nd**if**ombo bokar**ih**efe-ndür**ü**h**i** yamund**ife**-ndür**im**bo kafaore h**in**i**ng**i-mareand**i**r**i**. Ranahambo ro t**ik**ar**ih**eambo-yah**ipo**an**i**, n**ga** an**ih**ondü**mb**oanah**i** hoafayah**i**. Ranan**im**bo Suda-yafe nd**ifo** ai Kra**is**im**bo** an**ih**ondü**mb**o-r**ih**or**ü**h**i** asu an**ih**ondü hohoan**im**o f**if**i**r**i**mbi-r**ih**ind-amboane.********

⁸ Mu**ngu**ambo nindowenih**i** n**go**a**fi**-n**go**a**fi** ran**ih**ü**nda** ai war**i** bot**ir**und**ü**h**i** didi**ba**fi**mbemonda sahehea hohoan**im**oayah**i**. Ai sür**ü**hoeimb**i** n**ng**omombo asu s**im**bor**i** hoaf**iko**ate-nd**im**ond**ü**h**i** God**im**bo didi**ba**fi**nda**fund**i.****

*N**im**oreh**i** yei hoaf-ane*

⁹ N**im**oreh**i** ai hoear**i** ndor**ih**oayo-weimb**i** gü**d**ühind**ü**h**i** af**in**d-af**in**di-koate asu ahe**i** fi h**if**i**na**mb**o**-nd**ih**ind**i**. Ai ahe**i** mb**ir**i**na**n**i** didi**bo**adofe yihuru asu gor**in**ambo naf**iru**-ndeimb**ih**ünd**i** ranambo fi yihuru-ane asu hoear**i** kaki adükari**fi**h**i** sem**in**dü**mbi yihuru-ane ra moeisah**i**. ¹⁰ N**ga** n**im**oreh**i** ai God**in**di hoaf**i** sü**ng**umbo seimb**o** ana, ai ratü**pu**r**i** aboed**i** ratü**pu**r**im**beyei-amboane ranane n**im**oreh**iy**e**i** yihuru hondayo. ¹¹ N**im**oreh**i** ai h**if**and**i**-rundeimb**i**-yomond**i** hoareh**in**deih**i** s**is**ikoate n**im**andeimb**o** God**in**di hoaf**i** h**im**bor**im**beyei-amboane. ¹² Ro n**g**i**r**i h**in**i**ng**i-nd**i**heandü**ra** nindowen**ih**ambo h**ib**ad**ü**h**ü**pur**i** asu God**in**di hoaf**i** yamund**ih**ipur**i** nd**ü**h**ünd**i, n**ga** wan**i**. N**ga** n**im**oreh**i** ana moan**i** s**is**ikoate n**im**ar**im**bo God**in**di hoaf**i** h**im**bor**im**bo yang**ir**-ane**i**. ¹³ N**im**boe sapo God ai Adam**im**bo boate**i** naf**r**ür**i** mburambo**yu**, asükaiyu sü**ng**unambo If**im**bo naf**im**arand**i**. ¹⁴ N**ga** asu Adam ai moai t**ik**kai hoaf**i** ranahambo an**ih**ondü**mb**o-reand**i**, n**ga** wan**i**. N**im**oreh**i** aiyo t**ik**kai hoaf**i** ranahambo an**ih**ondü**mb**o-mareand**i** ran**iy**o asu ai moaruwai hohoan**im**omayo. ¹⁵ N**ga** n**im**oreh**i** ana n**im**ori wakem**in**di ratü**pu**r**i** ratü**pu**r**im**beyei-amboane. Asu ai yar**ih**ind**ü**h**i** God**im**bo mu**ngu**ambo si aho ra an**ih**ondü**mb**o-r**ih**or**ü**h**i**, nindou**mb**o h**ip**oambofe hohoan**im**o ra sü**ng**ur**ih**ünd**ü**h**i**, sür**ü**hoeimb**i** hohoan**im**oyei**ih**i asu ahe**i** fi h**if**i**na**mb**o**-ar**ih**ind**i** ana, God ai ahe**im**bo aboedambo-ndear**ü**mbui.**

3

*Kra**is**in**di** nendambo h**if**and**i**-rundeimb**i**-yomond**i** hoaf**i***

¹ Hoaf**i** nda t**ik**kaiyopoan**i**, n**ga** an**ih**ond-ane: Nindou dü**di** ai Kra**is**in**di** nend**i** ahe**im**bo h**if**and**iy**ondür**im**bo hohoan**im**oayu ana, asu ai ratü**pu**r**i** aboed**i** ranahambo yif**ir**iyu hayamboani. ² H**if**and**ir**andür**i**-randeimb**i**

nindou bîdîfîrî ai ahandî moaruwai hohoanîmo nîmarîkoate-ayo rana-hambo türüfoefe hoefekoate-mbîyei-amboane. Asu moanî nîmorehî mamî semündümb-anîmbo mbününgu-wamboane. Nindou ranai ahandî fi dîboadore hîfandîmbîrand-amboane asu ndore nünghanî nindou ai ahambo aboed-ani mbîsei-amboane. Asu nindou ahandî worîna tükehindî ra ndore hîfandîmbîrandür-amboane. Asu ai aboedî yamundeandeimbîmbiyu-wamboane. ³ Asu ai ngîrî bia afîndî ndümündü asu ai ngîrî harîmbo hohoanîmondu, nga hîmboarî hoafendühi sîmborî hoafîkoate nindoumbiyu-wamboane. Asu aiana ngîrî kaki afîndî semîndîmbo hohoanîmondu. ⁴ Ai ahandî aborüdi ranaheimbo dîdîboado-ndearühi asu nîmoakîdîbou ai ahambo ahînyeihi ahandî hoafî hîmborîyeihi süngumbîrîhind-amboane. ⁵ Nindou ranai ahandî aborüdi ranaheimbo dîdîboadofekoate-ayu ana, asu ai nünghunde Kraisîndî nendî ranaheimbo hîbadîmandandüra? ⁶ Anîhondümboreandeimbî nindou sîmborî aiana nîmai hîfandî-randeimbîmbofe-poanîsî, nga ai ahandî fimbo borîndu asu God ai ahambo Satanîmbo ramarîrî nou tîngîrîfo dagadombui. ⁷ Nga nindou düdi Godîndî hoafî hîmborîkoate-mayei ahei mbusümo aboedî mbumundî anüngu ai-anîmbo hîfandî-randeimbîmbofi mbîmaru-amboane. Nga asu nindou ranai ahei hîmboahü mbumundî nîngokoate-ayu ana, asu nindou ranai yîboaruko-ndîhoranî asu Satanîndî andürambe keboembui.

Kraisîndî nendî-yei ratüpurîyomo-rundeimbî-yomondî hoafî

⁸ Mamî yahurai-ane Kraisîndî nendî-yafe ratüpurîyomo-rundeimbî amboanî ai ahamundî ratüpurî ranahambo ndondu hohoanîmombemondamboane. Nindou ranai ngîrî afîndî bia ndîmîndîmo asu ngîrî nümüsî nou moaruwai hoafîndîmo aboedî hoafîndîmo ndundî. Asu ai ngîrî nindou bîdîfîrî-yeimayo kaki semîndîrambo hohoanîmondîmo. ⁹ Rananîmbo asu ai Godîndî hîmboahü hütikoate-yomondühi anîhondümbofe hohoanîmo dîbo mengoro God ai sîhefîmbo nafuimayu ranahambo kîkîhîsafî-mbîrundîmund-amboane. ¹⁰ Weangurühi ahamundî hohoanîmo ranahambo yandu hoeindundanî, asu ranî hohoanîmo aboedî mbumundî ngoan-anîmbo asu se ahamumbo ratüpurîyomo-rundeimbîmbo-ndüpurî hînîngî-mbîrupur-amboane. ¹¹ Mamî yahurai-ane nîmorehî amboanî ai ahei ratüpurî ranahambo ndondîhi hohoanîmombeyei-amboane. Ai ngorümbö daboadanî hoafîndeimboyei. Ai ahei fi hîfînambo-ndîhindühi anîhondümbö ratüpurîmbeyei-amboane. ¹² Ratüpurîyomo-rundeimbî aiana nîmorehî mamî yangîrî sowandümondeimbî-mbemond-amboane. Asu ai ahamundî aborüdi ranaheimbo ndondundürî hîfandîmbîrundür-amboane. ¹³ Ratüpurîyomo-rundeimbî ai aboedî ratüpurî ratüpuremo ana, nindou ranahamundî ndürî aboedî yagodîmboe. Rananîmbo ai ahamundî Sisas Kraisîmbo anîhondümböfe ranahambo hoafîmbo yîhîmbokoate-ndîmboemo.

Godîndî hohoanîmo nîmîndîhündî hoafî

¹⁴ Timoti, ro sîhambo sowana nîmehünou sînîmbo afîndî hohoanîmo-ayahahî, nga asu ndanî moatükunîmbo pas nda sürü paparîhandî. ¹⁵ Ranîmboanahî asu ro nîmai sînîkoate-ndahanî ana, asu se hoafî nda hoeindo hawa aboedî hohoanîmo Godîndî nendî sîhîrî sîngufemboayo ra fîfîrîndo-wamboyafî. Ranî nindou sîhîrî ana yangîrî koadürümbo nünghumbü Godîndî nendî fandîhi arîhündî ranaheimbo kambohoanî nahurai anîhondümböfe hohoanîmo ra ngînemîndî-ndürîmboanefî.

Kraisîmbo herü

¹⁶ Sîhîrî ndondîhu fîfîrîndîhumboane, nga Godîndî nîmîndî hoafî hohoanîmo ra ndorîhoeimbi hamînd-ane. God ai dîbo-hoafî weindahîmareandî ra ndahurai-ane.

Nindou nîmorîmbofi tüküme fiyuwa hoeimarîhorî.

Yifiafî Aboedî ai nafuimayo ahandî hohoanîmo mbumund-ane.

Sünambeahîndî nendî ai hoeimarüwuri.

Ahambohünda Suda-yafe ndîfoambo hoafî bokamarîhoemo.

Hîfînîndî nîmorehî nindowenihî ai ahambo anîhondümbomârîhorî.

God ai sünambe serümündü mahafu.

4

Tîkai hoafümbî nendî-yafe hoafî

¹ Yifiafî Aboedî ranai wudîpoapore hoafîyowohü yahoya: Süngunambo ana nindou bidîfîrî ai anîhondümbofe hohoanîmo ra hîningîndîhimboyei. Asu ai tîkai hoafümbî sanendî kabomo ranahei yafambehündî hîmborîndeihi asu ranahei yamundîfe hoafî ranahambo süngundühimboyei, meho. ² Yamundîfe hoafî ra tîkai hoafîyomorundeimbi-yomondi-mayo hoaf-ane. Ahamundî ngusüfoambe hohoanîmo ra mamîkari-ndapurüh-anîmbo asu ahamundî moaruwai hohoanîmo ranahambo ngîrî amoanîngî-ndîmo ndundî. ³ Ranî nindou ranai nîmorehî semîndîkoate hohoanîmo asu bidîfîrî sesî wehîsaombo hohoanîmo ra refemboane mbîsîmboemo. Nga nindou didîyei ahambo anîhondümbomârîhorî asu hoafî hondü fîfîrarîhindî ranai sesî sahüsihî asu ahambo hîhîfîmbohünda God ai sesî ra nafîmarand-ane. ⁴ Nga asu munquambo moatükunî God ai nafîmarandî ra aboed-ane. Nga se ranî-moatükunî ranahambo moaruwai-ane mbîseimboyei, nga Godîmbo hîhîfarîhorî ana, ndahümündî. ⁵ Nga asu Godîndî hoafî süngu sîhefî didîbafîfe hoafî rasüngunambo munquambo sesî ra Godîndî yangîrî tükündîfemboe.

Timoti ai Sisasîndî ratüpurîmbo aboedî mbününgu-wamboane

⁶ Asu se ndanî hoafî ra wandafî mamî ranaheimbo hoafayafîndürî ana, asu se Sisas Kraisîndî ratüpurîyafî-randeimbi aboedî safî nîmboamboyafî. Anîhondümbofe hoafî asu yamundîfe hoafî aboedî ra se sünguaro hafî ranî-süngu se ngînîndî nîmandîmboyafî. ⁷ Asu se hîhîndî wataporî moaruwai ranahambo ana daboadanambo-ndowandî. Nga se Godîndî hohoanîmo ranahambo yangîr-anîmbo yamundî-yamundî-ndowandî. ⁸ Sîhefî fi yamundî-yamundîfe hohoanîmo ndanana moanî akîdou fandîhemunîmboe. Nga asu Godîndî hohoanîmo süngufembo yamundî-yamundîfe ra sîhefîmbo afîndî safî fandîhemunîmboe. Ranî-moatükunî anîmbo yangîrî anîmboefî ndanî-sîmboanî fandîhemunî asu süngunambo koadürümbo-koadürümbo yangîrî nîngombo semîndîmbo ranî-sîmboanî amboanî fandîhemunî raraondamboe. ⁹ Hoafî ra anîhondü hamînd-ane, nga munquambo ra anîhondümbom-bîrîhind-amboane. ¹⁰ Godîndî hohoanîmo süngufembo ra ratüpurîyefühi hütî-hütîayefî. Sapo ro yangîrî nüngumbü Godîmbo anîhondümbom-rîhurühi hîmboayefî. Nga nindou didîyei ahambo anîhondümbom-arîhorî ranaheimbo aboedambo-reandüreimb-ani.

¹¹ Nga se nindou ranaheimbo hoafî ra dabadürühî yamundowandürî arandî rananîmbo süngumbîrîhind-amboane. ¹² Ahei hîmboahü ana se nindou akohoand-anafî, nga asu ai sîhamboya aiana nindou yangîr-ani mbîsahünînimboyei, nga wanî. Nga se nindou aboedî mbumundî hamîndî nîmbafan-anîmbo, asu anîhondümbom-rîhindeimbi ai sîhafî hoafî, nîngo, hîpoambofe hohoanîmo, anîhondümbofe hohoanîmo asu sürühoeimbi

hohoanimo ra sɪhambo hoeirihininɪ hehimbo sɪngumbirihind-amboane. ¹³ Ro tüküfekoate-yahambe nindou himboahü Godɪndɪ hoafɪ hoeindo wataporimbo-ndandühɪ, kɪkɪmɪboadowa-ndürühɪ asu ahandɪ hoafɪ yamundowandürɪ ndandɪ. ¹⁴ Horombo hɪfandɪ-rundeimbɪ ai sɪhambo warɪ wamɪnɪ nandunɪnanɪ God ai ahandɪ hoafɪ hoafɪyu-randeimbɪndɪ hoafɪ-sɪngu sɪhambo ranipoanɪ ratüpurɪ masaganinɪ. Nga se ratüpurɪ ra mbosɪndamboyafɪ. ¹⁵ Muŋguambo ratüpurɪ ranahambo sɪhambo hoafɪmayahɪ ra se ndondo hɪbadandɪ ratüpurɪ aboedɪ ra tüküfembohünda tɪŋɪrifondafɪ. Rananimbo asu muŋguambo nindou-yei himboahü sɪhafɪ hohoanimo ra aboedɪ tükümbɪfeyo-wamboane. ¹⁶ Se nindou aheimbo yamundaro-wandürane, asu sɪhafɪ hohoanimo ranane ranahambo ndondo hɪbadandɪ. Se yaro ŋgɪnɪndɪ nɪmbafɪ. Se randowandühɪ ana, se-anafɪ asu sɪhafɪ hoafɪ himborɪyeimbɪ ra muŋguambo aboedambo-ndahimboyei.

5

Ngorü nindoumbo didiboadofe hoafɪ

¹ Se boagɪrɪ nindoumbo ŋgɪnɪndɪ hoafɪndamboyafɪ, nga sɪhafɪ apembo hɪnɪŋgɪrou safɪ didiboado-arɪworɪ nou-animbo asu ahamumbo amboanɪ randowapurɪ. Asu akohoandambo amboanɪ sɪhafɪ akɪdambo rawaroworɪ nou rando didiboado-ndowapurɪ. ² Se nɪmorehɪ boagɪrambo amboanɪ didiboado-ndowandürɪ sɪhafɪ me hondü rawarowandɪ nou. Asu se yihoarɪf-amborimbo didiboado-ndowandürɪ sürühoeyoweimbɪ hohoanimo sɪngu sɪhafɪ rehɪ hondümbo rawarowandɪ nou.

Nɪmorehɪ kaisahoabedɪyei hoafɪ

³ Se nɪmorehɪ kaisahoabedɪ ranaheimbo aheiamboa hamɪndɪ nɪboadeia ndondondɪworü. ⁴ Nga asu nɪmorehɪ ranai nɪmoreimbɪ-ndowohü ahurɪhoandeimbɪ-ndowanɪ ana, nɪmorɪ ai boatei ahei hondɪ asu asarɪ ranaheimbo mbɪfarɪhe-hindür-amboane. Ranɪ hohoanimo ra Godɪndɪ hohoanimo sɪngufe-ane, nga yamundowandürɪ. Asu ai nɪmorehɪ ranahambo ndondɪhi hɪbadɪhündühɪ horombo moanquimarandürɪ ranɪ-sɪngumbo sɪmborɪ amboanɪ mbɪfarɪhe-hindamboane. Ranɪ hohoanimo ranimbo-ani God ai yifirayu. ⁵ Nɪmorehɪ ranai nindowenihambo dɪgerɪ haya ai-yanɟɪrɪ hamɪndɪ nɪŋgombo ana, ai Godimbo hɪbadɪrɪthü nɪmbɪ-nɪmbɪsi ahambo fehefe ranahambo didɪbafɪndo pɪndo nda ŋgomboe. ⁶ Nga nɪmorehɪ kai ai moanɪ ahandɪ fimbo yanɟɪrɪ hohoanımoyo sɪngure arandɪ ana, nɪmorehɪ ra yɪfɪyombo nahurai-ane. ⁷ Se anɪhondümbo-rɪhindeimbɪ ranaheimbo ranɪ hohoanimo ra randɪhindɪ mbɪsafan-animbo asu ai ranahambo sɪngundühɪ ŋgeianɪ asu nindou ŋgɪrɪ aheimbo moaruwai hoafɪndahündürɪ. ⁸ Nindou düdi ai ahandɪ mamɪsɪrɪ asu ahandɪ fikɪmɪnɪndɪ ranaheimbo-poanimbo didiboado-fendürɪkoate-ayu ana, nindou ranai anɪhondümbofe hohoanimo ranahambo daboadɪ hɪhɪreamboani. Nga nindou ranai anɪhondümbofe-koateyeimbɪ ranaheimbo ŋgasündearü haya ai moaruwai hamɪndɪ nɪngumbui. ⁹ Kaisahoabedɪ ai 60 himbanɪ ŋgasündearü yeimbɪ nindowenihɪ mamɪ yanɟɪrɪ serɪmɪndoweimbɪ ranahambo aboedɪ hohoanimo sɪngureandeimb-ane aseɪ nɪmorehɪ yahurai yanɟɪr-animbo kaisahoabedɪ-yafe fehefembo bukambe ndürɪ pefendürimboane. ¹⁰ Ai aboedɪ hohoanımoyo-randeimb-ane mbɪsei-amboane. Ranɪ-ratüpurɪ aboedɪ yahuraimboanahɪ hoafayahɪ ai ahandɪ nɪmorɪ ndore

hifandimband-amboane asu nindou semindi worinambo-mbireand-amboane, anihondumbo-rihindeimbi-yafe tinari popoai-mbirihend-amboane, nindou tinarifo tukundifeyoani mbifarihendur-amboane asu munguambo aboedi ratupuri aho ra rambireand-amboane. ¹¹ Nga se kaisahoabedi akidou nimori safi aheimbo fehefembohundambo aheinduri pandowa-ndurimboyafi. Ai hoafindeihini animboya, 'Ro Kraisindi ratupurimboanefi' mbisei hehi, asu ahei fimbo yangiri hohoanimondeihini anamindi ngoru semundumbo mbisei hehi Kraisindi ratupuri ra hiningindihimboyei. ¹² Asu sapo ai nini-moatukuniyo horombo hoafiyehi randihumboyefi masei ra refekoate-ayei ana, ai hutindeimboyei. ¹³ Asu ai ngoru hohoanimo yarhi arihundi ra ratupurikoate-ndehi moani worini-worinindeimboyei. Asu ratupuri-koate yangiri-poani, nga ai bodimondambo hahabodeihini daboadanini tehundihundurini asu bidifiri-yafe moatukuni ranahambo sefe fehefendurini nini-moatukuni ai hoafikoate-mbomayo ra wataporimborihuhini arihundi. ¹⁴ Ranimboane kaisahoabedi akidou nimori safi aiana asukai anamindhuhim-beyahind-amboane asahi. Rananimbo nimori wakindhuhimundi mbundihumbo asu ahei wori ra hibadihundi. Randahindan-animbo nindou ai ngirini ahei moaruwai hohoanimo hoeindhindhuhini asu moaruwai hoafindei. ¹⁵ Nga nimorehini bidifiri ana ai daboadi hihiriyahi hehimbo asu Satanindi sungu heimboanei. ¹⁶ Nimorehini anihondumbo-reandeimbi, nimorehini kai mamini ahandini worambe ai-dibombo aningo ana, nimorehini ranini ndonde hibadandi. Sapo nimorehini kai ranahambo ana anihondumbo-rihindeimbi ai ngirini ahambo hibadindhundi ranimbo-hunda. Nga nimorehini kai didiyei nindou ngoru ai-amboanini hifandiyondurini-koate-ayei ranaheimbo-animbo anihondumbo-rihindeimbi ai hibandini-hundurimboyei.

Hifandi-rundeimbi nindou ai aboedi ratupurini-ndimonda ndondihu hibadihu-purimboane

¹⁷ Asu hifandi-rundeimbi ai aboedi hifandarundi rani-sungumbo ahamumbo aboed-anemo mbisahupuruh-animbo aboedi mbifarini-hehipurimboane. Godindi hoafi hoafiyomo asu yamundu-rundeimbi ahamumbo rani-poanimbo hamindi mbifarini-hehipuramboane. ¹⁸ Sapo nindou ahandini ratupuri ranahambo kakini saimbo ranahambo-hundambo Godindi hoafi yare hoafiyowohuhini yahoya, 'Burmakau ai wit hipirini fifirihenduhini asu safi dedimboe sei hehi yafambe kikihindhuhimindimboyei,' meho.* Asu ngoru hoafi yahoya, 'Nindou ratupuriyurandeimbi ranini ratupuri rani-sungunambo kakini ndemundumbui,' meho.

¹⁹ Nindou mamini ai hifandi-randeimbi ranahambo papini-hoafindurani ana, se ahandini hoafi himborini-ndamboyafi. Nga yimbuyafani asu ngimiyomo ai hoafinidimondan-animbo himborindafi. ²⁰ Asu hifandiru-rundeimbi nindou bidifiri ai moaruwai hohoanimo-ndimondanini ana, se ranahamumbo hifandiru-rundeimbi-yomondi himboahuhini hoafindafihuhini didiboado-ndowapuran-animbo asu hifandiru-rundeimbi bidifiri ai amboanini yihimbo-mbeyomondamboane.

Timoti ai ahandini hohoanimo ranahambo ndonde hibadandi

²¹ Ro God, Sisas Kraisi asu God kafaoreapureimbi sunambeahindini nendini ahamundi himboahuhini shambo hoafayahanini, se randowandini masahini mamini yahurai hohoanimo-animbo munguambo nindou

* **5:18:** Por ai hohoanimoyuhuhini yahuya, Anihondumbo-rihindeimbi ai ahei hifandi-rundeimbi-mbo kakini-napo mbifarini-he-hipur-amboane, mehu. Rani-hoafi ra weindahini-fembohunda ai Baiboram-beahindini hoafi hoafimayu. 1 Korin 9:8-12, Io 25:4, Ruk 10.7

ndondo süngundandi. ²² Nga se yowanı nindou Godındı ratüpurı ratüpurımböhünda kafoefi hınıngıfımbı ra nımehünou warı ahandı wamı nandowamboayafı. Se Godındı hımboahü mbumundı nıngombo hıbadambo, nga ngorü ai moaruwai hohoanımoayu ra se aı-dıbo mamambe-ndafamboayafı. Nga se sürühoeımbı nımbafı ngafı. ²³ Se hoe yangrı ndımındımbıoyafı, nga akıdou wain hoe amboanı sıhafı furı asu anğünı sowandıfı arandı ra farıhefe-nınımböhünda ndımındıfı. ²⁴ Asu nindou bıdıfırı-yeı moaruwai hohoanımo ra aheimbo yıbobofekoate-yuambe weindahı adükarı tüküfe arandı. Asu nindou bodımondı-yeı ai dıbomboane engoro, nga süngunambo weindahı tükündıfemboe. ²⁵ Mamı yahurai-ane aboedı hohoanımo amboanı weindahı tüküfe engoro. Asu bıdıfırı aboedı hohoanımo nımehünou weindahı tüküfekoate-ayo ra ngırı munğunambo dıbo yagodo.

6

¹ Munğunambo anıhondümbı-rıhındeımbı ngorü nindou-yeı moanı ratüpurıyeı-rıhındeımbımbı-yahı anımbıoeı ai ahei hıfandırundürı-rundeımbı nindou ranahamumbo ahınındeıhı ahamundı hoareıhımbıyeı-amboane. Rananımbı nindou ai ngırı Godındı ndürı asu sıhefı yamundıfe hohoanımo ranahambo moaruwai hoafındı. ² Nga ratüpurıyeı-rıhındeımbı-yeı hıfandırundürı-rundeımbı ranı anıhondümbı-rundeımbı aiyomo ana, ai yowanı randıhı hohoanımondeıhıya, ‘Ro mamı apodoho nahurai-aneıfı, nga ro ngırı ahamundı hoafı hımborındeıfı,’ mbıseı, nga wanı. Nga ai randıhı hohoanımondeıhı anımbıoya, ‘Nindou ndanahamumbo aboedı fehefemböhünda ratüpurıyefı nda ai anıhondümbı-rundeımbı-memondamboaneıfı ro ahamumbo hohoanımo pararıhıpurı,’ mbıseı. Se nımorehı nındowenıhı aheimbo aboedı hohoanımo ra yamundowandürü hı asu rasüngufembo ngusüfo botındıwandürı.

³ Sıhefı Adükarı Sısas Kraisındı hoafı ai sıhefımbı Godındı hohoanımo süngufembo yamundeamunı arandı. Asu nindou ngorü ai yamundıfe hoafı ra hınıngıre haya ranı-poanımbı hoafı yamundareandürı ana, nindou ranı ahandı hohoanımo ranahambo yangrı-anı afındı hohoanımoayuhı hoafı hımborıkoate-ayu. ⁴⁻⁵ Aıana fıfırıfe-koate nindou nahurai-anemo. Nga ai nını akıdombı ndürı asu nını kaboadıhumbo yaho hefe hoafınambo sımborı-sımborımbı-anemo mamıkarı hohoanımoemo. Ranı hohoanımo ranı-süngumboane ndanı hohoanımo tüküfe arandı: Nindou ngorümbı moaruwaimbofı, sımborı-sımborı, fıfırıfoefı hoafı, ngusüfoambe nımbıyo asu hoafınambo sımborı-sımborı, munğunambo hohoanımo ra tüküfe arandı. Nindou rasünguru arandı ana, ahamundı hohoanımo ra mamıkarı-rapurıhı moai akıdou amboanı hoafı hondü ra wudıpoaporu fıfırındı. Ai Godımbı süngufe hohoanımo ana aboedı napo semındı nafımbıai yahomo houmboanemo. ⁶ Anıhondı-ane, sıhırı Godındı hohoanımo sünguarıhundı ana, asu nını-moatükunı God ai sıhefımbı semunı arandı ranahambo hıhıfı-hıhıfıyefühı aboedı napo nahurai sahumındeıfı arıhundı. ⁷ Sıhırı fıfırıhumboaneıfı, sıhefımbı sıhefı boagırı ai wakırı-hımündımunı sımbıanı moai nını-moatükunı sahumındeıfı hoahumbo-yefıpoanı tükümehundı. Ranı süngumboane asükai yıfayefı amboanı ngırı nını-moatükunı ndahumındeıfı ngefı. ⁸ Nga sesı hoearı napo sıhefımbı engoro ana, ra ndear-ane mbısefımbıane. ⁹ Nga nindou ai kıkı-napo afındı semındımbı hohoanımoayeyı ana, nınıhondı andürambe pırayo

nahurai randahimboyei. Ai afɪndi moaruwai moatükunɪ refembo hohoanimo-ndeimboyei asu rani hohoanimo rananimo aheimbo mamikarɪndandürimboe. Rani süngunambo-animbo ai moaruwaimbo-ndahimboyei. ¹⁰ Kakimbo hohoanimo pefe ana moaruwai hohoanimo afɪndi ranahandi nɪmɪndih-ane. Nindou bɪdɪfirɪ ai kakɪ afɪndi semɪndimbo hohoanimoyeihi anihondümbofe hohoanimo hinɪngɪ-rɪhindühi afɪndi hamɪndi tɪɪrɪfo masahümündi.

¹¹ Nga Timoti, Godɪndi nindou-anafi, nga se rani-hohoanimo ranahambo feboawandi. Nga se mbumundi hohoanimo, Godimbo süngufe hohoanimo, ngusüfo pefe hohoanimo, tɪɪrɪfo tüküfeyoanɪ moanane yaho ngɪnɪndi nɪngombo hohoanimo, asu himboarɪ hoafendühi hohoanimo munguambo ra se süngundandi. ¹² Nindou Kraisimbo anihondü-mboarirɪ ana, sapo nindou napo semɪndi-mbohünda pɪpayomo nahurai-ane. Ranimbo-hündamboane se aboedɪ pɪpɪndafɪ ngafimbo yangɪrɪ koadürü-koadürümbo nɪngombo ra ndowandɪfɪ. Se nɪmorehi nindowenihimbo sɪhafɪ anihondümbofe hohoanimo ranahambo hoafɪ-mayafɪndürɪ ranimbo God ai sɪhambo hoafɪyumboani yangɪrɪ koadürümbo nɪngo rani semɪndimbohünda. ¹³ God ai munguambo moatükunimbo yangɪrɪ nɪngo sai arandi asu Sisas Krais ai Pondius Pairatɪndi himboahü nüngumbo anihondümbo fɪfirɪfoare hoafɪmayu ahafandi himboahü sɪhamboya ndahurai randowandɪ asahɪ. ¹⁴ Sɪhambo refembo hoafɪmayo ra hütikoatendafɪhü wudɪpoapondo yando ngafɪ Adükari Sisas Krais ai kuduani rananimo asu ngɪrɪ hoafɪ yagodo. ¹⁵ Ai weindahɪ tüküfemboayu ra God ai ahambo tüküfembo hoafɪmayu rani-süngu tükündɪfimbui. God aiana aboedɪ yangɪrɪ nüngumb-ani asu ai mamani mungu-moatükunɪ hɪfandarandi. Aiana munguambo bogorɪ nindou-yei bogorɪ hond-ani asu hɪfandi-rundeimbi-yomondi Adükari hond-ani. ¹⁶ Ai mamɪ yangɪr-ani yɪfɪyo-rakoate-ayu. Aiana si afɪndi peyoanɪ ranɪfih-ani anüngu, nga rani-fikimɪ nindou mamɪ ai-amboanɪ ngɪrɪ ngu. Nga asu nindou mamɪ ai-amboanɪ moai horirɪ asu ngɪrɪ hondirɪ. Ranimboane munguambo si sɪhɪrɪ ahambo hohoanimo-ndɪhuranɪ ai munguambo ngɪnɪndeimbi-mbiyu-wamboane, nga anihond-ane.

¹⁷ Nindou hɪfɪ ndanɪhündambo napo afɪndeimbi ranaheimbo hoafɪndafɪndürɪ ai yowanɪ borɪndeimboyei. Ai nɪmehünou moaruwaiyorangeimbi napo ranahambo ngɪrɪ anihondümbo-ndɪhindi, nga yowanɪ. Nga God ai sɪhefɪmbo hɪhɪfɪ-hɪhɪfɪmbohünda aboedɪ moatükunɪ saimunɪ arandi ranahambo animbo anihondümbo-ndɪhurimboane. ¹⁸ Napo afɪndeimbi ai aboedɪ hohoanimondühü aboedɪ ratüpuri afɪndeimbimbiyu-wamboane asu sai-randeimbimbiyu-wamboane. ¹⁹ Ai rasünguarɪhindɪ ana, aheimbo süngunambo farɪhefembo napo gugurɪhindühi nahurai-ane aiana süngunambo yangɪrɪ nɪngo hondü ra ndahümündimboyei.

²⁰ Timoti, se God ratüpuri sɪhambo masendɪ ra wudɪpoapondo hɪbadandi. Munguambo nɪmɪndi fɪfirɪfe-koate hoafɪ ranahambo daboadanambondowandi. Nindou bɪdɪfirɪ ai tikarɪhi hehi hoafɪyeyihɪ seiya, 'Hoafɪ nda nɪmɪndi fɪfirɪreandeimbi hoaf-ane,' mbɪseimboyei, nga se hoafɪ ranahambo hɪmborɪ-ndamboyafɪ. ²¹ Nindou bɪdɪfirɪ ai rani hoafɪ rani-süngurɪhindühi anihondümbofe hohoanimo ra hinɪngɪ-rɪhimboanei.

Godɪndi moanɪ hɪpoambofe hohoanimo ai se-dɪbo mbeyangoro-wamboane.

2 Timoti

Pas yimbu Por ai Timotimbo sürü papimarandi

Por ai Timotimbo pas sürü papimarandi

¹ Ro Por-anahi. God ai ahandihoari Sisas Kraisindi hoafi semindi horambo kamafoareandiri. God ai wambo nindou Sisas Kraismbo anihondumbo-rihinda yangiri koadürü ningoweimbi saimbo horombo hoafimareandi ranahambo wataporimboyo-rambohünda koamarihendiri.

² Timoti, se wandi nimori hondü nahurai-anafi, ro shambo pas nda sürü paparhandi. Ape God asu shefi Adükari Sisas Krai ai shambo aboedi hohoanimo-ndinaninühi hipoambo-ndineanina ngusüfoambe afure kümbearo-amboane.

Shiriyowan aboedi hoafi hoafimbo amoaningi-yopoani

³ Ro Godindi himboahü hüti-koate ahandi ratüpurü ratüpurüya arihandi wandi amoao mami amboani rani-sunguarihindi nou. Ro sirihü asu nimbokoani shambo hohoanimo-yahaninühi Godimbo hihifirihünühi didibafi-yaheando arihandi. ⁴ Asu se wamböhünda aranimayafi ranimbo hohoanimoyahaninühi ro shambo hoeifeninimbo afindi hohoanimoayahi. Ro asukai hoeindihetaninühi rananimbo hihifi-hihifindamboyahi. ⁵ Ro shafi Kraismbo anihondumbofe hondü ranahambo asukai hohoanimoayahi. Shafi asari Rois asu shafi me Yunis ai weyangurühi anihondümborine marinandü, nga ro yarthe anihondümborandü shafi anihondumbofe hohoanimo amboa ahafe nahurai-ane. ⁶ Ranimbo-hündamboane shafi hohoanimo botarhethanini. Ro wandi wari shafi mbirowami manandihendi ra God ai shambo rani-poanimbo nginindi masaganini. Rananimbo shafi nginindi ranai hai pipirowanda ahoro nahuraimbeyowa sahehea. ⁷ Sapo God ai shefimbo Yifiafi masemuni ra yihimbo saiyamuni-randeimbi-yopoani, nga wani. Yifiafi ranana shefimbo nginemindimunanü nindou ngorumbo ngusüfo pefe asu shefi hohoanimo ndofe hifandimboyo hohoanimo ra masemuni. ⁸ Ranimbo-hündamboane se shefi Adükarindi hoafi hoafimbo amoaningi-ndamboyafi. Asu se wambo amoaningi-ndamboyafi, nga ro ahandi ratüpurü-mbohünda karabusi-meheand-ane. Nga se Godindimayo nginindi raninambo Aboedi hoafi bokari-hefembohünda ro-dibo tiririfondamboane. God ai ranimbo-hündamboyo nginindi sayamuni arandi. ⁹ Asu ai aboedamboreamuni mbura ahandi sürühoeimbi nindoumbore kafoare hiningimareamuni. Ai ramareandi ra shiri aboedi hohoanimo-mayefamboyoani, nga wani. Nga ranana horombo hondü God ai hifi sünü nafi-koateyu-ambeyo Kraisindi süngu aboedi hohoanimo-memuna ahandi nindoumboyahu tükümehundi. ¹⁰ Nga asu hapondani ana Sisas Krai shefimbo aboedambo-reamuneimbi ranai ndeara weindahi tüküfimboani. Asu ahandi ratüpurü süngu Godindi nindoumbo aboedi hohoanimo amboani weindahi tüküfimboane. Sisas Krai ai yifindi nginindi hifinambo-mareanda yifi ai nginindikoate-ane. Asu ahandi aboedi hoafi raninambo munguambo nindou ai yifikoate yangiri koadürumbo-koadürumbo ningombo ra weindahimareandi.

¹¹ Ai wambo kamafoareandiri aboedi hoafi wataporimboyo, Kraisindi hoafi semindi ho, asu nindoumbo Godindi hohoanimo yamundife raraombohünda. ¹² Ro tiririfo asahamindihü aboedi hoafi hoafiya arihandi ranimbo-hünda, nga ranahambo ro moai amoaningiyahi. Sapo ro Nindou

an+hondümbö-ar+hini ahambo fifir+hini. Asu ro fifir+heandi ai wambo rani ratüpur+ masendi ra hibada ngumbo Sisas+ndi adükar+ si ra tükünd+femboe.

¹³ Ro yamundi-mar+heandi h+mbor+mayafi ra aboedi sisami nahurai-ane asu se mam+ yahurai nindoumbo yamundowandür+ ndandi. Rani+amboane se Sisas Kraisi+mbö an+hondümbö-nd+worühi ngusüfo pandoworühi asu rani+hoafi yamundo ndandi. ¹⁴ God ai aboedi hoafi sihafi war+hümareandi ra aboedi moatükun-ane, nga se wudipoapondo hibadandi. Yifiafi Aboedi sihefi fiambe amaro ranai fandi+hen+n+mböe rani ratüpur+ ra hifand+mböhünda.

¹⁵ Se fifirowandi munguambo nindou Esia hifi+hündi ai wambo hini+ngi-mar+hindiri. Asu Figerus weimbo Hemogenes amboani hini+ngi-mar+ineandi.

¹⁶ Ro did+bafeheandi Adükar+ ai Onesiforus ahandi aborüdi bab+di+mbö hipoambo-mb+reandür-amboane. Ai wambo karabusambe-ani yahu amoan+ngi+koate süni hoeireandiri randani ngusüfo aboedi küri+he mar+ih+hi. ¹⁷ Ai süfumbo Romohü wambo tñiri+foyuhü kokorandiri+mbö asu sünguna hoeimareandiri. ¹⁸ Ro did+bafeheandi Adükar+ ai God+ndi yibobofe si tüküfe simboani hipoambo-mb+rir-amboane. Se fifirowandi Onesiforus ai ro Efesus+hü karabus+yahe ni+mar+hambe wambo fehefe-ndiri+mböhünda af+ndi ratüpur+ ratüpur+yu marandi.

2

Timoti ai Kraisi+ndi ratüpur+ wudipoaponde ratüpur+mbiyu-wamboane

¹ Asu wandi ni+mor+ Timoti, munguambo si Sisas+ndi-mayo aboedi hohoan+mo ranai sihambo ng+n+mbi-ram+ndi+n+n-amboane. ² Asu yamundife hoafi ro nindou af+ndi-yei h+mböahü watapor+imbo-mar+handi ra se h+mbor+mayafi. Rani hoafi ra nindou God+ndi hoafi an+hondümbö kiki+hi-ründi+mondeimbi ahamundi war+hündowapuri. Ranan+mbö asu ai asükai nindou bi+di+firambo yamundi-mb+irundür-amboane.

³ Se Sisas Kris+ndi ami aboedi nahuraimbondafö ni+mbafi. Ranan+mbö se ro-di+bo tñiri+fo ra ndahoam+nde-mboane. ⁴ Se ami-yomondi ratüpur+ fifirowandi, sapo ai amimboyafu ratüpur+ayomo ra ngiri+ ngörü ratüpur+ ndowandümo, nga wani. Aiana moani ami ratüpur+ rani yangiri+ ratüpur+ ndi+mondani ahamundi bogori ai ahamundi ratüpur+ ranahambo aboed-ane mbeyahua mbisi+mo hou rani yangiri+ ratüpur+ ndi+mböemo. ⁵ Asu nindou ai napo sem+ndi+mbö pipi ranambe pipayu ana, pipi ranahandi ahini ra süngundeandi. Ai ra süngufekoate-ayu ana, ai pipi+mayu ranahambo napo sem+ndi+mböayu amboani ngiri+ ndemüdu. ⁶ Nindou nümbürambe mangiri hifi+reandühi tñiri+foayu ai-boatei bi+di+firi+ sesi ra yimunguri-mb+iramündu-wamboane. ⁷ Hoafi nda ro hoafi+mayah+imbo se hohoan+mondafi, nga Adükar+ ai sihafi hohoan+moambe hor+ndea-ni+n+mbui. Asu ranan+mbö se hoafi ranahandi ni+m+ndi ra wudipoapondo fifiri+ndo-wamboyafi.

⁸ Se hohoan+mondafi fifiri+ndowandi Sisas Kraisi yifi+hündi botimefiyu ranana Defit, Israeri+yafe adükar+ bogori+ndi si+rambeah+nd-ani. Rani+amboane aboedi hoafi ro watapor+imbo-ar+handi ranahambo hoafayahi. ⁹ Ro aboedi hoafi hoafi+ya mar+handi rani+mböyo nindou ai wambo moaruwai nindou-ani yahomo houmbo mam+karambo tñiri+fo saundiri mburümbö karabus+marundiri. Nga God+ndi hoafi ranana ngiri+ karabus+ndi+feyo. ¹⁰ Rani+mbö-hündamboane ro hohoan+mo ng+n+ndi küri+heandühi munguambo tñiri+fo ra asaham+ndi+hi nindou God ai wand-anei yahundüreimbi ranaheimbo fehefe-ndüri+mböhünda. Rani+mböanahi ai-amboani Sisas Kraisi ai aheimbo aboedambo-ndeandüra

ai-dibo koadürümbo-koadürümbo himboamupuimbo-randeimbi kapeihü mbiniamboeia sahehea hohoanimoayahi. ¹¹ Sihiri hoafi nda anihondümbo-ndihumboane:

Sihiri ai-dibo yifayefi ana,
asukai sihiri ai-dibo yangiri nimboemboyefi.

¹² Sihiri ai-dibo tihirifo asahumindexi ana,
asu sihiri ai-babidimbo bogorimbondahu hibadhumboyefi.

Nga asu sihiri ahambo daboadi hihirarihuri ana,
ai sihefimbo daboadi hihirindi-ndeamunümbui.

¹³ Sihiri ahambo süngufimbo hoafiyefi mburhumbo
asu süngufekoate-ayefi anasi,
asu aiana ahandi hoafimayu ra süngundeambui.

Aiana ngiri ahandi hohoanimo ra ngörü-süngundeandi, nga wani.

Timoti ai Godindi ratüpuriyombo tihirifombiyu-wamboane

¹⁴ Se nimorehi nindowenih ranaheimbo rani hoafi ranahambo hoafindafinduri nda ngafi. Asu Godindi himboahü se aheimbo ahini hoafindafinduri ai ngiri hifinindi moatükuni ranahambo hoafinambo simbori-simborindei. Rani-moatükuni ranana nindumbo famandiheiripoani, nga nindou himborayei ranaheimbo moaruwaimbo-ndearümboe.

¹⁵ Se Godindi ratüpuruyo-randeimbi nindumbofe tüküfembo tihirifondafi, rananimbo God ai shafi ratüpur ra aboed-ane yahombohünda. Rananimbo se Godindi ratüpuriyafi-randeimbi amoanngikoate-ndafühi ahandi hoafi wudipoapondo yamundowandürimboyafi. ¹⁶ Se Godindi hohoanimo süngufekoate hoafi rani-fikimi ngamboyafi, nga yowani. Sapo hoafi moaruwai ranai ana nindumbo Godindi süngufe anguni ndemindinduri ngomboe. ¹⁷ Sapo hoafi ranana masime moaruwai hamindi adükari tükefeyo nahurai-ane, nga rananimbo nindumbo moaruwaimbo-ndeamboe. Sapo Himeneus weimbo Firetus rawefine marinandi nou. ¹⁸ Nindou rahurai aiana hoafi hondü ra hinihgirineambo anafandi, sapo ai hoafiyafandühi safaniya, 'Sihiri ana yifihündi botimayahundane, ranimbo wambo asu ngiri sünguna yifihündi botindahundi,' safani arinandi. Ranane hoafi ranai bodimondi-yafe Godimbo anihondümbofe hohoanimo ra moaruwaimbo-reanduri arandi.

¹⁹ God ai Kraisindi nendi ngineminimbo-hünda Krai kambohoani nahurai mafondiri. Kambohoani ranifih sürü nda apennggo: 'Adükari ai ahandi nendambo ndore fifirea-ndürimboani.' Asu ngörü sürü amboani nda 'Munguambo nindou ai seiya, "Ro Adükarind-anefti," asei ranai ana moaruwai hohoanimo ranahambo daboadi hihiri-mbirhind-amboane.'

²⁰ Adükari worambe gor asu sirfa raninambo hipiri nafirühi masihendi. Gor sirfa raninambo yangiriyopoani, nga nimi asu hifi raninambo amboani nafimarihündi. Rani-moatükuni ra bidifiri ranipoanambo ratüpurimboyo asu bidifiri mamikarambo moatükuni ratüpurimboyo. ²¹ Ranimboane nindou düdi ai rani mamikarambo hohoanimo ra hinihgireandühi Godindi himboahü aboedayu ana, ai ranipoanambo ratüpurimbo hipiri nahurai nüngumbui. Ai Adükarindi yangiri nünguhü asu ahambo fandihirühi aboedi ratüpurimbo yangiri nafiramindi ni nggo marand-ane.

²² Nga ranimboane se nindou hoarifambori-yafe moaruwai hohoanimo ranahambo feboawandi. Nga se mbumundi hohoanimo, Godimbo anihondümbofe hohoanimo, ngusüfo pefe hohoanimo, ngusüfo afurife kife hohoanimo, rani hohoanimo-animbo ndowandifi. Nindou didiyei Godindi himboahü sürühehi-ndeimbiyei asu Adükarindi ndürinambo didibafiyahi

arihündi ai se-babidimbo rani hohoanimo süngundihindi. ²³ Asu se nindou ngusüfo hohoanimokoate hoafi ngorü-süngu ngorü-süngu-rihündeimbi ranahei fikimi ngamboyafi, nga yowani. Nga se fifirowandi hoafi yahurai ranana hoafinambo simbori-simbori tüküfe randühane. ²⁴ Asu Adükarindi ratüpuriyu-randeimbi ana ngiri hoafinambo simbori-simborindu, nga wani. Nga ai nindou munguambo afure hohoanimoyuhü ndore yamunde-randeimbiyu haya himboari-yanğiri hifandi-randeimbimbiyu-wamboane. ²⁵ Adükarindi ratüpuriyu-randeimbi ai himboari hoafendinduhü, nindou mamihohoanimo süngufekoate-yeimbi ranaheimbo yamundeandüri. Rananimbo God ai ahei ngusüfoambe hihirareandüri ana, anihondü yamundife hoafi ra himbori-ndeimboyei. ²⁶ Nindou yahurai ranana Satan ai aheimbo ahandi andürambe masemündündüri ahandi hoafi süngufembohünda. Nga ai hoafi hondü ra fifirarihindi ana, Satanindi andüri ra hiniğirihi moanambühi aboedambo tükündahimboyei.

3

Bidifiranambo si tüküfeyoambe ana nindou ai moaruwai hohoanimo-ndeimboyei

¹ Se fifirihindi bidifiranambo si akimi tüküfembo-yoambe ana tiğiri foafindi tükündifemboe. ² Nimboe sapo nindou ai ahei fimbo yanğiri hohoanimondeih, kakimbo yanğiri hohoanimo pandihimboyei. Ai ahei fimbo yanğiri borindeih asu ngorü nindoumbo hohoanimo-koatendeih nindou bodimondambo tirifoefe hoafindeih, ngiri ahei boagiri-yei hoafi himborindei ndühündi. Ngiri nindou ranaheimbo hihifindihündüri asu ai Godindi hohoanimo süngufekoate-ndeimboyei. ³ Ai ngiri nindou bodimondambo hohoanimondei asu ngiri nindoumbo amboawiyeyi mbisei. Nga ai daboadan nindou ngorümbo amonğoni hoafindeimboyei, asu ngiri ahei fi wudipoapondihi hibadihündi, nga ai hipoambofe-koatendeih nine aboedayo ra moaruwaimbo-ndihimboyei. ⁴ Asu ai ahei ngunindambo amboani hohoanimo-koatendeih moaruwai moatükuni randihimboyei. Ai hohoanimoyo hoeifekoate ratüpurindeimboyei. Ai hohoanimo-ndeihiya, roana bogori nindou-anefti mbisei hehi Godimbo hohoanimokoate hifi ndanihündambo hihifi-hihifi hohoanimo yanğiri hohoanimo-ndeimboyei. ⁵ Ai Godindi hoafi ra fi yanğiri süngundi-himboyei, nga ahandi nginindi adükari engoro ra ngiri fifirindihindi. Se nindou yahurai ranahei fikimi ho-poani, nga yowani.

⁶ Nindou yahurai aiana nimorehi hihindi hohoanimoyeimbi moaruwai hohoanimoyei arihündi ranahei worinambo ho ahei hohoanimo ngorü-süngufe hifandimbo ranimboane nafi kokoarundi. Moaruwai hohoanimo ai ahei ngusüfambe botireandüra rani hohoanimo ra refembo hohoanimoyei arihündi. ⁷ Asu nimorehi ranai simbori yamundife sahümündi arihündi, nga ai ngiri Godindi anihondü hohoanimo ra fifirindihindi. ⁸ Horombo Sanes weimbo Sambres ai Mosesindi hoafi daboadi hihirimarineandi rani-süngumboane hapondani amboani anihondü hoafi ranahambo daboadi hihirarundi. Ranane ahamundi hohoanimo ranai mamikari-yomondühi asu ahamundi Godimbo hohoanimo ra moanane. ⁹ Nga ahei rani hohoanimo ra ngiri adükari tükündifeyo, nga wani. Munguambo nindou ai hoeindihindani ahamundi hohoanimo ai mamikarindapurimboe sapo horombo Sanes weimbo Sambres ramefineandi nou.

Timoti ai Godindi hoafi nginindi kikihimbi-ramüdu-wamboane

10 Nga seana wandi yamundife, hahabodi marihandi asu wandi hoahoango ranahandi nimindi ra fifirowandühi süngumarowandi. Ro Godimbo anihondumbo-rihinühi ngorü nindoumbo afurthe hohoanimo-yahandürü asu nindoumbo ngusüfo partheandürühi tñirifo tüküfeyowan moanane sa nginindi nimboa marihandi ra se fifirowandi. 11 Sapo ro Andiok, Aikoniam asu Ristra ngoafihü nindou ai wambo moaruwaimbo-rhindirühi asübusi masehündi ra se fifirowandi. Ro rani ngoafihü tñirifo masahamindihiyosi, nga Adükari ai famarhendira aboedambo animboahi. 12 Anihond-ane, muñguambo nindou Sisas Kraisi dibo nimboadeimbo Godindi hohoanimo sünguarihindi ana, nindou ai aheimbo moaruwaimbo-ndihindürimboyei. 13 Nga nindou moaruwai Godindi hoafi fi yangiri süngurundeimbi ahamundi hohoanimo ranai ngongombo moaruwai hamindindimboe. Ai nindou bidifiri-yei hohoanimo mamikari-rundürühanemo, nga asu ahamundi hohoanimo amboani mamikararapuri.

14 Ro sishambo hoafehanini, se hoafi himboriyafi mbura anihondumbo-arowandi rani yangiri süngundo ngafi. Hoafi ra anihond-ane, sapo nindou düdi sishambo yamundi-marihinini ranaheimbo wudipoaporo fifirowandürü. 15 Asu se fifirowandi sapo se nimori akidouyafambe hafimbo sishambo hohoanimo aboedi saimbo Godindi hohoanimo pariaroweimbi buk rani-boatei fifirimarowandi. Buk rananimbo hohoanimo aboedi daganinan Sisas Kraisimbo anihondumbo-ndiworani asu God ai sishambo aboedambo-ndeaninimbui. 16 God ahandi bukambe hoafi ra weindahimareandi. Asu yamundifembo, moaruwai hohoanimo nafuimbo, hohoanimo didiboado-fembo asu mbumundi hohoanimo süngufembo yamundife-mbohündambo hoafi ra aboed-ane. 17 Rananimbo nindou didiyei Godindi hohoanimo sünguarihindi ranai aboedi ratüपुरi ratüपुरi-mbohünda ndorihifi fifirihimboanei.

4

Timoti ai Godindi hoafi hoafimbo nginindi mbününgu-wamboane

1 Sisas Kraisi ai weindahi kudian asu ahandi nginindi hifandarandi ra tükündifeyoani ai yangiri niboadeimbi asu yifiyeimbi ra yibobondearümbui. Ahandi asu Godindi himboahü ndanahambo sishambo ahini hoafehanini. 2 Se aboedi hoafi ra bokarhefembo nginindi nimbafi. Nindou ai himborindeianiyu asu wanindoanoyu ra se bokandihao ndandi. Nindou ai ahei hohoanimo moaruwai hoeifembohünda hoafindafindürü. Ai moaruwai hohoanimo-ndeian se nginindi hoafindafindürü. Ahei ngusüfoambe kikimo-boadowandürü. Hinngirou hoafindafindürühi wudipoapondo yamundowandürü. 3 Himboriyafi, süngunambo ana nindou ai hoafi hondü ranahambo himborikoatendeimboyei. Rananimbo ai nindou afindi aheimbo yamundife-ndürimbo kokondihü-purimboyei nin hoafiyu ai himborimbo hohoanimoyeimbi ra yamundife-ndürümböhünda. 4 Rananimbo hoafi hondü ra hinngindih hehi moani hoafi yangiri ra süngundihimboyei. 5 Nga se muñguambo si wudipoapondo hohoanimondafi se tñirifo ndowandifi asu nindoumbo aboedi hoafi ra wataporimbo-ndandürü. Asu Godindi ratüपुरi ra se anihondumbo hamindi ratüपुरindafi.

Por yifimbo akim-ani

6 Wandi yangiri niñgo ra Godimbo sesi saimbo nahurai-ane, nga ndeara wandi yifimbo ra akim-ane. 7 Ro aboedi hamindi yifiariya, yangiri

nɪŋgo semɪndɪmbo ra pɪpɪmayahɪ ranane ro pɪpɪ moendɪfemboyo-wamɪ tüküyaheandühi wandɪ Godɪmbo anɪhondümböfe ra kɪkɪharɪ-hamɪndɪhɪ. ⁸ Hapoana napo pɪpambe horombofe hefe semɪndɪmbo ranai yangori hɪfandarandɪ. Napo ranana ndahurai-ane. Adükari ai wambo mbumundɪ nindou mbüsümbui. Adükari ai mbumundɪ hohoanɪmo süŋgu nindou yɪbobore arandɪ sapo ahandɪ adükari yɪboböfe si ra tükündɪfeyoanɪ napo ra wambo ndendɪrɪmbui. Ai wambo yangɪrɪyopoanɪ asendɪrɪ, ŋga nindou muŋguambo dɪdɪyei ahambo weindahɪ tükündɪfɪyuanɪ hoeifimbo hɪmboyeihɪ amarei ranaheimbo amboa.

Timoti ai nɪmehünou Porɪmbo sowana mbüsünü-wamboane

⁹ Se wambo sowana nɪmehünou sɪnɪmbo tɪŋɪrɪfondafɪ. ¹⁰ Demas ai hɪfɪhündɪ hohoanɪmo süŋgufembo afɪndɪ hohoanɪmoyuhü wambo hɪnɪŋɪreandɪrɪ haya Tesaronaika ŋgoafɪnambo mahu. Kresens ai Garasia hɪfɪna mahu asu Taitus ai Darmesia hɪfɪnambo mahu. ¹¹ Asu Ruk mamɪ yangɪr-ani ro-dɪbo anüŋgu, ranɪmbo-anɪmbo dügüfɪhü Mak ndowarɪndɪfɪ dügüfɪ. Rananɪmbo ai wandɪ ratüpurɪ ra farɪhendɪrɪ haya ratüpurɪmbiyuwamboane. ¹² Ŋga Titikusɪmbo ana Efesusɪnambo koamarɪhehina mahu.

¹³ Asu se asühüfɪ ana, wandɪ ŋɪsɪharɪ hoearɪ warɪ hoandarɪ Troas ŋgoafɪhü Karpusɪndɪ worambe masɪheheandɪ ra ndowandɪfɪ dügüfɪ, asu buk amboanɪ kapeihɪ. Sapo buk nɪnɪhondɪ hoearɪnambo nafɪyoweimbɪmayo ra.

¹⁴ Areksander napo bras kapanambo nafɪra-randeimbɪ ai wambo afɪndɪ moaruwaimbo-mareandɪrɪ. Ranɪmbo-hünda süŋgunambo Adükari ai sɪmborɪ ahambo moaruwaimbo-mbɪrir-amboane. ¹⁵ Ŋga se-amboanɪ nindou ranahambo-anɪmbo hɪbadambo. Ŋga ai-ani yɪhoefɪ hoafɪ hɪfɪnambore arandɪ.

¹⁶ Weaŋgurühɪ ro kotambe sɪmborɪ hoafɪmayahɪ ra moai nindou dɪdai-amboanɪ farɪhendɪrɪ, ŋga muŋguambo nindou ai hɪnɪŋɪ-marɪhindɪrɪ. Ŋga God ai aheimbo amboawiyeyi mbeyahuamboane. ¹⁷ Asu Adükari ai ro-dɪbombo nüŋgumbo ŋɪnɪndɪ masendɪra ro aboedɪ hoafɪ ra Suda-yafe ndɪfo ranaheimbo dɪdɪboadondɪhe wataporɪmbo-ndɪhamboyahɪ. Ranɪyo God ai wambo nɪmambeahɪndɪ nɪnɪhondɪ raion yahamonɪndɪ hümarɪhendɪrɪ.* ¹⁸ Mamɪ ranɪ-süŋgumboane Adükari ai wambo nindou moaruwaimbo-fembo hohoanɪmoayeyi ranambeahɪndɪ aboedambo-ndeandɪrɪmbui. Rananɪmbo ai sünambe ŋɪnɪndɪ hɪfandarandɪ ranambe aboedambo ndemündündɪrɪ gafumbui. Koadürümbo-koadürümbo ahambo aboed-ani mbɪsefɪmboane.

¹⁹ Asu se wandɪ hɪhɪfɪ hoafɪ Prisira weimbo Akwirambo asu Onesiforusɪndɪ worambeahɪndɪ aheimbo hoafɪndafɪ. ²⁰ Erastus ai Korin ŋgoafɪhü awi mbanüŋgu. Trofimus ai aŋgünɪmbomayua Muretus ŋgoafɪhü hɪnɪŋɪmarɪhinɪ. ²¹ Asu se wambo sowanambo sɪfombo tɪŋɪrɪfondafɪ ŋɪsɪharɪ tüküfekoate-yoambe. Yuburus, Pudens, Rinus, Krodia asu muŋguambo anɪhondümbö-rɪhindeimbɪ ai sɪhambo hɪhɪfɪ hoafɪ koararɪhehinɪ.

²² Adükari ai se-dɪbo mbɪnüŋgu-wamboane. Ŋga asu ahandɪ moanɪ hɪpoambofe ai se-dɪbo mbeyanğoro-wamboane.

* **4:17:** Nda kafoefe hoaf-ane. Raion ai nindou bɪdɪfɪrɪ mbura arandɪ. Kafoefe hoafɪ nɪmɪndɪ ra Porɪmbo tɪŋɪrɪfo tükümeŋfeyowa yɪfɪmbo yangɪrɪmayu, ŋga God ai ahambo mafarɪheira aboedambomefɪyu.

Taitus Pas Por ai Taitusimbo sürü papimarandi

¹ Ro Por Godindi ratüpurıya asu Sisas Kraisindi hoafi sahamindi harıhandeimb-anahi. God ai nindumbo wand-aneı yahu-ndüreimbi ranahei anihondümbofe ra ngınemindi-ndürimbo asu Godindi mbumundi hohoanimo fıfırife süngufembohünda kafoare hınıngı-mareandür-ane. ² Anihondümbofe asu fıfırife ranahandi nımindi ra yangrı koadürükoadürümbo nıngombo ranahambo hımboayefı ranane. Horombo hıfı nafıkoate-yuambe God tıkaı hoafıkoateyu-randeimbi ranahambo horombo hoafımareandi. ³ God ai yıfırımayu rasımboanı ai ahandı hoafı ra weındahi-mareandi. God sıhefımbo aboedambo-reamunı-randeimbi ai randowandı yahuhü wandı warıhü hoafı ra masıhenda ro ahandı hoafı-süngu randowandı bokarıhehe arıhandı. ⁴ Taitus, ro sıhambo pas nda sürü paparıhandı. Sıhehi mamındıhündı anihondümbofe hohoanımo ranınambo wandı nımorı nahurai-anafı. Nga Ape God asu Sisas Krais aboedambore-randeimbi ai moanı hıpoambofe asu ngusüfo afurıfe kife hohoanımo mbısabınanın-amboane.

Taitusındı ratüpurı Krit airanıhü

⁵ Bıdıfırı ratüpurı moendıfe-koate anıngı ra moendıfe asu munğambo adükarı ngoafıhü anihondümbo-rıhindeimbi hıfandımbı nındou kafoefe hınıngı-fembohünda horombo hoafımayahı süngu ro sıhambo airan Krit ranıhü hınıngı-marıheanı. ⁶ Hıfandı-randeimbi nındou ranai nındou-yei hımboahü mbumundıdu haya nımorehi mameimbıdu. Asu ahandı nımorı amboanı Kraisımbo anihondümbo-mbırıhind-amboane, nga ai yowanı boagırı-yei hoafı amboanı hımborıkoate-ndeimboyeı. ⁷ Se fıfırowandı, anihondümbo-rıhindeimbi hıfandı-randeimbi ai Godındı ratüpurıyu-randeimb-anı. Ranımboane asu ahandı hoahoango ra aboedımbeyo-wamboane. Ai ngırı moaruwai hohoanımo ahei hımboahü randeanda hoeındıhindı asu ngırı afınd-afındıdu. Asu ai ngırı ngusüfoambe nımai hüfıdu. Asu ngırı bia ndümündü haya afınd-afındıdu ndandı. Ai ngırı nındou harıdu asu ngırı kıkı napombo semındımbı hohoanımondu ndandı, nga yowanı. ⁸ Ai nındou ngorü ngoafıhündı ahei ranaheimbo worınambo-mbıreandür-amboane, nga asu ai aboedı hohoanımo ranı yangrı hohoanımondühi sıngumbıreand-amboane. Nga ai aboedı dıboadorıhoeı nüngumbo Godındı hohoanımo ranı yangrı hıfandımbırand-amboane. Asu ai ahandı fı munğı ra wudıpoapore hıfandımbırand-amboane. ⁹ Nga asu ai anihondü hoafı yamundı-marıwurı ra kıkıhı-mbıramündü-wamboane. Rananımbı asu ai nındou bıdıfırambo yamundı-ndeandürühi, ahei ngusıfoambe kıkımımbıfoareandür-amboane. Asu yamundıfe hoafı aboedı rananımbı nındou ai anihondü yamundıfe hoafı mbaharıhehindı ranaheimbo ai ndore hoafımbıyundür-amboane. Rananımbı asu ahei moaruwai hohoanımo ra yarıhi hoeımbırand-amboane.

Krit nındou ai afındı tıkaı hoafımb-aneı

¹⁰ Yını, nındou afındı ai hoafı mbahıbadı-rıhoundeimbi anıngımo, nga moanı hoafı yanır-anemo, asu nındou aheimbo tıkaruhı wosıhoafı

hoafi-yomo-rundeimb-anemo. Nindou afindi ai rawarundi ra ai Suda-anemo, nindou fi-hoeari karu tirihomo-ndeimbi-yomondi mamisir-anemo. ¹¹ Nindou yahurai ai hohoanimo yamundarundi ra sihiri ngiri randihundi. Ranane asu nindou bidifiri mamii worambeahindi, ranaheimbo ngusüfo mamikararunduri kaki semindimbohünda. Ranimboane se nindou yahurai-yafe yafambe ra kikihindapundifi. ¹² Horombo Kritihündi ffireandeimbi ahandihoari hoafiyuhü yahuya, 'Kritihündi aiana tikai hoafiyei arihündi. Ai nimambeahindi ninihondi moaruwai nahurai ratupurimbo yiboarukoyehi afindi sahüsi arihündi,' mehu. ¹³ Rani hoafi ra anihond-ane. Ranimboane se aheimbo nginindi aboedi hoafindafinduri. Rananimbo asu Adukarimbo anihondumbofe ra nginindimbeyo-wamboane. ¹⁴ Rananimbo Suda-yafe hürütühoafi yangiri asu nindou ai hoafi hondumbo daboadi hihirarihindi ranahei ahini hoafi ranahambo ngiri hohoanimondei. ¹⁵ Nindou didiyei ahei hohoanimo sürühoeimbayo ana, asu ranaheimbo munguambo moatükuni sürühoeimb-ane. Nga asu nindou ai moaruwai hohoanimoayei ra moai Kraimbo anihondumbo-rihindi, ranaheimbo munguambo moatükuni sürühoeimbi-yopoi. Nga ahei hohoanimo ngusüfoambe afoero ranamboani moaruwai-ane. ¹⁶ Yafambe yangiri ai yarhi hoafiyehi, 'Ro Godimbo firihini,' asei. Nga asu ahei hohoanimo yarhi nafuiyehi Godimbo daboadi hihirihoruhanei. God ai aheimbo moai wudireanduri. Ai hoafi kikihiri-hinduhanei, nga ai ngiri aboedi hohoanimo randihindi.

2

Hoafi nda nimorehi nindowenih boagirambo hoaf-ane

¹ Nga Taitus, se ndorihoeimbi hohoanimo rani-sungu nimorehi nindowenihimbo yamundowanduri. ² Nindowenih boagiri ranahamumbo hohoanimo nda sungufembo yamundowapuri. Ai ahamundihoari ndondu hibadunduh, nginindi-hamindi anihondumbondundi. Ai ngusüfo parunduh asu tiririfo tukundifeyoani moanane mbisimo nginindi mbiniingomond-amboane. ³ Mare yahurai-animbo nimorehi boagirimbo amboani yamundowanduri. Ai aboedi sürühoeimbi yangiri niboadeih asu daboadan amongonimbo hoafindeimboyei. Asu aheimbo nginindi hamindi bia ra hibadarumboe, nga yowan. Nga ai aboedi hohoanimo sungufembo ra yamundimbirihind-amboane. ⁴ Asu nimorehi ngusüfo kikihiri-hindeimbi ranaheimbo yamundife-ndurimboane aboedi hohoanimo ndahurai: Ai ahei nindowenihambo ngusüfo pandhipuri, asu ahei nimorambo amboani mamii yahurai ngusüfo pambirihindur-amboane. ⁵ Asu ai ahei hohoanimo ra wudipoaporhi hifandirihünduh, mbumundi mbiniboadei-amboane. Asu ahei wori ra diboadorihinduh hifandi-mbirühünd-amboane. Asu munguambo aboedi mbifarihhindur-amboane. Rananimbo asu ahei nindowenih-yafe hoarehi mbiniboadei-amboane. Ai rani hohoanimo ra mungua sungumbirihünd-amboane. Rananimbo nindou ai ngiri Godindi yamundife hoafi ranahambo tiriboandhi hoafindei.

Hoafi nda hoarifamborimbo hoaf-ane

⁶ Mamii yahurai se hoafindafipuri, nindou akidou hoarifambori-yomondeimbi ranahamumbo, nga ai-amboani ahamundi hohoanimo ra ahamundihoari wudipoaporu hifandimbirund-amboane. ⁷ Hohoanimo munguambo se rawarowandi ra, se-amboani aboedi nafuimbo nimbafani nindou ai sihambo horihininihü sungu-mbirihinin-amboane. Nindou

yamundife ratüpurî ra anihondümbo hondü ndondo yamundowandî.
⁸ Asu se anihondümbo yangîrî hoafîndafî ndandî. Rananimbo nindou ai ngîrî sîhambo moaruwai-ani mbîsei. Nga rananimbo sîhefîmbo ngîndarîhümünî ai amoanîngî-ndeimboyei sapo sîhefîmbo moaruwai hoafîmboayeî ra nîni-moatükünî moaruwai moai rarîhundî.

Hoafî nda moanî ratüpurîyeî-rîhündeimbîmbo hoaf-ane

⁹ Se moanî ratüpurîyeî-rîhündeimbî yando yamundowandürühi hoafîndafîndürî munġuambo moatükünî ai ahei bogorî ranahandî hoarehîmbeyeî-amboane. Asu ai dîboadondîhi aboedî ratüpurî ratüpurîmbeyeî-amboane. Rananimbo ahei bogorî ranai 'aboed-ane' mbeyahomondür-amboane. Asu ai ngîrî ahei bogorî ranahamumbo moaruwai hoafî sîmborî hoafîndahüpurî. ¹⁰ Asu ai ahamundi-mayo napo bîdîfirî moanî ndahümündimboyeî, nga yowanî. Rananimbo bogorî ai aheimbo anihondümbo-ndundürîmboemo. Ranînambo asu ahei ratüpurî munġuambo ranînambo sîhefî God aboedambo-reamuneimbî ahandî yamundife hoafî ranahambo nindou ai aboed-ane mbîseimboyeî.

Sîhîrî aboedî nîboadefombo Kraîsimbo hîbadîhurîmboane

¹¹ Sîhîrî fîfirîhundî, nîmorehî nindowenihî munġu aboedambofe-ndürîmbohünda Godîndî moanî hîpoambofe weindahî tüküme Feyo. ¹² God ai sîhefîmbo moanî hîpoambo-mareamunî hohoanîmo ranai-ane sîhefîmbo yamundîreamunî arandî. Godîmbo daboadî hîhîrîfe hohoanîmo asu munġuambo hîfîndî hohoanîmo moaruwai ra hîningî-fembohünda yamundî-mareamunî. Sîhîrî wudîpoapondîhu hohoanîmo-ndefomboane, ndasîmboanî mbumundî hahabodefühî asu Godîndî hohoanîmo sîngundi-humboane. ¹³ Sîhîrî yarîhundani anihondümbo-ndîhundühi, sîhefî God asu Aboedamboreamunî-randeimbî Sisas Kraîs ai hîmboamupuimbo-randeimbî dîbofe weindahî tüküfemboayü ranahambo hîhîfî-hîhîfîyefühî hîfandarîhundî. ¹⁴ Sisas ai sîhefîmbo munġuambo moaruwai hohoanîmo-ambeahîndî aboedambofe-munîmbo yîfîmayü ahandî yangîrî sürühoeimbî nindou nîngomböhünda. Nindou ranai aboedî hohoanîmo yangîrî süngufembo hohoanîmondei ndühündî. ¹⁵ Hoafî ra yamundowandürî ndandî. Aheimbo ngînemîndürîmbo asu moaruwai hohoanîmo hîningî-fembohünda ngîndîndîhündo hoafîndafîndürî ndandî. Nga asu sîhambo nindou ai nindou yangîr-ani mbîseimboyeî.

3

Sîhîrî aboedî hohoanîmo ranahambo ngîndî nîboadefîmboane

¹ Se nîmorehî nindowenihambo ngüsüfoambe botîndowandürî ndandan-anîmbo, ai gafman asu gafmanî-yafe ratüpurîyomo-rundeimbî-yafe hoarehîyeihî ahamundî hoafî süngurîhindühî nafîndîhümündî nîmandeimbo aboedî ratüpurî ratüpurîmbeyeî-amboane. ² Nga asu ai ngîrî nindou ngorümbö moaruwai hoafîndei. Asu ai ngîrî yîfiarîndei, nga ai wudî-wudîndeihi nindou-yafe hîmboahü ahei fî hîfînambo-ndîhindî. ³ Nga se fîfîrowandî, horombo sîhîrî amboanî ngüsüfokoate-yefî, hoafî hîmborîkoate-yefî asu Satan ai sîhefîmbo tîkai hoafîmemunî. Sîhîrî afîndî moatükünî moaruwai hohoanîmo ngüsüfoambe botîrea-ndeimbî, ranî-hoarehü manîmboefî. Sîhîrî nindou moaruwaimbofe hohoanîmo süngurîhu asu napo hohoanîrîhu marîhundî. Asu sîhefîhoarî amboanî sîmborî ngîndîndürîyefî rîhundühi manîboadefî. ⁴ Nga asu God Aboedamboreamunî-randeimbî ai sîhefîmbo hohoanîmo-yumunühi

hipoambo-mareamuni ra weindahi tüküme feyo. ⁵ Sihiri moai aboedi hohoani moyefani yupoani ai sihefimbo aboedambo-mareamuni, nga wani. Nga ahandi hipoambofe ranamboyu sihefimbo aboedambo-mareamuni. Ai sihefimbo popoi-marihemuna, sihiri nimori aboedi tükümehunda asu Yifafi Aboedi ai sihefimbo simbori yangiri aboedi ni ngombo masemuni. ⁶ Sisas Krai Aboedamboreamuni-randeimbi ahandi sünguyo God ai sihefimbo Yifafi Aboedi afindi masemuni. ⁷ Kraiindi hipoambo ra sihefimbo mbumundi nindou yaho dukamareamuni. Ranamboane asu yangiri koadürü-koadürümbo ni ngombohunda sihefimbo kamafoareamuni. Ranambo anihondümbo-ndihündühi hihadihu ni mboefimboane. ⁸ Rani yamundife ra anihond-ane. Nga se ranambo hoafindafani nindou aboedi fifirimbirihind-amboane samboanahi hoafayahi. Raniambo asu Godimbo anihondümbo-rihindeimbi ai aboedi hohoani mo süngufembo tihirifombeyi-amboane. Rani-moatükuni aboedane asu muṅguambo nindou fandihendürimboe. ⁹ Nga asu mamikarambo hihindi hoafi ra ai düdu-düduyei wakirihirihündühi, amoa moami-yei ndürimbo wataporimborühi, asu nginindiyehi Mosesindi-mayo ahinümbi hohoani mo ranambo hoafina simbori-simborayei, nga ranambo se ngasündowandi. Nga sihiri fifirihundi ranana ngiri sihefimbo fandihemuni asu ai ngiri sesi aboedi hisindo. ¹⁰ Nindou yikürübureandeimbi ahambo mamimboyo yimbomboyo ahini hoafindafindo. Nga ai hoafi himborikoate-nduan, se ahambo daboadi hihindiwori. ¹¹ Se fifirowandi, nindou yahurai ra ai nafi aboedi hini ngirundühi moaruwai hohoani moyomo arundi. Asu ahamundi moaruwai hohoani mo ranai ahamumbo papi-hoafimarapuri.

Bidifiranambo hoafi

¹² Süngunambo Artemasiyu asu Tikikusiyu sihambo sowana koandihihinimboyahi, nga se wambo sowana Nikoporis ngoafinambo sifombo tihirifondafi. Nga se fifirowandi, ngisihari tükü feyo-ambe ro Nikoporisihü ni mboamboanahi masahi ra. ¹³ Se ahinümbi fifirundeimbi Sinas weimbo Aporosi yimbu ahafani mbo nafi ho ra wuṅdu fandihawapira ai ngiri nini-moatükunimbo mbonimbo-ndandifani. ¹⁴ Sihifi nindou ai aboedi ratüpurü raniwami ni boadeimbo ra fifirimbirihind-amboane. Asu nindou mbonimbo-arihümüdi, ranaheimbo mbifarihendür-amboane, asu ai hifi ndanihü ngiri moani ni mboei. ¹⁵ Muṅguambo ni morehi nindowenih ro-babidi aniboadei nda ai sihambo hihifarihünini. Anihondümbo-rihindeimbi ai yihofimbo hohoani mo-ayahümüni ranaheimbo hihifindandüri. Nga moani hipoambo hohoani mo ra muṅguambo se babidi mbeyangoro-wamboane.

Firemon Pas Por ai Firemonimbo sürü paparihandi

¹ Firemon, sihambo pas nda ro Por-anahi sürü paparihandi sihefi wandafi Timoti dibo. Ro Sisas Kraisindi ratüpurü süngunambo karabusiyaha nimboamboanahi asu yihoefi wandafi se ro-babidi mamı ratüpurü ratüpurüyefi-rihundeimb-anafi. ² Asu ro sihefi rehı Afia-ane asu sihefi wandafi Arkipas ai ro-babidi ami nahurai Kraisindi ratüpurü ratüpurüyefi-rihundeimb-ani asu Kraisindi nendi sihafı worambe fandıhi-rihundeimbi ranaheimbo amboanı pas nda sürü paparihandi. ³ Ape God Adükarı Sisas Krais-dıbo ai siheimbo moanı hıpoambofe hohoanımo asu ngusüfo afurıfe kifeimbi hohoanımo ra mbısabınandür-amboane.

Firemon ai Adükarımbı ngusüfo parirühi anıhondümbı-rirühani

⁴⁻⁵ Se Adükarımbı ngusüfo parıworühi anıhondümbı-rıworı arandı asu Godındı nendi ranaheimbo amboanı ngusüfo parowandürı arandı hoafı ra hımborı-yahühanahi. Ranımbıboanahi muıguambo si ro Godımbı dıdıbafıyahühi ra sihambo hohoanımo-yahanınühi dükarıheanınühanahi asu ranımbıbohünda ro wandı God ranahambo dıdıbafıyahando arıhandı. ⁶ Se ro-babidi anıhondümbıfofe-rambo anımbafı. Ranımbıboanahi asu ro Godımbı dıdıbafıyahando arıhandı sihafı anıhondümbıfofe ranı ran-deandanı aboedı sihafı hohoanımoambe tükümbıfeyo sahehea. Sihirı Krais-babidi anımbıboefı asu ranınambo ahandı-mayo muıguambo aboedı moatükunı sihirı masahumındefı ra se ndondo türüboadowandı sahehea dıdıbafıyahando arıhandı. ⁷ Karıhası wandafi, se Godındı nendi ranaheimbo ngusüfo parowandürı arandı ranımbıboane asu aheimbo ngusüfoambe ngınıra-mındındürı arandı. Asu ranınambo afındı hıhıfi-hıhıfıyahühi wandı ngusüfoambe afure akiaro.

Firemon ai Onesımusımbı wandafımbıborırı mbıserümandu-wamboane

⁸⁻⁹ Se mamı moatükunı rambırowanda saheheamboanahi. Ro sihambo Kraisindi süngu randowandı randowandı-ndamboyahı ra yihibıbıkoate-anahısi, nga ngusüfo pefe hohoanımo ranı-süngu sihambo düduweheanıni. Sapo ro Por boagırı-yamboanahi asu ro Kraisindi fondühi ahandı hoafı semındı hımbıbohündamboanahi, nga haponda ro karabusı-yahıamboanahi. Nga asu ro sihambo ngusüfo parıheanınühi wamboanahi hınıngırırou safı ndarıhe hoafıyahanıni. ¹⁰ Ro sihambo ndarıhe düduweheanıni Onesımusımbı-hündambo. Aiana wandı nımorı hond-anı Kraisindi sünguna. Ro karabusıyahe nimboambo Kraisımbı anıhondümbı-fembo yamundımarıhin-ani. ¹¹ Horombo ana ai moai mamımbı amboanı sihambo aboedı farıhenıni raranı ratüpurı ra, nga hapondan-ambe ana ai se-anafı asu ro-anahi sihehimbo aboedı nınıni ratüpurı fandıhemunümbı.

¹² Haponda ro ahambo sihambo sowana hıhırıhinı koararıhehinı asu ai wandı ngusüfoahünd-ani. ¹³ Ro aboedı hoafı ra sahamındı hahı-bodıhane ranıhümbı wambo ndanıhü karabusı-marundıra anımbıboahı. Ranımbıboyahı asu ro Onesımusımbı ndanıhü kıkıhındühhü-mındıhanı asu ai sihafı fondıhü wambo mbıfarıhendıra sahehea hohoanımoayahı. ¹⁴ Asu awı ro sihambo wambo farıhefe-ndırımbı hütı-hütıyonınımbı ana moısahı, nga moanı wambo se randowandı mbısafan-anımbı randıheamboyahı. Se sihafı hohoanımonambo refemboanahi randowandı

asahi. Ranimbo ana, ro ngiri nini-moatükuni ninüngundheandi, nga nda wambo se randowandi mbisafan-animbo randiheamboyahı. ¹⁵ Ai sïhambo akidou hinıngi-mareanini, nga awi refeanasi asukai se ndowarindifani ai se-dıbo gedühi mbınüngu-wamboane. ¹⁶ Ai se-dıbo moani ratüpurıyu-randeimbi-yupoani, nga ngusüfo parıworeimbi wandafımbıyu-wamboane. Nga ra aboedi safane. Se yahurai ahambo ndowarındıfi. Ro ahambo ngusüfo pararıhini, nga sïhambo ai moani ratüpurıyu-randeimbi asu Kriasındi süngu sıhafi wandafi kapeih-ani. Ranimbo se ahambo afındi safi ngusüfo pandıwori.

¹⁷ Nga asu wambo se sıhafi wandaf-anahi asafındiri ana, asu mare yahurai-safi ahambo amboani wandı wandafi mbisafındowohü hühındıwori. ¹⁸ Asu ai sïhambo moaruwai hohoanımo-yunınühi sıhafi-mayo bıdıfiri moatükuni moani asemüdu ana, se süngunambo rani-moatükuni ranahambo wandı ndüri pando mbunda hoafındafındiri. ¹⁹ Ro Por wandı warınambo simbori saimbo moatükuni sürü parıhe asıheheandi. Ro-animbo sıhafi nine-moatükuni ai ramareandi ranimbo sïhambo hıhıriındıhe ndahanınımboyahi. Nga se wandı sünguyafi anıhondumbo-rowandeimbi tükümefoandi rani-nambo se simbori wambo saimbo-aiyafi ranana sıhafi fi nınggo hohoanımo rananesi, nga asu ro ngiri ranahambo sïhambo watapori-mbondıhanini. ²⁰ Nga wandafi, sıhiri Adükari-babıdı animboehi ranıamboane asu se wambo hıhıfi-hıhıfındafındiri. Sıhiri yıbobo Kraisındi nındou-anehi, nga ranimbo-hünda se wandı ngusüfoambe ndondo kündowandürühi Onesimusımbı wandafi mbisafındowohü hühındıwori. ²¹ Se wandı hoafi hımbori-ndamboyafi sahehea anıhondumbo-rıheanınuhi pas nda sürü paparıhanini. Ro haponda sïhambo rani hohoanımo ra randowandi sahehea düduweheanıni. Rani hohoanımo ra ngasüdo hawa asu aboedi adükari hamındi rani-poanımbı randowamboyafi sahehea fıfiri-heamboanahi. ²² Awi ro sïhambo mamı hoafi ngorü hoafındahanini samboanahi. Asu se randowandühi wambo sıhafi worambe fındı nafındıhao hinıngındowandi. Nga ro fıfiri-heamboanahi God ai sıhei dıdıbafıfe ra hımborındı haya asu wambo sıheimbo sowana koandıhendiri yahumboani.

Hıhıfi hoafi bıdıfiri

²³ Epafıras ai ro-dıbo Sisas Kraisındi hoafi süngunambo karabusıyaho ndanıhü animboehi ai sïhambo hıhıfaranini. ²⁴ Wandı Kraisındi ratüpurıyefi-rıhundeimbi Mak, Aristakus, Dimas asu Ruk ai-amboani sïhambo hıhıfarünini. ²⁵ Adükari Sisas Kraisındi-mayo moani fıpoambofe hohoanımo ranai sıhei ngusüfoambe mbımarondür-amboane.

Hibru Hibruhündi anihondümborihindeimbimbo pas sürü papimarandi

God ai ahandi nimorindi süngu sihefimbo hoafimayu

¹ Horombo God ai afindimbo afindi moatükuni süngure haya sihefi amoao mamî ranaheimbo ahandi hoafi hoafiyomo-rundeimbi-yomondi yafambe süngure haya hoafiyundurî marandi. ² Nga asu hapondani bidifirani si ndanambe-ane God ai ahandi Nimorindi yafambe süngure haya hoafiyumunimboani. Nimorindi sünguyu God ai munguambo moatükuni sünü hifi ra nafimarandi. Raniyu asu ai Nimorimboya, ai munguambo moatükuni ra ahandi yangirimbeyo-wamboane yahuhaya kafoariri hinjgimariri. ³ Ranani asu Nimori ranai God ahandi si adükari ranambe himboamupui-randeimb-ani. Ranani asu ai Afindandi fi wusindamündümbo nou anüngu. Ranane asu ahandi hoafindi nginindi ranambo mungu moatükuni ra kikihamindi anjgo. Ranane asu sihefi moaruwai hohoanimo foafoefembo ratüpurî ra moendire haya süngunambo hafu Bogori Hondündi warî hondü warani bogori hondümbofi mamaru.

Nimori ai sünambeahindi nendi ngasündeamboani

⁴ Godindi Nimori ai adükari mbofi tüküfiyuane asu sünambeahindi nendi ai rani hoarehi tüküfundî. Mamî yare ra nou-ane Ape God ai ahambo 'Wandi Nimori' yahu dükari rühi adükari ndürî ra sagadowohü asu sünambeahindi nendambo ndürî akidou masagapuri.

⁵ Nga God ai mamî-simboani moai sünambeahindi nendi ranahamumbo mamimbo amboani hoafiyuhüya,

"Hapo ro sahea, 'Seana wandi nimor-anafi,

nga haponda ro sihafî Apembo-yaheamboanahi,' ' asahi, *Buk Song 2:7* yahu. Asu asukai moai sünambeahindi nendi mamimbo yahuya,

"Ro ahandi afindindamboyahi,

nga asu ai-amboani wandi nimorindümbui,"

2 Samuei 7:14

yahu. ⁶ Nga ndeara ai ahandi amonjgo nimori mamî hifina koafoefimbo yahuhaya hohoanimoyuhü nîmarumbo, asu ai mamî yare hoafiyuhü yahuya,

"Munquambo sünambeahindi nendi rani amboani moani ahambo yangiranimbo hohoanimo-ndimondowohü, 'Ai yangir-ani adükarayu,' mbisimo,"

Io 32:43

mehu. ⁷ Hoafi nda ndahuraiyo ai sünambeahindi nendambo yare hoafiyuhü yahuya,

"Aiana sünambeahindi nendambo weri nahurai nafirapurühi,

asu ahandi ratüpuriyomo-rundeimbi ranahamumbo hai imami nahurai nafirapuri-randeimb-anemo,"

Buk Song

104:4

mehu. ⁸ Nga ahandi Nimori ranahambo God ai yare hoafiyuhü yahuya,

"O God, sihafî nginindi hifandarandi ranana koadürumbo-koadürumbo hohane,

Se sihafî nendi ranaheimbo mbumundi hohoanimo süngu anandi hifandirandürî arandi.

⁹ Seana nîne-moatükuni mbumundayo ranahambo yafohorowandühanafi,

nga asu n̄ine-moatükun̄i farifarümbayo ranahambo ȳiboaruko-rowandühanaf̄i.
 Ran̄imbo-hündamboyo s̄ihaf̄i God ranai Adükarīmbore d̄ibon̄iyun̄in̄i h̄in̄iṅḡimarean̄ina h̄ih̄if̄i-h̄ih̄ifayaf̄i,
 sapo s̄ihaf̄i wandaf̄i mam̄imbo yahurai h̄ih̄if̄i-h̄ih̄if̄i segopur̄ikoate-a,”
Buk Song 45:6-7
 mehu. ¹⁰ Ai asükaiyu N̄imor̄imbo yare hoaf̄iyuh̄ü yahuya,
 “O Adükarī, horombo b̄id̄if̄iranī hondü se h̄if̄i naf̄ira mbura
 asu s̄ihaf̄i war̄inambo n̄imoamo s̄ünü ra naf̄imarand̄i.
¹¹ Ran̄i-moatükun̄i ranai ana awand̄ihoemboe,
 nga seana moan̄i rando yahurai yanḡir̄i n̄imboamboayaf̄i.
 Ran̄i-moatükun̄i ranai ana muṅguambo sapo hoear̄i rawefeyo nou yahurai
 won̄imb̄ind̄imboe.
¹² Asu se warambeimb̄i hoear̄i momondefeyo nou rando
 ran̄i-moatükun̄i ra momondo-wamboayaf̄i.
 Asu se randowandan̄i
 ran̄i-moatükun̄i ranai n̄indou hoear̄i ṅgorü güdeandan̄i ṅgorü
 h̄imboayu nou rand̄ifemboe.
 Asu seana ṅḡir̄i ṅgorüpoan̄i findaf̄i,
 nga moan̄i koadürümbo-koadürümbo yahurai yanḡir̄i
 n̄imbaf̄imboanaf̄i,”
Buk Song 102:25-27
 mehu. ¹³ Nga God ai moai s̄ünambeah̄ind̄i nendambo mam̄imbo amboan̄i
 yare hoaf̄iyuh̄üya,
 “Wand̄i war̄i hondü waran̄i se n̄imar̄if̄i,
 nga ranan̄imbo asu süṅgunambo s̄ihaf̄i h̄ürütümb̄i n̄indou ranaheimbo
 s̄ihaf̄i yirümbo hoareh̄i h̄in̄iṅḡind̄iheandüran̄i,
 asu se yir̄i p̄uh̄indaf̄i n̄imand̄if̄i,”
Buk Song 110:1
 yahu. ¹⁴ S̄ünambeah̄ind̄i nend̄i ra asu n̄inemoa? Aiana God̄ind̄i
 d̄ibor̄ih̄ind̄i nend-anemo. Aiana God̄ind̄i ratüpur̄i ratüpur̄iyomo-
 rundeimb̄i yanḡir̄i-anemo, asu ai koamar̄ih̄epur-anemo sapo n̄indou
 aboedambofe-ndür̄imboayu ranaheimbo far̄ih̄efe-ndür̄imbohünda.

2

Nindumbo aboedambofe ranana adükarī ham̄ind-ane

¹ Ran̄imboane awi s̄ih̄ir̄i moan̄i n̄ine hoaf̄i h̄imbor̄imayef̄i ra ṅḡin̄ind̄i saf̄i k̄ik̄ih̄ind̄i-hum̄indef̄i hohu ranahambo süṅgund̄i-humboane. Ranan̄imbo asu s̄ih̄ir̄i ṅḡir̄i ran̄i-moatükun̄i ranahambo gübüsüboad̄i-hundühi fun̄ind̄ihehund̄i. ² Horombo God ai s̄ünambeah̄ind̄i nend̄i-yomond̄i yafambe süṅgure ah̄inümb̄i hoaf̄i hoaf̄iyumbühünd̄i ṅḡin̄ind̄i meṅgoro ranahambo an̄ihondümbo-femboane. Nga asu n̄indou düdi ai süṅgufekoate-ayu-ane asu h̄imbor̄ikoate-ayu-ane ranana n̄indou ranai n̄ine-moatükun̄i moaruwai ramareand̄i s̄imogodühi t̄iṅr̄ifombü hohoan̄imo masahümündi. ³ Ran̄imbo-hündambo-an̄imbo asu adükarī ham̄ind̄i aboedambofe-mayo ra s̄ih̄ir̄i h̄imbor̄indef̄ühi ḡiḡirana-mboefeyo ana, ra asu n̄üṅgund̄ihu maf̄eboehua? Sapo Adükarī ai ahand̄ihoarīyu aboedambofe hohoan̄imo ranahambo weaṅgurühi hondü watapor̄imbo-marand-ane. Ran̄iyo asu n̄indou d̄id̄iyei h̄imbor̄i-mayei ranai ranana ȳihoefimbo an̄ihond-anes̄i masei. ⁴ Mam̄i yare God ai ahand̄i aboedambofe hohoan̄imo an̄ihond-anes̄i yaho hoaf̄i ra ahei fih̄i türe haya adükarī ṅḡin̄ind̄i moatükun̄i, asu hepünüfeimb̄i moatükun̄i af̄ind̄i ranambo ahei hoaf̄i ra an̄ihond-ane yahu naf̄uimemuni. Ran̄iyu asükaiyu Yifiaf̄i Aboed̄ind̄i ran̄i-poan̄imbo ran̄i-poan̄imbo ṅḡin̄ind̄i ra moan̄i ahand̄i

hohoan+monambo yangiri nafiramündi y+bobo-mareandüri. Asu ranimbo-hündambo-animbo sîhiri gîgirana-mbofepoani, nga himborayehi ra kîkîhisafi-yimindimboane.

Aboedambofe-rambo Nindou bogori

⁵ Simbori niŋgo hohoanimo tükufemboayo ranahambo wataporimborarihundi ra God ai moai sünambeahindi nendi bogorimbofe hifandiyo niŋgombo diboniyu hininŋireapuri, nga wani. Nga nindoumboyu ramareandi. ⁶ Refembo-mayoyosi, nga asu Godindi bukambe ŋgorü-kimi yare hoafiyowohü yahoya,

“Nindou ai sîhafi himboahü nînea,
asu God se ranaheimbo hohoan+moyafai?”

Nindou nimori ranai ninimoatükuni-mayei-amboyafi
se ranaheimbo didiboado-rowandüri hafarand-a?

⁷ Sapo se nindou aheimbo moani bodifombo sünambeahindi nendi ranai
nimmoamo-yomondani
asu aheimbo rani-hoarehi rowandüri hininŋi-marowandür-anesi.

Nga asu se ahambo ŋginindi sabado hawa ai adükarî hamindi hond-ani
safindo hawa,
ai muŋgu moatükuni ranahambo bogorimbofi mbüninŋu-wamboane,

⁸ Se nindou ranaheimbo muŋgu moatükuni ra ahei hoarehimbeyo-
wamboane safi hawa hininŋi-marowandür-ane,”

Buk Song

8:4-6

meho. Ai rani-moatükuni rareandühi muŋguambo moatükuni engoro ra nindou hoarehi hininŋi-mareandür-ane. Nga asu moai hapondanambe ana hoeirihunda nindou ai muŋguambo moatükuni engoro ra hifandihündi, nga wani. ⁹ Nga sîhiri Sisasimbo hoeirihuri! Bodifomboyu God ai ahambo sünambeahindi nendi-yomondi hoarehi hininŋimariri. Asu ahandi moani hipoambofe hohoanimo rani-sünŋunambo muŋguambo nindou ranaheimbo süŋuna yifimbiyu yahuhaya. Haponda sîhiri hoeirihura Sisas aninŋu God ai ahambo himboamupui-randeimbi ŋginindi sagado hayambo ai adükarî hamindi hond-ani ehundo sapo ai asübusi ranifihî yifimayu ranimbo-hündambo wambo. ¹⁰ God aiana muŋgu moatükuni ra nîmindîh-ani asu ai muŋguambo moatükuni ra nafîmaranda tükümeŋeyo.

Ai ahandi nimori afindi ranaheimbo semündündüri hafo aboedambofendürimbo asu ahandi himboamupuimbo-randeimbi ranambo y+bobofendürimbo mehu. Ranimboane asu God ai Sisasimbo asübusi süŋguyo ahambo boatei hondü ndore nafîrümündi hininŋimariri. Ranimboyu asu Sisas ai-animbo nindou aboedambofe-rambohündambo horombofe bogorani. God ai rani moatükuni ramareandi ra moani mbumundi hamind-ane.

¹¹ Sapo Nindoumbo sürühoeimbi hohoanimo sagadüri-randeimbi ranani asu nindou sürühehindeimbi-mayei rananei muŋguambo aiana Afindi mamî ranahandi nimori yangir-anei. Ranimbo-hündambo wamboane asu Sisas ai ŋgiri aheimbo wandî akohoand-anei yahundürimbo amoaninŋindu. ¹² Asükaiyu ai hoafiyuhü yahuya,

“God, Ro wandî akohoandi ranaheimbo sîhafi ratüpuri ranahambo wataporimbo-ndîhandürimboyahi.

Muŋgu afindi fandife-ambe ro sîhambo kakîsaondi-hanînühi God adükar-ani mbîsahanîni-mboyahi,”

Buk Song 22:22

mehu. ¹³ Asükaiyu ai yare hoafiyuhü yahuya,

“Ro ahambo yangiri ŋgusüfo pandîhinühi anîhondümbö-ndîhini
ŋgamboyahi,”

Aisaia 8:17

mehu. Asükaiyu yare hoafi-yuhü yahuya,
 “Ro ndan+amboahi God ai wambo muṅguambo n+imori masendiri rani-
 babidi+ambo,” *Aisaia*

8:18
 mehu. ¹⁴ Sapo n+imori ranai nindou fimboyahi n+imboei-ambe asu
 Sisas ai-amboani mam+ yare ai ramehindi nahurai tüküfi nindoumbofi
 haya manüṅgu. Hifi ndan+hü ahandi yifi süṅgu sapo Satan yifiyo-
 rambo hohoan+mo n+m+nd+hü anüṅgu ranahambo raguanambo-nd+hini
 yahuhayamboyu tüküme fiyu. ¹⁵ Nindou yifi+ambo y+h+imboyei habodei
 mar+hündi. Muṅguambo si maho ra ai hifi ndan+hü n+imboei-ambe ra
 yifi+ambo y+h+imbombo ranai kiki+h+safi-ram+nd+ndür+ man+ṅgo. Rani-
 süṅgumboyu Sisas ai hifi ndan+hü yifi+mayu aheimbo yifi y+h+imbombo
 ranambeah+ndi aboedambofe-ndür+ambohünda. ¹⁶ S+h+i+ri rani-moatükun+
 ra f+i+f+i+hündi, Sisas ai moai sünambeah+ndi nendi far+hendür+ randi,
 ṅga Abraham+ndi ahuri mam+ far+hendür+ arandi. ¹⁷ Mam+ rani-
 süṅgumboyu asu ai-amboani ahandi wandafi mam+ ramehindi nou
 muṅguambo moatükun+ ra ahandi fi amboa mam+ yare yahurai
 tüküme fiyo. Raniyu ai hipoambore-randeimbi asu ndore hohoan+moyu
 God+imbo sai-randeimbi bogori adükar+ambofe tüküfembohündambo
 nindoumbofi tüküme fiyu. Ai rame fiyu ra sapo nindou ahei moaruwai
 hohoan+moyei ar+hündi ranahambo ahandi hor+nambo gogor+hefe-
 ndür+ambo-hündamboyu. ¹⁸ Rani+ambo-hündambo-an+ambo asu nindou
 daboe n+ne moaruwai hohoan+mo refe hoeifembo moatükun+ tükefendür+
 ranaheimbo fand+hendür+mbui sapo ahambo amboani rani-moatükun+ ra
 tüküme fendowa t+iṅ+i+fo ra marore hayambo wambo.

3

Sisas ai Moses+imbo ṅgasündir+imboani

¹ Rani+ambo-hündambo-an+ambo sürühoeimbi wandafi mam+, s+h+eimbo
 amboani God ai wand-anei mehündür-anei. Awi se sapo Sisas+imbo
 di+boadond+hi hohoan+mondei. Ai God+ndi hoafi sem+ndi ho-randeimbi
 asu God+imbo s+h+i+ri-randeimbi adükar+ bogor-ani. S+h+i+ri ahambo
 an+hondümbor+hu mbur+hu watapor+imbor+hu ar+hündi. ² God ai ahandi
 ratüpur+imbo-hünda Sisas ahambo kafoariri hin+ṅg+marir-ani. Ranani
 asu Sisas ai God+ndi ratüpur+ moani ndore ratüpur+iyu-randeimbayu.
 Sapo Moses ai God+ndi wor+imboyahi man+boadei nendi-babidi+ambo
 moani ndore ratüpur+iyu marandi nou-ani. ³ Sisas aiana Moses+ndi ndür+
 ranahambo ṅgasündeandeimb-ani, sapo nindou wor+ wor+imboarandi
 ranai ndürümb+iyuwuh+ asu wor+imbomarandi wor+ ranai moan-ane. ⁴ Awi
 sapo muṅguambo wor+ ra nindou mam+ ai wor+imbondandan+ an+ambo
 fondar+imboesi. ṅga awi muṅguambo moatükun+ ranamboani God ai
 yang+ir-an+ambo naf+ramboani. ⁵ Moses ai God+ndi ratüpur+iyu-randeimbi
 nindouyu haya moani ndore God+ndi nendi muṅguambo ranaheimbo
 hifand+marandür+ hu. Ramareandi rana+imbo-an+ambo asu God ai n+i+
 moatükun+mboyu süṅgunambo watapor+imboayu ranahambo nafuirandür+
 marandi. ⁶ ṅga Krai ranai-ani God+ndi N+imoriyu haya moani ndore
 God+ndi wor+ nahurai-mayei ranaheimbo hifandarandür+. ṅga ṅg+i+ndi
 n+iṅgo hohoan+mo ranahambo kiki+h+safi-r+i+hum+indifüh+ h+i+h+i+hi+h+i+yefüh+
 Adükar+ ranahambo h+imboayefi ana, asu s+h+i+ri ahandi wor+ nahurai-ayefi.

God+ndi nendi aheimbo har+hefe n+mar+ hohoan+moane

⁷ Rani+ambo-hündambo-an+ambo asu s+h+i+ri Yifiafi Aboedi hoafi-
 memun+ambo türüboadi-humboane. Ai yare hoafi-yowohü yahoya,

“Asu haponda se Godɪndɪ yafambehündɪ hoafɪ hɪmborɪndeihi ana,
 8 se ɳgɪrɪ hɪmbo-sihimondɪhehindi,
 sapo sihei amoa mamɪ horombo ai wosɪhoaforɪ hohoanɪmoyeihi
 wandɪ hoafɪ mbahɪrɪhehi marɪhündɪ nou.
 Nɪmɪ wohɪ furɪkoate-reandühɪ nɪmboei-ambe ai hɪmborɪ-koateyeihɪ
 wambo moanɪ yarɪhi sisɪndirɪhi hoeimari-hindirɪ.
 9 Ranɪhü ai nɪmboeimbo ro nɪne ɳgɪnɪndɪ moatükunɪ 40 hɪmbanɪmbo
 ratüpurɪmayahɪ munɳuambo ra hoeimari-hindɪyosɪ.
 Nga wambo sisɪndirɪ-hindirühɪ ai nünɳu-nahurai-yuke masahündirɪ.
 10 Ranɪyahɪ asu ro nindou wandɪ ratüpurɪ hoeimarɪhindi
 ranaheimbo ɳgɪnɪndɪ-rɪharühɪ hoafɪya-handürühɪ sahɪya,
 ‘Aiana munɳuambo si ra ro hohoanɪmoayahɪ sünguri-hindühɪ-yeipoanɪ,
 ɳga ai wandɪ hoafɪyaheimbɪ ra yɪboaruko-rɪhindahanei,’ masahɪ.
 11 Ranɪmboyahɪ asu ro ɳgɪnɪndɪ-rɪhandürühɪ dabari-yaheandühɪ sahɪya,
 ‘Nindou ranai sapo ro aheimbo harɪhefe nɪmarɪmbo hɪfɪ masahandürɪ
 ranambe ɳgɪrɪ ɳgei,’ masahɪ,” *Buk Song 95:7-11*

mehu.

12 Wandafɪ mamɪ, se hɪbadɪhümbö. Nga sihei mbusümo nindou
 mamɪ ai ahandɪ ɳgusüfoambe hohoanɪmo moaruwai tükündɪfendowohü
 anɪhondümböfe-koatendeihɪ asu ai sapo God yangɪrɪ koadürümbo
 nünɳuwembɪ-mayu ranahambo hɪnɪɳgɪndirɪ haya hohoanɪmo ranɪ
 süngundüfimbui. 13 Nga sapo God ai si ranahambo hoafɪyuhü, ‘Hapo,’
 mehu ra awi nɪɳgomboane. Nga rananɪmbo asu haponda ndefeambe
 se siheihoarɪ munɳuambo si aho ranɪfihɪ sɪmborɪ farɪhefiründeɪ ɳgei.
 Nga hɪbadɪhümbö nindou mamɪ seambeahɪndɪ ai ahambo hohoanɪmo
 moaruwai tükündɪfendowohü tɪkai hoafɪndɪndoanɪ asu ai hoafɪ
 hɪmborɪkoate-ndühimbo mamɪkarɪ hohoanɪmondümbui. 14 Sapo horombo
 bidɪfirɪ si hoanɪ Kraisimbo ɳgɪnɪndɪ anɪhondümbö-marɪhurɪ hefɪ nou
 yahurai hefɪ-hefɪmbo süngunambo bidɪfiranɪ yɪfayefɪ ana, sihirɪ Kraisɪndɪ
 ɳgunindimbo-ndahumboyefɪ. 15 Nga asu se ranɪ hoafɪ hɪmborɪmayei ra
 mɪtanɪndü-hümündimboyei, sapo ai yare hoafɪyowohü yahoya,
 “Haponda se Godɪndɪ yafambehündɪ hoafɪ hɪmborɪndeihi ana,
 se hɪmbo-sihomo-ndɪhehindi sapo horombo sihei amoa mamɪ ai
 Godɪndɪ hoafɪ hɪmborɪkoate-yeihɪ mbahɪmarɪ-hehindi nou,” *Buk
 Song 95:7-8*

meho.

16 Nindou didɪyei sapo Godɪndɪ yafambehündɪ hoafɪ hɪmborɪyei hehi
 asu ranɪ-moatükunɪ ranahambo süngufekoate mbahɪmarɪ-hehinda? Nin-
 dou munɳu ranai ana sapo Moses ai Isip hɪfambeahɪndɪ semündündürɪ
 mahu ranɪ-yei ramehindɪ. 17 Nindou daboe God ai 40 hɪmbanɪmbo
 ɳgɪnɪndɪmararü hu-a? Ai ramefiyu ana nindou sapo moaruwai ho-
 hoanɪmoyei hei asu ai nɪmɪ wohɪ furɪkoate-reandühɪ yɪfɪsafɪmayei rana-
 heimboyu ɳgɪnɪndɪmarandürɪ. 18 Asu nindou daboe God ai dabarɪfihɪ
 horombo hoafɪ hoafɪyuhüya,
 “Ai ɳgɪrɪ ro aheimbo harɪhefe nɪmarɪmbo hɪfɪ masahandürɪ ranambe
 ɳgei,”
 mehu-a? Sapo nindou ahandɪ hoafɪ yɪboaruko-rɪhindühɪ mbahɪmarɪ-
 hehindi ranaheimboyu yare hoafɪmayundürɪ. 19 Ranɪmbo-anɪmbo awi
 sihirɪ hoeindihumboane. Sapo ai Godɪndɪ hoafɪ anɪhondümböfe-
 koatemayei ranɪmbo-hündambo wambo-anɪmbo asu ai ɳgɪrɪ harɪhefe
 nɪmarɪmbo hɪfɪ God hɪnɪɳgɪmareandɪ ranambe ɳgei.

4

Godindî nendî-yei harîhefe nîmarîmbo

¹ Nga God ai aheimboya, ai harîhefe nîmarîmbo ranambe ngeimboyei yahuhaya horombo hoafîmareandî ra yangrombo-wambo sîhîrî ranîmoatükunî ranahambo waporîmbo-marandî ra ndahumîndemboyefî. Awi sîhîrî ranahambo ndondîhu hîbadîhumboane, nga nindou mamî ai harîhefe nîmarîmbo moatükunî ranambe hokoate-ndu haya bodîboembui.

² Nga sîhîrî amboanî Godindî aboedî hoafî ra hîmborîyefî-mboanefî, sapo amoa mamî-mayeî ai yarîhi hîmborîmayeî nou. Ai hoafî ra hîmborîmayeyosî, nga asu ai ranahambo anîhondümböfe-koateyeihî süngufekoate-mayeî ranîmbo-wamboyo moai ndoreandürî. ³ Nindou sîhîrî hoafî ranahambo anîhondümbö-rîhundeimbî ana, harîhefe nîmarîmbo ranambe hefî-rîhundeimb-aneî. Sapo ranîmoatükunî ranahambo God ai yare hoafîyuhü yahuya,

“Ro ranaheimbo ngînîndî-yahandürühî dabarî-yaheandühî sahîya,

‘Ai ngîrî sapo ro aheimbo harîhefe nîmarîmbo hîfî segudürümbo-mayahî ranambe tükündahindî,’ masahî,”

Buk Song

95:11

mehu. Ai Moses nünгу-ambe ranî hoafî ra hoafîmayu. Nga horombo ai munгуambo moatükunî nafîramündî mbura ahandî ratüpuri ra munгumayo. ⁴ Nga Baiborambe ngoründühî rühî 7 si ranahambo sapo yare hoafîyowohü yahoya,

“God ai ratüpuriyu humbo 7 si ranî-sîmboanîyu warî hare mamaru,” *Stat*

2:2

meho. ⁵ Mare mamî ranîmoatükunî ranahambo asükaiyu yare hoafîyuhü yahuya, “Nindou ranai ngîrî sapo wandî harîhefe nîmarîmbo hîfî ranambe ngei,” mehu. ⁶ Israer nindou ranai weangurühî hoafî aboedî ranahambo hîmborîmayeî aiana moai harîhefe nîmarîmbo hîfî ranambe hei sapo ai ranîmoatükunî God ai hoafîmayu ranahambo anîhondümböfe-koatemayeî ranîmbo-wambo. Nga asu nindou amurî-mayeî aiana ranambe ngeimboyei.

⁷ Ranîmbo-hündamboyo asu süngunambo God ai asükaiyu ngorü si ra hînîngî-mareandî, sapo si ranahambo dükareandühî “ndanî si” mehu ra. Godindî hoafî mbahîrîhefe si afîndî hîmbanî ra ho-ane ranî mbusümo Defitîndî yafambe süngure haya God ai hoafîyuhü yahuya,

“Asu haponda se Godindî yafambehündî hoafî hîmborîndeihî ana, se ngîrî hîmbo-sîhomondîhehindî,”

Buk Song 95:7-8

mehu. ⁸ Nga asu Sosua ai nindou ranaheimbo sapo God ai harîhefe nîmarîmbo hîfî ra horombo hoafîmayu mbasagadürü-mbonana, asu God ai ngîrî asükaiyu sünguna ngorü si tüküfemboayo ranahambo waporîmborandî. ⁹ Ra rawefeyo nou-ane asu Godindî nendî ranaheimbo amboanî harîhefe nîmarî si ra awi mbanîngondürî sapo God 7 sihî warî hare mamaru nou. ¹⁰ Nindou düdi ai sapo Godindî harîhefe nîmarîmbo hîfî ranambe ahu ana, nindou ranai ahandîhoarî ratüpuri moendîre haya nîmarümboani sapo God ai-amboanî munгу moatükunî nafîra humbo warî hare mamaru nou. ¹¹ Ranîmbo-hündambo-anîmbo awi sîhîrî amboanî ranî harîhefe nîmarîmbo moatükunî hîfî ranambe tüküfembo hütî-hütîndefîmboane. Rananîmbo asu nindou mamî ai-amboanî ngîrî sîhîrî ranambeahî tüküfembo gübüsî-boadeamunî sapo nindou ai aheihoarî Godindî hoafî ranahambo süngufekoate-yehî bodîmefoehindî nou.

¹² Godindî hoafî ranane yangîrî nîngombo ngînîndî ratüpuri ratüpuriyohü anîngo. Aiana yihîmîndî hamîndîyo hayamboane asu pisao yîboboanî yihîmîndî-yoweimbî ranahambo ngasündeamboane. Godindî hoafî ranai

ana ragu safambe kefoendühi sapo yifiafi asu yangiri niŋgombo hohoanimo ahafe mamambe-marineandi, hamindi türüand-ambe asu efu ni-marö-ambe amboani ragu keboemboe. Ranane asu ai nindou-yafe ŋgusüfoambe hohoanimo ragu amaro ranahambo türüfoare arandi. ¹³ Ŋgiri nini-moatükun Godindi himboahü dibonapindife yagodo. Nindou munŋu God ai nafimarandi ranai ana ahandi himboahü weindahi yangir-ane. Ŋga God ai süŋgunambo sihefi hohoanimo munŋu yibobondeambui.

Sisas ai sihefi Godimbo saimbo bogori adükar-ani

¹⁴ Sihefi Godimbo sai-randeimbi bogori adükar Sisas, Godindi Ni-mori, ranai sapo God amaru ranambe ni-moamo mahafu. Ŋga awi sihiri ranimbo-animbo nini-moatükunimboyo anihondumbo-rihundühi weindahi wataporimborihu arihundi ranahambo ŋginindisafiki kikihindi-humindefimboane. ¹⁵ Sihiri sihefihöari ana moaruwai hohoanimo ranahambo hifinamböfembo ŋginindiyefipöani. Ŋga asu sihefi Godimbo sai-randeimbi nindou ranai ana sapo nindou sihefimbo hipöamböfemuni-koatemayu ra nahuraiyupöani, ŋga wani. Ŋga ranimoatükun ra yahurai-ane, nindou ranai-amboani sihiri rawehundi nou afindi mamikarambo moatükun ranai yare hoeimareriyosi, ŋga ai moai moaruwai hohoanimo. ¹⁶ Ranimboane awi sihiri moani mbiro-koate God moani hipöamböre-randeimbi hifanda ni-maruwani ahambo sowana ŋgefimboane. Ranambe animbo sihiri amboawiyeyi yaho hohoanimo asu moani hipöamböre arandi ra sihefimbo fehefemböhünda ndahumündemboyefi sapo sihiri semindimbo hohoanimoayefi amboani.

5

Sihefi Godimbo sai-randeimbi bogori adükar Sisas ai-animbo aböedambo-ndeamunümbui

¹ Munŋuambo Godimbo sai-randeimbi bogori adükar nindou ana sapo nindou-yeyi mbusümonindi God ai kafoariri hinŋgimariri-ani. Ranani asu nindou ranai munŋuambo nindou ranahei moaruwai hohoanimo ranimbohünda Godimbo moani saimbo asu ahambo ninihondi hifökoefe sihefembo-hündamboane kafoariri hinŋgimariri. ² Ranane asu nindou ai fifirifekoate-yeyi mamikariyeyi arihündi ranaheimbo himboari hoafendühi hibadarümbui, sapo nindou-mayeyi ranai-amboani aheihoari ŋginindiniŋgökoate-yeyi-wambo. ³ Ranimbo-wambo ai Godimbo nini-moatükun hifökoare sihenda hori pirayo ra ŋgiri nindou didiyeyi moaruwai hohoanimomayeyi ranaheimbo-hündambo yangiri randeandi. Ŋga ai-amboani ahandi moaruwai hohoanimo ranimbo-hündambo kameihirareandühani. ⁴ Godimbo sai-randeimbi bogori adükari-mböfe ndürümbi moatükun-ane asu adükari ratüpuri ra ŋgiri nindou mamai ahandihöari ranimbondahe nimboambo mbüsü, ŋga wani. Ŋga moani God ahambo kafoaririmboani rani ratüpurimbohünda sapo Aronimbo boatei Godimbo sai-randeimbi-mboriri kafoariri hinŋgimariri nou. ⁵ Mamai yare yahuraiyo, Kraisi aiana Godimbo saimbo ra bogorimböfe adükari ndürümbiyo niŋgombömayu ra ahandihöari moai bogorimböfi nünŋu, ŋga wani. Ŋga Godiyu ahandi ndüri adükari sagadowöhü hoafiyundühi yahuya,

“Seana wandi ni-mori-anafi,

ŋga haponda ro sihaf Apembo-yaheamboanahi,”
mehundo. ⁶ Asu God ai asükaiyu yare hoafiyühü yahuya,

Buk Song 5:7

“Awi seana wambo sairambo bogorimbo-ndafo rando ndühümeambo
nimboamboayafi
sapo Merkisedek referambohünda manüngu ranifihitündo hawambo,”
Buk Song 110:4

mehundo.

⁷ Sisas ai hifitündanühü yangiritünnüguambe Godimbo sapo ahambo
yifihünditü aboedambofimbo-mayu ranahambo ai moanitüpküna hoafiyuhü
aranitümbaohitü hümooarüyuhü didibafiyundühitü hoafiyundo maranditü. Sisas
aitümbaohitü hoafendiyu haya Goditüditü hoarehitü nüngumbo-wambo God ai
ahanditü hoafitü ra hitümborimayundo. ⁸ Sisas ai Goditüditü Nümorüyusitü, nga nitümba-
moatükunitü titüritüfo afitüditü ahambo tüküme fendo ra ahambo yamunditüfiwanitü
asu aitüditüditü hoafitü ra süngufe hombo-hündamboyo tüküme fendo. ⁹ Raniyu
asu aitüritüfo moatükunitü ra ndeara yare nafamünditü mbura rananitümba
asu aitüditüditü ahanditü hoafitü süngurithitü aritüdüditü ranaheimbo
koadürümbo aboedambo-fendürimbo nitümbitüditüditü tüküme fiyu. ¹⁰ Raniyu
asu God aitüditüditü fi sai-rambohünda Sisasimbo bogoritü adükaritümboriritü
hitünitüngitümariritü sapo Merkisedek rasüngure maranditü ranifihitü türe haya.

Se Godimbo anihondümbofe ho ra hitünitüngitüfe-poanitü

¹¹ Ranitü hoafitü ranahambo sitüheimbo wataporitümbaoyöndürimbo ra afitüditü-
ane engorositü, nga sitüheimbo wataporitümbaoyöndürimbo ra awi akitüdü
titüdümbitü saf-ane, sapo se nitümbaitü hohoanitümo ra puremitüditü-koateyeyitü aritüdüditü
ranitümba. ¹² Afitüditüditü maho ra se Goditüditü hoafitü yamunditüfe-randeimbitü
nitüngombomayö-aneisitü. Nga awi nitüdüdü ngoritü aitümba Goditüditü hoafitü
boakoritü fitüritüfe ra asükaitü sitüheimbo yamunditü-mbitüritühindür-amboane. Se
ngitünitüditü sesitü sesitümbaoyeyitü rananeisitü, nga asu awi nitüdüdü ngoritü aitü
sitüheimbo titütitü yangiritü-anitümba dagadüritümbuitü. ¹³ Nitüdüdü düditü aitütitütitü yangiritü
sitümbitüditümbaoyü ana, aitümbaakitüdüdü nou-anitü, nga asu aitü aboeditü mbumunditü
hohoanitümo aho ranahambo yamunditüfe ra moaitü türüfoareanditü. ¹⁴ Sapo
ngitünitüditü sesitü ranana nitüdüdü adükaritümbaohinditü ranaheisü-ane. Nitüdüdü
yahurai ana aheisü hohoanitümo ra ndoritühitü koritüfoarithitü aritüdüditü-wambo asu
aitü nitümba-moatükunitü aboedayö-ane asu nitümba-moatükunitü moaruwaiyö ranane
ranitü-moatükunitü ranahambo türitüboaditühitü fitüditüditühitümbaoyeyitü.

6

*Godimbo anihondümbofe ranahambo sitüritü kikitü safitüditühu-
mündefimboane*

¹⁻² Awi ranitümba-anitümba sitüritü ngitünitüditü yamunditüfe hoafitü ranitü-sowana
sühündahundüh-anitümba asu Kristentü-yafe raboakoritü hoafitü yamunditüfembo
engoro ra daboadanambo-nditühumboane. Sitüritü ngoritü kambahoanitü ranitü
yangiritü fonditühu asükaindefitü fitüditühehu fonditühu nditühunditü. Asükaindefitü
ngoritü sitüritü ranahambo wataporitümbonditühu ngefütü, nga ranana sapo nda:
Ndoritühefe-koate ratüpuritü daboadanambofe, Godimbo anihondümbofe,
ranitü-poanitümba hitümbonitü hundürü hohoanitümo, nitüdüdü-yeyiwamitü waritü
nanditüfe hohoanitümo, nitüdüdü yifihünditü asükaitü botitüfe hohoanitümo asu
Goditüditü nenditü yitübobofe hohoanitümo ranitü-sitümbaohitü God yitübobondeanditü
asu bitüditüfitü aitü koadürümbo yangiritü nitümbaoyeyitü asu bitüditüfitümba God
aitüritüfo dagadüritümbuitü. Ranitü hoafitü yamunditüfe yangiritü ngoritü hitühitüritüditü
keboehu nditühunditü, nga wanitü. Nga sapo nitüdüdü boagitü-yafe yamunditüfe
hoafitü rananitümba hitümboritündefühitü süngunditühu ngefütümbaoyeyitü. ³ God aitü
sitühefitümba refembo hitünitüngareamunitü ana, sitüritü randitühumboane. ⁴ Nitüdüdü
bitüditüfitü aitü Goditüditü sürühoeimbitü hohoanitümo ranambe nitümbaoyeyitü, asu

sünambeahindî moanî saimbo moatükunî ra ai yarîhi hoeirîhindî asu Yifiafî Aboedi ra ai-amboanî sahümündi manîmboei. Asu nindou ranai rarîhindeimbi ai ahei anîhondümbofe ho ra randîhi hîningîndîhi hehi, asu asükaindei nüngundîhi hîhirîndahi Kraisimbo anîhondümbo-mandîhora?

⁵ Sapo ai Godîndî hoafî aboedi hamînd-ayo ranahambo fifîrîhindî ai yarîhi hoeirîhimboane-wambo. Asu ai Godîndî aboedi si süngunambo tüküfemboayo ranahandî ngîndî ra hoeirîhimboanei. ⁶ Asu ai ahei Kraisimbo anîhondümbofe hohoanîmo ra moanî yarîhi hîningarîhindî ana, ai ngîrî asükai hîhirîndahi anîhondümbondîhindî, nga wanî. Ranîmoatükunî ra refekoate-ayo ana, ngîrî randîfeyo sapo ai ahei-hoarî asükaiyei Godîndî Nîmorî ranahambo nîmî keimbi karîhe-ndeimbi-fihî nindou hîmboahü hîfokoarîhorî pamarîhorî noumayo-wambo.

⁷ Hoe ranai hîfî ranî-wamî afîndîmbo peyoanî asu hîfî ranai hoe ra semîndühî nindou nûmbürî-marîhündî ranahei nûmbürî ranambe sesi aboedi tükefeyo ana, God ai ranîmoatükunî ranahambo aboedi didîboadore huhanî. ⁸ Nga asu hîfî ranî-wamî nûmbürî ranai wohafî napo furîyowohü wohî ai furayo ana, ngîrî aboedîndo. Ranîmbo-anîmbo asu ranîmoatükunî ranahambo God ai moaruwaimbo-ndeanda asu sünguna hai-nambo tikîrîndandanî awarîndîhoemboe.

⁹ Nga wandafî mamî, ro hoafî afîndî tînjûmbî ndahurai hoafayefî ra awi sîheimboanefî hoafayefîsî, nga ro sîheimbo ranîmoatükunî ranîmbo-hûnda fifîrîhundürî-mboanefî. Se ngîrî randîhi nindou amurî ramehindî nou moaruwaimbo-ndahindî, nga wanî. Nga awi sîheimbo God ai aboedi didîboado-ndearûmbui sapo ai sîheimbo aboedambofe-ndürîmboayu ranîmbo-hûndambo. ¹⁰ God aiana nindou hohoanîmo mîtanîramündî-randeimbiyupoanî. Ranîyu-anîmbo asu ai nîne ratûpurî se ratûpuraye-ane asu Godîmbo ngusüfo parîhorühî ahandî nendî ranaheimbo farîhehi marîhünd-ane asu hapondanî amboanî yarîhi arîhünd-ane ranahambo ngîrî mîtanî-ndamündündürî, nga wanî. ¹¹ Yîhoefî adükarî hohoanîmo sîheimbo ranana ndahurai-ane. Roana sîheimboya, awi se munguambo moanî ranî-ratûpurî yangîr-anîmbo randîhi ratûpurîndei ngeimbo bidîfiranî hondü rananîmbo asu se nînimboyei hîmboaye ranai anîhondü tükümbife-ndüramboane. ¹² Se ranî ratûpurî süngufe ho yîboaruko-yîboaruko ranîmboanefî ro moei-asefî. Nga se sapo nindou bidîfirî Godîmbo anîhondümbo-rîhorî mburîhümbomaye sapo Ape ai nîni-moatükunîyo segodürîmbo horombo hoafîmareandî ra asahümündi nou randahindî sefomboanefî hohoanîmoayefî.

Sîhirî Godîndî horombo hoafî ra anîhondümbo-ndîhumboane

¹³ Horombo God ai Abrahamîmbo horombo-hoafîrirühî ai anîhondümbo-randîheamboyahî yahu dabarîmefiyu. Ahambo moai nîni-moatükunî ngasündeambo nahurai yangoro ranambo dabarîfe-mbohûnda, nga wanî. Nga ranîyu asu ai moanî ahandî ndürî ranîfihî yangîrî dabarîfihî hoafîmayu. ¹⁴ God ai yare hoafîyuhü yahuya,

“Anîhondümboanahî ro sîhambo aboedi-aboedi-ndîheanînimboyahî asu sîhafî ahurî mamî afîndî tükündahimboyei,” *Stat 22:17*

mehu. ¹⁵ Ranîyu asu Abraham ai ranîmoatükunî ranahambo hîmboyuhü nüngu-ane God ai ahamboya, aboedi-aboedi-ndîheanînimboyahî yahuhaya horombo-hoafîmarirî. ¹⁶ Nindou mamî ai dabarîfembo yahumbo ra sapo nindou ngorü düdi ai ahambo ngasündirî haya ranahandî ndürînambo dabarîndî-fiyuan-anîmbo asu ahandî hoafî ra ngînemîndîmbo nîni-moatükunî simborî hoafî mbusümo engoro

ranahambo wanindimboe. ¹⁷ Nindou sapo didiyeyi ai God aheimbo aboedi didiboado-fendürimbo ahandi nimorimbo horombo-hoafimareandi ra ngiri ngörü süngundiheandi yahuhaya ranimbo weindahireandühiyu ahandi horombo-hoafi ranahambo nginamündühi dabarimefiyu. ¹⁸ Ahandi dabarife-ane asu horombo-hoafife-ane yimbu moatükuni ranana ngiri ngörü-ngöründo. Asu rani-moatükuni ranahambo God ai yare hoafimayu ra ngiri tikandeambo rambüsu, nga ranimbo-animbo sihefi ngusüfo ndondeamunimboe. Ranimboane nindou sihiri didiyeyi Godindi fikimi aboedamboyahu nimboefeimbi sihiri ana rani-moatükuni ra anihondü hondü tükündifemboe mbisefi hohu God ai sihefimbo horombonambore rani-moatükunimbo himbombo masihemuni ranifih nginindi kikihindi-humindexi nimboefi-mboane. ¹⁹ Rani-moatükuni ranahambo himbombo hohoanimo ranana sihefi ningo hohoanimo ranambeahi nimoei fürfürikoate nginindi amaro nahurai-ane. Rani-moatükuni ranana aboedambore-randeimbayo haya rani-hoarehi nimboefembo ngiri fürfürindexi. Hohoanimo ranambo-animbo God nimiru-ambe ngemboyeyi sapo Godimbo sai-randeimbi bogori adükari ai yipuri hoeari rani hundüni kefuai ser wori safambe hamindi ragu hüfu-arandi nou. ²⁰ Sihefomböhünda Sisas ai Godimbo saimbohünda bogori adükari-mbofi haya God nimiruambe ai-boatei kefuai mahüfu. Sapo Merkisedek ai sai-randeimbi bogorimbo-mefiyu ranifih türehaya ai koadürümbo-koadürümbo anüngu.

7

Merkisedek ai ndürümb-ani

¹ Merkisedek ranai ana adükari ngoafi Saremi-yafe bogori adükari nindou sapo Godindi ndüri nimoamo hondayo ranahambo sai-randeimb-ani. Abraham ai yifiarini-poedi bogori adükari nindou yimbuyimbuyomondi ami titaboarifoaru hou ranini-poedi mahüfuwa Merkisedek ai nafini hoeiriri haya ahambo Godimbohünda aboed-aboedimariri. ² Asu Abraham ai yifiarini-poedi napo semündü masüfu ra mam 10 yibobore mbura mam bidifiri Merkisedekimbo masagado. Ndüri 'Merkisedek' ranana 'Mbumundi hohoanimoyumbü bogori adükari' yaho-randeimb-ani. Sapo ai Saremi-yafe bogori adükari nindou-ayu, ranimboane ahandi ndüri ranamboani 'ngusüfo afurife küfeimbi bogori adükari' yaho arandi. ³ Merkisedekindi hond-afindi, ahandi amao, ai tüküme fiyu asu ai yifimayu hoafi ra moai akidou amboani yanggorowan fifirifeyo. Merkisedek ranai ana sapo Godindi Nimir moani yahurai nou koadürümbo Godimbo sai-randeimbi anüngu.

⁴ Awi se Merkisedek ranahambo hoeindihori nüngu-nahurai ndürümbi adükariyu tüküme fiyu ra. Sapo sihefi adükari amao hondü Abraham ai napo yifiarini-poedi semündü haya ranahambo mam 10 yibobore haya ahambo mam bidifiri masagado ra. ⁵ Rifaindi ahiri-mami ranai ana Godimbo sihou-rundeimb-anemo. Raniyomo asu nindou ranai yanggir-animbo Israeri-yeimayo mam 10 bidifiri napo ra mam bidifiri sowandümo mbürundamboane yaho ahinümbi hoafi yare megoro. Sapo Godimbo sihou-rundeimbi ranai-amboani Israerihündi-yomo asu Israer ai-amboani Abrahamindi ahiri-mami-yeisi, nga Godimbo sihou-rundeimbi ai ahei-mayo napo mam bidifiri sowandümo marundi. ⁶ Nga asu Merkisedek ana Rifaindi ahiri-mamambeahindi-yupoani. Nga asu ai Abrahamindi-mayo napo mam bidifiri ra semündü mburambo asu ahambo aboedi-aboedimariri sapo nindou Godindi-mayo horombo hoafi

semündümbü-mayu ranahambo. ⁷ Awi sîhîrî ranahambo fîfîrîhumboanefî sapo nindou düdi ai ngorümbö aboedi-aboedarirî ranai ana ndürî nginîndî adükarümbiyu-wamboane asu aboedi-aboedimefiyu ranai ahandî hoarehani. ⁸ Rifaihündî aiana Israerî-yeimayo napo bîdîfîrî sowandümo marundî ra nindou yîfiyomo marundî. Nga Merkisedek aiana nindou-yeimayo napo mamî bîdîfîrî mamî bîdîfîrî semündü marandî, nga ai yangîrî nüngumbü nou-ani sapo Baibor ai yare hoafîmayo nou. Ranane asu sîhîrî yarîhu fîfîrarîhundî Merkisedek ai Abrahamîmbo ngasündîmarirî. ⁹ Moanî hoafîmbo randîhu hoafîndefîmboane. Rifaindî ahuirî mamî ai Israerî-yeimayo napo ¹⁰ mamî bîdîfîrî sowandümo marund-anesî, nga horombo Merkisedek ai Abrahamîndî-mayo bîdîfîrî napo masemündu rasîmboanî Rifaindî ahuirî mamî aho ra ranaheimbo kameihî randî masemündu. ¹⁰ Ranîmbo Merkisedek ranai Abraham ranahambo nafîrî hoeiriranî Rifai ai tüküfekoate-yuambe ahandî amao Abraham ranahandî fiambe mamaru. Ranî-moatükunî ra moanî hoafomboane. Ranane asu sîhîrî yarîhu fîfîrarîhundî Merkisedek ai Rifaimbo amboanî ngasündîmarirî.

Godîmbo sai-randeimbî bogorî sîmborî ai Rifaindî ahuirî mamî-memo ranahamundî fondî kosîmarîhendî

¹¹ Rifaindî sîrambeahîndî yangîrî Godîmbo sai-randeimbî bogorî ra tüküyafu marundî. Moses ai ahînümbî hohoanîmo ra nindou Israerîhündî ranaheimbo masagadürî, nga Rifaindî ahuirî mamî ranai hîfandîmaru homo. Rifai mamî-yomondî Godîmbo saimbo ratüpurî ra nindoumbo ndombarîhoai-mbonana, asu ngîrî ngorü-poanîmbo Godîmbo saimbo bogorîmbofe moatükunî ra tüküfeyo. Nga ngorü-poanîmbo Godîmbo saimbo moatükunî ra Merkisedekîndî Godîmbo saimbo hohoanîmo ranîfîhî türe hayamboyo, nga Aron Rifiandî ahuirî ahandîfîhî türe hayamboyo. ¹² Asu Godîmbo saimbo bogorîmbofe moatükunî ranai ngorü sünguefeyo ana, asu ahînümbî hohoanîmo ranamboanî ngorü süngumbîfeyo-wamboane. ¹³ Sîhefî Adükarî sapo ahamboane ndanî hoafînda hoafayo, Aiana nindou ngorü sîrambeahîndîyu, nga asu Aronîndî sîrambeahîndî-yupoanî. Moai ahandî sîrambeahîndî ana Godîmbo sai-randeimbî bogorî ratüpurî ra nindou mamî ai-amboanî semündu, nga wanî. ¹⁴ Aiana nindou Suda-mayu sîrambeahîndîyu tüküme fiyu. Nga asu Moses ai moai ranî sîrî ranahambo dükare hoafîyu Godîmbo sai-randeimbî bogorî nindou tüküfembo, nga wanî. Ranî-moatükunî ra sapo ndorîhu fîfîrîhumboanefî.

Sisas ana Godîmbo sai-randeimbî bogorî adükarî koadürümbo nüngumb-ani Merkisedek nahurai

¹⁵ Sîhîrî dîboadorîhu hoeirîhumboanefî ngorü sîmborî Godîmbo sai-randeimbî bogorî Merkisedek ramefiyu nahurai tüküme fiyu asu ai Rifaindî sîrambeahîndî sîhou-rundeimbî ranahamumbo ngasündî-mareapurî. ¹⁶ Ai Godîmbo sai-randeimbî bogorîmbomefiyu ra moai Rifaindî ahuirî yangîranîmbo ratüpurîyo ramboane yaho ahînümbî hoafî mengoro ranî-süngu süngurandî, nga wanî. Nga aiana awarîhefekoate yangîrî nüngumb-ani ranîmboane asu ai ngasündeandeimbî bogorî sai-randeimbî tüküme fiyu. ¹⁷ Nga Baibor ai yare hoafîyowohü yahoya,

“Seana Godîmbo sai-randeimbî bogorî koadürümbo-koadürümbo nîmboamboyafî

Merkisedek ramefiyu ranîfîhî tündo hawambo,”

Buk Song 110:4

meho.

¹⁸ Horombodidi ahinümbi hohoanimo ranana gigirana-mbofemboane sapo rani-moatükuni ranai aboedi ndorihefekoate asu sihefimbo fehefemuni-koatemayo-wambo. ¹⁹ Nga ahinümbi hohoanimo menjoro ranai ana ngiri nini-moatükuni aboedi ndemindi ndondeandi. Nga hapondani ana simbori moatükuni horombodidi moatükuni ranahambo ngasündareandi. Rani-moatükuni himboayefi ranambo shiri God sowanambo akimi ngemboyefi.

²⁰ Asu God ai Sisasimbo ahambo sai-randeimbi-mborirühi moai moani hiningiriri, nga dabarifihiyu hiningimariri. Nindou bodimondi yaru Godimbo sihou-rundeimbimbo-yafundeimbi ana moai yahurai dabari yangorowa tükuyafu rundi. ²¹ Nga Godindi dabari sünguyu Sisas ai ahambo sai-randeimbi tükumefiyu. Rani-simboani God ai yare ahambo hoafiyundowohü yahuya,

“Adükari ai anihondumbo hondü dabarifimboani,

nga asu ai ngiri rani-moatükuni ra hihirinde ngörü süngundeandi.

Nga seana Godimbo sao-randeimbi koadürumbo nimboamboyafi,” *Buk Song 110:4*

mehu. ²² Dabari ranimbo-hündambo wamboyo simbori hoafi femindi sihefe moatükuni-mayo ranahambo Sisas ai hoafiyuhüya, rani-moatükuni ra anihondü tükündifemboe, mehu. Ranimboane hoafi femindi sihefe ra Mosesindi ahinümbi ranahambo ngasündeamboane.

²³ Rani-moatükuni ra yahurai-ane: Horombo ana Godimbo sai-randeimbi bogori nindou ra afindi tükuyafu marundane, nga asu ai yifiyomo rundühi wambo moai ahamundi rani ratüpurü ra gedühi hüramindi ho randi, nga wani. ²⁴ Nga Sisas ana moani koadürumbo nüngumbo wambo asu ahandi Godimbo sai-randeimbi ratüpurü ra ngiri nindou ngörü ai kosindihai ratüpurü, nga wani. ²⁵ Ranimbo-wambo-animbo hapondan-ane asu süngunambo muḡuambo si aho ranane ra nindou didiyei God sowana Sisasindi sünguyahi ahei ranaheimbo muḡuambo aboedambo-ndearümbui. Sapo ai koadürumbo nüngumbo aheimbo farihefe-ndürimbohünda didibafiyu arandi.

Sisas Godimbo sai-randeimbi bogori adükari ai-animbo sihefimbo fandihemunümbui

²⁶ Sapo Godimbo sai-randeimbi bogori adükari ndahurai sihefimbo fandihemunümbui. Aiana moani aboedi sürühoeimbi hamindi hondani. Ahandi fiambe ana moai se hütiyafi yaho hoafi hohoanimo nimarondo. Aiana moaruwai hohoanimoyeimbi ranaheimbo nindou nimboeia ai moani rani-poani hondüyu haya sünambe nimoamo hondani anüḡu. Nindou yahurai-animbo sihefimbo fehefemunimboani. ²⁷ Aiana bodimondi Godimbo sihou-rundeimbi bogori adükari nindou yahurayupoani. Aiana nimbini-nimbi si moai ahandi fimbohündambo boatei Godimbo ninihondi hifokoare sihai mbura asu süḡuna nindou amuri ranahei moaruwai hohoanimo ranahambo yare randi, nga wani. Nga aiana moani mamimbo yangiri randi ramareandi moani koadürumbo ai ahandi fimbo Godimbo sihefembo sapo ninihondi hifokoarefeyo nou refihi. ²⁸ Ahinümbi hohoanimo menjoro ranaiyo nindou ndoyimindi koate-memo ranahamumbo Godimbo sai-randeimbi bogori adükariimbo hiningireapuri arandi. Nga asu Godindi ahinümbi hohoanimo ra sagado-ambe ahandi dabarife ranamboyo Nimorimbo yariri hiningimariri. Raniyo asu rani-moatükuni ranai ahandi Nimori koadürumbo ndorihoeimbi ranahambo

yare h+n+ng+marer+ . Sapo N+mor+ koadürümbo muᅅgunambo ndor+hoei nūᅅgumbü-mayu ranahambo.

8

Sisas ai s+hefi God+mbó sai-randeimb+ bogor+ adükar-ani

¹ Rani+moatükun+ ranahand+ n+m+nd+ hondü hoafi ro watapor+mbor-ari+hund+ ranana s+hefi moan+ yahurai God+mbó sai-randeimb+ bogor+ adükar+ ai sünambe God Bogor+ Hondü-mayu ranahand+ hanᅅfoan+ amaru.

² Ranambe-ani aiana God+mbó sai-randeimb+ bogor+ adükar+ ratüpur+ ranani ratüpur+yuhü moan+ sürühoeimb+ fond+ ranambe anūᅅgu. Fond+ ra sapo God+mbó hoafi+yo-rambo ser wor+ hondü Adükar+ ai mafondeand+ ranambe, ᅅga nindou ai wor+ ra moai fondund+.

³ Muᅅguambo nindou d+demo sapo God+mbó s+hou-rundeimb+ bogor+ adükar+ n+ᅅgomo arund+ ra God+mbó moan+ saimbo moatükun+ s+hefembo asu n+n+hond+ h+fokoeffeyoan+ hor+ kefoefe-rambohündambo an+ᅅgomo. Ran+mbó-hündambo-an+mbó s+hefi God+mbó sai-randeimb+ bogor+ adükar+ ranai-amboan+ n+n+moatükun+yo ra awi God+mbó mbis+hend-amboane.

⁴ Sisas ranai h+fi ndan+hü mbanūᅅgu-mbonana, ai ᅅg+r+ God+mbó sai-randeimb+mbó nūᅅgu, sapo nindou b+d+fir+ ai Suda-yei ah+nümb+ ho-hoan+mo rani-sūᅅgumbo God+mbó moan+ saimbo moatükun+ s+hou-arund+ nindou ranai man+ᅅgomo-ndambo wambo. ⁵ Moan+ sürühoeimb+ fond+ ranambe God+mbó s+hou-rundeimb+ ratüpur+ yaru arund+ fond+ ranana moan+ saf+ hondü sünambeah+ eᅅgoro ranahandambo sisam-ane. Moses ai sapo sisam+ moatükun+ ser wor+mayo ra fond+fembo yahuhaya-mboyuambe God ai ahambo hoafi+yundohü yahuya,

“Se rani+moatükun+ ra randowandühi ana, sapo h+fi wafuambe muᅅguambo moatükun+ refembo saf+ hondü sisam+r+he n+fuimehan+n+ ranan+mbó rani-sūᅅgundo wor+mbondand+,” *Kisim Bek 25:40*

mehundo. ⁶ ᅅga haponda Sisas ai God+mbó sai-randeimb+ bogor+ adükar+ ratüpur+ rani+fihi türe haya ratüpurayu hu ranana amuri+yomond+ ratüpur+ ᅅgasündeandeimb+ hond-ane. Sapo hoafi fem+nd+ aboed+ saf+ s+hefembo moatükun+ God+nd+ nend+ asu God+mayu ranahei mbusümo d+d+boado-mareand+ ranana moan+ aboed+ mbumund+ ham+nd+ hond-ane. Rani+moatükun+ ra sapo aboed+ ham+nd+ hondü horombo hoafi+fimb+hünd+ sūᅅgu wambo.

Simbor+ hoafi fem+nd+ s+hefe ai horombod+di ranahambo ᅅgasündeamboane

⁷ Horombo weanᅅgurüh+d+d+ hoafi fem+nd+ s+hefe-mayo ra moan+ aboed+ ndombar+hoai-mbonana, asu ᅅg+r+ sūᅅgun+ ᅅgorü tükümeᅅyo ranai tüküᅅyo, ᅅga ranana wan+yo. ⁸ ᅅga asu God ai ahand+ nend+ ranaheimbo papi+hoafi+randürühi yahuya,

“Adükar+ ai yahuya, Awi sūᅅguna ro Israer+hünd+ asu Sudahünd+ rani-bab+d+mbó simbor+ hoafi fem+nd+ s+hefemboayah+ rani si ra tükünd+femboe.

⁹ Rani hoafi fem+nd+ s+hefe moatükun+ ranana ᅅg+r+ sapo ahei amoao mam+ bab+d+mbó Isip h+fambeah+nd+ koakoma-r+handür+ hahi rani-simboan+ hoafi fir+ham+nd+ mas+heheand+ nahurai-yopoan+, ᅅga wani.

Nindou ranai wand+ hoafi fem+nd+ s+hefe ra ndofe sūᅅgufekoate-mayei-amboyah+

- asu ro-amboani aheimbo moani yarihe hiniŋgimarhearü, Adükari ramehu.
- ¹⁰ Awi süngunambo ana Israerihündi babidimbo ndani hoafi femindi sihefe ndandhe ndahurai-animbo randiheamboyahä. Ro wandi-mayo ahinümbi hohoanimo ahei hohoanimoambe hiniŋgindiheandühi asu ahei ŋgusüfo fihü sürü papindihi hiniŋgindiheamboyahä. Ro ahei God-ndamboyahä asu ai wandi nendi-ndeimboyei.
- ¹¹ Nindou mamä ai-amboani ŋgiri ahandi mamä ŋgoafihündi nindou-mayu ranahambo yamundeandüri asu ahandi sirambeahindi nindou ranaheimbo hoafindundürühi, 'Se Adükari fifirindihori,' mbüsu. Niŋmboe muŋguambo nindou ai ndürimbaye asu ndüri-koateaye ai aiana wambo fifirindi-hindirimboyei.
- ¹² Ro hipoambondi-handürühi ahei moaruwai hohoanimo ranimbo amboawiyeyi mbisa hiniŋgindihearühi, asu ahei mamäkäri hohoanimo ranahambo moani mitanindi-hamindi-handürimboyahä," *Jeremaia 31:31-34*
- mehu.
- ¹³ God ai simbori hoafi femindi sihefe ranahambo simbor-ane yahu wataporimbo-randühiyu asu hoafi ranambo ai weaŋgurühididi-mayo ranahambo muŋguna wamindafimbo-mareandi. Asu nime-moatükunä sapo ai wamindafiyowohü sümboayo ranana ŋgiri amätata awarindihoeyo.

9

Hifi ndanihündambo Godimbo hifokoe fe saimbo hohoanimo

¹ Weaŋgurühididi hoafi femindi sihefeimbi-mayo ranai ana ranipoanimbo Godimbo didibafife hohoanimo asu nindou nafiyoweimbi-hündi sürühoeimbi fondi Godimbo didibafife-rambo rani amboani meŋgoro-ane. ² Weaŋgurühi sapo sürühoeimbi fondi ser wori ra yimbumbofe papiyoweimbiyo mafondaro. Weindani papi ranambe ana ram nindifembo fondi niŋgo asu yibadi bret rani-wami Godimbo sihefeimbi-hündi niŋgo marandi. ³ Ai hoeari yipurimborihi kümarihindi asu hoeari rani daboadanä fondi mamä manŋgo ranahambo moani sürühoeimbi fond-ane yahomo marundi. ⁴ Wori rani safambe, ranipoanimbo fisiniriyo-randeimbi Godimbo mandife fondi gorinambo nafirundeimbiyo asu hoafi femindi sihefe-rambo bokis rani-kameihä manimbafe. Bokis ranahambo gorinambo gabudifoefimbiyo haya asu ranambe gor hipiri yaŋgoro-ane asu ranambe mana* foaru nindundeimbiyo manŋgo. Aronindi nimi-nimi horombo andufuriyoweimbi-mayo asu horombo nimoei yimbufihä God ai hoafi femindi sihefe sürü papimarandi ranai bokis ranambe amboani meŋgoro. ⁵ Bokis rani-wami mbanendeimbi sünambeahindi nendi sisami yimbu mapaiarifani Godindi hımboamupui-randeimbi ra ahafandi mbusümo meŋgoro. Rani-wami God ai moaruwai hohoanimo ranahambo amboawiyeyi yahu arandi raniwami mbanendi ŋguri hena nimarifani marinandi. Nga hapondani ana ŋgiri rani-moatükunä ranahambo muŋguna gedühi hamindi watapori-mbondihu ŋgefi.

* **9:4:** Mana ra sesi God ai Israerihündambo nimi wofi furikoate-reandühi masagadüri ranane.

⁶ Muṅguambo moatükuni ra nafirundümo kurarundi ana, Godimbo sihou-rundeimbi ranai muṅguambo si aho ra ai ahamundi ratüpurimbo hohoanimo-yomondühi sapo weindani papimayo ranambe kefoau tüküyafu marundi. ⁷ Nga wori safambe pap hondü ranambe ana Godimbo sairandeimbi bogori adükar ranai yangriyu kefuai tüküfi marandi mamimbo yangri muṅguambo himbani maho ra. Refih ai moai moani war yangri hüfu randi, nga ninihondi hori Godimbo sihefembo sapo ai moaruwai hohoanimo-yu marandambo asu nindou ai moani hohoanimokoate moaruwai hohoanimoyei marihündi ranaheimbohünda kameih semündü hayambo-yu hüfu marandi. ⁸ Muṅguambo rani ratüpur ranimbo Yifiafi Aboedi ranai yare nafuiramunühi yahoya, weangurühi Godimbo sairambo ser wori ranai fondarowan ana, Sürühoeimbi Hondü Fondi sünambe wori safambe hombo nafi ra weindahife-koatemayo. ⁹ Nimindihindi ra ranane nda. Muṅguambo rani ratüpur ser wori ranana sisami nahurai hapondanambe ranahamboane nafuiayomuni. Ninihondi hori Godimbohünda raraofe asihefeyo ana, ngiri nindou didiyei Godimbo hohoanimombo sei-arihündi ranahei ngusüfo ranai ndondihoyondüri. ¹⁰ Nga saimbo moatükuni ra sesimbo moatükuni, simindimbo moatükuni, mamikarambo fi popoaifoefembo moatükuni ranana moani fi-hoeari moanambuhü ranahandi ratüpur hohoanimo yangri-ane. Nga asu rani-moatükuni ra süngundhi ngeiani Godindi simbori hohoanimo tükündifemboe yahumboani

¹¹ Kraisi hapondanambe tüküfimboani, nga aiana muṅguambo aboedi moatükuni haponda tükümeheyo ndanahambohönda Godimbo sairambo bogori adükarimbofi tüküfimboani. Godimbo saimbo ser wori hondü sapo horombodidi-mayo ranahambo ngasündeandeimbi-mayo. Rani ser wori ranana nindou ai worimbo-rumbo-yomopoani. Asu rani-moatükuni ranai hifini nafiyombo-yopoani, nga wani. ¹² Kraisi ai moai meme hori asu burmakau hori ra semündü haya Godimbo saimbohündambo kefuai hüfu, nga wani. Nga asu aiana ahandi hori rani-randi semündü hayambo Godimbohünda sehefembo God nimarumbe Safambe Hondü mamimbo yangriyu kefuai mahüfu sihefimbo koadürumbo-koadürumbo ninngombo aboedambofe-munimbohünda. ¹³ Nga nindou bidifiri ai Godindi himboahü moaruwai fiyeyi ana, asu Godimbo sihou-rundeimbi bogori ranai meme hori, burmakau anamindi hori, asu burmakau yikimindi weindambo mandifimbi-hündi hasüfi rani amboani ahei-wami bubumafoarunda, asu rani-moatükuni ranambo nindou ahei moaruwai fi ra Godindi himboahü aboedi tükümehindi. ¹⁴ Nga Kraisi hori ana rani-moatükuni hohoanimo ranahambo ngasündeandeimb-ane. Sapo Kraisi fiambe ana moai moaruwai hohoanimo ra akidou-amboani nimar, nga wani. Asu sapo Yifiafi koadürumbo-koadürumbo nimarowembü ranahandi nginindi-namboyo Kraisi ahandi fi ninngombo hohoanimo ra Godimbohünda ninihondi hifokoefe asihefeyo nou yare hifokoare masihendo. Ranimboane ahandi hori ranai ngiri sihefi fi moanambühi rani yangri popoaindihendi, nga wani. Nga aiana sapo sihefi hohoanimo moaruwai ngusüfoambe popoi-marhemuna asu sihiri horombodidi fehefekoate ahinümbi hohoanimo moai süngurihündi. Ranimbo-animbo asu sihiri God yangri nünguweimbi ahandi ratüpur aboedi rani yangri ratüpur-ndemboyefi.

Kraisi hori ranai simbori hoafi femindi sihefe ranahambo nginimaramindo

15 Ran+imbo-hündambo Kraiſ mam+ ranaiyu ſimbor+ hoafi fem+ndi ſihfefembo moatükun+ ra did+boadore ſemündü tüküfi weindah+mareandi. Rananimbo asu nindou daboe d+bon+yu-ndüreimbi koadürümbo-koadürümbo yaŋgoroweimbi aboedi moatükun+ ahei ape ai n+mor+imbo ſegodür+imbo horombo hoafi+mareandür+ ra ndahümündimboyei. Ndan+moatükun+ ra yare yahurai tükümb+feyo-wamboane. Sapo Sisaſ ai yif+yuhü nindou moaruwai mam+kar+ hohoan+momayeſi ranambeah+ndi aboedambo-mareandür+ ai weaŋgurüh+did+ hoafi fem+ndi ſihefe ra yaŋgoro-ambe ramar+hind+imbo-hünda.

16 Nindou düdi ai ſüŋgunambo yif+ndamboyah+ yahuhaya, asu ahand+ napo ra nindou ŋgorü ai mb+ſemündu-wamboane yahuhaya, pepafihi ſürü pare aſihendi ranana ſapo n+n+moatükun+mboyo hoafi fem+ndi aſihefeyo nahurai-ane. Nindou ranahand+ n+mor+ ai hoafi fem+ndi ſihefe hoafi ra ſüŋgure huhü af+ndand+mayo napo ra aſemündu ana, nindou b+did+fir+ ai hoafi+ndeihiya, nindou ranai yif+mayu mb+ſei. 17 Nindou ranai ran+moatükun+ ſihendeimbi+hünd+ ſüŋgunambo ai yifayu rananimbo ran+moatükun+ ranai mam+ an+hondümbo tükünd+femboe. Nga asu nindou ranai yare hoafi firamünd+ ſihai mbura awi yif+koate yaŋgir+ anüŋgu ana, ahand+ hoafi fem+ndi ſihefe moatükun+ ranai moan+ yare yaŋgoromboane.

18 Ran+imbo-hündamboyo weaŋgurüh+did+ hoafi fem+ndi ſihefe ranai amboan+ hor+nambo yaŋgir+ane ran+ hoafi ranahambo ŋg+nem+nd+imbo-hünda yaru marundi. 19 Weaŋgurüh+ Moſeſ ai muŋguambo nindou ranaheimbo God ai nindumbo ran+moatükun+ yaŋgir+an+imbo ſüŋgund+hünd+ yahuhaya ah+nümb+ hohoan+mo hoafi ſürü papire maſihendi ranahambo watapor+imbo-marandi. Ran+iyu asu ai burmakau anam+nd+indambo hor+ memendambo hor+ ra ſemündü hi+mon+ fongoefi mbura hiſip n+mi düdü didareimbi+yo asu hambur+ ſipsip+nd+ ninendi b+did+fir+yo ran+moatükun+ ranambo ah+nümb+ Buk+mayo ran+wam+ füſ+hai-füſ+haimarandi nindou muŋguambo ranahei wam+ kameih+.

20 Ran+iyu ai hoafi+yuhü yahuya, “Hor+ ndanamboan+imbo ſapo God ai hoafi firamünd+ ſihendüh+ ran+moatükun+ ra rand+hi ſüŋgund+hünd+ yahuhaya hoafi+mendür+ ranahambo ŋg+n+ndam+nd+imboe,”

Kiſim Bek

24:20

mehu. 21 Mam+ yare ramareandi yahuraiyu Moſeſ ranai hor+ ra ſemündü haya, hoafi fem+ndi ſihefe ſer wor+ asu muŋgu moatükun+ ranambe yaŋgorowan+ God+imbo did+baf+fe-rambo moatükun+mayo ran+wam+ kameih+ füſ+hai-füſ+haimarandi. 22 An+hond+ane, ſapo ah+nümb+ hohoan+mo ranai hoafi+yowohü yahoya, “Muŋguambo moatükun+ ranana hor+nambo yaŋgir+an+imbo popoaind+hendan+ asu aſükai aboed+nd+imboe,” meho. Asu hor+ peyohü popoihefe-koate ana, God ai ŋgir+ amboawi mbüſu nindou-yei hohoan+mo moaruwai ranahambo.

Kraiſ+nd+ yif+ ana moaruwai hohoan+mo awar+hoendühane

23 Hi+fin+ rotu ſer wor+nd+ moatükun+ ra ſiſami nahurai-ane, nga an+hondü ham+nd+ moatükun+ ſünambe eŋgoro. Ran+imbo-hündambo-an+imbo muŋguambo hi+fin+nd+ moatükun+ ra hor+nambo popoihefe ranambo aboedi tüküfemboane. Nga ſünambeah+nd+ hondü moatükun+ eŋgoro ranai ŋgaſündeandeimbi hor+ ran+nambo yaŋgir+ aboedi tükümb+feyo-wamboane. 24 Sünambe an+hondü ham+nd+ eŋgoro ranahand+ ſiſami nindou ai ſürühoeimbi fond+ naf+ru hi+n+ŋg+marundi ranambe ana moai Kraiſ ai kefuai hu, nga wan+. Nga ſapo ſünambe fond+ hondü-mayo ranambeah+iyu ai God+nd+ hi+imboahü ſihef+imbo-hündambo kameih+

Moani sihafî hohoanimoayafi rani-süngufembo-hünda ro ndeara kosamboanahi,”

Buk Song

40:6-8

mehu. ⁸ Weangurühi ai yare hoafiyuhü yahuya, “Seana moai yifiriyafi randi sihambohünda ninihondi hifokoeefe sihefe asu mandife arandi moaruwai hohoanimo raguanambofembo ranimbo ana,” mehu. Ahinümbi hohoanimo ra yangrowani rani-süngumbo ninihondi Godimbo hifokoeefe sihefe hohoanimo ra yarhi arihündi yahu Kraisi ai hoafimayu. ⁹ Asukai ai yare hoafiyuhü yahuya, “O God, yin+yahi ro nda. Ro sapo se hohoanimoayafi süngu yangiri süngufihî refemboanahi ndanimboahi,” mehu. God ai munguambo wamindafi Godimbo sai-rambo moatükuni ra gigranambo-reanduhani, asu Kraisi ndi fi Godimbo saimbo moatükuni ranahandi fondihü simbori kikafoareandi. ¹⁰ Sapo Sisas Kraisi ai God ro hohoanimoayahî süngu yangiri rambireandamboane mehu rani-süngure haya asu ai moani ahandi fi ra mamimbo yangiri munguambo si aho ranimbo kameihî Godimbo masihendo. Ranimbo asu sihiri moaruwai hohoanimo ranambeahî ndi aboedi sürühehundeimbi animboefi.

¹¹ Suda-yomondi Godimbo sai-randeimbi bogori mamani ranai ahandi Godimbo ninihondi mandife sihefembo ratüpuri ra munguambo si ratüpuriyuhü moani mamani rani-moatükuni ratüpuri yangiriyu raro ra hu marandi. Nga asu rani-moatükuni ratüpuri ranai ana awi ngiri moaruwai hohoanimo ranahambo raguanambo-ndeandi. ¹² Nga asu Kraisi-ana moani ai mamimbo yangiriyu yifiyuhü ahandi fi ra Godimbo masihendo munguambo si moaruwai hohoanimo ra raguanambofembo-hünda. Ranani asu ai haponda Godi ndi wari hondü warani amaru. ¹³ Ranihü ai Godimboya, ai wandi hürütümbi nindou ra wandi yirimbo hoarehi hinngimbreandi yahuhaya hifanda amaru. ¹⁴ Ai moani mamimbo yangiri yifiyuhü Godimbo fi ahandi ra sihendühi asu raninambo ai nindou ranaheimbo moaruwai hohoanimo ranambeahî ndi sürühendürî hinngimbreandüra ai koadürümbo-koadürümbo ndorihahi animboei.

¹⁵ Yifiafi Aboedi ranai-amboani ranahambo anihond-ane meho. Nga ai Baibor-ambeahi weangurühi hoafiyowohü yahoya,

¹⁶ “Haponda awi süngunambo-animbo Israer nindou-babidimbo, ndani hoafi femindi sihefe ndandihê ndahurai-animbo randiheamboyahî,” Adükari ra mehu.

“Ro wandi-mayo hohoanimo ahei hohoanimoambe hinngindihendühi asu ahei ngusüfofihî sürü papindihî hinngi-ndiheamboyahî,” *Jeremaia*

31:33

mehu. ¹⁷ Raniyu ai ninofi hoafiyuhü yahuya,

“Ro ahei moaruwai hohoanimomayei-ane

asu moaruwai hamindi moatükuni hondü yarhi arihündi

ranahambo amboawiyeyi mbisahi ngiri gedambo hohoanimondahi,”

Jeremaia 31:34

mehu. ¹⁸ Asu mungu rani-moatükuni hohoanimo ranahambo amboawiyeyi ehu ana, asu moaruwai hohoanimo raguanambofembo Godimbo ninihondi hifokoeefe sihefe hohoanimo ranai ngiri asukaindo tükündife ndandi.

¹⁹ Nga ranimbo-hündambo-animbo wandafi mamani, awi Godimbo sihefe bogori adükari ai moani Sürühoeimbi Hondü Fondi ranambe kefuai hu arandi nou sihiri amboani moani himbokoate God nimarumbe Sisasi ndi hori süngumbo keboehu ngemboyefi. ²⁰ Sihiri ranambe keboehu ngemboyefi simbori nafî rani-süngu. Sisas yifiyuhüyu ai hoeari Godi ndi nafitambehü mapenngo rani mbusümo nafî hifombo yangiri

nɪŋgoweimbi nafi ra sübüdɪmarɪhendɪ. ²¹ Ranɪmboane hapondani ana sɪhɪrɪ Godɪmbo Sai-randeimbi Bogori Adükari Godɪndɪ worɪ sünambe ranambeahɪndɪ nindou hɪfanda-randeimbi bogori anüŋgu. Ranai Sisasani. ²² Sapo aiyu ahandɪ horɪna sɪhefɪmbo moaruwai hohoanɪmo sɪhefɪ ŋgusüfoambe ranahambo sɪhɪrɪ hütɪ-aneɪfɪ yarɪhu arɪhundɪ seɪrɪhundeimbi amaro ra popoi-marɪhemunɪ. Asu sürühoeyoweimbi hoenambo amboani kameihɪ sɪhefɪ fi hundürümaramunɪ. Ranɪmbo-hündambo-anɪmbo sɪhefɪ ŋgusüfoambe moaruwai tɪkai hohoanɪmo amaro ra raguanambondɪhu mbundɪhu asu sɪhɪrɪ moani anɪhondümböfe hohoanɪmo rani yangɪrɪ ndahumündefɪ hohu God sowana akɪmɪ sühündahu ŋgefɪmboane. ²³ God ai aboedɪ moatükunɪ süŋgunambo sɪhefɪmbo saimunɪmboayu ranahambo horombo hoafɪmareandɪ. Ranɪmbo sɪhɪrɪ hoafɪyefɪ arɪhundɪ ranahambo awi ŋgɪnɪndɪ nɪmboefɪmbo hɪmbondefɪmboane. Awi ahambo sɪhɪrɪ randeambui mbɪseɪfɪ anɪhondümbö-ndɪhumboane sapo God ai hoafɪyumbühündɪ ai randeambuimbo-hündambo wambo. ²⁴ Awi sɪhɪrɪ mamamɪ wandafɪ mamɪ ranaheimbo hohoanɪmo-ndefɪmboane. Asu nindou ai sɪmborɪ fehefe asu ŋgusüfo pefe hohoanɪmo ra ahei hohoanɪmoambe botɪndɪhumboane. ²⁵ Awi sɪhɪrɪ ana wandafɪ mamɪ-babɪdɪ mamühɪ fandɪfe hohoanɪmo ra refe hɪnɪŋgɪfepoanɪ rühɪ sapo nindou amurɪ bɪdɪfɪrɪ raweahi arɪhundɪ nou, ŋga wani. Ŋga se hoeirɪhimboanei bɪdɪfɪranɪ si ra ndeara akɪmane. Ŋga ranɪmbo-hündambo-anɪmbo asu sɪhɪrɪ nindou bodɪmondɪ ranahei ŋgusüfoambe hohoanɪmo ŋgɪnemɪndɪ-ndürɪmbohünda tɪŋɪrɪfondefɪ ŋgefɪmboane.

Godɪndɪ Nɪmorɪ ranahambo daboadanambo-fipoanɪ

²⁶ Asu sɪhɪrɪ Kraisɪndɪ-mayo anɪhondü hoafɪ ra fɪfɪrɪhu mburɪhu, moani sɪhefɪ hohoanɪmonambo yangɪrɪ hefühɪnda, ranɪnambo moaruwai hohoanɪmo rani-süŋgu peahu aheɪfɪ ana, moai ŋgorü-poanɪmbo hɪfokoeɪfe Godɪmbo sɪhefeyoanɪ asu ranambo hohoanɪmo ra raguanambofembo yangɪromunɪ, ŋga wani. ²⁷ Ŋga sapo Godɪndɪ yɪbobofemunɪmbo si tükündɪfeyowohü nindou Godɪndɪ hürütümbɪ ranaheimbo ŋgɪnɪndɪ hamɪndɪ hai ranambo tɪkɪrɪndandürɪmboe ranahambo yɪhɪmboyefühɪ hɪmboayefɪ rani yangɪr-ane eŋgoro. ²⁸ Nindou düdi ai ahɪnübɪ hohoanɪmo Moses masendɪ ra hɪmborɪyowohü süŋgufekoate-ayu ana, nindou yimbuyafanɪ asu ŋgɪmɪyomo ai rani-moatükunɪ ra ai ramareandɪ sei hoafɪyeianɪ moani amboawi yaho-koate hɪfokoarɪhi marɪhündɪ. ²⁹ Asu nindou düdi ai Godɪndɪ Nɪmorɪmbo daboandɪ hɪhɪrarirɪ ana, se ranahambo nüŋgurɪhi hohoanɪmo-yeihɪyeia? Nindou ranai ana awi afɪndɪ tɪŋɪrɪfo saf-anɪmbo ndemündümbui. Kraisɪndɪ-mayo horɪ ranambo Godɪndɪ hoafɪ femɪndɪ sɪhefe ranahambo ndomarɪhendɪ. Horɪ mamɪ ranamboyo nindou ranahambo hohoanɪmoambe sürɪherɪ hɪnɪŋgɪmarer-anesɪ. Ŋga asu nindou ranai hoafɪ femɪndɪ sɪhefe horɪ-mayo ranahamboya, rani-moatükunɪ ana moan-ane, ŋga ndorɪhoeimbi moatükunɪ hamɪndɪyopoanɪ yahumbü nindou-ani. Ranani asu ai Yifiaɪfɪ moani hɪpoambore-randeimbi ranahambo moaruwai-moaruwai-mboareandɪ. ³⁰ Sapo sɪhɪrɪ fɪfɪrɪhundɪ Adükari ai yare hoafɪyuhü yahuya,

“Nindou moaruwai hohoanɪmoyeianɪ rani-süŋgumbo sɪmborɪ tɪŋɪrɪfo sai ana, wandɪ ratüpur-ane.

Ro sɪmborɪ tɪŋɪrɪfo ndeheamboyahɪ,” *Io 32:35*
mehu. Asükaiyu ai nɪŋofi ŋgorü hoafɪyuhü yahuya,

“Adükari ai ahandɪhoar-anɪmbo ahandɪ nendɪ ra yɪbobondearümbui,” *Io 32:36*

mehu. ³¹ Yangiri koadürümbo nüngumbü God ai nindou kikihemindimbo ra yihimbombü moatükun-ane.

Anihondümbofe hohoanimo ra nginindi kikihindihumindefimboane

³² Sapo ranimoatükunisiheimbo-so horombombo tükumefeyondüri ranahambo se hohoanimondei! Godindi-mayo si aboedi siheimbo boakifoa-reandürambe ranimbusümo maho ra sapo se tñirifo afindi tükumefendüra awi tñirifo ranambe hütihütimayei hei-ane. ³³ Se ranisimboaninimboei-ambe ana ngoambo nindou bidifiri ai siheimbo nindou himboahü moaruwai-moaruwaimbo-rhindürühi tñirifombü hohoanimo masahündüri. Asu se ngoambo nindou ai tñirifo asahümündi ranibabidimbo-yahindühi se ahei mbusümo nimboeimbo ai tñirifoayei ra farihehi-ndürühanei. ³⁴ Ranিয়েi asu se nindou karabusambe nimboeimbo tñirifoayei nou se-amboani-babidimbo tñirifomayei. Asu nindou bidifiri ai sihei napo ra ngoambo fufurühümündi hündüranis asu se ranimbo hihifi-hihifiyeihiaheimboya, 'I ambirihündi ana,' sei hehi warihürühümündi-ani ai sahümündi marihündi. Se ranimoatükuniranahambo ramarhindira, sapo sihei aboedi moatükunihondü koadürümbo-koadürümbo yangoromboayo ra fifirihihimbo-wambo.

³⁵ Ranimbo-hündambo awi se sihei nginindi hamindi anihondümbofe ho moatükunimayo ra warihündühümündimboyei, nga yowanis. Nga nimboe ranimoatükuniranahambo takinanimo God ai aboedi adükari moatükuniro ndeheamboyahi mehu ra ai ndembui.

³⁶ Ranimbo-hündambo-animbo God ai nime-moatükunisaimbo horombo hoafimareandi ra semindimbohünda awi se moani sapo God ai nime hohoanimo hohoanimoayu ranisüngu yangiri himboarinambo hibadhümbo ratüpurindei. ³⁷ Sapo Baiborambe God ai yare hoafiyuhü yahuya,

"Awi gedamboyo-poani, nga nindou sapo tükufembo-mayu ranai tükündifimbui.

Ai ngiri gedambo hihininngindeandi.

³⁸ Ro hohoanimoayahiranisüngu yangiri rarihindeimbi nindou wandi, awi ai wambo anihondümbo-rhindürühi mbininimboei-amboane. Nga asu nindou düdi bidifiri ai wambo anihondümbofe ranahambo sisirefiyu ana,

asu ro ngiri nindou ranahambo wudinidhini," *Habakuk 2:3-4*

mehu.

³⁹ Nga asu sihiri ana Godimbo anihondümbofe hohoanimo ranahambo sisiriyahundühi awarihundeimbi nindou-yefipoani, nga wani. Nga awi sihiri ana Godimbo anihondümborihu hefühi aboedambo-yahundeimbi nindou-anefti.

11

Anihondümbofe hohoanimo ninindi hoaf-ane

¹ Sapo anihondümbofe hohoanimo ranana ninimoatükunimboyo himboayefi ra tükündifemboe ranahambo sihiri didiboadorihu fifirihundi. Ranimoatükuniranana sihiri ngiri sihefi himboarinambo hoeindihundi, nga moani hohoanimonambo yangiranimo ranimoatükunira anihondü mbenjori mbisemboyefi. Hohoanimo ra anihondümbofe hohoanimo-ane. ² Horombo amoao ahei anihondümbofe hohoanimo ranimbo-hündambo God ai aheimboya, nindou aboedi mbumund-ane mehundüri. ³ Sihefi anihondüfe hohoanimombohündambo fifirihumboayefi sapo God ai hoafiyuhü ahandi

hoafinambo sünü hifi ra nafimarandi ranahambo. Nga rani-moatükuni ra nafimaranda himboarinambo hoeiarihundi ai moani hoeifekoate moatükuninambo randi ramareandi.

Aber, Enok asu Noa ai Godimbo anihondümbo-marüwuri

⁴ Aber ahandi anihondümbofe hohoanimo-mbohündambo ai Godimbohünda ninihondi hifokoare mamandeandi. Ai ramareandi ra Ken ai ramareandi ranahambo ngasünde haya Godindi himboahü moani aboedi hamindiyu. Asu ahandi anihondümbofe hohoanimo-mbohündambo God ai ahamboya, aiana nindou moani mbumundi hamind-ani mehu hoafi ra Aber ahambo maho. Raniyu asu God ai nine-moatükuni Aber ai ahambo masagado ra hihifi-hihifiyu marandi. Aber ai yifimayusi, nga awi ahandi anihondümbofe hohoanimo rani-süngumbo hoafi yare hoafiyu ara ho.

⁵ Enok ahandi anihondümbofe hohoanimo-mbohünda God ai ahambo nimoamo maserümünduwa asu ai yifi-koate gedühi manüngu. God ai maserümündu-wambo asu nindou didai moai ahambo hoeiriri. God ai Enok ahambo semündü hafokoate-yuambe rani-simboani ahambo hoafiyuhüya, 'Ro hohoanimoayah rani-süngu yangiri süngumara hu,' mehundo. ⁶ Nga nindou Godimbo anihondümbofe-koate-ayu ana, asu ahambo God ai ngiri siaondifiyu. Nga nindou düdi ai Godindi fikimi sühufembo hohoanimoayu ana, God ai anüngu ranahambo anihondümbo-mbireand-amboane. Sapo God ai nindou düdi ahambo huti-hütiyuhü kokoaruri ranahambo takini segodombo ranahambo kameihi anihondümbo-mbireand-amboane.

⁷ Noa ahandi anihondümbofe hohoanimo-mbohünda God ai nine-moatükuni sünguna refeyowanü tükufemboayo ra Noa ai hoeifekoate-yuambe ranahambo ahini hoafirürühiya rani-moatükuni tükündifemboe mehu. Raniyu ai Godindi hoafi ra himboriyu mbura, moani ai hoafimayu süngu sip afindi ra nafimarandi ai ahandi aborüdi-babidi ranambe kefoehi nimateimbo aboedamehindi-mayo ra. Raniyo asu ahandi anihondümbofe hohoanimo-mbohünda God ai ahamboya seana nindou mbumund-anafi mehundo. Rani-süngu nindou münguambo ahambo anihondümbo-ariori ranahambo refemboayu nou. Ranimbo-hündamboyo asu Noa ai münguambo nindou ndani hifi-hündi ranaheimbo nindou moaruwai-anei yaho nafuiyombo nou ramareandi.

Abrahamindi hoaf-ane

⁸ Abraham ahandi anihondümbofe hohoanimo-mbohünda God ai ahambo hidibori nafini hifi ngorü segodimbo koehefimbo mehu ra himborimayu. Ai ahandi hifi hondü hinngire haya moani fifirifekoate nahanafimbayah nda ahahi yahuhaya sirimbirowohü mahu. ⁹ Ahandi anihondümbofe hohoanimo-mbohünda God ai ahambo hifi ngorü ndahandomboyahi yahu horombo hoafimayu rani hifambe hidibo-hidiborihoei manüngu. Raniyu ai hifi ranihü ser worambe manüngu sapo Aisak ahandi nimori, asu Sekob Aisakindi nimori marine mami rani hifi God ai sünguna dagapirani ningomboayafani nou. Nga ahafanimbo amboani God ai rani-moatükuni segopirimbohünda horombo hoafimareapiri. ¹⁰ Abraham ai ser worambe manüngu, nga ngoafi adükari koadürümbo-koadürümbo ningoweimbi God ai ahandihoari nafimbo hohoanimoayu mbura nafimarandi ra hoeifemboyu himbomayu hu.

¹¹ Sara Abrahamindi nimorehi ahandi anihondümbofe hohoanimo-mbohünda ai ahandihoari amboani purusi nimori-koate ningo hohombo boagiri-mayoyosi, nga asu God ai ahambo nginindi masagado nimori wakindimbo. Raniyo asu Sara ai yare hohoanimoayowohüya, God ai nimori wakindandimboayafi yahu horombo hoafimayu ra ai

an+hondümbuyu hoafimayu, nga ai rani-süngundeambui, yahohaya ho-hoan+momayo. ¹² Raniyu asu Abraham ai ndeara boagiriyuhü yifimbo yangirimayusi, nga asu ai afindi nimori burayo ranahei amoaomayu. Nimori nindou mam yangiri ranahandambo-hündi burayo ra moani afindi tüküfeihyo sapo mupui sünambe engorü asu gudikiri tapuiyowa kikifekoate engorü yahurai tüküme feyo, God ai ahambo horombo hoafimeindo nou.

¹³ Nindou munju ranai Godimbo an+hondümborihori heimbo sünguna yifimayei. Ai ndani hifihü nimboei-ambe awi moai sapo God ai aheimbo aboedi moatükun segodürimbo horombo hoafimayu ra sahümündi, nga wani. Nga moani ai anguni nimboeimbo himboar-nambo yangiri hoeirihindühi hihifi-hihifimayei. Raniyei ai weindahi yarihi hoafiyehi seiya, 'Ro ndani hifihü nimboefani ro ngorü hifihündi hidibori nindou nou-ane fi, moani bodifombo ndani hifihü animboefi,' masei. ¹⁴ Nindou ai yarihi yahurai hoafayei ana, sihiri randihu hohoanimo-ndefihüya, aiana ahei hifi hondü aboedi hamindi ran hoeifembo seimboanei yarihi yahurai hoafayei mbisefimboane. ¹⁵ Nindou ranai ahei hifihü weangurühi nimboei mburihü ra hinngirih hehi ngoründühi nimboembo weangurühdidi hifi ranahambo hohoanimo pambarihimbonana, awi ai koadürana hihiriyahi hei. ¹⁶ Wani, nga ai sapo hifi sünambe engoro hifi ndanihü ngasündareandi ran hifinamboyei hombo sei-hehi hohoanimomayei. Ranimbo-hündambo-animbo asu Godimbo ai shefi God-ani seimbo ra God ai ngiri aheimbo amoanngi-ndundüri sapo hifi ranifihi aheimbo ngoafi adükari nafira hinngi-mareandambo wambo.

¹⁷ Abraham ahandi an+hondümbofe hohoanimo-mbohünda God ai ahambo yari hoeimariri ranambo asu ai ahandi nimori Aisak ra Godimbohünda hifokoeffi shefimbo hohoanimomayu. Abraham ranahambo God ai nini-moatükunimboyu ahambo refimboayu ranahambo horombo hoafimarira fifirimareandi. Nga asu Abraham ai ahandi nimori mam hamindi-mayu ranahambo Godimbohünda hifokoeffi shefimbo hohoanimomayu. ¹⁸ Sapo God ai Abrahamimbo Aisak ranahambo horombo hoafirirühi yahuya "Aisak ranahandambo-hündanimbo shafi amoaomam afindi ra yagodimboe sa horombo hoafimaritheanini," mehuyosi, nga asu ai ahandi nimorimbo hifokoeffimbo hohoanimomayu. ¹⁹ Abraham ai yare hohoanimo-yuhüya, Aisak ai yifayu ana, God ai yifihündi botindirümbui yahuhaya hohoanimomayu. Nga moani hoafimbo randihu hoafindefihüya, Abraham ai ahandi nimori yifihündi nou hihiri maserümüdu mbisefimboane.

Aisak, Sekop asu Sosep+yomondi hoaf-ane

²⁰ Aisak ahandi an+hondümbofe hohoanimo-mbohünda ai ahandi nimori yimbu Sekop Isombo aboedi didiboado-marepiri. Ai hoafi raninambo nini-moatükuniyo ahafanimbo sünguna tüküfemboayo ranahambo hoafimayupiri. ²¹ Sekop ahandi an+hondümbofe hohoanimo-mbohünda ai ndeara yifimbo yangiri-yuambe Sosepindi nimori yimbu ranahafanimbo aboedi-aboedimarepiri. Ai ahandi nininimi wafu raniwami kikihamündü amofihü Godimbo seana Adükari aboedi hamindanaf yahuhaya hihifimarüri. ²² Sosep ahandi an+hondümbofe hohoanimo-mbohünda asu ai ndeara yifimbo yangiri-yuambe hoafiyuhüya, süngunambo Israer ai Isip hifi hinngindühi hehi ngorü hifina ngeimboyei mehu. Asu ai yifindua ahandi hamindi ranahambo nüngundühi-nüngundühi-mandihündi yahuhaya hoafimayundüri.

Moses+ndi hoaf-ane

²³ Moses+ndi hond-af+ndi ahafe an+hondümböfe hohoan+mo-mbohünda ai ahafe n+mor+ Moses ra wak+r+ndife mbur+na aboedi ham+ndi+mayu ran+amboane asu nindou adükari bogori Isip hifi hifandarandi ranahandi ah+nümbi hohoanimo ranahambo y+h+mbokoate ng+mi amoamo weindah+fikoate sowar+ndife man+mbafe. Sapo nindou adükari bogori+ndi ah+nümbi ranane nda: Suda-yafe nindowenih+ n+mor+ mungu hifokoamb+r+hind-amboane. ²⁴ Moses ahandi an+hondümböfe hohoan+mo-mbohünda ai adükari+yu mbura se wambo ana Isip-yafe nindou adükari bogori+ndi n+mor+ Ferondi n+mor-ani mb+sahü-nd+r+imboyei yahuhaya hohoan+momayu. ²⁵ Moses ai sapo God+ndi nendambo ngorü nindou ai moaruwai-moaruwaimbo-mar+hindüra af+ndi t+ñ+r+ifoayei ran+bab+d+mbö yahurai refemboyu hohoan+momayu. Nga asu ai moai bod+fombo moaruwai hohoan+mo süngu h+hifi-h+hifi+mbö hohoan+moyu. ²⁶ Krai ranahambohünda Moses+mbö amoan+ngümbi hoafi hoafi-yahündowan+ ai munguambo kaki, hoeari, ng+n+ndi moatükun+ napo Isip hif+thü engoro ranahambo ngasündeamboayo yahuhaya hohoan+momayu. Ran+yu ai süngunambo God ai ahambo t+ñ+r+ifomayu ran+ takin+ aboedi moatükun+ segod+mbö-mayu ran+mbö himboapomayu. ²⁷ Moses ahandi an+hondümböfe hohoan+mo-mbohünda asu ai Isip hifi h+n+ngire haya Isip+hündi nindou bogori+ndi ng+n+ndi ranahambo y+h+mbokoate mahu. Nindou God+mbö hoeifikoate-mayu ra Moses ai hohoan+monambo yang+r+ hoeimariri ran+mböyü ng+n+ndi yang+r+ manüngu hu. ²⁸ Ahandi an+hondümböfe hohoan+mo-mbohünda nindou aheimbo Pasofa si ra bot+mareandi. Si ran+fih+ sipsip hifokoaru mburümbö yipur+fih+ hori kükihoemonda, God ai sünambeah+ndi nendi amongo n+mor+ hifokoe-fembohünda koamar+herü ranai Israer nindou ranahei fik+mi ak+mi hokoate-mbiyuwa yahuhaya se ran+moatükun+ ra yaru mehupuri.

Israer af+ndi ai God+mbö an+hondümbö-mar+hor+

²⁹ Israer nindou ahei an+hondümböfe hohoan+mo-mbohünda ai Hamburi Sir+warä bamar+hehindi moan+ hifi yang+r+ süngu nou. Isip+hündi nindou ai rand+hu bad+hehu yahomo houmbö raweafundane, hoe ranai koadür+koadüreandühi tit+por+ko-mareapura yif+saf+memo. ³⁰ Israer+hündi ahei an+hondümböfe hohoan+mo-mbohünda God+ndi ng+n+ndi+nambo Seriko ngoafi-yafe gin+r+ ra tiboai p+ndi+mbö sei hehi gin+r+ ranahambo 7 amberam+ndeimb+mbö wak+yei wak+mar+hinda tütifoai p+mayo. ³¹ Rahap n+moreh+ nindowenih+ b+rab+r+yo-randeimb+ ahandi an+hondümböfe hohoan+mo-mbohünda ai Israer+hündi nindou yimbu ngoafi kosem+ndi-mbohünda samongor+mbö tüküme+neanda aboedi h+hifi-h+hifi+na wor+n+mareap+r+. Ran+mbö-hündamboyo ahambo moai hifokoarundi nindou God+mbö an+hondü-mbofekoate-yeimb+ hifokoako-mafoarundüri ranambe.

God+mbö an+hondümbö-r+horeimb+ ranaheimbö t+ñ+r+ifo tüküme+feyondüri

³² Awi ro n+n+ hoafi ngorü siheimbö hoafi+mandah+ ngaha? Si moai gedühi n+ngo ro Gideon, Barak, Samson, Septa, Defit asu nindou mungu God+ndi hoafi hoafi+yomo-rundeimb+memo ranahamumbo hoafi+yombo, nga wan+. ³³ Nindou ranai ahamundi an+hondümböfe hohoan+mo-mbohünda ndifo nindou-bab+d+mbö yifiari+yomombo asu ai hamar+hoemo. Bid+f+r+ ai mbumundi hohoan+monambo yang+r+ nindoumbö hifand+marapuri asu ai n+n+moatükun+mböyü God ai saimbo horombo hoafi+mareapur+ ra masowandümo. Ran+yomo bid+f+r+

ai adükari nimambeahi ninihondi ahandi nduri raion ranahandi yafambe tapiru kikihimaründümo. ³⁴ Bidifiri ai yihimbo sisi-reandeimbi hai nginindi-hamindi ahamundi hürütümbi püpimaranda mahoro ra dikiru mamandundi asu bidifiri aboedambomefundu ranambeahindi ahamumbo pisaonambo hifokoefepurimbo mehomo. Nindou ranimemo ai hamindi kemindikoate-memosi, nga asu süngunambo ai hamindi nginimaründümo. Ai yifiarambe moani titaboari-hoemondühiyomo asu ai ndifo nindou-yomondi harindifo nendi ranahamumbo wamafandüpuru. ³⁵ Nimorehi bidifiri ahei anihondümböfe hohoanimo-mbohünda ahei fikiminindi yifiyomondeimbi yangiriyafu marunda sahüpurümüdi marihüdi. Bidifiri ai karabusambe Godimbo daboadanambo-arihori ana, aboeda ngeimboyei, nga ai moei masei ranimboanei asu nindou ngörü ai ahei fi moaruwaimbo-marhindüra asu yifimayei. Nindou ranai aboedambofe yiboarukombo süngunambo yifiyei mburühi yifihüdi botiyahi yangiri aboedi ningombo-mayo ra hohoanimoyeihi aboedambofembo yiboarukomayei. ³⁶ Asu bidifirambo hoafinambo moaruwai-moaruwaimboründüri asu bubumarundüri asu bidifirambo seninambo hüputüpu-rihöndüri karabus-ambe hinngimarundüri. ³⁷ Bidifirambo nimoeinambo pütüyomondühi bubumarundüra yifimayei. Bidifirimbo sonambo yimbu kikirundüri shöndüri asu bidifirambo pisaonambo hifokoarundüri shöndüri marundi. Bidifiri ai aheimbo moaruwai-moaruwaimbo-rhindürühi tinirifo masahündüra moani napokoate sipsip hoeari, meme hoeari rani yangiri güdühi sahümüdi hehi hahabodei wakimarihindi. ³⁸ Sapo ai nindou aboedi hamindiyeyi, nga asu nindou hifi ranihündambo ai aboedi hamindi-yeipoani! Nindou ranai nimi wohi furikoate-yowohü, hifi wafuan hihiriyeyi wakirihindühi, nimo ei ambisambe hifi ambisambe ranambe nimboei marihüdi. ³⁹ Sapo nindou munguambo ranai Godimbo anihondümbö-marihori ranimbo-wambo God ai nindou aboed-anei mehu, nga asu ai God nini moatükunimboyo segondürimboane yahu horombo hoafimareandi ra awi moai sahümüdi. ⁴⁰ God ai süngunambo shhefimbo mungu semunimboayu aboedi moatükunihöndü ra ndore shai hayambo wamboyu asu nindou ranai boatei semindikoate-mayei. God ahandi hohoanimo ana yahurai-ane, shhefimbo mungu ramareamuna aboedi simongori-humindefimboanefi.

12

Awi shiri Sisasimbo yangiri himboari pandihurühi anihondümböndihurimboane

¹ Nga asu awi shiri nüngumandahua? Shhefombo ana nindou afindi ranai wakirihimunühi nine-moatükunihöndümböfe ramarihindi raninambo shhefimbo anihondümböfe hohoanimo nafuimarihümüdi. Ranimbohündambo-animbo awi shiri shhefihöari nine-moatükunihöndümböfe nafü gürareamunihöndümböfe ranane, moaruwai hohoanimo nginindi hamindi kikihi safaramindimunihöndümböfe ranane ra yihirindihu hohu, ngüsüfo nginindi foandihu hohu, shhefimbo hombo God ai nafü hinngimareamunihöndümböfe rasüngu ngefimboane. ² Awi shiri Sisasimbo yangiri-animbo himboari pandihurühi ngefimboane. Ai shhefi anihondümböfe hohoanimo nimirindihani asu ai shhefi anihondümböfe hohoanimo rasüngunambo nafindamündi hinnginideamunümbui. Ai nine-moatükunihöndümböfe tinirifo ahambo sowahi tükümefero ranahambo awi ro nimir keimbi karihendeimbifihü yifimboanahü, nga i ambe rani-moatükunihöndümböfe ranane yahu, nga wani. Nga hihifi-hihifi afindi ai süngunambo semindimboayu ranahambo hohoanimoyuhü ai

amoan+ngümbi moatükun+mbi moan-ane yahuhü ng+n+ndi yare manüngu. Ranani asu ai haponda God munğu hifanda-randeimbi ahandi n+marifondi ahandi warı hondü warani amaru.

God ai sihefimbo tıñrıfo asemunı ranana sihefimbo didiboado-femunimboani

³ Awi se Sisasimbo randıhi hohoan+mo-ndahündo, sapo nindou moaruwai hohoan+moyeimbi ranai yi+boaruko-rıhorühi moaruwaimbo-moaruwaimbo-marıhora moan-ane yahuhaya ng+n+ndi manüngu. Ranimbo-hündambo-an+mbi asu se-amboani yahurai nımboei, nga se rani-moatükunı siheimbo tükündıfeyoanı ngusüfoambe garıbindahındühi rühi randıhi h+nıngı-ndıhimboyei. ⁴ Se moaruwai hohoan+mo ranahambo raguanambo-fembo sei hehi rani-babıdımbo hütı-hütiyehaneisi, nga awi moai moaruwai hohoan+mombo yifiarıyeihı sihei horı ai pıyo, Sisasındı horı ramefeyo nou. ⁵ Awi siheimbo God ai ahandı nımorı nou ngusüfoambe kıkımıfoefeimbi hoafi wataporımbi-marandürı ra se mıtanrı-hümündiai? Sapı Ai yare hoafıyuhü yahuya,

“Wandı nımorı, Adükarı ai siheimboya ai didiboadondıhi hohoan+mo-mbeyeia mbüsü haya ngörü süngunde randearanı se ahambo hımborı yangrı hımborındahündo.

Asu ai siheimbo didiboadı-fembohünda nınımbıyo se tıñrıfo dagadüranı, ngusüfo nımbındeimboyei.

⁶ Sapı Adükarı ai nindou mamı ngusüfo parareandı ana, didiboadore arandı.

Asu nindou mamı asemüdü ana,

ahambo wandı nımoranı yahuhü aboedambohünda pakarıherü arandı,”

Sındaun 3:11-12

mehu.

⁷ Siheimbo didiboadofe-ndürımbıhünda God ai pakarı-hefendürımbı mbüsüwanı ahandı nımorı nou, se moanı ng+n+ndı nımboei. Ranahandambo hündı se tıñrıfo asahümündı ana, rani-moatükunı ra God ai ahandı nımorımbıre-andürı haya rareandürıhani. Hıfı ndanıhündambo boagrı ai nımorımbı didiboado-fımbıhünda moai pakarıherü randıyo? ⁸ Nıneafı nımorı sıhambo Ape ai ahandı nımorımbı noureanı nı pakarıhefenı nıkoateayu ana, awi se boagrıreimbi nımorı hondüyafı-poanı, nga se boagrıkoate nafınındı nımorı-anafı. ⁹ Sapı sihefı ape hıfı ndanıhündambo-memo ai sıhırı mamıkarı hohoanı moyefanı pakarıhoumunanı ana, I aboed-anesı, nga ambırimunı sefıhanefı. Ranı süngumbo-anımbı sünambeahındı Ape ranahandı hoarehı safındefühi ahandı hoafi süngundıhu-mboane, nga rananımbı yangrı nıboademboyeı. ¹⁰ Hıfı ndanıhündambo ape sıhefı ranı ana moanı ahamundı hohoanımo süngumbo yınıhoar-amboanemo pakararıhoumunı. Nga God aiana sıhefımbı farıhefembo ai ro sürıheheandımbıyahı yahurai tükümbeahınd-amboane yahuhayamboanı rawareamunı. ¹¹ Ape ai pakararıhemunı sıhefımbı aboedambo-hündambo ranı-sımbıanı ana sıhırı ngusüfo nımbıyefühi ngırı hıhıfı-hıhıfındefı. Nga asu süngunambo pakarımarı-houmunı ranahandambo didiboado-rıhehu hıhımbıhündı ana, ranı takınıhündı mbımundı aboedı hohoanımo tüküfe-arandı. Asu ranımbı-hündamboane moanı ngusüfo aboedı kıfe nımarı hohoanımo ra tüküfeyowohane.

Sıhırı fırfırıkoate ngınındı hamındı tütüngındühu hıhu nımbıoefımbıane

12 Ran+imbo-an+imbo sihei wari ra afur+ndeirani wani, se moani ham+indi tütüŋg+indühündühi sihei t+ŋari ra hoaf+ndeirani mandühari ŋg+n+indi did+boadond+hi nimboei. 13 Se naf+süŋgu yang+ri ŋgei, ŋga h+imborani p+ndahimboyei. Nafi aboedi ra süngund+hindani t+ŋari hoafi-koate ŋg+n+ind+ndimboe. 14 Se muŋguambo nindou rani-bab+d+imbo moani ŋgusüfo afur+fe kifeimbi hohoan+mo asu sürühefimbi hohoan+mo rani-süŋgu yang+ri süngund+hündühi t+ŋir+ifondeih+ nimboei. Rani hohoan+mo süngufe ho rani-koate ana, nindou mam+ amboani ŋg+ri Adük+arimbo hoeindir+i. 15 Se awi h+bad+hümbö. Seambeah+ nindou mam+ ai God+indi-mayo moani h+poambofe hohoan+mo aboedi rana-hambo bod+boadeambui. Asu seambeah+ nindou mam+ ai hühütimbü nim+ an+ŋgo nou tükefiyu ana, siheimbo t+ŋir+ifo dagadüra asu se moaruwai hohoan+mo süngund+himboyei. 16 Nindou mam+ ai seam-beah+indi n+moreh+imbo hohoan+mo nindowenih+imbo hohoan+mo yang+ri ŋgusüfo pand+hi ŋgeimboyei. Nindou mam+ ai seambeah+indi God+imbo daboadi h+h+r+indirümbui, sapo horombo Iso ai ahand+ ak+dand-mayo sesi ak+dou yang+ri sesi+imbo yahumbo God+indi-mayo amonŋo n+mor+ ai sem+ind+imbo-mayo ra ak+d+di+bo sisemef+neandi nou rand+fimbui. 17 Se ra fif+r+hi, ak+d+ ai masemünduambo süngunambo Iso ai aran+imboaho hümöar+yuhü asu n+n+ süngund+hea yehuenüŋgu hohoan+moyuhü kokora wak+mareand+si, ŋga asu ai moai rani-moatükun+ ra semündu.

Sih+ri an+hondümbö-r+hundeimbi God+indi ŋgoafi hondüh+ tüküyahu-mboanef+

18-19 Se God sowana hombo hohoan+mondeih+ awi moai Israer ramehindi nou Sainai wafu tüküyahi hoeir+hi asu sünd+hindi. Wafuambe rani+hü imami k+k+randeimbi hai, mut+ kamb+ŋ+ k+k+randeimbi n+mb+, asu hoewer+ n+moamond+hoaf+yowohü fufuŋ+ ai hoaf+yowohü God+indi hoafi sünambeah+indi tüküfehümbö-mayo yahurai awi moai siheimbo amboani tüküfeyondür+, ŋga wani. Nindou ranai rani hoafi tüküme Feyo ra h+imbor+yei hehi hoaf+yeih+ seiya, “Ro ŋg+ri asükaindef+ ŋgorü hoafi h+imbor+ndef+,” masei. 20 Hoafi ranai yare yahurai tüküfeyowohü yahoya, “Nindouyo n+n+hond+yo Sainai Wafu ra wari parareand+ ana, n+moeinambo pitiyo h+fokoefemboane,” meho ra h+imbor+yei hehi ŋg+ri ro rasüngund+hundi sei hehimbo. 21 Rani-moatükun+ ai hoeimar+hindi ra moan+ y+h+imbo sis+reandeimbi-mayo wamboyu Moses ai yare hoaf+yuhü yahuya, “Ro awi h+ham+ndar+yahüh+ y+h+imbo sis+reheand+,” mehu. 22 Seana moai Sainai Wafu yahuraihü tüküyahindi, ŋga seana God koadür+imbo nüŋguweimbi ŋgoafi adük+ari Saion Wafu rani+wami tüküyahimboanei. Rani ŋgoafi adük+ari ranana Serusarem-ane, ŋga sünambe nanŋoan+ God+indi sünambeah+indi nendi af+indi n+mar+mond+ ŋgoaf+hü tüküyahimboanei. 23 Seana God+indi muŋguambo amonŋo n+mor+yei h+h+fi-h+h+f+imbi fand+feambe tüküyahimboanei. Nindou ranahei ana ndür+ ra sünambe par+hi sihehinda mbeŋgor+. Seana sapo God nindou muŋguambo y+bobore-randeimbi ranahambo, asu nindou aboedi mbumund+yeimbi God ai aheimbo naf+ramünd+ h+n+ŋg+mareandür+ ahei yifiafi ranahambo sowah+ tüküyahimboanei. 24 Sisas aiyu God-bab+d+imbo s+imbor+ hoafi fem+indi sihefe ranahambo yipupuik+k+ manüŋgu ahambo-so amboani tüküyahimboanei. Ahand+ hor+ aboedambo-fembohünda tüt+ŋar+moyo ranana Aber+indi hor+ ŋgasünde hayambo sapo Sisas+indi hor+ ana s+imbor+ hoafi fem+indi sihefembo-hündamboyo, ŋga Aber+indi hor+ ana

simbóri mbíro hoafímbo-hündamboyo. Seana mungu ranahambo-so tüküyahimboanei.

Sihiri hibadhumbo

²⁵ Ranímbo-hündambo-anímbo awi se hibadhumbo. God ai hoafínduaní se ahandí hoafí himborímbo yíboaruko-yíboaruko-ndeimboyei. Horombo nindou Godíndí-mayo hoafí hífi ndaníhü himborímbo yíboaruko-yíboarukoyei maríhündí ranímboyei ai moai aboedambo fefoehindí. Sapo yahurai-ane sünambeahíndí hoafí hoafayo ranahambo síhírí daboadanambo-aríhündí ana, nüngundíhu asu aboedambo mafehoehua? Ngírí randíhündí. ²⁶ Raní-símboaní ahandí hoafínambo hífi nda hífíhemayo. Nga asu hapondanímbo ai yare horombo hoafíreandühi yahuya,

“Awi asükainda mamímbo ngírí hífi yangírí hífíhendo,

nga sünü kameih-anímbo randífemboe,”

Hagai 2:6

mehu. ²⁷ Hoafí ‘Awi asükainda mamímbo’ ranana yahurai-ane: Níne-moatükuní God ai horombo nafímarandí ra hefíhenambo raguanambo-areandí ana, ngírí níngo, nga awandíhoemboe. Nga asu níne-moatükuní hífíhenambo refe hoeifekoate-aiyo ana, ranai níngomboe. ²⁸ God ai ngíníndí hífandarandí ra síhírí asahumíndefí ana, ngírí níni-moatükuní ai hífíhenambo rande hoeindeandí. Ranahambo-anímbo Godímbo híhífíndí-hurímboane. Awi síhírí moaní Godímbo ahíníndefühí ahandí ratüpurí ra kíkíhíndí-humíndefan-anímbo ai ranímbo híhífímbyu-wamboane. ²⁹ Sapo síhefí God aiana ngíníndí hamíndí hai mungu moatükuní sesi arandí nahurai-wambo.

13

Hohoanímbo ranane God ai yifrayu

¹ Wandafí mamí, hohoanímboandí se símbóri ngusúfo pefirúndei ngei. ² Hídíborí nindou tükündahindaní síheimbo-so semündündürí worínífendürímbo hohoanímboandí. Nindou bídífirí ai raríhindühiyei sünambeahíndí nendí ai tükümfunda fífírífe-puríkoate moaní sahüpurümündí woríníma-ríhipurí. ³ Nindou karabusíyahi anímboei sapo se-amboaní ai-babídímbo karabusíyahi anímboei nou ranaheimbo hohoanímbo-ndahündürí. Nindou ai tíñírífoyeianí asu se-amboaní ai-babídímbo tíñírífoayeí nou aheimbo hohoanímbo-ndahündürí. ⁴ Nímórehühífe anamíndühífe hohoanímbo ranana aboed-ane. Nga nímorehí nindowenihí ranai ahafe fi ranahambo símbóri aníhondümbóferündafehü ndoríne hífandí-mbírínand-amboane. Nindou dídíyomo nímorehí sísíhimoyomo asu nímorehí ai anamíndíhoandí bírabírayeí ana, ranaheimbo God ai yíbobo-ndearümbuí. ⁵ Kakímbo ngusúfo pandíhi ngeimboyei, nga se ranahambo hohoaní-ndühümboyei. Níni-moatükuníyo se masíhehindí ranímbo I ndear-ane nda mbísei. Sapo God ai yare hoafíyuhü yahuya,

“Ro síheimbo ngírí híniñgíndíhearü,

asu ro ngírí síheimbo daboandí híhíríndíhearü,”

Io 36:1

mehu. ⁶ Ranímbo-hündambo-anímbo síhírí hímbókoate hoafíndefíhüya, “Adükarí ai wambo faríhendírí-randeimb-ani ranímbo wambo ro ngírí yíhímbondahí.

Nindou ai wambo níni-moatükuní nüngumandundíra?”

Buk Song

118:6-7

mbísefímboane, Bukambe ai hoafayo nou.

Nindou horombo bogorimboyafu maningomo ranahamundi hohoanimo süngundihumboane

⁷ Horombo sihei bogorimbo-yafundeimbî nindou Godîndî hoafi watorimbo-marundürî ranahamumbo hohoanîmondei. Horombo ai yaru maningomo ranimbo-animbo se hohoanîmondei. Ai yarumboemo maningomo mbisei hehi ahamundi anihondümböfe ra yahurai-ane mbisei süngundihindî. ⁸ Sisas Kraisaiana ngirî ngorü hohoanîmondu, nga mamî ranî yangirî horombo maho hapondan-ambe asu süngunambo aho ra ai mamî ranî yangirî nüngumboani. ⁹ Ranimboane asu se awi ranî-poanimbo wosihöforî yamundife hohoanîmo ranai sihei aboedî ndöfe yamundife ho hohoanîmo ranambe tüküfeyowanî asu se ngorü nafi süngundahimboyei. Godîndî moanî hipoamöfe hohoanîmo sihefi ngüsüfoambe ngineminidî ra aboedî safane, nga sesi wehimborî horî-horife ho hohoanîmo raninambo sihirî ngirî nginindî ndahumîndefî. Nindou didiyei ai ranî hohoanîmo ranahambo sünguarîhi hei aheimbo hohoanîmo ranai moai farîhendürî. ¹⁰ Sihefe fondî hinîngirîhu-mboanefî. Nga Godimbo sihourundeimbî Suda-yomondî ser worî ranambe ratüpurîyomo-rundeimbî aiana sihefi sesi mandife fondî-waminindî ninî-moatükunî amboanî ngirî dowadümo. ¹¹ Godimbo sihai-randeimbî adükarî bogorî ai God nîmaru-ambe ahambo nînihondî hifoköefe sihefembo-hünda moaruwai hohoanîmo süngunambo horî sowandümo kefoau arundî. Nga amurî fi safî ranana ginirî hundünî mandu arundî. ¹² Ranî süngumboyu Sisas amboanî ahandî horinambo nindou ranahei moaruwai hohoanîmo popoai-hefembohünda Serusarem ginirî hundünî yifimbo tinirîfo adükarî masemüdu. ¹³ Ranimbo-hündambo-animbo awi sihirî ahambo-so ginirî nafitambe hundünî ngefi ranîhü amoanîngambo-marüwuri nou ai-babîdî yahurai-ndefimboane. ¹⁴ Nga hifi ndanîhü moai sihefimbo koadürümbo nîngoweimbî ngoafi adükarî nanngo, nga wanî. Nga sihirî koadürümbo nîngoweimbî ngoafi adükarî aboedî süngunambo tüküfembo ranimboanefî himboayefî. ¹⁵ Ranimbo-animbo sihirî Sisasîndî süngu hoafîndefîhüya, 'God ai aboed-ani,' mbisefimboane munguambo si aho ra ahambo nînihondî sihefe rawefeyo nou. Ranane sihirî sihefi yafambe ra Godimbo ndahundowohü ranambo weindahî hoafîndefîhüya, 'Ai yihöef-ani,' nda mbisefomboane. ¹⁶ Aboedî hohoanîmo süngufe ratüpurîyowohü nindou mbonimbo-rühümündimbî fehefe hohoanîmo ra se mitanîndü-hümündihî hinîngî-ndîhimboyei. Sapo ranî-moatükunî ra Godimbo sihefembo moatükunî nou-ane asu God ai ranimbo hîhîfi-hîhîfîyuhani.

God ai sihefimbo randeamuna aboedî nîmboemboyefî

¹⁷ Sihei bogorî nindoumboyafu aningomo ranai siheimbo farîhefe-ndürimbo yahomomboanemo hohoanîmoemo. Rananemo ai sihei hohoanîmo munguambo si aho ra ai harîhefe nîmarîkoate hifandu homo arundî. Rananimbo süngunambo ai Godimbo ninî-moatükunî ratüpurîyo ramarundî ranimbo hoafîndîmo-ndomboemo. Se ahamundi hoafi himborîndeihimbo ahamundi hoarehîndean-animbo, asu ai moanî hîhîfi-hîhîfi-ndîmondühî aboedî randumboemo. Nga asu wanayo ana, ai afîndî hohoanîmonambo ratüpurî-ndîmboemo. Ranana asu ngirî siheimbo ranî hohoanîmo ranai fandîheirî. Ranimbo-hündambo-animbo se moanî ahamundi hoafi ai hoafemo ra himborîndeihî rasüngundîhindî. ¹⁸ Se Godimbo yihöefimbohünda didîbafîndei ngei. Ro fifirîhundi ro mbumundî hohoanîmo hohoanîmoayefî ra, nga moanî munguambo si aho ra sapo mbumundî hohoanîmomayo ranî yangirî süngundîhu

sefi^mboane^fi. ¹⁹ God ai si^hheimbo sowana hapondanambe wambo hihire koambiri^hendi^r-amboane samboanahi se Godi^mbo didibafindei sahehea du^duarⁱhandu^ri habodⁱhi. ²⁰ God ai ngusüfoambe afurife kifeimbi hohoanimo nimⁱndihani ranai si^hhefi Adükari Sisas ranahambo yifihündi yangiri botimariri. Rananimbo asu Sisas ai sip-sip hifandandaimbi nou si^hhefi^mbo hifandamuneimbi bogorimbomefiyu. Ahandi horinamboane koadürümbo yangorombo hoafi femindi si^hhefe ra nginiramindi arandi. ²¹ Munguambo aboedi moatükuni sapo se semindimboayei ra God ai mbisagadur-amboane ahandi hohoanimo süngufehümbo ratüpuri-mbohünda. Sisas Kraisi^mndi süngu-animbo si^hhefi ngusüfoambe ratüpuri^mbiyu-wamboane nⁱne-moatükuni aboediyowani ai hihifi-hihifefiyu ranahambo. Sisas Kraisi^mbo ahandi nduri adükar-ane mbisefi-mboane koadürümbo-koadürümbo, nga anihond-ane.

Bidifiranambo hoafi

²² Wandafi mamⁱ, awi ro si^hheimbo hoafipoa-yahanduri habodⁱhi. Nga si^hheimbo ngusüfoambe nginemindi-ndurimbo-hündambo hoafi hoafehanduri ndanahambo himboarinambo yangiri hⁱbadühindühi hⁱmborⁱndei. Si^hheimbo ro pas nda sürü papimarⁱhandi ra awi hoandari hamⁱndiyopoani, nga wanⁱ. ²³ Si^hhefi wandafi, Timoti, ai karabus-ambeahⁱndi hinⁱngimarüwura tükumefiyu ranahambo fifirimbiri^hori samboanahi hoafehanduri. Asu ai nⁱmai wambo-so tükefiyu ana, ro si^hheimbo hoeifendurimbo asukai tükeheandi ra ai-dibo tükünda-hoamboyehi. ²⁴ Si^hhei bogori nindou munguambo ranahamumboane asu Godⁱndi nendi munguambo yⁱhoefi-mayo hihifi hoafi nda hoafindahünduri. Itari hifi^hündi ai si^hheimbo hihifarⁱhünduri. ²⁵ Godⁱndi moani hipoambo hohoanimo si^hheimbo munguambo mbifarⁱhendur-amboane.

Sems Pas Sems ai sürü papimarandi

Pas nda Sems sürü papimarand-ane

¹ Ro Sems-anahi God asu Adükari Sisas Krai-yafandi ratüpurıya-rıhandeimbi. Sudahündi 12 mamısrı Sisasımbo anıhondümbo-rıhindeimbi sıhei ngoafi hondühündi bukürühehi mburıhü hıfı ngozündühi anıboadei, sıheimboanahi pas nda sürü paparıhandürı. Nga karıhası-handür-anei.

Tıjırfombü moatükunı ranai sıhei anıhondümbofe hohoanımo ranahambo ngınemındı-ndürımboane

² Wandafı mamı, tıjırfombü moatükunı sıheimbo tüküfeyoanı se ranımbo randıhi hohoanımondei: Ranımbo-anımbo asu ro hıhıfı-hıhıfındamboyahi. ³ Nga se yarıhi fıfırıhındı, rananı moatükunı ra sıhei anıhondümbofe hohoanımo ranahambo refe hoeifembo-hündamboane tüküfeyo. Ranı moatükunı ranana se ngınındı nımboeimbo nıne tıjırfıfo tüküfeyo ranahambo moan-ane mbıseyı yahomboane tüküfeyondürı. ⁴ Se ngınındı nıboadei ngeimbo-anımbo asu se dıdıboado-ndıhehi nımboeimbo asu se ngırı Godındı hohoanımo mbonımbo-ndıhümündi.

Nındou ai dıdıboado-rıhefımbı hohoanımo ra mbonımboaramündu ana, Godımbo dıdıbafımbıfyu-wamboane

⁵ Sehündı mamı dıdıboado-rıhefımbı fıfıre ra mbonımboaramündu ana, asu ranımbo-hündambo Godımbo dıdıbafı-femboane, nga ai ahambo dagadombui. Ai afındı sendeimb-ani, nga nındou dıdıyei ahambo dıdıbafıyei arıhündı ranaheimbo muıguambo ngınınd-koate sagadürı arandı. ⁶ Nga nındou ra Godımbo dıdıbafıfıhı ndaiambui yahu anıhondümbo-mbıreand-amboane, nga anıhondü-mandai mbüsümbui. Nga nındou yımbu hohoanımoıy arandı ai wofı nımı werınambo semındı ho semındı ho arandı nahurai-ani. ⁷ Nındou yahurai God ai ahandı hoafı hımborındühi ngırı ngozü-moatükunı ahambo dagado. ⁸ Ai yımbu hohoanımoıy arandı, nga hohoanımo muıgu ahandı wofı nımı nahurai sıho sıho arandı. ⁹ Wandafı napokoateimb-ayı ranai hıhıfı-hıhıfımbııy-wamboane, nımboe Godındı hımbıoahü aiana ndüreimbındümbui. ¹⁰ Asu nındou napı afındeımbayı ranai hıhıfı-hıhıfımbııy-wamboane, nga hıfınambo-ndırümbui. Nındou ranai ana sapı wohı ahurı yaparıyo nou mande yahurai ranai-amboayıfındümbui. ¹¹ Sapı hüfıhamındı afındı pare kıkasowohü ana, wohı ranai yaparıyo randühi ahandı ahurı ranai yaparıyo hıfıkoefıendühi asu ahandı yıhuru abıedı hımbı-mayı ranai-amboanı moaruwai-mbofehane. Mare yahurai-anımbo nındou sapı napı afındeımbı-mayı ranai-amboanı ahandı ratüpurı afındı ra ratüpurındühi ranambe yıfındümbui.

Nındumbo refe hoeifembo moatükunı-ane

¹² Nındou düdı ai ngınındı nıngombo nıne tıjırfıfo ahambo refe hoeifembo tüküfeyoanı ai hıhıfı-hıhıfımbııy-wamboane. Nga nındou ranai refe hoeifembo moatükunı ranahambo tıtabıarı-foareandeımbı ana, ai koadürümbo yangırı nıngombo hohoanımo ra sapı takını nahurai ndemündümbui God horombo hoafımayı süıgu. ‘Nındou wambo ngısfıfo pararıhındırı ranaheimbo ra ndahandürı-mboyahi,’ mehu. ¹³ Moaruwai hohoanımombo-hündambo mamı moatükunı ai ngısfıfoambe bıtınderanı,

nindou mamî ranai ngîrî hoafînduhüya, ‘God ai ranî-moatükunî ra ramareand-ane,’ mbüsu, nga wani. Nga God ai-amboanî ngîrî nindou ngorümbo moaruwai hohoanîmo-mbohünda ninendeandî. ¹⁴ Nga nindou ranahandî flambe hohoanîmo amarondo ranane ai moaruwai hohoanîmo-mbohünda ngusüfo botîrerî serîmindî hohü asu hohoanî hohoanîmoyu arandî. ¹⁵ Ranane asu ahandî hohoanî hohoanîmo ranai nîmorehî ranümbî anîngo nahurai-ane. Ranî-süngu nîmorehî ai nîmorî wakarîmîndo nahurai moaruwai hohoanîmo ra tükéfeyo. Asu moaruwai hohoanîmo ai afîndî tüküfendowohü yîfî hohoanîmo tüküfe-arandî.

¹⁶ Wandafî mamî, hibadîhümbö. Hohoanîmo moaruwai ra sîheimbo wosîhoafî hoafînda-ndürîmboe. ¹⁷ Munguambo aboedî asu ndorîhoeimbî sai-randêimbî moatükunî ra sünambeahîndî makoso-ane. Ape munguambo si nîmindîhani ranai ana ranî-moatükunî ra sîhefîmbo hîfîna koamafoareandî. Aiana ahandîhoarî ngîrî hîhîrînde si nahuraindu asu hîhîrînde nîmbî nahuraindu ndandî, nga wani. Ngîrî ahandî hohoanîmo ra ngorü süngunde ngorü süngunde ndandî, nga mamî hamînd-ane hohoanîmoayu. ¹⁸ Ai moanî ahandî hohoanîmo yangîrî süngu ahandî anîhondü hoafînambo ramareanda sîhîrî ahandî nîmorî tükümehundî. God ai yare hohoanîmoyuhüya, ‘Nindou ranai sapo ro munguambo moatükunî nafîmarîhandî ranaheimbo weangurühîdîdî sîrîmboyahi mbîdîboadei-amboane,’ mehu.

Sîhîrî Godîndî hoafî hîmborîndefî mburîhumbo rasüngundî-humboane

¹⁹ Wandafî mamî, se ndanahambo dîdîboado-ndîhi fîfîrîndîhindî. Munguambo se nîmehünou hoafî ra hîmborîmbo-hündambo nafîndühümündî nîmboei. Nga asu se awî nîmai hoafîmbo botîndahi ngînîndî hoafîndêimboyei. ²⁰ Nga nindou-yei ngînîndî hohoanîmo ranai ana Godîndî aboedî mbumundî hohoanîmo ranahambo moai weindahîre randî, nga wani. ²¹ Ranîmbo-hündambo-anîmbo munguambo moaruwai hamîndî hohoanîmo sîhei ngusüfoambe afîndî tüküfendürî arandî ra raguanambo-ndîhindî. Nga asu se sîheihorî hîmboarî hoafendühî dîgegîndühî asu God ai sîhei ngusüfoambe hoafî mafaoreandî ra ndahümündî, nga sapo hoafî ranai-anîmbo sîheimbo aboedambo-ndearümboe. ²² Asu se hoafî ranahambo hîmborî yangîrî hîmborîndêimboyei, nga wani. Nga se ranahambo hîmborîndêihî asu süngufe amboanî süngundîhi ngei. Asu se moanî hîmborî yangîrî hîmborayei ana, se sîhei fimbo wosîhoafî hoafîrî-hündühanei. ²³ Nindou mamî ai Godîndî hoafî ra moanî hîmborî yangîrî hîmborîyu haya asu rasüngufe-koate-ayu ana, ai ahandî ngusümboarî hoehîmbo-ambe hoeiareandî nou-ani. ²⁴ Ai ahandî ngusümboarî ra türüfoare haya asu süngunambo nîmai ahandî ngusümboarî ra nüngu-nahuraiyo hoeimareandî ranîmbo mîtanamündühani. ²⁵ Nga sapo ahînümbî hohoanîmo nindoumbo aboedambofembo rawareandî ranai ana mbumundî hamînd-ane. Nindou düdi ai ranî hohoanîmo ranahandî nîmindî ra ndore türüfoareandühî ranahambo süngure huhü, ai hîmborîyuhü mîtanemîndî-koate-ayu ana, nindou ranahandî hoahoango munguambo ra God ai dîdîboado-ndîrîmbui.

²⁶ Nindou mamî ai rande hohoanîmondühüya, roana Godîndî hohoanîmo süngurîhe-rîhandêimb-anahî, yahuhü asu ai ahandî yafambe ra ndofe kîkîhemîndî-koate-ayu ana, nindou ranai ahandî fimbo wosîhoafî hoafîyuhani. Ranana ahandî Godîmbo süngufe hohoanîmo ra moanî fimboane. ²⁷ Godîmbo süngufe hohoanîmo ra sîhefî Apendî hîmboahü mbumundî asu hütîkoate ndahurai-ane: Asühî nîmorî asu nîmorehî kai ranaheimbo tîngîrîfo tükündîfeyoanî sîhefî daboadanî kîkîndîhu hündîhumîndefî-

mboane. Asu hĩbadĩhumbo, hĩfĩ ndanĩhũdambo hohoanĩmo ranai sĩhefĩ ŋgusũfoambe mamĩkarĩ-ndeamunĩmboe.

2

Sĩhĩrĩ munɣuambo nindou ranaheimbo mamĩ sĩmogodĩ hohoanĩmo yangĩrĩ hohoanĩmomboane

¹ Wandafĩ mamĩ, se sĩhefĩ Adũkarĩ Sisas Krai sapo hĩmboamupuimbo-randeimbĩ-mayu ranahambo anĩhondũmbofe ra kĩkĩhĩ-ndũhũmũndihĩ ana, se ŋgorũ nindoumbo ŋgorũ sũngundĩhi hohoanĩmondeihĩ asu ŋgorũ nindoumbo ŋgorũ sũngundĩhi hohoanĩmo-ndeimboyei. ² Se Godĩmbo hohoanĩmombo fandĩhindanĩ nindou mamĩ gor mĩsĩŋĩ warambe kĩkĩfoare mbura aboedĩ hoearũmbĩ sĩheimbo sowanambo ŋguanĩ asu nindou napo-koateyuweimbĩ hoearĩ hĩrĩ hĩrĩyoweimbĩ gũdeandeimbĩ ai kameihĩ ŋguanĩ, se ahafanĩmbo mamĩ sĩmogodĩ hohoanĩmo-ndahũpĩrĩ. ³ Se nindou hoearĩ aboedũmbĩ-mayu ranahambo hoafĩnda-hũndowohũ anĩmboya, ‘Karĩhasĩ, se nĩmarĩ fondĩ aboedĩ ranĩ-wamĩ nĩmarĩfĩ,’ mbĩseimboyei, ŋga nindou napo-koateyuweimbĩ ranahambo hoafĩnda-hũndowohũ anĩmboya, ‘Awi se rũhĩ nĩmbafĩ,’ mbĩsei asu ‘Se ro nĩmarĩhĩ-kĩmĩ worĩfondũhĩ nĩmarĩfĩ,’ mbĩseianĩ, ranĩ hohoanĩmo ana moaruwai-ane. ⁴ Se ranĩ hohoanĩmo yarĩhi hohoanĩmoaye ana, asu se nindou ŋgorũmbo yĩbobore-randeimbĩmboyahi hehi moanĩ sĩhei moaruwai hohoanĩmo mamarondũrĩ-mayo rananĩmbo yangĩr-ane nindou ranaheimbo ranĩ yĩbobofeyei arĩhũndĩ.

⁵ Wandafĩ mamĩ, awi se nda hĩmborĩndei! Nindou dĩdĩyei ai nindouyei hĩmboahũ napo-koateyeimbĩ ranaheimbo ana God ai aheimbo ahei anĩhondũmbofe hohoanĩmo nafamũndũmboani. Ranĩmboane nindou napombaye nahurai-ane yahuhaya dĩbonĩmayundũrĩ. Ŋga nindou Godĩmbo ŋgusũfo pararĩhorĩ ana, ranai God ŋgĩnĩndĩ hĩfandarandĩ ranambe nĩboadeimboyei ai horombo hoafĩmareandĩ sũngu. ⁶ Ŋga se nindou napo-koateyeimbĩ ranaheimbo amoanĩngambo-rĩhindũrĩ arĩhũndĩ. Nindou napo afĩndeimbĩ ranai sĩheimbo tĩŋĩrĩfo afĩndĩ sahũndũrũhĩ asu ai sĩheimbo papĩ-hoafĩ sowana kiahĩ hũrĩhũmũndi-hũndũrĩ hei arĩhũndĩ ra awi se fĩfĩrĩhindai? ⁷ Sisas Kraiĩndĩ ndũrĩ aboedĩ safĩnambo sĩheimbo dũkarĩhindũhĩ Kristen-ane masei, ŋga napo afĩndeimbĩ ai ndũrĩ ranahambo sĩsĩndĩ hoafĩrĩhi arĩhũndĩ.

⁸ God ai sĩhefĩ adũkarĩ bogor-ani asu ranahandĩ-mayo ahĩnũmbĩ hohoanĩmo ra se ranĩ-sũnguarĩhindĩ ana, ra aboed-ane. Ahĩnũmbĩ hohoanĩmo ra Baiborambe yare hoafĩyowohũ yahoya, ‘Sĩhafĩ wandafĩmbo ŋgusũfo pandowandĩ sĩhafĩ fimbo ŋgusũfo parowandĩ nou,’ meho. ⁹ Ŋga se nindou bodĩmondambo dĩdĩboado-ndĩhindũhĩ asu bodĩmondambo koararĩhũndũrĩ ana, asu se moaruwai hohoanĩmo-yeihanei. Rananĩmbo sĩheimbo ahĩnũmbĩ hohoanĩmo ai hoafĩ mbahĩrĩhehindeimb-ane mbĩsĩhaya papĩ-hoafĩndandũrĩmboe. ¹⁰ Nindou dũdi ai Godĩndĩ ahĩnũmbĩ hohoanĩmo munɣuambo sũngure arandĩ, ŋga mamĩ yangĩrĩ mbahĩrarĩhendĩ ranana ai hũti-ani. Ai nindou munɣuambo ahĩnũmbĩ hohoanĩmo mbahĩrarĩhendĩ nahurai-ani. ¹¹ Ŋga God Baiborambe hoafĩyuhũ yahuya, ‘Se nĩmorehĩ nindowenihũmbĩ himĩndĩpoanĩ,’ mehu. Asũkaiyu hoafĩyuhũ yahuya, ‘Se nindou hĩfokoeffepoanĩ,’ mehu. Se nĩmorehĩ nindowenihũmbĩ himĩndĩkoate-yafũhĩ asu nindoumbo hĩfokoararowandĩ ana, rananĩmbo se ahĩnũmbĩ mbahĩrĩhoefeimbĩ tũkũndafoamboyafĩ. ¹² Godĩndĩ ahĩnũmbĩ hohoanĩmo nindou ranaheimbo aboedambo koarĩhendũrĩ arandĩ asu ai aboedĩ hei arĩhũndĩ. God ai ahandĩ ahĩnũmbĩ hohoanĩmo rananĩmbo

nindou ranaheimbo yibobo-ndearümbui. Rani-mayowamboane se rani-moatükuni randihi asu hoafindei ndühündi ahinümbi hohoanimo rani simogodühi. ¹³ God ai nindoumbo yibobondeandühi ngiri sapo nindou amboawiyeyi yaho hohoanimokoate-mayu ranahambo simbori amboawi mbüsündo, nga wani. Nga nindou düdi ai amboawi hoafümbi-mayu rananimo ahandi amboawi yaho hohoanimo ranai Godindi yibobofe ranambeahindi awi aboedambo-ndifimbui.

Anihondümbofe hohoanimo ra aboedi hohoanimo ratüpurifihipefekoate-ayo ana, ngiri aboedindo

¹⁴ Wandafi mamä, nindou mamä ai hoafinduhüya ‘Roana Godimbo anihondümbore-rheandeimb-anahi’ ehu, nga moai didiboadore hohoanimo yu randi. Nindou ra moan-ane anihondümbore-areandi, nga ahandi rani anihondümbofe hohoanimo ranai aboedambo-manderiyo? Nga wani. ¹⁵⁻¹⁶ Sisasimbo anihondümbore-rhindeimbi wandafi ngörü hoeari-koateyoweimbi asu sesi-koateyoweimbi ningoani se yaro hoafiyafindowohüya, ‘Karihasi, se aboedi nimbafi. Se hoeari güdowanda sihafi fi hüfindowani asu sesi dowadifi,’ asafindo ana, ahambo rani-moatükuni ra segodokoate-yafühi yaro hoafayafindo ra ahambo nüngunde mafandihera? ¹⁷ Anihondümbofe hohoanimo rani amboani mare yahurai-ane. Anihondümbofe hohoanimo ranai aboedi ratüpurikoate ranambo moan-ane.

¹⁸ Nga asu nindou ngörü ai yare hoafiyuhüya, ‘Nindou ngörü ai anihondümbore-randeimb-ani, asu nindou ngörü ai aboedi ratüpuriyu-randeimb-ani,’ ehu. Nga asu ro randihe hoafindahüh-animboya, ‘Se anihondümbore-roandeimb-anafi, nga aboedi ratüpurikoateayafi ana, nüngundo wambo sihafi anihondümbofe ra nafuimandafa? Nga ro Godindi ratüpurikoateayafi, nga ranambo ro sihambo wandi anihondümbofe nafuinda-haninimboyahi,’ asahi. ¹⁹ Se moani mamä God rani yangiri anüngu ranahambo anihondümbore-rhorimboanei. I, rani-moatükuni ra aboed-anesi, nga moaruwai nendi amboani ahambo yarihori anihondümbore-rhorimburihü asu ai yihimboyeihisi hamindarayeyi. ²⁰ Hohoanimo-koate nindou-anafi! Anihondümbofe hohoanimo ra aboedi ratüpurikoateayo ana, ra moan-ane. Se ra fifirowandai? Awi sihambo ro nafuindi-haninimboyahi. ²¹ Nüngureamboya sihefi amoao Abraham ai Godindi himboahü nindou moani aboedi mbumundi hamindi manüngu-a? Ai Godindi hoafi süngureandühi fondi-wami ahandi nimori Aisak ranahambo Godimbohünda hifokoariri maserügudo ranimboya God ai ahambo seana nindou mbumund-anafi mehundo, rani ratüpurikoate ahandi ranimbo wambo. ²² Se ranimbo didiboadondo hohoanimondafi. Sapo Abrahamindi anihondümbofe ra ahandi aboedi ratüpurikoate hohoanimo rani-diboayo mamambere haya ratüpurimayo ho. Ahandi anihondümbofe hohoanimo ra ahandi aboedi ratüpurikoate rani-sünguyo moani aboedi hamindi tükumefeyo. ²³ Baibor-ambe yare hoafiyowohü yahoya, ‘Abraham ai Godimbo anihondümbore-mariri ranimboya asu ahandi anihondümbofe hohoanimo ranimbohünda God ai ahambo nindou mbumundi hamind-anafi mehundo,’ meho. Asu ‘Abraham ai Godindi ngunind-ani masahünda,’ meho. God ai yare hoafimayu Abraham ramareandi ranimbo wambo, nga raninambo süngunambo hoafi ranahandi nimindi weindahitükumefeyo. ²⁴ Randihi se fifindihindi, nindou ai ahandi aboedi ratüpurikoate hohoanimo raninambo-animbo God ai ahamboya, ‘se nindou aboedi mbumund-anafi’ mbüsümbui, nga ahandi anihondümbofe hohoanimo ranimbo yangiri ngiri rande hoafindu.

²⁵ Sapo Rahap, nindowenihî birabiriyo-randeimbî nimorehî amboani yahurai ramefeyo-ane. Ai Israerihündî türüfoarine fifirine-rinandeimbî nindou yimbu ai ahambo-so tükümeFINEANDA sepirimindî worinreapiri haya se-dibo ngorü nafî aboedambo-ndafineandî yahohaya mafarîhepirî. Nimorehî ai aboedî ratüpuri ra ramareanda asu God ai ahambo se nindou aboedî mbumund-anafî mehundo. ²⁶ Nga asu sapo nindou fi ranambe yifiafî nîmarikoate-ayo ana, yifiyomboane. Mare yahurai-ane anihondümbofe amboani. Anihondümbofe hohoanimo ranai yangorowanî asu aboedî ratüpuri ranai yangorikoate-ayo ana, ranai-amboani yifiyomboane.

3

Hîbadîhumbo hoafîndefîmboane

¹ Wandafî mamî, awi se-ambeahîndî afîndî safî hoafî yamundife-rambo nindoumbo-ndafu tükündafumboemo. Awi se randu fifirîndundî nindou hoafî yamundîhu-rîhundembî sîhefîmbo-anîmbo God ai türîboade yîbobo-ndeamunümbui. ² Muᅅguambo nindou sîhirî ᅅgirî mbumundî hohoanimo maho ranî-süᅅgu yangirî ᅅgefi, ᅅga wanî. Nga asu nindou mamî ai nîne hoafî hoafayu ranambe moanî mbumundî hohoanimo aho ranî-süᅅgu hoafayu ana, nindou ranai moanî ndorîhoei haya asu ahandî muᅅguambo fi ranahambo ndore hîfanda huhani. ³ Hos ai moanî sîhirî hohoanimoayefî ranî-süᅅgu yangirî süᅅgufemböhünda sîhirî ain bîdîfirî ahandî yafambehü safoarîhu hînîᅅgi-rîhundühaneffî. Rananîmbo asu hosîndî yafambe akîdou-anesî, ᅅga rananîmbo sîhirî ahandî fi muᅅgua ndahumîndefî ᅅgemboyefî. ⁴ Asu sip ranahambo amboanî se türîboadîhindî. Ai adükari moatükunî hamîndîyo hayambo werî afîndînambo ragore-ragore randühaneffî, ᅅga moanî akîdou moatükunî ahandî ndürî rada ranambo sip ranahambo koakoranda sapo sip semündü hu-randeimbî ai homboyu nafî howohane. ⁵ Mare sapo sîhefî teiffî ran-amboanî yahurai-ane. Teiffî ra akîdou moatükun-anesî, ᅅga asu ai muᅅguambo afîndî moatükunî ranahambo wataporîmbo-randühî borîyowohane.

Se fifirîhindî, hai akîdou ahoro ra hombo porîhoai haya adükari nîmî napo hai tikîrandühane. ⁶ Sapo sîhefî teiffî ranamboanî mare hai yahurai saf-ane. Aiana moaruwai wosîhoaforî hohoanimo ranahandî ᅅᅅsüfoambe tüküra pire hayamboane asu sîhei muᅅguambo fi ranahambo moaruwaimbo-reamboayo. Ranane asu ai sîhefî fi ranahambo hai hûfü nou tîᅅrîhendühî asu sîhei fi ranai moaruwai hohoanîmoyo arandî. Hai ranana sapo koadürümbo horoweimbî hai ranîni-poedane tüküfe arandî. ⁷ Nindou ai muᅅguambo moatükunî hîfinî ahahabodei ranîyo, nîmambeahîndî nînihondî, ndu, amoasîri asu sîriwarambeahîndî burîyeimbî ra yamundîhindühî hîfandühî marîhündî. Hapondanî amboanî ranî-moatükunî ra randîhimboyei. ⁸ Nga nindou mamî ai-amboanî moai teiffî ana hîfandandühî kikîhîramündü randî, ᅅga wanî. Nga teiffî ranai moanî yare aimbo kiarîmboane moaruwai hoafîyo arandî. Ranî-moatükunî ranai ana hühütimbü moatükunî nindou moaruwaimbore-randeimb-ane. ⁹ Teiffî ranamboanefî sîhirî Ape adükariᅅmbo aboedani seffî arîhundîsî, ᅅga nindou God ai nahurai nafîmarandî, ranaheimbo sîhirî sîhefî teiffînambo moaruwai hoafîyefî arîhundî. ¹⁰ Sapo yafambe mamî ranî naf-ane Godîmbo aboedîfe hoafî tüküfe asu nindou

ngorümbö moaruwaimbofe hoafi tüküfe arandi. Wandafi mamî, rani-moatükunî ranana awi se randifemboe, nga yowanî! ¹¹ Apoarîndîhori hoe mamî tükefeyo ranahandambo-hündî ngîrî aboedî aparümbî pîndo asu hühütimbü pîndo ndanî, nga wanî. ¹² Wandafi mamî, hoandasüfo nîmîndî rani-fihî ngîrî hanğîrî hisîndo asu honğoroho nîmîndî rani-fihî ngîrî hoandasüfo ranai kündaro, nga wanî. Mare yahurai-ane sîrî apîyoweimbî hoe apoarî tükefeyo ranahandambo ngîrî aboedî apîyoweimbî tükündîfeyo, nga wanî.

Aboedî hohoanîmo ana Godîndî-mayo-ane

¹³ Sîhei mbusümo se-ambeahîndî nindou düdi dîdîboadore fîfîrîfe hohoanîmoeimbayü-a? Asu nindou yahurai afufurîboadeandühi aboedî hohoanîmo süngumbîreand-amboane, nga rani-nambo ahandî dîdîboadorîhefimbî fîfîrîfe ra nafuindümbui. ¹⁴ Nga asu se sîhei ngusüfoambe nindou ngorümbö moaruwaimbofe hohoanîmo, ngîndî-ngîndî hohoanîmo, asu yîboarukofembo hohoanîmo ra nîmandîndüranî ana, asu se ngîrî sîhei fîfîrîfe ranahambo borîndei. Asu anîhondü hoafi ranahambo ndahümündî pîndîhi hehi tîkai hoafîndeimboyei. ¹⁵ Yahurai fîfîrîfe hohoanîmo ranana Godîndî-mayo sünambeahîndî kosîmboyo-poanî, nga hîfî ndanîhündambo yanğîr-ane. Nindou-yafe moaruwai hohoanîmo ranahambo Satan ai hîfandarandî. ¹⁶ Nga nahanühîyo nindou ngorümbö moaruwaimbofe hohoanîmo asu yîboarukofembo hohoanîmo engoro ana, ranîhü ana ndofe nîmarokoate hohoanîmo asu mamîkarî hohoanîmo süngufe ranamboanî mare yanğorîmboane. ¹⁷ Nga sapo dîdîboadorîhefimbî hohoanîmo sünambeahîndî akoso ranane nda: Weanğurühi sürühoeimbî hohoanîmo, munğambo wudî hohoanîmo, hîmboarî hoafendühi hohoanîmo, nindou ngorümbö hîmborîmbo hohoanîmo, afîndî hîpoambo hohoanîmo, aboedî ratüpurîmbo hohoanîmo, sîmogodühi hohoanîmo asu anîhondü hondü hohoanîmo. Hohoanîmo ranane Godîndî-mayo makoso-ayo. ¹⁸ Afurîfembü hohoanîmo ra sesi moatükunî hoarî nahurai-ane. Sîhîrî afurîfembü hohoanîmo hîfîndîhundanî mbumundî hohoanîmo tükündîfemboe.

4

Nindou düdi ai hîfîndî hohoanîmo süngufembo hohoanîmoayu ana, ai Godîndî hürütümb-ani

¹ Dagüdambo tüküfemboyo sîhei mbusümo sîmborî hoafi hohoanîmo asu yîfiarî-yîfiarî hohoanîmo rana? Sîhei hohoanî hohoanîmo ranai ngusüfoambe nîmarîmbo ai sîhei fîambe sîmborî-sîmborayeî. ² Se nîndîmoatükunîyo semîndîmbo sei hehi hohoanîmo-yeihaneisî, nga asu se rani-moatükunî ra moai sahümündî rîhündî ranîmboane asu se nindou hîfokoefembo sei arîhündî. Se nîndîmoatükunîmboyo hohoanîrîhindühaneisî, nga asu se moai sahümündî, ranîmboane asu se ngîndî-ngîndîyeihî yîfiarîyeî arîhündî. Se nîndîmoatükunîmboyo semîndîmbo hohoanîmoayeî ra se ngîrî ndahümündî, nîmboe se moai Godîmbo rani-moatükunî ranîmbo ndawamunî sei hehi dîdîbafîyahîndî. ³ Se nîndîmoatükunîyo semîndîmbo dîdîbafî-yahîndanî semîndîkoate-ayeî ra sapo se moanî mamîkarîhi dîdîbafîmehîndî ranîmboane. Se semîndîkoate-ayeî ra, sapo sîhei fi hîhîfi-hîhîfîmbohündambo rani-moatükunî semîndîmboyo hohoanîmomayeî. ⁴ Se anamîndîhoandî bîrabîrîyeimbî nahurai-aneî! Nindou düdi ai hîfî ndanîhündambo nindou-yafe-mayo hohoanîmo ranahambo süngufembo hohoanîmoayu ana, asu ai Godîmbo yîboaruko-rîrühani. Awi

se moai ranahambo fífir+hind+yo? Nindou düdi ai hifi ndan+hündambo hohoan+moyeimb+ nindou ranahei ngunindayu ana, asu ai God+ambo hürütür-reimb+ nindou-ani. ⁵ Baibor-ambe yare hoaf+yowohü yahoya, 'Yifiafi God ai sihefi fiambe hin+ngi+mareandi ranai ahand+hoari yang+ri y+hoef+ambo hifand+ambo yahomboane,' meho. Awi se ran+moatükun+ ranahamboya sis+ndi moatükun-ane seimboyei?

⁶ Nga God ai af+ndi moani hipoambo-ramunühi sihefi+ambo far+hemuni arandi. Baibor-ambe yare hoaf+yowohü yahoya, 'God ai nindou af+ndi af+ndi+yeimb+ambo koareandürühi asu nindou h+amboari afur+hindeimb+ambo moani hipoambo-randürühi far+hendür+ arandi,' meho. ⁷ Ran+ambo-hündambo-an+ambo awi se afufur+boad+hindühi God+ndi hoarehi n+mandei. Satan+ambo koand+horan+ asu ai siheimbo hin+ngi+rearü haya fiboembui. ⁸ Se God sowana ak+im+ sühündahindan-an+ambo asu ai-amboani siheimbo so ak+im+ sühündüfimbui. Moaruwai hohoan+moyei-r+hündeimb+ nindou sihei ngusüfoambe sürühoeimb+ tükümb+feyo-wamboane. Sihei ngusüfo ra ndor+hi kürühindühi yimbu hohoan+moyei ar+hündi ra rühi rand+hi hin+ngi+r+hindi. ⁹ Se moaruwai hohoan+momayei ranahambo af+ndi hohoan+mondeih+ aran+ndeih+ si+r+ndei ngei. Asu sihei tik+fümb+ hohoan+mo maho ra hin+ngi+nd+hi hehi aran+ambo hohoan+mo süngu-nd+hindühi h+hifi-h+hifi hohoan+momayei ra hin+ngi+nd+hindühi af+ndi hohoan+mondei. ¹⁰ Se Adükar+ndi hoarehi yang+ri n+imboeimb-an+ambo ahand+ hohoan+moayu süngu süngund+hündan-an+ambo asu ai siheimbo ndemündündür+ bot+ndearümbui.

S+h+i+r+i wandaf+ndambo pap+fi-poan+

¹¹ Wandafi mam+, se siheihoari simbor+ tir+foefir+ndeimboyei. Nindou düdi ai ahand+ wandafi-mayu ranahambo tir+foarirühi asu y+boboariri ana, asu nindou ranai sapo ah+nümb+ hohoan+mo megoro ranahambo tir+foareandühi y+bobo-reandühani. Nga asu raran+ambo nindou ranai ah+nümb+ hohoan+mo ranahambo süngure-randeimb+ nindouyupoan+, nga ai ranahambo türüfoareandühi y+bobore-randeimb-ani. ¹² Mam+ ai yang+ri-ani ah+nümb+ hohoan+mo saimbo ra n+im+nd+h+yu haya asu ai yang+ri-ani f+fi+re y+bobore-randeimbayu. Ai yang+ri+ an+ambo n+ne nindou ranaheimbo aboedambonde asu moaruwaimbo-ndeandür+ ndambui. Nga asu se ra nindou d+di+yafi sihaf+ wandafi-mayu ranahambo yahurai y+boboro aranda?

S+h+i+r+i af+ndi af+ndi+ambo-yopoa+

¹³ Awi se haponda h+imbor+yei, wambo nindou d+di+yei sapo yar+hi hoaf+yeih+ya, 'Hapo sümbu ana, ngorü ngoafi adükar+na ngefi mam+ h+imban+ gedühi kaki sem+ndi ratüpur+ ratüpur+ndefühi, kaki ndahum+ndef+ nd+humboane,' sei ar+hündi. ¹⁴ Awi se moai fífir+hindi sihei fi ranahambo sümbu n+n+moatükun+ tüküfe-ndür+imboayo ra! Sihei n+ngo ranana sapo mburüngai siambe moan+ wos+hoaf+ambo peyo mbura asu hüf+ham+ndi-yowohü awarar+hoayo nahurai-anendür+. ¹⁵ Se hoaf+amboayei ana, ndan+ süngund+hi hehimbo-an+ambo hoaf+ndei: Adükar+ ai ahand+hoari yare hohoan+moayu ana, ra rand+hu n+imboef+ambo n+ne ratüpur+ aho ra ndan+ süngund+hu ran+ süngund+hu nd+humboyef+, mb+sei. ¹⁶ Nga asu se af+nd-af+ndeihi siheihoari bor+yei ar+hündi. Bor+yo hoango hohoan+mo ranana sapo moaruwai ham+ndi hohoan+momayo-ane. ¹⁷ Se wud+poapond+hi hohoan+mondei. Nindou düdi ai aboedi ratüpur+ hohoan+mo f+fi+reandi, nga refekoate-ayu ana, nindou ranai moaruwai hohoan+moayu.

5

Napo afindeimbi+yomondi hoaf-ane

¹ Asu napo afindeimbi se! Awi himboriyei! Nini-moatükuni tñiriifo afindi siheimbo tüküfemboayo ranahambo-animbo se afindi hohoanimondeihí araníhoenambo nimboeimbo hasiheindei. ² Sihei nginindi napo afindi ranai ana sümboyomboane. Ranane asu sihei hoeari napo ranamboani kidaboari taparíhüomboane. ³ Sihei nginindi napo sapo gor sirfa ranana samiyomboane. Sami ranai sihei kaki napo taparimarandi nou-animbo asu sihei fi ranamboani süngunambo sümbondühi sapo hainambo tikiri arandi nou. Ngiri amitata bidifiranambo si tükündifeyo, nga se nginindi napombo yangiri hohoanimoyeihí guguraríhindi. ⁴ E! Awi se nda ndoríhi himboriyei! Nindou bidifiri ai sihei nümbürambe wohi tüpurimayei, nga asu se moai aheimbo rani takini kaki ndoríhi sahündüri, nga se bidifiri dibo masahümündi. Rananei asu nindou ranai sihei nümbürambe ratüpuríyehi sesi sihei yimunguri maríhündi ranai kaki semindimbo hoafimayei habudi. Asu ahei hoafi ranai Adükari munguambo hifanda-randeimbi ahandi himboahü tükümfeyowa himborimayu. ⁵ Se hifi ndanihü nimboei-ambe ana, se aboedi moatükuni ra siheimbo tüküfeyondürani sahümündi hehi ranimbo hihifi-hihifiyehi manimboei-ane. Se afindi sahüsi aríhündi rananimbo se worindi moatei nou fi safindeianí ndeari yifimbo akimi tifindahimboyei. ⁶ Seana ndoríhoeimbi nindou ai siheimbo hari sowanambo-fendüríkoate-ayei ranaheimbo papíhoafiríhündüri hehi hifokoari-hindüri aríhündi.

Sihefimbo nimbori tükündifeyoani awi sihiri moan-ane mbisefi Adükarimbo himbondefimboane

⁷ Ranimboane wandafi mamí, se sihei ngusüfoambe ra nginindi ndondíhi kikihindühümündi hehimbo-animbo nini-moatükuni tñiriifoyo tükündifeyoani ra moan-ane mbiseihü asu awi se Adükari tüküfemboayu ranahambo himbondeihí nimboei. Se sapo nindou nümbürira mbura ai awi sesi aboedi nümbüri ranambe tükündifemboe yahuhaya ai himboayu hu ranahambo hoeindíhorí. Ai moani hifanda huaní hoeyo yahímoyo randühi sesi ranai nümbüri ranambe tüküfeyoani asu ai sesi ra asemündu. ⁸ Rani-süngumbo-animbo awi se-amboani moan-ane mbisei hehimbo himbondei. Adükaríndi tüküfembo si ra ndeara akim-ane ranimboane asu awi se sihei hohoanimo ra nginindi safi kikihindü-hümündi.

⁹ Wandafi mamí, se siheihoari simbori momori hoafüründehi nipiñdeihí habudimboyei. Nga hibadíhümbó, God ai siheimbo yibobondearümbui. Nindou yibobofembo si ranana ndeara tüküfembo akimi nafira-mindimboane. ¹⁰ Wandafi mamí, horombo Godíndi hoafi hoafiyomo-rundeimbi ai Adükaríndi ndürinambo wataporimbo-marundi ranimbo awi se türíboadíhindi. Nindou bidifiri ai ahamumbo tñiriifo masahüpura ai awi moan-ane yahomo houmbo maníngomo. Tñiriifo yahurai-ambe maníngomo nou-animbo asu se-amboani randíhi ai ramefundí nou nimboeimbo süngundíhi ngei. ¹¹ Se fifiríhindi, nindou didíyehi ai ngusüfoambe kikiñifoarihindühi nine tñiriifo tüküfeyoani awi moan-ane seimbi ana, ai ndoríhoeimb-ane sefi aríhündi. Se Sopiñdi hoafi sapo ai ngusüfo ndore kikiñifoare mbura nine tñiriifo afindi ahambo-so tükümfeyowa ai awi moan-ane yahuhaya maníngu ranahambo himboriyahündo. Raniyu asu süngunambo Adükari ai ahambo mafaríheiri, ranamboani se fifiríhindi. Nga Adükari aiana munguambo si aho ra sihefimbo hipoambo-reamunühani.

Sihiri hoafiyowohü Ape nimoamo amaru ra yaho-poani

¹² Nga wandafi mamî, hohoanimo nda adükar-ane, nga se ra süngundihindi. Se sünambeahindi ndürî asu hifîndî ndürî asu ngorü moatükunîndî ndürî ngîrî dükandîhi anîhondümbö dabarîndahindi. Se hoafîyeihî, yîni, aseî moanî yîni mbîsei. Asu hoafîyeihî, wanî aseî moanî wanî mbîsei. Rananîmbo asu se sünguna ngîrî Godîndî yîbobofe sihi papi-hoafife rani so tükündahindi.

Nindou mbumundîndî Godîmbo didîbafife ana ngînîndane

¹³ Nindou se-yeimbî ngorü ai tîngîrîfoayuyo? Ai Godîmbo didîbafîmbiyu-wamboane. Asu nindou ngorü ai hîhîfî-hîhîfayuyo? Ai Godîmbo-anîmbo heirünambo moanî kakîsaombürür-amboane. ¹⁴ Nindou se-yeimbî ngorü ai anğünümboayuyo? Ai ranîfihî ana sapo Kraîsîndî nendî hîfandîru-rundeimbî ranahamumbo-anîmbo hoafînduanî asu ai ahandîfihî werînambo Adükarîndî ndürînambo Godîmbo didîbafîmbeyomo-ndamboane. ¹⁵ Nindou ranai Godîmbo anîhondümbö-rüwüri ro didîbafehundî nda God ai hîmborîndîmbui yahomo houmbo didîbafefundî ana, asu Adükarî ai nindou ranahambo anğünümbohündî didîboado-ndirühi botîndirümbui. Asu nindou ranai moaruwai hohoanîmoayu ana, God ai ahandî moaruwai hohoanîmo ranahambo amboawi mbüsümbui. ¹⁶ Ranîmbo-anîmbo asu se sihei moaruwai hohoanîmo wandafi mamî-yei himboahü weindahî-firîndei ndühündî. Asu God ai siheimbo didîboadofe-ndürîmbohünda ahambo simborî didîbafîfirîndei. Nindou mbumundî hamîndîyumbü ranahandî Godîmbo didîbafife ana, ngînîndî hamîndîyo haya nindou farîhai-randeimb-ane. ¹⁷ Eraisa ana nindou moanî mamî sihirî nahuraiyu manüngu. Nindou ranai hoekoate-mbayu yehuenüngumbo Godîmbo ngînîndî hamîndî didîbafîmefiyuwa ngîmî himbanî asu 6 amoamombo hoekoate-mayo. ¹⁸ Ranîyu asu süngunambo Godîmbo hoe koandîhoefî yahuhaya didîbafîmefiyuwa sünambeahindi hoe ranai peyowohü asu sesi-napo ranai hoenambo aboedî momorîmayo hifî ranîfihî.

Nindou ai Godîndî hohoanîmo hînîngîndeambui hoaf-ane

¹⁹ Wandafi mamî, nindou se-yeimbî anîhondü hohoanîmo süngufe ho ra hînîngîre haya moaruwai hohoanîmoayu ana, asu nindou ngorü ai ahambo aboedî hohoanîmo rani sowana serümündü hîhîndüfi düduanî, ai aboedî hohoanîmondümbui. ²⁰ Nga se yarîhi fifîrîhindi, nindou ngorü ai sapo nindou moaruwai hohoanîmoyumbü ranahambo moaruwai hohoanîmo ranambeahindi hürarümündü ana, nindou ranahambo aboedambo-rirühani, nga asu ngîrî münguna yîfîndü. Ranî hohoanîmo rani-süngumbo-anîmbo God ai moaruwai hohoanîmo afîndî gogorîndîhaimbui.

1 Pita Pas mamî Pita ai sÿrÿ papîmarandi

¹ Karîhasi-handÿri, ro Pita Sisasîndi hoafi sahamîndi ha-rîhandeimb-anahi. Godîndi nendi se hîfi hondÿ hîniŋgîrîhi hehi nou, Pontus, Garesia, Kapadosia, Esia, asu Bitinia hîfi ranîhÿ burîyei wakarîhîndi, sîheimbo pas nda sÿrÿ paparîhandi. ² Ape God ai horombo hondÿ fîfîreandÿhi sîheimbo ahambohÿnda dîbonîmayundÿra Yifiafi Aboedi ai Godîmbohÿnda kafoareandÿri hîniŋgîmareandÿri. Se Sisas Kraisîndi hoafi sÿngurîhÿnda asu ahandi horîna sîheimbo popoaiyondÿrimbohÿndamboyo God ai dîbonîmayundÿri.

God ai sîheimbo moani hîpoambo-ndeandÿrÿhi ŋgusÿfo afurîfe kifeimbi hohoanîmo ra afîndi safi mbîsagadÿramboane.

Yangîri niŋgombo hohoanîmo

³ Awi sîhîri sîhefi Adÿkari Sisas Kraisîndi God asu Ape-ayu ranahambo aboed-ani mbîsefîmboane. Ai ahandi hîpoambofe hohoanîmo afîndi ranîsÿngunambo sîhefîmbo yangîri niŋgo hohoanîmo masemuni. Sisasîmbo yîfîhÿndi botîmariri, ranîmbo-hÿndambo-anîmbo sîhîri amboani randîhu tÿkÿndahumboyefi sefi hohumboanefi asu sîhîri ranahambo hîmboayefi. ⁴ Asu sîhîri ahandi nîmor-ane fi, ranîmbo-hÿndambo-anîmbo God ai yangîri niŋgombo hohoanîmo eŋgoro ra ndemunîmbui sîhîri ranahambo amboa hîmboayefi. Ranîmoatÿkuni ra sÿrÿhoeimbi hamîndiyo hayamboane ŋgîri sÿmbondo asu moendîndo. Munŋu moatÿkuni ra God ai sîhefîmbohÿnda sÿnambe kîkîhîramÿndÿ nîmarÿmbo-wambo. ⁵ Se ahambo anîhondÿmbo-rîhorî arîhÿndi, ranîmboane asu ai sîheimbo ahandi ŋgîniŋdînambo gÿre hîbadandÿra ŋgombo asu bîdîfîranambo si tÿkÿndîfemboe. Ra-sîmboan-anîmbo ai sîheimbo aboedambofe-ndÿrimboayu ra weindahî-ndîfemboe. ⁶⁻⁷ Ranahambo hîhîfi-hîhîfiyeihaneisi, ŋga asu se hapondani akîdou hîniŋgîfe mamîkarambo tîŋîrîfo sîheimbo sowahi tÿkÿfehane. ŋga ranî tîŋîrîfo moatÿkunînambo God ai sîhei anîhondÿmbofe hohoanîmo ranahambo refe hoeifendÿrimbo yahumboani, gor haiambe mandu hoeiarundi nou. Gor ai hepÿnîmbÿ moatÿkun-ane, ŋga ai moendîndîmboe. ŋga sîhei anîhondÿmbofe hohoanîmo gorîmbo ŋgasÿndeamboane. Ranîmboane asu sÿngunambo Sisas Krai ai weindahî tÿkÿfiyu-ambe-anîmbo God ai sîheimboya aboed-aneî mbÿsÿndÿrÿhi hîmboamupuimbo-randeimbi dagadÿrani asu se ndÿrÿmbî hamîndî-ndeimboyei. ⁸ Asu se moai awi ahambo hoeirîhorÿhi-yeipoani, ŋga se ahambo afîndi hohoanîmoyahÿndo arîhÿndi. Hapondani ana ahambo se hoeirîhorÿhi-yeipoani, ŋga asu se ahambo ŋgusÿfo parîhorî arîhÿndi. Ndanî hîhîfi-hîhîfi ndanana hîfi ndanîhÿndambo-yopoani, ŋga nÿngundîhu ranahambo hoafîndefi sefi, ŋga wagabeahîndi moatÿkun-ane. ⁹ Se Godîmbo anîhondÿmbo-arîhorî ranîmboane asu ai sîhei yangîri niŋgombo aboedambo-reandÿri arandi ranahambo se hîhîfi-hîhîfayei.

¹⁰ God ai nîdou aboedambo-fembo horombo ahandi hoafi hoafîyomorundeimbi aiyomo wudîpoaporu tÿrÿfoaru marundi. Ai God sîheimbo aboedambo-ndearÿmbui ranahambo hoafîmemo. ¹¹ Kraisîndi Yifiafi ai ahamundi fîambe nîmarîmboyo horombo boatei yahoya, “Sÿngunambo Krai ai tîŋîrîfo hohoanîmo ndemÿndÿ mbundambo asu ndÿri

adükarümbi-ndümbui,” mehopuri. Raniyomo ai rani-moatükuni ra nini-simboani nüngu-nahurai tükümandife yahomo houmbo ranahambo tümaru hoanomo. ¹² God ai ahamumbo nafuimepuri, nga asu ahandi aboedambofe-munimbo hohoanimo ra ahamundi fimbo fehefepurimbo-yopoani, nga hoafi ra siheimbo farifehe-ndürimbo-hündamboane. Nga aboedi hoafi ra hoafi sowandümo homo-rundeimbi ai haponda siheimbo masabundüri ranahamboane hoafimemo. God ai sünambeahindi Yifiafi Aboedi koamarihenda kosowühiyo asu rani nginindinambo ai aboedi hoafi ra siheimbo hoafimemo. Rani-moatükuni ranahamboanemo sünambeahindi nendi ranai-amboani fifirindihu yahomo houmbo hohoanimoemo.

God ai sihefimbo sürühehindeimbi mbiniamboei yahumboani

¹³ Ranimboane haponda se diboado-ndühümüdi nimandei. Rananimbo Sisas ai süngunambo weindahi tüküfihumbo rani-simboani God ai aboedambofe-ndürimbo ranahambo se münguambo anihondümbo-ndihindühi himbondei. ¹⁴ Dibafi hoafi himboriyeimbi nimir nahurai Godindi hoafi himborindei. Horombo ahandi-mayo hohoanimo ra sihei fikimi yangorikoate-yoambe wamboyeyi asu se sihei ngusüfoambe hohoanimo moaruwai tüküfe-randeimbi hohoanimo ra süngurthimarihündi. Nga awi hapondan-ana rani hohoanimo ra se süngundhimboyeyi. ¹⁵ Nga se aboedi sürühehindeimbi hamindidei, God siheimbo diboni-mayundüri ranai aboedi sürühoeimbi hamindayu nou. ¹⁶ Sapo Godindi hoafi hoafiyohü yahoya,

“Roana sürühoeimbi hamindi hond-anahi ranimbo asu se sürühehindeimbi hamindidei,” *Wok Pris 11:44-45*

¹⁷ Asu Ape ai mam si hohoanimo süngu-ane mamami nindou yiboboreamuni arandi. Asu se ahambo Ape seihü didibafiyahindo arihündi ana, asu se ndifo nindou hifi ndanhu niboadei-ambe Godimbo hohoanimo-ndahündo sisi-sisriindahindühi hibadihumbo hahabodei. ¹⁸ Horombo sihei amooyeyi-mayo ndorihefekoate hohoanimo rani-süngu mahahabodei-anei. Nga hapondan-ana siheimbo ranambeahindi aboedambo-mareandüri. Nga se fifirihindi, God ai moai awarhefimb si moatükuni gor asu sirfa nahurai rani-nambo aboedambo-reandüri, nga wani. ¹⁹ Nga ai Kraisi ndi hori aboedi ngasündeandeimbi ranamboyu aboedambo-mareandüri. Kraisi aiana hohoanimo moaruwai-koateimbi sipsip nimir nini moaruwai moatükuni nimarikoate aboedi hamindayo nahurai-ani.* ²⁰ God ai hifi nda nafi-koate-yuambe boateiyu ai Kraisi-mbo diboniyu hinngimariri siheimbo yifimbohünda. Nga ho-hombo hapo bidifirani-mboyu-ambe siheimbo farifehe-ndirimböhünda ranai weindahi hifi ndanhu tüküme fiyu. ²¹ Ahambo ranimbo-hündamboanei Godimbo anihondümbo-arithori. God ai Sisas ranahambo yifihündi botiriri haya bogorimboriri hinngimariri. Ranimboanei se Godimbo anihondümbo-rithorühi himboayeyi.

Sihi wandafindambo ngusüfo pefimboane

²² Seana Godindi hoafi hondü rani hohoanimo süngurhindühi ranimboanei asu sihei ngusüfoambe hohoanimo aboedi mbumundi ranai tüküme fiyondüri. Ranimbo-animbo se wandafi mamimbo anihondümbo

* **1:19:** Sipsip yahurai hamindi horombo Sudahündi ai hifokoaru marundi ahei hohoanimo moaruwai gogori-hefemböhünda.

hondü ngusüfo pandihindürü. Rani hohoanimo ranan+ambo se kikihisafindühümündi n+amboeimbo sihei ngusüfoambe sürühoeimbi hohoanimo ranambo afindi simbori ngusüfo pefirindei. ²³ Godindi hoafi sesi hoari aboedi nahurai-ane, nga se raninambo simbori yangiri n+ngombo tükümehindi. Hoari ra yifimbo nimindihiyopoani, nga yangiri n+ngombo niminduhane. Hoari ra Godindi hoaf-ane, nga ai yangiri geduhi n+ngombo. ²⁴⁻²⁵ Yinü, nga Godindi hoafi hoafiyowohü yahoya,

‘Nindou munquambo aiana nenewohi nahuraiyei hehimboanei,
asu ahei yihuru napo, munquambo moatükunü ranana nenewohi ahuri
nahurai-anendürü.

Ranane nenewohi ranai yapataparüyo pütapüyohane,
nga asu Adükariindi hoaf-ana koadürümbo-koadürümbo yare
yangoromboane,’ *Aisaia 40:6-8*

meho. Nga ndani hoafi ranana sapo siheimbo aboedi hoafi
hoafimemondürü ranane.

2

Adükari ana nimo ei aboedi yangiri n+ngoweimbi engoro nahurai-ani

¹ Ran+amboane asu hapo-ana se mam+karambo moaruwai hohoanimo, munquambo tkai hoafi, yimbu hohoanimo süngufe ho, nindou ngorümbo moaruwai hohoanimo asu ngorümbo munquambo daboadanü moaruwai hoafi hohoanimo ranamboani se moanü hin+ng+ndihindi. ² Se simbori tükümehindi ranane asu se Yifiafi Aboedindi-mayo hoafi sürühoeimbi ranahambo wembombondei, nimori warihündi titi sim+ndimbo rawehindi nou. Ran+ambo-animbo hoafi rani ngin+ndinambo sihei Godimbo süngufe hohoanimo ra nimori horarihehindi noundowani, aboedambondearümbui. ³ Nga asu Godindi hoafi ai yahoya, ‘Se Adükariindi hohoanimo yarühi hoeirihinda-mayoa aparümb-ane asei,’ meho.

⁴ Adükari aiana yangiri n+ngombo wor+mbombo kambohoani nahurai-ani. Ahambo nindou ai moaruwai-ani sei hehi wor+mbombo kambohoani moaruwai asihindi nou yarühorü masihhorü, nga God ai ahambo aboedi ham+nd-ani yahuhaya hoeirirühi maserümündu. Ran+mayu ranahambo sowana se sühüsi arihündi. ⁵ Se-amboani yangiri wor+mbombo kambohoani n+mi nahurai-anei, nga God ai sihei-mayo fi kambohoani n+mi nahurai ranambo didibafife worü ra mamambe-fendürü wor+mbombohöndambo yahumboani hohoanimoayu. Worü ranambe se Godimbo sihehirihündeimbi sürühehindeimbi mbumündi hondü an+amboei. Asu Yifiafi Aboedindi süngu sihei fimbo Godimbo sihefe moatükunü nahurai ndahündomboyei Sudahündi sihefembo sipsip hifikoaru ahambo sihouarundi nou. Kraisi+ndi sünguyo God ai sihefe hohoanimo ra yifirayu.

⁶ Kraisi ranahambo Godindi hoafi hoafiyowohü yahoya,

“E, hoeirühi, ro aboedi ham+ndi worü kambohoani

Saion ngoafihü kamafoarüheandi.

Nga nindou düdi ai kambohoani ranahambo an+hondümbo-ariri ana,

ai ngiri ngusüfo nimb+ndei,”

Aisaia 28:16

meho. ⁷ Ran+amboane nindou se Adükari+ambo an+hondümbo-r+horeimbi sihei hohoanimoambe ai hepünifeimbi moatükunü ham+nd-ani. Nga nindou ai ahambo an+hondümbofe-koateyeimbi ranaheimbo Godindi hoafi ra yare hoafiyowohü yahoya,

‘Sapo nindou wor+mboru-rundeimbi kambohoani hoeirunda mayoa
masihoundi

ranana aboedi ham+ndi hond-ane,’

Buk Song 118:22

meho. ⁸ Asu ŋgorü bɪdɪfɪranɪ Godɪndɪ hoafɪ hoafɪyowohü yahoya, 'Kambohoanɪ rananɪmbo nindou ranaheimbo bendeandüranɪ ai bübürɪndeihi pɪndeimboyei,'

Aisaia 8:14

meho. Ai Godɪndɪ hoafɪ süngufekoate-yei arɪhündɪ, ŋga ranɪmboyei ai bürühümündi mahei God horombo hohoanɪmomayu süngu.

⁹ Ŋga sɪheimbo ana God ai dɪbonɪmendüra se ahandɪ mamɪsɪr-aneɪ asu God adükari bogorɪmbo sesɪ sɪhehi-rɪhündeiɪmbɪ anɪmboei. Asu se sürühehindeimb-aneɪ asu ahandɪ yangɪrɪ nend-aneɪ. Se nindou hɪmboahü Adükari ai aboedɪ hamɪndɪ moatükunɪ ratüpurɪyu arandɪ ranɪmbo wataporɪmbo-mbɪrɪhündamboane yahuhaya dɪbonɪyu hɪnɪŋgɪ-mareandürɪ. Aiyu sɪheimbo hoafɪyuhü yahuya, se nɪmbɪ nɪmaro-ambeahɪndɪ hɪnɪŋgɪrɪhi hehi wandɪ si aboedɪ safɪ nɪŋgowanɪ tüküyahi sɪnei, mehu. ¹⁰ Horombo se Godɪndɪ nindou-yeipoanɪ, ŋga hapondanɪ ana se Godɪndɪ nindou tüküyahimboaneɪ anɪmboei. Horombo-ana God ai moai sɪheimbo hɪpoambo-reandürɪ randɪ, ŋga hapondan-ana ai sɪheimbo hɪpoambo-reandürɪmboani.

¹¹ Wandafɪ mamɪ, seana nindou ŋgorü ŋgoafɪhündɪyei hehimbo, asu hei hɪfɪ ndanɪhü burɪyei wakarɪhindɪ nahurai-aneɪ. Ŋga sɪhei ŋgoafɪ hondü ana sünambe-ane ananɠondürɪ. Ranɪmbo-hündamboane ro sɪheimbo hoafe-handürɪ nda: Hɪfɪ ndanɪhünda hohoanɪmo ranɪ fikɪmɪ wakɪndahimboyei, ŋga ranahambo bündahindɪ. Ŋga hohoanɪmo ra nindou-yei fiambe yangɪrɪ nɪŋgombo ranɪ-babɪdɪ yɪfiarɪyei rɪhündühane. ¹² Ŋga seana nindou Godɪmbo anɪhondümböfe-koateyeimbɪ ranahei hɪmboahü aboedɪ hohoanɪmo yangɪrɪ süngundɪhindɪ. Rananɪmbo asu ai sɪheimboya, aiana moaruwai hohoanɪmo süngurɪ-hindürühaneɪ mbɪsahɪ-ndüranɪwanɪ, asu ai sɪhei aboedɪ ratüpurɪ hohoanɪmo ranahambo ndandɪhi hoeindɪ-hindanɪwanɪ God ai nindou yɪboböfe si tükündɪfeyoanɪ ai Godɪmbo aboed-ani mbɪseimboyei.

Se bogorɪ nindou-yomondɪ hoarehɪndei

¹³⁻¹⁴ Adükariɪmbo-hündambo muŋguambo boboagorɪ sɪheimbo hɪbadündürɪmbo anɪŋgomo ahamundɪ hoarehɪ yangɪrɪ nɪmboei. Gafman adükari bogorɪ ai gafman nindou bodɪmondambo hɪnɪŋgɪ-mareapurɪ. Ai nɪŋgombo nindou düdi ai moaruwai hohoanɪmoayeɪ ranaheimbo tɪŋrɪfo segodürɪmbohünda asu nindou ai aboedɪ hohoanɪmoayeɪ ranaheimbo aboed-aneɪ hoafomböhünda hɪnɪŋgɪ-mareapur-anemo.

¹⁵ Ŋga God ai sɪheimboya, se moanɪ aboedɪ hohoanɪmo süngundühɪ ŋgeianɪ, asu se nindou ŋgusüfo-koate bɪdɪfɪrɪ ai sɪheimbo nɪne-hoafɪ moaruwai hoafɪnda-hündüranɪ, ranaheimbo aboedɪ hohoanɪmo ranambo ahei yafambehü kɪkɪhɪndɪ-hümündihündürɪ. ¹⁶ Se nindou ŋgor-ai sɪheimbo hɪfandɪyondürɪ-koate nahurai nɪmboei. Ŋga se ŋgɪrɪ nindou ŋgor-ai hɪfandɪyomunɪ-koateanefɪ mbɪsei hehi moaruwai hohoanɪmondei. Ŋga seana Godɪndɪ moanɪ ratüpurɪyei-rɪhündeiɪmbɪ nahurai hamɪndɪ hond-anɪmbo nɪmboei. ¹⁷ Seana nindou muŋguambo ahɪnɪndahündürɪ. Anɪhondümbö-rɪhindeimbɪ ranaheimbo hohoanɪmo-ndahündürɪ. Se Godɪmbo yɪhɪmbondɪhorɪ asu gafmanɪndɪ adükari bogorɪmbo ahɪnɪndahündo.

Sɪhɪrɪ Sisasɪndɪ hohoanɪmo yangɪrɪ süngundɪhundühɪ tɪŋümbɪ ho-hoanɪmondahumɪ-ndefɪmboane

¹⁸ Moanɪ ratüpurɪyei-rɪhündeiɪmbɪ, seana nindou ai sɪheimbo hɪfandarandürɪ ranahambo ahɪnɪndeihi ahandɪ hoarehɪndei. Nindou sɪheimbo aboed-anemo asu ŋgɪnɪndɪ hoafɪkoate-yomo rundeiɪmb-anemo

ranahamumbo hoareihimbo yangiri+yopoani, nga nginindi hoafiyomorundeimbi, ranahamundi hoarehi amboani nimboei. ¹⁹ Se Godimbo yangiri hohoanimo-yahünowohü heiani, asu nindou ai siheimbo tñjumbi hohoanimo ra moani sahündürani asu se rani hohoanimo ranahambo moan-ane sei hehi animboei ana, God ai ranahambo aboed-ane rananasi mbüsümbui. ²⁰ Nga se moaruwai hohoanimoeyiani, asu nindou ranai siheimbo rani-süngumbo hariyahündürani, asu se ranahambo moan-ane ase ana, asu ngorü nindou ai hohoanimo ranahambo ngiri aboed-ane mbüsü. Nga se aboedi hohoanimo rani-süngu sünguri-hindühimbo heiani, asu nindou ranai siheimbo rani-süngu hariyahü-ndürani, asu se ranahambo moan-ane sei hehi animboei ana, God ai siheimbo hihifi-hihifi-ndümbui. ²¹ Nga God ai siheimbo rani tñjumbi hohoanimo ndahümündi yahuhayamboyu kafaore hinngi-mareandüri. Ranimboyu Kraisi amboa tñjirifo masemüdu siheimbo farife-ndürimbohünda. Ranimboyu ai anümi nahurai siheimboya ai-amboa yarhi hoeirihindühi rani-süngumbirihinda yahuhaya yare masihendi.

²² Nga ai moai nini-moatükunimbo moaruwai hohoanimo ratüpurü ra süngureandi asu nindou mamü ai-amboani moai himboriyuwani tikai hoafi ahandi yahamo tüküfeyo, nga wani. *Aisaia 53:9*

²³ Nindou ai ahambo moaruwaimbo-fimbo hoafi hoafimeyomondowa ranimbo ai moai ahamumbo simbori moaruwaimbo-fepurü hoafi hoafiyu. Nindou ai ahambo asübusi afindi sabudowanü ai moai simbori moaruwaimbo-ndiheapurimboyahi yahu, nga wani. God ai mbumundi yibobore-randeimbi-wamboane ranimboane asu Kraisi ai ahambo anihondümborirühi ahandi fi Godindi warambe ninendimareandi. ²⁴ Aiyu ahandihoari sihefi moaruwai hohoanimo ra ahandi finambore semüdü hu nimi keimbi karhe-ndeimbifihü yifimayu. Sihiri moaruwai hohoanimo ra hinngife hefe, asu mbumundi hohoanimo rani yangiri süngufembohünda ai yifimayu. Nindou ai ahandi fi ra moaruwaimbo-marundi, nga asu raniyo sihiri aboedi tükümehundi. ²⁵ Nga horombo-yei se sipsip moani mamikarhi buriyei wakimarhindi nahurai-mayei, nga asu hapondan-ana se sipsip hifanda-randeimbi sowahi hihiriyahi ahei nahurai masinei.

3

Anihondümborihindeimbi-yei hohoanimo

¹⁻² Moani ratüpurüyei-rihündeimbi ai ahei hifandirandüri-randeimbündi hoarehi aniboadei nou nimorehi se-amboani sihei nindowenihü ranahamundi hoarehi nimboei. Rananimbo asu nindowenihü bidifiri Godindi hoafi süngufekoate-yomondeimbi ranai, nimorehi sihei Godimbo ahini hohoanimo asu mbumundi hohoanimo ra hoeindiwurü houmbo ai-amboani Godindi hoafi anihondümborümbomo. Se rani-moatükunü ranahambo hoafikoate-aye amboani, ai anihondümborümbomo sapo sihei hohoanimo aboedi yangiri-wambo. ³ Asu nimorehi se fi-hoeari sihei moanambuhü rani yangiri aboedi yihurunambo yihuru-ndihümboyei, ro aboedi himbondefo mbisei hehi. Sapo se sihei mbirinani didiboadoarihind-ane, misini yihuruaye-ane asu hoeari se ndorhoeimbi yihuruyei arihündi ranane. Se ranimbo yangiri hohoanimo-ndeimboyei. ⁴ Nga sihei ngüsüfoambe hohoanimo ranahambo-animbo randhi yihurundihündi. Rananimbo asu yihuru wagabe ragu amaro ranai ana ngiri awandihoyo. Rani hohoanimo ranana sapo didiboadofe hohoanimoyohü, himboari

hoafendi n̄ngombo ratüpur̄i hohoan̄mo-ane. Nga rani hohoan̄mo-ane God̄ndi himboahü aboedi ham̄ndayo. ⁵ Sapo horombo hondü God̄imbo ngusüfo par̄horeimbi n̄morehi ai God̄imbo an̄hondumbo-r̄horüh̄i h̄ifand̄r̄hor̄i mar̄hünd̄i ayei yahurai yar̄hi yihuruyeihi asu ahei n̄indowenihi-yomondi hoarehi man̄imboei. ⁶ Mami yahurai Sara ai ahand̄i n̄indowenihi Abraham̄imbo yanḡr̄i süngur̄r̄ihü n̄indow bogori yahondo marandi. Nga hapo-ana se aboedi hohoan̄mo ra süngur̄hindüh̄i n̄ini-moatükun̄imbo ȳh̄imbokoaate-aye ana, se ahand̄i n̄morehi n̄imori nahurai-anei.

⁷ Mami, rani-süngumbo-an̄imbo n̄indowenihi se-amboani s̄hamundi n̄morehi rani-bab̄id̄imbo n̄ngombo ai nḡn̄nd̄yeipoani mb̄is̄imo houmbo ndondu hohoan̄mo-ndundür̄i. Se aheimbo ah̄n̄nd̄mondür̄i, nga asu ai-amboani se-bab̄idi God yanḡr̄i koadür̄imbo n̄ngombo hohoan̄mo semun̄imboayu ra ndahüm̄undimboyei. Se rawarundi ana, nḡr̄i n̄ini-moatükuni se God̄imbo d̄id̄ibafefundi ranahambo mbusümo k̄ik̄indeandi.

N̄indow bodomondambo aboedi hohoan̄mo-ndef̄imboane

⁸ Haponda ro wand̄i hoafi moend̄nd̄hea samboanahi. Muṅguambo se moani mami rani-süngufimbi hohoan̄mo yanḡr̄i hohoan̄mondei asu s̄imbor̄i hohoan̄mur̄ndei. Asu apodoho nahurai s̄imbor̄i ngusüfo pefir̄ndeihi s̄imbor̄i h̄ipoambo-fir̄ndei asu s̄hei fi h̄if̄nambo-nd̄hindi. ⁹ Se n̄indow bod̄mondi ai s̄heimbo moaruwaimbo-nd̄hindür̄an̄i, asu se aheimbo h̄h̄nd̄hi moaruwaimbo-nd̄hindür̄imboyei. Asu ai s̄heimbo hoafi moaruwai hoaf̄inda-hündür̄an̄i, se aheimbo hoafi moaruwai ra h̄h̄nd̄hi hoaf̄inda-hündür̄imboyei, nga wan̄i. Nga ai s̄heimbo rand̄hindür̄an̄i ana, asu se God̄imbo d̄id̄ibafi-ndahindo aheimbo aboedi-aboed̄ifemböhünda, nga sapo God ai s̄heimboya mborai yahu aboedi-aboed̄ifendür̄imbo kafoare h̄in̄nḡi-mareandür̄i. ¹⁰ Nga,

‘N̄indow düdi ai h̄h̄ifi-h̄h̄ifi-yuhü

aboedi gedüh̄i n̄ngombo hohoan̄mondühü ana,

asu ai moaruwai hoafi hohoan̄mo

asu t̄ikai hoafi hohoan̄mo ra h̄in̄nḡi-mb̄ireand-amboane.

¹¹ Asu ai moaruwai hohoan̄mo ra h̄in̄nḡinde mbunda,

aboedi hohoan̄mo ra süngu-mb̄ireand-amboane.

Ai n̄indow muṅgu-bab̄id̄imbo aboedi-aboed̄ife n̄imar̄imbohünda t̄iṅr̄ifoyeihi

mami rani hohoan̄mo yanḡr̄i süngu-mb̄ir̄ihündamboane.’ *Buk Song*

34:12-16

¹² Nga Adükari aiana mbumundi n̄indow ranaheimbo, ahand̄i himboarina himboa-pareandürüh̄i asu ahand̄i himbona ahei d̄id̄ibafife hoafi ra himbor̄iyu arandi. Nga n̄indow ai moaruwai hohoan̄moaye, Adükari ai ranaheimbo refepoani yahuen̄ngumbo-wambo.

S̄h̄ir̄i aboedi hohoan̄moayef̄i ran̄imbohünda t̄iṅr̄ifo-ndef̄imboane

¹³ Asu se aboedi hohoan̄mo ranahambo h̄üti-h̄ütiyeih̄i süngur̄hi ar̄ihünd̄i ana, s̄heimbo n̄indow d̄id̄ai moaruwai-moaruwaimbo-mand̄hindüra? ¹⁴ Nga se aboedi mbumur̄hoeimbi hohoan̄mo ra süngur̄ihü heiani, ran̄imbo-hündambo n̄indow ai s̄heimbo moaruwaimbo-fendür̄imboaye ana, asu se h̄h̄ifi-h̄h̄ifi-ndei. Nga se aheimbo ȳh̄imboyopoani asu af̄nd̄i hohoan̄moyopoani. ¹⁵ Nga s̄hei hohoan̄mo ran̄nambo-an̄imbo Kraimbo ah̄n̄nd̄eihi Adükari-ani mb̄isei hehi hohoan̄mo-ndahüdo. Asu n̄indow düdi ai f̄if̄r̄ife hoaf̄imbo s̄heimbo

düdundahindürühi, 'Nimboe Kristen se ranahambo anihondumbo-rhindühi hímboayei,' mbisahündürani, asu se simbori aheimbo rani-moatükuni ranahambo di boadondihi hoafindahündüri. Nga asu se aheimbo aboedi hohoanimo-ndahündürühi hinjgrou-safi animbo hoafindahündüri. ¹⁶ Sihei hohoanimo ra hütikoate Godindi hímboahü aboedi yangirimbeyo-wamboane. Rananimbo asu se Kraismbo süngufe hohoanimo aboedi ra sünguarihindi ranimbo nindou ai sheimbo tirifoefe hoafi hoafindahündüri mbundihü asu randihi hímbondei-aniwani ahei hoafi ranahambo amoanjgimboyei. ¹⁷ Aboedi hahabodiani ranahambo tirifo tükefeyo ana, aboed-ane, God ai ranimbo yifiryu. Nga asu moaruwai hohoanimo ra süngurihündani, tirifo tükefeyo, ranane moaruwai safayo.

Krais ai shefimbo aboedambo-femunimbohünda yifyu mbura botimefiyu

¹⁸ Shefimbo God sowanambo semindimuni hafombohündamboyu mbumundi hamindi-mayu ranai nindou moaruwai-mayei ahei fondihumbo mamimbo yangiri yifimayu. Nindou ahandi fi ra hifokoa-marurüyosi, nga asu God ai ahandi yifiafi ranahambo yangiri botimariri. ¹⁹ Rasimboani raniryu ai yifiafiyu haya hu yifiafi ngoafihü yifiafi karabusambe animboei ranaheimbo ahandi hoafi ra wataporimbo-mararü. ²⁰ Yifiafi ranana sapo Noa ai sip nafirandambe asu God ai moani sisikoate nindumbo hifanda nünguambe, nindou ranai Godindi hoafi süngufekoate-mayei ahei yifiafimboyu hu wataporimbo-mararü. Nindou bidifiri 8 yangiri sip ranambe hoenambo aboedambo-mehindi. ²¹ Hoe ra hundürüyeimbi ranahambo sisam-ane asu raninambo se aboedamboyaahi arihündi. Hundürüyeimbi hoe ranana sihei fi afisaho ra popoaifoe-femboyoponi. Nga hundürüyeimbi hoe ranana se Godindi hoafi süngufembohünda ai-dibo hoafi femindi masihefeyo hoaf-ane. Sisas Krais ai yifihündi botimefiyu raninamboyei se aboedamboyaahi arihündi. ²² Asu ai sünambe hafu Godindi warihondani bogorimbofi amaru. Ranane asu sünambeahindi nendi, ndüri adükarümbi, asu nginindi adükari hohoanimombü munguambo ranai ahandi hoarehi aningomo.

4

Moaruwai hohoanimo horombo süngumarihindi ra hinjgimbohünda

¹ Krais ai shefimbohünda ahandi fiambe asübusi afindi masemüdu. Rani süngumbo-animbo se-amboani ai ramefiyu nou randihindan-animbo rani hohoanimo ranai sheimbo ngininda-mündürimboe. Nga nindou düdi ai Kraismbohünda ahandi fiambe asübusi yahurai asemüdu ana, moaruwai hohoanimo ranahambo sünguarandi ranambe moai hu. ² Se hifi ndanihü fi-hoeari kapeihü nimboei-ambe sihei horimbodidi hohoanimo süngufe-poani, nga God yifirayu ra süngundihindi. ³ Horombo se ndeara afindimbo ndifo nindou ai Godimbo anihondumbofe-koateyeimbi ahei hohoanimo rani-süngumarithi hei-ane. Sapo se ndani-moatükuni ndaniyo süngumarihündi: Nimorehi sisihimo hohoanimo, nindowenihi birabreimbi hohoanimo, moaruwai moatükun ranahambo ngusüfo pefhümbo hohoanife hohoanimo, bia simindi hefe mamikari hohoanimo, afindi sesesimbo sihi moaruwai hamindi hohoanimo, asu bia simindi moaruwai hohoanimo patimbo ho hohoanimo asu sisami god tikaimbo didibafife amoanjgimbo hohoanimo rani hohoanimo ra horombo se süngurühü marihündi. ⁴ Nga haponda anihondumbofe-koate nindou ranai ai-babidi se hokoate-yeihi, moaruwai hamindi hondü hohoanimo

mengoro ra süngufekoate-yeiani, asu ai ranahambo ndarihi hoeirihiinda mayoa, siheimbo tirifoarihi hoafehündüri. ⁵ Nga süngunambo-animbo sapo God ranahandi himboahü ai moaruwai moatükunü ratüpurimayei ra diboadondihi hoafi-mbeyahündo-wamboane. God ranai ana aiani nindou yangiri nimboeimb-ane asu yifiyeimb-ane ahei hoafi ra himborimbohünda himboayu. ⁶ Ranimboane asu aboedi hoafi ra yifiyeimbi aheimbo bokari-hefemboane. Ai yifimayei nindou moaruwai hohoanimoayei ra yifiyei arihündi nou ahei moaruwai hohoanimo ranisüngumbo. Nga aboedi hoafi ranaheimbo bokari-hefemboane ai yifiafi ningombo yangiri koadürümbo ningombohünda God rawefiyu nou.

⁷ Muñguambo moatükunü muñgumbo-ayo rani si ra ndeara akimane. Ranimboane asu se sihei fi ra siheihoari hibadihümbo, nondihi hohoanimondei kikihindi-hindühimbo Godimbo didibafi-ndahindo. ⁸ Anihondümbo-rihindeimbi siheihoari simbori ngusüfo pefirindeihü, rani hohoanimo aboedi se moani nginindi kikihi-safindihümündi. Ranimbo nindou ai ngorümbo ngusüfo parareandi ana, ahandi moaruwai hohoanimo ranahambo amboawi mbüsümbui. ⁹ Nindou ai sihei worina ngeiani, aboedi wataporimbo-ndihündürühi, moani sisiakoate sesi moatükunüyo, fondiyo, ra simbori seirüdei. ¹⁰ God ai siheimbo ra shafi warihü rani-moatükunü wudimbeyo-wamboane yahuhaya masihendane. God ai siheimbo moani hipoambo-reandürühi mamami rani-poani rani-poani ratüpurü yimumareandürü se nindou bidifiri babidi simbori fehefirindei yahumbo. Sapo nindou mamü ngoründi ratüpurüyanü, ra ndore hifandarandi yahurai hamind-animbo randihindi. ¹¹ Nindou ngorü ai bokarihai arandi ana, ai God hoafimayu nahurai bokari-mbirihendamboane. Nindou ngorü ai bidifirambo farihendürü arandi sapo God ai rani nginindi masagado raninambo-animbo bidifirambo mbifarihendüramboane. Ranimbo Sisas Kraisindi wari-süngu asu Godimbo adükar-ani mbiseimboyei. Koadürü-koadürümbo God ai ndüreimbi asu nginindeimbani. Nga anihondü-ane.

Kristeniyafe asübusi semindi hohoanimo

¹² Wandafi mamü, gor refe hoeifembohünda hai-ambe mandu hoeiarundi nou, siheimbo sowahi asübusi afindi tükefeyo ranahambo se hepünindahimboyei. Se ranahamboya rani-poanimbo moatükunü-ane tükefeyo mbisei hehimbo hepünindahimboyei. ¹³ Kraisi asübusi masemüdü, nga se-amboa ai-babidimbo masahümündi asu ranambo se hihifi-hihifindei. Ranimbo asu sünguna ahandi nginindi moatükunü weindahi tüküfeyo-ambe sihei ngusüfoambe hihifi-hihifi afindi tükündifemboe. ¹⁴ Kraisimbohündambo wambo se nindou amuri ai siheimbo nüne hoafi moaruwai hoafehündürü rani-mbo hihifi-hihifindei. Nga sapo sihei flambe Godindi-mayo hepünifeimbi Yifiafi amaro ranimbohünda. ¹⁵ Hifokoefembo hohoanimo, hümbohüni hohoanimo, moaruwai hohoanimo ratüpurü, ngoründi ratüpurü sehe-fehefe hohoanimo, ranimbohündambo asübusi asahümündi ana, ra moaruwai-ane. ¹⁶ Nga asu se Kristen-ayei ranimbohünda asübusümbi moatükunü ra siheimbo sowahi tükündifeyoani, ranahambo amoanngi-ndeimboyei, nga se Godimbo hihifindihori sapo se Kristen ndürimb-aneimbohünda. ¹⁷ Nga God ai ahandi siri yibobofemboayu rani si ra ndeara tüküfemboane. Asu ai ahandi siri siheimbo boatei yiboboareandürü ana, asu nindou Godindi-mayo aboedi hoafi anihondümbofe-koate-mayei ranaheimbo tinirifo afindi safi tükündifemboe. ¹⁸ Nga ranimbo Godindi hoafi yare hoafiyowohü yahoya,

‘Nindou sürühehindeimbi ai aboedambofe ra tñjümbayo ana,
 asu nindou Godimbo hohoanimoakoate asu moaruwai hohoanimombo
 süngur+hindeimbi ra nüngumandahia?’ *Sindaun 11:31*
 meho.

¹⁹ Ranimbo-hündamboane asu God ai ahandi hohoanimonambo nindou
 bidifiri ai tñjirifombü hohoanimo asahümündi ana, nindou ranai moani
 aboedi mbumundi yangiri ngehümbo asu ahei fi ra God nafira-randeimbi
 ahambo yangirindahündo. Nine ai horombo hoafiyu masihendi ra ran-
 deambui.

5

Hifandirundeimbi seana Godindi sipsip ra hbadündüri

¹ Ranimboanahi haponda ro shei hifandiru-rundeimbi ahamumbo
 hoafindahapurü samboanahi. Ro-amboani hifandirihirihandeimb-
 anahi. Ro wandi himboari-namboyo Sisasimbo hoeirihina ai asubusi ra
 masemüdü. Ngiri amitata God ai Krai adükari hamind-ani weindahi
 nafuindu, nga ro-amboa ai-dibo aboedi nimboamboyahi. ² God ai
 nindou shamundi warihümareandüri ranaheimbo ndondu hbadündüri.
 Sapo sipsip hifandi-randeimbi nindou sipsip hifandarandüri nou,
 shamundihoari hohoanimondimo houmbo randundi God ai yifirayu nou.
 Nindou ngorü ai shamumbo hütihüti nou reandürimbo-yupoani. Asu se
 kaki semindimbo ratüpürimbo hohoanimo-ndimboemo, nga shamundi
 hohoanimonambo fandahaundüri. ³ Asu se nindou God ai shamundi
 wariwami hinngimarearü ranaheimbo nginindi hbadu-ndürimboemo,
 nga wani. Se aboedi ratüpuri yangiri animbo ranaheimbo nafuindi-
 mondürani ai rani-süngu-mbirihind-amboane. ⁴ Rananimbo asu sipsip
 hifandira-randeimbi hondü Krai ai weindahi tükündüfihirani-simboani
 se ramarundi ranimbohünda aboedi hamindi koadürümbo-koadürümbo
 nngombo takini ndowandümboemo.

⁵ Rani süngumbo-animbo asu akohoandi nindou se boagiri nindou-
 yomondi hoarehi nngomo. Rananimbo muḅguambo se sheihoari fi
 hifinambofe hefe wandafi mamimbo fandihendüri. Sapo,
 ‘God aiana nindou ahei fimbo borieiani,
 ranaheimbo hifinambo-reandürühani,
 nga asu nindou didieyi ai aheiroari fi hifinambo-r+hindeimbi
 aheimbo ana didiboado-reandürühani.’ *Sindaun 3:34*

⁶ Se sheihoari hifinambondühi hehi Godindi nginindi hamindi wari
 hoarehi ranihü nimboei. Rananimbo asu ai ahandihoari nini-simboaniyu
 hohoanimoayu rani-simboani sheimbo ndürimbanei mbüsümbui. ⁷ God ai
 sheimbo afindi hohoanimo-yundürühani, nga se shei ngusüfoambe afindi
 hohoanimo amarondüri ra ahandi warihü dgehindi.

⁸ Se hohoanimondei kikhindhindühi ndondühi hbadihündi. Nga
 Satan ai shei hürütimb-ani asu sheimbo moaruwaimbo-fendürimbo
 yahumboani amoasiri ai ninihondi mbüfe sesimbo yaho haya hoahoango
 wakareandi nou. ⁹ Se anihondümbofe hohoanimo aboedi rani yangiri
 kikhindü-hümündi nimboeimbo-animbo asu Satan gündhorühi
 raguanambo-ndhorühi moani nginindi hamindi nimboei. Se randühi
 ffrindihindühi hohoanimondei, shei wandafi mamü muḅguambo
 hifi ranihü amarei ai-amboani se tñjirifo asahümündi nou yarühi
 sahümündihanei.

¹⁰ Nga God ai nindou hipoambofe hohoanimo ra nimindihani. Aiyu
 se Krai-babidi nngombo ahandi nginindi si aboedi koadürümbo
 nngoweimbi ra semindimbohünda dibonyu hinngimareandüri. Asu

se moani bodifombo nindou-yafe tɨŋɨrɨfo ra ndahümündi mbundühü asu süngunambo-animbo asükaindu ai ahandihoari siheimbo wudiwudi-ndeandürühi ŋgɨnamündündüra ŋgɨnɨndi nimboemboyei. ¹¹ Ahambo sowahi ana munquambo ŋgɨnɨndi ra koadürumbo-koadürumbo mbeŋgori. Nga anihond-ane.

¹² Pas nda Sairas ai farihendiri hayambo sürü papimara-ndamboanahi hoafiyahi, nga wandafi nda ro anihondumbo-rihinimboanahi. Asu hoafi pas ndanambe ra Godɨndi moani hipoambofe hohoanimo hondü ranahambo anihondumbo hoafimbohünda sürü paparhandi. Nga moani hipoambofe ranahambo ndondihi kikihɨndi-hümündi nimboei.

¹³ Anihondumbo-rihindeimbi nindou Babiron* ngoafihündi sapo God ai ahandi hoafi süngufembohünda se-babidi hinɨŋgɨmarearü ai-amboani siheimbo hihifarähündüri. Raniyu asu wandi nimor Mak amboani siheimbo hihifarandüri. ¹⁴ Kristeni-yafe hohoanimonambo se simbori wakikihürindei ndühündi.

Munqumbo se Kraiss-babidi nimboeimbo sihei ŋgusüfoambe afurifimbi hohoanimo mbimarɨnd-amboane.

* **5:13:** Nda kafoefe hoaf-ane, nga ahandi nimɨndi moai fifirihündi. Nindou bidifiri hohoanimoyeihiya, Rom-ane asei, nga bidifiri hohoanimoyeihiya munquambo Kristen ai ahei hifi hinɨŋgɨrɨhi hehi nimboei wakarhindɨ horambo Suda ai Babiron ngoafihü asu hifihü mamarei nou, asei.

2 Pita Pas yimbu Pita ai sürü papimarandi

¹ Karıhasıhandürı, ro Saimon Pita Sisas Kraısındı moanı ratüpurıya-rıhandembı asu ahandı hoafı sahamındı ha-rıhandeimb-anahı. Sıhefı God asu aboedambo-reamunı-randeimbı Sisas Kraısındı sürühoeimbı hohoanımo süngu God ai anıhondümbofe hohoanımo aboedı-safı ro hohoanımoayefı yahurai sıheimbo masagadürı. ² Se God asu Adükarı Sisas anıhondümbo fıfırıhi-pırımboanei ranımbo-anımbo ai hıpoambo-ndınearühı ıgusüfoambe afurıfe kife hohoanımo afındımbo mbısabınandür-amboane.

God ai sıhefımbı wand-aneı mehu

³ Kraıs ai Godındı ıgınındeimb-anı, asu ranınambo ahandı hohoanımo yangrı süngufembohünda ai sıhefımbı muıgu moatükunı masemunı. Sıhırı ahambo fıfırarıhurı ranınambo ai sıhefımbı ahandı-mayo fıfırıfe aboedı masemunı. Ai sıhefımbı hoafıyumunühı yahuya, 'Se sınei wandı hımboamupuımbo-randeimbı asu sürühoeimbı hohoanımo sahümündı,' mehumunı. ⁴ Ranımboıyü sıhefımbı aboedı adükarı hamındı fehefembo moatükunı ra masemunı sapo horombo ai sıhefımbıyü ndahandürımbıyahı mehu. Ranınamboıyü se ıgusüfoambe moaruwai botıfımbı hohoanımo hıfı ndanıhündambo sıhefımbı muıgu ra moaruwaimbo-reamunı marandı ranahambo aboedambo-ndahımbıyü asu se Godındı hohoanımo ndahümündı-mboıyü.

⁵ Ranımbo-hündambo-anımbo asu se tııırıfondeihı sıhei aboedı hohoanımo ra anıhondümbofe ranıfıh-anımbo pandıhındı. Sıhei aboedı hohoanımo ranıfıh-anımbo Godımbı fıfırıfe ra pandıhındı. ⁶ Godımbı fıfırıfe ranıfıh-anımbo sıhei fımbı dıboadofe hıfandı hohoanımo pandıhındı. Sıhei fımbı dıboadofe hıfandımbı hohoanımo ranıfıh-anımbo ıgınındı nııgombo hohoanımo ra pandıhındı. Sıhei ıgınındı nııgombo hohoanımo ranıfıh-anımbo God hohoanımoıyü hohoanımo süngufe ra pandıhındı. ⁷ Sıhei God hohoanımoıyü süngufe hohoanımo ranıfıh-anımbo wandafı mamı-babıdı aboedı nııgo hohoanımo ra pandıhındı asu ranıfıh-anımbo hıpoambofe hohoanımo ra pandıhındı.

⁸ Rananımbo asu ranı hohoanımo ranai sıhei fıambe nımandı ıgombo adükarı tükefeyondürı ana, asu sıhei Adükarı Sisas Kraısımbı fıfırıfe ra ıgırı moanı rande yagodo, ıga wanı. ıga ranana sıhei Adükarımbı fıfırıfe ranai aboedı nımbı afındı hısaiyo nou yahurai rande hısındımboe.

⁹ ıga asu nındou ai sapo muıguambo ranı-moatükunı hohoanımo ra ahandı fıambe nımarıkoate-ndoanı ana, nındou ranai nını-moatükunıyo anıunı anıgoro ra hoefıkoate-ıyü ana, hımbıoatıharı nahurai-anı. Aıana sapo horombo moaruwai hohoanımoıyü marandı ra God ai raguanambo-mareando ranahambo hohoanımo mıtanıra-mündümboanı.

¹⁰ Ranımboane wandafı mamı, God ai sıheimbo wambo sowana sınei yahuhaya hoafıyundürühı ai wand-aneı mehündür-aneı. Ranımbo-hündambo-anımbo asu ai sıheimbo anıhondümbo hoafımayundürı ranımbo nafuımbıohünda süngundühündühı hüti-hütındeı. Se rawarıhındı ana, ıgırı se anıhondümbofe hohoanımo hınııgındıhındı. ¹¹ Rananımbo sıheimbo sıhefı Adükarı asu aboedambo-reamuneimbı Sisas Kraısındı ıgınındı hıfandarandı koadürümbo-koadürümbo yangıorambo ranambe hafombo nafı yagodondürımbıo.

¹² Yiní, munḡu-moatükuní horombo hoafímayahí ra se hohoanímoyei fifiríhi hehi ḡḡiníndí nímboeimbo süḡḡuríhü-ndühaneisi. Nga awi ro síheimbo nímbi-nímbi-si hoafíndaha-ndürímboyahí se raní hohoanímó ra hohoanímoyei-mbíruhündamboane mbísahehea. ¹³⁻¹⁴ Ro fifiríhe-amboanahí ḡḡírí amítata ro fi yanḡírí anímboahí nda híningíndíheandí. Sapo raní-moatükuní ranímboyu síhefí Adükari Sisas Kraiss ai fifíre hoafímayundírí. Nga awi ro ndaríhe yanḡírí nímboahambe-anímbo síhei hohoanímó ra botífendürí rambo-hündambo munḡuambo si ra asükai hoafíndamboyahí. Ro hohoanímóayahí ranana aboed-ane. ¹⁵ Ranímboanahí asu ro haponda síheimbo hoafíyondürímbo hütí-hütíyaya habodíhi. Rananímbo asu süḡḡuna ro yífínda hehea ḡḡahani amboani asu munḡuambo hoafí ranahambo hohoanímombeiya saheheamboanahí ro hütí-hütíyahühí hoafehandürí.

Kraissimbo sowahí Godíndí ḡḡiníndí menḡoro ra hoeimaríhundí.

¹⁶ Síhefí Adükari Sisas Kraiss asükaiyo ḡḡiníndí kapeihü kosímboayu hoafí ra ro ndoríhe wataporímbo-maríhandürí ra ropoanímbo hohoanímoyefí hohu hoafíyefühí-yefípoani. Nga yíhoefí hímboarínambo ahandí ḡḡiníndí hímboramupuímbí moatükuní hoeimaríhurí. ¹⁷ Ape God airürí ahambo ndürí adükari sagadowohü asu si adükari aboedí ahandí-mayo ra sagad-owaní ro raníhü manímboefí. God ai adükari hímboramupuímbí sünambe si ranífihi nímarúmbo ai yare hoafíyuhü yahuya, “Nindou ranana wandí nímor-ani, ḡḡa moani ro ḡḡusüfo paríhineimb-ani. Ahamboane ro wambo ḡḡusüfoambe siaoweheandí,” mehu. ¹⁸ Ro Sisas Kraiss-babídí wafuambe nímboef-ane God hoafímayu raní hoafí ra sünambeahíndí makosowa hímborímayefí.

¹⁹ Ranímboanefí ro Godíndí hoafí hoafíyomo-rundeimbí ahamundi hoafí ra ḡḡiníndí aníhondúmbo-aríhundí, ḡḡa se-amboaní raní hoafí ranahambo yaríhi aníhondúmbo-aríhindí ana, aboedí saf-ane. Ahamundi hoafí ranana ram nímbi nímarowaní aníḡḡo nahurai-ane. Ram ra siyo homboyowaní si hoafambe Kraissíndí si botíbotí nahurai síhei ḡḡusüfoambe tükündífemboe. ²⁰ Nga asu se ranahambo wudípoapondíhi fifiríndíhi hehimbo-anímbo. Nindou mamí ai ḡḡírí ahandí hohoanímónambo yanḡírí Godíndí hoafí hoafíyomo-rundeimbí-yomondí hoafí Baibor-ambe enḡoro ranahambo fifínde hoafíndu. ²¹ Ai nímboe, horombo nindou mamí ai moai Godíndí hoafí enḡoro ra ahandí hohoanímónambo yanḡírí hoafíyu, ḡḡa waní. Yífiáfí Aboedí ranaiyo nindou bídífirambo hohoanímó botíreapuraní God ai hoafí masagapurí ranímbo hoafí weindahí hoafíyomo marundí.

2

Godíndí hoafí tíkai-hoafíyomo-rundeimbí

¹ Nga horombo Godíndí hoafí tíkai-hoafíyomo-rundeimbí nindou Israeri-yei mbusúmó tüküme fundí. Yahurai-anímbo nindou tíkai-hoafí yamundu-rundeimbí síhei mbusúmó amboaní tükündafumboemo. Nindou ranai díbo tükündafu níḡḡomombo munḡuambo raní-poanímbo tíkai-hoafí síheimbo moaruwaimbo-fendürímbo yamundí-ndundürímboemo. Nindou ranahamumbo Adükari ai moaruwai hohoanímó-ambeahíndí híhíre masepurímündüyosí, ḡḡa asu ai Adükari ranahambo amboaní daboadí híhírímaruwur-ane. Ai ramefundí ranímboemo asu ai ahamundíhoarí nímai moaruwaimbo-ndafumboemo. ² Asu nindou aníhondúmbo-ríhindeimbí afíndí ranai tíkai yamundu-rundeimbí

ahamundi moaruwai hamindi hohoanimo ra süngundihümboyei. Asu ai rawarihindi ranimbohünda nindou amuri burayei ranai hoafi hondü nafi engoro ranahambo moaruwai hoafindeimboyei. ³ Ndan nindou ndanai sapo hohoanji hohoanimoyomo-rundeimbi-wambo ai sheimbo tikai-hoafi hoafindimo-ndürimboemo. Horombo hondüyo God ai ahamumbo papi-hoafi hoafimayupuri, nga ai moai muṅguyo. Hoafi ai hoafiyu masihendi ahamumbo moaruwaimbo-fipurimbo ra adükari tüküfemboane himboyopurühi aninggo.

⁴ Sünambeahindi nendi bidifiri ai yaru moaruwai hohoanimo-memoyosi, nga asu God ai moai ahamumbo ambemo yahu hiningireapurü, nga wani. Ai ahamumbo ngoafi moaruwai nimbü afindi nimarombe karabusire hiningimareapurü asu ai adükari tiriifo saimbo si tüküfembohünda hifandarundi. ⁵ Horombo hondü ai moai hifinindi nindou muṅguambo ranaheimbo ambeyei yahu, nga wani. Nga ai hoe afindi koamarihenda ranambo Godimbo hohoanimokoate nindou ranai moaruwaimbo-mehindi. Nga Noa ana sürühoeimbi hohoanimo bokarhai-randeimbi asu God ai ahambo nindou 7-babidi aboedambomareandüri. ⁶ Nga ngoafi yimbu Sodom, Gomora ranahafembo moaruwaimbo-ndiheapirimboyahi yahuhaya, hainambo ramareapira hai tikirapirimbo muṅguambo moatükunü hasüfi yangiri meṅgoro. Ranimboane nindou Godimbo daboadi hihirihoreimbi ana, horombo ranimoatükunü tüküme feyo nindoumbo ra nafuimbo nahuraiyo tüküme feyo. ⁷ Rot nindou sapo mbumundi hamindiyu asu God ai ranahambo mafarheiri. Rot aiyu nindou moaruwai hohoanimoyeimbi ranaheimbo ranimbo ṅgusüfo nimbimayu. ⁸ Nindou aboedi ranai ahamundi mbusümo nüngumboyu asu ai moaruwai nindou ahamundi-mayo ahinümbi hohoanimo süngufekoate hohoanimo hoafi himboriyu asu hoeire marandi. Raninambo muṅguambo si maho ra ahandi mbumundi ṅgusüfo asüri marandi. ⁹ Nga asu nine-moatükunü Godindi hohoanimo süngurihindeimbi aheimbo refendürimbo yahohaya sisam-arandüri ana, God ai aheimbo ranambeahindi hürihendürimbo fifireamboani. Nga Adükari ai nindou moaruwai hohoanimoyeimbi ranaheimbo karabusi-fendürimbo sünguna yibobofembo si tüke feyo ranihü aheimbo moaruwaimbo-fendürimbo fifireamboani. ¹⁰ Rani-simboan-animbo nindou bidifiri sapo Godindi ṅginindi yiboaruko-marihindi ranai moaruwaimbo-feimbi hamindi hohoanimo ahei ṅgusüfoambe botifembo rani-süngurühi marihündi aheimbo moaruwaimbo-ndearümbui.

Tikai yamundu-rundeimbi nindou aiana himboambekoate nindou-anemo asu ai ahamundi-poanimbo hohoanimo rani-süngu yangiri süngumarundi. Raniyomo ai bogori hifandi-rundeimbi ahamumbo tirifoefe hoafimbo kikirififekeate-memo. Nindou himboambekoateyeimbi asu afindi-afindeimbiyomo ai nindou sünambe amarimo ahamumbo tirifoefe hoafimbo yihimbokoate-memo. ¹¹ Sünambeahindi nendi ranai nindou tikai hoafi yamundu-rundeimbi ahamumbo ṅgasündüpurü houmbo ṅginindi adükari hamindanemosi, nga asu ai moai simbori tirifoarüpurühi Adükarindi himboahü papi-hoafirüpurü. ¹² Nga tikai yamundu-rundeimbi ai ninihondi-yei hohoanimo nahurai sünguarundi. Ahamumbo hifokoefe mandife sesimbo yangiri nahurai aningomo nindou ra asu nine-moatükunü ai fifirifekeate-memo ranahambo moani türüfoaru hoafiyomo marundi. Asu nindou ninihondi naru arundi nou God ai ahamumbo hifikoa-ndeapurümbui.

¹³ Asu ai moaruwai hohoanimo süngumarundi ranimbohündambo

ai tɪŋɪrifo asukai ndowandũboemo. Ai nindou bɪdɪfɪrambo tɪŋɪrifo masabuduri rani-sũnguyo asu ai-amboa tɪŋɪrifo ndowandũboemo. Aiana sirihũ sesesiyomo asu bia simindimo raro arundi ranahambo hɪhɪfɪ-hɪhɪfɪmbai yahomomboanemo. Rananemo ai se-babɪdɪ sowasũmondũhi amarimo, ŋga se ranahambo amoanɪŋgayei. Ŋga moaruwai tɪkai hohoanimo ai yifiriyomo houmbo ramarundi ranahambo hɪhɪfɪ-hɪhɪfɪyomondũhi amarimo. ¹⁴ Aiana amuri hɪmbombo-yomopoani, ŋga moaruwai hohoanimo ra ratũpurimbohũnda nimorehɪmbo sowanamboane hɪmboari pararundi. Aiana ŋgiri moaruwai hohoanimo ra hɪnɪŋgɪndundɪ, ŋga wani. Rananemo asu ai nindou bɪdɪfɪri anɪhondũmbofe hohoanimo akɪdou yangiri kɪkɪhɪru-ndũmondeimbi ahamumbo moaruwai hohoanimo ra rambirunda yahomo houmbo hũharupuri. Aiana nindou ŋgorundi napo hohoanɪfembo hohoanimo ra ndeara yamundumboanemo. Ŋga God ai nindou ranahamumbo moaruwaimbo-ndeapurimbui. ¹⁵ Ai sapo aboedi hohoanimo nafɪ hondũ mengoro ranahambo daboadɪ hɪhɪrɪmarundi ranimboanemo asu ai mamɪkariyomo wakarundi. Nindou aiana Beorɪndɪ nɪmorɪ Baram ai moaruwai hohoanimomayu ahandɪ hohoanimo ra sũngumarundi. Baram aiana ro moaruwai hohoanimondahan-animbo kakɪ ranai tũkũndɪfemboe yahuhaya yare hohoanimomayu. ¹⁶ Ahandɪ nɪnɪhondɪ moanɪgui-randeimbihũndɪ ahandɪ nduri dongi ai hoafɪkoateimbane, ŋga nindou hoafɪ nahurai hoafɪmayo. Ai Godɪndɪ hoafɪ hoafɪyu-randeimbi Baram moaruwai hohoanimoayu ranahambo rani-sũngufepoani yahohaya hoafɪmendo. Raniyo asu dongi ai ahandɪ ŋgusũfo-koate hohoanimo ra kɪkɪhɪmarimɪndo.

¹⁷ Tɪkai yamundu-rundeimbi ndanana sapo apoarɪndɪhorɪ hoe ŋgɪnareandɪ nahurai-anemo. Asu aiana mburũngai hoewerɪnambo kɪkɪramɪndɪ pireandanɪ aho yahurai-anemo. God ai ahamumbo nɪmbɪ afɪndɪ moaruwai nɪmarowanɪ koarɪhefepurimbo dɪbonɪyu hɪnɪŋgɪ-reapurimboani.* ¹⁸ Nindou ndanai-ana ŋgusũfokoate hoafɪ hoafɪyomondũhi nɪŋondɪyɪmondũhi borɪyomo wakarundi. Rananemo asu ai nindou bodɪmondambo findɪ moaruwai hohoanimo aho ranahambo ŋgusũfoambe botɪfe hohoanimo ra sũngu-mbɪrɪhinda yahomo houmbo yirũmoarunduri hoanɪgomo. Ai nindou sapo haponda moaruwai hohoanimoyomo-rundeimbi ahamundi fikɪmɪ mafefoehindɪ ranaheimbo ahamundi moaruwai hohoanimo ranambe mbɪheiya yahomo houmbo hohoanimoyomo arundi. ¹⁹ Rananemo tɪkai yamundu-rundeimbi ranai horombo hoafɪyomondũhiya, ‘Se yɪhoefɪ hohoanimo sũnguarɪhindɪ ana, aboedambo ŋgeimboyei,’ mehomo. Ŋga asu ai-amboanɪ nɪne-moatũkunɪ ahamumbo moaruwaimbo-ndeapurimboe ranahandɪ moanɪ ratũpurɪyomo-rundeimbi nindou nahurai nɪŋgomomboanemo. Rani-moatũkunɪ ra ndahurai-ane: Nɪne-moatũkunɪ nindou ranahambo hɪfandarɪrɪ ana, ahandɪ moanɪ ratũpurɪyu-randeimbi nindou-ani. ²⁰ E! ra anɪhond-ane, nindou ai sɪhefɪ Adũkarɪ Sisas Krai sɪhefɪmbo aboedambofe-munimboayu ranahambo fɪfɪrɪhorɪ. Asu ranimbo-hũnda ai fefoehindũhi hɪfɪ ndanɪhũnda moaruwai hohoanimondɪ ŋgɪnɪndɪ ranambeahindɪ aboedambo-mehindɪ. Ŋga asu asukai ai moaruwai hohoanimo ra sũnguarɪhindɪ ana, asukai hɪhɪhɪrɪyahi karabusehindɪ nahurai-ane: Weanɪgurũhi ai anɪhondũmbofe-koate-yeambe moaruwai hohoanimo ra sũngurɪhindũhi nindou moaruwai manɪmboei. Asukaiyei

* **2:17:** Yimbu moatũkunɪ ra hoekoate-anafe asu ai ŋgɪrɪ hoenambo nindou fandɪheneandɪ. Yahurai-ane tɪkai yamundu-rundeimbi ahamundi hoafɪ nɪmɪndɪ-koate-ane, ranane asu ŋgɪrɪ nindou fandɪhenduri.

sünguna ai hihiriyahi hei ranifih+ apaiarei ana, moaruwai ham+ndi hondü n+imboeimboyei. ²¹ Refe ana, awi ai aboedi hohoan+mo naf+ aho ran+süngufekoate-mbeimbonana, ranana ranaheimbo moaruwai-ane. Nga nindou ai aboedi hohoan+mo naf+ aho ran+süngu süngur+hi hehimbo süngunambo God+ndi ah+nümbi hoafi ranaheimbo yamund+marundüra masahümündi ranahambo daboadanambo-ar+hindi ana, ranaheimbo moaruwai ham+ndi hond-ane. ²² Ahei hohoan+mo ra kafoefe hoafi nahurai-ane: 'Yafori ai nini-moatükuniyo kimbomayo ra asükaiyo hihirife ho sesi arandi.' Asu ngorü yahurai-ane: 'Nindou ai moatei hundürandi ana, moatei ai hihir+ndife asükai ngo hüburukoambe foer+imboe.'

3

Adükar+ ai kudümbui.

¹ Ngusüfohündi wandafi, haponda s+heimbo yimbumboanah+ pas nda sürü paparihandi. Pas yimbu ranambe s+heimbo sapo ran+ hoaf+mayo ra asükai hohoan+mo pur+hümündih+ mbumundi hohoan+mo bot+imbir+hindi saheheambo sürü pap+mar+handi. ² Hoafi ra God+ndi hoafi hoaf+yomo-rundeimb+ sürühoemo-ndeimb+ horombo hoaf+memo. Asu s+hefi Adükar+ aboedambo-reamuneimb+ ai ahand+ hoafi sowandümo homo-rundeimb+yomond+ süngu hoaf+mayu ran+mboanah+ asükaiyei hohoan+mo pumbir+hümündia sahehea hohoan+moayah+.

³ Se ndani boatei fifir+ndihi hehimbo-an+mbö: Bidifiranambo si tüküfeyo-ambe-an+mbö nindou ai tükündahi hehi ahei moaruwai hohoan+mo ngusüfoambe bot+ndeiran+ ra süngund+himboyei. ⁴ Ranan+mbö ai randihi tirifoefe hoaf+ndei-an+mböya, 'Sapo kosombo horombo hoaf+mareandi, nga nahi-a? Horombo amao mam+ ai yifisafiyeyi heimbo hapondanambe amboani munngu moatükuni God naf+marandi ra moani horombo man+ngo nou yare yahurai yang+ri an+ngo ho,' mb+seimboyei. ⁵ Ai ndani-moatükuni horombo tükümfeyo ranahambo hohoan+mo-yowohümbö fifir+fembo-yeipoani, nga wan+. Horombo hondü God ai hoaf+yuhü hifi sünü naf+ra hin+ng+mareandi. Ai hifi hoe yibobomareanda hifi ranai hoe mbusümo tükümfeyo. ⁶ Asu süngunambo hoe ranai hohoambu af+ndi tüküfhümbö hifi wam+ndafi-mayo ra moaruwaimbo-mareandi. ⁷ Hoafi mam+ ran+yo sünü asu hifi haponda tükümfeyo ranamboani hai koar+hefeyowa sünü hifi ra tik+rimbohünda hoaf+mayoa ran+mbö h+mböyowohü an+ngo. Sünü hifi nda sapo nindou didiyei ai God+mbö daboadi hihir+mar+hor+ ranaheimbo God ai yibobofendür+mbö moaruwaimbo-fembo si tüküfemboayo ranahamboane ai hin+ng+mareanda h+mböyowohü an+ngo.

⁸ Se sapo mam+ moatükuni ndani-an+mbö se hohoan+mo mitan+ndü-hümündimboyei. Adükar+ndi hohoan+monambo ana si mam+ ra 1,000 h+mbani nahurai-ane, nga asu 1,000 h+mbani ra mare mam+ si nahurai-ane. ⁹ Adükar+ ranai sapo horombo hoafi hoaf+mayu ran+mbö ratüpur+mbö ra afureandühiyupoani. Bidifir+ nindou afur+fembo hohoan+moayo nou refih+yupoani. Nga aiana nindou mam+ ai-amboani awar+hefembo ana, moi yahuhü nindou munquamboya se ngorü süngur+hi hohoan+moyei yahumboani hohoan+moayu.

Sünü hifi nda awand+hoemboe

¹⁰ Adükar+ ai kos+mbö si ana sapo hümbühüni nindou hümbühün+mbö ahu yahurai-an+mbö tükünd+femboe. Ran+s+imboani sünü ranai n+moamond+hoafi nahurai paindowohümbö awand+hoemboe. Ranan+mbö munngu

akidou hamindi moatükuni raninambo God ai sünü hifi nafimarandi ranai hai tikirindandani munğundimboe. Rananimbo asu hifi amboani munğu moatükuni ranifihı engoro ranai kameihı hai tikirindamboe.

¹¹ Rani-moatükuni ranai rande awandıhoemboe. Nga se ranahambo nungumandahu mbısei hohoanımondei. Ranimbo-hündambo-anımbı se Godındı yangır-aneıi mbıseihü rani yangırı süngundıhi ndühündı. ¹² Rani hohoanımonambo-anımbı se Godındı si tüküfemboayo ra himbondei. Rananimbo asu se si tüküfemboayo ranahambo nımai-nımaindıhindühi ngınındı ratüpurındei. Rani si tüküfe simboan-anımbı sünü ranai hai tikirindandühi munğundimboe. Asu rananimbo munğıambo sünambe akidou hamindi moatükuni ra kameihü hüfü afındıyohumbo hoe nahurai tükündıfemboe. ¹³ Nga God ai sünü hifi simborı nafımbı horombo hoafıyumboani, nga simborı hifi ranıfih-anımbı moanı mbumundı hohoanımo yangırı yagodımbı. Rani-moatükuni ranahamboaneıi sıhırı tükümbıfeyowa seıi hohu himboayefı.

Sıhırı hıbadıhumbo Adükarımbı himbondefımbıoane

¹⁴ Wandafı mamı, rani-moatükuni ranahambo se himboyeihanei. Ranimbo-hündambo-anımbı se Godındı himboahü sürühoeımbı hondü nıngombohünda asu ai-babıdı wudı-wudımbıhünda hütı-hütındei. ¹⁵ Sıheıi Adükarı ai sıheimbo aboedambo-fendürımbı yahuhaya himboyundürühani asu ai sıheimbo hınıngırırou-hınıngırırouarandürı rani mbı randıhi hohoanımondei. God ai sıheıi wandafı Porımbı fıfırıfe aboedı masagadowa asu ai-amboanı hoafı ra mare ndahurai sıheimbo pasambe sürü papıra koamarıhendürı. ¹⁶ Yını, ahandı-mayo munğıambo pas ranambe ai ndanı moatükuni ranahamboyo hoafıyo marandı. Ahandı-mayo hoafı pas ranambe bıdıfırı ana asu akidou tıngımaramunı. Nındou bıdıfırı fıfırıfe ngınındı nıngokoate-ayei hoafı ranıyo asu Baıbor-ambeahındı hoafı kameihı mamıkarı-marıhündı. Ranimbo-hündambo-anımbı ai awandı-hehimboyeı.

¹⁷ Wandafı mamı, se fıfırıhimboanei nıne-moatükuni sapo sünguna tüküfemboayo ra. Ranimbo-hündambo-anımbı se sıhei fımbı hıbadıhımbı. Nga asu hoafı mbahıbadı-hoemındeımbı nındou-yomındı hıhındı hohoanımo ranai sıheimbo hühündei rani se anıhındımbıfe ngınındı hınıngırındıhimboyeı. ¹⁸ Nga seana sıheıi Adükarı asu aboedambo-reamıneımbı Sısas Krais ahandı hıpoamıbofe hohoanımo nda afındısafı ndahımbındıhı, asu se ahambo adükarı hamındı ndondıhorı fıfırındıhorı ngeı. Aıana hapından-ane asu süngunamboane ra ndürümbımbıyuwamboane. Anıhınd-ane.

1 Son Pas mamî Son ai sürü papîmarandî

Yangîrî nîngombo hoafi

¹ Yangîrî nîngombo hoafi ranahambo sîheimbo sürü paparîhundî. Horombo hondü ai mengoro, nga ro ahambo hîmborîyefî yîhoefî hîmboarînambo hoeirîhu mburîhu sündîhu marîhundî. ² Yangîrî nîngombo ra weindahî tüküme Feyo, nga hoeirîhu hohu anîhondümbonefî hoafi yefîhümbö sîheimbo bokararîhehundî. Horombo ai Afîndî-dîbo manüngu, nga yîhoefîmbo sowahî weindahî tüküme Feyu. ³ Se ro-babîdî wudîmbohündambo nîne-moatükunî ro hoeirîhu hîmborîyefî marîhundî ra sîheimbo bokararîhehundî. Nga ro Ape God asu ahandî Nîmorî Sîsas Kraîs ai-babîdîmbo wudîyefî arîhundî. ⁴ Sîhîrî afîndî safî hîhîfî-hîhîfîndefo sefî hohu hoafi nda sürü paparîhundî.

Sîhîrî sîhî ngefîmboane

⁵ Hoafi ra Kraîsîndî-mayo hoaf-ane hîmborî-yefeimbîhündî sîheimbo rarîhu bokarîhehundî sefîya, 'God ai si nahurai-ani, nga moai ahambo sowahî nîmbî nîmaro,' asefî. ⁶ Sîhîrî hoafi yefîhüya, 'Roana aî-dîbo wudayefî,' sefî hohu asu nîmbokoanî hefî arîhundî ana, sîhîrî tîkarîhu hohumboanefî hoafi yefî arîhundî, nga anîhondü hohoanîmo moai süngurîhundî. ⁷ Nga sîhîrî sîrîhü ahefî ana, ai sîrîhü amaru nou sîhîrî Kristen wandafî mamî-babîdî wudîyefî arîhundî asu ahandî Nîmorî Sîsasîndî horî sîhefî hohoanîmo moaruwai munğu gogorîhairanda sîhîrî aboedîyefî arîhundî. ⁸ Sîhîrî hoafi yefîhü, 'Ro moai moaruwai hohoanîmoyefî,' asefî ana, sîhefîhoarî tîkarîhu hohumboanefî asu anîhondü hoafi sîhefî ngusüfoambe moai nîmaro. ⁹ God ai dîdîboado-rîhoeimb-ani asu ai refembo ehu ana, randeambui ranîmboane asu sîhîrî sîhefî hohoanîmo moaruwai ranahambo weindahî hoafîndefanî ai sîhefî hohoanîmo moaruwai ra gogorîndîhembui asu rananîmbo sîhîrî aboedîndemboyefî. ¹⁰ God ai hoafi yuhü yahuya, 'Nîdou munğuambo hohoanîmo moaruwaimb-anei,' mehu, nga asu sîhîrî hoafi yefîhüya, 'Roana moai moaruwai hohoanîmoyefî rîhundî,' asefî ana, sîhîrî rarîhu hoafi yefîhüya, 'God ai tîkare-hayamboani,' sefîhanefî. Nga ahandî hoafi ra moai sîhefî ngusüfoambe nîmaro.

2

Kraîs ai sîhefîmbo fehefemunîmboani

¹ Wandî nîmoakîdîbou, se moaruwai hohoanîmo-ndeimboyeyî saheheamboanahî sürü nda paparîhandî. Nga sîhîrî ngorü ai moaruwai hohoanîmonduanî sîhefîmbo farîhefe-mbohünda God-dîbo sîhefî mbüsumo Sîsas Kraîs ai dîdîboado-reandeimbî-mbofî nüngumboani. ² Nga aiyu sîhefî moaruwai hohoanîmo gogorîmarîhenda asu sîhîrî God-dîbo wudayefî. Nga moaruwai hohoanîmo ra sîhefî yangîrîyopoanî, nga munğuambo nîdou-yafe-ane. ³ Sîhîrî Godîndî ahînûmbî hohoanîmo süngundîhundîhî rananîmbo randîhu dîboadîndîhu fîfîrîndî-humboyefî, ro ahambo fîfîrîhîni. ⁴ Nga nîdou mamî ai hoafi yuhüya, 'Ro Godîmbo fîfîrîhîni,' ehu ana, asu Godîndî ahînûmbî hohoanîmo moai süngureandî, nîdou ra tîkare-hayamboani, nga anîhondü hoafi ahandî ngusüfoambe

moai n+maro. ⁵ Nindou mam+ ahand+ hoafi sünguarand+ ranai ana God+mbó ngusüfohöri-reimbi ham+nd-ani. Ranan+mbó rand+hu d+boadond+hu f+f+r+ndi-humboyefi, s+h+r+i God-bab+d+mbóanefi. ⁶ Nindou mam+ ai hoafi+yuhüya, 'Roana God d+bo-anehi,' mbüsüan+ nindou ranai Sisas ramefiyu nou refimboani.

Nindou ahand+ wandaf+ mam+mbó ngusüfo parareandür+ ana, ai s+r+hü hu arand+

⁷ Wandaf+ mam+, ah+nümb+ hohoan+mo s+heimbo sürü papar+hand+ nda s+mbor+yo-poan+, nga wam+ndaf-ane horombo hondü se h+mbor+i-yei mbur+hü masahümündi. ⁸ Nga ah+nümb+ hohoan+mo ra asükaiya s+heimbo s+mbor+ s+mbor+he sürü papar+hand+. Krais ai hohoan+mo ra süngure marand+ asu se amboa süngur+hi mar+hünd+, ran+mbóane asu hohoan+mo ra an+hond-ane sefi f+f+r+r+ihund+. Nga asu n+mb+ muñguih+mbó si an+hondü s+r+hóai an+ngó. ⁹ Nindou mam+ ai hoafi+yuhüya, 'Ro s+r+hü an+mbóahi,' yahuhü ai ahand+ wandaf+ ngörümbo y+boaruko-areand+ ana, nindou ranai awi n+mbókoan-ani anüñgu. ¹⁰ Nindou ahand+ wandaf+ mam+mbó ngusüfo parareandür+ ana, nindou ranai s+r+h-ani anüñgu, nga ng+r+i ngörü-moatükun+ ahambo randeran+ pündu. ¹¹ Nga nindou ai ahand+ wandaf+ ngörümbo y+boaruko-areand+ ana, nindou ranai n+mbókoan-ani anüñgu. Asu ahand+ h+mbóarambe n+mb+ n+mar+mbó-wambo ai naf+ b+bai-b+haindümbui.

¹² N+moak+d+ibou, Sisas+nd+ sünguyo God ai s+hei moaruwai hohoan+mo gogori-mar+hendi. Ran+mbóanah+ hoafi nda s+heimbo sürü papar+hand+.

¹³ Boag+r+i, Nindou nda horombo hondü nüñgu humbo haponda anüñgu ndanahambo se f+f+r+üwuri, ran+mbóanah+ s+hamumbo hoafi nda sürü papar+hand+.

Akohoand+, se hamar+hoemonda Satan ai amomefiyu, ranamboanah+ s+hamumbo hoafi nda sürü papar+hand+.

N+mor+i, se Ape God f+f+r+hóri, ran+mbóanah+ s+heimbo hoafi nda sürü papar+hand+.

¹⁴ Boag+r+i, Nindou nda horombo hondü nüñgu humbo haponda anüñgu ndanahambo se f+f+r+üwuri. Ran+mbóanah+ s+hamumbo hoafi nda sürü papar+hand+.

Akohoand+, se ng+n+nd-anemo asu God+nd+ hoafi s+hamund+ ngusüfoambe amaro, nga ran+yo se hamar+hoemonda Satan ai amomefiyu, ran+mbóanah+ s+hamumbo hoafi nda sürü papar+hand+.

Ng+r+i s+h+r+i h+f+n+nd+ moatükun+mbó hohoan+mondef+

¹⁵ Se h+f+n+nd+ moatükun+ asu h+f+n+nd+ hohoan+mo ranahambo ng+r+i hohoan+mondei. Nindou ai h+f+n+nd+ moatükun+ asu hohoan+mo ranahambo hohoan+moayei ana, ai moai God+mbó hohoan+moyei. ¹⁶ H+f+n+nd+ hohoan+mo-ane nda: Moaruwai hohoan+mo ngusüfoambe bot+fe hohoan+mo, hohoan+ hohoan+mo asu bor+ hohoan+mo. Hohoan+mo ra God+nd+mayopoan+, nga h+f+n+nd+ hohoan+mo-ane. ¹⁷ H+f+n+nd+ hohoan+mo asu h+f+n+nd+ ngusüfoambe bot+fe hohoan+mo amboa ra muñgund+imboe, nga nindou ai God+nd+ hoafi süngur+hi ar+hünd+ ai gedüh+ koadürümbo-koadürümbo n+mbóeimboyei.

Krais+nd+ hürütümb+ tüküfimboani

¹⁸ O, n+moak+d+ibou, hapoana ndeara b+d+f+ranambo si ak+m-ane. Horombo se hoafi rar+hi h+mbor+moyei, Krais+nd+ hürütümb+ d+dümbui masei, nga hapoana Krais+nd+ hürütümb+ af+nd+ tüküyahimboanei. Ranan+mbó asu hapoana ndeara b+d+f+ranambo si ak+m-ane ra f+f+r+ihund+.

19 Krais+ndi hürütümbi ai sîhîrîhündi-yomopoani, nga ranimboanemo hinîngi-rumunimboemo. Nga ai sîhîrîhündimbemo-mbonana, sîhîrî mamî koadürümbo nîboadefî. Nga sîhîrîhündi hinîngi-rumunimboanemo ranamboanefî wudîpoaporîhu fîfîrarîhündi nindou munğu ranai sîhîrîhündi-yomopoani. 20 Sisas ai sîheimbo Yifiafî Aboedî masagadûra ranimboane asu se munğu anîhondü fîfîrarîhindî. 21 Se anîhondü ra fîfîrîhindîsî, nga se fîfîrîfekoate-aneî saheheambo-yahîpoani sürü paparîhandî, nga wani. Se yarîhi fîfîrarîhindî tîkai hohoanîmo ngîrî anîhondü hohoanîmo ranî nîmîndîhü tükündîfeyo. Se ra fîfîrarîhindî, ranimboanahî sîheimbo sürü paparîhandî. 22 Nindou ai hoafîyeihî, 'Sisas ai Kraisîyupoani,' aseî ana, ranai tîkai hoafümb-aneî. Nindou rananeî God arîmbînimbo daboadi hîhîrîhipîrî arîhündî asu Kraisîndî hürütümbayeî. 23 Nindou ra Nîmorîmbo daboadi hîhîrîhorî arîhündî ranana God ai aheî afîndîyupoani. Nga nindou ai Sisas Nîmorî ranahambo anîhondümborîhorî rananîmbo God ai-amboa aheî afînd-ani.

Godîndî Yifiafî sîhefîmbo anîhondümbô fîfîrîreamunî

24 Hoafî ra horombo se hîmborîyeimb-ane se kîkîhîsafî-ndîhümündî. Se hoafî ra kîkîhîsafî-ndîhümündianî Sisas arîmbîni ai sîheimbo kîkîhîsafî-ndînandürî-mboyafanî. 25 Ai anîhondümbô horombo-nambore hoafîyuhü yahuya, 'Ro randîheanda se yanğîrî gedühî nîboadeimboyeî,' mehu. 26 Nindou ai se tîkai hoafî ranahambo anîhondümbô-fembo mehomo ranahamumbo sîheimbo sürü paparîhandî. 27 Nga se Kraisîndî-mayo Yifiafî Aboedî sahümündî hehimbo sîheimbo sowahî anîngô, ranimboane asu moai dîdai-amboani sîheimbo yamundearü, nga wani. Yifiafî Aboedî ai munğambo moatükunî yamundearü arandî asu ahandî yamundîfe ra tîkaipoani, nga anîhond-ane. Ranimboane se Krais ranahambo kîkîhîsafa-ndîhorîmîndeî Yifiafî Aboedî ai yamundîmarearü nou. 28 Yinî, nîmoakîdîbou, se ai-babîdî nîboadeimboaneî. Ranimboane ai weindahî tüküfî sîmboani rananîmbo sîhîrî yîhîmbokoate nîboademboyeî, nga ahandî hîmboahü ngîrî amoanîngî-ndefî. 29 God ai dîboadorîhoeimb-ani ra se fîfîrarîhindî, ranimboane asu se rarîhi fîfîrarîhindî, nindou dîboadore hohoanîmoayu ranai Godîndî nîmor-ani.

3

Haponda sîhîrî Godîndî nîmor-aneî

1 E awî, Ape ai sîhefîmbo ngusüfo pareandürî-mboani. Ranane asu ai sîhefîmbo wandî nîmor-aneî, ehu. Nga anîhond-ane, sîhîrî ahandî nîmor-aneî. Ranimboane asu hîfînîndî nindou ai sîhîrî Godîndî nîmor-ayefî ra moai fîfîrîhimunî, Godîmbo fîfîrîfi-koate-wambo. 2 O wandafî mamî, haponda sîhîrî Godîndî nîmor-aneî. Nga süngunambo-anîmbo nüngundîhu mamandefî ra moai fîfîrîhündî. Nga ra dîboadorîhu fîfîrarîhündî, Krais ai tükündîfiyuanî, sîhîrî ahambo dîboadondîhurî hoeindîhurüh-anîmbo asu sîhîrî Krais nahuraindemboyeî. 3 Munğambo ai ranîmbo hohoanîmoyeihî Sisasîmbo hîfandarîhorî ranai aheî hohoanîmo dîboadorîhi arîhündî Sisasîndî hohoanîmo aboedayo nou. 4 Nindou ai hohoanîmo moaruwaiyu arandî ra Godîndî ahînûmbî hohoanîmombo moaruwaimbo-reandühani. Hohoanîmo moaruwai ra ahînûmbî hohoanîmombo moaruwaimbo-reandühani. 5 Se rarîhi fîfîrarîhindî Krais ai moaruwai hohoanîmo ra gogorîhefembo yahumboyu tükümeîfyu, nga ahambo sowahî moai hohoanîmo moaruwai yanğoro. 6 Nindou Sisas-dîbo anîngü ranai moai hohoanîmo moaruwai hohoanîmoyu randî. Nga nindou moaruwai

hohoan+moyu arandi, ranai ana Sisasimbo moai horiri asu moai fifiriri rarao randi. ⁷ O nimoakidibou, hibadumbo, nga nindou mam siheimbo tikai hoafindumbui. Nindou didiboadore hohoanimoayu ranai didiboadorihoeimb-ani Sisas didiboadorihoeimbayu nou. ⁸ Nindou moaruwai hohoanimoayu arandi ranai Satanindi nimor-ani. Sapo horombo hondu rani-sungure hayamboani humbo haponda Satan ai moaruwai hohoanimo ra sungure arandi. Ranimboyu asu Godindi Nimori ai Satanindi ratupuri moaruwai ranahambo raguanambo-fembo weindahi tukumefiyu. ⁹ Nindou ai Godindi nimor-ayu ranai moai moaruwai hohoanimoayu randi, nga ai God dibo-ani ranimboane ai ngiri moaruwai hohoanimo sungundeandi, nga wani. Ai Godindi nimor-ani. ¹⁰ Naha fifindi-humboane dudi Godindi nimor-ayu, dudi Satanindi nimor-ayu? Randihu fifindi-humboane. Nindou ai mamikari hohoanimonduan ai Godindi-yupoani. Asu nindou ai ahandi wandafi mamimbo ngusüfo pefekoate-ayu ana, ranai-amboa Godindi-yupoani.

Wandafi mamimbo simbori ngusüfo pefendürimbo hohoanimo

¹¹ Horombo hondu se hoafi rarihi himborimayei, shefihoiari simbori ngusüfo pefiri-ndefimboane. ¹² Sihiri Ken ramefiyu nahurai ngiri nimboefi. Ai Satanindi nimor-ani, nga ahandi akidambo hifokoamariri. Nimboe hifokoamariri? Ahandi hohoanimo moaruwai-ane, nga ahandi akidandi hohoanimo aboed-ane ranimboyu asu ahambo hifokoamariri. ¹³ Wandafi mam, hifinindi nindou ai siheimbo yiboaruko-ndihindurani se ngiri ranahambo hepünindahindi. ¹⁴ Sihiri shefihoiari simbori ngusüfo pefiriyefi arihundi ranimboane asu sihiri rarihu fifirarihundi sihiri yifimbo hohoanimo ra hinngi-marihundi, nga yangiri niingombo hohoanimo sunguarihundi. Nindou ai ahandi wandafi mamimbo ngusüfo pefekoate-ayu-animbo ranai awi yifimbo hohoanimo sungureanduhani. ¹⁵ Nindou ai ahandi wandafi mamimbo yiboarukore arandi ranai hifokoare-randeimbi nahurai-ani. Nga se fifirarihindi hifokoare-randeimbi ai ngiri yangiri geduhi nungu. ¹⁶ Sisas ai shefimbo farifehemunimbo yifimayu, nga asu raninambo ngusüfo pefe hohoanimo fifirimarihundi. Sihiri amboa rani-sungundahumboane wandafi mamimbo fehefe-ndürimbohündambo yifimboane. ¹⁷ Nindou mam ai napombüyu, nga wandafi mam hondirani ai waninduan ana, asu ai wandafi mamimbo ngusüfo pefekoate-ayu ana, Godindi-mayo ngusüfo pefe hohoanimo ra ahandi ngusüfoambe moai nimaro, nga wani. ¹⁸ Wand nimoakidibou, sihiri ngiri wandafi mamimbo hoafi yangiri ngusüfo pandihunduri, nga sihiri aheimbo anihondumbo hondu fandihendu-ndürimboane.

Sihiri Godindi himboahü ngiri yihombondefi

¹⁹ Sihiri ngori nindoumbo ngusüfo pandihundan rananimbo anihondü hohoanimo sunguri-hunduhanefi ra fifirarihundi, nga ranimboane asu Godindi himboahü shefi ngusüfoambe afundihu hohu niboardemboyefi. ²⁰ Asu shefi ngusüfoambe yiboaruko-ndihimunani, ambe! Sihiri rarihu fifirarihundi God ai adukar-ani, nga shefi ngusüfoambe adukariyupoani. Nga asu God ai mungu fifirareandi ra. ²¹ O Wandafi mam, shefi ngusüfoambe shefimbo yiboarukofe-koateyeiani, sihiri Godindi himboahü moai yihimboyefi. ²² Sihiri ahandi ahinümbi hohoanimo asu ai hohoanimoayu ranahambo sungundi-hundan animbo asu ranani moatükuni sihiri Godimbo dündahundoani ai shefimbo

ndayamunümbui. ²³ Ahandi ahinümbi hohoanimo nda: ahandi Nimori Sisas Kraiss ranahambo anihondumbo-ndihindühi asu siheihorari simbori ngusüfo pefindürindei Sisas sihefimbo hoafimayu süngu. ²⁴ Nindou mamai ai Godindi ahinümbi hohoanimo süngwareandi ana, ai God-dibo nimanidimbui asu God ai-dibo nimanidimbui. God ai ahandi Yifiafi masemuni ranimboane asu sihiri rarihu fifirarihundi God ai sihefimbo sowahi amaru.

4

Godindi Yifiafi Aboed-ane asu bidifiri yifiafi moaruwai-anei

¹ O wandafi mamai, Godindi hoafi tikai hoafiyomo-rundeimbi afindi hifini ahoahoangomo. Nga nindou siheimbo hoafindomondühi, 'Ro Godindi Yifiafumb-anahi,' mbisimondani, se munguambo ra anihondumbo-ndihimboyei. Nga se yifiafi mungu ranahambo randihi hondihindühi Godindi-mayoyo asu hifinindiyo ra randihi fifirindihindi. ² Se Godindi Yifiafi Aboedi randihi fifindihimboyei ra: Nindou ai hoafiyuhü, 'Sisas Kraiss ai nindoumbomefiyu,' mbüsüani ana, nindou ranai Godindi Yifiafi Aboedümb-ani. ³ Nga nindou ai hoafiyuhü Sisass ai moai nindoumbofiyo mbüsüani ana, nindou ranai Godindi Yifiafi Aboedümbi-yupoani, nga moaruwai nendeimb-ani. Nindou ra Sisassindi hürütümb-ani se himboriyeianai ai düdümbui masei, nga sünümbuani. ⁴ O nimoakidibou, se Godind-anei, nga Godindi Yifiafi Aboedi sihei flambe amaro ranai hifinindi nendi moaruwai ranaheimbo ngasünda-reandüri, nga se ranaheimbo harihehimboane. ⁵ Nindou ranai hifinind-anei, nga ranimboane ahei hoafi ra hifinind-ayo. Nga hifinindi nindou mungu ai ahei hoafi ra himboriyei arihündi. ⁶ Nga sihiri Godind-ane fi asu nindou ai Godimbo fifirariorai ranai sihefi hoafi himboriyei arihündi. Nga nindou ai Godindiyeipoani ranai ngiri sihefi hoafi himborindei. Ranimbo sihiri anihondü Yifiafi ranane, tikai yifiafi ranane ra fifindi-humboane.

God ai ngusüfo pefe hohoanimo nimindh-ani

⁷ O wandafi mamai, God ai ngusüfo pefe hohoanimo nimindh-ani asu sihiri wandafi mamimbo ngusüfo pandihu-ndürimboane. Nindou ai ngusüfo pare arandi ranimbo ai Godindi nimor-ani asu ai Godimbo fifirariri. ⁸ God ai ngusüfo pare-randeimb-ani asu nindou ai wandafi mamai ngusüfo pefekoate-aye ranai moai Godimbo fifiriorai. ⁹ God ai Nimori mamümb-ani, nga asu raniyu sihiri yangiri gedühi ni ngombohündambo Nimori ra koamarheiri. Ranimboyu asu God ai sihefimbo ahandi ngusüfo pefe ra weindah nafuimaramuni. ¹⁰ Nga ngusüfo pefe ra rahurai-ane. Moai sihiri Godimbo ngusüfo parihuri, nga God ai sihefimbo ngusüfo pearnunühi sihefi moaruwai hohoanimo ra gogori-hefembohündambo ahandi Nimori hifina koamarheira kusü yifimayu. ¹¹ O wandafi mamai, God ai sihefimbo afindi ngusüfo pararemunai ranimboane asu sihiri amboa simbori ngusüfo pefiri-ndefimboane. ¹² Nindou mamai ai-amboani moai Godimbo horiri. Nga sihiri simbori ngusüfo pefirayefi ana, ranimbo God ai sihiri-babidi anüngu asu ahandi ngusüfo pefe hohoanimo sihefimbo adükari hamindi tükufemboane. ¹³ God ai ahandi Yifiafi Aboedi sihefimbo masemuni ranahambo fifirarihundi ana, God ai sihiri-babidi anüngu asu sihiri ai-babidi aniboade fi. ¹⁴ Ape God ai hifinindi nindou farifehembohündambo ahandi Nimori koamarheira makusu. Ra ro hoeirihu hoahumboane fi bokarihehu arihündi. ¹⁵ Nindou ai weindah hoafiyuhü, 'Sissas ai Godindi Nimor-ani,' ehü ana, God ai nindou ra-dibo nüngumboani

asu nindou ranai God-dibo nungumboani. ¹⁶ Asu God ai sihefimo ngusüfo parareamuni ra fifirihu mburihu anihondumbo-arihundi. God ai ngusüfo pefe nimindh-ani. Nindou ai ngusüfo pefe hohoanimo sünguareandi ana, ai God-dibo anungu asu God ai-dibo anungu. ¹⁷ Godindi ngusüfo pefe hohoanimo ra sihefimo adukari hamindi tükefembo nahurai-ane: Sihiri diboaddondihu ngusüfo pandihundan animbo sihiri Sisas hifini manungu nahurai nimboemboyefi. Ranimboane asu God ai munguambo nindou yibobonde-andürani rasimboani ngiri yihimbondefi. ¹⁸ Ngorumbo ngusüfo parihi-rihindeimbi ai ngiri yihimbondei. Ngusüfo pefe hohoanimo ra adukari hamindi tükündifeyoani yihimbo ra raguanimbo-ndifemboe. Yihimbo hohoanimo nimindh-ane ra: God ai nindou-yafe hohoanimo moaruwai ranahambo rani tñirifo dagadürimbui. Nindou ai yihimboyei arihundi ranaheimbo Godindi ngusüfo pefe hohoanimo moai adukari hamindi tüküfeyo. ¹⁹ God ai-boatei sihefimo ngusüfo pamareamuni ranimboanefi asu sihiri ahambo ngusüfo pararihuri. ²⁰ Nindou mamai ai hoafiyuhüya, 'Ro Godimbo ngusüfo pararihini,' yahuhü asu ahandi wandafi mamimbo yiboaruko-areandi ana, nindou ranai tkai hoafimb-ani. Nindou ranai nindou hoeireandürühi ranaheimbo ngusüfo pefekoate-ayu ana, asu God hoeifekoate-ayu ranahambo ngiri ngusüfo pandiri. Nga nindou ahandi wandafi mamimbo hoeireandürühi ranaheimbo ngusüfo pefekoate-ayu, asu nungunde God hoeifekoate ranahambo ngusüfo pamandira? ²¹ Hohoanimo nda sihiri Kraisindi-mayo masahumindefi ra, nindou ai Godimbo ngusüfo parariri ranai ahandi wandafi mamimbo-ambo ngusüfo pambire-ndüramboane.

5

Anihondumbo-rihindeimbi ai hifinindi hohoanimo pühiei afoasihindi

¹ Nindou mungu Sisas ai Kraisi-ani sei anihondumbo-arihindi ranai Godindi nimor-anei. Nga nindou mungu Afindambo hohoanimoaye ra asu Nimorimbo amboa hohoanimo-yehane. ² Sihiri Godimbo hohoanimo-yefühi asu ahandi ahinümbi hohoanimo sünguarihundi ana, ndarihu sihiri fifirarihundi: Sihiri Godindi nimor-ane. ³ Godindi ahinümbi hohoanimo sünguarihundi ana, ahambo ngusüfo parihuri arihundi, nga ahandi ahinümbi hohoanimo süngufembo tñümbiyoponi. ⁴ Mungu Godindi nimor-ayei ranai hifinindi hohoanimo ra pühiei foasihindühane. Godimbo anihondumbo-rihurimboanefi ranimboane hifinindi hohoanimo moaruwai ra pühieyefi foasihumboanefi. ⁵ Nga didiyei hifinindi hohoanimo ra pühiei afoasihindi? Nindou ai Sisasimbo Godindi Nimor-ani seihü anihondumbo-arihori ranai hifinindi hohoanimo ra pühiei foasihindühane.

Sisas ai ahandi Nimor-ani ra God ai nafuimaramuni

⁶ Sisas Kraisi ai kusü hoenambo hundürüyu asu nimi keimbi karhedeimbifih ahandi hori peyowohü asu ai yifimayu. Nga ai kusü hoenambo hundürümbo yangriyupoani, nga ahandi hori peyowohü asu ai yifimayu. Godindi Yifiafi anihondumbo rani hoafi ra anihond-ane yaho nafuiarandi. ⁷ Nga ngimi ai anihondumbo hondü hoafimayei. ⁸ Godindi Yifiafi Aboedi, hoe, hori, ngimi ranai hoafi hoafimayei, nga ahei hoafi ra mamane. ⁹ Nindou ai anihondumbo hoafi hoafayomo ana, ahamundi hoafi anihondumbo-ndihumboyefi. Nga Godindi anihondü hoafi ra nindou-yafe hoafi ngasünde-andühane. Nga God ai hoafi ra ahandi Nimorimbo-hündambo anihondumbo hoafimayu. ¹⁰ Nindou ai Godindi Nimorimbo

an+hondümboriri ranan+mbó ai ngusüfoambe yare fifirareandi Sisas ai God+ndi N+mor-ani. Nga nindou ai God+ndi hoafi an+hondümbófe-koate-ayu ana, God+ndi an+hondü hoafi ahandi N+mor+mbó hoaf+mayu ra moai an+hondümbóreandi. Ranana ai God+mbóya, 'Ai t+kai hoafiyu-randeimbani,' yahu arandi. ¹¹ God+ndi an+hondü hoafi nda: God ai sihef+mbó ramareamuna sihiri gedühi yangiri n+boademboyefi. Nga yangiri n+ngombo ra God+ndi N+mor+ ai n+m+nd+h-ani. ¹² Nindou God+ndi N+mor+di+bo anüngu ai gedühi yangiri n+ngumbui. Nga nindou ai God+ndi N+mor+di+bo n+ngokoate-ayu an+mbó, ai gedühi yangiri n+ngokoate-ndümbui.

Sihiri yangiri gedühi n+boademboyefi ra fif+nd+humboane

¹³ Se God+ndi N+mor+mbó an+hondümbor+hor+ri+hünd+imb-anei, siheimbo hoafi nda sürü papar+handi. Se gedühi yangiri n+boadeimboyei ra fifir+mb+ri+hinda sahehea sürü papar+handi. ¹⁴ Ranan+ moatükun+ God yifirayu ran+mbó ahambo düd+nd+huran+ sihefi hoafi h+mbor+nd+imbui. Nga ra fifirar+hundi ranan+mbó asu ahambo hoaf+mbó moai y+h+mbor+hur+ r+hundi. ¹⁵ Nga ahambo düd+nd+huran+ sihefi hoafi h+mbor+nd+imbui ra fifirar+hundi. Ranan+mbó ranan+ moatükun+ refembo ahambo düd+nd+huran+ sihef+mbó randeambui ra fifirar+hundi. ¹⁶ B+di+firi hohoan+mo moaruwai nindou mam+ ai randeandan+ ranan+mbó ai awand+hoembui. Nga b+di+firi hohoan+mo moaruwai nindou rawareandi ana, ngiri awand+hoayu. Kristen ngörü ai hohoan+mo moaruwai rawareandi ana, asu ngörü Kristen ahambo hoeindiran+wan+ ai ahambohündambo God+mbó di+di+baf+ndümbui. Ranan+mbó asu God ai ahambo fand+heiran+ yangiri n+ngumbui. Nga awar+hoeimbi hohoan+mo moaruwai sapo horombo hoaf+mayah+ ranahambo God+mbó di+di+baf+fembo moai hoaf+yahi. ¹⁷ Munguambo hohoan+mo di+di+boadofe-koateayo ra ai hohoan+mo moaruwai-ane, nga b+di+firi hohoan+mo moaruwai nindou ai rawareandi ranan+mbó ngiri ai awand+hoayo. ¹⁸ Sihiri ndar+hu fifirar+hundi: God+ndi n+mor+ ai moai hohoan+mo moaruwai süngur+hi r+hündi, nga wan+. Nga God+ndi N+mor+ Sisas ai aheimbo hifandandüri arandi, nga Satan ai ngiri aheimbo künd+fi hündamündündüri. ¹⁹ Nga sihiri ndar+hu fifirar+hundi: Sihiri God+ndi n+mor-ane fi, nga Satan ai hif+n+ndi nindou mungu hifand+randüri arandi. ²⁰ Asu sihiri ndar+hu fifirar+hundi: God+ndi N+mor+ kusü an+hondü God ranahambo fifir+fimbohünda sihef+mbó yamunde h+n+ngire-amun+mbóani. Nga sihiri God ar+mb+ni Sisas Krais-bab+di+mbó an+mbóefi. Ai God hond-ani asu koadürümbo-koadürümbo yangiri n+ngombo n+m+nd+h-ani. ²¹ O n+moak+di+bou, se t+kai god+mbó hohoan+mo-mboyopon+. Kar+has+handüri.

2 Son

Pas yimbu Son ai sürü papimarandi

¹ Meao, sihambo God ai ahandihoari kamafoareanini ranimbo anihandi ro aborüdi siheimbo kameihi hifandi-rihandeimbi nindou-anahi pas nda sürü paparihandi. Siheimbo anihondumbo ngusüfo parariheandüri ra ro yangiri-yahipoani, nga mungu anihondü hoafi fifirihindeimbi ranai amboa siheimbo ngusüfo pararihindüri. ² Siharri anihondü hoafi ra anihondumbo-arihundi, nga koadürumbo-koadürumbo anihondumbo-ndihumboyefi ranimboanahi siheimbo ngusüfo parariheandüri. ³ God arimbini Sisas Kraisi sihefimbo ngusüfo parineamunühi, rananimbo siharri ngusüfoambe afundihu kündihu hoahu ni mandefühi anihondü hoafi anihondumbondihu asu ngorumbo ngusüfo pandihu-ndürimboyefi. ⁴ Sihafi nimori bidifiri anihondü hohoanimo süngurühi arihündi sihefi Ape God sihefimbo hoafimayu nou, ranimbo himboriya heheamboanahi hihifi-hihifayahi. ⁵ O Meao, ro se nda randowandi saheamboanahi hoafiyahühi, 'Sihefi-hoari simbori ngusüfo pefiri-ndefimboane,' asahi. Hohoanimo ra sihambo sürü parari-handi nda simbori moatükuniyopoani, nga horombo hondü masahumndef-ane. ⁶ Siharri yahurai wandafi mamimbo ngusüfo pandihu-ndürimboane ranane Godindi hoafi süngufeayo. Horombo hondü se Godindi hohoanimo ra masahümündi, 'Se ngorumbo ngusüfo pandihindüri.'

Siharri Kraisi ndi hoafi ra ngiri hini ngi ndihundi

⁷ Tikai hoafümbi afindi hifi ndanihü hahabodei wakarihindi. Nga ai ngiri weindahi hoafindeihü, 'Sisas Kraisi ai nindoumbo-mefiyu,' mbi sei. Nindou ranai tikarihi hehimboanei, nga asu Kraisi ndi hürütümb-anei. ⁸ Se hibadihumbo. Rani-moatükuni se Godindi warambeahindi semindimbo sei hehimbo ranimbohünda ratüpuri mayei ra se hibadihumbo, nga hini ngi ndihimboyei. Nga tinjirifondefühi Godindi-mayo takini aboedi ra yihoe fi ratüpuri-mbohünda ndahumndefimboane. ⁹ Nga nindou mamai ai Kraisi ndi hoafi ragu pire haya ngorü hohoanimo süngure arandi ranai ana God ai ngiri ai-dibo ni mandu. Nindou ai Sisasi ndi hoafi süngure arand-animbo God arimbini Sisas-dibo nindou ranahambo sowahi nimboambo yafani. ¹⁰ Nga nindou mamai siheimbo sowahi tükündifihumbo yamundife hoafi ra hoafikoate-nduani ana, se nindou ranahambo ngiri hihifindihorühi worinindihori, nga wani. ¹¹ Nindou ai ahambo hihifarüri ana, nindou ranai ahambo ahandi moaruwai hohoanimo ranahambo fariheiruhani.

Bidifirana hoafi

¹² Ro siheimbo hoafi afindi hoafimbo saheamboyahü, nga pepafihü sürü pefembo moeisahi. Nga ro siheimbo sowanambo sini wataporimbo saheamboyahü siharri hihifi-hihifimbohünda. ¹³ Sihafi akidi God ai ahandihoari kamafoareandi ahandi nimori ai sihambo hihifarühüni. Karihasi.

3 Son Pas ngimi Son ai sürü papimarandi

¹ Ro anihondumbo-rihindeimbi hifandiri-handeimb-anahi, wandi wandafi Gaius, sishambo pas nda sürü paparihandi. Sishambo anihondumbo ngusüfo parariheanini. ² O wandafi, sishambohündambo Godimbo didibafayahi. Sishafi ngusüfo didiboado-rihoemb-ani, nga sishafi ranani moatükuni ra yahurai didiboado-ndihoayowa se aboedi mbimarifa sahehea ranahambo Godimbo hoafiyahühi didibafayahi. ³ Wandafi mamı, horombo bidifiri ai wambo sowahi tüküyafu hoafiyomondühi yahomoya, 'Hapoana Gaius ai anihondü hohoanimo süngure arandi horombo rasüngumareandi nou,' mehomo-ndamboyahı ranahambo afındi hıhıfi-hıhıfımayahi. ⁴ Wandı nımorı ai anihondü hohoanimo süngurıhi arıhündı ranı hoafı ra hımborayahı ana, ro afındı safı hıhıfi-hıhıfıya arıhandı.

Gaius ai aboedi didiboadorıhoei ratüpurıyu arandi

⁵ O wandafi, se wandafi mamıambo didiboadoro farıhawandürı arandi. Nga asu se wandafi mamı ndıfoambo amboa farıhawapurı arandi. ⁶ Nındou rotumbo tüküyahi-rıhündeimbi-yafe hımbıoahü hoafiyomondühi yahomoya, 'Gaius ai yıhoefıambo ngusüfo pareamunühi mafarıhemunı,' mehomo. Se ahamumbo nafı ngınambo warı ngınırowapurı arandi God ai refı arandi nou. Se rawarowandi ana, aboed-ane. ⁷ Ai Sısasımbıohünda hoangomo arundi, nga nındou ai anihondümbıofe-koateyeimbı aheımayo nını-moatükunı moai sowandümo. ⁸ Nındou yahurai sıhırı fehefepurıamboane asu rananıambo sıhırı ai-babıdı Godındı anihondü hoafı fandıhehurı-mboyefı.

Diotrefes ai hohoanimo moaruwai süngumareandi

⁹ Horombo ro Kraisındı nendı ranaheimbo pas sürü parıhe koamarıheheandi. Nga Diotrefes ai aheı bogorımbondahe nımbıoambo yahuhaya yıhoefı hoafı moai hımborıyu. ¹⁰ Ranıamboane asu ro didı tükündaheandühi ahandı ratüpurı ranahambo hoafında-handımbıoyahi. Ai yıhoefıambo-hündambo moaruwai hoafı wataporıyu wakıre arandi. Ranı ratüpurı yangrıyopıanı, nga ai sapı wandafi mamıambo hımbıokaboako-marapurı. Nga nındou ai nındou ranahambo worınıfımbıo hohoanımondeiani, Diotrefes ai aheimbo yowanı yahu arandi, nga ngırı ro-babıdı rotundımo yahupurı arandi.

Demitrius ai hohoanimo aboedi süngure arandi

¹¹ O wandafi, se ngırı hohoanimo moaruwai süngundowandi. Nga hohoanimo aboedi süngundowandi. Nındou ai aboedi hohoanimo süngundeandani ana, ai Godındı nımor-ani. Nga nındou ai hohoanimo moaruwai süngundeandani ana, ai Godıambo hoefıkoate-ani. ¹² Munıgu ai Demitriusıambo aboed-ani aseı. Nga ra anihond-ane munıgu ai fıfırıhındı. Ro-amboa ahambo anihondumbo hoafıyahühi aboed-ani asahi, nga wandi hoafı anihond-ane ra se fıfırowandi.

Bıdıfırana hoafı

¹³ Sıshambo ro afındı hoafı hoafıambo samboanahi, nga pepafıhi sürü pefembo moeisahi. ¹⁴ Awi hıbadandırı, nga se-dıbo wataporımbıohünda sıshambo sowana sınıambo samboanahi. ¹⁵ Se ngusüfoambe afundo künde

hawa nimbafi. Wandafi mamai ai sihambo hihifarihünini. Yihoefti wandafi
mamimbo mamamindandürühi hihifindandürü.

Sud Pas Sud ai sürü papimarandi

¹ Karıhasıhandürı, ro Sud Sisas Kraısındı ratüpurıya-rıhandeımbı, Semsındı akıd-anahı. Ape God ai sıheimbo mborai yahundürühi ıgusüfo pamareandür-aneı asu Sisas Kraıs ai hıfandımarandüra se ıgınındı anımbœei sıheimbo pas nda sürü paparıhandı. ² Nga Ape God ai sıheimbo hıpoambofe hohoanımo, ıgusüfo afurıfe kife hohoanımo asu ıgusüfo pefe hohoanımo afındı mbısgadür-amboane.

Tıkai hoafı yamundu-rundeımbı nındou

³ Wandafı mamı, horombo God ai sapa sıhefımbı munıgumbo aboedambo-mareamunı ranahambo sıheimbo pasambe hoafındahandürı saheheamboyahısi. Nga awi hapondanı ana sıheimbo pas nda sürü papırıhandühi sıhırı anıhondümbœfe hohoanımo masahumındefı ra tıkaruhou yamundu-rundeımbı ai tüküme funda wambo ıgusüfoambe botımareandıra se ranahambo gifembohünda ıgınındı-hamındıhandürı samboanahı. God ai mamımbı yangrııyu ahandı nendı ranaheimbo anıhondümbœfe hohoanımo masagadürı. ⁴ Nga nındou Godımbı hohoanımo-koateyomo-rundeımbı ai sıhefı mbusümo dıbo hasıyafu tüküıyafu sıfomomboanemo. Rananemo asu ai Godındı-mayo moanı hıpoambofe hohoanımo ra hıhıru ıgorü sünguru hoafıyomo arundı ahamundı moaruwai hamındı hohoanımo ra gabudıfe-mbohünda. Rananemo ai sıhefı Bogorı Adükarı Sisas Kraıs ranahambo yıboarukoruwurühü daboadı hıhırımarıwurü. Horombo hondü Baıbor yahoya, 'Nındou ranai süngunambo asübusı ndowandümbœmo,' meho.

⁵ Awi se ndanı hoafı ndanahambo ndorıhi fıfırıhi-mboaneısi, nga awi ro sıheimbo namühı hoafındahandürı samboanahı. Adükarı ai İsrailerımbı aboedambo-mareandürı İsip hıfambeahındı, nga ai süngunambo nındou ahandı hohoanımo anıhondümbœfe-koate-mayeıa asu ai aheimbo moaruwaimbo-mareandürı. ⁶ Horombo sünambeahındı nendı ai God ratüpurı ahamumbo masagapurı ra moei yahomo hou hıfandıkoate hınııgımarundı. Nga ai moanı ıgoafı hınııgı-marundamboıy, asu God ai ahamumbo sen ıgınındınambo hüputüpu-rapurümündı mbura nımbı nımarowambe ragu papi-hoafııyupurımbı-hünda hınııgı-mareapurı. Asu God ai ahamumbo tıırııfo saımbohünda ai Godındı yıbobofembo sı ranahambo hıfandundühi amarımo. ⁷ Yahurai-ane horombo nındou Sodom asu Gomorahündı asu ıgoafı akımı ranı fıkmı adaburo ranıhündambo nındou amboanı sünambeahındı nendı ramefundı nou yarıhi hohoanımomayeıane. Ranııy asu God ai aheimbo hai koadürümbo horı-randeımbı ranambe hınııgı-mareandüra asübusı afındı masahümündı. Nga aheimbo yandıhu hondıhundürı mbundıhumbı anımbı asu sıhırı amboanı yahurai refeıpoanı, nga ranahambo ndondıhu türüboadı-humboane.

⁸ Mamı ranı-süngumboane nındou ranai-amboanı nıne-moatükunı yafogoadınambo nahurai tüküfeyoanı ranahambo süngurıhindühi moaruwai hamındı nındou tükümehindı. Rananeı ai Godındı ıgınındı ranahambo daboadı hıhırıhindühi hımbıamupuımbı-randeımbı sünambeahındı nendı ranahamumbo tırıfoefe hoafııyahüpürı arıhündı. ⁹ Horombo sünambeahındı nendı-yomondı bogorı, ahandı ndürı Maıker, ai moai ramarıhindı nou rareandı. Nga ai Satan-dıbo Mosesındı fı

ra d+di manderümündi safani hena simbori hoafiyafandühü ai moai Satanimbo tirifoariri papi-hoafirüri. Nga ai yare hoafiyuhü yahuya, 'Adükari ai-animbo s+hambo moaruwai watikoafi-mbiyun+n-amboane!' mehundo. ¹⁰ Nga nindou ranana n+mindü ra fifirifekoate wamboanei ranahambo ai tirifoarihi hoafiyei ar+hündi. Asu ai nin+hondi nahurai hohoanimo fifirife-koate-anei nini-moatükuniyo hohoanimoambe tükefeyo ra süngurihi ar+hündi. Ranane asu ahei rani hohoanimo ranai aheimbo moaruwaimbo-reandüri arandi. ¹¹ Hi+poanimboebou-anei, nga aiana asübusi afindi ndahümündimboyei! Aiana sapo horombo Ken hohoan+momayu hohoanimo-ane süngurihi ar+hündi. Aiana horombo Baram tikare-haya ramefiyu nou ai kaki sem+ndimbo-hündambo yangiri ratüpuriyeyi ar+hündi. Kora ramefiyu nou ai Godimbo süngufekoate-mayei-amboani asu ai aheimbo moaruwaimbo-reandüri+imboani.* ¹² Se mamü fandühi n+marimbo nindou ngorumbo aboedi hohoanimo-yondorambo sesesi-yeihi n+marian-anemo asu nindou ranai se-bab+di n+marimondühi ahamundihoari sowasümondühi nindou bidifirambo saikoate-memo. Ahamundi hohoanimo ra sihei fandühi ar+hündi ra moaruwaimboru arundi asu ai didibudümbi moatükuni nahurai-anemo. Rananemo asu ahamundi fimbo yangiri-anemo aiana hohoanimoyomo hoangomo arundi. Aiana sapo mburüngai werinambo kikamindi pireandani hoe-koate moani goagu aho yahurai hamindi nend-anemo. Aiana sapo n+mi hisi simboani hisi-koate an+ngo nahurai-anemo. Asu ngoambo n+mi sapo nindou ai ahas+harü kibodir+hinda emündü pefoi haya yapari an+ngo nahurai-anemo. ¹³ Ahamundi amoan+ngümbi ratüpurü ra sapo hohoambu afindi howohü wutipuari semindi ho momoehoani koarar+hendi yahurai-anemo. Horombo God ai sapo mupui hoahoango-randeimb+imbo n+mbi n+marowambe rani+hü koadürümbo n+mandifi ndandi yahuhaya hin+ngimareandi yahurai-anemo.

Nindou ranai t+ngirifo moaruwai ndowandümbemo

¹⁴ Enok ai Adam nüngu-ambeahindi 7 amoaombofi tüküfi manüngu. Ai nindou ranahamumbo horombo hondü hoafiyuhü yahuya, "Hoeirühi! Adükari ai ahandi sünambeahindi nendi afindi tausen engoro rani-bab+di+imbo kudümbui munguambo yibobofe-mbohündambo. ¹⁵ God ai nindou munguambo 'se hütüyei,' mbüsü haya ahambo fifirifekoate-ayeyi ranaheimbo t+ngirifo dagadür+imbui. Sapo ai Godimbo hohoan+mokoate moaruwai hamindi moatükuni ratüpurü süngurihündühi asu ai Godimbo moaruwai hamindi hoafi hoafiyeyi mar+hündi ranimboane ranaheimbo t+ngirifo dagadür+imbui," mehu. ¹⁶ Nindou ranai ana nin+nimbo ra ai yiboaruko hoafiyomo wakirundühi nindou ngoründi-wami papife hoafi afindeimb-anemo. Aiana ahamundi moaruwai hohoanimo mengoro rani-yangiri-ane sünguru homo arundi. Aiana ahamundi fimbo bor+yomo arundi asu nindou bidifiramboya, ai y+hoefi hohoanimo rani-süngumbiri-hinda yahomomboanemo aheimbo hoafi nafirundüri arundi.

Se hibad+hümbö sihei an+hondümböfe hohoanimo ra kikih+indühümündi

¹⁷ Se wandi ngusüfohünd-anei, se sapo n+ne hoafi s+heimbo s+hefi Adükari Sisas Kraisi+ndi hoafi sowandümo homo-rundeimbi ai horombo hoafimemondüri ranahambo hohoanimondei. ¹⁸ Ai s+heimbo yaru

* **1:11:** Ken ai ahandi akidambo nginindiyuhü hifikoamariri (Stat 4). Baram ai kaki sem+ndimbohünda Israerimbo moaruwaimbofe hoafi hoafimayu, nga God ai moai ahandi hoafi himboriyu. (Namba 22-24, fo 23:4-5). Kora ai Mosesimbo daboadi h+hir+mariri ranimboane asu God ai ahambo hifikoamariri. (Namba 16).

hoafi-yomondühüya, “Bidi-firanambo si tüküfeyo-ambe ana, tirifoaru hoafi-yomo-rundeimbi tükündafumboemo asu ai ahamundi Godimbo firi-fe-koate hohoanji süngundu ndumboemo,” mehomonduri. ¹⁹ Nindou ranai hifinindi hohoanimo sünguru asu yikürübüru-rundeimb-anemo. Yifiafi Aboedi ranai moai ahamundi ngusüfoambe nimaropuri, nga wani. ²⁰ Nga wandafi mam, sihei anihondümbofe hohoanimo ra Godindi yangirane asu se nginindi anihondümbo-fembohünda simbori farihafirindei. Sapo Yifiafi Aboedindi-mayo nginindi raninambo-animbo Godimbo didibafindei ndühündi. ²¹ Godindi ngusüfo pefe hohoanimo ranambe nimboei ngei. Se sihefi Adükari Sisas Kraisi ranai ahandi hipoambo hohoanimo ranambo yangiri koadürümbo-koadürümbo ningombo ra ndemunimbui mbisei hehi himbondeihini nimboei. ²² Nindou didiyei ai ndofe anihondümbofe-koate moani mbusümondühi nimboei wakarhindi ranaheimbo hipoambo-ndihinduri. ²³ Bidi-firi nindou aiana hai ngoafina ho nafini aniboadei, nga se nimai aheimbo ranambeahindi kündahi hündühümündi-hünduri aboedühi pindhinduri. Nindou bidi-firi ahei ngusüfoambe botifembo moaruwai hohoanimo aheimbo hifandiranduri arandi. Nga se aheimbo moani yihimbondeihini hipoambo-ndihinduri. Hibadihündi, nga ahei moaruwai hohoanimo raninambo se moaruwai tükündahimboyei.

Godimbo hihifi hoafi

²⁴ Sihiri God mam yangiri ahambo aboed-ani mbisefimboane. Ai-animbo siheimbo kikihindamündü nünguan asu se ngiri anihondümbofe hohoanimo hiningindhindi. Ai-animbo siheimbo ndemündünduri gafu didiboadonde ahandi himboamupuimbo-randeimbi himboahü ranambe huti-koate hihifi-hihifi kapeihü hiningi-ndearümbui. ²⁵ God ai sihefimbo aboedambo-reamuni-randeimb-ani. Sihefi Sisas Kraisi anidi sünguyu Godimbo hoafiyehi seiya, “God ai adükari ndüreimb-ani, adükari bogor-ani, nginindi adükareimb-ani asu muṅguambo moatükuni hifandandeimb-ani,” mbiseiamboane. Muṅguambo si horombo maho ai yahurai manüguane asu hapondanambe asu süngunambo amboani ai moani yahurai koadürümbo-koadürümbo nüngumbui. Anihond-ane.

Dibohindi Hoafi Weindahifembo Hoaf-ane Hoafi God ai Sonimbo weindahimareandi

Boatei hoafi

¹ Hoafi nda dibo menjoro-ane, nga Sisas Krai ai weindahimareandi. God ai ahandi ratupuriyei-rihundeimbi ranaheimbo nini-moatukuni nimehinou tukufemboayo nafuimbiyunduri yahuhaya Sisas Kraiimbo nafuimayundo. Rani-moatukuni ra sunambeahindi nendi ai Kraiindi ratupuriyurandeimbi Son, wambo sowana koarheira kusu weindahimareandi. ² Raniyo asu Son ro nini-moatukuniyo hoeimarheandi ranahambo anihondumbo hoafimayahi. Rani-moatukuni ra Godindi hoafimayo-wamboyo asu Sisas Krai ai ranahambo anihondumbo hoafimayu. ³ Nindou ai nini-moatukuni sunguna tukufemboayo hoafi nda nindou bidifiriyei himboahü ritimira arandi aiana hihifi-hihifimbiyuwamboane. Asu nindou didiyei ai ndani hoafi sürü papmarandi ranahambo himboriyei hehi sunguarhindi ai hihifi-hihifimbeyeamboane. Nini-moatukuniyo tukufemboayo si ra ngiri amitata tukundifeyo.

Kraiindi nendi 7-ngoafumbi amarei aheimboane hoafi nda

⁴ Ro Son-anahi nda, ro 7-ngoafumbi Kraiindi nendi Esia hifambe amarei siheimbo sürü nda paparhandi.

God haponda anungu, horombo hondü manungu, asu sungunambo ningomboayu ranani, asu yifafi 7 ranai ahandi adukari bogorindi nimarifondi hangifoani amarei, asu Sisas Krai aiane siheimbo moani hipoambo-ndihindürühi ngusüfoambe afurife kifimbi hohoanimo mbisahü-ndüramboane. ⁵ Sisas Krai-ana ai ndore anihondumbo weindahi hoafiyurandeimbani. Ai boatei yifihündi botifi haya, asu ai munguambo moatukuni hifi ndanihü bogorimboyahi ninouaye ranahei adukari bogorani. Sapo Sisas aiyu shefimbo moani hipoambo-reamunühi ahandi hori ranambo moaruwai-ambeahindi aboedambo-mareamuni. ⁶ Raniyu shefimbo, God ahandi afindi ranahandifihi didibafiferambohünda adukari bogorimbore hinngi-mareamuni. Sisas Krai aiana nduri adukarumbindu haya koadürumbo-koadürumbo nginindimbiyuwamboane. Nga anihond-ane!

⁷ Awi se himboriyei! Ai ngiri amitata mburungai bitapinde haya kudu.

Nga asu munguambo nindou ai hoeindi-horimboyei.

Asu yifarinambo wafusimaründümo nindou amboa hoeindüwurimboemo.

Asu ahambo sunguna mungua hifinindi siri amboa aranihoafindeimboyei.

Yini, ndani-moatukuni ra tukundifemboe. Nga anihond-ane.

⁸ God Adukari ai hoafiyuhü yahuya, “Roanahi horombodidiya asu sungudidiya arihandi. Roanahi haponda animboahi, horombo manimboahi asu sunguna nimboamboyahi. Asu ro nginindi hamindi hond-anahi,” mehu.

Son ai Kraiimbo hoeimariri

⁹ Ro sihei wandafi Son-anahi. Ro se-babidimbo ningombo asubusi Sisas-dibo asahümündi ra semindi mburumbo God nginindi hifandarandi ranambe ningomboanahi. Sihiri munguambo nine tinirifo afindi tükefeyo ra mam hini ngirou nimboefimbo sahumindefüh-anehi. Ro Godindi

hoafi asu hoafi Sisas weindah-i-mareandi ra bokamari-heheandamboyei wambo hemafoari-hindira asu ro ha airan Patmos-wami manimboahi. ¹⁰ Adukarindi si ra tukufehiyo asu Yifiafi Aboedi wandi flambe nginindi tukufehiyo asu wandi daboarani himboriyahane nindou mam hoafimayu ra fufuji nahurai pukuna hoafimayu. ¹¹ Ai yare hoafiyuhü yahuya, “Nini-moatükuniyo hoeiaro-wandi ra se bukambe sürü papinda mbunda 7 ngoafümbi Kraisiindi nendi amarei aheimbo sowana koandihoeifi. Ngoafi ranana Efesus, Smerna, Pergamam, Taiataira, Sardis, Firadefia asu Raodisia-anei,” mehu.

¹² Raniyah asu nindou düdi wambo hoafimayu ranahambo hoeifimbo sahehea, hihiriyahe hoeirheandane gorinambo nafümbi ram nindife fondi 7 ranai maningomonda hoeimarheapuri. ¹³ Raniyo asu nindou mam ram nindife fondi rani mbusümo manüngu. Aiana Nindou Hondü nahurayu. Raniyu ai hoandari hoeari güdeandani hani tñjari gabudimafoareandamboyu asu gorinambo nafümbi ret nahurai ahandi misindihamindihü hühire haya manüngu. ¹⁴ Ahandi mbiro asu mbirinanji ana kayahi ninendi kifohayo asu sünu kifohi nahurai hamindimayo. Raniyo asu ahandi himboari ranai hai imami nahuraimayo. ¹⁵ Ahandi tñjari ana ain hai adukarambe mandife mburimbo himboamupuimbo-arandi nahurai hamindiyo makiaro. Raniyo asu ro ahandi hoafi ra himboriyahani sapo hoe hohoambuyo haya aho nahurai fumayo. ¹⁶ Asu ai mupui 7 ra warihondü warani wamberamündü haya manüngu. Asu ami-yomondi pisao ra yiboboani yihümiñdiyo-weimbi yihümiñdi hamindi ranai ahandi yahamonindi moanambühi tukife mbumarandi. Asu ahandi ngusümboari ranana sapo hüfñimbo hüfñhamindi si boakafoareandi nahurai hamindi simayo.

¹⁷ Raniyah hoeirhinhünda asu ahandi yirikimi yifi nahurai pimayah. Raniyu asu ai ahandi warihondü wara ra wandiwami nande mbura hoafiyuhü yahuya, “Awi se yihimbo-ndamboyafi. Roana weangurühi-didi hondüya asu süngu-didi hondüya-rhandeimb-anahi. ¹⁸ Asu ro yangiri nda animboahi. Horombo yifimayahisi, nga se himboyafi, roana haponda yangiri koadürümbo-koadürümbo animboahi. Ran-anahi asu ro Yifio-ramboane asu yifiafi ngoafi yipuri ra hifandarhandi. ¹⁹ Ranimboane awi nime-moatükuni hoeimarowandi asu haponda tükefeyo-ane asu sünguna tukufemboayo ra se sürü papindandi. ²⁰ Sapo se hoeimarowandi mupui 7 asu gorinambo nafümbi ram nindife fondi 7 wandi warihondü warani ranana dibohindi hoafi mengoro-ane. Ranahandi nimindi ra ndahuriane: Mupui 7 ranana Kraisiindi nendi-yei sunambeahindi nendi 7-anemo. Ram nimindi 7 ranana Kraisiind nendi 7-anei,” mehu.

2

Kraisiindi nendi Efesus ngoafihü amarei aheimbo hoafi aho

¹ Nindou ranai hoafiyuhü yahuya, “Sunambeahindi nendi Kraisiindi nendimbo Efesus ngoafihü hifandarandüri ranahambo sürü papindandi.

Nindou mam ai mupui 7 ahandi warihondü warani semündü haya gorinambo nafümbi ram nindife fondi 7 rani mbusümo hoahoangu wakimareandi ai hoafiyuhü yahuya, ² ‘Se muñguambo moatükuni wambohünda ratüpuriyei arihündi ra ro fifirthea-mboanahi. Asu ambe yaho yiboaruko-yiboarukofih hiniñgifekoate tñjirifoyeihi ratüpuriyei arihündi. Seana moai nindou moaruwai ranaheimbo sihei mbusümo niñgombo yifiriyei. Nindou ai hoafiyomondühya, “Ro-amboa Kraisiindi

hoafi sahum+ndefi hefi-r+hundeimb-anefti,” mehomo, nga an+hondü ana wani, se ranahamumbo yibobori-hipurühi fifir+hindi ra ai tikai hoafümbi nindou yangir-anemo. ³ Nga seana ambe sei hehi ngin+ndi n+imboeimbo asu wandi süngu tñir+ifo ra sahümündi hehi tñir+foyeih+ moai wambo süngufembo ra hin+ngir+hindi.

⁴ Nga sifah+ hoafi akidou engoro. Se weangurühi wambo ngusüfo pamarowandiri, nga haponda hin+ngi-marowandiri. ⁵ Se aboedi hohoanimo hin+ngifekoate-yafambe manimbafi ra nahurai hohoanimondafi. Nga asu hapondani ana se moaruwai hohoanimo hin+ngiro hawa horombo weangurühi süngumarowandi nou süngundandi. Asu se sifah+ hohoanimo ra ngorü-süngufekoate-ayafi ana, asu ro tükündahe sishambo tñir+ifo ndahan+n+hü sifah+ ram nindife fondi ra raguanambo-ndiheamboyahi. ⁶ Awi aboedi hohoanimo ranana sifah+ fiambe nimar+imboane: Asu ranane Nikoras+ndi sir+hündi nindou ranabei hohoanimo ranahambo yiboarukoro haf+ arandi. Ro-amboani ahei hohoanimo ranahambo ana yiboarukori+heandühanahi.

⁷ Nindou ai himboambe-mbindühi ana, awi ai moani himbo yangiri kumbireandamboane, sapo God+ndi Yifiafi Aboedi ranai Kraisi+ndi nendambo hoafendüri ranahambo! Nindou ai yifiariyu taborari+hoayu ana, n+im+ nindoumbo yangiri senda n+imboei-r+hündeimbi ranahandambo sesi y+mai mb+saha, ndemündümbui. N+im+ ranana God+ndi nümbürambe-ane an+ngo,’ ” mehu.

Kraisi+ndi nendi Smerna ngoafihü amarei aheimbo hoafi aho

⁸ Nindou ranai hoafiyuhü yahuya, “Sünambeah+ndi nendi Kraisi+ndi nendambo Smerna ngoafihü hifandarandüri ahambo sürü pap+ndandi.

Nindou düdi ai weangurüh+d+di asu süngud+di yifiyu haya asukai yangiri anüngu, ai ndare hoafiyuhü yahuya, ⁹ ‘Ro fifir+heandi sihei tñir+ifo af+ndi asu napokoate-ayei ra, nga se munguna napo af+ndeimbi hondanei! Ro fifir+heandi nindou bod+mondi ai siheimbo hoafi moaruwai hoafimehündüri ra. Ai hoafiyehi seiya, “Roana Sudahünd-anefti,” masei, nga aiana Suda hondüyeipoani. Aiana Satan+ndi nendi yangirane. ¹⁰ N+ine asübusi ndeara ak+im+ ham+ndi siheimbo tüküfemboayo ranahambo se yowani y+h+imboyopoani. Himboriyei! Satan ai bidifiri siheimbo refe hoeifendüri-mbohündambo karabus+ndearümbui. Asu 10 si se af+ndi tñir+ifo-ndeimboyei. Nga se an+hondümbond+hi ngeimbo yifayei amboani ro yangiri n+ngombo hohoanimo ngin+ndi napo nahurai ndahandüri+mboyahi.

¹¹ Nindou ai himboambembindühi ana, awi ai moani himbo yangiri kumbireand-amboane sapo Yifiafi Aboedi ranai Kraisi+ndi nendambo hoafayondüri ranahambo. Nindou didiyei yifiariyei tabori+hehi-r+hündeimbi aheimbo ana ngiri asukaiyo yifimboayo ranambo moaruwaimbo-ndeandüri,’ ” mehu.

Kraisi+ndi nendi Pergamum ngoafihü amarei aheimbo hoafi aho

¹² Nindou ranai hoafiyuhü yahuya, “Sünambeah+ndi nendi Kraisi+ndi nendambo Pergamum ngoafihü hifandarandüri ahambo sürü pap+ndandi:

Nindou mam+ ami-yomondi pisao yiboboani yihüm+ndeimbi masemüdu ranai ndare hoafiyuhü yahuya, ¹³ ‘Ro nahi se n+imboei ar+hündi ra fifir+he-amboanahi. Ngoafi ra sapo Satan ai ahandi ngin+ndi hifandarandi ran+hü. Nga seana, wandi ndüri ranahambo kik+h+safi-randifimbo-anafi. Horombo Antipas ai wandi ndüri ranahambo weindah+re-randeimbi manüngu asu moani wandi hoafi ran+ yangiri

hamindi süngumare hu. Raniyo asu sapo Satan ai nimarü ngoafihü ranihü sihei mbusümo ahambo hifokoamarihora yifimayusi, nga rani-simboani se moai sihei anihondümbofe ra dibonapirihindi.

¹⁴ Nga awi ro sheimbo hoafiyondürimbo hoafi akidou mbegori. Awi sehüdi bidifiri aiana Beramindi hohoanimo ra nginindi kikihiri-hümündimboanei. Ai Berakimbo yamundimarira asu Berak ai Is-raerimbo moaruwai hohoanimo nafuimendüra süngurihindühi tkai godimbo sesi shefeimbihündi sahüsi marihündi. Asu nindowenihai ai nimorehi sisihimoyomo asu nimorehi ai nindowenihai birabiriyei marihündi. ¹⁵ Rahurai sehüdi nindou amboa bidifiri Nikorasindi yamundife süngurihirihündeimb-anei. ¹⁶ Ranimbo-hündambo-animbo awi sihei moaruwai hohoanimo hiningindihisi hehi aboedi hohoanimo süngundihindi. Asu se refekoate-ayei ana, ro nimehünou sheimbo-so dügumbo rani-babidimbo wandi yahamo pisao yihümiindi tükufe aningoranambo yifiari-ndamboyahi.

¹⁷ Nindou ai himboambe-mbindühi ana, awi ai moani himbo yangiri kümbireand-amboane sapo Yifiafi Aboedi ranai Kraisindi nendambo hoafendüri ranahambo. Nindou düdi ai yifiari ra ttaboara-foareandi ana, nindou ranahambo sunambeahindi sesi bidifiri, ahandi ndüri mana, dibo engoro ra ndahandomboyahi. Asükainda ro nimeoi kifohi ndüri simbori peningoweimbi ahambo ndahandomboyahi. Nimeoi kifohi ranifihisi ndüri apaiaro ra nindou mamai ai-amboani ngiri fifirindeandi, nga nindou sapo düdi ndüri asemündu ranai yangir-animbo fifirindeambui, ” mehu.

Kraisindi nendi Taiataira ngoafihü amarei aheimbo hoafi aho

¹⁸ Nindou ranai hoafiyuhü yahuya, “Sünambeahindi nendi Kraisindi nendambo Taiataira ngoafihü hifandarandüri ahambo sürü papindandi:

Godindi nimeri, nindou düdi ai ahandi himboari hai imami nahurai asu ahandi tinarai ain hai adükarambe mandife mburimbo himboamupuimbo-arandi nahurai, ai ndare hoafiyuhü yahuya, ¹⁹ ‘Se nini-moatükunyo ratüpuriyafi arandi ra ro fifirihamboanahi. Sihafi hipoambofe hohoanimo, anihondümbofe hohoanimo, fehefe hohoanimo, asu sihambo tinirifo tüküfeyoani moan-ane yahoeferingohohoanimo ra ro fifirihendi. Se horombo ratüpurimayafi ranahambo ngasünde haya haponda afindi hamindi ratüpur-ayafi ranahambo ro fifirihendi.

²⁰ Nga ro sihambo ndanahambo hoafi akidou engoro. Asu se Seseberimbo nimesi safühi hiningimarowanda tkai yamundife ra yamunde wakimareandi. Ai hoafiyohü yahoya, ‘Roana Godindi hoafi hoafiya-rihandeimb-anahi,’ meho. Nga ai wandi ratüpuriyehirihündeimbimbo tikare-haya yamundimareandüra nimorehi sisihimoyei asu nindowenihai birabiriyei asu tkai godimbo sesi shefeimbihündi sahüsi marihündi. ²¹ Ranimbo ahandi moaruwai hamindi hohoanimo ra hiningire haya hihirife aboedi hohoanimombeyo sahehea afindi si rarithe hiningimari-heandiyosi, nga asu ai ahandi rani hohoanimo ra daboadanambo-fembo moei meho. ²² Awi nimorehi ranahambo ro tinirifo semindirambo fondi rani wami pindiheamboyahai! Asu nindou didiyomo ai-babidi nimorehi sisihimoyomo marundi amboa hifi ndanihünda moaruwai hohoanimo ra hiningife-koateayomo ana, afindi hamindi tinirifo ndowandümboemo. ²³ Ro ahambo süngurihindeimbimbo amboa hifokoako-boadihearümboyahi. Ranimbo asu munguambo Kraisindi nendi ai wambo animboya, Nindou aiana ngusüfoambe asu hohoanimo

ambe türüfoare fifireandeimb-ani. Asu mamami nindou se moaruwai hohoan+momaye ranahambo simbori tñirifo ndahandürimboyahi.

²⁴ Taiataira ngoafihündi seana moai ahandi yamundife rani süngurithi rihündi. Asu ro fifirihendi, seana moai Satanindi hoafi dibohindi hohoanimo ase ra fifirihindi. Ro hoafehandüri, siheimbo ngorü tñirifo ra ngiri siheiwami ana nandihandüri. ²⁵ Nga se munguambo hohoanimo masahümündi ra nginindi kikihisafi ndühümündi nimboei ngeian-anambo ro tükündaheamboane.

²⁶ Nindou düdi ai yifiariyu humbo titaboarifoare haya asu ro hohoanimoayah rani-süngu yangiri süngura humbo bidifiranambo ana, nindou ranahambo nginindi ndahandomboyahi wandi Ape wambo masendinou. Rananambo asu nindou ranai munguambo nindou hifi ndanithü anamboei ranaheimbo hibadarümbui.

²⁷ Ai nginindi hamindi nungumbo yikamuninambo hibadarümbui.

Asu rananambo aheimbo harindundüran hipiri hifinambo nafümbi nahurai boborindeambui. *Buk Song 2:9*

²⁸ Asu ai ngasündi-mareandindüri rani nafuimbohünda ro ahambo botiboti ndahandomboyahi. ²⁹ Nindou ai himboambembündühü ana, awi ai moani himbo yangiri kümbireand-amboane, sapo Yifiafi Aboedi ranai Kraisindi nendambo hoafendüri ranahambo!’ ” mehu.

3

Kraisindi nendi Sardis ngoafihü amarei ranaheimbo hoafi aho

¹ Nindou ra asükaiyu hoafiyuhü yahuya, “Sünambeahindi nendi Kraisindi nendambo Sardis ngoafihü hifandarandüri ahambo sürü papindandi:

Nindou mamai ai yifiafi 7 asu mupui 7 semünduweimbi-mayu ai ndare hoafiyuhü yahuya, ‘Ro sihambo se nine ratüpur rawarowandi ranahambo fifirihendi. Nindou ai hoafiyehi seiya, “Seana yangiri animbafi,” maseisi, nga anihondü ana se munguna yifiyafi-mboanafi. ² Se himboari birihoeft! Sihafi anihondümbofe hohoanimo ra moendikoate-yoambe nginindi nimbafimbo kikihisafi-ndandifi. Nga ro hoeirihendan se ninimoatükuniyo rawarowandi ranana wandi Godindi himboahü awi aboedi ndorihoeimbi hamindi-yopoani. ³ Se ninimoatükuniyo himboriyafi mbura asu masowandifi ra mitaninda-ndimboyafi. Nga himborindafi mbunda asu sihaf moaruwai hohoanimo ra hinngindo hawa asu aboedi hohanimo süngundowandi. Se himboari birihoeft hawa hibadandi, nga ro sihambo sowahi hühühünümbi nindou nahurai tükündahe-amboyahi asu se ngiri ro tükifemboayah ra fifirindowandi.

⁴ Nga asu Sardis ngoafihü nindou bodimondi ahei hoeari ranana aboedi afisahoyokoate-ane. Asu rananambo ro-babidi hahabodeihü sapo ai aboedi hamindi wambo kifohi hoeari gudihimboeyi. ⁵ Nindou düdi ai nginindi semündü haya yifiariyu hu titaboara-foareandi anambo ai nahurai kifohi hoeari güdeambui. Asu ro ngiri yangiri ningombo bukambe ndüri sürü papimarandi ranambeahindi gogorindi-hehendi. Nga ro wandi ape asu ahandi nendi-yomondi himboahü hoafindahühi animboya, ‘Wand-anei,’ mbisamboyah. ⁶ Nindou ai himboambe-mbindühi ana, awi ai moani himbo yangiri kümbireand-amboane, sapo Yifiafi Aboedi ranai Kraisindi nendambo hoafendüri ranahambo,’ ” mehu.

Kraisindi nendi Firadefia ngoafihü amarei ranaheimbo hoafi aho

⁷ Nindou ra asükaiyu hoafiyuhü yahuya, “Sünambeahindi nendi Kraisindi nendambo Firadefia ngoafihü hifandarandüri ahambo sürü papindandi:

Hoafi ndanana sapo nindou düdi sürühoeimbi hondüyu haya anihondumbo hoafiyu-randeimb-ani. Aiana Adükari Bogori Defitindimayo ki semündumboani yipuri ra sübüdhenda asu nindou mamai-amboani ngiri asükaindu pandeandi. Asu ai parareandi ra ngiri ngorü ai sübüdhendi. ⁸ Ro se nîne-ratüpurî ratüpurîyafi arandi ra fifirîheamboanahi. Asu se ndürîkoate-ayafi ra fifirîheandi, nga ro nîni-moatükunî mboyo yamundi-marîheanîni ra se süngurandîhü asu wandî ndürî dükefembo moai amoanîngiyafi. ⁹ Ranî nindou Satanîndî rotu worambe mamarei ranai seiya, 'Roana Sudahünd-anefti,' maseisi, nga aiana anihondü Suda-yeipoan. Aiana tikai hoafümbi nindou yangir-anei. Ro yandîheranî sîhafi himboahü tükündahi sîhafi yirikîmî yirümbö pusîndîhimboyei, asu ro sîhambo hohoanîmo-ayahîni ra ai fifîndîhimboyei. ¹⁰ Ro sîhambo sahîya, 'Tîngîrîfo sîhambo tükîndîfeyoanî se moan-ane mbîsafî ngîniîndî nîmbafi,' masahi. Asu se hoafi ra süngumarowandi. Ranîmbo-hündambo-anîmbo asu ro sîhambo hîbadîhanîni-mboyahi tîngîrîfo nindou munguambo ndanî hîfîhündî ranaheimbo refe hoeifendürîmbo si tükefeyo ranî-sîmboanî ra ngîrî sîhambo tükündîfenîni.

¹¹ Ngîrî amitata ro sîhambo sowana tükündäheandi. Anihondümbofe hohoanîmo se kîkîharandîfi ra awi hîniîngîndo-wamboyafi. Nga kîkîhîndandîfan-anîmbo asu nindou bodîmondî ai sîhafi aboedî harîhefîmbî takîni-mayo ra raguanambofe-koatembeyei-amboane. ¹² Nindou düdi sapo yifiariyu tîtaboari-foareandeimbi-mayu ranahambo ana ro wandî Godîndî worî ranambe kambohoanî-mbondîhinî fondîhi hîniîngî-ndîhinîmboyahi. Asu ai ngîrî worî ra hîniîngînde haya weindanî tükündüfiyu. Asu ro-ahandîfîhî wandî Godîndî ndürî pandîhe asu wandî Godîndî ngoafi adükari sîmborî Serusarem ranahandî ndürî amboanî pandîheamboyahi. Sapo ranî ngoafi ranai anîmbo sünambeahîndî hîfîna wandî Godîndî kodomböe. Rananîmbo asu ro-amboanî wandî sîmborî ndürî nindou ahandîfîhî pandîhe hîniîngî-ndîheamboyahi. ¹³ Nindou ai himboambe-mbîndühi ana, awi ai himbo-yangîrî kümbîreand-amboane, sapo Godîndî Yifiafi Aboedî ranai Kraisiîndî nendambo hoafendürî ranahambo,' " mehu.

Kraisiîndî nendî Raodisia ngoafîhü amarei aheimbo hoafi aho

¹⁴ Nindou ra asükaiyu hoafiyuhü yahuya, "Sünambeahîndî nendî Kraisiîndî nendambo Raodisia ngoafîhü hîfandarandürî ahambo sürü papîndandî:

Anihondumbo hoafiyu-randeimbi ai munguambo Godîndî nafîmarandî ranahandî nîmîndî ra ndare hoafiyuhü yahuya, ¹⁵ 'Se nîne-ratüpurî ratüpurîyafi ra fifirîhenîni-mboanahi. Asu awi se moai wambo daboadî hîhîrowandîrî asu moai ngusüfo parowandîrî. Awi se wambo daboadî hîhîrimbaro-wandîrîyo asu ngusüfo pambarowandîrîyo saheheamboyahi. Nga se wambo akîdou yangîrî anihondumbo-rowandîrî arandi. ¹⁶ Ranîmbo-hündambo-anîmbo asu awi ro sîhambo daboadî hîhîrîndî-heanîni-mboyahi. ¹⁷ Nindou se raro hoafiyafühi safîya, 'Roana kaki afîndeimbi nindouya hehea napo afîndeimb-anahi. Ranîmbo-wambo asu ro moai mamî moatükunî napo amboanî mbonîmborî-hamîndîhî,' asafi. Nga wanî. Se moai nindou wudî nîngoyafi. Seana nindou moaruwai hamîndîyafi hîmboatîharîyafi hawa moanî nindou safî yangîr-anafi. ¹⁸ Awi ro sîhambo dibafîndîheanîni samboanahi. Se napo afîndeimbi hondü tüküfembohünda wandî-mayo gor hondü nda pemîndafi. Asu sîhafi amoanîngümbî safî yangîrî fi ranahambo gabudîfembohünda kifohî

hoeari amboani pemindafi. Se himboatihar-ayafi ranimbo-hündambo se himboari aboedi asükaiyo himboarimbohünda himboari marasin b'idifiri pemindafi.

¹⁹ Nindou daboe ro hohoanimo-ayahandüri ranaheimbo ana moaruwaimborihe hoafeyahandürühi asu aheimbo didiboadoriheandürühanahi. Ranimayo-wamboane awi se afindi hohoanimondafühi moaruwai hohoanimo ra hinngindo mbunda aboedi hohoanimomayo ra ndowandifi süngunda ngafi. ²⁰ Awi se himboriyafi! Ro yipuri-kimi nimboambo pirako-pirako-arhandi. Nga asu nindou düdi ai ro pirako-pirako-arhandi ra himboriyuhü wambo yipuri sübüdarihendiri ana, ro ahandi worambe keboehe ai-dibo sesi dagadihani asu ai-amboa ro-dibo nimandü dedümbui.

²¹ Ro yifiariya titaboari-mafoareandi nindouya heheamboanahi asu hapondani ro wandi Apendi nimarifondi raniwami amarihhi. Nga nindou düdi ai-amboani yifiariyu titabofoarea-ndeimb-ayu ana, asu ro-dibo yini mbisaha wandi adükari bogorindi nimarifondi raniwami nimandümbui. ²² Nindou ai himboambe-mbindühi ana, awi ai himboyangiri kümbireand-amboane, sapo Godindi Yifiari Aboedi ranai Kraisindi nendambo hoafendüri ranahambo,' " mehu.

4

Godimbo sünambe heirünambo hihifi-hihifiyeih kakisao-arihori

¹ Raniyahi rani-simboani hamindi ro yafogoadinambo nahurai sünambe yipuri ranai sübüdirihoi menjorowa hoeimarheandi. Ranayo asu himboriyahane wambo hoafi mami horombo fufunji nahurai hoafimendiri ranai hoafiyondirühi yahoya, "Awi, se ndühi sühüfan-animbo ro sihambo nine-moatükuniyo süngunambo tükufemboayo ranahambo hoafindahanini," mehondiri. ² Nimehünou Godindi Yifiari Aboedi ranai wandi fiambefeyowohüyo asu adükari bogorindi nimarifondi sünambe hoeirheandani, raniwami nindou mami didimbei ranai mamaru. ³ Nindou adükari bogorindi nimarifondi raniwami mamaru ahandi ngusumboari ana yangirasüfo asu hamburi sospa asu hamburi konirian kaki afindifih semindimbo nimoei nahurayowohü tükife maningo. Refeyowohüyo asu foforahoeimi ranai bogorindi nimarifondi ranahambo wakiyo türe haya, yangirasüfo emerar nimoei nahurai himboarambe forihoyoweimbi maningowa hoeimarheandi. ⁴ Adükari bogorindi nimarifondi ranahambo 24 adükari bogorindi nimarifondi b'idifiri ranai wakiyo türe haya burimayo. Ranayo asu fondi raniwami 24 boagiri-memo ranai kifohi hoeari yihuruyomo houmbo gorinambo nafümbi at kibodirifoaru mburu ninoumemo. ⁵ Adükari bogorindi nimarifondi ranambeahindi wabürüsü ranai bire hinngireandühiyo, nimoamonindi hoafi ranai moani puküna pai kameih kiki marandi. Ranayo asu adükari bogorindi fondi-mayo rani hangifoani sjarai hai 7 ranai yiyowohü burimayo. Sjarai hai maningomo ranana Godindi yifiari 7-yomo burimayomo. ⁶ Asu asükaiyo fondi hangifoani ra mami moatükuni siriwara sürühoeyoweimbi grasinambo nahurai nafiyoweimbi menjoro.

Adükari bogorindi nimarifondi rani-mbusümondühi asu himbori-kimi ra yangiri ningombü moatükuni himboari hangifoani asu daboadari gabudifoa-reandeimbi ranai ninoumayei. ⁷ Weangurihüddi yangiri ningombü moatükuni-mayo ranai adükari pusi ahandi ndüri raion nahurayoi. Rani-kiminindi yimbu noufimb yangiri ningombü moatükuni ranai

burmakau nahuraiyo. Ngorü rani-kimi ngimi noufimbi yangiri ningombü moatükuni-mayo ranai ahandi ngusumboari ra nindou nahuraiyo. Asu bidifirani yimbuyimbu noufimbi yangiri ningombü moatükuni-mayo ranai meso botirihoi ho-randeimbi nahuraiyo. ⁸ Yimbuyimbu yangiri ningombü moatükuni mamami ranai 6 mbanendeimbiyei ninoumayei. Aheifih wagabe ragu asu moanambühi ra himboarinambo yangiriyogabudifoa-reanduri haya mamarei. Asu ai nimbini nimbisi ra moai heirü kikirühümüdi, nga heirü hoafina kümerei. Ai rarihi heirüyeih seiya:

“Adükari God Moani Adükari hondü,

Ai Sürühoeimbi hondü, Sürühoeimbi hondü, Sürühoeimbi hond-ani.

Ai horombo manüngu, haponda anüngu asu sünguna ningomboayu,”

sei heirüyeih kakisaorihori marihündi. ⁹ Yimbuyimbu yangiri ningombü moatükuni ai nindou koadürumbo-koadürumbo yangiri nünguweimbi bogorindi nimarifondi-wami mamaru ahambo heirünambo kakisaorihori arihündi. ¹⁰ Ai refembo hohoanimo-yomondühi ana, sapo bogori nindou 24-memo ranai nindou ai adükari bogorindi nimarifondi wami mamaru ranahandi hangifoani yiriyimbu pusirundühi piyomo mamarimo. Ai heirünambo koadürumbo-koadürumbo nüngumbü-mayu ranahambo kakisaomaruri. Raniyomo nimarifondi rani hangifoani ahamundi adükari bogorindi at ra pirindowohü yaru heirüyomondühiya,

¹¹ “Yihoeft Adükari asu God!

Awi seana nduri adükarümbi asu nginindi moatükuni semindimbo ra adükari hamindi hond-anafi.

Se-randi munguambo moatükuni engoro ra shafi hohoanimo süngu nafimarandi,”
mehomo.

5

Godindi hoafi nimiharifih ngamondifeimbi asu sipsip nimorindi hoafane

¹ Raniyo asu adükari bogorindi nimarifondi raniwami nindou mamaru ranahandi warihondü warani ro hoeirheandan pepa hoandari mami nimiharifih ngamondifeimbi ahandi nduri skror ai mengoro. Asu pepa-mayo ranifih yiboboani sürü papiyoweimbi mayowa, asu ranahambo nimi hori nahurai 7-nambo himondiyimindi masihfeyo. ² Asu ro hoeirhenda sunambeahindi nendi nginindi hondü ranai hoafiyuhü yahuya, “Nindou düdi aboedi mbumundi ndorihoeimb-aiyu ai pepa nimiharifih ngamondifeimbi-mayo ranahambo nimi hori raninambo himondimemindo ra kikiinde fufudigai haya pepa ra ngurima-ndeanda?” mehu. ³ Nga asu nindou sunambeahindiyu, hifinindiyu, hifambeahindi ragupoediyu mam ai-amboani ngiri pepa-mayo ranahambo ngurinde hoeinde asu ragu wagabe himbondu, nga wani. ⁴ Pepa nimiharifih ngamondifeimbi-mayo ranahambo nguri-ngurife asu wagabe ragu samongori-foefembo-mayo nindou mami ai ningokoate-mayuwa hoiefekoate-mayefi. Ranimboanahi ro moani afindimbo aranimboaho ngusumboari himboari-mayah. ⁵ Raniyu asu nindou boagiri-mayu ranai wambo hoafiyundirühi yahuya, “E! Se aranindamboyafi! Se himboyafi! Raion Suda sirambeahindi sei-arihündi sapo Defitindi amoao adükari-mayu ranai awi yifiariyu titabofoare-randeimb-ani. Ranimboane asu ai-animbo nimi horinambo himondimemindo 7 ra kikiinde haya pepa nimiharifih ngamondifeimbi-mayo ra nguri-ngurindeambui,” mehu.

Son ai Sipsip Nïmorï hoeimarirï

⁶ Asu ro hoeirïheandani Adükari bogorïndi nïmarïfondi-mayo rani mbusümondühï Sipsip Nïmorï ra manüngu. Raniyo asu ahambo yimbuyimbu yangïri nïngoweimbi moatükuni-mayei raniyo asu boagïri nindo-memo ranai Sipsip Nïmorï ranahambo wakïyomo türu houmbo manïngomo. Refeyowohüyo asu Sipsip Nïmorï ranai hïfokoefe sihefembo hïmboyohaya meñgoro. Sipsip Nïmorï ranai ⁷ daburüdümbiyo asu ⁷ hïmboarümbiyo. Asu ai ra Godïndi 7-yifiafi-yei sapo muñguambo hïfina koamarïhendüra makosei. ⁷ Sipsip Nïmorï ranai ho adükari bogorïndi nïmarïfondi-wami nindou mamaru ranahandi warïhondü waranïpoedi sapo pepa nïmïharïfilï ñgamondife masïhefeyo ra kosïmaramïndo. ⁸ Sipsip Nïmorï ranai ramareandamboyo asu sapo yimbuyimbu yangïri nïngoweimbi moatükuni-mayei raniyei asu ²⁴ boagïri-memo ranai muñguambo ahandi hanñifoani yirïyimbu pusïrihi mamarei. Muñguambo mamamï boagïri-memo ranai fandïyo-rambo moatükuni hap ra fufuründümo asu gorïnambo nafïyoweimbi dis warambemaründümo ranambe fïsiñarümbi moatükuni foafusimbüyo. Ranana Godïndi yangïri nindou-yei didïbafife raniyo. ⁹ Asu ai yaru heirü simborï heirüyomondühï yahomoya,

“Seana nindou moani aboedi hamïnd-anafi.

Pepa nïmïharïfilï ñgamondifeimbi semïndi hefe
asü nïmï horïnambo hïmondïyimïndi masïhefeyo
ra kïkïfe ñguri-ñguri-fembohünda se ñgïnïndayafi!

Nïmboe sapo sihambo hïfokoama-rïhinïna yifïmayafi,
ranïmbohünda asu sihafï horï ranambo muñguambo sirï,
muñgambo hoafïmbü, muñguambo hïfihündi
asü muñguambo fi ra

Godïmbo-hünda hïhïro masowandïfi-ndürï.

¹⁰ Asu se aheimbo Godïmbo sesi sai-rambohünda nindou adükari bogorïmbo-rowandürühï hïnïngïma-rowandürï ahandi ratüpurï ratüpurïyo-rambohünda.

Asu aiana muñgua hïfi hïbadïhümboyei,”
yahomo heirümayomo.

¹¹ Raniyo asükaiya hïmboyahane sünambeahïndi nendi afïndi tapuiyoani tausenïyo mirionïyo-randeimbi-yomondi yafambe hïmborïmayahi. Asu ai sapo Adükari bogorïndi nïmarïfondi ranahambo, yimbuyimbu yangïri nïngoweimbi moatükuni-mayo, asu boagïri nindou-memo ranaheimbo muñguambo wakïyomo türu houmbo manïngomo. ¹² Raniyomo asu ai puküna heirüyomondühï yahomoya,

“Sapo Sipsip Nïmorï hïfokoamefiyu ranai ana nindou aboedi hamïnd-ani.

Asu ai hïfandïmbo ñgïnïndi,
muñguambo aboedi moatükuni,
aboedi fifïrïfe,
ñgïnïndi ra mbïsemündu-amboane.

Asu muñguambo nindou ranahambo
ndürümbi adükari-ani mbïsei-wamboane,
ahambo hïhïfi-hïhïfïmbïri-horïmboane,
asü ahambo hïhïfïmbïri-horïmboane,”

yahomo houmbo heirümayomo.

¹³ Raniyo hïmborïyahane, muñguambo moatükuni sünambe engoro, hïfi ndanihü engoro, hïfambe ragu hoarehi engoro, asu muñguambo moatükuni sirïwara-ambe engoro ranai rarïhi heirüyeihï seiya,

“Nindou sapo ahandi adükari bogorindi nimarifondi-wami amaru
 asu Sipsip Nimori amboani ranahafanimbo munguambo ai
 hihifimbirihü-piramboane
 adükari ndüreimb-anafani mbiseiyei-amboane
 ahafanimbo hihifi-hihifimbeyei-amboane
 asu ai nginindi mbisowandifand-amboane,”
 masei. ¹⁴ Asu yimbuyimbu yangiri ningoweimbi moatükuni ai rarihi
 simbori hoafiyehi seiya, ‘Anihond-anesi,’ masei. Raniyomo asu nin-
 dou boagiri-memo ranai yiriyimbu pusuru nimarimombo heirunambo
 ahafanimbo kakisaorupirühi aboed-anafani mehomopiri.

6

Sipsip Nimori ai nimi hori ra kiboakimarihendi

¹ Asu ro hoeiriheandane, Sipsip Nimori ranai sapo nimi hori masihefeyo
 7 ranahandambo mam kiboakimareandi. Asu ro himboriyahane,
 sapo yangiri ningoweimbi moatükuni yimbuyimbu-mayei ranahandambo
 mam ai pukuna nimoamondihoafi nou yare wambo hoafiyowohü ya-
 hoya, “Se sühüfi!” meho. ² Raniyah asu himboyahane hos kifohi
 ranahambo hoeimarheandi! Nindou hos semündü hu-randeimbi ranai
 yifiahondi semündü-haya mamaru ranahambo adükari bogorindi at
 masagado. Ai yifiariyu titaboarifoare-randeimb-ani asu ai yifiariyo
 titaboari-foefemböhünda asukai hihirifi mahu.

³ Raniyu asu Sipsip Nimori ai yimbu noufimb nimi hori ra
 kiboakimareandi. Asu ro himboriyahane, yimbu noufimb yangiri
 ningoweimbi moatükuni ranai hoafiyowohü yahoya, “Se sühüfi!” meho.
⁴ Raniyo asu hos hamburi ranai tükufe masino. God ai hos semündü
 hu-randeimbi nindou-mayu ranahambo nginindi masagado. Nginindi
 ra aboedi ningombo hohoanimo raguanambofih asu yifiari hohoanimo
 sihefeyoani yifiariyowohü simbori hifokoefirü-mbohünda nginind-ane.
 Ahambo ami-yomondi pisao adükari masagado.

⁵ Raniyu asu Sipsip Nimori ai ngimi noufimb nimi hori ra
 kiboakimareandi. Asu ro himboriyahane, ngimi noufimb yangiri
 ningoweimbi moatükuni-mayo ranai hoafiyowohü yahoya, “Se sühüfi!”
 meho. Raniyo asu ro himboyahane, nimbandi hos ranai maningo.
 Hos semündü hu-randeimbi ranai nimbori simongori-ferambo
 waramberamündü haya manungu. ⁶ Asu ro himboriyahane, yangiri
 ningoweimbi moatükuni yimbuyimbu mamarei ahei mbüsumo hoafi mam
 rahurai yare hoafiyowohü yahoya, “Sesi mbonimbo-marundümo. Mam
 kirogram wit ra ten kinafih yibobondowandi. Asu bari ngimi kirogram
 ra ten kinafih yibobondowandi.* Nga asu se mandife wer-ane asu wain
 ranana moaruwaimbo-ndowamboyafi,” meho.

⁷ Raniyu asu Sipsip Nimori ranai yimbuyimbu noufimb nimi hori
 ra kiboakimareandi. Ro himboriyahane, yimbuyimbu noufimb yangiri
 ningoweimbi moatükuni ranai hoafiyohü yahoya, “Se sühüfi!” meho.
⁸ Raniyo asu himboyahane, anüsü futireandeimbi hos ra maningo.
 Nindou hos semündü hu-randeimbi raniwami mamaru ahandi ndüri
 ranana Yifeimb-ane. Asu Yifiafi Ngoafi ahandi süngu maho. Nin-
 dou hifihü animboei ranaheimbo yimbuyimbu-mbore yibobomareandi.
 Mam bidifiri ranaheimbo yifiari, wembo, angünü asu nimumbeahandi

* **6:6:** Kaki ra rani sesi pemimbohünda adükari hamind-ane. Adükari yifiarimbo simboani nindou
 ai sesi simogodühi rahurai kaki ranifih pemiyei arihüнди.

nin+hondi moaruwai ranambo hifokoe-fe-ndür+mböhündambo God ai ahafan+imbo ng+n+ndi masagapiri.

⁹ Sipsip N+mor+mayu ranai hondahüfimb+ n+mi hori k+boak+mareandi. Ran+yah+ asu ro hoeir+heandane, nin+hondi hifokoe-fe mandifembo fondi-mayo rani+hoarehi yifiafi yang+ri+ an+boadei ra hoemar+heandi. Sapo nindou ra God+ndi hoafi watapor+imbor+hü asu an+hondümbö ahandi hoafi ranahambo hoafiyei mar+hündi ran+mböhünda hifokoa-mar+hindüryei yifiafi ran+yei. ¹⁰ Ran+yei asu ai puküna rarihi hoafiyeih+ seiya, “Moan+ adükari ham+ndi bogori, sür+hoeimbiyafi hawa asu an+hond-anafi! Ro nüngun+mb+imbo h+bad+ma-ndihundi se nindou hif+hü amarei ranaheimbo y+bobondo-wandür+h+ t+ri+fo madabadüri sapo y+hoef+imbo hifokoa-mar+himuni ran+mböhündambo?” sei düdumehindi. ¹¹ Ran+yo asu mamami aheimbo hoandari hoeari kifohi yimbüründürühi awi ak+dou gedühi safi n+mandei yahomo houmbo hoafi+yomondühi yahomoya, “Asu süngunambo-an+imbo sihei mami ratüpur+yei-r+hündeimbi nindou-anei asu wandafi-mami ranaheimbo hifokoa-mbürihindür-amboane, sapo siheimbo hifokoa-mar+hindüri nou,” mehomö.

¹² Ran+yu asu Sipsip N+mor+mayu ranai n+mi hori 6 ra k+boak+mareandi. Ran+yo asu ro himboyahane, adükari hif+he ranai tüküfeyowohüyo, hüf+ham+ndi ranai n+mbokoani nahurai n+mb+rañ+mareandi. Asu amoamo ranai moan+ müngunambo hori nahurai hambur+mayu. ¹³ Ran+yo asu mupui ranai hif+n+ fir+bad+y+foai pütap+mayo sapo hang+ri wer+nambo nahurai fimbomoranda hifokoakoayo nou. ¹⁴ Asu sünü ranai awari+hoaihüyo sapo n+mihar+fihi nin+ moatükuni ngamondefeyo nou. Asu müngambo hifi wafu asu airan rani+poan+imbo ranai n+marifond+h+ndi ran+hündambo fir+boad+hoai haya ho marandi.

¹⁵ Ran+yo asu hif+n+ndi bogori nindou, gafman hifandi-rundeimbi amiyomondi bogori, napo af+ndeimbi, ng+n+ndi hifandi-rundeimbi, moani ratüpur+yei-r+hündeimbi, kaki sem+nd+imbohünda ratüpur+yei-r+hündeimbi nindou münguambo ranai n+moei ambeambe asu hongu hoarehi d+bonap+mehindi. ¹⁶ Ran+yei asu ai hifi wafu, n+moei yit+fo ranaheimbo rarihi hoafiyeih+ seiya, “Y+hoef+ wami se p+yei gabud+himunan-an+imbo asu nindou sapo ahandi n+marifond+wami amaru ranai hoeifekoate-yumunühi asu Sipsip N+mor+ ranai ng+n+ndi-yomun+koate-mbiyumun-amboane. ¹⁷ Ahafandi ng+n+ndi+yowohü nindou d+d+yei ai moaruwai hohoan+momayei ranaheimbo t+ri+fo saimbo si ra ndeara tüküfemboanesi, nga asu nindou d+dai ranahambo moan-ane mambüsa?” masei.

7

God ai Israer+hündi 144,000 nindou ranaheimbo sürü pamareandüri

¹ Münguambo rani+moatükuni ranai refehayambo-yoane, asu ro hoeir+heandane, sünambeah+ndi nendi yimbuyimbu ranai hifi münguambo yimbuyimbu rani h+mborani+k+mi waran+ründümo man+ngomo. Ran+yomo asu yimbuyimbu weri ra k+ki+h+ründümo warambe man+ngomo. Ranan+imbo asu weri ranai ng+ri+ mami ai-amboani hifi rani+h-ane, sir+wara ambe-ane, hoe-ane asu n+mi rani+wam-ane ra ng+ri+ wer+ndo yahomo houmbo. ²⁻³ Ran+yah+ asu ro hoeir+hinane, sünambeah+ndi nendi mami ranai hüf+ham+ndi süfuan+poedi God yang+ri+ nüngumbündi-mayo sürü pare-randeimbi semündü haya masüfu. Asu ran+yu sünambeah+ndi nendi yimbuyimbu-memo sapo God ng+n+ndi masagapura hifi asu sir+wara moaruwai-mbofembo-memo ranahamumbo puküna m+ng+yu hoafi+yuhü

yahuya, “Awi se hifi, siriwara, asu nimi napo ranahambo nimai yowani moaruwaimbo-fepoani. Nga yihoefti Godindi ratupuriyei-rihundeimbi ranaheimbo ahei giribodi hamindiwami sürü pare-randeimbinaambo pandihundan-animbo, se rani moatükun moaruwaimbo-ndundi,” mehu. ⁴ Nindou ranaheifih sürü apaiaro ra h+mboyahane, 144,000-mayo. Nindou ranai ana 12 mamisir Israerihündi-yei asu ai mamami mamisiri ranambeahindi 12,000-yei.

⁵ Sudandi srambeahindi 12,000,
Rubenindi 12,000,

Gadindi 12,000,

⁶ Asandi 12,000,

Naptarindi 12,000,

Manasendi 12,000,

⁷ Simionindi 12,000,

Rifaindi 12,000,

Isakarindi 12,000,

⁸ Seburunindi 12,000,

Sosepindi 12,000

asu Bensaminindi 12,000.

Rani nindou ranaheimboyo God ai wand-anei yahu sürü pamareandi.

Nindou Afindi ai Godimbo hohoanimoeyehi aboed-ani sei arihündi

⁹ Rani-moatükun ranai refehayambo-yoane, asu asükaiya hoeritheandane, nindou afindi hamindi ranai manimboei asu ranaheimbo ngiri mamai amboa tapuinduri. Nindou ranai ana munguambo hifihündi, munguambo siri, munguambo fi-hoeari, asu munguambo hoafümbi-yei manimboei. Ai Godindi nimarifondi Sipsip Nimori-mayu ranahandi hanjifoani-yei kifohi hoeari yihuruyei mburihü asu hihifi-hihifiyeih mbeyemü waramberihümündi hehi burimayei. ¹⁰ Ai puküna hoafiyehi seiya,

“Yihoefti God ai adükari bogorindi nimari-fondiwami amaru

asu Sipsip Nimori-dibo yihoeftimbo aboedambo-rineamun arinandi,” masei. ¹¹ Sünambeahindi nendi munguambo ai bogori nindou-yomo asu yangiri nonngoweimbi moatükun yimbuyimbu-mayei raniyei ai Godindi nimari-fondi ranahambo wakirih hehi burimayei. Raniyei asu ai Godindi nimari-fondi rani hanjifoani putapiyei amoyareimbo Godimbo hohoanimo-rhorüh aboed-ani masahüdo. ¹² Ai seiya,

“Anihond-ane!

Yihoefti God ranahambo hoafiyefihüya,

‘Ai h+mboamupui-randeimbi,

aboedi fifireandeimbi,

nduri adükarümbi,

asu hifandimbo nginindeimb-ani.

Koadürümbo koadürümbo ahambo hihifindihurühi aboed-ani,’
mbisefimboane,”

masei.

¹³ Raniyo asu boagiri mamai ai wambo hoafiyundirühi yahuya, “Nindou didiyei hoandari hoeari kifohi ra güdimarhinda? Ai nahani-poediyeya?” mehu. ¹⁴ Ro simbori hoafiyahindowohü sahiya, “Ape, se fifirarowandi,” masahi.

Ai yahuya, “Nindou ranai tijirifoyo asu asübusi afindi ranambeahindi aboedambo tükümehindi.

Ai Sipsip Nimorindi horambe ahei hoandari hoeari boboemari-hünda kifohimayo.

- 15 Ranimbo-hündamboane, ai Godindi nimari-fondi hangifoani animboei.
Ai ahandi worambe nimbini nimbisi ratupuriyei arihündi.
- 16 Ai ngiri asukaindei wembombondei asu amindanjo-mbondei.
Hufhamindi ranai ngiri aheimbo tagindanduri,
asu hufu amboa ngiri tagindanduri.
- 17 Nimboe sapo sipsip nimori adukari bogorindi nimari-fondi
mbusumonduhi anungu
ai ahei hifandranduri-randeimbi-ndumbui.
Ai aheimbo ndemundunduri ngu yangiri ningombo hoe sowahi
tukundahimboyei.
Asu God ai ahei himboar-ambeahindi aranihimboaho geduherumbui,”
mehu.

8

Sipsip Nimori ai 7 noufimbini nimi hori ra kiboaikmareandi

1 Sipsip Nimori ai 7 noufimbini nimi hori ra kiboaikmareanda asu bodifoahu sunambe nimi emundu bofoaimbo nahuraimayo. 2 Ranio asu sunambeahindi nendi 7 Godindi hangifoani maningomo ranai fufuji 7 ra warani-marundumonda hoeimarheapuri. 3 Asu sunambeahindi nendi ngoru ranai Godimbo fisingarü abodeimbi mandife hasihoni rani-kimi tukufi manungu. Ai gor hipiri ranambe fisingarümbi moatükuni foerümbi warambemaramunduwa ahambo fisingarümbi moatükuni afindi ra masabudo. Ai Godimbo rani-moatükuni ahandi nendi mungu ranahei didibafife hoafi ra-kapeihu sifembobhunda masabudo. Aiana gorinambo nafeimbi hasihoni Godindi nimari-fondi fikimi aningo raniwami digembui. 4 Ranio asu fisingarümbi moatükuni hai tikirimarandimayo hasiheimi ranai Godindi nendi-yafe didibafife rani bitapire haya sunambeahindi nendi ranahandi warambeahindi Godindi hangifoani mahafo. 5 Ranio asu sunambeahindi nendi-mayu ranai fisingarümbi moatükuni hipiri ra semundu haya Godimbo sesi mandife hasihoni-mayo raniwaminindi hai siramundi foare mbura hifini pimareandi. Asu rani-simboani nimoamondi-hoafiyohü, fu afindi-afindiyohü, wabüsuriyohü hifihemayo.

6 Ranio asu sunambeahindi nendi 7 fufuji waramberündumo maningomo ranai ndeara fufujimbo yahomo houmbo-memo.

7 Sunambeahindi nendi mamini noufimbini-mayu ranai ahandi fufuji ra fufujimayuwa asu hoeweri ranai hoe ngisihari nginindi nimoei nahurai putapiyowohüyo asu hai ranai hori bitapire haya hifi raniwami pimayo. Ranio asu ranambo hifi mamini ngimi bidifiri, nimi mamini ngimi bidifiri asu munquambo mamami wohi yangiri ra hai tikirimarandi.

8 Ranio asu yimbu noufimbini sunambeahindi nendi-mayu ranai ahandi fufuji ra fufujimayu. Asu mamini moatükuni moani adukari hamindi hai tikirandeimbi nimoei wafu himboyoweimbi ra siriwara-ambe pifeyoani mahano. Ranio asu siriwara mamini ngimi bidifiri ranai horimbofe tukumefeyo. 9 Ranio asu yangiri ningoweimbi moatükuni mamini ngimi bidifiri-mayo siriwara-ambe ranai yifisafiyowohü asu sip mamini ngimi bidifiri siriwara-ambe hei arihündi ranai rani-moatükuni ranambo nimbori mafoareandi.

10 Ranio asu ngimi noufimbini sunambeahindi nendi ranai ahandi fufuji fufujimayu. Ranio mupui mamini adukari ranai singlarü hai nahurai yiyowohü sunambeahindi firefoai hoe asu apoarindihori hoe ngimi

bidifiri ranambe pimayo. ¹¹ Mupui ranahandi nduri ranana Hühütimbi Moatükuniyo. Hoe ngimi bidifiri ranai hühütimbü tüküme Feyowa nindou afindi ranai simindeihünda yifimaye sapo ai hühütimbü wambo.

¹² Asu yimbuyimbu noufimbü sünambeahindi nendi ranai ahandi fufunji fufunji mayu. Asu hüfhamindi ngimindambo, bidifiri amoamo ngimindambo, bidifiri mupui ranaheimbo harimendura asu ahei si ranai ngimindambo bidifiri nimbiranjimareandi. Raniyo asu rani simboani ngimindambo bidifiri siyo asu ngimindambo bidifiri nimbü ra si akidou amboa tüküfekoate-mayo.

¹³ Raniyo asu ro himborayahane ndusikori nimoamo youyu wakimareandi ai pukuna hoafiyuhü yahuya, “Hipoanimoembou-anei, hipoanimoembou-anei, hipoanimoembou-anei, nindou hifini animboei se! Sünambeahindi nendi ngimi ranai ahamundi fufunji ranambo fufunjindimondani, moaruwaimbofe moatükuni afindi tükündifemboe,” mehu.

9

Hondahüfimbü noufimbü sünambeahindi nendi ai fufunji mayu

¹ Hondahüfimbü noufimbü sünambeahindi nendi mayu ranai fufunji mayuwa mupui ranai sünambeahindi hifina firefoai pimayowa hoeimaritheandi. Raniyo asu ahambo hifambe akimi kaikoate raguhondü hanümbimayo ranahandi yipurü sübürifefembo ki masemüdü. ² Mupui ranai ki ranambo hifambe-mayo ranahandi yipurü ra sübürimarhendamboyo, asu hasiheimi afindi tüküme Feyo hai adükari hifambe horombo nahurai. Hasihimi tüküme Feyo raninambo hüfhamindi asu sünü ranahambo gabudi-mafoareanda nimbü mamaro. ³ Raniyo asu wohiyitihü ranai hasiheimi ra hininngirihü hehi hifini pütapimaye. Asu ai hifinindi nginindi aheimbo masagadüra arühüpoahündi nahurai nindoumbo kiarimbohünda tükümehindi. ⁴ “Se wohi, nimi asu amuri moatükuni yangiri hifini burayo ranahambo ana moaruwaimbo-ndihimboyei. Nga moani sapo nindou daboe ahei giribodi hamindi-wami God ai wand-anei yahombo moatükuni pefekoate-maye ranaheimbo-animbo moaruwaimbo-ndihindüri,” meho. ⁵ Wohiyitihü ana nindou ranaheimbo hifokoe-fe-ndürimbo hoafi ra moai yangoro, nga moani aheimbo hondahüfimbü amoamo animbo afindi hamindi asubusi ndahündürü yaho hoafimayondüri. Nga afindi hamindi asubusümbi ana sapo arühüpoahündi kiaroani asubusayo nou-animbo rambifeyowamboane. ⁶ Hondahüfimbü amoamo ranambe nindou ranai yifimbo yifirindei-mboyeisi, nga asu ai ngiri yifindei. Ai yifimbo hohoanimo-ndeimboyeisi, nga asu yifi ranai aheimbo gübüsüboadearümboe.

⁷ Wohiyitihü ranai ana, sapo hos yifiarimbo hombo sei hehimbo rawehindi nou-maye. Ahei mbiroambe ana sapo adükari bogorindi at gorinambo nafümbi nahurai-ane amarondürü. Ranane asu ahei ngusümboari ranana nindou-yafe nahurai-ane. ⁸ Ahei mbirinanjü ranana nimorehi-yei mbirinanjü nahurai hoandarüyo hayamboane asu yahafi ana adükari pusi raion ahandi yahafi nahurai-anendürü. ⁹ Ahei misindi ranana aini-nambo nafümbi niminehoari nahurai-anendürü gabudifoa-reamboayo. Asu fihoafi ahei mbanendinambo ranana sapo nimarifondi hosifihü nafüyo kifeyoani kife hüramindi haya yifiarimbo füsühoasümbi ahei yahurai-ane. ¹⁰ Wohiyitihü ndinindinambo kiarei arihündi ranana

sapo arühüpoahündi nahurai-anei. Asu ahei ndinindi raninambo nindoumbo hondahüfimb+ amoamo asübusi sehi arihündi. ¹¹ Ranimoatükun+ aheimbo ana sünambeah+ndi nendi bogor+imbofi hayamboani hifandarandüri. Sünambeah+ndi nendi ranai ana sapo hifambe akim+ kaikoate ragu ham+ndi han+weimb+ ranahambo hifandandeimb+ nindouani. Ahandi ndür+ Hibru-yafe hoaf+nambo ana Abadon-ani. Asu Grik-yafe hoaf+nambo ana Aporion-ani. Hoafi ahandi n+m+ndi ra moaruwaimbore-randeimb-ani.

¹² Weanğurüh+id+id+ t+ñ+rifo af+ndi ranai ana ndeara muñgumayo. Nga asu sünguna awi yimbu af+ndi t+ñ+rifo amboani tükündaf+ne-amboyafe.

¹³ Sünambeah+ndi nendi 6 noufimb+mayu ranai fufuñ+mayuwamboyo, asu gor+nambo nafümb+ sesi mandife has+hon+ yimbuyimbu daburüdümb+ God+ndi hanğifoan+ man+imboei ranambeah+ndi hoafi ranai tüküme Feyowa himbor+mayahi. ¹⁴ Sünambeah+ndi nendi 6 noufimb+ fufuñeimbü-mayu ranahambo hoafi ranai yare hoaf+yondowohü yahoya, “Sünambeah+ndi nendi yimbuyimbu adükari hoe ahandi ndür+ Yufretis k+m+ karabus+yafu an+ngomo ranahamumbo koand+hawapura mb+homond-amboane,” mehondo. ¹⁵ Ran+yo asu sünambeah+ndi nendi yimbuyimbu-memo ranahamumbo karabus-ambeah+ndi aboeda koamar+houpura mahomo. Ai ndeara hapondani, ndani si, ndani amoamo, ndani himban+fih+ nindou ng+m+ndambo b+id+f+r+ ranaheimbo hifokoefe-ndür+mböhünda naf+ründümo houmbo hifandu man+ngomo. ¹⁶ Ami ai hos ran+wam+ nindou-memo ranana tapuiyoan+ yimbu handret mirion-ane (200,000,000) mehomonda ro himbor+mayahi.

¹⁷ Ran+yahi asu ro yafogoad+nambo nahurai hos ran+yei asu nindou hos sowandümo homo-rundeimb+ ra hoeimar+heand+. Ahamundi n+m+nehoari m+s+nd+hü magüdund+ ra hai imami nahurai hambur+mayo, n+mbandi asüdabo, asu an+sühi saf+ nahurai mapaiaro. Hos+yei mb+ro ranana adükari pusi raion+ndi mb+ro nahuraiyo. Ran+yo asu ahei yahamon+ndi hai, has+heim+, asu n+moei sarfa imamiayo nahurai ranai tüküfe haya maho hoango. ¹⁸ Ran+yo asu ng+m+ moatükun+ hai, has+heim+, asu n+moei sarfa imamiayo nahurai hosi+yei yahamo tüküme Feyo ranambo n+moreh+ nindowenih+ ng+m+ndambo b+id+f+r+mayo ra moaruwaimbo-mareandür+. ¹⁹ Hos ranahei ng+n+ndi referambo moatükun+ ranana ahei yahamo asu sendani ane amarondür+. Ahei sendi ranana amoas+r+ mb+ro nahurayondür+ hayamboane asu ran+nambo nindou moaruwaimbo-r+hindür+ ar+hündi.

²⁰ N+moreh+ nindowenih+ b+id+f+r+ moaruwai ham+ndi moatükun+ ranambo hifokoefendüra y+f+koate-mayei ai awi moai ahei hohoan+mo ngorü-süngur+hind+. Asu moai t+kai god s+sami ahei war+na naf+mar+hündi ranahambo daboadanambo-r+hind+. Asu ai moai moaruwai nendi hifi ndan+hünda ranaheimbo ngusüfo pefe hohoan+mo ra hin+ng+r+hind+. Asu t+kai s+sami god aheihoari gor, sirfa, bras, n+moei, n+m+ b+id+f+r+ ran+nambo naf+mar+hünda himboariyo, hoafi himbor+yo, asu hoahoango-rakoate-mayei ranahambo amboa ai moai ngusüfo pefihumbo hohoan+mo ra hin+ng+r+hind+. ²¹ Asu nindou ran+mayei ranai sapo ai nindou hifokoar+hi, t+bag+r+hi, n+moreh+ s+s+h+mo, nindowenih+ b+rab+r+yei asu hühbühün+yei mar+hündi ranahambo amboan+ ai moai hin+ng+r+hindüh+ aboedi hohoan+mo süngur+hind+, nga wani.

10

Sünambeah+ndi nendi mam+ ai Son+imbo buk masagadowa masesu

¹ Raniyah# asu ro hoeir#hinane, s#n#am#beah#indi nendi #g#n#indi mami ranai s#n#ambe t#k#f#i haya makusu. Ai mbur#ng#ain#ambo gabud#foareri haya asu ahand# m#b#iro wafus#foah#u foforahoeim# ranai wakiyo t#mareri. Ahand# #ng#s#m#boar# ana h#f#i#ham#indi nahuraiyo asu ahand# t#jar#i yimbu ana hai nahuraiyo. ² Ai ahand# warambe buk ak#dou skror* ra, #g#ure waramberam#nd# hayamboyu. Raniyu ahand# war#hond# t#jar#i ra sir#wara-ambe t#reand# asu kad#d#i t#jar#i ra h#f#iwam#i t#mareand#. ³ Asu ai puk#na ham#indi raion hoafayo nou hoaf#mayu. Ai hoaf#yu hayamboyu-ane asu n#moamond#-hoaf# 7-ambe ram#ndeimb#mbo hoaf#mayu. ⁴ N#moamond#-hoaf# ranai hoaf#mayuwa rani-s#mboani ro ndeara ahei hoaf# ra s#r#u pap#mbo yan#r#i#mayahi. #ga asu s#n#am#beah#indi hoaf# mam# ranai hoaf#yoh#u yahoya, “N#moamond#-hoaf# 7 hoaf#mayo ra se weindah#ndo-wamboyafi, #ga d#bonap#-ndowand#. Asu se buk#f#ih#i hoaf# ra s#r#u pap#ndamboyafi,” mehond#ri.

⁵⁻⁶ Raniyu s#n#am#beah#indi nendi sir#wara-ambe t#jar#i t#re asu h#f#ih#u t#re maranda hoeimar#hini-mayu ranai s#n#ambe ahand# war#hond#u war# n#moamore mbura God koad#r#mbo-koad#r#mbo an#ng#u ahand# nd#r#in#ambo an#hond#mbo hoaf#mayu. Ai s#n#u, h#fi, sir#wara asu mu#gu moat#kuni ranambe en#goro ra naf#marand#. S#n#am#beah#indi nendi ai hoaf#yuh#u yahuya, “Ndeara God ai mu#gu-moat#kuni moend#femboayu si ra mu#gumbo yahomboane, #ga asu #g#ri ai ged#h#i h#bada #gu. ⁷ #ga asu 7 nouf#mb#i s#n#am#beah#indi nendi-mayu ranai ahand# fufun#i fufun#induan-an#mbo, asu God ai ahand# hohoan#moyu d#bo mas#hend#i ra moend#ndeambui. Rani-moat#kuni ranahamboyu ai ahand# rat#pur#iyomorundeimb#i asu hoaf# hoaf#y#mo-rundeimb#i-memo ranahamumbo watapor#mbo-marapuri,” mehu.

⁸ S#n#am#beah#indi hoaf# ro horombo hoaf#mayowa h#mbor#i-mar#ham#ind#h#i ranai as#kaiyo hoaf#yond#r#h#i yahoya, “Se #gafi buk ak#dou skror s#n#am#beah#indi nendi t#jar#i sir#wara-ambe t#re asu h#f#ih#u t#re haya an#ng#u ranahand#i war#wam#i boare ana#go ra ndowand#fi,” meho.

⁹ Raniyah# asu ro s#n#am#beah#indi nendi-mayu ranahambo sowana ha buk ak#dou ra m#s#enda sahehea d#d#umeheando. Raniyu asu s#mbor#i wambo hoaf#yund#r#h#i yahuya, “Se buk ak#dou ra ndowand#fi mbunda dowad#fi. Rani-moat#kuni ra s#haf#i bodoambe d#d#ham#ind#mboe. #ga asu s#haf#i yafambeh#u ana efu hoe nahurai aboed#i apar#ind#mboe,” mehond#ri.

¹⁰ Raniyah# asu ro ahand# warambeah#indi buk ak#dou-mayo ra saham#indi hehea sahas#hane, rani-moat#kuni ranai efu hoe nou wand#i yafambeh#u aboed#i apar#imayo. #ga asu sahas#i h#n#i#ng#r#i#he heheamboyahane asu wand#i bodoambe d#d#ham#imayo. ¹¹ Raniyu asu wambo yare hoaf#yund#r#h#i yahuya, “As#kaindaf#i se mu#guambo sir#h#nd#i, h#f#ih#nd#i hoaf# asu bogor#i nindou af#nd#i ranaheimbo n#n#i-moat#kuni t#k#f#emboayo ra watapor#mbondand#i,” mehond#ri.

11

Yimbu nindou ai hoaf#i bokamar#-heneand#i

¹ Raniyo asu wambo s#mon#gor#ife-rambo n#m#ihari n#m#indi nahurai send#ri mbura hoaf#yuh#u yahuya, “N#m#ihari ranambo #gafi God#nd#i wor#i asu ahambo sesi mandife has#honi ra s#mon#gor#i-ndowand#. Asu

* **10:2:** Skror ra pepa hoandar#i n#m#ihari#f#ih#i #gamond#feimb-ane.

nindou didiyei wori ranambe amarei ranaheimbo tapuindafindüri.
² Nga asu Godindi wori ranahandambo papi weindani aninggo ranana yowani se simongori-ndowamboyafi. Ranana sapo nindou Suda-yafe ndifo ranaheimbo hiningmefeyo-ane. Rani nindou ranai-anambo Godindi ngoafi adukari ranahambo 42 amoamombo puhndei kikimiboadi-himboyei. ³ Rananiambo asu ro nindou koandheheapira afindi hohoanimo-yomombo hoeari güdüne hena wandi hoafiyahaimbi hoafi hoafom-bohünda kodamboyafani. Rananiambo ai Godindi hoafi ra wataporimbo-ndinamboyafani 1,260 si aho ranambe,” mehundi. ⁴ Nindou yimbu ranai ana sapo orif nimi yimbu asu ram hai yimbu munquambo hifi ranahei Adukari anungu ranahandi hangifoan-ane animbafani. ⁵ Nindou yimbu ranahafaniambo düdi ai moaruwaimbo-fepirimbo ehu ana, asu ahafandi yahamo-nafi hai ranai tükündifehü rani-moatükuni ranambo ahafaniambo moaruwaimbofe-pirimbo nindou ranaheimbo hai tikirinda-ndürimboe. ⁶ Ai nginindi sowandifanambo-anafani Godindi hoafi bokarhefembo simboani sünambeahindi hoe kosiwa kikhemindambo ra. Asukai ai nginindi sowandifanambo-anafani hoe ra hori nahuraimbofe tüküfembo amboa. Asu hifinindi nendi aheimbo moaruwai moatükuni refeyoani moaruwaimbo-fendürimbo amboa ahafandi hohoanimo süngu refembo asafani ra randineamboyafani.

⁷ Godindi hoafi ra ndeara wataporimborini moendineandan-anambo nimambeahindi ninihondi hifambe akimi kai-koateimbi ranambeahindi tüküfe arandi ranai ai-babidimbo yifiarindimboe. Ai ahafaniambo ngasündeapiri haya hifokoa-ndeapirimboe. ⁸ Asu ahafandi yifi-nimoko ranai ngoafi ranahandi bogori nafini yagodimboyafani, sapo ahafandi Adukari nimi keimbi karihendeimbi-fih tikoründümo pamarüwuri houmbo hifokoarüwurihi. Adukari ngoafi ranahambo kafoefe hoafi ranana Sodom asu Isipiyoy. ⁹ Munqua hifihündi nindou, mamami sir, mamami hoafümbi asu mamami fi-hoeari ai ngimiyoy mbura ngorü sinambo hombo hufünimboyo ahafandi yifi-nimoko ra hibundundihü-pirimboyeisi, nga asu ngiri hifi kandhipiri. ¹⁰ Hifi ndanihündambo nindou ai hihifi-hihifi-ndeimboyei sapo nindou yimbu ai yifimefandi ranahambo. Ai sesesi-ndehi hihifi-hihifi-ndehi asu aboedi napo simbori saindeimboyei nindou yimbu Godindi hoafi hoafiyafani-rinandeimbi ai nindou ranaheimbo afindi hamindi tinirifo masabinandüri ranimbo.

¹¹ Ngimiyoy mbura ngorü sinambo hombo hufünimboyo yangiri ningombo yafui ra God ai koamafoareanda kosi ahafandi fiambemefeyowa ai botimefineanda, asu nindou munquambo ai ndarhi hoeirhipira mayowa yihimbomaye. ¹² Raniyo asu Godindi hoafi hoafiyafani-rinandeimbi ai himbori-yafandane, sünambeahindi hoafi mamami puküna ahafaniambo hoafiyopirühi yahoya, “Mborai ndühi sühufani,” meho. Ahafaniambo hifokoa-marhipiri ai himboapoyeiane, asu ai mburimgai bitapirine hena sünambe mahahufani.

¹³ Asu rani-simboani hamindi hifihe afindi ranai tüküfehüyo, adukari ngoafi ranahandambo mamami bidifiri birefoai putapiyowohü asu 9 bidifiri ningohüyo 7,000 nimorehi nindowenih ra hifokoako-mafoareandüri. Nindou bodimondi yangiri maniboadei ai yihimboyeih God sünambe amaru ranahambo adukar-ani masei.

¹⁴ Yimbu noufimbini tinirifo ranana ndeara munquyomboane, nga se himboriyei ngimi noufimbini tinirifo ranai ndeara akimi tüküfembo yahom-boane.

Sünambeah#ndi nendi 7 noufimb# ai fufun#mayu

¹⁵ Raniyo asu sünambeah#ndi nendi 7 noufimb# ai fufun#mayu. Raniyo asu sünambeah# nindou af#ndi hoafi ranai puküna hoaf#yeih# seiya, “Ng#n#ndi sem#ndi hefe mu#gua h#fi ra h#fand#mbo ana

s#hefi Adükar#

asu nindou s#hef#mbo aboedambofe-mun#mbo kamafoarir# Kraisa
ahafand-ane,

asu ai-an#mbo koadür#mbo-koadür#mbo h#badambui,”

masei ¹⁶ Raniyomo God#ndi han#foan# 24 boagir# nindou ahamundi n#mar#-fond#wam# mamar#mo ranai h#f#n# yir#-yimbu pus#ru mb#ro pütap#yomo mburu God#mbo aboed-ani mehomo. Ai hoaf#yomondühi yahomoya,

¹⁷ “Adükar#, se God mu#guambo ng#n#ndeimb-anafi.

Seana haponda an#mbafi,

horombo man#mbafi!

S#hafi ng#n#ndi ra sowand#fi hawa

asu mu#guambo h#fi piyafi hawa h#fandara hafi

ranahambo s#hambo ro h#h#far#hun#n#.

¹⁸ H#fi ndan#hünda nindou ai ng#n#nd#mayei

sapo s#hafi ng#n#nd#mbo si ra tüküme#feyowa,

asu yi#yeimb# nindou aheimbo y#bobo-fendür#mbo si ranambo
tüküme#feyowa.

S#hafi ratüpur#yomo-rundeimb#,

s#hafi hoafi hoaf#yomo-rundeimb# asu

s#hafi mu#guambo nindou ak#douyo adükar#yo sapo s#hambo
y#h#mboar#hün#n#

ranaheimbo aboed# moatükun# saimbo si ra tüküfemboane.

Nga asu nindou d#d#yei h#fi moaruwaimbo-mar#hind#

ranaheimbo moaruwaimbo-fendür#mbo si ran# amboa ndeara
tüküfemboane,”

mehomo.

¹⁹ Sünambeah# God#ndi wor# ranahand# yipur# ra sübüd#hoehü asu ahand# nend#mbo hoafi f#ramündü mas#hend# bokis ra weindah#mayowa hoeimar#hind#. Raniyo wabürüs#yo wak#reandü# asu fuyowohüyo n#moamon#ndi hoafi ai pai kapeihü k#k#randü#yo asu h#f#he tüküfehü kifoh# n#moei nahurai pütap#mayo.

12*Son ai n#moreh# asu amoas#r# adükar# hoeimareap#r#*

¹ Raniyo asu sünambe moan# ran#-poan#mbo moatükun# ranai tüküme#feyo. Ran#-moatükun# ranana n#moreh# mam# ranaiyo. Ai h#f#ham#ndi hoear#mbore güde hayamboyo asu amoamo ahand# yirüfoend# hoareh# pare mbura, 12 mupui at#mbore ahand# mb#roambe

k#k#foare hayamboyo tüküfe man#ngo. ² N#moreh# ranai ranümb#yo hayamboyo asu n#mor# wakem#nd#mbo asübus# ranai ahambo tüküme#feyo

ndowa asübus#mbo hoafi kar#hoaimarand#. ³ Rame#feyowamboyo asu moan# ran#-poan#mbo moatükun# ngorü ranai sünambe tüküme#feyo. Ran#-moatükun# rame#feyo ranana moan# adükar# ham#ndi amoas#r# hambur#yu

7 mb#roweimbi, asu 10 daburüd#mb#yu haya ahand# mb#ro mamam# ran#wam# at 7 k#bod#r#foare hayamboyo tüküfi man#ngu. ⁴ Ahand# send# ranambo ng#m# b#d#f#r# mupui kifihüramünd# huhüyo asu sünambeah#ndi

h#f#na f#r#badi-mafoareand#. Raniyu asu amoas#r# ranai n#moreh#-mayo

ranahandi fikimi manungu nimori ra wakindamindoani mbundihe dagadi yahuhaya. ⁵ Raniyo asu nimorehi ranai nindowenihi nimori wakimarimindo. Nindowenihi nimori ranai-animbo adukarimbondifi haya munguambo hifihundi nendi ranaheimbo ain nimihar ndemundu haya hibadarumbui. Nimorehi ranai nimori ra wakimaramindo-amboyo asu nimori ra kosirundumo houmbo God asu ahandi nimari-fondi sowana mahafomo. ⁶ Raniyo asu nimorehi ranai fefoai haya nimi wohi furikoate-reanduhi maho. Sapo God ai ahambo 1,260 si ranambe ningowan hifandimboane yahuhaya ngoafi didiboadore hiningimareandi raninambo.

⁷⁻⁸ Raniyo asu yifiari ranai sunambe pomarhoaiyo. Raniyo sunambeahindi nendi bogori Maiker ai ahandi sunambeahindi nendi-memo rani-babidimbo amoasiri afindi-mayu rani-babidi yifiarimemo. Asu amoasiri ai asukaiyu ahandi nendi-babidimbo hihiriyafu yifiarimemo. Nga amoasiri adukari-mayu ranahambo yifiarambe ngasunduwuri houmbo, asu ahandi nendi-babidimbo sunambe geduhi ningombo yowani yahomo hemafoarupuri. ⁹ Raniyomo Godindi sunambeahindi nendi-memo ranai amoasiri afindi-mayu ranahambo sowarindumo hifina pimaruwuri. Amoasiri ranai ana horombodidi honduyu haya ahamboya, "Satan hifi ndanihunda nindou papi-hoafira-randeimb-ani," masei. Ai hifinindi nindou munguambo tikai hoafiyu-randeimb-ani. Raniyo ahambo ahandi sunambeahindi nendi-memo rani-babidimbo sunambeahindi hifina hemafoarupuri.

¹⁰ Raniyo asu ro himboriyahane sunambeahi hoafi ranai pukuna yare hoafiyowohu yahoya,

"Hapo-ana God ai shefimbo aboedambofe-munimbo ra ndeara tukufemboane.

Hapo-ana nindou God ai diboniyu hiningimariri ranahambo bogor-ani yahu nafuiyumboani!

Sapo nindou dudi ai Godindi himboahu nungumbo

shefi wandafi mam nimb-nimbisi papi-hoafiranduri arandi ranahambo sunambeahindi hihairundumo masafaruwuri.

¹¹ Shefi wandafi-mami ana Sipsip Nimorindi hori

asu ahandi hoafi anihondumbo wataporimborihu marihundi raninamboyei ai amoasiri-dibo yifiariyei tabori-marhehindi.

Nindou rani-mayei ranai ahei fimbo hohoanimo-koate

asu hoafi anihondumbo wataporimbo-marihundi raninamboyei amoasiri-dibo yifiariyei tabori-marhehindi.

Nindou rani-mayei ranai yifimbo yihimbokoate-mayei.

¹² Ranimbo-hundambo-animbo sunu asu sunambeahindi nend-anemo se hihifi-hihifinimo!

Nga hifi asu siriwara se hipoanimoembou-anafe.

Satan ai ndeara ranihu kusumbo wambo asu ahambo ngusüfo asuriruhane.

Ai ranihu ningombo ra geduhiyopoani,

nga bodifo-ane ranimbo fifreamboani,"

meho.

¹³ Amoasiri adukari-mayu ranai ahambo hifina hemafoaruwuri ra ndare hoeireandani mayoamboyu asu sapo nimorehi nindowenihi nimori wakimarimindo ranahambo pare wamara hu. ¹⁴ Nga asu nimorehi ranahambo meso mbanendi nahurai masahundo. Mbanendi yimbu

ranambo-animbo ai nindou niŋgokoate-reandühi amoasiri adükari rana-hambo didimombo diboai haya ŋgomboe. Asu ranihü ŋgo niŋgowan-animbo ŋgimi himbanayo haya 6 amoamo ahambo hibadihündühi sesi ndahündomboyei. ¹⁵ Raniyo asu nimorehi ranahamboya hohoambu ranambo semindi mbihowamboane yahuhaya amoasiri ahandi yahamonindi hohoambu kamafoareandi. ¹⁶ Ai ramareandiyosi, ŋga asu hifi ranai nimorehi ranahambo mafarihendi. Hifi ranai yafadü boamareanda amoasirindi yahamonindi hoe tükumefeyo ra sirimafoareandi. ¹⁷⁻¹⁸ Raniyo asu amoasiri adükari ranai yare hoeireanda mayowa nimorehi ranahambo ŋginindimarandi. Asu ai nimorehi-mayo ranahandi ahuirihandimaye, sapo nindou didiyeyi Godindi ahinümbi hoafi asu Sisasindi hoafi süngurihirihündeimbi, ranaheimbo sowana ai-babidimbo yifiarimbo yahuhaya mahu.

13

¹ Raniyu asu amoasiri adükari ranai siriwara gudi pimaramindo raniwami maningu

Nimambeahindi ninihondi yimbu tükumefineandi

Raniyah asu ro hoeirheanda moaruwai himboyoweimbi ninihondi mamani ranai siriwara-ambeahindi tükufe masifo. Rani-moatükuni ra 10 daburüdumbüyo haya asu 7 mbiroweimbüyo. Daburüdü mamani ra adükari bogori nindoundi at nahurai ninoumayo. Asu ahandi mbiro mamani raniwami sürü papimayo, ranana Godimbo tirifoefi hoafiyoy. ² Ninihondi tükumefeyowa hoeimarheandimayo ranai ana adükari pusi titiborandeimbi repat nahuraiyo. Ahandi tinarai ra adükari ninihondi bea nahuraiyo. Asu yafambe ahandi ra mare raionindi nahuraiyo. Ranahamboyo amoasiri adükari-mayu ranai ahandi-mayo ŋginindi, asu adükari bogorindi nimari-fondi asu adükari bogori moatükuni ra masagado. ³ Ninihondimayo ranahandi mbiro ŋgorü ranana moani pisaonambo-marundi ra yifimbo-mbuimbiyosi, ŋga asu ahandi masime mamaro ranana dikirimefeyo. Muŋguambo hifinindi nindou ranai rani-moatükuni ramefeyo ranahambo hepünahi hehi asu ahambo süngumarihü hei. ⁴ Raniyeyi asu muŋguambo hifinindi nindou ranai amoasiri adükari-mayu ranahambo hohoanimo parihindühi seiya, adükari-ani sapo aiyu ninihondimayo ranahambo hifandimbohünda ŋginindi masagado. Asu ai ninihondimayo ranahambo amboani hohoanimo parihindühi seiya, “Düdi nimambeahindi ninihondi ndahuraiayua? Asu didai ninihondi ndanahambo ŋgu pande haya yifiarimanda?” masei.

⁵ Raniyu asu God ai ninihondi ranahambo yare hininŋimareanda hoafi afindi-afindiyo wakireandühi Godimbo tirifoarerühi hoafimendo. Raniyu asu ai ahambo rani-moatükuni ra refembo 42 amoamo yangiri hininŋimareandi. ⁶ Raniyo asu rani-moatükuni-mayo ranai Godimbo, ahandi nimarifondi asu ahandi nendi sünambe amarei ranaheimbo amboa tirifoefe hoafiyu marandi. ⁷ Raniyo ahambo God ai hininŋimareanda ahandi nendi-babidimbo yifiarimayeia asu ai yifiari ra titaboari-mafoareandi. Asu ai muŋgua siri, hifihündi, hoafeimbi, fi-hoeari ranaheimbo hifandiyondüri hombo, randowandi mehundo. ⁸ Rananimbo nindou muŋguambo hifi ndanihu animboei ranai nimambeahindi ninihondimayo ranahambo ŋgusüfo pandihimboyeyi. God hifi sünü nafikoate-yuambe Sipsip Nnimori hifokoamarüwuri ranahandi koadürümbo-koadürümbo yangiri niŋgombo buk ranambe

ndürî papîmareandî. Ranambe ahei ndürî pefekoate-mayei ranai ana nîmambeahîndî nînhondî ranahambo ngusüfo pandîhimboyei.

⁹ Nindou dîdîyei ai himboambembaye ana, hoafî nda himborîndei. ¹⁰ Nindou dîdîyei sapo aheimbo mbuimündîndürî karabusî-fendürîmbo-mayei ranaheimbo mbuimündîndürî karabusîfe-ndürîmboane. Asu nindou düdi ai sapo pisao yihümîndî-mayo ranambo hîfokoefimboani meho, ranana pisao yihümîndî ranambo hîfokoefimboani. Yahurai moatükunî tükündîfeyoanî ana, asu Godîndî nendî ai ahei anîhondümböfe hohoanîmo ra kîkîhîsafî-rîhümündî hehi mbînhîmboei-amboane, meho.

¹¹ Ranîyo asu ro hoeirîheandane, moaruwai himboyoweimbî nînhondî ngorü ai hîfambeahîndî tükîfe masîfo. Ranî-moatükunî ra Sipsip Nîmorîndî daburüdü nahurai yimbu ahandî mbîrowamî hînhîngîreapîrî hayamboyo, nga ai adükarî amoasîrî nahurai hoafîmayo. ¹² Ai adükarî hamîndî ngînhîndî weangurühîdîdî nînhondîndî-mayo semîndî hayamboane asu haponda ahandî fondahü ai ranî-süngure arandî. Ai hîfî asu nindou ranîwamî anîmboei ranaheimbo weangurühîdîdî nînhondî masîmei afîndeimbî yîfîmbo yangîrî-mayo ranahambo ngusüfo pefembohünda hütî-hütî-marandürî. ¹³ Yimbu noufimbî nîmambeahîndî nînhondî ranai adükarî hamîndî hepünîfeimbî moatükunî ramareandî. Ai nindou muŋguambo ahei himboahü ramareanda hai ranai sünambeahîndî tükîfe haya hîfîna makoso. ¹⁴ God ai yînhî mehua nindou ranaheimbo tîkai hoafîyondürühî weangurühîdîdî nînhondî ranahandî himboahü hepünîfeimbî moatükunî ramareandî. Yimbu noufimbî nînhondî-mayo ranai nindou ranaheimbo yahoya, sapo horombo nînhondî pisaonambo hîtimaranda masîmeimbü-mayo, nga ai haponda yangîrî anîngo ranahandî sîsamî nafîndîhü mbundîhü asu ahambo hohoanîmo-mbeahündowamboane, meho. ¹⁵ God ai yînhî mehua yimbu noufimbî ranai weangurühîdîdî nînhondî sîsamî ranahambo yangîrî nîngombo yafui masagado. Rananîmbo asu sîsamî ranai wataporîyohümbo nindou dîdîyei ahambo ngusüfo pefekoate-ayei ranaheimbo hîfokoa-ndeandüra yîfîmbîyei-amboane, meho. ¹⁶ Nindou muŋguambo akîdou, adükarî, napo afîndeimbî, napo-koateimbü, moanî ratüpuriyei rîhündeimbi asu kaki semîndîmbo ratüpuriyei rîhündeimbi ranaheimbo ahei warîhondü waranî asu ahei girîbodî hamîndî wamî sürü pefendürîmbo hütî-hütî-marandürî. ¹⁷ Nindou mamî ai-amboa ngîrî kakînambo pemîndu asu ngîrî kakîfihîmbo ndendî, nga nindou düdi ahandîfihî sürü apenîngo ranî yangîrî anîmbo randeambui. Sürü ranana nînhondî ahandî ndür-ane asu namba ranahandî ndür-ane. ¹⁸ Ndanana aboedî fîfîrîfe hohoanîmo-ane. Nindou düdi ai aboedî fîfîreandeimbayü ana, ai nînhondî ranahandî ndürî nîmîndî ra tapuimbîyu-wamboane. Sapo sürü ranana nindoundî ndürî süngunamboane. Ranahandî namba sürü ranana 666-ane.

14

Sipsip Nîmorîndî nindou ai sîmborî heirü heirayei

¹ Ro asükaiya hoeirîheandane 144,000 nindou ai Saion nîmoei wafuambe Sipsip Nîmorî-babîdîmbo manîmboei. Sipsip Nîmorî asu ahandî afîndandî ndürî ra ahei girîbodî hamîndîfihî papîmarandî. ² Ranîyo ro himborîyahanî sünambe hoe amündürî fuwayo asu nîmoamondî-hoafî nahuraimayo. Ranîyo asu ro himborîyahanî gita fandunda hoafayo nahurai hoafîmayo. ³ Nindou ranai Godîndî nîmarî-fondî haŋgîfoanî, yimbuyimbu yangîrî nîngoweimbî asu boagîrî nindou-yomondî himboahü sîmborî

heirü mamî heirümayeri. Nindou 144,000 God ai hifî ndanîhündambo nindou-yafe mbusümonîndî masemündündürî ranî yangîr-anîmbo heirü ra fifîrîndîhimboyei. ⁴ Nindou ranana moai nîmorehî dîbombo apomo, nga moanî sürühoeimbî hamînd-anemo. Muᅅguambo hifî nahi Sipsip Nîmorî ai huwanî nindou ranai ahambo süᅅgurüwuri homo arundî. God ai nindou ranahamumbo hifî ndanîhündambo-yomondî mbusümonîndî manîᅅgomonda masepurîmündu. Ahamumbo boatei ndeara sepurîmündumboani Sipsip Nîmorî asu God ahafandî yangîrî nîᅅgombohünda. ⁵ Ai moai tikai hoafîyomo-rundî, nga aiana hüti-koate-anemo.

Sünambeahîndî nendî ᅅᅅîmî ai hoafî wataporîmbo-marundî

⁶ Ro hoeirîhinanîyo sünambeahîndî nendî ᅅᅅorü ai nîmoamo youyu wakîmareandî. Ai yangîrî koadürü koadürümbo nîᅅgombo hoafî nindou muᅅguambo aheimbo wataporîyondürîmbo semündü hayamboyu. Muᅅguambo hifîhündî, muᅅguambo fihoeareimbî, muᅅguambo mamîsîrî, muᅅguambo mamî hoafeimbî ranaheimbo muᅅguambo wataporîmboyondürîmbo semündî hayamboyu. ⁷ Ai pukünambo yare hoafîyuhü yahuya, “God ai nindou-yei hohoanîmo yîbobofembo si ra ndeara tükîfemboane, nga asu ranîmbo-hündambo anîmbo yîhîmbondeihî ahambo aboed-ani mbîsefîmboane. Aiyu sünü, hifî, sîrîwara, asu feamongo hoe nafîmarandî ranîmbo-hündambo-anîmbo ᅅᅅusüfo pandîhorî,” mehu.

⁸ Yimbu noufimbî sünambeahîndî nendî ai weᅅᅅurühîdîdî ramefiyu ahandî süᅅᅅu ai yahuya, “Adükariᅅ ᅅᅅoafî Babiron ana moaruwaimbo-mefeyo. Anîhond-ane! Muᅅᅅunambo moaruwaimbo-mefeyo. Adükariᅅ ᅅᅅoafî Babiron ramareandüra nîmorehî sîsîhîmo asu nindowenihî bîrabîrîyei marîhündî. Ai ᅅᅅînîndî wain hoe sagadüranî sîmîndei hehi hîhîndî hohoanîmoayeri nahurai-ayeri ranîmbo God ai ᅅᅅînîndîndandürümbui,” mehu.

⁹⁻¹⁰ Asükai sünambeahîndî nendî ᅅᅅorü ai ᅅᅅorü yimbu ramefîneandî nou ramefiyu. Ai puküna hoafîyuhü yahuya, “Nindou dîdyei ai nîmambeahîndî nînîhondî asu ahandî sîsamî ranahambo ᅅᅅusüfo pararîhindî ana, ahei ᅅîrîbodî hamîndîfihî asu warîhondü waranî sürü apaiaro ana, ai ranîpoanîmbo wain hoe mbîsîmîndei-amboane. Wainî hoe ranana Godîndî hürüt-ane. God ai ᅅᅅîrî ᅅᅅînîndî wain ra hoe-ambe kandeandî, nga wanî. Ai ahandî hürütü ra moaruwai-mbofe hoe sîmîndî hîpîrî ranambe kande dagadüranî ndîmîndeimboyei. Asu nindou nînîhondîmbo ᅅᅅusüfo parîhi arîhündî, sünambeahîndî aboedî hamîndî nindou asu Sipsip Nîmorî ahamundî himboahü, ranaheimbo hai asu sarfa nîmoei hai hüfü hondü ranînambo tîᅅîrîfo afîndî mbîsagadür-amboane. ¹¹ Hai ranahandambo hasîheimî aheimbo tîᅅîrîfo asagadürî ranai koadürümbo-koadürümbo gafomboe. Sapo nindou nînîhondî asu ahandî sîsamî ranahambo ᅅᅅusüfo pamarîhindî, asu ahandî ndürî sürü masahümündî ranana ᅅᅅîrî fi handîhi nîmandei,” mehu. ¹² Ranîmbo-hündambo Godîndî nendî ai ahandî hoafî hîmborî-yei süᅅᅅurîhindühi asu Sisasîmbo anîhondümbo-arîhorî hei ai aboedamboyahi ᅅᅅînîndî mbînîmboei-amboane.

¹³ Ro hîmborîyaha sünambe yafambe mamî ai hoafîyohü yahoya, “Se sürü nda papîrandî: Haponda asu süᅅᅅuna nindou dîdîyei Adükariᅅdîbo anîboadei ranai yîfayeri ana, ai hîhîfi-hîhîfîmbeyei-amboane,” meho. Yîfiâfî Aboedî ai-amboani yahoya, “Anîhond-ane. Sapo ai ratüpuri afîndî tîᅅîrîfomayeri ra hînîᅅᅅîrîhi hehi moanî warî handîhi nîmandeimboyei

ranimbo-hünda. Asu ai ngiri moani ngei, nga aboedi hohoanimo ai ramarhindi ra-kapeihü ngeimboyei,” meho

Hifi ndanihündambo sesi yimungu-remindimbo si

¹⁴ Asukai ro himboyahind-amboyo mburimgai kifohi-wami nindou mami Nindou Hondü nahurai mamaruwa hoeimarhini. Ai adukari bogorindi at gorinambo nafiyoweimbi-mbiro-ambe kikifoare sarif yihimindi semündü haya mamaru. ¹⁵ Asu sünambeahindi nendi ngorü ai Godindi worambeahindi tüküfi sünü nindou mburimgai-wami mamaru ranahambo puküna mimgiyu hoafiyuhü yahuya, “Sihafi sarif ndowandifi hawa sesi hifinindi ra yimunguri-ndandifi, nga ndeara sesi ra yimungurimbo si-ane,” mehundo. ¹⁶ Ranayo nindou sapo mburimgai-wami mamaru ranai ahandi sarif semündü haya sesi hifinindi rani yimungure-mindimbo mahanu.

¹⁷ Asukai sünambeahindi nendi ngorü ai Godindi wora ra hinimgire haya tüküfi masünu. Ai-amboani sarif semündü hayamboyo. ¹⁸ Asukai sünambeahindi nendi ngorü hai hifandira-randeimbi-mayu ranai Godimbo sesi mandife sihefe-rambo hasihoni-mayo ra hinimgire haya masüfu. Ai sünambeahindi nendi ngorü-mayu sarif yihimindi masemündu ranahambo puküna hoafiyuhü yahuya, “Sihafi sarif yihimindi ndowandifi hawa wain hisi ra hifitiri-ndandifi mamini digawandi, nga ndeara wofi hisi ra süfiyomboane,” mehundo. ¹⁹ Sünambeahindi nendi ranai sarif semündü haya amofi hanü wain hisi ra hifitiramündi mamini re masihendi. Waini hisi-mayo ra Godindi hürütümbi nimoei hipiri wain hisi ndünayo boboe semindimbo-mayo ranambe pütimefiyu. ²⁰ Asu ai wain hisi-mayo ra adukari ngoafi himborani tüküyafu homo hipiri-mayo ranambe ndünirund-anayo hori ranai 300 kiromita nahurai maho. Asu hori tüküfe maho, ra nindou simongori-feyoani ngusumboarühi nahurai mahafo.

15

Bidifiranambo tinirifo

¹ Ro sünambe hoeirihandane, rani-poanimbo moaruwai hamindi hepünifeimbi moatükuni tükimefeyo. Sünambeahindi nendi 7 ranai nindoumbo moaruwaimbofembo moaruwai hamindi moatükuni 7 sowandümo mamarimo. Rani-moatükuni ranai munguayo ana, Godindi hürütü ndeara bidifiranamboane, nga asu ngiri asukai yahurai tükündifeyo. ² Ranayo asu ro karasinambo nafümbi nahurai siriwara-ambe hai bitapire tükumefeyowa hoeimarhandi. Nindou yifarambe nginindi nimboeimbo nimambeahindi ninihondi, ahandi sisami, asu ahandi ndüri namba ranahambo hifinambo-marhindi. Ai ahei gita God masagadüri ra fufurhümündi hehi karasinambo nafümbi nahurai siriwara rani-kimi manimboei. ³ Asu Moses, Godindi ratüpurü ratüpurüyu-randeimbi asu Sipsip Nimori-mayu ahafandi heirü ndahurai heirümayeri.

“Adukari, seana God munguambo nginindi nimindh-anafi.

Se hepünifeimbi moatükuni ratüpurüyafi-randeimb-anafi.

Se mungua nindou-yafe bogori adukar-anafi.

Sihafi hohoanimo mbumündi hondüyo haya anihondü hamind-anafi.

⁴ Adukari, munguambo nindou sihambo ahinindeihi sihafi ndüri ranahambo aboed-ani mbiseimboyei.

Seana sürühoeimbi hamind-anafi.

Munguambo hifihündi nindou sihambo sowana didei ngusüfo pandihininimboyei.

Sapo sihafî mbumundi ratüpurî ramarowandi ra fufurühümündi hehi karasinambo nafümbi nahurai sirîwara ranî-kimî manîmboei,” masei.

⁵ Asükaiya sünambe hîmboyahündamboyo Godîmbo hoafi femîndi sihefe worî ranahandi ahînümbi worî safambe ra sübüdi-marîhoayowa hoeimarîheandi. ⁶ Asu sünambeahîndi nendi 7-memo ranai nindoumbo moaruwaimbo-fembo moatükunî 7 masowandümo. Ai hoearî aboedi afîsaho-koate hîmboarambe forîhoeimbi güdu mburu asu gorînambo nafümbi ret ahamundi misîndîhü hühîru hîngîru hou serîworî safambe tüküyafu masînimbo. ⁷ Asu yimbuyimbu yangîrî nangoweimbi moatükunî-ndambo mamî ranai sünambeahîndi nendi 7 ahamumbo gorînambo nafîyoweimbi dis 7 masagapuri. Ranî-moatükunî masagapuri ranana Godîndi koadürü-koadürümbo yangori-randeimbi hürütü foeroweimbi disîyo. ⁸ Godîndi hîmboamupuimbo-randeimbi asu ngîndi ranahandi hasîheimî ranai ahandi worambe güre haya mengoro. Asu ngîrî nindou mamî amboanî ahandi worî ranambe kebuendi, nga wanî. Ai hîbadîhündanî sünambeahîndi nendi ranai nindou moaruwaimbofe moatükunî ra moendi-ndundan-anîmbo keboehimboyei.

16

Sünambeahîndi nendi 7 ai Godîndi hürütü 7 hîpîrambe foeroweimbi kamafoarundi

¹ Ranîyo asu ro hîmborîyahanîyo Godîndi worî ranambeahîndi hoafi mamî sünambeahîndi nendi 7-memo ahamumbo puküna hoafîyowohü yahoya, “Se ngomo Godîndi hürütü 7-disambe afoero ra hîfîhü kaboadundi,” meho.

² Ranîyu asu mamî noufimbi sünambeahîndi nendi-mayu ranai hu ahandi dis Godîndi hürütü foafusümbi ra kamafoareandi. Ranîyo nindou sapo yangîrî nîngoweimbi moatükunî ranahandi sîsamîmbo ngusüfo pamarîhîndi, asu ahandi sürü ahei gîrîbodî hamîndîfihî parîhindeimbi-mayeî, asu ranaheifihî moaruwai hamîndi asübusümbi masîmeî tüküme Feyondürî.

³ Ranîyu asu yimbu noufimbi sünambeahîndi nendi-mayu ranai ahandi dis ra hu sirîwara-ambe kamafoareandi. Ranîyo asu hoe ranai nindou yîfîyoanî yîwihoe nahurai tüküfeyowohüyo asu munquambo yangîrî nîngoweimbi moatükunî sirîwara-ambeahîndi ranai yîfî-safîmayo.

⁴ Ranîyu asu ngîmî noufimbi sünambeahîndi nendi-mayu ranai ahandi dis ra hu hoe asu apoarîndîhorî forîhoayo-ambe kamafoareandi. Ranîyo munquambo hoe ranai horî nahurai tüküme Feyo. ⁵ Ranîyo asu ro hîmborîyahane, sünambeahîndi nendi munquambo hoe ranahambo hîfandandeimbi-mayu ranai yare hoafîyuhü yahuya,

“O God, seana aboedi hamînd-anafi,

Haponda se anîmbafi asu horombo manîmbaf-ane.

Tîngîrîfo yîbobofe se hîfîna kafoaro arandi ra mbumund-ane.

⁶ Nindou dîdîyei ai sihafî nindou ranaheimbo

asu sihafî hoafi hoafîyomo-rundeimbîmbo hîfokoa-marîhindürî

ranaheimbo horî kamefoendi ra aheimbo sîmîndîmbohünda masabadürî.

Se ranî-moatükunî aheimbo ramarîwandürî ra sapo

ai nîni-moatükunîyo ramarîhind ranî sîmogodühi-mboane,”

mehu. ⁷ Ranîyahî asu asükai hîmborîyahane, Godîmbo sesi mandîfe sihefe hasîhonî ranambeahîndi hoafi mamî hoafîyohü yahoya, “Yîni, Adükari

God, seana Muṅguambo Ng̃in̄indeimb-anafi. Se nindou ranaheimbo pap̄i-hoafarandür̄i ranana ai moani an̄ihondü hondüyo hayambo asu mbu-mundi saf-ane,” meho.

⁸ Raniyu asu yimbuyimbu noufimb̄i sünambeah̄indi nendi-mayu ranai ahand̄i dis hüfiham̄indi-wam̄i kamafoareand̄i. Raniyu God ai hüfiham̄indi ng̃in̄indi masagado nindou hifiñi ranaheimbo hai nahurai tik̄ir̄iyondür̄imbohünda. ⁹ Nindou ranaheimbo ng̃in̄indi ham̄indi hüfü ranai taḡiri-marandür̄amboyeyi asu ai seiya, “God ndan-ani muṅgua moatükun̄i moaruwaimbofembo ng̃in̄indi ra hifandarand̄i,” sei hehi ahand̄i ndür̄i moaruwaimbo-mar̄ihindi. Nga asu nindou ranai moai ahei moaruwai hohoan̄imo ra hin̄inḡir̄ihindühi God̄imbo aboed-ani sei, nga wani.

¹⁰ Raniyu asu hondahüfimb̄i noufimb̄i sünambeah̄indi nendi-mayu ranai ahand̄i dis ra nimambeah̄indi nin̄ihond̄i adükari bogor̄indi n̄imar̄ifond̄i ran̄iwam̄i kamafoareand̄i. Raniyo asu nindou muṅguambo nin̄ihond̄i hifand̄irand̄i ran̄iwam̄i n̄imb̄i piyowohüyo asu ai asübusi af̄indi sahümündih̄i ahei teifi kik̄imar̄ihündi. ¹¹ Raniyei asu aheimbo asübusi af̄indi tüküfendür̄ih̄i mas̄imeini noumendür̄ambo God̄imbo moaruwaimoaruwaimbo-mar̄ihori. Nga asu ai moai ahei moaruwai hohoan̄imo süngufe ra hin̄inḡir̄ihindi.

¹² Raniyu asu 6 noufimb̄i sünambeah̄indi nendi-mayu ranai ahand̄i dis ra hoe adükari Yufretisi-mayo ranambe kamafoareand̄i. Raniyo asu hoe ranai ng̃in̄ireandüh̄iyo bogori nindou hüfiham̄indi süfuan̄i-poedi sifombo-memo ranahamumbo naf̄i ra meṅgoro. ¹³ Raniyah̄i asu ro hoer̄iheandane, moaruwai nendi nḡim̄i ranai koaikoai nahurai adükari amoas̄iri, nimambeah̄indi nin̄ihond̄i, asu God̄indi hoafi tik̄ai hoaf̄iyurandeimb̄i ranahei yahamo-nafi tükümehindi. ¹⁴ Aiana moaruwai nendi hepün̄ifeimb̄i ham̄indi moatükun̄i rar̄ihi ar̄ihündi rananei. Moaruwai nendi ranai ana bogori nindou hifi hifandu-rundeimb̄imbo sowana hei ar̄ihündi. Sapo bogori nindou ranahamundi ami mamambefepura God Muṅguambo Adükari Ng̃in̄indi hifand̄irand̄i ranahand̄i bid̄if̄iran̄i sihi yifiar̄imbohünda.

¹⁵ Adükari ai yahuya, “Awi se himbor̄iyei! Ro hümbuhünümb̄i nindou nahurai tükündaheamboyah̄i! Nga nindou düdi ai apokoate yanḡiri n̄imar̄umbo ahand̄i hoear̄i ra wud̄ipoapore hifandarand̄i ana, h̄ih̄ifi-h̄ih̄ifimbiyu-wamboane. Sapo ranan̄imbo ai nḡiri nindou af̄indi himboahü safi yanḡiri hoahoanḡuhü ahand̄i fimbo amoan̄inḡindu,” mehu.

¹⁶ Raniyomo asu moaruwai nendi nḡim̄i-mayeyi ranai bogori nindou-memo ranahamumbo hifi mam̄i Hibru-yafe hoaf̄inambo Armagedon ran̄ihü mam̄ih̄ifepur̄imbo sahüpür̄ümüdi mahei.

¹⁷ Raniyu asu 7 noufimb̄i sünambeah̄indi nendi-mayu ranai ahand̄i dis h̄ip̄iri ra n̄imoamo sünambe kamafoareand̄i. Raniyo asu hoafi mam̄i ranai puküna God̄indi muṅguambo moatükun̄i hifandiyo n̄imar̄imbo fond̄i ran̄iwam̄indi hoaf̄iyowohü yahoya, “Muṅgu-moatükun̄i ra ndeara muṅguyomboane,” meho. ¹⁸ Raniyo asu wabür̄usi af̄indi ranai bire hin̄inḡir̄era wak̄ireandüh̄iyo asu n̄imoamondi hoafi ranai pai kameih̄i kik̄irandüh̄iyo hifihe af̄indi ranai moani moaruwai ham̄indi tüküme Feyo. God ai nindou naf̄irandambe ana hifihe ranai moai yahurai tükü Feyo, nga haponda tüküme Feyo ranana moani moaruwai ham̄indiyo. ¹⁹ Raniyo asu adükari ham̄indi ngoafi ranai nḡim̄imbore bumareand̄i. Raniyo asu muṅguambo hifiyei adükari ngoafi madaburo-mayo ran̄i amboa moaruwaimbo-mareand̄i. Sapo God ai Babiron ngoafi amboa

moaruwaimbo-mareandi. Sapo God ai Babiron ngoafi ranahambo hohoanimo puramündühyu asu ai ahambo ahandi-mayo kap ranambe wain hoe ra simindimbo masagado. Waini hoe ranana sapo God ahandi nginindi hamindi hürütü ranayo. ²⁰ Ranayo asu munguambo airan ranai dibonapi-foendühyo, asu nimoei wafu ranamboani moai hoeirihindi. ²¹ Asu nginindi ngisiharai ais nimoei nahurai sünambeahindi 50 kirogram nimboreimbi ranai nindou-yeiwami pütapiyowohü ranaheimbo moaruwaimbo-mareandüri. Ranimboyei asu nindou ranai seiya, “Ro nimboeyefi moaruwaimbo-ehundi,” sei hehi Godimbo moaruwai moaruwaimbo-marihori.

17

Nindowenihî birabiriyorandaimbî nimorehî

¹ Ranayu asu sünambeahindi nendi mamî sapo dis 7 fufurundümo-ndeimbi-memo ranambeahindi-mayu ranai wambo-so kusü hoafiyundirühi yahuya, “Awi se mborai sinif-animbo nimorehî nindowenihî birabiriyorandaimbî bogori-mayo ranahambo tinirifo adükari tükefendo ra nafuindahanini-mboyahi. Nimorehî ranai ana ngoafi adükari hoe hari afoafuso rani-kimane aningo. ² Munguambo hifi ranihünda adükari bogori nindou ranai nimorehî rani babidi moaruwai hohoanimomemo. Raniei asu hifi ndanihünda nindou ranai-amboa nimorehî rani-babidi moaruwai hohoanimo ra süngumarundi. Ranimboyomo asu nindou ranai ngusüfo mamikari-marapuri ai nindou wain hoe simindi hefe rawehindi nou,” mehu.

³ Raniyahi asu Yifiafi Aboedi ranai wambo fiambe farife nginimaramindindira asu sünambeahindi nendi-mayu ranai wambo semündündiri haya nimî wohî furikoate-reandühi mahu. Ranihü tükyaheandühi hoeirihendane, nimorehî mamî ranai nimumbeahindi ninihondi hamburi raniwami mamaro. Ninihondi-mayo ranahandifihî ana ndüri afindi sürü papiyo hiningifeyoane maningo. Ndüri ranana Godimbo moaruwaimbofe hoafiyoy papimayo. Ninihondi-mayo ranai 7 mbiroweimbiyo haya asu 10 daburüdümbüyo. ⁴ Nimorehî ranai ana bogori-yafe asüdabombü asu hamburi hoeari güde mbura, rani-poanimbo yihuruyo haya gor asu nimoei kaki afindi-fihî semindiweimbi-nambo nafiyoweimbi, foefembo moatükunî yihururamindi hayamboyo maningo. Gorinambo nafiyoweimbi kap ranambe moaruwai moatükunî ai anamindihoandi birabiri-mayo ranahandi afisaho foafusoweimbi semindi haya maningo, sapo ai anamindihoandi birabiri-mayo rambohünda. ⁵ Nimorehî ranahandi giribodi hamindifihî moani rani-poanimbo dibohindi ndüri sürü paru hiningimarundi ranai yare hoafiyowohü yahoya,

‘DİBOHÜNDİ HOAFİ BABIRON NĠGOAFİ ADÜKARİ NINDOWENIHİ BİRABIRIYEIMBİ NIMOREHİ ASU MUŒGUAMBO MOARUWAI HOHOANİMO HONDÜ HİFİ NDANİHÜNDAMBO ENĠGORO RANAHEİ HOND-ANE’, meho. ⁶ Nimorehî ranaiyo Godindi nendi-yei asu Sisasimbo anihondümbö süngurihoreimbi hifokoarearü marandi ranahei-mayo horî ra simindi haya mamikari-mayowa ro hoei-marihendi.

Raniyahi asu ro rani-moatükunî ranahambo hepünaheandühi afindi hohoanimo-mayahi. ⁷ Ranayu asu sünambeahindi nendi ranai düdufindirühi yahuya, “Se nimboe hepünefoandühi afindi hohoanimoayafa? Awi ro shambo nimumbeahindi ninihondi asu

nimorehi ranahambo semindi ho arandi ranahafe diboindi hoafi nimirandi ra hoafindahanini-mboyahi. Nirambeahindi ninihondi ranana sapo 7 mbiro-weimbiyo haya asu 10 daburüdümbi-mayo-ane. ⁸ Nirambeahindi ninihondimbo yangiri maningowa hoeimarowand-anesi, nga asu hapondanana wani. Ai ndeara sapo hifambe akimi kaikoate moani raguhamindi hanaweimbi ranambeahindi tükufembo yangiri-ane. Nga asu ngiri amitata ahambo moaruwaimbo-fembohünda dibonapindifeyo. God ai hifi sünu nafirand-ambe nindou didiyei koadürümbo-koadürümbo yangiri niboadeimboyei ranahei ndüri ra bukambe sürü papimarandi. Nindou hifini animboei ranahei ndüri buk ranambe pefe sihefekoate-mayo ranai-animbo randihi nirambeahindi ninihondi ranahambo hoeindihindani-wani hepünindahi-mboyei. Rani-moatükuni ra horombo yangiri maningoyosi, nga hapondan-ana moai ningo, nga asu süngunambo asükaindo tükündifemboe.

⁹ Ndaní hoafi ndanana nindou düdi ai fifireandeimbi-mayu ranahamboane: Mbiro 7 ranahandi sisami ranana hifi wafuyo asu nimorehi-mayo ranai raniwami nimirandi. Asu rani-moatükuni ra adükari bogori nindou 7 amboan-anemo. ¹⁰ Ranane asu hondahüyafundeimbi (5) adükari bogori nindou yifimemo-anemo mamai ai mbamarü asu ngörü ai awi moai bogorimbofi tükufiyu. Tükufekoate-mayu ranai tükündifiyuwanai ai moani akidou bodifohü yangiri nüngumbui. ¹¹ Sapo nirambeahindi ninihondi horombo maningoyosi, nga asu hapondani ana moai ningo. Ai-animbo ahandihoari ranana 8 noufimbi bogorimbo-ndifemboesi, nga asu aiana sapo ninihondi 7 ranambeahind-ane. Nga asu ahambo ana süngunambo God ai moaruwaimbo-ndearümbui.

¹² Sapo 10 daburüdümbi hoeimarowandi ranana 10 adükari bogori nindou-yomo asu ai awi moai muṅguambo moatükuni hifandiyo hombo ra piyomo houmbo hifandundi. Nga ahamumbo amboani God ai nginindi dagapurimbui. Bodifohü nirambeahindi ninihondi-mayo ra-babidimbo adükari bogori nindoumbondafu hifandu ningomboemo. ¹³ Bogorí nindou ranahamundi ratüpurí hohoanimo ranana moani mam-ane. Rananemo ai ahamundi nginindi asu ndüri adükari ra nirambeahindi ninihondi ranahambo masabudo. ¹⁴ Ai Sipsip Nimori rani-babidimbo yifiari-ndimboemo. Nga asu Sipsip Nimori ai yifiari ra taborindi-hoembui. Aiana adükari-yomondi adükari-ani asu adükari bogori-yomondi adükari bogori-ani. Asu ahandi nendi ranaheimboya mborai mehündüra tükimehinda wand-ane yahu kafaore hiningi-mareandüra ahandi hoafi sünguarhind-animbo yifiari ra taborindi-hehimboyei,” mehu.

¹⁵ Sünambeahindi nendi ai asükaiyu wambo hoafiyundirühi yahuya, “Nindowenihí birabiriyo-randeimbi nimorehi nimirümbi hoe se hoeimarowandi ranana nindou-ane. Ai muṅgua hifihündi, muṅgua fi-hoeari, muṅgua mamami hoafümbi asu muṅgua nindou afindi mafandihindi raniyei. ¹⁶ Se 10 daburüdümbi nirambeahindi ninihondi hoeimarowandi ai-animbo nimorehi ranahambo yiboaruko-ndihindühi ahandi nine napo ahambo sowahi engoro ra mbiriboadi-hindühi hoeari hiriboadi-hindoani asu safi yangiri nimirandimboe. Rananimbo asu ai ahandi fisafi ra dagüindowohü hai-ambe muṅguna mandhimboyei. ¹⁷ Rani-moatükuni ra God ahandihoariyu ahamundi ngüsüfoambe refembo hohoanimo masapurí raniyo asu ahamundi-mayo nginindi ra nirambeahindi ninihondi ranahambo masabudo. Ai muṅgua hifi ra hibadiyo hombo God ai ahandi hoafimayu süngu muṅgua moatükuni

an+hondü tüküfemboayo ranî si tüküfe simboanî. ¹⁸ Nîmorehî se hoeimarowandî ranana adükariŋgoafi sapo hîfînîndî adükari bogori nindou ranahamumbo hîfandapurî arandî ranîyo,” mehu.

18

God ai Babiron ŋgoafi Adükari ra moaruwaimbo-mareandi

¹ Ranî-moatükunî ranai refehayamboyoane, sünambeahîndî nendî ŋgorü ranai sünambeahîndî tüküfi makusuwa hoeimarîhinî. Ai ŋgînîndî hamîndî hondüyu haya asu ahandî ŋgînîndî hamîndî si ranambo muŋguambo hîfî ra si boakîma-foareandî. ² Asu ai puküna hoafi-yuhü yahuya, “Adükari ŋgoafi Babiron ai hîfînî pîmayo! Ai hîfînî pîmayo!

Ai moaruwai nendî ranahei ŋgoaf-ane.

Ranî-poanîmbo ranî-poanîmbo moaruwai ndu ranai-amboanî ranîhü amarei.

³ Nîmorehî Babiron ranî-babîdîmbo muŋguambo nindou ranai moaruwai hohoanîmomemo nindou ai wain hoe simîndîmo houmbo mamîkarî hohoanîmomemo nou.

Muŋguambo adükari bogori nindou hîfî ndanîhündambo amboanî ai-dîbo moaruwai hohoanîmomemo.

Asu kaki semîndî ratüpurî ratüpurîyomo-rundeimbi nindou amboanî ahandî-mayo moaruwai hamîndî hohoanîmo ranî-fihîndî kaki afîndî sowandümo houmbo kaki afîndeimbi nindou tüküme fundî,”

mehu.

⁴ Ranîyo asu hoafi mamî sünambeahîndî makosowa hîmborîyahane, ai yare hoafi-yowohü yahoya,

“Wandî nindou se ŋgoafi ranambeahîndî aboedühi tüküyahî!

Se ai moaruwai hohoanîmoayo ranîsüŋgu-ndîhimboyei, ŋga yowanî.

Asu se ai tîŋrîfo asemîndo ranambe-ndahimboyei, ŋga yowanî!

⁵ Ahandî moaruwai hohoanîmo ratüpurîmayo ra nîmoamo sünü ŋgasündeamboane.

Ranane asu God ai nîmorehî ranahandî moaruwai hamîndî hohoanîmo ranahambo moai mîtanîramündu.

⁶ Ai sîheimbo ramareandürî ranî-sîmogodühi sîmborî se ahambo randîhindî.

Nîmorehî ranai sapo muŋguambo moatükunî moaruwai ramareandî ranî-sîmogodühi nandîhi ndahündo.

Nîmorehî ranai sîheimbo wain hoe ra ŋgînîndî hamîndî kare masagadürîmbo

asu se ahambo wain yimbumbore ŋgînîndî hamîndî kandîhi ndahündo.

⁷ Nîmorehî ranai ahandî borîyohü asu napo afîndeimbi-mayo ranî-sîmogodühi

ahambo asübusî afîndî ndahündoanî aranîmbeyo-wamboane.

Ai ahandî fi ranîmbo borîyohü yahoya,

‘Roana adükari bogorîmbo-yaheamboanahî nda amarîhi!

Ro ŋgîrî aranîndahî, ŋga wani,’ meho.

⁸ Ranîmbo-hündambo-anîmbo awî ŋgorü-sîmboanî ana ahambo moaruwai hamîndî moatükunî,

masîmei, arani-hoafi, sesi-koate nîmarî, muŋguambo ranî-moatükunî ranambo nîkonda dîgemboe.

Asu hai ahambo tîkîrîndamboe

sapo Adükari God ai-animbo ahambo yibobondeambui ai nginindi hamind-ani.

⁹ Hifi ndanihündambo adükari bogori nindou-memo ranai nimorehi rani-babidimbo nimorehi sisihimo-yomondühi ai moani moaruwai hamindi afindi sowandümo maningomo. Ranimbo-hündambo-animbo adükari bogori nindou ranai nimorehi ranahambo hai tikirandühi ranahandi hasiheimi ahafo ranahambo hoeindundani-wani aranindimondühi ngusüfohü war purükindumboemo. ¹⁰ Nindou ranai anguni safi ahandi fikimi ningokoate ningomboemo sapo ai asubusi ranambefembo yihimbombo. Asu ai hoafindomondühi animboya, 'Hipoanimboembou-ane! Hipoanimboemou-ane!

Babiron ngoafi adükari ra!

Se ngoafi adükari hamindi-yafi hawa asu nginindi hamind-anafi!

Nimehinou God ai sihambo tinirifo saganinimboani,'

mehomo.

¹¹ Hifi ndanihündambo nindou kaki semindimbo ratüpurü ratüpurüyomorundeimbi-memo ranai-amboani ahambo aranindimboemo sapo nindou ahamundi napo ra semindimbo wanimewambo. ¹² Sapo ahamundi napo ranana ini nda: gor, sirfa, nimeoi kaki adükari hamindifih semündümbi, aboedi hamindi yamanji, kifohi hoeari nginindi aboedi, rani-poanimbo hoeari hamburi, sirika nginindi hoeari. Asu rani-poani nime fisinjarü aboedümbi, munguambo aboedi moatükuni erefan yahafinambo nafiyoweimbihündi, mungu moatükuni nime kaki afindifih pemiyoweimbihündinambo nafiyoweimbihündi. Asu nginindi kapa bras, ain asu nimeoi aboedi sürü-sürüyo-weimbinaambo nafiyoweimbihündi. ¹³ Asu bidifiri napo yahurai. Sesi fisinjarümbi moatükuni sinamon, kosendi mbai, fisinjarümbi mbimbirai, wowondümbi moatükuni aboedi fisinjarümbi, sanda, wain, sesimbo wer, kifohi praua asu nimbandi praua, burmakau, sipsip, hos, ahandi nimarifondi kameihi, nindou kaki-koate ratüpurüyomorundeimbi asu nindou yifiarambe sowandümondüreimbi munguambo moatükuni ra ngiri asukai pemindomo.

¹⁴ Kaki semindimbo ratüpurüyomorundeimbi ranai nimorehimbo hoafiyomondowohü yahomoya, 'Mungu aboedi moatükuni se sihoefi hawa wand-ane masafi ranana ndeara sihambo hininngireanini haya dibonapimefeyo. Asu munguambo aboedi sesi kaki afindifih semündümbi asu munguambo yihuruyimindi napo aboedi sihaf mengoro-mayo ranamboani ndeara sihambo hininngireanini haya awarimarhoayo. Asu munguambo rani-moatükuni ra ngiri se yahurai asukaindafi hoeindowandi,' mehomo. ¹⁵ Sapo kaki semindi ratüpurü ratüpurüyomorundeimbi ai adükari ngoafi ranihü ningomombo rani-fihindi kaki afindeimbi-memo ranai ngoafi ra anguni safi ningomboemo ai afindi tinirifo asemindo ranambefembo yihimbombo wambo. ¹⁶ Nga asu aiana araniyomondühi afindi hohoanimomemo. Ai randu hoafindimondühi animboya,

'Hipoanimboembou-ane! Hipoanimboembou-ane! Adükari ngoafi ra.

Horombo ai kifohi hoeari aboedi, rani-poanimbo hoeari hamburi yihururamindi,

asu gor, nimeoi ranambo nafiyoweimbi moatükuni, aboedi hamindi yamanji yihururamindi raraora-hayambo maningomoyo-ane!

¹⁷ Asu nimehinou munguambo aboedi nginindi moatükuni ra awarimarhendi!" mbisimboemo.

Munḡuambo sip sowandümo homo-rundeimbi, nindou sipambe fareahi ṅgorü ṅgoafini hei-rihundeimbi, sipambe ni-marimombo, sip ranahambo hifandiru homo-rundeimbi asu nindou didemo siriwara-ambe kaki semindi ratüpurü ratüpurüyomo-rundeimbi nindou munḡuambo ai Babiron ṅgoafi rani-kimi niṅgo-koate anḡuni-safi manimboei. ¹⁸ Ranimbo asu ai Babiron ranahambo hai imaminambo tikirirandühi hasheimi ahafo ranahambo hoeirhindani mayowa hashei-mayei. 'Moai ṅgorü ṅgoafi adükari Babiron yahurai nanḡo!' masei. ¹⁹ Ai ahei mbirowami düdübudi pütiahindühi arani-himboahoyehi seiya,

'Hiipoanimoembou-ane! Hiipoanimoembou-ane! Babiron ṅgoafi adükari! Moaruwai hamindi ahambo tükimefeyo.

Nindou didemo ai sip sihoundeimbi-memo ranai siriwara-ambe sowandümo homondühi

kaki afindeimbi nindoumbo-yafu tükumefundi ṅgoafi ranahandi kaki afindi ranambo!

Asu munḡuambo moatükuni afindi ahandi ra awari-marichoayo,' masei.

²⁰ God ai Babiron ranahambo moaruwaimbo-mareandi ranimboane asu sünu se-anafi, Godindi nindou se-anei, Kraisindi hoafi sowandümo homo-rundeimbi nindou-anemo, Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimb-anemo munḡuambo se hihifi-hihifindei.

God ai ahambo tiriifo masagado sapo simbori siheimbo ramareandüri süngumbo,"

meho.

²¹ Raniyu sünambeahindi nendi-mayu ranai wit nokoyo-rambo nahurai afindikokoe nimoei semündü botire haya siriwara-ambe pireandühi hoafiyuhü yahuya,

"Ndahurai-animbo Babiron ṅgoafi adükari ranamboani puküna pindifeyowan

gadowohumbo ṅgiri asükaindo hoeindihindi.

²² Babiron se, nindou gita fandu, heiründeri, mboni faifaindimmo

asu inafaaindimmo rarao-ndundan

sihafi mbusümo ṅgiri nindou ai asükaindei himborindei ndühündi!

Rani-poanimo ratüpurüyomo-rundeimbi ai

sihafi mbusümo rani ratüpurindimo ndunda ṅgiri asükaindo hoeindifeyo.

Asu wit nikombo nimoei ranai ṅgiri asükaindo

sihafi mbusümo wit nikondandühi hoafindowani himborindei ndühündi.

²³ Asu sihafi mbusümo ṅgiri asükaindo

ram hai ranai sindoani hoeindifeyo.

Si hafi mbusümo nindouwenih ai nimorehi semindimboayu-ane

asu nimorehi ai nindowenih semindimboayo-ane

hoafi ra ṅgiri asükai tükündifeyowan himborindo ndandi.

Si hafi kaki semindimbo ratüpurü ratüpurüyomo-rundeimbi nindou ranai

ana munḡuambo hifi ranahambo ṅgasüdu houmbo ndeara moani ṅgnindi hamindi hond-anemo.

Nḡa asu se si hafi tibiagi ṅgnindi ranamboyafi munḡuambo hifihündi nindou ranaheimbo wosihofori hoafi-mayafindüri!

²⁴ Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi-yomondi hori asu Godindi nindou ranahei hori ranai Babiron ṅgoafi ranihü meḡoro.

Yini, sapo nindou aheimbo ai hifi ndanihü hifokoa-mareandüri ranahei horiyo ṅgoafi ranihü meḡoro,"

mehu.

19

Babiron ŋgoafi ranai moaruwaimbo-mefeyowa nindou ai ranimbo hihifi-hihifimayei

¹ Ro nindou afindi sūnambeahi hoafi pukūna kamar+hehinda h+mbor+mayahi. Ai rarihi hoafiyehi seiya,
“God ai s+hef+imbo aboedambo-reamuneimb-ani.

Ndūri adūkar+ asu muŋguambo ŋg+n+ndi ranana s+hefi God ranahandi yangir-ane!

² God ai an+hondū asu mbumundi hohoanimo sūngure nindoumbo y+bobore arandi.

Nindowenih+ b+rab+ryo-randeimbū ranai muŋguambo nindou ranaheimbo ahandi nindowenih+ b+rab+r+ hohoanimo ranambo moaruwaimbo-mareandūri.

God ai nimorehi ranahambo simbori t+ŋ+r+fo masagado

n+imboe ai God+ndi ratūpur+yomo-rundeimb+ nindou h+fokoamar+puri ran+imbo-hūnda,”

masei. ³ Asūkaiyei ai pukūna hoafiyehi seiya,

“God+imbo adūkar-ani yahomboane!

Hai Babiron ŋgoafi adūkar+ ranahambo tik+rarandi ranahandambo has+heim+ ranai moan+ yare koadūrūmbo-koadūrūmbo ahafo,”

masei.

⁴ Ran+yo 24 boagiri asu yangiri n+ŋgoweimbi moatūkuni ranai hifi+ni pūtap+yei n+mareimbo God sapo ahandi adūkar+ bogori n+mar+fondi ran+wami amaru ranahambo hohoanimo yahūndowohū ŋgusūfo pamar+hor+. Ai rarihi hoafiyehi seiya,

“God+imbo adūkar-ani yahomboane! Nga an+hondū-ane!”

masei. ⁵ Ran+yo asu adūkar+ bogor+ndi fond+mayo ranambeah+ndi hoafi ranai tūkūfeyowohū yahoya,

“Muŋguambo nindou, God+ndi ratūpur+yei-r+hūndeimb+ se s+hefi God ranahambo aboed-ani mb+sei.

Moan+ nindou-anei asu ndūreimb-anei se muŋguambo ahambo aboed-ani mb+sei,”

meho.

Sipsip N+mor+ ai n+morehūhifih+ sesi af+ndi tūkūmefeyo

⁶ Ran+yahi asu nindou afindi fandambo yangorombo hoafi afindi tūkūfembo nahurai h+mbor+mayahi. Ran+moatūkuni ranai ana sapo hoe amūndūri yigūdayo nahurai h+imboyo asu n+moamondi hoafi mbuayo nahuraiyo tūkūmefeyo. Ro h+mbor+yaha ai rarihi hoafiyehi seiya,

“God+imbo adūkar-ani yahomboane!

Sapo Adūkar+ God s+hefi ai muŋguambo ŋg+n+ndi ra h+fandarandi!

⁷ Haponda awi s+h+r+ h+hifi-h+hif+ndefūh+ adūkar-ani mb+sefi+imboane.

Sapo Sipsip N+mor+ ranai nimorehi sem+nd+imboayu ran+ si ra ndeara tūkūfemboane.

Asu ahandi n+mor+reh+ ranai ndeara naf+rami-nd+imboane amaro.

⁸ God ai nimorehi ranahambo moan+ aboedi ham+ndi hoear+ h+imboarambe for+hoaiweimb+ gūdūfembohūnda sagadomboani,”

masei. (Sapo hoear+ aboedi ranana God+ndi nendi mbumundi ratūpuri hohoan+moayei ranahandi s+sami nahurai-ane.)

⁹ Ran+yu asu sūnambeah+ndi nendi mam+ ai hoaf+yund+rūh+ yahuya, “Se ra sūrū pap+rاندūh+ an+imboya, Sipsip N+mor+ ai n+morehi semūndūh+”

sesi afindi sesesi-mayei ranambe God ai nindou ranaheimbo se dögüsi mehündürü ranai ana hihifi-hihifimbeiyei-amboane.” Asükaiyu yare hoafiyundirühi yahuya, “Ndanı hoafi ndanana Godındı anıhondü hoafi hond-ane,” mehu. ¹⁰ Ranıyahı asu ro ahambo hohoanımo-mbohünda yiri yimbu pusirıhe mamarıhi. Nga ai hoafiyundirühi yahuya, “Refepoanı! Ro-amboanı se asu sıhafı wandafı babıdımbo sıhırı Sısasındı-mayo hoafi anıhondümbo-rıhundeimb-ane. Nga se Godımbo yangır-anımbo hohoanımo pandıworı. Hoafi Sısas weindahı-mareandı ranai nindou ngınındı sagapurı arandı Godındı hoafi hoafımböhünda,” mehu.

Nindou kifohı hosı-wamı mamaru

¹¹ Ranıyo asu ro hımbayahane, sünambe yipurı ranai sübüdühoai yangorowohüyo hos kifohı ranai manıngowa hoeimarıheandı. Hos semündü hu-randeimbı nindou ranıwamı mamaru ranahandı ndürı ra yahurai-ane: ‘Ratüpurı ndore hıfanda-randeimb-ani’. Asu, ‘Anıhondü hohoanımo süngure-randeimb-ani’. Sapo ai nindou ranaheimbo yıbobofe asu yıfari hohoanımo ra ai moanı mbumundı hohoanımo megoro ranı-süngu-ani rawareandı. ¹² Ahandı hımboarı ana hai nahuraiyowohüyo asu adükarı bogorı nindou-yafe at afındı ahandı mbıroambe nınoumayo. Ahandıfihı ndürı sürü pefe hınıngıfeyowa mapaiaro ranahambo nindou amurı ai moai fıfırıfeyo, nga moanı ahandıhoarı yangır-ani fıfıreamboayu. ¹³ Ai hoandarı hoarı magüdeandı ranana horambe foefe hıındümbıyo magüdeandı. Ahandı ndürı ranana, ‘Godındı Hoaf-ane.’ ¹⁴ Ranıyomo asu sünambeahındı ami ranai kifohı hoarı moanı aboedı hamındı ra fıhü yihururündımo houmbo kifohı hosı-wamı nınouyomo houmbo ahambo süngumarürı homo. ¹⁵ Muıguambo hıfı ranaheimbo hıfınambo-fendürımbı ami-yomondı pisao nahurai yihümındı hamındı ahandı yahamonafı tükufe mbumarandı. Ai ain nımınımı ranambo-anımbo muıguambo hıfı ranahambo hıbadambui. Rananımbı asu ai wain hoe boboe ra wain boboembo fondı ranambe tınarınambo bubütükündambui. Ranı-moatükunı ranana sapo God muıguambo ngınındı hıfandandeimbı-mayu ranahandı muıguna moaruwai hamındı ngınındı hohoanımo ranane. ¹⁶ Ahandı hoandarı hoarı-mayo ranıfihıyo asu ngehurıfihıyo ndürı ra sürü pefe hınıngıfeyoanı mapaiaro. Ndürı ranai yare hoafıyowohü yahoya, “Bogorı nindou-yomondı Bogorı asu adükarı nindou-yomondı Adükar-ani,” meho.

¹⁷ Ranıyahı asu hımbayahünda sünambeahındı nendı ranai hüfıhamındı fıhı botıfı manınguwa hoeimarıhını. Ranıyo asu ai ndu sünü wafusıfohü youmemo ranahamumbo puküna hoafıyupurühi yahuya, “Godındı adükarı sesesi ndanıfihı mborai sıfomo fandu mamühıyafu! ¹⁸ Mborai sıfomo adükarı bogorı nindou-yafe safı, ami bogorı-yomondı safı, ngınındı nindou-yomondı safı, hos safı, asu hos sowandümo homo-rundeimbı-yomondı safı, ra muıguambo sowasümo. Muıguambo nindou-yafe safı, moanı ratüpurıyomo-rundeimbı nindou-yomondı-mayo asu kakı semındı ratüpurıyo-rundeimbı-yomondı-mayo, adükarı nindou asu akıdou nindou-yomondı-mayo safı ra muıguambo sowasümo,” mehu.

¹⁹ Ranıyahı asu hımbayahünda, nıambeahındı nınıhondı asu adükarı bogorı nindou hıfı ndanıhünda ahei amiyomo ranai fandu gugurımarunda hoeimarıheandı. Nindou sapo kifohı hosı-mayo ranıwamı nımarümbo

semündü ahu ranani asu ahandi ami rananemo rani-babidi-mbo yifari-mbo ranai fandu gugurimarundi. ²⁰ Nimambeahindi ninihondi-mayo asu Godindi hoafi tikai hoafiyu-randeimbi nindou-mayu rani-dibo ai munguambo tikai hepuni-feimbi moatükuni rari-ne-marinandirani-yimbumbo mbumaripündümo. Nindou nimambeahindi ninihondi-mayo ranahandi himboahü hepuni-feimbi moatükuni rarerandühi asu rani hohoanimo sünguyu ai nindou ranaheimbo woshihoafori hoafiyundüri marandi. Raniyei asu ai nimambeahindi ninihondi-mayo ranahandi ndüri sahümündihü asu ai sisami ranahambo hohoanimo parhi marihündi. Ranimboyo asu nimambeahindi ninihondi-mayo raniyo asu Godindi hoafi tikai hoafiyu-randeimbi-mayu raniyu ahafanimo yangiri nimbafanda sowapündümo wafusüriho hai sarfa nimoeinambo tikira-randeimbi-mayo ranambe pimarupiri. ²¹ Raniyu asu nindou sapo kifohi hosi-wami nimarumbo ahandi yahamo pisao yihümi-ndi tüküfe mbumarandi ranambo ami bodimondi ranahamumbo hifokoako-mafoareapuri. Raniyo asu munguambo ndu ranai ahamundi safi sahüsimbo bodo tükimehindi.

20

Satan ai 1,000 himbani karabusambe manüngu

¹ Raniyahi asu ro nimboa himboyahünda sünambeahindi nendi mami ranai sünambeahindi tüküfi haya sapo hifi ambe ndihü ragu hoeife-koateyorangeimbi ranahandi yipurü ki asu sen nimboreimbü wamberamündü makusüwa hoeimarihini. ² Raniyu asu ai amoasiri afindi ranahambo mbumaramüdu. Amoasiri ranai ana sapo horombodidi hondü-mayo-ane. Ai sapo munguambo nindou ranaheimbo papi-hoafirandüri hoangu-randeimbi Satan-ani. Raniyu asu sünambeahindi nendi-mayu ranai ahambo seninambo hüputüpurüherü mbura 1,000 himbani hininngimariri. ³ Raniyu ai ahambo hifambe ragu hanweimbi-mayo ranambe pirira mahanu. Nafitambe pare mbura kinambo kikire papiramüdi yowanimbo hininngimareandi. Rananimbo ai munguambo hifihündi ranaheimbo ngiri woshihoafori hoafindundüri. Ahambo refi hininngifiyuanü nüngumbo 1,000 himbani munguyo-ambe-animbo tükündüfi akidou yangiri nüngumbui.

⁴ Raniyo asu bogori nindou-yafe nimarimbo fondi ranai burimayowa hoeimaritheandi. Fondi raniwami mamarimo-memo ranahamumbo yiboboferambo nginindi masagapuri. Asu asukai sapo nindou Sisasimbo asu Godindi hoafi ranahambo anihondümbö wataporimbo-rihü marihündi ranimbo mbiro kibodiri-marandüri ranahei yifiafi hoeimaritheandi. Asu aiana nimambeahindi ninihondi-mayo ranahambo ahandi sisami kameihü moai ngüsüfo parihindi. Ahei giribodi hamindühi asu warihü nimambeahindi ninihondindi ndüri moai paiaro, nga wani. Ai yangiri tüküyahi bogori nindoumboyahi Krais-babidi mungu-moatükuni 1,000 himbanambe hifandimarihündi. ⁵ Nindou amuri yifimayei ana moai yangiramboyahi tüküyahindi, nga ai randihü yifi yagodei ngeimbo 1,000 himbani munguyo-ambe-animbo tükündahimboyei. Ranana weangurühü yifihündi botife-ane. ⁶ Nindou didiyei ai sapo weangurühü yifiyeimbi botife si ranambe botiyahindeimbi ana ai hihifi-hihifimbeyei-amboane. Ai Godindi yangir-anei. Asukai yimbu noufimbü yifi ranai ana ngiri nindou ranaheimbo hifinambo-ndearü. Ai Godimbo asu Kraisimbo didibafife-rambo nindoumbondahi nimboeimboyei. Rananimbo ai Krais-babidi-mbo nimboeimbo 1,000 himbani aho ranambe mungu moatükuni rahibadihümboyei.

Satan ai munḡuna moaruwai-mboefiyu

⁷ Sünḡunambo 1,000 hĩmbanĩ ra munḡuyo-ambe-anĩmbo Satanĩndĩ karabus worĩ yipurĩ ranai sũbũdĩgoedoanĩ asu ai moanambũhĩ tũkũndũfimbui. ⁸ Asu rananĩmbo ai munḡuambo hĩfĩhũ nindou burĩyei wakarĩhindĩ ranaheimbo wosĩhoaforĩ hoafiyondũrĩmbo hoahoanḡu wakĩndeambui. Hĩfĩ ra ahandĩ ndũrĩ Gok asu Magok-ane. Rananĩmbo Satan ai aheimbo munḡuambo yifiarĩmbohũnda ndemũndũndũrĩ mamũhĩ gugurũndearũmbui. Nindou afĩndĩ safĩ ranai ana moanĩ sirĩwara hoe-kĩmĩ gudikĩkĩrĩ nahurai anĩboadei. ⁹ Ranĩyei asu ai munḡuambo hĩfĩ ranĩhũ hei Godĩndĩ nindou ser worambe anĩboadei asu adũkarĩ nḡoafi God ai hohoanĩmoyu wakĩmareandĩ ranaheimbo waki-marĩhindũrĩ. Ranĩyo asu sũnambeahĩndĩ hai ranai kosĩwohũyo nindou ranaheimbo hainambo tĩkĩrĩmarandũrĩ. ¹⁰ Satan ai nindou ranaheimbo wosĩhoaforĩ hoafĩmayundũrĩ ranĩmboyu asu God ai ahambo wafusũrĩho hai sarfa nĩmoeifihĩ mahoro ranambe pirira mahanu. Nĩmambeahĩndĩ nĩnĩhondĩ asu Godĩndĩ hoafi tĩkai hoafiyu-randeimbĩ nindou amboanĩ haiambe manĩmbafanĩ. Rananĩmbo ai munḡuambo nĩmbĩ si aho ra koadũrũmbo-koadũrũmbo asũbusĩmbondĩmo pĩndĩmondu nḡomboemo.

Yĩbobofe si tũkũmefeyo

¹¹ Ranĩyo asu hĩmboyahũnda adũkarĩ bogorĩndĩ nĩmarĩ-fondĩ kifohĩ ranai nĩnḡowohũyo asu ranĩwamĩ nindou mamĩ ai mamaruwa hoeimarĩhinĩ. Ranĩyo asu ai nĩmaru-ambe ra hĩfĩ sũnũ ranai awarĩhoehũyo asu moai asũkaiyo hoeifeyo. ¹² Ranĩyahĩ asu hĩmboyahũnda yĩfĩyeimbĩ nindou ndũreimbĩ asu ndũrũ-koateimbĩ ranai bogorĩndĩ nĩmarĩ-fondĩ hanḡĩfoanĩ burĩmayeiya hoeimarĩheandũrĩ. Ranĩyo asu buk bĩdĩfĩrĩ ranai boare haya kurũmayo. Asu yanḡĩrĩ nĩnḡombo buk amboanĩ boare haya menḡoro. Ranĩyo asu yĩfĩyeimbĩ nindou burĩmayei ranaheimbo nĩne-moatũkunĩ ramarĩhinda sapo buk kurũmayo ranambe sũrũ pefemarandĩ ranĩ sĩmogodũhĩ aheimbo papĩ-hoafi ranai tũkũmefeyondũrĩ. ¹³ Ranĩyo asu munḡuambo sirĩwara-ambe yĩfĩyei yanḡoreimbĩ ranaheimbo sirĩwara ai hĩnĩnḡĩ-mareandũrĩ. Yĩfĩyo-rambo hohoanĩmo asu yifiafĩ nḡoafi ranambe yĩfĩyeimbĩ nindou kĩkĩhĩrĩhũmũndĩ anĩmboei ranaheimbo munḡu hĩnĩnḡĩ-mareandũrĩ. Ranĩyu asu nindou nĩmarĩ-fondĩ-wamĩ mamaru ranai nĩne-moatũkunĩ ai ramarĩhindĩ ranĩ-sĩmogodũhĩ aheimbo papĩ-hoafĩmarandũrĩ. ¹⁴ Ranĩyo Yifĩyo-rambo asu Yifiafĩ Nḡoafi ranahafembo haiambe pimareapĩra mahanĩfe. Wafusũroho haiambe ranana sapo asũkaiyo yimbombofe yĩfĩmbo moatũkunĩ ranane. ¹⁵ Nindou dĩdĩyei ahei ndũrĩ sapo yanḡĩrĩ nĩnḡombo bukĩ-mayo ranambe paiarĩ-koate-ayo ana, nindou ranaheimbo wafusũroho hai mahoro ranambe pimareandũra mahanei.

21

Hĩfĩ sũnũ sĩmborĩ tũkũmefeyo

¹ Ranĩ-moatũkunĩ ranai refehaya-mboyowane, asu hĩmboyahũnda sũnũ hĩfĩ sĩmborĩ ranai tũkũmefeyowa hoeimarĩheandĩ. Weanḡurũhĩ sũnũ tũkũfe hĩfĩ tũkũfe-marandĩ ranai awarĩhoeihũyo asu sirĩwara amboanĩ foerĩ-koate-mayo. ² Asu hĩmboyahũnda Godĩndĩ nḡoafi sĩmborĩ Serusarem ranai, sapo nĩmorehĩ anamĩndũhĩfembo ahandĩ anamĩndĩ ranĩ-sowahĩ homboyaho haya rawefeyo nou yahurai refe-haya God sowahĩndĩ tũkũfe

makosowa hoeimar+heandi. ³ Bogor+indi n+mar+fond+mayo ranam-beah+indi hoafi puküna hoafi+mayowa h+mbor+mayahi. Yare hoafi+yowohü yahoya, “H+mbor+yei! God+indi wor+ hapoana nindou-bab+id+imbo anango! God ai nindou-bab+id+imbo nünguhü asu ahand+ nendi+ndeimboyei. God ai ahand+hoar+ nindou ran+bab+id+imbo anüngu an+imbo asu ai ahei God+ndümbui. ⁴ Ai nindou ranahei h+imboarambeah+indi aran+himboaho gedüherümbui. Ranan+imbo yif+imbo hohoan+mo, asübusi, aran+ asu ngusüfo af+indi kife hohoan+mo ra ng+r+ tükünd+feyo. Sapo ranana horombod+di moatükun+ awar+hoaimb-ane,” meho.

⁵ Raniyo asu nindou fond+ ran+wam+ mamaru ranai hoafi+yuhü yahuya “Haponda ro munnguambo moatükun+ simbor+ rar+heandühanah+,” mehu. Asükai hoafi+yund+rüh+ yahuya, “Ndan+ hoafi ranahambo se sürü pap+ndandi. Sapo hoafi nda ai an+hondü ham+nd-ane, nga an+hondümbo-nd+hindi,” mehu.

⁶ Ran+yu hoafi+yund+rüh+ yahuya, “Munnguambo moatükun+ ai tüküfemboane! Roana horombon+poed-anah+ asu süngun+poed-anah+, sapo weangurüh+id+id-anah+ asu b+id+firan+id+id-anah+. Nindou düdi ai am+ndan+ngomboayu ana, nindou ranahambo ro yang+r+ n+ngoweimbi har+hoe for+hoeimbi nindou ranahambo moan+ ndahandoan+ ndümündümbui asu kak+nambo sem+ndi-koate ndahandomboyahi. ⁷ Nindou düdi ai yifiambeah+indi t+taboar+foare har+hoei tükefiyu ana, ai wand+mayo moan+ sai moatükun+ ra ndemündümbui. Ranan+imbo asu ro ahand+ God+ndahan+ ai wand+ n+mor+ndümbui. ⁸ Nga asu nindou d+dei y+h+imbo-s+i+r+yahi-r+hündeimbi, an+hondümbofe-koateyei r+hündeimbi, moaruwai ham+nd+ ratüpur+yei r+hündeimbi, nindou h+fokoar+hi-r+hündeimbi, n+moreh+ s+i+h+moyomo-rundeimbi, nindowenih+ b+rab+r+yei r+hündeimbi, t+bag+ru-rundeimbi, t+kai god+imbo hohoan+mo par+hi-r+hündeimbi, wos+hoafor+ hoafi+yei r+hündeimbi ahei n+ngofond+ ranana, wafusüroho hai asu hai sarfa n+moei apoarambe ahoro ran+hü yagod+imboe. Ranana yimbu-noufimb+ yif+imbo moatükun+ane,” mehu.

S+imbor+ Serusarem ngoafi

⁹ Sünambeah+indi nendi dis 7 waramberünd+mo-ndeimbi ranahandambo mam+mayu ranai wambo-so God+indi hürütü moend+fembohünda moaruwai ham+nd+ moatükun+ foafusüfiyuan+ tüküfimb+mayo ra semündü haya makusu. Ai hoafi+yund+rüh+ yahuya, “Se s+nif-an+imbo ro n+moreh+ anam+ndüh+fembo an+ngo Sipsip N+mor+indi n+moreh ra nafuindah+n+imboyahi,” mehund+r+i. ¹⁰ Raniyo asu wand+ fiambe Yifiafi Aboed+ ranai ng+n+indi tüküfend+rüh+yah+ asu sünambeah+indi nendi ranai wambo semündünd+r+i hifi wafu n+moamo ham+nd+ ran+wam+ mahafu. Raniyu asu ai wambo Serusarem ngoafi adükar+ sünambe God sowah+indi makoso ranahambo nafui-mayund+r+i. ¹¹ Raniyo asu God+indi h+imboamupuimbo-randeimbi ranai si boak+mafoareandi. Asu ngoafi ranai sapo sürühoeimbi sospa n+moei kaki af+nd+fihi sem+nd+imbo raturaiyo moan+ h+imboarambe for+for+hoeimbi ham+nd+mayo. ¹² Ngoafi adükar+ ranai pap+ n+moamo ham+nd+yo 12 nafitambe kem+nd+ h+n+ng+mefeyo. Raniyo asu 12 sünambeah+indi nendi ranai nafitambe ranahambo waran+ründümo houmbo hifand+marundi. Nafitambe ran+fihi Israer-yafe 12 s+r+ ranahei ndür+ ra pap+mayo. ¹³ Nafitambe ranai gorügoan+n+gorügoan+n+re bur+mayo. Ng+mi ranai hüfiham+nd+ süfuan+ n+ngomo, ng+mi h+imboran+ n+ngomo, ng+mi ranai rahan+n+ h+imboran+ n+ngomo asu ng+mi hüfiham+nd+ hafuan+ n+ngomo marundi. ¹⁴ Adükar+

ngoafi ranahandi papi ranana 12 nginindi nimoeinambo ndih ragu samboefimbiyo. Raniyo asu mamami raniwami Sipsip Nimorindi hoafi sowandümo homo-rundeimbi 12-yomondi nduri ranai papimayo.

¹⁵ Sapo sunambeahindi nendi horombo wambo wataporimbo-marandiri mayu ranai gorinambo nafiyoweimbi-hündi simongorife nimihari ranambo adukari ngoafi nafitambe asu papi ra simongori-fembohünda semündü haya manungu. ¹⁶ Adukari ngoafi ranana munguambo himbori ra moani simogodapo hamindiyo. Raniyu asu sunambeahindi nendi ranai simongori nimihari masemüdu ranambo simongo-reandane, ngoafi afindi-kokoeaiyo ahandi ra 2,200 kiromita tüküme feyo. Raniyo asu ahandi simongori hoandari mahafo, himbori yimbu mahafe ranai moani simogodapo hoandari-mayo. ¹⁷ Asu papi nimoamo ranahambo amboani simongo-reandane, mam 65 mita tüküme feyo. Rani simongori ranana moani nindou simongoru-rundeimbiyo sunambeahindi nendi-mayu ranai simongorimareandi. ¹⁸ Ngoafi ranahandi papi ranana hamburi asu yangiri sasp nimoeinambo papiyoweimbiyo. Nga ngoafi ranana moani gor sürühoemb yangir-ane nafiyoweimbiyo manango. ¹⁹ Adukari ngoafi ranana hifini ndih God ai munguambo mamikarambo nimoie kaki afindihli semündümbi-namboyo kore hinngimareandi. Weangurühi korime feyo ranana hamburi asu yangiri sasp nimoieyo, rani-kimi asudabombü sapaia nimoieyo, rani-kimi kifohi aget nimoieyo, rani-kimi yangirasüfo emerar nimoieyo. ²⁰ Asu rani-kimi hamburi kikire kifohi kikire-randeimbi sadonikis nimoieyo. Rani-kimi konirian nimoieyo, rani-kimi krisorait nimoieyo, asu rani-kimi ngorü-poanimbo yangirasüfo berir nimoieyo, rani-kimi anüsühisafümbi topas nimoieyo, rani-kimi krisopres nimoieyo yangirasüfoyo anüsühisafümbiyo-randeimbi. Asu rani-kimi asudabombü haiasin nimoieyo, bidifiranambo ana hamburi ametis nimoieyo. ²¹ Nafitambe 12 ranana sapo 12 kifohi mbisihondiyoy. Munguambo yipuri nafitambe ra mbisihondi mam-namboyo nafiyoy hinngime feyo. Ngoafi ranahandi munguambo nafi ranana gor hondünambo nafiyoweimbiyo hayamboyo hoehimbo nahurai-mayo.

²² Ro moai Godimbo hohoanimoyondo-rambo wori fondarowa hoeirtheandi. Sapo Adukari God Munguambo Nginindembi-mayu ranai-yu asu Sipsip Nimori ai ngoafi ranahandi Godimbo hohoanimoyo-rambo worimefani. ²³ Ngoafi raniwami hüfhamindi amoamo ahafandi si ra ngiri boakiboadneandi sapo Godindi himboamupuimbo-randeimbi si ranai ngoafi raniwami boakimafoareandi ranimbo-wambo. Asu Sipsip Nimori ranai-ani ngoafi ranahandi ram hai nou-ayu. ²⁴ Rananimbo munguambo hifihündi ranai ngoafi ranahandi si rani-sungu ngeihü, asu munguambo hifihündi bogori ranai ahamundi nginindi napo ra ranihü ndowandümo tükündafumboemo. ²⁵ Munguambo si aho ra nafitambe ranai ngiri pande ningo, nga sübüdhoai yagodi ngomoe. Sapo rani-simboani ana ngiri nimb ranai yagodo. ²⁶ Asu ngoafi adukari ranambe munguambo hifihündi-yafe yihuru asu aboedi napo nginindi ra ndemündünduri keboemoe. ²⁷ Nga n-ne-moatükuni moaruwai-ayo, asu yikoarifo hohoanimoyo-randeimbi asu woshoafori hoafiyoy-randeimbi, munguambo ranana ngiri ngoafi ranambe keboehi ngei. Sapo Sipsip Nimorindi koadürümbo ningombo buki-mayo ranambe ahei nduri pamareanduri ai-yangiranimboke-boehi ngüsimboyei.

22

Yangiri ni ngombo hoe asu nimi

¹⁻² Raniyu asu sunambeahindi nendi-mayu ranai hoe afindi yangiri ni ngombo nini ra wambo nafuimayundi. Hoe ra himboarambe mupui fori wakireandeimb-ane. Hoe ranana sapo God asu Sipsip Nimori ranahafandi ni mari-fondi-mayo ranambeahindi tukufe hayam-boyo ngoafi nafi bogori rani mbusumonduhi mafoero ho. Asu hoe rani himbori-kimi yangiri ni ngombo nini ranai ngorugoanini-ngorugoanini burimayo. Nimi ranai mam himbanambe 12 hisiyowohu asu moani mamami amoamo hisiyo arandi. Asu nimi ranahandi emundu ranana munguambo hifi hundi ranaheimbo aboedambofenduri ramboane. ³ Asu nini-moatukuni God ai ranahambo moaruwai-ane ehu ranana ngiri ngoafi ranambe yagodo. Nga God asu Sipsip Nimori ahafandi adukari bogorindi ni mari-fondi rani yangiri yagodoani asu Godindi ratupuriyei rihundeimbi ai ahambo hohoanimo-deih ngusifo pandihorimboyei. ⁴ Rananimbo asu ahandi ngusumboari hoeindihimboyei asu ahandi nduri ra ahei giribodi hamindifihi suru pande hini ngindeambui. ⁵ Asu rananimbo ngiri nimbisi asukaindo tukundifeyo. Ranimbo-animbo ngiri ram asu hufihamindi ranai si boakiboadeandi. Sapo Adukari God ai-animbo ahei sindumbui. Asu nindou ranai adukari bogori nindoumbondahi koadurumbo-koadurumbo hibaduh ni geimboyei.

Sisas ai ngiri amitata kudu

⁶ Raniyu sunambeahindi nendi ai hoafiyundiruh yahuya, "Ndan hoafi ndanana anihond-ane, nga anihondumbo-mbirhindamboane. Nga Adukari God, sapo ahandi hoafi hoafiyomo rundembi ranahamumbo ahandi Yifafi masagapuri ranai ahandi sunambeahindi nendi ranahamumbo koamarhepuri. Asu ai sapo Godindi ratupuri ratupuriyei rihundeimbi ranaheimbo nini-moatukuni nimai hamindi tukumandife ranahambo nafuimbohunda koamarhepuri," mehu.

⁷ Sisas ai hoafiyuh yahuya, "Awi himbori-yei! Ro ngiri amitata tukundaheandi. Nindou dudi ai buk ranambe sungunambo tukifembo hoafi suru papi-mayo ranahambo himboriyeih sungurhi rihundeimbi-mayei ranai ana hihifi-hihifimbeyei-amboane!" mehu.

⁸ Ro Son rani-moatukuni ra himboriya hoeirheamboanahi. Asu ro rani-moatukuni ra himboriya hoeirhe raraorhi heheambo sunambeahindi nendi wambo nafui-mayundi ranahandi yiri-kimi piya ni marimbo ndeara ahambo hohoanimo-yondowohu ngusifo pefimbo yangirimayah. ⁹ Nga asu ai wambo hoafiyundiruh yahuya, "Yowan, se refepoani! Roana sapo sihaf mam ratupuriye rihondeimbi wandaf-anahi. Asu roana sapo sihaf apodoho wandafi-mam Godindi hoafi hoafiyomorundeimbi-memo rananemo asu munguambo nindou buk ndanambe hoafi engoro ranahambo himboriyei mburihu rani-sungurhindeimbi ranahei wandaf-anahi. Nga Godimbo-animbo hohoanimo-ndafindowohu ngusifo pandiwori," mehu.

¹⁰ Asukai hoafiyundiruh yahuya, "Godindi sungunambo tukifembo buk ndanambe apaiaro ra se yowan dibonapifehi gabudife-poani. God ai munguambo rani-moatukuni ranahambo refemboayu ra ndeara akimi tukufembo yangir-ane. ¹¹ Ranimboane asu moaruwai hohoanimo-yurandeimbi ranai moani moaruwai hohoanimo rani-sungu-mbireandamboane. Asu moaruwai hamindi hohoanimo-yurandeimbi ranai

moaruwai hamɪndɪ hohoanɪmo sɪngu-mbɪreand-amboane. Asu mbumundɪ hohoanɪmoyu-randeimbɪ ranai mbumundɪ hohoanɪmo sɪngu-mbɪreand-amboane. Sürühoeimbɪ hohoanɪmo sɪngureandeimbɪ ranai sürühoeimbɪ hohoanɪmo sɪngu-mbɪreand-amboane,” mehu.

¹² Sisas ai yare hoafɪyuhü yahuya, “Awi se hɪmborɪyei! Ro ɳgɪrɪ amɪtata tükündaeandɪ! Ro takɪnɪ moatükunɪ ndahamɪndɪ tükündae-amboyahɪ. Rananɪmbo düdi ai nɪnɪ-moatükunɪyo ramareandɪ ranɪ-simogodühɪ nde-heamboyahɪ. ¹³ Roana horombonɪpoed-anahɪ asu sɪngunɪpoed-anahɪ. Ro weaŋgurühɪdɪd-anahɪ asu bɪdɪfɪranɪdɪd-anahɪ. Roana weaŋgurühɪdɪdɪ hondüyu asu sɪɳjudɪdɪ hondüya-rɪhandeimb-anahɪ

¹⁴ Nindou dɪdɪyei ahei hoearɪ-mayo ra boboerɪhündə aboedɪ sɪmborɪ afɪsaho-koate tüküfeimbɪ-mayeɪ ranai ana hɪhɪfɪ-hɪhɪfɪmbeyeɪ-amboane. Aiana sapo yaŋgɪrɪ nɪŋgoweimbɪ nɪmɪ-mayo ranahandɪ hɪsɪ ra moanɪ hɪmbo-koate dagüdhɪ asu adükarɪ ɳgoafɪ ginɪrɪ yipurɪ nafɪtambe-mayo ranɪ nafɪ keboehimboyeɪ. ¹⁵ ɳga asu moaruwai hamɪndɪ hohoanɪmoyeimbɪ nindou, tɪbagɪru rundeimbɪ, nɪmorehɪ sɪsɪhɪmoyomoru-ndeimbɪ asu nɪndowenihɪ bɪrabɪrɪyeɪ rɪhündəimbɪ, nindou hɪfokoarɪhɪ-rɪhündəimbɪ, tɪkai godɪmbo sɪngurɪhɪ-rɪhündəimbɪ, nindou wosɪhoafɪrɪ hoafɪyeɪ rɪhündəimbɪ, ranai ana ɳgɪrɪ adükarɪ ɳgoafɪ nafɪtambe-mayo ranɪ-nafɪ keboehɪ ɳgüsü, ɳga ai moanambuhü nɪmboeimboyeɪ.

¹⁶ Ro Sisas-anahɪ nda, wandɪ sünambeahɪndɪ nendɪ ranahamumbo koararɪ-heheapurɪ muŋguambo moatükunɪ ranahambo wandɪ nendɪ ranaheimbo wataporɪmbo-yondürɪmbohündə. Roana sapo Defɪtɪndɪ amoamamɪ ranahei sɪrɪhünd-anahɪ tüküyahe anɪmboahɪ. Asu roana botɪbotɪ sɪambeahɪndɪ mupui-anahɪ,” mehu.

¹⁷ Yɪfɪafɪ Aboedɪ ai Sipsip Nɪmorɪndɪ nɪmorehɪ ranɪ-dɪbo hoafɪyafehü safeya, “Se mborai sɪnɪfɪ,” masafe. Nindou düdi hɪmborɪnduhü ana, hoafɪnduhü anɪmboya, “Se mborai sɪnɪfɪ,” mbüsu. Nindou düdi ai amɪndanɪŋombonduhü ana, mbüsünü-wamboane. Nindou ai hoe sɪmɪndɪmbo hohoanɪmoayu ana, ai sünü yaŋgɪrɪ nɪŋgoweimbɪ hoe ra moanɪ mbüsümüdu-wamboane.

Son ai nindou buk ndanambeahɪndɪ hoafɪ hɪmborayeɪ ranaheimbo ahɪnɪ hoafɪmayundürɪ

¹⁸ Muŋguambo nindou ai Godɪndɪ hoafɪ sapo buk ndanambe engoro ranahambo hɪmborayeɪ ranaheimbo ahɪnɪ hoafɪ nda ro Son-anahɪ asahandürɪ. Nindou düdi ai ahandɪ hoafɪ Godɪndɪ-mayo hoafɪ ranɪfɪhɪ pare haya hoafayu ana, God ai ahambo nɪne moaruwai moatükunɪ ai buk ndanambe refembo hoafɪmayu ra ahambo randeambui. ¹⁹ Asu nindou düdi ai bɪdɪfɪrɪ hoafɪ buk ndanambe raguanambo-areandɪ ana, God ai nindou ranahambo randiranɪ asu ɳgɪrɪ sapo yaŋgɪrɪ nɪŋgombo nɪmɪ hɪsɪ-mayo ra dedu. Asu ɳgɪrɪ Godɪndɪ adükarɪ ɳgoafɪ buk nda ranahambo wataporɪmbo-marandɪ ranambe nŋgu.

²⁰ Nindou muŋgu moatükunɪ ranahambo anɪhondumbo hoafɪmayu ai hoafɪyuhüya, “Ro ɳgɪrɪ amɪtata tükündaeandɪ,” mehu.

Anɪhond-ane. Adükarɪ Sisas, se mborai.

²¹ Adükarɪ Sisas ai sɪheimbo muŋguambo moanɪ hɪpoambo-mbɪreandüramboane.

Read the New Testament daily

January

date	Scripture
1	Mat 1:1-2:12
2	Mat 2:13-3:6
3	Mat 3:7-4:11
4	Mat 4:12-25
5	Mat 5:1-26
6	Mat 5:27-48
7	Mat 6:1-24
8	Mat 6:25-7:14
9	Mat 7:15-29
10	Mat 8:1-17
11	Mat 8:18-34
12	Mat 9:1-17
13	Mat 9:18-38
14	Mat 10:1-23
15	Mat 10:24-11:6
16	Mat 11:7-30
17	Mat 12:1-21
18	Mat 12:22-45
19	Mat 12:46-13:23
20	Mat 13:24-46
21	Mat 13:47-14:12
22	Mat 14:13-36
23	Mat 15:1-28
24	Mat 15:29-16:12
25	Mat 16:13-17:9
26	Mat 17:10-27
27	Mat 18:1-22
28	Mat 18:23-19:12
29	Mat 19:13-30
30	Mat 20:1-28
31	Mat 20:29-21:22

February

date	Scripture
1	Mat 21:23-46
2	Mat 22:1-33
3	Mat 22:34-23:12
4	Mat 23:13-39
5	Mat 24:1-28
6	Mat 24:29-51
7	Mat 25:1-30
8	Mat 25:31-26:13
9	Mat 26:14-46
10	Mat 26:47-68
11	Mat 26:69-27:14
12	Mat 27:15-31
13	Mat 27:32-66
14	Mat 28:1-20
15	Mak 1:1-28
16	Mak 1:29-2:12
17	Mak 2:13-3:6
18	Mak 3:7-30
19	Mak 3:31-4:25
20	Mak 4:26-5:20
21	Mak 5:21-43
22	Mak 6:1-29
23	Mak 6:30-56
24	Mak 7:1-23
25	Mak 7:24-8:10
26	Mak 8:11-9:1
27	Mak 9:2-29
28	Mak 9:30-10:12

date	Scripture
1	Mak 10:13-31
2	Mak 10:32-52
3	Mak 11:1-26
4	Mak 11:27-12:17
5	Mak 12:18-37
6	Mak 12:38-13:13
7	Mak 13:14-37
8	Mak 14:1-21
9	Mak 14:22-52
10	Mak 14:53-72
11	Mak 15:1-47
12	Mak 16:1-20
13	Ruk 1:1-25
14	Ruk 1:26-56
15	Ruk 1:57-80
16	Ruk 2:1-35
17	Ruk 2:36-52
18	Ruk 3:1-22
19	Ruk 3:23-38
20	Ruk 4:1-30
21	Ruk 4:31-5:11
22	Ruk 5:12-28
23	Ruk 5:29-6:11
24	Ruk 6:12-38
25	Ruk 6:39-7:10
26	Ruk 7:11-35
27	Ruk 7:36-8:3
28	Ruk 8:4-21
29	Ruk 8:22-39
30	Ruk 8:40-9:6
31	Ruk 9:7-27

date	Scripture
1	Ruk 9:28-50
2	Ruk 9:51-10:12
3	Ruk 10:13-37
4	Ruk 10:38-11:13
5	Ruk 11:14-36
6	Ruk 11:37-12:7
7	Ruk 12:8-34
8	Ruk 12:35-59
9	Ruk 13:1-21
10	Ruk 13:22-14:6
11	Ruk 14:7-35
12	Ruk 15:1-32
13	Ruk 16:1-18
14	Ruk 16:19-17:10
15	Ruk 17:11-37
16	Ruk 18:1-17
17	Ruk 18:18-43
18	Ruk 19:1-27
19	Ruk 19:28-48
20	Ruk 20:1-26
21	Ruk 20:27-47
22	Ruk 21:1-28
23	Ruk 21:29-22:13
24	Ruk 22:14-34
25	Ruk 22:35-53
26	Ruk 22:54-23:12
27	Ruk 23:13-43
28	Ruk 23:44-24:12
29	Ruk 24:13-53
30	Son 1:1-28

date	Scripture
1	Son 1:29-51
2	Son 2:1-25
3	Son 3:1-21
4	Son 3:22-4:3
5	Son 4:4-42
6	Son 4:43-54
7	Son 5:1-23
8	Son 5:24-47
9	Son 6:1-21
10	Son 6:22-40
11	Son 6:41-71
12	Son 7:1-29
13	Son 7:30-52
14	Son 7:53-8:20
15	Son 8:21-30
16	Son 8:31-59
17	Son 9:1-41
18	Son 10:1-21
19	Son 10:22-42
20	Son 11:1-53
21	Son 11:54-12:19
22	Son 12:20-50
23	Son 13:1-30
24	Son 13:31-14:14
25	Son 14:15-31
26	Son 15:1-27
27	Son 16:1-33
28	Son 17:1-26
29	Son 18:1-24
30	Son 18:25-19:22
31	Son 19:23-42

date	Scripture
1	Son 20:1-31
2	Son 21:1-25
3	Rat 1:1-26
4	Rat 2:1-47
5	Rat 3:1-26
6	Rat 4:1-37
7	Rat 5:1-42
8	Rat 6:1-15
9	Rat 7:1-29
10	Rat 7:30-50
11	Rat 7:51-8:13
12	Rat 8:14-40
13	Rat 9:1-25
14	Rat 9:26-43
15	Rat 10:1-33
16	Rat 10:34-48
17	Rat 11:1-30
18	Rat 12:1-23
19	Rat 12:24-13:12
20	Rat 13:13-41
21	Rat 13:42-14:7
22	Rat 14:8-28
23	Rat 15:1-35
24	Rat 15:36-16:15
25	Rat 16:16-40
26	Rat 17:1-34
27	Rat 18:1-21
28	Rat 18:22-19:12
29	Rat 19:13-41
30	Rat 20:1-38

date	Scripture
1	Rat 21:1-16
2	Rat 21:17-36
3	Rat 21:37-22:16
4	Rat 22:17-23:10
5	Rat 23:11-35
6	Rat 24:1-27
7	Rat 25:1-27
8	Rat 26:1-32
9	Rat 27:1-20
10	Rat 27:21-44
11	Rat 28:1-31
12	Rom 1:1-17
13	Rom 1:18-32
14	Rom 2:1-24
15	Rom 2:25-3:8
16	Rom 3:9-31
17	Rom 4:1-12
18	Rom 4:13-5:5
19	Rom 5:6-21
20	Rom 6:1-23
21	Rom 7:1-14
22	Rom 7:15-8:6
23	Rom 8:7-21
24	Rom 8:22-39
25	Rom 9:1-21
26	Rom 9:22-10:13
27	Rom 10:14-11:12
28	Rom 11:13-36
29	Rom 12:1-21
30	Rom 13:1-14
31	Rom 14:1-23

date	Scripture
1	Rom 15:1-21
2	Rom 15:22-16:7
3	Rom 16:8-27
4	1 Kor 1:1-17
5	1 Kor 1:18-2:5
6	1 Kor 2:6-3:4
7	1 Kor 3:5-23
8	1 Kor 4:1-21
9	1 Kor 5:1-13
10	1 Kor 6:1-20
11	1 Kor 7:1-24
12	1 Kor 7:25-40
13	1 Kor 8:1-13
14	1 Kor 9:1-18
15	1 Kor 9:19-10:13
16	1 Kor 10:14-11:1
17	1 Kor 11:2-16
18	1 Kor 11:17-34
19	1 Kor 12:1-26
20	1 Kor 12:27-13:13
21	1 Kor 14:1-17
22	1 Kor 14:18-40
23	1 Kor 15:1-28
24	1 Kor 15:29-58
25	1 Kor 16:1-24
26	2 Kor 1:1-11
27	2 Kor 1:12-2:11
28	2 Kor 2:12-17
29	2 Kor 3:1-18
30	2 Kor 4:1-12
31	2 Kor 4:13-5:10

date	Scripture
1	2 Kor 5:11-21
2	2 Kor 6:1-13
3	2 Kor 6:14-7:7
4	2 Kor 7:8-16
5	2 Kor 8:1-15
6	2 Kor 8:16-24
7	2 Kor 9:1-15
8	2 Kor 10:1-18
9	2 Kor 11:1-15
10	2 Kor 11:16-33
11	2 Kor 12:1-10
12	2 Kor 12:11-21
13	2 Kor 13:1-14
14	Gar 1:1-24
15	Gar 2:1-16
16	Gar 2:17-3:9
17	Gar 3:10-22
18	Gar 3:23-4:20
19	Gar 4:21-5:12
20	Gar 5:13-26
21	Gar 6:1-18
22	Efe 1:1-23
23	Efe 2:1-22
24	Efe 3:1-21
25	Efe 4:1-16
26	Efe 4:17-5:2
27	Efe 5:3-33
28	Efe 6:1-24
29	Fir 1:1-26
30	Fir 1:27-2:18

date	Scripture
1	Fir 2:19-3:6
2	Fir 3:7-4:1
3	Fir 4:2-23
4	Kor 1:1-20
5	Kor 1:21-2:7
6	Kor 2:8-23
7	Kor 3:1-17
8	Kor 3:18-4:18
9	1 Tes 1:1-2:9
10	1 Tes 2:10-3:13
11	1 Tes 4:1-5:3
12	1 Tes 5:4-28
13	2 Tes 1:1-12
14	2 Tes 2:1-17
15	2 Tes 3:1-18
16	1 Tim 1:1-20
17	1 Tim 2:1-15
18	1 Tim 3:1-16
19	1 Tim 4:1-16
20	1 Tim 5:1-25
21	1 Tim 6:1-21
22	2 Tim 1:1-18
23	2 Tim 2:1-21
24	2 Tim 2:22-3:17
25	2 Tim 4:1-22
26	Tai 1:1-16
27	Tai 2:1-14
28	Tai 2:15-3:15
29	Frm 1:1-25
30	Hib 1:1-14
31	Hib 2:1-18

date	Scripture
1	Hib 3:1-19
2	Hib 4:1-13
3	Hib 4:14-5:14
4	Hib 6:1-20
5	Hib 7:1-19
6	Hib 7:20-28
7	Hib 8:1-13
8	Hib 9:1-10
9	Hib 9:11-28
10	Hib 10:1-18
11	Hib 10:19-39
12	Hib 11:1-16
13	Hib 11:17-31
14	Hib 11:32-12:13
15	Hib 12:14-29
16	Hib 13:1-25
17	Sem 1:1-18
18	Sem 1:19-2:17
19	Sem 2:18-3:18
20	Sem 4:1-17
21	Sem 5:1-20
22	1 Pit 1:1-12
23	1 Pit 1:13-2:10
24	1 Pit 2:11-3:7
25	1 Pit 3:8-4:6
26	1 Pit 4:7-5:14
27	2 Pit 1:1-21
28	2 Pit 2:1-22
29	2 Pit 3:1-18
30	1 Son 1:1-10

date	Scripture
1	1 Son 2:1-17
2	1 Son 2:18-3:2
3	1 Son 3:3-24
4	1 Son 4:1-21
5	1 Son 5:1-21
6	2 Son 1:1-13
7	3 Son 1:1-14
8	Sud 1:1-25
9	Wei 1:1-20
10	Wei 2:1-17
11	Wei 2:18-3:6
12	Wei 3:7-22
13	Wei 4:1-11
14	Wei 5:1-14
15	Wei 6:1-17
16	Wei 7:1-17
17	Wei 8:1-13
18	Wei 9:1-21
19	Wei 10:1-11
20	Wei 11:1-19
21	Wei 12:1-18
22	Wei 13:1-18
23	Wei 14:1-20
24	Wei 15:1-8
25	Wei 16:1-21
26	Wei 17:1-18
27	Wei 18:1-24
28	Wei 19:1-21
29	Wei 20:1-15
30	Wei 21:1-27
31	Wei 22:1-21